

Janeruwarete 'Ga Je'eg

Kayabí New Testament

Contents

Mateu	1
Maku	90
Luka	141
Juã	238
Atos	295
Romanũ	384
1 Korĩtu	422
2 Korĩtu	458
Garasi	481
Efesu	496
Firiposi	511
Korosi	520
1 Tesarũn	530
2 Tesarũn	538
1 Timoteo	542
2 Timoteo	553
Tito	560
Firemõ	566
Epyreu	569
Tiago	601
1 Pedro	613
2 Pedro	625
1 Juã	632
2 Juã	641
3 Juã	643
Judas	645
Apocalipse	648

Janeruwarete 'Ga Je'eg

New Testament in Kayabí (BR:kyz:Kayabí)

Language: Kayabí

Provided by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This print-on-demand edition of Scripture is produced and provided at cost by the Digital Bible Society in partnership with the Bible League of Canada, Open Doors International, and other missions and translation agencies. To order additional copies of this or other Bibles, please visit www.dbs.org (USA), www.bibleleague.ca (Canada), and www.opendoors.org (Europe).

Copyright and Permission to Copy

Copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc. Scripture text used by permission.

PDF, ePub, and MOBI Bible covers and design are copyrighted 2017 by the Digital Bible Society (www.dbs.org).

PDF generated on 2017-08-24 from source files dated 2017-08-24.

858c875a-377f-5db3-a662-bf2a46e80691

ISBN: 978-1-5313-0371-6

Mateu

Mateu 'ga Jejuu 'ga remimu'efera mū. Levi 'ga rer irūa. Jejuu 'ga kwaawe'emauwe 'ga ka'aranūū pyyka 'wyriararete 'ga upe. A'ere 'ga Jejuu 'ga omowyr ire 'ga oporowyky rejari awau watau Jejuu 'ga rupi. Ywag ipe Jejuu 'ga jewyr ire Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari Mateu 'ga upe. A'eramū 'ga ka'arana kwasiaa inuga Jejuu 'ga ree.

Jejuu 'ga pytunet

(Luka 3.23-38)

- 1** 'Agamū Jejuu Kristu 'ga pytunera 'gā. Abraão 'ga juapyrera 'ga Davia. Davi 'ga juapyrera 'ga Jejuu Kristua.
² Abraão 'ga Isaki 'ga ruwa.
 Isaki 'ga Jako 'ga ruwa.
 Jako 'ga Juda 'ga ruwa, 'ga rewirera 'gā netee.
³ Juda 'ga Peres 'ga ruwa, Sera 'ga retee.
 'Gā y ēē rera Tamar.
 Peres 'ga Esrom 'ga ruwa.
 Esrom 'ga Arão 'ga ruwa.
⁴ Arão 'ga Aminatape 'ga ruwa.
 Aminatape 'ga Nasom 'ga ruwa.
 Nasom 'ga Saumō 'ga ruwa.
⁵ Saumō 'ga Poasi 'ga ruwa. Poasi 'ga y ēē Raape ēē.
 Poasi 'ga Opete 'ga ruwa. Opete 'ga y ēē Rute.
 Opete 'ga Jese 'ga ruwa.
⁶ Jese 'ga Davi 'ga ruwa. Davi 'ga 'ūina 'wyriaramū judeu 'gā nupe rakue.
 Davi 'ga Uri 'ga remirekofera ēē rerekou.
 'Gā na'yra 'ga Sarumāu 'ga.
⁷ Sarumāu 'ga Ropoāu 'ga ruwa.
 Ropoāu 'ga Apiasi 'ga ruwa.
 Apiasi 'ga Asa 'ga ruwa.
⁸ Asa 'ga Josafa 'ga ruwa.
 Josafa 'ga Jorāu 'ga ruwa.
 Jorāu 'ga Usiasi 'ga ruwa.
⁹ Usiasi 'ga Jotāu 'ga ruwa.

Jotāu 'ga Akasi 'ga ruwa.

Akasi 'ga Esekiasi 'ga ruwa.

¹⁰ Esekiasi 'ga Manase 'ga ruwa.

Manase 'ga Amom 'ga ruwa.

Amom 'ga Josiasi 'ga ruwa.

¹¹ Josiasi 'ga Jekoni 'ga ruwa, 'ga rewirera 'gā nuwa nanē nū.

Jekoni 'ga rekoramū Israeu juapyrera 'gā nee iporomutare'ema 'gā 'ua ojemorypa 'gā nee, 'gā pyyka, 'gā faa, 'gā nerawau Papironi ywy pe.

¹² Papironi ywy pe weroo re Jekoni 'ga wa'yramū.

Jekoni 'ga Saratieu 'ga ruwa 'ga.

Saratieu 'ga Soropapeu 'ga ruwa.

¹³ Soropapeu 'ga Apiute 'ga ruwa.

Apiute 'ga Eriakī 'ga ruwa.

Eriakī 'ga Aso 'ga ruwa.

¹⁴ Aso 'ga Satoki 'ga ruwa.

Satoki 'ga Akī 'ga ruwa.

Akī 'ga Eriute 'ga ruwa.

¹⁵ Eriute 'ga Eriesa 'ga ruwa.

Eriesa 'ga Matā 'ga ruwa.

Matā 'ga Jako 'ga ruwa.

¹⁶ Jako 'ga Jose 'ga ruwa.

Jose 'ga Mari ēē mena. Mari ēē ra'yra 'ga Jejuu 'ga. ēē wi futat 'ga 'ari rakue. Jejuu Kristu 'ga Janeruwarete 'ga remimurera te.

¹⁷ Abraão 'ga remyminū juapyret awau ojemomytuna katosi rakue. Awau owaēma Davi 'ga upe rakue. A'eramū Davi 'ga remyminū juapyrera nānēwējēmī ojemomytuna katosi rakue. Awau owaēma Papironi ywy pe 'gā nerooawa upe. Papironi ywy pe weroo re 'gā nānēwējēmī 'gā nemymīnū juapyrera ojemomytuna katosi rakue. Awau owaēma Kristu 'ga i'aawa upe.

Jejuu Kristu 'ga 'aawet

(Luka 2.1-7)

¹⁸ Nan Janeruwarete 'ga Jejuu Kristu 'ga muri ywy pe rakue. Janeruwarete 'ga 'Agesagea Jejuu 'ga mua Mari ēē upe rakue, ēē ra'yramū rakue. Mari

ēē merama 'ga Jose 'ga. A'ere Jose 'ga ēē rerekoe'emauwe Janeruwarete 'ga 'Agesagea kunumī muri ēē upe rakue. ¹⁹“Mari ēē ta'yt” 'e kwaapawe Jose 'ga 'jau ojeupe: “Najera'yra rūi futat. Nakoi we je ēē ree”, 'jau 'ga ojeupe. “Narekoka-tui je ēē 'awamū. Maran ajee je ēē rerekoi 'awamū 'ū? Namome'ua'uweri je ēē 'gā nupe. 'Ta'y'r ēē' 'e kwaawe'emauwe pa je ēē retygi kwy”, 'jau 'ga ojeupe. Jose 'ga esage ma'ea. A'jeteetewi tee 'ga mama'e apoi rakue. A'eramū 'ga a'eramū oporerekower'emamū ēē ree. A'ere 'ga nafutari ēē mojenosīa nanē nū. ²⁰Wemi-aporam are 'ga wea'aramū oser enune. 'Ga ser ire Janeruwarete 'ga pyriwara 'ga amū 'ua ojesaukaa 'ga upe, 'ga fayupaw ipe. A'eramū 'ga oje'ega Jose 'ga upe, judeu 'gā 'wyriat ymanera 'ga juapyrera 'ga upe, Davi 'ga juapyrera 'ga upe:

—Ku'jywa 'ga 'Agesagea te kunumī amut Mari ēē upe. A'eramū ene epy'a'wyre'emamū ēē ree. “Narekoi je ēē”, ere awi. ²¹Kūima'ea futat ēē ra'yra 'ga. 'Ga 'aramū ene 'ga re'roka. 'Ga futat 'ut opytuna 'gā tywera moiawamū 'gā nūi. A'eramū ene Jejuu nuga 'ga ree—'jau ywagipewara 'ga Jose 'ga fayupaw ipe 'ga upe.

(Grego 'gā je'eg imū aekatu'okat 'ea futat poromū Jejuu 'ea.)

^{22–23}Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega mome'ui Isai 'ga upe rakue. “Anure nipo kūjāmuku ēē mū ra'yramū. Kunumī 'ga 'ar ire nipo 'ga 'jau Emanueu 'jau 'ga upe”, 'jau 'ga Isai 'ga upe rakue. (Epyreu 'gā je'eg imū *Emanueu* 'ea Janeruwarete 'ga ako jane pyri 'ea futat.) U'eawer imū etee futat Janeruwarete 'ga Jejuu 'ga muri kūjāmuku ēē mū upe.

²⁴Opag ire Jose 'ga awau Mari ēē 'wyr ipe, ēē rerua oje'wyr ipe, ywagipewara 'ga 'eawer imū etee futat rakue. ²⁵A'ere 'ga ēē ra'yra 'ga 'are'emauwe nokoi futari ēē ree. Eē ra'yra 'ga 'ar ire Jose

'ga 'ga re'rogi. Jejuu 'ga inuga 'ga ree, ywagipewara 'ga 'eawer imū etee futat.

Kwara poawa katy awi 'ut ma'e 'gā

2 Perēi me Jejuu 'ga u'aa rakue. Judeja ywy pype Perēi 'jau amunawa 'upa. Israeu juapyrera 'gā nupe 'wyriaramū Erotē 'ga renamū Jejuu 'ga u'aa rakue. Jejuu 'ga 'ar ire kūima'e 'gā amū 'ua Jerusareg ipe, Erotē 'ga rekwaw ipe. Muku awi 'gā nuri. Kwara poawa katy awi 'gā nuri. Jaytata mojoyrūara 'gā. ²'Gā poromū 'ut muku awi. A'eramū 'gā oporonupa ee judeu 'gā nupe:

—Ma'ape te pē'wyriarareterama 'ga 'ari 'awamueuu rai'i? Oroje'wyr ipe ore rekoramū jaytata yau renyfugamū ojesaukaa ore ai'i. Esakawe ore 'jau arajaupe ai'i: “Judeu 'gā 'wyriarareterama 'ga u'at ra'e”, 'jau ore arajaupe ai'i. A'eramū ore arajua koromū 'ga muorypa arakou—'jau 'gā Jerusareg ipewara 'gā nupe.

³A'eramū Erotē 'ga opy'a'wyrāmū ee. “Ma'ape te judeu 'gā 'wyriarareterama 'ga 'ari rai'i” 'e renupawe 'ga opy'a'wyrāmū ee. “Tÿÿ. Je futat nā'ā a'ÿi 'wyriaramū judeu 'gā nupe re'ā”, 'jau 'ga ojeupe. “Awÿja upe sipo 'gā 'i poromū 'wei'?” 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga opy'a'wyrāmū akou ee. Jerusareg ipewara 'gā juejue futat nanē opy'a'wyrāmū aipo are nū. ⁴A'eramū Erotē 'ga mainana 'wyriara 'gā murukaa oje'pyri Moisesi 'ga je'eger are moromu'jara 'gā neewe.

—Ma'ape te Janeruwarete 'ga remimurama 'ga 'ari e'i te 'gā nakue—'jau 'ga 'gā nupe.

⁵—“Perēi me nipo 'ga 'ari”, e'i 'gā nakue. “Judeja ywy pype 'up ma'e pype nipo 'ga 'ari”, e'i 'gā nakue—'jau mainana 'gā Erotē 'ga upe.

⁶—Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are oje'ega mome'wara 'ga upe rakue:

“Perēi mewaramū pēē pejejenosōue'em pejeje'wyr awi.

Sikōi'i agawewi pē'wyr. A'etea nipo pē'wyr ipe futat pē'wyrarareterama 'ga u'at anure.

Poromū futat nipo 'ga 'ua ajemogou 'wyrarareteramū jeremiayuamū pē nupe, Israeu juapyreramū pē nupe”,

'jau 'ga ikwasiarukaa Mikeiasa 'ga upe rakue— 'jau mainana 'wyrara 'gā imome'wau Erote 'ga upe.

⁷A'eramū Erote 'ga muku awi 'ut ma'efera 'gā nenūina.

—Pe'je pejeja. 'Gā nemianuwa tywi saporogyta jarejete 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'gā awau oporogyta 'ga upe.

A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Maranime te peesak jaytata yaua rai'i? Ma'e 'ara rupi te peesak rai'i?— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'gā jaytata yau resakawera mome'wau esage 'ga upe. ⁸A'eramū Erote 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pe'je pejewau Perēi me. “Perēi me futat ore'wyrarareterama 'ga 'ari”, e'i mainana 'wyrara 'gā jee— 'jau 'ga jaytata yau resakarera 'gā nupe. —A'eramū pēē pejewau 'ga rekaa. 'Ga resag ire tepejot 'ga rekwawa mome'wau jee 'jau. A'eramū je nanē tewau 'ga muorypa— 'jau Erote 'ga 'gā nupe.

A'ere o'meramū te Erote 'ga 'i 'gā nupe. “Ga rekwawa tejeupe 'gā imome'u re too 'ga jukau 'jau kwy”, e'i te 'ga ojeupe.

⁹⁻¹⁰Ojeupe 'ga imome'u re 'gā awau nū. 'Gā waw ipe jaytata yau oje-saukaru'japa 'gā nupe nū.

—Kuu. Kweramū janeremiesagera reko ra'e kūi— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā aku'iramū jaytata yau are.

Jaytata weny rerawau 'gā nenune. A'eramū 'gā jaytata reny rewiri etee futat akou. Awau jaytata opytau Jejui 'ga rek-wawa 'oga 'arimū. ¹¹A'eramū 'gā awau

osou 'ga 'wyr ipe. Kunumī'i 'ga 'gā esaka 'ga y ēē retee, Mari ēē retee. A'eramū 'gā wapyka wenupy'āu Jejui 'ga rowase 'ga muorypa. A'eramū 'gā wemirerurera okaraemā renū'jāu imua wepyrū awi imonou 'ga upe. Ouru, Janeruwarete 'ga upe iapypyra jany kasig, mira 'jawa jany kasig. Mīmera 'gā imonou Jejui 'ga upe. 'Ga upe 'gā nemirerurera epy ete mama'ea.

¹²Ypytunimū Janeruwarete 'ga oje'ega jaytata mojoyrūara 'ga amū upe 'ga fayupaw ipe:

—Pejewyt kasi pejewau Erote 'ga pyu ne— 'jau 'ga 'ga upe, 'ga fayupaw ipe.

Opag ire ofayup ma'efera 'ga imome'wau opytuna 'gā nupe. A'eramū 'gā awawe'em Erote 'ga pyu. Amutee pe rupi etee 'gā awau ojewya oje'wyr ipe nū.

Okajama 'gā awau Egitu wyy pe

¹³'Gā o re ywagipewara 'ga amū oje-saukaa Jose 'ga upe. 'Ga fayupaw ipe 'ga ojesaukaa oje'ega 'ga upe:

—Erote 'ga ifuwet Jejui 'ga ree. Anurenure'i nipo 'ga wemiayuwa 'gā murukari Jejui 'ga rekaa, 'ga jukaawamū. A'eramū ene 'awauwe futat 'ga rerawau 'ga y ēē retee eroka'jama 'ga wi. Egitu wyy pe pekwap. Peu futat pejepyta. “Pe'je pejewya Judeja wyy pe”, pejejeupe je'e'emamū pēē pejekou Egitu wyy pe etee futat— 'jau ywagipewara 'ga Jose 'ga upe, 'ga fayupaw ipe.

¹⁴A'erauwe Jose 'ga ojypa, okaraemā mogatyrūmū. Ypytunimūwe futat 'ga Jejui 'ga rerawau 'ga y ēē reewe 'gā neroka'jama erawau Egitu wyy pe. ¹⁵Erote 'ga manū'e'emamū 'gā akou Egitu wyy pe etee futat. Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Oseja 'ga upe rakue: “Egitu wyy awi je teja'yra 'ga muri”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramū 'ga u'eawer imū etee futat 'gā monoukaa Egitu wyy pe.

Kunumĩakyrá apisíawet

¹⁶ Erote 'ga jaytata mojoyrũara 'gã napesaka 'ũina numiamũ. A'ere 'gã nooi 'ga pyu. “Tÿÿ. Nuri futari te 'gã imome'wau jee 'wei. Je mory-tee pa 'gã nai'i”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga amara'neramũ 'ũina 'gã nee. A'eramũ 'ga wea'aramũ jaytata mojoyrũara 'gã je'egeer are jaytata yau resakawer are. A'eramũ 'gã 'jau: “Nomag-wawi we kunumĩ 'ga mukũi kwara”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga 'jau wemiayuwa 'gã nupe:

—Pe'je pejewau kunumĩTĩTĩ apisaupap. Perẽi mewara 'gã na'yra 'gã, ipyriui' aje-mogy ma'e 'gã na'yra 'gã. Mĩmera ki peapisi. Mukũi kwara magwapare'ema 'gã juejue ki peapisi— 'jau Erote 'ga wemiayuwa 'gã nupe.

¹⁷⁻¹⁸ Ymã te Jeremi 'ga ka'arana kwasiari ee rakue.

“Rama 'jaw ipewara 'gã wafirũ wa'yra 'gã.

Opapap 'gã na'yra 'gã nui.

Rakeu eẽ taetu wa'y'ri are u'arasigeteteramũ.

Ni'arasimawa'uweri te eẽ wa'yra 'gã nee”,

'jau Jeremi 'ga ikwasiaa inuga rakue. A'jea futat 'ga remikwasiarera. 'Ga remikwasiarer imũ etee futat Erote 'ga kunumĩTĩTĩ apisaupawukaa wemiayuwa 'gã nupe.

Egítu ywy awi 'gã 'ua nũ

¹⁹ Anure, Erote 'ga manũ re, Janeruwarete 'ga ojeypyriwara 'ga amũ resaukaa Jose 'ga upe, 'ga fayupaw ipe.

²⁰—Jejui 'ga ree ifuwet ma'e 'ga amanũ 'awamũ. A'eramũ ene 'ga rerawau erojewya 'ga y eẽ retee pejewyia Is-raeu juapyreramũ pejeywy pe— 'jau ywagipewara 'ga Jose 'ga upe 'ga fayupaw ipe.

²¹ A'erauwe Jose 'ga ojypa, okaraemã mogatyrũmũ. A'eramũ 'ga Jejui 'ga rerawau 'ga y eẽ reewe, 'gã nerojewya oywy pe nũ. ²² Oywy upe owaẽmawe Jose 'ga 'wyriara 'ga rera renupa. “Erote 'ga ra'yra 'ga, Akirau 'ga 'ũi 'wyriaramũ Judeja ywy pewara 'gã nupe”, 'jau 'ga amũ Jose 'ga upe. A'eramũ 'ga okyjau 'ga pyri oo awi. A'eramũ ywagipewara 'ga ojesaukaa 'ga upe nũ, 'ga fayupaw ipe nũ. “Garireja ywy pe pekwap”, 'jau 'ga 'ga upe, 'ga fayupaw ipe. A'eramũ Jose 'ga 'gã nerawau Garireja ywy pe. ²³ Nasare 'jawa amunawa 'upa Garireja ywy pype. A'eramũ Jose 'ga 'gã nerawau 'gã neropytau Nasare pe. Ymã te Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã 'i rakue: “Anure nipo 'gã 'i 'ga remimono 'ga upe, Nasare pe waranup ma'efera 'ga, 'jau nipo 'gã 'ga upe”, 'jau Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nakue. A'eramũ Jose 'ga Jejui 'ga muaranupa Nasare pe futat, 'gã 'eawer imũ etee futat.

Juã Batista 'ga remimome'ufet

(Maku 1.1-8; Luka 3.1-18; Juã 1.19-28)

3 Anure, Jejui 'ga aranuw ire, Juã Batista 'ga awau amunawe'em ipe oje'ega ojeypyri oo ma'e 'gã nupe. Judeja ywy pype 'ga rekoi oje'ega 'gã nupe:

²—Peru'arasig tee awi pejetywera. Pepoit tãmẽjẽ pejetywer awi— 'jau 'ga 'gã nupe. —Anurenure'i nipo Janeruwarete 'ga wemimura 'ga resaukari janee. 'Ga remimurera 'ga 'ã Janejararetea. A'eramũ ki pẽe pejeipoia pejetywer awi 'ga rur enune— 'jau 'ga 'gã nupe.

³ Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe, Juã 'ga rek-wawam are rakue:

“Amunawe'em ipe nipo 'ga amũ awau akou wafukaita 'ga nupe:

Pe'je Jarejararete 'ga rape katu'oka imonou 'ga renune.

Pepyo esage etee futar iki imonou jareje-
upe 'ga ruawamū, 'jau nipo 'ga akou
wafukaita amunawe'em ipe”,
'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Isai
'ga upe rakue. “Jarejararete 'ga rapea
pekatu'ok imonou 'ga renunewe”, 'jau 'ga
'gā nupe. Aipo 'ga “pejetywer awi pe-
poit”, e'i te 'ga 'ua janee.

⁴Juā 'ga kameru rawa apopyrera
rerekou waitiramū imunepa. Wyra pir-
era 'ga erekou aku'afaawamū. 'Ga raitya
ymāwarera 'ga raity 'jawerimū etee fut-
tat, Eliasi 'ga raity 'jawerimū etee fut-
tat. 'Ga remi'ua tukut, eit. Mīmera etee
'ga remi'ua rakue. ⁵A'eramū 'gā 'ua
Jerusareg awi 'ga je'ega renupa ajatykau.
Judeja wyy awi, Jotāuy ka'a awi. Mīmer
awi 'gā 'ua ajatykau 'ga je'ega renupa.
⁶Otywer awi 'gā poir ire Juā 'ga 'gā
pymīau 'y pe. Jotāuy pe 'ga 'gā pymīau.
“Awamū je mama'e esage etee iapoi,
Jarejuwarete 'ga je'eg imū”, 'jau 'gā
ojepymīaukaa 'y pe 'ga upe.

⁷A'eramū fariseu 'gā satusu 'gā netee
'ua kwaiwete ojepymīaukaa Juā 'ga upe.
A'eramū 'ga 'gā nesakawe 'jau 'gā nupe:

—Ma'eramū pēē pejejua peje-
jepymīaukaa ekoete jee ki 'ei, pejetywer
awi opoit ma'e 'jawe 'ū? Pejetywer
awi ra'ne pepoit kūi. A'eramū te je pē
pymī kūi— 'ga 'i etee 'gā nupe ojee 'gā
jatykaramū. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:
—Janeruwarete 'ga imara'ne pē nee.
Pētywer are 'ga mara'neramū pē nee.
A'eramū nipo 'ga pē nerekou tyweaete
pētywer are. “Ene'me awi”, pe'je awi
etee jee. A'jea futat nipo 'ga pē nereko
tyweretei. “Nore rereko tywera'uweri
'ga”, pe'je awi. A'jea futat 'ga pē nereko
tyweretei— 'jau Juā 'ga 'gā nupe.

⁸—Pe'je pejewau mama'e esage
mū apou pejetywer awi pejepoira
resaukaawamū kūi— 'jau 'ga oje'ega
moywyradena 'gā nupe. ⁹—“O'meramū
'ga 'i”, pe'je kasi jee ne. “Je 'ā
Abraão 'ga juapyrera te. A'eramū 'ga

a'eramū je rereko tywere'ema”, pe'je
kasi ne. Janeruwarete 'ga ifutar ire
amunipo 'ā 'ga ita mu'jagi Abraão
'ga juapyreramū— 'jau 'ga 'gā nupe.
¹⁰—Sā'ā ae 'ywa 'i'a a'wyre'ema
iypy mosoga. A'eramū 'ā ae erawau
imonou imomoa tata pe. Nan tee
futatu 'ga pē nereko pejetywer awi
pepoire'emamū— 'jau 'ga fariseu 'gā
nupe satusu 'gā netee.

¹¹A'eramū 'ga 'jau najuejue etee 'gā
nupe:

—Je 'ā a'jea futat apymī pēē 'y
pe tekou pejetywer awi pē poira re-
saukaawamū. A'ere je rewiri 'ut ma'e
'ga te Jarejuwarete 'ga 'Agesage muri
pē nupe. Je rewiri 'ut ma'e 'ga te
kūima'eeteetea te. Je naani. Je ako-
tee'i ma'ea te. Apoat te je 'ga tekou—
'jau 'ga 'gā nupe. —Werowiaara 'gā
nupe 'ga 'Uwarete 'ga 'Agesage muri.
Werowiare'ema 'gā te nipo aje 'ga
wereko tywerete anure— 'jau Juā 'ga
'gā nupe. ¹²—Sā'ā ae juowuuran ape
'oga. A'eramū 'ā ae a'yi esage mū'jau jui.
A'eramū 'ā ae iapefera monou tata pe.
Nan tee futat nipo 'ga werowiare'ema
'gā monoi mama'eukwaawa rapyaw ipe.
Aipoa tata nowewi futari. Nitywi futari
imowepara 'ga amū— 'jau 'ga 'gā nupe
imome'wau.

'Y pe Jejui 'ga pymīawet

(Maku 1.9-11; Luka
3.21-22; Juā 1.31-34)

¹³Jotāuy pe Juā Batista 'ga reko-
ramū, Jejui 'ga 'ua owaēma 'ga upe
rakue. Garireja wyy awi 'ga 'ua owaēma
ojepymīaukaa 'y pe Juā 'ga upe.

¹⁴A'ere Juā 'ga 'i:

—Naani nū'ū. Naje rūi ene pymīara.
Ene te 'ā kūima'eeteetea. Je 'ā naani. Je
'ā akotee'i ma'ea te. A'eramū je te amu-
nipo 'ā tejepymīaukaa enee— 'jau Juā 'ga
Jejui 'ga upe.

¹⁵A'ere Jejui 'ga 'i 'ga upe:

—A'jea futat ere poromū jee. A'ere Janeruwarete 'ga ene je pymīa futari. A'eramū jane iapou 'ga remifutar imū etee futat— 'jau Jejui 'ga Juā 'ga upe.

—Nai'i— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramū 'ga 'ga pymīāu 'y pe.

¹⁶ Opymī re Jejui 'ga 'ua awua 'y awi. 'Y awi 'ga wyrauwe ywaga owoka 'ga upe. A'eramū 'ga 'Uwarete 'ga 'Agesage rura resaka. Pykau 'jawe 'ua ywag awi wapyka 'ga ree. ¹⁷ U'agesage jyw ire Janeruwarete 'ga oje'ega mua ywag awi:

—Koromū futat jera'ywarete 'ga. Jeremifutararetea 'ga. 'Ga etee futat je muorypararetea ojee— 'jau 'ga oje'ega mua ywag awi 'gā nupe, Jejui 'ga 'ga imome'wau 'gā nupe.

Amunawe'em ipe Jejui 'ga rerawaawet

(Maku 1.12-13; Luka 4.1-13)

4 'Y pe 'ga jepymī re Janeruwarete 'ga 'Agesagea Jejui 'ga rerawau erekou amunawe'em ipe, mama'eukwaawa 'wyrriara 'ga resakaawamū. ² Peu akou Jejui 'ga ojemi'ware'ema akou. Kwarēta 'ara 'ga imagwapa akou ojemi'ware'ema. A'eramū 'ga opy'arayparamū akou. ³ A'eramū mama'eukwaawa 'wyrriara 'ua 'ga resaka. “Taesak 'ga poira 'uwa 'ga rerowiar awi 'jau kwy”, 'jau akou ojeupe etee futat. “Teje'ega taenuwukat esaka 'ga upe 'jau kwy”, 'jau 'ūina ojeupe etee futat. A'eramū 'jau Jejui 'ga upe:

—“Ku'jywa 'ga ra'yra je”, ere 'ā. A'eramū ene ita mu'jaga ejemi'uramamū— 'jau mama'eukwaawa 'wyrriara 'ua Jejui 'ga upe.

⁴ Aipo ojeupe 'eramū Jejui 'ga 'jau jupe:

—Naani. Naene rūi je arowiat tekou. Tejuwarete 'ga etee te je arowiat tekou. Jeruwarete 'ga e'i ore: “Nawemi'uram are tee rūi ae rekoi”, 'jau ore jepi— 'jau etee 'ga jupe. —“Jeje'ega renupara 'gā etee te ajemogy a'jea futat”, e'i 'ga ik-

wasiarukaa inuga ore rakue. A'eramū je 'ga je'ega renupa tekou— 'jau Jejui 'ga mama'eukwaawa 'wyrriara upe.

⁵ A'ere mama'eukwaawa 'wyrriara Jejui 'ga rerawau Jerusareg ipe. Jerusarega pype Janeruwarete 'ga mogytaawa 'ūina. A'eramū 'gā 'jau, Janeruwarete 'ga 'wyrarete, 'jau 'gā Jerusarega upe. Peu futat 'ga rerawau. Janeruwarete 'ga mogytaawa apyte'rarimū 'ga rerawau erojeupia. Ywatewate 'ga mogytaawa. ⁶ A'eramū mama'eukwaawa 'wyrriara 'jau 'ga upe nū:

—Ku'jywa 'ga ra'yra 'ā ene. A'eramū ene ewau epoa 'aw awi. Nerepena'uweri ewau. Jaruete ereo e'aa. Ymā ako Ku'jywa 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amū upe wa'yramū ene ree ikue.

“Tejepyriwara 'gā je omono enee.

A'eramū 'gā ojejukau ene ree.

A'eramū ene ejemokanāje'ema ewau e'aa.

Epya miamū ene imokanāje'ema ita are”, 'jau ako Ku'jywa 'ga ka'arana kwasiarukaa wa'yra 'ga ree ikue— 'jau mama'eukwaawa 'wyrriara Jejui 'ga upe. “Omorytee pa je 'ga kwy”, 'jau ojeupe numiamū.

⁷ A'ere Jejui 'ga 'i etee jupe:

—A'jea futat aipo 'ea numiamū. A'ere je narowiari futari eneje'ega. Jeruwarete 'ga ka'arana okwasiarukat ajepēja 'ga upe nanē nū: “A'jea futat sipo ajee 'ga jejukai je ree, pe'je kasi jee ne, je rerowiare'ema ne”, e'i 'ga ikwasiarukaa ajepēja 'ga upe rakue— 'jau 'ga jupe. —A'eramū je eneje'ega mojerowiare'ema— 'jau etee Jejui 'ga mama'eukwaawa 'wyrriara upe.

⁸ A'eramū mama'eukwaawa 'wyrriara Jejui 'ga rerawau 'ga rerojeupia ywytyr apyte'rarimū nū. Peu 'ga rerowaēm ire mama'eukwaawa 'wyrriara ywy resaukaa 'ga upe. Mama'ea ipype ajemogy ma'e reewe futat esaukapap 'ga upe.

Kamēsīete futat mama'e resaukaa wyy pypewara resaukapap 'ga upe.

⁹—Ikaturam te 'ā eneremiesaga. Je rowase eapyk ejenupy'āu je muorypa. A'eramū je eneremiesagera monoupap enee—'jau Jejui 'ga upe.

¹⁰ A'eramū Jejui 'ga 'jau jupe:

—Ere ejepe'au je wi, ki mama'eukwaawaiwet. Ymā 'ā Jeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are 'ga amū upe rakue. “Je te 'ā Pējararetea. Je te 'ā Pēnuwaretea. A'eramū ki pēē jeje'ega tee enupa pejejemogyau. Je tee ki je muoryp pejepe pejejemogyau”, 'jau 'ga 'ā ikwasiarukaa 'ga amū upe rakue—'jau etee Jejui 'ga jupe.

¹¹ Amojerowiare'emauewe mama'eukwaawa 'wyriara ojepe'au awau Jejui 'ga wi. 'Ga wi iorauwe ywagipewara 'gā amū 'ua ojejukau 'ga ree.

Jejui 'ga porowyky ppyruga

(Maku 1.14-15; Luka 4.14-15)

¹² Aipo re Jejui 'ga Juā Batista 'ga rera renupa. “Juā Batista 'ga 'gā opyyk imonou imunepa imyina moromunepawa pype” 'e renupa. A'eramū Jejui 'ga awau ojewya Garireja wyy pe nū. ¹³ A'ere 'ga nopytai oje'wyr ymaner ipe, Nasare pe. Kafanaū 'jaw ipe etee 'ga awau opytau. Kafanaū 'jawa 'upa ypiauu pyri, Garireja 'jawa pyri. Ymā te Sepurō 'ga juapyrera 'gā 'upa Garireja wyy pype Nafitari 'ga juapyrera 'gā netee 'gā 'upa rakue. ¹⁴⁻¹⁶ Ymā te Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga, Isai 'ga ka'arana kwasiari ee rakue, peuwara 'gā mome'wau rakue. Sepurō 'ga juapyrera 'gā nekwaw ipewat, Nafitari 'ga juapyrera 'gā nekwaw ipewat, Jotāuy pyriwat, 'yē'ē pyriwat, Garireja wyy pewat. Mīmēra 'gā 'ga imome'wau rakue. Garireja wyy pe

judeue'ema 'gā nekoi judeu 'gā pyri rakue:

“Anure nipo ppytunimū ajemogy ma'e 'jawewara 'gā mama'e reny 'jawewara resagi.

'Awamū 'gā nokwaawi Janeruwarete 'ga. A'ere nipo 'gā anure 'ga kwaawi”, 'jau Isai 'ga ikwasiaa rakue. Isai 'ga 'eawer imū etee futat Jejui 'ga oi peu, Garireja wyy pe Jarejuwarete 'ga mome'wau 'gā nupe.

¹⁷ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pejetywer are ki pēnea'tat peje'arasigamū pejejemogyau. A'eramū futat pejepoia pejetywer awi. Anurenure'i nipo Janeruwarete 'ga wemimureramū je mȳi 'wyriaramū pē nupe. Pejetywer awi pepoir ire 'ga pē mogyi wemiayuwamū—'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Jejui 'ga remimu'e ppy 'gā

(Maku 1.16-20; Luka 5.1-11)

¹⁸ A'ere Jejui 'ga awau watau Garireja ypiauu reme'y'warimū. Aipo pe awau 'ga ipira rewara 'gā nesaka. Simāo 'ga, Andre 'ga. Mīmēra 'gā 'ga esaka. Simāo 'ga rer irūa Pedroa. Andre 'ga Simāo Pedro 'ga rewirera. Jejui 'ga wesagamū 'gā taityuu monou etyka 'y pe. ¹⁹ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pe'je pejejua je rupi. Simu'e pēē 'jau. Naipira rewara rūi pēē 'awamū. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara te pēē 'awamū—'jau 'ga 'gā nupe.

²⁰ A'erauwe 'gā taityuu rejaa awau 'ga rupi. ²¹ Awaw ipe Jejui 'ga Tiago 'ga resaka 'ga rewirera 'ga retee, Juā 'ga retee. Sepeteu 'ga ra'yra poromū. Yaruu pype 'gā 'upa 'uwa 'ga pyri, taityuu momyka. A'eramū Jejui 'ga 'gā mo'wya:

—Pe'je pejejua je rupi—'jau 'ga Tiago 'ga upe, Juā 'ga retee.

²² A'erauwe 'gā ū'jāu yaruu awi, 'uwa 'ga rejaa awau Jejui 'ga rupi.

Kwaiwete Jejui 'ga 'gā katu'oka

(Luka 6.17-19)

²³ Garireja ywy pyterimū Jejui 'ga awau akou peuwara 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga ree.

—Pejetywer awi pēpoiweramū Janeruwarete 'ga pētywera moiri pē nui. A'eramū 'ga pē mogyau wemiayuwamū— 'jau 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga ree.

'Gā jatykaaw ipe 'ga 'gā mu'jau 'ga ree. Ojero'wu ma'e 'gā 'ga katu'oka. ²⁴ “Jejui 'ga ojero'wu ma'e 'gā okatu'ok” 'ea awau uāina Siria ywy pypiaruga. A'eramū kwe pewara 'gā we futat ikwaapa. A'eramū kwe pewara 'gā ojero'wu ma'e 'gā nerua 'ga upe. Ojero'wu ma'e, iypip ma'e, ika'na ma'e, iteu ma'e, mama'eukwaawa rerekwat. Mīmera 'gā 'gā erua Jejui 'ga upe. A'eramū Jejui 'ga 'gā katu'okapap. ²⁵ A'eramū kwaiwete 'gā awau Jejui 'ga rewiri. Tekapuru ywy awi, Garireja ywy awi, Jerusareg awi, Judeja ywy awi, Jotāu ry owajara katywar awi. Mīmer awi 'gā 'ua ajatykau Jejui 'ga ree, 'ga je'ega renupa. Ojero'wu ma'e 'gā katu'oga resaka nanē 'gā 'ua ajatykau 'ga ree nū.

5 Kwaiwete 'gā nesakawe Jejui 'ga oje-upia'i awau ywytyra rupi. A'eramū 'ga wapyka. 'Ga apygauwe 'ga ree ijemu'ewet ma'e 'gā 'ua wapyka 'ga pyri. ² A'erauwe Jejui 'ga oje'ega 'gā nupe, 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga remifutar are.

Iku'i ma'e

(Luka 6.20-23)

³—Jarejuwarete 'ga upe “Jetywerete je tekou. Ejejuka je ree” 'jara 'gā aku'iramū ajemogyau.

A'e 'gā Janeruwarete 'ga imogyau wemiayuwamū.

A'eramū 'gā aku'iramū ajemogyau.

⁴ Ojoo' ma'e 'gā aku'iramū ajemogyau.

Anure nipo Janeruwarete 'ga 'gā mojemogyppyka'i 'gā mogyau 'gā arasig awi.

A'eramū nipo 'gā aku'iramū ajemogyau.

⁵ Ajuee ipota'wa ma'e 'gā aku'iramū ajemogyau.

'Gā nupe Janeruwarete 'ga mama'e esage monoi u'eawer imū etee futat.

A'eramū 'gā aku'iramū ajemogyau.

⁶ A'jea futat Janeruwarete 'ga remifutar imū etee mama'e are iparuapowet ma'e 'gā aku'iramū ajemogyau.

A'e 'gā a'jea futat Janeruwarete 'ga opoat mama'e apoukaa wemifutar imū.

A'eramū 'gā aku'iramū ajemogyau.

⁷ Ajuee ajemuaēm ma'e 'gā a'jea futat iku'i ajemogyau.

'Gā nee nipo Janeruwarete 'ga jemuaēmi.

A'eramū 'gā aku'iramū ajemogyau.

⁸ A'jea futat mama'e esage are etee ea't ma'e 'gā iku'i futat ajemogyau.

“Tamuoryp Jarejuwarete 'ga 'jau”, 'jau nipo 'gā ojeupe.

A'eramū nipo anure aipo 'gā awau Jarejuwarete 'ga pyri.

A'eramū 'gā a'e are aku'iramū ajemogyau.

⁹ Ajaupe ojomota'waara 'gā aku'iramū ajemogyau.

Anure nipo Janeruwarete 'ga 'i 'gā nupe: “Agamū jera'yra 'gā”, 'jau nipo 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'gā aku'iramū ajemogyau.

¹⁰ Jarejuwarete 'ga remifutara apo are ereko tyweripyreera 'gā nipo aku'iramū ajemogyau.

A'e 'gā Janeruwarete 'ga amogy wemiayuwamū.

A'eramū 'gā aku'iramū ajemogyau—

'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

¹¹—Jeremiayuwamū pejemogyramū nipo je rerowiare'ema 'gā pē kurawi. Pē nerekou tyweaete je ree. Pē je'ēwu'jaga je ree. A'ere pēē pejejereko tywereteramū pēku'i etee futat pejejemogyau— 'jau 'ga 'gā nupe. ¹²—Anure nipo

Janeruwarete 'ga mama'e esage monoi pē nupe kwaiwete. A'eramū pēē pejeku'iramū etee pejejemogyau. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gā 'ga je'ega mome'wara 'gā nereko tyweretei rakue. A'eramū nipo 'ga rerowiare'ema 'gā pēē nanē pē nerekou tyweaete 'ga rerowiaramū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

Pēē 'ā jukyra 'jawe

(Maku 9.50; Luka 14.34-35)

¹³—Jukyra 'jawe pēē. Sā'ā jukyra. Ipyu omosa re 'ā miaro'oa oneme'emamū. Nan tee futat pēē. Mama'e esage apo re mama'e tywera apoukare'ema 'gā nupe. Sā'ā ae jukyra tyweramū monoa imyina imomoa ukupepe. A'eramū 'ā ipyu wata ma'e 'gā opyruga ee. Nan tee futat pēē. Mama'e tywera aporamū 'gā mu'jawarū'em mama'e esage apo are. Nepē nerowiari 'gā a'eramū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

Pēē 'ā tata reny 'jawe

(Maku 4.21-25; Luka 8.16-18)

¹⁴—Tata reny 'jawe nanē pēē nū. Tata renya 'ā ppytunaiwa mojesaka. Nan tee futat pēē. Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee mama'e apo re pē nesakara 'gā neapyoramū Jarejuwarete 'ga ree. A'eramū nipo 'gā 'ga muorypa pē nee. Ywytyr apyte'rarimū amunawa apo re ipyriwara 'gā juejue esaka. Nomi-marūi 'ga amū. Nan tee pēē. Pē pyriwara 'gā juejue pēnemiapofera resaka ajemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ¹⁵—Nomonyga'uweri ae arāparīna mū imyina imima mama'e 'ag are. Imonyg ire ae imonoi imyina ajuesawamū te. ¹⁶Nan tee futat ki pēē. Jarejuwarete 'ga rerowiare'ema 'gā nowase mama'ea peapo. A'eramū nipo pē nesakara 'gā Jarejuwarete 'ga muorypa pē nee, pē ne-

miapofer are— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

Moisesi 'ga remikwasiaret

¹⁷—NaMoisesi 'ga remikwasiarera mateepapa rūi je ruri. “Moisesi 'ga remikwasiarar imū kasi mama'ea peapo ne”, na'e rūi je tekou. “Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā je'ega nia'wryi”, na'ea'uweri je tekou. Naani. Ee pē mueapyo katuawamū te je ruri. ¹⁸A'jea futat 'gā nemikwasiarar ymanera resageramū janee 'awamū miamū futat. A'jea futat nateepawa'uweri Janeruwarete 'ga je'ega jane wi. Ywaga teepawamū ywy reewe 'eramū miamū futat nateepawa'uweri Janeruwarete 'ga je'ega— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ¹⁹—Anure, Jarejuwarete 'ga pyri 'ga je'ega renuparera 'gā jemogyi kūima'eeteeteramū. A'ere 'ga je'ega renupap katuare'ema 'gā naani. 'Ga je'ega renup katuare'ema 'gā ajemogyau akotee ma'e 'jawe 'ga pyri oo re. “Peapo kasi mama'ea aipo 'ga je'eg imū ne” 'jara 'gā nanē ajemogyau akotee ma'e 'jawe 'ga pyri oo re nū. Aipo 'gā namojeupawa rūi 'ga pyri oo re— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ²⁰—Fariseu 'gā, Moisesi 'ga remikwasiarar are moromu'jara 'gā netee mama'e esagea wapo 'me ae reape etee. A'eramū nipo 'gā nesakara 'gā 'jau: “Mama'e esagea 'gā wapo”, 'jau nipo 'gā 'gā nesakara 'gā. A'ere 'gā naJarejuwarete 'ga muorypawamū rūi mama'e apoi. 'Gā 'jawe kasi peko ne. Jarejuwarete 'ga muorypawamū etee mama'e apou 'eramū etee nipo 'ga pē mogyi wemiayuwamū— 'jau 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

Pēmara'ne kasi pejepytuna 'gā nee ne

²¹—Ymā te 'ga amū 'i janepypp 'gā nupe rakue: “Pejuka kasi 'ga amū ne. Oporojuka ma'e 'ga nipo 'gā weroo amū 'wryiara 'ga upe. A'eramū nipo 'wryiara 'ga

oporojuka ma'e 'ga jukaukaa 'gā amū nupe, 'ga remijukafera repyaawamū”, 'jau 'ga amū janeypy 'gā nupe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee. ²²— A'jea futat 'gā 'eawera. A'ere 'awamū je 'i pē nupe: Pēmara'ne ekoete kasi pejeytuna 'ga ree ne. Opytuna 'ga ree imara'ne ekoete ma'e 'ga nanē nipo 'gā erawau ekoete 'wyrriara 'ga upe nū. Opytuna kurapara 'ga nanē nipo 'gā erawau ekoete 'wyrriara poara 'gā nupe nū. “Nene'akwaawi te 'ā ene” 'ga amū upe 'eramū Janeruwarete 'ga aipo 'jara 'ga monoi mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee. ²³—A'eramū ki pēē pejemogyau esage Jarejuwarete 'ga upe. Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe mama'e mū roeroaw ipe pejejea'aramū pejeytuna 'ga ree, pejejee iporomutare'ema 'gā nee 'jau. ²⁴A'eramū ki pejejee iporomutare'ema 'ga upe ra'ne pejewau 'ga mojrūmū pejejeupe. Pejejeupe 'ga mojrū re tāmējē pejewau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe nū, mama'e rerawau 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

²⁵—“Mama'e tywera 'ga wapo jee”, pejejeupe 'ga amū 'eramū pejewau pejeporogytau 'ga upe, 'ga mota'wau pejejeupe. Kasi a'e pe 'ga pē nerooi 'wyrriara 'ga upe ne. A'eramū 'wyrriara 'ga pē monoukaa jefaruu 'ga upe, pē munewukaa ne. ²⁶Moromunepawa pype pejemono re nipo nepe'ēarūi jui. Mama'e tywera apo mepy re tāmējē te pe'ē jui— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

Peko kasi pejejemireko are ne

²⁷—Ymā te 'ā Moisesi 'ga 'i janee rakue: “Peko kasi pejejemireko are ne”, 'ga 'i janee rakue. ²⁸A'jea futat 'ga 'eawera. A'ere 'awamū je 'i pē nupe: Kūjā mū resag ire nipo pēē mū 'jau: “Kuu. Ikatura'mī te ēē nū'ū. Ako pa je ēē ree kwy”, 'jau nipo pēē pejejeupe. Aipo 'jara 'ga wemirekoe'em are ako ma'ea futat.

Wea'aw imū etee futat aipo 'ga akou wemirekoe'em are— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee. ²⁹—“Jerea je motywet. Eē resage'em ire amunipo 'ā je najerea'ari ēē ree teko are”, 'jau nipo pēē pejejeupe. A'eramū je 'jau pē nupe: “Orearea ore motywerukat”, 'jau pejejea pemosok imonou imomoa pejewewi. Kasi a'e pe pēnea pē motywerukaru'jaw ine— 'jau 'ga 'gā nupe. —Wea mosoga ay futat wea mosokara 'gā nupe numiamū. A'ere mama'eukwaawa rapyaw ipe pēo te naay teepawī pē nui. Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoara 'gā monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'ea te nipo ayay futat aipo pype imonopyra 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³⁰—“Mama'e apoa ore motywerukat”, 'jau pejepoa pemonok imonou imomoa pejewewi. Aepo monoga ay futat numiamū. A'ere Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoara 'gā mama'eukwaawa rapyaw ipe imomopora teayramū. A'eramū waywayramū imonopyra 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Peetyk awi pejejemirekoa

(*Maku 10.11-12; Luka 16.18*)

³¹—Ymā te Moisesi 'ga 'i rakue: “Pejejemireko retyka ki ka'arana pekwasiarukat 'ga amū upe ēē ree. 'Aetyk je ene tejemirekoferamū akiko’, pe'je ki ikwasiarukaa pejejemirekofera ēē ree, imonou ēē upe”, 'jau 'ga rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³²—A'ere je 'awamū je 'i pē nupe: Peetyk ekoete kasi pejejemirekoa ne. 'Ga amū ēē ree 'ga reko re etee pēē etyka. Kasi a'e pe tekotee 'gā 'i ēē upe: “Okō nipo ēē amutee 'ga ree ra'e. A'eramū ēē mena 'ga ēē retyka”, 'jau nipo 'gā ēē upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee. —A'eramū 'gā anure kūima'e ēē ree amū remiarūnamū 'jau ēē upe ne: “Kuu. Emā'ē 'ga kūjā tywera ēē 'ga wereko wemirekoramū”, 'jau nipo 'gā ēē upe.

A'eramū 'ga ēē rereko re nipo amutee 'gā 'jau: “Amutee 'ga remireko ēē 'ga wereko”, 'jau nipo 'gā 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

Pē'me kasi Jarejuwarete 'ga upe ne

³³—Ymā te Moisesi 'ga 'i janyepy 'gā nupe rakue: “Pē'me kasi Jarejuwarete 'ga upe ne. ‘Taapo mama'e esagea ene upe 'jau' Jarejuwarete 'ga upe 'jaramū pēē aipoa etee futat iapou 'ga upe peje'eawer imū etee futat. A'ere kasi pē'me ne”, 'jau 'ga rakue. ³⁴A'ere je 'i pē nupe: “Ywaga teepawe'emamū je mama'e apoi enee”, 'jawe'em pēē pejejaupe, pejeje'ega rerowiarukaawamū. Pe'je peje'me'emamū pejejaupe. Ywag ipe Janeruwarete 'ga rekoi. A'eramū pēē ywaga mome'wau ekoete'em pejejaupe erowiarukaa futatee. ³⁵Ywya nanē pēē imome'wau ekoete'em pejejaupe nū. Ywya 'ā 'ga py rupawa futat. A'eramū pēē peje'me'emamū ee nū. Jerusareg are nanē peje'me ekoete'emamū nū. Jerusarega jane'wyriarareterete 'ga 'wyraretea te. A'eramū pēē imome'wau ekoete'em pejejaupe erowiarukaa futatee. ³⁶“Mama'ea taapo ene upe 'jau” 'eramū pēē aipo etee futat iapou peje'eawer imū etee futat. Pejeje'ega ekoete'em futat pejejemogyau. “Teakag are je 'i enee mama'ea taapo enee 'jau”, 'jawe'em pēē pejejaupe erowiarukaa futatee. Naene rūi e'awa mosigara. Naene rūi nanē e'awa moūnara nū. A'eramū ki pēē pejeakag are peje'me'emamū pejejaupe. ³⁷“Mama'ea taapo enee 'jau” 'eramū pēē aipo etee futat iapou. Mama'e are pejeparuapowere'emamū pēē “Naani. Najeparuapoweri je ee”, 'jau tāmējē ki pēē pejejaupe. Pē'me kasi pejejaupe ne. Ojeupe pē'me'emamū 'gā

pēje'ega rerowiaa. Ojeupe pē'meramū 'gā pēje'ega nuerowiari futari. “I'me ma'e 'gā te ako”, 'jau etee 'gā pē nupe ne. “Janeruwarete 'ga remianuwamū je 'i enee: Mama'ea taapo enee 'jau, a'e je enee”, 'jau nipo 'gā o'me rerowiarukaawamū ajaupe. Mama'eukwaawa 'wyriara i'me ma'ea futat. A'eramū ki pēē peje'me'emamū pejejaupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Pejepyk kasi 'gā nee ne

(Luka 6.29-30)

³⁸—Ymā te 'ā Moisesi 'ga 'i rakue: “Pejepyk iki 'gā amū nee. 'Gā amū nipo pēnea mamuka 'eramū pejejepyka 'ga ree, 'ga rea mamuka. 'Ga amū pejejāja mopen ire pēē 'ga rāja mū mopena, pejejepyka 'ga ree”, 'jau 'ā Moisesi 'ga rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³⁹—A'ere je 'awamū je 'i pē nupe: Pejepyk kasi nanuara 'gā nee ne, a'e je pē nupe. 'Ga amū nipo eneretywape nupāu. A'eramū ki ejetywape nupānamū erowag etee amogaty 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama. ⁴⁰—Eneraitya mū futaa nipo 'ga amū ene rerawau 'wyriara 'ga upe. “Ejaitya emut amū 'ga upe, 'ga mepyawamū”, ere ki 'ga upe, 'jau futatee nipo 'ga ene rerawau 'wyriara 'ga upe. A'eramū ki ejaitya emono etee 'ga upe ejaity poakuwuu reewe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee. ⁴¹—“Majepei kilometro rupi ene jekaraemā eroo jee”, ejeupe 'ga amū 'eramū ene erawau mukūi kilometro rupi 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee. ⁴²—“Mama'e mū emut jee”, ejeupe 'ga amū 'eramū imonou etee futat 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —“Ekaraemā mū emut jee ra'ne”, ejeupe 'ga amū 'eramū “naani”, ere kasi 'ga upe ne. Emono futat 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

**Pēporomutar iki pēē pejejee
iporomutare'ema 'gā nee**

(Luka 6.27-28, 32-36)

⁴³—Pēmu'jara 'gā 'ā e'i pē nupe: “Pēporomutar ete ki pēē pejekoty'aawa 'gā nee. Pereko esage etee ki 'gā. A'ere ki pejejee iporomutare'ema 'gā pereko tywet”, 'jau 'gā pē nupe. ⁴⁴A'ere 'ā je 'i pē nupe: Pereko esage pejekoty'aawa 'ga. Pejejee iporomutare'ema 'gā nee nanē pejejekau esage nū. “Ejejuka esage ki ore rereko tywera 'gā nee”, 'jau etee ki pēē Jarejuwarete 'ga upe 'ga nee. ⁴⁵Aipo apo re nipo pē nesakara 'gā 'i: “A'jea futat. 'Gā Ku'jywa 'ga remiayuwaretea. A'eramū 'gā 'ā 'ga 'jawe 'gā ojee iporomutare'ema 'gā nereko esagei”, 'jau nipo 'gā pē nesaka. Janeruwarete 'ga mama'e esagea wapo pāwē pāwē janee. Kwara 'ga imuenyu esage ma'e 'gā nupe, ia'wyre'ema 'gā nupe we. Amana 'ga imogyrukaa mama'e esage apoara 'gā nupe, mama'e tywera apoara 'gā nupe we— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee. ⁴⁶—Pejejee iporomutat ma'e 'gā nereko esagea etee sipo Janeruwarete 'ga afutat? Pejejee iporomutare'ema 'gā nereko tywera sipo 'ga afutat? Naani. Pē mepy sipo 'ga pejejee iporomutat ma'e 'gā nereko esage are? Naani. Nomepyi futari 'ga pē nupe. “Itywerete 'wyriara upe ka'aranūū roeroara 'gā”, 'jau 'ā pēē jepi. A'etea 'gā miamū wereko esage ojee iporomutat ma'e 'gā. ⁴⁷Pejejee iporomutat ma'e 'gā nupe etee oporogyta ma'eramū 'ā pejemogyau Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gā 'jawe. 'Ga rerowiare'ema 'gā miamū oporogytau ojee iporomutat ma'e 'gā nupe. A'eramū je 'jau pē nupe: 'Gā nupe juejee ki peporogyta. Pejejee iporomutat ma'e 'gā nupe, pejejee iporomutare'ema 'gā nupe. Mīmēra 'gā nupe pejeporogytau pejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee. ⁴⁸—Janeruwarete

'ga 'ā mama'e esagea etee wapo pāwē pāwē janee. A'eramū ki pēē pejemogyau 'ga 'jawe futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

**Pejejeeape kasi pemono mama'ea
Jarejuwarete 'ga upe ne**

6 A'eramū Jejui 'ga 'jau akou 'gā nupe, 'gā mu'jau 'gā neko esage are:

—Jarejuwarete 'ga upe mama'e apou kasi peapo amutee 'gā nupe pejejee 'gā moporesakawamū etee ne. Pēnemiapo resakara 'gā nipo 'jau: “Kuu. Esage ma'e 'ga ra'e”, 'jau nipo 'gā pē nupe. A'eramū nipo nanuaramū Janeruwarete 'ga pē mepyawe'em pēnemiapofer are. Aipo 'gā 'ea te futat pēnemiapofera repya ra'e— 'jau 'ga 'gā nupe. ²—A'eramū pēē, imama'e'ema 'gā nupe mama'e mono re imonowe'em amutee 'gā neape. Pejejee tywi pejejaupe mama'e mū monou miamū pēē imome'wawe'em pejejaupe, pejejerowiaraipe'ema pejemiapofer are. Sā'ā ae mama'e esage apoaramū. Nan tee futat aipo 'gā numiamū. A'ere 'gā iapoi amutee 'gā ojee 'gā moporesakawamū etee. Judeu 'gā jatykaaw ipe kwaiwete 'gā ajatykau 'upa. A'eramū 'gā 'gā neape mama'e monou imama'e'ema 'ga amū upe. Amunawa myter ipe nanē 'gā mama'e monou 'gā nupe nū. Wemiapoa 'gā iapou mytuna 'gā nemiesagamū. 'Gā nupe esaukaripyramū te 'gā iapoi. A'eramū nipo 'gā nesakara 'gā 'jau: “Kuu. Esage pa'e 'gā na'e nū. Mama'ea 'gā omono imama'e'ema 'gā nupe”, 'jau nipo 'gā 'gā nesakawe. A'eramū nipo 'gā nesakarera 'gā 'eawera etee futat 'gā nemiapofera repya. Janeruwarete 'ga 'gā mepyawe'em anure— 'jau 'gā 'gā nupe. ³⁻⁴—A'eramū ki pēē, ikaraemāe'ema 'gā amū nupe mama'e mono re, imonou jemime futat. 'Gā nupe imonou kasi amutee 'gā nupe pejesaukar etee ne. Pejekoty'aawa 'gā nupe miamū pēē pejemiapofera mome'wawe'em. Jare-

juwarete 'ga upe pejejesakawamū futat pēē iapou. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga pē mepyaū pēnemiapofer are— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

**Jarejuwarete 'ga upe
ki pejeje'ega pemono**

(Luka 11.2-4)

⁵—Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega monou ki, 'ga upe etee futat peje'eg. A'ere ā 'ga upe oporogyta 'me ma'e 'gā porogyta 'mei etee 'ga upe. Judeu 'gā jatykaaw ipe 'gā ā Jarejuwarete 'ga upe oporogytau 'me ajemogyau. Amunawa pyter ipe nanē ā 'gā oporogytau 'me ajemogyau 'ga upe nū. A'ere 'gā amutee 'gā nemianuwamū tee 'gā porogyta 'me 'ga upe. 'Gā wesakawamū etee 'gā porogyta 'mei 'ga upe. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga 'gā mepya'ewem anure— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee. ⁶ A'eramū 'ga 'jau wenupara 'gā nupe:

—Pejemogy kasi 'gā 'jawe ne. Jarejuwarete 'ga upe pejeporogytau pejejepe'au'i 'gā nui ra'ne. Pejejetee pejewau peje'yina pejeporogytau 'ga upe. Jarejuwarete 'ga upe ete'i futat peporogyta pejejemogyau. A'eramū nipo 'ga anure pē mepyaū ojeupe pēporogyta are— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

⁷—Peporogyta ekoete kasi Jarejuwarete 'ga upe ne, 'ga upe pejeporogytau ne. 'Ga rerowiare'ema 'gā oporogyta 'me etee 'ga upe. Oporogytau 'me kwaiwete 'ga upe. “Ojeupe je porogyta kwajamū nipo 'ga jeje'ega renuwi”, 'jau 'gā ojeupe numiamū. ⁸ A'ere kasi peporogyta 'ga upe aipo 'gā 'jawe ne. Pejejea'awa etee peenūi 'ga upe. Ojeupe peporogyta enune 'ga pēnemifutara kwaawi. A'eramū ki pēē pejejemifutara etee enūina 'ga upe— 'jau 'ga 'gā nupe. ⁹—Nan iki peporogyta 'ga upe:

“Kiapi'ni. Ene ā Oreruwaretea. Ywag ipe ā ere'yī. A'eramū ore oroje'ega arajupa enee.

Tene muoryp ki 'gā najuejue etee.

¹⁰ Kamēsīete ki 'gā najuejue etee tene rerowiat ajemogyau.

Kamēsīete tere'yī 'wyriaramū ore najuejue etee 'jau.

Ywagipewara 'gā ā mama'ea wapo eneremifutar imū etee futat.

Nan tee futat wyw pewara 'gā iapoa ore arafutat.

¹¹ 'Awamū ki mama'ea emut ore oreremi'uramamū.

¹² Norerea'aru'jawi ore mama'e tywera orojeupe 'ga iapoawer are.

A'eramū ki ene ejea'aru'jawe'emamū ore tywer are.

¹³ Ore mamuakat futar iki ape mama'e tywera apoe'em are.

Mama'e tywera jar awi ene ore a'gwau, mama'eukwaawa 'wyriar awi”,

peje ki 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga upe 'gā porogyta are.

¹⁴—'Gā amū pejejereko tyweawer are pēē 'gā naykae'emamū Janeruwarete 'ga nanē nepē naykai pēnemiapo tywer are. Imoia etee futat 'ga pētywera pē nui.

¹⁵ A'ere 'ga pejejuaykapawe'emamū 'ga nanē pē nakaupawe'em ee nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

¹⁶—'Ga upe pejeporogytaawa upe iwaēmauwe pēē pejewau pejejemi'ware'ema pejeporogytau Jarejuwarete 'ga upe. Aipoa esage. Aipoa Janeruwarete 'ga amuoryp. A'ere kasi pejejeakwara pemu'arasig ee ne. Janeruwarete 'ga remiayup 'me 'gā i'arasig ajemogyau. Weakwara nipo 'gā imotyai'pa ajemogyau. A'eramū nipo 'gā nesakara 'gā 'jau: “Kwe 'ga ty'ara weroporogyta Ku'jywa 'ga upe ra'e”, 'jau nipo 'gā nesakara 'gā 'gā nupe. A'eramū 'gā 'eawera etee futat 'gā nemiapofera repya. Janeruwarete 'ga

nomepyi futari 'gā ee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe 'gā mu'jau ee. ¹⁷—A'eramū pēē 'ga upe pejeporogytaawa upe iwaēmauwe pejelowaeita, pejemomya pejeje'wyr awi peje'jāue'ēwe. ¹⁸A'eramū pē nesakara 'gā ty'ara pereko kwaape'ema ajemogyau. A'eramū Janeruwarete 'ga etee futat ikwaapa 'ūina. A'eramū 'ga pē mepyau ee anure— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

Jarejuwarete 'ga ree 'gā mu'eawet

(Luka 11.34-36; 12.22-34; 16.13)

¹⁹—Anure nipo Janeruwarete 'ga pē mepyi ojeupe pēnemiapofer are. A'eramū ki pēē pejejea'aramū pejejeupe imepyram are. 'Au kasi pemomytun pejekaraemā ne. 'Auwara mama'ea teepaw etee. Jypemeruua etee taity a'upap. Itaju apopyrera miamū eposipopora etee a'upap. Muna'ywa nanē amunarūmū pēkaraemā are 'jau. A'eramū atee pawamū etee pē nui. ²⁰A'eramū ki pēē mama'e apou Jarejuwarete 'ga upe etee. A'eramū 'ga anure mama'e esage monou pē nupe, ojeupe pēnemiapofera mepyawamū. Peu te mama'ea nateepawa'uweri. Nitywi futari mama'e mateepaara. Nitywi futari jypemeruua. Naeposipopori futari mama'ea. Nitywi futari amunarū ma'ea peu. ²¹Ojeupe pēē mama'e aporamū 'ga mama'e mū m'yigatui pē nupe peu ojepyri. Ojeupe pēnemiapofer imū etee futat 'ga pē mepyau peu. Ojeupe kwaiwete mama'ea pēē iapo re 'ga kwaiwete futat mama'e m'yigatui pē nupe. Ojepyri peo re te nipo 'ga wemim'yigatufera muri pē nupe. A'eramū ki pēē mama'e apou 'ga upe kwaiwete futat. 'Auwara karaemā momytunara 'gā ea'at 'auwara ako ma'e are etee ajemogyau. A'ere ywag ipe karaemā momytunara 'gā nearamū Jarejuwarete 'ga ree— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²²⁻²³—Tata reny 'jawe aereaa. Sā'ā tata enya mama'e resaukara janee. Nan tee futat jarejeau jane mama'e resagi. Ea ma'e 'gā wesak katu katu futat mama'ea. Eawep ma'e 'ga te aje 'ā nuesakatui mama'ea. Nan tee futat pēē. Ea ma'e 'gā 'jawewaramū pēē pēneapyo pejejemogyau jeje'eg are, erowiaa pejejemogyau. A'eramū pēē mama'e apou Jarejuwarete 'ga je'eg imū etee futat. A'ere eawep ma'e 'jawewaramū nepēneapyoi futari jeje'eg are. Neperowiari jeje'ega. A'eramū pēē pejemifutar imū etee futat mama'e apou pejemogyau. Ypytunaiwa pype wata ma'e 'jawe pēē— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁴—Namukūja 'wyrriara 'gā nemiayuwamū rūi 'ga amū reko. Noporowykya'uweri 'ga amū mukūja 'wyrriara upe. Kasi a'e pe 'ga majepeja 'ga ree etee 'ga poromutaramū akou ne. Ajepeja 'ga ree jēmī oporomutare'emamū ne. Wemifutara 'ga je'eg imū etee mama'e apou ne. A'eramū 'ga wemifutare'ema 'ga je'eg imū mama'e apowe'em ne. Nan tee futat pēē. Pejeka'aranūū kwai are etee ea'at ma'eramū nepēnea'aru'jawi Jarejuwarete 'ga ree— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁵—Ma'eramū 'ā je 'i pē nupe: Pēnea awi mama'e are etee pejemogyau, je 'i pē nupe. “Ma'ja je i'wau 'awamū”, pe'je awi pejejeupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe 'ūina. —Pēnea'ar awi pejejaity are etee pejemogyau. Jarejuwarete 'ga ree te pejemogypyk pejemogyau, 'jau je 'ā pē nupe— 'jau 'ga 'gā nupe 'ūina. —'Ga te 'ā pē apo rakue. A'eramū 'ga ojee pejemogypygamū mama'e mua pē nupe. ²⁶Sā'ā wya'ia. Wya'ia 'ā nuapoi agawewi mama'ea. Nitywi agawewi 'ā mama'e tymawa. A'etea 'ā Janeruwarete 'ga mama'ea omono jupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Niapoi agawewi wya'ia 'ga upe. A'etea 'ga ojejukau ee. Pēē

taetu aje 'ā aeramū 'ga upe. A'etea sipo 'ga nojekukai pē nee?— 'jau 'ga 'gā nupe. ²⁷—Peko sipo amū pejeyman'e'em are ete ea'at ma'eramū amū pejeyman'e'emamū namutat?— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Naani. Nia'wryi futari aipoa miamū pē nupe ee pēnea'ara. A'etea te nipo pēyman pejemogyau. Pejeywyr are tee pejejea'aramū miamū pēman' futat. Mama'e are etee pēnea'at pē nekoa nepē koga'uweri— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁸—A'eramū ki pēē pejejea'are'emamū pejemogyau pejejaity are ete. Sā'ā 'ywotyra jū mewara. 'Ywa 'ā noporowykyi agawewi opoty are. A'ere 'ā ipotyra esageteeramū— 'jau 'ga 'gā nupe. ²⁹—Ymā te janepytunera 'ga, Sarumāu 'ga, ikaraemā kwai ma'ea rakue. 'Ga te 'ā taity esage ma'ea rakue. A'ere 'ā 'ywotyra te 'ga raity esage apyraawi. ³⁰'Ywotyra 'ā majepēi 'ara rupi etee wesageramū. A'eramū 'ā ai'iwe op'ijagamū. A'eramū nipo 'ga amū iapyau. A'etea 'ā Janeruwarete 'ga omokaturam ipotyra jupe— 'jau 'ga 'gā nupe. —Jupe iapo re sipo 'ga nomonoi mama'e esagea pē nupe? Pēē taetu aje 'ā pēnesage 'ywotyra resage apyraapa 'ga upe. Ma'eramū pēē 'ga rerowiaripa etee 'ū? Pe'je 'ga rerowiaa a'jea futat pejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³¹—Au'je mama'e are etee pēnea'ar ire. Pejemuaēm awi pejem'i'uram are etee. Pejemuaēm awi nanē pejejaity are etee nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³²—Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gā te ajemuaēm mama'e are etee. A'ere kasi pēē 'gā 'jawe peko ne. Janeruwarete 'ga pēnemifutara okwaap. Ojekuka 'ga pē nee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³³—Jarejuwarete 'ga remifutar are etee pejejea'aramū pejemogyau. 'Ga je'ega renuw are ki pēnea'at. "Ga remifutar imū sipo je mama'e apoi" 'e are etee ki pejejea'aramū

pejemogyau. Wemifutar imū mama'e apo are pejekuka re 'ga mama'e esage muri pē nupe, ojekukau pē nee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³⁴—A'eramū ki pēē pejemuaēme'ema ai'iwewar are. "Au'je pa 'awauwewara kwy", pe'je ki pejemuaēme'ema ee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

Pēpota'wa ki pejejee

(Luka 6.37-38, 41-42)

7—“Nepēa'wryi pēē Jarejuwarete 'ga upe”, pe'je kasi 'gā amū nupe ne. Aipoa 'gā nupe 'e'emamū Janeruwarete 'ga nanē aipo ne'i pē nupe. “Mama'e tywerete 'ā ereapo ekou”, pe'je kasi 'gā nupe ne. Aipoa 'gā nupe pēē 'e'emamū Janeruwarete 'ga nanē aipo ne'i pē nupe nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe 'ūina. ²—'Gā nupe pē'eawera 'jawerimū etee futat nipo Janeruwarete 'ga 'i pē nupe. Mama'ea 'gā nupe iapoawera 'jawerimū etee futat Janeruwarete 'ga iapoi pē nupe— 'jau 'ga 'gā nupe 'ūina. ³⁻⁴—Najuejue etee futat pētywet. A'eramū pēē “Itywet ma'ea pēē” 'jawarū'e'em pejejaupe. A'eramū ki pēē pejejaupe aipo 'e enune pejetywera ra'ne etyka. ⁵“Najetywi je tetywera pyu”, pe'je nipo numiamū. A'ere pētyp futat. A'eramū pēē pejetywer awi ra'ne pejepoia. A'ere pejejewirera tepepoat 'jau. “Ere epoia etywer awi”, tepe'je pejejewirera 'ga upe 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe 'ūina. —Sā'ā ae 'ywa tuwyrera weape i'aramū ajuea pewara resage'ema ajau. A'eramū 'ā ae enuēmukaa ra'ne wea awi. Ojewi enuēm ire 'ā ae ojoma'e resaka ajuea awi. Nan tee futat ae otywer awi ra'ne ae poiri. A'ere ojopoa— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁶—Pe'je pejewau kwe pewara 'gā mu'jau Jarejuwarete 'ga ree, a'e je 'awamū pē nupe. Ee iporenuwiwere'ema 'gā nipo e'i pē nupe: “Noreporenuwiwiri ore 'ga je'eg are”, 'jau nipo 'gā pē nupe. A'eramū pēē 'ga mome'wau'jape'ema 'gā

nupe. Pejewau kamēsīete 'gā nui. Amutee 'gā nupe etee pejewau imome'wau nū. Kasi a'e pe iparuerowiariwere'ema 'gā mara'neramū pē nee ne. Kasuru jarū 'jawe aipo 'gā. Sā'ā kasuru jarūa ujare'emamū ae murukare'ema ojepeyri. Nan tee futat aipo 'gā. Sā'ā tajaanana. Ojeupe ita esage momor ire ipyruga etee ee. Nan tee futat aipo 'gā— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

Esage futat Janeruwarete 'ga

(Luka 11.9-13)

⁷A'eramū Jejui 'ga 'gā mu'jau Jarejuwarete 'ga upe 'gā porogyta are:

—Ojeupe pēē mama'e renūjamū Janeruwarete 'ga imuri pē nupe. “Je poar ape” ojeupe 'eramū 'ga pē poari futari. Kamēsīete 'ga pejepeoare'emamū, pejeje'ega pejejemogyau pejeojere'emamū 'ga upe. Sā'ā mama'e 'ara ae wi. A'eramū 'ā ae ijaramū awau ekaa. Esag ire tāmējē 'ā ae opoia ekar awi. Nan tee futat kasi peojet 'ga upe mama'e renūi awi ne. A'eramū 'ga mama'e mua pē nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —'Okwara mopogara 'ga 'jawe ki peko. 'Okwara rawopytymo'wog ire etee 'ga poiri imopog awi. Nan tee futar iki pēē. Pepoit kasi 'ga upe pejeporogyta awi ne. A'eramū 'ga pē poari futari— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁸—“Mama'e emut amū jee” 'jara 'gā nupe 'ga imuri futari. “Je poar ape” 'jara 'gā 'ga opoat futat. Ojeupe peje'egamū 'ga je'egi futari pē nupe— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁹—Pejenosī kasi mama'ea 'ga upe enūina ne. Mama'e esage tee te 'ga amut pē nupe. Namura'uweri 'ga mama'e tywera pē nupe. Sā'ā pēē. “Mama'ea emut amū jee, Kiapi'ni”, pejeja'yra pejejeupe i'eramū mama'e katurama etee imonoa pejeja'yra upe. Nan tee futat Janeruwarete 'ga mama'e esagea etee imuri pē nupe, “mama'e esagea emut jee” 'eramū. Ta'yriaramū sipo ita pe-

mono pejeja'yra upe, mani'oko'o renūjamū? Naani. ¹⁰Moja sipo pemono pejeja'yra upe, ipira renūjamū? Naani. Mama'e esagea etee futat pemono pejeja'yra upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ¹¹—Pēē 'ā aetywera agawewi. A'etea 'ā mama'e esagea etee pemono pejeja'yra upe. Nan tee futat ywag ipe 'ūi ma'e 'ga— 'jau 'ga 'gā nupe. —Janeruwarete 'ga taetu 'ā esage te. Ma'eramū sipo 'ga mama'e esage mure'ema pē nupe, ojeupe pēē enūjamū? Amut futat 'ga mama'e esagea ojeupe enūinaramū pē nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

¹²—Pēē 'ā Jarejuwarete 'ga remiayuwa. Pefutat 'gā pejejereko esagea. A'eramū pēē nanē pejejerekau esage 'gā nee nū. Aipo are Moisesi 'ga ikwasiari inuga janee rakue. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā nanē ikwasiaa ee rakue nū— 'jau 'ga 'gā nupe 'ūina.

Mukūi pea

(Luka 13.24)

¹³⁻¹⁴—Pe'i'i rupi ki pekwap. Pe'i'ia ywag ipe oo ma'ea. A'ere noko ayeteramū jupi ae oa. Amume'riramū etee te peo aipoa pe'i'i rupi. Pe'i'i rupi oo ma'eramū etee te peo Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimū warāu rūi pejejemogyau peu. Peuu rupi ae oa te ajee naayi futari numiamū. Kwaiwete te 'gā oi peuu rupi. A'ere peuu rupi oo ma'e 'gā oi mama'eukwaawa rapyaw ipe te. Peu futat 'gā oi ajemogyau nakwaparimū warāu rūi. Peu 'gā awau ajemogyau tywet— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

I'me ma'e are 'gā mu'eawet

(Luka 6.43-44)

¹⁵—A'eramū ki pēē pejejea'gwau Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wararūare'ema 'gā nui. 'Ga je'ega nipo 'gā omome'u 'me pē nupe. 'Ga je'ega mome'wara 'jawe futat nipo 'gā numiamū. A'ere 'gā o'meramū te 'gā 'i. “Tamomoirukat

'gā Jarejuwarete 'ga rerowiar awi 'jau kwy”, e'i tee 'gā ajemogyau. A'eramū pēē 'gā nerowiare'ema pejejemogyau—'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ¹⁶—'Gā je'eg are ki pekwaap 'gā. Jarejuwarete 'ga je'eg imū etee 'gā mama'e mome'uramū pēē 'gā kwaapa. “Aipo 'gā a'jea futat 'ga je'ega omome'u”, pe'je ki 'gā je'ega renupa. 'Ga 'eawer imū moromu'jare'ema 'gā sigaty etee omome'u 'ga je'ega ajemogyau. Sā'ā y'waa 'ywa. Nooi ae ju'w are maga rekaa. Nopo'oi ae mamāūia amyneju 'w awi. Nan tee kasi peo moromu'jat tywera 'gā je'ega renuwu'japane—'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ¹⁷—'Y'wa 'yp katurama i'a katuram tāmējē futat. 'Y'wa 'yw a'wyre'ema o'ywa 'jawe etee futat ni'aa'wyri. 'Y'wa 'yp katurama pekwaap i'a esage are. ¹⁸Ni'a katurama'uweri futari 'y'wa 'ywa tywera. 'Y'wa a'wyre'ema etee 'ā akā are. 'Y'wa katurama 'aa o'ywa katurama 'jawe tāmējē futat—'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee. ¹⁹⁻²⁰—Nan tee futat pēē. Jarejuwarete 'ga je'eg are moromu'jat tywera 'gā ia'wyre'ema futat. 'Gā je'eg are pēē moromu'jat tywera 'gā kwaapa tāmējē futat. O'me are 'gā mu'e re nipo moromu'jat tywera 'gā wa'wyre'emamū. Sā'ā y'wa a'wyre'ema jara 'gā y'wa 'ywa retyga imonoa imomoa tata pe. Nan tee futat nipo Janeruwarete 'ga moromu'jat tywera 'gā monoi imomopoa mama'eukwaawa rapyaw ipe anure—'jau 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

Janeruwarete 'ga remiayuwarete

(Luka 13.25-27)

²¹—“Ore 'ā Jejui 'ga remiayuwa”, e'i futatee nipo 'gā amū. “Jejui 'ga Ore-jararetea”, 'jau futatee nipo 'gā. A'ere 'gā nosei futari ywag ipe. Nuapoi futari 'gā mama'ea Jeruwarete 'ga remifutar imū. Nuenuwi 'gā 'ga je'ega. A'eramū 'gā osowe'em ywag ipe. 'Ga je'ega renupara 'gā etee futat oo ajemogyau ywag ipe—'jau

Jejui 'ga 'gā nupe. ²²—Anure nipo Jarejuwarete 'ga rowase pejemajatykaaw ipe kwaiwete 'gā 'i ekoete jee: “Jarejuwarete 'ga je'eg are ore oi kwe pewara 'gā mu'jau ikue”, 'jau nipo 'gā jee. “Eneremiyuwa 'jawe futat ore mama'eukwaawa moia erekwara 'gā nui. Eneremiyuwa 'jawe futat ore aeremiapoe'ema apou ikue”, 'jau nipo 'gā jee—'jau 'ga 'gā nupe. ²³—A'ere nipo je 'i 'gā nupe: “Pēē pekwap futat je wi muku. Jeremiyup 'mea te pēē. Mama'e tywera apoarera te pēē”, 'jau nipo je 'gā nupe—'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

I'akwaap ma'e

(Luka 6.47-49)

²⁴—Jeje'ega renuparamū pē'akwaap pejejemogyau. Sā'ā i'akwaap ma'e 'ga 'oga m'yja ywy ātā pype. ²⁵Kwaiwete agawewi 'ā amana 'ua. Ywytuu agawewi 'ā erua. A'etea 'ā 'oga nu'ari futari ywytuu upe. 'Y ruwiretea miamū 'ā owaēme'ema jupe. A'eramū 'ā aipoa 'oga awawe'em ppy pe. Nan tee futat jeje'ega renuparamū pēē—'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ²⁶—A'ere jeje'ega renupare'emamū pejemogy i'akwaawe'ema 'ga 'jawe. I'akwaawe'ema 'ga te ajee 'oga om'yī amū 'y apopewa pype. ²⁷A'eramū amanakyr ppy are we 'ga roga awau ppy pe 'ga wi. A'eramū futat 'ā 'y rypojuga 'ga roga retyka 'ga wi. A'eramū nipo jeje'ega renupare'emamū pēē aipoa 'oga apoara 'ga 'jawe etee futat. Aipo 'ga 'jawewaramū nipo pēē anure pejepapa—'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁸⁻²⁹ Jejui 'ga porogytapaw ire, 'ga renuparera 'gā oporesagamū ajemogyau 'ga ree.

—Kuu. 'Ga pa'e aipo e'i ae mu'jau ra'e nū—'jau 'gā ajaupe. —NaMoisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā 'jawe rūi 'ga porogytai. Moisesi 'ga 'eawer are moromu'jara 'gā Moisesi 'ga 'eawer imū etee futat 'gā ae mu'ei—'jau 'gā ajaupe.

—A'ere Jejui 'ga nanarūi. U'eawer imū etee futat 'ga jane mueapyoi ee— 'jau 'gā ajaupe, oporesagamū 'ga ree.

Ipito'om ma'e

(Maku 1.40-45; Luka 5.12-16)

8 'Gā nupe oporogytapaw ire Jejui 'ga 'ua ojypa ywytyr awi nū. Kwaiwete 'gā 'ua ojypa 'ga reewe te futat. ² Poje ipito'om ma'e 'ga amū 'ua wapyka wenupy'āu 'ga rowase. A'eramū 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Je resag ape, ki Ku'jyp. “Jejui 'ga ae katu'okara”, e'i gā jee. A'eramū je tejua tejesaukaa enee. Je ree ejemuaēmiweramū je mokā'ē ape— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

³ Aipo ojeupe 'erauwe Jejui 'ga opo monou 'ga 'arimū:

—Ko ajee je ene mokā'ēi 'wei— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

Oje'arimū 'ga po mono ppyrauwe okā'jāu 'ga pito'oma 'ga wi. A'eramū futat 'ga pira ojekatu'oka. ⁴ 'Ga mokā'ē re Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Eremome'u kasi emokā'ēawera tekootee 'gā nupe ne. Ere ewau ejesaukaa mainana 'ga upe ra'ne. “Je resag ape. Jepito'oma okā'ē je wi”, ere ewau 'ga upe. “A'jea futat ra'e”, te'i 'ga enee 'jau, ene resag ire 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —A'ere ene ejeymawa mū rerawau 'ga upe. A'eramū 'ga iapyau Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa enekā'ēawer are— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Moisesi 'ga 'eawer imū etee futat ene ejeymawa mū rerawau iapyaukaa Jarejuwarete 'ga muorypawamū. Ejeymawa mū rapyukara ene ekā'ēawera resaukaawa futat— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

A'eramū ipito'om ma'efera 'ga awau ojeupe 'ga 'eawer imū etee futat iapou.

Jefaruu 'ga remiayup

(Luka 7.1-10)

⁵ Kafanaū pe 'gā waēm ire jefaruu 'gā 'wyrira'ri 'ga amū 'ua owaēma Jejui 'ga upe. Tapy'yi amuteea te 'ā 'ga, romanūa te 'ā 'ga. ⁶ A'eramū 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Jeremiayuwa 'ga ojero'wu 'upa ayrūgatugatu 'ga 'upa— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁷ Aipo ojeupe 'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ere iruukwe. Too ene rupi 'ga katu'oka 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁸ —Naani nū'ū. Ene 'ā kūima'eteeteete te. Je 'ā akotee ma'ea te. Eje'eg imū etee futat ekatu'ok 'ga. “Ojekatu'ok futat 'ga” ene 'eramū 'ga jekatu'ogi futari— 'jau 'ga Jejui 'ga upe. ⁹ —Je 'ā jefaruu. A'eramū je te'wyrira 'ga je'eg imū etee futat mama'e apou tekou jepi. Je 'ā jefaruu 'gā 'wyrira'ria. Sēg jeremiayuwa jefaruu 'gā pytuna. A'eramū jeremiayuwa 'gā jeje'eg imū etee futat mama'e apou ajemogyau. 'Ga amū upe je 'jau: “Ere ewau peu jee”, 'jau je 'ga upe. A'eramū 'ga awau. Ajepeja 'ga upe je 'jau jepi: “Ere ejua 'au je pyri”, 'jau je 'ga upe jepi. A'eramū 'ga 'ua je pyri jepi. Tejeupe oporowyky ma'e 'ga amū upe je 'jau: “Ekwap mama'e apou jee”, 'jau je 'ga upe. A'eramū 'ga jeje'eg imū etee futat mama'e apou jee jepi. A'eramū ene nanē eje'eg imū etee futat jeremiayuwa 'ga katu'oka jee— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

¹⁰ Aipo ojeupe 'eramū Jejui 'ga oporesagamū etee 'ga ree. A'eramū 'ga 'jau wewiri ako ma'e 'gā nupe:

—Israeu juapyrera agawewi 'ā pēē. A'etea 'ā naje rerowiari pejepe. Ināinānīī etee futat 'ā pēē je rerowiaa pejejemogyau. Ko 'ga judeue'ema agawewi. A'etea 'ga je rerowiat kwaiwete ra'e jepi— 'jau Jejui 'ga wewiri ako ma'e 'gā nupe. ¹¹ —Peapyka jeje'eg are? Anure nipo kwaiwete 'gā oi osou ywag ipe.

Amunap tesirūmer awi we futat nipo 'gā oi ajatykau ore ree ywag ipe. Peu futat 'gā jemi'wari ymāwarera 'gā pyri. Abraão 'ga, Isaki 'ga, Jako 'ga. Mīmera 'gā pyri nipo 'gā awau ojemi'waa. Judeue'ema 'gā agawewi. A'etea 'gā je rerowiat ajemogyau. A'eramū nipo 'gā awau ajatykau ore ree peu Jarejuwarete 'ga pyri. ¹²A'ere 'ā judeu 'gā jēmī naani. Ywag ipe oo ma'eramera 'gā futat numiamū. A'ere 'gā naje rerowiarī etee. Amume'ri 'gā etee 'ā je rerowiaa. A'eramū nipo Jeruwarete 'ga je rerowiare'ema 'gā monou 'gā pe'au muku ojewi. Ypytunai-wayay pype nipo 'ga 'gā monoi. Peu futat nipo 'gā wayrū ojere'emamū ajemogyau. Aya nipo 'gā nerekou, 'gā maema 'gā na'jywa mokāina 'gā mogyau— 'jau Jejui 'ga wewiri ako ma'e 'gā nupe.

¹³A'ere 'ga 'jau jefaruu 'gā 'wyrīa'ri 'ga upe nū:

—Ere ewau ejewya eje'wyr ipe nū. Je rerowiar ape ekou ra'e jepi. A'eramū eneremiayuwa 'ga ojekatu'oka enee nū— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

A'eramū 'ga awau ojewya oje'wyr ipe nū. Owaēma ppy we 'ga wemiayuwa 'ga resaka, jaruete 'ga reko esaka. Jejui 'ga 'eawa rupi we etee futat 'ga remiayuwa 'ga ojekatu'oka.

Pedro 'ga rojo ēē

(Maku 1.29-34; Luka 4.38-41)

¹⁴A'ere Jejui 'ga awau Pedro 'ga 'wyr ipe nū. 'Ga roga pype osouwe 'ga Pedro 'ga rojo ēē resaka. Iro'y ēē 'upa.

¹⁵A'eramū 'ga awau ēē poppyka. A'erauwe ēē ro'ya atepawamū ēē wi. A'erauwe ēē afu'ama okama awi mama'e apou 'ga upe 'ga mojemī'waa.

¹⁶Kaaruwamū peuwara 'gā kwaiwete mama'eukwaawa rerekwara 'gā nerua Jejui 'ga upe. A'eramū 'ga mama'eukwaawa moia 'gā nui, oje'eg imū etee futat. Ojero'wu ma'e 'gā nanē 'ga ikatu'oka nū. ¹⁷Ymā te Janeruwarete

'ga je'ega mome'wara 'ga, Isai 'ga 'ga mome'ui rakue:

“Janekaruara 'ga omoit jane wi, jane katu'oka”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue. Jejui 'ga remiaporama 'ga imome'wau inuga ka'aran are rakue. A'eramū 'ga 'gā katu'oka, Isai 'ga 'eawer imū etee futat.

“Too ene rupi 'jau” 'ga 'eawet

(Luka 9.57-62)

¹⁸Anure kwaiwete 'gā 'ua ajatykau 'ga ree. 'Gā nesakawe Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gā nupe:

—Kwe katy soo jareyaapa 'jau, 'y owa-jara katy 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁹'Gā o enunewe Moisesi 'ga remik-wasiarar are moromu'jara 'ga amū 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Too ene rupi 'jau, ki Ku'jyp— 'jau 'ga 'ga upe. —Taata tekou ene rewiri kwe pe ene orauwe 'jau— 'jau 'ga 'ua Jejui 'ga upe.

²⁰A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat nipo eneatawet je rupi ki sa? A'ere 'ā je najerogi te tekou a'i kūi. Kasuru'miara te 'ā ok. Ywy kwara 'ā 'ga roga. Wyrā'i nanē 'ā waityramū nū. A'eramū 'ā kaaruwauwe ojewya 'ua waity pype osea. A'ere je nanarūi. Aset ekoete tee futat je tekou. Tekaarupaw ipe je tesa ekoete tee futat tekou. Je 'ā pēneki'yra agawewi. A'etea 'ā je najerogi tekou. Jeremiayuwamū nan tee futat pe-jemogy nū. A'etea futat te eneatawet je rupi?— 'jau 'ga 'ga upe.

²¹A'eramū Jejui 'ga rerowiaara 'ga amū 'jau 'ga upe:

—Tene ajee jeruwa manūi ra'ne. Tejuwa 'ga manū re too ene rupi 'jau. 'Ga manū re nipo a'jea futat tekou ywyapi ene rewiri. Tejuwa 'ga manūa ra'ne je aesak— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²²A'ere Jejui 'ga 'i etee 'ga upe:

—Naani. Ene'me awi. 'Awauwe futat ejot je rupi. Eneruwa 'ga manū re amu-

tee 'gā totym 'ga enee 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

Wyruu muojeawet

(Maku 4.35-41; Luka 8.22-25)

²³ A'ere Jejui 'ga u'aa yaruu pype, wemimu'e 'gā netee. ²⁴ Gā yaapaw ipe wyruua 'ua erujewi 'gā nupe. 'Y ryjuapia yara matyneema imotywyka ja'wyja'wy 'gā nupe. A'ere Jejui 'ga seri etee futat 'upa. ²⁵ A'eramū 'ga remimu'e 'gā 'ga renūina 'ga momaka:

—Ku'jyp! Ere ejua epaka kūi! Sapap jane kūi!— 'jau 'gā 'ga upe.

²⁶ Opag ire 'ga 'jau 'ga nupe:

—Ma'eramū pejkyjau nanimenime 'ū? Maran ajee nepejemogypygi etee je ree 'ū? Nepeesagi nipo pejejepype je rekoa ki sa? Je te 'ā areko pēē. Je rerowia'ri etee 'ā pejepe pejejemogyau— 'jau 'ga wemimu'e 'gā nupe.

A'erauwe 'ga fu'ami oje'ega wyruu upe, tyjapetega upe nanē nū. A'erauwe futat wyruua wojeramū. 'Y rajapetega nanē wojeramū nū. ²⁷ A'eramū 'ga remimu'e 'gā oporesagamū etee 'ga ree.

—Ma'e pājē 'ga te jane sireko jarejepype nū'ū?— 'jau etee 'gā ajaupe. —Wyruua te 'ā 'ga amuojet erujewi jarejewi a'i kūi. 'Y rajapetega nanē 'ga 'ā imuojea erujewi nū. Ma'e pājē 'ga te nū'ū? Naesagi pa je 'ga amū je'ega ywytu upe jepi nū, ywytu muojera erujewi jepi nū— 'jau 'gā ajaupe oporesagamū 'ga ree. —Janeruwarete 'ga te wapoukat 'ga upe nū'ū— 'jau 'gā ajaupe.

Mama'eukwaawa rerekwat

(Maku 5.1-20; Luka 8.26-39)

²⁸ Garireja ypiuu owajara katy owaēm ire 'gā oyaruu monou imojekoka Gataru ywy are. Yaruu awi Jejui 'ga ēm ypyrauwe mukūja 'gā 'ua 'ga rowosōu. Mama'eukwaawa rerekwara 'gā poromū. Tywy 'arimū etee futat

'gā nekoi. A'eramū 'gā 'ua tywy awi Jejui 'ga repejāna. Mama'eukwaawa 'gā muarūukare'ema 'gā mamara'neu 'gā mogyau. Ipojte 'gā ajemogyau. A'eramū 'gā pyriwara 'gā okyjau 'gā nui. Nooi futari 'gā 'gā pyri. ²⁹ A'eramū Jejui 'ga resakawe mama'eukwaawa werekwara 'gā muafukajukaa Jejui 'ga upe:

—Ku'jywa 'ga ra'yra 'ā ene. Maran te ore rereko ape? Norowaēmi we ore orojereko tyweawa upe— 'jau mama'eukwaawa Jejui 'ga upe.

³⁰ Aipo 'eramū mukuū'i tajaurana ajemogyau ojemi'waa. Kwaiwete tajaurana. ³¹ A'eramū mama'eukwaawa 'jau Jejui 'ga upe:

—'Gā nui ore moir ire ore monoukar ape tajaurana wyterimū ore mojejaga— 'jau mama'eukwaawa 'ga upe.

³² —Pe'je ajee pejewau— 'jau Jejui 'ga jupe.

A'erauwe mama'eukwaawa awau ū'jāu 'gā nui. Awau ojejaga tajaurana pype. A'eramū tajaurana mama'eukwaawa ojepepe ijejagamū erowawaka erajemogyau. A'eramū erawau enujāna ywy'amuku rupi eropopoa erawau eropapa 'y pe.

³³ A'erauwe tajauran are omaenun ma'e 'gā awau imome'wau amunaw ipewara 'gā nupe:

—Ekoay Jejui 'ga 'ua tywy 'arimū ako ma'e 'gā pirowara omoit 'gā nui ko, imonou tajaurana pype ko. A'eramū tajaurana opapa ko— 'jau 'gā awau imome'wau amunaw ipewara 'gā nupe.

³⁴ A'erauwe amunaw ipewara 'gā 'ua pap Jejui 'ga resaka. A'eramū 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—Ere ejepe'au orewywy awi. Nene'wyri ene ra'e. Orereymawa 'ā ereapisipap— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga awau 'gā nui.

Iteu ma'e

(Maku 2.1-12; Luka 5.17-26)

9 A'eramū Jejui 'ga awau 'gā nui. Awau u'aa yaruu pype, awau oyaapa nū. Oje'wyr ipe 'ga awau ojewya nū. ²A'eramū peuwara 'gā teewi iteu ma'e 'ga rerua Jejui 'ga upe nū. 'Ga rerua 'ga rupia 'ga rupawa reewe Jejui 'ga upe. "Je rerowiat pa 'gā ajemogyau ra'e", 'Jau Jejui 'ga ojeupe. A'eramū 'ga 'Jau iteu ma'e 'ga upe:

—Erekyje awi je wi kūi. Enetywera je amoit ene wi— 'Jau Jejui 'ga 'ga upe.

³A'eramū Moisesi 'ga remikwasiarar are moromu'jara 'gā 'ga rerowiare'ema ajemogyau. A'eramū 'gā 'Jau ajaupe:

—Awŷja 'agamū 'ū? Janeruwarete 'ga etee te janetywera omoit jane wi— 'Jau 'gā ajaupe. —Enetywera je amoit ene wi 'eramū 'ga Jarejuwarete 'ga 'Jawe je rekoi 'ga 'i te janee— 'Jau 'gā ajaupe 'upa.

⁴A'ere Jejui 'ga 'gā kwaawi ojee. A'eramū 'ga 'Jau 'gā nupe:

—Ma'eramū pēē poromū 'Jau pejejeupe 'ū?— 'Jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁵—Je upe naayi. Iteu ma'e mafu'amaramū ae nanē ojotywera moiri ajai nū kūi— 'Jau 'ga 'gā nupe. ⁶—Pēneki'yra je 'ā. A'eramū je tepājē resaukaa pē nupe. Iteu ma'e 'ga je amafu'am pē neape— 'Jau 'ga 'gā nupe. —'Ga fu'ama resaka taje kwaap pejepe 'Jau— 'Jau Jejui 'ga 'gā nupe. —"Aeteuferā 'ga amafu'am. Aetywera 'ga omoit nanē ae wi nū", tepe'je 'Jau. Jeruwarete 'ga te 'ā opājē amut jee. A'eramū je pētywera moia pē nui, iteu ma'e mafu'ama nanē nū— 'Jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'ga 'Jau iteu ma'e 'ga upe:

—Ere efu'ama jui. Ejupawa pyyka erawau eje'wyr ipe— 'Jau 'ga 'ga upe.

⁷Aipo ojeupe 'erauwe iteu ma'e 'ga afu'ama 'gā neape. A'eramū 'ga wupawa pyyka erawau oje'wyr ipe. ⁸A'eramū esakarera 'gā ajemogyau oky'Jau, opore-

sagamū 'ga ree. A'e pype 'gā aku'iramū 'ga ree. A'eramū 'gā 'Jau ajaupe.

—Kuu. Namafu'ami sipo 'ga 'ga pa, a'e ako je ko re'ā— 'Jau 'gā ajaupe. —Ku'jywa 'ga 'ga amafu'amukat 'ga upe— 'Jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā 'Jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ā esage ma'eramū, ki Ku'jyp. Ene 'ā eremafu'amukat 'ga 'ga upe. Epājēa 'ā eremut 'ga upe rai'i— 'Jau 'gā Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa ee.

Mateu 'ga mo'wyawet

(Maku 2.13-17; Luka 5.27-32)

⁹A'eramū Jejui 'ga awau watau nū. Awaw ipe 'ga Mateuramū je resaka. 'Wyriararete upe ka'aranūū pyykarera je. Jeporowyky je renamū Jejui 'ga 'ua oje'ega jee:

—Ere ejua je rupi— 'Jau 'ga jee, je mo'wya ojeupi.

A'erauwe je tepoia teporowyky awi ejaa inuga a'e pe te futat. A'eramū futat je tewau 'ga rupi, 'ga remimu'eramū.

¹⁰A'ere je 'ga mo'wya teje'wyr ipe:

—Ere ejua ejemi'waa je pyri. Ere ejemiayuwa 'gā nenūina erua erojemi'waa jerog ipe— 'Jau je 'ga upe.

A'eramū 'gā 'ua ojemi'waa jerog ipe. Orojemi'waaw ipe kwaiwete 'wyriararete 'ga upe ka'aranūū pyykara 'gā 'ua ojemi'waa ore pyri. Mama'e tywera apoara 'gā nanē 'ua ojemi'waa ore pyri nū. ¹¹Poje fariseu 'gā amū 'ua ore resaka. A'eramū 'gā 'Jau Jejui 'ga remiayuwa 'gā nupe:

—Kuu. Ma'eramū pēmu'jara 'ga ojemi'waa 'wyriararete 'ga upe ka'aranūū pyykara 'gā pyri 'ū? Nia'wyrī 'gā kūi. Mama'e tywera apoara 'gā pype nanē 'ga reni ojemi'waa kūi. Nojemi'wari noko ae 'gā pyri 'Ja. Nia'wyrī 'gā ajemogyau kūi— 'Jau 'gā 'gā nupe.

¹²⁻¹³Aipo 'gā 'e renupawe Jejui 'ga 'Jau 'gā nupe:

—'Gā pyri je rekoi 'gā poaawamū te nū'ū. Je 'ā morofuanugara 'jawewara te ako 'gā nupe. Sā'ā morofuanugara 'ga muaga monoa ojero'wu ma'e 'gā nupe etee. Nomono ekoetei futari 'ga ijero'wue'ema 'gā nupe muaga. Nan tee futat je. Ia'wyre'ema 'gā katu'okawamū te je ruri. “Je jeresage”, pe'je 'ā. A'ere je naesage ma'eramū rūi je ruri pē katu'oka. Itywet ma'e katu'oka tee je ruri. Pe'je pejewau pejeyemu'jau Jarejuwarete 'ga 'eawer are— 'jau 'ga 'gā nupe. —Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Oseja 'ga upe rakue:

“Je upe mama'e mura esage futat jee. A'ere pejejee pēpota'wa esagea taetu esageramū jee.

Nafutari je tejeupe pēnemimurera, pejejee pejepota'wa esage'em ire”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue— 'jau Jejui 'ga fariseu 'gā nupe.

'Gā jemi'ware'em are 'gā mu'eawet

(Maku 2.18-22; Luka 5.33-39)

¹⁴ Anure Juā Batista 'ga remiayuwa 'gā amū 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Juā Batista 'ga remiayuwamū ore orojemi'ware'ema futat oroje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe jepi. Fariseu 'gā nemiayuwa 'gā nanē ojemi'ware'ema futat oje'ega 'ga upe jepi nū. 'Ga upe oporogytaawa upe iwaēmauwe ore orojemi'ware'ema Jarejuwarete 'ga upe oroporogytau jepi. A'ere 'ā eneremiayuwa 'gā nanarūi. Niojeri agawewi 'gā 'ā ojemi'war awi. A'etea 'ā 'gā oje'ega omono Jarejuwarete 'ga upe— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

¹⁵ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Akokatu ma'e 'gā nekokaturamū sipo 'gā nekokatu resakara 'gā ty'ara rerajemogyi maraka are? Naani. Maraka teepaw ire tāmējē te 'gā py'arayparamū nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —'Gā nui akokatu ma'e 'gā jepe'aramū tee esakara 'gā poiri ojemi'war awi oporogytau Jare-

juwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga oje'ega 'gā nupe u'ama. —Nan tee futat jeremiayuwa 'gā wojere'emamū ojemi'war awi ojepyri je rekoramū. Ojewi je o re te nipo 'gā nojemi'wari ajemogyau. Je o re te nipo 'gā 'arasigamū ajemogyau je ree. A'eramū te nipo 'gā nojemi'wari ajemogyau wea'aramū etee je ree— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹⁶—Ymā te 'ā aeypy 'gā pē mu'ei mama'e are rakue. A'ere je 'ā 'awamū pē mu'ei nū. Amutee are je 'awamū pē mu'ei nū. A'ere nepemojopypea'uweri jeporogyta aeypy 'gā nemimome'ufer are. Jeporogyta are ojemu'e ma'eramū ki a'ea etee futat pejemu'e. Pemojopype kasi morogyta ymaner are ne. Morogyta ymaner are ojemu'e ma'e 'gā nuapoi jeporogytau mama'ea— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Naperugi ae taity ymanera taity yau pyu. Kasi a'e pe taity yau opoejamū erojefuapygi etee ne. A'eramū futat taity ymanera otoroka etee nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee. ¹⁷—Y'way yau ae nueko'wogi yrū ymanera pype. Yrū yau pype te ae eko'wogi. Yrū ymana pype sieko'wok'eramū ajaiwayramū erujewi. A'eramū futat opy'apefugamū wajaiwamū yrū pype. A'eramū futat wyrū kakau. A'eramū ojeko'woka— 'jau 'ga 'gā nupe. —Yrū yau pype eko'wog ire ojeko'woke'ema. Yrūa kaw'em nanē nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe 'gā mu'jau ee. —Nan tee futat nepemojopypea'uweri jeporogytafera morogyta ymaner are— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Kūjā ēē mū kūjāmuku ēē retee

(Maku 5.21-43; Luka 8.40-56)

¹⁸'Ga porogyta 'ga renamū kūima'e 'ga amū 'ua owaēma Jejui 'ga upe. Judeu 'gā 'wyria'ri 'ga amū 'ua wapyka wenupy'au 'ga rowase. A'eramū 'ga 'jau 'ga upe:

—Jera'jyr ēē amanū 'awamue futat ko. A'eramū ene ejua ēē resaka. Epoa ēē

'arimū imonoramū nipo ēē ferawi nū—
'jau 'ga 'ua 'ga upe.

—Ere ajee iruukwe. Taesak ēē enee
'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

¹⁹ A'eramū Jejui 'ga afu'ama awau 'ga
rupi. 'Ga remimu'eramū ore nanē arawau
'gā nupi nū.

²⁰ Orewaw ipe kūjā ēē mū 'ua Je-
jui 'ga rupisika, 'ga raity pypireme'ywa
pyyka. Ojero'wu ma'e ēē. Tusi kwara
ēē imu'aa akou ojero'wau. Nuogi fu-
tari ēē ry ēē wi. Ymā te ēē rekoī
rakue. ²¹ A'eramū ēē 'jau ojeupe etee fu-
tat: “Kīā raity pyygamū tajekatu'ok 'jau
kwy”, 'jau ēē ojeupe etee futat. A'eramū
ēē 'ua 'ga raity pypireme'ywa etee
agawewi ipyyka. A'etea ēē ojekatu'ok
'ga raity pypireme'ywa pyyg ppyrauwe
futat. ²² A'erauwe Jejui 'ga ojerowaka
amā'jāu ēē ree. A'eramū 'ga 'jau ēē upe:

—Erekyje awi kari. Je rerowiar ape
ekou ra'e jepi. A'eramū je ene katu'oka
akiko— 'jau 'ga ēē upe.

Ēē upe aipo 'ga 'erauwe ēē ojekatu'oka.

²³ A'ere Jejui 'ga ore reruatau nū.
“Jera'jyra ēē ree epoa emono” 'jara
'ga 'wyrā upe orowaēm ire orosou.
Orosouwe Jejui 'ga ēē ree ajatyka ma'e
'gā nesaka. 'Ga mo'wyarera 'ga ra'jyra
ēē rapirūmū ēē rerekou. Jumi'ara'nī
moje'egara 'gā nanē 'ga esaka nū* Kwai-
wete 'gā 'upa 'oga pype. ²⁴ A'eramū Jejui
'ga 'jau 'gā nupe:

—Pe'je peje'jāu pejewau ukupepe. Na-
manūi ēē. Oset tee ēē 'upa. Peesag iki je
ēē momaga— 'jau 'ga 'gā nupe.

Aipo ojeupe 'ga 'eramū 'gā 'ga
rerekoemāu etee.

—Ene'me awi nū'ū. Amanū futat
akiko— 'jau 'gā 'ga upe.

“Amoferap nipo je ēē re'ā”, 'jau 'ga oje-
upe. A'eramū 'ga poromū 'jau 'gā nupe,
“oset tee ēē 'upa”, 'jau etee 'ga 'gā nupe.

²⁵ 'Og awi 'gā mū'ē re 'ga amanū
ma'efera ēē popyyka.

—Ere ejua ewya, ky'ri— 'jau Jejui 'ga
ēē upe.

A'erauwe ēē ferawi owya afu'ama.

²⁶ A'eramū 'gā ēē moferapawera
mome'wau imu'aina ojepyriwara 'gā
nupe.

Mukūi eae'ema 'gā

²⁷ Ēē moferaw ire Jejui 'ga awau pe
awi nū. 'Ga remimu'eramū ore arawau
'ga rupi. Orewaw ipe mukūja eae'ema 'gā
'ua ore rewiri wafukaita Jejui 'ga upe:

—Jejui! Ene 'ā Janeruwarete 'ga
remimurera! Ore resag ape. Epājē mū
ore katu'og ape— 'jau 'gā wafukaita 'ga
upe.

²⁸ 'Og ipe ore se re, 'gā nanē awau osou
nū, Jejui 'ga rerowyka. A'eramū Jejui 'ga
'jau 'gā nupe:

—Je rerowiat te pejepe pejejemogyau
jepi? “Ore mamā'ē 'ga nū” 'ea te perowiat
pejejemogyau?— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Aruerowiat futat ore ene— 'jau 'gā
'ga upe.

²⁹ A'eramū Jejui 'ga opo monou 'gā nea
are.

—Tejerowiat pejemogyramū je pē
mamā'ēi— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁰ A'erauwe futat 'gā amā'jāu. A'eramū
Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Je mome'u kasi pejepe kwe pewara
'gā nupe kamēsiete ne, jerera muāje'ema
kamēsiete amunawa pype ne— 'jau 'ga
'gā nupe.

³¹ A'ere 'gā naani. Nuereko katui 'gā
'ga 'eawera, 'ga rera muāina kamēsiete
peuwara 'gā nupe.

Ije'ege'ema 'ga

³² Jejui 'ga wi 'gā o ppyrauwe 'gā amū
mama'eukwaawa rerekwara 'ga rerua Je-
jui 'ga upe.

*9:23 Ajamanūnamū ipyyra poromū jumi'ara'nīa.

—Mama'eukwaawa mū 'upa 'ga pir are. A'eramū 'ga oje'ege'ema akou. Mama'eukwaawa 'ga nomoje'egukari imogou— 'jau 'gā Jejuī 'ga upe.

A'erauwe Jejuī 'ga imoia 'ga wi.

³³Ojewi Jejuī 'ga imoir ire 'ga oje'ega nū. A'eramū 'ga resakara 'gā oporesagamū 'ga ree ajemogyau.

—Niesagi pa jane nanuara Israeu juapyreramū jarewyw pe jepi nū— 'jau 'gā ajaupe, oporesagamū 'ga ree ajemogyau.

³⁴A'ere fariseu 'gā nuerowiari 'ga. A'eramū 'gā 'jau:

—Naani nū'ū. Mama'eukwaawa 'wyrira je'eg imū tee 'ga 'ga pirewara moiri 'ga wi nū'ū— 'jau futatee 'gā 'gā nupe.

Jejuī 'ga ajemuaēma 'gā nee

³⁵Pe awi Jejuī 'ga awau nū. Awau 'ga amunawa moymoyka akou. 'Ga remimu'eramū ore arakou 'ga retee te futat. Judeu 'gā jatykaaw ipe 'ga awau 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga ree:

—Pejetywer awi pēpoiweramū Janeruwarete 'ga pētywera moiri pē nui. A'eramū 'ga pē mogyau wemiayuwamū— 'jau 'ga 'gā nupe akou, 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga ree.

Ojero'wu ma'e 'gā 'ga ikatu'oka akou.

³⁶Kwaiwete 'gā jatykai 'ga ree, 'ga porogyta renupa. 'Gā nesakawe Jejuī 'ga ajemuaēma 'gā nee. “Karupa'mī jare'ema 'jawe 'gā jemogyi. Ojejukawe'emamū nanē nū. Worypawamū 'gā ajemogyau. Nitywi futari 'gā poara 'ga amū”, 'jau Jejuī 'ga ojeupe. ³⁷A'eramū 'ga 'jau wemimu'eramū oree:

—Ināinānī'ī etee Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā jemogyi. A'ere 'ā kwaiwete je te 'gā jemogyi Janeruwarete 'ga kwaape'ema— 'jau 'ga oree. ³⁸—A'eramū ki pēē pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe aipo are: “Emonou'jau'jap ejemiayuwa 'gā emome'waramū kwe pewara 'gā nupe”,

pe'je ki 'ga upe aipo are— 'jau Jejuī 'ga oree. —Sā'ā juowuurana. Omonookara ae mū tywe'emamū 'ā ototokapaw ekoete. Nan tee futat nipo 'gā 'ga je'ega ojeupe 'gā imome'ue'emamū 'gā pawī etee mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejuī 'ga oree.

Jejuī 'ga remimu'e 'gā

(Maku 3.13-19; Luka 6.12-16)

10 Jejuī 'ga wemimu'eramū ore majatykau ojee, tusiramū ore majatykau ojee. Opājēa 'ga imua ore upe ore moporowykyawamū.

—Tepājēa je amono pē nupe amutee 'gā poaawamū. Pe'je pejewau mama'eukwaawa moia erekwara 'gā nui. Ojero'wu ma'e 'gā nanē pēē ikatu'oka nū— 'jau 'ga oree ikue.

²⁻⁴'Ga remimonoramū orepytuna tusi. Simāo, Andre, Tiago, Juā, Filipe, Patarumeu, Tome, Mateuramū je, ajepeja Tiago, Tadeu, ajepeja Simāo, Judas. Mīmeramū ore Jejuī 'ga remimu'eramū. Simāo 'ga mukūi 'ga rera. Pedro 'ga rer irūa. Ajepeja Simāo 'ga rera nanē mukūi nū. Serote 'jau 'ga rer irūa. Andre 'ga Pedro 'ga rewirera 'ga. Tiago 'ga rewirera 'ga Juānamū. Sepeteuramū Tiago 'ga ruwa 'ga Juā 'ga retee. Je Mateuramū 'wyrira upe ka'aranūi pykareramū. Ajepeja Tiago 'ga Aufeu 'ga ra'yra 'ga. Judas 'ga nanē mukūi 'ga rera nū. Iskariote 'ga rer irūa. Kūima'e tywera 'gā nupe 'ga monoara 'ga poromū. Mīmeramū ore Jejuī 'ga remimonoramū.

Jejuī 'ga wemimu'e 'gā monoawet

(Maku 6.7-13; Luka 9.1-6)

⁵Wemimu'eramū Jejuī 'ga 'jau oree:

—Pe'je pejewau je mome'wau kwe pewara 'gā nupe. A'ere ki judeu 'gā nupe etee je mome'u pejepe. Judeue'ema 'gā nupe kasi je mome'u pejepe ne. Samari ywy pewara 'gā nupe nanē

je mome'wawe'em nū. ⁶ Israeu juapyrera 'gā nupe etee futat pejewau morogyta esage mome'wau. Sā'ā karupa'mī ka'jama ujar awi. Nan tee futat Israeu juapyrera 'gā jemogyi. Ymā te 'gā ypya Jarejuwarete 'ga je'ega renuwi rakue. A'eramū 'gā 'ga kwaapa katu katu rakue— 'jau 'ga oree. —A'ere 'awauwara 'gā nokwaawi futari 'ga. 'Ga remifutara nanē 'gā ikwaape'ema nū. A'eramū 'gā ajemogyau karupa'mī ka'jama 'jawe— 'jau Jejui 'ga oree. ⁷—“Otywer awi opoit ma'e 'gā Janeruwarete 'ga omogy wemiayuwamū. A'eramū ki pēē peje-poa pejetywer awi”, pe'je ki pejewau 'gā nupe. ⁸Ojero'wu ma'e 'gā pēē ikatu'oka. Amanū ma'e 'gā pēē imoferapa. Ipito'om ma'e 'gā pēē imokā'jāu. Mama'eukwaawa pēē imoia mama'eukwaawa rerekwara 'gā nui— 'jau Jejui 'ga oree. —Tepājēa je amono pē nupe. A'ere naje mepyi pejepe tepājēa pejejeupe imono are. A'eramū pēē pejewau 'gā katu'oka ekoete te futat pejemogyau. “Je mepy pejepe. Pejekatu'okawera pemepy jee”, 'jawe'em futat pēē 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

⁹—Ka'aranūia kasi peroo ne. ¹⁰Pejekaraemā nanē erawawe'em nū. Pejejyrū, pejepypapaap. Mīmera miamū kasi peroo ne. Pejepir arewara etee futar iki peroo. Ywyrā nanē pēē erawawe'em pejepo pe. Ojeupe peporogytaramū 'gā pē mojemī'waa. Aipoa esage— 'jau Jejui 'ga oree.

¹¹—'Gā 'wyrarete upe pejewaēma pejewau pejeseawa rekaa. “Pe'je pejeju pejesea 'au ore pyri” 'jara 'gā noga pype etee futar iki pejup. Peo kasi kwe pe pejemogyau ne. ¹²'Gā nog ipe pejewau ki “Awamū Janeruwarete 'ga nepē mu'arasigukari pē mogyau”, pe'je pejewau pejesou 'gā nupe. “Arafutar ore Jarejuwarete 'ga pē muekōēāja pē mogya”, pe'je ki 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga oree. ¹³—“Pe'je pejeju pejepypetau ore'wyr ipe” 'gā 'eramū ki pe'je 'gā

nupe: “A'jea futat. Janeruwarete 'ga aku'i muri pē nupe, pē mopy'ata'wau a'jea futat”, pe'je ki 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga oree. —“Narafutari ore pēpyta oroje'wyr ipe” 'gā 'eramū pēē 'jau 'gā nupe: “Janeruwarete 'ga aku'ia namura'uweri pē nupe”, pe'je ki 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga oree. ¹⁴—A'eramū nipo pēē pejewau majepeja 'gā amū 'wyr ipe nū. A'eramū nipo 'gā 'jau: “Noreporenuwieri ore Jarejuwarete 'ga je'eg are”, 'jau nipo 'gā pē nupe. A'eramū ki pe'je 'gā nupe “Janeruwarete 'ga 'ā wemiayuwamū pefutat numiamū. A'ere 'ā nepefutari etee 'ga. A'eramū nipo 'ga anure pē mu'arasiga pē mogyau”, pe'je ki 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga oree u'ama. —A'eramū pēē 'gā 'wyrarete awi peje'jāu pejepypapaawa nupānupāu ajuee, 'ya motototoka jui. “Janeruwarete 'ga pē katu'og are ifuwet numiamū. A'ere 'ā nepefutari etee 'ga”, pe'je ki pejepypapaawa nupāu ajuee 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga oree. ¹⁵—A'jea futat je 'i. Anure, wowase pē majatykaaw ipe nipo Janeruwarete 'ga Sodom ipewarera 'gā nereko tyweretei Gomora pewarera 'gā netee. Sodom ipewarera 'gā ityweretei Janeruwarete 'ga upe, Gomora pewarera 'ga netee rakue. A'eramū nipo 'ga 'gā nerekou tyweaete 'gā tywer are. A'ere “noreporenuwieri ore Jarejuwarete 'ga je'eg are” 'jara 'gā Sodom ipewara 'gā tywera apyraawi. A'eramū nipo 'ga taetu 'gā nerekou tyweaete etee te nū Sodom ipewarera 'gā apyraapa— 'jau Jejui 'ga oree.

Jejui 'ga rur enune ojeapo ma'e

(Maku 13.1-13; Luka 21.12-19)

¹⁶—Sā'ā kasurua tajau jarū pyterimū isea. A'eramū 'ā tajaua iu'wau. Nan tee futat pēē. Jarejuwarete 'ga kwaapare'ema 'gā pyterimū pese. 'Gā amū nipo amara'neramū akou pē nee. A'ere ki pē'akwaap pejemogyau 'gā nupe. Pe-

jepota'waramū etee futar iki 'gā nee— 'jau Jejui 'ga oree. ¹⁷—Pejea'gu te ki ajee pejejerowiare'ema 'gā nui. 'Gā amū nipo pē pyyka pē nerawau o'wyrira'ri 'gā nowase pē moporogytaukaa o'wyrira upe. Judeu 'gā jatykaaw ipe nipo 'gā amū pē pyyka pē nupānupāu. ¹⁸Je rerowiaramū pē nekoramū nipo 'gā pē pyygi pē nerawau judeue'ema 'gā 'wyrira 'gā nowase. O'wyrirarete 'gā nowase pejejeroramū pēē je ree morogyta esage mome'wau 'gā nupe. A'eramū futat nipo o'wyrira 'gā nowase pē nerawarera 'gā morogyta esagea pēē imome'u renuwi o'wyrira 'gā neewe futat— 'jau Jejui 'ga oree. ¹⁹—A'ere kasi pekyje pejejeroramū ne. “Ma'ja 'jau sipo je teje'ega 'gā nupe 'wei”, pe'je kasi ne, pejeky'jau ne. Janeruwarete 'ga te peje'egawa amut pē nupe peu pē nerooramū— 'jau 'ga oree. ²⁰—Napēē tee rūi peporogyta 'gā nupe. Pēnuwarete 'ga 'Agesagea te nipo pē mueapyo pē'eaw are— 'jau Jejui 'ga oree.

²¹—Je rerowiare'ema 'gā nipo wewirera 'ga miamū futat omono 'gā nupe, ijukaukaa, wewirera 'ga je rerowiar ire. Wa'yra 'gā miamū nipo 'gā imonou 'gā nupe iapisaukaa. 'Uwa miamū, oya miamū 'jau nipo 'gā imonou iapisaukaa 'gā nupe je rerowiaramū 'gā jemogyramū— 'jau Jejui 'ga oree. ²²—Je rerowiare'ema 'gā oporomutare'emamū je ree. A'eramū nipo 'gā je rerowiarāmū pē nee nanē oporomutare'emamū nū. A'ere Janeruwarete 'ga je rerowiar awi ipoire'ema 'gā nerooi imogyau ojepyri nakwaparimū ete rūi futat— 'jau 'ga oree. ²³—Amunaw ipewara 'gā pejejereko tyweramū, pejeka'jama pejewau 'gā nui. Ajepeja amunaw ipe pejewau je mome'wau. Israeu ywy pypewara amunawa moyge'emauwe nipo je ruri tejewya nū— 'jau 'ga oree.

²⁴—Ojemu'e yau ma'e 'gā amu'jara 'ga nuapyraawi futari. I'wyrat ma'e 'gā o'wyrira 'ga nanē nuapyraawi nū. ²⁵Ojemu'e ma'e 'ga e'i ojeupe: “Tako temu'jara 'ga 'jawe 'jau kwy”, 'jau nipo 'ga ojeupe. Ma'eramū 'ā je 'i pē nupe: Je rerowiare'ema 'gā je kurapara te ajemogyau. “Mama'eukwaawa 'wyrira je'eg imū tee 'ga mama'eukwaawa moia 'gā nui”, 'jau futatee nipo 'gā jee je kurapa ajemogyau. A'eramū nipo 'gā pēē taetu je rerowiarāmū pē kurapa— 'jau Jejui 'ga oree.

Pekyje ki Jarejuwarete 'ga wi

(Luka 12.2-7)

²⁶—Pekyje awi 'gā nui. Nomima'uweri futari ae mama'ea. Anure te nipo imimipyrrera jesaukari katu katu 'gā nupe. ²⁷'Awamū je je'egi pē nupe etee futat. A'ere tepeo jeje'ega mome'wau 'gā nupe najuejue etee futat 'jau— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁸—Pekyje awi pejejee ifuwet ma'e 'gā nui. Pē apisi 'gā numiamū. A'ere 'gā pē'aga nomateepawa'uweri. Jarejuwarete 'ga wi te a'jea futat pekyje ete. 'Ga te a'jea futat pē mateepap ywawuje futat werowiare'emamū. Pē'aga we futat 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau 'ga oree. —'Ga te a'jea futat mama'e tywera ojeupe iapoaramū ae apisi— 'jau 'ga oree.

²⁹—Janeruwarete 'ga te 'ā pājēreteā. A'ere 'ga jejuka esagei futari ae ree. Peesak wyra'ia. Wyra'ia 'ā niapoi agawewi. A'etea Janeruwarete 'ga imanūnamū wesak 'ūina. 'Ga remifutarimū etee te wyra'ia imanūi. ³⁰Ae taetu aje 'ā ae ate 'ga upe. Ma'eramū 'ā 'ga jejukai ae ree taetu— 'jau 'ga imome'wau oree 'ūina. —Pē'awa we futat ojemojopyrūmap ajemogyau pēakag are. Aeakag are ijemogyā we futat 'ga okwaapap. “Nojejukai nipo 'ga ore ree?” pe'je kasi ne. Naani. Ojejuka futat 'ga pē nee. ³¹A'eramū ki pēē

pejekyjawe'em pejejereko tyweara 'gã nuu— 'jau 'ga oree.

³²—Pejenosĩ kasi je mome'wau 'gã nupe ne— 'jau 'ga 'gã nupe. —'Gã nowase pēē je mome'u renosīe'em ire je nanē najenosĩ pē mome'wau nū. “Je Jejui 'ga remiayuwamū je” pēē 'eramū je ywag ipe peoramū je nanē futat ywagipewara 'gã nowase a'e 'gã nupe nū: “Koromū noko jeremiayuwa 'gã 'ja”, 'jau nipo je pē nupe ywag ipe peoramū, ywagipewara 'gã nowase pē mome'wau enosōue'em 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga oree. ³³—“Je naJejui 'ga remiayuwa rūi” 'jaramū je ywag ipe peoramū pēē 'jawerimū etee futat nipo je pē nenosōu pē mome'wau Tejuwarete 'ga rowase: “Najeremiayuwa 'ga rūi noko 'agamū”, 'jau nipo je pē nupe pē mome'wau 'ga rowase. A'eramū je aipo 'jarera 'gã monou muku tejewi— 'jau 'ga oree.

Jejui 'ga ree nipo ae ajamueu

(Luka 12.51-53; 14.26-27)

³⁴—“Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga rur ire nipo ore jamuepawi”, pe'je kasi ne. Naani. Je ree taetu nipo pejamue pejemogyau— 'jau 'ga oree. ³⁵—Kūima'e 'ga amū nipo je rerowiaa. A'ere nipo 'ga ra'yra naje rerowiari. A'eramū nipo 'gã ajamueu je ree. Kūjā ēē mū nipo je rerowiaa. A'ere nipo ēē ra'yra ēē naje rerowiari. Ēē ra'ytatya nanē nipo je rerowiare'ema nū. A'eramū nipo aipo 'gã je rerowiaara ēē mueu je ree. ³⁶Amumē je rerowiaara 'gã pytuna 'gã we futat nipo 'gã nerekou tyweaete je ree. Je rerowiaara 'gã nereko tyweara 'gã 'gã pytuna futat— 'jau Jejui 'ga oree.

³⁷—Pēporomutat 'ã pēē pejepytuna 'gã nee. A'eramū pēē mama'e apou 'gã maku'iu. A'ere je 'i 'awamū pē nupe: Jeremiayuwamū pejekekoweramū ki pēporomutat je ree, pejepytuna 'gã nee pejeporomutara apyraapa. Pejejuw are, pejeje'yr are. Mīmera 'gã nee pe-

jeporomutara apyraapa. Je ree pejeporomutaramū ki mama'e apou jeremifutar imū etee je muorypawamū. “Ereapo awi nanuara ki sa”, 'jau nipo pēpytuna 'gã pē nupe. A'ere kasi eremojerowiat 'gã ne. Jeje'eg imū etee futat pēē iapou. Kasi a'e pe pēē najeremiayuwa rūi ne— 'jau 'ga oree.

³⁸—Anure nipo 'gã pē nereko tyw-eretei je ree, pē apisau je ree. A'eramū futat nipo pēē mū je rerowiar awi pejepoia. A'ere pēē je rerowiar awi opoit ma'eramū najeremiayuwa rūi pejemogy. Jeremiayuwamū pejekekoweramū jeremifutara etee futat pēē iapou, pejekyjawe'em 'gã pejejereko tywer awi. “Tene 'gã je jukai kwy. Napoira'uweri je Jejui 'ga rerowiar awi”, 'jau etee ki pēē— 'jau 'ga oree. ³⁹—“Najemanūweri je Jejui 'ga mome'u are” 'jara 'gã nooa'uweri futari ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri. “Je naapoa'uweri futari mama'ea Jejui 'ga remifutar imū” 'jara nanē awawe'em ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri nū— 'jau Jejui 'ga oree. —A'ere “tene 'gã je jukai kwy. Napoira'uweri je 'ga rerowiar awi” 'jara 'gã oi futari ywag ipe, Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga oree.

Janeruwarete 'ga jane mepyawam

(Maku 9.41)

⁴⁰—“Pe'je pejewau je mome'wau kwe pewara 'gã nupe”, a'e ako je pē nupe ko. A'jea futat je 'i: Je rerowiamū pē nereko esageara 'gã je nanē je rereko esage nū. Je rereko esageara 'gã je muarera 'ga nanē wereko esage nū. ⁴¹Ojeupe 'ga amū waēmamū nipo 'gã 'jau: “Janeruwarete 'ga 'ga mut janee, ojee jane mu'jawamū. Ma'eramū 'ã ore-porenuwiweramū 'ga je'eg are”, 'jau nipo 'gã. “Torojejuka esage 'ga ree nanē 'jau nū”, 'jau nipo 'gã. A'jea futat je 'i: Anure nipo Janeruwarete 'ga oje'eg are moloromu'jarera 'gã mepyi. 'Ga ree ojejuka esage ma'e 'gã nanē 'ga omepi nū, mo-

romu'jarera 'ga repy 'jawe etee futat. Oje-
upe 'ga amū waēm ire nipo 'gā amū 'jau:
“Koromū esage ma'e 'ga. Ma'eramū 'ā ore
jejuka esagei 'ga ree”, 'jau nipo 'gā. A'jea
futata je 'i: Anure nipo Janeruwarete 'ga
esage ma'e 'gā mepyi. A'eramū 'ga esage
ma'e 'gā nee ojejuka esage ma'e 'gā nanē
imepyau nū, esage ma'e 'gā nepy 'jawe
etee futat nū— 'jau Jejui 'ga oree.

⁴²—A'jea futata je 'i: Anure nipo
Janeruwarete 'ga je rerowiaara 'gā
nereko esageara 'gā mepyi. 'Yro'ysaga
etee agawewi nipo 'gā imonou je
rerowiaara 'ga amū upe, 'iyuwei
ma'eramū. A'etea Janeruwarete 'ga
'yro'ysaga monoara 'gā mepyau 'ga upe
imonoawer are— 'jau 'ga oree, kwe pe
omome'wawamū 'ga ore monoi.

A'eramū ore arawau kwe pe 'ga
mome'wau oropytuna judeu 'gā nupe.

Juā Batista 'ga remiayup

(Luka 7.18-35)

11 Ojewi 'ga remimu'e 'gā orauwe
Jejui 'ga awau ipyriu'iwara 'gā
mu'jau 'Uwarete 'ga ree. ²A'e pype
Juā Batista 'ga remiayuwa 'gā amū 'ua
owaēma Jejui 'ga upe. Juā Batista 'ga
remiayuwa 'gā Jejui 'ga remiapofera
mome'wau 'ga upe moromunepawa pype
'ga renaw ipe rakue. A'eramū Juā 'ga 'gā
amū monou 'gā moporonuwukaa ee Je-
jui 'ga upe:

—“Ene te Jarejuwarete 'ga remimur-
era? 'Ga amū te ra'u nū?” pe'je ki peje-
wau 'ga upe jee— 'jau 'ga wemiayuwa 'gā
nupe.

³A'eramū 'gā awau oporonupa ee Jejui
'ga upe:

—“Ene te Jarejuwarete 'ga remimur-
era? 'Ga amū te ra'u nū?” e'i Juā 'ga enee
ko— 'jau 'gā awau 'ga upe.

⁴A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pe'je pejewau pejejemiesagera
mome'wau 'ga upe. ⁵“Eae'ema 'gā
'ga amamā'ē akou. Iteu ma'e 'gā

'ga amafu'am. Ipito'om ma'e 'gā 'ga
imokā'jāu. Iapyae'ema 'gā 'ga imuapyau.
Amanū ma'e 'gā 'ga imoferapa. Iporiay'i
ma'e 'gā nupe 'ga morogyta esage
mome'wau akou” pe'je ki, jeremiapofera
mome'wau 'ga upe. ⁶“Je rerowiar
awi ipoire'ema 'gā niku'ipawi futari
ajemogyau”, e'i 'ga enee ko, pe'je ki 'ga
upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁷Ojewi Juā 'ga remiayuwa 'gā o
ypyrauwe Jejui 'ga oporonupa Juā 'ga
rekwawer are ojejyriwara 'gā nupe.

—Amunawe'em ipe pejewau te maran
peesak 'ga rai'i? Ma'ja 'jawe te 'ga rai'i?
Sā'ā juowa ywytua erojetyjetyga erekoa.
Nan te 'ga rekoi rai'i? Naani te ra'u nū—
'jau 'ga 'gā nupe. —Nanarūi futata 'ga
rekoi— 'jau 'ga 'gā nupe. —Najuejue etee
futata 'ga rekoi oje'egawer imū etee fu-
tata 'ga oje'ega 'gā nupe ai'i, wesakara
'gā nupe ai'i. “Pejetywer awi pēpoiwi-
eramū Kul'jywa 'ga imoiri pē nui”, 'jau
pāwē pāwē etee futata 'ga akou 'gā nupe.
Kūima'eeteete 'gā nupe, akotee ma'e 'gā
nupe 'jau 'ga akou 'ga mome'wau 'gā
nupe ai'i— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁸—
Taity esagea sipo 'ga wereko eruatau
pēnemiesagamū rai'i? Naani. Taity esage
ma'e 'gā ako 'og esage pype etee. A'ere
Juā 'ga nanarūi. Taity ekoetea etee fu-
tata 'ga wereko imunepa. Nu'ari futari 'ga
taity esage rerekwar ipe. Ikaraemā kwai
ma'e 'gā 'ā waity esage etee te wereko
imunepa. A'ere Juā 'ga nanarūi— 'jau Je-
jui 'ga u'ama 'gā nupe.

⁹—Juā 'ga 'ā Jarejuwarete 'ga
mome'wararete ako rai'i. ¹⁰Ymā te 'ā
Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari
Juā 'ga ree inuga rakue. “Koromū
jeje'ega mome'wara 'ga”, 'jau 'ga 'ā
ikwasiarukaa inuga 'gā nupe rakue—
'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe.
—“Tomono 'ga ene renunewe 'jau, kwe
pewara 'gā mu'jau ene ree 'jau, ene
rura futarukaa 'gā nupe 'jau”, 'jau 'ga
inuga ikwasiaa ka'aran are rakue—

'Jau Jejui 'ga 'gā nupe. ¹¹—Aeppy 'gā porogytafera wesageramū agawewi. A'ere Juā 'ga porogytafera te 'gā porogytafera resage apyraawi Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'awamū je rerowiaara 'gā te Juā 'ga porogytafera apyraawi. Imu'epyre'ema 'gā agawewi 'ā. A'etea 'gā 'ga ma'e apyraapa Jarejuwarete 'ga upe— 'Jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau. ¹²—Juā 'ga ra'ne 'ā 'gā mu'Jau Jarejuwarete 'ga ree rakue. “Pejetywer awi pēpoiweramū Janeruwarete 'ga pētywera moiri pē nuī, pē mogyau wemiayuwamū”, 'Jau 'ā Juā 'ga 'gā nupe rakue. 'Awamū 'ā je nanē aipo 'Jau pē nupe nū— 'Jau Jejui 'ga 'ūina 'gā nupe. —A'eramū kwaiwete itywet ma'e 'gā oreje'ega rerowiaa. 'Gā ku'ia 'gā nerekou. “Arowiat je 'gā je'ega. A'eramū Janeruwarete 'ga jetywera moia je wi, je mogou wemiayuwamū. Tene 'ga rerowiare'ema 'gā je rereko tyweretei kwy. Napoiri futari je 'ga rerowiar awi”, 'Jau nipo 'gā aku'iramū ajemogyau— 'Jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹³—Ymā we te 'ā Janeruwarete 'ga je'ega mome'warera 'gā Moisesi 'ga re-tee imome'ui pē nupe rakue. “Anure nipo Janeruwarete 'ga wemimurama 'ga muri, 'ga mogou 'wyriaramū ae upe. Otywer awi opoit ma'e 'gā nipo 'ga imogyau wemiayuwamū”, 'Jau 'gā nakue. Juā 'ga nanē Janeruwarete 'ga remimureramū je mome'wau pē nupe rai'i nū. ¹⁴Ymā te Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā amū 'i rakue: “Anure nipo Eliasi 'ga 'Jawewaramū ra'ne ijesaokari pē nupe. 'Ga rewiri etee nipo ajee Janeruwarete 'ga remimura 'ga jesaokari”, 'Jau 'gā ikwasiaa ee rakue. A'eramū je ee iparuerowiarawet ma'eramū pē mueapyou 'gā je'eg are. Juā 'ga futat Eliasi 'ga 'Jawewara. A'eramū 'ga 'ua Jarejuwarete 'ga remimuramamū je renune ai'i. ¹⁵Ee pejejeapyoweramū ki

peapyaka katu jeje'eg are— 'Jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹⁶⁻¹⁷—Ma'ja 'Jawe te 'awauwaramū pēē?— 'Jau 'ga 'gā nupe. —Kunumiarūe'ema 'Jawe futat pēē. Sā'ā kunumia. “Soo jarejerokyau 'Jau' 'eramū, “Naani. Najeataweretei je”, 'Jau etee 'ā ajaupe. “Pe'je ajee sajeawotee 'ū”, 'Jau 'ā kunumia ajaupe nū. “Najejeawoteeweri futari je”, a'e ako je ko, 'Jau ete 'ā kunumia ajaupe. Nan tee futat pēē. ¹⁸Juā Batista 'ga 'ā ojemi'ware'ema akou Jarejuwarete 'ga upe oporogytau rakue. A'eramū 'ā pēē “mama'eukwaawa 'ga wereko opir are ra'e”, 'Jau 'ā pēē 'ga upe, 'ga jemi'ware'emamū rakue— 'Jau Jejui 'ga 'gā nupe. ¹⁹—A'ere 'ā je ruri Juā 'ga rewiri nū. Je 'ā tekou teojere'emamū tejemi'waa Jarejuwarete 'ga upe teporogytau. A'eramū 'ā pēē “Emi'uu 'ā 'ga ra'e”, 'Jau etee jee nū— 'Jau 'ga 'gā nupe. —“Itywet ma'e 'gā jekoty'aawa 'ga ra'e, 'wyriararete upe ka'aranūū pyykara 'gā jekoty'aawa 'ga ra'e”, 'Jau etee 'ā pēē jee nū— 'Jau 'ga 'gā nupe. —Kunumī 'Jawe pēē. Juā 'ga ree ra'ne 'ā pēē pejejoporomutare'emamū rai'i. 'Awamū 'ā pēē je ree nanē pejejoporomutare'emamū nū— 'Jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Kunumī 'Jawe 'ā pejemogy. Jarejuwarete 'ga je'eg imū mama'ea jane iaporamū nipo jane pyriwara 'gā 'i janee: “A'jea futat. Janeruwarete 'ga 'ā i'akwaap. Sā'ā 'ga remiayuwā 'gā neko esagea”, 'Jau nipo 'gā janee, janereko esage resag ire— 'Jau 'ga 'gā nupe u'ama.

Jejui 'ga je'ega moywyrarafenawet

(Luka 10.13-15)

²⁰A'eramū Jejui 'ga oje'ega moywyrarfena wemiapofera resakara 'gā nupe. 'Gā 'wyr ipe agawewi Jejui 'ga aeremiapoe'ema apou 'gā nowase. A'etea 'gā nopoiri futari otywer awi.

A'eramū Jejui 'ga oje'ega moywyrafena 'gā nupe:

²¹—A'e je ki 'ei. Naje moporomutarukari te 'ā pejepe a'i kūi. Pēporiay'i 'ā pejejemogyau numiamū a'i kūi. Korasī pewaramū, Pesaita pewaramū. Mīmer ipewaramū 'ā pēporiay'i pejejemogyau numiamū. Pē'wyr ipe ako je Jarejuwarete 'ga mome'ui tekou pē nupe ikue numiamū. Ojero'wu ma'e 'gā katu'oka ako tekou pē neape ikue numiamū. A'ere ako nepēporenuwiweri jeje'eg are ikue. Nepēpouriweri ako pejetywer awi ikue. Pejetywera retee ako pēē ikue. Tiro pe 'gā katu'og ire amunipo 'ā peuwara 'gā poiri otywer awi rakue. Sidom ipe. Mīmer imū 'gā katu'og ire amunipo 'ā peuwara 'gā poiri futari otywer awi rakue. Tanimuga amunipo 'ā 'gā wereko wapyte'rarimū otywer awi opoira resaukaawamū. A'ere ako je 'au agawewi iapoi tekou pē'wyr ipe ikue. A'etea ako nepēpouri pejetywer awi ikue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, wemiapofera resakarera 'gā pyu oje'ega magwamagwapa. ²²—A'eramū nipo Janeruwarete 'ga pē majatykaawa 'ara rupi Tiro pewara 'gā majatykau wowase. A'eramū nipo 'ga 'gā nerekou tyweaete. Sidom ipewarera 'gā nanē nipo 'ga erekou tyweaete nū. 'Gā tywer are wejue nipo 'ga 'gā nerekou tyweaete etee. A'ere nipo 'ga pēē te pē nerekou tyweretei kwaiwete. Pēē te 'ā neperowiari 'ga, 'ga pājē resakareramū miamū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²³—Pēporiay'i pejejemogyau numiamū, a'e je 'ā pē nupe, Kafanaū pewaramū nanē nū. “Ore Kafanaū pewaramū oreresage”, pe'je numiamū. “A'eramū ore arawau ywag ipe”, pe'je pejejaupe numiamū. A'ere je 'i pē nupe: Mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'eramū futat pēē, a'e je 'ā pē nupe— 'jau Jejui 'ga Kafanaū pewarera 'gā nupe. —Nepepouri te 'ā pejetywer awi. A'eramū pēē pejewau mama'eukwaawa

rapyaw ipe futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Pē neape futat je ako pēnemiapoe'ema apou tekou a'i. A'ere ako nepēpouriweri pejetywer awi ikue. Sodom ipe iapo re amunipo 'ā peuwara 'gā poiri otywer awi rakue. A'eramū amunipo 'ā 'gā 'wyr a'atepawe'emamū futat rakue. 'Upa we futat amunipo 'ā 'gā 'wyr 'awamū miamū futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ²⁴—Wowase pē majatykaaw ipe nipo Janeruwarete 'ga pē nerekou tyweretei te futat kwaiwete Sodom ipewarera 'gā nerekou tywera apyraapa— 'jau 'ga oje'ega moywyrafena Kafanaū pewara 'gā nupe.

Jejui 'ga oporopoariweramū jane ree

(Luka 10.21-22)

²⁵ A'ere Jejui 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe: —Kiapi'ni. Ene 'ā mama'e jararetea. Ene 'ā ywag ipewara mama'e jara. Ywy pewara jara nanē 'ā ene nū. Ene te 'ā mama'e jararetea. Nai'akwaap ma'e 'gā etee rūi 'ā eremueapyo jeje'eg are. Akotee ma'e 'gā na'ne 'ā eremueapyo ee nū. I'akwaap ma'e 'gā jēmī 'ā ene imueapyowe'em ee. ²⁶ Ejemifutar imū etee futat 'ā ene akotee ma'e 'gā mueapyo ee. Nanuara futat te 'ā erefutat rakue— 'jau 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe.

²⁷ A'eramū 'ga 'jau oje'epyriwara 'gā nupe nū:

—Jeruwarete 'ga je mu'akwaap mama'e are ikue. Ma'eramū je 'ā ikwaawi— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau. —Jeruwarete 'ga je kwaap katu katu futat. Nitywi 'gā amū je kwaaparamū. Jeruwarete 'ga etee te je kwaap. Je 'ā Tejuwa 'ga akwaap katu katu futat. A'ere 'gā nitywi amū je 'jawewara Jeruwa 'ga kwaapa katu katuara 'gā amū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Ma'eramū je 'ā tejemipyryūmera 'gā mu'ei Tejuwarete 'ga ree. A'eramū 'gā a'eramū 'ga kwaapa je pyri— 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁸ A'eramū Jejui 'ga 'jau ojepyriwara 'gā nupe nū:

—Pe'je pejejua jee jeje'ega renupawamū je pyri. Tejerowiar ire je jejuka esagei pē nee. Pēē mū mama'e poyjuu rupiara 'jawe. Sā'ā ae mama'e poyjuu upiaramū. Nan tee futat pēfuakapawamū. Pejepy'a'wyrāmū pejemogyau mama'e are. A'eramū pēē pejefuakapawamū pejemogyau. Tejerowiar ire je jejukai pē nee. A'eramū nipo pepy'a'wyre'emamū mama'e are pejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ²⁹—Pejemu'e je ree. Jeje'eg are nanē pejemujau nū. Je te 'ā ajemuaēm pē nee. Jeporopoariwet je tekou pē nee. Je ree pejemu'e re nipo pēē pepy'a'wyre'emamū mama'e are pejemogyau. ³⁰ Naayi futari jeje'ega renuwa. Ay futat numiamū. Je futat apoat pēē mama'e apo are teje'eg imū futat. A'eramū aye'ema 'jawe akou pē nupe. Jeje'ega renuw ire nipo pēē pejeku'iramū pejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Morowykye'em are 'gā mu'eawet

(Maku 2.23-28; Luka 6.1-5)

12 Morowykye'ema mū rupi Jejui 'ga awau juowuurana ko pyterimū akou. 'Ga rewiri oo ma'e 'gā opy'arayparamū ajemogyau. A'eramū 'gā a'ŷja pa'wau erawau opo pe. A'eramū 'gā ipe'oka i'wau. ² 'Gā nesakawe fariseu 'gā amū 'jau Jejui 'ga upe:

—Kuu. Emā'ē 'gā nee ki sa. Eneremiayuwa 'gā opo'o a'ŷja i'wau ra'e ki sa. “Noporowyky'a'uweri ae morowykye'ema rupi”, e'i nā'ā Moisesi 'ga jepi re'ā. Juowuurana a'ŷja po'oa aeporowyky'a futat. Ymā te 'ā Moisesi 'ga 'i rakue: “Peporowyky kasi morowykye'ema rupi ne”, 'jau 'ga 'ā rakue a'i kūi— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

³ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ma'ja te Davi 'ga wapo rakue? Nepe-mogytai nipo ka'arana 'ga remiapofer

are? Ymā te 'ā 'ga py'arayparamū opytuna 'gā netee akou rakue. ⁴ A'eramū 'ā 'ga awau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe osou rakue. A'e pe 'ga 'ā kanape pyyka i'wau opytuna 'gā netee rakue. Pekwaap 'ā aipoa. Na'gā nemi'ua rūi poa numiamū. Mainana 'gā etee te a'u aipoa rakue. A'etea Davi 'ga a'u opytuna 'gā netee rakue. Ipy'araypat 'gā awau osou peu. A'eramū 'ga amū “Nepēa'wyrī pēē” 'jawe'em 'gā nupe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁵—Morowykye'ema rupi mainana nanē oporowykyau nū. Nepemogytai nipo Moisesi 'ga remikwasiarera ka'arana mainana 'gā porowyky are ki sa? Morowykye'ema mū magwamagwapa 'gā wyra rapyau Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'gā amū “Iro peporowyky morowykye'ema rupi pejejupa” ne'i 'gā 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁶—A'jea futat je 'i: Esage futat Janeruwarete 'ga mogytaawa. Esage futat 'ga mogytaawa pype 'gā nemiapofera— 'jau 'ga 'gā nupe. —A'ere 'awamū je rekoi. A'eramū jeje'ega renuwa wesageramū futat 'ga mogytaawa pype 'gā nemiapofera apyraapa— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁷—Ymā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Oseja 'ga upe rakue: “Je upe mama'e mura esage futat jee. A'ere pejejee pēpota'wa esagea etee esageramū jee. Nafutari je tejeupe pēnemimurera, pejejee pejepota'wa esage'em ire”, 'jau 'ga ikwasiarukaa rakue. Nepēneapyoi nipo pēē 'ga remikwasiarer are pejemogyau ki sa. Ee pejejeapyo re amunipo 'ā “Nia'wyrī pēnemiapofera” nepe'jei 'gā nupe, a'ŷja po'wara 'gā nupe. Nuapoi futari 'gā mama'e tywera— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁸—Je 'ā pēneki'yraretea, Jarejuwarete 'ga remimurera. A'eramū je 'jau pē nupe: “Je 'ā morowykye'ema jara”. A'eramū

je tee pē mu'jau morowykye'ema rupi pēnemiapoe'em are— 'jau 'ga 'gā nupe.

Ipoteu ma'e

(Maku 3.1-6; Luka 6.6-11)

⁹Gā nupe oporogytapaw ire Jejui 'ga awau osou judeu 'gā jatykaaw ipe. ¹⁰A'e pe ipoteu ma'e 'ga wapyka 'ūina. A'eramū Jejui 'ga ree iporomutare'ema 'gā 'jau ajaupe:

—Awamū morowykye'ema. Maran sipo 'ga 'awamū ipoteu ma'e 'ga rerekoi nū?— 'jau 'gā ajaupe. —'Ga po katu'ogamū ki sa'e 'ga upe: “Nuenuwi futari 'ga Moisesi 'ga porogytafera ra'e”, sa'e ki 'ga upe a'i kūi— 'jau 'gā 'upa ajaupe.

A'eramū 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—Esageay te Moisesi 'ga remikwasiarer imū ae katu'oga morowykye'ema rupi enee?— 'jau 'gā 'ga upe.

¹¹A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pejejeymawa ywy kwara pype i'aramū sipo nepenuēmi ywy kwar awi morowykye'ema rupi? Morowykye'ema rupi agawewi nipo i'ari ywy kwara pype pē nui. A'etea nipo penuēm futat jui morowykye'ema rupi. Nepeejara'uweri ywy kwara pype imyina— 'jau 'ga 'gā nupe. ¹²—Pē nupe pēneymawa repyramū futat. A'eramū pēē pejejujukau esage futat ee. Ae taetu ajee 'ā ae ate Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū 'ga ajemuaēma iteu ma'e 'ga ree taetu pejejeymaw are pejemuaēma apyraapa. Ma'eramū sipo jane jarejopoare'ema morowykye'ema rupi? “Pejopoar iki”, e'i 'ā Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹³A'eramū 'ga 'jau ipoteu ma'e 'ga upe:

—Epo epopyo— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe futat 'ga opo popywau. A'eramū futat 'ga po ojekatu'oka 'ga po owajara 'jawe etee futat.

¹⁴A'e resakawe fariseu 'gā awau ū'jāu jui. Morowykye'ema rupi 'ga katu'ogamū 'gā amara'neramū Jejui 'ga ree. A'eramū 'gā afuwereteteramū 'ga ree.

—Maran te jane Jejui 'ga rerekoi? Jemime te ra'u jane 'ga jukai nū?— 'jau 'gā ajaupe.

Janeruwarete 'ga remipyyrūmet

¹⁵“Fariseu 'gā ifuwerete te ene ree” 'e renupawe Jejui 'ga awau jui. Kwaiwete 'gā awau 'ga rupi. A'eramū 'ga ojero'wu ma'e 'gā katu'okapap. ¹⁶Gā katu'og ire 'ga 'jau 'gā nupe:

—Je mome'u kasi pejepe 'gā nupe ne— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁷Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega mome'wara 'ga upe ka'arana kwasiarukari Jejui 'ga ree rakue. A'eramū Jejui 'ga mama'e apou Isai 'ga remikwasiarer imū etee futat rakue.

¹⁸“Koromū je upe oporowyky ma'e 'ga, jeremipyyrūmera 'ga. Jeremifutararete 'ga. A'eramū je teku'iramū tekou 'ga ree.

Te'agesagea je amono 'ga upe 'ga rerekwaramū. A'eramū nipo 'ga jepājē mū etee futat mama'e apou akou.

Ywy pewara 'gā nupe nipo 'ga jeremiporama mome'wau akou.

‘Otywer awi opoit ma'e 'gā nipo 'ga imogyau wemiayuwamū’, 'jau 'ga 'gā nupe najuejue etee.

¹⁹Nimara'nei 'ga ae ree. A'eramū 'ga oje'egayawe'em.

Wafukaite'ema 'ga kwe pewara 'gā nupe. Ojee etee 'ga ojerowiaraipe'ema.

²⁰Ajemuaēm te 'ga ae ree. Ojero'wu ma'e 'gā nee 'ga opota'waramū.

Iku'ipap ma'e 'gā nee 'ga ojejukau esage. A'eramū 'gā aku'iramū ajemogyau nū.

Afuakaramū 'ga 'gā nee. ‘Jeruwarete 'ga oje'ega pē nupe’, 'jau 'ga 'gā nupe, 'ga je'ega 'gā erowiare'emauwe.

A'eramū nipo 'gā 'ga je'ega rerowiaa ajemogyau.

²¹'Ga ree nipo judeue'ema 'gā jem-ogyppygi. 'Anure nipo 'ga jane katu'ogi Jarejuwarete 'ga upe', 'jau nipo 'gā ajaupe",

'jau Isai 'ga ikwasiaa Jejui 'ga ree rakue. A'eramū Jejui 'ga mama'e apou 'ga remikwasiarer imū etee futat.

Mama'eukwaawa rerekwat

(Maku 3.20-30; Luka 11.14-23)

²²Anure 'gā amū mama'eukwaawa rerekwara 'ga rerua Jejui 'ga upe. 'Gā nemierurera 'ga noje'egi futari. Mama'eukwaawa 'ga moje'egukare'ema 'ga mogou. Mama'e resagukare'ema nanē 'ga upe nū. A'eramū 'gā 'ga rerua Jejui 'ga upe. A'erauwe Jejui 'ga 'ga katu'oka, mama'eukwaawa moia 'ga wi. A'erauwe ikatu'ogipyrrera 'ga je'egi 'gā nupe. Mama'e resaka nanē 'ga akou nū. ²³A'e resakarera 'gā oporesagamū ajemogyau Jejui 'ga ree.

—Tÿÿ. Okatu'ok 'ga 'ga ra'e— 'jau 'gā ajaupe. —Janeruwarete 'ga remimurera 'ga te 'üi? Janeremiapesagera 'ga te 'agamū 'üi?— 'jau 'gā ajaupe.

²⁴A'e renupawe fariseu 'gā 'jau 'gā nupe:

—Mama'eukwaawa 'wyriara je'eg imū te 'ga 'ga pirewara moiri 'ga wi— 'jau 'gā 'gā nupe. —Pesepu[†] pājē mū etee 'ga imoiri 'ga wi— 'jau 'gā 'gā nupe.

²⁵'Gā 'eawera kwaapawe Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—'Gā amū nipo ojo'oka oywy pype ajamueu— 'jau 'ga 'gā nupe. —Maran sipo 'gā amū a'eramū ojo'oka oywy pype ajamueu. Ajaupi etee futat ajuapisaupap, ojomateepapa ajaupi etee futat— 'jau Jejui 'ga u'ama oporogytau 'gā nupe. —Maran

sipo a'eramū majepeja amunaw ipewara 'gā ojo'oka ajaupi tee futat ajuapisawamū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama. ²⁶—Nan iapo re amunipo 'ā mama'eukwaawa remiayuwa ijomateepawi ajaupi etee futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ²⁷—“Pesepu pājē mū 'ga mama'eukwaawa pe'ai 'gā nui”, pe'je ako jee ko. A'eramū je 'jau pē nupe: Ma'ja pājē mū ajee pēnemiyauwa 'gā mama'eukwaawa moiri 'gā nui jepi? NaJarejuwarete 'ga pājē mū rūi nipo 'gā imoiri 'gā nui jepi?— 'jau 'ga 'gā nupe. ²⁸—Je nanē futat 'ā Jarejuwarete 'ga pājē mū etee futat je amoit 'ga wi nū. A'eramū pēē a'e are je kwaapa. “Janeruwarete 'ga remimurera 'ga futat ra'e, janeremiapesagera 'ga futat ra'e”, 'jau amunipo 'ā pēē jee— 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁹—Ose sipo muna'ywa ifuakat ma'e 'ga rog ipe, 'oga jara 'ga fare'emamū? Naani. Nosei futari. Ifuakat ma'e 'ga far ire etee isei 'ga rog ipe, 'ga karaemā pojekau 'ga wi— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Mama'eukwaawa 'wyriara ifuakat ma'e 'jawe. Ipājē futat numiamū. A'ere Janeruwarete 'ga te pājēreteā, mama'eukwaawa 'wyriara pājē apyraap. Ma'eramū 'ā ae Jarejuwarete 'ga pājē mū etee mama'eukwaawa moiri 'gā nui— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

³⁰—Je ree iporomutare'ema 'gā najeremiayuwa rūi— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Jeporowyky are je poare'ema 'gā nanē naje upe rūi oporowyky. Mama'eukwaawa upe te 'gā porowykyi— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³¹—Ma'eramū 'ā je 'i pē nupe: Janeruwarete 'ga pētywera omoit pē nui, jui pēpoiwiwaramū, je 'i pē nupe. A'ere 'ga nomoiri futari U'agesage kuraparamū pētywera pē nui— 'jau

[†]12:24 Mama'eukwaawa 'wyriara rera mukūi tapy'yja je'eg imū. Satanasi 'jawamū, Pesepu 'jau nū.

Jejui 'ga 'gã nupe. ³²—Pēē mū nipo je kurapa agawewi pejejemogyau. A'etea nipo Janeruwarete 'ga pētywera moiri pē nui, ojeupe peporogytaramū. A'ere 'ga U'agesage kuraw ire pētywera nomoiri futari pē nui. Jarejuwarete 'ga 'Agesage pājē mū etee je mama'eukwaawa moiri 'ga wi. “Pesepu pājē mū te 'ga mama'eukwaawa moiri 'ga wi” 'jaramū pēē Jarejuwarete 'ga 'Agesage kuraparamū. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga pētywera moire'ema pē nui. 'Awamū miamū 'ga namoiri futari pētywera pē nui. Anure nanē nipo 'ga imoire'ema U'agesage kuraparamū pē nui nū— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Y'wa 'yp

(Luka 6.43-45)

³³—Y'wa 'ywa 'jawe pēē. Y'wa 'yp katurama i'a katuram tāmējē futat. Y'wa 'yw a'wyre'ema o'ywa 'jawe etee futat ni'aa'wyri. A'eramū ki pēē y'wa katurama resag ire 'jau jupe: “Agamū 'ywa katurama. Sā'ā i'a katurama tāmējē”, 'jau ki pēē jupe. A'ere pēē y'wa a'wyre'ema resag ire ki 'jau tāmējē jupe: “Agamū 'ywa a'wyre'ema. Sā'ā i'a a'wyre'ema”, 'jau tāmējē pēē jupe esaka— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁴⁻³⁵—Esage ma'e 'jawe futat pejemogy numiamū. A'ere pētywet futat pejejemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe. —Maran sipo ajee nanuaramū pejemogy esage ma'e 'jawe pejeje'ega? Naesage ma'e arūi futat pēē. Esage ma'e 'gã ea'at mama'e esage are etee futat. A'eramū 'gã mama'e esage are etee futat oporogytau. Ia'wyre'ema 'gã ea'at mama'e tywer are etee futat. A'eramū mama'e tywer are etee futat 'gã oporogytau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁶—Pēē mū nipo pejeje'ega ekoete pejejemogyau. A'eramū je 'jau pē nupe: Anure wowase pē majatykaaw ipe nipo Janeruwarete 'ga 'i pē nupe: “Ma'eramū te ereje'eg ekoete ekou rakue?” 'ga 'i pē

nupe. ³⁷Pē'eawer imū etee futat nipo Janeruwarete 'ga pē mepyau. Mama'e esage mome'wareramū te nipo ajee Janeruwarete 'ga 'i pē nupe: “Eneresage jee”, 'jau nipo 'ga pē nupe. A'ere nipo 'ga mama'e tywer are tee nipo peporogyta pejejemogyau 'eramū nipo 'ga 'i pē nupe: “Pētywet jee”, 'jau nipo 'ga pē nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Aeremiapoe'ema fariseu 'gã enūinawet

(Maku 8.11-12; Luka 11.29-32)

³⁸A'eramū Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã oje'ega 'ga upe, fariseu 'gã netee:

—Oremeriapoe'ema eapo amū oree. Taruesak 'jau— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁹A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gã nupe: —'Awauwaramū miamū 'ā nepēa'wyri futari pejejemogyau 'ga upe. “Oremeriapoe'ema eapo amū oree”, pe'je 'ā jee numiamū. A'ere je naapoa'uweri mama'ea pē nupe pēnemiesagamū. Juna 'ga ree etee je pē muea'ari pē mogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁰—Sā'ā ipira Juna 'ga mokona rakue. A'eramū 'ga 'ā muapyt osea ipira reweg ipe rakue. Nan tee futat nipo pēneki'yramū je seri muapyr etee ywy pe, 'gã tejuka re— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴¹—Ymā te 'ā Juna 'ga rekoī Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramū rakue. A'eramū 'ā Janeruwarete 'ga 'ga monou ojemome'waukaa Ninewa pewara 'gã nupe rakue. “Kwe pe ekwap je mome'wau Ninewa pewara 'gã nupe”, 'jau 'ga 'ā 'ga upe rakue. Ipira amun ire te 'ā Juna 'ga awau Jarejuwarete 'ga mome'wau Ninewa pewara 'gã nupe rakue. Juna 'ga je'ega renupawe peuwara 'gã opoia otywer awi rakue. A'eramū nipo 'gã 'jau pē nupe: “Norokwaawi futari ore Ku'jywa 'ga ikue. A'etea ore orojeupe Juna 'ga 'ga mome'u ypyrauwe oropoit orotywer awi ikue”, 'jau nipo 'gã pē nupe,

Jarejuwarete 'ga rowase pē majatykaaw ipe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Juna 'ga a'jea futat esage ma'ea rakue. A'ere 'ā je te esage ma'ea Juna 'ga apyraapa. A'etea 'ā naje rerowiari pejepe pejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁴²—Janeruwarete 'ga rowase pē majatykaaw ipe nipo Sepa ywy pewara 'wyrriara ēē nanē nipo 'jau pē nupe: “NaKu'jywa kiā remiyuwa rūi agawewi je ikue. A'etea je ojut muku awi Sarumāu kiā je'ega renupa ikue. Sarumāu kiā i'akwaawa agawewi kiā ikue”, 'jau nipo ēē pē nupe. A'eramū je 'jau pē nupe: A'jea futat Sarumāu 'ga i'akwaap ma'ea rakue. A'ere 'ā je te i'akwaawete ma'ea je rekoī. Ma'eramū gatu nipo 'ā naje rerowiari pejepe, a'e je 'ā pē nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

**Werekwarera upe
mama'eukwaawa jewyawet**

(Luka 11.24-26)

⁴³⁻⁴⁴ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū: —Pē nui omoir ire nipo mama'eukwaawa ioi ywy akȳme'ema rupi opytaawa mū rekaa akou. A'eramū nipo opytaawa mū resake'emawe 'jau ojeupe etee futat nū: “Maran te 'ā nooi tejekwawer ipe etee futat tejewya nū 'i?” 'jau nipo ojeupe. A'eramū nipo ojewya 'ua werekwarera 'ga resaka. Erekwarera 'wyrriar amuteeramū nipo akowe'em ee. Ijekatu'oguu tuwamū. ⁴⁵A'eramū nipo opytuna majatykau awau. Sete nipo opytuna rerua. A'ea te nipo itywerete. A'eramū te nipo erekwarera 'ga te'arareteramū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau. —Nan tee pēē. Jeje'ega rerowiare'emamū pētywet pejemogyau jee— 'jau 'ga 'gā nupe.

Jejui 'ga y ēē 'ga rewirera 'gā netee

(Maku 3.31-35; Luka 8.19-21)

⁴⁶'Ga porogyta pype Jejui 'ga y ēē 'ua, 'ga rewirera 'gā netee. Ukupepewara 'gā nupe owaēma.

—Toroporogyta Jejui kiā upe 'jau— 'jau ēē 'gā amū nupe.

⁴⁷A'eramū 'ga amū 'jau Jejui 'ga upe:

—Eney ēē 'ut owaēma enerewirera 'gā netee janee. “Toroporogyta kiā upe 'jau”, e'i ēē ore— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴⁸A'eramū Jejui 'ga 'jau ojepyriwara 'gā nupe:

—Maranuaramū te pēē jey 'jawe jee? Maranuaramū te pēē jerewirera 'gā 'jawe jee?— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁴⁹A'eramū 'ga wemimu'eramū ore mome'wau 'gā nupe:

—Koromū jey ēē 'jawewara 'gā, jerewirera 'gā 'jawewara 'gā— 'jau 'ga 'gā nupe. ⁵⁰—Jeruwarete 'ga je'ega renuparamū pēē jepytunamū pejemogy, jerewireramū nanē pejemogy nū. Kūjāmeramū pēē jerenyramū pejemogyau nū, jeyramū nanē pejemogyau nū. Jarejuwarete 'ga remifutar imū mama'e apoaramū jepytunamū pejemogy jee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Mama'e a'yi tymawet

(Maku 4.1-20; Luka 8.4-15)

13 Aipo 'ara rupiwewe futat Jejui 'ga uēma 'og awi awau wapyka ypia reme'y'warimū. Ajatyka ma'e 'gā nupe oporogytau. ²A'eramū kwaiwete 'gā 'ua ajatykau 'ga ree. ³A'eramū 'ga awau u'aa wapyka yaruu pype. A'eramū 'ga yaruu pype u'ar ire 'gā oporogytau ojee ajatyka ma'e 'gā nupe, mama'e mū mome'wau 'gā nupe, 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga ree. 'Ga renupara 'gā 'upa 'yisiga pype.

—Kūima'e 'ga amū akou oko pe juowu-uran a'ŷja momopoa. ⁴A'eramū a'ŷja mū u'aa pe pe 'ga wi. A'ere 'ga imopopor ire wyra'i ruri i'wau etee 'ga wi. ⁵Amumera u'aa ywy a'wyre'ema pype 'ga wi. Kwaiwete ita. A'eramū 'yja otywe'emamū jupe. 'Yi tywe'ria te. Jaruete futat opopoa numiamū. ⁶A'ere nooi apoa kwe pe. A'eramū kwaraya imomŷijaga etee. Ita rakuwa ijukau etee. ⁷Amumera a'ŷja u'aa juemy pype. A'eramū jua imoteu etee 'ga wi. A'eramū jawaiwa iapisau etee. ⁸Amumera a'ŷja te ajee u'at ywy katurama pype. A'eramū opopoa. A'eramū ywy esage pype u'at ma'efera te u'aramū kwaiwete. Ajepeja 'ywa'aa sēg i'aa. Ajepeja 'ywa'aa sesēta i'aa. Ajepeja 'ywa'aa trīta i'aa— 'jau Jeju 'ga imome'wau 'gā nupe.

⁹—Ee pejejeapyoweramū ki peapyaka katu jeje'eg are— 'jau Jeju 'ga 'gā nupe.

¹⁰Oporogytapaw ire 'ga uēma yaruu awi nū. A'eramū ore 'ga remimu'eramū 'ga rerowyka, oroporonupa ee 'ga upe:

—Ma'eramū te ereporogyta sigaty etee te 'gā nupe? Ma'eramū ene 'gā mu'jau morogytau etee ki 'ei?— 'jau ore 'ga upe.

¹¹A'eramū Jeju 'ga 'jau ore:

—Tejuwarete 'ga je'eg imū futat je ruri pē mu'jau 'ga ree. 'Awamū Jeruwa 'ga pē mogyi wemiayuwamū jeje'ega renupa katu katuaramū, a'e je 'ā pē nupe— 'jau 'ga ore. —A'ere je porogytai sigaty etee te pē mu'jau ee. Kasi a'e pe tesirūmera 'gā we ikwaawi erujewi ne, a'e je— 'jau Jeju 'ga ore. ¹²—Jeje'eg are eapyowet ma'eramū Janeruwarete 'ga pē mueapyoi ee. A'ere 'ga jeje'eg are eapyowere'ema 'gā namueapyoi ee. Ee 'gā neapyoweramū etee te 'ga 'gā mueapyoi ee— 'jau 'ga ore. —A'ere ee eapyowere'ema 'gā 'gā amueawera moka'jamawi etee. ¹³Jeje'eg are eapyowere'ema 'gā wanup futat jeje'ega numiamū. A'ere 'gā naeapyoi futari ee. Amā'jāu agawewi 'gā jeremiapofer are.

A'etea 'gā naeapyoi ee. Ma'eramū je 'ā morogytau etee imome'ui pē nupe pē mu'jawamū. Imome'u katu re 'gā neapyo ekoeteramū ajemogyau ee ne— 'jau Jeju 'ga ore. ¹⁴—Ymā te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gā nee Isai 'ga upe rakue:

“Jeje'eg are nipo 'gā apyakai agawewi ajemogyau. A'etea nipo 'gā naeapyoi ee.

Amā'jāu nipo 'gā mama'e are. A'ere nipo 'gā nuesakatui.

¹⁵U'akwaawe'emamū nipo 'gā ee. Wapya rawopytyma ete nipo 'gā jui. Wapymāu ete nipo 'gā jui nanē nū. 'Kasi janereapyoramū ee ne', 'jau nipo 'gā.

Ee weapyo re amunipo 'ā 'gā poiri futari otywer awi. A'eramū amunipo 'ā je 'gā katu'ogi 'gā tywer awi”,

'jau Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa 'gā nupe rakue— 'jau Jeju 'ga wemimu'eramū ore.

¹⁶—'Gā amū nipo naeapyoweri futari jeje'eg are. A'eramū 'gā weapyoe'emamū futat ajemogyau ee. A'ere 'ā na'gā 'jawe rūi te pēē. Pēneapyowet te pēē jeje'eg are pejejemogyau. A'eramū pēē pejejeapyoramū pejejemogyau ee. A'eramū pēē a'eramū pejeku'iramū pejejemogyau ee. ¹⁷Janepyy 'gā 'ā iporesagiwet futat jeremiapo are rakue numiamū. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā, amumera 'ga remiayuwā 'gā. Mīmēra 'gā iporesagiwet ee rakue numiamū. Iporenuwiwet jeje'eg are rakue numiamū. A'ere 'ā 'gā manūi erujewi je rure'emauwe rakue— 'jau Jeju 'ga ore.

¹⁸—Peapyaka ki jeje'eg are. Tamueapyo pēē teje'eg are 'jau— 'jau 'ga ore. ¹⁹—Sā'ā ywa a'ŷja. Nan tee futat Janeruwarete 'ga je'ega. A'ŷja mū nipo 'ā u'aa pe pe 'ga wi. A'ea nipo 'ā wyra'ia 'ua i'wau etee 'ga wi. Nan tee futat nipo Janeruwarete 'ga je'ega renupara

'gā amū. 'Ga je'ega renuwi futari numiamū. A'ere nipo 'gā naeapyoi ee. A'eramū mama'eukwaawa 'wyrriara 'ua erowiarukare'ema 'gā nupe: “Perowiar awi”, 'jau 'ua 'gā nupe. A'eramū futat 'gā momoirukaa je rerowiar awi— 'jau Jejui 'ga oree.

²⁰—Sā'ā y'wa a'ŷja mū 'ara ywy a'wyre'ema pype ipopora numiamū. A'ere nitywi apoa. A'eramū 'ā opapapa etee. Nan tee futat nipo 'gā amū je rerowiarawi etee. Kamēsiete nipo 'gā je rerowiari. A'ere 'gā pōiri kamēsiete je rerowiar awi nū. Ojeupe mama'eay je-saukarauwe nipo 'gā opoia je wi. ²¹A'ere nipo amumera 'gā “Iro ererowiat aipoa?” 'jau nipo 'gā 'ua 'gā nupe, 'gā nerekou ty-weaete je rerowiar are. A'erauwe nipo 'gā pōiri je rerowiar awi je upe oporogyta awi. “Nia'wryi 'ga porogyta ra'e”, ojeupe 'erauwe nipo 'gā pōiri je wi— 'jau Jejui 'ga oree ore mueapyou ee.

²²—Sā'ā y'wa a'ŷja 'ara ju pype. A'eramū 'ā opopoa futat numiamū. A'eramū 'ā jua imoteu etee. Nan tee futat nipo 'gā amū Jarejuwarete 'ga je'ega renuwaiwi etee. A'eramū nipo 'gā wemifutar are etee wea'aramū ajemogyau nū. Wea'aru'jawe'emamū nipo 'gā jeje'eg are. Ojemuorypaw are etee nipo 'gā wea'aramū akou. Okaraemā momytun are etee nipo 'gā wea'aramū akou nū. A'eramū futat nipo 'gā wea'aru'jawe'emamū jeje'eg are. Jeremifutar imū nipo 'gā mama'e apowe'em futat— 'jau Jejui 'ga oree.

²³—Sā'ā y'wa a'ŷja ywy katurama pype u'at ma'ea. A'ea nipo awau waranupa u'aramū. Nan tee futat Ku'jywa 'ga je'ega renupara 'gā neapyoramū ajemogyau ee. Wago'oramū miamū 'gā nopōira'uweri futari je rerowiar awi. Ojemogypyka etee futat nipo 'gā ajemogyau je ree. Janeruwarete 'ga pājē mū etee futat nipo mama'e esage apou ajemogyau.

Sā'ā ywy katurama pype u'at ma'e 'ara. A'eramū 'ā u'aramū kwaiwete. Ajepeja 'ywa'aa sēg i'aa. A'ere ajepeja 'ywa'aa sesēta i'aa. Ajepeja 'ywa'aa trīta i'aa. Nan tee futat jeje'ega renupara 'gā mama'e esage apoi Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee futat— 'jau Jejui 'ga oree, ore mueapyou ee.

Juowuunan

²⁴A'eramū Jejui 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe najuejue etee futat nū:

—Mama'e mū je amome'u pē nupe. Jarejuwarete 'ga rowase pē majatykaaw are je pē mu'ei— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Kūima'e 'ga amū akou juowuu ra'ŷja tyma oko pe. ²⁵A'ere pyptun imū, 'ga seramū, 'ga ree iporomutare'ema 'ga ruri juowuunana ra'ŷja tyma juowuu ra'ŷja pō'ō me 'ga wi. A'ere 'ga itym ire awau jui nū. ²⁶A'eramū opopoa waranupa awau. Aju'jaju'jawe futat numiamū. I'ywa nanē nū aju'jaju'jawe etee futat. A'ere i'a oteei ajau. A'eramū 'gā i'aramū tāmējē esaka. ²⁷A'eramū ko jara 'ga remiayuwa 'gā 'jau 'ga upe: “Juowuunana nipo eretym eko pype rai'i ki sa. Ma'eramū nā'ā ipopori eewe re'ā”, 'jau 'gā 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe. ²⁸—A'eramū ko jara 'ga 'jau 'gā nupe: “Je ree iporomutare'ema 'ga nipo a'ŷja werut ityma jeko pe rai'i. ‘Tamote'at 'ga koa 'jau' e'i nipo 'ga jee rai'i”, 'jau 'ga 'gā nupe.

—A'eramū 'ga remiayuwa 'gā 'jau 'ga upe: “Juowuunana jui ipo'oa te erefutat?” 'jau nipo 'gā 'ga upe.

²⁹—A'ere 'ga i' etee 'gā nupe: “Naani. Pepo'o awi. Kasi a'e pe pemososok eewe te ne. ³⁰Tene ijuwamū ra'ne. A'ere tamū'ēukat ajau imonookara 'gā nupe 'jau. ‘Pemū'ē ra'ne juowuunana jui. A'eramū pēē imono'oga, iku'afaa, erawau iapyau. Iapy re pēē juowuurete monooka erawau ejaa yrū pype' ta'e 'gā nupe 'jau”, 'jau ko jara 'ga wemiayuwa

'gã nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

**Jejui 'ga rerowiaara
'gã jemomytunawam**

(Maku 4.30-34; Luka 13.18-21)

³¹⁻³² Imome'upaw ire Jejui 'ga mama'e mū mome'wau 'gã nupe nū, 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga remiayuwam 'gã nee:

—Sā'ā y'wa'yi'ī'ia, mostarda 'jawa. A'eramū 'ā ae ityma. A'eramū 'ā opopoa awau o'ywuuramū. A'eramū 'ā wyra'ia aja'yrapyau akā are, waity mogyau ee— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe.

Aipo Jejui 'ga 'ea wemiayuwam jemomytunawama upe 'ga 'i poromū. 'Awamū 'ga rerowiaara 'gã ināinānī'ī etee. A'ere 'gã anure kwaiwete 'gã jemomytuni nipo ajemogyau.

³³ A'eramū 'ga mama'e mū mome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jau ee nū:

—Sā'ā kūjā u'i mojerawa. A'eramū 'ā imojopyeawa monou ipype. Ināinānī'ī etee agawewi 'ā imonou ipype. A'etea 'ā awua— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe u'ama.

Aipo Jejui 'ga 'ea nanē wemiayuwam jemomytunawama upe 'ga 'i poromū.

³⁴ Mama'e mū 'ga omome'u 'gã nupe 'gã mu'jawamū nū. Mama'e mū mome'ue'em ire amunipo 'ā 'ga nimu'jawi futari. ³⁵ Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari ee 'ga amū upe rakue:

“Mama'e mū je amome'u 'gã nupe Tejuwarete 'ga ree 'gã mu'jawamū.

Wyy apoe'emauwe 'gã naeapyoi ee.

A'eramū je 'gã mueapyou ee”,
'jau 'ga ikwasiaa Jejui 'ga ree rakue. A'eramū Jejui 'ga morogyta mome'wau 'gã nupe, ee 'gã mu'jawamū, 'ga remikwasiarer imū etee futat.

Jejui 'ga 'gã mueapyoawet

³⁶ 'Gã nupe oporogytapaw ire Jejui 'ga awau 'gã nui. Awau osou 'og ipe nū. 'Ga

remiayuwamū nanē ore arawau orosou 'ga rupi nū. A'eramū ore 'jau 'ga upe:

—Ore mueapyo ape eporogyta are, juowuu pype opopot ma'e are— 'jau ore 'ga upe.

³⁷ A'eramū Jejui 'ga 'jau oree:

—Sā'ā ae a'yja esage tyma. Nan tee futat je, Jarejuwarete 'ga remimureramū. ³⁸ 'Awa ywya ko 'jawewara. Je rerowiaara 'gã a'yī esagea 'jawewara. Je rerowiare'ema 'gã a'yī esage pype opopot ma'e 'jawewara. Mama'eukwaawa

'wyrara remiayuwam futat aipo 'gã. ³⁹⁻⁴¹ Je ree iporomutare'ema 'gã mama'eukwaawa 'wyrara futat. A'eramū mama'eukwaawa 'wyrara je rerowiare'ema 'gã mokwasi'wau jeremiayuwam 'gã pype. Anure nipo je Jarejuwarete 'ga rowase pē majatykaramū, Jarejuwarete 'ga remimureramū ywagipewara 'gã monou kwe pe mama'e tywera apoara 'gã mono'ogukaa. Ojomotywerukaarera 'gã neewe nipo je 'gã mono'ogukaa 'gã nupe, mama'eukwaawa rapyawa pype 'gã momopoawamū. ⁴² Tata rakuwa pype futat nipo 'gã awau ajemogyau. Eukwere nipo 'gã jemogyi waemamū. Wa'jykājamū nipo 'gã ajemogyau ay upe— 'jau 'ga oree imome'wau.

⁴³—Janeruwarete 'ga remiayuwam 'gã etee te ywagipewara 'gã weroo ywag ipe 'gã mogyau Jarejuwarete 'ga pyri. A'eramū nipo 'gã najuejue etee 'ga remiayuwam 'gã nesaka, 'ga pyri 'gã jemogyramū. A'eramū nipo 'gã nesakara 'gã 'jau: “A'jea futat 'gã jemogyi Ku'jywa 'ga remiayuwamū”, 'jau nipo 'gã 'gã nesakawe— 'jau Jejui 'ga oree, ore mueapyou ee.

—Ee pejejeapyoweramū ki peapyaka katu jeje'eg are— 'jau Jejui 'ga oree.

Wemiayuwamũ 'gã neko are

'gã mu'ewawet

⁴⁴ A'eramũ Jejuĩ 'ga mama'e mũ mome'wau oree nũ:

—Sã'ã 'ga amũ mama'e epy mũ resaga ywy pype. A'eramũ nipo esakarera 'ga 'jau ojeupe: “Kuu. Ymã te sipo 'ã 'ga amũ imimi imýina rakue. 'Awa pa je ywy amut tejee kwy”, 'jau 'ga ojeupe etee futat. “A'eramũ jema'ea futat imimipyrera 'jau kwy”, 'jau nipo 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga imýina gatu ra'ne. A'eramũ nipo 'ga awau okaraemã me'ega ka'aranũũ are. A'eramũ nipo 'ga ka'aranũũ rerawau ywy jara 'ga upe, ojeupe imuawamũ. Nan tee futat pẽẽ. Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ pejemogyweramũ pẽẽ pejepoia pejemifutar imũ mama'e apo awi— 'jau Jejuĩ 'ga oree.

⁴⁵⁻⁴⁶ A'eramũ 'ga mama'e mũ mome'wau oree nũ:

—Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ ae rekoa ita epy 'jawe. Sã'ã ita muara 'ga ita epy resaga. Esakawe nipo 'ga 'jau ojeupe: “Koa je afutat”, 'jau nipo 'ga ojeupe. A'eramũ nipo 'ga okaraemã me'ega ita epy muawamũ— 'jau Jejuĩ 'ga oree. —Nan tee futat pẽẽ. Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ pejemogyweramũ pẽẽ pejepoia pejemifutar imũ etee mama'e apo awi— 'jau Jejuĩ 'ga oree.

⁴⁷ A'eramũ 'ga mama'e mũ mome'wau oree nũ:

—Jarejuwarete 'ga rowase pẽ majatykaaw are je pẽ mu'ei— 'jau 'ga oree. —Taityuu momoara 'gã 'ã taityuu monou imomoa 'y pe. ⁴⁸ Ipye kwaiwete pira jējag ire 'ã, 'gã imatãu imua nũ. A'eramũ nipo 'gã ipira renũ'jãu jui. Pira esagea etee nipo 'gã imonou yrũ pype. Pira a'wre'ema nipo 'gã imomopoa etee. ⁴⁹ Nan tee futat Janeruwarete 'ga rowase pẽ majatykaaw ipe ywagipewara 'gã oi mama'e tywera apoara 'gã pe'au esage

ma'e 'gã nui, 'gã mojo'oka 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. ⁵⁰ Tata rakuwa pype futat nipo 'gã oi ajemogyau akuekuewamũ. Aya nipo 'gã maema 'gã na'jywa mokãina 'gã mogyau— 'jau 'ga oree imome'wau.

⁵¹ A'eramũ 'ga oporonupa ee oree:

—Pẽneapyo te pejejeupe jeremimome'u are ra'e?— 'jau 'ga oree.

—Orereapyo ore ee arajemogyau— 'jau ore 'ga upe.

⁵² A'eramũ Jejuĩ 'ga 'jau oree:

—Pejejeupe jeremimome'ufer are pejejeapyoramũ pejemogyau pejemu'jara 'gã 'jawe etee futat. Jarejuwarete 'ga remikwasiarukarer are pejamu'jaramũ nipo pẽẽ. Ymã we te 'ã pẽneapyo Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. A'ere 'ã 'awamũ pẽneapyo jeje'eg are nũ. A'eramũ nipo pẽẽ 'gã mu'earũmũ 'ga je'eg ymaner are, jeje'ega reewe— 'jau 'ga oree. —Karaemã jara 'jawe pẽẽ pejemogyau. Sã'ã karaemã jara 'ga okaraemã rerekoa. Iymanera 'ga nueytygi futari. Okaraemã momytuna erekou ipyu. Mama'e pyaua nanẽ 'ga 'ã erekou nũ. Nan tee futat pẽẽ. Pẽneapyo jeje'eg are. Jarejuwarete 'ga je'eg ymaner are nanẽ 'ã pejejeapyoramũ pejemogyau nũ— 'jau Jejuĩ 'ga oree.

Nasare pe 'ga oawet

(Maku 6.1-6; Luka 4.16-30)

⁵³ Morogyta mome'upaw ire Jejuĩ 'ga awau uẽma amunaw awi. ⁵⁴ Oje'wyr ipe 'ga awau, Nasare pe 'ga awau opytawaipa. Peu wekwaw ipe 'ga peuwara 'gã mu'jau judeu 'gã jatykaaw ipe. A'eramũ peuwara 'gã ajemogyau oporesagamũ 'ga ree:

—Awýja te 'ga amu'akwaap mama'e are nũ'ũ? Ma'ja pãjẽ mũ sipo 'ga aeremiapoe'ema apo?— 'jau 'gã ajaupe. ⁵⁵ —Ma'eramũ sipo 'ga jane mu'ei mama'e are? NaMoisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'ga ra'yra rũi agawewi 'ga.

A'etea 'ga 'ā ifuwet jane mu'e are. A'ere jane nienuwi 'ga porogytaa— 'jau 'gā 'ga upe. —'Yjepana pinara 'ga ra'ya 'ga te 'ā. Mari ēē te 'ā 'ga ya. Tiago 'ga, Jose 'ga, Simão 'ga, Judas 'ga. Mīmēra 'gā 'ā 'ga rewirera. ⁵⁶'Ga renyra 'gā nanē 'ā aje-mogyau 'au jane pype nū. Maran ajee 'ga jane mu'ei 'ū? Ma'ja pājē mū sipo 'ga mama'e apoi akou?— 'jau 'gā ajaupe.

⁵⁷Nuerowiari futari 'gā 'ga.

A'ere Jejuī 'ga 'i 'gā nupe:

—Sā'ā Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā oa kwe pe 'ga je'ega mome'ua. A'eramū 'ā kwe pewara 'gā jēmī 'gā je'ega rerowiaa. A'ere 'ā 'gā 'wyr ipewara 'gā jēmī nuerowiari 'gā. 'Gā pytuna 'gā miamū 'ā 'ga rerowiare'ema ajemogyau— 'jau Jejuī 'ga oje'wyr ipewara 'gā nupe. —Nan tee futat ajee 'ā kwe pewara 'gā jēmī je rerowiari. A'ere 'ā je'wyr ipewaramū jēmī naje rerowiari pejepe pejemogyau— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁵⁸Nuerowiari wejue 'gā 'ga. A'eramū 'ga aeremiapoe'ema mama'e apoarūme'em oje'wyr ipe. Ināinānī'ī etee 'ga iapoi peu.

Juā Batista 'ga jukaawet

(Maku 6.14-29; Luka 9.7-9)

14 Anure Erote 'ga, Garireja ywy pe-wara 'gā 'wyrriara 'ga, Jejuī 'ga rera renupa. 'Ga amū Jejuī 'ga remi- apofera mome'wau 'ga upe. ²A'eramū 'ga 'jau wemiayuwa 'gā nupe:

—Juā Batista 'ga nipo 'ut oferapa rail'i nū. A'eramū nipo a'e 'ga aeremiapoe'em apou— 'jau 'ga 'gā nupe.

Erote 'ga Juā 'ga jukaukaa 'gā nupe rakue. A'eramū 'ga wea'aramū 'ga ree, Jejuī 'ga remiapofera renupawe.

³⁻⁴Ymā te Erote 'ga wewirera 'ga remireko ēē pojekai 'ga wi rakue. Ero- tiasi ēē pojekau 'ga wi rakue, Filipe 'ga wi rakue. A'eramū 'ga ēē rerekou katu rakue. A'eramū Juā 'ga 'jau 'ga upe:

“Nia'wyrī nanuara. Ejewirera remireko 'ā erepojeka 'ga wi. Ymā 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue: 'Peko awi pejejuemireko are', 'jau 'ga 'ā ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'etea 'ā ereapo nanuara. A'eramū ene etyw- ereteramū ekou Jarejuwarete 'ga upe” 'jau Juā 'ga Erote 'ga upe rakue.

A'eramū Erote 'ga amara'neramū Juā 'ga ree, 'ga pofaa, 'ga munewukaa mo- romunepawa pype rakue. ⁵'Ga jukaa 'ga ifutaa numiamū. A'ere 'ga kyjei judeu 'gā nui. “Juā 'ga 'ā Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara futat”, e'i te 'ā judeu 'gā ajaupe jepi. A'eramū Erote 'ga okyjau Juā 'ga juka awi.

⁶Anure Erote 'ga maraka apou. U'aawera 'ara rupi 'ga maraka apoi. A'eramū Erotiasi ēē ra'ya ēē ojerokyau maraka are ajatyka ma'e 'gā nowase. A'eramū Erote 'ga aku'iramū ēē jero- ky are. ⁷A'eramū 'ga 'jau ēē upe:

—Ma'ja te erefutat? Tamono eneremifutara enee 'jau— 'jau 'ga ēē upe. —Ma'ja te erefutat? Na'e ekoetei je enee. “Tamono eneremifutara enee 'jau”, a'e te je enee— 'jau 'ga ēē upe rakue.

⁸A'erauwe ēē awau ujāna oy ēē upe 'jau:

—“Ma'ja te erefutat?” e'i kīā jee. “Tomono eneremifutara enee 'jau”, e'i kīā jee. Ma'ja te je aenūi kīā upe?— 'jau ēē oy ēē upe rakue.

—“Juā Batista kīā akagera erurukat imonogukaa paratu pype jee”, ere kīā upe kyn— 'jau ēē wa'ya ēē upe rakue.

A'eramū ēē awau ojewya 'jau 'ga upe:

—Juā Batista kīā akagera erurukat paratu pype imonogukaa wā nupe jee kī'ī— 'jau ēē 'ga upe rakue.

⁹Aipo ojeupe ēē 'eramū Erote 'ga u'arasigamū 'ūina ēē 'e are. “Ma'eramū je 'jau ēē upe ra'e 'ū: 'Eneremifutara tomono enee 'jau', 'jau ēē upe ra'e 'ū”, 'jau 'ga ojeupe, u'arasigamū 'ūina.

A'ere 'ga wemimo'wy'wyrera 'gā nemi-anuwamū aipo 'ga 'i ēē upe. A'eramū 'ga ojenosōu iapoe'em are. “Kasi a'e pe je'me are 'gā neko'i ajaupe ne kwy”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga ēē remienūiwera apoukaa ojeupe. ¹⁰ A'eramū 'ga wemi-ayuwa 'gā amū monou Juā 'ga ajuwonogukaa rakue.

—Moromunepawa pype Juā 'ga 'ami. Pe'je pejewau 'ga ajuwonoka. A'eramū pēē 'ga akagera rerua paratu pype ēē upe— 'jau 'ga 'gā nupe rakue.

¹¹ A'eramū 'gā iapou, ojeupe 'ga 'eawer imū etee futat. A'eramū 'gā paratu pype Juā 'ga akagera rerua 'ga upe. A'eramū Erote 'ga imonou Erotiasi ēē ra'ya ēē upe. Ojeupe 'gā imurauwe ēē imonou oy ēē upe.

—Kweramū, a'ni— 'jau ēē oy upe rakue.

¹² “Erote 'ga 'ga jukaukat 'gā nupe” 'e renupawe Juā 'ga remiayuwa 'gā awau 'ga reumera upe erawau imonou inuga ita kwara pype. A'eramū 'gā awau imome'wau Jejui 'ga upe.

Kanape'i me'yitawet

(Maku 6.30-44; Luka 9.10-17; Juā 6.1-14)

¹³ Ojeupe Juā 'ga jukaawera mome'urauwe Jejui 'ga 'jau wemimu'eramū oree:

—Awotywe'eme soo ra'ne 'jau— 'jau 'ga oree.

A'eramū ore arawau oroyaapa yaruu pype. A'ere 'gā kwaiwete oreo kwaawi.

—Soo 'ga rewiri 'ga porogyta renupa 'jau— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā awau ypia ywryi. ¹⁴ Ojekog ire Jejui 'ga uēma yaruu awi. Ko'iko'i ete mytuna 'gā 'ua owaēma oree. 'Gā nesakawe Jejui 'ga ajemuaēma 'gā nee. Ojero'wu ma'e 'gā 'gā erua 'ga upe. A'eramū 'ga 'gā katu'oka.

¹⁵ Kaaruwamū ore 'ga remimu'eramū 'jau 'ga upe:

—Kaarup, ki 'ei. A'ere nitywi mama'ea 'au 'gā nemi'uramū ki 'ei— 'jau ore 'ga upe. —Emono 'gā jarejewi. Too 'gā amunawa mū pype wemi'urama mua ojeupe 'jau— 'jau ore 'ga upe.

¹⁶ A'ere Jejui 'ga 'i etee oree:

—Naani. Nooi futari 'gā. Pēē te mama'ea pemono 'gā nupe— 'jau etee 'ga oree.

¹⁷ —Nitywi futari mama'ea— 'jau ore 'ga upe. —Siku etee kanape'ia. Mukūi'i etee ipira'ia. A'ea niapoi 'gā nupe— 'jau ore 'ga upe.

¹⁸ A'eramū 'ga 'jau oree:

—Perut ajee jee— 'jau 'ga oree.

A'eramū ore erawau 'ga upe.

¹⁹ A'eramū 'ga ojee ajatyka ma'e 'gā nupe 'jau:

—Pe'je pejeapyka juo'wi 'arimū— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'gā wapyka. A'ere Jejui 'ga kanape'i pyyka opo pe ipira'i reewe. A'ere 'ga eramā'jāu ywau opo pe. A'eramū 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mama'ea eremut oree. Ene te 'ā eneresage oree— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

Aipo 'e re 'ga kanape'i mowowoka ipira reewe 'ga imopēpena imonou wemimu'eramū oree. Omowowogamū ojeme'yita oree. A'eramū ore imonou wapyk ma'efera 'gā nupe. ²⁰ A'eramū futat 'gā ojemi'waa. Ojemi'wapaw ire 'gā 'jau:

—Niapoi agawewi akiko. A'etea ojeme'yi 'ga upe 'ga omowowogamū— 'jau 'gā ajaupe. —Janeruwarete 'ga te ome'yi janee. A'eramū jane jarejewegamū rēwējēmī jarejemogyau. Janeruwarete 'ga jarejeupe ime'yje'em ire amunipo 'ā jane ty'ara rerekoi— 'jau 'gā ajaupe.

'Gā jemi'wapaw ire ore emyrera mono'oga yrū pype. Tusi yrupemūi matyneema. ²¹ Kwaiwete 'gā ojemi'waa. Siku miu agawewi kūima'efera

'gā pytuna. A'e pe kūjāmera nū kunumīmera 'gā netee. A'etea 'gā na'upawi kumia. Wewegamū 'gā jui.

'Y rajape 'arimū 'gā ataawet

(Maku 6.45-52; Juā 6.16-21)

²² A'ere Jejui 'ga wemimu'eramū ore monou ojewi:

—Pe'je iruukwe je renune. Kwe katy pejewau pejeyaapa— 'jau 'ga oree. —Je apyta ra'ne. Tamono 'gā 'gā 'wyr ipe 'jau nū. A'eramū pēē pejewau je renune— 'jau 'ga oree.

A'eramū ore arawau 'ga wi 'ga rejaa ojeteē'i.

²³ Ojewi mytuna 'gā mono re Jejui 'ga awau ojeupia ywytyra rupi. Ojeteē futat 'ga 'ūina oporogytau 'Uwarete 'ga upe pyptunimū.

²⁴ A'e pe ore arawau arakou oroyaapa. Mukuu te ore oi. Poje ywytuua 'ua oree, 'y ryjuapi retee. ²⁵ Ku'em ja'wyja'wyrāmū Jejui 'ga 'ua ore rewiri. 'Y rajape 'arimū etee futat 'ga 'ua watau akou. 'Ua 'ga ore rupisika. ²⁶ 'Y rajape 'arimū 'ga ata resakawe ore orokyjau 'ga wi. Orekyjea ore pifuaka'roka.

—Ajaga nipo kwe 'ut owaēma janee kūi— 'jau ore aruafukaita arajaupe.

²⁷ A'erauwe Jejui 'ga 'jau oree:

—Pekyje awi je wi. Je te ojut pē newiri— 'jau 'ga oree.

²⁸ A'erauwe Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ene futat nipo ereko, ki Ku'jyp? Je futat 'jau, je mono ape je muatau 'y rajape 'arimū eje'jawe— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

²⁹ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ere ajee ejua— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe Pedro 'ga awau ojypa yaruu awi. A'eramū futat 'ga awau watau 'y rajape 'arimū Jejui 'ga repejāna. ³⁰ Poje 'ga wea'aramū erujewi ywytu are. A'erauwe 'ga kyjei. A'eramū 'ga awau wypywygamū. A'eramū 'ga wafukaita Jejui 'ga upe:

—Je poar ape, ki Ku'jyp! Jerypywyk je tekou— 'jau 'ga wafukaita, Jejui 'ga upe.

³¹ A'eramū Jejui 'ga 'ga popyyka oje'ega 'ga upe:

—Ma'eramū ene ekyjau ete 'ū? Ma'eramū te ene nerejemogypygyi etee je ree? Je rerowia'ri'i tāmējē 'ā ape— 'jau 'ga Pedro 'ga upe.

³² A'eramū 'ga 'ga rerua eru'aa yaruu pype. Ore pype 'gā 'arauwe ywytu wojeramū. ³³ A'erauwe ore 'jau Jejui 'ga upe, yaruu pype ajemogy ma'eramū:

—A'jea futat. Ene te 'ā Jarejuwarete 'ga ra'yraretea— 'jau ore 'ga upe, 'ga muorypa.

Genesare ywy pewat

(Maku 6.53-56)

³⁴ A'eramū ore arawau oroyaapa orojekoka Genesare ywy are. ³⁵ Jejui 'ga kwaaw ire peuwara 'gā oje'ega monou kwe pewara 'gā nupe:

—Pe'je pejejua Jejui 'ga resaka. Ojero'wu ma'e 'gā nerua 'ga upe— 'jau 'gā oje'ega monou 'gā nupe.

A'eramū 'gā ojero'wu ma'e 'gā nerua 'ga upe. ³⁶ A'eramū 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—Tene 'gā eneraity pypireme'ywa pygyi etee agawewi— 'jau 'gā 'ga upe.

A'eramū 'ga raity pypireme'ywa pygarera 'gā ojekatu'okapap najuejue etee futat.

Judeu 'gā nemiapo

(Maku 7.1-23)

15 Anure fariseu 'gā amū 'ua Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā netee Jerusareg awi oporonupa ee Jejui 'ga upe:

²—Ma'eramū te eneremiayuwa 'gā nuapoi mama'ea jareypy 'gā je'eg ymaner imū?— 'jau 'gā 'ga upe. —Ymā te 'ā janepy 'gā 'i ajaupe rakue: “Janeruwarete 'ga janejepoeja afutat. Mama'e 'u enune jarejepoeite'ema 'eramū janetyweramū Jarejuwarete 'ga

upe”, 'jau 'gā ajaupe rakue. A'eramū ore orojepoeita orojemi'war enune 'gā 'eawer imū etee futat jepi. A'ere 'ā eneremiayuwa 'gā nojepoei ojemī'war enune 'gā 'eawer imū—'jau 'gā Jejui 'ga upe.

³A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ma'eramū ajee nepeenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega pejemogyau 'ū? Na'ga je'eg imū rūi nanē pēē mama'e apou nū. Peje'eawer imū etee 'ā pēē mama'e apou. A'eramū kasi pēē jeremiayuwa 'gā ago'wau ekoete pejejemimu'e tywer are ne—'jau 'ga 'gā nupe. ⁴—Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Peanuw etee ki pejejuwa 'ga je'ega. Pejey ēē je'ega nanē ianupa etee nū”, 'jau 'ga 'ā rakue. “Ujara 'gā kurapara 'gā ki peapisi”, 'jau 'ā Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa rakue—'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁵—A'ere 'ā pemu'e 'gā 'gā jara 'gā je'ega renuw etee'em are etee pejejemogyau. “Pejejara 'gā nupe mama'e are pejeporomonowere'emamū ki peje 'gā nupe: ‘Pē nupewara je amono Jarejuwarete 'ga upe ai'i. A'eramū je mama'e mū monowe'em pē nupe’, peje ki pejejara 'gā nupe”, 'jau 'ā pēē 'gā mu'jau tywet pejejemogyau—'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁶—Aipo apoaramū pēē pejejar are iporomutare'emamū futat. A'eramū pēē aipo apoaramū Jarejuwarete 'ga je'ega renupare'emamū futat nanē nū. Jarejuwarete 'ga je'eg imū jēmī 'ā mama'e apowe'em. Pejejea'aw imū etee te 'ā pēē mama'e apou ekoete pejejemogyau—'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁷—“Ore Jarejuwarete 'ga je'eg are oreporenuwivet jepi”, 'jau futatee 'ā pēē pejejemogyau. A'ere pē'me ate. Ymā we te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari inuga ka'aran are Isai 'ga upe pē nee rakue:

⁸“Nomyi agawewi 'gā weaa je ree. A'etea nipo 'gā e'i ekoete futat:

'Arafutar ore Jarejuwarete 'ga. Oroporenuwiweramū 'ga je'eg are', 'jau futatee nanē 'gā ajemogyau nū.

⁹'Aramuoryw ore Orojuwarete 'ga', 'jau futatee 'gā jee”, 'jau Janeruwarete 'ga. “A'ere 'ā 'gā 'meramū te.

Nomyi 'gā weaa je ree. Naje rerowiari tāmējē 'gā.

U'eawer are etee 'gā jamu'e. A'ere 'gā 'jau ajaupe:

'Jarejuwarete 'ga je'eg are je pē mu'ei', 'jau futatee 'gā ajaupe”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa inuga ka'aran are Isai 'ga upe rakue—'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹⁰A'eramū Jejui 'ga 'jau mytuna 'gā nupe:

—Peje pejejua pejeapyakau jeje'eg are. Pejejeapyoramū ee pejejemogyau.

¹¹Napē pype oo ma'efera rūi pē motywet Janeruwarete 'ga upe pē motywet Janeruwarete 'ga upe. Pē nui uēm ma'ea te pē motywet Janeruwarete 'ga upe. Pēje'egaiwa te pē motywet Janeruwarete 'ga upe—'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹²A'eramū ore Jejui 'ga remimu'eramū 'ga rerowyka arajua oroporogytau 'ga upe:

—Nafutari fariseu 'gā eneje'ega ra'e—'jau ore 'ga upe.

¹³A'eramū Jejui 'ga 'jau oree:

—Anure nipo Janeruwarete 'ga 'gā nereko tyweretei 'gā 'eawer are. Sā'ā koa. Ko jara 'ga 'ā opopot ekoete ma'e ka'a po'oa. Wemitymera etee 'ā 'ga imuaranuwukaa oko pype. Nan tee futat nipo Janeruwarete 'ga iapoi. Oje'eg are ajamu'jatywera 'gā nereko tyw-eri. ¹⁴A'eramū pēē pejejemuaēme'ema 'gā nee. Eae'ema 'jawe 'gā. Eae'ema 'gā ojopopyyk ekoete ajuerawau kwe pe. A'ere nipo 'gā ajueru'ari etee ajuerawau ywy kwara pype. Nan tee fariseu 'gā. Naeapyoi 'gā Jarejuwarete 'ga je'eg are. A'etea 'gā ajamu'e ekoete ee. A'eramū nipo 'gā wemimu'e 'gā nerawau

mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejui 'ga oree.

¹⁵ A'eramū Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ore mueapyo ape e'eawer are, ki Ku'jyp. “Napē pype oo ma'efera rūi pē motywet Janeruwarete 'ga upe pē moyau. Pē nui uēm ma'ea tee pē motywet Janeruwarete 'ga upe. Pēje'egaiwa te 'ā pē motywet Janeruwarete 'ga upe” 'eawer are— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁶ A'eramū Jejui 'ga 'jau oree:

—Pēē nanē nipo nepepyygi we pe-jeakag imū ra'e ki sa? Ekoay pēē na'e ki 'ei. Pēē nanē mewei etee pēneapyo ee ra'e ki 'ei. ¹⁷ Nepēneapyoi we futat nipo je'eawer are ki sa? Pejejemi'ua nipo pēē imonou pejejuru pe. A'ere nipo pēē imokona. Pēnemi'ua osou pēnawyrū pype. A'ere nipo “pēnemi'ufera okwapa pē nui” 'ea miamū pē motywere'ema Janeruwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga oree. ¹⁸—Pēje'egaiwa te a'jea futat pē motywet 'ga upe. Pejejea'aw imū etee pejeje'ega. Pēje'egaiwa te a'jea futat pēywyter a'wyre'ema wesaukat Janeruwarete 'ga upe. ¹⁹ Mama'e tywer are etee pejejea'aramū. A'eramū pēē mama'e apou pejejea'ar imū. 'Ga amū nipo wea'aramū akou oporojuka are. A'eramū nipo 'ga oporojukau. 'Ga amū nipo wea'aramū akou wemirekoe'ema kūjā are oko are. A'eramū nipo 'ga okou ēē ree. Kūjā ēē mū nipo wea'aramū akou omene'ema kūima'e are oko are. A'eramū nipo ēē okou 'ga ree. 'Gā amū nipo wea'aramū mama'e tesirū apo are. A'eramū nipo 'ga otyweramū akou Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga amū nipo ojokaraemā futaa akou. A'eramū nipo 'gā amunarūmū ee. Wemifutar imū etee o'meramū nipo. Wea'aw imū etee futat nipo 'gā ajuago'wau ajemogyau. Wea'aw imū etee futat nipo 'gā Jarejuwarete 'ga kurapa. ²⁰ Poromū te 'gā je-motyweawa Jarejuwarete 'ga upe. Na'gā nemi'ua rūi futat 'gā motywet 'ga upe.

'Gā jepoeje'ema miamū nomotyweri 'gā Janeruwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga oree, ore mueapyou ee.

Judeue'ema ēē

(Maku 7.24-30)

²¹ A'ere Jejui 'ga ore rerawau pe awi nū. Tiro 'jawa pyri ore oi, Sidoma 'jawa pyri 'jau. ²² Peu ore rekoramū peuwara ēē mū, judeue'ema ēē mū 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Ene 'ā Jarejuwarete kiā remimurera, Ku'jyp. Ejemuaēm iki je ree, Ku'jyp— 'jau ēē 'ua 'ga upe. —Mama'eukwaawa 'up jera'yra kynā pir are. Ojero'wu etee te kynā. Epe'a kynā wi jee, Ku'jyp— 'jau ēē 'ga upe au'jeteramū.

²³ A'ere Jejui 'ga ēē je'eg anupare'ema 'jawe etee futat. A'eramū ore 'ga remimu'eramū 'jau 'ga upe:

—Emono ēē jarejewi. Jane rewiri etee 'ā ēē rekoī wafukaita— 'jau ore 'ga upe.

²⁴ A'eramū Jejui 'ga 'jau oree:

—Janeruwarete 'ga je mua Israeu juapyrera 'gā nupe etee. Judeu 'gā karupa'mī ka'jama 'jawe jee. A'eramū 'ga je mua 'gā nupe, 'gā mu'jaukaa ojee— 'jau 'ga oree. —A'ere ēē najudeu arūi. Amutee ēē te— 'jau 'ga oree.

²⁵ A'ere 'ā ēē ruri ojea'gwawe'em futat wapyka wenupy'āu 'ga rowase 'jau 'ga upe:

—Je resag ape, Ku'jyp. Ejemuaēm je ree— 'jau ēē 'ga upe.

²⁶ A'eramū Jejui 'ga 'jau ēē upe:

—Sā'ā ae kunumīa mama'e 'ue'emamū ae kunumī remi'urama monoe'ema weymawa upe. Nan tee futat je— 'jau Jejui 'ga ēē upe.

²⁷—A'jea futat ere. A'ere ywyu mama'e 'ar ire wā neymawa i'ui futari— 'jau ēē 'ga upe.

²⁸ A'eramū Jejui 'ga 'jau ēē upe:

—Je rerowiat ape ekou ra'e ī. A'eramū je enera'yra ēē katu'oka enee— 'jau 'ga ēē upe.

Aipo 'ga 'e ypyrauwe futat mama'eukwaawa ojepe'au ēē ra'yra ēē wi.

²⁹ A'ere Jejui 'ga wemimu'eramū ore rerawau pe awi nū. Arawau orowaēma Garirei ypiauu reme'y'warimū. A'eramū ore arawau orojeupia ywytyra rupi. A'eramū Jejui 'ga wapyka wewiri oo ma'e 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga ree. ³⁰ Kwaiwete 'gā 'ua owaēma 'ga upe. Ojero'wu ma'e 'gā 'gā erua 'ga upe 'gā katu'okawamū. Iteu ma'efet, eae'em, ika'na ma'e, ije'ege'em, ikaruat ma'e. Mīmera 'gā 'gā werut 'ga upe. A'eramū Jejui 'ga 'gā katu'okapap. ³¹ 'Gā katu'oga resakara 'gā oporesagamū 'gā nee.

—Kuu. Ije'ege'emera 'gā 'ga omoje'egukat! Iteu ma'e 'gā 'ga amafu'amukat! Ika'na ma'e 'gā 'ga ikatu'oka. Eae'ema 'gā 'ga imamā'jāu. Israeu juapyrera 'gā Nuwarete 'ga 'gā katu'ogukaa 'ga upe— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā Ku'jywa 'ga muorypa ee.

—Ene te 'ā eneresage ore, ki Ku'jyp. Ojero'wu ma'e 'gā erekatu'ogukat 'ga upe ore reape— 'jau 'gā Ku'jywa 'ga upe, 'ga muorypa ee. —Israeu juapyrera 'gā Nuwareteramū ene 'gā katu'ogukaa 'ga upe ore— 'jau 'gā Ku'jywa 'ga upe, 'ga muorypa 'gā nee.

Kwaturu miu 'gā mojemi'waawet

(Maku 8.1-10)

³² Kwaiwete 'gā katu'og ire, Jejui 'ga 'jau wemimu'eramū ore:

—Ajemuaēm je tekou 'gā nee. Muapyt 'ā 'gā kaaruwamū jane pyri. A'eramū 'awamū 'gā nemi'urama atepawamū 'gā nui. A'ere je najeporomonoweri 'gā nee tejewi, 'gā nupe mama'e monowe'emamū. Kasi 'gā oje'wyr ipe awau 'gā manūaiwi ty'ara upe ne kwy— 'jau 'ga 'gā nupe.

³³ A'eramū ore 'jau 'ga upe:

—Amunawe'em ipe jane rekoī nū'ū. Nitywi mama'ea 'au. Mō awi sipo ore

mama'e muri 'gā mojemi'waawamū?— 'jau ore 'ga upe.

³⁴ A'eramū 'ga 'jau ore:

—Marāmaran te pēkanape'i pytuna?— 'jau 'ga oporonupa ee ore.

—Sete kanape'i pytuna muapyapy'ri etee pira'ia— 'jau ore 'ga upe.

³⁵ A'eramū Jejui 'ga 'jau mytuna 'gā nupe:

—Pe'je pejeapyka wywu— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'erauwe 'gā wapyka. ³⁶ A'eramū 'ga kanape'i pyyka opo pe ipira'i reewe. A'eramū 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mama'ea eremut ore. Ene te 'ā eneresage ore, Kiapi'ni— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

A'ere 'ga kanape'i mowowoka imonou wemimu'eramū ore. Omowowogauwe ojeme'yita ore. A'eramū ore imonou wapyk ma'e 'gā nupe. ³⁷ A'eramū futat 'gā ojemi'waa wewegamū.

—Niapoi agawewi akiko re'ā. A'etea ojeme'yi 'ga upe janee 'ga omowowogamū— 'jau 'gā ajaupe. —Janeruwarete 'ga te 'ā ome'yi janee. A'eramū 'ā jane jarejewegamū rēwējēmī jarejemogyau. Janeruwarete 'ga jarejeupe ime'yje'em ire amunipo 'ā jane ty'ara rerekoi— 'jau 'gā ajaupe.

'Gā jemi'wapaw ire ore emyrera mono'oga ijaga yrūūū pype. Sete yrupemūū ore imatyneema. ³⁸ Kwaiwete te ojemi'wat ma'efera 'gā pytuna. Kwaturu miu kūima'efera 'gā pytuna. A'e pe 'ā kūjāmera 'gā pytunamū nū, kunumīmera 'gā netee. Kwaiwete ojemi'wat ma'efera 'gā pytuna.

³⁹ 'Gā jemi'wapaw ire Jejui 'ga 'gā monou ojewi:

—Pe'je pejewau pejeje'wyr ipe nū— 'jau 'ga 'gā nupe.

'Gā mono re Jejui 'ga ore reru'aa yaruū pype nū. A'eramū ore arawau oroyaapa arawau orojekoka Magatā ywy are.

**Aeremiapoe'ema
fariseu 'gā enūinawet**

(Maku 8.11-13; Luka 12.54-56)

16 Anure fariseu 'gā amū satusau 'gā amū netee 'ua oporogytau Jejui 'ga upe. Nuerowiari 'gā 'ga. “NaJare-juwarete 'ga pājē mū rūi 'ga mama'e apoi akou”, e'i etee 'gā ajaupe. A'eramū 'gā 'ua 'ga resaka. A'eramū 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—Aeremiapoe'ema eapo amū ore reape. Taruesak ene mama'e apoa orojemiesagamū 'jau ki sa— 'jau 'gā 'ua 'ga upe.

²A'ere Jejui 'ga 'gā kwaawi ojee. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Naani. Naapoa'uweri je amū pē neape. Naje rerowiari te 'ā pejepe. A'eramū je mama'e apowe'em pē nemiesagamū— 'jau ete 'ga 'gā nupe. —Kaaruwamū ywak piraga resaka ki pe'je pejejaupe: “Ai'iwe nipo 'ā nokyri amana”, pe'je ki ywak piraga resag ire. ³A'ere nipo ku'emamū ywak piragamū resag ire pe'je pejejaupe: “Awamū amana ra'e”, 'jau nipo pēē ywak piragūū resag ire. Ywaga resag ire nipo pēē mū amana kwaapa futat. A'ere nipo naje kwaawi pejepe. Jeremiapofera resaka agawewi nipo pēē. A'etea nipo naje rerowiari pejepe. “Janeruwarete 'ga futat 'ga mut janee”, 'jawe'em nipo pēē jee jeremiapofera resag ire miamū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁴—'Awauwaramū miamū 'ā nepēa'wyrī futari pejejemogyau 'ga upe. “Oreremiapoe'ema eapo amū oree”, pe'je 'ā jee numiamū. A'ere je naapoa'uweri mama'ea pē nupe pēnemiesagamū. Juna 'ga ree etee je pē muea'ari pē mogyau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

'Gā nupe oporogytapaw ire Jejui 'ga awau pe awi nū. 'Ga remimu'eramū nanē arawau 'ga rupi nū.

**Wemimu'e 'gā momoranupawet
(Maku 8.14-21)**

⁵Arawau yaru pype aru'aa. A'eramū ore oroyaapa arawau. Garireja ry owajara katy ore arawau. A'ere ore 'ga remimu'eramū kanape'i reroo moka'jami.

⁶Arawaw ipe Jejui 'ga 'jau oree:

—Pejea'gu ki fariseu 'gā nui, 'gā mani'oko'o jopype awi, satusau 'gā ma'e awi 'jau— 'jau 'ga oree.

⁷Aipo orojeupe 'ga 'eramū ore 'jau arajaupe:

—Kanape'i rerura jane simoka'jam ra'e. Ma'eramū 'ā 'ga poromū 'ga 'i janee— 'jau ore arajaupe.

⁸A'ere Jejui 'ga, arajaupe 'e renupawe, 'ga 'i oree:

—Naje rerowiari tāmējē pejepe pejejemogyau ki 'ei. Ma'eramū nā'ā aipo pe'je pejejaupe re'ā “Kanape'i rerure'em are 'ga 'i poromū janee”, pe'je re'ā— 'jau 'ga oree. —Nakanape'i upe rūi je 'i poromū pē nupe. “Pejea'gu ki fariseu 'gā mani'oko'o jopypeaw awi, satusau 'gā ma'e awi nanē nū”, a'e te je pē nupe kūi. “Morogyta 'gā pejejeupe imowuwut ekoete awi ki pejejea'gu”, a'e te je pē nupe kūi— 'jau Jejui 'ga oree. ⁹—Nepēneapyoi we jeje'eg are ra'e. Pemoka'jam nipo jeremiapofera rai'i? Kanape'ia je ime'yitawera rai'i? Siku etee agawewi ako ai'i. A'etea ako je kanape'ia omowowok imonou siku miu kūima'e 'gā mojemi'waawamū ai'i. 'Gā jemi'wapaw ire ako pēē emyrera jaga tusi yrū pype ai'i— 'jau 'ga oree. ¹⁰—A'ere ako je sete kanape'i mowowoka kwaturu miu 'gā mojemi'waawamū ai'i nū. 'Gā jemi'wapaw ire marāmaran yrūa ajee pematyneem emyrera pyu rai'i? Sete yrū etee futat ako ai'i. Pemoka'jam te ra'u jeremiapofera rai'i nū? Ma'eramū sipo ajee jerea'aramū kanape'i pyu jaretywe'em are?— 'jau 'ga oree. ¹¹—

Nakanape'ia rūi je amome'u pē nupe “Pe-jea'gu ki fariseu 'gā mani'oko'o jopypeaw awi” je'ea. A'ere 'ā nepēneapyoi je'eawer are— 'jau 'ga oree.

¹² Aipo orojeupe 'ga 'eramū ore oro-jeapyoramū 'ga 'eawer are.

—“Pejea'gu ki fariseu 'gā 'e awi, sat-useu 'gā 'e awi nanē nū” 'e upe te je 'i numiamū— 'jau 'ga oree.

Pedro 'ga Jejui 'ga mome'uawet

(Maku 8.27-30; Luka 9.18-20)

¹³ Orojekog ire ore arawau ywyu. Sesariafiripai wyy pe ore arawau. Peu orowaēm ire Jejui 'ga oporonupa ee oree:

—Ma'ja e'i te tekotee 'gā jee, pēneki'yramū jee jepi?— 'jau 'ga oree.

¹⁴ —“Juā Batista 'ga te nipo 'ā 'ut oferapa rai'i nū”, e'i 'gā amū enee jepi. Amumera 'gā: “Eliasi 'ga nipo 'ā 'ut ojewya rai'i nū”, 'jau enee jepi. Amumera 'gā: “Jeremi 'ga nipo, 'ga je'ega mome'warera 'ga amū te nipo 'ua oferapa oporogytau akou janee nū”, 'jau 'gā enee jepi— 'jau ore 'ga upe.

¹⁵ —Pēē nū. Ma'ja pe'je ajee jee jepi nū'ū?— 'jau 'ga oree.

¹⁶ A'eramū Simāo Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—“Janeruwarete 'ga remimurera 'ga futat”, aru'e ore jepi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe. —“Okoteete ma'e 'ga ra'yrarete 'ga futat”, aru'e ore jepi— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁷ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ere poromū, Simāo— 'jau 'ga 'ga upe, Juā 'ga ra'yra 'ga upe. —Janeruwarete 'gā mama'e esagea wapo enee, 'agamū ene mueapyoukaa je ree. Na'ga amū rūi ene mueapyo je ree. Ywag ipe ako ma'e 'ga, Jeruwarete 'ga futat ene mueapyo je ree— 'jau 'ga Simāo 'ga upe. ¹⁸—Enerer irūia Pedroa. Ita enerer irūia. Sā'ā pēē 'oga apoaramū ita 'arimū im'ynaramū itauu monoa ikokaramū. Aipoa te itauua

'oga opyygete etygukare'ema. Nan tee futat ene'eawera “Janeruwarete 'ga remimurera 'ga. Okoteete ma'e 'ga ra'yrarete 'ga futat”, ene'eawera. Aipo ene'eawera rerowiaara 'gā je amogy tejemiayuwamū. Ene 'ā je amogo tejerowiarukaawamū kwaiwete 'gā nupe. Anure nipo ene je rerowiaara 'gā 'wyriramū futat ereko. Kwaiwete nipo 'gā je rerowiaa. Je rerowiar wyyapi futat nipo 'gā ajemogyau. Mama'eukwaawa 'wyrira remiayua agawewi nipo afuwereteramū 'gā nee. A'etea nipo 'gā nopoiri futari je rerowiar awi. Sā'ā 'oga om'yi esage re i'are'ema. Nan tee futat je rerowiaararetea 'gā nopoiru'jawi je wi— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

¹⁹ —Sā'ā saawi rerekwara. 'Wyrirarete 'ga woga saawi monou wemiayua 'ga amū upe. A'eramū aipo 'ga mama'e apou o'wyrira 'ga upe, o'wyrira 'gā je'eg imū etee futat. Nan tee futat je ene mogou 'wyriramū teje'eg irūnamū. Ene futat 'awamū ereko jeremiayua 'gā mu'jau jeremifutar are. “Nan tee siapo 'jau”, 'jau nipo ene ekou 'awamū. Jeremiayua 'gā nupe aipo ene 'eramū Janeruwarete 'ga nanē aipo 'jau enee nū. “Nan siapo awi”, 'gā nupe ene 'eramū Janeruwarete 'ga nanē aipo 'jau enee nū— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁰ A'eramū 'ga 'jau oree nū:

—Je mome'u kasi pejepe tekotee 'gā nupe ne. “Jejui 'ga Janeruwarete 'ga remimurera”, 'jawe'em pēē 'gā nupe— 'jau 'ga oree.

Amanūawama mome'uawet

(Maku 8.31–9.1; Luka 9.22-27)

²¹ A'e pe futat Jejui 'ga amanūawama mome'wau ypy oree:

—Too Jerusareg ipe 'jau. Peu futat nipo judeuramū jane'wyrira'ri 'gā je rereko tyweri. Jane'wyrira'ri, mainana 'wyrirat, Moisesi 'ga remikwasiarer

are moromu'jat. Mīmera 'gā nipo je rerekou tyweate je jukaukaa jefaruu 'gā nupe. A'ere nipo imuapyra 'ara rupi Janeruwarete 'ga je moferawi nū— 'jau 'ga oree.

²² Aipo 'ga 'eramū Pedro 'ga 'ga rero-jepe'au'i ore wi, oje'egayau 'ga upe:

—Ene'me awi nū'ū. Nene rereko tywera'uweri 'gā nū'ū. Janeruwarete 'ga nene rereko tywerukara'uweri 'gā nupe kūi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

²³ A'eramū Jejui 'ga ojerowaka amā'jāu 'ga ree:

—Ejepe'a je wi, ki Satanasi. Mama'eukwaawa 'wyrira ene mu'eukat poromū jee, ki Pedro. “Tamomoirukat 'ga 'ga Ruwarete 'ga remifutara apo awi 'jau”, e'i te Satanasi ojeupe. A'eramū poromū ene mu'jaukaa jee kūi— 'jau 'ga Pedro 'ga upe. —NaJarejuwarete 'ga remifutar imū rūi ere aipo 'jau jee. Ejemifutar imū te ere aipo 'jau jee— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁴ A'ere 'ga 'jau oree:

—Jeremiyuwamū pejekoweramū ki jeremifutar imū etee futat mama'ea peapo. Pejekyllawe'em futat pejerekoko tywer awi— 'jau 'ga oree. —Pejemanū awi miamū pejekyllawe'em futat. “Tene 'gā je jukai kwy. Napoira'uweri je Jejui 'ga rerowiar awi”, pe'je etee ki— 'jau 'ga oree. ²⁵—“Najemanūweri je Jejui 'ga mome'u are” 'jara 'gā nooa'uweri futari ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau 'ga oree. —“Je naapoa'uweri futari mama'ea Jejui 'ga remifutar imū” 'jara 'gā nanē nooa'uweri ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga oree. —Amumera 'gā te nipo ajee e'i “tene 'gā je jukai kwy. Je napoira'uweri Jejui 'ga rerowiar awi”, 'jau. Aipo 'jara 'gā etee awau ywag ipe, Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁶—Okaraemā mono'og are etee ea'at ma'e 'gā ni'akwaawi futari. Kwaiwete agawewi 'gā karaemā. A'ere

aipo 'gā miamū nooi futari ywag ipe. Nom'yi 'gā weaa Jarejuwarete 'ga ree. A'eramū 'gā awawe'em 'ga pyri. Mama'eukwaawa rapyaw ipe etee 'gā oi. Peu oo re 'gā nuēmarūi futari jui. Nitywi mama'e mū mama'eukwaawa rapyaw awi 'gā nēnū'jāawamū— 'jau 'ga oree. ²⁷—Anure nipo pēneki'yramū je ruri tejewya nū. Tejuwarete 'ga renyfuga pype nipo tejuja, 'ga pyriwara 'gā netee. A'eramū futat je pē mepyau pēnemiapofer are najuejue etee futat. Teje'eg imū mama'ea apoarera 'gā je imonou imogyau ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri. Tejerowiare'ema 'gā nipo je imonou imogyau mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau 'ga oree. ²⁸—A'jea futat je 'i. A'eramū futat nipo je tejuja pē'wyrirareteramū te'ŷina pē nupe. Pēē mū nipo je resaka pejemanū enune, peje'wyrirareteramū je ruramū— 'jau 'ga oree.

'Gā neape Jejui 'ga jesowo'gōkawet

(Maku 9.2-13; Luka 9.28-36)

17 Anure seis oser ire Jejui 'ga awau ywyty'rarimū. Ore mū etee 'ga erawau ojeupi. Muapyra 'gā etee 'ga erawau ojeupi. Pedro 'ga, Tiago 'ga, 'ga rewirera Juā 'ga. Mīmera 'gā etee 'ga erawau erojeupia ywyty'rarimū ojeupi. ² Peu Jejui 'ga ojesowo'gōka 'gā neape. 'Ga reakwara wenyfugamū kwara reny 'jawe. 'Ga raitya nanē waparasi gamū 'ga ree nū. Iaparasig eny fuk te 'ga raitya 'ga ree.

³ A'erauwe 'gā Moisesi 'ga resaka Eliasi 'ga reewe. Ywag awi 'gā nuri oporogytau Jejui 'ga upe.

⁴ Ywag awi 'ut ma'e 'gā nesakawe Pedro 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—'Awa esageay janee ra'e. 'Au etee sapyta 'jau, ki Ku'jyp— 'jau Pedro 'ga Jejui 'ga upe. —Ere futat te je tap'ŷja apoa pejejeupe? Muapyra tap'ŷja taruapo pē

nupe 'jau. Ene upe, Moisesi 'ga upe, Eliasi 'ga upe 'jau— 'jau Pedro 'ga Jejui 'ga upe.

⁵Ga porogyta pype ywasiga mū 'ua ojypa 'gā nee nū. Enyfung esage te ywasiga. A'e rupi futat Janerwarete 'ga oje'ega mua 'gā nupe:

—Koromū futat jera'yrarete 'ga. Jeremifutarete 'ga. 'Ga 'ā je muorypararetea ojee. A'eramū ki pēē pejeapyakau 'ga je'eg are— 'jau Janerwarete 'ga oje'ega mua ywasiga rupi 'gā nupe.

'Ga porogytapaw ire ywasiga ojeupia-pap 'gā nui nū.

⁶Jarejuwarete 'ga je'ega renupawe Jejui 'ga remimu'e 'gā piryyjamū jui. 'Ga je'ega 'gā mogyjau etee. A'eramū 'gā awau wāāpyramū anuruka ywyu.

⁷A'erauwe Jejui 'ga awau 'gā nepejāna opo mowyka 'gā nee.

—Pekyje awi. Pe'je pejejuwa pejefu'ama— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁸A'eramū 'gā wowoworamū warekou. A'ere 'gā Jejui 'ga etee futat esagi 'ga 'amamū. Ywag awi 'ut ma'efera 'gā awau ojeupia ywasiga rupi 'gā nui nū.

⁹Wytyr awi 'gā neruaw ipe Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gā nupe:

—Pemome'ua'ne kasi 'gā nupe ne. Pe-jejeki'yramū je feraw ire tāmējē tepe-mome'u 'gā nupe 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁰A'eramū 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'eramū ajee Moisesi 'ga remik-wasiarer are moromu'jara 'gā 'i 'ū: Ymā 'ā Janerwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amū upe rakue: “Eliasi 'ga ra'ne nipo ojesaukat 'gā nupe. A'ere nipo 'ga rewiri jeremimonorama 'ga oi ojesaukaa 'gā nupe”, 'jau 'ga 'ā ikwasiarukaa inuga ka'aran are rakue, 'jau 'gā imome'wau oree jepi— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

¹¹⁻¹²A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—A'jea futat 'gā 'i. Eliasi 'ga 'jawe-wara 'ga ra'ne futat ako 'ut ai'i. “Au'je ki mama'e tywera apo re. Pe'je ki pe-jeipoa pejetywer awi. Ku'jywa 'ga tepē

mogy wemiayuamū 'jau”, 'jau ako 'ga awau pē nupe ai'i je renune ai'i. A'ere nepekwaawi futari 'ga. A'eramū 'gā 'ga rerekou tyweaete wemifutar imū etee futat. Anure nipo 'gā je miamū je rerekou tyweaete 'ga 'jowerimū futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹³Aipo ojeupe 'ga 'eramū 'gā weapy-oramū ee ajemogyau.

—Juā Batista 'ga 'ga omome'u janee— 'jau 'gā. —Juā Batista 'ga Eliasi 'ga 'jawe-wara futat— 'jau 'gā ajaupe.

Kunumī 'ga katu'okawet

(Maku 9.14-29; Luka 9.37-43)

¹⁴Wytyr awi ojyw ire 'gā kwaiwete 'gā nesaka ywytyra raimy 'wyr ipe. Poje kūima'e 'ga amū 'ua, wapyka wenupy'āu Jejui 'ga rowase.

¹⁵—Ejemuaēm jera'yra 'ga ree, ki Ku'jyp. Mama'eukwaawa 'up 'ga pir are. A'eramū 'ga moypipa— 'jau 'ga Jejui 'ga upe. —Oypiawuwe 'ga 'ari tata pe jepi. 'Y pe nanē 'ga u'aa jepi nū— 'jau 'ga imome'wau Jejui 'ga upe. ¹⁶—Arut futat je 'ga eneremimu'e 'gā nupe esaukaa ko numiamū. A'ere 'gā nomoiri etee 'ga wi ko— 'jau 'ga imome'wau Jejui 'ga upe.

¹⁷A'eramū Jejui 'ga 'jau oree:

—Ma'eramū sipo pēē je rerowiare'ema pejejemogyau 'wei? Ymā agawewi nā'ā je pē mu'ei re'ā. A'etea nipo 'ā naje rerowiari tāmējē 'ā pejepe. “Nokoa'uweri je namutamutat pē pype”, a'e agawewi je 'ā pē nupe jā'nū'ū— 'jau 'ga tesirūmera 'gā nupe nanē nū. —Pe'je 'ga ra'yra 'ga rerua jee— 'jau Jejui 'ga ore mū upe.

¹⁸Kunumī 'ga resakawe Jejui 'ga 'jau 'ga pirewara upe:

—Ejepe'a 'ga wi— 'jau 'ga jupe.

'Ga 'e ypyrauwe ojepe'au 'ga wi. A'eramū kunumī 'ga ajarueteramū.

¹⁹A'eramū ore 'ga remimu'eramū arawau 'ga repejāna 'ga pyri katu katu. A'eramū ore 'ga upe etee oroporonupa ee:

—Ma'eramū ajee ore norope'aarūi 'ga wi ra'e ū?— 'jau ore 'ga upe.

²⁰⁻²¹—Naje rerowiari wejue te 'ā pejepe. A'eramū pēē a'eramū 'ga pirewara moirarūme'em 'ga wi— 'jau Jejui 'ga oree. —Mostarda 'jawa ra'yi 'ā sikōsikōi'ī agawewi. A'etea 'ā otym ire waranup. Aipoa aranuwa 'jawe pejemogy re amunipo 'ā pēē peapo futat mama'ea. Je rerowiar etee te te nipo 'eramū tee pearanup— 'jau 'ga oree. —Je rerowia'ri re amunipo 'ā peapo mama'ea pejejemiapoe'ema jepājē mū. Ywytyra upe amunipo 'ā pēē 'jau: “Ejepe'a 'aw awi. Peu'i ewau e'jina”, 'jau amunipo 'ā ywytyra upe. Aipo ojeupe pēē 'erauwe amunipo 'ā ywytyra ojepe'au awau pē'eawer imū etee futat. Tejerowiarāmū te je tepājē monoi pē nupe pēnemiapoe'ema apoawamū— 'jau Jejui 'ga oree.

Amanūawama Jejui 'ga imome'wau'japa

(Maku 9.30-32; Luka 9.43-45)

²² Anure Jejui 'ga remimu'eramū ore arajatykau 'ga ree Garireja ywy pe nū. A'eramū 'ga 'jau oree:

—Pēneki'yra agawewi je 'ā. A'etea nipo Janeruwarete 'ga je pyygukat anurenure'i je ree iporomutare'ema 'gā nupe. ²³ A'eramū nipo 'ga je jukaukaa 'gā nupe. A'ere nipo 'ga imuapyra 'ara rupi ete je moferawī nū— 'jau 'ga oree.

A'eramū ore aru'arasigamū arajemogyau. Aipo 'ga 'ea ore mu'arasiga.

Pira juru awi ka'aranūū ywope'ia renuēmawet

²⁴ Anure Jejui 'ga wemimu'eramū ore rerawau Kafanaū 'jaw ipe nū. Peu ore waēmauwe Janeruwarete 'ga mogytaawa upe ka'aranūū ppykara 'gā 'ua oporonupa ee Pedro 'ga upe:

—Omepy te pē mu'jara 'ga ka'aranūū pyu Jarejuwarete 'ga mogytaawa apokatuawa?— 'jau 'gā Pedro 'ga upe.

²⁵ A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Omepy futat 'ga— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe.

Pedro 'ga rog ipe osouwe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Maran te enereapyo ee, ki Simão? Awyja te ka'aranūū amono ywy jara 'ga upe? 'Ga remiayuwa 'gā te omepy ywy jara 'ga upe, ywy are ako ma'e 'gā te ra'u nū?— 'jau 'ga Simão Pedro 'ga upe.

²⁶—Ywy are ako ma'e 'gā omepy ywy jara 'ga upe. Naywy jara 'ga remiayuwa 'gā nūi omepy— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

—A'jea futat— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —'Ga remiayuwa 'gā nomepyi futari— 'jau Jejui 'ga. —Janeruwarete 'ga futat omogytaawa jara. Je 'ā 'ga remiayuwa.

²⁷ A'ere 'ā je ka'aranūū ppykara 'gā mepy. Kasi a'e pe 'gā je raykai ee ne— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe. —A'eramū ene ewau ypiauu reme'y'warimū epinaetyka. Eneremimu'ar ypya pira juru pe ka'aranūū ywope'ia mū ruwi. A'ea tereroo 'gā mepyau jarejee 'jau— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe.

A'eramū Pedro 'ga awau iapou 'ga 'eawer imū etee futat.

Esage ma'e are 'gā mu'eawet

(Maku 9.33-37; Luka 9.46-48)

18 Anure Jejui 'ga remimu'eramū ore arajua oroporonupa ee Jejui 'ga upe:

—Manamū te jane Jarejuwarete 'ga upe esage ma'eramū jarejuapyraapa?— 'jau ore 'ga upe.

² Ojeupe aipo ore 'erauwe Jejui 'ga kunumī renūina:

—Ere ejua 'au je pyri— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe kunumī 'ga amū 'ua 'ga repejāna 'ga rerowyka. ³⁻⁴ A'eramū Jejui 'ga 'jau oree:

—Peesak te kunumī 'ga 'ama je pyri?— 'jau 'ga oree. —Kunumī 'gā nojerowiaraiwi ojee tee jepi. Ujar are 'gā jemogyppygi. Ujara 'gā je'eg imū etee 'gā

mama'e apoi. A'eramū je 'jau pē nupe: Kunumī 'jawewara 'gā etee je amogy 'wyririamū tejepyri. Kunumī 'gā 'jawe pejemogy re te je pē mogyau 'wyririamū tejepyri. Kunumī 'jawewara 'gā etee esage ma'eramū jee— 'jau Jejui 'ga oree. ⁵—Kunumī 'gā nee ojejukau esage ma'eramū je reewe futat pejejuka esage— 'jau 'ga oree.

⁶—Kwaiwete kunumī 'gā je rerowiari ajemogyau. 'Ga amū nipo je rerowiari awi kunumī 'gā momoirukaa 'eramū nipo Janeruwarete 'ga 'gā nereko tyweretei— 'jau 'ga oree. —Sā'ā ae ita mogoia ojojuri. A'eramū 'ā ae ojomonou ojomomoia 'yē'ē pype ajajukau. A'ere nipo 'y pe imomoripyretera 'ga reko tyweri'i etee. A'eramū futat 'ga amanūmū. A'ere nipo je rerowiari awi kunumī 'gā momoirukarera 'gā Janeruwarete 'ga ereko tyweretei futari— 'jau 'ga oree. ⁷—Nateepawi futari nipo ajaupe mama'e tywera apoara 'gā. Iporiay'i aipo 'gā numiamū. Aipo 'gā te nipo Kul'jywa 'ga wereko tywerete futat imojero'wau etee— 'jau 'ga oree.

⁸—“Jepoa je motywerukat Jarejuwarete 'ga upe. Mama'e tywera apoukaa jee, je motywerukaa Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau ki pejepoa pemonok imonou imomoa pejeweji. Kasi a'e pe pēpoa pē motywerukaru'jawine. “Tepyu nanē je mama'e tywer apoi ra'e” 'jaramū pejepya nanē imonoka nū. Kasi a'e pe pēpya pē motywerukaru'jawine nū. Pēpo monoga rayramū futat pē nupe. A'ere Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoaramū pē momopori pē monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aipoa te ayrete ma'ea imomoripyretera 'gā nupe. “Janepoa jane motywet” 'jau pejepoa pemososopap pejeweji. A'eramū te nipo mama'e tywera nepeapou'jawi. A'eramū te peo ywag ipe. ⁹“Jarejea pyu mama'e resaga jane motywet” 'jaramū pejejea mosoka imonou imomoa pejeweji. Imosog ire te

nipo mama'e tywera nepeapou'jawi— 'jau Jejui 'ga oree. —Wea mosoga ay futat wea mosokara 'gā nupe. A'ere nipo Janeruwarete 'ga te mama'e tywera apoara 'gā momopori imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'ea te nipo ayay futat aipo pype imonopyretera 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

Oka'jam ma'ea karupa'mīa

(Luka 15.3-7)

¹⁰⁻¹¹—Kunumī 'gā nupe kasi pe'je ne, “nepepoi pēē kunumī'i”, 'jawe'em pēē kunumī'i 'gā nupe, 'jau je pē nupe. Ywagipewara 'gā futat kunumī are ojejuka ma'ea. Weape futat 'gā kunumī rerekoi. Ywag ipe futat 'gā nee ojejuka ma'e 'gā jemogyi Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga oree.

¹²—Maran te pekwaap? Wya jara 'ga amū sēg karupa'mī wereko. Poje karupa'mīa mū awau oka'jama 'ga wi. Ma'ja sipo ijara 'ga wapo? Wejat futat 'ga weymawa jū me, juowa 'wawamū. A'eramū 'ga awau oka'jam ma'e rekaa akou. ¹³Esakawe 'ga aku'iramū oka'jam ma'efer are. A'e pe 'ga aku'iramū agawewi futat oka'jame'em are. A'eramū 'ga oka'jam ma'efer are taetu aku'iramū. ¹⁴Nan tee futat Janeruwarete 'ga nafutari kunumī amū oa mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejui 'ga oree.

Mama'e tywera apoara 'gā

¹⁵—Je rerowiaara 'ga amū nipo mama'e tywera wapo enee. A'eramū ki ekwap eporogytau 'ga upe ejete'e'i ra'ne— 'jau Jejui 'ga oree. —Ojeupe 'ga tywera ene imome'u re nipo 'ga 'jau enee: “A'jea futat ako je mama'e tywera apoi enee ai'i. A'ere je 'awamū naapou'jawi”, 'jau nipo 'ga enee. A'eramū ene 'ga mojekoty'aa ejee nū. ¹⁶A'ere ki 'ga ejaykapawe'emamū epytuna 'gā amū

eroo ejeupi eroporogytau 'ga upe. Ymā te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amū upe rakue: “Ga upe 'ga remiapo tywera mome'uramū ki pemome'u 'gā amū nemianuwamū 'jau. Majepei 'ga remianuwamū ki pemome'u maranamū mukūja 'gā nemianuwamū. A'eramū 'gā ene'e kwaapa 'jau”, 'jau 'ga ikwasiarukaa ka'aran are rakue. ¹⁷ A'ere ki mama'e tywera apoara 'ga 'gā je'ega renuwetee'emamū pē mome'u 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe. A'eramū 'gā oje'ega 'gā nupe Jejui 'ga rerowiaara 'gā je'ega renuwetee'emamū pēē 'jau 'ga upe: “NaJaneruwarete 'ga remiayuwa rūi ene. Mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwa te ene ra'e”, pe'je ki otywer awi ipoire'ema 'ga upe— 'jau 'ga oree.

¹⁸—A'eramū je 'jau pē nupe: 'Gā amū nupe “Janeruwarete 'ga pētywera omoit pē nui”, pēē 'eramū 'ga imoiri futari 'gā nui. 'Gā amū nupe te nipo aje pe'je “Nepēpouriweri 'ā pejetywer awi. A'eramū 'ga imoire'ema futat pē nui”, pēē 'eramū 'ga nomoiri futari 'gā nui— 'jau Jejui 'ga oree.

¹⁹—A'jea futat je'ea: Ojeupe mukūjamū pēē mama'e renūjamū, Jeruwarete 'ga mama'e apoi futari pē'eawer imū. ²⁰ Je rerowiaara 'gā ajatykau 'upa je upe oje'ega. A'eramū je nanē tekou 'gā pype nū. Maranamū mukūi etee agawewi. Maranamū muapy'ri etee agawewi nipo 'gā 'upa. A'ete je ako 'gā pype— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Ajaupe 'gā mota'wa are 'gā mu'eawet

²¹ A'eramū Pedro 'ga awau Jejui 'ga rerowyka oporonupa ee 'ga upe:

—Tepytuna 'ga mama'e tywera tejeupe iapou'jau'jawamū sipo je maran tejemota'wau 'ga upe? Sete te sipo je teta'waramū 'ga upe?— 'jau 'ga 'ga upe.

²² A'ere Jejui 'ga 'i 'ga upe:

—Naani nū'ū. Ejeupe 'ga mama'e tywera apou'jau'jawamū ene nanē eje-

mota'wau'jau'japa etee futat ekou 'ga upe, au'jeteramū— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. ²³—Mama'e mū je amome'u pē nupe pē mu'jau pēmota'wa are— 'jau 'ga oree. —'Wyrriara 'ga amū nipo 'jau ojeupe oporowyky ma'e 'gā nupe: “Pe'je jeremiayuwa 'gā nerua jee. Taje mepy 'gā 'jau. Kwaiwete ako 'gā jekaraemā roooi imepyawe'em ai'i. A'eramū 'awamū peje-wau 'gā nerua je mepyawamū”, 'jau 'ga ojeupe oporowyky ma'e 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

²⁴—A'eramū 'ga upe oporowyky ma'e 'gā awau 'ga remiayuwa 'ga amū rerua 'ga upe. Kwaiwete karaemā 'ga weroo imepyawe'em rakue. A'eramū “Je mepyape”, ojeupe 'wyrriara 'ga 'eramū 'ga 'jau etee 'ga upe “nitywi futari”, 'jau 'ga o'wyrriara 'ga upe. ²⁵ A'eramū 'wyrriara 'ga 'jau ojeupe oporowyky ma'e 'gā nupe: “Peroo 'ga me'ega tekotee 'gā nupe 'gā nemifajamū. 'Ga remireko, 'gā na'yt, 'ga karaemā. Mīmpera peroo ime'ega. A'eramū pēē 'gā nepyfera rerua jee”, 'jau 'ga opoirū 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree. ²⁶—O'wyrriara 'ga 'e renupawe, 'ga wapyka wenupy'āu 'ga rowase: “Ejemuaēm te je ree. Erejeaei awi je ree. Tene je ra'ne. Tamepy ene 'jau”, 'jau 'ga 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

²⁷—A'eramū 'wyrriara 'ga ajemuaēma 'ga ree. A'eramū 'ga 'jau 'ga upe: “Ajemuaēm je ene ree. A'eramū je tejea'aru'jawe'emamū temepye'em are. Ere ewau”, 'jau 'ga 'ga upe. ²⁸ A'erauwe imepyare'ema 'ga awau uēma 'ga rog awi. Awaw ipe 'ga opytuna 'ga amū rowosōu. Ināinānī'ī agawewi 'ga pytuna 'ga 'ga mepyawe'em ra'i. A'etea 'ga 'ga ajue'opyyk 'ga majaetyetyka: “Ere je mepya'u awamū”, 'jau 'ga oje'ega moywrafena 'ga upe.

²⁹—A'eramū 'ga pytuna 'ga wapyka wenupy'āu 'ga rowase: “Ejemuaēm te je ree. Tene je ra'ne. Tamepypap ene

'jau", 'jau 'ga 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

³⁰—A'ere 'ga 'i etee 'ga upe: “Naani. Napoiri futari je ene wi”, 'jau etee 'ga 'ga upe, 'ga monou imomoa moromunepawa pype. “Je mepye'emamū nereēmi jui”, 'jau 'ga 'ga upe.

³¹—'Wyriara 'ga poirū 'gā 'ga re-saka. A'eramū 'gā awau 'ga mome'wau o'wyriara 'ga upe. “Ene 'ā erejemuaēm agawewi 'ga ree. A'etea 'gā najemuaēmi opytuna 'ga ree”, 'jau 'gā imome'wau o'wyriara 'ga upe.

³²—A'eramū 'wyriara 'ga 'ga renūina: “Ere ejua. Taporogyta enee 'jau”, 'jau 'ga 'ga upe.

—Ojepyri 'ga rurauwe 'wyriara 'ga oje'ega moywrafena 'ga upe. “Enetyw-erete jee 'awamū. 'Ejemuaēm je ree' ere ako jee ai'i. A'eramū ako je tejemuaēma ene ree ai'i. ³³A'etea 'ā nerejemuaēmi epytuna 'ga ree rai'i. Ejee je jemuaēma 'jawe ki ejemuaēma epytuna 'ga ree”, 'jau 'ga 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

³⁴—Opytun are wemiayuwa 'ga jemuaēme'emamū 'wyriara 'ga amara'neramū 'ga ree. “Nerejemuaēmi epytuna 'ga ree. A'eramū je tejemuaēmu'jape'ema ene ree”, 'jau 'ga wemiayuwa 'ga upe 'gā monou imu'ama moromunepawa pype. A'eramū 'ga 'jau moromunepawa raarana 'gā nupe: “Naje mepyi 'ga. Najemuaēmi nanē 'ga opytuna 'ga ree. A'eramū pēē 'ga rerekou tyweaete jee, 'ga mayrūmū jee”, 'jau 'ga 'gā nupe. “Je mepyawe'em 'ga nuēma'uweri”, 'jau 'ga 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

³⁵—Nan tee futat Jeruwarete 'ga. Pe-jepytuna 'gā pē nereko tyweawer are pēē au'jeteramū 'gā nayka re Janeruwarete 'ga nanē pē naykau pētywer are. Pē-naykaupawe'em pētywer are. Nomoiri futari 'ga pētywera pē nui. A'eramū 'ga pē monou pē nereko tyweaete

mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Je-jui 'ga oree, ore mu'jau ee.

Peetyg awi pejemirekoa

(Maku 10.1-12; Luka 16.18)

19 Gā nupe oporogytapaw ire Je-jui 'ga ore reruatau nū. Garireja ywy awi arawau oroyaapa. Jotāu ry owajara katywara rape rupi arawau. A'eramū ore orojewya oroyaapa nū, Judeja ywy pe arajua nū. ²A'eramū my-tuna 'gā awau ore rewiri. Amumera 'gā ojero'wau. A'eramū Jejui 'ga ojero'wu ma'e 'gā katu'okapap.

³ Poje fariseu 'gā amū 'ua 'ga rerowyka. “Siesak 'ga je'eg amutee jarejee 'jau”, 'jau 'gā ajaupe. “Ga je'eg ekoeteramū, 'Nu-enuwi 'ga Moisesi 'ga je'ega ra'e', sa'e 'ga upe 'jau”, 'jau 'gā ajaupe. A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Jaruate sipo kūima'e 'ga amū wemireko retygi mama'e'emete are we?— 'jau 'gā 'ga upe.

⁴ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pēnea'ar iki pejemimogytafer are. “Mama'e apoawamū Janeruwarete 'ga kūima'e 'ga apoi, kūjā ēē reewe rakue” 'eawer are pejejea'aramū pejemogyau. ⁵ Janeruwarete 'ga te 'ā e'i rakue: “Kūima'e 'ga je aapo kūjā ēē reewe. A'eramū 'ga wemirekoramū kūima'e 'ga opojo'ogamū ujara 'gā nui ojemujaa wemireko ēē ree etee”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. “Ajuee ojemujar ire 'gā jemogyi majepi teewara 'jawe jee”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. ⁶ Ajuerekoe'ēwe 'gā mukūi futat 'gā nekoi. A'ere ajuereko re 'gā majepi teewara 'jawe 'gā nekoi Jarejuwarete 'ga upe. Janeruwarete 'ga wejue werekoukat 'gā ajaupe. A'eramū pēē pejemomojo'ogukararūme'em pejejai, pejejuereko re— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁷—Ma'eramū sipo ajee Moisesi 'ga 'i rakue: “Pejemireko retyka ki ka'arana

pekwasiarukat 'gā amū nupe ēē ree. 'Aetyk je ene tejemirekoramū akiko', pe'je ki ikwasiarukaa pejemirekofera ēē ree, imonou ēē upe", 'jau 'ga ikwasiaa rakue— 'jau fariseu 'gā 'ga upe.

⁸ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—A'jea futat. Niporenuwiweri wejue pēypy 'gā Jarejuwarete 'ga ree rakue. A'eramū Moisesi 'ga 'gā mueapyoukaa aipo are rakue. A'ere Janeruwarete 'ga aipo ne'i aepy 'gā nupe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁹—A'ere a'jea futat je 'i: 'Ga amū ēē ree 'ga reko re etee ki pejemirekoa peetyk. A'ere kasi ee pejeporetygiwere'emamū peetyg ine. 'Ga amū ēē ree 'ga reko'emamū pēē pejemireko retyka ekoete'em. Kasi a'e pe pejemirekoe'em are ako ma'e 'jawe pejemogoukat amutee ēē rereko re ne— 'jau Jejui 'ga fariseu 'gā nupe.

¹⁰ A'eramū ore Jejui 'ga remimu'eramū 'jau 'ga upe:

—Ma'eramū sipo ae wemireko retyke'ema najemogyi nan etee futat— 'jau ore 'ga upe.

¹¹ A'eramū Jejui 'ga 'jau oree:

—'Gā amū nauagi ojetee ajemogyau. Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee futat 'gā amū remirekoramū. A'ere 'ga amū naemirekoi, 'ga remifutar imū etee futat— 'jau 'ga oree. ¹²—'Gā amū nipo u'aa oteuramū. A'eramū 'gā wemirekoweremamū. Amumera 'gā nipo ojeapi'a oogukaa 'ga amū upe. A'eramū 'gā wemirekoe'emamū futat ajemogyau. Amumera 'gā te nipo ajee naemirekoweri futari. "Jarejuwarete 'ga upe toporowyky 'jau kwy. A'eramū je tejemirekoe'emamū tekou", 'jau nipo 'gā ojeupe. A'eramū emirekoweremamū futat ajemogyau— 'jau Jejui 'ga oree.

Jejui 'ga kunumī 'gā netee

(Maku 10.13-16; Luka 18.15-17)

¹³ Anure kūjā 'gā amū wa'ya 'gā nerua Jejui 'ga upe nū:

—Ora'ya apyte'rarimū epo emono a'i kīī— 'jau 'gā erua 'ga upe. —Jarejuwarete kīā upe eporogyta wā nee. A'eramū Janeruwarete kīā ojejukau esage wā nee, aru'e ore enee kīī— 'jau kūjāmera 'gā 'ga upe.

A'ere ore Jejui 'ga remimu'eramū ore 'i etee 'gā nupe:

—Perur awi pejeja'ya 'gā 'ga upe 'ga porogyta 'ga 'amamū. Nepemaruukari 'ga porogyta— 'jau ore 'ga remimu'eramū 'gā nupe.

¹⁴ A'eramū Jejui 'ga 'jau oree:

—Naani. Peapo awi nanuara. Tene kunumī 'gā nuri je pyri— 'jau etee 'ga oree. —Janeruwarete 'ga kunumī 'gā afutat wemiayuwamū. Kunumī 'jawewara 'gā nupe etee Janeruwarete 'ga reni 'wyr-iarāmū. Kunumī 'gā ojemogypyk Jarejuwarete 'ga ree. Ojerekokatuukat 'gā 'ga upe. 'Gā 'jawe peko— 'jau 'ga oree.

¹⁵ A'eramū 'ga opo monou kunumī 'gā apyte'rarimū. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Janeruwarete 'ga ojejuka esage pē nee, kunumī— 'jau 'ga 'gā nupe.

'Gā apyte'rarimū opo mono re 'ga awau 'gā nui.

Jarejuwarete 'ga pyri oo are

'ga poronupawet

(Maku 10.17-31; Luka 18.18-30)

¹⁶ Anure kūiima'e 'ga amū 'ua Jejui 'ga rerowyka'i oporonupa ee 'ga upe:

—Ma'ja te je aapo esage ma'eramū Jarejuwarete 'ga upe tewawamū ywag ipe temanū re?— 'jau 'ga oporonupa ee Jejui 'ga upe.

¹⁷ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'eramū ene ejua eporonupa ee jee nū ki 'ei? Mama'e esagerete are ki 'ei?—

'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Janeruwarete 'ga etee futat esage ma'ea. “Ene 'ā Jarejuwarete 'ga 'jawewara futat”, ere te jee?— 'jau 'ga 'ga upe. —Ywag ipe eow-eramū mama'ea eapo 'ga je'eg imū etee, Moisesi 'ga upe 'ga remikwasiarukarer imū etee— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

¹⁸—Maranuara a'eramū je mama'e apou ki 'ei?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

—Ymā te 'ā Moisesi 'ga Janeruwarete 'ga je'ega kwasiari inuga ka'aran are janee rakue. A'e are ejea'at.

“Peporojuka awi. Peko awi pejejuemireko are.

Pemunarū kasi mama'e are ne.

Peje'ēwu'jag kasi 'ga amū ne.

¹⁹Pejajara 'gā je'ega ki peanuw etee.

Pereko esage ki 'gā pejejereko esage 'jawe etee futat”,

'jau 'ga 'ā ikwasiaa inuga ka'aran are rakue. Mīmera 'ā erekwaapap— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁰A'eramū 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Je kunumīawe futat aipoa akwaap ikue. Moisesi 'ga je'eg imū etee futat je mama'e apoi tekou. Ma'ja'ja jee je aapo 'ū?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²¹A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ere. A'ere 'awamū mama'e mū eapo, 'ga ree eparuerowiar ywyapiweramū. Ekaraemā eme'ēmap. A'ere ene ka'aranūū monou ika'aranūūe'ema 'gā nupe. Aipoa ene iapo re, Janeruwarete 'ga ene monoi ojepyri ene manū re. Mama'e esagea te nipo 'ga amut enee anure, ekaraemā 'gā nupe imonoawera mepyau enee anure. Ekaraemā me'eg ire ene ejua je rewiri— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²²Aipo ojeupe Jejui 'ga 'eramū 'ga u'arasigamū etee okaraemā are. Kwaiwete te 'ga karaemā. A'eramū 'ga oporome'egiwere'emamū okaraemā are. A'eramū 'ga 'jau ojeupe etee futat: “Naani. Naapoa'uweri je nanuara”, 'jau 'ga ojeupe etee futat. A'eramū 'ga

u'arasigamū awau Jejui 'ga aipo ojeupe 'eramū.

²³A'eramū Jejui 'ga 'jau wemimu'eramū oree:

—Ayay te ikaraemā kwai ma'e 'gā jemogyi Jarejuwarete 'ga remiayuwamū— 'jau 'ga oree.

²⁴—Ayay te ikaraemā kwai ma'e 'gā jekatu'ogukari Jarejuwarete 'ga upe. Kwaiwete 'gā karaemā. A'eramū 'gā okaraemā are etee wea'aramū. Okaraemā are etee aipo 'gā jemogypygyi akou. NaJarejuwarete 'ga ree rūi 'gā jemogypygyi ajemogyau. Jarejuwarete 'ga opoara futare'ema ajemogyau. Jeje'ega renupe'ema futat ajemogyau— 'jau Jejui 'ga oree. —Sā'ā kawaruu 'jawewara kamerua aguja kwara rupi ikwawe'ema. Nan tee futat ayayramū ikaraemā kwai ma'e 'gā ojekatu'ogukaa Jarejuwarete 'ga upe. Ikaraemā kwai ma'e 'gā nijekatu'ogukariweri futari Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga oree.

²⁵Aipo renupawe ore oroporesagamū etee 'ga ree arajemogyau. A'eramū ore oroporonupa ee arajaupe etee futat:

—Maranuara 'gā tete Janeruwarete 'ga okatu'ok?— 'jau ore arajaupe.

²⁶Aipo ore 'eramū Jejui 'ga amā'jāu ore ree 'jau oree:

—Pē nupe nayrareferi futari. Ayay futat mama'e apoa pē nupe. A'ere nitywi futari Janeruwarete 'ga remiapoe'ema mū mama'ea. Mama'ea naayi futari 'ga upe. Ikaraemā kwai ma'ea miamū Janeruwarete 'ga okatu'ok, “Jekatu'ogape” ojeupe 'gā 'eramū— 'jau etee Jejui 'ga oree.

²⁷A'eramū Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ore ako aruejat orokaraemā arajua ene rupi ai'i. Oropytuna nanē futat ako ore ejaa ai'i nū. Ma'ja te ore mama'e re-jaawera repya?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁸A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ako ai'i. A'eramū je 'jau pē nupe: Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e momyau nū. Aipoa 'ara rupi nipo je te'ŷina pēneki'yrareteramū 'wyr-iarareteramū pē nupe. A'eramū nipo je pēē nanē futat pē mogyau 'wyrriaramū tejepyri. Israeu 'ga ra'ŷra 'gā pytuna tusi. A'eramū je pē monou pē mogyau 'wyrriariramū 'gā nupe Israeu juapyrera 'gā nupe. A'eramū Israeu juapyrera 'gā nipo awau pē nowase. A'eramū nipo pēē 'jau mama'e esage apoara 'gā nupe: “Mama'e esage ereapo rakue, Jarejuwarete 'ga je'eg imū rakue. A'eramū 'ga ene mepyau eneremiapofer are”, 'jau nipo pēē 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga oree. —Mama'e tywera apoarera 'gā nupe nipo pēē 'jau: “Mama'e tywera etee ereapo Jarejuwarete 'ga upe rakue. 'Ga je'eg imū jēmī mama'e apowe'em rakue. A'eramū 'ga pē mepyau pēnemiapo tywer imū etee futat”, 'jau nipo pēē 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁹—Amanū re je ree omama'e rejaarera 'gā juejue awau ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri. Peu te 'ga mama'e teepawe'ema muri 'gā nupe kwaiwete, je ree 'gā mama'e rejaawera repyramū futat mua 'gā nupe. Oy ēē rejaarera 'gā, 'uwa 'ga rejaarera 'gā, wa'ŷra 'gā nejaarera 'gā, weki'ŷra 'gā nejaarera 'gā, wenyra 'gā nejaarera 'gā, okywyra 'gā nejaarera 'gā, wykiera 'gā nejaarera 'gā, woga rejaarera 'gā, oywy rejaarera 'gā. Mīmera 'gā juejue ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri amanū re. 'Gā nupe juejue futat Janeruwarete 'ga mama'e esage muri kwaiwete— 'jau Jejui 'ga oree. ³⁰—'Awamū 'gā amū reni 'wyrriaramū ajaupe. A'ere nipo anure aipo 'gā jemogyi akotee ma'eramū etee nū. 'Awamū 'gā amū jemogyi akotee ma'e 'gā 'jawe. A'ere anure nipo aipo 'gā jemogyi 'wyrriara 'jawewaramū nū. 'Awamū omama'e rejaarera 'gā akotee ma'e 'jawe etee futat 'gā jemogyi. A'ere nipo anure, 'wyrriarareteramū je renamū, je ree omama'e rejaarera 'gā

jemogyi 'wyrriaramū je pyri— 'jau Jejui 'ga oree.

Wemifutar imū etee Janeruwarete 'ga jane mepyawam

20 A'eramū Jejui 'ga 'jau: —Mama'e mū je amome'u pē nupe pē mu'jau tejeupe pēnemiapofera mepy are. Sā'ā uwa ko jara 'ga amū oa ai'iwetetewe ojeupe oporowyky ma'e 'gā amū nekara. ²Iporowykye'ema 'gā nesakawe 'ga 'jau 'gā nupe: “Pejot pejeporowykyau jee”, 'jau 'ga 'gā nupe.

—“Maran sipo ajee ore mepy ape?” 'jau 'gā 'ga upe.

—“Majepeja ka'aranūū ywope'i pyu etee futat je tejeupe pēporowykyawera mepyi pē nupe”, 'jau 'ga 'gā nupe.

³—A'eramū 'gā awau 'ga rupi oporowykyau 'ga ko pe. Kwarawyrū'iramū ko jara 'ga awau amunawa pyter ipe nū, iporowykye'ema 'gā amū nesaka nū. ⁴A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe: “Pejot pejeporowykyau jeko pe. Kaaruwamū tamepy pēē 'jau, tejeupe pēporowykyawer are 'jau”, 'jau 'ga 'gā nupe. ⁵A'eramū 'gā awau oporowykyau 'ga upe.

—Aje kwara kwawamū ko jara 'ga awau, 'gā amū nerua 'gā moporowykyaukaa ojeupe nū. Kwara jerewamū 'ga awau, 'gā amū nerua nū. ⁶Kaarup ja'wyja'wyrāmū 'ga awau amunawa pyter ipe nū. A'eramū 'ga iporowykye'ema 'gā amū nesaka nū. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe: “Ma'eramū pēē pejeporowykyawe'em pejejemogyau 'ū?” 'jau 'ga 'gā nupe.

⁷—“Nitywi 'peje pejejua pejeporowykyau jee' 'jara 'ga amū oree”, 'jau 'gā 'ga upe.

—A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe: “Pe'je ajee pejewau pejeporowykyau jee 'ū”, 'jau 'ga 'gā nupe.

⁸—Kaarup katu katuramū ko jara 'ga 'jau opoirū 'ga upe: “Emepy ki

oporowyky ma'e 'gā jee. Kaarup ja'wyja'wyrāmū oporowyky ma'e 'gā na'ne ki emepy jee. A'ere aje 'ut ma'efera 'gā, a'ere 'ut ypy ma'efera 'gā maapawamū 'jau", 'jau 'ga opoirū 'ga upe.

—“Nai'i", 'jau 'ga poirū 'ga 'ga upe.

⁹—A'eramū 'ga ka'aranūū ywope'ia mū monou kwara ooramū oporowyky ma'e 'gā nupe. ¹⁰Gā mepy resakawe, oporowyky ypy ma'e 'gā 'jau ajaupe: “Kuu. Ka'aranūū ywope'ia 'ga omono 'gā nupe jane upe 'ga 'eawera 'jawe etee futat”, 'jau 'gā ajaupe. “Jane upe taetu sipo ajee 'ga imuri kwaiwete'i. Ko'aramuku te ako jane porowykyi ko a'i kūi”, 'jau 'gā ajaupe.

¹¹—A'ere naani. Kaaruwamū oporowyky ma'e 'gā mepy 'jawe etee futat 'ga imonoi 'gā nupe. A'eramū 'gā amara'neramū ko jara 'ga ree. ¹²“Ko'aramuku agawewi ako ore porowykyi ko, kwaray pype ko. A'etea 'ga 'ā ore mepy kaaruwamū oporowyky ma'e 'gā 'jawe etee. Nore mepy esagei ako ape ko”, 'jau 'gā oje'egayau ko jara 'ga upe.

¹³—A'eramū ko jara 'ga 'jau 'gā nupe: “Naani. Pē nupe teporogytau ako je 'i pē nupe ko: ‘majepei tee ka'aranūū ywope'ia tomono pē nupe 'jau, tejeupe pēporowyky mepyawamū 'jau', a'e ako je pē nupe ko. 'Nai'i", 'jau ako pēē jee ko. A'eramū 'ga je'eawer imū etee futat pē mepyau. ¹⁴⁻¹⁵Pe'je pejeka'aranūū pyyka erawau pejejog ipe”, 'jau 'ga 'gā nupe. “Jema'ea te 'ā ka'aranūūa. A'eramū je tema'ea etee futat erekou nan oporowyky'i'i ma'e 'gā mepyau pē 'jawe etee futat. Mama'e esage te je aapo 'gā nupe. A'e are 'ā pēmara'ne je ree?” 'jau ko jara 'ga 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe.

¹⁶—Nan tee futat Janeruwarete 'ga wemiayuwa 'gā mogyi pāwē pāwē ojeypyri anure— 'jau 'ga oree.

—Werowiaar ymanera 'gā, amanū ja'wyja'wy pype werowiaara 'gā nanē 'ga imonou ojeypyri futat nū. Wemifutar imū etee futat 'ga werowiaaramū pē mogyau ojeypyri futat. Aju'jaju'jawe etee futat 'ga 'gā mogyi ojeypyri— 'jau Jejui 'ga oree.

Amanūawama Jejui 'ga imome'wau'japa

(Maku 10.32-34; Luka 18.31-34)

¹⁷A'eramū Jejui 'ga ore rerawau Jerusareg ipe wemimu'eramū. A'ere mytuna 'gā oi ore rupi. A'eramū 'ga ore renūina ojeupe:

—Pejepe'a'i 'gā nui ra'ne. Taporogyta pē nupe etee 'jau— 'jau 'ga oree.

A'eramū ore orojepe'au'i mytuna 'gā nui. ¹⁸A'eramū 'ga 'jau oree:

—Jerusareg ipe jane oi 'awamū. Peu futat nipo 'ga amū pēneki'yramū je monoi mainana 'wyrira 'gā nupe, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā netee— 'jau 'ga imome'wau oree. —A'eramū nipo 'gā 'jau jee: “Sijukaukat 'ga 'gā nupe 'jau”, 'jau nipo 'gā jee. ¹⁹A'eramū nipo 'gā je monou judeue'ema 'gā po pe. A'eramū nipo judeue'ema 'gā je kurapa, je nupānupāu, je monou je mu'ama 'ypeywar are jejywa pypiraa je manamamū futat. A'ere nipo imuapyra 'ara rupi Janeruwarete 'ga je moferawi etee nū— 'jau 'ga oree.

Sepeteu 'ga remireko ēē 'eawet

(Maku 10.35-45)

²⁰A'ere Sepeteu 'ga remireko ēē wa'yra 'gā nerua Jejui 'ga rerowyka'i. A'eramū ēē wāāpyramū 'jau Jejui 'ga upe:

—Mama'e esagea eapo jera'yra wā nupe, Ku'jyp— 'jau ēē 'ga upe.

Tiago, Juā. Mīnamū ēē ra'yra 'gā.

²¹A'eramū 'ga 'jau ēē upe:

—Ma'ja ene ifutaa 'gā nupe je iapoa?— 'jau 'ga ēē upe.

A'eramū ēē 'jau 'ga upe:

—Jera'yra wā emuapygukat ejepyri, oreē 'wyrriarareteramū e'yīnaaw ipe. Ejakwatawa katy kīā amū emuapygukat. Ajepeja kīā ejau katy emuapygukat, wā mogyau 'wyrriaramū ejepyri— 'jau ēē 'ga upe.

²² A'eramū Jejui 'ga 'jau ēē ra'yra 'gā nupe:

—Nepēneapyoi futari nipo ee ki sa. 'Wyrriarareteramū je reko enune nipo 'gā naje rerekoarūi. Je rereko tywerete te nipo 'gā. Pejereko tywerukat sipo je pyri? Pēnuag sipo pejejereko tywera upe?— 'jau 'ga ēē ra'yra 'gā nupe.

—Oreruag futat ore jupe nū'ū— 'jau 'gā 'ga upe.

²³—A'jea futat nipo 'gā pē nereko tyw-eri anure. A'ere je miamū namuapygarūi pēē tejepyri tepoaawamū. Jeruwarete 'ga etee te okwaap. Wemifutar imū etee 'gā amū mū'jāu 'gā muapygukaa je pyri— 'jau Jejui 'ga 'gā mu'jau ojeypyri wapyk ma'e 'gā nee.

²⁴ 'Gā je'ega renupawe ore amumeramū Jejui 'ga remimu'eramū aramara'neramū mukūja 'gā nee.

²⁵ A'eramū Jejui 'ga ore renūina ore majatykau ojee. A'eramū 'ga 'jau oreē:

—Pekwaap judeue'ema 'gā 'wyrriara 'gā nemiapoa. 'Gā 'wyrriara 'gā wemiayuwa 'gā monou kwe pe mama'e apoukaa ojeupe: “Nan iki peapo jeje'egawer imū etee futat”, 'jau nipo 'wyrriara oje'ega wemiayuwa 'gā nupe. Iapo esage'emamū nipo 'gā 'wyrriara 'gā nereko tyweretei. A'etea nipo 'ga 'jau ojeupe: “Je 'ā kūiima'eteeteramū”, 'jau nipo 'ga 'ūina ojeupe— 'jau Jejui 'ga oreē. ²⁶⁻²⁷—A'ere pēē jeremiyuwamū na'gā 'jawe rūi pejemogy. 'Wyrriaramū pejekoweramū pēē mama'e apou pejejaupe, pejejopoa etee futat mama'e apou pejejaupe. Pejejaupe oporowyky ma'eramū etee futat pejemogy. A'eramū nipo je pē mogyau 'wyrriaramū— 'jau 'ga oreē. ²⁸—Je 'ā pēneki'yraretea agawewi. A'etea je 'ā

ojot 'awa ywy pe mama'e apou pē nupe. Natejeupe mama'e apoukaa rūi je ruri. Pē nupe mama'e apoawamū te je ruri. Temanūmū te 'ā je ruri 'au pē nupe. Pē katu'okawamū te je ruri 'awa ywy pe. A'eramū taetu 'gā taje rerowiat 'jau kwy, a'e te je 'ā— 'jau 'ga oreē.

Mukūi eae'ema 'gā

(Maku 10.46-52; Luka 18.35-43)

²⁹ Jerikoa 'jawa amunaw awi ore oramū mytuna 'gā 'ua ore rewiri. ³⁰ Mukūi eae'ema 'gā 'upa wapyka peyse pe. A'eramū 'gā kwaiwete 'gā je'ega renupa 'upa.

—Awyja te poromū ako?— 'jau 'gā ojeypyriwara 'gā nupe.

—Jejui 'ga okwap akou— 'jau 'gā 'gā nupe.

Aipo ojeupe 'gā 'eramū 'gā wafukaita 'ga upe:

—Ku'jyp! Ene 'ā Davi 'ga juapyrera, Jarejuwarete 'ga remimurera! Ejemuaēm ore ree. Epājē mū ore katu'og ape!— 'jau 'gā wafukaita Jejui 'ga upe.

³¹ A'eramū mytuna 'gā 'jau 'gā nupe:

—Pepije pejejupa. Aereau toko re'ā— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'ere 'gā jero'wuro'wui etee futat wafukaita 'ga upe:

—Ku'jyp! Ene te 'ā Davi 'ga juapyrera, Jarejuwarete 'ga remimurera. Ejemuaēm ore ree. Ore resag ape, aru'e ore enee— 'jau 'gā ojero'waro'wau etee wafukaita 'upa.

³² A'eramū Jejui 'ga opytau pe pe 'gā nee.

—Pe'je ajee pejejua— 'jau 'ga eae'ema 'gā nupe.

A'erauwe eae'ema 'ga 'ua 'ga je'ega repejāna. A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ma'ja te pefutat pejejeupe je iapoa?— 'jau 'ga 'gā nupe.

³³—Taramā'ē 'jau nū, aru'e ore enee, ki Ku'jyp. Orereapaw ore ikue— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

³⁴A'eramū Jejui 'ga ajemuaēma 'gā nee. A'eramū 'ga opo monou 'gā nea 'arimū.

—Amamā'ē je pēē nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Aipo 'ga 'erauwe 'gā amā'jāu nū. A'eramū futat 'gā awau Jejui 'ga rupi.

Kawaru'i 'arimū Jejui 'ga ataawet

(Maku 11.1-11; Luka
19.28-40; Juā 12.12-19)

21 Jerusarega pyriu'i ore oropytau amuna'wi pe, Pefaje pe. Pefajea 'upa wyytyra pyri, Oriweira 'jawa pyri. A'eramū Jejui 'ga 'jau mukūjamū oree:

²—Pe'je pejewau pejekwapa je renune pejewau pejewaēma iruupeuwara amunawa upe. Pejesouwe nipo pēē kawaru'i mū resaka. Nuatai we nipo 'gā amū i'arimū. A'ea ki perut iamoiā jee— 'jau Jejui 'ga oree. ³—“Ma'eramū te peko ee?” pejejeupe 'gā 'eramū ki “Janejara 'ga te e'i oree ko: Kawaru'ia perut jee ra'ne, e'i 'ga oree ko. A'ere nipo 'ga ko'iko'i ete imuri pē nupe nū”, pe'je ki 'gā nupe— 'jau 'ga oree.

⁴Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga amū upe ee rakue:

⁵“Pe'je Jerusareg ipewara 'gā nupe: 'Owaēm futat pē'wyriararete 'ga ra'e.

Ipota'wa ma'e 'ga. Kawaru'i aranuwa-mueuu 'arimū 'ga ruri akou', pe'je ki Jerusareg ipewara 'gā nupe”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Sakari 'ga upe rakue. A'eramū Jejui 'ga ore mū monou kawaru'i rerurukaa ojeupe.

⁶A'eramū 'gā awau 'ga 'eawer imū etee erua 'ga upe. ⁷A'eramū 'gā kawaru'i rerua ta'yra reewe 'ga upe. A'ere 'ga amū opiara mosoka imonou kawaru'i 'arimū Jejui 'ga apykawamū. A'ere 'gā kawaru'i ppyka Jejui 'ga upe 'ga apykawamū. A'eramū Jejui 'ga awau Jerusareg ipe

kawaru'i 'arimū. 'Ga remimu'eramū ore arawau 'ga rupi. ⁸Kwaiwete 'gā awau ujāna 'ga renune opiara mososoka, imonou pe rupi imogyau 'ga kwapawamū. 'Ga ree oporomutaawa resaukaawamū 'gā iapou. Pinowa nanē 'gā imonou pe rupi 'ga kwapawamū.

Ymā 'gā aipo apou 'wyriararete upe rakue, 'ga ree ipojejuka resaukaawamū rakue. A'eramū 'gā a'eramū iapou Jejui 'ga upe.

—'Ga nipo ako 'wyriaramū 'awamū janee— 'jau 'gā ajaupe numiamū.

⁹'Ga renune oo ma'e 'gā wafukaita 'ga rewiri oo ma'e 'gā netee:

—Au'je katu te 'ā Janeruwarete 'ga resageayramū janee. Ene 'ā 'ga remimurera futat. Ene 'ā ore'wyriar ymanera juapyreramū, Davi 'ga juapyreramū. Janeruwarete 'ga ojejuka esage ene ree. A'eramū ene eku'iramū ekou. Janeruwarete 'ga 'ā esage oree. Ene 'ga 'ā ene mua oree— 'jau 'gā wafukaita Jejui 'ga upe.

Arawau orowaēma Jerusareg ipe. ¹⁰Jerusareg ipe Jejui 'ga reserauwe peuwara 'gā aku'iaiwamū 'ga ree. A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—Awýja te 'agamū?— 'jau peuwara 'gā ajaupe.

¹¹A'eramū Jejui 'ga rupi oo ma'e 'gā 'jau 'gā nupe:

—'Agamū futat Jejui 'ga, Nasare pe waranup ma'efera 'ga, Garireja ywy pewarera 'ga. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga futat— 'jau 'gā 'gā nupe.

Wyra me'egara 'gā mū'ēawet

(Maku 11.15-19; Luka
19.45-48; Juā 2.13-22)

¹²Jerusareg ipe owaēmawe Jejui 'ga ojypa kawaru'i awi. A'eramū 'ga awayayau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe wemimu'eramū ore retee. Irāā'ā wyra me'egara 'gā jemogyramū. A'eramū Jejui 'ga amara'neramū 'gā nee:

—Peje pejewau peje'jāu 'aw awi. Nawyra me'egawa rūi te 'ā. Jeruwarete 'ga mogytaawa te 'ā 'oga. 'Au futat jane ruri jareporogytau 'ga upe. A'ere 'ā pēē nanarūi pereko. Pemȳi wyra me'egawamū etee. Pejejeymawa etee 'ā pēē erua ime'ega erupa 'ga mogytaawa 'oga pype— 'jau 'ga 'gā nupe.

Wyra muara 'gā nanē 'ga imū'jāu jui nū. A'eramū 'ga ka'aranūi mojopyruara 'gā 'yjejana monou imuewiwya imojerepa 'gā nui. Aipo ka'aranūi mojopyruara 'gā kwe pewara 'gā ka'aranūi mojopyrau ajaupe. A'eramū Jejui 'ga 'gā 'yjejana monou imuewiwya imojerepa 'gā nui. Ka'aranūi monou imomopomopoa 'gā nui. Pykau me'egara 'gā kanawaa nanē 'ga imojerepa nū.

¹³ A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe rakue: “Agamū jemogytaawa 'oga futat. 'Au futat 'gā nuri oporogytau jee”, 'jau 'ga 'ā ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'ere 'ā pemȳi wyra me'egawamū etee. Pejejeymawa me'ega pejejaupe pejejeymawa repy rowoupia ekoete 'ā pejejupa 'au pejejaupe. Ma'eramū pēē 'ga mogytaawa 'oga mȳina pejemunarūawamū etee 'ū?— 'jau 'ga 'gā nupe, 'gā mū'jāu jui.

¹⁴ 'Ga mogytaaw ipe Jejui 'ga reko-ramū kwaiwete ojero'wu ma'e 'gā 'ua owaēma 'ga upe. Eae'em, iteu ma'e. Mīmera 'gā 'ua owaēma Jejui 'ga upe. A'eramū 'ga 'gā katu'oka.

¹⁵ Jejui 'ga remiapofera resakawe kunumī 'gā amū wafukaita:

—Eneresage futat. Ene 'ā ore'wyriar ymanera juapyreramū, Davi 'ga juapyreramū— 'jau kunumī 'gā wafukaita Jejui 'ga upe.

Mainana 'gā nanē Jejui 'ga remiapofera resaka nū Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā netee. A'etea 'gā imara'ne Jejui 'ga ree aipo

kunumī 'gā 'e renupawe. ¹⁶ A'eramū 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—Nereenuwi nipo kunumī 'gā 'ea ki sa? “Ene 'ā Janeruwarete 'ga remimurera” 'gā 'ea ki sa?— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

—Aenup futat je te'ama— 'jau 'ga 'gā nupe. —Pēnea'ar iki 'ga amū remikwasiarer are. Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are 'ga amū ikwasiaa rakue: “Kunumī 'gā nupe Janeruwarete 'ga ene muorywukari, oy popewara 'gā neewe futat. 'Ene te 'ā eneresage' 'ea 'ga 'gā mu'eukaa”, 'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue. Pēnea'ar iki ee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹⁷ A'eramū 'ga awau 'gā nui nū. 'Ga remimu'eramū nanē ore arawau 'ga rupi nū. Petani 'jaw ipe ore arawau orosea.

Y'wa 'ywa upe Jejui 'ga 'eawet

(Maku 11.12-14, 20-24)

¹⁸ Ai'iwe ore arawau orojewya Jerusareg ipe nū. Arawaw ipe Jejui 'ga opy'arayparamū akou. ¹⁹ A'eramū 'ga y'wa 'ywa repejāna. Peyse pe u'at ma'e repejāna i'a rekaa akā are, figu 'jawa rekaa akā are. A'ere nitywi i'a ee. Oowa etee esaka akā are. A'eramū 'ga 'jau 'ywa upe:

—Au'je katu katu ki e'a re 'awa y'wa 'ywa mū— 'jau 'ga y'wa 'ywa upe.

Aipo 'ga 'e ppyrauwe wakā oypiwamū amanūmū osiniga. ²⁰ Esakawe ore 'ga remimu'eramū oroporesagamū ee.

—Kuu. Kamēsīete nipo imanūi osiniga ki sa— 'jau ore arajaupe esakawe. —Ma'eramū sipo oypiwamū erujewi 'wei?— 'jau ore arajaupe.

²¹ A'eramū Jejui 'ga 'jau oree:

—Pēnea'ar iki je'eawer are. Je rerowiar ire nanē pejejemiapoe'ema peapo je 'jawe nū. 'Ywa nipo pēē imosinigukaa je 'jawe je rerowiar ywyapiramū— 'jau 'ga oree. —Ywytyra miamū futat nipo pēē imojepe'aukaa tenaw awi imonou 'yēē rpypter ipe

imŷina. “Ekwap 'aw awi 'yē'ē rpypter ipe e'ŷina”, ojeupe pēē 'eramū nipo awau pē'eawer imū etee futat— 'jau Jejui 'ga oree. ²²—Je rerowiar ire Janeruwarete 'ga mama'e monou pē nupe, “Mama'ea emut amū oree”, ojeupe pēē 'eramū— 'jau Jejui 'ga oree, Jerusareg ipe arawaw ipe.

**“Awŷja rer imū te erejot?”
Jejui 'ga upe 'gā 'eawet**

(Maku 11.27-33; Luka 20.1-8)

²³ Jerusareg ipe orowaēmawe Jejui 'ga awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe ore retee. Peu wekwaw ipe Jejui 'ga ojepyriwara 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga ree. 'Gā mu'jau mainana 'wyrriara 'gā 'ua judeu 'gā 'wyrriari 'gā netee oporonupa ee 'ga upe:

—Awŷja rer imū te erejot rakue? Awŷja pājē mū te mama'ea ereapo? Awŷja te ene mut oree rakue?— 'jau 'gā 'ua oporonupa ee Jejui 'ga upe.

²⁴ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pe'je ajee pēē na'ne imome'wau jee 'ū. Tejeupe pēē imome'u re je nanē taje-mome'u pē nupe 'jau nū— 'jau etee 'ga 'gā nupe. ²⁵—Awŷja je'eg imū ajee Juā Batista 'ga ruri ae pymiāu 'y pe rakue 'ū? Jarejuwarete 'ga je'eg imū te 'ga ruri rakue? Kūima'e 'ga amū je'eg imū te ra'u nū?— 'jau Jejui 'ga oporonupa ee 'gā nupe u'ama.

A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—Ma'ja sa'e te jane 'ga upe?— 'jau 'gā ajaupe etee futat. —“Jarejuwarete 'ga je'eg imū 'ga ruri”, ojeupe jane 'eramū te 'ga 'i janee nū a'i kūi, “A'etea neper-owiari 'ga”, 'ga 'i janee nū a'i kūi— 'jau 'gā ajaupe. ²⁶—“Kūima'e 'ga je'eg imū 'ga ruri”, jane 'eramū te tekotee 'gā jane apisi etee ita pyu nū a'i kūi. “Juā 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara futat janee”, e'i 'gā jepi. A'eramū nipo 'gā aipo jane 'eramū amara'neramū jane ree ne nū'ū— 'jau 'gā ajaupe.

²⁷ A'eramū 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—Norokwaawi ore Juā 'ga muarera 'ga nū'ū— 'jau 'gā o'meramū 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga nanē 'jau 'gā nupe nū:

—A'eramū je nanē temuarera 'ga mome'wawe'em pē nupe nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Mukūja 'ga ra'yra 'gā

²⁸ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Morogyta je amome'u amū pē nupe.

Maran te pēnea'at pejejemogyau ee? Kūima'e 'ga amū mukūi 'ga ra'yra. A'eramū 'ga 'jau tuwi ma'e 'ga upe: “Ekwap eporowykyau ko pe jee 'awamū, kisit”, 'jau 'ga 'ga upe. ²⁹ A'ere nipo 'ga 'i 'uwa 'ga upe: “Naani. Nooi je. Naje-porowykyweri je enee ko pe 'awamū”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe. A'ere nipo anure 'ga 'arasigamū 'uwa 'ga upe u'eawer are. A'eramū nipo 'ga awau anure oporowykyau 'ga ko pe akou. ³⁰ Ajepeja wa'yra 'ga upe nanē nipo 'ga 'jau nū: “Ekwap eporowykyau jeko pe, kisit”, 'jau nipo 'ga wa'yra 'ga upe. A'eramū 'ga ra'yra 'ga 'jau 'ga upe: “Nai'i. Too teporowykyau enee 'jau”, 'jau nipo 'ga 'uwa 'ga upe. A'ere 'ga nooi futari— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe.

³¹—Maranuara te 'ga ra'yra 'ga wapo mama'ea 'uwa 'ga remifutar imū?— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Tuwi ma'e 'ga.

A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—A'jea futat ere poromū. A'eramū je 'jau pē nupe: Nia'wryi agawewi 'wyrri-ararete 'ga upe ka'aranūū pyykara 'gā, kūjāmenē'ema 'gā netee. Nuerowiari futari 'gā Jarejuwarete 'ga rakue. A'etea 'gā jēmī je rerowiat ajemogyau 'awamū. Tejerowiarāmū je 'gā tywera moia 'gā nui. A'eramū nipo 'gā awau ywag ipe ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri. A'ere 'ā pēē naani. “Jarejuwarete 'ga ore

aruerowiat arajemogyau”, 'jau futat te 'ā pēē pejemogyau numiamū. A'ere 'ā naje rerowiari pejepe pejemogyau. A'eramū nipo pēē pejewawe'em ywag ipe. ³² Juā Batista 'ga 'ā pē mu'jau agawewi Jarejuwarete 'ga remifutar are rakue. “Pe'je pejepoia pejetywer awi. Au'je ki mama'e tywera apo re. Mama'e esagea etee futar iki peapo Jarejuwarete 'ga remifutar imū”, 'jau 'ga 'ā pē nupe rakue. “A'eramū 'ga pē mogyau wemiayuwamū”, 'jau 'ga 'ā pē nupe rakue numiamū. A'ere 'ā neperowiari 'ga 'eawera rai'i. Ia'wyre'ema 'gā etee 'ā 'ga rerowiaa rai'i, opoia otywer awi rai'i. A'eramū 'ā Janeruwarete 'ga 'gā mogyau wemiayuwamū. A'ere 'ā neperowiari 'ga. Ia'wyre'ema 'gā otywer awi 'gā poirare sag ire miamū 'ā pēē 'ga rerowiare'ema pejemogyau rai'i— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Ko raaran a'wyre'ema 'gā

(Maku 12.1-12; Luka 20.9-18)

³³ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Peapyaka jeje'eg are. Mama'e mū je amome'u pē nupe, pē mu'jawamū ee pē mueapyoawamū— 'jau 'ga 'gā nupe. —Kūima'e 'ga amū y'wa 'ywa rakā otym oko pe, uwa 'jawa 'ywa rakā otym oko pe. Kwaiwete 'ga uwa rakā tyma. A'ea tee futat 'ga ityma ipype. A'eramū 'ga oko osōu. A'ere 'ga y'wa apikawa apou. Y'wa tyarūnamū 'gā iapikau y'wayramū. A'eramū futat 'ga y'wa apikawa apou. A'ere 'ga 'og ywate apou iaarana 'ga upe. A'eramū 'ga 'gā amū monou oko raaranamū imyina ojeupe. “Y'waa mū jema'ea futat. Emyreramū te aje pēma'e futat pēporowykawera repya futat”, 'jau ijara 'ga 'gā nupe. A'ere 'ga awau watau 'gā nui. A'eramū 'ga namutamutawau akou muku 'gā nui. ³⁴ Y'wa tyarama upe iwaēmauwe ijara 'ga wemiayua 'gā amū monou oma'ea uwa 'a piaramū. ³⁵ A'ere ko raarana 'gā 'gā

pyygi etee 'gā nerekou tyweaete. 'Ga amū 'gā inupānupāu etee. 'Ga amū 'gā ijukau etee. 'Ga amū 'gā ijukau ita pyu. ³⁶ A'eramū ko jara 'ga wemiayua 'gā monou kwaiwete. A'ere ko raarana 'gā nānēwējēmī 'gā nerekoi nū 'gā pyygi etee 'gā apisau. ³⁷ A'eramū ko jara 'ga 'jau ojeupe: “Teja'yra 'ga pa je omono kwy. 'Ga nipo 'gā opojeup re'ā. Jera'yra 'ga ree nipo 'gā pojyramū re'ā”, 'jau nipo 'ga ojeupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe.

³⁸—A'eramū 'gā 'ga ra'yra 'ga re-sakawe 'jau ajaupe: “Wa'yra 'ga 'ga amut y'wa piaramū ra'e. 'Ga futat 'uwa 'ga py'rau ko jaramū 'uwa 'ga manū re. A'eramū jane 'ga jukau jui. A'eramū janema'ea futat koa 'ga ruwa 'ga manū re kūi”, 'jau nipo 'gā ajaupe. ³⁹ A'eramū 'gā 'ga pyyka 'ga rerawau enuēma ko awi 'ga jukau— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe.

⁴⁰ A'eramū Jejui 'ga oporonupa ee mainana 'wyriara 'gā nupe:

—Maran sipo ko jara 'ga wa'yra jukaarera 'gā nerekoi?— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁴¹ A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—'Ga futat oo ko raarana 'gā apisau nū'ū. A'ere nipo 'ga 'gā amū monou 'gā py'rau oko raaranamū nū. Aipo 'gā te nipo y'wa mono ijara 'ga upe y'wa tyarama rupi— 'jau 'gā 'ga upe.

⁴² A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—A'jea futat pe'je poromū. Pēnea'ar iki 'ga amū remikwasiarer are. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'ga amū upe rakue:

“Mīa ita nia'wyrui ra'e, 'jau nipo itaoga apoara 'gā ajaupe, ita monou imo-moa ajaiui.

A'ere nipo 'ga amū aipoa ita eroyrūmyrera ita pyygi etee imonou imyina tenawera pype 'oga pyywyotypawamū.

Janeruwarete 'ga imÿjukaa 'gã nupe rakue.

A'eramũ 'ga remiapofera wesageayramũ futat oreë",

'jau 'ga ikwasiarukaa ka'aran are inuga rakue— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴³—A'jea futat je 'i. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga Israeu juapyreramũ pẽ mü'ei wemiayuamũ rakue. A'ere 'ã nepeenuwi futari 'ga. Nepefutari 'ga peje'wyrirareteramũ. A'eramũ nipo 'ga wenupara 'gã mogyau wemiayuamũ pẽ py'rau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴⁴—'Ga amũ nipo u'aa ita 'arimũ. A'e 'ga open futat. A'ere 'ga amũ 'arimũ ita 'ar ire a'e 'ga ku'jo'jogi futari. Nan tee futat Janeruwarete 'ga oje'ega renupare'emamũ pẽ nereko tyweretei— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴⁵'Ga je'ega renupawe mainana 'wyrirara 'gã fariseu 'gã netee 'jau ajaupe:

—Mama'e mü mome'uramũ 'ga 'i janee poromũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã amara'neramũ akou 'ga ree. ⁴⁶A'eramũ 'gã oporopygiweramũ 'ga ree. A'ere 'gã kyjei mytuna 'gã nui.

—“Jejui 'ga te 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wararetea ra'e”, 'jau 'gã ajemogyau ajaupe. A'ere nipo 'gã jane apisi etee Jejui 'ga jane ipyygamũ— 'jau 'gã ajaupe, okyjau Jejui 'ga rerowiaara 'gã nui.

Maraka pe imo'wy'wyrirera 'gã

(Luka 14.15-24)

22 Mama'e mü Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe 'gã mu'jau nü:

²—Morogyta mü je amome'u pẽ nupe pẽ mu'jawamũ Tejuwarete 'ga rerowiaara 'gã nee. Janeruwarete 'ga 'ã 'wyrirarete 'ga 'jawe janee— 'jau 'ga 'gã nupe. —Sã'ã 'wyrirarete 'ga maraka apoa wa'yra 'ga remirekoramũ. Kwaiwete 'ga 'ã kumi apoukaa wemiayuwa 'gã nupe. ³Erojoyw ire 'ga 'jau wemiayuwa 'gã amũ nupe: “Pe'je pejewau 'gã nupe

kwe pe, jeremimo'wy'wyrera 'gã nerua jee”, 'jau 'ga 'gã nupe 'gã monou kwe pe. A'ere 'wyrirara 'ga remimo'wy'wyrera 'gã nioweri maraka pe. ⁴A'eramũ nipo 'wyrirara 'ga amumera 'gã wemiayuwa 'gã monou wemimo'wy'wyrera 'gã nupe. “Pe'je jeje'ega rerawau 'gã nupe. ‘Pe'je pejeju pejejemi'waa ore pyri, e'i 'ga pẽ nupe ko. Kwataua je aapisiukat ai'i. A'eramũ je eyrukaa 'gã nupe. A'eramũ pẽ pejeju pejejemi'waa ore pyri, e'i 'ga pẽ nupe ko”, pe'je ki 'gã nupe”, 'jau 'ga wemiayuwa 'gã nupe oje'ega rerawaukaa— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁵—A'eramũ 'ga remiayuwa 'gã awau 'ga remimo'wy'wyrera 'gã nupe. A'ere 'gã ojeupe aipo 'gã 'eramũ 'gã 'i etee 'gã nupe: “Naani. Najeoweri je”, 'jau etee 'gã 'gã nupe. A'eramũ 'gã awau etee oporowykyau 'gã nui. ⁶Amumera 'gã 'wyrirara 'ga remiayuwa 'gã ppyka inupãnupãu 'gã apisau. ⁷A'eramũ 'wyrirara 'ga amara'neramũ akou 'gã nee. A'eramũ 'ga 'gã amũ monou wemiayuwa 'gã apisara 'gã apisau. 'Gã apisi re 'gã 'gã 'wyrara rapyau. ⁸A'eramũ 'wyrirara 'ga wemiayuwa 'gã amũ nenüina nü. “Mama'ea ako je aapo maraka are ko numiamũ. A'ere 'ã jeremimo'wy'wyrera 'gã nia'wyrirara futari. ⁹A'eramũ pẽ pejewau 'gã 'wyrarete rukawõõ rupi ajemogy ma'e 'gã mo'wy'wya jemaraka are”, 'jau 'ga wemiayuwa 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe imome'wau.

¹⁰—A'eramũ 'ga remiayuwa 'gã awau amunawarete rukawõõ rupi ajemogy ma'e 'gã majatykau erawau werekwara 'ga maraka pe. Esage ma'e 'gã 'gã erawau ia'wyre'ema 'gã netee. 'Gã waëmauwe 'wyrirara 'ga remiayuwa 'ga amũ taity esage monou imunewukaa 'gã nupe. A'eramũ 'gã awau ojejaga 'wyrirara 'ga roga matyneema. ¹¹Poje 'wyrirara 'ga 'ua ajatyka ma'e 'gã nesaka. A'eramũ 'ga taity esage rerekware'ema 'ga resaka.

¹² A'eramū 'ga 'jau 'ga upe: “Ma'eramū te neremunewi taity esagea?” 'jau 'ga 'ga upe.

—Taity esage rerekware'ema 'ga noje'egi 'ga upe.

¹³ —A'eramū 'wyrriara 'ga 'jau wemi-ayuwa 'gā nupe: “Pepyyk 'ga, 'ga po faa 'ga py faa 'jau. A'ere pēē 'ga monou imomoa ukupepe. Ypytunaiwa pype pēē 'ga momoa. Peu ajemogyaw ipe nipo 'ga waemamū akou wa'jywa mokāina akuwa rerekou”, 'jau 'ga 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

¹⁴ —Aipoa morogyta je amome'u pē nupe, pē mu'jau Jarejuwarete 'ga remi-ayuwarete 'gā nee. Mytuna 'gā nupe Jarejuwarete 'ga 'i: “Tejerowiar ire je pē mogyi tejemiayuwamū”, 'jau 'ga mytuna 'gā nupe. A'ere ināinānī'ī etee 'gā 'ga rerowiari. A'eramū 'ga ināinānī'ī etee 'gā mogyau wemiayuwamū— 'jau 'ga 'gā nupe.

Jejui 'ga upe fariseu 'gā 'eawet

(Maku 12.13-17; Luka 20.20-26)

¹⁵ A'eramū fariseu 'gā amū awau 'ga wi.

—Siesak Jejui 'ga ra'ne 'jau— 'jau 'gā ajaupe. —Tesirūgatu 'ga rekoramū sipyyk 'ga 'jau. 'Gā amū simono imoporogytaukaa 'ga upe ra'ne 'jau. Morogyta 'gā nupe imowuwuramū sipyyk 'ga 'jau— 'jau 'gā ajaupe.

¹⁶ A'eramū 'gā wemimu'e 'gā amū monou Jejui 'ga upe imoporogytaukaa. Erote 'ga remiayuwa 'gā amū netee Jejui 'ga upe 'gā monou imoporonuwukaa ee:

—A'jea futat 'ā ereporogyta a'jeteetewi— 'jau 'gā 'ga upe. —Nereporogyta ekoetei futari te 'ā. A'jea futat 'ā erejeka pāwē pāwē ae ree. A'jea futat te 'ā ore mu'e ape mama'e are. Enejeg are 'gā amū oporenuwuwere'emamū agawewi. A'ere 'ā mama'e a'jea etee eremome'u— 'jau 'gā oporonupa 'me Jejui 'ga upe.

¹⁷ —A'eramū ene 'awamū 'jau ore: Jane 'ā judeua. Simono te jane ka'aranūia 'wyrriarete 'ga upe, Sesa 'ga upe? Naani te ra'u nū?— 'jau 'gā 'ga upe. —Najudeu arūi te 'ā 'wyrriarete 'ga. Tapy'yi amuteea te 'ā 'ga. Romanūa te 'ā 'ga. A'etea te jane simepy 'ga?— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

¹⁸ A'ere Jejui 'ga 'gā kwaawi ojee. “Jeje'ega renupa 'gā nuri numiamū. 'Siesak 'ga mama'e mū mome'ua sigaty jarejee 'jau' e'i 'gā jee numiamū”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Nepeporonowi tee pejeju ee jee. “Simowuwut ekoete jarejaupe 'ga 'eawera jarejaupe 'jau”, pe'je te jee— 'jau 'ga 'gā nupe. ¹⁹ —Ka'aranūi ywope'ia pemut amū jee ra'ne, Sesa 'ga mepyawa mū jee ra'ne— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'gā amū imonou 'ga upe.

—Kweramū ajee 'wei— 'jau 'ga imonou 'ga po pe.

²⁰ A'eramū Jejui 'ga ka'aranūi ywope'i resaukaa 'gā nupe:

—Aw'jja ra'agawa te 'up ee? Aw'jja rera ajee 'awamū 'up ee nū'ū?— 'jau 'ga esaukaa 'gā nupe.

²¹ —'Wyrriarete 'ga ma'ea futat— 'jau 'gā 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—'Ga ra'agawa rerekwara 'ga ma'ea futat. A'eramū pēē imonou 'ga upe etee futat. A'ere Jarejuwarete 'ga mama'ea pemono 'ga upe etee futat— 'jau 'ga 'gā nupe.

²² A'e renupawe 'ga upe ee oporonup ma'efera 'gā oporesagamū etee 'ga ree:

—Kuu. I'akwaap 'ga ra'e nū'ū— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā awau 'ga wi.

Oferap ma'e are 'gā mu'eawet

(Maku 12.18-27; Luka 20.27-40)

²³ Ko'iko'i satuseu 'gā amū 'ua oporogytau Jejui 'ga upe ee nū. Aipo 'gā e'i ajaupe: “Amanū re ae noferawu'jawi

nū. Amanūmū ae teepawamū yawuŋe futat”, 'jau agawewi satusēu 'gā ajaupe jepi. A'etea 'gā 'ut oporonupa ee Jeŋui 'ga upe. ²⁴ A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—“Moromu'jara 'ga”, e'i 'gā enee jepi.

A'eramū ene ore mueapyou katu mama'e are. Ymā te 'ā Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Kūima'e 'ga amū nipo amanū wa'yre'emaue. A'eramū nipo 'ga manū re 'ga rewirera 'ga 'ga remirekofera ēē rerekou. A'eramū nipo 'ga aja'yrapyau ēē pype. A'eramū nipo 'ga ra'yr ppy 'ga amanū ma'efera 'ga ra'yre'era 'jawe futat”, 'jau 'ā Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau 'gā Jeŋui 'ga upe.

A'eramū Jeŋui 'ga 'jau 'gā nupe:

—A'jea futat— 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁵ A'eramū 'gā 'jau 'ga upe nū:

—A'ere nipo kūima'e 'ga amū 'ga ra'yra sete. A'eramū nipo u'at ppy ma'efera 'ga kūjā mū rerekou. A'ere nipo 'ga wa'yre'emaue 'ga manūi jui. A'eramū wemireko ēē rejaa wewirerera 'gā nupe.

²⁶ A'eramū nipo imanū re a'e rewirerera 'gā amū ēē rerekou ipy'rau nū. A'ere a'ea nanē imanūi nū wa'yre'emaue nū, ēē rejaa wewirerera 'gā nupe nū. A'eramū nipo 'gā ojopy'rapy'rau etee ēē ree, ajamanūnamū. A'ere 'gā nata'yri'i futari ēē pype. ²⁷ Ojee 'gā jomoy'paw ire nipo ēē nanē amanūmū nū. ²⁸ A'eramū nipo 'ga ae moferapawa 'ara rupi manamū sipo ēē menaretea?— 'jau 'gā Jeŋui 'ga upe. —'Gā juejue futat ēē wereko kūi— 'jau 'gā Jeŋui 'ga upe.

²⁹ A'eramū Jeŋui 'ga aipo ojeupe 'gā 'eramū 'jau 'gā nupe:

—Pē'me awi. Nanarūi. Nepēneapyoi Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are ra'e. 'Ga pājēa nanē 'ā pēē ikwaape'ema ra'e nū— 'jau Jeŋui 'ga 'gā nupe. ³⁰—'Au etee te 'gā nemirekoramū kūi. A'ere 'gā oferaw ire naemirekou'jawi kūi. Ywagipewara 'gā 'jawe etee futat 'gā jemogyi.

Niporerekoweru'jawi 'gā kūjā are. Kūjāmera 'gā nanē omenariwere'emamū futat nū kūi, kūima'e 'gā 'jawe etee futat nū kūi— 'jau Jeŋui 'ga 'gā nupe. ³¹⁻³²—Nepēneapyoi nipo Jarejuwarete 'ga 'eawer are. Ymā te

'ā 'ga 'i rakue: “Je te 'ā 'gā Nuwaretea ako. Abraão 'ga, Isaki 'ga, Jako 'ga. Mīmera 'gā Nuwaretea je ako”, 'jau 'ga 'ā ikwasiarukaa rakue. 'Gā manū re 'ga poromū 'jau rakue. A'ere 'gā 'aga namanūi futari, atepawe'emamū futat 'gā 'aga. A'eramū Janeruwarete 'ga poromū 'jau Moisesi 'ga upe. 'Gā 'aga tywe'em ire amunipo 'ā 'ga aipo ne'ia'uweri Moisesi 'ga upe. Ako ma'e 'gā nupe etee te 'ga aeruwamū— 'jau Jeŋui 'ga 'gā nupe u'ama.

³³ Aipo 'ga 'e renupawe mytuna 'gā oporesagamū etee 'ga ree.

—Kuu. Nomoryteea'uweri futari ae 'ga ra'e nū— 'jau 'gā ajaupe.

Janeruwarete 'ga 'eaweraretea

(Maku 12.28-34; Luka 10.25-28)

³⁴ Aipo ojeupe 'ga 'eramū satusēu 'gā ajemogyau etee futat. Noporonuwu'jawi futari 'gā ee 'ga upe nū. A'eramū fariseu 'gā amū 'jau ajaupe: “Satusēu 'gā noporonuwu'jawi futari ee 'ga upe nū”, 'jau 'gā ajaupe. A'eramū 'ga amū awau oporonupa aipo 'ga 'eawer are Jeŋui 'ga upe. ³⁵ Moisesi 'ga je'eager are moromu'jara 'gā poromū awau oporonupa Jeŋui 'ga 'eawer are 'ga upe: “Je pa 'ga omorytee kwy”, 'jau 'ga ojeupe numiamū. ³⁶ A'eramū 'ga poromū awau oporonupa 'ga 'eawer are 'ga upe:

—Ene te 'ā ore mu'e ape Jarejuwarete 'ga ree. A'ere 'ā kwaiwete Janeruwarete 'ga u'eawera kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue. Maranuara te ajee 'ga 'eaweraretea?— 'jau 'ga Jeŋui 'ga upe.

“Tomojenosī Jeŋui 'ga 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe numiamū.

A'ere Jejui 'ga ikwaawi futari ojee. “Tamu'akwaawukar eme 'ga, e'i 'ga jee numiamū”, 'Jau Jejui 'ga ojeupe. A'eramū Jejui 'ga 'Jau 'ga upe:

³⁷—“Je te 'ā Pējararetea. Pēporomutat je ree pejepytuna 'gā apyraapa”, e'i 'ā Janeruwarete 'ga pē nupe rakue. “Mama'ea peapo jee, jeremifutar imū. Pejejea'aramū pejejemogyau je ree 'gā nee pejejea'ara apyraapa. Aipo aporamū nipo pejeporomutaramū je ree”, e'i futat Janeruwarete 'ga pē nupe— 'Jau Jejui 'ga 'ga upe. ³⁸—Aipoa te 'ga 'eaweraretea— 'Jau Jejui 'ga 'ga upe. ³⁹—Ajepeja 'ga 'eaweraretea nanē nū. “Pēporomutat pejejepyriwara 'gā nee pejee pejeporomutara 'jawe”, e'i 'ga 'ā ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue— 'Jau Jejui 'ga 'ga upe. ⁴⁰—Aipoa 'ga remikwasiarera renupara 'gā wenup katu katu 'ga remikwasiarera ajemogyau. Ajepeja 'ga remikwasiarera moromu'Jau ajuee aejejuka esage are etee futat. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā nanē oporomu'Jau aipo are nū— 'Jau Jejui 'ga 'ga upe.

Janeruwarete 'ga remimurera 'ga Davi 'ga juapyret

(Maku 12.35-37; Luka 20.41-44)

⁴¹ Ojee fariseu 'gā jatykaramū Jejui 'ga oporonupa ee 'gā nupe:

⁴²—Maran te pēneapyo Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga ree? Aw'jja juapyrera te 'ga?— 'Jau 'ga 'gā nupe.

—Davi 'ga juapyrera 'ga— 'Jau 'gā 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga 'Jau 'gā nupe:

⁴³—Ma'eramū sipo ajee Janeruwarete 'ga 'Agesagea Davi 'ga mu'eukari “Jejara 'ga” 'ga mu'eukari ajuapyrera 'ga upe? ⁴⁴Ymā te 'ā Davi 'ga ka'arana kwasiari 'ga ree rakue:

“Jeruwarete 'ga 'Jau Jejararete 'ga upe rakue:

'Eapyk 'au je pyri. Je 'jawe futat ene.

Enepājēretea je 'jawe. A'eramū ene eapyka je yse katy.

Anure nipo je ene mogoi 'wyraramū 'gā nupe najuejue etee futat.

Ene ree iporomutare'ema 'gā 'arimū je ene magwawukari.

A'eramū ene je iapoe'emauwe eapyka 'au je yse katy', 'Jau 'ga Janejararete 'ga upe”,

'Jau Davi 'ga ikwasiaa rakue— 'Jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁴⁵—Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ree 'ga ka'arana kwasiari rakue. Ma'eramū sipo ajee 'ga 'i, “Jejararete 'ga”, 'Jau ajuapyrera 'ga upe nū— 'Jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁴⁶Aipo 'ga 'e renupawe 'gā ajemogyogyau etee futat. Ojenosōu 'gā 'ga wi. A'eramū 'gā oporonuwu'jape'ema ee 'ga upe.

Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jat

(Maku 12.38-40; Luka 11.39-52; 20.45-47)

23 A'eramū Jejui 'ga oje'ega wemimu'eramū oree, mytuna 'gā nupe we futat:

²—Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'Jara 'gā weapyoramū Moisesi 'ga remikwasiarer are fariseu 'gā netee.

³A'eramū ki pēē 'gā je'ega renupa etee futat 'gā pejemu'eramū. A'eramū ki pēē mama'e apou 'gā pejemu'eawer imū etee futat. A'ere kasi pejemu'e 'gā nemiapo are ne. Nuapoi futari 'gā pē mu'eawer imū mama'ea. A'eramū pēē pejejemu'jawe'em 'gā nemiapo are. ⁴“Nan iki peapo”, 'Jau nipo 'gā pē nupe numiamū. A'ere nipo 'gā nepē poari mama'e apo are u'eawer imū. ⁵Tekotee 'gā nupe ojesaukaawamū te 'gā mama'e apoi. “Je te 'ā a'jea futat kūima'eteetea”, 'Jau nipo 'gā ajaupe. A'eramū nipo 'gā mama'e apou ekoete ajemogyau ojesaukaawamū 'gā nupe. “Tiporesagete 'gā je ree 'Jau”, 'Jau nipo 'gā ajemogyau. Jane

'ā kūima'eferamū juejue Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiaa ka'ara'nī pe ree. A'eramū jane imonou yrū'ī'i pype ifaa jareakag are. A'eramū jane jarejeapykag are erekou, jarejywaypy are nanē erekou nū. A'ere 'ā fariseu 'gā imonoi yrūūū pype. Aipo 'gā erekou ifaa imyina weapykag are, ojywa are 'jau. "Tiporesak 'gā ore ree 'jau kwy", 'jau 'gā 'ā ajemogyau. "Gā te a'jea futat Jarejuwarete 'ga ree iporomutarete ma'ea ra'e, te'i 'gā janee jane resaka 'jau", 'jau 'gā akou ojeupe. Jane 'ā kūima'eramū juejue taity pēū'ī' sireko jarejasi'y'warimū. A'e pyu jane 'ā jareakaga au'jau Jarejuwarete 'ga upe jareporogytauwe. A'ere 'ā fariseu 'gā imopypireme'ytyra fukui oma'ea. "Tiporesagete 'gā jane ree 'jau", 'jau 'gā 'ā ajaupe. A'eramū 'gā taity pypireme'ytyra fuku rerekou— 'jau Jejui 'ga oree.

⁶—Maraka apoaw ipe ojemi'waaw ipe nanē 'gā na'ne wējēmī awau wapyka. Kūima'eteete 'gā apykaw ipe etee 'gā wapygiweramū. Jarejatykaaw ipe nanē 'gā kūima'eteete 'gā apykaw ipe etee wapygiweramū nū. ⁷Amunawa pyterimū awaw ipe nanē 'gā kūima'eteete 'gā 'jawe wapeje'ega 'gā ifutaa. "Moromu'jara 'ga" ojeupe 'ga amū 'eramū 'gā aku'iramū ajemogyau— 'jau Jejui 'ga oree. ⁸—A'ere kasi pejemogy 'gā 'jawe ne. "Ga 'ā ore mu'jara", 'gā mu'eukare'ema pejejeupe. Majepei tee tup ma'e 'jawe futat pēē pejeju'jaju'jawe etee pejemogy. Majepei tee futat je pē mu'jaramū— 'jau 'ga oree. ⁹—Kiapi'ni pe'je nanē kasi pejejuwe'ema 'ga amū upe ne. Majepei tee Pēnuwaretea. Ywag ipe ako ma'eramū etee futat Pēnuwaretea. ¹⁰"Ga nanē 'ā ore'wryiara", 'gā amū mu'eukare'ema nanē pejejeupe nū. Janeruwarete 'ga remimureramū etee te je pē'wryiaramū je rekoi— 'jau Jejui 'ga oree. ¹¹—A'jea futat je 'i. Pejejaupe mama'e apoaramū pēē eteete

ma'ea Jarejuwarete 'ga upe. ¹²"Je te 'ā kūima'eteetea" 'jara Janeruwarete 'ga imogyau tywet. A'ere 'ga "Je nakūima'eteete arūi" 'jara 'gā etee 'ga mogyau kūima'eteeteramū 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

¹³⁻¹⁴A'eramū Jejui 'ga 'jau fariseu 'ga nupe nū, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā nupe we futat:

—Pēporiay'i pejejemogyau numiamū. Esage ma'e 'jawe futat nipo pēē numiamū. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga pē nereko tyweri futari. Nepefutari te 'ā Jarejuwarete 'ga remiayuwamū pejejemogy. A'eramū nipo pēē 'ga remiayuwamū 'gā jemogy futare'ema nanē nū. A'eramū nipo anure Janeruwarete 'ga pē nerekou tyweaete— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁵—Pēporiay'i pejejemogyau numiamū— 'jau Jejui 'ga Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā nupe, fariseu 'gā nupe nanē 'ga 'jau nū. —Kwe pe 'ā peo amunawa moymoyka kwe pewara 'gā amū mu'jau pejejee etee. Pejejemiapo are te 'ā pemu'e 'gā. A'eramū nipo pēē 'gā mu'jau pejejemiapo are te. "Pe'je pejejemu'jau je ree", 'jau nipo pēē 'gā nupe numiamū. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga wowase pē majatykaaw ipe nipo 'ga 'i pē nupe: "Je rerowiat 'me etee pejepe. A'eramū pēē pejea'wyre'emamū jee", 'jau nipo 'ga pē nupe, pē monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'eramū nipo 'ga pē nee ojemu'e ma'efera 'gā nupe 'jau: "Je rerowiat 'me are etee pejemu'e. A'eramū pēē pejea'wyre'emamū jee. A'eramū je mama'eukwaawa rapyaw ipe pē momopoa", 'jau nipo 'ga pē nee ojemu'e ma'e 'gā nupe, 'gā monou mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁶—Pēporiay'i futat pejejemogyau numiamū. A'ere pēē Jarejuwarete 'ga

ree moromu'jat tyweramū pejemogy. Nepēneapyoi agawewi 'ga je'eg are. A'etea nipo pēē 'gā mu'jau 'me ee— 'jau 'ga 'gā nupe. —“Jarejuwarete 'ga mogytaawa renamū je mama'e apoi enee 'e ekoete re nepeapoi futari mama'ea ee pejeparuapowere'emamū”, 'jau pēē 'gā nupe. “A'ere ki Jarejuwarete 'ga mogytaawa pypiara ouru apopyrera renamū je mama'e apoi enee peje'e re mama'ea peapo futat peje'eawer imū. Kasi a'e pe pejemotywet Jarejuwarete 'ga upe ne, mama'e apoe'em ire ne”, 'jau 'ā pēē pejemogyau pejejaupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ¹⁷—A'eramū taetu nipo peje'akwaawe'emetyg etee te. Maranuaara sipo esage ma'eramū Janeruwarete 'ga upe? 'Ga mogytaawa tee esage ma'eramū 'ga upe. Ouru apopyrera 'ūi 'ga mogytaawa pype. A'eramū wesageramū 'ga upe. Omogytaawa pype tene'em ire amunipo 'ā 'ga naea'ari ee— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁸—“Jarejuwarete 'ga upe wyra rapyawa ruwamū je mama'e apoi enee 'e ekoete re nepeapoi futari mama'ea peje'eawer imū ee pejeparuapowere'emamū”, 'jau pēē pejemogyau. “A'ere ki Janeruwarete 'ga upe jeremimonofera 'up wyra rapyawa 'arimū 'e re mama'ea peapo futat peje'eawer imū. Kasi a'e pe pejemotywet Jarejuwarete 'ga upe ne”, 'jau 'ā pejemogyau 'gā mu'jau tywet. ¹⁹Peje'akwaawe'emamū futat nipo pēē pejemogyau. Maranuaara ajee esage ma'eramū Janeruwarete 'ga upe? Mama'ea jane imyina wyra rapyawa 'arimū Jarejuwarete 'ga upe imonopyramū. A'eramū 'ā wyra rapyawa 'arimū 'up ma'e retee wesageramū 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ²⁰—“Janeruwarete 'ga upe wyra rapyawa ruwamū je mama'e apoi enee” 'jaramū pēē 'arimū 'up ma'e upe nanē futat pe'je poromū

nū. ²¹“Jarejuwarete 'ga mogytaawa renamū je mama'e apoi enee” 'jaramū pēē Jarejuwarete 'ga upe nanē futat pe'je poromū. Omogytaawa pype futat 'ga reni. A'eramū pēē aipo 'jaramū 'ga upe futat 'jau pejemogyau aipo 'jaramū— 'jau 'ga 'gā nupe. ²²—“Ywaga ruwamū je mama'e apoi enee” 'ga upe 'jaramū nanē Jarejuwarete 'ga renawa upe futat pe'je nū. Ywag ipe futat 'ga renawaretea. A'eramū aipo 'jara 'gā 'ga renawa upe futat 'jau poromū. 'Ga renawa renūinara 'gā Jarejuwarete 'ga futat wenūi. Wenawa 'arimū futat 'ga reni. A'eramū 'ga renawa renūinara 'gā 'ga futat enūina— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²³—Pēporiay'i pejemogyau numiamū— 'jau 'ga Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā nupe, fariseu 'gā nupe nanē nū. —Pēē 'ā esage 'me ma'ea te. A'eramū nipo anure Janeruwarete 'ga pē nerekou tyweaete pētywer are. Nepekoarūi futari te 'ā 'ga upe. A'eramū nipo 'ga pē nerekou tyweaete pētywer are. Mama'ea pēē imojo'oka pejepo 'jawe pejejeupe. Ko pypiara nanē pēē imojo'oka nū. A'eramū pēē majepeja monou Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū emyrera pēma'ea. Kumi kasiga miamū pēē imojo'oka imonou Jarejuwarete 'ga upe. Nanuaara te esage 'ga upe numiamū. A'ere namia etee rūi peapo. “Mama'ea pemojo'ok amū imonou jee” 'ga 'eawera 'ā pēē enupa. Aipoa pēē iapoa Janeruwarete 'ga afutat. A'ere 'ā ajepeja 'ga 'eawera nepeenuwi futari. “Pejuereko esage ki” 'ga 'eawera nepeenuwi. “Pēpota'wa esage ki pejejee” 'ga 'eawera nepeenuwi. “Pejejaupe peje'eawer imū etee futat pēē mama'e apou pejejaupe” 'ga 'eawer imū jēmī 'ā mama'e apowe'em— 'jau 'ga 'gā nupe. —“Pejuereko esagea te esage Janeruwarete 'ga upe. 'Gā nee pēpota'wa esagea nanē esage 'ga upe

nū” 'ea te esage ete 'gā upe. Mīmera pēē iapoa Janeruwarete 'ga afutarete. Peenupaw iki 'ga 'eawera 'ga je'ega— 'jau 'ga 'gā nupe. ²⁴—'Ga 'eawera jēmī 'ā nepeapoi. A'eramū 'ā pēē 'ga 'eawere'ema jēmī iapou— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁵—Pēporiay'i pejejemogyau numiamū— 'jau 'ga Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā nupe, fariseu 'gā nupe nanē nū. —Pēē 'ā esage 'me ma'ea te. A'eramū nipo anure Janeruwarete 'ga pē nerekou tyweaete pētywer are. Sā'ā ae y'a kupe pireja futat numiamū. A'ere 'ā ae waipy katy nokatu'ogi. Nan tee futat 'ā pēē. Pēpira esageay futat numiamū. Pejauk futat pejepiky'a awi numiamū. A'eramū 'ā pēpira ojekatu'oka futat numiamū. A'ere pēywytera nia'wryi. Nepepouri futari mama'e tywera apo awi— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe oporogytau 'ūina. ²⁶—Pē'akwaawe'ema pē nereko, a'e je 'ā pē nupe jā'nū'ū. Janeruwarete 'ga 'ā pē katu'oga futaa numiamū. Napēpira katu'og are tee rūi 'ga fueweramū. Pēywytera katu'oga we futat 'ā 'ga afutat numiamū. Pēporiay'i 'ā pejejemogyau numiamū— 'jau 'ga oje'ega moywrafena 'gā nupe. —Pejetywer awi pepoir ire amunipo 'ā 'ga pē katu'ogi. A'eramū amunipo 'ā pēē pejejesageramū pejejemogyau 'ga upe, a'e je 'ā tekou pē nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁷—Pēporiay'i pejejemogyau numiamū. Pēē 'ā esage 'me ma'ea te— 'jau 'ga Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā nupe. Fariseu 'ga nupe nanē 'ga 'jau nū. —A'eramū nipo anure Janeruwarete 'ga pē nerekou tyweaete pētywer are. Sā'ā teumera rupawa ita kwara. A'eramū 'ā pēē ita pitupa ipitupawa parasiga pyu. A'eramū 'ā i'arimū etee okaturaturamamū. A'ere 'ā ita kwara pype teumera nema ete.

²⁸Nan tee futat pēē. Esage ma'e 'jawe futat pejemogy numiamū. A'ere mama'e tywera peapo, o'meramū te peje pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga oje'ega moywrafena 'gā nupe.

²⁹—Pēporiay'i pejejemogyau numiamū— 'jau Jejui 'ga Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā nupe, fariseu 'gā nupe nanē nū. —Esage 'me ma'e ate pēē. A'eramū nipo anure Janeruwarete 'ga pē nerekou tyweaete pētywer are. Pēypy 'gā 'ā Jarejuwarete 'ga mome'wara 'gā je'ega nuenuwi etee rakue. Ma'eramū 'ā 'gā 'gā apisi rakue. A'eramū 'ā pēē iapisipyrera ryw imogyau ekoete iapisipyrera 'arimū. “Ita esagea simowyt esage ma'efera 'gā nee jarejea'awamū 'jau”, 'jau futatee 'ā pēē pejejaupe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³⁰—“Ymā we jarejeko re amunipo 'ā jane nipoari jareypy 'gā Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā apisi are. Niapisiukari amunipo 'ā jane 'gā”, 'jau futatee 'ā pēē pejejaupe, pejejerowiaraipe 'ā pejejee. ³¹A'ere 'ā pē'me ate. A'ere 'ā pejeypy 'gā 'jawerimū etee futat pejemogy— 'jau 'ga 'gā nupe. ³²—Pejeypy 'gā 'jawerimū etee pejejemogy re nipo pejemogy mama'e apou 'gā 'jawerimū etee futat. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga pē nerekou tyweaete 'gā 'jawerimū etee futat. ³³Moja 'jawe pēē. Sā'ā moja ae u'ua ae jukau 'ā. Nan tee futat pejomomoirukat Jarejuwarete 'ga rerowiar awi. A'eramū nipo anure Janeruwarete 'ga pē monou pē mogyau mama'eukwaawa rapyaw ipe pētywer are— 'jau Jejui 'ga oje'ega moywrafena 'gā nupe. ³⁴—Anure nipo je teje'ega mome'wara 'ga monoi pē nupe. I'akwaap ma'e 'gā, pē mu'jara 'gā. Mīmera 'gā nipo je imonou pē nupe. A'ere nipo pepyyg etee 'gā amū iapisau. Amumera 'gā nipo pēē imonou imu'ama 'ypeywar are iapisau. Amumera 'gā

nipo pēē inupānupāu etee pejejatykaaw ipe. A'eramū nipo 'gā oka'jama awau kwe pe. Ajepeja amunaw ipe nipo 'gā awau. A'ere nipo peo etee 'gā newiri 'gā nerekou tyweru'japa nū. ³⁵ A'eramū nipo a'e are futat Janeruwarete 'ga werowiaara 'gā nepyaa pē nerekou tyweaete. Pēypy 'gā nemiapofer are we futat nipo 'ga pē nerekou tyweaete. Pēypy 'gā 'ā Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā apisau ekoete rakue. Ywy apo ypyrauwe 'ā 'gā 'ga rerowiaara 'gā apisi rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe 'ūina. —Apeu 'ga ra'ne 'ā 'gā ijukau ypy ypy rakue. Nuapoi agawewi 'ga 'ā mama'e tywera rakue. A'etea 'ga 'ā 'ga jukau ekoete rakue. Ma'eramū 'gā 'ā 'awamū taetu Jarejuwarete 'ga rerowiaara 'gā apisi kwaiwete. 'Awamue 'gā 'ā Sakari 'ga, Pereki 'ga ra'yra 'ga jukau rai'i nū. Jarejuwarete 'ga rukawō'ō me agawewi 'ga 'ami. A'etea 'ā 'gā 'ga jukau rai'i— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³⁶—A'jea futat je'ea. Anurenure'i nipo Janeruwarete 'ga pē nereko tyweretei 'gā nepyaa, iapisipyrera 'gā juejue epyaa— 'jau Jejui 'ga oje'ega moywrafena 'gā nupe.

**Jejui 'ga u'arasigamū
Jerusareg ipewara 'gā nee**

(Luka 13.34-35)

³⁷ A'eramū 'ga 'jau Jerusareg ipewara 'gā nupe:

—Jerusareg ipewaramū futat te 'ā pēē Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā apisaramū pejup— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Sā'ā wyrasokwēa kwanū resakawe wa'yra renūja imajatykau wakape 'wyripe. Nan tee futat je— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Tajejuka esage Jerusareg ipewara 'gā nee 'jau, je 'i pē nupe numiamū. A'ere 'ā nepefutari etee. ³⁸ A'eramū 'awamū Janeruwarete 'ga opoia futat pē nui— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —A'eramū nipo pē nee

iporomutare'ema 'gā 'ua pē'wyrarete pojekau pē nui. ³⁹ Awamū 'ā je nanē tewau pē nui nū. A'eramū pēē 'awamū je resagu'jape'ema. “Esageay Janeruwarete 'ga remimurera 'ga”, 'jawe'ewe pēē je resagu'jape'ema futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

Jejui 'ga rur enune ojeapo ma'e

*(Maku 13.1-37; Luka
21.5-33; 17.26-30, 34-36)*

24 'Gā nupe oporogytapaw ire Jejui 'ga wemimu'eramū ore renū'jāu Jarejuwarete 'ga mogytaaw awi. Jui aru'ē re ore 'jau 'ga upe:

—Kuu. Ikaturam te Janeruwarete 'ga mogytaawa 'oga jā'nū'ū— 'jau ore 'ga upe.

² A'eramū 'ga 'jau oree:

—A'jea futat esageramū numiamū. A'ere nipo anurenure'i jane ree iporomutare'ema 'gā nuri imonou etyka. Nom'yi'i futari nipo 'gā itaa mū aju'arimū— 'jau 'ga oree.

³ Arawau ywytyr ipe. Oriweira 'jaw ipe ore arawau orojeupia ywytyra 'arimū. A'eramū Jejui 'ga wapyka opytu'wau. Nitywi futari 'ga amū ore pyri. A'eramū ore 'ga rerowyka 'jau 'ga upe:

—“Jane ree iporomutare'ema 'gā 'ut Janeruwarete 'ga mogytaawa monou etyka”, ere ako oree ko. Maranime te 'gā nuri imonou etyka? Maranime sipo ene ejua nū? Ma'ja ra'ne sipo ajee ojesaukat oree ene rur enune? Maranime sipo mama'e teepawamū?— 'jau ore 'ga upe.

⁴ A'eramū Jejui 'ga 'jau oree:

—Je renune 'ut ma'e 'gā nipo i'me ma'ea. Perowiat kasi 'gā mea ne. ⁵ Anure nipo kwaiwete 'gā nuri “Janeruwarete 'ga je mut pē katu'okaramū”, 'jau nipo 'gā 'ua pē nupe. A'ere kasi perowiat 'gā ne. O'meramū te nipo 'gā 'i. Kwaiwete nipo 'gā 'gā moryteeu ojee— 'jau Jejui 'ga oree. ⁶⁻⁷—Anure nipo amutee amu-

naw awi 'gã nuri 'wyriararete 'ga rowa-jaa, 'ga remiayuwa 'gã neewe futat. A'ere kasi aipo renupa pëpiryyi ne. Nan futat nipo mama'e teepaw enune. A'ere nipo naporomũ rüi mama'e mateepaawa. Naporomũ etee rüi futat nipo mama'e rekoi—'jau Jejui 'ga oree. —Akou'jau'jap futat nipo mama'ea. Amunap tesirümera pypewara 'gã we futat nipo ajuowajat. Ywya we futat nipo oyyi peu peu peu 'jau. Ty'ara nipo amunawa pype peu peu 'jau. A'eramũ 'gã nipo kwaiwete ty'ara rerekou. ⁸Sã'ã kũjã wa'yra ray ypyrauwe wa'yra 'a ja'wyja'wy kwaawa. Ayyeyperauwe 'ã i'ara kwaapa. Ëë wi u'aa ja'wyja'wy taetu 'ã wayreteramũ ëë upe. Nan tee futat nipo pëë. Aipo ijeapo resakawe je rura pekwaap. “Owaëm 'ga ruawa upe ra'e”, 'jau nipo pëë pejejaupe. A'ere nipo je rur enune mama'e tywera jeapoi kwaiwete—'jau 'ga oree.

⁹—Je rure'emaue nipo 'gã je rerowiaaramũ pë nerekou tyweaete. Oporomutare'emamũ jeremiayuwamũ pë nee. A'eramũ nipo pë nee iporomutare'ema 'gã pë pyyka pë monou pë munepa moromunepawa pype. A'eramũ nipo 'gã pë nerekou tywerukaa 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã pë apisaukaa 'gã nupe. ¹⁰Aipo jeaporamũ nipo 'gã kwaiwete opoia je rerowiar awi. Je wi opoir ire nipo 'gã oporomutare'emamũ je wi ipoire'ema 'gã nee. A'eramũ nipo 'gã 'gã monou 'gã nee ifuwerete ma'e 'gã po pe—'jau Jejui 'ga oree.

¹¹—A'ere nipo 'gã kwaiwete 'ua o'meramũ tekotee 'gã nupe. “Je te 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramũ”, 'jau futatee nipo 'gã 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã 'gã moryteeu ojee. A'ere 'gã o'meramũ te 'gã 'i. A'eramũ nipo 'gã kwaiwete 'gã nerowiaa. ¹²A'eramũ nipo mama'e tywera apoara 'gã ojeme'yita ajemogyau. Mama'e tywera etee nipo 'gã iapou'jau'japa nũ. A'eramũ nipo

'gã kwaiwete opoia je ree oporomutar awi. ¹³A'ere nipo Janeruwarete 'ga je rerowiar awi ipoire'ema 'gã nerooi imogyau ojeypyri nakwaparimũ warãu rüi futat—'jau 'ga oree.

¹⁴—Mama'e teepawe'emaue nipo pëë je rerowiaaramũ pejewau je mome'wau 'gã nupe. “Jejui 'ga rerowiaara 'gã Janeruwarete 'ga 'gã omogy wemiayuwamũ”, 'jau nipo pëë pejewau je mome'wau 'gã nupe, amunawa moymoyka. Kwe pewara 'gã jerera renupaw ire te nipo mama'e teepawamũ. A'eramũ futat nipo tejua—'jau 'ga oree.

¹⁵—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ijeaporama kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga upe rakue, Danieu 'ga upe rakue. “Anure nipo 'gã amũ mama'e tywe-tywera apoi Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga janee rakue. A'eramũ nipo 'gã anurenure'i iapou Danieu 'ga 'eawer imũ etee futat. (A'eramũ je 'ga remikwasiarera ka'arana mogytaaramũ ee pëneapyoa futaa)—'jau Jejui 'ga oree.

¹⁶⁻²¹ A'ere Jejui 'ga 'jau oree nũ:

—Anure nipo 'gã amũ nuri 'auwara rerekou tyweaete. Ywy apo pyyamũ nitywi futari ae rereko tywera aipo 'jawe rakue. A'ere nipo anure mama'earüe'em ete jesaukari. 'Auwara 'gã nipo ajemogyau tywetywet futat. A'eramũ pëë Judeja ywy pe ako ma'eramũ 'gã nesakawe pejeka'jama pejewau ywytyr ipe. Kasi a'e pe 'gã pë apisi ne. Pejejepewuu apyte'rarimũ wapyk ma'eramũ pëë pejewawe'em pejesowe'em pejekaraemã pyyke'ema. Pejeka'jamayayau etee futat pejejemima 'gã nui. Ko pewaramũ nanë pëë pejejewyre'ema pejejog ipe pejejaity mojopy'rawe'em—'jau Jejui 'ga oree. —Iporiay'i nipo ta'yryrũ ma'e kũjã ajemogyau, ta'yky'ri ma'ea nanë nipo nũ. Nujãnarüi eweguu ma'ea. Ta'y'ri'i ma'ea nanë nujãnarüi nũ—'jau 'ga oree.

—A'eramū ki nanuar are pejeporogy-tau Jarejuwarete 'ga upe ee: “Eremurukat kasi 'gā' ara ro'ysaga rupi oree ne. Morowykye'ema rupi nanē ene 'gā murukare'ema nū. Morowykye'ema rupi ore noroka'jama'uweri. Ymā te 'ā Moisesi 'ga 'i oreyppy 'gā nupe rakue: ‘Peata kasi morowykye'ema rupi ne’, 'jau 'ā 'ga rakue. A'eramū ore oroka'jamarūme'em morowykye'ema rupi 'gā nui”, pe'je ki Jarejuwarete 'ga upe ee— 'jau Jejui 'ga oree.²²—A'ere Janeruwarete 'ga mama'e tywera 'gā nupe iapoukaru'jau'jaw ire nipo 'ga 'gā muoji 'gā mogyau jui nū. Kasi a'e pe wyy pewaramū pepap najuejue etee ne. A'ere Janeruwarete 'ga pēē mū mū'jāu 'gā nui pē katu'oka. Wemimū'ēmeramū pē nee Janeruwarete 'ga 'gā muoji 'gā mogyau jui nū— 'jau Jejui 'ga oree.

²³⁻²⁴—Je jewyre'emauwe nipo kwaiwete 'gā nuri o'meramū pē nupe. “Je Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramū”, 'jau futatee nipo 'gā 'ua pē nupe. Amumera 'gā nipo 'ua 'jau “Janeruwarete 'ga je mut. Je 'ga remimurera futat”, 'jau futatee nipo 'gā pē nupe. Pēnemiapoe'ema we futat nipo 'gā iapou pē neape je rerowiar awi pē momoirukaawamū. “Simomoirukat 'gā Jarejuwarete 'ga rerowiar awi 'jau”, e'i te 'gā pē nupe. A'eramū nipo 'gā mama'e apou pē neape ojerowiarukaawamū pē nupe. A'ere kasi a'e are miamū perowiat 'gā ne. Pē nupe nipo 'gā amū 'jau: “Koromū Kristu 'ga”, 'jau nipo 'gā amū pē nupe. A'ere kasi perowiat 'gā ne. “Kwe pe Kristu 'ga oi”, 'gā 'eramū pēē 'gā nerowiare'ema.²⁵ Pemoka'jam kasi je'eawera ne. Ijeapoe'emauwe je imome'ui pē nupe, ee pē mueapyoawamū— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

²⁶—“Jū me Kristu 'ga rekoi. Pe'je pejewau 'ga resaka”, 'gā 'eramū kasi peo jū me ne. O'meramū te 'gā 'i pē nupe. “Pe'je

pejewa Kristu 'ga resaka. 'Au 'ga jemimi 'ūina ore pyri”, 'gā 'eramū kasi perowiar ine. O'meramū te 'gā 'i.²⁷ Pejeki'yramū je jewyramū nipo najuejue etee je resak pejepe. Sā'ā tupā werawa. A'eramū 'ā ae najuejue etee esaka. Nan tee futat nipo je jewyramū najuejue etee je resak pejepe. Najemimi futari je tejewya tejua nū— 'jau Jejui 'ga oree ikue.²⁸—Je rura nipo pēē najuejue etee ikwaapa. Sā'ā uruwua mama'e nema kwaawa. A'eramū 'ā 'ua ajatykau ee. Nan tee futat nipo pēē ikwaapa. Je jewyru'jawamū nipo pēē je kwaapa katu katu futat— 'jau Jejui 'ga oree imome'wau ikue.

²⁹—Ae rereko tyweawa 'ara kwaw ire nipo kwara owepa. Jaya nanē nipo owepa nū. Jaytataa nipo ototoka ywag awi 'ua. Ywag ipewara nipo oyyita nū. Kwat, jay, jaytata. Mīmera nipo oyyita— 'jau Jejui 'ga oree imome'wau ikue.³⁰—Ywag ipe nanē nipo mama'e ojesaukaa pē nupe nū. Aipo resaga nipo pēē je rura kwaapa. “Anurenure'i nipo Jejui 'ga ruri”, 'jau nipo pēē pejejaupe. Aipo resaka nipo je rerowiare'ema 'gā okyjau. 'Gā kyjea nipo 'gā nerekou— 'jau Jejui 'ga oree. —A'erauwe nipo pēneki'yramū je tejua tejewya. Ywasiga rupi nipo tejua tejypa. A'eramū nipo wyy pewara 'gā je resaka najuejue etee futat. Tepājē mū nipo je ruri, tejenyfuga pype futat nipo tejua tejypa— 'jau 'ga oree ikue.³¹—A'e pype futat nipo pēē jumi'aranūū py renupa. Jumi'aranūū pyrauwe nipo Janeruwarete 'ga ywagipewara 'gā monou wemiayuwa 'gā majatykaukaa. “Pe'je pejewau amunawa moymoyka jeremiayuwa 'gā majatykau 'gā nerua jee”, 'jau nipo 'ga 'gā nupe. A'eramū nipo 'gā awau 'gā nerua 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree ikue.

³²A'ere Jejui 'ga mama'e mū mome'wau oree nū, ore mu'jau ee:

—Mama'ea je amome'u pē nupe pē mu'jau tejuaw are— 'jau 'ga oree. —Sā'ā ae siaka'gywa potyramū amana jewyra kwaawa. Ipotyrauwe 'ā ae amana jewyt ja'wyja'wy kwaapa. ³³Nan tee futat ki je'eawer imū mama'e jeaporamuerauwe pe'je pejejaupe: “Ut ja'wyja'wy Jejui 'ga janee 'wyririamū akou ra'e”, pe'je ki pejejaupe. ³⁴A'jea futat je 'i. Je'eawer imū mama'e jeapo resakara 'gā papawe'emaue nipo je ruri tejewya nū— 'jau Jejui 'ga oree. ³⁵—Ywaga nipo atepawamū futat. Ywya nanē nipo atepawamū futat nū. A'ere nipo jeremimome'ufera nateepawa'uweri futari. Je'eawer imū etee futat nipo aipoa ojeapou— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

³⁶—Nitywi futari je ruawa kwaapara 'gā amū. Nepekwaawi futari je ruawa. Ywagipewara 'gā miamū nokwaawi. Je miamū nanē nakwaawi tejuawa 'ara. Jeruwarete 'ga etee te okwaap. ³⁷⁻³⁸A'ere nipo anure je ruru'jawi erujewi pē nupe. Je kwaapare'ema 'gā nipo aipoa 'ara rupi ajemogyau oporowykyau. Ojemi'waa, wemirekoramū 'jau nipo ajemogyau. Wemiapo apo are tee futat wea'aramū ajemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama. —Janeruwarete 'ga ree jēmī nipo 'gā wea'are'emamū ajemogyau. Sā'ā Nue 'ga rekoramū 'gā jemogyara kue. Janeruwarete 'ga ree 'gā 'ā wea'are'emamū ajemogyau rakue. ³⁹Nokwaawi futari 'gā Janeruwarete 'ga remiaporama rakue. Poje 'ga 'ā amana mua erujewi 'gā nupe rakue, 'gā apisauckaa 'y pyu rakue. Nan tee futat nipo je ruri erujewi 'gā nupe. Wemiapo are etee 'gā nea'at 'gā jemogyramū nipo je tejuwa erujewi 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

⁴⁰—Je jewyramū nipo mukūja 'gā akou oporowykyau oko pe. A'eramū nipo majepeja 'ga je rerowiaa. A'eramū nipo 'ga awau ojeupia je repejāna.

Ajepeja 'ga nipo naje rerowiari. A'eramū nipo a'e 'ga awawe'em. ⁴¹Kūjāmera 'gā nanē nipo 'upa mukūi ygu'ai nū. A'eramū nipo majepeja ēē awau je repejāna. A'eramū nipo ajepeja ēē awawe'em. ⁴²Je ruawa 'ā nepekwaawi futari. A'eramū ki pēē pejetywer awi pejejoia pejejemogyau je rapesaka— 'jau Jejui 'ga oree ikue. ⁴³—Sā'ā 'oga jara 'ga muna'ywa rura kwaawe'ema. Muna'ywa rura kwaaw ire amunipo 'ā 'oga jara 'ga woga rarūi ūina. A'ere 'ga nokwaawi futari muna'ywa rura wog ipe. ⁴⁴Nan tee futat nepekwaawi pejeki'yramū je ruawa. A'eramū ki pēē pejejemogyau au'jeteramū je rapesaka pejeojere'emamū futat je rerowiriamū— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

⁴⁵A'ere Jejui 'ga mama'e mū mome'wau oree, ore mu'jau 'uaw are nū.

—'Wyrriara 'ga remiayuw esage 'ga i'akwaap ma'ea. O'wyrriara 'ga je'eg imū etee futat 'ga mama'ea wapo. A'eramū 'wyrriara 'ga wata enune wemiayuw esage 'ga mŷina wemiayuw 'gā nesakawamū. “Aata je. A'eramū je ene mŷina 'gā nesakawamū”, 'jau 'wyrriara 'ga wemiayuw esage 'ga upe. “Mama'ea ki emono 'gā nupe 'gā nemi'uramamū”, 'jau 'ga 'ga upe. A'eramū nipo 'ga 'wyrriara 'ga awau watau 'gā nui. Anure nipo 'ga ojewya 'ua nū. ⁴⁶'Ga 'eawer imū etee mama'e apo re nipo 'wyrriara remiayuw esage 'ga aku'iramū ūina o'wyrriara 'ga resakawe. ⁴⁷'Wyrriara 'ga nanē nipo aku'iramū wemiayuw esage 'ga ree nū. 'Ga porowyky resag ire nipo 'ga 'ga mŷina okaraemā are ojejuka ma'eramū. ⁴⁸A'ere nipo ajepeja 'wyrriara 'ga remimŷimera 'ga 'i ojeupe: “Mukuu nā'ā je'wyrriara 'ga oi re'ā, oporomukuramū re'ā”, 'jau nipo 'ga ojeupe. ⁴⁹A'eramū nipo 'ga opytuna 'gā nupā are etee futat ūina. A'eramū nipo 'ga awau ojemi'waa kawājaiwa 'wara

'gā pyri. A'eramū nipo 'ga kawīajaiwa rykua 'gā pyri. ⁵⁰Aipo aporamū nipo 'ga 'wyrriara 'ga 'ua owaēma erujewi 'ga upe. Wapesage'emeteramū nipo 'ga 'ua owaēma erujewi 'ga upe. ⁵¹A'eramū nipo 'wyrriara 'ga wemiayup tywera 'ga mopēpēpēpena 'ga monou tata pe 'ime ma'e 'gā pyri. Peu nipo 'ga waemamū akou wa'jywa mokāina akuwa rerekou— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

—Jeje'eg imū etee futat mama'e apoaramū pēē 'wyrriara remiayuw esage 'ga 'jawe jee. Jeje'eg imū etee mama'e apoare'emamū pēē 'wyrriara remiayup tywera 'ga 'jawe jee. A'eramū ki pēē pejemogyau 'ga remiayuw esage 'ga 'jawe. A'eramū nipo je tejua 'jau pē nupe: “Pēē ā jeremiayuw esageramū. Pe'je pejeju pejesou jeruwa 'ga rog ipe je rupi”, 'jau nipo je pē nupe— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

Teis kūjāmuku 'gā mome'uawet

25 A'ere Jejui 'ga mama'e mū mome'wau oree ore mu'jawamū nū. 'Wyrriaramū Jarejuwarete 'ga omogo are 'ga ore mu'jau.

—Anure nipo Janeruwarete 'ga je mogoi 'wyrriaramū pē nupe— 'jau 'ga oree. —A'eramū nipo pēē je ruramū pejewau je rupi, Jeruwarete 'ga pyri. A'ere nipo 'gā amū nooi futari. Sā'ā maraka apoaw ipe oo ma'e 'gā. Opytuna 'gā nekokaturamū 'gā ā maraka apoa. A'eramū ā kūjāmuku 'gā awau akokatu ma'e 'ga rapesaka maraka pe okwap ma'e 'gā napesaka. Teis ā kūjāmuku 'gā awau 'gā napesaka 'upa. “Ko rupi nipo wā kwawi”, 'jau 'gā 'upa. “A'eramū jane jarejupa 'au wā napesaka. Wā nuramū soo wā nupi maraka pe 'jau”, 'jau 'gā ajaupe 'upa. A'eramū 'gā 'upa peyse pe. ²Sīku nipo i'akwaap ma'e 'gā kūjāmuku 'gā. Sīku wējēmī i'akwaawe'ema 'gā 'upa nū. ³I'akwaawe'ema 'gā arāparīna pyyka erawau. A'ere 'gā nuerooi miarakawe-

nana tyramū ojeupe. ⁴I'akwaap ma'e 'gā te ajee miarakawenana weroo tyramū ojeupe. ⁵A'ere nipo akokatu ma'e 'gā poromukuramū 'ua 'gā nupe. A'eramū nipo 'gā wopejamū 'upa— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

⁶—A'eramū nipo pypaje 'ga amū 'ua wafukaita 'gā nupe. “Kwe 'gā nuri. Pe'je pejeju pejepaka pejewau 'gā nowosōu”, 'jau nipo 'ga 'ua 'gā nupe. ⁷A'erauwe nipo kūjāmuku 'gā opaka arāparīna monyka. ⁸A'eramū nipo i'akwaawe'ema 'gā 'jau: “Miarakawenana pemut ara oree. Orema'ea owep ja'wyja'wy ore wi”, 'jau nipo 'gā miarakawenana rerekwara 'gā nupe. ⁹A'ere nipo miarakawenana rerekwara 'gā 'i etee 'gā nupe: “Naani. Pē nupe ore imono re orema'e wewi ne. Pekwap ara mua pejejeupe”, 'jau etee nipo 'gā 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

¹⁰—A'eramū nipo i'akwaawe'ema 'gā awau miarakawenana mua. A'ere nipo miarakawenana muaw awi 'gā jewyra'ne'emauwe akokatu ma'e 'gā nuri. A'eramū nipo miarakawenana ojeupe erawarera 'gā etee awau akokatu ma'e 'ga rowosōu. A'eramū nipo 'gā osou maraka apoaw ipe 'gā nupi. 'Gā nesepaw ire nipo maraka'ywa 'ga 'okwara motypa 'gā nee.

¹¹—A'ere'ere'i nipo miarakawenana muaw awi ojewyt ma'efera 'gā 'ua owaēma. A'eramū nipo 'gā 'upa wafukaita ukupepe 'ga upe. “Ku'jyp. 'Okwara eawopytymo'wok oree. Torose orosou ore nanē 'jau nū”, 'jau nipo 'gā 'upa 'ga upe.

¹²—A'ere nipo akokatu ma'e 'ga 'i etee 'gā nupe: “Pe'je pejewau ore wi. Najepytuna rūi pēē”, 'jau etee nipo 'ga 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga oree imome'wau.

¹³Imome'upaw ire Jejui 'ga 'jau oree:

—Nan tee futat nipo nepekwaawi je ruawa 'ara. A'eramū ki pēē pejememoita etee pejemogyau je rur are— 'jau 'ga oree.

**Kūima'e 'ga remiayuwa
'gā mome'uawet**

(Luka 19.11-27)

¹⁴ A'ere Jejui 'ga mama'e mū mome'wau oree, ore mu'jawamū nū, 'wyriaramū Jarejuwarete 'ga omogoram are wējēmī nū.

—Anure nipo Janeruwarete 'ga je mogoi 'wyriaramū pē nupe. Mama'e mū je amome'u pē nupe, pē mu'jawamū ee— 'jau Jejui 'ga oree. —Kūima'e 'ga amū nipo awau watau oje'wyr awi. Oo enune nipo 'ga wemiayuwa 'gā nenūina 'gā mua oporogytau 'gā nupe. “Oo je teatau pē nui”, 'jau nipo 'ga wemiayuwa 'gā nupe. “Jekaraemā pearū jee”, 'jau nipo 'ga wemiayuwa 'gā nupe.

¹⁵ A'eramū nipo 'ga ka'aranūū ywope'i monou 'gā nupe. I'akwaap ma'e 'ga upe nipo 'ga imonou kwaiwete. Siku ka'aranūū ywope'i monou 'ga upe. Mukūi tee nipo 'ga ka'aranūū ywope'i monou i'akwaa'wi ma'e 'ga upe. I'akwaawe'ema 'ga upe 'ga majepi tee imonou. “Pemomytun jeka'aranūūa jee”, 'jau nipo 'ga 'gā nupe. 'Gā nupe imonopaw ire nipo 'ga awau watau 'gā nui.

¹⁶ —'Ga o ppyrauwe sīku ka'aranūū ywope'i rerekwara 'ga ojeupe 'ga remimurera rerawau mama'e mua ipyu. A'ere 'ga imuripyrrera rerawau kwe pe ime'ega. Epyfera apyraapa ime'ega 'gā nupe. Aipo aporamū 'ga o'wyriara 'ga ka'aranūū ywope'i momytuna 'ga upe. ¹⁷ Mukūi ka'aranūū ywope'i rerekwara 'ga nanē nānēwējēmī futat iapou nū. Ojeupe 'ga remimurera momytuna 'ga upe nū. ¹⁸ A'ere majepi tee erekwara 'ga nanarūi iapoi. Uēma ppy we 'ga wpy rywykaita 'ga poroywera mimawamū. A'ere 'ga ityma imonou imyina— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree ikue.

¹⁹ —Anure wata ma'efera 'ga 'ua ojewya 'gā nupe nū. A'eramū 'ga wemiayuwa 'gā nenūina. “Maran sipo

'gā jeka'aranūū rerekoi rai'i? Ome'yi sipo 'gā nai'i?” 'jau 'ga ojeupe.

²⁰ —A'eramū 'ga wemiayuwa 'gā nenūina. A'eramū 'ga remiayuwa 'gā 'ua ajatykau 'ga ree, 'ga ka'aranūū mome'wau 'ga upe. Siku rerekwara 'ga tāmējē 'ua 'jau 'ga upe: “Siku ako ka'aranūū ywope'i eremut jee ikue. A'eramū je erawau imomytuna enee ikue kūi. 'Awamū teis eneka'aranūū ywope'ia”, 'jau nipo 'ga erua 'ga upe.

²¹ —A'eramū nipo 'ga 'jau wemiayuwa 'ga upe: “A'jea futat. Ene 'ā jeremiayuw esagea futat”, 'jau nipo 'ga 'ga upe. “In-āinānī agawewi je ako imonoi enee ikue. A'ere 'ā ereme'yi jee rai'i. A'eramū je ene mogou teka'aranūū ppykaramū tejeupe. Ere ejua eku'iramū je pyri”, 'jau nipo 'ga 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

²² —A'ere mukūja rerekwara 'ga 'ua nū: “Mukūi ako ka'aranūū ywope'ia eremut jee ikue. A'eramū je ime'yita enee ikue. 'Awamū irūpāwē eneka'aranūū ywope'ia”, 'jau 'ga 'ga upe imome'wau.

²³ —A'eramū 'ga 'jau aipo 'ga wemiayuwa 'ga upe: “A'jea futat. Ene 'ā jeremiayuw esagea futat ra'e”, 'jau 'ga 'ga upe. “Mukūi agawewi ako je imonoi enee ikue. A'ere 'ā ereme'yi jee rai'i. A'eramū je ene mogou teka'aranūū ppykaramū tejeupe. Ere ejua eku'iramū je pyri”, 'jau nipo 'ga 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

²⁴⁻²⁵ —A'ere majepi tee ka'aranūū ywope'i rerekwara 'ga 'ua 'jau 'ga upe nū: “Kweramū eneka'aranūūa. Namomyi etee je eneka'aranūūa. Akyje etee je ene wi. Akwaap je ene jepi. Enemara'ne 'ā ene. Emepy ekoetea te te 'ā erefutat ka'aranūū ppy. A'eramū 'ā ene eporowyky are jēmī ejea'are'emamū. A'eramū je tekyjau ene wi ai'i, eneka'aranūū momyawe'em ene wi ai'i. A'eramū je eneka'aranūū ywope'i

auwana imima ywy kwara pype ai'i", 'jau 'ga 'wyriararete 'ga upe.

²⁶—A'eramū nipo ka'aranūū jara 'ga amara'neramū 'ga ree. “Nenea'wyri futari te 'ā ene. Nenepokagi tāmējē futat te 'ā ene”, 'jau nipo 'ga 'ga upe. “Erek-waap futat te 'ā jemara'nea jepi. A'jea futat ere aipo 'jau jee. 'Emepya te 'ā erefutat ka'aranūū pyu. A'eramū 'ā ene eporowyky are jēmī ejea'are'emamū, ere ako jee ko. A'jea futat ere jee. Ka'aranūūa etee je afutat”, 'jau 'wyriararete 'ga aipo 'ga upe. ²⁷“Ma'eramū sipo ene imomytune'ema jee rai'i? Je upe imomytun are efuwere'emamū amunipo 'ā ere-mono ka'aranūū rerekwara 'gā nupe rai'i kūi? A'eramū amunipo 'ā 'gā jeka'aranūū momyawera mepyau enee jee rai'i kūi”, 'jau 'wyriararete 'ga aipoa kūima'e 'ga upe.

²⁸—A'eramū 'ga 'jau ajepeja wemi-ayuwa 'gā nupe: “Pe'je jeka'aranūū pyyka 'ga wi. Imonou teis ka'aranūū ywope'i rerekwara 'ga upe. ²⁹'Ga je'eg imū ereko esageara 'gā opyygu'jap futat”, 'jau 'ga 'gā nupe. “Ga je'eg imū ereko esageare'ema 'gā te ajee wemir-erekofera miamū futat nopyygu'jawi”, 'jau 'ga 'gā nupe. ³⁰“Nia'wyri futari 'ga. A'eramū pēē 'ga pyyka 'ga monou imo-moa ppytunaiwa pype. Peu futat nipo 'ga 'ūina waemamū wa'jykājamū”, 'jau 'ga wemiayuwa 'gā nupe—'jau Jejui 'ga imome'wau oree.

Werowiare'ema 'gā nui werowiaara 'gā mojo'okawam

³¹A'ere Jejui 'ga 'uawa mome'wau oree:

—Anure nipo Pēneki'yramū je rekoi 'wyriaramū pē nupe. A'eramū nipo je tejua tejewya nū. Tejenyfuga pype futat nipo tejua nū. Ywagipewara 'gā juejue nipo 'ua je rupi. A'eramū nipo je teapyka 'wyriararete renawa 'arimū. ³²A'eramū nipo 'awa ywy pewarera

'gā najuejue etee futat 'ua ajatykau je rowase. A'eramū nipo je tejerowiaara 'gā mojo'oka tejerowiaare'ema 'gā nui. Sā'ā wyra jara 'ga weymawa mojo'oga. Karupa'mī mojo'oga karupana'nī awi. Nan tee futat nipo je ywy pewarera 'gā mojo'ogi ajai. ³³Tejerowiaaramū pē nupe nipo je 'i: “Ko katy pekwap, jejakwatawa katy”, 'jau nipo je tejerowiaaramū pē nupe. A'eramū nipo je tejerowiaare'ema 'gā nupe nipo je 'jau: “Kwe katy pekwap je wi”, 'jau nipo je 'gā nupe.

³⁴—A'eramū nipo je 'jau tejerowiaaramū pē nupe: “Je rerowiaara pejemogy. A'eramū Jeruwarete 'ga pē maku'iu. A'eramū pēē 'awamū pejejua 'au je pyri. Ymā te 'ā, ywy apoe'ēwe, Janeruwarete 'ga 'i jee ikue: ‘Anure nipo je ene rerowiaara 'gā mogyi 'wyriaramū ene pyri’, 'jau 'ga jee ikue. A'eramū pēē 'awamū pejeapyka 'au je pyri. 'Ga 'ā pē mogyi 'wyriaramū je pyri’, 'jau nipo je tejerowiaaramū pē nupe. ³⁵“Jepy'arayparamū ako pēē je mojemi'waa ai'i. Je'yuwejamū ako pēē 'y mua jee ai'i. Napēpytuna rūi agawewi futat je. A'etea ako pēē je mua pejeje'wyr ipe ai'i. ³⁶Jeraitye'emamū ako pēē taity mua jee ai'i. Jekaruaramū ako pēē je fuanuga ai'i. Moromunepawa pype je renamū ako pēē pejewau je pyri ai'i”, 'jau nipo je tejerowiaaramū pē nupe.

³⁷—A'eramū nipo pēē pejepronupa ee jee: “Maranime sipo ore ene mojem'i'wari rai'i? Maranime sipo ore 'y monoi enee nanē rai'i nū? ³⁸Maranime sipo ore ene muri oroje'wyr ipe rai'i nū? Maranime sipo ore taity monoi enee rai'i? ³⁹Maranime sipo ore ene fuanugi rai'i? Maranime sipo ore arawau ene resaka moromunepawa pype ene renamū rai'i?” 'jau nipo pēē pejepronupa ee jee—'jau Jejui 'ga oree.

⁴⁰—A'eramū nipo je 'wyrarareteramū te'ŷina 'jau pē nupe: “A'jea futat je 'i. Je rerowiaara 'gā amū ako okaraemāe'emamū ikue. A'eramū ako pēē mama'e monou 'gā nupe ikue. Je rerowiaara 'gā nupe mama'e mono re pēē je upe mama'e muara 'jawe futat jee”, 'jau nipo je tejerowiaaramū pē nupe—'jau Jejuī 'ga oree ikue.

⁴¹—A'eramū nipo je 'jau tejerowiare'ema 'gā nupe: “Pe'je pejewau je wi. Janeruwarete 'ga pē mono pē mogyau mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aipoa tata 'ga wapo mama'eukwaawa 'wyrara upe tee rakue numiamū, emiyuwa reewe numiamū. A'ere 'ā pēē je rerowiare'emamū mama'eukwaawa remiyuwamū futat pejemogy. A'eramū Janeruwarete 'ga pē monou pē mogyau eewe futat iapyaw ipe”, 'jau nipo je 'gā nupe. ⁴²“Nepemuri 'ā mama'ea jee. Naje mojemi'wari nanē ako pejepe jepy'arayparamū ai'i. Je'yuwejamū nanē ako pēē 'y mure'ema jee ai'i. ⁴³Naje muri nanē ako pejepe pejeje'wyr ipe ai'i, pejejepyri je ruramū ai'i. Jeraitye'emamū nanē ako pēē taity pe mure'ema jee ai'i. Jekaruaramū nanē ako pēē je fuanuge'ema ai'i. Moromunepawa pype je renamū nanē ako pēē pejewawe'em je pyri ai'i”, 'jau nipo je 'gā nupe.

⁴⁴—A'eramū nipo 'gā oporonupa ee jee: “Maranime sipo ore ene resagi enepy'arayparamū rai'i? Maranime sipo ore ene resagi ene'yuwejamū rai'i nū? Maranime sipo ore ene mure'ema oroje'wyr ipe rai'i? Maranime sipo ore ene resagi eneraitye'emamū rai'i? Maranime sipo ore ene resagi enekaruaramū rai'i? Maranime sipo ore ene resagi moromunepawa pype ene renamū rai'i?” 'jau nipo 'gā oporonupa ee jee.

⁴⁵—A'eramū nipo je 'wyrarareteramū te'ŷina 'jau 'gā nupe: “A'jea futat je 'i. Je

rerowiaara 'gā ikaraemāe'ema 'gā nupe mama'e monoe'em ire pēē je upe mama'e muare'ema 'jawe futat”, 'jau nipo je 'gā nupe.

⁴⁶—A'eramū nipo aipo 'gā awau ajemogyau mama'eukwaawa rapyaw ipe. Je rerowiaara 'gā etee te nipo oo osou ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimū rūi—'jau Jejuī 'ga imome'wau oree ikue.

Jejuī 'ga ree ifuwet ma'e 'gā

(Maku 14.1-2; Luka 22.1-2; Juā 11.45-53)

26 Imome'upaw ire Jejuī 'ga 'jau wemimu'eramū oree:

²—Ikoai'i maraka apoawa 'ara rekoī, Pasikwa 'jawa rekoī. Aipo rupi futat nipo 'gā Pēneki'yramū je pyygi je jukaawamū. Je rekoa futat nipo 'gā ipokutuka je monou je mu'ama 'ypeywar are—'jau 'ga oree.

³A'e pe a'eramū peramū mainana 'wyrara 'gā 'upa ajatykau judeu 'gā 'wyrari'ri 'gā netee. Mainana 'wyrararete 'ga rog ipe 'gā 'upa, Kaifasi 'ga rog ipe 'gā ajatykau 'upa.

⁴⁻⁵—Maran te jane Jejuī 'ga rerekoī? Jemime te jane 'ga pyygi?—'jau 'gā ajaupe 'upa. —Jerusareg ipewara 'gā iporomutat 'ga ree. A'eramū jane 'gā nowase jarekowe'em 'ga ree maraka apoaw ipe—'jau 'gā ajaupe. —Kasi a'e pe wowase 'ga rerekoramū 'ga remiyuwa 'gā jane apisi ne. Jemime te sireko 'ga 'jau. 'Gā nowase atywi te jane 'ga jukai—'jau 'gā 'upa ajaupe.

Jejuī 'ga ree jany kasiga reko'wokawet

(Maku 14.3-9; Juā 12.1-8)

⁶Petani pe Jejuī 'ga akou, Simāo 'ga rog ipe, ipito'om ma'efera 'ga 'wyr ipe. ⁷Poje kūjā ēē mū 'ua 'ga rerowyka. Jany kasiga ryrūa ēē erua. Itasiga apopyra aipo yrūnamū, aripasi 'jawa apopyra. Jany kasig epy epy ete poromū. 'Ga

jemi'wat 'ga renamũ eẽ ojany kasiga re-
rua eko'woka 'ga akag are. ⁸Eẽ remiapo
resakawe ore Jejui 'ga remimu'eramũ
aramara'neramũ ee. A'eramũ ore 'jau
arajaupe:

—Ma'eramũ sipo eẽ imomy ekoetei
'wei? ⁹Epy te 'ã 'aga jany kasiga a'i
kũi. A'eramũ amunipo 'ã eẽ ime'ega
ka'aranũ are janee. A'eramũ amunipo
'ã eẽ epyfera mua janee. A'eramũ amu-
nipo 'ã jane imojo'oka ikaraemãe'ema 'gã
nupe 'jau kũi— 'jau ore arajaupe.

¹⁰A'ere Jejui 'ga arajaupe ore'eawera
kwaawi. A'eramũ 'ga 'jau oree:

—Ma'eramũ pejemara'neramũ eẽ ree
'ũ? Mama'e esagea te eẽ wapo jee—
'jau 'ga oree. ¹¹—Ikaraemãe'ema 'gã
nooa'uweri futari pẽ nui. A'eramũ pẽẽ
anure mama'e monou 'gã nupe. A'ere
je te nako fukui futari pẽ pype— 'jau
'ga oree. ¹²—Je tymaw ipe je ree
eko'wogipyrama futat jany kasiga numi-
amũ. A'ere eẽ 'awauwe eko'wogi je ree, je
manũe'emauwe. Tene eẽ iapoi jee— 'jau
Jejui 'ga oree.

¹³—A'jea futat je 'i. Anure nipo 'gã
je mome'ui kwe pewara 'gã nupe. Amu-
nawa tesirũmera moyka nipo 'gã awau
je mome'wau kwe pewara 'gã nupe. Je
mome'uramũ nipo 'gã eẽ remiapofera
nanẽ imome'wau 'gã nupe nũ. A'eramũ
nipo 'gã anure najuejue etee futat
wea'aramũ eẽ remiapofer are— 'jau Je-
jui 'ga oree.

**Mainana 'wyrriara 'gã
nupe Judas 'ga 'eawet**

(Maku 14.10-11; Luka 22.3-6)

¹⁴A'ere Jejui 'ga remimu'eramũ ore
mũ oi oporogytau mainana 'wyrriara 'gã
nupe. Judas Iskariote 'ga futat poromũ
oo oporogytau 'gã nupe:

¹⁵—Taesaukat Jejui 'ga pẽ nupe 'jau.
A'eramũ sipo pẽẽ ma'ja mua jee 'ga re-
saukara repyramũ?— 'jau 'ga awau 'gã
nupe.

—Trĩta prata apopyrera ka'aranũũ
ywope'ia simono enee 'jau— 'jau 'gã 'ga
upe.

—Nai'i— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã trĩta ka'aranũũ ywope'ia
monou 'ga upe, Jejui 'ga ojeupe
esaukaawamũ.

¹⁶A'eramũ Judas 'ga wea'aramũ akou
ee. “Ojetee 'ga rekoramũ tomono 'ga 'gã
nupe 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ
'ga Jejui 'ga rerekou weape.

Ae a'wyre'ema 'gã nupe

'ga monoara 'ga

(Maku 14.12-21; Luka 22.7-13,
21-23; Juã 13.21-30)

¹⁷Awau owaẽma mani'oko'o
jopype'ema 'wawa upe, Pasikwa
'jawa apoawa upe. A'eramũ Jejui 'ga
remimu'eramũ ore 'jau 'ga upe:

—Ma'ape te jane jemi'wari? karupa'mĩ
ro'o reyri jarejee?— 'jau ore 'ga upe. —
Awỹja rog ipe ore erawau eya ki 'ei?—
'jau ore 'ga upe.

¹⁸A'eramũ Jejui 'ga 'jau oree:

—Pe'je pejewau Jerusareg ipe jare-
jekoty'aawa 'ga rog ipe. A'e futat je 'ga
upe ai'i. A'eramũ pẽẽ pejewau 'jau 'ga
upe: “Ku'jywa 'ga ore mut 'au. 'Nako
fukui je 'gã nupe. A'eramũ je enerog ipe
tejemi'wariweramũ tejemimu'e 'gã ne-
tee. Karupa'mĩ eyr are jeporo'uweramũ
tejemimu'e 'gã netee enerog ipe’, e'i 'ga
enee”, pe'je ki 'ga upe— 'jau Jejui 'ga
oree.

¹⁹A'eramũ ore arawau iapou Jejui 'ga
'eawer imũ etee futat. Maraka are ore
iapou, Pasikwa 'jawa maraka are.

²⁰Kaaruwamũ Jejui 'ga awau
ojemi'waa wemimu'eramũ ore retee.
²¹Orojemi'waaw ipe Jejui 'ga 'jau oree:

—A'jea futat je 'i. A'jea futat nipo
pẽẽ mũ je mono pejepe je ree iporo-
mutare'ema 'ga nupe je jukaukaa— 'jau
'ga oree.

²² Aipo renupawe ore aru'arasigamū 'ga je'eg are. A'eramū ore oroporonupa majepeinume ee 'ga upe aipo 'ga 'eramū: —Je upe te ere poromū?— 'jau ore 'ga upe.

Majepeinumenume ore oroporonupa ee 'ga upe.

²³ A'eramū Jejui 'ga 'jau oree:

—Je pyri ojemi'wat ma'eramū futat nipo pēē mū je monou 'gā nupe— 'jau 'ga oree. ²⁴—Ymā te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gā amū nupe rakue, jemanū are rakue. Pēneki'yra agawewi je ā. A'etea je ree iporomutare'ema 'gā je jukaukat 'gā nemikwasiarer imū etee futat. A'ere 'gā nupe je monoara 'ga tywereteramū te akou. Iporiay'i 'gā po pe je monoara 'ga numiamū. A'ere nipo Janeruwarete 'ga rereko tyweretei. Ma'eramū gatu nipo ā 'ga jeuwirakue 'ja— 'jau Jejui 'ga oree.

²⁵ A'eramū ae a'wyre'ema 'gā po pe 'ga monoarama 'ga, Judas 'ga, oporonupa ee 'ga upe:

—Je upe te ere poromū, ki Ku'jyp?— 'jau futatee Judas 'ga 'ga upe.

—Ēē. Ene upe futat je 'i— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

**Mani'oko'o'ia y'way reewe
'gā nupe imonoawet**

*(Maku 14.22-26; Luka
22.14-23; 1 Korītu 11.23-25)*

²⁶ Orojemi'waaw ipe Jejui 'ga mani'oko'o'i pyyka. A'ere 'ga eramā'jāu ywau eroje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mani'oko'o'ia eremut oree, Kiapi'ni— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

A'ere 'ga mani'oko'o'i mowoka imonou oree.

—Mani'oko'o'ia pepyyk i'wau. Koromū jero'oa— 'jau 'ga oree.

²⁷ A'ere 'ga y'way ryrū pyyka nū, eramā'jāu ywau nū. A'eramū futat 'ga oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe nū:

—Au'jete y'waya eremut oree, Kiapi'ni— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

A'ere 'ga imua oree.

—Pe'je itykua pāwē pāwē. ²⁸ Koa y'way jerya futat. A'ere'ere'i nipo 'gā amū je jukai jery reko'woka. Aipoa jery jeko'woga pētywera omepy. Jemanū are futat Jeruwarete 'ga pē katu'ogi kwaiwete. 'Awamū karupa'mia nepejukau'jawi pejetywera mepyawamū. Poromū futat ako 'ga je'eg ymanera ai'i. A'ere 'awamū 'ga je'eg yaua. 'Awamū jerya tee pē pirei pētywerawi— 'jau 'ga oree. —Jemanū are tee Jeruwarete 'ga pētywera moia pē nui je rerowiaaramū. 'Awamū poromū futat Janeruwarete 'ga je'eg yaua 'awamū. A'ea 'ga je'ega nimojopy'ruawi futari 'awamū— 'jau 'ga oree.

²⁹—A'jea futat je 'i. Je natykuru'jawi futari 'aga y'waya pē pyri. Anure tāmējē te nipo je itykuri pē pyri, Tejuwarete 'ga pyri pē neroo re tāmējē nū— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

³⁰ 'Ga porogytapaw ire ore aramara'aga 'ga retee Jarejuwarete 'ga muorypawamū. Aramaraka'ag ire ore arawau wytyr ipe, Oriweira 'jaw ipe.

Pedro 'ga momoranupawet

*(Maku 14.27-31; Luka
22.31-34; Juā 13.36-38)*

³¹ Arawaw ipe Jejui 'ga 'jau oree:

—'Awamū futat nipo pekwasio je wi je rejaa je mu'ama ojetee'i— 'jau 'ga oree. —Ymā te ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amū upe ee rakue: “Tajuka karupa'mi are omaenun ma'ere 'ga 'jau kwy. A'eramū 'ga reymawera 'gā awau okwasi'wau kwe pe 'jau kwy”, 'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa inuga ka'aran are rakue. A'eferupi tee futat nipo pekwasio pejewau je wi— 'jau 'ga oree. ³²—A'ere je temanū re je ferawi nū. Teferaw ire nipo je oi Garireja ywy pe pē nenune— 'jau 'ga oree.

³³ A'eramū Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Me te pa 'ga poromū 'jau nū. Je nae-jara'uweri futari ene mogou ojetee'i kūi. 'Gā te nipo opyamū ene wi ene rejaa ojetee'i kūi. A'ere je naejara'uweri ene kūi—'jau Pedro 'ga 'ga upe.

³⁴—A'jea futat sipo ere— 'jau Je-jui 'ga 'ga upe. —Je te a'jea futat a'e enee nū'ū: 'Awa ppytuna rupi nipo je kwakuw ape muapyapyt katu 'gā nupe. “Nakwaawi je 'ga”, 'jau nipo ene wyra-sokwē je'ege'emaue— 'jau 'ga Pedro 'ga upe.

³⁵ A'ere Pedro 'ga fuakaramū 'ga upe:

—Naani futari nū'ū. Na'ea'uweri futari je aipo 'jau nū'ū. “Nakwaawi je 'ga”, na'ea'uweri je. “Tene 'gā je jukai 'ga reewe futat”, a'e ete nipo je. Nakwakuwa'uweri futari je ene— 'jau Pedro 'ga Jejui 'ga upe.

Ore juejue nanē Pedro 'ga 'eawera rupi etee futat 'jau 'ga upe.

'Uwarete 'ga upe 'ga 'eawet

(Maku 14.32-42; Luka 22.39-46)

³⁶ Jejui 'ga awau owaēma Getsemani 'jaw ipe, wemimu'eramū ore retee. A'eramū Jejui 'ga 'jau oree:

—'Au ete pejup ra'ne. Iruupeu'i je oi teporogytau Tejuwarete 'ga upe ra'ne—'jau 'ga oree.

³⁷ A'ere 'ga muapyra 'gā etee erooi ojeupi. Pedro 'ga, Tiago 'ga, Juā 'ga. Mīmēra 'gā etee 'ga erawau ojeupi. Tiago 'ga, Juā 'ga retee Sepeteu 'ga ra'ya 'gā. Jejui 'ga 'arasiga 'ga mopy'aywyrarafenayau 'ga mogou. ³⁸ A'eramū 'ga 'jau muapyra 'gā nupe:

—Je'arasiga nipo 'ā je juka. Peser awi ete pejējupa. Peporogyta Jarejuwarete 'ga upe je pyri— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁹ A'eramū 'ga ojepe'au'i 'gā nui. Awau 'ūina peu'i wenupy'āu wapyka weakwara rerawau enūina ywy are futat erujaa oporogytau 'Uwarete 'ga upe:

—Kiapi'ni. 'Wyria'ri 'gā imara'ne je ree. 'Gā nipo 'ā je rereko tywerete 'ja. Ojeupe ene iapoukare'em ire amunipo 'ā 'gā nuapoa'uweri nanuara je ree. A'ere 'ā najeremifutar imū rūi te ereapoukat. Ejemifutar imū etee te 'ā ereapoukat 'gā nupe jee— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

⁴⁰ Oporogytapaw ire 'ga afu'ama awau muapyra 'gā pyri. A'ere 'gā seri 'upa. A'eramū 'ga 'jau Pedro 'ga upe:

—Peset te pejējupa? Pejeje'ega te nepemonoi'i Jarejuwarete 'ga upe je pyri? A'e'ja'wiramū miamū sipo neporogytai Jarejuwarete 'ga upe?— 'jau 'ga 'ga upe. ⁴¹—Peser awi. Peporogyta Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū pēē pejefuakaramū mama'e tywera apowe'em. Kasi a'e pe nepēfuakari ne. A'eramū pēē mama'e tywera etee iapou 'ga upe ne. Nepēparuapoweri agawewi nipo mama'e tywer are. A'etea nipo peapo. 'Ga upe pejeporogytawe'em 'eramū mama'e tywera etee futat peapo pejekou— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴² Aipo 'ga upe 'e re Jejui 'ga awau 'gā nui nū oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe nū:

—Kiapi'ni. Je ree iporomutare'ema 'gā ifuwet je ree. 'Gā te nipo 'ā je rereko tywerete 'ja. Ojeupe ene iapoukare'em ire amunipo 'ā 'gā nuapoi. A'ere 'ā najeremifutar imū rūi te ereapoukat. Ejemifutar imū etee te 'ā ereapoukat 'gā nupe jee— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

⁴³ A'ere 'ga awau ojewya wemimu'e 'gā pyri nū. Nānēwējēmī 'gā 'upa nū. Osea etee 'gā 'upa nū. Wopepyejamū etee 'gā ajemogyau. A'eramū 'gā osea 'upa 'ga ruramū nū. ⁴⁴ A'eramū Jejui 'ga awau oporogytau'japa 'Uwarete 'ga upe nū. ⁴⁵ 'Uwarete 'ga upe oporogyta re 'ga 'ua nū. Nānēwējēmī 'gā osea 'upa nū. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Peser etee futat nipo pejējupa nū ki sa? Au'je pejeser ire. 'Awamū futat 'gā Pēneki'yramū je monoi ae a'wyr'e'ema 'gā

po pe. ⁴⁶Pe'je iruukwe soo 'gā nekoaa 'jau. Kweramū ae a'wyre'ema 'gā po pe je monoara 'ga ruri— 'jau 'ga oree.

Jejui 'ga pyykawet

(Maku 14.43-50; Luka 22.47-53; Juā 18.3-11)

⁴⁷Jejui 'ga porogytapawe'emauwe Judas Iskariote 'ga 'ua. Jejui 'ga remimu'eferamū ore mū poromū. Kwaiwete 'gā nerua erojemorypa Jejui 'ga ree. A'eramū mainana 'wyrriara 'gā kwaiwete 'gā mua Judas 'ga rupi. Judeu 'gā 'wyrriari 'gā nanē kwaiwete 'gā mua 'ga rupi. Jyuaa 'gā erua muap. Mīmiera 'gā erua erojemorypa 'ga ree. ⁴⁸Mainana 'wyrriara 'gā nupe oporogytau Judas 'ga 'jau 'gā nupe rai'i: “Oo nipo je Jejui 'ga retywape pytea pē neape. A'eramū pēē a'e are 'ga kwaapa 'ga retywape pyteramū. A'erauwe futar iki pēē pejewau 'ga pyyka 'ga rerawau”, 'jau 'ga 'gā nupe rai'i. ⁴⁹A'eramū 'ga owaēma ppy we awau Jejui 'ga rerowyka 'jau 'ga upe:

—'Au te ereko, ki Ku'jyp?— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramū futat 'ga 'ga retywape pytea.

⁵⁰A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ejemifutara eapo etee futat— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

A'erauwe Judas Iskariote 'ga remireroofera 'gā 'ua Jejui 'ga pyyka, 'ga pofaa. ⁵¹A'ere Jejui 'ga remimu'eferamū ore mū oyyuu rekyita kūima'e 'ga amū ree, 'ga namī monoka. Furuk. Mainana 'wyrriararete 'ga remiayuwā 'ga namī yypa.

⁵²Aipo 'ga namī yywamū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ereapo awi nanuara. Ere ejy monou imunepa yrū pype kūi— 'jau 'ga 'ga upe. —Jyuu pyu ajajukaara 'ga te anure 'gā tajuka jyuu pyu 'jau— 'jau 'ga 'ga upe. ⁵³—“Nopoari nipo 'ga ruwa 'ga 'ga”, pe'je nipo kūi. Ojeupe je enūi re amu-

nipo 'ā Jeruwarete 'ga je poari futari. Kwaiwete amunipo 'ā 'ga ywagipewara 'gā mua je poaa— 'jau 'ga 'ga upe. ⁵⁴—A'ere je naenūi 'ga upe. Wemifutar imū 'ga iapoa etee futat je afutat. Ymā te Jeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gā amū nupe je pyyg are rakue. A'eramū je 'gā nemikwasiarer imū etee futat mama'e jeapo futaa tejee— 'jau 'ga oree.

⁵⁵A'ere 'ga 'jau opyykara 'gā nupe:

—Ma'eramū pēē ma'eramū pejejua muawa pyu je nupāu ekoete ū? muna'ywa 'jawe 'ū? Ma'eramū pēē muawa we erua jyuu reewe jepiara rupi 'ū? Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'gā mu'e je rekoramū miamū ako naje pyygi pejepe ai'i— 'jau 'ga 'gā nupe. ⁵⁶—Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amū upe jemanū are ikue. A'eramū 'ā pēē iapou 'ga remikwasiarer imū etee futat— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'e renupawe ore Jejui 'ga remimu'eramū orokwasi'wau 'ga wi, 'ga rejaa, oroka'jama 'gā nui. Orokyjau 'gā oropyyg awi. A'eramū ore oroka'jama 'gā nui.

Anasi 'ga rog ipe 'ga roeroawet

(Maku 14.53-65; Luka 22.54-55, 63-71; Juā 18.13-14, 19-24)

⁵⁷A'ere Jejui 'ga pyykara 'gā 'ga rerawau mainana 'wyrriararete 'ga rog ipe, Kaifasi 'ga rog ipe. Peu futat judeu 'gā 'wyrriari 'gā ajatykau Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā netee. A'eramū 'gā Jejui 'ga rerawau 'gā nupe. ⁵⁸Pedro 'ga awau 'gā newiri. A'ere 'ga nuerowygi Jejui 'ga. Mukuu etee futat 'ga akou 'ga wi. Awau 'ga owaēma mainana 'wyrriararete 'ga roga upe. A'ere Pedro 'ga nooi osou. Ukupepe etee futat 'ga awau akou 'oga osoma pype mainana 'ga remiayuwā 'gā pyri, Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'gā pyri nanē nū. Jejui 'ga rereko renuw are Pedro

'ga oporenuwiweramū akou. A'eramū 'ga akou mukuu'i etee futat 'ga rereko renupa.

⁵⁹Ojeupe 'gā Jejui 'ga reruramū mainana 'wyriara 'gā oje'ēma'e 'gā netee 'ga remiapo tywera mome'waramū rekaa. Judeu 'gā 'wyria'ri 'gā ajatykau 'gā nee nū.

—Sijuka futat 'ga 'jau— 'jau 'gā ajaupe. —A'ere jane nijuka ekoetei 'ga. Kasi a'e pe mytuna 'gā mara'neramū jane ree ne. A'eramū pēē i'me ma'e 'gā amū nerua. Jejui 'ga remiapo tywera 'gā tomome'u 'me janee 'jau— 'jau 'gā ajaupe.

⁶⁰A'eramū kwaiwete 'gā 'ua o'meramū Jejui 'ga ree. A'ere 'gā naju'jaju'jawe rūi imome'ui 'gā nupe. ⁶¹Poje mukūja 'gā 'ua o'meramū 'gā nupe:

—Ore aruenup 'ga je'ega ai'i. “Anure nipo je Jarejuwarete 'ga mogytaawa retygi. A'ere nipo je imuapyra 'ara rupi etee imowyri nū”, 'jau 'ga oreremi-anuwamū ai'i— 'jau 'gā imome'wau mainana 'wyriararete 'ga upe.

⁶²Aipo ojeupe 'gā 'e renupawe mainana 'wyriararete 'ga afu'ama 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'ja ere te 'gā nupe? Nereje'egi te 'ā 'gā nupe aipo 'gā 'eramū a'i kūi?— 'jau 'ga 'ga upe.

⁶³A'ere Jejui 'ga pigi etee u'ama. A'eramū mainana 'wyriararete 'ga 'jau 'ga upe:

—Jarejuwarete 'ga remianuwamū ere jee: Ene te Jarejuwarete 'ga remimurera? Ene futat te 'ga ra'yraretea?— 'jau 'ga 'ga upe.

⁶⁴—A'jea futat ere poromū. Je te 'ā Pēneki'yraretea. Anure nipo je apygi Pājērete 'ga yse katy, 'ga jakwatawa katy. Peu je renamū nipo pēē je resaka. Anure nipo je ruri tejewya ywag awi ywasiga rupi— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁶⁵A'erauwe mainana 'wyriararete 'ga waity monoroka amara'nea resaukaawamū.

—A'jea futat 'ga Jarejuwarete 'ga kuraui akou ra'e— 'jau 'ga 'gā nupe. —Jane futat te 'ā Jarejuwarete 'ga kurawa sienup 'awamū jarejemogyau. Na'gā amū rūi futat 'ā omome'u janee— 'jau 'ga 'gā nupe. ⁶⁶—Ma'ja pe'je te 'ga upe?— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Sijukaukat futat jane 'ga— 'jau 'gā 'ga upe. —Jarejuwarete 'ga te 'ā 'ga akurap.

⁶⁷A'eramū futat 'gā onymuna 'ga reakwar are, opo afuapyka erofaa 'ga ree. ⁶⁸Amumera 'gā 'jau 'ga nupā re 'ga upe:

—“Je te 'ā Jarejuwarete 'ga remimurera”, ere 'ā oree. A'eramū ene 'jau oree: Awyja ene nupāu 'awamū 'ū?— 'jau 'gā 'ga upe, 'ga rerekoemāu erekou.

Pedro 'ga Jejui 'ga kwakupa

(Maku 14.66-72; Luka 22.56-62; Juā 18.15-18, 25-27)

⁶⁹A'e pe Pedro 'ga 'ūina ukupepe. Poje mainana 'wyriararete 'ga remiayuwa ēē mū 'ua 'ga pyri 'jau 'ga upe:

—Ene Garireja ywy awi 'ut ma'efera kīā rewiri ako ma'eferamū ene, 'jau je rā, Jejui kīā rewiri ako ma'eferamū ene, 'jau je rā— 'jau ēē 'ga upe.

Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'gā pyri 'ga renamū ēē 'jau 'ga upe.

⁷⁰—Tee. Naani nū ī. Nakwaawi je 'ga nū ī. A'eramū awyja upe ene 'jau ekou ī— 'jau futatee 'ga ēē upe, ojeypyriwara 'gā nemianuwamū. —Nakwaawi je ene'ea nū ī— 'jau 'ga ēē upe.

⁷¹A'erauwe 'ga afu'ama awau 'oga osoma rokwarā katy. Poje peu oporowyky ma'e ēē mū 'ga resaka nū. A'eramū ēē 'jau ojeypyriwara 'ga upe:

—Ko kīā Jejui kīā rewiri ako ma'efera kīā futat. Nasare pe waranup ma'efera kīā rewiri ako ma'efera kīā futat— 'jau ēē 'ga upe.

⁷²A'eramū Pedro 'ga 'jau nū:

—Kuu. Ene'me awi i. Manamū te je aipoa kūima'e 'ga kwaawi 'i i— 'jau futatee 'ga ēē upe.

⁷³ A'ere peu u'am ma'e 'ga amū 'jau 'ga upe nū:

—A'jea futat ēē 'i enee. Ene futat 'ga rewiri ako ma'eferamū— 'jau 'ga 'ga upe. —Sā'ā ene Garireja ywy pewara 'gā je'ega rerekoa. A'eramū ene 'ga rewiri ako ma'efera futat— 'jau 'gā Pedro 'ga upe.

⁷⁴ —“Nakwaawi je 'ga” a'e je akiko. Janeruwarete 'ga remianuwamū te 'ā je 'eu'jawi. Nakwaawi je 'ga, 'jau. Nakwaawi je aipo pē'ea nū'ū. A'eramū pēē ma'ja upe 'jau pejemogyau 'ū?— 'jau 'ga 'gā nupe. —Te'me re je Jarejuwarete 'ga tejereko tywera futari tejee nū'ū— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'erauwe wyrasokwē je'egi. ⁷⁵ A'erauwe Pedro 'ga wea'aramū Jejui 'ga 'eawer are. “Wyrasokwē je'ege'emauwe nipo 'Nakwaawi je 'ga' ereu'jau'jap 'gā nupe” 'eawer are Pedro 'ga wea'aramū. A'eramū 'ga ojenosōu aipo u'eawera rerawau enujāna pe awi. A'eramū futat 'ga u'arasigamū wea'aramū ee.

—Ma'eramū je aipo 'jau ra'e 'ū?— 'jau 'ga 'ūina u'arasigamū. —Mama'e esage na'ga 'ā wapo jee jepi re'ā. A'etea pa je 'ā aipo a'e ekoete 'gā nupe ra'e nū— 'jau 'ga ojeupe.

A'eramū 'ga ajaa'wau awau u'eawera raykau.

Piratu 'ga upe Jejui 'ga reroowet

(Maku 15.1; Luka 23.1-2; Juā 18.28-32)

27 Ai'iwetetewe mainana 'wyriara 'gā judeu 'gā 'wyria'ri 'gā netee oje'ega ajaupe:

—“Je te 'ā Jarejuwarete 'ga ra'yraretea”, e'i ako Jejui 'ga janee ko. A'eramū jane 'ga jukaukaa 'gā nupe— 'jau 'gā ajaupe.

² A'eramū 'gā 'ga faa, 'ga rerawau Piratu 'ga rog ipe. Romanū 'gā opytuna 'ga amū monou 'wyriaramū 'ga m'ina judeu 'gā nupe rakue, Piratu 'ga monou 'wyriaramū 'gā nupe rakue. A'eramū 'gā Jejui 'ga rerawau Piratu 'ga upe.

Judas 'ga jejukaawet

(Atos 1.18-19)

³ “Sijukaukat Jejui 'ga 'gā nupe 'jau” 'e renupawe Judas Iskariote 'ga u'arasigamū 'gā nupe 'ga monoawer are. A'eramū 'ga Jejui 'ga resaukaawera repyfera rerawau erojewya mainana 'wyriara 'gā nupe, judeu 'gā 'wyria'ri 'gā nupe nanē nū.

—Kweramū trīta ywope'ia je upe pēnemimurera. ⁴ Mama'e tyweretea je aapo ai'i. Nuapoi futari 'ga mama'e tywera. A'etea je 'ga omono ekoete pē nupe ijukaukaa ai'i— 'jau 'ga awau 'gā nupe.

—Tee. Ene te futat te 'ā ere 'gā nupe rai'i— 'jau etee 'gā 'ga upe.

⁵ Aipo ojeupe 'gā 'eramū Judas Iskariote 'ga ka'aranūū ywope'i monou imomopoa ywyu 'gā nowase. A'eramū 'ga uēma awau ojejukau tupaama pyu.

⁶ Judas Iskariote 'ga ēmauwe mainana 'wyriara 'gā wowase 'ga remimomopora ka'aranūū ywope'i mono'oga.

—Koa ako jane ka'aranūūa simono Jejui 'ga resaukaawamū 'ga upe ai'i. A'eramū koromū 'ga repyfera futat— 'jau 'gā ajaupe. —“Aerepyfera perur awi Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe”, e'i 'ā Moisesi 'ga rakue. A'eramū jane imonowarū'em Jarejuwarete 'ga mogytaawa ka'aranūū ryrū pype— 'jau 'gā ajaupe. —Maran ajee jane erekoi 'ū?— 'jau 'gā ajaupe.

—Ywya simut ape judeue'ema 'gā nywiramū kūi— 'jau 'gā ajaupe.

⁷ Oporogytapaw ire 'ga erawau japepo apoara 'ga upe, 'ga ywy muawamū.

—'Awa ywya judeue'ema 'gā nywya— 'jau 'gā ajaupe.

⁸ Ka'aranūū ae repyfera 'gā imonou 'gā nupe wyy muawamū ojeupe. A'eramū 'gā aipo wyy re'roka, “wy rupap” 'jau 'gā e'roka.

⁹⁻¹⁰ Ymā te 'ā Jeremi 'ga oje'ega kwasiari aipo are rakue:

“Ywya pemut 'ga repyfera pyu. Japepo apoara 'ga ywya pemut, ere ki 'gā nupe”, 'jau Ku'jywa 'ga jee ikue.

“A'eramū je 'ga 'eawera mome'wau 'gā nupe.

“Trīta ka'aranūū ywope'ia simono 'ga muawamū 'jau', 'jau 'ga rakue.

A'eramū 'gā 'ga repyfera pyu wyy mua, Ku'jywa 'ga 'eawer imū etee futat”, 'jau Jeremi 'ga ikwasiaa rakue.

A'jea futat 'ga remikwasiarera. Ywya 'gā imua Jejui 'ga repyfera pyu, Jeremi 'ga 'eawer imū etee futat.

Jejui 'ga upe Piratu 'ga poronupawet

(Maku 15.2-5; Luka 23.3-5; Juā 18.33-38)

¹¹ Ojeupe Jejui 'ga reruramū Piratu 'ga oporonupa ee 'ga upe:

—A'jea te ene 'wyriaramū judeu 'gā nupe?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

—A'jea futat— 'jau 'ga 'ga upe.

¹² A'eramū mainana 'wyriara 'gā 'ga je'ēwu'jaga judeu 'gā 'wyria'ri 'gā netee. A'ere 'ga noje'egi futari oje'ēwu'jagamū.

¹³ A'eramū Piratu 'ga 'jau 'ga upe:

—Nereenuwi te 'gā je'ega? Ma'eramū nā'ā nereje'egi 'gā nupe re'ā?— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁴ A'ere Jejui 'ga noje'egi futari 'gā nupe. O'meramū te 'gā 'i. A'eramū 'ga oje'ege'ema 'gā nupe. A'eramū Piratu 'ga oporesagamū etee 'ga ree. “Ma'eramū sipo 'ga noje'egi?” 'jau 'ga ojeupe.

'Gā nupe Jejui 'ga monoawet

(Maku 15.6-15; Luka 23.13-25; Juā 18.39-19.16)

¹⁵ Mani'oko'o jopype'ema 'wawa maraka apoawa rupi Piratu 'ga

moromunepawa pype imunewipywera 'ga amū muēma judeu 'gā nupe jepi, 'gā nemienūiwera 'ga 'ga imuēma 'gā nupe jepi. ¹⁶ A'e pe a'eramū Parapasi 'ga ūina moromunepawa pype. Oporojuka ma'e 'ga. Judeu 'gā nemiesagete 'ga. ¹⁷ A'eramū Piratu 'ga 'jau 'gā nupe:

—Maranuara te je amuēm pē nupe? Jejui 'ga, Ku'jywa 'ga remimurera 'jawa 'ga te ra'u pefutat nū? Parapasi 'ga te ra'u pefutat nū?— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁸ Piratu 'ga mainana 'wyriara 'gā kwaapa futat. “Werecoayo pa 'gā 'ga ra'e. A'eramū pa 'gā a'eramū 'ga rerua jee ra'e”, 'jau Piratu 'ga ojeupe. “A'ere mytuna 'gā poromutaramū 'ga ree. A'eramū nipo 'gā 'jau: 'Jejui 'ga emut oree', 'jau nipo 'gā jee”, 'jau Piratu 'ga ojeupe.

¹⁹ 'Wyriara kanawa 'arimū Piratu 'ga ūina oporogytau 'gā nupe. Poje 'ga amū 'ua 'ga remireko ēē je'ega rerua 'ga upe: “Epoit kīā wi. Nuapoa'uweri kīā mama'e tywera. Afayup je kīā ree ko. Jefayuwa je mopiryyi ko. A'eramū ene epoia kīā wi. Erereko tywet kasi kīā ne”, 'jau ēē oje'ega mua omena 'ga upe, Piratu 'ga upe.

²⁰ A'e pype mainana 'wyriara 'gā judeu 'gā 'wyria'ri 'gā netee mytuna 'gā mojerowiarukaa oje'eg are.

—“Parapasi 'ga ki emuēm imua oree”, sa'e 'ga upe 'jau. “A'eramū ene Jejui 'ga jukaukaa jefaruu 'gā nupe”, sa'e 'ga upe 'jau— 'jau 'gā mytuna 'gā nupe, 'gā mojerowiarukaa ee.

²¹ A'eramū Piratu 'ga 'jau 'gā nupe:

—Maranuara 'ga te pefutat je imuēma pejejeupe?— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Parapasi 'ga te ki emuēm imua oree— 'jau 'gā 'ga upe.

²² A'eramū Piratu 'ga 'jau 'gā nupe:

—Maran te jane Jejui 'ga rerekoi? “Ku'jywa 'ga remimurera” 'jawa 'ga rerekoi?— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Ejukaukat 'ga 'ypeywar are— 'jau 'gā 'ga upe.

²³ A'eramū Piratu 'ga oporonupa ee 'gā nupe:

—Ma'ja te 'ga wapo ajukaawamū pē nupe rai'i?— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'ere 'gā afukafukai tee ajemogyau:

—Ejukaukat futat Jejuī 'ga 'ypeywar are 'gā nupe— 'jau 'gā wojere'emamū futat wafukaita 'ga upe.

²⁴ Niporenuwiweri 'gā 'ga je'eg are. A'eramū 'gā ojopy'rapy'rau etee futat wafukaita Piratu 'ga upe. A'eramū Piratu 'ga 'jau ojeupe: “Amono pa ajee je 'ga 'gā nupe kwy. Kasi a'e pe 'gā ore apisi ne kwy”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga 'jau wemiayuwa 'ga amū upe:

—'Ya erut ara jee— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramū 'ga 'y rerua 'ga upe. A'eramū Piratu 'ga ojepoeita mytuna 'gā nowase.

—Peesak je jepoeja. Je najeporokukaweri 'ga ree. “Nuapoi 'ga mama'e tywera”, a'e je ako pē nupe ko— 'jau Piratu 'ga 'gā nupe. —Je apoit futat 'ga wi, 'ga monou pēpo pe. A'eramū je tejepoeita pē nowase 'ga wi tepoiawa resaukaawamū— 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁵ A'eramū mytuna 'gā 'jau 'ga upe:

—“Ejukaukat 'ga”, aru'e ore enee. Ore te 'ā arajukaukat 'ga 'gā nupe. A'eramū nipo a'e are Janeruwarete 'ga ore rerekou tyweaete orera'yra 'gā neewe— 'jau 'gā 'ga upe.

²⁶ A'eramū Piratu 'ga Parapasi 'ga muēmukaa moromunepaw awi 'gā nupe. A'eramū 'ga 'jau jefaruu 'gā nupe:

—Pe'je Jejuī 'ga rerawau 'ga nupāu jea'gue'em futat. 'Ga nupāmaw ire pēē 'ga rerawau 'ga mu'ama 'ypeywar are— 'jau 'ga 'gā nupe. —A'eramū 'ga peu etee futat amanūmū u'ama 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe.

Jefaruu 'gā Jejuī 'ga rerekoemāawet

(Maku 15.16-20; Juā 19.2-3)

²⁷ 'Ga nupā jea'gue'em ire jefaruu 'gā Jejuī 'ga rerawau 'ga rerosou Piratu 'ga rog ipe nū. A'eramū 'gā opytuna 'gā ma-

jatykau 'ga ree. ²⁸ A'eramū 'gā 'ga raity mosoka 'ga wi. 'Wyriara raity piraga pyu 'gā 'ga kupe pīaa. ²⁹ A'ere 'gā juapekagūū muapŷina akagyrynāmū iapou 'ga upe. A'eramū 'gā imonou imunepa 'ga akaga pype. A'ere 'gā wywra'i'i monou 'ga po pe. A'ere 'gā wapyka wenupy'āu 'ga rowase 'ga rerekoemāawamū etee.

—Pemā'ē judeu 'gā 'wyriararete 'ga ree ki sa. 'Wyriara raity piraga 'ga wereko imunepa 'awamū. 'Wyriara akagyriā nanē 'ga wereko nū. Ywyrā'i'ia nanē 'ga wereko opo pe. 'Wyriararete 'ga nipo ki sa— 'jau 'gā ajaupe 'ga jaita 'ga rerekoemāu.

A'ere 'gā 'jau Jejuī 'ga upe:

—Ene te 'ā 'wyriararetea judeu 'gā nupe ra'e. 'Awamū ereko 'wyriarareteramū nakwaparimū rūi futat 'gā nupe— 'jau 'gā Jejuī 'ga upe, 'ga rerekoemāu erekou.

³⁰ A'ere 'gā onymuna 'ga ree. Ywyrā'i'i 'gā ekyita 'ga po awi, 'ga akaga nupāu ipyu. ³¹ A'ere 'gā 'ga rerekoemā re taity piraga moia 'ga wi nū. A'ere 'gā 'ga raity munepa 'ga wi nū. A'ere 'gā 'ga rerawau 'ga jukaaw ipe.

'Ypeywar are Jejuī 'ga monoawet

(Maku 15.21-32; Luka

23.26-43; Juā 19.17-27)

³² Jerusareg awi Jejuī 'ga renuēma ppy we 'gā Simāo 'ga rekoaa, Sirene ywy pewara 'ga rekoaa. A'eramū jefaruu 'gā 'jau 'ga upe:

—'Ypeywarā erokwap 'ga upe— 'jau 'gā 'ga upe.

A'eramū 'gā iupirukaa 'ga upe. ³³ Awau 'gā owaēma Gogata 'jaw ipe. ('Gā je'eg imū Gogata 'ea Aeakagera 'jawewara 'ea futat poromū).

³⁴ 'Ga rerowaēm ire 'gā muaga monou y'way pype 'ga upe numiamū. A'ere 'ga reapyoramū ee. A'eramū 'ga itykure'ema.

³⁵ A'ere 'gā 'ga jywa pypiraa 'ypeywar are. A'ere 'gā itaju pyu 'ga pokutuka

'ypeywar are. A'ere 'gā 'ga py maju'aa aju'arimū ikutuka itaju pyu. A'ere 'gā 'ga mafu'ama 'ga monou 'ga mu'ama 'ypeywarareewe futat. 'Ga rekoa futat 'gā imonou imu'ama 'ypeywar are ipokutuka. 'Ypeywar are 'ga mu'am ire 'gā 'ga raityfera mojo'oka ajaupe. Ita'i 'jawewara 'gā imomopoa 'upa ywyu. A'eramū 'gā ijewag are 'ga raityferamojo'oka. Sā'ā ae jugu momora. Nan futat 'gā ita'i 'jawewara momopori 'upa 'ga raityferamojo'okawamū. ³⁶'Ga raityfera mojo'og ire 'gā wapyka 'upa 'ga rarūmū. ³⁷A'ere 'gā 'yjepa'nī are ikwasiaripyera monou inuga ikutuka 'yw are 'ga apyte'rarimū. "Koromū futat judeu 'gā 'wyrararetea" 'ea 'gā imonou ikwasiaa 'yjepa'nī are. A'ere 'ga resakara 'gā 'ga jukaawera kwaawi.

³⁸'Ga reewe 'gā mukūja muna'ywa 'gā monou imu'ama 'ypeywar are. Muna'ywa pō'ō me 'gā Jejui 'ga mu'ama. ³⁹'Gā pyu okwap ma'e 'gā Jejui 'ga rerekoemāu 'ga kurapa:

⁴⁰—"Anure nipo je Jarejuwarete 'ga mogytaawa retygi. A'ere nipo je imuapyra 'ara rupi imowyri nū", ere 'ā rai'i. A'eramū ene ejua ejypa 'ypeywar awi. Ejepoat ejeteet futat— 'jau 'gā 'ga upe. —"Jarejuwarete 'ga ra'yramū je", ere 'ā jepi. A'eramū ene ejua ejypa 'ypeywar awi— 'jau 'gā 'ga upe.

⁴¹Mainana 'wyrara 'gā, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā, judeu 'gā 'wyrari 'gā. Mīmera 'gā nanē 'ga rerekoemāu 'upa nū.

⁴²—Opoat 'ga 'gā jepi. A'ere 'ga noje-poara'uweri futari. Israeu juapyreramū jane'wyrararetea e'i na a'e 'ga jepi re'ā? Siesag iki ajee 'ga rura 'ga jywa 'wei. 'Ga jyp 'ga ruramū sirowiat 'ga 'jau 'wei— 'jau 'gā ajaupe.

⁴³—"Jarejuwarete 'ga ree je jem-ogypygyi", e'i 'ga 'ā akou jepi. Siesak 'ga 'ga poara 'jau. "Je 'ā 'ga ra'yra", e'i 'ga 'ā

akou jepi— 'jau 'gā 'ga rerekoemāu 'upa 'ga jaita.

⁴⁴'Ga pyri imu'amipyera 'ga amū nanē 'ga kurapa nū.

Jejui 'ga manūawet

(Maku 15.33-41; Luka 23.44-49; Juā 19.28-30)

⁴⁵Kwara okwapa aje owepa. Ypytuna 'jawe futat oypyntunaiwamū. Kwara ajerewamū tāmējē awau weny jesagamū nū.

⁴⁶Kwara renye'emaue Jejui 'ga wafukaita oje'eg imū futat.

—*Eli eli lama sabactani*— 'jau 'ga oje'eg imū.

Oje'eg imū 'ga 'eawera: "Kiapi'ni, Kiapi'ni, ma'eramū te erepoit je wi?" 'ga 'ea futat poromū 'ga afukaja.

⁴⁷Aipo 'ga 'e renupara 'gā amū 'jau:

—Eliasi 'ga 'ga wenūi— 'jau 'gā ajaupe.

⁴⁸'Ga pyriwara 'gā amū ujāna amynejuranūū pyyka imonou imunepa y'waynana pype. A'ere 'ga imonou iupia 'ywa rapefā are imonou Jejui 'ga upe 'ga remipyteramū. ⁴⁹A'ere amumera 'gā 'i:

—Tene ra'ne. Siesak Eliasi 'ga rura 'ga mosoga 'ypeywar awi ra'ne 'jau— 'jau 'gā 'gā nupe.

⁵⁰A'ere Jejui 'ga wafukaju'japa nū. A'eramū futat 'ga amanūmū.

⁵¹A'eramū futat Janeruwarete 'ga mogytaawa my'jawa rowopypea taitya otoroka opojo'ogamū mytera rupi. Ywate awi we futat 'ua opojo'ogamū ywyu. Ywya otomoga 'ga manūnamū, itau nanē ojekajekau nū. ⁵²Teumera monoawera nanē ojeawopytymo'woka nū. Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gā kwaiwete oferapa ū'jāu ita kwar awi. ⁵³A'ere oferap ma'efera 'gā Jejui 'ga feraw ire etee te 'gā oi osou Jarejuwarete 'ga 'wyrarete pe, Jerusareg ipe. Kwaiwete Jerusareg ipewara 'gā 'gā nesaka.

⁵⁴Jejui 'ga manūnamū 'ga rarūarera 'gā 'ga manū resaka. Jefaruu 'gā, o'wyrara 'ga retee 'ga manū resaka. Mama'e tesirūgatua nanē 'gā esaka ywy yyja reewe. A'eramū 'gā okyjau ajemogyau. A'eramū 'gā 'jau:

—A'jea futat 'ga Ku'jywa 'ga ra'yra futat ra'e— 'jau 'gā ajaupe.

⁵⁵A'e pype nanē Jejui 'ga rewiri ako ma'efera 'gā kūjāmera 'gā 'upa muku'i 'ga manū resaka nū. Garireja ywy awi 'ga rupi 'ut ma'efera 'gā futat. 'Ga rewiri futat 'gā akou mama'ea 'ga upe iapoaramū. Poromū kūjāmera 'gā 'up 'ga manū resaka. ⁵⁶Ēē mū rera Mari Matarena, ajepeja ēē rera Mari. Aipoa Mari ēē Tiago 'ga y ēē Jose 'ga retee. Sepeteu 'ga ra'yra 'gā y ēē nanē akou 'gā pyri nū.

Ita kwara pype Jejui 'ga monoawet

(Maku 15.42-47; Luka 23.50-56; Juā 19.38-42)

⁵⁷⁻⁵⁸Kaaruwamū Jose 'ga, Arimateja pewarera 'ga awau Jejui 'ga reumera renūina Piratu 'ga upe.

—Amanū Jejui 'ga ko. 'Ga reumera toroo inuga ita kwara pype 'jau— 'jau 'ga awau Piratu 'ga upe.

A'eramū Piratu 'ga 'jau 'ga upe:

—Ere 'ga rerawau inuga ipype— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramū Piratu 'ga oje'ega monou jefaruu 'gā nupe: “Pemut Jejui 'ga reumera imojypa 'ypeywar awi imonou Jose 'ga upe”, 'jau 'ga oje'ega monou 'gā nupe. Jose 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'ga futat. Ika'aranūi kwai ma'e 'ga. ⁵⁹'Ga poromū Jejui 'ga reumera weroo iauwana inuga taity yau pyu, linu 'jawa pyu. ⁶⁰A'eramū 'ga 'ga reumera monou inuga ita kwara pype. Ita kwar yaua poromū. Jose 'ga futat iapoukaa rakue. Ojeupe futat 'ga iapoukaa rakue numiamū. A'ere 'ga Jejui 'ga reumera monoi inuga oma'eramera pype futat. 'Ga mono re 'ga itapewuu mojerapa imonou imyina ita kwara ra-

wopytymawamū. A'ere 'ga awau jui. ⁶¹Mari Matarena ēē ajepeja Mari ēē retee wapyka 'upa ita kwara rowase.

Ita kwara raarana 'gā

⁶²Ai'iwe mainana 'wyrara 'gā fariseu 'gā netee awau oporogytau Piratu 'ga upe:

⁶³—Oreera'ar ore Jejui 'ga 'meawer are. Amanūme'ewe 'ga 'meramū ore ikue: “Anure nipo je manūi. A'ere nipo imuapya 'ara rupi je ferawi nū”, e'i futatee 'ga ikue— 'jau 'gā imome'wau Piratu 'ga upe. ⁶⁴—A'eramū jefaruu 'gā amū iarūmū ore. Kasi a'e pe 'ga remiayuwera 'gā nuri 'ga reumera rerawau imima kwe pe ne. A'eramū 'gā 'jau ne: “Oferap futat 'ga u'eawer imū etee futat ra'e”, 'jau futatee nipo 'gā 'ga reumera mim ire ne. Aipo 'e re taetu 'gā 'mea 'ga 'meawera apyraawi ne— 'jau 'gā Piratu 'ga upe. —“Je te 'ā Ku'jywa 'ga remimurera”, e'i futatee 'ga ako ikue. A'ere 'ga 'me ate 'ga rekoramū rakue. A'eramū 'ga reumera mimarera 'gā 'mea 'ga 'meawera apyraapa ne— 'jau 'gā Piratu 'ga upe.

⁶⁵A'eramū Piratu 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pe'je ajee jefaruu 'gā amū rerawau iaaranamū— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁶⁶A'eramū 'gā jefaruu 'gā nerawau ita kwar ipe. A'ere 'gā ita kwara rawopytymawa mojewaka. “Gā amū ipe'aramū torokwaap 'gā iawopytymo'wokawera imojewakawer are 'jau”, 'jau 'gā jefaruu 'gā nupe. A'ere judeu 'gā awau imojewag ire. Jefaruu 'gā etee ejaa iarūmū.

Jejui 'ga ferapawet

(Maku 16.1-10; Luka 24.1-12; Juā 20.1-10)

28 Ikoai'i, ku'emaiw are, Mari Matarena ēē awau ajepeja Mari ēē retee ita kwara resaka. ²Poje ywy oyyita 'gā nee. Janeruwarete 'ga pyriwara 'ga amū 'ua ojypa ywag awi 'gā nupe, ita kwara rawopytymawa pe'au

jui 'gā nupe. A'ere 'ga 'ūina i'arimū 'gā nupe. ³Wenyfugamū 'ga tupā werawa 'jawe. 'Ga ryrūa nanē waparasiḡayramū 'ga ree nū. ⁴Ywag awi 'ut ma'efera 'ga resakawe ita kwara rarūara 'gā okyjau oyyita 'ga wi. A'eramū 'gā ajemogymogyau etee amanū ma'e 'jawe. ⁵A'eramū ywag awi 'ut ma'efera 'ga 'jau kūjāmera 'gā nupe:

—Pekyje awi je wi— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Jejui 'ga resaka te 'ā pejot, 'ypeywar are amanū ma'efera 'ga resaka te 'ā pejot. ⁶A'ere 'ga nitywi 'au. Oferap ako 'ga ko, u'eawer imū etee futat ko. Pe'je pejejua 'ga rupawera resaka— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'gā awau osou esaka.

⁷A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Pe'je pejewau pejejäna imome'wau 'ga remimu'e 'gā nupe. “Oferap kīā awau Garireja ywy pe pē nenune. Peu nipo kīā peesak”, pe'je ki 'gā nupe— 'jau 'ga kūjāmera 'gā nupe. —A'jea futat je imome'ui pē nupe— 'jau 'ga kūjāmera 'gā nupe.

⁸A'erauwe kūjāmera 'gā awau ūjāu ita kwar awi. Awau ujāna Jejui 'ga remimu'eferamū orepiara rupi. “Pekwap imome'wau” e ppyrauwe 'gā ujāna awau orepiara rupi. Okyjau futat 'gā ywag awi 'ut ma'e 'ga wi numiamū. A'ere 'gā ku'iramū etee ajemogyau awau ujāna. ⁹Gā waw ipe Jejui 'ga 'ua 'gā nekoaa.

—'Au te peko ra'e? Pēpy'ata'waawa owaēm pē nupe— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'erauwe kūjāmera 'gā 'ua 'ga rerowyka anuruka 'ua 'ga py pyyka opou. A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Ene te 'ā eneresage ore, Ku'jyp— 'jau 'gā 'ga upe 'ga rowase wāāpyramū 'upa.

¹⁰A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pekyje awi. Pe'je pejewau je mome'wau jeremimu'efera 'gā nupe. “Pe'je pejewau Garireja ywy pe. Peu tajesaukat pē nupe 'jau”, e'i kīā pē nupe

ko, pe'je ki 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹¹A'e pype ita kwara rarūarera 'gā amū awau osou Jerusareg ipe. Mainana 'wyriara 'gā nupe 'gā awau, wemiesagera mome'wau 'gā nupe. ¹²Ojeupe 'gā imome'u re mainana 'wyriara 'gā judeu 'gā 'wyria'ri 'gā majatykau ojee. A'eramū 'gā ojeupe imome'upyrera mome'wau ajaupe:

—Ma'ja te jane siapo 'awamū?— 'jau 'gā ajaupe.

—Simono kwaiwete ka'aranūia iarūarera 'gā nupe kūi— 'jau 'gā ajaupe.

¹³⁻¹⁴A'ere 'gā iarūarera 'gā nenūina oporonupa ee 'gā nupe. Imome'u re 'gā 'jau 'gā nupe:

—Pemome'u kasi 'gā nupe ne. Pē'me ore. “Ypytunimū ore serauwe Jejui 'ga remiayuwa 'gā amū nuri amunarūmū 'ga ree ra'e”, pe'je ore peje'meramū— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'eramū esakarera 'gā 'jau 'gā nupe:

—Tee nū'ū. Mama'e rarūaramū ae nosera'uweri nū'ū. “Oroser ore jui ra'e” 'e renuw ire 'wyriara 'ga amara'neramū ore ree ne nū'ū— 'jau 'gā 'gā nupe.

—Naani. 'Wyriara 'ga pē nenuw ire ore je'egi 'ga upe pē nupe. A'eramū 'ga amara'ne'emamū pē nee— 'jau etee 'gā 'gā nupe nū. —Simepy pēē pē'meramū 'jau— 'jau 'gā 'gā nupe.

¹⁵A'eramū 'gā aipo 'gā 'eramū 'gā mojerowiaa etee.

—Nai'i— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'eramū 'gā ka'aranūū pyyka 'gā nui.

A'eramū 'gā awau o'me mokwasi'wau kwe pe. A'eramū kwaiwete judeu 'gā 'gā 'me rerowiaa ajemogyau.

Jejui 'ga remimu'efera 'gā 'ga resaka

(Maku 16.14-18; Luka 24.36-49; Juā 20.19-23; Atos 1.6-8)

¹⁶“Garireja ywy pe pekwap Jejui 'ga resaka”, 'jau ywagipewara 'ga kūjāmera 'gā nupe rai'i. A'eramū ore Jejui 'ga

remimu'eferamū arawau Garireja ywy pe. Peu oroo re ore arawau ywytyr ipe, 'ga 'eawer ipe etee futat. ¹⁷ Jejuī 'ga resakawe ore 'ga muorypa arajemogyau.

—Ene te 'ā eneresage, ki Ku'jyp— 'jau ore 'ga upe 'ga resakawe.

'Ga resaka agawewi ore arajemogyau. A'etea 'gā amū nuerowiari 'ga.

¹⁸ Jejuī 'ga 'ua ore rerowyka oje'ega oree:

—Janeruwarete 'ga je mogo 'wyr- iaramū najuejue etee futat pē nupe 'awamū. Ywagipewara 'gā nupe, ywy pewaramū pē nupe nanē nū— 'jau 'ga oree.

¹⁹—A'eramū je 'jau 'awamū pē nupe: Pe'je pejewau je mome'wau kwe pe-

wara 'gā nupe najuejue etee futat. Amunawa moymoyka pejewau je mome'wau 'gā nupe, je rerowiarukaa 'gā nupe. Je rerowiar ire pēē 'gā pymīāu 'y pe. 'Gā pymīāu pēē iapou Jarejuwarete 'ga rer imū, 'Ga ra'yrareteramū je rer imū, 'Ga 'Agesage 'ga rer imū. Mīmeramū ore rer imū ki pēē 'gā pymīāu 'y pe. ²⁰ A'eramū pēē 'gā mu'jau jeje'eg are. “Peenup katu katu ki 'ga je'ega”, pe'je ki 'gā nupe. Kwe pe pejewau pejejemogyau pejejea'aramū je'e are. “Ywy teepawe'emamū je rekoi pē pyri au'jeteramū futat” je'e are pejejea'aramū pejejemogyau au'jeteramū futat— 'jau 'ga oree.

Maku

Maku 'ga Jejui 'ga rerowiaara. A'ere 'ga kunumīūūa te ywy pe Jejui 'ga reko-ramū rakue. A'eramū 'ga watawe'em Jejui 'ga rupi. Na'ga remimu'efera rūi 'ga. A'ere ywag ipe Jejui 'ga jewyr ire Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari Maku 'ga upe. A'eramū 'ga ka'arana kwasiaa inuga Jejui 'ga remi-apofer are rakue.

Juā Batista 'ga remimome'ufet

(Mateu 3.1-12; Luka 3.1-18; Juā 1.19-28)

1¹⁻² Jejui Kristu 'ga je amome'u pē nupe. 'Ga 'ā Janeruwarete 'ga ra'yraretea. A'eramū je morogyta esage mome'wau pē nupe 'ga ree. Ymā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe wa'yra 'ga ree rakue:

“Teje'ega mome'wara 'ga ra'ne nipo je amono ene renune, ene raperugawamū.

³ Amunawe'em ipe nipo 'ga amū awau akou wafukaita 'gā nupe:

‘Pe'je Jarejararete 'ga rape katu'oka imonou 'ga renune.

Pepyo esage etee futar iki imonou jareje-upe 'ga ruawamū', 'jau nipo 'ga akou wafukaita amunawe'em ipe”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Isai 'ga upe rakue. “Jarejararete 'ga rapea pekatu'ok 'ga renunewe”, 'jau 'ga 'gā nupe. Aipo upe 'ga 'i “pejetywer awi pe-poit” 'e upe te 'ga 'i.

⁴ Isai 'ga remikwasiarer imū etee futat ajee 'ā Juā Batista 'ga rekoi amunawe'em ipe Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gā nupe rakue:

—Pe'je pejepoia pejetywer awi. Jui pepoir ire je pē pymīāu 'y pe, pejetywer awi pēpoiawera

resaukaawamū. A'eramū Janeruwarete 'ga pētywera moia pē nui, pē mogyau wemiayuwamū— 'jau 'ga akou 'gā nupe amunawe'em ipe rakue.

⁵ Judeja ywy pewara 'gā, Jerusareg ipewara 'gā netee awau Juā 'ga je'ega renupa. Otywer awi 'gā poir ire, Juā 'ga 'gā pymīāu 'y pe. Jotāuy pe 'ga 'gā pymīāu. “Awamū mama'e esage etee taapo 'jau, Jarejuwarete 'ga je'eg imū 'jau”, 'jau 'gā ojepymīāukaa 'y pe 'ga upe. ⁶ Juā 'ga kameru rawa apopyrera rerekou waityramū imunepa. Wyra pirera 'ga erekou aku'afaawamū. 'Ga remi'ua tukut, eit. Mīmera 'ga remi'ua rakue. ⁷ Jejui 'ga ree 'ga aipo 'jau rakue:

—Je rewiri te nipo 'ga amū ruri. 'Ga te kūiima'eeteetea. Je nakūiima'eeteete rūi. Akotee'i ma'ea te je— 'jau Juā 'ga 'gā nupe. —Apoat te je 'ga tekou. ⁸ Je 'ā a'jea futat apymī pēē 'y pe tekou. A'ere 'ga te nipo Janeruwarete 'ga 'Agesagea amut pē nupe— 'jau Juā 'ga wenupara 'gā nupe rakue.

'Y pe Jejui 'ga pymīawet

(Mateu 3.13-17; Luka 3.21-22; Juā 1.31-34)

⁹ Jotāuy pe Juā Batista 'ga reko-ramū Jejui 'ga 'ua owaēma 'ga upe rakue. Garireja ywy awi, Nasare 'jaw awi 'ga 'ua owaēma 'ga upe. A'e pe 'ga ojepymīāukaa 'y pe Juā 'ga upe rakue. ¹⁰ 'Y awi awua ypy we Jejui 'ga amā'jāu ywau ywaga woga resaka. A'e awi Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ua ojypa 'ga ree. Pykau 'jawe 'ua ojypa 'ga ree. ¹¹ U'agesage jyw ire Janeruwarete 'ga oje'ega mua ywag awi wa'yra 'ga upe:

—Ene te 'ā Jera'yraretea. Ene 'ā jeremifutararetea. Ene 'ā je muory-pararetea ejee— 'jau 'ga oje'ega mua ywag awi 'ga upe.

**Amunawe'em ipe
Jejui 'ga rerawaawet**

(Mateu 4.1-11; Luka 4.1-13)

¹² Aipo re Janeruwarete 'ga 'Agesagea Jejui 'ga rerawau amunawe'em ipe 'ga rerekou. ¹³ Kwarêta 'ara magwapa Jejui 'ga akou jū me. Aipo pe 'ga rek-waw ipe futat mama'eukwaawa 'wyrirara 'jau 'ga upe: “Tamotywerukat 'ga 'jau kwy”, 'jau mama'eukwaawa 'wyrirara Jejui 'ga upe numiamū. A'ere Jejui 'ga nomojerowiari futari mama'eukwaawa 'wyrirara akou rakue. Aipo jū me wyra jarūa kwaiwete agawewi. A'etea wyra nokoi 'ga ree. Omojerowiare'emauwe mama'eukwaawa 'wyrirara ojepe'au 'ga wi. A'eramū ywagipewara 'gā amū 'ua ojejukau Jejui 'ga ree.

Jejui 'ga porowyky ppyruga

(Mateu 4.12-22; Luka 4.14-15; 5.1-11)

¹⁴ Anure Jejui 'ga Juā Batista 'ga rera renupa. “Juā Batista 'ga 'gā oppyk imonou imunepa im̄yina moromunepawa pype ai'i” 'e renupawe Jejui 'ga awau jui, awau ojewya Garireja ywy pe nū. Morogyta esagea 'ga awau imome'wau peuwara 'gā nupe, Jarejuwarete 'ga wi 'ut ma'efera morogyta esage mome'wau 'gā nupe. ¹⁵ A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Wemiayuwamū pē mogy are Janeruwarete 'ga fueweramū. A'eramū ki pēē pejepoia pejetywer awi. Anurenure'i nipo Janeruwarete 'ga wemimureramū je m̄yi 'wyririamū pē nupe. “Pejetywer awi pepoir ire 'ga pē katu'ogi pē mogyau wemiayuwamū”, aipo 'ea ki perowiat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹⁶ Garireja ypiauu reme'y'warimū wataaw ipe Jejui 'ga pira rewara 'gā nesaka, mukūja 'gā nesaka. Simão Pedro 'ga taityuu momoa wewirera 'ga, Andre

'ga retee. ¹⁷ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pe'je pejejua je rupi. Simu'e pēē 'jau. Naipira rewara rūi pēē 'awamū. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara te nipo pēē 'awamū— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁸ A'erauwe 'gā taityuu rejaa awau 'ga rupi. ¹⁹ Iruupeu'i Jejui 'ga 'gā amū nesaka nū, Tiago 'ga 'ga rewirera 'ga, Juā 'ga retee nū. Sepeteu 'ga ra'yra 'gā poromū. Yaruu pype 'gā 'upa 'uwa 'ga pyri, taityuu momyka. ²⁰ A'eramū Jejui 'ga 'gā mo'wya nū:

—Pe'je pejejua je rupi pēē nanē nū— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'erauwe 'gā 'ua ūjāu yaruu awi. 'Uwa 'ga 'gā ejaa, 'ga upe oporowyky ma'e 'gā neewe. A'eramū 'gā awau Jejui 'ga rupi.

Mama'eukwaawa rerekwat

(Luka 4.31-37)

²¹ Jejui 'ga wemimu'e 'gā nerekou eru-atau. Awau 'gā owaēma Kafanaū pe. Morowykye'ema rupi 'gā awau osou judeu 'gā jatykaaw ipe. A'eramū Jejui 'ga ajatyka ma'e 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga je'eg are. ²² 'Ga renupara 'gā oporesagamū ajemogyau 'ga ree. 'Wyrirara 'jawe 'ga oporogytau 'gā nupe. A'eramū 'ga 'gā moporesagakaa etee ojee.

—Kuu. 'Ga pa'e aipo e'i ae mu'jau ra'e nū. NaMoisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā 'jawe rūi 'ga porogytai. Moisesi 'ga 'eawer are moromu'jara 'gā Moisesi 'ga 'eawer imū etee futat 'gā ae mu'ei— 'jau 'gā ajaupe. —A'ere Jejui 'ga nanarūi. U'eawer imū etee futat 'ga jane mueapyoi ee— 'jau 'gā ajaupe, oporesagamū Jejui 'ga ree.

²³ A'e pype mama'eukwaawa rerekwara 'ga amū 'ua owaēma 'gā nupe. Mama'eukwaawa 'ga wereko. A'eramū 'ga muafukaita:

²⁴ —Jejui! Nasare pe waranup ma'eramū je 'i ene upe: Ma'ja are te ereko ki sa?— 'jau mama'eukwaawa

Jejui 'ga upe. —Ore momapa te erejot ra'e? Akwaap je ene. Jane 'arimūwara 'ga remimurera te 'ā ene— 'jau mama'eukwaawa Jejui 'ga upe.

²⁵ A'eramū Jejui 'ga 'jau jupe:

—Epije ene ekou. Ere ejepe'au 'ga wi— 'jau Jejui 'ga jupe.

²⁶ A'eramū 'ga pirowara 'ga wi uēmawamū 'ga monou 'ga moyyita nanimenime. A'eramū 'ga pirowara waemamū ojepe'au 'ga wi. ²⁷ A'eramū esakarera 'gā opiryyjamū 'ga pirowara pe'aramū. A'eramū taetu 'gā oporesagamū 'ga ree. A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—Kuu. Maran te 'ga mama'eukwaawa pe'ai 'ga wi nū'ū? Mama'e yau are te 'ga jane mu'ei? Mama'eukwaawa miamū 'ga je'ega wenup a'i kūi. Oje'eg imū etee futat 'ga mama'eukwaawa mojepe'aukari erekwara 'ga wi— 'jau 'gā ajaupe, oporesagamū Jejui 'ga ree.

²⁸ Mama'eukwaawa wejue 'ga imonou 'ga wi. A'eramū taetu Jejui 'ga rera okwasi'wau Garireja ywy pype kamēsiete.

Pedro 'ga rojo ēē

(*Mateu 8.14-15; Luka 4.38-39*)

²⁹ A'ere Jejui 'ga uēma judeu 'gā jatykaaw awi wemimu'e 'gā netee. A'eramū Simāo Pedro 'ga, wewirera Andre 'ga retee 'ga mo'wya oje'wyr ipe. A'eramū Jejui 'ga awau. Tiago 'ga, Juā 'ga. Mīmera 'gā 'ga erawau. ³⁰ Simāo 'ga rojo ēē oro'yramū 'upa okama pype. Jejui 'ga rerowaēmawe Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Jerojo ēē iro'y. Esak ēē ēē ro'y awi— 'jau 'ga 'ga upe.

³¹ A'erauwe Jejui 'ga awau ēē resaka. A'eramū 'ga ēē popyyka, ēē ro'ya moia ēē wi. A'eramū 'ga ēē mowya ēē kama awi. A'eramū futat ēē afu'ama mama'e apou 'gā nupe, 'gā mojemi'waa.

Ojero'wu ma'e

(*Mateu 8.16-17; Luka 4.40-41*)

³² Kwara rese re, peuwara 'gā ojero'wu ma'e 'gā nerua Jejui 'ga upe. Mama'eukwaawa rerekwara 'gā nanē 'gā erua nū. ³³ Amunaw ipewara 'gā ajatykaupap futat ukaripe. ³⁴ A'eramū Jejui 'ga ojero'wu ma'e 'gā majarueteupap. Mama'eukwaawa nanē 'ga ipe'au kwaiwete 'gā nui. Mama'eukwaawa Jejui 'ga okwaap futat numiamū. A'ere Jejui 'ga nomoje'egukari, erekwara 'gā nui ipe'au.

Garireja ywy pype Jejui 'ga reko

(*Luka 4.42-44*)

³⁵ Ypytu'nīnauwe Jejui 'ga afu'ama awau awotywe'eme oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe. ³⁶ Simāo Pedro 'ga, opytuna 'gā netee awau kwe pe Jejui 'ga rekaa. ³⁷ 'Ga rekoar ire 'gā 'jau 'ga upe:

—Mytuna 'gā ene rekat, ki Ku'jyp. Soo jarejewya 'gā pyri 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

³⁸ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pe'je iruukwe. 'Awamū jane oi ajepeja amunaw ipe te— 'jau 'ga wemimu'e 'gā nupe. —Janeruwarete 'ga je mono kwe pe nū. “Kwe pe ekwap je mome'wau 'gā nupe”, e'i 'ga jee ikue. “Pejetywer awi pēpouriweramū Janeruwarete 'ga imoiri pē nui, pē mogyau wemiayuwamū”, ta'e 'gā nupe 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe. —Kwe pewara 'gā nupe aipo mome'wawamū nanē je ruri nū— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁹ A'eramū Jejui 'ga awau watau Garireja ywy raapa. Judeu 'gā jatykaaw ipe 'ga 'gā mu'jau morogyta esage are. “Pejetywer awi pēpouriweramū Janeruwarete 'ga imoiri pē nui, pē mogyau wemiayuwamū”, 'jau 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee. Mama'eukwaawa nanē 'ga imoia erekwara 'gā nui nū.

Ipito'om ma'e

(Mateu 8.1-4; Luka 5.12-16)

⁴⁰ Ipito'om ma'e 'ga 'ua Jejui 'ga pyri. Wenupy'au 'ga wapyka 'jau Jejui 'ga upe:

—Je resag ape, ki Ku'jyp. “Jejui 'ga ae katu'okara”, e'i 'gā jee. A'eramū je tejua tejesaukaa enee. Je ree ejemuaēmiweramū je mokā'ē ape— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴¹ Aipo ojeupe 'ga 'erauwe Jejui 'ga ajemuaēma 'ga ree. A'eramū 'ga opo monou ipito'om ma'e 'ga 'arimū.

—Ko ajee je ene mokā'ēi 'wei— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁴² Oje'arimū 'ga po mono ppyrauwe okā'jāu 'ga pito'oma 'ga wi. A'eramū futat 'ga pira ojekatu'oka.

⁴³⁻⁴⁴ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Eremome'u kasi emokā'ēawera tekoote 'gā nupe ne. Ere ewau ejesaukaa mainana 'ga upe ra'ne. “Je resag ape. Jepito'oma okā'ē je wi”, ere ewau 'ga upe. “A'jea futat ra'e”, te'i 'ga enee 'jau, ene resaka 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —A'ere ene ejeymawa mū rerawau 'ga upe. A'eramū 'ga iapyau Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa enekā'ēawer are— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Moisesi 'ga 'eawer imū etee futat ene ejeymawa mū rerawau iapyaukaa Jarejuwarete 'ga muorypawamū. Ejeymawa mū rapyaukara ene ekā'ēawera resaukaawa futat— 'jau Jejui 'ga ipito'om ma'efera 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga 'ga monou mainana 'ga pyri. ⁴⁵ A'ere ipito'om ma'efera 'ga omokā'ēawera nomimi futari, Jejui 'ga rera mokwasi'wau amunawa pype. A'eramū Jejui 'ga rera renupara 'gā aku'iramū 'ga ree.

—Kuu. Jejui 'ga 'ga pito'oma omokā'ē 'ga wi. Niesagi futari jane 'ga amū 'gā pito'oma mokā'ēa jepi— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā oporesagiweramū Jejui 'ga ree. A'eramū Jejui 'ga osowe'em amunawa pype. Amowapirukare'emamū 'ga

nosei amunawa pype. Awotywe'em ipe etee futat 'ga akou. A'eramū kwaiwete 'gā 'ua 'ga rekaa. Tesirūmer imūwara 'gā 'ua 'ga rekaa.

Iteu ma'e 'ga

(Mateu 9.1-8; Luka 5.17-26)

2 Ko'iko'i ete Jejui 'ga awau ojewya Kafanaū pe nū. A'erauwe 'ga rera okwasi'wau amunawa pype kamēsiete. “Ut Jejui 'ga owaēma ra'e”, 'jau 'gā ajaupe. ² A'eramū mytuna 'gā awau ajatykau 'ga ree, ojejaga 'ga rekwawa 'oga pype. A'eramū 'gā 'oga matyneema. Nitywi futari ae pyrugawa. 'Okwar ipe miamū futat nitywi ae pyrugawa. A'eramū Jejui 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gā nupe. “Pejetywer awi pēpoiweramū Janeruwarete 'ga pētywera moiri pē nui, pē mogyau wemiayuwamū”, 'jau 'ga 'gā nupe. ³ A'e pype irūpāwē 'gā iteu ma'e 'ga rerua, 'ga rupia. 'Ga rupawa pype 'gā 'ga rerua 'ga upe. ⁴ A'ere 'oga nijumypykwari ae pyu. A'eramū 'gā 'ga rerosowarū'em. A'eramū 'gā 'ga rerawau 'ga roerojeupia 'opewuu apyte'rarimū. A'eramū 'gā 'oga pyrau'jaw ape mopoka jui. Imopog ire 'gā iteu ma'e 'ga monou imojypa. 'Ga rupawa reewe futat imonou tupaama pyu Jejui 'ga rowase. ⁵ A'eramū Jejui 'ga 'jau ojeupe: “Je rerowiat pa 'gā ajemogyau ra'e”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga 'jau iteu ma'e 'ga upe:

—Enetywera je amoit ene wi ki 'ei— 'jau 'ga 'ga upe.

⁶ Jejui 'ga 'e renupawe Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā amū 'jau ojeupe etee futat. ⁷ “Kuu. Maran te 'ga nokyjei aipo 'e awi nū'ū? Jarejuwarete 'ga 'ga akurap ra'e. Janeruwarete 'ga etee te janetywera omoit jane wi. A'ere 'ga 'Enetywera je amoit ene wi' 'eramū 'ga 'Je Jarejuwarete 'ga 'jawe je reko'i' 'ga 'i", 'jau 'gā ojeupe etee futat.

⁸A'ere Jejui 'ga 'gā kwaawi ojee. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ma'eramū pēē poromū 'jau pejejeupe 'ū?— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁹—Je upe naayi. Iteu ma'e mafu'amaramū ae nanē ojoywera moiri ajauī nū— 'jau 'ga 'gā nupe. ¹⁰—Pēneki'yra je 'ā. A'eramū je tepājē resaukaa pē nupe. Iteu ma'e 'ga je amafu'am pē neape. 'Ga fu'ama resaka tajekwaap pejepe 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —“Aeteufera 'ga amafu'am. Aetywera 'ga omoit nanē ae wi nū”, tepe'je 'jau. Jeruwarete 'ga te 'ā opājē amut jee. A'eramū je pētywera moia pē nui, iteu ma'ea mafu'ama nanē nū— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'ga 'jau iteu ma'e 'ga upe:

¹¹—Ere efu'ama jui. Ejupawa pyyka erawau eje'wyr ipe— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

¹²Aipo ojeupe 'erauwe iteu ma'e 'ga afu'ama 'gā neape. A'eramū 'ga wupawa pyyka erawau enuēma 'og awī. A'eramū 'ga resakarera 'gā 'jau:

—Kuu. Amafu'am 'ga 'ga ki 'ei— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā oporesagamū 'ga ree. A'eramū 'gā 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ā eneresage. Naruesagi ore nanuara mama'ea jepi— 'jau 'gā Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa ee.

Levi 'ga mo'wyawet

(Mateu 9.9-13; Luka 5.27-32)

¹³A'ere Jejui 'ga awau Garireja ypiaū upe nū. Kwaiwete 'gā awau 'ga rewiri 'ga rekaa. Wekoaramū 'ga 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga je'eg are. ¹⁴Awaw ipe Jejui 'ga Levi 'ga resaka. Aufeu 'ga ra'yra 'ga. 'Wyarararete upe ka'aranūū pyykara 'ga poromū Leviramū. 'Ga porowyky 'ga renamū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ere ejua je rupi— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe Levi 'ga afu'ama awau Jejui 'ga rupi. ¹⁵Anure Jejui 'ga ojemi'waa Levi 'ga 'wyr ipe wemimu'e 'gā netee.

'Gā neewe 'wyriararete upe ka'aranūū pyykara 'gā ojemi'waa. Mama'e tywera apoara 'gā nanē ojemi'waa 'gā pyri nū. Jejui 'ga rewiri oo ma'e 'gā poromū. ¹⁶A'eramū Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā Jejui 'ga resaka, mama'e tywera apoara 'gā pyri 'ga jemi'waa 'ga renamū. Aipo moromu'jara 'gā fariseua. Jejui 'ga resakawe 'gā 'jau 'ga remimu'e 'gā nupe:

—Kuu. Ma'eramū pē mu'jara 'ga ojemi'waa 'wyriararete upe ka'aranūū pyykara 'gā pyri 'ū? Nia'wyrī 'gā kūi. Mama'e tywera apoara 'gā pype nanē 'ga reni ojemi'waa kūi. Nojemi'wari noko ae 'gā pyri 'ja. Nia'wyrī 'gā ajemogyau kūi— 'jau 'gā 'gā nupe.

¹⁷Aipo 'ga 'e renupawe Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—'Gā pyri je rekoi 'gā poaawamū te nū'ū. Je 'ā morofuanugara 'jawewara te ako 'gā nupe. Sā'ā morofuanugara 'ga muaga monoa ojero'wu ma'e 'gā nupe etee. Nomono ekoetei futari 'ga ijero'wue'ema 'gā nupe muaga. Nan tee futat je. Ia'wyrē'ema 'gā katu'okawamū te je ruri ikue. “Je jeresage”, pe'je 'ā. A'ere je naesage ma'eramū rūi je ruri pē katu'oka. Itywet ma'e 'gā katu'okawamū tee je ruri ikue— 'jau 'ga 'gā nupe.

'Gā jemi'ware'em are 'gā mu'eawet

(Mateu 9.14-17; Luka 5.33-39)

¹⁸Juā Batista 'ga remiayuwa 'gā oporogytau Jarejuwarete 'ga upe ojemi'ware'eme. Fariseu 'gā nanē 'gā 'jawe ete iapou nū. A'eramū 'gā amū 'jau Jejui 'ga upe:

—A'jea futat nū'ū. Juā Batista 'ga remiayuwa 'gā ojemi'ware'ema futat oje'ega Jarejuwarete 'ga upe jepi. Fariseu 'gā nanē ojemi'ware'ema oporogytau 'ga upe nū. Ma'eramū ajee eneremiayuwa 'gā nanarūi 'ū? Niojeri agawewi 'gā 'ā ojemi'war awi. A'etea 'ā 'gā oje'ega

omono Jarejuwarete 'ga upe— 'jau 'gā Jejuu 'ga upe.

¹⁹ A'eramū Jejuu 'ga 'jau 'gā nupe:

—Akokatu ma'e 'gā nekokaturamū sipo 'gā nekokatu resakara 'gā ty'ara rerajemogyi maraka are? Naani. Sā'ā akokatu ma'e 'gā nekoramū ae poire'ema ojemi'war awi. ²⁰ A'eramū 'gā ore tāmējē opoia ojemi'war awi oporogytau Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejuu 'ga oje'ega 'gā nupe. —Nan tee futat jeremiayuwa 'gā niojeri ojemi'war awi ojepyri je rekoramū. Ojewi je o re te nipo 'gā nojemi'wari ajemogyau. Je o re nipo 'gā 'arasigamū ajemogyau je ree. A'eramū nipo 'gā ojemi'ware'ema ajemogyau wea'aramū je ree— 'jau Jejuu 'ga 'gā nupe.

²¹ —Ymā te 'ā aeypy 'gā pē mu'ei mama'e are rakue. A'ere je 'ā 'awamū pē mu'ei nū. Amutee are je 'awamū pē mu'ei nū. A'ere nepemojopypea'uweri jeporogyta aeypy 'gā nemimome'ufer are. Jeporogyta are ojemu'e ma'eramū ki a'ea etee futat peapo. Pemojopype kasi morogyta ymaner are ne. Morogyta ymaner are ojemu'e ma'e 'gā nuapoi jeporogytau mama'ea— 'jau Jejuu 'ga 'gā nupe. —Naperugi ae taity ymanera taity yau pyu. Kasi a'e pe opoejamū taity yau erojefuapygi etee ne. A'eramū futat taity ymanera otoroka etee nū.

²² Y'way yau ae nueko'wogi yrū ymanera pype. Yrū yau pype te ae eko'wogi. Yrū ymana pype sieko'wok 'eramū ajaiwamū erujewi. A'eramū futat opy'apefugamū wajaiwamū yrū pype. A'eramū futat wyrū kakau. A'eramū ojeko'woka. Yrū yau pype eko'wog ire ojeko'woke'ema. Wyrūa kaw'em nanē nū. Nan tee futat nepemojopypearūi jeporogytafera morogyta ymanera pyu— 'jau Jejuu 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

Morowykye'em are 'gā mu'eawet

(Mateu 12.1-8; Luka 6.1-5)

²³ Morowykye'ema mū rupi Jejuu 'ga awau juowuurana ko pyterimū wemimu'e 'gā netee. Wataaw ipe 'ga remimu'e 'gā a'ŷja pa'wau opo pe erawau. ²⁴ Gā nesakawe fariseu 'gā amū 'jau Jejuu 'ga upe:

—Kuu. Emā'ē 'gā nee ki sa. Eneremiayuwa 'gā opo'o a'ŷja i'wau ra'e ki sa. “Noporowykyauweri ae morowykye'ema rupi”, e'i nā'ā Moisesi 'ga jepi re'ā. Juowuurana a'ŷja po'oa aeoporowykyta futat. Ymā te 'ā Moisesi 'ga 'i rakue: “Peporowyky kasi morowykye'ema rupi ne”, 'jau 'ga 'ā rakue a'i kūi— 'jau 'gā Jejuu 'ga upe.

²⁵ A'eramū Jejuu 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ma'ja ajee Davi 'ga wapo rakue? Nepemogytai nipo ka'arana 'ga remiapofer are? Davi 'ga 'ā opy'arayparamū opytuna 'gā netee akou rakue. ²⁶ A'eramū 'ā 'ga awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe rakue. Ymā Apiata 'ga 'ūina 'wyrriaramū mainana 'gā nupe rakue. 'Ga renaw ipe Davi 'ga osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe rakue. A'e pe 'ga kanape pyyka ojeupe rakue. A'eramū 'ga i'wau. Opytuna 'gā nupe nanē 'ga imonou 'gā i'wawamū rakue. Na'gā nemi'ua rūi poa numiamū. Mainana 'gā etee aipo a'u. A'etea Davi 'ga opy'araypara rerekou a'u opytuna 'gā netee rakue— 'jau Jejuu 'ga imome'wau 'gā nupe.

²⁷ A'eramū 'ga 'gā mueapyou morowykye'em are:

—Ymā Janeruwarete 'ga morowykye'ema mogoi janepy 'gā nupe rakue, 'gā pytu'wawamū rakue. Omuorypawamū nanē 'ga iapou rakue nū. Namorowykye'ema rūi 'ga wapo tenune. Aeypy 'gā na'ne tee 'ga wapo rakue. A'ere te 'ga morowykye'ema apoi 'gā nupe rakue. ²⁸ Je 'ā pēneki'yraretea,

Jarejuwarete 'ga remimurera. A'eramũ je 'jau pē nupe: “Je 'ā morowykye'ema jara”, 'jau je pē nupe. A'eramũ je tee pē mu'jam morowykye'ema rupi pēnemiapoe'em are— 'jau 'ga 'gā nupe.

Ipoteu ma'e 'ga

(Mateu 12.9-14; Luka 6.6-11)

3 Anure Jejui 'ga awau osou judeu 'gā jatykaaw ipe nū. A'e pe ipoteu ma'e 'ga wapyka 'ūina. ² 'Ga resakawe Jejui 'ga ree iporomutare'ema 'gā amũ 'jau ajaupe nū:

—Awamũ 'ā morowykye'ema. Maran sipo 'ga 'awamũ ipoteu ma'e 'ga rerekoi nū?— 'jau 'gā ajaupe. —'Ga po katu'ogamũ ki sa'e 'ga upe: “Nuenuwi futari 'ga Moisesi 'ga porogytafera ra'e”, sa'e ki 'ga upe a'i kũi— 'jau 'gā 'upa ajaupe.

³ A'ere Jejui 'ga ikwaawi ojee. A'eramũ Jejui 'ga 'jau ipoteu ma'e 'ga upe:

—Ere ejua 'au je pyri— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴ A'eramũ 'ga 'jau wesakara 'gā nupe:

—Ma'ja e'i te Moisesi 'ga morowykye'ema upe rakue? “Esage ma'ea etee ki peapo”, e'i te 'ga janee rakue? “Ia'wyre'ema etee ki peapo”, e'i te ra'u 'ga janee rakue nū? “Pejokatu'og iki”, e'i te 'ga janee rakue, “Tene imanũi”, e'i te ra'u 'ga janee rakue nū?— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

A'ere 'gā noje'egi futari amũ. ⁵ A'eramũ Jejui 'ga amā'jāu 'gā nee ra'ne 'gā moyka. Amara'neramũ 'ga 'gā nee. A'ere 'ga 'arasigamũ nanē 'gā nee nū. Naeapyow-eri wejue 'gā 'ga je'eg are. A'eramũ 'ga 'gā neru'arasiga. A'ere 'ga 'jau ipoteu ma'e 'ga upe:

—Epo epopyo— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe futat ipoteu ma'e 'ga opo popywau. A'eramũ futat 'ga po ojekatu'oka.

⁶ A'e resakawe fariseu 'gā ū'jāu Erote 'ga remiayuwa 'gā netee. Amara'neramũ 'gā Jejui 'ga ree, morowykye'ema rupi

'ga 'ga katu'ogamũ. A'eramũ 'gā afuew-eramũ 'ga ree.

—Maran te jane Jejui 'ga jukai?— 'jau 'gā ajaupe.

Ojero'wu ma'e

⁷ A'ere Jejui 'ga awau wemimu'e 'gā netee Garireja ypiauu pe nū. Kwaiwete 'gā awau 'ga rupi. Garireja ywy pewara 'gā, ⁸ Judeja ywy pewara 'gā, Jerusareg ipewara 'gā, Itumeja ywy pewara 'gā, Jotāu ry owajara katywara 'gā, Tiro 'jawa pyriwara 'gā, Sidoma 'jawa pyriwara 'gā. Mīmer ipewara 'gā awau Jejui 'ga pyri. 'Ga rera wejue 'gā wanup. A'eramũ 'gā awau 'ga pyri. ⁹⁻¹⁰ Kwaiwete 'gā nuri 'ga pyri. Kwaiwete wejue 'ga ojero'wu ma'e 'gā majarueteu. A'eramũ ojero'wu ma'e 'gā ajamuajāna 'ga ree 'ga ppyg are.

—Eyry'gi je wi. Je pa'e nū, ene py'rau nū— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gā nupe:

—Yara perut amũ jee. Yar ipe too te'aa 'gā nui 'jau. Kasi a'e pe 'gā naje moporogytaaruukari ne— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹¹ 'Ga resakawe mama'eukwaawa rerekwara 'gā u'aa ojenuga Jejui 'ga rowase. A'eramũ 'gā wafukaita:

—Ene 'ā Ku'jywa 'ga ra'yraretea— 'jau mama'eukwaawa rerekwara 'gā wafukaita.

Mama'eukwaawa 'gā muafukaita.

¹² A'eramũ Jejui 'ga 'jau jupe:

—Pēē we aipo pe'je awi. Pēē we 'ā aipo pe'je ekoete— 'jau 'ga mama'eukwaawa rerekwara 'gā nupe, oje'ega moywyrafena.

Jejui 'ga remimonorama 'gā

(Mateu 10.1-4; Luka 6.12-16)

¹³ Anure Jejui 'ga awau ojeupia ywyty'rarimũ. Wemifutara 'gā 'ga enũina:

—Pe'je pejejua 'au je pyri— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau 'ga repejãna 'ga rerowyka. ¹⁴ A'eramũ 'ga 'gã amũ mü'jãu 'gã nui. 'Ga remimũ'ëmera 'gã pytuna tusi.

—Pëë je amũ'ë 'gã nui tejepyri-waramũ. Anure nipo je pë monoi kwe pe morogyta esage mome'waramũ 'gã nupe, “Pejetywer awi pëpouriweramũ Janeruwarete 'ga imoiri pë nui, pë mogyau wemiayuwamũ” 'e mome'waramũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe nũ: “Jeremi-monorama 'gã”, 'jau 'ga 'gã nupe. ¹⁵ 'Gã nupe nanë 'ga opãjë monoi.

—Tepãjëa je amono pë nupe mama'eukwaawa pe'aawamũ erekwara 'gã nui— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁶ Aipo 'gã 'ga imũ'jãu wemimonoramũ: Simão 'ga. Anure Jejui 'ga 'ga re'roka Pedroa pyu. ¹⁷ Tiago 'ga, Juã 'ga retee. Aipo 'gã nuwa Sepeteu. Oje'eg imũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe *Puanerigi* 'jau 'ga 'gã nupe. Aeje'eg imũ *Puanerigi* 'ea Tupã ra'yra 'ea poromũ. ¹⁸ Andre 'ga, Filipe 'ga, Patarumeu 'ga, Mateu 'ga, Tome 'ga, Tiago 'ga. Ajepeja 'ga, Tiago 'ga Aufeu 'ga ra'yra. Tadeu 'ga, Simão Serote 'ga, ¹⁹ Judas Iskariote 'ga. Kũima'e tywera 'gã nupe 'ga me'egara 'ga poromũ.

Mama'eukwaawa 'wyrriara mome'uawet

(*Mateu 12.22-32; Luka 11.14-23; 12.10*)

²⁰ 'Og ipe 'ga oramũ mytuna 'gã ajatykau 'ga ree. Kwaiwetewete wejue 'gã. A'eramũ Jejui 'ga ojemi'wararũme'em wemimu'e 'gã netee. ²¹ Aipo renupawe Jejui 'ga jara 'gã 'jau 'ga upe. “Ga jemuarũ'ema te 'ga wereko”, 'jau 'gã Jejui 'ga upe. A'eramũ 'gã awau 'ga upe.

—Ere ejua 'gã nui— 'jau 'gã awau 'ga upe.

A'ere 'ga nooi. ²² Jerusareg awi Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã nuri rai'i. A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Mama'eukwaawa 'wyrriara je'eg imũ etee 'ga mama'e apoi. Pesepu[‡] pãjë mü etee 'ga 'gã pirowara pe'ai 'gã nui— 'jau 'gã 'ga upe.

²³ A'eramũ Jejui 'ga 'gã nenũina ojepyri. A'eramũ 'ga 'gã mu'jau ee. Mama'ea 'ga imome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jawamũ.

—Maran sipo mama'eukwaawa 'wyrriara a'eramũ wemiayuwa pe'ai 'gã nui? Nope'ai futari. ²⁴ Sã'ã ywy pypewara 'gã ajuee amara'neramũ 'gã jo'oga ajau. A'eramũ 'gã amunipo ojuapisau. A'eramũ futat 'gã amunipo ojomateepapa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁵—Sã'ã majepeja amunaw ipewara 'gã. Ajau ojo'og ire majepeja amunaw ipewara 'gã nãnwëjëmĩ ajuapisau nũ. ²⁶ Nan iapo re amunipo 'ã mama'eukwaawa remiayuwa jomateepawi ajaupi etee futat. Mama'eukwaawa 'wyrriara nomonoi futari wemiayuwa erekwara 'gã nui— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁷—Ose sipo muna'ywa ifuakat ma'e 'ga rog ipe, 'oga jara 'ga fare'em ire? Naani. Nosea'uweri. Ifuakat ma'e 'ga far ire etee isei 'ga rog ipe, 'ga karaemã pojekau 'ga wi. Mama'eukwaawa 'wyrriara ifuakat ma'e 'jawe futat. Ipãjë futat numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga te pãjërete, mama'eukwaawa 'wyrriara pãjë apyraapa. Ma'eramũ 'ã ae Jarejuwarete 'ga pãjë mü etee mama'eukwaawa pe'ai 'gã nui— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁸—Pënea'at ki pëë je'e are. Janeruwarete 'ga pëtywera moia pë

[‡]3:22 Mama'eukwaawa 'wyrriara rera mukũ tapy'ÿja je'eg imũ. Satanasi 'jawamũ, Pesepu 'jau nũ.

nui, jui pēpoiweramū. Akuraparamū miamū 'ga pētywera moiri pē nui ojeupe pēē enūjamū. ²⁹ A'ere 'ga U'agesage kuraparamū 'ga naekatu'ogu'jawi. 'Ga 'Agesage kurapara 'gā ojereko tywerukaa 'ga upe. Nomoiri futari 'ga aipo 'gā tywera 'gā nui— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

³⁰ “Mama'eukwaawa 'wyrara pājē mū te 'ga mama'eukwaawa pe'ai 'gā nui” 'eramū 'gā Jarejuwarete 'ga 'Agesage kurawī. A'eramū 'ga 'gā mu'jau ee.

Jejui 'ga y ēē, 'ga rewirera 'gā netee

(Mateu 12.46-50; Luka 8.19-21)

³¹ Jejui 'ga y ēē 'ut owaēma 'gā nupe 'ga rewirera 'gā netee. A'ere 'gā nosei. A'eramū 'gā ukupepe etee 'upa. A'eramū 'ga y ēē 'jau ukupepewara 'gā nupe:

—Peenūi kīā jee. Toroporogyta kīā upe 'jau— 'jau ēē 'gā nupe.

³² Kwaiwete 'gā 'upa Jejui 'ga pyri. A'eramū 'ga amū 'jau 'ga upe:

—Eney ēē 'ut owaēma enerewirera 'gā netee. Ukupepe 'gā nuri 'upa. “Toroporogyta kīā upe 'jau”, e'i eney ēē oree— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea— 'jau 'ga 'gā nupe.

³³ A'eramū Jejui 'ga 'jau ojepeyriwara 'gā nupe:

—Maranuaramū te pēē jey 'jawe jee? Maranuaramū te pēē jerewirera 'gā 'jawe jee nanē nū?— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁴ A'eramū 'ga amā'jāu wenupara 'gā nee. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Aga jey ēē 'jawewara 'gā, jerewirera 'gā 'jawewara 'gā— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁵ —Jarejuwarete 'ga je'ega renuparamū pēē jepyutuna 'jawe pejemogy, jerewirera 'jawe pejejemogyau nū. Kūjāmeramū jerenyra 'jawe pejemogy, jey 'jawe nanē nū pejejemogyau nū. Jarejuwarete 'ga remifutar imū mama'e apoaramū jepy-

tuna 'jawe pejemogy jee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Mama'e a'yi tymawet

(Mateu 13.1-23; Luka 8.4-15)

4 Anure Jejui 'ga awau Garireja ypia reme'y'warimū nū. Kwaiwete 'gā ajatykau 'ga ree. A'eramū 'ga awau u'aa wapyka yaruu pype. A'eramū 'ga yaruu pype u'ar ire oporogytau ojee ajatyka ma'e 'gā nupe. 'Ga renupara 'gā 'upa 'yisiga pype. ² Mama'e mū 'ga imome'wau 'gā nupe, 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga ree.

³ —Kūima'e 'ga amū awau juowuuran a'jya momopoa oko pe. ⁴ A'eramū a'jya mū u'aa pe pe 'ga wi. A'ere 'ga imomopor ire wra'i ruri i'wau etee 'ga wi. ⁵ Amumera u'aa wyy a'wyre'ema pype 'ga wi. Kwaiwete ita. A'eramū 'jya otywe'emamū jupe. 'Yi tywe'ria te. Jaruete futat opopoa numiamū. ⁶ A'ere nooi apoa kwe pe. A'eramū kwaraya imom'yjaga etee. Ita rakuwa ijukau etee. ⁷ Amumera a'jya u'aa juemy pype. A'eramū jua imoteu etee 'ga wi. A'eramū jawaiwa iapisau etee. A'eramū u'ae'emamū 'ga upe. ⁸ Amumera a'yi te aje u'at wyy katurama pype. A'eramū opopoa. A'eramū wyy esage pype u'at ma'efera te u'aramū. Kwaiwete u'aramū. Ajepeja 'ywa'aa trīta i'aa. Ajepeja 'ywa'aa sesēta i'aa. Ajepeja 'ywa'aa sēg i'aa— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe.

⁹ —Ee pejejeapyoweramū ki peapyaka katu jeje'eg are— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹⁰ Ojeupe 'ga porogytapaw ire mytuna 'gā awau ojewya oje'wyr ipe nū. A'ere 'gā amū pytai oporonupa ee 'ga upe. A'eramū opyta ma'e 'gā awau 'ga repejāna oporonupa 'ga remimome'u are 'ga remimu'e 'gā netee:

—Ma'ja are te ore mu'e ape poromū morogytau ra'e? Norereapyoi ete ore ee ki 'ei— 'jau 'gā 'ga upe.

¹¹ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Tejuwarete 'ga je'eg imū futat je ruri pē mu'jau 'ga ree. 'Awamū Jeruwa 'ga pē mogyi wemiayuwamū jeje'ega renupa katu katuaramū, a'e je pē nupe— 'jau 'ga 'gā nupe. —A'eramū je morogytau etee pē mu'jau ee. Nomome'uayayi tāmējē je pē nupe. ¹²Kasi a'e pe tesirūmera 'gā we ikwaaw ekoete ne, a'e je pē nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Jeje'eg are eapywore'ema 'gā wanup futat jeje'ega numiamū. A'ere 'gā naeapyoi futari ee. Wesak agawewi 'gā 'ā mama'ea jeremi-apoa. A'etea 'gā naeapyoi ee. Ma'eramū je 'ā morogyta etee imome'ui pē nupe pē mu'jawamū. Imome'u katu re 'gā neapyo ekoeteramū ajemogyau ee ne. Ee weapyo re amunipo 'ā 'gā poiri otywer awi. A'eramū te amunipo 'ā Janeruwarete 'ga 'gā katu'ogi 'gā tywer awi— 'jau 'ga 'gā nupe. ¹³—Ee pejejeapyoe'em ire maran amusipo 'ā pēē pēneapyo mama'e are pejejeupe je imome'uramū?— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe oporonupa ee.

¹⁴A'eramū 'ga 'gā mueapyou ee:

—Sā'ā y'wa a'yja. Nan tee futat Janeruwarete 'ga je'ega. 'Ga je'ega mome'wara 'gā y'wa a'yī tymara 'gā 'jawe. ¹⁵A'yja mū 'ā u'aa pe pe 'ga wi. A'ea 'ā wyra'ia 'ua i'wau etee. Nan tee futat Janeruwarete 'ga je'ega renupara 'gā amū. 'Ga je'ega renuwi futari numiamū. A'ere 'gā naeapyoi ee. A'eramū mama'eukwaawa 'wyriara 'ua erowiarukare'ema 'gā nupe: “Perowiar awi”, 'jau 'ua 'gā nupe. A'eramū futat 'gā momoirukaa je rerowiar awi— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹⁶⁻¹⁷—Sā'ā y'wa a'yja mū 'ara ywy a'wre'ema pype ipopora numiamū. A'ere nitywi apoa. A'eramū opapapa etee nū. Nan tee futat nipo Janeruwarete 'ga je'ega renupara 'gā amū. Enupawe 'gā erowiaa. A'ere 'gā naeapyoi ee. A'eramū 'gā opoia kamēsiete erowiar awi. Erowiaramū nipo 'gā amū 'gā

nerekou tyweaete ee. A'eramū 'gā opoia 'ga je'ega renuw awi. ¹⁸Sā'ā y'wa a'yja 'ara ju pype. A'eramū 'ā opopoa futat numiamū. A'eramū 'ā jua imoteu etee. Nan tee futat nipo 'gā amū Jarejuwarete 'ga je'ega renuwaiwi etee. ¹⁹A'eramū nipo 'gā wemifutar are etee wea'aramū ajemogyau nū. Ojeka'aranūūrug are etee wea'aramū ajemogyau. Ojemuorypaw are etee nipo 'gā wea'aramū ajemogyau. A'eramū 'gā wea'aru'jawe'emamū nipo 'ga je'eg are.

²⁰—Amumera 'gā te nipo ajee. Sā'ā y'wa a'yja ywy katurama pype u'at ma'ea. A'ea awau waranupa u'aramū. Nan tee futat Ku'jywa 'ga je'ega renupara 'gā neapyoramū ajemogyau ee. Wago'oramū miamū 'gā nopoiru'uweri futari je rerowiar awi. Ojemogypyka etee futat nipo 'gā ajemogyau je ree. Janeruwarete 'ga pājē mū etee futat mama'e esage apou ajemogyau. Sā'ā ywy katurama pype u'at ma'e 'ara. A'eramū 'ā u'aramū kwaiwete. Ajepeja 'ywa'aa trīta i'aa. A'ere ajepeja 'ywa'aa sesēta i'aa. Ajepeja 'ywa'aa sēg i'aa. Nan tee futat jeje'ega renupara 'gā mama'e esage apoi Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mueapyou 'Uwarete 'ga je'ega renuw are.

Arāparīn

(Mateu 5.14-16; Luka 8.16-18; 11.33)

²¹A'ere Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Nomonyga'uweri ae arāparīna mū imyina imima mama'e 'ag are. Imonyg ire ae imonoi imyina ajuesawamū te. A'eramū ose ma'e 'gā esaka tenamū. Nan tee futat ki pēē. Ee eapyo ma'eramū ki pēē tekotee 'gā mu'jau Jarejuwarete 'ga porogyta are. ²²Mama'e jemima pēē ikwaape'ema. A'ere nipo anure te pekwaap. ²³Ee pejejeapyoweramū ki peapyaka katu jeje'eg are— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁴A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Pejejuka ki je'e are. Pejejaupe pēē mama'e apo 'jawerimū etee futat nipo Janeruwarete 'ga mama'e apoi pē nupe. A'ere 'ga taetu aipo mama'e apoi pē nupe. ²⁵Mama'e rereko esageara 'gā a'jeteetewi mama'ea wereco. A'eramū taetu 'ga mama'e pyygu'japa ojeupe. A'ere mama'e rereko esageare'ema 'gā nuerekou'jawi futari mama'ea. Erekopyrera miamū futat 'ga erekou'jape'ema—'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Nan tee pēneapyo Jarejuwarete 'ga je'eg are. Oje'ega pēē enuw ire 'ga pē mueapyou oje'eg are. Oje'ega pēē enuwe'emamū 'ga nepē mueapyou'jawi oje'eg are—'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

Y'wa a'yi

²⁶⁻²⁹ A'ere 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe 'gā mu'jau nū:

—Sā'ā ko jara 'ga y'wa a'yi tyma oko pe. A'ere 'ga 'ā awau jui. Wea'aru'jawe'emamū futat a'yi tymawer are. “Ko sipo 'wei”, 'jawe'em futat 'ga 'ā y'wa a'yi upe. Opopoa nā'ā ojetee futat re'ā, u'aramū 'jau nā'ā re'ā 'jau 'ga. Weapyoe'emamū agawewi itymarera 'ga ee. Ywy pype oty m ire 'ā awau u'aramū, otyarūmū ko jara 'ga upe. A'eramū 'ga 'ā ipa'wau. Nan tee futat Janeruwarete 'ga remiayuwa. Oje'ega rerowiamū Janeruwarete 'ga 'gā mogyau wemiayuwa. Jane 'ā 'ga je'ega te simome'u. A'ere 'ga te 'gā mueapyou ee erowiarukaa 'gā nupe—'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

'Ga rerowiaara 'gā momytunawam

(Mateu 13.31-32, 34; Luka 13.18-19)

³⁰ A'ere Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Ma'ja 'jawe ajee Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gā?—'jau 'ga 'gā nupe. ³¹—Sā'ā y'wa a'yi'īā, mostarda 'jawa. ³²A'ere 'ā oty m ire 'ā opopoa awau o'ywuoramū. A'eramū 'ā wyra'ia

aja'yrapyau akā are, waity mogyau ee—'jau Jejui 'ga 'gā nupe nū.

Aipo upe Jejui 'ga wemiayuwa jemomytunawama te imome'ui 'gā nupe. 'Awamū 'ga rerowiaara 'gā ināinānī' etee. A'ere 'gā anure kwaiwete 'gā jemomytuni nipo ajemogyau.

³³ Morogytau Jejui 'ga mytuna 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga ree. A'eramū 'ga weapyoramū 'ga ree. ³⁴ Mytuna 'gā nupe 'ga morogytau etee imome'wau. A'ere 'ga wemimu'e 'gā mueapyou oje'eg are, wemiayuwa 'ga etee erekou.

Ywyrū muojewet

(Mateu 8.23-27; Luka 8.22-25)

³⁵ Aipo 'ara rupi, pytunimū, Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gā nupe:

—Pe'je soo jareyaapa 'jau—'jau 'ga 'gā nupe.

³⁶ A'eramū 'ga remimu'e 'gā mytuna 'gā monou ojewi.

—Pe'je pejewau pejeje'wyr ipe—'jau 'gā 'gā nupe.

Yaru pype 'ga renamū 'ga remimu'e 'gā awau u'aa yaru pype Jejui 'ga pyri. A'eramū 'gā awau 'ga rupi. A'ere amumera 'gā oi oyaruu pype 'gā newiri. ³⁷ Gā yaapaw ipe ywyrūua 'ua erujewi 'gā nupe. 'Y ryjuapia yara matyneema imotypywyka ja'wyja'wy 'gā nupe.

³⁸ A'ere Jejui 'ga seri etee futat 'upa yara ku'a pe. Wakaga rerupa akagyatapawa 'jawewara 'arimū. A'eramū 'ga remimu'e 'gā 'ga renūina 'ga momaka:

—Ku'jyp! Ere epaka kūi! Sapap jane kūi—'jau 'gā 'ga upe.

³⁹ A'erauwe Jejui 'ga fu'ami oje'ega ywyrū upe, 'y rajapetega upe nanē nū:

—Peojet ki 'y rajapetek ywyrū retee—'jau 'ga jupe.

A'erauwe ywyrūa wojeramū. 'Y rajapetega nanē wojeramū nū. ⁴⁰ A'ere 'ga 'jau wemimu'e 'gā nupe:

—Ma'eramū pejeki'jau nanimenime 'ū? Naje rerowari tāmējē 'ā pejepe

pejejemogyau— 'jau 'ga wemimu'e 'gã nupe.

⁴¹ A'eramū 'gã kyjea 'gã nerekou.

—Kuu. Ma'e pājē 'ga te jane sireko jarejepype nū'ū?— 'jau etee 'gã ajaupe. —Ywyrūa te 'ā 'ga amuojet erujewi jarejewi a'i kūi. 'Y rajapetega nanē 'ga 'ā imuojea erujewi nū. Ma'e pājē 'ga te nū'ū? Naesagi pa je 'ga amū je'ega ywytu upe jepi nū, ywytu muojera erujewi jepi nū— 'jau 'gã ajaupe oporesagamū ete 'ga ree. —Janeruwarete 'ga te wapoukat 'ga upe nū'ū— 'jau 'gã ajaupe.

Mama'eukwaawa rerekwat

(Mateu 8.28-34; Luka 8.26-39)

5 Garireja ypiauu raapaw ire 'gã awau ojekoka Gerasa ywy are. ² A'e pe Jeju 'ga uēma yaruū awi. Yar awi 'ga ēm ypyrauwe kūima'e 'ga amū 'ua 'ga repejāna. Mama'eukwaawa rerekwara 'ga poromū. ³⁻⁴ Tywy 'arimū ete futat 'ga rekoī. A'eramū 'ga 'ua tywy awi Jeju 'ga repejāna. Ipoju te 'ga akou. A'eramū 'ga pyriwara 'gã okyjau 'ga wi 'ga rekoramū. Apo fat agawewi futat 'gã 'ga, 'ga kupy faa itaju pyu agawewi. A'etea 'ga omonoonoog etee futat. A'eramū 'gã 'ga pofaa, 'ga pyfaa 'jau itaju pyu. A'ere 'ga imopeni etee. A'ere 'ga nipoje'okawi futari 'gã nupe. ⁵ Wwytyra rupi 'ga awau akou awotywe'eme. Opytawai'pa etee peu. A'ere 'ga awau tywy pe nū. Mama'eukwaawa 'ga maema. Ita pyu 'ga ojekysau. ⁶ Jeju 'ga resakawe 'ga u'āna u'aa wapyka wenupy'āu 'ga rowase. ⁷ A'eramū mama'eukwaawa 'ga muafukaita:

—Jeju. Ku'jywa 'ga ra'yra 'ā ene. Maran te ore rereko ape 'awamū? Ore rereko tywer awi ape— 'jau mama'eukwaawa Jeju 'ga upe.

⁸ “Ejepe'a 'ga wi”, e'i Jeju 'ga mama'eukwaawa upe ra'e. A'eramū mama'eukwaawa aipo werewara 'ga mu'eukaa 'ga upe.

⁹ A'eramū Jeju 'ga 'jau jupe:

—Ma'ja te enerera?— 'jau Jeju 'ga mama'eukwaawa upe.

A'erauwe 'jau 'ga upe:

—Kwaiwete ore 'ga pirowaramū. A'eramū 'gã ore renūina “kwai” 'jau ore— 'jau mama'eukwaawa 'ga upe.

¹⁰ A'ere mama'eukwaawa 'jau Jeju 'ga upe:

—'Ga wi ore monou kasi muku ore monoukar ape ne— 'jau mama'eukwaawa 'ga upe.

¹¹ Mama'eukwaawa rerekwara 'ga upe Jeju 'ga porogyta 'ga 'amamū tajaarana ojemi'waa 'upa ywyty'rarimū. ¹² A'eramū mama'eukwaawa 'jau 'ga upe:

—Tajaarana ywyteripe ore mono ape ore mogyau— 'jau 'ga upe.

¹³ A'eramū Jeju 'ga 'jau jupe:

—Pe'je ajee pejewau— 'jau 'ga jupe.

Tajaarana pytuna tois miu. A'erauwe mama'eukwaawa ū'jāu werewarera 'ga wi awau ojejaga tajaarana pype. A'eramū tajaarana mama'eukwaawa ojepype ijejagamū erowawaka erajemogyau. A'eramū erawau enujāna erojypa ywy'amuku rupi eropopoa erawau eropapa 'y pe.

¹⁴ A'eramū tajaaran are omaenun ma'e 'gã awau imome'wau amunaw ipewara 'gã nupe, jū mewara 'gã nupe. Mīmera 'gã nupe 'gã 'ga rera mokwasi'wau. A'eramū kwaiwete 'gã 'ua 'ga resaka. ¹⁵ Jeju 'ga pyri 'uawe 'gã mama'eukwaawa rerekwarera 'ga resaka. 'Ga resakawe 'gã oporesagamū etee 'ga ree ajemogyau. Jeju 'ga pyri 'ga reni wapyka. Mama'e tywera ojewi iēm ire 'ga 'ūina wapyka ojeyrūwunepa. I'akwaap 'ga a'eramū futat. A'eramū amunaw awi 'ut ma'efera 'gã oporesagamū etee 'ga ree. ¹⁶ A'erauwe 'ga katu'oga resakarera 'gã imome'wau 'gã nupe:

—Jeju 'ga mama'eukwaawa ope'a 'ga wi ko. A'eramū 'ga imonoukaa tajaarana pype ko. Ojepype mama'eukwaawa

reseramū tajaurana awau opopoa wypy'awygamū 'y pe ko— 'jau 'gā imome'wau 'ut ma'efera 'gā nupe.

¹⁷ Weymawa manū re 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—Ere ejepe'au ore wi kūi. Ene ne-ne'awyri ra'e kūi— 'jau 'gā 'ga upe.

¹⁸ A'erauwe 'ga awau u'aa yaruu pype nū. A'e pype mama'eukwaawa rerekwarera 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Tene je oi ene rupi, ki Ku'jyp— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁹ A'ere Jejui 'ga 'i etee 'ga upe:

—Naani. Eje'wyr ipe te ekwap ejemome'wau epytuna 'gā nupe. Janeruwarete 'ga ajemuāēm ene ree. A'eramū 'ga mama'e esage apou ene upe. A'eramū ene ewau imome'wau epytuna 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁰ A'ere mama'eukwaawa rerekwarera 'ga awau amunawa moymoyka okatu'okawera mome'wau kwe pewara 'gā nupe. Tekapuru ywy pe 'ga awau Jejui 'ga remiapofera mome'wau. A'eramū enuparera 'gā oporesagamū 'ga ree, okatu'okawera 'ga imome'uramū.

Jairo 'ga ra'jyt

(Mateu 9.18-19; Luka 8.40-42)

²¹ A'ere Jejui 'ga awau ypiauu raapa wemimu'e 'gā nupi nū. 'Gā jekog ire mytuna 'gā 'ua ajatykau 'ga ree 'yisiga pype.

²² A'eramū Jairo 'ga 'ua oporogytau Jejui 'ga upe. Aipo 'ga judeu 'gā jatykaawa raarana 'ga. 'Ga 'ut wapyka wenupy'āu Jejui 'ga rowase.

²³ —Jera'jyra ēē amanū ja'wyja'wy 'upa ki 'ei. A'eramū je ene poreawua kūi. Teresak ēē jui 'jau, 'jau je tejua enee kūi— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁴ A'erauwe Jejui 'ga awau 'ga rupi. Kwaiwete 'gā awau 'gā newiri. Ojopy-pypypyk te 'gā awau.

Ojero'wu ma'e kūjā ēē

(Mateu 9.20-22; Luka 8.43-48)

²⁵ Poje kūjā ēē mū 'ua Jejui 'ga rakyfet katy 'ga repejana. Ojero'wu ma'e ēē. Tusi kwara ēē imu'aa akou ojero'wau. Nuogi futari ēē rya ēē wi. Ymā te 'ā ēē reko'i rakue. ²⁶ Morofuanugara upe ojesaukaa numiamū. A'ere morofuanugara mepyetea ēē ka'aranūū mateepapa ekoete ēē wi. A'ere ēē nojekatu'ogi futari akou. A'ere ēē jero'wu jerekoetei ēē ree. ²⁷⁻²⁸ A'eramū ēē Jejui 'ga rera renupawe 'jau ojeupe etee futat: “Kīā raity pyygamū tajekatu'ok 'jau kwy”, 'jau ēē ojeupe etee futat. A'eramū ēē 'ua 'ga rewiri. 'Ga rupisikawe ēē 'ga raity pyyka. ²⁹ A'erauwe ēē ry uoka ēē wi. A'eramū ēē 'jau ojeupe etee futat: “A'jea futat kīā pājēa ra'e”, 'jau ēē ojeupe. “Jejaruete je 'awamū nū”, 'jau ēē ojeupe etee futat akou.

³⁰ A'erauwe Jejui 'ga 'jau ojeupe etee futat: “Ga amū ijaruete jepājē mū”, 'jau 'ga ojeupe etee futat. A'eramū 'ga ojerowaka 'jau mytuna 'gā nupe:

—Awjya te owyk jeraity are ra'e?— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Tee. Naje rūi— 'jau 'ga rewiri oo ma'e 'gā 'ga upe.

³¹ A'eramū 'ga remimu'e 'gā 'jau 'ga upe:

—Kwaiwete agawewi 'gā 'ā. A'etea 'ā ere “Awjya te owyk jeraity are ra'e?” ere ore— 'jau 'gā Jejui 'ga upe. —Neresagi nipo 'gā jopypyypyga?— 'jau 'gā 'ga upe.

³² A'erauwe Jejui 'ga amā'jāu 'gā moyka ojee owyk ma'efera rekaa.

³³ A'erauwe ijaruete ma'efera ēē 'jau ojeupe: “Najemima'uweri je kīā wi. Okwaap futat kīā”, 'jau ēē ojeupe. A'eramū ēē awau wapyka wenupy'āu 'ga rowase. Oyyita ēē ojemome'wau 'ga upe:

—Je ako awyk eneraity are ko. Ymā te jerya nuogi je wi. A'ere eneraity are je wygauwe iogi je wi ko— 'jau ēē 'ga upe.

³⁴ A'eramū Jejui 'ga 'jau ēē upe:

—Je rerowiat wejue te ape. A'eramū je ako ene katu'oka ko— 'jau 'ga ēē upe. —A'eramū ki ene epy'ata'waramū ekou. Enejaruete ene ekou— 'jau 'ga ēē upe.

Jairo 'ga ra'jyra ēē ferapawet

(*Mateu 9.23-26; Luka 8.49-56*)

³⁵ ēē upe Jejui 'ga porogyta 'ga 'amamū Jairo 'ga remiayuwa 'gā amū 'ua 'ga rewiri:

—Amanū katu enera'jyra ēē ki 'ei. Au'je 'ga reruri re— 'jau 'gā 'ua 'ga upe.

³⁶ A'ere Jejui 'ga 'i etee 'ga upe:

—Ene'arasig awi. Je rerowiat ki ape— 'jau ete Jejui 'ga 'ga upe.

³⁷ A'ere Jejui 'ga 'jau wewiri oo ma'e 'gā nupe:

—'Au etee ki pejup. Ore tee oroo orosou ēē resaka— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'ga muapyra 'gā etee erawau ojeupi. Pedro 'ga, Tiago 'ga, 'ga rewirera Juā 'ga. Mīmera 'gā etee 'ga erawau ojeupi. ³⁸ Jairo 'ga 'wyr ipe owaēmawe 'gā amanū ma'efera ēē ree ajatyka ma'e 'gā nesaka. Jairo 'ga ra'jyra ēē rapirūmū ēē rerekou. Wafukaita 'gā ajemogyau.

³⁹ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ma'eramū te pejoo'o ēē ree? Namanūi futari ēē. Oset tee ēē 'upa— 'jau 'ga ajatyka ma'efera 'gā nupe.

⁴⁰ Aipo ojeupe 'ga 'eramū 'gā 'ga rerekoemāu etee:

—Ene'me awi nū'ū. Amanū futat akiko— 'jau 'gā 'ga upe.

“Amoferap je ēē”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe “Oset tee ēē 'upa”, 'jau ete 'ga 'gā nupe.

A'ere Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pe'je pejewau peje'jāu ukupepe— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'ga muapyra 'gā nerawau, kūjāmuku'i ēē jara 'gā neewe. A'eramū

'gā awau osou imy'ja'wi pype. ⁴¹ A'eramū 'ga amanū ma'efera ēē popyyka oje'ega ēē upe:

—Ere ejua ewya, ky'ri— 'jau 'ga ēē upe.

(Oje'eg imū 'ga 'i: *Tarita kumi. Tarita kumi* 'ea ere ejua efu'ama jui 'ea poromū.)

⁴² A'erauwe kūjāmuku'i ēē afu'ama okama awi, afu'ama awau watau. Tusi kwara ēē amu'at. A'eramū ēē watau 'gā neape. A'eramū 'gā oporesagamū etee ēē ree. A'eramū futat ēē ruwa 'ga 'jau ojeupe: “Amanū ako jera'jyra ako re'ā. A'ere pa 'ga 'ā jera'jyra moferawi jee nū”, 'jau 'ga ojeupe.

⁴³ A'ere Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Je mome'u kasi pejepe kwe pe 'gā nupe ne, 'au je iapoawera ne— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'ere 'ga 'jau ēē jara 'gā nupe:

—Pe'je ēē mojem'i'waa— 'jau 'ga ēē jara 'gā nupe.

Nasare pe 'ga oawet

(*Mateu 13.53-58; Luka 4.16-30*)

6 Anure Jejui 'ga awau ojewya Nasare pe nū, waranupawer ipe nū. Wemimu'e 'gā 'ga erawau ojeupi. ² Morowykye'ema rupi 'ga awau osou judeu 'gā jatykaaw ipe. A'eramū 'ga 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga porogyta are. A'eramū enupara 'gā amū oporesagamū 'ga ree.

—Ma'ape te 'ga jemu'ei mama'e are nū'ū? Awýja te 'ga amu'akwaap mama'e are nū'ū?— 'jau 'gā ajaupe. —Ma'ja pājē mū ajee 'ga aeremiapoe'ema apoi?— 'jau 'gā ajaupe. —Maran ajee 'ga mama'e apoi mīnamū nū, aeremiapoe'ema mama'e apou nū?— 'jau 'gā ajaupe. ³ —Ma'eramū sipo 'ga jane mu'ei mama'e are? NaMoi-sesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara rūi agawewi 'ga 'ā. A'etea 'ga jane mu'e are ifuwet— 'jau 'gā ajaupe. —'Yjepana pinara agawewi 'ga 'ā. A'etea 'ga 'ā jane mu'e are ifuwet. Mari ēē ra'jyra 'ga te

'ā. 'Ga rewirera 'gā ako 'au jane pyri. Tiago 'ga, Jose 'ga, Judas 'ga, Simão 'ga. Mímera 'gā 'ga rewirera. 'Ga renyra 'gā nanē 'ā ajemogyau 'au jane pype nū. Ma'eramū sipo 'ga jane mu'e are afuweramū? Nienuwa'uweri jane 'ga porogytaa— 'jau 'gā ajaupe.

⁴A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Sā'ā Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā oa kwe pe 'ga je'ega mome'ua. A'eramū 'ā kwe pewara 'gā jēmī 'gā je'ega rerowiaa. A'ere 'ā 'gā 'wyr ipewara 'gā jēmī nuerowiari 'ga. 'Ga pytuna 'gā miamū 'ā 'ga rerowiare'ema ajemogyau— 'jau Jejui 'ga oje'wyr ipewara 'gā nupe. —Nan tee futat ajee 'ā kwe pewara 'gā jēmī je rerowiari. A'ere 'ā je'wyr ipewaramū jēmī naje rerowiari pejepe pejejemogyau— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁵Nuerowiari wejue 'gā 'ga. A'eramū 'ga aeremiapoe'ema mama'e apoarūme'em 'gā pype. Ojero'wu ma'e 'gā amū etee 'ga imajarueteu, opo monou 'gā 'arimū. ⁶“Naje rerowiari te 'gā 'ā. A'eramū je 'gā poararūme'em”, 'jau 'ga ojeupe, oporesagamū 'gā nee.

Jejui 'ga wemimu'e 'gā monoawet

(Mateu 10.5-15; Luka 9.1-6)

Aipo awi Jejui 'ga awau Nasare pyri 'ut ma'e amunaw ipe, 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga ree. ⁷Anure 'ga wemimu'e 'gā majatykau, tusi 'gā majatykau. A'eramū 'ga opājē monou 'gā nupe mama'eukwaawa pe'aawamū erekwara 'gā nui. A'eramū 'ga 'gā mokwasi'wau mukūi juejue 'gā monou kwe pe.

—Pe'je pejewau je mome'wau kwe pewara 'gā nupe. Jerer imū ki pēē mama'eukwaawa pepe'a erekwara 'gā nui— 'jau 'ga 'gā nupe. ⁸—Pejemama'ea te kasi ajee peroo ne. Ywyrāa etee pēē erawau pejepo pe. Pejejemi'ua miamū pēē erawawe'em. Mama'e ryrū, ka'aranūi. Mímera nanē pēē erawawe'em nū. ⁹Pe-

jejyapaawunepa ete. A'ere pejejyrūa mi-amū pēē erawawe'em. Pejepir arewara etee futat pēē erawau. Nan tee futar iki pekwap— 'jau 'ga 'gā nupe. ¹⁰—'Gā 'wyrarete upe pejewaēma pēē ma-jepeja 'oga pype etee futat pejejupa. Peo kasi kwe pe pejekou ne. ¹¹Pejeporogyta renuwe'emamū kamēsiete pejewau 'gā 'wyr awi. 'Gā nui pejewau ki pēē pejepy-tyry'wory'woka. “Nepeenuwi ete oreporogyta. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga amara'neramū pē nee”, 'jau ki pēē 'gā nupe, pejepytyry'woka 'gā neape— 'jau Jejui 'ga wemimono 'gā nupe.

¹²A'eramū Jejui 'ga remimu'e 'gā awau peuwara 'gā mu'jau Jarejuwarete 'ga ree:

—Pejetywer awi pēpoiweramū Janeruwarete 'ga imoiri pē nui. “Je katu'og ape”, pēē 'eramū 'ga pē katu'ogi futari, pē mogyau wemiayuwamū— 'jau 'gā awau 'gā nupe.

¹³Mama'eukwaawa 'gā ipe'au erekwara 'gā nui. Miarakawenana 'gā imonou ojero'wu ma'e 'gā akag are. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gā katu'oka 'gā jero'wu awi.

Juā Batista 'ga jukaukaawet

(Mateu 14.1-12; Luka 9.7-9)

¹⁴Jejui 'ga rera okwasi'wasi'wau kwe pe. A'eramū Erote 'ga nanē 'ga rera renupa nū. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Awýja te poromū? Aeremiapoe'ema te a'e 'ga wapo a'i kūi— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'gā amū 'jau 'ga upe:

—Juā Batista 'ga nipo 'ut oferapa rai'i nū. A'eramū nipo 'ga a'eramū janeremiapoe'ema resaukaa janee— 'jau 'gā 'ga upe.

¹⁵A'ere amumera 'gā 'i:

—Eliasi 'ga nipo 'ut ojewya rai'i— 'jau 'gā 'ga upe.

Amumera 'gā 'jau:

—Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga, ymāwarera 'jawewara 'ga futat— 'jau 'gā ajaupe.

¹⁶ Aipo ajaupe 'gā 'e renupawe, Erote 'ga 'jau:

—Juā Batista futat 'ut oferapa rai'i nū. Ajuwonogukat agawewi ako je 'ga ikue. A'etea sipo 'ga oferawu'jap nū— 'jau Erote 'ga 'gā nupe.

¹⁷⁻¹⁸ Ymā Erote 'ga wewirera 'ga remireko ēē pojekai 'ga wi rakue. Erotiasi ēē pojekau 'ga wi rakue, Filipe 'ga wi rakue. A'eramū 'ga ēē rerekou katu rakue. A'eramū Juā 'ga 'jau 'ga upe:

—Nia'wryi nanuara. Ejewirera remireko 'ā erepojeka 'ga wi. Ymā 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue: “Peko awi pejejemireko are”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'ere 'ā ereapo “Peapo awi” 'jawera rai'i. A'eramū ene etywereteramū ekou Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Juā 'ga Erote 'ga upe rakue.

A'eramū Erote 'ga amara'neramū Juā 'ga ree, 'ga pofaa, 'ga munewukaa moro-munepawa pype.

¹⁹ Erotiasi ēē Juā 'ga raykau 'ga 'eawer are. A'eramū ēē afuwereteramū 'ga ree.

²⁰ A'ere Erote 'ga kyjei 'ga juka awi. “Esage ma'e 'ga, Ku'jywa 'ga remiayuwā 'ga”, 'jau Erote 'ga Juā 'ga upe. A'eramū 'ga okyjau 'ga juka awi. A'eramū 'ga 'ga jukaukare'ema Erotiasi ēē upe. 'Ga je'egamū Erote 'ga wapyakau Juā 'ga je'eg are. 'Ga je'ega renupawe 'ga 'jau ojeupe: “Maran je 'ga rerekou 'ū”, 'jau 'ga ojeupe. A'ere 'ga nokwaawi futari. ²¹ A'ere Erotiasi ēē Juā 'ga juka rapesagi etee futat akou.

U'aawera 'ara rupi Erote 'ga maraka apou. A'eramū 'ga kwaiwete 'gā mo'wy'wya omaraka are. Opoirū, jefaruu 'wryiat, Garireja ywy pewara 'gā 'wryia'ri. Mīmēra 'gā 'ga imo'wy'wya oje'wyr ipe. A'eramū 'gā wemimo'wyrera 'gā mojemī'waa. ²² 'Gā jemi'waaw ipe Erotiasi ēē ra'yra ēē awau osou ojerokyau maraka are ajatyka ma'e 'gā

nowase. A'eramū Erote 'ga aku'iramū ēē jerokey are wemimo'wy'wyrera 'gā netee. A'eramū Erote 'ga 'jau ēē upe:

—Ma'ja te erefutat? Tamono eneremifutara enee 'jau— 'jau 'ga ēē upe.

²³ A'eramū 'ga 'jau nū:

—“Ma'ja te erefutat?” a'e ako je enee ko. Eneremifutara etee futat tamono enee 'jau, a'e ako je enee ko. Na'e ekoetei je enee. Jarejuwarete 'ga remianuwamū je 'i. Amono futat je enee— 'jau 'ga ēē upe.

²⁴ A'erauwe ēē awau imome'wau oy ēē upe. A'eramū ēē 'jau ēē upe:

—Ma'ja te je aenūi kīā upe?— 'jau ēē oy ēē upe.

—“Juā Batista kīā akagera erurukat imonogukaa wā nupe jee”, ere ki kīā upe— 'jau ēē wa'yra ēē upe.

²⁵ A'erauwe ēē ra'yra ēē awau ojewya 'jau 'ga upe:

—Juā Batista kīā akagera erurukat paratu pype imonogukaa wā nupe jee kī'i. 'Awauwe je ifutari— 'jau ēē 'ga upe.

²⁶ A'erauwe Erote 'ga u'arasigamū aipo ēē 'erauwe. Niporujukaweri 'ga Juā 'ga ree. A'eramū 'ga a'eramū u'arasigamū. “Ma'eramū je 'jau ēē upe ra'e 'ū: Eneremifutara tamono enee 'jau, 'jau ēē upe ra'e 'ū”, 'jau 'ga ojeupe, u'arasigamū. A'ere 'ga wemimo'wy'wyrera 'gā nemianuwamū aipo 'ga 'i ēē upe. A'eramū 'ga ojenosōu. “Kasi 'gā a'e pe je iapoe'emamū naje rerowiari ne kwy, 'gā nekoī je'me are ne kwy”, 'jau 'ga ojeupe. ²⁷ A'eramū 'ga a'eramū jefaruu 'gā amū monou Juā 'ga juwonogukaa.

—Moromunepawa pype Juā 'ga 'amamū. Pe'je pejewau 'ga ajuwonoka. A'eramū pēē 'ga akagera rerua paratu pype ēē upe— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'erauwe 'gā awau 'ga ajuwonoka. ²⁸ A'eramū 'gā paratu pype 'ga akagera

rerua ēē upe. A'eramū ēē erua oy ēē upe rakue.

—Kweramū a'ni— 'jau ēē oy upe.

²⁹“Erote 'ga 'ga jukaukat 'ga upe” e renupawe Juā 'ga remiayuwa 'gā awau 'ga reumera upe erawau imonou inuga ita kwara pype rakue.

A'eramū Erote 'ga wea'aramū Juā 'ga ree, Jejui 'ga rera renupawe.

Kanape'i me'yitawet

(Mateu 14.13-21; Luka 9.10-17; Juā 6.1-14)

³⁰Ko'iko'i ete Jejui 'ga remimonofera 'gā 'ua ojewya nū. A'eramū 'gā wemi-
apofera mome'wau Jejui 'ga upe. Opor-
ogyta nanē 'gā imome'wau 'ga upe nū.

³¹Kwaiwete 'gā ajatykau Jejui 'ga ree. A'eramū Jejui 'ga ojemi'wararūme'em wemimu'e 'gā netee. A'eramū Jejui 'ga 'jau wemimonofera 'gā nupe:

—Pe'je soo awotywe'eme jarepytu'wau ra'ne 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe.

³²A'eramū 'gā tee awau u'aa yaruu pype. ³³A'ere kwaiwete 'gā 'gā oa resagi.

—Oo Jejui 'ga— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū amunaw ipewara 'gā ojeko'woka 'ga piara rupi awau ujāna ypia wyyri owaēma 'gā nenune.

³⁴Ojekog ire Jejui 'ga uēma yaruu awi. Wenune 'ut ma'efera 'gā nesakawe, Jejui 'ga ajemuaēma 'gā nee. “Karupa'mī jare'ema 'jawe pa 'gā jemogyi jee nū”, 'jau 'ga ojeupe. Ni'wyyriari 'gā. A'eramū 'gā omogytawe'emamū. A'eramū 'ga a'eramū ajemuaēma 'gā nee. A'eramū 'ga 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga ree.

³⁵Kaaruwamū Jejui 'ga remimonofera 'gā 'jau 'ga upe:

—Kaarup ki 'ei. Nitywi futari mama'ea 'au 'gā nemi'uramamū— 'jau 'gā 'ga upe.

³⁶—Emono 'gā jarejewi. Too 'gā amunawa mū pype wemi'urama mua ojeupe 'jau— 'jau 'gā 'ga upe.

³⁷A'ere Jejui 'ga 'i 'gā nupe:

—Pēē te mama'ea pemono 'gā nupe— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'gā 'jau:

—Kuu. Mytuna 'gā nū'ū. Tusētu ka'aranūū oo kanape'i muawamū 'gā nupe kūi— 'jau 'gā 'ga upe.

³⁸A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Marāmaran te kanape'i pyu pētyp? Pe'je pejewau esaka— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'erauwe 'gā awau esaka. A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Siku etee kanape'ia. Mukūi'ī etee ipira'ia 'jau ra'e— 'jau 'gā 'ga upe.

³⁹A'eramū 'ga 'jau ojee ajatyka ma'e 'gā nupe:

—Pe'je pejepojo'oka'i pejejau pejeapyka juo'wi 'arimū— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁴⁰A'erauwe 'gā opojo'ojo'o'giramū wapyka juo'wi 'arimū. Peu sēg 'gā wapyka. Peu sīkwēta 'gā wapyka. Peu sēg 'gā wapyka nū. Nan tee futat 'gā wapyka juo'wi 'arimū. ⁴¹A'eramū Jejui 'ga kanape'i pyyka opo pe ipira'i reewe. A'ere 'ga eramā'jāu ywau opo pe. A'eramū 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mama'ea eremut oree. Ene te 'ā eneresage oree— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

A'erauwe 'ga kanape'i mowowoka imonou wemimu'e 'gā nupe. Omowowogamū ojeme'yita 'gā nupe. Ipira'ia nanē ojeme'yita 'gā nupe. A'eramū 'gā imonou wapyk ma'e 'gā nupe. ⁴²A'eramū wapyk ma'e 'gā juejue ojemi'waa wewegamū jui.

—Janeruwarete 'ga kumia ome'yi janee— 'jau 'ga 'gā nupe. —A'eramū 'ā jane jarejewegamū jarejupa. Jarejuwarete 'ga jarejeupe ime'yje'em ire amunipo 'ā jane ty'ara reruwi— 'jau 'gā ajaupe.

⁴³A'eramū Jejui 'ga remimu'e 'gā emyrera mono'oga ijaga yrū pype. Tusi yrupemūūa 'gā imatyneema emyrera pyu. ⁴⁴Sīku miu agawewi kūima'e 'gā

pytuna. A'etea 'gã na'upawi kumia. Wewegamũ 'gã juu.

'Y rajape 'arimũ Jejuu 'ga ataawet

(Mateu 14.22-33; Juã 6.16-21)

⁴⁵ Emyrera 'gã ijag ire Jejuu 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—Pe'je pejewau peje'aa yaruu pype. Pesaita pe pejewau pejejaapa je renune. Je apyta ra'ne. Tamono 'gã 'gã 'wyr ipe 'jau nü— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau 'ga wi 'ga rejaa ojete'e'i.

⁴⁶ Ojewi 'gã o re Jejuu 'ga awau ojeupia ywytyra rupi. 'Uwarete 'ga upe 'ga awau oporogytau. Ojete'e'i futat 'ga awau akou.

⁴⁷⁻⁴⁸ Ypytunimũ Jejuu 'ga wemimu'e 'gã nesaka. Ypiauu pyter ipe 'gã 'upa. A'ere ywytua napywurukari 'gã nupe. A'eramũ Jejuu 'ga ku'em ja'wyja'wyrãmũ awau 'gã nepejãna. 'Y rajape 'arimũ 'ga awau watau. “Tafen 'gã 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe. Ojepyu 'ga kwap ja'wyja'wyrãmũ 'gã 'ga resaka.

⁴⁹ —Ma'ja katu 'ut kwerãmũ janee?— 'jau 'gã ajaupe. —Ajaga nipo kwe 'ut owaẽma janee kũi— 'jau 'gã amũ wafukaita ajaupe.

⁵⁰ A'eramũ 'gã okyjau ajemogyau. 'Gã kyjea 'gã pifuaka'roka.

A'erauwe Jejuu 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pekyje awi je wi. Je tee ojot pẽ newiri— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵¹ A'erauwe 'ga awau yaruu pype u'aa 'gã pyri. A'erauwe ywytua wojerãmũ 'gã nupe. A'ere 'ga remimu'e 'gã yyi ajemogyau. ⁵² Naeapyoi 'gã kanape'i jeme'yitawer are. Naeapyoi wejue 'gã Jejuu 'ga ree. A'eramũ 'gã okyjau 'ga wi.

Genesare ywy pewat

(Mateu 14.34-36)

⁵³ A'eramũ Jejuu 'ga awau oyaapa wemimu'e 'gã netee. Awau 'gã ojekoka Genesare ywy are. ⁵⁴ Yaruu awi 'ga ẽmauwe peuwara 'gã Jejuu 'ga kwaapa.

⁵⁵ A'eramũ 'gã awau ujãna ojero'wu ma'e 'gã nerua amunaw awi. Amunawa moy-moyka ojero'wu ma'e 'gã nerua 'gã nu-pawa pype Jejuu 'ga upe. ⁵⁶ Jejuu 'ga waw ipe 'gã ojero'wu ma'e 'gã nerua 'gã nuga 'ga kwapaw ipe. Amuna'wi'i pewara 'gã, amunawarete pewara 'gã, jũ mewara 'gã. Mĩmer awi 'gã ojero'wu ma'e 'gã nerua 'gã nuga 'ga rape pe.

—Tene 'gã eneraity pypireme'ywa pyygi ene wi— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ 'ga raity pypireme'ywa pyygarera 'gã ajaruete pawamũ najuejue etee futat.

Judeu 'gã nemiapo

(Mateu 15.1-9)

7 Anure fariseu 'gã amũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee ajatykau Jejuu 'ga ree. Jerusareg awi 'ut ma'efera 'gã poromũ. ² Jejuu 'ga remimu'e 'gã jemi'wara resaka ajemogyau. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Nojepoei 'gã ojemi'war enune jareppy je'egawer imũ— 'jau 'gã ajaupe. —Nuapoi 'gã jarejemiapoa ra'e— 'jau 'gã ajaupe.

³ Judeu 'gã mama'ea wapo oypy je'egawer imũ etee futat. Fariseu 'gã taetu iapou. Ojemi'war enune 'gã ojepoeipoeita. ⁴ Wemimurera kumia nanẽ 'gã ipireipireita nü. Oypy 'gã je'egawer imũ etee futat kumi'wawa nanẽ 'gã ipireita nü. Kaneeku, 'y ryrũ, japepo. Mĩmera 'gã opirei. Oypy 'gã je'egawer imũ etee futat 'gã iapou.

⁵ A'eramũ fariseu 'gã Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gã netee oporonupa ee Jejuu 'ga upe:

—Ma'eramũ ajee eneremiayuwa 'gã nuapoi mama'ea jareppy 'gã je'eg ymaner imũ 'ũ? Nojepoei nanẽ 'gã 'ã jareppy je'egawer imũ ojemi'war enunewe— 'jau 'gã Jejuu 'ga upe.

⁶ A'eramũ Jejuu 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pēē 'ā “mama'e esagea ore aru-
apo”, pe'je numiamū. A'ere 'ā pē'me ate
pejemogyramū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

—Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana
kwasiarukari Isai 'ga upe rakue:

“Aramuoryw ore Orojuwarete 'ga, 'jau
futatee 'gā jee”, 'jau Janeruwarete
'ga.

“A'ere 'ā 'gā 'meramū te. Nomȳi 'gā weaa
je ree. Naje rerowiari tāmējē 'gā.

7 U'eawer are etee 'gā jamu'ei. A'ere 'gā
'jau ajaupe: Jarejuwarete 'ga je'eg
are je pē mu'ei, 'jau futatee 'gā
ajaupe”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Isai
'ga upe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe,
oje'ega moywyrafena.

8—Nepenuwi agawewi 'ā
Jarejuwarete 'ga je'ega pejemogyau.
Na'ga je'eg imū rūi nanē pēē mama'e
apou nū. Tesirūmera 'gā je'eg imū
etee 'ā pēē mama'e apou— 'jau 'ga 'gā
nupe. 9—Pejepoia 'ā Jarejuwarete
'ga je'ega renuw awi. A'eramū 'ā pēē
pejemifutar imū etee mama'e apou.

10 Ymā Janeruwarete 'ga ka'arana
kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue:
“Peanuw etee ki pejejuwa 'ga je'ega.
Pejey ēē je'ega nanē ianupa etee nū”,
'jau 'ga 'ā ikwasiarukaa 'ga upe rakue.
“Ujara 'gā kurapara 'gā ki peapisi”,
'jau 'ga ikwasiarukaa rakue. 11 A'ere 'ā
pemu'e 'gā 'gā jara 'gā nee 'gā je'ega
renuw etee'em are. “Pejajara 'gā nupe
mama'e are pejeporomonowere'emamū
ki pe'je 'gā nupe: 'Pē nupewara je amono
Jarejuwarete 'ga upe ai'i. A'eramū je
mama'e mū monowe'em pē nupe',
'jau futatee ki pēē pejajara 'gā nupe.

12 A'eramū ki pēē imonowe'em pejajara
'gā nupe”, 'jau 'ā pēē 'gā mu'jau tywet
pejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

13—Aipo 'jaramū pēē Jarejuwarete
'ga je'ega renupe'ema pejemogyau.
Tesirūmera 'gā je'egawer imū te 'ā
pēē mama'e apou. Namīmera etee rūi

futat pēē iapou. Amumeramū taetu
ajee 'ā pēē mama'e tywera peapo—
'jau Jejui 'ga fariseu 'ga nupe, Moisesi
'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā
neewe.

Ae motyweawa 'ga imome'uawet

(Mateu 15.10-20)

14 A'ere Jejui 'ga 'jau mytuna 'gā nupe:

—Pe'je pejejuwa pejeapyakau jeje'eg
are— 'jau 'ga 'gā nupe. —A'eramū
pēē pejejeapyoramū ee pejemogyau.
15-16 Napē pype oo ma'efera rūi pē mo-
tywet Janeruwarete 'ga upe pē mo-
gyau. Pē nui uēm ma'ea te pē motywet
Janeruwarete 'ga upe. Pēje'egaiwa te pē
motywet Janeruwarete 'ga upe— 'jau Je-
jui 'ga 'gā nupe.

17 A'ere Jejui 'ga mytuna 'gā nejaa
awau osou 'og ipe wemimu'e 'gā ne-
tee. 'Og ipe ose re 'ga remimu'e 'gā
oporonupa 'ga upe:

—A'eramū ene ma'ja upe poromū 'jau
ra'e 'ū? Norereapyoi ore ene 'e are ki 'ei—
'jau 'gā 'ga upe.

18 A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pēē nanē nipo nepēneapyoi we
ee ra'e ki sa? Ekoay pēē na'e ki 'ei.
Pēē nanē meewei etee pēneapyo ee
ra'e ki 'ei? Nepēneapyoi ymani te 'ā
pēē je'eawer are a'i kūi. Pejemī'waa
nipo pēē. A'eramū nipo pēē peje-
jemi'u monou pejejuu pe. A'ere nipo
pēē imokona. 19 Pēnemi'ua osou pē-
nawyrū pype etee futat. Nokwasi'oi pēy-
wytera pype. Pēnawyrū pype etee futat
mama'e oi. A'eramū okwapa etee pē nui.
A'eramū mama'ea pē motywerukare'ema
Janeruwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā
nupe.

Aiporamū futat Jejui 'ga 'i 'gā nupe:
“Nitywi futari pēnemi'ue'ema mū
mama'ea” 'e upe futat 'ga 'i poromū.

20 A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Pēywyter awi 'ut ma'efera
tee pē motywet Janeruwarete 'ga

upe. ²¹Mama'e tywer are etee pēē pejejea'aramū. A'eramū pēē mama'e apou pejejea'ar imū etee futat. 'Ga amū wea'aramū mama'e are amunarū are. A'eramū 'ga amunarūmū ee. 'Ga amū wea'aramū oporojuka are. A'eramū 'ga oporojukau. ²²'Ga amū wea'aramū wemirekoe'em are ako are. A'eramū 'ga akou kūjā ēē ree. 'Ga amū wea'aramū okaraemā momytun are etee. A'eramū 'gā okaraemā momytuna ekoete. 'Ga amū wea'aramū mama'e tesirū apo are te. A'eramū nipo 'ga otyweramū akou Jarejuwarete 'ga upe. Wemifutar imū etee o'meramū. Wea'ar imū etee ajuago'wau ajemogyau. 'Gā amū ajurekoayau. 'Gā amū ojerowiaraipe etee ojee. 'Gā amū ojemuarūme'em. ²³Mīmera 'ā pēē iapou pejejemifutar imū etee futat. A'eramū pēē mīmera apoaramū te pejejemotywea Jarejuwarete 'ga upe. Napēnemi'ua rūi pē motywet 'ga upe. Pejepoeje'ema miamū nepē motyweri 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau 'gā motyweawa mama'e are etee.

Judeue'ema ēē

(Mateu 15.21-28)

²⁴A'ere Jejui 'ga awau pe awi. Tiro 'jawa pyri 'ga awau. Awau osou peuwara 'gā amū 'wyr ipe.

—Je mome'u kasi pejepe ne. “Au 'ga ruri akou”, pe'je kasi ne— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'ere 'ga rera nimimawi futari. ²⁵A'eramū kūjā ēē mū 'ga rera renupa. Mama'eukwaawa 'up ēē ra'yra ēē pir are. A'eramū ēē 'ua wapyka wenupy'āu Jejui 'ga rowase, 'ga rera renupawe. ²⁶Najudeu arūi agawewi ēē. Sirufenisi pewara ēē te. Poromū 'ut oporogytau Jejui 'ga upe:

—Mama'eukwaawa epe'a jera'yra kynu wi, a'e je tejua enee— 'jau ēē 'ga upe.

²⁷A'ere 'ga 'i etee ēē upe:

—Sā'ā ae kunumīa mama'e 'ue'emamū ae kunumī remi'urama monoe'ema weymawa upe. Nan tee futat je. Judeu 'gā poaawamū je ruri 'au wyy pe ikue— 'jau Jejui 'ga ēē upe.

²⁸A'eramū ēē 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ere. A'ere wyyu mama'e 'ar ire wā neymawa i'ui futari— 'jau ete ēē 'ga upe.

²⁹A'eramū Jejui 'ga 'jau ēē upe:

—Je rowiat ape ekou ra'e a'i ī. Ere ewau ejewya eje'wyr ipe nū. Mama'eukwaawa ojepe'a 'awamū enera'yra ēē wi— 'jau 'ga ēē upe.

³⁰A'eramū kūjā ēē awau ojewya oje'wyr ipe nū. Eē ra'yra ēē 'upa anuruka okama pype. Jaruete ēē 'upa. Eē pirewara ojepe'au awau ēē wi ra'e.

Iapyae'ema 'ga

³¹Jejui 'ga awau pe awi. Sidoma pyu 'ga okwapa. A'ere 'ga awau Tekapuru wyy raapa awau owaēma Garireja ypiauu upe. ³²A'e pe kūima'e 'gā amū iapyae'ema 'ga rerua Jejui 'ga upe. Nuenuwi 'ga mama'ea. Nije'ēkarakatui nanē 'ga nū. A'eramū 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—Epo emono 'ga 'arimū. Tajekatu'ok 'ga 'jau— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

³³A'eramū Jejui 'ga 'ga pe'au mytun awi. A'erauwe 'ga ofā monou 'ga apya rupi. 'Ga apya rupi ofā mono re 'ga onymuna opo are. A'ere 'ga weny monou 'ga kū are. ³⁴'Ga kū are weny mono re Jejui 'ga wowowyrāmū ywau ojeptyteukyjayau. A'e pe 'ga 'jau:

—Ejeawopytymo'wok 'ga wi— 'jau 'ga.

(Oje'eg imū 'ga 'i *Efata*. *Efata* 'ea ejeawopytymo'wok 'ga wi 'ea futat poromū.)

³⁵A'erauwe iapyae'ema 'ga wapyk-wafugamū. 'Ga kūa nanē ojekatu'oka nū. A'eramū 'ga oje'eg esageayramū. ³⁶A'eramū Jejui 'ga 'jau esakarera 'gā nupe:

—Pemome'u kasi ne— 'jau 'ga 'gā nupe numiamū.

A'ere 'ga rera nikokawi futari. A'ere 'gā 'ga rera muāi kwe pe.

³⁷ 'Ga rera renupara 'gā wea'aramū 'ga ree ajemogyau. A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—A'jeteetewi 'ga mama'e apoi ki sa! lapyae'ema 'gā miamū 'ga imuapyau. Ije'ege'ema 'gā nanē 'ga imoje'egukaa— 'jau 'gā ajaupe.

Kwaturu miu 'gā mojemi'waawet

(Mateu 15.32-39)

8 Anure 'gā awau ajatykau Jeju 'ga ree nū. Kwaiwete 'gā awau ajatykau 'ga ree. Temi'u teepawamū Jeju 'ga 'jau wemimu'e 'gā nupe:

²—Ajemuaēm je tekou 'gā nee. Muapyt 'ā 'gā kaaruwamū jane pyri. A'eramū 'awamū 'gā nemi'urama atepawamū 'gā nui. ³ A'eramū je teporomonowere'emamū 'gā nee 'gā nemi'urame'eme. Kasi a'e pe ty'ara 'gā pifuaka'rogi woga piara rupi 'gā oramū ne, a'e je. A'eramū je teporomonowere'emamū 'gā nee tejewi, 'gā nupe mama'e monowe'emamū. Kasi 'gā oje'wyr ipe awau 'gā manūaiwi ty'ara upe ne. Amumera 'gā taetu nā'ā muku awi 'ut re'ā, a'e je— 'jau Jeju 'ga wemimu'e 'gā nupe.

⁴ A'eramū 'ga remimu'e 'gā 'jau 'ga upe:

—Amunawe'em ipe jane rekoī nū'ū. Nitywi mama'ea 'au. Mō awi sipo ore mama'e muri 'gā mojemi'waawamū?— 'jau 'gā 'ga upe.

⁵ A'eramū Jeju 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Marāmaran pēkanape'i pytuna?— 'jau 'ga oporonupa ee 'gā nupe.

A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Sete ete ipytuna— 'jau 'gā 'ga upe.

⁶ A'eramū Jeju 'ga 'jau mytuna 'gā nupe:

—Pe'je pejeapyka ywyu— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'erauwe 'gā wapyka.

A'ere 'ga kanape'i pyyka opo pe. A'ere 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete 'ā mama'ea eremut oree. Ene te 'ā eneresage oree, Kiapi'ni— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

A'ere 'ga kanape'i mowowoka imonou wemimu'e 'gā nupe. Omowowogamū ojeme'yita 'gā nupe. A'eramū 'gā imonou wapyk ma'e 'gā nupe. ⁷ Ipira'ia nanē niapoi nū. A'ere Jeju 'ga eroje'ega opo pe 'Uwarete 'ga upe nū, 'ga muorypa ee. A'eramū 'ga ipira'ia monou wemimu'e 'gā nupe. A'erauwe ipira'ia ojeme'yita nū. A'eramū 'ga remimu'e 'gā imonou wapyk ma'e 'gā nupe. ⁸ A'eramū 'gā ojemi'waa wewegamū. Weweg ire Jeju 'ga remimu'e 'gā emyrera mono'oga imonou yrūūū pype. Sete yrupemūia 'gā imatyeema. ⁹ Kanape'i 'warera 'gā pytuna kwaturu miu agawewi 'gā pytuna.

'Gā jemi'war ire Jeju 'ga 'gā monou 'gā 'wyr ipe nū. ¹⁰ A'eramū 'ga u'aa yaruu pype wemimu'e 'gā netee. Awau 'gā oy-aapa awau ojekoka Taumanuta ywy are.

Aeremiapoe'ema fariseu 'gā enūinawet

(Mateu 16.1-4)

¹¹ Peu fariseu 'gā amū 'ua oporogytau Jeju 'ga upe. Nuerowiari 'gā 'ga. “Na-Jarejuwarete 'ga pājē mū rūi 'ga mama'e apoi”, e'i etee 'gā ajaupe. A'eramū 'gā 'ua 'ga resaka. A'eramū 'gā 'jau Jeju 'ga upe:

—Aeremiapoe'ema eapo amū ore reape. Taruesak ene mama'e apoa orojemiesagamū 'jau. “Jarejuwarete 'ga pājē mū futat 'ga aeremiapoe'ema apoi ra'e”, taru'e enee 'jau. A'eramū ene mama'e apou 'ga pājē resaukaawamū oree— 'jau 'gā 'ga upe.

¹² A'eramū Jeju 'ga ojeptyuekyita 'gā nee. A'ere 'ga 'jau 'gā nupe:

—Naani. Naapoa'uweri je pēnemi-apoe'ema pē neape. Naje rerowiari futari pejepe. A'eramū je mama'e apowe'em

pĕnemiesagamũ— 'jau ete Jejui 'ga 'gã nupe.

¹³ A'eramũ Jejui 'ga awau 'gã nui nũ. Yarau pype 'ga awau u'aa wemimu'e 'gã netee. A'eramũ 'gã awau oyaapa.

Wemimu'e 'gã momoranupawet

(Mateu 16.5-12)

¹⁴ A'ere 'ga remimu'e 'gã nuerooi kanape'i ojeupi. Amoka'jam 'gã erooa. Majepe'ia te 'gã erawau. ¹⁵ A'e pype Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pejea'gu ki fariseu 'gã nui, 'gã mani'oko'o jopypeaw awi. Erote 'ga ma'e awi 'jau ki pejejea'gwau— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁶ Aipo ojeupe 'ga 'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Kanape'i rerura ako jane simoka'jam ko. A'eramũ 'ga poromũ 'jau janee kũi— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁷ A'ere Jejui 'ga 'gã 'e renuwi. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Naje rerowiari tãmjĕ pejepe pejejemogyau ki sa. Ma'eramũ nã'ã aipo pe'je pejejaupe re'ã. “Kanape'i rerure'em are 'ga 'i poromũ janee”, pe'je re'ã— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Ma'eramũ sipo pĕĕ pejejeapye'emamũ je'eawer are pejejemogyau 'wei? ¹⁸ Pĕnea 'ã pĕĕ numiamũ.

A'ere 'ã nepeesagi mama'ea. Pejeaparamũ 'ã numiamũ. A'ere 'ã nepeanuwi jeje'ega. ¹⁹ Pemoka'jam nipo jeremiapofera rai'i? Kanape'ia je ime'yitawera rai'i? Siku etee agawewi ako ai'i. A'etea ako je kanape'ia omowowok imonou sĭku miu kũima'e 'gã mojemi'waawamũ ai'i. 'Gã jemi'wapaw ire marãmaran ajee yrũa pematyneem emyrera pyu rai'i?— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

—Tusi yrũa ako tyneema ai'i— 'jau 'gã 'ga upe.

²⁰ A'eramũ Jejui 'ga oporonuwu'japa ee 'gã nupe nũ:

—A'ere ako je sete kanape'i mowowoka kwaturu miu 'gã mojemi'waawamũ ai'i nũ. 'Gã jemi'wapaw ire marãmaran yrũa ajee pematyneem emyrera pyu rai'i nũ?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Sete yrũa ako tyneema ai'i— 'jau 'gã 'ga upe.

²¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Nepĕneapyoi we tãmjĕ pĕĕ ee? “Pejea'gu ki fariseu 'gã mani'oko'o mo-jopypeaw awi”, a'e ako je pĕ nupe ko. A'ere ako je nakanape'i upe rui je 'i ko. “Gã nemimu'e morogyta awi ki pejea'gu”, a'e te je ako pĕ nupe ko— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

Eae'ema 'ga

²² A'ere Jejui 'ga awau owaĕma Pesaita 'jawa upe wemimu'e 'gã netee. A'eramũ peuwara 'gã amũ eae'ema 'ga rerua Jejui 'ga upe.

—Epoa emono 'ga rea 'arimũ. 'Ga rea tajekatu'ok 'jau— 'jau 'gã 'ga upe.

²³ A'erauwe Jejui 'ga eae'ema 'ga popyyka 'ga rerawau 'ga renuĕma amunaw awi. A'erauwe 'ga onymuna opo are. A'ere 'ga weny monou 'ga rea are. A'ere 'ga opo monou 'ga 'arimũ. A'ere 'ga 'jau 'ga upe:

—Ereesak te mama'ea 'awamũ?— 'jau 'ga 'ga upe oporonupa ee 'ga upe.

²⁴ A'eramũ eae'ema 'ga 'jau 'ga upe:

—Aesak futat je numiamũ. A'ere 'gã 'ywa 'jawe etee jee wesagamũ— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁵ A'ere Jejui 'ga opo monou'japa 'ga rea 'arimũ nũ. A'eramũ te 'ga mama'e resagi katu. ²⁶ A'erauwe Jejui 'ga eae'emera 'ga monou 'ga 'wyr ipe nũ.

—Eje'wyr ipe ekwap. Ereo kasi amunaw ipe ne— 'jau 'ga 'ga upe, 'ga monou 'ga 'wyr ipe nũ.

Pedro 'ga Jejui 'ga mome'uawet*(Mateu 16.13-20; Luka 9.18-20)*

²⁷ A'ere Jejui 'ga awau Sesariafiripai ywy pe wemimu'e 'gā netee. Awaw ipe Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gā nupe:

—Ma'ja e'i te tekotee 'gā jee jepi?—
'jau 'ga 'gā nupe oporonupa ee 'gā nupe.

²⁸ A'eramū 'ga remimu'e 'gā 'jau 'ga upe:

—“Juā Batista 'ga te nipo 'ā 'ut oferapa rai'i nū”, e'i amumera 'gā enee jepi. Amumera 'gā: “Eliasi 'ga nipo 'ā 'ut ojewya rai'i nū”, 'jau enee. Amumera 'gā: “Jarejuwarete 'ga je'ega mome'warera 'gā amū te nipo 'ā 'ut oferapa rai'i nū. 'Agamū 'ua oporogytau akou janee nū”, 'jau 'gā enee jepi— 'jau 'gā 'ga upe.

²⁹ —Pēē nū. Ma'ja pe'je ajee jee jepi?—
'jau 'ga 'gā nupe.

—Ene Jarejuwarete 'ga remimurera, aru'e ore jepi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

³⁰ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pemome'u kasi ajee aipoa 'gā nupe ne— 'jau 'ga 'gā nupe.

Amanūawama mome'uawet*(Mateu 16.21-28; Luka 9.22-27)*

³¹ Aipo pe futat Jejui 'ga ajukaawama mome'wau ypy ypy wemimu'e 'gā nupe.

—Je 'ā pēneki'yr ymanera. A'ere nipo 'gā anurenure'i je rereko tyweretei. 'Wyr-iara 'gā nipo je reroyrūmū. Judeuramū jane 'wyriri, mainana 'wyrat, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jat. Mīmera 'gā nipo je reroyrū. A'eramū nipo 'gā je jukaukaa 'gā nupe. A'ere nipo imuapyra 'ara rupi Janeruwarete 'ga je moferawi nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

³² Jejui 'ga ajukaawama mome'wau katu tāmējē 'gā nupe. A'eramū Pedro 'ga 'ga rorojepi'au'i 'gā nui. A'eramū 'ga oje'egayau 'ga upe:

—Ene'me awi nū'ū. Nene rereko tywera'uweri 'gā nū'ū. Janeruwarete 'ga

nene rereko tywerukara'uweri 'gā nupe kūi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

³³ A'erauwe Jejui 'ga ojerowaka amā'jāu wemimu'e 'gā nee. A'eramū 'ga 'jau Pedro 'ga upe:

—Ejepe'a je wi, ki Satanasi. Mama'eukwaawa 'wyrara ene mu'eukat poromū jee, ki Pedro. “Tamomoirukat 'ga 'ga Ruwarete 'ga remifutara apo awi 'jau”, e'i te Satanasi jee. A'eramū poromū ene mu'eukaa jee kūi. NaJarejuwarete 'ga remifutar imū rūi ere aipo 'jau jee. Ejemifutar imū te ere aipo 'jau jee— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe.

³⁴ A'ere Jejui 'ga mytuna 'gā majatykau ojee, wemimu'e 'gā neewe. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Jeremiayuwamū pejejekoweramū ki pēē jeremifutar imū etee futat mama'ea peapo. Pejeki'jewe'em futat pejejeroko tywer awi— 'jau 'ga 'gā nupe. —Pejemanū awi miamū pejeki'jewe'em futat. “Tene 'gā je jukai kwy. Napoira'uweri je Jejui 'ga rerowiar awi”, pe'je etee ki— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁵ —“Najemanūweri je Jejui 'ga mome'u are” 'jara 'gā nooa'uweri futari ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri. “Je naapoa'uweri futari mama'ea Jejui 'ga remifutar imū” 'jara 'gā nanē nooa'uweri ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Amumera 'gā te nipo ajee e'i “tene 'gā je jukai kwy. Je napoira'uweri 'ga mome'u awi”, 'jau. Aipo 'jara 'gā etee awau ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

³⁶ —Okaraemā mono'og are etee ea'at ma'e 'gā nanē ni'akwaawi futari. Kwaiwete agawewi 'gā karaemā. A'ere aipo 'gā miamū nooi futari ywag ipe. Nom'yi 'gā weaa Jarejuwarete 'ga ree. Okaraemā me'yi are etee 'gā fueweramū. A'ere 'gā je rerowiar are jēmī wea'are'emamū. A'eramū 'gā awawe'em 'ga pyri. Mama'eukwaawa

rapyaw ipe etee nanuara 'gā awau. Peu oo re 'gā nuēmarūi futari jui. ³⁷Nitywi mama'e mū mama'eukwaawa rapyaw awi 'gā nenū'jāawamū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³⁸—'Awamū ete 'gā naje rerowiari futari. Nomŷi futari 'gā weaa je ree. Kwaiwete 'gā mama'e tywera etee iapou. A'eramū nipo je rerowiaara 'gā o'meramū je rerowiare'ema 'gā nupe. “Na'ga rerowiaara rūi je”, 'jau futatee nipo 'gā ajemogyau 'gā nupe. Ojenosi 'gā jeje'ega mome'u awi. “Je 'ā Jejui 'ga remiayuwā”, 'jawe'em 'gā. Aipo 'ea 'gā enosōu. A'eramū nipo je anure tejewya je nanē futat aipo 'gā nui tejenosōu. Tejuawa rupi je rurī Tejuwarete 'ga renyfuga pype, ywagipewara 'gā nenyfuga pype 'jau. A'eramū je aipo 'ara rupi tejenosōu tekwakuparera 'gā nui— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

9 A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū: —Anure nipo pēē mū je resak pejepe pejemanūme'ēwe peje'wryiaramū je rekoa. Jarejuwarete 'ga pājēa nipo pēē mū esaka— 'jau 'ga u'ama 'gā nupe oporogytau.

'Gā neape Jejui 'ga jesowo'gōkawet

(Mateu 17.1-13; Luka 9.28-36)

²Anure seis oser ire Jejui 'ga awau ywyty'rarimū. Muapyra 'gā etee 'ga erawau ojeupi. Pedro 'ga, Tiago 'ga, Juā 'ga. Mimera 'gā etee 'ga erawau erojeupia ywyty'rarimū ojeupi. Peu Jejui 'ga ojesowo'gōka 'gā neape. ³'Ga raitya waparasi gamū 'ga ree. Iaparasig enyfuk te 'ga raitya 'ga ree. ⁴A'erauwe 'gā Moisesi 'ga resaka Eliasi 'ga reewe. Ywag awi 'gā 'ua oporogytau Jejui 'ga upe. ⁵Ywag awi 'ut ma'e 'gā nesakawe Pedro 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—'Awa esageay janee ra'e. 'Au etee sapyta 'jau, ki Ku'jyp— 'jau Pedro 'ga Jejui 'ga upe. —Muapyra tapŷja taruapo pē nupe 'jau. Ene upe, Moisesi 'ga upe, Eliasi 'ga upe 'jau— 'jau Pedro 'ga Jejui 'ga upe.

⁶Jejui 'ga remimu'e 'gā kyjea 'gā nerekou. A'eramū Pedro 'ga u'akwaawe'emamū poromū 'jau Jejui 'ga upe. ⁷'Ga porogytapaw ire ywasiga 'ua ojypa 'gā nee nū. A'e rupi futat Janeruwarete 'ga oje'ega mua 'gā nupe:

—Koromū futat Jera'yrate 'ga. Jeremifutararete 'ga. A'eramū ki pēē 'ga je'eg are pejeapyakau— 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega mua ywasiga rupi 'gā nupe.

⁸A'erauwe 'gā warekou. A'ere 'gā Jejui 'ga etee futat esagi 'ga 'amamū. Ywag awi 'ut ma'efera 'gā awau ojeupia ywasiga rupi 'gā nui nū. ⁹Ywytyr awi 'gā neruaw ipe Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pemome'ua'ne kasi 'gā nupe ne. Pejejeki'yramū je feraw ire tāmējē tepemome'u 'gā nupe 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁰Aipoa 'gā nomome'ui futari 'gā nupe. A'ere 'gā naeapyoi 'ga 'eawer are, “Je feraw ire” 'eawer are. A'eramū 'gā imome'waukaa ajaupe:

—Ma'ja upe 'ga aipo 'jau janee nū'ū? Ma'ja are sipo 'ga jane mu'ei? Ma'ja upe sipo 'ga 'i “jeferaw ire tepemome'u 'jau”, 'jau janee— 'jau 'gā ajaupe.

¹¹A'eramū 'gā oporonupa ee Jejui 'ga upe:

—Ma'eramū ajee Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā 'i 'ū: “Ymā 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amū upe rakue: ‘Eliasi 'ga ra'ne nipo ojesaukat 'gā nupe. A'ere nipo 'ga rewiri jeremimonorama 'ga oi ojesaukaa 'gā nupe’, 'jau 'ga 'ā ikwasiarukaa inuga ka'aran are rakue”, 'jau 'gā imome'wau oree— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

¹²⁻¹³A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—A'jea futat 'gā 'i. Eliasi 'ga 'jawewara 'ga ra'ne futat ako 'ut ai'i. “Au'je ki mama'e tywera apo re. Pe'je ki pejejoia pejetywer awi. Janeruwarete 'ga tepē mogy wemiayuwamū 'jau”, 'jau ako 'ga awau pē nupe ai'i, je renune ai'i. Juā

Batista 'ga futat Eliasi 'ga 'ut 'jawamū. A'ere nepekwaawi futari 'ga. A'eramū 'gā 'ga rerekou tyweaete wemifutar imū etee 'ā rai'i. Anure nipo 'gā je miamū je rereko tyweretei 'ga 'jawerimū futat. Ymā 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gā nupe je rereko tyweaw are rakue. A'eramū nipo 'gā je rerekou tyweaete je rerorūmū 'ga 'eawer imū etee futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Kunumī 'ga katu'okawet

(Mateu 17.14-21; Luka 9.37-43)

¹⁴Ywytyr awi ojyw ire 'gā 'gā nesaka kwaiwete wemimu'e 'gā ywyrī. Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā amū oporogytau 'gā nupe. ¹⁵A'ere 'ga resakawe mytuna 'gā oporesagamū Je-jui 'ga ree. A'eramū 'gā awau ujāna 'ga rapeje'ega. ¹⁶A'erauwe Jejui 'ga oporonupa ee 'gā nupe:

—Ma'ja are te pejamue pejejupa ra'e?— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁷A'eramū kūima'e 'ga amū mytuna 'gā pyter awi oje'ega mua 'ga upe:

—Teja'yra 'ga je arut enee, ki Ku'jyp. Mama'eukwaawa 'up 'ga pir are. A'eramū mama'eukwaawa 'ga moje'egukare'ema. ¹⁸Mama'eukwaawa 'ga pyykawe 'ga moywyrupāu 'ga monou 'ga retyka. A'eramū 'ga moypipa, 'ga mua'jykā'jykāina 'ga motyjuita. A'eramū 'ga mopifuakare'ema 'ga mogou. “Pepe'a 'ga wi”, a'e futat je eneremimu'e 'gā nupe ko numiamū. A'ere 'gā nope'ai ete 'ga wi ko— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

¹⁹A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Maranime gatu nipo 'ā je rerowiat pejepe pejejemogyau? Ymā agawewi 'ā je pē mu'e. A'etea nipo 'ā naje rerowiar ymani pejepe 'ja. “Nako'a'uweri je namutamutat pē pype”, a'e agawewi je 'ā pē nupe— 'jau 'ga wemimu'e 'gā nupe, tesirūmera 'gā neewe futat. —Pe'je 'ga ra'yra 'ga rerua jee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁰A'erauwe 'gā 'ga rerua. A'ere Jejui 'ga resakawe 'ga pirewara 'ga moyyita 'ga monou 'ga retyka 'ga mojerejerepa ywyu. 'Ga motyjuita 'ga juru rupi.

²¹A'eramū Jejui 'ga oporonupa ee kunumī 'ga ruwa 'ga upe:

—Maranime te mama'eukwaawa ruwi enera'yra 'ga pir are rai'i 'ū?— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramū 'ga ruwa 'ga 'jau 'ga upe:

—'Ga kunumīa we futat mama'eukwaawa wereko opir are ikue— 'jau 'ga ruwa 'ga 'ga upe.

²²—Amumē mama'eukwaawa 'ga monoukaa 'ga retyka tata pe jepi. Amumē 'ga momorukaa 'y pe, 'y pe 'ga jukaawamū jepi numiamū. A'eramū ore 'ga rerua enee. Maran gatu nipo ene nanē ipe'awe'em 'ga wi nū. Ejemuaēm ore ree jera'yra 'ga retee— 'jau 'ga 'ga upe.

²³—Tejerowiarāmū je mama'e apoi pē nupe. Nitywi futari mama'ea jeremi-apoe'ema, pēē je rerowiaa 'eramū— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁴A'eramū 'ga 'jau 'ga upe nū:

—Arowiat je ene. Ejerowiar wwyapiukat jee— 'jau 'ga wafukaita 'ga upe.

²⁵A'eramū mytuna 'gā 'ua ajatykau 'gā nee. 'Gā nesakawe Jejui 'ga 'jau mama'eukwaawa upe:

—Ejepe'a 'ga wi. Erejewyt kasi 'ga upe ne— 'jau 'ga mama'eukwaawa upe.

'Ga pirewara aipo 'ga kunumī 'ga muapyaakare'ema, 'ga moje'egukare'ema 'jau.

²⁶Ojeupe Jejui 'ga 'eramū 'ga pirewara 'ga mopapaga, 'ga maema. A'eramū ojepe'au 'ga wi. Amanū ma'e 'jawe 'ga monou 'ga retyka. A'eramū esakara 'gā 'jau ajaupe:

—Amanū ete nipo kwe 'ga— 'jau 'gā ajaupe.

²⁷A'eramū Jejui 'ga kunumī 'ga popyyka 'ga mafu'ama. ²⁸A'ere Jejui 'ga

wemimu'e 'gā nerawau 'gā nerosou 'og ipe. A'eramū 'ga remimu'e 'gā 'jau 'ga upe:

—Maran ajee ore norope'aarūi 'ga wi ra'e ū?— 'jau 'gā 'ga upe.

²⁹ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Nepeporogytai tāmējē Jarejuwarete 'ga upe pejemogyau. A'e are nepē-fuakari'i nanuara apou. A'eramū 'ā pēē a'eramū 'ga pirewara pe'aarūme'em 'ga wi— 'jau 'ga 'gā nupe.

Amanūawama 'ga imome'wau'japa

(Mateu 17.22-23; Luka 9.43-45)

³⁰⁻³¹ A'eramū Jejui 'ga awau aipo awi, wemimu'e 'gā netee. Garireja ywy raapa 'gā awau. Wemimu'e 'gā mu'ea 'ga ifutaa. “Nafutari je mytuna 'gā tejeko kwaawa. Tamu'e tejemimu'e 'gā etee tejee 'jau”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pēneki'yra agawewi je 'ā. A'etea nipo 'ga amū anurenure'i je mono ae a'wyre'ema 'gā po pe. Janeruwarete 'ga nipo je pyygukaa je ree iporomutare'ema 'gā nupe. A'eramū nipo 'ga je jukaukaa 'gā nupe. A'ere nipo 'ga imuapyra 'ara rupi je moferawi nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

³² A'ere 'gā naeapyo'i 'ga 'eawer are. A'eramū 'gā “simome'uukat 'ga upe 'jau”, 'jau 'gā ajaupe numiamū. A'ere 'gā jenoši 'ga upe imome'uukar are.

Esageay ma'e are 'gā mu'eawet

(Mateu 18.1-5; Luka 9.46-48)

³³ Anure Jejui 'ga awau owaēma Kafanaū 'jawa upe wemimu'e 'gā netee. 'Og ipe ose re Jejui 'ga oporonupa ee 'gā nupe:

—Ma'ja are te peporogyta pejejaupe pe rupi ra'e?— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁴ A'ere 'gā pigi etee. “Manamū te jane Jarejuwarete 'ga upe esage ma'eramū jarejuapyraapa?” 'jau 'gā ajaupe, ajamueu ee. A'eramū 'gā ojenosōu imome'u awi.

³⁵ A'ere Jejui 'ga 'gā 'eawera kwaawi. A'eramū 'ga wapyka oporogytau 'gā nupe:

—Wyriaramū pejejekoweramū mama'ea peapo etee futat, pejejopoaa— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁶ Aipo 'e re 'ga kunumī 'ga ppyka 'ga mafu'ama wemimu'e 'gā pyter ipe. A'ere 'ga kunumī 'ga mana imome'wau wemimu'e 'gā nupe:

³⁷—Kunumī 'gā nee ijejuka esage ma'eramū je reewe futat pejejuka esage. Je ree ijejuka esage ma'eramū je muarera 'ga reewe futat pejejuka esage— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Jane poara 'gā janepytuna 'jawe futat

(Luka 9.49-50)

³⁸ A'eramū Juā 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Kūima'e 'ga amū ore aruesak mama'eukwaawa pe'aa 'gā nui ko, enerer imū ko. A'ere norepytuna 'ga rūi. A'eramū ore 'jau 'ga upe ko: “Ereapo awi nanuara”, 'jau ore 'ga upe ko— 'jau 'ga imome'wau Jejui 'ga upe.

³⁹ Aipo 'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Aipo pe'je awi 'gā nupe. “Peapo awi nanuara”, pe'je awi 'gā nupe. Jerer imū aeremiapoe'ema apoara 'gā naje kurawa'uweri. ⁴⁰ Najanepytuna 'gā nūi numiamū. A'ere 'gā jane poari te jane porowyky are. A'eramū 'gā janepytuna 'jawe futat ajemogyau. ⁴¹ Yro'ysaga etee agawewi nipo 'gā imonou jeremiyuwamū pēē mū nupe i'yuwei ma'eramū. A'etea Janeruwarete 'ga 'yro'ysaga monoarera 'gā mepyyau ee— 'jau 'ga 'gā nupe.

Jejui 'ga rerowiar awi 'gā momoirukaat

(Mateu 18.6-9; Luka 17.1-2)

⁴² A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Kunumī'i'i 'gā etee te a'jea futat je rerowiat ajemogyau. A'eramū

nipo Janeruwarete 'ga je rerowiar awi kunumĩĩĩ 'gã momoirukaara 'gã nerekou tyweaete. Nanuara apoara 'gã amunipo 'ã ita mogou tãmējē 'ga jur are. A'ere 'ga monou 'ga momoa 'y pe 'ga mateepawamũ. 'Y pe imomoripyra 'ga ako tywet futat numiamũ. A'ere je rerowiar awi kunumĩĩĩ 'gã mosiara 'gã te ia'wyre'emaretea. Janeruwarete 'ga mi-amũ najemuaēmi nanuara 'gã nee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴³⁻⁴⁴—“Jepoa je motywerukat Jarejuwarete 'ga upe. Mama'e tywera apoukaa jee, je motywerukaa Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau ki pejepoa pemonok imonou imomoa pejewi. Aepo monoga ay futat numiamũ. A'ere mama'eukwaawa rapyaw ipe pēoa te ayrete ma'ea. Peu tataa nowewa'uweri. Nateepawa'uweri mama'eukwaawa rapyawa tataa— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁵⁻⁴⁶—“Jepya je motywet Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau nipo pēē pejepy upe. A'eramũ pēē imonoka imonou imomoa pejewi. Aepy monoga ay futat numiamũ. A'ere mama'e tywera apoara 'gã mama'eukwaawa rapyaw ipe 'gã oa te ayramũ. A'jea futat ay ma'ea. A'eramũ nipo waywayramũ futat aipo pe imonopyrera 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁷—“Jerea je motywet. Eē resage'em ire amunipo 'ã je najerea'ari eē ree tekou”, 'jau nipo pēē pejejeupe. A'eramũ je 'jau pē nupe: “Orereaa ore motywerukat”, 'jau pejejeaa pemosok imonou imomoa pejewi. Kasi a'e pe pēnea pē motywerukaru'jaw ine nũ— 'jau 'ga 'gã nupe. —Pēnea mosoga ay futat. A'ere mama'e tywera apoara 'gã mama'eukwaawa rapyaw ipe 'gã oa te ayramũ. A'jea futat ayay aipo pype imonopyrera 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴⁸—Mama'eukwaawa rapyaw ipe merua'yra amanũme'em futat peuwara 'gã no'o 'u awi. Nowewi futari tataa

mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴⁹—Anure nipo Janeruwarete 'ga werowiare'ema 'gã nereko tyweretei 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'ere 'ga wemiayuwamũ pē nupe mama'eay resaukari mama'e tywera pēē iapoe'em are pē mu'jawamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁵⁰—Esage jukyra numiamũ. A'ere mama'e tywer are imojopype re jane imote'ari. Imote'ar ire jane imuesageu'jape'ema. A'ere mama'e tywera ojepype imojopype re nia'wyr'u'jawi janee a'eramũ— 'jau 'ga 'gã nupe. —Pēē ki pejemogy jukyr esage 'jawe. Pejejomojyrũmũ pejejaupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

Peetyg awi pejemirekoa

(Mateu 19.1-12; 5.31-32; Luka 16.18)

10 A'ere Jejui 'ga awau Judeja ywpe. Jotāuy raapa 'ga oramũ mytuna 'gã 'ua ajatykau'japa Jejui 'ga ree. Uwarete 'ga ree 'ga 'gã mu'ei jepi. A'eramũ 'ga 'awamũ nanē 'gã mu'jau 'ga ree nũ. ²A'eramũ fariseu 'gã amũ 'ua oporogytau Jejui 'ga upe. “Siesak 'ga je'eg amuteea jarejee 'jau”, 'jau 'gã ajaupe. “Ga je'eg amuteeramũ, sa'e 'ga upe 'jau: Nuenuwi 'ga Moisesi 'ga je'ega ra'e, sa'e 'ga upe 'jau jaremu'e amuteeramũ 'jau”, 'jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Jarujete sipo kũima'e 'ga wemireko retygi?— 'jau 'gã 'ga upe oporonupa ee.

³A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ma'ja e'i Moisesi 'ga rakue?— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—“Pejemireko retyka ki ka'arana pekwasiarukat 'ga amũ upe eē ree. 'Aetyk je ene tejemirekoramũ akiko', pe'je ki ikwasiarukaa pejemirekofera eē ree, imonou eē upe”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

⁵—A'jea futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Niporenuwiweri wejue pēypy 'gā Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. A'eramū Moisesi 'ga 'gā mueapyoukaa aipo are rakue. ⁶A'ere Janeruwarete 'ga aipo ne'i aepy 'gā nupe rakue. “Kūima'e 'ga je aapo kūjā ēē reewe. ⁷A'eramū 'ga wemireko re kūima'e 'ga opojo'ogamū ujara 'gā nui oje-mujaa wemireko ēē ree etee”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. ⁸“Ajuee oje-mujar ire 'gā jemogyi majepi teewara 'jawe jee”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. Ajuerekoe'ema 'gā mukūi futat 'gā nekoi. A'ere 'gā ajuereko re 'gā majepi 'jawe etee 'gā nekoi Jarejuwarete 'ga upe. ⁹Janeruwarete 'ga wejue 'ga werekoukat 'gā ajaupe. A'eramū pēē pejejo-mojo'ogarūme'em pejejaui, pejejuereko re— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹⁰Og ipe ose re Jejui 'ga remimu'e 'gā oporonupa ee 'ga upe nū. ¹¹A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Wemireko retykarera 'gā kūima'e 'gā ajemogoukat kūjā wemirekoe'em are ako ma'e 'jawewara ēē ree amutee ēē rerekou nū. ¹²Kūjā nanē nū. Omena retykarera ēē ajemogoukaa kūjāmene'ema 'jawe amutee 'ga etee erekou nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

Jejui 'ga kunumī 'gā netee

(Mateu 19.13-15; Luka 18.15-17)

¹³Anure 'gā amū wa'ya 'gā nerua Jejui 'ga upe nū:

—Orera'ya apyte'rarimū epo emono a'i kīī— 'jau 'gā erua 'ga upe. —Jarejuwarete kīā upe eporogyta wā nee. A'eramū Janeruwarete kīā ojejukau esage wā nee, aru'e ore enee kīī— 'jau kūjāmera 'gā 'ga upe.

A'ere Jejui 'ga remimu'e 'gā 'i etee 'gā nupe:

—Perur awi pejeja'ya 'gā 'ga upe 'ga porogyta 'ga 'amamū. Nepemaruukari 'ga porogyta— 'jau 'gā 'gā nupe.

¹⁴A'ere Jejui 'ga nafutari. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Naani. Peapo awi nanuara. Tene kunumī 'gā nuri je pyri— 'jau ete 'ga wemimu'e 'gā nupe. —Janeruwarete 'ga kunumī 'gā afutat wemiayuwamū. Kunumī 'jawewara 'gā nupe etee Janeruwarete 'ga reni 'wyraramū— 'jau 'ga 'gā nupe. ¹⁵—Pēnea'ar iki je'e are. Kunumī 'gā ojemogypyk te Jarejuwarete 'ga ree. Ojereko katuukat 'gā 'ga upe. 'Gā 'jawe pejemogyramū 'ga pē katu'ogi. Kunumī 'jawewara 'gā etee te Janeruwarete 'ga omogy wemiayuwamū. A'ere 'ga ojee ijemogypyke'ema 'gā Janeruwarete 'ga nomogyi wemiayuwamū. Nakunumī 'jawe rūi 'gā. A'eramū 'ga 'gā mogyawe'em wemiayuwamū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

¹⁶A'eramū Jejui 'ga kunumī 'gā mana enu'ama, opo monou kunumī 'gā apyte'rarimū. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Janeruwarete 'ga ojejuka esage pē nee, kunumī— 'jau 'ga 'gā nupe.

Jarejuwarete 'ga pyri oo are 'ga poronupawet

(Mateu 19.16-30; Luka 18.18-30)

¹⁷Jejui 'ga 'wyt 'ga rekoramū kūima'e 'ga amū 'ua ujāna wapyka wenupy'āu 'ga rowase. A'eramū 'ga 'jau 'ga upe:

—Ene 'ā eneresage. Ma'ja te je aapo 'awamū tejeupe, temanū re ywag ipe tejesawamū, Jarejuwarete 'ga pyri tewawamū?— 'jau 'ga 'ua Jejui 'ga upe.

¹⁸A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'eramū te aipo ere jee? Janeruwarete 'ga etee te esage. “Ene 'ā Jarejuwarete 'ga 'jawewara futat”, ere te jee?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

¹⁹—Erekwaap nipo Moisesi 'ga remikwasiarera. “Peporojuka awi. Peko awi pejejemireko are. Pemunarū kasi mama'e are ne. Peje'ēwu'jag kasi 'ga amū ne. Pēme kasi pejejaupe ne.

Pejedomoryteewe'em 'jau. Pejajara 'gā je'ega anupa etee 'jau", 'jau 'ga 'ā ikwasiaa inuga ka'aran are rakue. Mīmera 'ā erekwaapap— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁰ A'eramū 'ga 'jau 'ga upe nū:

—Je kunumīawe futat aipoa akwaap ikue. Moisesi 'ga je'eg imū etee futat je mama'e apoi tekou— 'jau 'ga 'ga upe.

²¹ Aipo 'ga 'eramū Jejui 'ga amā'jāu 'ga ree, iporiaa 'ga 'ga ree. A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ere. A'ere 'awamū mama'e mū eapo. Ekaraemā eme'ēmap. A'ere ene ka'aranūū monou ika'aranūū'e'ema 'gā nupe. Aipoa ene iapo re, Janeruwarete 'ga ene monoi ojepyri ene manū re. Mama'e esagea te nipo 'ga amut enee anure, ekaraemā monoawera mepyau enee anure nū. Ekaraemā me'eg ire ene ejua je rewiri— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²² Aipo ojeupe Jejui 'ga 'eramū 'ga u'arasigamū etee okaraemā are. Kwaiwete te 'ga karaemā. A'eramū 'ga oporome'egiwere'emamū ee. A'eramū 'ga 'jau ojeupe etee futat: “Naani. Naapoa'uweri je nanuara”, 'jau 'ga ojeupe etee futat. A'eramū 'ga u'arasigamū awau Jejui 'ga aipo ojeupe 'eramū. ²³ A'eramū Jejui 'ga amā'jāu wemimu'e 'gā nee. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ayay te ikaraemā kwai ma'e 'gā ajemogyau Jarejuwarete 'ga remiayuwamū— 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁴ Aipo 'ga 'erauwe 'ga remimu'e 'gā oporesagamū 'ga ree. A'eramū 'ga 'jau'japa:

—Ayay te 'gā ajemogyau Jarejuwarete 'ga remiayuwamū. Kwaiwete 'gā karaemā. A'eramū 'gā okaraemā are etee wea'aramū. Okaraemā are etee aipo 'gā jemogypygyi akou. NaJarejuwarete 'ga ree rūi 'gā jemogypygyi ajemogyau. Jeje'ega 'gā nuenuwi futari ajemogyau—

'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ²⁵—Sā'ā kawaruu 'jawewara kamerua aguja kwara rupi ikwawe'ema. Nan tee futat ayayramū ikaraemā kwai ma'e 'gā ojekatu'ogukaa Jarejuwarete 'ga upe. Ikaraemā kwai ma'e 'gā nijekatu'ogukariweri futari Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁶ Aipo renupawe 'ga remimu'e 'gā oporesagamū etee Jejui 'ga ree ajemogyau. A'eramū 'gā oporonupa ee ajaupe etee futat:

—Maranuara 'gā tete Janeruwarete 'ga okatu'ok?— 'jau 'gā ajaupe.

²⁷ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Pē nupe nayrareferi futari. Ayay futat mama'e apoa pē nupe. A'ere nitywi futari Janeruwarete 'ga remiapoe'ema mū mama'ea. Mama'ea naayi futari 'ga upe. Ikaraemā kwai ma'ea miamū Janeruwarete 'ga okatu'ok, “Je katu'og ape”, ojeupe 'gā 'eramū— 'jau etee Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁸ A'eramū Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ore ako aruejat orokaraemā arajua ene rupi ai'i. Oropytuna nanē futat ako ore ejaa ai'i nū— 'jau Pedro 'ga Jejui 'ga upe.

²⁹ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ako ai'i. A'eramū je 'jau pē nupe: Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e monoi omama'e rejarera 'gā nupe. Je mome'u are woga rejaarera 'gā, weki'yra rejaarera 'gā, wewirera rejaarera 'gā, wenyra rejaarera 'gā, oy rejaarera 'gā, uwa rejaarera 'gā, wa'yra rejaarera 'gā, oywy rejaarera 'gā.

³⁰ Mīmera 'gā nupe nipo Janeruwarete 'ga mama'e monoi. 'Awamū futat 'ga mama'e monoi 'gā nemiejarera apyraapa jēmī nū. Woga rejaarera 'gā nupe Janeruwarete 'ga kwaiwete 'oga monoi, sēg 'oga monou 'gā nupe. Weki'yra rejaarera 'gā nupe Janeruwarete 'ga kwaiwete 'gā mogyau 'gā neki'yra 'jawewaramū, sēg 'gā mogyau 'gā neki'yra

'Jawewaramū. Wewirera rejaarera 'gā nupe Janeruwarete 'ga kwaiwete 'gā mogyau 'gā newirera 'Jawewaramū, sēg 'gā mogyau 'gā newirera 'Jawewaramū. Wenyra rejaarera 'gā nupe Janeruwarete 'ga kwaiwete 'gā mogyau 'gā nenyra 'Jawewaramū, sēg 'gā mogyau 'gā nenyra 'Jawewaramū. Oy rejaarera 'gā nupe Janeruwarete 'ga kwaiwete 'gā mogyau 'gā mogyau 'gā y 'Jawewaramū, sēg 'gā mogyau 'gā y 'Jawewaramū. Oywy rejaarera 'gā Janeruwarete 'ga imogyau kwaiwete wyw jaramū, sēg wyw jaramū. Je rerowiare'ema 'gā nanē 'gā nerekou tyweaete je mome'u are nū. A'ere nipo je mome'wara 'gā anure 'gā oi ajemogyau ywag ipe nakwaparimū ete rūi futat— 'Jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³¹—'Awamū 'gā amū reni 'wyrriaramū ajaupe. A'ere anure nipo aipo 'gā jemogyi akotee ma'eramū etee nū. 'Awamū 'gā amū ajemogyau akotee ma'e 'gā 'Jawe. A'ere nipo anure aipo 'gā jemogyi 'wyrriara 'Jawewaramū nū— 'Jau Jejui 'ga 'gā nupe.

**Amanūawama Jejui
'ga imome'wau'japa**

(Mateu 20.17-19; Luka 18.31-34)

³² A'ere Jejui 'ga awau watau wemimu'e 'gā nupi nū. Jerusareg ipe 'gā awau. A'eramū Jejui 'ga awau tenune, 'ga remimu'e 'gā awau akou 'ga rewiri. "Jerusareg ipe nipo 'gā je jukai anure", 'Jau 'ga imome'wau 'gā nupe rakue. A'eramū 'gā wea'aramū ojeupe Jejui 'ga 'eawer are. A'eramū 'gā oporesagamū 'ga ree. A'ere tekotee 'ga rewiri oo ma'e 'gā oi 'gā newiri. Opy'a'wyrāmū 'gā awau. A'ere Jejui 'ga 'i wemimu'e 'gā nupe:

—Pe'je pejejua pejejep'e'au 'gā nui ra'ne. Taporogyta pē nupe etee 'Jau— 'Jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'gā ojepe'au 'gā nui. A'eramū Jejui 'ga ajukaawa mome'wau 'gā nupe nū. ³³ A'eramū Jejui 'ga 'Jau 'gā nupe:

—Jerusareg ipe jane oi 'awamū. Peu futat nipo 'ga amū pēneki'yramū je monoi mainana 'wyrriara 'gā nupe, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'Jara 'gā netee— 'Jau 'ga imome'wau 'gā nupe. —A'eramū nipo 'gā 'Jau jee: "Sijukaukat 'ga 'gā nupe 'Jau", 'Jau nipo 'gā jee. A'eramū nipo 'gā je monou judeue'ema 'gā po pe. ³⁴ A'eramū nipo judeue'ema 'gā je kurapa, je rerekoemāu. A'eramū nipo 'gā onymuna je ree, je nupānupāu, je monou, je mu'ama 'ypepywar are jepo kutuka je manamamū futat. A'ere nipo imuapyra 'ara rupi Janeruwarete 'ga je moferawi etee nū— 'Jau Jejui 'ga 'gā nupe.

**Juā 'ga Tiago 'ga retee
Jejui 'ga upe 'gā 'eawet**

(Mateu 20.20-28)

³⁵ A'ere Sepeteu 'ga ra'yra 'gā 'ua Jejui 'ga pyri katu katu 'Jau 'ga upe:

—Mama'e esagea eapo oree, ki Ku'jyp— 'Jau Tiago 'ga 'ua, Juā 'ga retee 'ga upe.

³⁶ A'eramū 'ga 'Jau 'gā nupe:

—Ma'ja pēē ifutaa pejejeupe je iapoa?— 'Jau Jejui 'ga 'gā nupe.

³⁷ A'eramū 'gā 'Jau 'ga upe:

—Ore muapygukar iki ape ejepyri, 'wyrriarareteramū e'yi re. 'Wyrriarareteramū ene renamū nipo 'gā 'ua ene muorypa najuejue etee. A'eramū ore aruapygiweramū ene pyri. Ore mū ki emuapygukat ejakwatawa katy. Ajepejamū ki ore muapygukat ape ejau katy. 'Wyrriaramū ore mogo ape ejepyri— 'Jau 'gā 'ga upe.

³⁸ A'eramū Jejui 'ga 'Jau 'gā nupe:

—Nepēneapyoi futari ee. 'Wyrriarareteramū teko enune nipo je jerayrūnamū ra'ne kwaiwete. Je rerekou tyweaete te nipo 'gā. Pejereko tywerukat sipo je pyri? Pēnuag sipo pejereko tywera upe?— 'Jau 'ga 'gā nupe.

³⁹ A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Oreruag futat nipo ore jupe nū'ū—
'jau 'gā 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—A'jea futat nipo 'gā pē nereko tyweri anure. ⁴⁰ A'ere je miamū namuapygarūi pēē tejepyri tepoaawamū. Je pyriwara 'gā Jeruwarete 'ga te okwaap. 'Ga etee te okwaap. Wemifutar imū etee 'gā amū mū'jāu 'gā muapygukaa je pyri— 'jau Jejui 'ga 'gā mu'jau ojepyri wapyk ma'e 'gā nee.

⁴¹ 'Gā je'ega renupawe amumera 'gā Jejui 'ga remimu'e 'gā amara'neramū Tiago 'ga ree, Juā 'ga ree nanē nū.

⁴² A'ere Jejui 'ga 'gā nenūi 'gā majatykau ojee. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pekwaap judeue'ema 'gā 'wyrriara 'gā nemiapoa. 'Gā 'wyrriara 'gā wemiayuwa 'gā amono kwe pe mama'e apoukaa ojeupe. ⁴³⁻⁴⁴ A'ere pēē jeremiayuwamū na'gā 'jawe rūi pejemogy. 'Wyrriaramū pejekoweramū pēē mama'e apou pejejaupe, pejejopoa etee futat mama'e apou pejejaupe. Pejejaupe oporowyky ma'eramū etee futat pejemogyau. A'eramū nipo je pē mogyi 'wyrriaramū— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁴⁵—Je 'ā pēneki'yraretea agawewi. A'etea je 'ā ojot 'awa ywy pe mama'e apou pē nupe. Natejeupe mama'e apoukaa rūi je ruri. Pē nupe mama'e apoawamū etee te je ruri. Temanūmū te 'ā je ruri 'au pē nupe. Pē katu'okawamū te je ruri 'awa ywy pe. A'eramū taetu 'gā taje rerowiat 'jau kwy, a'e te je 'ā— 'jau 'ga 'gā nupe.

Eae'ema 'ga

(Mateu 20.29-34; Luka 18.35-43)

⁴⁶ Jeriko pe Jejui 'ga awau wemimu'e 'gā netee. Pe awi 'gā oramū mytuna 'gā awau 'gā nupi. Awaw ipe 'gā eae'ema 'ga amū resaka, Patimeu 'ga resaka. Aipo 'ga ruwa 'ga Timeua. Peyse pe eae'ema 'ga

'ūina ka'aranūū renūina ojepyu okwap ma'e 'gā nupe. ⁴⁷ Poje 'ga amū 'jau 'ga upe:

—Jejui 'ga okwap 'awamū, Nasare pe waranup ma'efera 'ga okwap akou nū— 'jau 'ga amū 'ga upe.

A'erauwe 'ga Jejui 'ga rera renupawe wafukaita 'ga upe:

—Ku'jyp! Ene 'ā Davi 'ga juapyrera, Jarejuwarete 'ga remimurera! Ere-jemuaēm te je ree? Epājē mū je katu'og ape!— 'jau 'ga wafukaita Jejui 'ga upe.

⁴⁸ A'eramū mytuna 'gā 'jau 'ga upe:

—Epije e'yina kūi— 'jau 'gā 'ga upe, 'ga afukai 'ga renamū.

A'ere 'ga jero'wuro'wui etee wafukaita 'ga upe:

—Ku'jyp! Ene te 'ā Davi 'ga juapyrera, Jarejuwarete 'ga remimurera. Ejemuaēm je ree. Je resag ape!— 'jau 'ga wafukaita ojero'waro'wau etee 'ūina, Jejui 'ga upe wafukaita.

⁴⁹ A'erauwe Jejui 'ga opytau pe pe 'ga ree.

—Peenūi 'ga— 'jau Jejui 'ga wemiayuwa 'gā nupe.

A'eramū 'gā 'ga renūina.

—“Ere ejua”, e'i 'ga enee. A'eramū ene ekyjawe'em efu'ama ejua ore rupi— 'jau 'gā 'ga upe.

⁵⁰ A'erauwe Patimeu 'ga opiara momoa ywyu kamēsiete afu'ama awau Jejui 'ga repejāna.

⁵¹ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'ja te erefutut ejeupe je iapoa?— 'jau 'ga 'ga upe.

—Tamā'ē 'jau nū, a'e te je enee, ki Ku'jyp. Jereapap je ikue— 'jau 'ga 'ga upe.

⁵² A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Je rerowiar ape ekou ra'e jepi. A'eramū je ene mamā'jāu nū— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

Aipo 'ga 'erauwe 'ga amā'jāu nū. A'eramū futat 'ga awau Jejui 'ga rewiri.

Kawaru'i 'arimū Jejui 'ga ataawet

(Mateu 21.1-11; Luka
19.28-40; Juā 12.12-19)

11 Jerusarega pyriu'i owaēmamū 'gā awau uwytyr ipe, Oriweira 'jaw ipe. Mukūi amunawa 'upa uwytyra pyri. Pefaje, Petani. Mīmera amunawa 'upa uwytyra pyri. ²A'eramū Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gā amū nupe, mukūja 'gā nupe:

—Pe'je pejewau pejekwapa je renune pejewau pejewaēma iruupeuwara amunawa upe. Pejesouwe nipo pēē kawaru'i mū resaka. Nuatai we 'ga amū i'arimū. A'ea ki perut iamoiā jee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³—“Ma'eramū te peko ee?” pejejeupe 'gā 'eramū ki “Janejara 'ga te e'i oree ko: Kawaru'ia perut jee ra'ne, e'i 'ga oree ko. A'ere nipo 'ga ko'iko'i ete imuri pē nupe nū”, pe'je ki 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁴A'eramū 'gā awau. Awau 'gā kawaru'i resaka. 'Oga rokwar ipe 'upa ojeamogou. ⁵Gā iamoiramū 'gā amū 'jau 'gā nupe:

—Ma'eramū pēē pejekou ee ki 'ei? Ma'eramū pēē iamoiā ki 'ei?— 'jau 'gā 'gā nupe.

⁶A'eramū 'gā 'jau 'gā nupe, ojeupe Jejui 'ga 'eawer imū etee futat:

—Janejara 'ga te e'i oree ko: “Kawaru'ia pekwap amū rerua jee ra'ne”, e'i 'ga oree ko. A'ere nipo 'ga ko'iko'i ete imuri nū— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'eramū ee 'gā nupe oporonup ma'efera 'gā kawaru'i rerawaukaa 'gā nupe.

—A'jea. Pe'je ajee erawau 'ga upe— 'jau 'gā 'gā nupe.

⁷A'eramū 'gā kawaru'i rerawau Jejui 'ga upe. A'eramū 'gā amū opiara mososoka imonou kawaru'i 'arimū Jejui 'ga apykawamū. A'ere Jejui 'ga wapyka i'arimū. ⁸Kwaiwete 'gā awau 'ga renunewe opiara mososoka, imonou pe rupi imogyau 'ga kwapawamū. 'Ga

ree oporomutaawa resaukaawamū 'gā iapou. Pinowa nanē 'gā imonou pe rupi 'ga kwapawamū. ⁹'Ga renune oo ma'e 'gā wafukaita 'ga rewiri oo ma'e 'gā netee:

—Au'je katu te 'ā Janeruwarete 'ga resageayramū janee. Ene 'ā 'ga remimurera futat. ¹⁰Ene 'ā ore 'wyriar ymanera juapyreramū, Davi 'ga juapyreramū. 'Awamū nipo 'ā ene e'ŷina 'wyriarareteramū oree. Janeruwarete 'ga ojejuka esage ene ree. Janeruwarete 'ga 'ā esage oree. Ene 'ā 'ga imua oree— 'jau 'gā wafukaita Jejui 'ga kawaru'i 'arimū 'ga rut 'ga rekoramū.

¹¹Jerusarega upe owaēmawe Jejui 'ga ojypa kawaru'i 'ar awi awau osou 'Uwarete 'ga mogytaaw ipe. A'eramū 'ga peu ose re amā'jāu mama'e are, mama'ea ipypewar are. A'ere 'ga noje'egi 'gā nupe. Kaaruwamū futat. A'eramū 'ga uēma jui, awau Petani pe wemimu'e 'gā netee.

Y'wa 'ywa upe Jejui 'ga 'eawet

(Mateu 21.18-19)

¹²Ai'iwe 'gā awau ojewya Jerusareg ipe nū. Jejui 'ga opy'arayparamū akou aipo pe. ¹³Awaw ipe 'ga y'wa 'ywa resaka, figu 'jawa 'ywa resaka, kwaiwete oowa resaka. A'eramū 'ga epejāna i'a rekaa. A'ere nitywi i'aa. Oowa etee esaka akā are. Nowaēmi we i'aawa upe.

¹⁴A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ywa upe:

—Au'je katu katu ki e'a re 'awa y'wa 'ywa mū— 'jau 'ga y'wa 'ywa upe.

Aipo 'ga 'ea 'ga wemimu'e 'gā enupa.

Wyra me'egara 'gā mū'ēawet

(Mateu 21.12-17; Luka
19.45-48; Juā 2.13-22)

¹⁵Jerusareg ipe owaēmawe Jejui 'ga awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaawa osoma pype wemimu'e 'gā netee. Irāā'ā wyra me'egara 'gā jemogyramū. A'eramū Jejui 'ga amara'neramū 'gā nee:

—Pe'je pejewau peje'jāu 'aw awi. Nawyra me'egawa rūi te 'ā.

Janeruwarete 'ga mogytaawa te 'ā 'oga. 'Au futat jane ruri jareporogytau 'ga upe. A'ere 'ā pēē nanarūi pereko. Pemȳi wyra me'egawamū etee. Pejejeymawa etee 'ā pēē erua ime'ega erupa 'ga mogytaawa 'oga pype— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Wyra muara 'gā neewe futat 'ga 'gā mū'jāu jui. Ka'aranūū mojoy'ruara 'gā 'yjepana 'ga imonou imuewiwya imojerepa 'gā nui. Aipo ka'aranūū mojoy'ruara 'gā kwe pewara 'gā ka'aranūū mojoy'rau ajaupe. A'eramū Jejui 'ga 'gā 'yjepana monou imuewiwya imojerepa 'gā nui. Ka'aranūū monou imomopomopoa 'gā nui. Pykau me'egara 'gā kanawaa nanē 'ga imojerepa nū. ¹⁶Jarejuwarete 'ga mogytaawa rukara 'ga iaawukare'ema mama'e rerooara 'gā nupe. ¹⁷A'eramū 'ga 'gā mu'jau ee:

—Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe rakue: “Agamū jemogytaawa 'oga futat. 'Au futat 'gā nuri oporogytau jee, najuejue etee 'gā nuri oporogytau jee”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'ere 'ā pemȳi wyra me'egawamū etee. Pejejeymawa me'ega pejejaupe pejejeymawa repy rowou-pia ekoete 'ā pejejupa 'au pejejaupe. Ma'eramū pēē 'ga mogytaawa 'oga mȳina pejemunarūawamū ete 'ū?— 'jau 'ga 'gā nupe, oje'ega moywrafena.

¹⁸Jejui 'ga remiapofera rera renupawe mainana 'wyrriara 'gā, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā netee amara'neramū 'ga ree. A'eramū taetu 'gā afuwereteramū 'ga ree.

—Maran tete jane Jejui 'ga jukaarūi?— 'jau 'gā ajaupe.

Okyje wejue 'gā mytuna 'gā nui. A'eramū 'gā poromū 'jau. Kwaiwete wejue 'gā porenuwiramū Jejui 'ga 'e are. A'eramū 'gā okyjau 'gā nui. “Ga jukaramū te 'gā jane apisi ete nū a'i kūi”, 'jau 'gā ajaupe.

¹⁹Kaaruwamū Jejui 'ga awau uēma Jerusareg awi wemimu'e 'gā netee.

Jupe Jejui 'ga 'eawera y'wa 'ywa oypiwamū

(Mateu 21.20-22)

²⁰Ai'iwe 'gā awau okwapa y'wa 'ywa pyu nū, jupe Jejui 'ga 'eawera 'ywa pyu nū. A'eramū 'gā esaka nū. Amanūmū osiniga u'ama. Apoa we futat oypiwamū.

²¹A'eramū Pedro 'ga wea'aramū Jejui 'ga 'e are. A'eramū 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—Esak, ki Ku'jyp. Jupe ene'eawera ay y'wa 'ywa rai'i. Iypip u'ama amanūmū ojeupe ene je'eg ire rai'i— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²²⁻²³A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pēnea'ar iki je'e are. Jarejuwarete 'ga rerowiar ire pēē nanē pejejemi-apoe'ema peapo nū. Ywytyra miamū futat nipo pēē imojepe'aukaa tenaw awi imonou 'yē'ē rypyter ipe imȳina. “Ekwap 'aw awi 'yē'ē rypyter ipe e'ȳina”, ojeupe pēē 'eramū nipo awau pē'eawer imū etee futat. A'ere pēē nepeapo'auweri pejejemiapoe'ema Jarejuwarete 'ga rerowiar ywyapie'em ire— 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁴—A'eramū je ako 'jau pē nupe jepi: Werowiar ire Janeruwarete 'ga mama'e monoi pē nupe, “mama'ea emut amū ore”, ojeupe pēē 'eramū. “Amut 'ga jee” 'e rerowiar ire 'ga mama'e monoi pē nupe ojeupe pē'eawer imū etee futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ²⁵⁻²⁶—Jarejuwarete 'ga upe pejeporogytaramū nipo pēē pejejea'aramū pejejeupe 'gā amū mama'e tywera apoawer are. A'eramū ki pēē pejejeateeramū jui. A'eramū Janeruwarete 'ga pētywera moia pē nui— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

“Awȳja rer imū te erejot?”

Jejui 'ga upe 'gā 'eawer

(Mateu 21.23-27; Luka 20.1-8)

²⁷A'eramū 'gā awau owaēma Jerusareg ipe nū. Jarejuwarete 'ga

mogytaawa pype 'gā ata 'gā nekoramū, 'gā amū 'ua oporogytau Jejui 'ga upe. Mainana 'wryiat, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jat, judeu 'gā 'wryia'ri. Mīmera 'gā 'ua oporonupa ee Jejui 'ga upe:

²⁸—Awŷja rer imū te erejot rakue? Awŷja pājē mū te mama'e ereapo? Awŷja te ene mut oree rakue?— 'jau 'gā 'ua oporonupa ee Jejui 'ga upe.

²⁹ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pe'je ajee pēē na'ne imome'wau jee 'ū. Tejeupe pēē imome'u re je nanē taje-mome'u pē nupe 'jau nū— 'jau ete Jejui 'ga 'gā nupe. ³⁰—Awŷja je'eg imū Juā Batista 'ga ruri ae pymiāu 'y pe rakue 'ū? Jarejuwarete 'ga je'eg imū te 'ga ruri rakue? Kūima'e 'ga amū je'eg imū te ra'u nū?— 'jau Jejui 'ga oporonupa ee 'gā nupe u'ama.

³¹ A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—Ma'ja sa'e te jane 'ga upe? “Jarejuwarete 'ga je'eg imū 'ga ruri” ojeupe jane 'eramū te 'ga 'i janee nū a'i kūi, “A'etea neperowiari 'ga”, 'ga 'i etee janee nū a'i kūi— 'jau 'gā ajaupe. ³²—“Kūima'e 'ga je'eg imū 'ga ruri”, jane 'eramū nipo tekotee 'gā jane apisi ita pyu nū a'i kūi— 'jau 'gā ajaupe.

Okyje 'gā mytuna 'gā nui. “Juā 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara futat janee”, e'i 'gā jepi. A'eramū 'gā okyjau 'gā nui. ³³ A'eramū 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—Norokwaawi ore Juā 'ga muarera 'ga nū'ū— 'jau 'gā 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga nanē 'jau 'gā nupe nū:

—A'eramū je nanē temuarera 'ga mome'wawe'em pē nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Ko raaran a'wyre'ema 'gā

(Mateu 21.33-46; Luka 20.9-18)

12 A'ere Jejui 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe 'gā mu'jawamū.

—Kūima'e 'ga amū y'wa 'ywa rakā otym oko pe, uwa 'jawa 'ywa rakā otym oko pe. Kwaiwete 'ga uwa rakā tyma. A'eramū 'ga oko osōu. A'ere 'ga y'wa apikawa apou. A'ere 'ga 'og ywate apou iaarana 'ga upe. A'eramū 'ga 'gā amū monou oko raaranamū imŷina ojeupe. A'eramū 'ga 'jau “Y'waa mū jema'ea futat. Emyreramū te ajee pēma'e futat pēporowykawera repya futat”, 'jau ijara 'ga 'gā nupe. A'ere 'ga awau watau 'gā nui. ² Y'wa tyarama upe iwaēmauwe ijara 'ga wemiayuwa 'ga amū monou oma'ea uwa 'a piaramū. ³ A'ere ko raarana 'gā 'ga pyygi ete 'ga nupānupāu etee 'ga mojewya 'ga monou. Nan etee futat 'gā 'ga monou nū. ⁴ A'ere ko jara 'ga 'ga amū monou nū, oma'e piaramū te 'ga 'ga monou numiamū. A'eramū ko raarana 'gā nānēwējēmī 'ga rerekoi nū. 'Ga pyygi etee 'ga akānupāu 'ga rerekou nū. A'erauwe 'ga ojewya awau nū. ⁵ A'eramū ko jara 'ga 'ga amū monou nū. A'ere ko raarana 'gā 'ga jukai etee. A'eramū ko jara 'ga 'gā amū monou nū. A'ere ko raarana 'gā 'gā pyygi ete 'gā nerekou tyweaete. 'Gā amū 'gā iapisau. ⁶ Nitywi futari ko jara 'ga remimono-rama. Wa'yra etee 'ga wereko. A'eramū 'ga 'jau ojeupe: “Teja'yra 'ga pa je omono ipiaramū kwy. 'Ga 'ā jeremifutararetea re'ā. A'etea je 'ga amono tey'wa piaramū tejeupe”, 'jau 'ga ojeupe. “Jera'yra 'ga nipo 'gā opojeup re'ā. Jera'yra 'ga ree nipo 'gā pojyramū re'ā”, 'jau nipo 'ga ojeupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe.

⁷—A'ere 'gā 'ga ra'yra 'ga resakawe 'jau ajaupe: “Wa'yra 'ga 'ga amut y'wa piaramū ra'e. 'Ga futat 'uwa 'ga py'rau ko jaramū 'uwa 'ga manū re. A'eramū jane 'ga jukau jui. A'eramū janema'ea futat koa 'ga ruwa 'ga manū re kūi”, 'jau nipo 'gā ajaupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁸—A'eramū 'gā 'ga pyyka 'ga jukau. 'Ga juka re 'ga reumera rerawau enuēma

ko awi inuga— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

⁹ A'eramū Jejui 'ga 'jau mainana 'wyrirara 'gā nupe:

—Maran sipo ko jara 'ga wa'yra jukaarera 'gā nerekoī? 'Ga futat oo ko raarana 'gā apisau. A'ere nipo 'ga 'gā amū monou 'gā py'rau oko raaranamū nū. Aipo 'gā te nipo y'wa mono ijara 'ga upe y'wa tyarūnamū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹⁰—Pēnea'ar iki 'ga amū remikwasiarer are. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'ga amū upe rakue.

“Mīa ita nia'wyrui ra'e, 'jau nipo itaoga apoara 'gā ajaupe, ita monou imo-moa ajaii.

A'ere 'ga amū aipoa ita eroyrūmyrera ita pyygi etee imonou imyina tenawera pype 'oga ypywotypawamū.

¹¹ Janeruwarete 'ga imyjukaa 'gā nupe rakue.

A'eramū 'ga remiapofera wesageayramū futat oree”,

'jau 'ga ikwasiarukaa ka'aran are inuga rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹² 'Ga je'ega renupawe mainana 'wyrirara 'gā 'jau fariseu 'gā nupe:

—Mama'e mū mome'uramū 'ga 'i janee poromū— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū taetu amara'neramū Jejui 'ga ree. Afuweramū 'ga pyyg are. A'ere 'gā kyjeetei mytuna 'gā nui.

—“Jejui 'ga te 'ā Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wararetea ra'e”, 'jau 'gā ajemogyau ajaupe. A'eramū nipo 'gā jane apisi ete. Jejui 'ga jane ipygamū nipo 'gā jane pyygi nanē nū— 'jau 'gā ajaupe, okyjau Jejui 'ga rerowiaara 'gā nui.

A'eramū 'gā 'ga pyyke'ema. A'eramū 'gā awau 'ga wi.

Jejui 'ga upe fariseu 'gā 'eawet

(Mateu 22.15-22; Luka 20.20-26)

¹³ A'eramū judeu 'gā 'wyriana'nī 'gā 'jau ajaupe:

—'Gā amū simono imoporogytaukaa 'ga upe 'jau. Morogyta 'ga imome'u tyw-eramū sipyyk 'ga 'jau— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā fariseu 'gā amū imonou Erote 'ga remiyauwa 'gā netee Jejui 'ga upe imoporogytaukaa. ¹⁴ A'eramū 'gā awau 'jau Jejui 'ga upe:

—A'jea futat 'ā ereporogyta a'jeteetewi ra'e. Nereporogyta ekoetei te 'ā. A'jea futat te 'ā erejajuka pāwē pāwē ae ree. A'jea futat te 'ā ore mu'e ape mama'e are. Eneje'eg are 'gā amū oporenuwiwere'emamū agawewi. A'etea ene mama'e a'jea etee eremome'u— 'jau 'gā Jejui 'ga upe. —A'eramū ene 'awamū 'jau oree: Jane 'ā judeua. Simono te jane ka'aranūia 'wyrirarete 'ga upe, Sesa 'ga upe? Naani te ra'u nū? Ma'ja e'i te Moisesi 'ga ee rakue? Najudeu arūi te 'ā 'wyrirarete 'ga. Tapy'yī amuteea 'ga. Romanūa te 'ga. A'etea te jane simepy 'ga?— 'jau 'gā oporonupa 'me Jejui 'ga upe ee.

¹⁵ A'ere Jejui 'ga 'gā kwaawi ojee. “Jeje'ega renupa 'gā nuri numiamū. 'Siesak 'ga mama'e mū mome'ua sigaty jarejee 'jau', e'i te 'gā jee numiamū”, 'jau Jejui 'ga ojeupe. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Nepeporonui tee pejejua ee jee. “Simosimot ekoete jarejaupe 'ga 'eawera 'jau”, pe'je te jee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Ka'aranūi ywope'ia pemut amū jee ra'ne, Sesa 'ga mepyawa mū jee ra'ne— 'jau ete Jejui 'ga 'gā nupe.

¹⁶ A'eramū 'ga amū imonou 'ga upe.

—Kweramū ajee 'wei— 'jau 'ga imonou 'ga po pe.

A'eramū Jejui 'ga ka'aranūi ywope'i resaukaa 'gā nupe:

—Awyja ra'agawa te 'up ee 'ga rera retee?— 'jau 'ga esaukaa 'gā nupe.

—'Wyrirarete 'ga ma'ea futat— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

¹⁷ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—'Ga ra'agawa rerekwara 'ga ma'ea futat. A'eramū pēē imonou 'ga upe etee futat. A'ere Jarejuwarete 'ga mama'ea pemono 'ga upe etee futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

A'e renupawe 'ga upe imome'uukarera 'gā oporesagamū etee 'ga ree.

—Kuu. I'akwaap 'ga ra'e nū'ū— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā awau 'ga wi.

Oferap ma'e are 'gā mu'eawet

(Mateu 22.23-33; Luka 20.27-40)

¹⁸ Ko'iko'i ete satuseu 'gā amū 'ua oporogytau Jejui 'ga upe nū. Aipo 'gā e'i ajaupe ra'e jepi: “Amanū re ae noferawu'jawi nū. Amanūmū ae teepawamū ywawuje futat”, 'jau agawewi satuseu 'gā ajaupe ra'e jepi. A'etea 'gā 'ut oporonupa ee Jejui 'ga upe. ¹⁹ A'eramū 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—“Moromu'jara 'ga” 'jau 'gā enee jepi. A'eramū ene ore mueapyou katu mama'e are. Ymā 'ā Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Kūima'e 'ga amū nipo amanū wa'yre'emaue. A'eramū nipo 'ga manū re 'ga rewirera 'ga 'ga remirekofera ēē rerekou. A'eramū nipo 'ga aja'yrapau ēē pype. A'eramū nipo 'ga ra'yr ppy 'ga amanū ma'efera 'ga ra'yra 'jawe futat”, 'jau 'ā Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—A'jea futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁰ A'eramū 'gā 'jau 'ga upe nū:

—A'ere nipo kūima'e 'ga amū 'ga ra'yra sete. A'eramū nipo u'ar ppy ma'efera 'ga kūjā mū rerekou. A'ere nipo 'ga wa'yre'emaue 'ga manūi jui. A'eramū nipo 'ga amanūmū ēē wi ēē rejaa ēē mogou wewirerera 'gā nupe. ²¹ A'eramū nipo 'ga manū re 'ga rewirerera 'ga amū ēē rerekou 'ga py'rau nū. A'ere nipo 'ga nanē 'ga manūi wa'yre'emaue nū, ēē rejaa ete wewirerera 'gā nupe nū. ²² A'eramū nipo 'gā ojopy'rapy'rau etee

'gā ēē ree, ajamanūnamū. A'ere nipo 'gā nata'yri'i futari ēē pype. Ojee 'gā jemoypaw ire nipo ēē nanē amanūmū nū. ²³ A'eramū nipo 'ga ae moferapawa 'ara rupi manamū sipo ēē menaretea? 'Gā juejue futat ēē wereko kūi— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

²⁴ A'eramū Jejui 'ga aipo ojeupe 'gā 'eramū 'jau 'gā nupe:

—Pē'me awi. Nanarūi. Nepēneapyoi Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are ra'e. 'Ga pājēa nanē pēē ikwaape'ema. ²⁵ 'Au etee te 'gā nemirekoramū kūi. A'ere 'gā oferaw ire naemirekou'jawi kūi. Ywagipewara 'gā 'jawe etee futat 'gā jemogyi. Niporerekoweru'jawi 'gā kūjā are. Kūjāmera 'gā nanē omenariwere'emamū futat nū, kūima'e 'gā 'jawe etee futat nū kūi— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ²⁶ —Nepēneapyoi nipo Jarejuwarete 'ga

'eawer are. Nepemogytai nipo Moisesi 'ga remikwasiarera, ae feraw are 'ga ka'arana kwasiari pyrera rai'i? Ka'a'i ikai are 'ga ka'arana kwasiari rakue. A'eramū 'ga 'jau: “Ka'a'ia je upe imueny re Janeruwarete 'ga oje'ega jee ikue. 'Je te 'ā Eneruwaretea. Enepytunera 'gā Nuwaretea 'jau. Abraão 'ga, Isaki 'ga, Jako 'ga. Mīmēra 'gā Nuwaretea je ako', 'jau 'ga jee ikue”, 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga janee rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —“Ymā te je 'gā Nuwaretea ikue”, 'jawe'em Janeruwarete 'ga 'ga upe rakue. A'ere 'ga 'i: “Je te 'ā 'gā Nuwaretea ako”, 'jau 'ga rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ²⁷ —Aipo 'gā amanū futat rakue numiamū, Moisesi 'ga tywe'emaue futat rakue numiamū. A'ere 'gā 'aga namanūi futari. A'eramū Janeruwarete 'ga poromū 'jau Moisesi 'ga upe rakue. 'Gā 'aga tywe'em ire amunipo 'ā 'ga aipo ne'ia'uwēri Moisesi 'ga upe rakue. Ako ma'e 'gā nupe etee te 'ga Aeruwaretea— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama imome'wau. —A'eramū 'ā pēē 'gā

mu'jau tywet aipo are. “Noferawu'jawi aea amanū re” 'e are pēē 'gā mu'jau tyweaete— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Janeruwarete 'ga 'eaweraretea

(Mateu 22.34-40; Luka 10.25-28)

²⁸ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'ga amū 'gā je'ega renupa. A'eramū 'ga 'jau ojeupe: “A'jea futat 'ga 'i. Tamoporogytaukat 'ga mama'e are”, 'jau 'ga ojeupe etee futat.

—Maranuara te ajee Janeruwarete 'ga 'eaweraretea?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁹ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Awamū futat 'ga 'eaweraretea. “Peapyaka jeje'eg are ki Israeu juapyreramū. Je te 'ā pējararetea. Nitywi futari 'ga amū je 'jawe pē nupe”,— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

³⁰—“Pēporomutat je ree pejepytuna 'gā apyraapa”, e'i 'ā Janeruwarete 'ga pē nupe rakue. “Mama'ea peapo jee jeremifutar imū. Pejejea'aramū pejemogyau je ree 'gā nee pejejea'ara apyraapa. Je upe mama'e apou pēē iapou etee futat. Pejefuakara pyu pēē mama'e apou je upe. Aipo aporamū nipo pejeporomutaramū je ree a'jea futat 'gā nee pejeporomutara apyraapa pejemogyau”, e'i Janeruwarete 'ga pē nupe rakue— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Poromū te 'ga 'eaweraretea.

³¹ Ajejeja 'ga 'eaweraretea nanē nū. “Pēporomutat pejepyriwara 'gā nee pejee pejeporomutara 'jawe etee futat”, 'jau 'ga 'ā ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. Amumera 'ga 'eawera nuapyaawi futari aipo 'ga 'eaweraretea— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

³² A'eramū Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ere poromū. Majepi tee futat te 'ā Janeruwarete 'ga. Nitywi futari 'ga amū 'ga 'jawe. ³³ A'eramū ki jane jareporomutaramū 'ga ree jarepytuna 'gā

jareporomutara apyraapa. A'eramū jane a'jea futat jareporomutaramū 'ga ree. 'Ga upe mama'e apou ki jane iapou 'ga remifutar imū etee futat. 'Ga ree ki jane jarejea'aramū jarejemogyau. 'Ga upe mama'e apou ki jane iapou a'jea futat. 'Ga remifutar imū ki jane jarejepyriwara 'gā nerekou esage jarejereko esage 'jawe etee futat— 'jau 'ga upe. — Aipo 'ga 'eawera renuwa wesageramū 'ga upe mama'e rapya apyraapa. 'Ga je'ega renuwa esage 'ga upe mama'e monoa apyraapa— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

³⁴ Aipo ojeupe 'ga 'eramū Jejui 'ga 'jau ojeupe: “Takwaap ma'e 'ga pa ra'e”, 'jau 'ga ojeupe etee futat 'ga resaka. A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Eerowyk Jarejuwarete 'ga ekou ra'e— 'jau 'ga 'ga upe.

Aipo 'ga 'e renupawe mytuna 'gā ajemogymogyau etee futat. Ojenosōu 'ga wi. A'eramū 'gā imome'waukaru'jape'ema 'ga upe.

Janeruwarete 'ga remimurera 'ga Davi 'ga juapyret

(Mateu 22.41-46; Luka 20.41-44)

³⁵ Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype akou Jejui 'ga oporonupa ee 'gā nupe:

—Ma'eramū te Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā 'i pē nupe: “Janeruwarete 'ga remimurera 'ga Davi 'ga juapyrera”, 'jau 'gā pē mu'jau ee. ³⁶ A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari ee Davi 'ga upe rakue:

“Jeruwarete 'ga 'jau Jejararete 'ga upe rakue:

‘Eapyk 'au je pyri. Je 'jawe futat ene. Enepājēreteja je 'jawe.

A'eramū ene eapyka je yse katy.

Anure nipo je ene mogoi 'wyriaramū 'gā nupe najuejue etee futat.

Ene ree iporomutare'ema 'gā 'arimū je ene magwawukari.

A'eramū ene je iapoe'emauwe eapyka 'au je yse katy', 'jau 'ga Jarejararete 'ga upe",

'jau Davi 'ga ikwasiaa rakue— 'jau Jejuui 'ga 'gā nupe. ³⁷—Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ree 'ga ka'arana kwasiari rakue. Ma'eramū sipo ajee Davi 'ga 'i "Jejararete 'ga", 'jau ajuapyrera 'ga upe nū— 'jau Jejuui 'ga 'gā nupe.

**Moisesi 'ga remikwasiarer
are moromu'jat**

(Mateu 23.1-36; Luka 20.45-47)

Mytuna 'gā oporenuwiweramū Jejuui 'ga porogyta are. 'Ga remimome'ufera 'gā muekōēaina.

³⁸ A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pejea'gu ki Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā nui. 'Gā 'ā e'i ajemogyau ojeupe: "Je 'ā kūima'eteetea", 'jau 'gā 'ā ajemogyau ojeupe, waity fuku rerekou. A'eramū 'gā ataramū 'gā naitya ajasimana 'gā nee. "Tiporesagete 'ga je ree 'jau", 'jau 'gā akou ojeupe. Wapeje'ega tāmējē 'gā ifutaa. 'Wyriara apykawa 'arimū etee wapyka awau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. ³⁹ Ojemi'waaw ipe nanē nū 'wyriara renawa 'arimū etee wapygiweramū ojemi'waa. ⁴⁰ Kūjā men manū ma'efera 'gā nupe nanē 'gā 'jau nū: "Je tamaenun tekou enekaraemā are 'jau", 'jau futatee 'gā 'gā nupe. "Je te nipo ako esage temaenuna enekaraemā are", 'jau futatee 'gā 'gā nupe. A'ere 'ga etee 'gā karaemā pyygi ojeupe, ka'aranūia nanē nū. A'eramū 'gā 'jau ojeupe etee futat: "Kwakwai'i teje'ega monoi Jarejuwarete 'ga upe. Kasi a'e pe 'gā je kwaawi mama'e tywera je iaporamū ne kwy", 'jau 'gā ojeupe etee futat. A'eramū nipo 'gā oje'ega monou fuku o'meramū akou Jarejuwarete 'ga upe, wemiapo tywera mimawamū. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga 'gā

nereko tyweri 'gā nemiapo tyweawer are— 'jau Jejuui 'ga 'gā nupe.

Imen manū ma'efera ēē remimonofet

(Luka 21.1-4)

⁴¹ Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype Jejuui 'ga wapyka 'ūina Jarejuwarete 'ga upe ka'aranūū ryrū pyri. A'eramū 'ga ose ma'e 'gā nesaka 'ūina, yrū pype 'gā nemimonoa nanē 'ga esaka nū. Ika'aranūū kwai ma'e 'gā ka'aranūū monou Jarejuwarete 'ga ma'e yrū pype 'ga upe kwaiwete. ⁴² 'Gā nesepaw ire majawera ēē mū 'ua osou 'og ipe. Nika'arani ēē akou. Itywerete ēē akou. A'etea ēē oka'aranūū ywope'i omono ipype. Mukūi'ī etee ēē imonou ipype. Naepyi agawewi ēē remimonofera. ⁴³ 'Ēē resakawe Jejuui 'ga 'jau wemimu'e 'gā nupe:

—Kweramū kūjāa ēē imen manū ma'efera ēē. Nitywa'uweri agawewi ēē mama'ea. A'etea ēē oka'aranūū monoupap futat yrū pype. A'eramū ēē otywe'emamū futat mama'ea ojeupe imuawamū. 'Ēē remimonofera ika'aranūū kwai ma'e 'gā ma'e wapyraap futat Janeruwarete 'ga upe. ⁴⁴ 'Gā kwaiwete agawewi omono 'ga upe. A'etea 'gā kwaiwete wējēmī wereko ojeupe nū. A'ere ēē ma'ea nitywi futari. Omonopap futat ēē 'ga upe. Naemyreri futari ēē upe. Wemi'urama muawa we futat ēē omonopap 'ga upe— 'jau Jejuui 'ga ēē mome'wau 'gā nupe.

Jejuui 'ga rur enune ojeapo ma'e

(Mateu 24.1-28; Luka 21.5-24)

13 Jarejuwarete 'ga mogytaaw awi ū'ē re Jejuui 'ga remimu'e 'ga amū 'jau 'ga upe:

—Kuu. Ikaturam te Janeruwarete 'ga mogytaawa 'oga jā'nū'ū. Sā'ā itauu esagea epy ete ma'ea. Mytuna 'gā ka'aranūūa rerua kwaiwete Jarejuwarete 'ga mogytaawa 'oga muesageawamū— 'jau 'ga 'ga upe.

²A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat esageramū numiamū. A'ere nipo anurenure'i jane ree iporomutare'ema 'gā nuri imonou etyka. Nomỹ'i futari nipo 'gā itaa mū aju'arimū— 'jau 'ga 'gā nupe.

³Anure Jejui 'ga wapyka 'ūina ywytyr apyte'arimū, Oriweira 'jawa apyte'arimū wemimu'e 'gā netee. Jarejuwarete 'ga mogytaaw are 'gā amā'jāu 'upa. Poje Pedro 'ga, Tiago 'ga, Juā 'ga, Andre 'ga, mīmēra 'gā oporonupa 'ga 'eawer are 'ga upe:

⁴—Maranime sipo aipo 'gā Jarejuwarete 'ga mogytaawa monoi etyka? Ma'ja ra'ne sipo a'jee ojesaukat oree iapo enune?— 'jau 'gā 'ga upe.

⁵Aipo 'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Je renune 'ut ma'e 'gā nipo i'me ma'ea. Perowiat kasi 'gā 'mea ne. ⁶Anure nipo kwaiwete 'gā nuri “Janeruwarete 'ga je mut pē katu'okaramū. Je Janeruwarete 'ga remimurera ako”, 'jau futatee nipo 'gā 'ua pē nupe. A'ere kasi perowiat 'gā ne. O'meramū te nipo 'gā 'i. Kwaiwete nipo 'gā 'gā moryteeu ojee— 'jau 'ga 'gā nupe. ⁷—Anure nipo amutee amunaw awi 'gā nuri 'wyrararete rowajaa, 'ga remiayua reewe futat. A'ere kasi aipo renupa pēpiryyi ne. Nan futat nipo mama'e teepaw enune. A'ere nipo naporomū rūi mama'e mateepaawa. Naporomū etee rūi futat nipo mama'ea rekoī— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁸—Akou'jau'jap futat nipo mama'ea. Amunap tesirūmera pypewara 'gā we futat nipo ajuowajat. Ywya we futat nipo oyyi peu peu peu 'jau. Ty'ara nipo amunawa pype peu peu 'jau. A'eramū 'gā nipo kwaiwete ty'ara rerekou. Sā'ā kūjā wa'yra ray ypyrauwe wa'yra 'a ja'wyja'wy kwaawa. Ayppeyperauwe 'ā ēē i'ara kwaapa. Ēē wi u'aa ja'wyja'wy taetu 'ā wayreteramū ēē upe. Nan tee futat nipo pēē. Aipo ijeapo resakawe ki je rura pekwaap.

“Owaēm 'ga ruawa upe ra'e”, 'jau nipo pēē pejejaupe.

⁹—Pejea'gu ki 'gā nui. Je rura'ne'emauwe nipo 'gā je rerowiaaramū pē nereko tyweretei. Pēē mū nipo 'gā ipyyka imopimopika ae mopikawa pyu. Judeu 'gā jatykaawa pype miamū nipo 'gā pē mopimopigi. Amumeramū je ree nipo 'gā pē nerawau 'wyrara upe. A'eramū pēē 'wyrararete upe pejejerooramū pēē je mome'wau 'gā nupe. “Jejui 'ga iporokatu'ogiwet pē nee”, 'jau ki pēē 'wyrara 'gā nupe. ¹⁰Teepaw enune nipo 'gā je mome'ui amunawa moymoyka. Tesirūmera 'gā jeje'ega renuw ire te nipo mama'e atepawamū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹¹—Pē pyygamū, 'wyrara 'gā nowase pejejerooramū kasi pēpy'a'wyt ne. “Ma'ja 'jau sipo je teje'ega 'gā nupe 'wei?” pe'je kasi ne. Janeruwarete 'ga te peje'egawa amut pē nupe peu pē nerooramū. A'eramū pēē 'ga 'ea etee imome'wau 'gā nupe. Napejejea'ar imū rūi pēē peje'eg 'gā nupe. Pejejeupe Jarejuwarete 'ga 'Agesage 'eawera etee pēē imome'wau 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ¹²—Kwaiwete nipo je rerowiare'ema 'gā weki'yra 'gā, wewirera 'gā we 'gā monou ia'wyre'ema 'gā nupe 'gā apisaukaa. 'Ga ruwa 'gā miamū wa'yra 'gā monou 'gā nupe 'gā apisaukaa. 'Ga ra'yra 'gā nanē ujara 'gā imonou 'gā nupe 'gā apisaukaa. ¹³Je rerowiare'ema 'gā nipo oporomutare'emamū je rerowiamū pē nee. A'ere Janeruwarete 'ga je rerowiar awi ipoire'ema 'gā nerooi imogyau ojepyri nakwaparimū ete rūi futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹⁴A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Ymā te Janeruwarete 'ga ijeapo-rama kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga upe rakue, Danieu 'ga upe rakue. “Anure nipo 'ga amū mama'e tywerete apoi Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe”,

'jau 'ga ikwasiaa inuga janee rakue. A'eramū nipo 'ga amū anure iapou Danieu 'ga 'eawer imū etee futat. (A'eramū je 'ga remikwasiarera ka'arana mogytaaramū ee pēneapyo futaa)— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —A'eramū pēē Judeja ywy pewara ako ma'eramū 'gā nesakawe pejejeaiteramū pejewau pejeka'jama wwytyr ipe. ¹⁵Opewuu apyte'rarimū ako ma'eramū pēē pejewawe'em pejesowe'em pejekaraemā pyyke'ema. Pejeka'jamayayau etee futat pejewau. ¹⁶Ko pewaramū nanē pēē pejejewyre'ema pejejog ipe pejejaity mojopy'rawe'em— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ¹⁷—Kūjāmera 'gā nipo ta'yryrū ma'e 'gā iporiay'i ajemogyau. Ta'yky'ri ma'ea nanē nipo nū. Nujānarūi eweguu ma'ea. Ta'yky'ri ma'e nanē nujānarūi nū. ¹⁸A'eramū ki nanuar are pejeporogytau Jarejuwarete 'ga upe ee: “Eremurukat kasi 'gā 'ara ro'ysaga rupi oree ne”, 'jau ki pēē Jarejuwarete 'ga upe ee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ¹⁹—Aipoa kwara rupi 'gā 'gā nerekou tyweaete. Ywy apo ppyramū nitywi futari ae rereko tywera aipo 'jawe rakue. Anure nanē nipo nitywi futari ae rereko tywera 'jawe nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ²⁰—A'ere Janeruwarete 'ga mama'e tywera 'gā nupe iapoukaru'jau'jaw ire 'gā muojeri 'gā mogyau jui nū. Kasi a'e pe ywy pewaramū juejue 'gā papawi ne. A'ere Janeruwarete 'ga pēē mū mū'jāu 'gā nui pē katu'oka. A'eramū 'ga wemimū'ēmeramū pē nee Janeruwarete 'ga 'gā muojeri 'gā mogyau jui nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²¹—“Koromū Kristu 'ga”, pejejeupe 'gā amū 'eramū kasi perowiat 'gā ne. “Kwe pe 'ga oi”, 'gā 'eramū pēē 'gā nerowiare'ema pejejemogyau. ²²Jejewyt ja'wyja'wyrāmū nipo kwaiwete 'gā nuri o'meramū pē nupe. “Je Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramū”, 'jau futatee nipo

'gā pē nupe. Amumera 'gā nipo 'ua 'jau pē nupe: “Janeruwarete 'ga je mut. Je 'ga remimureraretea futat”, 'jau futatee nipo 'gā pē nupe. Pēnemiapoe'ema miamū nipo 'gā iapou pē neape je rerowiar awi pē momoirukaawamū. “Simomoirukat Ku'jywa 'ga remimū'ēmera 'gā 'gā rerowiar awi 'jau”, e'i te nipo 'gā pē nupe numiamū. A'eramū nipo 'gā mama'e apou pē neape. Ojerowiarukaawamū te nipo 'gā iapoi pē nupe numiamū. A'ere kasi a'e are miamū perowiat 'gā ne. ²³Perowiar iki aipoa je'eawera. Ijeapoe'emauwe je imome'ui pē nupe, ee pē mueapyoawamū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Janereki'yra 'ga ruawam

(Mateu 24.29-44; Luka 21.25-33)

²⁴A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Pē nereko tyweawa kwaw ire nipo ywag awi nanē mama'e jesaukari pē nupe nū. Kwara nipo owepa. Jaya nanē nipo owepa nū. ²⁵Jaytataa nipo ototoka ywag awi 'ua. Ywag ipewara nipo oyyita nū. Kwat, jay, jaytata. Mīmera nipo oyyita— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ²⁶—A'ere nipo pēneki'yramū je tejua tejewya ywasiga rupi. Tepājē mū nipo je ruri, tejenyfuga pype futat tejua nū. ²⁷A'eramū nipo je tejeupe oporowyky ma'e ywagipewara 'gā monou tejemi-ayuwā 'gā majatykaukaa. “Pe'je pejewau amunawa moy moyka jeremiyuwā 'gā majatykau 'gā nerua jee”, 'jau nipo je 'gā nupe. A'eramū nipo 'gā awau 'gā nerua jee— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe.

²⁸Anure Jejui 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe, 'gā mu'jau ee:

—Mama'ea je amome'u pē nupe pē mu'jau tejuawa 'ar are— 'jau 'ga 'gā nupe. —Sā'ā ae siaka'gywa potyramū amana jewyra kwaawa. Ipotyrauwe 'ā ae amana jewyra kwaapa. ²⁹Nan tee futat ki je'eawer imū mama'e

jeaporamuerauwe pe'je pejejaupe: “Ut ja'wyja'wy Jejui 'ga janee 'wyririamū akou”, pe'je ki pejejaupe. ³⁰ A'jea futat je 'i. Je'eawer imū mama'e jeapo resakara 'gā papawe'emaue nipo tejuu tejewya nū. ³¹ Ywaga nipo atee pawamū futat. Ywya nanē nipo atee pawamū futat nū. A'ere nipo jeremimome'ufera nateepawa'uweri futari. Je'eawer imū etee futat nipo aipoa ojeapou— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

³² A'ere Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Nitywi futari je ruawa kwaapara 'gā amū. Nepekwaawi futari je ruawa. Ywagipewara 'gā miamū ikwaape'ema. Je miamū nanē nakwaawi tejuawa 'ara. Jeruwarete 'ga etee te okwaap. ³³ A'eramū ki pēē je rapesaka pejejemogyau. ³⁴ Sā'ā kūima'e 'ga amū ooa iataa muku oje'wyr awi. A'eramū 'ā 'ga oo enunewe 'jau wemiayuwa 'gā nupe: “Aata je tewau. A'eramū pēē pejeporowykyau je'eawer imū etee futat”, 'jau 'ga 'gā nupe. 'Oga raarana 'ga upe 'ga 'jau: “Earū jeroga ra'ne muku je rekoramū. Je rura nanē ene apesaka nū”, 'jau 'ga 'ga upe. A'eramū 'ga awau watau muku oje'wyr awi. ³⁵ Nan tee futat pēē je rura rapesakaramū pejejemogyau. Nepekwaawi je ruawa. A'eramū ki pēē pejeporowykyau pejejeupe je'eawer imū, je rura rapesaka pejejemogyau. Meeweī 'ur ire ako re nipo wata ma'e 'ga 'ua pypaje owaēma. Maranamū kwara ajerewamū, maranamū ai'iwe. Nokwaawi 'gā 'ga ruawa. ³⁶ A'eramū nipo 'oga jara 'ga 'ua erujewi ojeupe oporowyky ma'e 'gā nupe. Opak sipo 'gā ajemogyau 'ga rapesaka? ³⁷ Aipo are je 'i pē nupe: Je rura ki peapesak pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Jejui 'ga ree ifuwet ma'e

(Mateu 26.1-5; Luka 22.1-2; Juā 11.45-53)

14 Egitu ywy awi judeu ppyfera 'gā nenū'eawer are wea'awa maraka upe iwaēm ja'wyja'wyr auwe mainana 'wyrriara 'gā ajatykau Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā nee.

—Maran te jane Jejui 'ga ppygi 'ga jukau?— 'jau 'gā ajaupe. —Jemime sipyk 'ga 'jau. ² Jerusareg ipewara 'gā iporomutat 'ga ree. A'eramū jane 'gā nowase jarekowe'em 'ga ree maraka apoaw ipe. Kasi a'e pe jane 'ga remiayuwa 'gā mamara'nei ne— 'jau 'gā ajaupe.

Jejui 'ga ree jany kasiga reko'wokawet

(Mateu 26.6-13; Juā 12.1-8)

³ Petani pe Jejui 'ga akou, Simão 'ga rog ipe, ipito'om ma'efera 'ga 'wyr ipe. 'Gā jemi'waa 'gā nuwamū kūjā ēē mū 'ua ojany kasiga ryrū rerua opo pe. Itasiga apopyrera aipo yrūnamū, aripasi 'jawa apopyrera poromū. A'eramū ēē yrū mopena, jany kasiga reko'woka Jejui 'ga akag are. “Naritu” 'jau 'gā aipoa jany kasiga upe. Epy ete aipoa jany kasiga. ⁴ A'eramū wapyk ma'e 'gā amū amara'neramū jany kasiga ēē eko'wog are.

—Ma'eramū sipo ēē imomy ekoetei 'wei? ⁵ Epy te 'ā 'aga jany kasiga a'i kūi— 'jau 'gā ajaupe. —A'eramū amunipo 'ā ēē ime'ega ka'aranūū are janee. Tresētu ka'aranūūa 'ut ee. A'eramū amunipo 'ā ēē epyfera mua janee. A'eramū amunipo 'ā jane imojo'oka ikaraemāe'ema 'gā nupe 'jau kūi— 'jau 'gā ajaupe, kūjā ēē ago'wau.

⁶ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Tene ēē iapoi. Ma'eramū pejemara'neramū ēē ree 'ū? Mama'e esagea te ēē wapo jee. ⁷ Ikaraemāe'ema 'gā

nooa'uweri futari pē nui. A'eramū pēē anure mama'e monou 'gā nupe peje-jemifutar imū. A'ere je te ajee nako fukui pē pype. ⁸Je tymaw ipe je ree eko'wogipyrama futat jany kasiga numi-amū. A'ere ēē 'awauwe eko'wogi je ree, je manū'e'mauwe. Tene ēē iapoi jee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁹—A'jea futat je 'i. Anure nipo 'gā je mome'ui kwe pewara 'gā nupe. Amunap tesirūmera moyka nipo 'gā awau je mome'wau kwe pewara 'gā nupe. Je mome'uramū nipo 'gā ēē remiapofera nanē imome'wau 'gā nupe nū. A'eramū nipo 'gā anure najue-jue etee futat wea'aramū ēē remiapofer are— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

**Mainana 'wyrriara 'gā
nupe Judas 'ga 'eawet**

(Mateu 26.14-16; Luka 22.3-6)

¹⁰A'ere Jejui 'ga remimu'e 'ga amū awau oporogytau mainana 'wyrriara 'gā nupe. Judas Iskariote 'ga futat poromū oo oporogytau 'gā nupe:

—Jejui 'ga je apygyukat pē nupe. Je apoat pēē 'ga pyyka pē pyri— 'jau Judas Iskariote 'ga awau 'gā nupe.

¹¹Ojeupe 'ga 'eramū mainana 'wyrriara 'gā aku'iramū 'ga ree. A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Ka'aranūia nipo ore oromono ene upe 'ga pyyga repyramū— 'jau 'gā 'ga upe.

A'eramū Judas 'ga wea'aramū akou ee. “Ojetee 'ga rekoramū tomono 'ga 'gā nupe 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga Jejui 'ga rerekou weape.

Ae a'wyre'ema 'gā nupe

'ga monoara 'ga

(Mateu 26.17-25; Luka 22.7-13,
21-23; Juā 13.21-30)

¹²Awau owaēma mani'oko'o jopype'ema 'wawa upe, Pasikwa 'jawa apoawa upe. Karupa'mī jukaawa 'ara

upe 'gā owaēma. A'eramū 'ga remimu'e 'gā amū 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'ape te jane jemi'wari, karupa'mī ro'o reyri jarejee?— 'jau 'gā 'ga upe.

¹³A'eramū Jejui 'ga mukūja 'gā monou amunawarete pe.

—Pe'je pejewau Jerusareg ipe. Peu nipo 'y ryrū rerekwara 'ga peekoat. A'eramū pēē pejewau 'ga rewiri. ¹⁴Og ipe 'ga seramū pejeporogytau 'oga jara 'ga upe:

—Jarejara 'ga ore mut imome'waukaa enee: “Ma'ape te je karupa'mī eyra 'ui tejemimu'e 'gā netee?” e'i 'ga. ‘Ma'ape te ore kumi apoi? Ma'ape te je tejemimu'e 'gā nerojemi'wari' e'i 'ga enee kūi”, pe'je ki 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ¹⁵—Aipo ojeupe pēē 'e re 'ga tepē neroo ywatewara imy'jawa pype 'jau. Ityp futat ae-jemi'waawa peu. Ae renawa nanē otywamū futat nū. A'eramū pēē pejejeupe 'ga esaukar ire peu futat iapou ewara reewe jarejeupe— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁶A'eramū mukūja 'gā awau amunawarete pe. A'eramū 'gā mama'e resaka ojeupe Jejui 'ga 'eawer imū etee futat. A'eramū 'gā kumi apou maraka are.

¹⁷Kaaruwamū Jejui 'ga awau ojemi'waa wemimu'e 'gā netee. ¹⁸Ojemi'waaw ipe Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—A'jea futat je 'i. A'jea futat nipo pēē mū je mono pejepe je ree iporomutare'ema 'gā nupe je jukaaukaa— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁹Aipo renupawe 'ga remimu'e 'gā u'arasigamū ojeupe 'ga 'eawer are. A'eramū 'gā oporonupa majepeinume ee 'ga upe:

—Je upe te ere poromū?— 'jau 'gā 'ga upe.

Majepeinumenumē 'gā oporonupa ee 'ga upe.

²⁰A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Je pyri ojemi'wat ma'eramū futat pēē mū nipo je monoi 'gā nupe— 'jau

'ga 'gā nupe. ²¹—Ymā te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gā amū nupe rakue, jemanū are rakue. Pēneki'yra agawewi je 'ā. A'etea je ree iporomutare'ema 'gā je jukaukat 'gā nemikwasiarer imū etee futat. A'ere 'gā nupe je monoara 'ga tywereteramū te akou. Iporiayi 'gā po pe je monoara 'ga numiamū. A'ere nipo Janeruwarete 'ga 'ga rereko tyweretei. Ma'eramū gatu nipo 'ā 'ga jeuwi rakue 'ja— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

**Mani'oko'o'ia y'way reewe
'gā nupe imonoawet**

(Mateu 26.26-30; Luka
22.14-23; 1 Korītu 11.23-25)

²²Ojemi'waaw ipe Jejui 'ga mani'oko'o'i ppyka. A'ere 'ga eramā'jāu ywau eroje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mani'oko'o'ia eremut oree, Kiapi'ni— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

A'ere 'ga mani'oko'o'ia mowoka imonou 'gā nupe.

—Mani'oko'o'ia pepyyk i'wau. Koromū jero'oa— 'jau 'ga 'gā nupe.

²³A'ere 'ga y'way ryrū ppyka nū, eramā'jāu ywau nū. A'eramū futat 'ga oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe nū:

—Au'jete y'waya eremut oree, Kiapi'ni— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

A'ere 'ga imonou 'gā nupe. A'erauwe 'gā itykua pāwē pāwē. ²⁴A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Koa y'waya jerya futat. A'ere'ere'i nipo 'gā amū jejukai jery reko'woka. Aipoa jery jeko'woga pētywera omepy. Jemanū are tee Jeruwarete 'ga pē katu'ogi kwaiwete. 'Awamū karupa'mīa nepejukau'jawi pejetywera mepyawamū. Poromū futat 'ga je'eg ymanera numiamū. A'ere 'awamū 'ga je'eg yauramū. 'Awamū jery tee pē pīrei pētywer awi. Jemanū are tee Jeruwarete 'ga pētywera moiri pē nui je rerowiamū. Poromū futat

Janeruwarete 'ga je'eg yaua 'awamū. A'ea 'ga je'ega nomojopy'ruawi futari 'awamū— 'jau 'ga 'gā nupe. ²⁵—A'jea futat je 'i. Je natykuru'jawi futari 'aga y'waya pē pyri. Anure tāmējē te nipo je itykuri pē pyri, Tejuwarete 'ga pyri pē neroo re tāmējē nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁶Oporogytapaw ire 'gā amaraka'aga Jarejuwarete 'ga muorypawamū. Amarakaga'ag ire 'gā awau ywytyr ipe, Oriweira 'jaw ipe.

Pedro 'ga momoranupawet

(Mateu 26.31-35; Luka
22.31-34; Juā 13.36-38)

²⁷Awaw ipe Jejui 'ga 'jau wemimule 'gā nupe:

—'Awamū futat nipo pekwasio je wi je rejaa je mu'ama ojetee'i— 'jau 'ga 'gā nupe. —Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amū upe ee rakue: “Tajuka karupa'mī are omaenun ma'e 'ga 'jau kwy. A'eramū 'ga reymawera 'gā awau okwasi'wau kwe pe 'jau kwy”, 'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa inuga ka'aran are rakue. A'eferupi tee futat nipo pekwasio pejewau je wi— 'jau 'ga 'gā nupe. ²⁸—A'ere je temanū re je ferawi nū. Teferaw ire nipo je oi Garireja ywy pe pē nenune— 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁹A'eramū Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—'Me te pa 'ga poromū 'jau nū. Je naejara'uweri futari ene imogou ojetee'i kūi. 'Gā te nipo opyamū ene wi ene rejaa ojetee'i kūi. A'ere je naejara'uweri ene kūi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

³⁰—A'jea futat sipo ere— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Je te a'jea futat a'e enee nū'ū: 'Awa ppytuna rupi nipo je kwakuw ape muapyapyt katu 'gā nupe. “Nakwaawi je 'ga”, 'jau nipo ene mukūi wyrasokwē je'egauwe— 'jau 'ga Pedro 'ga upe.

³¹A'ere Pedro 'ga fuakaramū 'ga upe:

—Naani futari nū'ū. Aipo na'ea'uweri futari je. “Nakwaawi je 'ga”, na'ea'uweri je. “Tene 'gā je jukai futari 'ga reewe futat”, a'e ete nipo je. Nakwakuwa'uweri futari je ene— 'jau Pedro 'ga Jejui 'ga upe.

'Ga remimu'e 'gā nanē Pedro 'ga 'eawer imū etee futat 'jau 'ga upe nū.

'Uwarete 'ga upe 'ga 'eawet

(Mateu 26.36-46; Luka 22.39-46)

³² Jejui 'ga awau owaēma Getsemani 'jaw ipe, wemimu'e 'gā netee. A'ere Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—'Au ete pejup ra'ne. Iruupeu'i je oi teporogytau Tejuwarete 'ga upe ra'ne— 'jau 'ga 'gā nupe.

³³ A'eramū 'ga muapyra 'gā etee erawau ojeupi. Pedro 'ga, Tiago 'ga, Juā 'ga. Mīmēra 'gā 'ga erawau ojeupi. 'Ga 'arasiga 'ga mopy'aywyrāfenayau 'ga mogou. ³⁴ A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Je'arasiga nipo 'ā je juka. Peser awi etee. Peporogyta Jarejuwarete 'ga upe je pyri— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁵⁻³⁶ A'eramū 'ga ojepe'au'i 'gā nui. Awau peu'i wenupy'āu wapyka weakwara rerawau enūina ywy are futat eru-jaa oporogytau 'Uwarete 'ga upe:

—Kiapi'ni. 'Wyria'ri 'gā imara'ne je ree. 'Gā nipo 'ā je rereko tywerete 'ja. Ojeupe ene iapoukare'em ire amunipo 'ā 'gā nuapoa'uweri nanuara je ree. A'ere 'ā najeremifutar imū rūi te ereapoukat. Ejemifutar imū etee te 'ā ereapoukat 'gā nupe jee— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

³⁷ Oporogytapaw ire 'ga afu'ama awau ojewya muapyra 'gā nupe nū. Osea 'gā 'upa. A'eramū 'ga 'jau Pedro 'ga upe:

—Ereset te ejupa? Eje'ega te nere-mono'i Jarejuwarete 'ga upe je pyri? A'e'ja'wiramū miamū sipo nereporogytai Jarejuwarete 'ga upe?— 'jau 'ga 'ga upe.

³⁸—Peser awi. Peporogyta Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū pēē pejefuakaramū mama'e tywera

apowe'em. Kasi a'e pe nepēfuakari ne. A'eramū pēē mama'e tywera etee iapou 'ga upe ne. Nepēparuapoweri agawewi nipo mama'e tywer are. A'etea nipo peapo pejeporogytawe'em 'ga upe 'eramū mama'e tywera etee futat peapo pejekou— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁹ Aipo 'ga upe 'e re Jejui 'ga awau 'gā nui nū oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe nū. 'Ga upe u'eawera 'ga 'jau'japa. ⁴⁰ A'ere 'ga awau ojewya wemimu'e 'gā nupe nū. Nānēwējēmī nū. Osea 'gā 'upa. Wopepeyjamū etee 'gā ajemogyau. A'eramū 'gā osea 'upa. Opag ire 'gā oporesagamū etee 'ga ree. Ojenosōu 'gā 'ga wi. A'eramū 'gā 'jawe'em 'ga upe.

⁴¹ A'eramū Jejui 'ga awau oporogytau'japa 'Uwarete 'ga upe nū. 'Uwarete 'ga upe oporogyta re 'ga 'ua nū. Nānēwējēmī nū, 'gā set 'gā nuwamū nū. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Peser ete futat nipo pejejupa nū ki sa?— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Au'je pejeser ire. 'Awamū futat 'gā pēneki'yramū je monoi ae a'wyre'ema 'gā po pe. ⁴² Pe'je iruukwe soo 'gā nekoa 'jau. Kweramū ae a'wyre'ema 'gā po pe je monoara 'ga ruri— 'jau 'ga 'gā nupe.

Jejui 'ga pyykawet

(Mateu 26.47-56; Luka 22.47-53; Juā 18.3-11)

⁴³ Jejui 'ga porogytapawe'emauwe Judas Iskariote 'ga, Jejui 'ga remimu'efera 'ga futat, kwaiwete 'gā nerua erojemorypa Jejui 'ga ree. Mainana 'wyriara 'gā kwaiwete 'gā muri Judas 'ga rupi. Judeu 'gā 'wyria'ri 'gā nanē kwaiwete 'gā mua 'ga rupi. Jyuua 'gā erua muap. Mīmēra 'gā erua erojemorypa 'ga ree. ⁴⁴ Mainana 'wyriara 'gā nupe oporogytaaw ipe Judas 'ga 'jau 'gā nupe ra'i'i: “Oo nipo je Jejui 'ga retywape pytea pē neape. A'eramū pēē a'e are 'ga kwaapa 'ga retywape pyteramū. A'erauwe futar iki pēē pejewau 'ga pyyka 'ga rerawau”,

'jau Jejui 'ga monoara 'ga 'gā nupe rai'i.
⁴⁵ A'eramū 'ga owaēma ypy we awau Jejui 'ga rerowyka 'jau 'ga upe:
 —'Au te ereko, ki Ku'jyp?— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramū futat 'ga 'ga retywape pytea.

⁴⁶ A'erauwe Judas 'ga remireroofera 'gā 'ua Jejui 'ga pyyka 'ga pofaa. ⁴⁷ A'ere Jejui 'ga remimu'efera 'ga amū ojyuu rekyita kūima'e 'ga amū ree, 'ga namī monoka. Furuk. Mainana 'wyriararete 'ga remiayuwa 'ga namī yypa. ⁴⁸ A'ere Jejui 'ga 'jau opyykara 'gā nupe:

—Ma'eramū pēē ma'eramū pejejua muawa pyu je nupāu ekoete ū, muna'ywa 'jawe ū? Ma'eramū pēē muawa we erua jyuu reewe jepiara rupi ū? ⁴⁹ Pejejepype je rekoramū miamū ako naje pyygi pejepe ai'i. Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe ako je oi ai'iwe, ai'iwe 'jau ai'i. Peu futat ako je reni 'gā mu'jau Jarejuwarete 'ga ree ai'i. A'ete ako naje pyygi pejepe ai'i. A'ere jemanūawa upe iwaēmi. A'eramū Jeruwarete 'ga je pyygukaa rēwējēmī pē nupe. Ymā te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari jemanū are ikue. A'eramū 'ā pēē iapou 'ga remikwasiarera 'eawer imū etee futat— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁵⁰ A'e renupawe Jejui 'ga remimu'e 'gā okwasi'wau 'ga wi, 'ga rejaā, oka'jama 'gā nuī. Okyjau 'gā opyyg awi. A'eramū 'gā oka'jama 'gā nuī.

⁵¹ Kunumūūū 'ga amū 'ua Jejui 'ga rewiri. Taity fuku pyu etee 'ga ojeuwana akou. ⁵² Ga amū 'ga pyyka numi-amū. A'ere 'ga raity etee ipyygi. Waity pyygamū 'ga opoia etee jui. A'eramū 'ga awau ujāna taitye'eme.

Anasi 'ga rog ipe 'ga roeroawet

(Mateu 26.57-68; Luka 22.54-55, 63-71; Juā 18.13-14, 19-24)

⁵³ A'ere Jejui 'ga pyykara 'gā 'ga rerawau mainana 'wyriararete 'ga rog ipe, Kaifasi 'ga rog ipe. Peu futat judeu

'gā 'wyria'ri 'gā ajatykau mainana 'wyr-iara 'gā nee. Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā nanē ajatykau 'gā nee nū.

⁵⁴ Pedro 'ga awau 'gā newiri. A'ere 'ga nuerowygi Jejui 'ga. Mukuu etee futat 'ga akou 'ga wi. Awau 'ga owaēma mainana 'wyriararete 'ga roga upe. A'ere Pedro 'ga nooi osou. Ukupepe etee futat 'ga awau akou 'oga osoma pype ojepe'jau mainana 'ga remiayuwa 'gā pyri.

⁵⁵ Ojeupe 'gā Jejui 'ga reruramū mainana 'wyriara 'gā oje'ēma'e 'gā netee 'ga remiapo tywera mome'waramū rekaa.

—Awŷja te 'ga remiapo tywera wesak rai'i? Ma'ja ajee 'ga wapo ajukaawamū rai'i?— 'jau 'gā ajaupe.

A'ere nitywi 'ga amū. ⁵⁶ Kwaiwete 'gā 'ua o'meramū Jejui 'ga ree. A'ere 'gā naju'jau'jawe rūi imome'ui 'gā nupe.

⁵⁷⁻⁵⁸ Poje 'gā amū 'ua o'meramū 'gā nupe:

—Ore aruenup 'ga je'ega ai'i. “Anure nipo je Jarejuwarete 'ga mogytaawa retygi. 'Awa 'ga mogytaawa kūima'e 'gā nemiapofera tee. A'ere nipo je imuapyra 'ara rupi ajepeja 'ga mogytaawa mowya nū. Aipo 'ga mogytaawa nakūima'e 'gā nemiapofera rūi”, 'jau 'ga oreremi-anuwamū ai'i— 'jau 'gā imome'wau 'gā nupe.

⁵⁹ A'ere aipo 'gā nanē naju'jawe rūi imome'ui 'gā nupe.

⁶⁰ A'eramū mainana 'wyriararete 'ga afu'ama 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'ja ere te 'gā nupe? Nereje'egi te 'ā 'gā nupe aipo 'gā 'eramū a'i kūi?— 'jau 'ga oporonupa ee 'ga upe.

⁶¹ A'ere Jejui 'ga pigi etee u'ama. A'eramū mainana 'wyriararete 'ga 'jau 'ga upe:

—Jarejuwarete 'ga remimurera te ene? 'Ga ra'ya te ene?— 'jau 'ga 'ga upe.

⁶² A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ere poromū. Je te 'ā pēnek'i'yraretea. Anure nipo je apygi Pājērete 'ga yse katy, 'ga jakwatawa katy. Peu je renamū nipo pēē je resaka. Anure nipo je ruri tejewya ywag awi ywasiga rupi— 'jau 'ga 'ga upe.

⁶³ A'erauwe mainana 'wyrararete 'ga amara'neramū. 'Ga mara'nea 'ga rerekou 'ga raity monorogukaa 'ga upe. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—A'jea futat 'ga Jarejuwarete 'ga kurawi akou ra'e— 'jau 'ga 'gā nupe. —Jane futat 'awamū sienup 'ga kurawa jarejowase— 'jau 'ga 'gā nupe. —Na'gā amū rūi 'ā omome'u janee. ⁶⁴ Ma'ja pe'je ajee 'ga upe 'awamū?— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Sijukaukat futat jane 'ga. Jarejuwarete 'ga te 'ā 'ga akurap.

⁶⁵ A'eramū 'gā amū onymuna 'ga ree. A'eramū 'gā 'ga reakwapiaa taity pyu, opo afuapyka erofaa 'ga ree. A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Awŷja te ene nupā?— 'jau 'gā 'ga upe. —Ene 'ā i'akwaawete ma'ea. A'eramū ene enupāara 'ga mome'wau oree— 'jau 'gā 'ga upe.

A'erauwe jefaruu 'gā nanē 'ga pyyka opo rerofaa 'ga ree nū.

Pedro 'ga Jejui 'ga kwakupa

(Mateu 26.69-75; Luka 22.56-62; Juā 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ A'e pe Pedro 'ga 'ūina ukupepe. Poje mainana 'wyrararete 'ga remiayuwa ēē mū 'ua 'ga pyri. ⁶⁷ Tata are 'ga jepe'eramū ēē 'ga resaka 'jau 'ga upe:

—Jejui kiā rewiri ako ma'eferamū ene, 'jau je rā, Nasare pe waranup ma'efera kiā rewiri ako ma'eferamū ene, 'jau je rā— 'jau ēē 'ga upe.

⁶⁸ A'eramū 'ga 'jau ēē upe:

—Tee. Naani nū ī. Nakwaawi je 'ga nū ī. A'eramū awŷja upe ene 'jau ekou ī— 'jau futatee 'ga ēē upe.

A'erauwe 'ga afu'ama awau 'oga osoma pyri. A'erauwe wyrasokwēa oje'ega.

⁶⁹ Peu oporowyky ma'e ēē mū 'ga resaka nū. A'eramū ēē 'jau oje'epyrwara 'gā nupe:

—Koromū futat Jejui kiā rewiri ako ma'efera kiā mū— 'jau ēē 'gā nupe.

⁷⁰ A'eramū Pedro 'ga 'ga kwakupa nū. A'ere'ere'i peu u'am ma'e 'ga amū 'jau 'ga upe nū:

—A'jea futat ēē 'i enee. Garireja ywy pewaramū futat ene, 'ga 'jawe futat ene ra'e— 'jau 'ga 'ga upe.

⁷¹ A'eramū Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Nakwaawi je 'ga, a'e je akiko. Jarejuwarete 'ga remianuwamū te 'ā je 'eu'jawi. Nakwaawi je 'ga, 'jau. Te'mere je Jarejuwarete 'ga tejereko tywera futari— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁷² A'e pype wyrasokwē oje'ega nū. A'erauwe Pedro 'ga wea'aramū Jejui 'ga 'eawer are. “Wyrasokwē je'egu'jaw enunewe nipo ereu'jau'jap, nakwaawi je 'ga, 'jau 'gā nupe” 'eawer are Pedro 'ga wea'aramū. A'eramū 'ga aipo u'eawera rerojenosōu. A'eramū 'ga awau u'jāna Jejui 'ga kwakupawera renosōu. A'eramū futat 'ga u'arasigamū wea'aramū ee. A'eramū 'ga ajaa'wau awau u'eawera raykau.

Piratu 'ga upe 'ga rerooawet

(Mateu 27.1-2, 11-14; Luka 23.1-5; Juā 18.28-38)

15 Ai'iwetewete mainana 'wyrara 'gā ajatykau judeu 'gā 'wyrari'ri 'gā nee, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromujara 'gā neewe. Opytuna 'gā nupe oje'ēma'e 'gā nanē ajatykau 'gā nee nū. A'eramū 'gā oje'ega ajaupe:

—“Je te 'ā Jarejuwarete 'ga ra'yraretea”, e'i ako Jejui 'ga janee ko. A'eramū jane 'ga jukaukaa 'gā nupe— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā 'ga pofaa itaju pyu, 'ga rerawau Piratu 'ga upe. ² A'eramū Piratu 'ga oporonupa ee 'ga upe:

—A'jea te ene 'wyrriaramū judeu 'gā nupe?— 'jau 'ga 'ga upe.

—A'jea futat ere poromū— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

³A'eramū taetu mainana 'wyrriara 'gā 'ga je'ēwu'jawu'jaga etee futat. ⁴A'eramū Piratu 'ga 'jau 'ga upe nū:

—Nereenuwi te 'gā je'ega? Nere-wawagi te 'ā aipo 'e are a'i kūi?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁵A'ere Jejui 'ga noje'egi futari 'gā nupe. O'meramū te 'gā 'i. A'eramū Jejui 'ga oje'ege'ema 'gā nupe. A'eramū Piratu 'ga oporesagamū etee 'ga ree. “Ma'eramū sipo 'ga noje'egi?” 'jau 'ga ojeupe.

'Gā nupe 'ga monoawet

(Mateu 27.15-26; Luka 23.13-25; Juā 18.39–19.16)

⁶Mani'oko'o jopype'ema 'wawa maraka apoawa rupi Piratu 'ga moromunepawa pype imunewipyrrera 'ga amū muēma judeu 'gā nupe jepi, 'gā nemienūiwera 'ga 'ga imuēma 'gā nupe jepi. ⁷Jejui 'ga pykawa rupi Parapasi 'ga 'ūina moromunepawa pype. Parapasi 'ga futat amunaw ipewara 'gā mamara'neukaa 'wyrriara 'ga ree. Opytuna 'gā netee 'ga 'gā mamara'neukaa 'wyrriara 'ga ree rakue. Oporojuka ma'efera 'gā wejue nū. A'eramū 'gā 'gā monou 'gā munepa 'gā mu'ama rakue. ⁸A'eramū mytuna 'gā 'ua 'jau Piratu 'ga upe:

—Ejemiapou moromunepawa pype-wara 'ga amū emuēmukat oree— 'jau 'gā 'ga upe.

⁹A'eramū Piratu 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pefutat te judeuramū peje'wyrriararete 'ga je imuēma pejejeupe?— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁰Piratu 'ga mainana 'wyrriara 'gā kwaapa futat. “Werekoay pa mainana 'wyrriara 'gā Jejui 'ga. A'eramū pa 'gā 'ga rerua jee ra'e”, 'jau Piratu 'ga ojeupe. “A'ere mytuna 'gā poromutaramū

'ga ree. A'eramū nipo 'gā 'jau, Jejui 'ga emut oree, 'jau nipo 'gā jee”, 'jau Piratu 'ga ojeupe. ¹¹A'ere mainana 'wyrriara 'gā afuakaramū 'ga ree.

—Parapasi 'ga ki emuēm imua oree, sa'e 'ga upe 'jau. Jejui 'ga kasi eremuēm oree ne, sa'e 'ga upe 'jau— 'jau 'gā mytuna 'gā nupe.

'Ga rerure'emauwe 'gā mogyau 'gā mu'akwaapa. A'eramū 'gā afuakaramū 'ga ree.

A'eramū Piratu 'ga oporonupa ee 'gā nupe:

—Pefutat te judeuramū peje'wyrriararete 'ga je imuēma pejejeupe?— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'ere 'gā 'i etee 'ga upe:

—Naani. Parapasi 'ga te ki emuēm imua oree— 'jau 'gā 'ga upe.

¹²A'eramū Piratu 'ga 'jau 'gā nupe:

—Maran te jane Jejui 'ga rerekoi, “judeuramū pēē 'wyrriararete 'ga” 'jawa 'ga rerekoi?— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹³—Emu'amukat 'ga 'ypeywar are 'ga pokutuka 'ga jukaawamū futat— 'jau 'gā wafukaita 'ga upe.

A'eramū 'ga:

¹⁴—Ma'ja te 'ga wapo ajukaawamū pē nupe rai'i, a'e te je a'i kūi?— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'ere 'gā afukafukai etee ajemogyau:

—Emu'amukat futat Jejui 'ga 'ypeywar are 'gā nupe— 'jau 'gā wojere'emamū futat wafukaita 'ga upe.

¹⁵Piratu 'ga oporomaku'iweramū mytuna 'gā nee. A'eramū 'ga Parapasi 'ga muēmukaa moromunepaw awi 'ga monou 'gā nupe. Jejui 'ga jēmī 'ga imopigukaa jefaruu 'gā nupe.

—Pe'je 'ga rerawau 'ga mopika 'ga a'gwawe'em futat. Pēporia kasi 'ga nupāu ne. 'Ga mopig ire pēē 'ga rerawau 'ga mu'ama 'ypeywar are. A'eramū 'ga peu etee futat amanūmū u'ama— 'jau 'ga 'gā nupe.

Jefaruu 'gā Jejui 'ga rerekoemāawet*(Mateu 27.27-31; Juā 19.2-3)*

¹⁶Ga mopig ire jefaruu 'gā Jejui 'ga rerawau 'ga roerosou Piratu 'ga rog ipe. A'ere 'gā opytuna 'gā majatykau 'ga ree.
¹⁷A'ere 'gā 'wyrriara raity piraga munepa 'ga wi. A'ere 'gā juapekagūū muap̄yina 'ga akagyrynāmū iapou 'ga upe. A'eramū 'gā imonou imunepa 'ga akaga pype.
¹⁸A'ere 'gā 'jau 'ga upe:

—Ene 'ā judeu 'gā 'wyrriararetea 'gā nupe ra'e jepi. 'Awamū ereko 'wyrriarareteramū nakwaparimū rūi futat 'gā nupe— 'jau 'gā Jejui 'ga upe 'ga rerekoemāu erekou.

¹⁹A'e pype 'gā 'ga akaga nupāu wyra'i'i pyu. Onymuna 'gā 'ga ree. A'ere 'gā wapyka wenupy'āu 'ga rowase, 'ga muorypa 'me. A'ere 'gā 'jau ajaupe:

—Pemā'ē judeu 'gā 'wyrriararete 'ga ree ki sa— 'jau 'gā ajaupe. —'Wyrriara raity piraga 'ga wereko imunepa 'awamū. 'Wyrriara akagyriā nanē 'ga wereko nū. 'Wyrriararete pype tāmējē 'ga 'ari ra'e— 'jau 'gā ajaupe 'ga rerekoemāu. 'Ga jaita nanē 'gā nū.

²⁰Ga rerekoemā re 'gā taity piraga mosoka 'ga wi nū. 'Ga raity munepa 'ga wi nū. A'ere 'gā 'ga rerawau 'ga jukaaw ipe.

'Ypeywar are Jejui 'ga monoawet*(Mateu 27.32-44; Luka 23.26-43; Juā 19.17-27)*

²¹'Ga jukaawa piara rupi 'gā Simāo 'ga rowosōu. Jū awi 'ga 'ua akou awau amunawarete pe. Sirene ywy pewara 'ga poromū Simāoramū. Mukūi Simāo 'ga ra'yra 'gā. Aresāri 'ga, Rufu 'ga. Mīmera 'gā Simāo 'ga ra'yra. Simāo 'ga resakawe jefaruu 'gā 'jau 'ga upe:

—'Ypeywara erokwap 'ga upe— 'jau 'gā 'ga upe.

A'eramū 'gā iupirukaa 'ga upe.
²²A'eramū 'gā Jejui 'ga rerawau *Gogata*

'jaw ipe. ('Gā je'eg imū *Gogata* 'ea Aeakagera 'jawewara 'ea futat poromū).
²³'Ga rerowaēm ire 'gā muaga monou y'way pype 'ga upe numiamū. Mira 'jawa 'gā imonou y'way pype 'ga upe numiamū.

—Koa etykut ejayrū upe— 'jau 'ga 'ga upe numiamū.

A'ere 'ga notykuri.

²⁴A'ere 'gā 'ga jywa pypiraa 'ypeywar are. A'ere 'gā itaju pyu 'ga pokutuka 'ypeywar are. A'ere 'gā 'ga py maju'aa ajuarimū ikutuka itaju pyu. A'ere 'gā 'ga mafu'ama 'ga monou 'ga mu'ama 'ypeywara reewe futat. 'Ga rekoa futat 'gā imonou imu'ama 'ypeywar are ipokutuka. 'Ypeywar are 'ga mu'am ire 'gā 'ga raityfera mojo'oka ajaupe. Ita'i 'jawewara 'gā imomopoa 'upa ywyu 'ga raityfera mojo'okawamū. Sā'ā ae jugu momora. Nan futat 'gā ita'i 'jawewara momopori 'upa 'ga raityfera mojo'okawamū. ²⁵Kwara awyruu'iramū etee 'gā 'ga mu'ama 'ypeywar are. ²⁶A'ere 'gā 'yjepa'nī are ikwasiaripyre monou inuga ikutuka 'yw are 'ga apyte'rarimū. "Koromū futat judeu 'gā 'wyrriararetea" 'ea 'gā amū ikwasiaa 'yjepa'nī are rai'i. A'eramū 'gā imonou inuga 'yw are 'ga apyte'rarimū. A'eramū 'ga resakara 'gā 'ga jukaawera kwaapa.

²⁷'Ga reewe 'gā mukūja 'gā muna'ywa 'gā imonou imu'ama 'ypeywara mū ree. Muna'ywa pō'ō me 'gā Jejui 'ga mu'ama. ²⁸Ymā te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari ee rakue: "Mama'e tywera apoara pyri 'ga 'ami", 'jau 'ga ikwasiarukaa rakue. A'eramū 'gā 'ga monou imu'ama muna'ywa pō'ō me, Janeruwarete 'ga je'egawer imū etee futat.

²⁹'Gā pyu okwap ma'e 'gā Jejui 'ga rerekoemāu 'ga kurapa nanē nū.

—"Anure nipo je Jarejuwarete 'ga moytaawa retygi. A'ere nipo je imuapya 'ara rupi imowyri nū", ere 'ā rai'i.

³⁰A'eramū ene ejua ejypa 'ypeywar awi— 'jau 'ga pyu okwap ma'e 'gā 'ga upe, 'ga rerekoemāu.

³¹Mainana 'wryiara 'gā, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā. Mīmera 'gā nanē 'ga rerekoemāu 'upa nū:

—Opoat 'ga 'gā jepi. A'ere 'ga na-jepoara'uweri futari. ³²Israeu juapyr-eramū jane'wryiararetea e'i na a'e 'ga re'ā. Siesag iki ajee 'ga rura 'ga jywa 'wei. 'Ga jyp 'ga ruramū sirowiat 'ga 'jau 'wei— 'jau 'gā ajaupe.

'Ga pyri imu'amipyretera 'gā, muna'ywa 'gā amū nanē 'ga kurapa nū.

Jejui 'ga manūawet

(Mateu 27.45-56; Luka
23.44-49; Juā 19.28-30)

³³Kwara okwapa aje owepa. Ypytuna 'jawe futat opyytunaiwamū. Kwara ajerewamū tāmējē awau weny jesagamū nū. ³⁴Kwara renye'emauwe Jejui 'ga wafukaita oje'eg imū futat.

—*Eli eli lama sabactani*— 'jau 'ga oje'eg imū.

Oje'eg imū 'ga 'eawera: “Kiapi'ni, Kiapi'ni. Ma'eramū te erepoit je wi?” 'ga 'ea futat poromū 'ga afukaja.

³⁵Aipo 'ga 'e renupara 'gā amū 'jau:

—Eliasi 'ga 'ga wenūi!— 'jau 'gā ajaupe.

³⁶'Ga pyriwara 'ga amū ujāna amynejuranū pyyka imonou imunepa y'waynana pype. A'ere 'ga imonou iupia 'ywa rapefā are imonou Jejui 'ga upe 'ga remipyteramū. A'ere 'ga 'i etee esakara 'gā nupe:

—Tene jane 'ga resagi ra'ne. Siesak Eliasi 'ga rura 'ga mosoga 'ypeywar awi ra'ne 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁷A'ere Jejui 'ga wafukaita amanūmū.

³⁸A'eramū futat Janeruwarete 'ga mogytaawa my'jawa rowopypea taity otoroka opojo'ogamū imytera rupi. Ywate awi we futat 'ua opojo'ogamū

ywyu. ³⁹'Ga manūnamū jefaruu 'gā 'wryia'ri 'ga 'ga manū resaka. 'Ypeywara rowase 'ga u'ama Jejui 'ga afukajamū. A'eramū 'ga 'jau ojeupe:

—A'jea futat pa 'ga Ku'jywa 'ga ra'yra futat ra'e!— 'jau 'ga u'ama.

⁴⁰Kūjāmera 'gā amū 'upa muku'i 'ga manū resaka nū. Eē mū rera Mari Matarena, ajepeja eē rera Sarume, ajepeja eē rera Mari. Poromū Mari eē ra'yra 'gā Jose 'ga, Tiago 'ga. Aipoa Tiago 'ga kunumūūa. Mīmera 'gā 'ga manū resaka amumera 'gā netee. ⁴¹Poromū kūjāmera 'gā Jejui 'ga rewiri ako ma'efera 'gā futat poromū. Garireja ywy pype 'ga rekoramū 'gā awau watau 'ga rupi, 'ga poaa mama'e apo are rakue. Amumera kūjāmera 'gā 'upa 'ga manū resaka. Aipo 'gā nanē 'ua 'ga rupi Garireja ywy awi Jerusareg ipe 'ga oramū ra'i nū.

Ita kwara pype Jejui 'ga monoawet

(Mateu 27.57-61; Luka
23.50-56; Juā 19.38-42)

⁴²⁻⁴³Kaaruwamū Jose 'ga, Arimateja pewarera 'ga awau oporogytau Piratu 'ga upe. Opytuna 'gā nupe oje'ema'e 'ga poromū. A'ere 'ga Jejui 'ga rerowiari. “Anure nipo Jejui 'ga 'ūina 'wryi-aramū janee”, 'jau 'ga ojeupe. Morowykye'ema piara rupi 'gā Jejui 'ga jukaukaa ra'e. A'eramū Jose 'ga awau “Jejui 'ga reumera emut jee”, 'jau Piratu 'ga upe:

—Amanū Jejui 'ga ko. 'Ga reumera toroo inuga ita kwara pype 'jau— 'jau 'ga Piratu 'ga upe.

Morowykye'ema rupi judeu 'gā nojotyimi rakue. “Morowykye'ema piara rupi futat sitym 'ga 'jau”, 'jau Jose 'ga ojeupe etee futat. A'eramū 'ga Piratu 'ga pojeupe'ema futat awau Jejui 'ga reumera renūina 'ga upe.

⁴⁴—Amanū te 'ga ra'e?— 'jau Piratu 'ga 'ga upe.

—Amanū ako 'ga ko nū'ū— 'jau 'ga 'ga upe.

—Kuu. Kamēsiete nipo 'ga manūi ra'e— 'jau Piratu 'ga oporesagamū 'ga ree.

A'erauwe 'ga 'jau jefaruu 'gā 'wyrīa'ri 'ga upe:

—Maranime te 'ga manūi ra'e?— 'jau 'ga imome'waukaa 'ga upe.

⁴⁵—Kwara jerewamū ako 'ga manūi ko— 'jau 'ga 'ga upe.

Aipo ojeupe jefaruu 'gā 'wyrīa'ri 'ga 'e re 'ga 'jau Jose 'ga upe:

—Ere 'ga rerawau inuga ita kwara pype— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴⁶A'erauwe Jose 'ga awau taity fuku mua Jejui 'ga reumera auwanawamū. Linu 'jawa apopyrera 'ga imua. A'eramū 'ga Jejui 'ga reumera mosoka imua 'ypeywar awi 'ga reumera auwana aipoa taity pyu. A'ere 'ga 'ga reumera monou inuga ita kwara pype. A'ere 'ga itapewuu mojerepa imonou imyina ita kwara rawopytywawamū. ⁴⁷Kūjāmera 'gā amū awau 'ga imono resaka. Mari Matarena ēē, Mari ēē. Aipoa Mari ēē Jose 'ga ya. Mīmera 'gā Jejui 'ga reumera rupawa resaka.

Jejui 'ga ferapawet

(Mateu 28.1-8; Luka 24.1-12; Juā 20.1-10)

16¹⁻²Ikoai'i, ku'emaiw are, kūjāmera 'gā jany kasiga mua erawau Jejui 'ga reumer are eko'wogipyramū. Mari Matarena ēē, Sarume ēē, Mari ēē. Poromū Tiago 'ga y ēē. Mīmera 'gā jany kasiga amut erawau. Ku'emaiw are 'gā erawau Jejui 'ga rupaw ipe. ³Awau 'gā 'jau:

—Awyja sipo itaa ope'a jui janee?— 'jau 'gā ajaupe.

⁴Tuwiuu wejue itauua. A'eramū 'gā poromū 'jau ajaupe. Awau 'gā owaēma ja'wyja'wy jupe itauu resaka, ita kwara rawopytywawera resaka.

—Tyȳ. Ojepe'a jui ra'e— 'jau 'gā ajaupe.

⁵A'erauwe kūjāmera 'gā awau osou ita kwara pype. Peu 'gā ywagipewara 'ga resaka kunumūūū 'jawe. 'Ga raitya waparasiagamū. Jejui 'ga rupawera jakwatawa katy 'ga wapyka. 'Ga resakawe kūjāmera 'gā okyjau 'ga wi. ⁶A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pekeye awi je wi— 'jau 'ga 'gā nupe. —Jejui 'ga resaka te 'ā pejot, Nasare pe waranup ma'efera 'ga resaka te 'ā pejot, 'ypeywar are amanū ma'efera 'ga resaka te 'ā pejot— 'jau ywagipewara 'ga kūjāmera 'gā nupe. —A'ere 'ga nitywi 'au. Oferap ako 'ga ko. Pe'je pejejuu 'ga rupawera resaka— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'gā awau esaka. ⁷A'eramū ywag awi 'ut ma'efera 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Pe'je pejewau imome'wau Pedro 'ga upe, amumera 'ga remimu'e 'gā nupe we: “Oferap kīā awau Garireja ywy pe pē nune. Peu te nipo 'ga peesak nū, pejejeupe 'ga 'eawer imū etee futat nū”, pe'je ki 'gā nupe— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁸A'erauwe kūjāmera 'gā awau ujāna ita kwar awi. 'Gā kyjea 'gā nerekou 'gā moyyita. A'eramū 'gā ojeupe 'ga 'eawera mome'wawe'em awau 'gā nupe.

Mari Matarena ēē Jejui 'ga resaka

(Mateu 28.9-10; Juā 20.11-18)

⁹Domingo rupi Jejui 'ga ferawi rakue. Ku'em enune 'ga ferawi rakue. Mari Matarena ēē upe ra'ne 'ga ojesaukaa. ēē pirowara 'ga imoia ēē wi rakue. Sete ēē pirowara pytuna. ¹⁰Ojeupe 'ga jesaukar ire ēē awau imome'wau 'ga remimu'e 'gā nupe rakue. U'arasigamū 'gā ajemogyau ajaa'wau Jejui 'ga ree. A'eramū Mari Matarena ēē awau imome'wau 'gā nupe:

—Oferap kīā ra'e. Ojesaukat kīā jee ko— 'jau ēē 'gā nupe.

¹¹ A'ere 'gā nuerowiari etee ēē ojeupe 'ga mome'uramū.

Mukūja 'gā Jejui 'ga resaka

(Luka 24.13-35)

¹² A'ere Jejui 'ga ojesaukaa mukūja werowiaara 'gā nupe. Jū me 'ga awau watau akou. Poje Jejui 'ga ojesaukaa 'gā nupe. A'ere 'ga jesowo'gōgi 'gā nupe. A'eramū 'gā 'ga kwaape'ema. ¹³ A'ere 'gā 'ga kwaaw ire awau ojewya 'ga mome'wau amumera 'ga remimu'e 'gā nupe. A'ere 'ga remimu'e 'gā nuerowiari etee 'gā 'ea.

Jejui 'ga remimu'efera 'gā 'ga resaka

(Mateu 28.16-20; Luka 24.36-49; Juā 20.19-23; Atos 1.6-8)

¹⁴ Poje Jejui 'ga ojesaukaa wemimu'e 'gā nupe. 'Gā jemi'waaw ipe 'ga ojesaukaa 'gā nupe. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ma'eramū te neperowiari 'gā, “oferap 'ga” pejejeupe 'gā 'eramū ra'e 'ū? Ma'eramū sipo ajee neperowiari je'eawera ra'e?— 'jau 'ga 'gā nupe oje'ega moywrafena 'gā nupe.

¹⁵ A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pe'je pejewau je mome'wau kwe pewara 'gā nupe najuejue etee futat. Amunawa moymoyka pejewau je mome'wau 'gā nupe, je rerowiarukaa 'gā nupe pejejemogyau. ¹⁶ Je rerowiaara 'gā ki pepymī 'y pe, otywer awi 'gā poira resaukaawamū. A'eramū je tejerowiaara 'gā katu'oka. Tejerowiare'ema 'gā nipo

je nakatu'ogi. A'eramū nipo 'gā awau mama'eukwaawa rapyaw ipe amanū re— 'jau 'ga 'gā nupe. ¹⁷ —Tepājēa nipo je imonou tejerowiaaramū pē nupe. A'eramū pēē mama'eukwaawa moia erekwara 'gā nui jerer imū. Pejejemikwaawe'ema pejeje'ega nipo pēē iapou. ¹⁸ Moja pyyka miamū nepemanūi. Ae jukaara muaga 'wau miamū nanē nepē jukai. Oje'arimū je rerowiaaramū pejepo mono re ojero'wu ma'e 'gā ojekatu'oka ajemogyau— 'jau 'ga 'gā nupe.

Ywag ipe Jejui 'ga jeupiwat

(Luka 24.50-53; Atos 1.9-11)

¹⁹ 'Gā nupe oje'ēmaw ire Janeruwarete 'ga Janejararete 'ga, Jejui 'ga monoukaa 'ga mojeupirukaa ywag ipe. Ywag ipe 'ga waēmawe Janeruwarete 'ga 'jau 'ga upe: “Ene 'ā je 'jawe futat. A'eramū ene eapyka jejakwatawa katy”, 'jau Janeruwarete 'ga Jejui 'ga upe. A'eramū Jejui 'ga awau wapyka 'Uwarete 'ga jakwatawa katy. ²⁰ A'eramū 'ga remimu'e 'gā awau 'ga mome'wau kwe pe. “Werowiaramū Jejui 'ga pētywera moia pē nui, pē katu'oka”, 'jau 'gā imome'wau kwe pewara 'gā nupe. Janejararete 'ga 'gā opoat. Aeremiapoe'ema 'ga wapoukat 'gā nupe. A'eramū 'gā nenupara 'gā 'gā 'eawera rerowiaa. “A'jea futat 'gā 'ea. Sā'ā Ku'jywa 'ga janeremiapoe'ema apoukara 'gā nupe”, 'jau enupara 'gā ajaupe, aipo 'gā 'e rerowiaa.

Luka

Jejui 'ga rekwawera Luka 'ga omome'u ka'aran are inuga janee rakue.

Luka 'ga nuatai futari Jejui 'ga rupi rakue. Najudeu arüi 'ga. A'ere 'ga Jejui 'ga rerowiari. Morofuanugara 'ga. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari Luka 'ga upe. A'eramü 'ga ka'arana kwasiaa inuga Jejui 'ga ree.

1¹⁻⁴ Teofiru. Ene ä küima'eeteetea. A'eramü je ene upe ka'arana kwasiaa inuga. Je Luka. Jejui 'ga ree je ka'arana kwasiari inuga ene upe. A'eramü ene jeremikwasiarera mogyttau. A'eramü ene “Na pa je 'gã a'jea futat imome'ui jee ra'e”, 'jau ene jeremikwasiarera mogytta re.

Ae pype akou 'ã Jejui 'ga awau watau kwe pe akou rakue, mama'eukwaawa pe'au 'gã nui rakue. Ojero'wu ma'e 'gã katu'oka 'ga awau kwe pe akou rakue. 'Gã mu'jau 'Uwarete 'ga je'eg are rakue. A'eramü 'gã 'awamü kwaiwete 'ga renuparera 'gã 'ga rera mome'wau awau kwe pe ajemogyau 'gã nupe. Amumera 'gã ka'arana kwasiaa 'ga ree, 'ga rekwawer are. A'ere 'gã nomome'upawi 'ga rekwawera rakue.

A'eramü je “amome'upap pa je ikwasiaa inuga ka'aran are 'gã nupe kwy”, 'jau je tejeupe. A'eramü je a'eramü tewau Jejui 'ga resakarera 'gã nupe teporogytau tekou ai'i. Je naesagi futari Jejui 'ga. A'eramü je tewau 'ga resakarera 'gã nupe teporogytau tekou. Namajepei'i 'gã nupe etee rüi futat je porogytai. Kwaiwete je porogytai 'ga resakarera 'gã nupe tewau tekou ai'i. “Pemome'upap pejemiesagera jee”, 'jau je 'gã nupe tewau tekou ai'i. “Jejui 'ga remiapofera pemome'upap jee”, 'jau je tewau tekou 'gã nupe ai'i.

A'eramü 'gã imome'waupap jee. Wemiesagera 'gã imome'wau jee.

A'eramü je 'awamü ka'arana kwasiaa inuga 'gã nemimome'ufer are pë nupe.

A'eramü ene jeremikwasiarera resaka ka'aran are. “A'jea futat 'gã Jejui 'ga mome'ui jee rakue”, tere jeremikwasiarera mogyta re 'jau.

Sakari 'ga upe ywagipewara 'ga 'eawet

⁵ A'ere je Juã Batista 'ga ra'ne imome'ui enee. Juã 'ga rekoramü Erote 'ga rekoï 'wyrïaramü judeu 'gã nupe rakue. Juã 'ga ruwa 'ga rera Sakari. Sakari 'ga mainana. Apiasi 'ga remiayüwa 'gã pyri 'ga oporowykyau Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype. Mainana 'gã juejue Arão 'ga juapyrera. Sakari 'ga remireko ëë nanë Arão 'ga juapyrera ëë nü, Isapeu ëë. ⁶ Ëë mama'e tywera nuapoi futari Jarejuwarete 'ga upe. Sakari 'ga nanë nuapoi futari 'ga upe nü. Jarejuwarete 'ga je'eg are 'gã apyakai. Jarejuwarete 'ga remifutar imü etee futat 'gã mama'e apou akou namutamutat 'ga upe. ⁷ Isapeu ëë nata'yri futari 'gã nupe. Eëmena 'ga nanë futat osawa'eramü. Nokoi'i futari 'gã na'yra mü. Namanüi futari 'gã na'yra mü. Eë ra'yre'em teea futat.

⁸ Jarejuwarete 'ga upe 'ga porowykyaw ipe Sakari 'ga ruramü 'ga pytuna 'gã 'jau 'ga upe:

⁹—'Awamü ene ekwap esou 'au myter ipewara pype jany kasiga rapyau, Jarejuwarete 'ga muorypawamü—'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe 'ga awau osou jany kasiga rerawau iapyau. Awau osou imy'ja'wi pype. ¹⁰ Jany kasiga 'ga upe eroo iapyramü tekotee 'gã 'upa oporogytau ukupepe Jarejuwarete 'ga upe, 'ga ëma poromukuran.

¹¹ Jany kasiga imonygauwe ywagipewara 'ga 'ua ojesaukaa 'ga upe. 'Ua u'ama tata eny pyri. Jany kasiga 'ga iapyramü 'ga 'ua u'ama ojesaukaa 'ga upe. Iapyawa rowajara katy ojesaukaa

'ga upe. ¹²Ga resakawe Sakari 'ga okyjau etee 'ga wi.

—Kuu. Ma'ja te 'wei? Ma'ja te koromū 'ut ojesaukaa jee 'wei?— 'jau 'ga oky-jau etee futat u'ama ywagipewara 'ga wi, ojeupe 'ga jesaukaramū.

¹³Ojewi 'ga kyjeramū ywagipewara 'ga oje'ega 'ga upe:

—Erekyje awi. Janeruwarete 'ga eneje'ega wanup 'ūina— 'jau 'ga 'ga upe ojewi 'ga kyjeramū. —“Kunumia emut amū jee”, ere ako 'ga upe rakue. A'eramū 'ga 'awamū eneremifutara mua enee— 'jau 'ga 'ga upe. —Anurenure'i nipo eneremireko ēē ra'yramū— 'jau 'ga Sakari 'ga upe. —Eja'yra 'ga 'ar ire ki Juā enug 'ga ree. 'Ga 'aramū nipo eneku'i 'ga ree. ¹⁴Enepytuna 'gā we futat nipo aku'iramū ene pyri 'ga 'aramū 'ga ree. ¹⁵Waranuw ire nipo enera'yra 'ga kūima'eeteetea Jarejuwarete 'ga upe— 'jau 'ga 'ga upe u'ama. —'Ga aranuw ire ene kawīajaiwa rykurukare'ema 'ga upe. Y'way ajaiwaye'ema miamū futat itykurukare'ema 'ga upe. 'Ga 'ar ypyrauwe Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga rerekoi— 'jau 'ga 'ga upe imome'wau.

¹⁶—Waranuw ire nipo enera'yra 'ga awau akou kwe pe oporogytau Israeu juapyrera 'gā nupe. A'eramū nipo 'ga 'gā mojewyrukaa Jarejuwarete 'ga rerowiara upe nū— 'jau 'ga 'ga ruwa 'ga upe u'ama. ¹⁷—Sā'ā ymā Eliasi 'ga rekoa Jarejuwarete 'ga pājē mū etee mama'e apoa rakue. Nan tee futat nipo enera'yra 'ga rekoi, 'ga 'jawerimū etee futat. Jarejararete 'ga rur enune nipo enera'yra 'ga rekoi 'gā mu'jau. 'Gā na'yra mota'waukaa 'gā nuwa 'gā nupe— 'jau 'ga imome'wau 'ga upe. —A'ere te nipo Janejararete 'ga ruri enera'yra 'ga rewiri. Kwaiwete te 'ā 'gā Janeruwarete 'ga je'ega nuenuwī. A'eramū enera'yra 'ga a'eramū 'ua Janeruwarete 'ga je'ega renuwukaa 'gā nupe. Janejararete 'ga rura futarukaa 'gā

nupe kwaiwete— 'jau ywagipewara 'ga Sakari 'ga upe u'ama imome'wau.

¹⁸A'ere aipo 'eramū Sakari 'ga nuerowiari 'ga je'ega.

—Ene'me awi jee kūi. Iwāiwī jeremireko ēē nū'ū. Je nanē 'ā tesawa'eramū nū. A'jea futat sipo ēē wāiwī pype ēē ra'yramū?— 'jau 'ga ywagipewara 'ga upe.

¹⁹A'eramū ywagipewara 'ga 'jau 'ga upe:

—Naani. Ereapo awi aipoa. Je 'ā Garpriewa futat. Je 'ā Ku'jywa 'ga pyriwara futat. 'Ga te 'ā je mut je moporogytaukaa enee. 'Ga te 'ā moranuw esage werurukat imome'waukaa enee jee. ²⁰A'ere 'ā 'ga nererowiari etee ejeupe je 'ga mome'uramū. A'eramū nipo 'ga ene je'ēwoka'jama. Ije'ege'ema 'jawe nipo ekou. Enera'yra 'are'emaue nipo nereje'egi. 'Ga 'ar ire te ereje'eg nū— 'jau ywagipewara 'ga Sakari 'ga upe. —Eja'yra 'aramū te nipo ejeupe jeporogytawera ererowiat. A'eramū te nipo ereje'eg nū— 'jau 'ga 'ga upe.

²¹A'eramū ukupepewara 'gā Sakari 'ga rapesaka 'upa.

—Ma'ja te 'ga wapo 'ūina oporomukuramū i'?— 'jau 'gā ajaupe 'upa.

²²Ojeupe ywagipewara 'ga porogytapaw ire Sakari 'ga 'ua uēma ukupepewara 'gā nupe. A'ere 'ga noje'egi futari 'ua. Opoa etee futat 'ga imowawaka 'gā nupe. A'eramū ukupepewara 'gā 'jau:

—Ywagipewara 'gā nipo kwe ojesaukaa 'ga upe ra'e. A'eramū 'ga oje'ēka'jamamū ra'e— 'jau 'gā ajaupe.

²³Oporowykypaw ire Sakari 'ga awau ojewya oje'wyr ipe. ²⁴Kamēsiete 'ga remireko ēē wa'yramū. A'eramū ēē 'ūina wog ipe etee futat. Watawe'em futat kwe pe awau. Siku jaya moka'jama 'ūina wog ipe watawe'em. ²⁵A'eramū ēē 'jau ojeupe etee futat 'ūina: “Janeruwarete kīā esage jee”, 'jau ēē 'ūina. “Teja'yre'ema je anosī jepi. A'ere 'ā je 'awamū jera'yramū.

Jemena agawewi je 'ā. A'etea je naja'yri jepi. A'ere 'ā 'awamū jera'yramū. A'eramū je 'awamū tejenosōumap", 'jau ēē 'ūina ojeupe.

Mari ēē upe ywagipewara 'ga 'eawet

²⁶⁻²⁷ Isapeu ēē ra'yryrūnamū, Janeruwarete 'ga ywagipewara 'ga mua Mari ēē upe, Nasare pewara ēē upe. Gaprieua ywagipewara 'ga rera. Gaprieu 'ga 'ua, Janeruwarete 'ga je'ega rerua Mari ēē upe. Nimeni we Mari ēē. Eēmērama 'ga Jose 'ga. Jose 'ga Davi 'ga juapyrera. Ippy we 'gā nupe 'wyriarareteramū 'ūi ma'efera 'ga futat poromū, Daviramū.

²⁸ A'eramū Gaprieu 'ga 'jau Mari ēē upe:

—Ere eku'iramū ekou 'awamū, kari. Janeruwarete 'ga nipo 'ā ojejuka ene ree 'awamū ī— 'jau 'ga ēē upe 'ua.

²⁹ A'ere ēē naeapyoi ojeupe 'ga 'e are. "Ma'eramū kīā aipo 'jau jee 'ū?" 'jau ēē ojeupe.

³⁰ A'eramū 'ga 'jau ēē upe:

—Erekyje awi, kari. Janeruwarete 'ga te ene rereko. Iku'i 'ga 'ūina ene ree. ³¹ Enera'yt nipo ene. Kūima'e 'ga nipo enera'yra 'ga. Jejui 'jau ki ene eja'yra 'ga renūina— 'jau 'ga ēē upe. ³²⁻³³— Kūima'eteete 'ga te nipo. Janeruwarete 'ga te'i pē nupe 'jau: "Koromū jera'yra 'ga", te'i pē nupe 'ga resaukaa 'jau— 'jau 'ga ēē upe. —'Ga futat nipo anure Janeruwarete 'ga omogo 'wyriarareteramū pē nupe, judeuramū pē nupe, Jako 'ga juapyreramū pē nupe— 'jau 'ga ēē upe. —Ymā we te ako Davi 'ga juapyrera 'ga peapesak pejemogyau ikue. "Maranime gatu nipo Davi 'ga juapyrera 'ga ruri 'wyriarareteramū akou janee?" pe'je 'ā pejemogyau jepi. A'ere 'awamū 'ga ruri pē nupe. Enera'yramū 'ga 'ga muri pē nupe, pēnemiapesagera 'ga. Namutat 'ga rekoi 'wyriarareteramū pē nupe. Nipy'ruawi futari 'ga akou. Na-

teepawa'uweri futari nipo 'ga akou— 'jau 'ga ēē upe.

³⁴ A'eramū Mari ēē 'jau 'ga upe:

—Kūjāmukua we te 'ā je ako. Nokoi we te 'ā kūima'ea je ree. Ma'eramū je kūima'e tejee ekoe'emaue teja'yra ekoeteramū nūrā?— 'jau ēē 'ga upe.

³⁵ A'eramū 'ga 'jau ēē upe nū:

—Ku'jywa 'ga 'Agesagea te nipo ene rereko ī. 'Ga te kunumia amut enee ī. A'eramū nipo ene eja'yramū. Ku'jywa 'ga te wa'yra 'ga amut enee. A'eramū nipo 'ga wesageramū. Nitywi'i futari 'ga tywera 'ga ree— 'jau 'ga ēē upe. ³⁶— Nenerea'ari nipo epytuna ēē ree, Isapeu ēē ree? "Ta'yre'ema kynā", 'jau 'gā 'ā ēē upe jepi. A'ere 'awamū ēē ra'yramū. Ta'yryrūūū ēē. Owāiwī pype ēē ra'yramū ai'i. ³⁷ Wapo katu katu te 'ā Ku'jywa 'ga mama'ea. A'eramū 'ga ēē mena 'ga ra'yra pyygukaa ēē upe. Nokoi'i te 'ā Ku'jywa 'ga remiapoe'ema mama'e mū— 'jau 'ga ēē upe.

³⁸ A'eramū ēē 'jau 'ga upe:

—Nai'i. A'jea futat Janeruwarete kīā jejararetea futat. Tene kīā iapoi jee wemifutar imū etee futat— 'jau Mari ēē ywagipewara 'ga upe.

Aipo 'epaw ire 'ga awau ēē wi ywag ipe nū.

Isapeu ēē pyri Mari ēē oawet

³⁹⁻⁴⁰ A'eramū Mari ēē ikoai'i awau Isapeu ēē 'wyr ipe. "Oo pa je kynā resaka tekou kwy", 'jau ēē ojeupe. A'erauwe futat ēē okaraemā mogatyrūmū awau. Isapeu ēē Judeja ywy pewara. Ywytyra pyte'rarimū 'gā 'wya ruwi. A'eramū Mari ēē awau peu. Amunaw ipe owaē-mawe Mari ēē awayayau osou Isapeu ēē 'wyr ipe.

⁴¹ Mari ēē resakawe Isapeu ēē 'jau ēē upe:

—Tereko?

—Je rekoi 'we. Ene pyri je ruri tekou— 'jau Mari ēē ēē upe.

Mari ēē je'ega renupawe Isapeu ēē ra'yra 'ga om̄yina ēē reweg ipe. A'erauwe futat Janeruwarete 'ga 'Agesage ruri osou Isapeu ēē pype. Ēē rerekwaramū futat 'ua.

⁴² A'eramū ēē 'jau Mari ēē upe:

—Janeruwarete kīā ojejuka ene ree kyn. Janeruwarete kīā esage janee. Ma'eramū 'ā ereko eku'iramū. Eneku'i 'ā ekou tekotee wā ku'i apyraapa—'jau Isapeu ēē Mari ēē upe. —Enera'yra kīā ree taetu nipo kīā jejukai ene ree. ⁴³ Janeruwarete kīā esage jee. Ene 'ā jējara kīā ya—'jau ēē Mari ēē upe. —Je te 'ā nakūjāeteete rūi te pē nupe. A'etea te 'ā erejot je resaka rai'i—'jau ēē Mari ēē upe. ⁴⁴—Ene te 'ā jējara kīā ya. A'eramū jera'yra kīā om̄yina aku'iramū jereweg ipe eneje'ega renupawe ko—'jau ēē ēē upe. ⁴⁵—“Tene ki kīā iapoi jee”, ere 'ā kīā upe rai'i. “Tene ki kīā kunumī muri jee”, ere 'ā kīā upe rai'i. A'eramū taetu kīā tojejuka ene ree 'jau—'jau Isapeu ēē Mari ēē upe.

⁴⁶ A'eramū Mari ēē 'jau:

—Janejara kīā esage janee, a'e je jepi.

⁴⁷ Janeruwarete kīā jane katu'okara.

A'eramū je a'eramū teku'iramū tekou.

⁴⁸⁻⁴⁹ Je 'ā nakūjāeteetea rūi agawewi.

A'etea kīā 'ā ojejuka je ree je rekoramū.

Janeruwarete kīā 'ā pājērete. Kīā 'ā aereapiapoe'ema wapo jee.

Anure nipo je manū re je rewiri 'ut ma'e wā 'jau jee:

“Janeruwarete kīā ojejuka kynā ree”, 'jau nipo wā 'ā jee je manū re.

Anure taetu nipo wā aipo wā 'i jee.

Janeruwarete kīā tekatu futat 'ā eteete ma'eramū akou.

Nokoi futari wā amū kīā 'jawe.

Kīā etee futat Okoeteete ma'eramū—

'jau Mari ēē Isapeu ēē upe 'ūina imome'wau.

⁵⁰—Kīā 'ā ajemuaēm ojee iporomutat ma'e wā nee.

Ymā we te 'ā kīā jemuaēmi wā nee rakue.

Opoire'ema futat nipo kīā jane ree ajemuaēm awi.

Anure taetu nipo kīā jemuaēmi wā nee—'jau ēē imome'wau ēē upe.

⁵¹—'Awamū taetu 'ā kīā opājē re-saukaru'jau'japa wā nupe.

Ojee ojerowiaraip ma'e wā kīā imomapa nipo.

Wā nemiaporama nipo kīā imateepapa wā nui—

'jau ēē 'ūina ēē upe.

⁵²—'Wyriara wā nipo kīā imuēma.

'Wyriare'ema wā etee nipo kīā im̄yina 'wyriara py'rau nū.

⁵³ Ikaraemāe'ema wā nupe etee nipo kīā mama'e esage monou nū—

'jau ēē imome'wau ēē upe.

—A'ere nipo kīā ikaraemā kwai ma'e wā momoirukari wā karaemā awi.

A'eramū nipo kīā wā monou kwe pe, wā karaemāe'eme futat.

⁵⁴ Janeypy upe kīā 'jau rakue: “Ajemuaēm je pē nee.

A'eramū je pē poaa mama'e apo are”, 'jau kīā rakue.

A'eramū kīā u'eawer imū etee mama'e apou wā nupe, wā poaa, Israeu kīā juapyrera wā poaa.

Wenuparera wā kīā ipoaa.

Nomoka'jami futari kīā u'eawera.

⁵⁵ Wea'aramū etee futat kīā akou wā nee.

Kīā 'ā ajemuaēma janeypy wā nee rakue.

Abraão kīā ree, kīā juapyrera wā nee nanē futat kīā 'ā ojejukau rakue.

Oje'eg imū etee futat kīā 'ā iapoi—

'jau Mari ēē Isapeu ēē upe.

⁵⁶ Muapyra jay magwapa Mari ēē akou peu Isapeu ēē 'wyr ipe. A'ere ēē ojewya 'ua oje'wyr ipe nū.

Juā Batista 'ga 'aawet

⁵⁷ Oje'wyr ipe Mari ēē o re Isapeu ēē ra'yra 'ga u'aa ēē wi. Kūima'e 'ga futat ēē ra'yra. ⁵⁸⁻⁵⁹ A'eramū ēē pytuna 'gā aku'iramū 'ga ree. Kwaiwete futat 'gā

aku'iramū 'ga ree. Ēē pyriwara 'gā nanē aku'iramū 'ga ree nū.

—Janeruwarete kīā 'ā esage kynu upe. Ajemuaēm kīā kynu ree. A'eramū kīā kynu mena ra'yra pyygukaa kynu upe— 'jau kūjāmera 'gā.

Kūima'efera 'gā we futat 'jau ēē upe:

—Esage te 'ā Janeruwarete 'ga 'gā nupe— 'jau 'gā ajaupe ēē ra'yra 'aramū.

—Iwāiwī agawewi 'ā ēē. A'etea 'ā ēē ta'yt owāiwī pype— 'jau 'gā ēē upe ēē ra'ynamū.

Majepeja etee kunumī 'ga morowykye'ema magwapa. A'ere 'gā 'ua 'ga mojewaga resaka. 'Ga mojewaga resaka 'ut ma'e 'gā 'jau ajaupe:

—'Ga ruwa 'ga rera etee futat sinug 'ga ree kūi, Sakari kūi— 'jau 'gā ajaupe.

⁶⁰ A'ere 'ga y ēē:

—Naani. Nafutari je. Juā te je afutat kīā reramū— 'jau ēē 'gā nupe. —Juā te je anug kīā ree— 'jau etee ēē 'gā nupe.

⁶¹ Aipo 'ga y ēē 'eramū 'gā 'jau ēē upe:

—Ma'eramū a'i ī? Nitywi te 'ā enepytuna Juā pyu era a'i ī— 'jau 'gā ēē upe. —Ma'eramū ene inuga ekoete 'ga ree a'i ī?— 'jau 'gā ēē upe.

'Ga ruwa 'ga peu futat 'ūina. A'ere 'ga noje'egi 'ūina. Ije'ēka'jam 'ga. ⁶² A'eramū 'gā 'jau 'ga ruwa 'ga upe:

—Ma'ja pyu te jane 'ga renūi?— 'jau 'gā 'ga upe.

Opo etee futat 'gā oje'ega Sakari 'ga upe 'ga 'jawe. ⁶³ A'erauwe 'ga iapoi 'gā 'jawe etee futat 'gā nupe. Opo warawarau etee 'gā nupe.

—Ka'arana perut jee— 'jau 'ga.

Opo etee futat 'ga 'jau 'gā nupe.

A'erauwe 'gā ka'arana rerua 'ga upe. Ka'arana 'ga ikwasiaa wa'yra 'ga rer are 'gā nupe. Ka'aran are 'ga rera kwasiaramū 'gā esaka.

—'Ga rera Juā futat ra'e kūi— 'jau 'gā ajaupe.

⁶⁴ Aipoa 'ga ikwasiaa 'ga renamū futat 'ga je'ega ojewya 'ga upe. A'eramū fu-

tat Janeruwarete 'ga 'ga je'ega mamuka 'ga wi, ywagipewara 'gā 'eawer imū etee futat. A'eramū futat 'ga imome'ui oje'eg imū 'gā nupe, 'ga oporogytau 'ūina 'gā nupe.

—Janeruwarete 'ga 'ā esage janee— 'jau 'ga oje'ega fug ire 'ūina, Jarejuwarete 'ga mome'wau 'gā nupe.

⁶⁵ 'Ga je'egauwe futat peuwara 'gā ajemogogyau etee futat 'ga renupa.

—Kuu. Maran te 'ga je'egi nū 'wei?— 'jau 'gā ajemogyau etee futat 'ga je'ega rerowiare'ema 'ga je'egamū.

A'eramū futat 'gā awau kwe pe ēē rera mokwas'i'wau ajaupe.

—Iwāiwī agawewi 'ā Isapeu ēē. A'etea ēē ta'yt. Ēē mena 'ga oje'ēka'jamamū ai'i. 'Ga ra'yra 'ga 'arauwe 'ga je'ega fugi 'ga wi ai'i nū. A'eramū futat 'ga oporogytau 'ūina Jarejuwarete 'ga upe oree ai'i— 'jau 'gā imome'wau ajaupe.

Amunawa moyka awau imome'wau 'gā nupe. ⁶⁶ A'eramū 'ga je'ega renupara 'gā 'jau:

—Ma'e kūima'e 'ga sipo 'i? Kūima'e esage 'ga nipo kūi— 'jau 'gā ajaupe, 'gā na'yra rera renupa.

A'eramū Juā 'ga 'ar ppyrauwe Janeruwarete 'ga ojejukau esage 'ga ree.

Jarejuwarete 'ga je'ega mome'uawet

⁶⁷ 'Ga je'ega mamug ire Janeruwarete 'ga U'agesage mua Juā 'ga ruwa 'ga upe, Sakari 'ga upe. 'Ga 'Agesagea 'ga rerekou 'ga moje'egukaa 'gā nupe. Janeruwarete 'ga remimurama 'ga 'ga imome'wau 'gā nupe, wa'yra 'ga rewiri 'ut ma'e 'ga 'ga imome'wau 'gā nupe.

⁶⁸ —Ene 'ā eneresage oree, ki Ku'jyp.

Nitywi 'ga amū ene 'jawe oree.

Ene etee futat te 'ā eneresage oree, sa'e ki Jarejuwarete 'ga upe.

Janepy 'gā 'ā, Israeu juapyrera 'gā 'ā, werowiat futat Jarejuwarete 'ga rakue.

Janeruwarete 'ga te 'ā wemiayuwa 'gā wenū'ēukat Egitu ywy awi rakue.

Anure nipo 'ga jane katu'okara 'ga muri janee.

⁶⁹ Jane katu'okara 'ga 'ā pājēretea.

Jane katu'okara 'ga 'ā Davi 'ga juapyrera, Janeruwarete 'ga upe oporowyky ma'efera 'ga juapyrera 'ga.

⁷⁰ Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga je'egi oje'ega mome'wara 'gā nupe rakue.

A'eramū 'ā 'ga 'eawera 'ga je'ega mome'wara 'gā imome'wau awau kwe pewara 'gā nupe rakue.

⁷¹ “Tajejuka pē nee 'jau, pē jukaukare'ema pē nee iporomutare'ema 'gā nupe 'jau, pē nereko tywerukare'ema 'gā nupe 'jau, e'i 'ā Janeruwarete 'ga janee rakue”, 'jau 'gā awau 'ga 'eawera mome'wau 'gā nupe rakue.

⁷² Janeruwarete 'ga 'ā ajemuaēm futat nanē janepytunera 'gā nee rakue.

U'eawer imū etee futat Janeruwarete 'ga iapoi 'gā nupe rakue.

⁷³⁻⁷⁵ Ymā te 'ā 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue:

“Amuēm je ene ene ree iporomutare'ema 'gā nui”, 'jau 'ga 'ga upe rakue.

“A'eramū ene ekyjawe'em jeje'ega renupa.

Je'eawer imū etee futar iki ene mama'e apou ekou.

A'eramū ene etywere'emamū ekou jee.

Mama'e tywera apoare'ema ene.

A'eramū ene nan etee futat ewau emanūmū jee”, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe rakue.

Aipo 'jau 'ga oje'ega Abraão 'ga upe rakue.

A'ere 'ga na'ga upe etee rūi 'ga 'i.

Abraão 'ga juapyreramū jane upe juejue nanē futat 'ga 'i nū—

'jau Sakari 'ga imome'wau 'gā nupe.

⁷⁶ A'ere Sakari 'ga 'jau wa'yra 'ga upe: —Ene 'ā Janeruwarete 'ga remimurera 'ga renunewara, kisit.

Ene aranuw ire nipo Janeruwarete 'ga 'jau enee:

“Je te 'ā pājēretea”, 'jau nipo Janeruwarete 'ga enee.

“Juā 'ga jeje'ega mome'wara 'gā nupe”, 'jau nipo 'ga enee ene rekoramū.

Ene nipo kūima'eeteete futat ereko 'gā nupe.

Ene nipo ereo Jarejararete 'ga renunewe kwe pe 'gā mu'jau ekou Jarejararete 'ga rura futarukaa 'gā nupe.

Janeruwarete 'ga ajemuaēm ae ree.

A'eramū 'ga ene monou kwe pe ene moporogytaukaa 'gā nupe.

⁷⁷⁻⁷⁹ “Pejetywer awi pēpoiweramū Janeruwarete 'ga imoiri pē nui, pē mogyau wemiayuwamū pē katu'oka”, 'jau nipo ene ewau ekou 'gā nupe.

“Janeruwarete 'ga ajemuaēma jane ree.

Ipota'wa te 'ā 'ga jane ree”, 'jau nipo ene ewau ekou 'gā nupe—

'jau 'ga wa'yra 'ga upe 'ūina oporogytau. —Janejararete 'ga 'ara 'jawe futat.

Sā'ā ae kwara poromū mama'e resak katu katua.

Ypytunaiwa pypewara 'gā tee ajemogy okyjau mama'e awi.

'Arimū wata ma'e 'gā nokyjei futari ajemogyau.

Nan tee Janejararete 'ga 'ur ire jane mu'ei 'Uwarete 'ga ree.

A'eramū jane 'ga kwaaw ire jarekyjawe'em.

'Ga kwaapare'ema 'gā tee okyje ajemogyau. Amanū awi 'gā kyjea 'gā nerekou.

A'ere 'ga kwaapara 'gā nokyjei.

Okwaawamū Janeruwarete 'ga janekyje mateepawi.

Ojeupe jane porogytaramū Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi, jane monou wemiayuwamū.

A'eramū jane a'eramū jarekyjawe'em jaremanū awi—

'jau Sakari 'ga wa'yra 'ga upe.

⁸⁰Waranuw ire Juā 'ga awau akou kwe pe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea futat 'ga rerekou. Ojeteē'i futat 'ga awau akou amunawe'em ipe namutamutat. A'ere Israeu juapyrera 'gā awau ajatykau 'ga porogyta renupa. A'eramū 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gā nupe.

Jejui 'ga 'aawet

(Mateu 1.18-25)

2 'Wyriararete 'ga Augusto 'ga. A'eramū 'ga 'jau ojeupe: “Marāmaran te jeremiyuwa pytuna nū?” 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga 'gā nera kwasiarukaa ojeupe.

—Pekwap pejeje'wyr ipe pejejera kwasiarukaa 'gā nupe— 'jau 'ga 'gā nupe, oje'ega monou wemiyuwa 'gā nupe. —A'ere simojopyrū pēē 'jau, pēnera kwasiarukar ire 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe.

²Aipoa 'ga iapoukaramū Sireniu 'ga 'ūina 'wyriaramū Siria wyy pewara 'gā nupe.

³A'eramū 'gā awaupap wera kwasiarukaa wamŷja jeupawer ipe etee futat. ⁴A'eramū Jose 'ga nanē awau Garireja wyy awi. Nasare awi 'ga awau Judeja wyy pe, wamŷja 'ga Davi 'ga 'wyrer ipe. Perēi me Davi 'ga 'ari rakue. A'eramū 'ga awau peu, wamŷja jeupawer ipe.

⁵Wemirekoram ēē rerawau, Mari ēē rerawau ojeupi wera kwasiarukaa 'gā nupe. ēē ra'yra ja'wyja'wyrāmū 'ga ēē rerawau Perēi me. A'ere kwaiwete 'gā oi peu. A'eramū 'gā wawa 'oga ojumpykware'emamū 'gā nupe. A'eramū Jose 'ga ēē rerawau wyra jagawa pype erosou 'ara ro'ysag awi. ⁶⁻⁷Peu 'gā nekoramū Mari ēē ra'yr ppy 'ga u'aa. 'Ga 'ar ire 'ga auwana taity pyu, 'ga monou 'ga nuga wyya'ri pype^f

Ywagipewara 'gā jesaukaawet

⁸⁻⁹Jejui 'ga 'aramū ywagipewara 'ga 'ua ojypa ojesaukaa wyra jara 'gā nupe. Mukuu'i 'gā nekoī Perēi awi. Jū me 'gā nekoī weymawa pyri. Karupa'mīa 'gā neymawa. Ypytunimū agawewi. A'etea 'ara 'jawe imojesaka 'gā nupe. Tata eny 'jawewara rerua erojypa 'gā nupe. Janeruwarete 'ga ojemuenyu 'gā nupe. A'eramū 'gā okyjau 'ga reny awi.

¹⁰A'eramū jui 'gā kyjeramū ywagipewara 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pekyje awi. Moranuw esagea te je arut amū imome'wau pē nupe. A'ea moranuwa pyu tamaku'i pēē 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe. —A'ea nipo 'gā amaku'i imogyau najuejue etee. ¹¹'Awa 'ara rupi pē katu'okara 'ga 'ari Perēi me ko. Janeruwarete 'ga remimurera 'ga 'ari ko. Pējararete 'ga 'ari ko, pēnemiapesagera 'ga 'ari ko— 'jau 'ga 'gā nupe. ¹²—Taity pyu 'ga jeuwani 'upa wyya'ri pype. A'eramū pēē 'awamū pejewau 'ga resaka. Jeremimome'ufer imū etee futat nipo peesak 'ga ruwamū. “A'jea futat jane esagi 'ga remimome'ufer imū etee futat”, 'jau nipo pēē pejejaupe— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹³Ojeteē'i ra'ne ywagipewara 'ga 'ua. A'ere kwaiwete 'gā 'ua ajatykau 'ur ppy ma'e 'ga ree.

—Nitywi 'ga amū Janeruwarete 'ga 'jawe.

'Ga te 'ā esage—

'jau 'gā ajaupe.

¹⁴—Ywagipewaramū ore 'jau: “Ene te 'ā eneresage jepi.”

Wyy pewara 'gā nanē 'jau nū: “Ene te 'ā eneresage jepi” 'jau 'gā ajemogyau Jarejuwarete 'ga upe.

A'eramū 'ga ojee oryp ma'e 'gā mopy'ata'wau— 'jau 'gā ajemogyau.

^f2:6-7 Ymā nitywi taityrete 'ga nugawa rakue. A'eramū 'gā 'ga monou wyya'ri pype.

¹⁵ A'ere ywagipewara 'gā awau ojewya ywag ipe nū. A'eramū wyra jara 'gā 'jau ajaupe:

—Pe'je ajee soo Perēi me 'ga resaka 'ū. “Pe'je pejewau 'ga resaka, e'i Janeruwarete 'ga pē nupe”, e'i ako ywagipewara 'ga janee ko. A'eramū jane jarewau 'ga resaka— 'jau 'gā ajaupe.

¹⁶ A'eramū futat 'gā awau jupiwewe futat kunumīakya 'ga resaka. Owaēm ire 'gā 'ga resaka. Mari ēē resaka Jose 'ga reewe. Kunumīakya 'ga resaka ywya'ri pype 'ga ruwamū. ¹⁷⁻¹⁸ 'Ga resag ire 'gā awau 'ga mome'wau amunaw ipewara 'gā nupe:

—Ywagipewara 'ga 'ut ojesaukaa oree ko. “Pē katu'okara 'ga u'at Perēi me ko”, e'i 'ga oree ko. A'eramū ore arajua 'ga resaka. A'ere a'jea'jea futat 'ga 'i ra'e. 'Ga 'eawer imū etee futat ore kunumīakya 'ga resagi— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'eramū 'gā aipo ojeupe 'gā 'eramū ajemogyau oporesagamū 'gā nee.

¹⁹ Mari ēē 'upa etee enupa 'gā porogytaramū. Wapyakau 'upa 'gā je'eg are. Wea'aramū etee 'upa wa'yra 'ga ree.

²⁰ A'ere wyra jara 'gā awau ojewya nū.

—Ene te 'ā eneresage oree— 'jau 'gā awau Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa akou. —Mama'e esagea te 'ā eremome'u oree. Nitywi 'ga amū ene 'jawe— 'jau 'gā awau akou pe rupi 'ga upe. —Ywagipewara 'gā nemimome'ufer imū etee futat jane esagi— 'jau 'gā ajaupe, awau akou pe rupi.

Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'gā oawet

²¹ 'Ga 'ar ire 'gā majejeja etee morowyke'ema magwapa. A'ere 'gā 'ga mojewagukaa 'ga upe. Ywagipewara 'ga je'egawer imū etee futat 'gā 'ga re'roka, Jejui 'jau 'ga upe.

²²⁻²³ 'Ga mojewag ire 'ga ru'wya 'ga 'ga rerawau Jerusareg ipe 'ga y ēē retee. 'Ga rerawau esaukaa mainana 'ga

upe. Moisesi 'ga 'eawer imū etee futat 'gā 'ga rerawau esaukaa mainana 'ga upe Jarejuwarete 'ga rowase. Ymā te Moisesi 'ga 'i 'gā nupe rakue: “Pēna'yr pypa nipo Janeruwarete 'ga remiayuwa futat. A'eramū pēē 'ga 'ar ire 'ga rerawau esaukaa mainana 'ga upe, Jarejuwarete 'ga rowase”, 'jau 'ga ka'arana kwasiaa inuga 'gā nupe rakue. A'eramū 'gā a'eramū 'ga rerawau esaukaa 'ga upe, Moisesi 'ga je'egawer imū etee futat.

²⁴ Ymā te Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga ee rakue. “Mukūja ki pykaua pero mainana 'ga upe iapyaukaa Jarejuwarete 'ga upe pejeja'yra 'arauwe”, 'jau 'ga 'gā nupe rakue. “Pykau tywe'emamū mukūja wyra'i rerawau iapyau”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue. A'eramū Jejui 'ga ru'wya 'ga 'ga rerawau erosou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Mukūja pykaua 'ga erawau erosou ojeupi mainana 'ga upe.

²⁵⁻²⁷ Poje Janeruwarete 'ga 'Agesage oje'ega Simeão 'ga upe:

—Ere ewau esou peu, jemogytaaw ipe— 'jau Janeruwarete 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'ga awau osou 'ga mogytaawa pype. Awau osou Jejui 'ga ru'wya 'ga resaka 'ga y ēē retee. Jejui 'ga nanē 'ga esaka nū. 'Ga resakawe 'ga 'ga rupia 'ga mua ojywa pe. A'erauwe 'ga oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Jerusareg ipewara 'ga futat Simeão 'ga. Esage ma'e 'ga te Jarejuwarete 'ga upe. Jarejuwarete 'ga upe oporogyta ma'e 'ga te poromū, Simeāonamū. Simeão 'ga akou ae katu'okara 'ga rura rapesaka rakue. Janeruwarete 'ga remimura 'ga rapesaka 'ga akou. ²⁸ A'eramū 'ga Jejui 'ga wuja rupia ojywa pe. A'eramū futat 'ga oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe:

²⁹⁻³¹ —Ku'jyp. Ene te 'ā mama'ea ereapo oree rakue.

Ene te 'ā mama'e jararetea.

Nitywi futari 'ga amū ene 'jawewara.

Ene te 'ā mama'ea ereapo katu katu ore
upe rakue.

Ymā te ako Ene'agesage je'egi jee ikue:
“Emanūme'ēwe nipo ae katu'okara 'ga
ereesak”, 'jau ako ene jee ikue.

A'efer imū etee je 'ā 'ga resagi.

'Awamū je 'ga resagi tejeau.

A'eramū je 'awamū temanūarūmū.

Aesak je 'ga enu'ama 'awamū.

A'eramū je tewau ene pyri 'awamū.

³²'Ga nipo 'ara 'jawe futat.

Sā'ā ae najuejue etee mama'e resaga
'arimū.

Nan tee futat nipo 'ga Jarejuwarete
'ga kwaawukari 'gā nupe, 'ga je'ega
mome'wau judeue'ema 'gā nupe.

Jejui 'ga 'ā judeua.

A'eramū nipo tesirūmera 'gā Jejui 'ga ree
te judeu 'gā pojeupa ajemogyau.

Eneremiayuwa 'gā pojeupa ajemogyau—
'jau 'ga oje'ega Jarejuwarete 'ga upe
u'ama.

³³Aipo 'ga 'eramū Jejui 'ga jara 'gā
oporesagamū Simeão 'ga ree.

—Ma'eramū 'ga aipo 'jau janera'yra
upe 'ū?— 'jau 'gā ajemogyau opore-
sagamū 'ga ree, 'ga porogyta 'ga 'amamū.

³⁴⁻³⁵A'ere Simeão 'ga 'jau
Jarejuwarete 'ga upe nū:

—Ejejuka esage ki 'ga jara 'gā nee, 'gā
nekoramū— 'jau 'ga oje'ega monou Jare-
juwarete 'ga upe.

A'eramū futat Jejui 'ga monou 'ga y
ēē upe nū. A'eramū futat Simeão 'ga 'jau
Mari ēē upe:

—Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ā
kunumīa amut enee rai'i— 'jau 'ga
ēē upe. —A'ere nipo 'ga aranuw ire
amumera 'gā niporomutari 'ga ree. 'Ga
rerekou tyweaete nipo 'ga rekoramū—
'jau 'ga imome'wau ēē upe. —Aipo
resaga nipo wayeteramū enee. Sā'ā ae
jepokysia tuwuu raya. Nan futat nipo
ayramū enee— 'jau 'ga imome'wau
ēē upe u'ama. —'Ga rereko tywearera

'gā nipo Janeruwarete 'ga omomap.
Amumera 'gā etee te nipo iporomutat
enera'yra 'ga ree— 'jau 'ga ēē upe
imome'wau. —A'eramū futat nipo 'gā
aku'iramū ajemogyau 'ga ree iporomutat
ma'e 'gā nerekou— 'jau 'ga ēē upe.

A'eramū Simeão 'ga 'jau 'gā nupe:

—Anure te nipo Janeruwarete 'ga
janerea'awa kwaap katu katuukari ja-
nee. Ae nokwaawa'uweri ajuea'awa. 'Ga
tee okwaap katu katuukat aerea'awa
ae upe— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau
u'ama.

³⁶⁻³⁸'Ga porogyta 'ga 'amamū kūjā ēē
mū 'ua 'gā nerowyka. Wāiwī ēē 'ua 'gā
nerowyka. Jejui 'ga resakawe wāiwī ēē
oje'ega Jarejuwarete 'ga upe:

—Kū'jyp. Eneresage 'ā oree. Ore
katu'okara kīā eremut oree rai'i— 'jau
Ana ēē 'ga upe u'ama.

A'eramū ēē 'jau ojeypyriwara 'gā nupe:

—'Awamū nipo 'ā kīā rekoj janee.
Janeruwarete kīā remimurera kīā fu-
tat u'at rai'i— 'jau ēē ojeypyriwara 'gā
nupe imome'wau. —Kīā futat nipo jane
katu'ok, Jerusareg ipewaramū— 'jau ēē
'gā nupe.

Ana ēē Jarejuwarete 'ga je'ega
mome'wara futat. Eē ruwa 'ga rera
Fanueu. Aseri 'ga juapyrera ēē. Eē
iwāiwī gatu gatu te. Oitētai kwaturu
kwara amu'at. Ana ēē omenaat
rakue. A'ere sete kwara magwaw
ire, ēē mena manūi ēē wi. A'eramū
ēē akou Jarejuwarete 'ga mogytaaw
ipe. Jarejuwarete 'ga upe oje'ega 'ga
muorypa akou.

—Ene te 'ā eneresage oree— 'jau ēē 'ga
upe 'ūina. —Nitywi futari kīā amū ene
'jawe. Ene tee futat te 'ā eneresage oree—
'jau ēē oje'ega 'ga upe akou.

Ojemi'ware'ema ēē 'ga upe oje'eg
enune. Ojety'ajaga etee te futat akou 'ga
upe oje'egaw ipe. Aipo kūjā ēē futat Jejui
'ga mome'wau ojeypyriwara 'gā nupe.

Ojewya 'gã awau Nasare pe nũ

³⁹ Èē porogytapaw ire Jejui 'ga jara 'gã 'ga rerawau mainana 'ga upe mukũja pykaua retee. Moisesi 'ga 'eawer imũ etee futat 'gã erawau imonou mainana 'ga upe. A'eramũ mainana 'ga pykau apyau Jarejuwarete 'ga muorypawamũ. A'ere Jose 'ga Mari èē retee wa'yra 'ga rerawau ojewya Nasare pe nũ. Nasare 'jawa amunawa 'upa Garireja wyy pype. ⁴⁰ Peu futat Jejui 'ga waranupa. 'Ga wujawuja'ia we futat u'akwaakwaawamũ. 'Ga Ruwarete 'ga ojejukau 'ga ree.

Jejui 'ga opytawu Jerusareg ipe

⁴¹ Maraka apoawa upe iwaẽmauwe Jejui 'ga jara 'gã awau Jerusareg ipe. Wea'aramũ awau ajatykau. "Janeruwarete 'ga 'ã esage janee. Ymã te 'ga 'ã janepytuna 'gã nenũ'èi Egitu wyy awi rakue", 'jau 'gã ajaupe wea'aramũ ee.

Aipoa aejatykaawa rera pasikwa. Kwara 'arauwe 'gã awau ajatykau wea'aramũ opytunera 'gã nenũ'eawer are. ⁴² Tusi kwara Jejui 'ga imu'ar ire 'ga jara 'gã 'ga rerawau poromũ ojeupi. Majepeja etee 'gã morowykye'ema magwapa peu ajatykaaw ipe.

⁴³ Maraka teepaw ire 'gã okwasi'wau awau oje'wyr ipe. A'ere Jejui 'ga nooi 'gã nupi. A'e pe 'ga pytai 'gã nui. Nokwaawi 'ga jara 'gã 'ga pytaa. ⁴⁴ Ojewyaw ipe Mari èē 'ga resake'ema. A'eramũ èē 'jau ojeupe: "Kũima'efera wã nupi nipo turi re'ã", 'jau etee èē ojeupe. A'eramũ èē weae'emamũ 'ga ree. Awau akou ko'aramuku watau. Awau 'gã peu okaaruwamũ pe aje. Okaaruwaw ipe 'gã 'ga rekaa.

—Peesak te jera'yra kĩa ra'e?— 'jau èē opytuna 'gã nupe.

—Naani nũ ì— 'jau etee 'gã èē upe.

⁴⁵ 'Ga resake'emawe 'ga jara 'gã awau ojewya 'ga rekaa Jerusareg ipe nũ.

⁴⁶ Mukũi 'gã osea 'ga rekaa. Imuapyra rupi 'gã awau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'ga rekaa. A'e pe 'gã 'ga resaka. Moromu'jara 'gã nupe 'ga 'ũina oporogytau. A'eramũ 'gã a'e pe 'ga renamũ, awau owaẽma 'ga upe. ⁴⁷ A'eramũ moromu'jara 'gã oporesagamũ ajemogyau 'ga ree:

—Tete 'ga 'akwaaweteramũ, oporogytau 'ũ— 'jau 'gã ajaupe ajemogyau.

⁴⁸ 'Ga jara 'gã nanē oporesagamũ etee 'ga ree nũ. A'eramũ 'ga y èē oje'ega 'ga upe:

—Ma'eramũ ene epytau rai'ì rã? Erejekarukat ore kĩĩ— 'jau èē 'ga upe. —Arajemuaẽm ore ene ree kĩĩ— 'jau 'ga y èē 'ga upe. —"Oka'jam nipo 'ã rai'ì", aru'e ore arakou ene rekaa kĩĩ— 'jau 'ga y èē 'ga upe.

⁴⁹ —Ma'eramũ pèè je rekaa ì? 'Au te je rekoì Tejuwarete 'ga rog ipe tepytaw nũ ì— 'jau 'ga oy èē upe oje'ega wekat èē rekoramũ.

⁵⁰ A'ere 'gã naeapyoi 'ga je'eg are aipo 'eramũ. ⁵¹ A'eramũ futat 'gã 'ga rerawau oje'wyr ipe Nasare pe nũ. Mari èē akou wea'aramũ wa'yra 'ga ree, 'ga muawer are. ⁵² 'Ga ru'wyr 'ga futat 'ga muaranupa 'ga y èē retee. Jejui 'ga awau waranupa, 'gã je'eg imũ etee futat mama'e apou akou. Wenuw etee futat 'ga 'gã je'ega. U'akwaawa 'ga erawau eruaranupa. A'eramũ 'gã najuejue etee futat 'ga futaa. Janeruwarete 'ga nanē 'ga futaa nũ.

Juã Batista 'ga remimome'ufet

(Mateu 3.1-12; Maku 1.1-8; Juã 1.19-28)

3¹⁻² Amunawe'em ipe Juã 'ga reko-ramũ Janeruwarete 'ga oje'ega 'ga upe rakue:

—Ekwap jeje'ega mome'wau 'gã nupe— 'jau Janeruwarete 'ga 'ga upe rakue, Sakari 'ga ra'yra 'ga upe rakue. —Ikwaapare'ema 'gã nupe jeje'ega mome'wau ewau— 'jau 'ga 'ga upe.

Tiperiu 'ga te futat 'wyrarareteramū 'ūina romanū 'gā nupe. Kīsi kwara mag-wapa 'ūina 'wyrar ymanamū 'gā nupe. A'eramū 'ga 'wyrarareteramū 'ga renauwe futat tesirūmera 'gā 'ga imogyau 'wyrar'iramū 'gā nupe. Pōsiu Piratu 'ga 'ūina 'wyrarāmū Judeja wyy pewara 'gā nupe. Erote 'ga 'ūina 'wyrarāmū Garireja wyy pewara 'gā nupe. Erote 'ga rewirera 'ga, Filipe 'ga 'ūina 'wyrarāmū Iturea wyy pewara 'gā nupe. Trakoniki wyy pewara 'gā nupe nanē nū. Lisanas 'ga 'ūina 'wyrarāmū Apireni wyy pewara 'gā nupe. Aipo 'gā jemogyramū Anasi 'ga akou 'wyrarāmū mainana 'gā nupe Kaifasi 'ga retee.

Aipo 'gā jemogyramū Janeruwarete 'ga oje'ega Juā 'ga upe:

—Ekwap jeje'ega mome'wau 'gā nupe— 'jau 'ga 'ga upe, Sakari 'ga ra'yra 'ga upe.

³Ojeupe 'ga porogytapaw ire Juā 'ga awau akou kwe pe. Jotāuy pewara 'gā nupe 'ga awau Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau akou.

—Peru'arasig tee awi pejetywera. Pe-poit tāmējē pejetywer awi. A'eramū je pejetywer awi pepoir ire je pē pymīau 'y pe. A'eramū Janeruwarete 'ga pētywera moia pē nui— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁴Isai 'ga je'eger imū etee futat Juā 'ga awau imome'wau 'gā nupe nū. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga je'egi Isai 'ga upe rakue. A'eramū 'ga ojeupe 'ga 'e kwasiaa inuga ka'aran are 'gā nupe rakue:

“Peu 'ga amū rekoī wafukaita amunawe'em ipe.

Janeruwarete 'ga porogyta are ae mu'jau, Jarejararete 'ga rura futarukaa 'gā nupe.

‘Pe'je Janejararete 'ga rape katu'oka imonou 'ga renune.

Pepyo esage etee futar iki imonou imojewarawe'em.

Wyyaty'ria nanē ene imomēmōumap nū.

⁵Wyyperewa ene imatyneema 'jau. A'eramū akware'emamū futat pe awau wyy kwara matyneem ire.

Ikwakwara ene imomēmōu', 'jau 'ga wafukaita.

⁶A'eramū nan ene iaporamū, 'gā najuejue etee futat ae katu'okara 'ga kwaapa,

‘A'jea futat Janeruwarete 'ga ae katu'ogi ra'e', e'i nipo 'gā 'gā nupe najuejue etee”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa Juā 'ga ree inuga 'gā nupe.

⁷A'eramū 'gā awau kwaiwete ajatykau Juā 'ga ree numiamū ojepymīāukaa 'ga upe numiamū. “Y pe 'ga je pymī re nipo Janeruwarete 'ga je rerekou tywere'ema jetywer are”, 'jau 'gā ojeupe numiamū. A'ere Juā 'ga 'i etee 'gā nupe:

—Naani. Pejetywer awi ra'ne pepoit. A'ere te je pē pymī— 'ga 'i etee 'gā nupe ojee 'gā jatykaramū.

A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Janeruwarete 'ga imara'ne pē nee. Pētywer are 'ga mara'neramū pē nee. A'eramū nipo 'ga pē nereko tyweaete pētywer are. “Ene'me awi”, pe'je awi jee. A'jea futat nipo 'ga pē nereko tywere'tei. “Nore rerekou tywera'uweri 'ga”, pe'je awi. A'jea futat 'ga pē nereko tyweri nipo— 'jau Juā 'ga 'gā nupe. ⁸—Pe'je pejewau mama'e esage mū apou pejetywer awi pejepoira resaukaawamū kūi— 'jau 'ga oje'ega moywyrarefa 'gā nupe.

—“O'meramū 'ga 'i”, pe'je kasi jee ne. “Je 'ā Abraão 'ga juapyrera te. A'eramū 'ga a'eramū je rerekou tywere'em”, pe'je kasi ne. Janeruwarete 'ga ifutar ire amunipo 'ā 'ga ita mu'jagi Abraão 'ga juapyreramū. ⁹Sā'ā ae 'ywa 'i'a a'wyre'ema ipy mosoga. A'eramū erawau imonou imomoa tata pe. Nan tee futat 'ga pē nerekoī pejetywer awi pepoire'emamū— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁰A'eramū 'gā 'jau Juā 'ga upe:

—Ma'ja ajee ore aruapo a'eramū orotywer awi oropoiawamū 'ū?— 'jau 'gā 'ga upe.

—Au'je ki pejejee etee pejejea'ar ire. Najuejue etee ki 'awamū pejejuka esage pejejee. ¹¹ Taity kwaiwete ma'eramū pemono ape taitye'ema 'gā nupe. Emi'uram kwaiwete ma'eramū pēē mama'e monou emi'urame'ema 'gā nupe nū— 'jau 'ga 'gā nupe, aipoa ojeupe 'gā 'eramū.

¹² A'eramū 'wyrara upe ka'aranūū pykara 'gā oje'ega Juā 'ga upe nū:

—Ma'ja ajee ore aruapo orojee, orotywer awi oropoiawamū nū'ū?— 'jau 'gā 'ga upe.

¹³ A'eramū Juā 'ga 'jau ka'aranūū pykara 'gā nupe:

—Au'je ki ka'aranūū muruu re 'gā nui. 'Wyrara je'eg imū etee futar iki ka'aranūūa pepyyk pejekou 'ga upe— 'jau 'ga 'gā nupe, aipo ojeupe 'gā 'eramū.

¹⁴ A'eramū jefaruu 'gā 'jau 'ga upe nū:

—Ore nū'ū? Ma'ja ajee ore aruapo orotywer awi oropoiawamū 'ū?— 'jau 'gā 'ga upe.

A'eramū Juā 'ga 'jau jefaruu 'gā nupe:

—“Ka'aranūūa tejeupe imure'emamū je ene nupāi ne”, ere kasi 'awamū 'gā nupe ne, 'gā je'ēwu'jage'ema ne. Mama'ea a'jea etee futat imome'wau ekou. “Temepy'ia je nafutari”, 'jawe'em pēē pejekou. “Temepyua te je afutat”, 'jawe'em futat pejekou— 'jau 'ga jefaruu upe. —Pejeporowyky repy are etee futat pēnekōēāi pejekou— 'jau 'ga 'gā nupe. “Topoit tetywer awi 'jau” 'jara 'gā jefaruu 'gā nupe 'ga 'jau poromū.

¹⁵ Aipo 'gā nupe Juā 'ga 'eramū 'gā amū 'upa 'ga porogyta renupa.

—Janeruwarete 'ga remimurera 'ga nipo kweramū ki sa— 'jau 'gā ajaupe 'upa. —'Ga futat nipo ae katu'okara— 'jau 'gā 'upa ajaupe.

¹⁶ Aipo 'gā 'eramū Juā 'ga enupa. A'eramū 'ga oje'ega 'gā nupe:

—Naani. Naae katu'okara rūi je. Naje rūi 'ga remimurera— 'jau 'ga 'gā nupe, aipo ojeupe 'gā 'eramū. —Naani. Janeruwarete 'ga remimura 'ga 'ā kūūma'eeteetea te— 'jau 'ga imome'wau 'gā nupe. —Je naani. Je akotee'i ma'ea te. Apoat te je 'ga tekou— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama. —Je 'ā a'jea futat apymī pēē 'y pe tekou. A'ere je rewiri 'ut ma'e 'ga te Jarejuwarete 'ga 'Agesage muri pē nupe— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau. —'Ga te amut 'Uwarete 'ga 'Agesagea werowiaaramū pē nupe. Werowiare'ema 'gā nupe te ajee 'ga namuri futari U'aga. Werekō tywerete futat nipo 'ga 'gā. ¹⁷ Sā'ā ae juowuuran ape 'oga. A'eramū 'ā ae a'yī esage imū'jāu jui. A'eramū 'ā ae iapefera monou tata pe. Nan tee futat nipo 'ga werowiare'ema 'gā monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aipoa tata nowewi futari. Nitywi futari imowepara 'ga amū— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau.

¹⁸ A'eramū Juā 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Peru'arasig tee awi pejetywera. Pepoit pejetywer awi. Pejetywer awi pēpoiwiwaramū Janeruwarete 'ga imoia pē nui— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama.

¹⁹⁻²² A'eramū 'gā a'eramū kwakwai'i opoia otywer awi. A'eramū Juā 'ga otywer awi 'gā poiramū 'gā pymīau 'y pe.

'Y pe Jejui 'ga pymīawet

(Mateu 3.13-17; Maku 1.9-11; Juā 1.31-34)

'Gā pymīaw ire Jejui 'ga 'ua 'gā pymīaw ipe owaēma 'ga upe. A'eramū Juā 'ga Jejui 'ga monou ipymīau 'y pe.

Juā 'ga opymī re Jejui 'ga oje'ega monou u'ama 'Uwarete 'ga upe. Ojeupe 'ga je'ega monoramū Janeruwarete 'ga U'agesage mua 'ga upe. Pykau 'jawe 'ua ojypa 'ga jasi'y'warimū wapyka. Ywag awi 'ga upe U'agesage jywamū Janeruwarete 'ga oje'ega Jejui 'ga upe.

—Ene te 'ā Jera'yraretea. Ene 'ā jeremifutararetea. Ene 'ā je muory-pararetea ejee— 'jau 'ga wa'yra 'ga upe oje'ega mua.

Anure Erote 'ga Juā 'ga munewukaa 'gā nupe. Erote 'ga 'wryiaramū peuwara 'gā nupe. A'eramū 'ga 'ga munewukaa. Erote 'ga wewirera 'ga remireko ēē pojekau 'ga wi, Erotiasi ēē pojekau 'ga wi. A'eramū Juā 'ga 'jau 'ga upe:

—Nia'wryi nanuara. Ejewirera remirekoa 'ā erepojeka 'ga wi. Nenea'wryi ene ra'e. Kwaiwete enetywera ra'e— 'jau Juā 'ga 'ga upe.

A'eramū 'ga a'eramū Erote 'ga marama'neukaa ojee. A'eramū 'ga Juā 'ga munewukaa 'gā nupe.

Jejui 'ga pytunet

(Mateu 1.1-17)

²³ Trīta kwara magwaw ire Jejui 'ga awau 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga porogyta are.

Jose 'ga Jejui 'ga ru'wrya.

Eli 'ga Jose 'ga ruwa.

²⁴ Matate 'ga Eli 'ga ruwa.

Levi 'ga Matate 'ga ruwa.

Meki 'ga Levi 'ga ruwa.

Janai 'ga Meki 'ga ruwa.

Jose 'ga Janai 'ga ruwa.

²⁵ Matatiasi 'ga Jose 'ga ruwa.

Amosi 'ga Matatiasi 'ga ruwa.

Naum 'ga Amosi 'ga ruwa.

Esi 'ga Naum 'ga ruwa.

Nagai 'ga Esi 'ga ruwa.

²⁶ Maate 'ga Nagai 'ga ruwa.

Matatiasi 'ga Maate 'ga ruwa.

Semei 'ga Matatiasi 'ga ruwa.

Jose 'ga Semei 'ga ruwa.

Jota 'ga Jose 'ga ruwa.

²⁷ Joanā 'ga Jota 'ga ruwa.

Resa 'ga Joanā 'ga ruwa.

Soropapeu 'ga Resa 'ga ruwa.

Saratieu 'ga Soropapeu 'ga ruwa.

Neri 'ga Saratieu 'ga ruwa.

²⁸ Meki 'ga Neri 'ga ruwa.

Ati 'ga Meki 'ga ruwa.

Kosā 'ga Ati 'ga ruwa.

Ematāu 'ga Kosā 'ga ruwa.

Eri 'ga Ematāu 'ga ruwa.

²⁹ Josue 'ga Eri 'ga ruwa.

Eriese 'ga Josue 'ga ruwa.

Jorim 'ga Eriese 'ga ruwa.

Matate 'ga Jorim 'ga ruwa.

Levi 'ga Matate 'ga ruwa.

³⁰ Simeão 'ga Levi 'ga ruwa.

Juda 'ga Simeão 'ga ruwa.

Jose 'ga Juda 'ga ruwa.

Jonā 'ga Jose 'ga ruwa.

Eriakī 'ga Jonā 'ga ruwa.

³¹ Merea 'ga Eriakī 'ga ruwa.

Mena 'ga Merea 'ga ruwa.

Matata 'ga Mena 'ga ruwa.

Natā 'ga Matata 'ga ruwa.

Davi 'ga Natā 'ga ruwa.

³² Jese 'ga Davi 'ga ruwa.

Opete 'ga Jese 'ga ruwa.

Poasi 'ga Opete 'ga ruwa.

Sara 'ga Poasi 'ga ruwa.

Nasom 'ga Sara 'ga ruwa.

³³ Aminatape 'ga Nasom 'ga ruwa.

Amin 'ga Aminatape 'ga ruwa.

Arni 'ga Amin 'ga ruwa.

Esrom 'ga Arni 'ga ruwa.

Peres 'ga Esrom 'ga ruwa.

Juda 'ga Peres 'ga ruwa.

³⁴ Jako 'ga Juda 'ga ruwa.

Isaki 'ga Jako 'ga ruwa.

Abraão 'ga Isaki 'ga ruwa.

Tera 'ga Abraão 'ga ruwa.

Nako 'ga Tera 'ga ruwa.

³⁵ Seruki 'ga Nako 'ga ruwa.

Ragau 'ga Seruki 'ga ruwa.

Faleki 'ga Ragau 'ga ruwa.

Eperi 'ga Faleki 'ga ruwa.

Sara 'ga Eperi 'ga ruwa.

³⁶ Kainā 'ga Sara 'ga ruwa.

Arfasate 'ga Kainā 'ga ruwa.

Sem 'ga Arfasate 'ga ruwa.

Nue 'ga Sem 'ga ruwa.

Lameki 'ga Nue 'ga ruwa.

³⁷ Metusarem 'ga Lameki 'ga ruwa.

Enoki 'ga Metusarem 'ga ruwa.
 Jarete 'ga Enoki 'ga ruwa.
 Maleleu 'ga Jarete 'ga ruwa.
 Kainā 'ga Maleleu 'ga ruwa.
³⁸Enosi 'ga Kainā 'ga ruwa.
 Sete 'ga Enosi 'ga ruwa.
 Atāu 'ga Sete 'ga ruwa.
 Janeruwarete 'ga Atāu 'ga ruwa. Atāu 'ga
 ae ypy ypya. Janeruwarete 'ga remi-
 apo ypyfera 'ga. A'eramū 'ga a'eramū
 Atāu 'ga ruwa Jarejuwaretea futat.

**Amunawe'em ipe
 Jejui 'ga rerawaawet**

(Mateu 4.1-11; Maku 1.12-13)

4 'Y pe 'ga jepymī re Janeruwarete
 'ga 'Agesagea Jejui 'ga rerawau amu-
 nawe'em ipe 'ga rerekou. ²Kwarēta
 'ara 'ga imagwapa akou ojemi'ware'ema.
 A'eramū 'ga opy'arayparamū akou.

A'e pe 'ga rekwaw ipe
 mama'eukwaawa 'wyriara 'ua 'ga
 resaka. “Taesak 'ga poira 'uwa 'ga
 rerowiar awi 'jau kwy”, 'jau ojeupe etee
 futat. “Teje'ega taenuwukat esaka 'ga
 upe 'jau kwy”, 'jau 'ūina ojeupe etee
 futat numiamū.

³A'eramū oje'ega Jejui 'ga upe:

—“Ku'jywa 'ga ra'yra je”, ere
 'ā. A'eramū ene ita mu'jaga
 ejemi'uramamū— 'jau mama'eukwaawa
 'wyriara Jejui 'ga upe.

⁴Aipo ojeupe 'eramū Jejui 'ga 'jau
 jupe:

—Naani. Naene rūi je arowiat tekou.
 Tejuwarete 'ga etee te je arowiat tekou.
 Jeruwarete 'ga e'i ore: “Nawemi'uram
 are tee rūi ae rekoi”, 'jau ore jeji—
 'jau 'ga jupe. —Oreruwarete 'ga te 'ā ae
 mogoara— 'jau etee 'ga jupe.

⁵A'ere mama'eukwaawa 'wyriara
 'ga rerawau 'ga rorojeupia wyytyr
 apyte'rarimū nū. Peu 'ga rerowaēm ire
 mama'eukwaawa 'wyriara wyy resaukaa
 'ga upe. Mama'ea ipype ajemogy
 ma'e reewe futat esaukaapap 'ga upe.

Kamēsiete futat wyy pypewara resaukaa
 'ga upe.

⁶⁻⁷—Ejuwarete 'ga rerowiar awi ene
 poir ire 'agera tomonopap enee 'jau—
 'jau mama'eukwaawa 'wyriara Jejui 'ga
 upe. —Tejerowiarāmū tomonopap enee
 'jau— 'jau 'ga upe oporogytau, mama'e
 resaukaa 'ga upe. —Ymā te ako 'ga
 'agera muri jee ikue. A'eramū je ene
 tejerowiarāmū 'agera monoupap enee
 nū. A'eramū je ene mogou 'wyriarareter-
 amū 'agera mama'e upe. A'eramū ene
 e'ŷina jeje'eg imū etee futat 'wyriaramū
 'gā nupe. Je te omono enee temuoryw
 ire— 'jau mama'eukwaawa 'wyriara Je-
 jui 'ga upe.

⁸A'eramū aipo ojeupe 'eramū Jejui 'ga
 'jau jupe:

—Naani. Ymā Jeruwarete 'ga oje'ega
 kwasiarukari ka'aran are 'ga amū upe
 rakue. “Je te 'ā Pējararetea. Je te 'ā
 Pēnuwaretea. A'eramū ki pēē jeje'ega
 etee enupa pejejemogyau. Je te ki je
 muoryp pejepe pejejemogyau”, 'jau 'ga
 ikwasiarukaa 'ga amū upe rakue— 'jau
 etee 'ga jupe.

⁹A'ea wyyty'r ar awi mama'eukwaawa
 'wyriara Jejui 'ga rerawau Jerusareg
 ipe nū. Janeruwarete 'ga mogytaawa
 apyte'rarimū 'ga rerawau erojeupia.
 Ywatewate 'ga mogytaawa. A'eramū 'jau
 'ga upe nū:

—Ku'jywa 'ga ra'yra 'ā ene. A'eramū
 ene ewau epoa 'aw awi. Nerepena'uweri
 ewau. Jaruete ereo e'aa. ¹⁰⁻¹¹Eneruwa
 'ga futat oje'ega okwasiarukat pē nee
 rakue:

“Tejepyriwara 'gā je omono enee.

A'eramū 'gā ojejukau ene ree. A'eramū
 ene ejemokanāje'ema ewau e'aa.

Epya miamū ene imokanāje'ema ita are”,
 'jau ako Ku'jywa 'ga ka'arana
 kwasiarukaa wa'yra 'ga ree ikue— 'jau
 mama'eukwaawa 'wyriara Jejui 'ga upe.

“Omorytee pa je 'ga kwy”, 'jau ojeupe
 numiamū.

¹² A'ere Jejui 'ga 'i etee jupe:

—A'jea futat aipo 'ea numiamū. A'ere je narowiari futari eneje'ega. Jeruwarete 'ga ka'arana okwasiarukat 'ga amū upe nanē nū: “A'jea futat sipo ajee 'ga jejukai je ree, pe'je kasi jee ne, je rerowiare'ema ne”, e'i 'ga ikwasiarukaa ajepeja 'ga upe rakue— 'jau 'ga jupe. —A'eramū je eneje'ega mojerowiare'ema— 'jau Jejui 'ga mama'eukwaawa 'wyrriara upe.

¹³ A'eramū mama'eukwaawa 'wyrriara awau Jejui 'ga wi. “Anurenure'i nipo tomorytee 'ga 'jau kwy”, 'jau awau ojeupe etee futat.

Jejui 'ga porowyky ypyruga

(Mateu 4.12-17; Maku 1.14-15)

¹⁴⁻¹⁵ Mama'eukwaawa 'wyrriara ojewi io re Jejui 'ga ojewya awau Garireja ywy pe nū. 'Ga Ruwarete 'ga 'Agesagea 'ga rerekou. A'eramū 'ga a'eramū awau kwe pe watau akou. Judeu 'gā jatykaaw ipe 'ga awau akou 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga je'eg are. A'eramū 'ga renuparera 'gā 'jau ajaupe:

—Ae mu'e katuram 'ga ra'e nū'ū— 'jau 'gā ajaupe. —'Ga porogyta are pa 'ā je-porenuwiweramū nū. Esage te 'ā 'ga porogyta ra'e a'i kūi— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'ga 'ga rera mokwasi'wau.

—Esage 'ga porogyta ra'e— 'jau 'gā 'ga rera mokwasi'wau amunawa pype.

Nasare pe Jejui 'ga oawet

(Mateu 13.53-58; Maku 6.1-6)

¹⁶⁻¹⁷ A'ere Jejui 'ga awau ojewya oje'wyr ipe nū, Nasare pe nū. Waranupawer ipe 'ga awau ojewya nū opytuna 'gā nesaka. Morowykye'ema rupi 'ga awau osou judeu 'gā jatykaaw ipe wapyka oporogytau 'gā nupe. Wemiapo etee futat 'ga iapou 'gā nupe. 'Gā jatykapaw ire 'ga awau afu'ama 'gā mogytaawa rowase katy. A'eramū ajatykaawa raarana 'ga ka'arana monou 'ga po pe. A'ere 'ga ipypekau esaka. A'eramū 'ga

Isai 'ga remikwasiarer ipe ipypekau esaka. Isai 'ga Janeruwarete 'ga je'ega mome'warera rakue. A'eramū 'ga oje'ega Isai 'ga upe rakue. A'eramū Isai 'ga ojeupe 'ga je'egawera kwasiaa inuga ka'aran are. Aipoa ka'arana kwasiaripyrrera Jejui 'ga imogytau 'gā nupe:

¹⁸ “Janeruwarete 'ga 'Agesagea je rereko”,

'jau 'ga u'ama imogytau.

“Ga 'ā je mono morogyta esage mome'waramū itywerete ma'e 'gā nupe.

'Ga 'ā je mono moromunepawa pypewara 'gā mū'jāukaa jee.

'Ga 'ā je mono eae'ema 'gā mamā'ēukaa.

'Ga 'ā je mono 'gā nemirereko tywerete 'gā mū'jāukaa 'gā nui jee.

¹⁹ 'Ga futat 'ā je mono, “Awamū Janeruwarete 'ga ae katu'ogi' 'e mome'waukaa jee 'gā nupe”,

'jau 'ga imogytau u'ama 'gā nupe. ²⁰ Imogytapaw ire 'ga ka'arana mamana nū. A'ere 'ga ka'arana monou ojeupe imuarera 'ga po pe nū. 'Ga po pe imono re 'ga awau wapyka 'ūina.

A'eramū peuwara 'gā ajemogyau oporesagamū 'ga ree.

—Awyi are te Isai 'ga ka'arana kwasiari rakue? “Je ree 'ga ikwasiarinuga rakue”, e'i sipo kwe 'ga 'i?— 'jau peuwara 'gā ajaupe.

²¹ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—'Ga remikwasiarer imū etee futat je ruri— 'jau 'ga 'ūina wapyka oporogytau 'gā nupe.

²² A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—Kuu. Ae mu'e katuram 'ga ra'e nū'ū. Jane 'jawewara 'ga agawewi 'ā. A'etea 'ga morogyta esagea omome'u janee— 'jau 'gā aipo 'ga 'e 'ga renamū.

A'eramū 'gā amū 'jau:

—NaJose 'ga ra'yra 'ga rūi nipo ki sa? Maran ajee 'ga ae mu'ei aipo 'jau ki 'ei— 'jau amumera 'gā ajaupe.

²³ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—“Aeremiapoe'ema 'awamū eapo amū oreē”, pe'je 'ā jee. “Kafanaū pe 'ā ereapo futat. A'eramū ene 'au nanē iapou nū”, pe'je 'ā jee— 'jau 'ga 'gā nupe. —“Earanupawer ipe eapo oreē”, pe'je 'ā jee. “Ojero'wu ma'e 'gā 'ā erekatu'ok rai'i. A'ere 'awamū ene ejeteē futat erejekatu'ok”, 'jau nipo pēē jee. “Kafanaū pe 'ā ojero'wu ma'e 'gā erekatu'ok rai'i. A'eramū ene 'awamū earanupawer ipe taetu nanuara apou oreē. Ore 'ā enepytuna futat. A'eramū ene epytunamū taetu ore katu'oka. Taruesak orokatu'oga 'jau”, 'jau nipo pēē jee— 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁴—Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga amū oo kwe pe 'ga je'ega mome'wau. A'eramū kwe pewara 'gā jēmī 'ga je'ega rerowiaa. A'ere 'ga 'wyr ipewara 'gā jēmī nuerowiari 'ga. 'Ga pytuna 'gā miamū 'ga rerowiare'ema ajemogyau— 'jau Jejui 'ga oje'wyr ipewara 'gā nupe. —Nan tee futat kwe pewara 'gā je rerowiari. A'ere je'wyr ipewaramū jēmī naje rerowiari pejepe— 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁵⁻²⁶—Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga Eliasi 'ga monoi ajepeja amunaw ipe rakue, Sarepata pe rakue. Sidoma wyy pe aipo 'upa. Peu futat 'ga 'ga monou kūjā ēē upe rakue, imen manū ma'efera ēē upe rakue. NaIsraeu juapyrera rūi ēē. A'etea Janeruwarete 'ga Eliasi 'ga monoukat imoporogytaukaa ēē upe. “Ene ejot ekou jeremi'urama rerua jee”, 'jau 'ga ēē upe. Muapyra kwara u'aa amana okyre'ema. A'eramū 'gā nemi'urama opapa 'gā nui. A'eramū 'gā a'eramū ty'ara rerajemogyau— 'jau 'ga imome'wau ojepyriwara 'gā nupe. —Kwaiwete agawewi futat judeu 'gā jemogyi peu ty'ara rerajemogyi. A'etea Janeruwarete 'ga ēē upe etee futat mama'e nomateepawukari. ²⁷Nānēwējēmī futat Janeruwarete 'ga judeue'ema 'ga amū katu'oka 'ga pito'om awi nū, Naamā 'ga katu'oka 'ga pito'om

awi nū. Kwaiwete agawewi futat ipito'om ma'e 'gā Israeu juapyrera 'gā jemogyi peu. A'etea 'ga judeue'ema 'ga etee okatu'ok 'gā nui. Siria wyy pewara 'ga 'ga ikatu'ogukaa Eliseu 'ga upe— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau. ²⁸—Najudeu 'gā etee rūi 'ga opoat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

A'e renupawe 'gā amara'heramū Jejui 'ga ree. ²⁹A'eramū 'gā 'ga rerawau wyytyra rupi 'ga roerojeupia 'ga rerawau iapyte'rarimū. 'Ga rerawau 'gā iāāpyraya 'arimū 'ga rerawau.

—Simono 'ga imomoa ijukau— 'jau 'gā ajaupe numiamū.

³⁰A'ere 'ga kwawi 'gā pyterimū awau kwe pe 'gā nui.

Mama'eukwaawa rerekwat

(Maku 1.21-28)

³¹Ajepeja 'gā 'wyrarete pe Jejui 'ga awau, Kafanaū pe. Garireja wyy pype Kafanaū 'jawa amunawa 'upa. A'e pe 'ga awau 'gā mu'jau Jarejuwarete 'ga ree. Morowykye'ema rupi judeu 'gā mu'jau akou 'ga ree. ³²Wyriara 'jawe 'ga oporogytau 'gā nupe. A'eramū 'ga 'gā moporesaka etee ojee.

—Kuu. 'Ga pa'e aipo e'i ae mu'jau ra'e nū— 'jau 'gā ajaupe. —NaMoisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'ga 'jawe rūi 'ga porogytai. Moisesi 'ga 'eawer are moromu'jara 'gā Moisesi 'ga 'eawer imū etee futat 'gā ae mu'ei— 'jau 'gā ajaupe. —A'ere Jejui 'ga nanarūi. U'eawer imū etee futat 'ga jane mueapyoi ee— 'jau 'gā ajaupe, oporesagamū 'ga ree.

'Ga porogyta renupa etee ajemogyau, ojeupe 'ga 'eramū. Judeu 'gā jatykaawa pype 'ga oporogytau 'gā nupe. ³³A'e pype mama'eukwaawa rerekwara 'ga amū akou. A'eramū 'ga muafukaita:

³⁴—Jejui! Nasare pe waranup ma'eramū je 'i ene upe: Ma'ja are te ereko ki sa?— 'jau mama'eukwaawa Jejui 'ga upe. —Ore momapa te erejot

ra'e? Akwaap je ene. Jane 'arimūwara 'ga remimurera te 'ā ene— 'jau mama'eukwaawa Jejui 'ga upe.

³⁵ A'eramū 'ga 'jau jupe:

—Epije ene ekou. Ere ejepe'au 'ga wi— 'jau Jejui 'ga jupe.

A'eramū 'ga pīrewara 'ga wi uē-mawamū 'ga moywyrupāu. A'ere namuayrūi 'ga uēma 'ga wi. ³⁶ A'eramū esakrera 'gā opiryjamū 'ga pīrewara pe'aramū. A'eramū taetu 'gā oporesagamū 'ga ree. A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—Kuu. Opājē mū futat ako 'ga mama'eukwaawa pe'ai 'ga wi ko— 'jau 'gā ajaupe. —Mama'eukwaawa miamū 'ā pājēa. Jejui 'ga taetu pājērete. Sā'ā 'ga mama'eukwaawa pe'aa 'ga wi— 'jau 'gā ajaupe.

³⁷ Mama'eukwaawa wejue 'ga imonou 'ga wi. A'eramū taetu Jejui 'ga rera okwasi'wau Garireja ywy pype kamēsīete, amunawa moymoyka.

Pedro 'ga rojo ēē

(*Mateu 8.14-17; Maku 1.29-39*)

³⁸ Judeu 'gā jatykaaw awi uēm ire Jeju 'ga awau Simão 'ga rog ipe. Simão 'ga rojo ēē oro'yramū 'upa. A'eramū 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—Waiwa ēē iro'y 'upa. Ejot ēē resaka ēē ro'y awi— 'jau 'gā 'ga upe.

³⁹ A'erauwe Jejui 'ga awau ēē resaka. A'eramū 'ga 'jau ēē ro'y upe:

—Ejepe'a ēē wi— 'jau 'ga ēē ro'y upe.

A'erauwe ēē ro'ya oia ēē wi. A'erauwe ēē afu'ama awau mama'e apou 'gā nupe 'gā mojemi'waa.

⁴⁰ Kaaruwamū peuwara 'gā ojero'wu ma'e 'gā nerua esaukaa Jejui 'ga upe. Opoa etee agawewi 'ga imonou 'gā 'arimū. A'etea ojero'wu ma'e 'gā ojekatu'okapap. ⁴¹ Kwaiwete 'gā nui 'ga mama'eukwaawa pe'au.

—Pejepe'a 'gā nui— 'jau Jejui 'ga 'gā pīrewara upe.

A'eramū mama'eukwaawa awau wafukaita:

—Jane 'arimūwara 'ga ra'ya te 'ā ene— 'jau wafukaita 'ga upe. —Orokwaaw ore ene— 'jau mama'eukwaawa wafukaita 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramū 'ga 'jau mama'eukwaawa upe:

—Peafukai awi pejewau— 'jau 'ga jupe.

⁴² Ai'iwe, ypytu'nīnauwe, Jejui 'ga afu'ama awau awotywe'eme oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe. A'ere Kafanaū pewara 'gā nuri 'ga rekaa. 'Ua owaēma 'ga upe. A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Ereo awi. Taruenup eneporogyta 'jau— 'jau 'gā 'ga upe numiamū.

⁴³ A'ere 'ga 'i etee 'gā nupe:

—Naani. Peuwara amunaw ipe je oi nū— 'ga 'i etee 'gā nupe, “Epyta” ojeupe 'gā 'eramū. —Janeruwarete 'ga je mono kwe pe nū. “Kwe pe ekwap je mome'wau 'gā nupe”, e'i 'ga jee. “Pejetywer awi pēpoiirerawamū Janeruwarete 'ga imoiri pē nui, pē mogyau wemiayuwamū”, ta'e 'gā nupe 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁴⁴ Najuejue etee futat 'ga awau akou imome'wau 'gā nupe. Judeu 'gā jatykaaw ipe etee te futat 'ga awau akou imome'wau. Amunawa moyka imome'wau akou.

—Awamū Janeruwarete 'ga 'wyrirarereramū janee. Pejetywer awi pe-poiramū 'ga pē mogyi wemiayuwamū— 'jau 'ga awau akou imome'wau 'gā nupe.

Jeju 'ga remimu'e ypy 'gā

(*Mateu 4.18-22; Maku 1.16-20*)

5 Genesare ypia reme'y'warimū Jeju 'ga 'amamū kwaiwete 'gā 'ua ajatykau 'ga ree, 'ga porogyta renupa. Ojopyypyka 'gā 'ua. ² A'eramū Jeju 'ga yaruu resaka. Mukūi yaruua 'ua ojekoka 'upa. Yara jara 'gā ū'jāumap yar awi. Taityuua 'gā ipireita 'upa. ³ A'eramū Jeju 'ga awau u'aa Simão 'ga yara pype.

—Ty pyteripe'i eyara emono jee— 'jau 'ga Simão 'ga upe.

A'erauwe 'ga imonou ty pyteripe'i 'ga upe. A'erauwe Jejui 'ga wapyka oporogytau 'yisiga pypewara 'gã nupe 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga je'eg are.

⁴Oporogytapaw ire 'ga 'jau Simão 'ga upe:

—Tyyu'i pype eyara emono— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —A'eramū ene eirū 'gã netee taityuu imomoa esaka— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁵—Aruetyg ore koypytunamuku arakou ko nū'ū. A'ere nojejagi'i amū ore ko nū'ū. A'ere 'ã ene te ere oree. A'eramū ore imomoa esaka nū'ū— 'jau Simão 'ga 'ga upe. —Ko ajee ore imonoi esaka nū.

⁶Etyg ypyrauwe ipira ojejaga taityuu pype 'gã nupe imatyneema. Kwaiwete ipira ojejaga ipype 'gã nupe. A'eramū imonoroka werewi. Omonorok ja'wyja'wy futat. Ipira rarefe'ria te. ⁷A'eramū 'gã ojeпоetyka opytuna 'gã nupe:

—Pejot imatāu ore pyri 'wei. Kwaiwete ipiraa. Norefua kari ore ee— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã 'ua 'gã nepejāna. 'Ua owaēma 'gã nupe. A'eramū 'gã imatāu 'gã pyri, mukūja yaru matyneema ipira pyu. Ipira poyja yara motypywyka werewi 'gã nupe. ⁸⁻⁹Ipiraa ojeupe i'aramū 'gã ajemogymogyau etee 'gã kyjea 'gã nerekou. Ipiraa 'gã moporesaka etee ojee.

—Kuu. Kwaiwete ipiraa. Awýja te koromū ako nū'ū? Ae rekoetea nuapoa'uweri nanuara. Ku'jywa 'ga te nipo 'ã ako nū'ū— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramū Simão Pedro 'ga awau wenupy'āu wapyka Jejui 'ga rowase.

—Eyry'gi je wi. Jetywet noko je jepi 'ja. Ene te 'ã eneresage. A'eramū ene je pyri epytawe'em— 'jau Pedro 'ga Jejui 'ga upe.

¹⁰Tiago 'ga, Juā 'ga. Mīmera 'gã Pedro 'ga porowyky irūa. 'Gã nuwa rera Sepeteu, Tiago 'ga ruwa, Juā 'ga retee. Mīmera 'gã ajemogyau oporesagamū ipira are. A'eramū Jejui 'ga 'jau Simão 'ga upe, 'ga poirū 'gã neewe:

—Pēposag awi ee. 'Awamuete je 'ã pē mu'ei. Naipira rewara rūi pēē 'awamū. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara te pēē 'awamū— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

¹¹A'erauwe 'gã yaru mojekoka imonou 'yisig are. Peu etee futat 'gã yaru reja inuga taityuu reewe. A'eramū 'gã awau Jejui 'ga rupi.

Ipito'om ma'e 'ga

(Mateu 8.1-4; Maku 1.40-45)

¹²Amunawaretea mū pype Jejui 'ga rekoramū, ipito'om ma'e 'ga amū 'ua owaēma 'ga upe. Ymā te ipito'om ma'e 'gã nokoi futari opytuna 'gã pype rakue. Okyje 'gã ipito'om ma'e 'gã nui. 'Gã pito'oma pyyg awi 'gã kyjei. A'eramū 'gã muku 'gã mýina ojewi. A'eramū aipo ipito'om ma'e 'ga Jejui 'ga resakawe awau ojenuga 'upa ywyu 'ga rowase.

—Je resag ape, ki Ku'jyp. “Jejui 'ga ae katu'okara”, e'i 'gã jee. A'eramū je teju tejesaukaa enee. Je ree ejemuaēmiweramū je mokā'ē ape— 'jau 'ga 'ga upe.

¹³Aipo ojeupe 'erauwe Jejui 'ga opo monou 'ga 'arimū:

—Ko ajee je ene mokā'ēi 'wei— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

Oje'arimū 'ga po mono ypyrauwe okā'jāu 'ga pito'oma 'ga wi. A'eramū futat 'ga pira ojekatu'oka.

¹⁴A'erauwe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Eremome'u kasi emokā'ēawera tekoete 'gã nupe ne. Ere ewau ejesaukaa mainana 'ga upe ra'ne. “Je resag ape. Jepito'oma okā'ē je wi”, ere ewau 'ga upe. “A'jea futat ra'e”, te'i 'ga enee 'jau, ene resaka 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —A'ere ene ejey-

mawa mū rerawau 'ga upe. A'eramū 'ga iapyau Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa enekā'ēawer are— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Moisesi 'ga 'eawer imū etee futat ene ejeymawa mū rerawau iapyaukaa Jarejuwarete 'ga muorypawamū. Ejeymawa mū rapyaukara ene ekā'ēawera resaukaawa futat— 'jau Jejui 'ga ipito'om ma'efera 'ga upe.

¹⁵Ga mokā'ēnamū Jejui 'ga rera okwasi'wau amunawa moymoyka. A'eramū futat 'gā ojeko'woka 'ga piara rupi ajatykaupap 'ga ree. 'Ga porogyta renupa 'ua, ojekatu'ogukaa nanē 'ua 'ga upe nū. ¹⁶A'eramū futat Jejui 'ga uēma etee 'gā nui. Awotywe'eme 'ga awau oporogytau 'Uwarete 'ga upe 'ūina.

Iteu ma'e 'ga

(Mateu 9.1-8; Maku 2.1-12)

¹⁷Anure 'gā ajatykau Jejui 'ga ree. Jerusareg awi, Garireja wyy awi, Judeja wyy awi. Mīmer awi 'gā 'ua ajatykau 'ga ree. Fariseu 'gā amū 'ua, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā netee ajatykau 'ga porogyta renupa. Janeruwarete 'ga pājēa 'ga rerekou. A'eramū 'ga oporogytau 'gā nupe.

¹⁸A'e pype 'gā iteu ma'e 'ga rerua Jejui 'ga upe. Wupawa pype 'ga 'upa ojenuga.

—Soo 'ga rerawau Jejui 'ga upe 'jau— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā 'ga rupia 'ga rupawa reewe 'ga rerua 'ga upe.

¹⁹A'ere 'gā nuerosarūi 'ga. Nijumypykwari'i 'oga 'gā nupe. A'eramū 'gā a'eramū 'ga rerosowe'em. A'eramū 'gā 'opewuu apyte'rarimū 'ga rerawau 'ga roerojeupia. 'Oga pyrrape mopoka 'ga upe. Imopog ire 'gā 'ga monou imojypa tupaama pyu Jejui 'ga rowase.

²⁰A'eramū Jejui 'ga 'jau ojeupe: “Je rerowiat pa 'gā ajemogyau ra'e”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga 'jau iteu ma'e 'ga upe:

—Enetywera je omoit 'awamū ene wi ki 'ei— 'jau 'ga 'ga upe.

²¹A'eramū Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā, fariseu 'gā netee 'jau ajaupe:

—Kuu. Awŷja 'agamū 'ūina Jarejuwarete 'ga kurapa 'ū? Janeruwarete 'ga etee te 'ā janetywera omoit jane wi. “Enetywera je amoit ene wi” 'eramū 'ga 'i “Je Jarejuwarete 'ga 'jawe” 'jau— 'jau 'gā ajaupe 'upa.

²²A'ere Jejui 'ga ikwaawi ojee. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ma'eramū pēē poromū 'jau pejejeupe 'ū?— 'jau 'ga 'gā nupe. ²³—Je upe te naayi. Iteu ma'e mafu'amaramū ae nanē ojotywera moiri ajai nū— 'jau 'ga 'gā nupe. ²⁴—Pēneki'yra je 'ā. A'eramū je tepājē resaukaa pē nupe iteu ma'e 'ga mafu'ama pē neape— 'jau 'ga 'gā nupe. —'Ga fu'ama resaka taje kwaap pejepe 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —“A'efera 'ga amafu'am. Aetywera 'ga omoit nanē ae wi nū”, tepe'je 'jau. Jeruwarete 'ga te 'ā opājē amut jee. A'eramū je pētywera moia pē nui, iteu ma'e mafu'ama nanē nū— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'ga 'jau iteu ma'e 'ga upe:

—Efu'ama jui. Eatau ewau eje'wyr ipe nū. Jaruete ene 'awamū— 'jau 'ga 'ga upe. —Ere ewau. Ere ejupawa rerawau eje'wyr ipe nū— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁵A'erauwe 'ga afu'ama. A'eramū futat 'ga awau. 'Gā nowase 'ga afu'ama. Najuejue etee futat 'gā 'ga resaka. A'eramū 'ga wupawa rerawau oje'wyr ipe nū.

—Esage ete Janeruwarete 'ga. Je mafu'am 'ga— 'jau 'ga 'gā nupe awau, Jarejuwarete 'ga muorypa ee.

²⁶A'eramū peuwara 'gā oporesagamū 'upa 'ga ree. A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—Kuu. Ku'jywa 'ga 'ga amafu'am. Iteu ma'efera 'ga wata nū— 'jau 'gā ajaupe. —Siesak ako jane 'ga mafu'ama akiko! A'eramū nipo 'ga aetywera moia nanē ae wi nū— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā Jarejuwarete 'ga muorypa ee.

Levi 'ga mo'wyawet

(Mateu 9.9-13; Maku 2.13-17)

²⁷ A'eramū Jejui 'ga awau jui. Awau pe aje kūima'e 'ga amū resaka, Levi 'ga resaka. Levi 'ga 'wyriararete upe ka'aranūū pyykara 'ga. 'Ga porowyky 'ga renamū Jejui 'ga awau owaēma 'ga upe. A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ere ejua je rupi— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁸ A'erauwe 'ga opoia oporowyky awi ejaa inuga a'e pe te futat. A'eramū futat 'ga awau akou Jejui 'ga remiayuwamū.

²⁹ A'ere Levi 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Ere ejemiayuwa 'gā nerua erojemi'waa je pyri— 'jau 'ga oje'ega Jejui 'ga upe.

A'erauwe 'ga wemiayuwa 'gā nerawau erojemi'waa 'ga rog ipe. Kwaiwete 'gā jatykai ojemi'waa 'gā pyri 'wyriararete upe ka'aranūū pyykara 'gā netee.

³⁰ Ae tywera pype 'gā jemi'wara resakawe fariseu 'gā Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā netee 'jau Jejui 'ga remiayuwa 'gā nupe:

—Kuu. Ma'eramū pēē pejejemi'waa 'wyriararete upe ka'aranūū pyykara 'gā pype 'ū? itywet ma'e 'gā pype 'ū? Nojemi'wari noko ae 'gā pyri 'ja. Nia'wyrī 'gā ajemogyau kūi— 'jau 'gā 'gā nupe, oje'ega moywyrafena.

³¹ Aipo wemiayuwa 'gā nupe 'gā 'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—'Gā pyri je rekoi 'gā poaawamū te nū'ū. Je 'ā morofuanugara 'jawewara te ako 'gā nupe. Sā'ā morofuanugara 'ga muaga monoa ojero'wu ma'e 'gā nupe etee. Nomono ekoetei futari 'ga ijero'wue'ema 'gā nupe muaga.

³² Nan tee futat je. Ia'wyrē'ema 'gā katu'okawamū te je ruri— 'jau 'ga 'gā nupe. —“Je jeresage”, pe'je 'ā. A'ere naesage ma'eramū rūi je ruri pē katu'oka. Itywet ma'e katu'oka tee je

ruri— 'jau 'ga 'gā nupe. —Nan tee 'ā je rekoi, “Pejetywer awi pepoit”, 'jau 'gā nupe. “Pejetywer awi pēpoiweramū Jeruwarete 'ga tomoit pē nui 'jau”, 'jau je 'ā tekou 'gā nupe. “Pē nui imoir ire 'ga pē mogyau wemiayuwamū”, 'jau je 'ā tekou 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

'Gā jemi'ware'em are 'gā mu'eawet

(Mateu 9.14-17; Maku 2.18-22)

³³ Anure amumera 'gā 'ua oje'ega Jejui 'ga upe nū:

—Juā Batista 'ga remiayuwa 'gā ojemi'ware'ema futat oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe jepi. Fariseu 'gā nemiayuwa 'gā nanē ojemi'ware'ema futat oje'ega monou 'ga upe jepi. Oporogytaawa upe iwaēmawe 'gā awau ojemi'ware'ema oporogytau Jarejuwarete 'ga upe jepi. A'ere 'ā eneremiayuwa 'gā nanarūi. Niojeri agawewi 'gā 'ā ojemi'war awi. A'etea 'ā 'gā oje'ega omono Jarejuwarete 'ga upe— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

³⁴ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Naani. Ojepyri je rekoramū 'gā niojeri futari ojemi'waa. Sā'ā ae ajuekokaturamū ty'ara rerekoe'ema. Nan tee futat 'gā ojepyri je rekoramū jeremiayuwa 'gā niojeri ojemi'waa. Akokatu ma'e 'gā nekokaturamū sipo 'gā nekokatu resakara 'gā opy'araypara rerajemogyi maraka are? Naani. Maraka teepaw ire te nipo 'gā nojemi'waru'jawi— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

³⁵—Pe awi akokatu ma'e 'gā jepe'a re tee esakarera 'gā poiri ojemi'war awi oporogytau Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga oje'ega 'gā nupe u'ama. —Nan tee futat jeremiayuwa 'gā niojeri ojemi'waa ojepyri je rekoramū. Je jepe'a re te nipo 'gā nojemi'wari ajemogyau. U'arasigamū ajemogyau je ree je o re. A'eramū nipo 'gā ojemi'ware'ema ajemogyau je ree, wea'aramū ajemogyau je ree— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁶—Ymā te 'ā aeypy 'gā pē mu'ei mama'e are rakue. A'ere je 'ā 'awamū pē mu'ei nū. Amutee are je 'awamū pē mu'ei nū. A'ere nepemjojypyea'uweri jeporogytafera aeypy 'gā nemimome'ufer are. Jeporogytafer are ojemu'e ma'eferamū ki a'ea etee futat pejemu'e. Pemojopye kasi morogyta ymaner are ne. Morogyta ymaner are ojemu'e ma'e 'gā nuapoi jeporogytafer imū mama'ea—'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

—Taity yaua ae nomonoroga'uweri taity ymanera perugawamū. Nia'wyri taity yaua awau taity ymanera perugawamū—'jau 'ga 'gā nupe.

³⁷⁻³⁸—Y'way yau ae nueko'wogi yrū ymanera pype. Yrū yau pype te ae eko'wogi. Yrū ymana pype sieko'wok 'eramū wajaiwamū kamēsīete. A'eramū futat opy'apefugamū wyrū kakau. A'eramū futat ojeko'woka—'jau 'ga 'gā nupe.

³⁹—Y'waya ajai'wi tykur ire ae no-tykuri futari y'way yaua. Nan tee 'ā pēē mū. Pejemu'e morogyta ymaner are tee. Pēnea'at aeypy 'gā pejemu'eawer are etee. Pejemu'e yau are jēmī 'ā nepējemu'eweri—'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

Morowykye'em are 'gā mu'eawet

(Mateu 12.1-8; Maku 2.23-28)

6 Morowykye'ema mū rupi Jejui 'ga awau juowuurana ko pyterimū. 'Ga rewiri oo ma'e 'gā a'ŷja pa'wau erawau opo pe. A'eramū 'gā ipe'oka i'wau. ²Gā nesakawe fariseu 'gā amū 'jau 'gā nupe:

—Ma'eramū te pepo'o a'ŷja? Nepeporowykye'uweri morowykye'ema rupi. A'ŷja po'oa aeoporowykye futat. Ymā te 'ā Moisesi 'ga 'i rakue: “Peporowykye awi morowykye'ema rupi”, 'jau 'ga 'ā rakue—'jau 'gā Jejui 'ga remiayuwa 'gā nupe.

³A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ma'ja te Davi 'ga wapo rakue? Nepe-mogytai nipo ka'arana 'ga ree? Ymā te 'ā 'ga py'arayparamū opytuna 'gā netee

rakue. ⁴A'eramū 'ga awau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe osou rakue. A'e pe 'ga kanape pyyka ojeupe rakue. A'eramū 'ga 'ā ape monou opytuna 'gā nupe rakue. Pekwaap 'ā aipoa. Na'gā nemi'u arūi poa numiamū. Mainana 'gā etee te a'u aipoa rakue. A'etea Davi 'ga a'u opytuna 'gā netee rakue. Ipy'araypat 'gā awau osou peu. A'eramū 'ga amū “Nepēa'wyri pēē” 'jawe'em 'gā nupe rakue—'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁵A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Je 'ā pēneki'yraretea, Jarejuwarete 'ga remimurera. A'eramū je 'jau pē nupe: Je 'ā morowykye'ema jara. A'eramū je te amunipo 'ā “peapo awi”, 'jau pē nupe. Iapoare'emamū nepeje'eg ekoetei 'gā nupe. Je te 'ā iapoarera—'jau 'ga fariseu 'gā nupe.

Ipoteu ma'e 'ga

(Mateu 12.9-14; Maku 3.1-6)

⁶Ajepeja morowykye'ema rupi Jejui 'ga awau osou judeu 'gā jatykaaw ipe nū. A'e pe futat ipoteu ma'e 'ga wapyka 'ūina. 'Ga jakwatawa nia'wyri. ⁷Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā fariseu 'gā netee Jejui 'ga resaka 'upa. A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—Awamū 'ā morowykye'ema. 'Awamū nipo 'ga 'ga katu'ogi 'ja? Ma'ja e'i sipo 'ga 'awamū oje'ega ipoteu ma'e 'ga upe? 'Ga po katu'ogamū ki sa'e 'ga upe: Nuenuwi futari 'ga Moisesi 'ga remikwasiarera ra'e, sa'e ki 'ga upe. Sā'ā 'ga porowykye morowykye'ema rupi. 'Ga poa 'ga wapokatu morowykye'ema rupi, sa'e 'ga upe 'jau—'jau 'gā 'upa ajaupe.

⁸A'ere Jejui 'ga 'gā kwaawi etee ojee. A'eramū 'ga 'jau ipoteu ma'e 'ga upe:

—Efu'am e'ama 'gā pyteripe. Tene resak 'gā 'jau—'jau 'ga ipoteu ma'e 'ga upe.

A'erauwe 'ga afu'ama. ⁹A'eramū Jejui 'ga 'jau moromu'jara 'gā nupe:

—Ma'ja e'i te Moisesi 'ga rakue? morowykye'ema upe rakue? “Esageay etee ki peapo”, e'i te 'ga janee rakue? “Ia'wyre'ema etee ki peapo”, e'i te ra'u 'ga janee rakue nū? “Pejokatu'og iki”, e'i te Moisesi 'ga janee rakue nū? “Tene imanūi”, e'i te ra'u 'ga janee nū?— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Pekwaap futat 'ā. “Esageay etee ki peapo”, e'i 'ā Moisesi 'ga janee rakue. “Pekatu'og iki 'gā”, e'i 'ā 'ga janee rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹⁰ Aipo 'e re Jejui 'ga amā'jāu 'gā nee ra'ne 'gā moyka. A'ere 'ga 'jau ipoteu ma'e 'ga upe:

—Epo epopyo— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe futat 'ga opo popywau. A'erauwe futat 'ga poa ojekatu'oka.

¹¹ Morowykye'ema rupi 'ga katu'ogamū Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā amara'neramū 'ga ree. A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—Maran te jane Jejui 'ga rerekoi? Si-juka te jane 'ga? Naani te ra'u nū?— 'jau 'gā ajaupe.

Jejui 'ga remimu'e 'gā

(*Mateu 10.1-4; Maku 3.13-19*)

¹² Aipo 'gā nupe 'epaw ire Jejui 'ga awau ojeupia ywyty'rarimū. Awau oporogytau 'Uwarete 'ga upe. Koypytunamuku 'ga oporogytau 'Uwarete 'ga upe. Noseri futari 'ga. ¹³ Ai'iwetetewe 'ga wewiri oo ma'e 'gā majatykau ojee. Kwaiwete 'ga rewiri oo ma'e 'gā. A'ere 'ga tusi 'gā etee imū'ēi 'gā pytuna 'gā nui. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pēē te 'ā jeremimu'ea. Je te 'ā amu'e pēē— 'jau 'ga 'gā nupe. — A'eramū je anure pē monou kwe pe tejemome'waukaa 'gā nupe— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁴⁻¹⁶ Simāo, Andre, Tiago, Juā, Filipe, Patarumeu, Mateu, Tome, ajepeja Tiago, ajepeja Simāo, Judas, ajepeja Judas. Mīmēra 'gā Jejui 'ga imū'jāu wemimu'eramū. Simāo 'ga mukūi 'ga

rera. Pedro 'jau Jejui 'ga inuga 'ga ree. Ajepeja Simāo 'ga mukūi 'ga rera nanē nū. Serote 'jau 'ga rer irūa. Andre 'ga Pedro 'ga rewirera. Tiago 'ga Aufeu 'ga ra'yra 'ga. Judas 'ga Tiago 'ga ra'yra 'ga. Ajepeja Judas 'ga mukūi 'ga rera. Iskar-iote 'jau 'ga rer irūa. Kūima'e tywera 'gā nupe 'ga monoara 'ga poromū.

Jarejuwarete 'ga remifutar are

'gā mu'eawet

(*Mateu 4.23-25*)

¹⁷ Jejui 'ga 'ua ojypa ywytyra apyte'rar awi nū. Wemimu'e 'gā nerua erojypa ojeewe. Waimy 'wyr ipe 'gā 'ua. Kwaiwete 'gā 'upa 'ga rapesaka. Judeja ywy pewara 'gā, Jerusareg ipewara 'gā, Tiro pewara 'gā, Sidom ipewara 'gā 'jau 'ua. Tiroa 'upa 'yē'ē pyri Sidoma nanē nū. Mīmēra amunaw awi 'gā 'ua ajatykau 'ga rapesaka 'upa. ¹⁸ Kwaiwete 'gā 'ua. 'Ga porogyta renupa ajatykau 'ga ree. Ojero'wu ma'e 'gā nanē 'ua ajatykau 'ga ree. Ojekatu'ogukaa 'ua 'ga upe. Mama'eukwaawa rerekwara 'gā nanē nū. Ojekatu'ogukaa 'ua 'ga upe. ¹⁹ 'Ga Ruwarete 'ga opā'jē mua Jejui 'ga upe. A'eramū 'ga 'Uwa 'ga pā'jē mū te 'gā katu'oka. Opokoka etee agawewi 'gā Jejui 'ga ree. A'etea 'gā ojekatu'ok.

Iku'i ma'e

(*Mateu 5.3-12*)

²⁰ Ojero'wu ma'e 'gā katu'opaw ire Jejui 'ga amā'jāu 'gā nee, ojepyri ajatyka ma'e 'gā nee. A'eramū 'ga oje'ega 'gā nupe:

—“Jetywerete je tekou. Ejejuka je ree” 'jaramū Janerwarete 'ga pē poari futari.

“Jetywerete je. Je katu'og ape” 'jaramū Janerwarete 'ga pē katu'ogi futari. A'eramū pēē pejeku'iramū pejejemogyau.

Pēē 'ā 'ga remiyuwamū 'awamū pejemogy.

A'eramū pēē anure nipo pejewau 'ga pyri.

²¹ Pēē 'ā “torokwaap 'ga 'jau”, pe'je.

A'eramū pēē a'jea futat 'awamū 'ga kwaapa katu katu pejejemogyau.

A'eramū nipo pēē pejeku'iramū pejejemogyau.

Nanamū pejetywera peru'arasig erajemogyau.

A'ere 'awamū Janeruwarete 'ga imoiri pē nuu.

Pejewewi imoir ire pejejemogyau pejeku'iramū nipo.

²² Jeremiyuwamū pejemogyramū nipo je rerowiare'ema 'gā niporomutari pē nee.

Je 'ā pēneki'yraretea agawewi.

A'etea 'gā je rerekou tyweaete.

A'eramū nipo jeremiyuwe'ema 'gā pē nee taetu oporomutare'emamū ajemogyau. Je ree nipo 'gā pē ago'wau ajemogyau.

A'etea nipo pejeago'oramū nepēku'ipawa'uweri pejejemogyau.

²³ Pē nereko tywerete agawewi nipo 'gā.

A'etea ki pēku'i etee pejejemogyau.

Pēē 'ā pejemogy esage pejejemogyau jeje'eg imū etee.

A'eramū pēē pejewau je rupi ywag ipe.

Peu te Janeruwarete 'ga mama'e esage monoi pē nupe.

Peu te 'ga pēneko esageawera repy monoi pē nupe.

Ymā te 'ā 'gā ypy 'gā Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā nereko tyweretei rakue.

A'ere 'ā nānēwējēmī 'gā pē nereko i nū.

'Awamū ojeup ma'e 'gā nanē pē nereko tyweretei nū.

A'ere 'ā nānēwējēmī pēku'i etee pejejemogyau nū—

'jau Jejui 'ga oje'ega renupara 'gā nupe u'ama oporogytau.

²⁴ A'ere Jejui 'ga 'jau ikaraemā kwai ma'e 'gā nupe, “nafutari je Jarejuwarete 'ga tepoara” 'jara 'gā nupe:

—'Awamū etee futat pēkaraemā pejejemogyau. “Akwaap futat je Jarejuwarete 'ga”, pe'je numiamū.

A'ere 'ga anure namuru'jawi mama'ea pē nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁵ —Pēporiay'i pejejemogyau numiamū.

'Awamū etee te pēku'i pejejemogyau pejekaraemā kwaiwete are numiamū.

A'ere nipo anure peko tywet etee nū, pejekaraemā are pēku'iawera rayramū etee pē nupe nū.

Nepekwaawi futari Jarejuwarete 'ga.

Nepēporomutari te 'ā 'ga je'eg are.

A'eramū pēē 'ga resake'ema futat pejewau.

Pēporiay'i pejejemogyau numiamū.

'Awamū pefuka etee pejejemogyau numiamū.

Pejetywera etee 'ā pefutat.

A'ere nipo anure pejoo'o pejejemogyau.

A'eramū nipo pēē pejejemogyau, “Ma'eramū je tetywer are etee teku'iramū tekou rakue 'ū?” 'jau nipo pēē pejejemogyau pejejaa'wau.

Anure peo futat pejejemogyau tyweaete mama'eukwaawa rapyaw ipe.

²⁶ Pēporiay'i numiamū.

'Awamū kwaiwete 'gā poromutaramū pē nee numiamū.

Ymā te 'ā kūima'e 'gā amū 'i 'gā nupe rakue: “Je 'ā Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara”, 'jau futatee 'gā nupe o'meramū rakue.

A'etea 'ā pēypy 'gā 'gā nerowiaa rakue.

“Esage ma'e 'gā”, 'jau 'gā 'ā i'me ma'e 'gā nupe 'gā nekoramū rakue.

Nan tee 'awamū pēporiay'i pejejemogyau numiamū.

A'eramū nipo 'gā najuejue etee pē futaa ajemogyau numiamū.

A'eramū pēē najeremiyuwa rūi. Jeremiyuwamū nipo 'gā amū niporomutari pē nee—

'jau 'ga 'gā nupe.

**Pēporomutar iki pejejee
iporomutare'ema 'gā nee**

(*Mateu 5.38-48*)

²⁷ A'ere Jejui 'ga oje'ega 'gā nupe, oje'eg are wapyaka ajemogy ma'e 'gā nupe:

—'Awamū je je'egi pē nupe najuejue etee teje'ega renuparamū. Pejejuka esage ki pejejee iporomutare'ema 'gā nee. Niporomutari nipo 'gā pē nee numiamū. A'ere ki 'gā pereko esage etee futat. Pēmara'ne kasi 'gā nee ne— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gā nupe.

²⁸—Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega ki pe'je 'ga upe: “Ejejuka esage ki 'gā nee, ore ree iporomutare'ema 'gā nee”, pe'je ki 'ga upe pejeje'ega. ²⁹'Ga amū nipo pēnetywape nupāu. A'eramū ki pejejetywape nupānamū perowag etee pejejetywape owajara 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama. —'Ga amū nipo pēnaity poakuwuu rerawau pē nui. A'ere kasi pēnea ee ne. Tene ki 'ga erooi pēneteyrūa nanē nū— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁰—“Mama'e mū emut jee”, pejejeupe 'ga amū 'eramū imonou etee futat 'ga upe— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama. —'Ga amū nipo pēkaraemā pyyka erawau pē nui. A'ere kasi “pe'je imua jee nū”, pe'je 'gā nupe ne, pejeje'egayau ne. ³¹ Pefutat te 'gā pejereko esagea? A'eramū pēē nanē pejejerkau esage 'gā nee nū— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama.

³²—Pejejee te iporomutat ma'e 'gā nereko esagea etee sipo Janeruwarete 'ga afutat? Pejejee iporomutare'ema 'gā nereko tywera sipo 'ga afutat? Naani. Oporojuka ma'e 'gā miamū futat ipota'wa ajuee, ojee iporomutat ma'e 'gā nee. A'ere kasi pēē nanarūi ne. Pejejee iporomutare'ema 'gā nee miamū futat pejeporomutaramū— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama. ³³—Pejereko esageara 'gā nee etee pejeporomutaramū sipo

Janeruwarete 'ga pē mepyi? Naani. Aetywera 'gā miamū futat nanuara wapo ojekoty'aawa upe. A'ere ki najuejue etee futat pēpota'wa 'gā nee— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama oporogytau. ³⁴—A'ere “Nipo 'gā imepyi jee re'ā” 'jara 'gā nupe etee kasi ekaraemā eremone ne— 'jau 'ga 'gā nupe. —A'ere 'ā aipoa miamū futat aetywera 'gā iapoi. A'ere kasi pēē nan ine. Nanarūi pēē. Pemono ekoete tee futar iki ikaraemāe'ema 'gā nupe. Karaemā mepye'ema 'gā nupe nanē pemono ekoete tee nū. Mama'ea 'gā nupe itywe'emamū ki pemono ekoete tee 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama. ³⁵—Nan pēē iaporamū Janeruwarete 'ga pēporowyky repy muri pē nupe anure. A'eramū 'ga pē mogyau wemiayuwamū. 'Ga te 'ā Janeruwaretea janee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

—Kwaiwete te 'ā Janeruwarete 'ga upe iporogytae'ema 'gā jemogyi. A'etea 'ā Janeruwarete 'ga esage 'gā nupe, ojeupe oje'eg ma'e 'jawe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau. —Itywerete ma'e 'gā nupe nanē 'ga 'ā mama'e esage monou nū, ajemuaēma 'gā nee nū. ³⁶ A'eramū ki pēē nanē pejejemuaēma 'gā nee nū, Jarejuwarete 'ga 'jawe nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe 'gā mu'jau u'ama.

Pejejuago'wawe'em

(*Mateu 7.1-5*)

³⁷—“Nepēa'wryi pēē Jarejuwarete 'ga upe”, pe'je kasi 'gā amū nupe ne. Aipo 'gā nupe 'e'emamū Janeruwarete 'ga nanē aipo ne'i pē nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama. —“Mama'e tywerete ereapo”, pe'je kasi 'gā nupe ne. Aipo pēē 'e'emamū Janeruwarete 'ga nanē aipo ne'i pē nupe nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama. —'Gā pejereko tywearer are kasi pēnea'at pejejemogyau au'jeteramū ne. Ee pēnea'aru'jawe'emamū Janeruwarete

'ga nanē futat naea'aru'jawi pētywer are nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³⁸—Mama'ea 'gā nupe pēē imonoramū Janeruwarete 'ga nanē mama'e muri pē nupe nū. Ināinānī nipo pemono 'gā nupe. A'eramū Janeruwarete 'ga nanē imua ināinānī etee pē nupe nū. Imonoawera 'jawerimū etee futat imua pē nupe nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Mama'ea 'gā nupe imonouu re te amunipo 'ā Janeruwarete 'ga i'jawerimū etee futat imuri pē nupe— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gā nupe 'gā mu'jau.

³⁹—Eae'ema 'gā nokoi ajuee ojopopyke'ema. Kasi 'gā a'e pe ajuerooi ajueru'aa ywy kwara pype ne. Nan tee pēē. Mama'e tywera apoaramū pēē najuejue etee. A'eramū pēē a'eramū “Mama'e tywera ereapo”, 'jawe'em futat pejejaupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁴⁰—Ojemu'e yau ma'e 'gā amu'jara nuapyaawi futari. Amu'jara 'ga amu'e re tee 'ga ka'arana kwaawi. 'Ga 'jawe etee futat ikwaapa— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe oporogytau u'ama.

⁴¹⁻⁴²—Najuejue etee te 'ā pētywet. A'eramū pēē “Itywet ma'ea pēē”, 'jawarū'em pejejaupe. A'eramū pejeipoia futat pejetywer awi. “Nitywi oretywera”, pe'je futat numiamū. A'ere pēē pētyw futat. Pejetywer awi ra'ne pepoit. A'ere pejewirera tepepoat 'jau. “Ere epoia etywer awi”, tepe'je pejewirera 'gā nupe 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

—Sā'ā ae 'ywa tuwyrera weape i'aramū ajuea pewara resake'ema ajau. A'eramū 'ā ae weapewara ra'ne enuēm. Ojewi enuēm ire 'ā ae ojoma'e resaka ajuea awi. Nan tee futat ae otywer awi ra'ne ae poiri. A'ere ojopoa— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Y'wa 'yp katuram

(Mateu 7.16-20; 12.33-35)

⁴³—Y'wa 'ywa 'jawe ae. Y'wa 'yp katurama i'a katuram tāmējē futat. Y'wa 'yw a'wyre'ema o'ywa 'jawe etee futat ni'aa'wyri. ⁴⁴A'e are y'wa 'ywa pekwaap i'a esage are. Sā'ā y'wa mū i'ae'ema ojo'wyo ekoete are. O'wyo are etee i'aa— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe oporogytau u'ama.

⁴⁵—A'eramū ae nan tee futat. Aeywyter esagea mama'e esagea etee futat imome'wau akou ojopoa. Aeywyter a'wyre'ema mama'e tywera etee futat imome'wau akou. Mama'e katurama jēmī imome'wawe'em— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe oporogytau u'ama.

I'akwaap ma'e

(Mateu 7.24-27)

⁴⁶—Ma'eramū ajee je renūi pejepe, “Jejara 'ga”, pe'je jee. A'etea 'ā nepeenuwi pejejeupe jeje'ega. “Jejara 'ga” 'jaramū pēē jeje'ega renupa katu katu. Jeje'ega renupare'emamū kasi pe'je jee ne, “Jejara 'ga”, pe'je jee ne— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama. ⁴⁷⁻⁴⁸—Jeje'ega renuparamū pē'akwaap pejejemogyau. Sā'ā i'akwaap ma'e 'ga 'oga m'ya ywy ātā pype. A'eramū 'y ruwiretea miamū 'ā owaēme'ema 'ga roga upe. A'eramū 'ā aipo 'oga awawe'em ppy pe. Aipo 'og apoara 'ga i'akwaap. Nan tee pēē jeje'ega renuparamū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁴⁹—A'ere jeje'ega renupare'emamū pejemogy i'akwaawe'ema 'ga 'jawe. I'akwaawe'ema 'ga te ajee 'oga om'yi 'y apopewa pype. A'eramū 'ā 'y ruwia 'ga roga rupia 'ga wi, imonou ppy pe 'ga wi. Ni'akwaawi 'ga akou. Nan pēē jeje'ega renupare'emamū. Aipo 'ga 'jawewaramū nipo pēē anure pejepapa— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

Jefaruu 'ga remiayup

(Mateu 8.5-13)

7 Aipoa 'gā nupe imome'upaw ire Je-
jui 'ga awau 'gā nui Kafanaū pe.
²A'e pe futat jefaruu 'gā 'wyrira'ri 'ga
reni. Amutee 'ga romanūa 'ga. 'Ga remi-
ayuwa 'ga ojero'wu 'upa. Kwaiwete 'ga
jero'wui 'upa. Amanū ja'wyja'wy futat 'ga
'upa. Aipo 'ga ree 'wyrira'ra 'ga oporomu-
taramū. A'eramū 'ga a'eramū ajemuaēma
'ga ree. ³A'eramū 'ga Jejui 'ga rera renu-
pawe, oje'ega judeu 'gā 'wyrira'ri 'gā nupe:
—Pe'je pejewau Jejui 'ga rerua jee.
Jeremiayuwa 'ga tomoferap 'jau— 'jau
'ga 'gā nupe.

⁴A'eramū judeu 'gā 'wyrira'ri 'gā awau
Jejui 'ga renūina:

—“Ejot”, e'i 'ga enee ko. “Jeremi-
ayuwa amanū ja'wyja'wy amū 'upa”, e'i
'ga enee ko— 'jau judeu 'gā 'wyrira'ri 'gā
awau Jejui 'ga upe. —Ejot 'ga remiayuwa
resaka 'ga upe. Ore muara 'ga esageay
te. ⁵'Ga futat judeuramū janejatykaawa
apoawera omepy ai'i. A'eramū ene ejua
'ga resaka ore rupi— 'jau 'gā Jejui 'ga
upe.

⁶A'eramū Jejui 'ga awau 'gā nupi,
ojero'wu ma'e 'ga resaka. 'Ga waēm
ja'wyja'wyraruwe jefaruu 'gā 'wyrira'ra 'ga
oje'ega ojekoty'aawa 'gā nupe:

—Pe'je pejewau 'jau 'ga upe: “Tut kasi
'ga osou 'au jerog ipe ne”, e'i 'ga enee ko,
pe'je pejewau 'ga upe— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁷A'erauwe 'gā awau 'jau Jejui 'ga upe:

—“Tut kasi 'ga osou 'au ne”, e'i
'ga enee ko. “Naesage ma'ea rūi je.
Nakūiima'eteete rūi te 'ā je”, e'i 'ga enee
ko— 'jau 'wyrira'ra 'ga jekoty'aawa 'gā
awau oje'ega Jejui 'ga upe. —“Ojenosī je
'ga wi”, e'i 'ga enee ko. “Naesage ma'ea
rūi te 'ā je”, e'i 'ga enee ko. “A'eramū
je a'eramū tejenosōu 'ga wi tejog ipe 'ga
reseramū ne”, e'i 'ga enee ko. “Ga te 'ā
esageay ma'ea”, e'i 'ga enee ko. “Peu etee
futut pejewau pejeje'ega 'ga upe jee”, 'jau

'ga oree ko. “A'eramū 'ga oje'eg imū etee
futut jeremiayuwa moferapa jee 'jau”, e'i
'ga enee ko— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

⁸—“Je 'ā jefaruu. A'eramū je 'ā
te'wyrira'ra 'ga je'eg imū etee futat
mama'e apou tekou jepi. Je 'ā 'gā
'wyrira'ra. Ma'eramū 'ā jeremiayuwa 'gā
jeje'eg imū etee futat mama'e apoi aje-
mogyau. 'Ga amū upe je 'jau: Kwe pe
ekwap ajepei amunaw ipe. A'eramū 'ga
awau ojeupe je'eawer imū. Amumera 'gā
nupe je 'jau jepi: 'Au pejot je pyri, 'jau
je 'gā nupe”, e'i 'ga oree ko. “Ma'eramū
'gā 'ā jeje'eg imū etee futat 'gā je'egi
ajemogyau ajaupe. Tejeupe oporowyky
ma'e 'gā nupe je 'jau: Pekwap mama'e
apou jee, 'jau je 'ā 'gā nupe. A'erauwe 'gā
jeje'eg imū etee futat mama'e apou jee
jepi. A'eramū 'ga nan tee futat jeje'ega
ojeupe imome'uramū jeremiayuwa 'ga
moferapa oje'eg imū etee futat jee 'jau”,
e'i 'ga enee ko— 'jau aipo 'gā awau Jejui
'ga upe.

⁹Aipo ojeupe 'gā 'eramū Jejui 'ga
oporesagamū 'gā nee. A'eramū 'ga 'jau
ojepeyriwara 'gā nupe:

—Israeu juapyrera agawewi 'ā pēē.
A'etea 'ā naje rerowiari pejepe. Ināinānīī
etee 'ā pēē je rerowiari pejejemogyau.
Ko 'gā muarera 'ga judeue'ema agawewi.
A'etea 'ga je rerowiat kwaiwete ra'e
jepi— 'jau Jejui 'ga ojepeyriwara 'gā nupe.

¹⁰O'wyrira'ra 'ga je'ega Jejui 'ga upe
eroo re aipo 'gā ojewya 'ua nū. Owaēma
ppy we 'gā ojero'wu ma'efera 'ga resaka:

—Kuu. Oferap nipo 'ga ra'e ki sa.
Oje'eg imū etee futat 'ga 'ga mofer-
awi ra'e— 'jau Jejui 'ga upe oporogyta
ma'efera 'gā.

Majawera ēē ra'yra 'ga moferapawet

¹¹Anure Jejui 'ga awau ajepeja
amunaw ipe nū. Naī me 'ga awau,
wemimu'e 'gā nerawau. Mytuna 'gā
nanē awau 'gā nupi nū. Ojoywywywyr
ipe 'gā awau watau. ¹²Aipoa amunawa

ojeosōu. Awau 'gā owaēma iosoma rokwarā upe. 'Gā waēm ja'wyja'wyrāmū, Naī mewara 'gā amanū ma'e rerawau ityma numiamū. Majawera ēē ra'yra 'ga amanūmū. Ēē mena amanū rakue. A'eramū ēē omene'emamū akou. Majepei tee ēē ra'yra 'ga. A'e 'ga amanū ēē wi. Ēē ra'yra 'ga rerawau ityma numiamū. Kwaiwete 'gā awau ēē rupi.
¹³ Ēē resakawe Jejui 'ga ajemuaēma ēē ree.

—Erejo'o awi ī— 'jau Jejui 'ga ēē upe.

¹⁴ Awau 'ga erowyka. A'erauwe 'ga pokogi ae rupiaw are. Erawara 'gā opytaw imuapyka 'ga upe. A'eramū futat 'ga 'jau teumera upe:

—Ere ejua ewya— 'jau 'ga amanū ma'efera 'ga upe.

¹⁵ A'eramū futat amanū ma'efera 'ga owoya oporogytau. A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga y ēē upe:

—'Agamū enera'yra 'ga reni owya nū— 'jau 'ga ēē upe.

¹⁶ 'Ga ferawa resakara 'gā oporesagamū etee 'ga ree.

—Janeruwarete 'ga 'ā esage janee. Oje'ega mome'wara 'ga 'ga amut ojemome'waukaa janee— 'jau 'gā ajaupe. —Janeruwarete 'ga 'ga amut imojekaukaa jane ree— 'jau 'gā ajaupe.

¹⁷ Amanū ma'e 'ga imoferaw ire 'ga rera okwasi'wau amunawa pype. Amunawa pypiarugamap.

Juā Batista 'ga remiayup

(Mateu 11.2-19)

¹⁸ Moromunepawa pype Juā Batista 'ga renamū 'ga remimu'e 'gā awau Jejui 'ga mome'wau 'ga upe:

—Ekoay 'ga aeremiapoe'ema apou akou. Majawera ēē ra'yra 'ga omoferap imanū re ko— 'jau Juā 'ga remimu'e 'gā awau imome'wau 'ga upe, moromunepawa pype 'ga renamū.

¹⁹ A'erauwe Juā 'ga 'jau mukūja 'gā nupe:

—Pe'je pejewau pejeje'ega 'ga upe jee. “Ene te Jarejuwarete 'ga remimurera? 'Ga amū te ra'u nū?” pe'je ki 'ga upe jee— 'jau 'ga 'gā nupe. —“Ymā we te 'ā ore Jarejuwarete 'ga remimura 'ga rapesagi arajemogyau. Ene te? Naani te ra'u nū?” pe'je ki 'ga upe jee— 'jau Juā 'ga 'gā nupe, 'gā monou 'gā oporonupa ee Jejui 'ga upe.

²⁰ A'eramū 'gā awau oporonupa ee Jejui 'ga upe:

—“Ene te Jarejuwarete 'ga remimurera? 'Ga amū te ra'u nū?” e'i Juā 'ga enee ko— 'jau 'gā 'ga upe.

²¹ Aipo ojeupe 'e re 'ga ojepyriwara 'gā katu'oka. Kwaiwete 'gā katu'oka. Eae'ema 'gā mamā'jāu. Mama'eukwaawa rerekwara 'gā nui mama'eukwaawa pe'au. Iteu ma'e 'gā katu'oka. ²² 'Gā katu'og ire Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Peesak te je iapoa ra'e?— 'jau 'ga Juā 'ga remimonofera 'gā nupe. —Pe'je pejewau 'awamū pejejemiesagera mome'wau 'ga upe. “Iteu ma'e 'gā 'ga amafu'am ko. Ipito'om ma'e 'gā 'ga imokā'jāu. Eae'ema 'gā 'ga imamā'jāu”, pe'je ki pejewau imome'wau Juā 'ga upe— 'jau 'ga 'gā nupe. —“Iapyae'ema 'gā 'ga imuapyau ko. Amanū ma'efera 'gā nanē 'ga imoferapa ko nū”, pe'je ki imome'wau 'ga upe. “Pejetywer awi pēpoiweramū Janeruwarete 'ga imoiri pē nui. Pejejewi imoir ire 'ga remiayuwamū tepeko 'jau”, e'i 'ga 'gā nupe, “Jarejuwarete 'ga takwaap 'jau” 'jara 'gā nupe 'ga 'i ko, pe'je ki 'ga upe. ²³ “Je rerowiar awi ipoire'ema 'gā niku'ipawi futari ajemogyau”, e'i 'ga enee ko, pe'je ki 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —“Gā amū te nipo ajee mama'eaya ojeupe ijesaokaramū opoit je rerowiar awi”, e'i 'ga, pe'je ki 'ga upe. “Nakwaawi je 'ga iapoa. A'eramū je tepoia 'ga wi 'jara 'gā te nipo ajee niku'i futari ajemogyau”, e'i 'ga, pe'je ki 'ga upe imome'wau— 'jau Jejui 'ga ojeupe Juā 'ga remimurera 'gā nupe. —“Je rerowiar

awi ipoire'ema 'gā a'jea futat iku'i ajemogyau", 'jau ki pēē imome'wau 'ga upe—'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁴ A'erauwe Juā 'ga remimonofera 'gā awau ojewya nū. 'Gā orauwe Jejui 'ga Juā 'ga ree oporonupa ojepeyriwara 'gā nupe:

—Amunawe'em ipe pejewau te maran peesak 'ga rai'i? Ma'ja 'jawe te 'ga rai'i? Sā'ā juowa ywytua erojetyjetyga erekoa. Nan tee 'ga rai'i? Naani te ra'u rai'i nū?—'jau 'ga 'gā nupe. —Nanarūi futat 'ga. Ae 'jawe etee futat 'ga oje'ega nanē nū 'gā nupe. “Pejetywer awi pēpoiweramū 'ga imoiri futari pē nui”, 'jau 'ga pāwē pāwē 'gā nupe ai'i. Kūima'eteete 'gā nupe, akotee ma'e 'gā nupe 'jau 'ga akou imome'wau ai'i—'jau Jejui 'ga Juā 'ga mome'wau 'gā nupe.

²⁵ —Taity esagea sipo 'ga wereko eru-atau pēnemiesagamū rai'i? Naani. Taity esage ma'e 'gā ako 'og esage pype etee. A'ere Juā 'ga nanarūi. ²⁶ Juā 'ga 'ā Jarejuwarete 'ga mome'wararetea ako rai'i. ²⁷ Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari inuga Juā 'ga rur are rakue. “Koromū jeje'ega mome'wara 'ga” 'ea 'ga ikwasiarukaa inuga 'gā nupe rakue. “Je tomono 'ga ene renunewe kwe pewara 'gā mueapyou ene ree ene rura futarukaa 'gā nupe 'jau”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue—'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ²⁸—Aeypy 'gā wesageramū agawewi rakue. A'ere 'ā Juā 'ga 'gā nesagea apyraawi Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'awamū je rerowiaara 'ga amū Juā 'ga apyraawi. Imu'epyre'ema 'ga agawewi. A'etea 'ga je rerowiarāmū 'ga apyraawi Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū nipo 'ga je rerowiarāmū ojekukau 'gā nee—'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau u'ama.

²⁹ Aipo renupa 'gā amū 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ā enesage ore. Nitywi 'ga amū ene 'jawewara esage ma'eramū—'jau 'gā 'ga maku'iu.

Aipo 'ga renupara 'gā amū ka'aranūi ppykarera. Mytuna 'gā nanē 'ga renupa nū. Aipo 'gā Jarejuwarete 'ga je'ega renupa rakue. A'eramū 'gā ojepymīāukaa 'y pe Juā 'ga upe rakue. Mīmera 'gā juejue Jarejuwarete 'ga muorypa ajemogyau.

³⁰ A'ere amumera 'gā mara'neramū 'ga ree ojeupe Juā 'ga mome'uramū:

—Iro Juā 'ga eremome'u ore—'jau 'gā amara'neramū 'ga ree.

Fariseu 'gā amara'neramū 'ga ree, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā nanē amara'neramū 'ga ree nū. Aipo 'gā nuapoi futari mama'ea Jarejuwarete 'ga remifutar imū. A'eramū 'gā wemifutar imū etee futat oporowykyau ajemogyau.

“Pejetywer awi pepoit”, Juā 'ga ojeupe 'eramū amara'neramū etee 'ga ree. Nopoiri futari 'gā otywer awi. A'eramū 'gā awawe'em futat ojepymīāukare'ema Juā 'ga upe. Jejui 'ga remimome'ua mi-amū futat 'gā nafutari. A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

³¹ —Ma'ja 'jawe te aipo 'gā?—'jau 'ga 'gā nupe. ³²—Kunumīarūe'ema 'jawe 'gā niapyai ajemogyau. Nuenuwi 'gā ujara je'ega. Sā'ā kunumīa “soo jarejerokyau 'jau” 'eramū, “Naani. Najeataweretei je”, 'jau etee 'ā ajaupe. “Pe'je ajee sajeawotee 'ū”, 'jau 'ā kunumīa ajaupe nū. “Najejeawoteeweri futari je, a'e ako je ko”, 'jau ete 'ā kunumīa ajaupe. Nan tee futat aipo 'gā niapyai—'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe. ³³—Juā 'ga 'ā ojemi'ware'ema akou Jarejuwarete 'ga upe oporogytau rakue. A'eramū 'gā 'ā “Mama'eukwaawa 'ga wereko opir are ra'e”, 'jau 'gā 'ā 'ga upe, 'ga jemi'ware'emamū rakue—'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³⁴—A'ere 'ā je ruri Juā 'ga rewiri nū. Je 'ā tekou teojere'emamū tejemi'waa Jarejuwarete 'ga upe teporogytau. A'eramū 'gā 'ā “Emi'uu 'ā 'ga ra'e”, 'jau etee jee nū. “Itywet ma'e 'gā jekoty'aawa 'ga ra'e,

'wyrararete upe ka'aranūū pyykara 'gā jekoty'aawa 'ga ra'e", 'jau etee 'gā jee nū— 'jau 'ga 'gā nupe. —Kunumī 'jawe 'gā. Juā 'ga ree ra'ne 'gā 'ā oporomutare'emamū rakue. 'Awamū 'gā 'ā je ree nanē oporomutare'emamū nū. Kunumī 'jawe 'ā 'gā jemogyi— 'jau 'ga 'gā nupe. ³⁵—Jarejuwarete 'ga je'eg imū jane mama'e aporamū, jane pyriwara 'gā nipo 'jau: "A'jea futat. Janeruwarete 'ga 'ā i'akwaap. Sā'ā 'ga remiyuwa 'gā neko esagea", 'jau nipo 'gā janee, janereko esagea resag ire— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

Jejui 'ga ree jany kasiga reko'wokawet

³⁶ Anure fariseu 'ga amū 'ua, Simão 'jawa 'ga 'ua Jejui 'ga upe oje'ega:

—Ekwaw iki ejemi'waa ore pyri— 'jau 'ga 'ga upe.

³⁷ A'erauwe Jejui 'ga wemiyuwa 'gā nerawau ojemi'waa Simão 'ga rog ipe. A'eramū kūjā tywera ēē 'ga rera renupa. "Au 'ga ruri ūina ojemi'waa 'ga pyri" e renupa. A'erauwe ēē ojany kasiga pyyka erua. Itasiga apopyra aipo jany kasiga ryrūa, aripasi 'jawa apopyra. A'eramū ēē ipyyka erua enafu'ama Jejui 'ga py pyri.

³⁸ 'Ua ajaa'wau 'ga ree. A'eramū ēē 'ga py pireita weay pyu etee futat. A'ere ēē 'ga py mukagi u'awa pyu etee futat. A'ere ēē 'ga py sīmytea. A'ere 'ga py sīmyter ire jany kasiga reko'woka 'ga py are 'ga pyeita ipyu. Werowiamū Jejui 'ga ēē tywera moia ēē wi. A'eramū ēē 'ua otywera moiwamū ēē 'ga py sīmytea, jany kasiga reko'woka 'ga py are. Eē ku'ia ēē rerekou.

³⁹ A'eramū "ekwaw iki ejemi'waa ore pyri", 'ga upe 'jarera 'ga 'jau ojeupe: "A'jea futat sipo 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga? Ma'eramū sipo ajee 'ga kūjā tywera nokwaawi?" 'jau 'ga ūina ojeupe.

⁴⁰ A'eramū Jejui 'ga ikwaapa aipo 'ga 'e 'ga renamū. A'eramū 'ga 'jau 'ga upe:

—Morogyta mū je amome'u enee, ki Simão. A'eramū ene ikwaapa 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

—Ere ki ajee imome'wau jee 'wei— 'jau Simão 'ga Jejui 'ga upe.

⁴¹ A'erauwe Jejui 'ga mama'e mū mome'wau 'ga upe aipo ojeupe 'erauwe:

—Kūima'e 'gā amū ka'aranūū jara 'ga upe 'jau: "Ka'aranūūa emut ape ore", 'jau 'gā awau 'ga upe. A'erauwe ka'aranūū jara 'ga ka'aranūū muri 'gā nupe. Majepeja 'ga "kwaiwete emut jee", 'jau 'ga upe. Ajepeja 'ga "ināinānī'i etee emut jee", 'jau 'ga upe.

—Ko'iko'i ete nipo ka'aranūū jara 'ga ruri ojewi erawarera 'gā nupe 'jau: "Pe'je je mepyau. Teka'aranūūa ako je omono pē nupe ai'i", 'jau 'ga awau 'gā nupe.

⁴²—A'ere 'ga wi ka'aranūū rerawarera 'ga 'i etee 'ga upe: "Nitywi ka'aranūūa. Noreka'aranūūi we ore", 'jau etee erawarera 'gā ka'aranūū jara 'ga upe.

—A'eramū ka'aranūū jara 'ga 'jau 'gā nupe: "Au'je nipo ajee 'ja. Nafutari je ka'aranūūa. Nafutaru'jawi je tejeupe pēē imepya nanē nū. Najerea'aru'jawi je 'awamū ka'aranūū are", 'jau nipo 'ga 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga Simão 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga 'jau Simão 'ga upe:

—Mō 'ga te ka'aranūū jara 'ga afutarete?— 'jau 'ga Simão 'ga upe. —Ināinānī'i erawarera 'ga? Tuwiiu erawarera 'ga te ra'u nū?— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴³ A'erauwe Simão 'ga 'i:

—Tuwiiu erawarera 'ga te 'ga futarete. Ināinānī'i erawarera 'ga 'ga ināinānī'i etee afutat— 'jau Simão 'ga Jejui 'ga upe.

—A'jea futat ere. Kwaiwete te 'ā ēē tywera. Ma'eramū 'ā ēē ojewi je imoiramū je futari nanimenime. Ināinānī'i etee ity-wet ma'e 'gā ināinānī'i etee je futaa oty-

wera moir ire— 'jau 'ga 'üina imome'wau 'ga upe.

⁴⁴ Aipo 'e re Jejui 'ga ojerowaka kũjã ãe ree. Ëë ree ojerowag ire 'ga oje'ega Simão 'ga upe:

—Ereesak te 'aga kũjã ãe ra'e?— 'jau 'ga Simão 'ga upe. —Sipokwaap te 'ã jane jarejuog ipe jaresea 'oga jara 'ga remi-ayuwa jarejepyēja— 'jau 'ga Simão 'ga upe. —A'ere ako nereapoi jee nan ko. A'ere 'ã ko kũjã ãe ruri weay pyu je pyeita. A'ere 'ã ãe jepy piri re u'awa pyu etee futat jepy mukaga nũ. ⁴⁵ Eje'wyr ipe je waëmamũ ako najeretywape pyteri ape ko. Jarejamiapo 'ã nereapoi jee— 'jau 'ga Simão 'ga upe. —A'ere 'ã koa kũjã ãe ruri owaëma jee jepy sĩmytea. Jepy sĩmyteru'jau'japa. ⁴⁶ Janya ako ene imonowe'em jeakag are ko. A'ere 'ã ãe jẽmĩ jany monoi jepy are— 'jau 'ga Simão 'ga upe. ⁴⁷ —Ëë tywera 'ã kwaiwete ãe rekoramũ ra'e jepi. Ma'eramũ 'ã ãe otywera ojewi je imoiramũ je futari je rerekou— 'jau 'ga Simão 'ga upe imome'wau.

⁴⁸ A'ere Jejui 'ga 'jau kũjã ãe upe:

—Enetywera ako je omoit ene wi ko— 'jau 'ga ãe upe.

⁴⁹ Aipo Jejui 'ga 'eramũ 'ga pyriwara 'gã 'jau ajaupe:

—Awỹja a'eramũ ãe tywera moia ãe wi 'ũ?— 'jau 'gã ajaupe. —Janeruwarete 'ga etee te wapo nanuara aetywera omoit ae wi— 'jau 'gã ajaupe, “omoit je ako enetywera ene wi ko” 'e renuw ire 'gã 'jau.

⁵⁰ A'ere Jejui 'ga 'jau ãe upe:

—Je rerowiat te 'ã ape ekou rai'i. A'eramũ je 'agamũ tejerowiarãmũ ene katu'oka enetywera pe'au ene wi— 'jau 'ga kũjã ãe upe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau ãe upe:

—Ere ewau eje'wyr ipe nũ. Jaruete ene 'awamũ. Ere ewau ejewya eje'wyr ipe. Enepy'a'wyt kasi ewau ekou ne— 'jau 'ga ãe upe oje'ega.

Kũjãmera 'gã Jejui 'ga rupi 'gã ataawet

8 Anure Jejui 'ga awau akou watau amunawa moyka 'gã mu'jau:

—Pejetywer awi pẽpõiriweramũ Janeruwarete 'ga imoiri pẽ nui. A'eramũ 'ga pẽ mogyau wemiayuwamũ— 'jau 'ga awau akou 'gã nupe oporogytau. —Pejemogy esage ki Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe akou.

'Ga remimu'e 'gã awau 'ga rupi. Tusi 'gã awau 'ga rupi. Tusi 'gã etee 'ga amũ'ẽ wemiayuwamũ rakue. A'eramũ 'gã akou 'ga rewiri etee futat. ² Kũjãmera 'gã nanẽ awau 'ga rewiri nũ. Kũjãmera 'gã nanẽ 'ga ikatu'oka rakue nũ. Ojero'wu ma'e 'gã nanẽ 'ga ikatu'oka rakue, mama'eukwaawa rerekwara ãe retee rakue. A'eramũ 'gã awau 'ga rupi. Okatu'og ire 'gã awau 'ga rupi, mama'e apoawamũ akou 'ga upe, 'ga poaa akou. Ajepeja ãe rera Maria. Mari ãe rera mukũi. Matarena 'jau ãe upe. Janeruwarete 'ga okatu'oge'emamũ ãe pirowara kwaiwete ãe ree rakue, sete ãe tywera rakue. A'ere Jejui 'ga imoia ãe wi. A'eramũ ãe awau 'ga rewiri. ³ Ajepeja ãe rera Juana. Ëë mena 'ga rera Kusa. Erote 'ga roga raarana 'ga poromũ Kusaramũ. Jejui 'ga okatu'og ire Juana ãe awau 'ga rupi. Ajepeja ãe rera Susana. 'Gã pytuna 'gã awau 'gã nupi. Kwaiwete futat kũjãmera 'gã pytuna awau 'gã nupi.

Okaraemã 'gã imonou Jejui 'ga upe. Ka'aranũ, taity, temi'uram. Mĩnamũ kũjãmera 'gã imonou 'ga upe 'ga poaa.

Mama'e a'ỹi tymawet

(Mateu 13.1-23; Maku 4.1-20)

⁴ Kwaiwete 'gã 'ua ajatykau Jejui 'ga resaka. Amunap tesirũmer awi 'gã 'ua ajatykau 'ga ree. 'Gã jatykapaw ire Jejui 'ga mama'e mũ mome'wau 'gã nupe 'gã mu'jawamũ:

5—Kūima'e 'ga amū juowuuran a'ŷja momopoa oko pe. A'eramū a'ŷja mū u'aa pe pe 'ga wi. A'eramū pe rupi oo ma'e 'gā a'e are opyuga 'ga wi. Wyrā'ia nanē futat 'ua ojpa i'wau 'ga wi nū. ⁶Amumera wyy a'wyre'ema pype u'aa 'ga wi. A'eramū nipo opopoa futat numiamū. A'ere nipo ita rakuwa ijukai etee. Nitywi wejue 'yja jupe. A'eramū awau owaēma kamēsīetei ita upe. A'eramū ita rakuwa ijukau etee. ⁷Amumera u'aa juemy pype. A'eramū jua imoteu etee 'ga wi. Ikaapire'ema pype u'aa 'ūina. A'eramū jawaiwa iapisau etee. ⁸Amumera a'ŷja te aje u'aa wyy katurama pype. A'eramū opopoa. A'eramū futat nipo awau u'aramū. Kwaiwete u'aramū. Aipo 'ywa sēg i'aa 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

—Ee pejejeapyoweramū ki peapyaka katu jeje'eg are— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁹A'eramū Jejui 'ga remimu'e 'gā 'jau 'ga upe:

—Norokwaawi ore. Ma'ja are te ore mu'e ape poromū?— 'jau 'gā 'ga upe.

¹⁰A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Jeruwarete 'ga je mut pē mu'jau morogyta yau are. 'Awamū Jeruwa 'ga pē mogyi wemiayuwamū jeje'ega renupa katu katuramū, a'e je pē nupe. A'ere je morogytai etee imome'ui pē nupe pē mu'jaawamū ee. Kasi a'e pe tesirūmera 'gā we, ikwaawi erujewi ne, a'e je. Jeje'eg are eapyowere'ema 'gā wanup futat jeje'ega numiamū. A'ere 'gā naeapyoi futari ee. Amā'jāu agawewi 'gā jeremiapofer are. A'etea 'gā naeapyoi ee. Ma'eramū je 'ā morogytau etee imome'ui pē nupe pē mu'jawamū. Imome'u esage re 'gā neapyo ekoeteramū ajemogyau ee ne— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹¹—Peapyaka jeje'eg are. Tamueapyo pēē teje'eg are 'jau. Sā'ā 'ywa a'ŷja mū 'ara pe pe 'ga wi. A'ea 'ā wyrā'ia 'ua i'wau etee. ¹²Nan tee futat Janeruwarete

'ga je'ega renupara 'gā amū. 'Ga je'ega renuwi futari numiamū. A'ere nipo 'gā naeapyoi ee. A'eramū mama'eukwaawa 'wyrā'ia 'ua erowiarukare'ema 'gā nupe. “Perowiar awi”, 'jau nipo 'ua 'gā nupe. A'eramū nipo 'gā momoirukaa je rerowiar awi— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹³—Sā'ā amumera 'ywa a'ŷja 'ara wyy a'wyre'ema pype ipopora numiamū. A'eramū 'ā jawaiwa ijukau etee nū. Nan tee futat nipo 'gā amū je rerowiaa numiamū. A'ere nipo amumera 'gā nuri, “Iro ererowiat aipoa?” 'jau nipo 'ga 'ua 'gā nupe. A'erauwe nipo 'gā pōiri je rerowiar awi, je upe oporogyta awi. “Nia'wryi 'ga porogyta ra'e”, ojeupe 'erauwe nipo 'ga pōiri je rerowiar awi— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama imome'wau.

¹⁴—Amumera 'ywa a'ŷja u'aa ju pype. A'eramū opopoa futat numiamū. A'ere jua imoteu etee. Nan tee futat nipo 'gā amū jeje'ega renuwaiwi etee. A'ere nipo 'gā wemifutar are etee wea'aramū akou nū. Wea'aru'jawe'emamū nipo 'gā jeje'eg are. Ojemuorypaw are etee nipo 'gā wea'aramū akou. Okaraemā momytun are etee nanē nipo 'gā wea'aramū akou nū. A'eramū futat 'gā wea'aru'jawe'emamū nipo 'gā jeje'eg are. Jeremifutar imū nipo mama'e apowe'em futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama imome'wau.

¹⁵—Amumera 'ywa a'ŷja mū nipo u'aa wyy katurama pype. A'ea nipo awau waranupa u'aramū. Nan tee futat nipo Ku'jywa 'ga je'ega renupara 'gā neapyoramū ajemogyau ee. Wago'oramū mi-amū 'gā nopōira'uweri futari je rerowiar awi. Ojemogypyka etee futat nipo 'gā ajemogyau je ree. Jarejuwarete 'ga pājē mū etee futat nipo 'gā mama'e esage apou ajemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama imome'wau, 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga je'ega renuw are.

Arāparīn

(Mateu 5.14-16; Maku 4.21-25)

¹⁶ A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Peenup katu katu ki je'ea. Nomonyga'uweri ae arāparīna mū imyina imima mama'e 'ag are. Imony ire ae imonoi jakatupe te imyina ajuesawamū te. A'eramū ose ma'e 'gā esaka tenamū. Nan tee futat kasi jeje'ega pemim ine. ¹⁷ Mama'e jemima 'ā nepekwaawi. A'ere nipo anure te pekwaap. Sā'ā ae mama'e monoa imima imyina. A'eramū 'ā ae mū esake'ema. A'ere 'ā ae anure esaka ajaupe. Nan tee futat pēē. 'Awamū jeje'ega nepekwaawi. A'ere anure te nipo pekwaap ikwaapare'emamū.

¹⁸ Peenup katu katu ki je'ea. Jeje'eg are eapyowet ma'eramū Janeruwarete 'ga pē mueapyoi ee. A'ere 'ga jeje'eg are eapyowere'ema 'gā namueapyoi ee. Ee 'gā neapyoweramū etee te 'ga 'gā mueapyoi ee— 'jau 'ga 'gā nupe. —A'ere ee eapyowere'ema 'gā amueawera moka'jamawi etee— 'jau Jejuī 'ga 'gā nupe u'ama imome'wau.

Jejuī 'ga y ēē, 'ga rewirera 'gā netee

(Mateu 12.46-50; Maku 3.31-35)

¹⁹ 'Ga porogyta 'ga 'amamū 'ga y ēē 'ua, 'ga rewirera 'gā netee 'ua owaēma 'ga upe. A'ere mytuna 'gā nuwi 'ga porogyta renupa. A'eramū 'ga y ēē 'ure'ema 'ga rerowyka.

²⁰ A'eramū 'ga amū 'jau Jejuī 'ga upe:

—Eney ēē 'ut owaēma janeē. “Taporogyta kīā upe 'jau”, e'i eneya. Enerewirera 'gā netee ēē ruri ra'e— 'jau 'ga Jejuī 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramū Jejuī 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea— 'jau 'ga 'ga upe.

²¹ A'eramū 'ga 'jau ojepyriwara 'gā nupe:

—Jeruwarete 'ga je'ega renuparamū jerewirera 'jawe futat pejemogy jee— 'jau 'ga 'gā nupe. —Kūjāmeramū nanē Jeruwarete 'ga je'ega renuparamū jey 'jawe pejejemogyau jee nū— 'jau Jejuī 'ga u'ama 'gā nupe.

Ywyruu muojeawet

(Mateu 8.23-27; Maku 4.35-41)

²² Jejuī 'ga wemimu'e 'gā neru'aa erawau erekou eroyaapa yaruū pype.

—Soo jareyaapa 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū futat 'gā awau oyaapa.

²³ Oyaapaw ipe Jejuī 'ga osea 'upa yaruū pype. 'Ga set 'ga ruwamū ywyruua 'ua 'gā nupe. A'eramū 'y monou yara pype 'gā nupe. Yaruū matyneema werewi 'y pyu 'gā nupe.

²⁴ A'eramū 'gā Jejuī 'ga momaka:

—Ku'jyp! Ere ejua epaka kūi! Sapap jane kūi— 'jau 'gā 'ga upe.

A'erauwe futat 'ga fu'ami oje'ega ywyruu upe, 'y rajapetega upe nanē nū. A'eramū futat ywyruua wojeramū. 'Y rajapetega nanē wojeramū nū.

²⁵ A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ma'eramū te nepejemogyppygi etee je ree? Nepeesagi nipo pejejepype je rekoa ki sa? Je te 'ā areko pēē— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'gā oporesagamū etee 'ga ree.

—Ma'e pājē 'ga te jane sireko jarejepype nū'ū?— 'jau etee 'gā ajaupe. —Ywyruua te 'ā 'ga amuojet erujewi jarejewi a'i kūi. 'Y rajapetega nanē 'ga 'ā imuojea nū— 'jau 'gā ajaupe. —Ma'e pājē 'ga te nū'ū? Naesagi pa je 'ga amū je'ega ywytu upe jepi nū, ywytu muojera erujewi jepi nū— 'jau 'gā ajaupe oporesagamū 'ga ree. —Janeruwarete 'ga te wapoukat 'ga upe nū'ū— 'jau 'gā ajaupe.

Mama'eukwaawa rerekwat

(Mateu 8.28-34; Maku 5.1-20)

²⁶ Garireja ypiauu raapa 'gā awau akou. Kwe katywara 'gā 'wyrā katy 'gā awau akou. Gerasa 'jau 'gā oje'wyrā upe. ²⁷ Peuwara 'ga amū 'ua yar awi 'ga em pyrauwe 'ga repejana. Mama'eukwaawa rerekwara 'ga 'ua 'ga repejana. Aipo 'ga akou imara'ne ma'e 'jawe. Waitye'eme 'ga akou. Namutat 'ga akou. Nokoi 'ga 'og ipe. Tywy 'arimū etee futat 'ga akou.

²⁸⁻²⁹ Mama'eukwaawa 'ga pyyka 'ga rerekou. A'eramū peuwara 'gā oky-jau 'ga wi. A'eramū 'gā 'ga kupyfaa itajuu pyu. A'ere 'ga imopeni etee. A'eramū mama'eukwaawa 'ga rerawau ejaa imyina ae rekwawe'em ipe. A'e 'ga poromū 'ut Jeju 'ga resakawe u'aa 'ga rowase. A'eramū 'ga pirewara wafukaita Jeju 'ga upe:

—Jeju. Ku'jywa 'ga ra'yra 'ā ene. Maran te ore rereko ape? Ore rereko tywet kasi ape ne— 'jau mama'eukwaawa Jeju 'ga upe.

Kūima'e 'ga wi uēme'emawe 'jau poromū 'ga upe, “ore rereko tywet kasi ape ne”, 'jau 'ga upe.

³⁰ —Ma'ja te enerera?— 'jau 'ga mama'eukwaawa upe.

—Kwai 'jau 'gā oree— 'jau etee 'ga upe.

Kwaiwete 'ga pirewara. A'eramū 'gā 'ga renūina, Kwai 'jau etee 'gā 'ga upe.

³¹ —Ore monoukat kasi ape ore rereko tyweaw ipe ne— 'jau 'ga pirewara Jeju 'ga upe. —Tajaurana ywyteripe ore mono ape ore mogyau— 'jau 'ga upe.

³² Aipo 'eramū tajaurana ajemogyau muku'i te ojemi'waa. “Tajaurana pype ore mono ape ore mogyau” 'erauwe 'ga 'jau jupe:

—Pe'je ajee pejewau— 'jau 'ga 'ga pirewara upe.

A'erauwe awau.

³³ A'eramū tajaurana mama'eukwaawa ojepype ijejagamū erowawaka erajemogyau. A'eramū erawau enujāna erojypa ywy'amuku rupi eropopoa erawau eropapa 'y pe.

³⁴ A'ere tajauran are omaenun ma'e 'gā awau imome'wau 'gā nupe:

—Jeju 'ga 'ga pirewara omono tajaurana pype ko. A'eramū opapa ko— 'jau 'gā awau imome'wau 'gā nupe 'gā moy moyka.

³⁵ A'eramū 'gā awau esaka. Awau 'gā amā'jāu mama'eukwaawa rerekwarera 'ga ree. Irāā'ā 'ga renamū 'ga apygamū. A'eramū futat 'gā mopy'a'wya etee.

—Nanarūi 'ga rekoi jepi— 'jau 'gā ajaupe. —A'ere 'ga 'ā ojewi imoir ire 'ga rekoi ojekatu'oka. Ojeyrūwunepa 'ga 'ā akou 'awamū— 'jau 'gā ajaupe.

³⁶ 'Ga resakarera 'gā imome'wau tesirūmera 'gā nupe:

—Jeju 'ga mama'eukwaawa omoit 'ga wi ai'i. A'eramū 'ga 'awamū ojekatu'oka akou— 'jau 'gā 'gā nupe.

³⁷ A'eramū peuwara 'gā okyjau Jeju 'ga wi. Nokwaawi wejue 'gā 'ga porowykya. 'Ga pājēa nanē 'gā nokwaawi nū. A'eramū 'gā okyjau Jeju 'ga wi. A'eramū 'gā 'ga monou ojewi.

—Ere ejepe'au ore wi, ki Ku'jyp— 'jau 'gā Jeju 'ga upe.

A'erauwe 'ga awau u'aa yar ipe nū. A'eramū futat 'ga awau oyaapa nū.

³⁸ —Too ene rupi 'jau— 'jau mama'eukwaawa rerekwarera 'ga Jeju 'ga upe.

A'ere 'ga nuerooi 'ga.

³⁹ —Naani. Ere ewau eje'wyr ipe nū. Ekatu'okawera ekwap imome'wau ekou 'gā nupe— 'jau 'ga 'ga upe. —“Janeruwarete 'ga je katu'ok”, ere ki epytuna 'gā nupe— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'ga ojewya awau oje'wyr ipe nū. A'eramū futat 'ga okatu'okawera mome'wau akou 'gā nupe:

—Janeruwarete 'ga je katu'ok ai'i. A'eramū 'ga 'agamū je katu'oka je mogou— 'jau 'ga 'gā nupe. —A'eramū je tejua tekou pē pype nū, mama'eukwaawa tejewi enuēm ire nū— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'ga awau akou amunawarete pyterimū imome'wau peuwara 'gā nupe.

Kūjā ēē mū kūjāmuku ēē retee

(Mateu 9.18-26; Maku 5.21-43)

⁴⁰ A'eramū Jejui 'ga awau ojewya oy-aapa nū. Mytunūū 'gā ajatykau 'upa 'ga renune. A'eramū 'gā aku'iramū 'ga ree, 'ga ruramū. ⁴¹ A'eramū kūima'e 'ga amū 'ua owaēma Jejui 'ga upe. Jairo 'ga 'ua wapyka wenupy'āu 'ga rowase. Esage ma'e 'ga te Jairo 'ga. Judeu 'gā jatykaawa raarana 'ga. Jejui 'ga porogyta 'ga erowiaa. A'eramū 'ga 'ua wapyka wenupy'āu 'ga rowase, oje'ega 'ga upe.

—Ejot je'wyr ipe. Jera'jyra nipo 'ā amanū. ⁴² Ejot ēē resaka jee. Nirūi jera'jyra ēē. Kūjāmuku'ia ēē— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

—Ere ajee iruukwe. Taesak ēē enee 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

A'eramū 'ga awau 'ga rupi. Kwaiwete 'gā awau 'gā newiri. Ojopypypypyka 'gā awau.

⁴³ Nan 'gā waw ipe kūjā ēē mū 'ua Jejui 'ga rupisika. Ojero'wu ma'e ēē 'ua 'ga rewiri. Tusi kwara ēē imu'aa akou ojero'wau. Nuogi futari ēē rya ēē wi. Ymā te ēē rekoi rakue. Morofuanugara 'gā nupe ojesaukaa rakue numiamū. A'ere 'gā nokwaawi ēē karuara. Ajepeja 'ga upe ēē awau ojesaukaa nū. A'ere 'ga nānēwējēmī nokwaawi ēē wi nū. A'eramū morofuanugara mepyetea ēē ka'aranūi mateepapa ekoete ēē wi. A'ere ēē nojekatu'ogi futari. Nitywi futari muaga ēē upe. ⁴⁴ A'eramū ēē 'ua 'gā ata pype Jejui 'ga rewiri. “Kīā raity pygamū tajekatu'ok 'jau kwy”, 'jau ēē ojeupe. A'eramū ēē 'ua 'ga rupisika, 'ga

raity pypireme'ywa ppyka. A'erauwe ēē rya uoka ēē wi.

⁴⁵ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Awŷja te owyk jeraity are ra'e?— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Tee. Naje rūi— 'jau tee 'ga rewiri oo ma'e 'gā 'ga upe.

A'eramū Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Kwaiwete te 'gā 'ā ki jā. A'eramū 'gā okwaapawe'emamū. Ojopypypypyk te 'gā 'ā— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

⁴⁶ A'ere Jejui 'ga 'i 'ga upe:

—Naani. Akwaap je 'ga amū tepyyga. Jepājēa oo oporokatu'oka— 'jau etee Jejui 'ga.

⁴⁷ A'erauwe ijaruete ma'efera ēē 'jau ojeupe: “Najemima'uweri je kīā wi. Okwaap futat kīā”, 'jau ēē ojeupe. A'eramū ēē awau wapyka wenupy'āu 'ga rowase. Oyyita ēē ojemome'wau 'ga upe:

—Je ako awyk eneraity are ko. Ymā te jerya nuogi je wi. A'ere eneraity are je wygauwe iogi je wi ko— 'jau ēē 'ga upe.

⁴⁸ A'eramū Jejui 'ga 'jau ēē upe:

—Je rerowiat wejue te 'ā ape ra'e jepi. A'eramū je ako ene katu'oka ko— 'jau 'ga ēē upe. —A'eramū ki ene epy'ata'waramū ekou. Enejaruete ene ekou— 'jau 'ga ēē upe.

⁴⁹ Eē upe Jejui 'ga porogyta 'ga 'amamū, Jairo 'ga remiayuwa 'ga amū 'ua 'ga rewiri.

—Amanū enera'jyra ko. Au'je 'ga reruri re— 'jau 'ga 'ua 'ga upe.

⁵⁰ A'ere Jejui 'ga enuwi 'ga upe 'ga 'ea. A'eramū 'ga 'jau 'ga upe:

—Ene'arasig awi. Tejerowiamū je enera'jyra moferawi enee nū— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramū 'ga awau 'ga rupi.

⁵¹ Og ipe owaēmawe Jejui 'ga 'jau wewiri oo ma'e 'gā nupe:

—Peu etee futar iki pejup. Ore tee futat oroo orosou ēē resaka— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'ga rupi oo ma'efera 'gā uku-pepe etee futat 'upa. Pedro 'ga, Tiago 'ga, Juā 'ga, kūjāmuku ēē y ēē, ēē ruwa 'ga. Mīmēra 'gā etee awau osou Jejui 'ga rupi ēē resaka. ⁵²Ēē pytuna 'gā ajaa'wau ēē ree. A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pejoo'ō awi ēē ree. Oset tee ēē 'upa.

⁵³A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Ene'me awi nū'ū. Amanū futat akiko— 'jau 'gā 'ga upe.

“Amoferap nipo je ēē re'ā”, 'jau 'ga oje-upe. A'eramū 'ga poromū 'jau 'gā nupe, “Oset tee ēē 'upa”, 'jau etee 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'ga 'gā mū'jāu ojewi.

⁵⁴A'eramū 'ga awau amanū ma'efera ēē poppyka.

—Ere ejua ewya, ky'ri— 'jau 'ga ēē upe.

⁵⁵A'eramū futat ēē oferapa. A'erauwe futat ēē afu'ama. A'ere 'ga 'jau ēē y ēē upe:

—Pe'je ēē mojemi'waa— 'jau 'ga ēē upe.

A'erauwe ēē wa'yra ēē mojemi'waa.

⁵⁶Ēē ferawamū ēē jara 'gā oporesagamū ēē ree. A'eramū futat ēē ruwa 'ga 'jau oje-upe: “Amanū ako jera'jyra ako re'ā. A'ere pa 'ga 'ā jera'jyra moferawi jee nū”, 'jau 'ga ojeupe.

A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Je mome'u kasi ape kwe pe 'gā nupe ne, 'au je iapoawera ne— 'jau 'ga 'gā nupe.

Jejui 'ga wemimu'e 'gā monoawet

(Mateu 10.5-15; Maku 6.7-13)

9¹⁻²Anure 'ga wemimu'e 'gā ma-jatykau, tusi 'gā majatykau. A'eramū 'ga opā'jē monou 'gā nupe:

—Pe'je pejewau je mome'wau kwe pewara 'gā nupe. Mama'eukwaawa ki pemoit 'gā nui jeje'eg imū. Pekatu'og iki 'gā je 'jawe futat. “Je katu'og ape” 'eramū Ku'jywa 'ga pē katu'ogi pē monou wemiayuwamū, pe'je ki tesirūmera 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā

nupe. ³—Pejemama'e mū rerawawe'em futat pejejeupe. Ywyrāa miamū futat erawawe'em pejepe pe. Ka'aranūū ryrūa nanē erawawe'em nū. Pejejemi'urama nanē pēē erawawe'em futat nū. Ka'aranūū miamū pēē erawawe'em. Pejejyrūmū rerawawe'em futat 'jau. Pejepit arewara etee futar iki peroo. Nan etee te futar iki pekwap. ⁴Gā 'wyrarete upe pejewaēma majepeja 'oga pype etee futat ki pejup. Peo kasi kwe pe pejejemogyau ne. ⁵Pejeporogyta renuwe'emamū pēē kamēsiete pejewau amunaw awi. Ajepeja 'gā 'wyrarete pe pejewau nū. 'Gā nui pejewau ki pejepypapaawa penupānupā, 'yja motototoka jui. “Janeruwarete 'ga 'ā pē katu'og are ifuewet numiamū. A'ere 'ā nepefutari etee,” 'jau ki pēē pejewau pejejemogyau pejepypapaawa nupāu ajuee 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁶A'eramū 'ga wemimu'e 'gā monou mukūi juejue amunawa moy moyka. Jejui 'ga ree morogyta esagea 'gā awau imome'wau 'gā nupe. Ojero'wu ma'e 'gā katu'oka nanē nū.

Juā Batista 'ga ree Erote 'ga rea'aawet

(Mateu 14.1-12; Maku 6.14-29)

⁷⁻⁹Anure Erote 'ga, Garireja ywy pewara 'gā 'wyrāra 'ga, Jejui 'ga rera renupa. 'Ga amū Jejui 'ga remiapofera mome'wau 'ga upe. A'eramū 'ga opy'a'wyrāmū 'ga rer are. A'eramū 'ga 'jau wemiayuwā 'gā nupe:

—Aw'jya te poromū ako?— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'gā amū 'jau:

—Amanū ma'efera 'ga amunipo 'ā 'ut oferapa rai'i nū kūi— 'jau 'gā 'ga upe.

A'eramū amumera 'gā 'jau:

—Nipo ajee Juā Batista 'ga 'ut oferapa rai'i nū 'ja. Maranamū nipo Eliasi 'ga kūi— 'jau 'gā 'ga upe.

A'eramū 'gā amū 'jau:

—Tee nū'ū. Amutee 'ga te nipo nū'ū—
'jau 'gā 'ga upe. —Naokoiwera 'gā
nūi nipo nū'ū. Janeruwarete 'ga je'ega
mome'wara 'ga amū te nipo nū'ū— 'jau
'gā 'upa 'ga rera renupa.

Aipo 'gā 'e 'gā jemogyramū Erote
'ga 'ūina etee futat 'gā je'ega renupa.
A'eramū 'ga 'jau:

—Tee. A'jea futat nipo. NaJuā Batista
'ga rūi. Je te ako 'ga ajukaukat ai'i. Aju-
wonogukat 'ga ai'i. A'eramū sipo awyja
'wei?— 'jau 'ga 'ūina aipo 'eramū.

“Aesak werewi pa je 'ā 'ga nū”, 'jau 'ga
'ga rera renupa 'ūina. A'ere 'ga nuesagi
'ga.

Kanape'i me'yitawet

(Mateu 14.13-21; Maku
6.30-44; Juā 6.1-14)

¹⁰ Anure Jejui 'ga remimonofera 'gā 'ua
ojewya nū. Imome'wau 'ua Jejui 'ga upe:

—Kwe pe ako ore mono ape eje-
mome'waukaa 'gā nupe ai'i. A'eramū ore
ojero'wu ma'e 'gā katu'oka arakou ene
'jawe ai'i. Mama'eukwaawa nanē ore
imoia arakou 'gā nui ai'i nū— 'jau 'gā 'ua
wekwawera mome'wau Jejui 'ga upe.

Imome'upaw ire 'ga 'gā nerawau
ajepeja amunaw ipe, Pesaita 'jaw ipe
nū. Kwaiwete tekotee 'gā nejaa. 'Gā tee
awau. Wemimu'e 'gā tee futat 'ga erawau
numiamū.

A'ere tekotee 'gā 'ga o kwaawi futari.

¹¹ A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—Oo futat 'ga ra'e nū'ū— 'jau 'gā
ajaupe. —Pe'je soo 'gā newiri— 'jau 'gā
ajaupe.

A'eramū 'gā awau 'gā newiri. Ojeupe
'gā waēmamū Jejui 'ga oporogytau 'gā
nupe:

—Janeruwarete 'ga afutat pejetywer
awi pepoira. Pejetywer awi pepoiramū
'ga pē monoi wemiayuwamū. Najuejue
etee futat 'ga pejetywer awi pepoira
futari— 'jau 'ga 'gā nupe.

'Gā nupe oporogytapaw ire, 'ga
ojero'wu ma'e 'gā katu'oka nū.

¹² Kaaruwamū 'ga remimu'e 'gā 'jau 'ga
upe:

—Emono 'gā amunaw ipe 'gā
nemi'urama murukaa 'gā nupe. Nitywi
mama'ea 'au. “Pe'je pejewau mama'e
mua pejejeupe. Peu pekwap pejesea”,
ere 'gā nupe— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

¹³ A'ere Jejui 'ga 'i etee 'gā nupe:

—Naani. Pēē futat mama'ea pemono
'gā nupe— 'jau etee 'ga 'gā nupe.

—Nitywi mama'ea. Mukūi'i etee
ipira'ia. Sīku etee nanē kanape'ia nū.
A'ea niapoi 'gā nupe. Eneporomuriwet
nipo mama'e mua 'gā nupe? Kwaiwete
te 'ā 'gā ai' kūi— 'jau 'gā 'ga upe.

¹⁴ Kwaiwete 'gā. Sīku miu te
kūima'efera 'gā nuri 'upa 'ga porogyta
renupa. A'eramū 'gā poromū 'jau 'ga
upe: “Niapoi mama'ea 'gā nupe”, 'jau 'ga
upe.

A'ere Jejui 'ga 'i etee 'gā nupe:

—Naani. Pemojo'ok 'gā. Kwaiwete 'gā
'ā. A'eramū pēē 'gā mojo'oka. 'Au sīkwēta
'gā pemuapyk. Peu sīkwēta 'gā muapyka
'jau. Peu nanē nū. Peu nanē nū 'jau 'gā
muapykapap— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁵ A'erauwe futat 'gā 'ga je'ega rupi-
wewe futat 'gā muapyka. ¹⁶ A'ere Je-
jui 'ga kanape'i pyyka opo pe ipira'i
reewe. A'ere 'ga eramā'jāu ywau opo pe.
A'eramū 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mama'ea eremut oree. Ene te
'ā eneresage oree— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga
upe.

A'ere 'ga kanape'i mowowoka ipira
reewe imopēpena 'gā nupe. A'ere 'ga
imonou wemimu'e 'gā nupe.

—Pe'je imonou 'gā nupe— 'jau 'ga 'gā
nupe.

A'eramū futat 'gā imonou 'gā nupe.
'Gā nupe omonorauwe ojeme'yita.
¹⁷ A'eramū 'gā ojomoyka kanape'i
are ipira'i reewe. A'eramū futat 'gā
wewegamū.

—Janerewek jane ki 'ei— 'jau 'gā ajaupe. —Niapoi agawewi akiko. A'etea ojeme'yi janee 'ga omowowogamū— 'jau 'gā ajaupe. —Janeruwarete 'ga te ome'yi janee. A'eramū 'ā jarejewegamū jarejemogyau— 'jau 'gā ajaupe.

Ojemi'wapaw ire 'gā emyrera monou ijaga yrū pype. Tusi yrupemū matyneema. 'Gā jemi'wapaw ire 'ga 'gā monou 'gā 'wyr ipe nū. Opy'araypare'emamū 'gā awau ajemogyau oje'wyr ipe nū.

Pedro 'ga Jejui 'ga mome'uawet

(Mateu 16.13-20; Maku 8.27-30)

¹⁸ A'ere anurenure'i Jejui 'ga 'ūina oporogytau 'Uwarete 'ga upe ojetee'i. 'Ga porogytaaw ipe 'ga remimu'e 'gā 'ua owaēma 'ga upe. A'eramū 'gā 'ga rerowyka. A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ma'ja e'i te tekotee 'gā jee jepi?— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁹ —“Amanū ma'efera 'gā amū te nipo 'ā 'ut oferapa rai'i nū”, e'i 'gā enee jepi. Amumera 'gā: “Juā Batista 'ga te nipo 'ā 'ut oferapa rai'i nū”, 'jau 'gā enee jepi. Amumera 'gā: “Eliasi 'ga nipo 'ā 'ut ojewya rai'i nū”, 'jau enee jepi. Amumera 'gā: “Janeruwarete 'ga je'ega mome'warera 'gā amū nipo 'ā 'ut oferapa rai'i nū”, 'jau 'gā enee jepi— 'jau 'gā 'ga upe.

²⁰ —Pēē nū. Ma'ja pe'je ajee jee jepi nū'ū?— 'jau 'ga wemimu'e 'gā nupe.

A'eramū Simão Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—“Janeruwarete 'ga remimurera 'ga”, aru'e ore enee jepi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

—Je mome'u kasi ajee pejepe 'gā nupe ne— 'jau 'ga 'gā nupe.

Amanūawama mome'uawet

(Mateu 16.21-28; Maku 8.31–9.1)

²¹ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—A'jea futat pe'je. ²² Je 'ā a'jea futat pēneki'yraretea— 'jau 'ga 'gā nupe aipo ojeupe 'eramū. —Anure nipo 'gā je rereko tyweretei. Kwaiwete nipo je ree iporomutare'ema 'gā. A'eramū nipo 'gā je rerekou tyweaete. Judeu 'gā 'wyrari, mainana 'wyrari, Moisesi 'ga remik-wasiarer are moromu'jat. Mīmira 'gā nipo oporomutare'emamū je ree— 'jau 'ga 'ūina imome'wau 'gā nupe. —'Gā nipo je juka. A'ere nipo imuapya 'ara rupi Jeruwarete 'ga je moferawi etee nū— 'jau 'ga 'ūina imome'wau 'gā nupe.

²³⁻²⁴ —Jeremiayuwamū pejejekoweramū pēē jeremifutar imū etee futat mama'ea peapo. Pejegyjawe'em futat pejejereko tywer awi— 'jau 'ga 'gā nupe. —Pejemanū awi miamū pejegyjawe'em futat. Amumera 'gā nipo “Jejui 'ga rerowiaara je” 'eramū ifuwet pē apisi are. A'ere kasi “naJejui 'ga rerowiaara rūi je”, pe'je 'gā nupe ne— 'jau 'ga wemimu'e 'gā nupe. —“Tene 'gā je jukai kwy”, pe'je etee ki. “Napoirauweri je Jejui 'ga rerowiar awi”, pe'je etee ki. Jeremiayuwamū pejejekoweramū ki jeje'eg imū etee futat peko— 'jau 'ga 'gā nupe. —“Najemanūweri je Jejui 'ga mome'u are” 'jara 'gā nooa'uweri futari ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau 'ga 'gā nupe. —“Je naapoa'uweri futari mama'ea Jejui 'ga remifutar imū” 'jara nanē awawe'em ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Amumera 'gā te nipo ajee e'i “tene 'gā je jukai kwy”, e'i ajemogyau. “Napoirauweri je 'ga rerowiar awi” 'jara 'gā etee awau ywag ipe, Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau 'ga 'gā nupe 'gā mu'jau ee. ²⁵ —Okaraemā mono'og are etee ea'at ma'e 'gā nanē ni'akwaawi futari. Kwaiwete agawewi 'gā karaemā. A'ere aipo 'gā miamū nooi futari ywag ipe. Nom'yi 'gā weaa Jarejuwarete 'ga ree. Okaraemā me'yi are etee 'ga fuweramū. A'eramū 'gā awawe'em 'ga pyri. Mama'eukwaawa

rapyaw ipe etee 'gã awau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁶—Temome'u awi 'ga amũ jenosĩ re je nanẽ nipo tejenosõu 'ga wi tejewya nũ. “Je naJejui 'ga remiayuwa rũĩ” 'jara 'gã nipo okyjau je ree amanũ awi. A'eramũ je 'jau aipo 'jarera 'gã nupe: “Najeremi-ayuwa rũĩ 'ga”, 'jau nipo je 'gã nupe tejewya nũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

—Amanũ awi ikyje'ema 'gã te nipo 'jau, “Je te 'ã Jejui 'ga remiayuwa”, 'jau 'gã 'gã nupe. Aipo 'jarera 'gã te nipo je anure tejewya naenosĩ 'gã— 'jau 'ga 'gã nupe. —Anure je ruri tejewya ywagipewara 'gã netee 'awa ywy pe nũ. Mama'e tywera apoare'ema 'gã netee nipo tejua tejewya 'awa ywy pe nũ. Tejuwarete 'ga renyfuga pype je tejua tejewya anure. A'eramũ nipo 'gã 'jau jee: “Nitywi 'ga amũ ene 'jawe esage ma'e 'gã. Ene tete 'ã eneresageay oree”, 'jau nipo 'gã jee anure je jewyt je ruramũ— 'jau Jejui 'ga u'ama oporogytau 'gã nupe. —Aipo 'ara rupi futat nipo je 'i 'gã nupe, 'gã nowase. “Agera 'gã jeje'ega wanuwa ajemogyau rai'i”, 'jau nipo je 'gã nupe 'gã nowasewase— 'jau 'ga u'ama oporogytau 'gã nupe. —Tejewyru'japa te nipo je ruri pẽ nupe pẽ'wyriat pãwẽ pãwẽnamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁷—Anure nipo pẽẽ mũ je resak pejepe pejemanũme'ewe peje'wyriaramũ je rekoa. Jarejuwarete 'ga pãjẽa nipo pẽẽ mũ esaka— 'jau 'ga u'ama 'gã nupe oporogytau.

'Gã neape Jejui 'ga jesowo'gõkawet

(Mateu 17.1-13; Maku 9.2-8)

²⁸Majepeja morowykye'ema magwaw ire, Jejui 'ga awau ywyty'rarimũ oporogytau 'Uwarete 'ga upe. Muapyra 'gã etee 'ga erawau ojeupi. Pedro 'ga, Juã 'ga, Tiago 'ga. Mĩmera 'gã etee 'ga erawau ojeupi. ²⁹'Uwarete 'ga upe 'ga porogytaramũ 'ga reakwara ojesowo'gõka. 'Ga reakwara wenyfugamũ. 'Ga raitya nanẽ

waparasigamũ 'ga ree nũ. Iaparasig eny-fuk te 'ga raitya 'ga ree.

³⁰⁻³¹A'eramũ futat mukũja 'gã 'ua oporogytau 'ga upe. Ywag awi 'gã 'ua oporogytau 'ga upe. Moisesi 'ga, Eliasi 'ga retee 'ua oporogytau 'ga upe. Tata enyfuga 'jawewara ywyteripe 'gã u'ama oporogytau. Jejui 'ga manũawama mome'wau 'ga upe:

—Jerusareg ipe nipo ereo emanũmũ Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat. “Ga manũa 'gã tywera tomepey 'jau”, e'i Janeruwarete 'ga enee— 'jau 'gã 'ga upe. —“A'eramũ 'ga 'gã katu'okaramũ akou 'jau”, e'i Janeruwarete 'ga enee— 'jau 'gã 'ga upe imome'wau.

³²'Gã porogytaramũ 'ga rupi oo ma'efera 'gã osea 'upa. Poje 'gã opaka. Amã'jãmayayau Jejui 'ga renyfug are. Irãã'ã mukũja 'gã 'amamũ 'gã porogytaramũ 'ga upe. ³³Mukũja 'gã oja'wyja'wyrãmũ Pedro 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—'Awa esageay janee ra'e. 'Au etee sapyta 'jau, ki Ku'jyp— 'jau 'ga 'ga upe. —'Au etee tapỹja taruapo amũ pẽ nupe 'jau. Ene upe, Moisesi 'ga upe, Eliasi 'ga upe 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

Osera 'ga enafu'ama. A'eramũ 'ga u'akwaawe'emamũ oporogytau tyweruu 'gã nupe.

³⁴'Ga porogytarauwe ywasiga mũ 'ua ojypa 'gã nee. A'eramũ futat ywasiga 'gã mima 'gã nui. Ywasiga etee 'gã mopiryyita ojypa 'gã nee nũ. ³⁵A'erauwe futat Janeruwarete 'ga oje'ega muri imojypa ywasiga rupi 'gã nupe:

—Koromũ je ra'yrate 'ga, jeremimurera 'ga. A'eramũ ki pẽẽ pejeapyakau 'ga je'eg are— 'jau 'ga 'gã nupe, oje'ega mua.

³⁶'Ga porogytapawauwe ywasiga oje-upiapap 'gã nui nũ. Irãã'ã Jejui 'ga etee 'ga 'amamũ ojetee. Ywasiga rupi mukũja 'gã ojeupia awau. A'eramũ futat 'ga remimu'e 'gã opika etee futat.

Nomome'ui futari 'gā tekotee 'gā nupe, miamū ojewyr ire.

Kunumī 'ga katu'okawet

(Mateu 17.14-21; Maku 9.14-27)

³⁷ Ai'iwe 'gā 'ua ojypa ywyty'rar awi nū. A'eramū futat kwaiwete 'gā 'ua Jejui 'ga rowosōu. 'Ga porogyta renupa 'gā 'ua. ³⁸ Jejui 'ga resakawe kūima'e 'ga amū 'ua wafukaita 'ga upe:

—Jejui! Esak jera'yra 'ga jee. Majepei tee jera'yra 'ga. Nirūi 'ga jee. A'eramū ene ejua 'ga resaka jee. ³⁹ Mama'eukwaawa 'ga opyyk 'ga moypiwukaa 'ga muafukajukaa 'ga motyjuita 'ga juru rupi. A'ere 'ga pikapikapikau 'ga rerekou. Nopoiri futari 'ga wi. Esak 'ga jee— 'jau 'ga Jejui 'ga upe. ⁴⁰ —“Pemoit 'ga wi”, a'e futat je eneremimu'e 'gā nupe ko. A'ere 'gā nomoiri etee 'ga wi ko— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁴¹ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ma'eramū sipo pēē je rerowiare'ema pejemogyau 'ū? Ymā agawewi nā'ā je pē mu'ei re'ā. A'etea nipo 'ā naje rerowiari tāmējē 'ā pejepe. “Nokoa'uweri je pē pype namutamutat”, a'e je pē nupe jepi— 'jau 'ga tesirūmera 'gā nupe nanē nū.

A'ere 'ga 'jau kunumī 'ga ruwa 'ga upe:

—Ere 'ga rerua 'au jee. Taesak 'ga 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴² A'erauwe futat 'ga wa'yra 'ga rerua. 'Ga upe 'ga waēm ja'wyja'wyrāmū mama'eukwaawa 'ga pyyka nū. A'eramū futat 'ga retyka wyyu.

A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga pirewara upe:

—Ejepe'a 'ga wi— 'jau Jejui 'ga jupe.

A'eramū futat 'ga imoia 'ga wi. A'ere Jejui 'ga 'jau kunumī 'ga ruwa 'ga upe:

—Kweramū enera'yra 'ga nū. Jaruete 'ga nū— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴³ A'eramū esakarera 'gā oporesagamū etee futat 'ga ree.

—Mama'eukwaawa miamū 'ā pājēa. Ku'jywa 'ga taetu te 'ā pājēreteā— 'jau 'gā 'upa ajaupe.

Amanūawama 'ga imome'wau'japa

(Mateu 17.22-23; Maku 9.30-32)

Aipo resakarera 'gā oporesagamū 'ga ree kunumī 'ga katu'ogamū.

—Janeruwarete 'ga 'ā pājēreteā futat. Nitywi 'gā amū 'ga 'jawe— 'jau 'gā ajaupe.

⁴⁴ Aipo 'gā 'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pēneki'yra agawewi je 'ā. A'etea nipo Janeruwarete 'ga je pyygukat anurenure'i je ree iporomutare'ema 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga wemiayuwa 'gā nupe.

⁴⁵ A'ere 'gā naeapyoi 'ga 'eawer are. Janeruwarete 'ga namueapyoi 'gā ee. A'ere 'gā jenosī 'ga upe oporonuw are.

Esageay ma'e are 'gā mu'eawet

(Mateu 18.1-5; Maku 9.33-37)

⁴⁶ A'ere 'ga remimu'e 'gā 'jau ajaupe:

—Manamū te jane Jarejuwarete 'ga upe esage ma'eramū jarejuapyraapa?— 'jau 'ga remimu'e 'gā 'upa.

Ajaupe etee futat oporogytau. ⁴⁷ A'ere Jejui 'ga 'gā kwaawi. Ajaupe 'gā 'e kwaawi. Nuenuwi futari 'ga numiamū. A'ere 'ga ikwaawi futari ajaupe 'gā 'ea. A'eramū 'ga 'jau kunumī 'ga amū upe:

—Ere ejua 'au je pyri— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe kunumī 'ga amū 'ua 'ga repejāna 'ga rerowyka.

⁴⁸ —Peesak te kunumī 'ga 'ama je pyri?— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —'Ga ree pejejejuka esageramū je ree we futat pejejejuka esage. Je ree pejejejuka esageramū je muarera 'ga ree we futat pejejejuka esage— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama. —Aipo apoara 'gā esage ma'eramū Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—“Je jeresage” na'jara 'gā nūi esage ma'eramū Jarejuwarete 'ga upe. A'ere ajuee ojejuka esage ma'eramū te ae esage ma'eramū 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mul'jau esage ma'e 'gā nee.

**Jane poara 'gā
janepytuna 'jawe futat**

(Maku 9.38-40)

⁴⁹ A'eramū Juā 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Kūima'e 'ga amū ore aruesak mama'eukwaawa pe'aa 'gā nui ko, enerer imū ko. A'ere norepytuna 'ga rūi ko. A'eramū ore 'jau 'ga upe ko: “Ereapo awi nanuara”, 'jau ore 'ga upe ko— 'jau Juā 'ga imome'wau Jejui 'ga upe.

⁵⁰ Aipo 'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Aipo pe'je awi 'gā nupe. “Peapo awi nanuara”, pe'je awi 'gā nupe. Najanepytuna 'gā nūi numiamū. A'ere 'gā jane poari te janeporowyky apo are. A'eramū 'gā janepytuna 'jawe futat ajemogyau— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gā nupe aipo 'gā 'eramū.

Samari ywy pewara 'gā

⁵¹ Ywag ipe awawa upe iwaēm ja'wyja'wyrauwe Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Jerusareg ipe futat too 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁵² A'ere 'ga wemiayuwa 'gā mū ra'ne imonou wenune Samari ywy pe.

—Amunaw ipe pekwap 'oga mū resaka jarejee jareseawamū— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'erauwe 'gā awau. Awau 'ga owaēma amunawa mū upe. A'eramū 'gā oporogy-tau peuwara 'gā nupe:

—Jejui 'ga ore mut 'au oroseawa mū rekarukaa orojee ko— 'jau 'gā peuwara 'gā nupe. —A'ere nipo 'ga ruri ore rewiri. Ityp te oreseawa 'au?— 'jau 'gā peuwara 'gā nupe.

⁵³ A'ere peuwara 'gā 'i etee 'gā nupe:

—Nitywi pēseawa 'au nū'ū. Jerusareg ipe etee futat pekwap. Nepesera'uweri 'au— 'jau etee 'gā 'gā nupe.

Samari ywy pewara 'gā najudeu joporemūremūa rūi. Ojopypepype 'gā. A'eramū 'gā judeu 'gā futare'ema peu ojepype.

A'eramū 'gā ojewya 'ua Jejui 'ga pyri nū.

—“Nitywi pēseawa 'au”, e'i 'gā oree ko— 'jau 'gā 'ua Jejui 'ga upe.

⁵⁴ A'e renupa Tiago 'ga 'jau Juā 'ga re-tee Jejui 'ga upe:

—Jarejuwarete 'ga upe tee pa ore 'i “Tata emut 'gā nupe 'gā apisaupap”, aru'e te pa ore 'ga upe— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

⁵⁵ A'eramū Jejui 'ga amā'jāu 'gā nee:

—Ma'eramū pēē aipo 'jau ki 'ei. Naani. Aipo pe'je awi— 'jau 'ga 'gā nupe, oje'ega moywrafena. ⁵⁶—Pe'je ajee soo ajepeja amunaw ipe etee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'gā awau.

“Too ene rupi 'jau” 'gā eawet

(Mateu 8.19-22)

⁵⁷ 'Gā waw ipe kūima'e 'ga amū 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Too ene rupi 'jau— 'jau 'ga 'ua 'ga upe. —Taata tekou ene rewiri kwe pe ene orauwe 'jau— 'jau 'ga 'ua Jejui 'ga upe.

⁵⁸ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat nipo eneatawet je rupi ki sa? A'ere 'ā je najerogi te tekou a'i kūi. Kasuru'miara te 'ā ok. Ywy kwara 'ā 'ga roga. Wyrā'i nanē 'ā waityramū nū. A'eramū 'ā kaaruwauwe ojewya 'ua waity pype osea. A'ere je nanarūi. Aset ekoete te futat je tekou. Tekaarupaw ipe je tesea ekoete te futat tekou. Je 'ā pēneki'yra agawewi. A'etea 'ā je najerogi tekou. Jeremiayuwamū nan tee futat pejemogy. A'etea futat te eneatawet je rupi?— 'jau 'ga 'ga upe.

⁵⁹ A'ere Jejui 'ga oje'ega ajepeja 'ga upe nū:

—Erejet te je rupi? Naani te ra'u nū?—
'jau 'ga 'ga upe.

—Naani. Nooi je 'awauwe ene rupi. Tene jeruwa 'ga manūi ra'ne. Tejuwa 'ga manū re too ene rupi 'jau. 'Ga manū re nipo a'jea futat tekou wypyapi ene rewiri. Tejuwa 'ga manūa ra'ne je aesak— 'jau 'ga Jejuu 'ga upe.

⁶⁰ A'ere Jejuu 'ga 'i etee 'ga upe:

—Naani. Ene'me awi. 'Awauwe futat ejot je rupi. Eneruwa 'ga manūnamū amutee 'gā totym 'ga enee 'jau— 'jau 'ga 'ga upe. —Ene tereko “Pe'je pejeipoia pejetywer awi” 'gā nupe 'jaramū 'jau— 'jau Jejuu 'ga 'ga upe. —“Pejetywer awi pepoiramū Janeruwarete 'ga pē monoi wemiayuwamū” 'gā nupe 'jaramū tereko 'jau— 'jau Jejuu 'ga 'ga upe.

⁶¹ A'ere 'ga amū 'jau Jejuu 'ga upe nū:

—Tene ajee je ra'ne. Too ene rupi 'jau— 'jau 'ga Jejuu 'ga upe. —A'ere je oi tepytuna 'gā momoranupa ra'ne, “Oo je 'ga rupi”, 'jau 'gā nupe ra'ne— 'jau 'ga Jejuu 'ga upe.

⁶² A'eramū Jejuu 'ga 'jau 'ga upe:

—Je rupi iatawet ma'eramū pejot ekoete te futat je rupi pejejea jewyre'emamū futat pejejemiejarera mama'e are. Wemiejarer are eajewyt ma'e 'gā nooi futari je rupi. Eajewyt ma'e 'gā nokoarūi je mome'waramū kwe pewara 'gā nupe— 'jau Jejuu 'ga 'gā nupe u'ama.

Setētai tois 'gā monoawet

10 Anure Jejuu 'ga kwaiwete 'gā mū'jāu 'gā pytuna 'gā nui. Setētai tois etee 'ga 'gā mū'jāu. 'Gā mū'ē re 'ga 'gā mokwasi'wau. Mukūi juejue Jejuu 'ga 'gā monou amunaw ipe wenune.

—A'ere too pē newiri 'jau— 'jau Jejuu 'ga 'gā nupe. ²—Ināinānī'ī etee Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā. Kwaiwete je 'gā jemogyi Jarejuwarete 'ga kwaape'ema— 'jau Jejuu 'ga 'gā nupe. —A'eramū pēē pejeje'ega monou Jare-

juwarete 'ga upe: “Emuru'jap ejemi-ayuwa 'gā amū emome'waramū”, pe'je ki 'ga upe— 'jau Jejuu 'ga 'gā nupe. —Sā'ā juowuurana. Omonookara tywe'emamū 'ā ototokapaw ekoete. Nan tee futat nipo 'gā 'ga je'ega ojeupe 'gā imome'ue'emamū 'gā pawī etee mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejuu 'ga 'gā nupe.

³—Ma'eramū je 'ā pē monoi kwe pe, Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waukaa 'gā nupe, ikwaa'pare'ema 'gā nupe. Sā'ā kasurua tajau jarūa pyterimū isea. A'eramū 'ā tajaua iu'wau. Nan tee futat pēē. Jarejuwarete 'ga kwa'pare'ema 'gā pyterimū pese. 'Gā amū nipo amara'neramū akou pē nee. A'ere nipo je jejukai pē nee— 'jau Jejuu 'ga 'gā nupe.

⁴—Peroo kasi karaemā ne. Ka'arana nanē kasi peroo ne. Pejejemī'urama nanē kasi peroo ne. Pejejyapaawa nanē pēē erawawe'em nū. Pejejyatawe'em nanē pe aje pejeporogytau 'gā nupe nū— 'jau Jejuu 'ga 'gā nupe u'ama.

⁵—Amunaw ipe pejewaēmawe ki pe'je 'gā nupe: “Awamū Janeruwarete 'ga pē mopy'ata'wai pē mogyau”, pe'je ki pejesou pejewau 'gā nog ipe— 'jau Jejuu 'ga 'gā nupe u'ama. ⁶—Pē nee 'gā ku'iramū Janeruwarete 'ga aku'i monoi 'gā nupe. Pē nee 'gā ku'ie'emamū 'ga aku'ia nomonoa'uweri 'gā nupe— 'jau Jejuu 'ga 'gā nupe.

⁷—Pejejeupe 'oga resaukaripyra pype etee futat ki pejup. Pejejejyite'ema ajepeja 'oga pype. Pejejeupe imuripyra 'wau etee futat— 'jau Jejuu 'ga 'gā nupe u'ama. —Sā'ā ae ojeupe ojomoporowyky re ojomepya. Nan tee futat nipo 'gā pēnemi'urama muri pē nupe ojeupe pēporogyta repyramū— 'jau Jejuu 'ga 'gā nupe u'ama.

⁸—'Gā 'wyrarete upe pejewaēmawe ki pe'je 'gā nupe: “Au ore ruri Jarejuwarete 'ga porogyta mome'wau pē nupe”, pe'je ki 'gā nupe. “Pe'je ajee pejejuu 'ga imome'wau ore” 'eramū peu

pejepytau pejejupa imome'wau 'gā nupe. 'Gā 'wyr ipe etee futat pejemogyau pejeupe mama'e muripyra 'wau etee—'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama oporogytau.

⁹—Ojero'wu ma'e 'gā ki pekatu'ok. Jarejuwarete 'ga ree pēē 'gā mu'jau. “Werowiarāmū 'ga pē mogoi wemiayuwamū”, pe'je ki 'gā nupe—'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

¹⁰⁻¹¹—Pejewau nipo 'gā 'wyrarete mū upe pejewaema. A'eramū nipo 'gā “noreporenuwiweri ore Jarejuwarete 'ga je'eg are”, 'jau nipo 'gā pē nupe. A'eramū ki pe'je 'gā nupe: “Janeruwarete 'ga 'ā wemiayuwamū pē futat numiamū. A'ere 'ā nepefutari etee 'ga”, pe'je ki 'gā nupe. “A'eramū nipo 'ga anure pē mu'arasiga pē mogyau”, 'jau ki pēē 'gā nupe—'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama. —A'eramū pēē 'gā 'wyrarete pyterimū pejewau pejemogyau pejepypapaawa nupānupāu, 'ya motototoka jui. “Janeruwarete 'ga 'ā ifuwet pē katu'og are futat numiamū. A'ere 'ā nepefutari etee”, pe'je ki pejewau—'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

¹²—A'jea futat je 'i. Anure, wowase pē majatykaaw ipe nipo Janeruwarete 'ga Sodom ipewarera 'gā nereko tyweretei nū. Sodom ipewarera 'gā itywetywet Janeruwarete 'ga upe rakue. A'eramū 'ga 'gā nerekou tyweaete 'gā tywer are nipo. A'ere “Noreporenuwiweri ore Jarejuwarete 'ga je'eg are” 'jara 'gā Sodom ipewara 'gā tywera apyraawi. A'eramū 'ga a'eramū nipo 'gā nerekou tyweaete nū Sodom ipewarera 'gā apyraapa—'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

Jejui 'ga je'ega moywyrafenawet

(Mateu 11.20-24)

¹³A'eramū 'ga 'jau 'Uwarete 'ga ree oporomutare'ema 'gā nupe:

—A'e je ki 'ei pēporiay'i 'ā pejemogyau numiamū a'i kūi. Korasī pewaramū, Pesaita pewaramū. Mīmer ipewaramū 'ā pēporiay'i pejemogyau

numiamū. Pē'wyr ipe ako je Jarejuwarete 'ga mome'ui tekou pē nupe ikue numiamū. Ojero'wu ma'e 'gā katu'oka ako tekou pē neape ikue numiamū. A'ere ako nepēporenuwiweri jeje'eg are ikue. Nepēporiweri ako pejetywer awi ikue. Pejetywera retee ako pēē ikue. Tiro pe 'gā katu'og ire amunipo 'ā peuwara 'gā pōiri otywer awi rakue. Sidom ipe nanē je iapo re amunipo 'ā peuwara 'gā pōiri futari otywer awi rakue. Tanimuga amunipo 'ā 'gā wereko wapyte'rarimū otywer awi opōira resaukaawamū. A'ere ako je 'au agawewi iapoi tekou pē'wyr ipe ikue. A'etea ako nepepōiri pejetywer awi ikue—'jau Jejui 'ga u'ama 'gā nupe.

¹⁴—A'eramū nipo Jarejuwarete 'ga pē majatykaawa 'ara rupi Tiro pewara 'gā majatykau wowase. A'eramū nipo 'ga 'gā nerekou tyweaete. Sidom ipewarera 'gā nanē nipo 'ga erekou tyweaete nū. 'Gā tywer are wejue nipo 'ga 'gā nerekou tyweaete etee. A'ere nipo 'ga pēē te pē nereko tyweretei kwaiwete. Pēē te 'ā neperowiari 'ga, 'ga pājē resakareramū miamū—'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

¹⁵—Pēporiay'i pejemogyau numiamū, a'e je 'ā pē nupe, Kafanaū pewaramū nanē nū. “Ore Kafanaū pewaramū oreesage. A'eramū ore arawau ywag ipe”, pe'je pejejaupe numiamū. A'ere je 'i pē nupe: Mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'eramamū futat pēē, a'e je 'ā pē nupe—'jau Jejui 'ga Kafanaū pewara 'gā nupe. —Nepepōiri te 'ā pejetywer awi. A'eramū pēē pejewau mama'eukwaawa rapyaw ipe futat—'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹⁶A'eramū 'ga 'jau wemimu'e 'gā nupe: —Pe'je pejewau jeporogyta mome'wau kwe pe 'gā nupe—'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama. —A'eramū pē nee wapyaka ma'e 'gā je ree nanē futat wapyakau nū. Pēje'ega renupara 'gā futat jeje'eg are nanē wapyaka nū—'jau 'ga 'gā nupe. —Pēje'ega renupare'ema

'gã je ree nanē nuapyakai nū— 'jau Jeju'i 'ga 'gã nupe. —Je renupare'ema 'gã nanē futat je muarera 'ga nuenuwi nū— 'jau Jeju'i 'ga 'gã nupe u'ama.

**Setētai tois 'gã
wekwawera mome'uawet**

¹⁷ A'eramū Jeju'i 'ga wemimū'ēmera 'gã monou kwe pe, 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga porogyta are. Setētai tois 'gã awau kwe pe 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga porogyta are. Anure 'gã 'ua ojewya nū. 'Gã ku'ia 'gã nerekou. A'eramū 'gã 'ua 'jau Jeju'i 'ga upe:

—Mama'eukwaawa miamū futat ore oromoit arakou 'gã nui ai'i— 'jau 'gã 'ua 'ga upe imome'wau. —“Jeju'i 'ga rer imū ore pē moiri 'gã nui”, 'jau ore mama'eukwaawa upe ai'i— 'jau 'gã 'ua imome'wau Jeju'i 'ga upe.

¹⁸ Aipo ojeupe 'eramū Jeju'i 'ga 'jau 'gã nupe:

—A'jea— 'jau etee futat 'ga 'gã nupe ojeupe imome'uramū. —Ymā te je mama'eukwaawa 'wyrira resagi ikue, ywag awi tut i'ara resagi ikue, Satanasi turi 'ara resagi ikue. Sā'ā tupā werawa 'ara. Nan tee futat i'ari. Janeruwarete 'ga imuēma imua imomoa ikue. A'eramū je a'eramū esaka ikue. Janeruwarete 'ga ipājē renuēma jui ikue. A'eramū ināinānī'ī etee erekou. Ma'eramū 'ā emiyuwa pemoit 'gã nui rai'i. Tepājēa te ako je omono pē nupe ai'i. A'eramū 'ā pēē imoia pejejemogyau 'gã nui rai'i— 'jau Jeju'i 'ga 'gã nupe. ¹⁹—Ma'eramū 'ā mama'eukwaawa 'wyrira ipājēa niapoa'uweri pē nupe. Jeje'eg imū peata pē nekoramū mama'eukwaawa 'wyrira nepē apisiukari mama'e tywera upe— 'jau Jeju'i 'ga 'gã nupe u'ama. —A'eramū nipo pēē pejepyruaga agawewi futat moi are. A'eramū nipo pē u'wau agawewi. A'etea nipo nepemanūi jupe. Jawa'jyra nipo pē piau agawewi. A'ere nipo naya'uweri pē nupe— 'jau Jeju'i 'ga

'gã nupe u'ama oporogytau. —Jeje'eg imū peata pē nekoramū nitywa'uweri mama'e tywera pē nupe. Ma'eramū 'ā a'jea futat mama'eukwaawa pemoit pejejemogyau 'gã nui. ²⁰ A'ere kasi a'e are pejerowiaraip pejejee pejejemogyau ne. Jeremiayuamū wejue te pejemogy. Ma'eramū 'ā pēku'i pejejemogyau— 'jau Jeju'i 'ga u'ama 'gã nupe oporogytau. —Jeremiayuamū pēnera jekwasari 'upa jeka'aran are ywag ipe. A'e are ki pēku'i pejejemogyau jeremiayuamū— 'jau Jeju'i 'ga 'gã nupe.

Jeju'i 'ga ku'iawet

(Mateu 11.25-27)

²¹ Janeruwarete 'ga pājēa Jeju'i 'ga rerekou. A'eramū 'ga a'eramū aku'iramū akou oje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Kiapi'ni. Ene 'ā mama'e jararetea. Ene 'ā ywag ipewara mama'e jara. Ywy pewara jara nanē 'ā ene nū. Ene te 'ā mama'e jararetea. Nai'akwaap ma'e 'gã etee rūi 'ā eremueapyo jeje'eg are. Akotee ma'e 'gã na'ne 'ā eremueapyo ee nū. I'akwaap ma'e 'gã jēmī 'ā ene imueapyowe'em ee. Ejemifutar imū etee futat 'ā ene akotee ma'e 'gã mueapyo ee. Nanuara futat te 'ā erefutat rakuē— 'jau 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe. —Ma'eramū 'ā itywera 'gã etee futat eremueapyo ee— 'jau 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe.

²² 'Uwarete 'ga upe oje'eg ire Jeju'i 'ga 'jau wemiyuwa 'gã nupe:

—Jeruwarete 'ga je mu'akwaap mama'e are ikue. Ma'eramū je 'ā ikwaawi— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

—Jeruwarete 'ga je kwaap katu katu futat. Nitywi 'ga amū je kwaapara mū. Jeruwarete 'ga etee te je kwaap— 'jau Jeju'i 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau. —Je 'ā Tejuwa 'ga akwaap katu katu futat. A'ere 'ga nitywi amū je 'jawewara Jeruwa 'ga kwaapa katu katuara 'ga— 'jau Jeju'i 'ga 'gã nupe. —Ma'eramū je 'ā tejemipyyrūmera 'gã mu'ei Tejuwarete

'ga ree. A'eramū 'gā a'eramū 'ga kwaapa je pyri— 'jau 'ga 'gā nupe.

²³ A'eramū Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gā nupe etee:

—Jeporokatu'okawera 'ā peesak. Mama'eukwaawa rerekwara 'gā katu'oga nanē 'ā pēē esaka nū. Ma'eramū 'ā pēku'i pejejemogyau— 'jau 'ga wemimu'e 'gā nupe. ²⁴—Janeypy 'gā 'ā iporesagiwēt futat jeremiapo are rakue numiamū. A'ere 'ā 'gā manūi erujewi je rure'emauwe rakue. 'Gā 'ā oporenuwiweramū jeje'eg are rakue numiamū. A'ere 'ā 'gā manūi erujewi je rure'emauwe rakue— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gā nupe. —Pēē 'ā jeremiapoa peesak katu katu. Ma'eramū 'ā 'gā ku'ia peapyraap— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama.

Ajuee ajemuaēm ma'e

²⁵ A'eramū Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'ga amū 'ua oporonupa ee Jejui 'ga upe. “Tomojenosī Jejui 'ga 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe numiamū.

—Maran ae awau Jarejuwarete 'ga pyri ki 'ei? Emome'u jee 'i— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁶ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'ja e'i Moisesi 'ga ka'aran are ikwasiaa inuga rakue? Eremogyta nipo jepi? Maran enereapyo ee?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁷—Aipo e'i futat 'ā Moisesi 'ga ka'aran are ikwasiaa inuga rakue. “Peenup Jarejuwarete 'ga je'ega. Pēporomutat Jarejuwarete 'ga ree a'jea futat. Mama'ea peapo 'ga upe, 'ga remifutar imū. Pejejea'aramū pejejemogyau 'ga ree 'gā nee pejejea'ara apyrapa. Aipo aporamū nipo pejeporomutaramū 'ga ree a'jea futat”, e'i 'ga ka'aran are rakue. “Pēporomutat pejepyriwara 'gā nee pejejee pejeporomutara 'jawe etee futat”, e'i 'ga 'ā

ka'aran are inuga janee rakue— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁸—A'jea futat aipo 'ea— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Namutar iki peapo. A'eramū pejewau Jarejuwarete 'ga pyri pejemanū re— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁹ A'eramū 'ga 'jau Jejui 'ga upe nū:

—A'eramū je maranuara 'gā nee tepota'waramū ki 'ei? Awŷja je pyriwaramū ki 'ei?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

³⁰ A'eramū kwe pe etee Jejui 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe nū, 'gā mu'jau ajuee 'gā pojejuka are.

—Kūima'e 'ga 'ut amū akou ojypa Jerusareg awi. Ajepeja amunaw ipe 'ga 'ua numiamū, Jeriko pe 'ga 'ua numiamū. A'ere 'ga ruaw ipe muna'ywa 'gā 'ga rekoari. A'eramū muna'ywa opokoka 'ga ree. 'Ga raitya mosoka 'ga wi 'ga nupānupāu 'ga monou 'ga nuga. 'Ga jukaaipa 'ga rejaa inuga peyse pe. ³¹ A'eramū mainana 'ga amū awau akou pe rupi. Awau owaēma 'ga upe. Irāā'ā 'ga ruwamū peyse pe. Amā'jāu etee 'ga ree. Okwapa etee 'ga pyu. A'ere mainana 'ga nokoi 'ga ree. Awau etee 'ga pyu. ³² A'ere 'ga amū 'ua nū. Levi 'ga juapyrera 'ga amū 'ua 'ga pyu nū. 'Gā pytuna 'ga futat numiamū. A'ere nānēwējēmī 'ga nokoi 'ga ree. Okwapa etee 'ga pyu nū— 'jau 'ga imome'wau 'gā nupe.

³³—A'ere Samari ywy pewara 'ga 'ua pe rupi akou. Na'ga jekoty'aawa 'ga rūi agawewi. 'Ga ree iporomutare'ema 'ga agawewi.[§] Inupāmyrera 'ga judeua. A'etea Samari ywy pewara 'ga inupāmyrera 'ga resakawe ajemuaēm 'ga ree. ³⁴ A'eramū 'ga opytau 'ga ree. Na'ga remiesaga 'ga rūi agawewi. A'etea 'ga opytau 'ga ree. Oporiaramū 'ga ree. Iporiay'i 'ga 'upa 'ga upe. “Maran poko ene i'?” 'jau 'ga 'ga upe.

[§]10:33 Ymā judeu 'gā niporomutari Samari ywy pewara 'gā nee rakue.

—“Muna'ywa opokok je ree ki 'ei, jekaraemā areewi ki 'ei”, 'jau 'ga 'ga upe.

—A'eramū futat 'ga muagy monou 'ga ree, 'ga pi'rokawer are. Muaga 'ga ree imono re ifaa 'ga wi. A'ere 'ga 'ga monou kawaru'i 'arimū, weymawa 'arimū 'ga rupia. A'eramū futat 'ga 'ga re-rua crowaēma ae seawa 'og ipe. A'e pe futat 'ga 'ga fuanuga 'ga rerekou.

³⁵—Ai'iwe 'ga, oo enune, oka'aranūū monou 'oga jara 'ga upe. “Efuanug 'ga jee. Maran gatu nipo owaēme'ema ka'aranūūa jupe. Jupe iwaēme'emamū tejewya tameypyap ene 'jau”, 'jau 'ga 'oga jara 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

³⁶ Imome'upaw ire Jejui 'ga oje'ega moromu'jara 'ga upe nū:

—Muapypa 'gā inupāmyrera 'ga re-saka. Maranuara 'ga ajemuaēma 'ga ree? 'Ga pytuna 'ga te ajemuaēma 'ga ree?— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

³⁷—Naani. 'Ga pytune'ema 'ga futat ajemuaēma 'ga ree, ojejukau 'ga ree— 'jau 'ga 'ga upe.

—A'jea futat. 'Ga pytune'ema 'ga futat ojejuka 'ga ree. A'eramū pēē nanē iapou nan— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Nan aeresage jejukai ajuee. Namutar iki pēē nanē peapo nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

A'eramū moromu'jara 'ga awau nū.

Jejui 'ga awau Marta ēē 'wyr ipe

³⁸ Aipo mome'upaw ire Jejui 'ga wemimu'e 'gā nerawau ajepeja amunaw ipe nū. Marta ēē rog ipe awau osou.

³⁹ ēē kypy'yra ēē, Mari ēē awau wapyka Jejui 'ga pyri, 'ga porogyta renupa 'ūina.

⁴⁰ A'eramū Marta ēē kumi apou erekou. A'eramū ēē 'jau ojeupe: “Koo. Je tee 'i nipo aje ako mama'e apou jarejee”, 'jau ēē. “Maran tete Mari kynā nuapoi mama'ea je pyri. Wapyg etee pa 'ā kynā 'ūina kīā pyri nū”, 'jau ēē ojeupe.

A'eramū ēē 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Emut kynā je poaa. Je etee ako teporowykyau. “Ekwap ēē poaa mama'e apou”, ere kynā upe jee— 'jau ēē Jejui 'ga upe.

⁴¹—Naani. Ene te 'ā eporowyky are etee enerea'at. Epytu'u'i jui. Erejemuaēma awi eporowyky are etee— 'jau 'ga ēē upe. —Tene Mari ēē reni. Jeporogyta are ēē porenuiwiramū. Jaruete ēē reni je renupa, jeporogyta are wea'aramū— 'jau 'ga ēē upe.

⁴²—Ene te 'ā mama'e apoawamū etee ereko rakue. ēē jeje'ega renuparamū etee ako. ēē te 'ā oporowyky esagea wesak ojeupe. Nomomoirā'uweri 'gā ēē jui— 'jau Jejui 'ga ēē upe 'ūina.

Jarejuwarete 'ga upe 'gā je'eg are

'gā mu'eawet

(Mateu 6.9-15; 7.7-11)

11 Anure Jejui 'ga 'ūina oporogyta 'Uwarete 'ga upe. 'Ga pig ire 'ga remiayuwa 'gā 'jau 'ga upe:

—Ore mu'e ape Jarejuwarete 'ga upe oroje'eg are ki jā— 'jau 'gā 'ga upe. —Sā'ā Juā Batista 'ga wemiayuwa 'gā mu'ea rakue. Nan ore mu'e ape, ene taetu— 'jau 'gā 'ga upe.

² Aipo ojeupe 'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Nan iki peporogyta 'ga upe: Kiapi'ni. Oroje'eg ore arajupa enee. Tene muoryp ki 'gā najuejue etee. Kamēsiete ki 'gā najuejue etee tene rerowiat ajemogyau.

Kamēsiete tere'yi 'wryriamū oree najuejue etee 'jau.

³ Awamū ki mama'ea emut oree oreremi'uramamū.

⁴ Norerea'aru'jawi ore mama'ea tywera orojeupe 'ga iapoawer are.

A'eramū ki ene ejea'aru'jawe'emamū ore-tywer are.

Ore mamuakat futar iki ape mama'ea tywera apoe'em are,

pe'je ki Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega—
'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

⁵A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Jarejuwarete 'ga upe pejeporogyta awi kasi pepoit futar ine. Ojewi pe-poire'emamū nipo 'ga mama'e esage muri pē nupe— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama.

A'ere 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe nū, 'gā mu'jawamū nū:

—Sā'ā nipo kūima'e 'ga amū rura iwaēma opytuna 'ga upe ypyaje. A'eramū nipo 'gā osea ajemogyau. A'eramū nipo 'ga 'ga momaka. ⁶“Kanape'ia emut amū jee. Muapyra kanape'ia emut jee. Jepy-tuna 'ga 'ut amū owaēma jee. A'ere ni-tywi mama'ea 'ga upe. A'eramū je tejua, emut amū mama'ea jee, 'jau enee”, 'jau nipo 'ga 'ga upe. ⁷A'eramū nipo oset ma'e 'ga 'jau ajaupe: “Aset je tejupa. Na-jefu'amiweri je. Jera'yra 'gā oset 'upa. Awopytym je 'okwara ko”, 'jau nipo ta'yt ma'e 'ga ajaupe.

⁸—A'ere nipo 'ga pytuna ojero'waro'wau etee 'okwara mopoga u'ama 'ga upe wojere'emamū. Pog pog pog. A'eramū nipo 'ga omogerukare'emamū afu'ama, kanape'i monou 'ga upe, opytuna 'ga omogerukare'emaue.

⁹—A'eramū je 'jau pē nupe: Nan tee futar iki pejemogy pejeje'ega Jarejuwarete 'ga upe pejejere'emamū. A'eramū 'ga pēnemifutara mua pē nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

—Ojeupe pēē mama'e renūjamū Janeruwarete 'ga imuri pē nupe. “Je poar ape” ojeupe 'eramū 'ga pē poari futari. Kamēsiete 'ga pejepeare'emamū, pejeje'ega pejejemogyau pejejere'emamū 'ga upe. Sā'ā mama'e 'ara ae wi. A'eramū 'ā ae ijaramū awau ekaa. Esag ire tāmējē 'ā ae opoia ekar awi. Nan tee futar iki pēē, pejeje'ega pejejere'emamū futat 'ga upe mama'e renūi awi. A'eramū 'ga

mama'e mua pē nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

—'Okwara mopogara 'ga 'jawe ki peko. 'Okwara rawopytymo'wog ire etee 'ga poiri imopog awi. Nan tee futar iki pēē. Pepoit kasi 'ga upe pejeporogyta awi ne. A'eramū 'ga pē poari futari— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹⁰—“Mama'e emut amū jee” 'jara 'gā nupe 'ga imuri futari. “Je poar ape” 'jara 'gā 'ga opoat futat. Ojeupe peje'egamū 'ga je'egi futari pē nupe— 'jau 'ga u'ama 'gā nupe oporogytau.

—Pejenosī kasi mama'ea 'ga upe enūina ne. Mama'e esage tee te 'ga amut pē nupe. Namura'uweri 'ga mama'e tywera pē nupe. ¹¹Sā'ā pēē. “Mama'e emut amū jee, Kiapi'ni”, pejeja'yra pe-jejeupe i'eramū mama'e katurama etee imonoa pejeja'yra upe. Nan tee futat Janeruwarete 'ga mama'e esagea etee imuri pē nupe, “mama'e esagea emut jee” 'eramū. Moja sipo pemono pe-jeja'yra upe, “ipira emut jee” 'eramū? Naani. Mama'e esagea etee te pemono pejeja'yra upe. ¹²“Wyraupi'a emut amū jee” 'eramū sipo jawa'yra pemono pe-jeja'yra upe? Naani. Nepemonoa'uweri jawa'yra pejeja'yra upe. Nan tee futat Ku'jywa 'ga— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

¹³—Pēē 'ā aetywera agawewi. A'etea 'ā mama'e esagea etee pemono pejeja'yra upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Nan tee futat peapo numiamū. A'ere Ku'jywa 'ga te mama'e esagerete muri pē nupe “mama'e esagea emut oree” ojeupe pēē 'eramū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama. —U'agesagea miamū futat 'ga amut pē nupe, “Emut E'agesagea jee” ojeupe 'eramū— 'jau 'ga oporogytau 'gā nupe.

Mama'eukwaawa rerekwat

(Mateu 12.22-30; Maku 3.20-27)

¹⁴Oporogytapaw ire Jejui 'ga mama'eukwaawa pe'au erekwara 'ga

wi. A'ea 'ga moje'egukare'ema 'ga mogou. Ije'ege'ema 'jawe 'ga pirowara 'ga mogou. A'eramū 'ga ojewi ipe'a re oje'ega nū. A'e resakarera 'gā oporesagamū ajemogyau 'ga ree.

¹⁵ A'ere 'gā amū “o'meramū te 'gā i”, 'gā i etee ajaupe:

—Mama'eukwaawa 'wyrriara je'eg imū te 'ga 'ga pirowara moiri 'ga wi— 'jau 'gā ajaupe. —Pesepu je'eg imū te 'ga imoiri 'ga wi— 'jau etee esakarera 'gā ajaupe.**

¹⁶ A'eramū peuwara 'gā 'jau 'ga upe:

—Oreremiesage'ema eapo amū oree.

A'e resaka “A'jea futat ra'e”, taru'e enee 'jau. “Janeruwarete 'ga opājē muri 'ga upe ra'e”, taru'e enee 'jau— 'jau 'gā 'ga upe numiamū.

A'ere 'ga nuapoi 'gā nupe. “Mama'e tywera siapoukat esaka 'ga upe jarejee 'jau”, 'jau 'gā ajaupe numiamū. A'ere 'ga nuapoi 'gā nupe. ¹⁷ Okwaap 'ga 'gā je'eg jemima ojee. A'eramū Jejui 'ga aipo 'jau etee 'gā nupe:

—Maran sipo 'gā amū a'eramū ojo'oka oywy pype ajamueu? Ajaupi etee futat ajuapisaupap, ojomateepapa ajaupi etee futat— 'jau Jejui 'ga u'ama oporogytau 'gā nupe. —Maran sipo a'eramū ajepeja amunaw ipewara 'gā ojo'oka ajaupi etee futat ajuapisawamū?— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

¹⁸—Nan iapo re amunipo 'ā mama'eukwaawa remiayuwa ojomateepawi ajaupi etee futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ¹⁹—“Pesepu pājē mū 'ga mama'eukwaawa pe'ai 'gā nui”, 'jau ako pēē jee ko. A'eramū je 'jau pē nupe: Ma'ja pājē mū ajee pēnemiayuwa 'gā mama'eukwaawa pe'ai 'gā nui? NaJaneruwarete 'ga pājē mū rūi nipo 'gā imoiri 'gā nui?— 'jau 'ga 'gā nupe. ²⁰—Je nanē futat 'ā Jarejuwarete 'ga pājē mū etee je 'ā

imoiri 'gā nui. A'eramū pēē a'e are je kwaapa. “Janeruwarete 'ga remimurera 'ga te nipo 'ā”, 'jau amunipo 'ā pēē jee— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama.

²¹—Ifuakat ma'e 'ga 'ā u'ywa renu'ama 'okwar ipe woga rarūmū. A'eramū 'ā muna'ywa osowe'em. ²² A'eramū ifuakararete ma'e 'ga 'ua 'ga muajāna 'ga monou 'ga retyka u'ywa pojekau 'ga wi. A'eramū futat osou 'ga karaemā upe. A'eramū futat 'ā erawau ime'ega ajaupe— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau.

—Mama'eukwaawa 'wyrriara ifuakat ma'e 'jawe. Ipājē futat numiamū. A'ere Janeruwarete 'ga te pājērete. Mama'eukwaawa 'wyrriara pājē te 'ga wapyraap. Ma'eramū 'ā ae Jarejuwarete 'ga pājē mū mama'eukwaawa pe'ai 'gā nui— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama, oporogytau.

²³—Je ree iporomutare'ema 'gā najeremiayuwa rūi— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Jeporowyky are je poare'ema 'gā naje upe rūi oporowyky. Mama'eukwaawa upe te 'gā porowyky— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Werekwarera upe mama'eukwaawa jewyawet

(Mateu 12.43-45)

²⁴ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pē nui omoir ire mama'eukwaawa nipo ioi ywy ak'yme'ema rupi opytaawa mū rekaa akou. A'eramū nipo opytaawa mū resake'emawe 'jau ojeupe etee futat nū: “Maran te 'ā nooi tejekwawer ipe etee futat tejewya nū 'i?” 'jau nipo ojeupe. ²⁵ A'eramū nipo ojewya 'ua werekwarera 'ga resaka. Erekwarera 'wyrriar amuteeramū nipo akowe'em ee. Ijekatu'oguu tuwamū. ²⁶ A'eramū nipo opytuna majatykau awau. Sete

** 11:15 Mama'eukwaawa 'wyrriara rera mukūi tapy'yja je'eg imū. Satanasi 'jawamū, Pesepu 'jau nū.

nipo opytuna rerua. A'ea te nipo ityw-
erete. A'eramū te nipo erekwarera 'ga
te'arareteramū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe
imome'wau. —A'ere Janeruwarete 'ga
'Agesagea mama'eukwaawa rerekwarera
pype ose re mama'eukwaawa noseu'jawi
'ua nū— 'jau 'ga 'gā nupe.

Jejui 'ga rerowiaara 'gā ku'ia

²⁷ A'ere Jejui 'ga oporogytapaw ire
kūjā ēē mū mytun awi wafukaja mua 'ga
upe:

—Iku'i nipo eney kynā nanimenime
ene ree— 'jau ēē wafukaja mua 'ga upe.

²⁸ Aipo ojeupe 'eramū Jejui 'ga 'jau ēē
upe:

—A'jea futat nū ī. Iku'i futat ēē je ree
nū ī— 'jau 'ga ēē upe. —Je rerowiaara 'gā
taetu nipo ēē ku'i wapyraap— 'jau 'ga ēē
upe.

Aeremiapoe'ema fariseu 'gā enūinawet

(Mateu 12.38-42; 16.1-4; Maku 8.11-13)

²⁹ Ojee 'gā jatykapaw ire Jejui 'ga
oje'ega 'gā nupe nū:

—'Awauwaramū miamū 'ā nepēa'wyrī
futari pejejemogyau 'ga upe— 'jau 'ga
'gā nupe. —Oremeriapoe'ema eapo amū
oree, pe'je 'ā jee numiamū. A'e resaka
“A'jea futat Janeruwarete 'ga opājē muri
'ga upe ra'e”, taru'e enee 'jau, pe'je
'ā jee numiamū. A'ere je naapoa'uweri
mama'ea pē nupe pēnemiesagamū— 'jau
Jejui 'ga 'gā nupe. —Juna 'ga ree etee je
pē muea'ari pē mogyau— 'jau Jejui 'ga
'gā nupe. ³⁰—Sā'ā ipira Juna 'ga mokona
rakue. A'eramū 'ā imuapyra 'ara rupi 'ga
rerua eropy'apojyau rakue. Nan tee fu-
tat je ferawi imuapyra 'ara rupi. Je manū
re nipo Janeruwarete 'ga futat je mofer-
apa imuapyra 'ara rupi Juna 'ga 'jawer-
imū etee futat. Aiporamū tāmējē te nipo
pekwaap. “Na pa je Janeruwarete 'ga 'ga
muri rakue”, 'jau nipo pēē jee je feraw
ire— 'jau 'ga 'gā nupe.

³¹—Wowase pē majatykaaw ipe
Janeruwarete 'ga 'jau pēē mū nupe.
“Ko 'gā esage ra'e. Werowiat wejue
'gā jera'yra 'ga. A'eramū je 'gā mua
tejemiyuwamū. A'eramū 'awamū 'gā
'ua osou ywag ipe je pyri. Jera'yra 'ga 'gā
werowiat rakue”, 'jau nipo 'ga pē nupe.
“Ko 'gā te aje nia'wyrī. Nuerowiari
'gā jera'yra 'ga rakue”, 'jau nipo 'ga
pē nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.
—Aipo 'eramū nipo Sepa ywy pewara
'wyrīara ēē 'jau pē nupe: “NaKu'jywa
kiā remiyauwa rūi agawewi je ikue.
A'etea je ojot muku awi Sarumāu kiā
je'ega renupa ikue”, 'jau nipo ēē pē
nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —“A'ere
'ā Jejui kiā rekoī agawewi pē pype
rakue. I'akwaap ma'e kiā jēmī. A'etea 'ā
nepeanuwi kiā je'ega rakue”, 'jau nipo
ēē oje'ega 'ua pē nupe— 'jau Jejui 'ga
'gā nupe. —A'jea futat ēē 'i. Sarumāu
'ga a'jea futat okwaap numiamū. A'ere
'ga nokwaapawi. Je te 'ā a'jea futat
okwaap katu katu. A'etea 'ā jeje'ega
nepeanuwi— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

³²—Janeruwarete 'ga rowase pē
majatykaaw ipe nipo Ninewa pewara
'gā afu'ama pē nupe. “Ore nanē nū.
Norokwaawi ore Ku'jywa 'ga ikue.
A'etea ore orojeupe Juna 'ga 'ga mome'u
ypyrauwe oropoit orotywer awi
ikue”, 'jau nipo 'gā pē nupe. “A'ere 'ā
nepeanuwi futari Jejui 'ga je'ega rakue”,
'jau nipo 'gā pē nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā
nupe. —Juna 'ga a'jea futat esage ma'ea
rakue. A'ere 'ā je te 'ga apyraawi. A'etea
'ā naje rerowiari pejepe pejejemogyau—
'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

Arāparīn

(Mateu 5.15; 6.22-23; Maku 4.21-23)

³³ A'ere Jejui 'ga oje'ega 'gā nupe nū:
—Arāparīna monyng ire ae
nomima'uweri mama'e 'ag are. Imonyng
ire ae imonoi jakatupe te imyina

ajuesawamū te— 'jau 'ga u'ama 'gā nupe.

³⁴—Tata eny 'jawe aereaa. Sā'ā tata enya mama'e resaukara janee. Nan tee futat jarejeau jane mama'e resagi. Ea ma'e 'gā wesak katu katu futat mama'ea. Eawep ma'e 'ga te aje 'ā nuesakatui mama'ea. Nan tee futat pēē. Ea ma'e 'gā 'jawewaramū pēē pēneapyo pejejemogyau jeje'eg are, erowiaa pejejemogyau. A'eramū pēē mama'e apou Jarejuwarete 'ga je'eg imū etee futat. A'ere eawep ma'e 'jawewaramū nepēneapyoi futari jeje'eg are. Neperowiari jeje'ega. A'eramū pēē pejemifutar imū etee futat mama'e apou pejejemogyau. Ypytunaiwa pype wata ma'e 'jawe pēē— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

³⁵—A'eramū pēē jeje'ega renupa futat. Jeje'ega tata eny 'jawe. Sā'ā tata enya pe resaukara pē nupe. Nan tee futat jeje'ega pē mu'ei ywaga piar are. ³⁶A'eramū pēē jeje'ega renuparamū tata eny pype futat pejejemogyau pejeatau. Jeje'ega renupara 'gā a'jea futat ajemogyau mama'e apou esage Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Judeu 'gā nemiapo

(Mateu 23.1-36; Maku 12.38-40)

³⁷ Jejui 'ga porogytapaw ire fariseu 'ga amū 'jau 'ga upe:

—Ere ejua ejemi'waa je'wyr ipe— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga awau 'ga rupi.

'Ga rog ipe owaēm ire Jejui 'ga awau osou. Awau wapyka. ³⁸A'eramū 'ga mo'wyarera 'ga 'jau ojeupe: “Kuu. Nojepoei futari nipo ajee 'ga ki sa”, 'jau 'ga ojeupe. “Najane 'jawe rūi 'ga jepoei ojemi'war enune”, 'jau 'ga 'ga ago'wau ojeupe etee futat.

³⁹A'ere Jejui 'ga ikwaawi ojee.

—Ene 'ā jarejemiapou etee futat mama'ea ereapo ekou numiamū— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —A'jeteetewi 'ā ene

mama'e apou ekou numiamū. A'etea 'ā nenea'wyrī. Pēē 'ā y'a kupe pireita futat numiamū. A'ere 'ā nepekatu'ogi waipy katy. Nan tee futat 'ā pēē. Pēpir esageay futat numiamū. Pejauk futat pejepiky'a awi numiamū. A'eramū 'ā pēpira ojekatu'oka numiamū. A'ere pēkurasāu nia'wyrī futari. Iky'auuramū futat pēkurasāua. A'ere 'ā pejekurasāu nepekatu'ogi futari— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe oporogytau 'ūina.

⁴⁰—Pē'akwaawe'ema pē nereko kūi— 'jau Jejui 'ga oje'ega moywyradena 'gā nupe. —Janeruwarete 'ga 'ā pē apoarera. A'eramū 'ga afuweramū pē katu'og are numiamū. Napēpira katu'og are rūi 'ga fuweramū. Pēkurasāu katu'og are tee 'ga fuweramū numiamū— 'jau 'ga oje'ega moywyradena 'gā nupe. —Pejetywer awi pepoir ire amunipo 'ā 'ga pē katu'ogi. A'eramū amunipo 'ā pēē pejejesageramū pejejemogyau 'ga upe, 'jau je 'ā tekou pē nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁴¹—Pejajakate'em awi pepoit. Ikaraemāe'ema 'gā nupe pejekaraemā pemono amū. Nan pēē iaporamū pejekatu'ok, pēpira we futat pēwyter ipe nanē nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁴²—Pēporiay'i pēē numiamū. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga pē nereko tyweri pejejee pejeporomutare'em are. Fariseu 'ā pēē. A'eramū pēē mama'e mojo'oka pejepo 'jawe pejejeupe. Ko pypira nanē imojo'oka nū. A'eramū pēē majepeja monou Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū emyrera pēma'ea. Kumikasiga miamū pēē imojo'oka imonou Jarejuwarete 'ga upe. Nanuara te esage futat 'ga upe numiamū. A'ere namīa etee rūi peapo. Pejejee nanē futar iki pejeka esage nū. Mīmera apoa esageay Janeruwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee. —A'ere 'ā pēē nanarūi. Pēē 'ā pejuereko tywerete. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga peje-

juee pejeporomutare'em are pē nerekou tyweaete— 'jau 'ga 'gā nupe 'ūina. —Pejepytuna 'gā nereko esagearamū Jarejuwarete 'ga ree we futat pejejuka esage— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —A'ere pepjeytun are pejejukae'emamū Jarejuwarete 'ga we futat pereko tywerete— 'jau 'ga 'gā nupe 'ūina oporogytau.

⁴³—Pēporiay'i nipo pēē numiamū. “Je jeresage” pe'je numiamū. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga pē nereko tyweretei. Pejetykaaw ipe pejewau 'ā kūima'eeteete 'gā apykaw ipe etee pēapygiwet. Ukawō'ō me pejeatau pejejemogyau miamū 'ā pejejeapeje'ega futaa— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁴⁴—Judeuramū jane nipyruga'uweri tywy are. Tywya nia'wryi. Aeto'omera ajemogy. A'eramū jane jarepyruge'ema futat ee. A'eramū jane mama'e monou tāmējē futat im'ina tywy 'arimū imojewakawamū ajaupe. A'eramū ae tywy 'arimū opyruge'ema. Tywya 'ā 'ūina ojewage'emamū. A'eramū 'ā ae okwapa i'arimū. Ikwaape'ema rerekou. Nan tee futat pēē. Nepēwywyter a'wryi pejejemogyau. A'ere 'gā nokwaawi te. Tywy jewage'ema 'jawe futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —“Oresageay” pe'je 'ā jepi numiamū. A'ere 'gā nepekwaawi te. Pēwywyter a'wrye'ema nokwaawi te— 'jau 'ga 'ūina 'gā nupe.

⁴⁵A'eramū Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā amū 'jau Jejui 'ga upe, aipo 'ga 'eramū.

—'Gā nupe aipo 'jau te ore nanē futat ore ago'o ape e'ŷina nū— 'jau 'gā 'ga upe aipo 'ga 'eramū.

⁴⁶—Pēē nanē nipo moromu'jaramū pejemogy tywet 'gā 'jawe futat nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Napejejemimu'efer imū etee rūi te 'ā mama'ea peapo. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga pē nerekou tyweaete futat. Sā'ā 'gā amū mama'e poyja monoa aju'arimū. A'eramū 'gā ojopoare'ema iupia.

Nan etee pēē. Pēē 'ā Moisesi 'ga remikwasiarer are pemu'e katu katu 'gā numiamū. “Peko esage 'ā pejejemogyau Moisesi 'ga je'eger imū. Pepoit kasi 'ga je'eger awi ne”, pe'je 'ā 'gā nupe pejejemogyau numiamū. A'ere 'ā pēē te nepeko esagei pejejemogyau Moisesi 'ga je'eger imū— 'jau 'ga 'gā mu'jara 'gā nupe.

⁴⁷A'ere 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Pēporiay'i pēē pejejemogyau numiamū. Nepeenuwi futari Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā je'ega. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga pē nerekou tyweaete futat. Pēpyy 'gā 'ā Janeruwarete 'ga mome'wara 'gā je'ega nuenuwi etee rakue. Ma'eramū 'ā 'gā 'ga je'ega mome'wara 'gā apisi rakue. Pēē nanē 'ā 'gā je'egera renupe'ema nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁴⁸—Pejepyy 'gā 'gā apisi re 'ā pēē ita esage monou 'gā nywy 'arimū peje'arasiga resaukaawamū. A'ere 'ā pē'arasig 'mea te pē nereko. Pēku'ia te pē nereko 'gā apisiawer are— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁴⁹—Janeruwarete 'ga 'ā i'akwaap tāmējē futat. A'eramū 'ga jane kwaapa. A'eramū 'ga 'jau “Teje'ega mome'wara 'gā tomono 'gā nupe 'jau kwy”, 'jau 'ga rakue. “Amumera 'gā te nipo 'gā wereko tywerete. Amumera 'gā te nipo ajee 'gā wapisi”, 'jau Janeruwarete 'ga 'gā nupe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁵⁰—A'eramū Janeruwarete 'ga pē nerekou tyweaete werowiaara 'gā nepyaa. Nepē'arasigi te 'ā pejetywer are. Pejetywer are, jareppy 'gā tywer are. Mīmer are 'ga pē nereko tyweretei. Janepyy 'gā 'ā Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā apisau ekoete rakue. Ywy apo pyyrauwe te 'ā 'gā 'ga rerowiaara 'gā apisi rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe 'ūina. ⁵¹—Apeu 'ga ra'ne te 'ā 'gā ajuka ypy ypy rakue. A'ere 'gā 'ā 'awamū taetu 'ga rerowiaara 'gā apisi kwaiwete. 'Awamue 'gā 'ā Sakari

'ga jukau rai'i nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Jarejuwarete 'ga rukawō'ō me 'ga 'amamū 'gā 'ā 'ga jukau rai'i. A'eramū nipo 'ga pē nerekou tyweaete iapisipyrera 'gā nepyaa— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁵²—Moromu'jara pēē numiamū. Pēporiay'i pejemogyau numiamū. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga pē nerekou tyweri futari— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Jarejuwarete 'ga je'ega te 'ā neperowiari futari. A'eramū 'ā pēē erowiarukare'ema 'gā nupe. Pē'me etee 'ā 'gā nupe. A'eramū 'gā a'jea futat ikwaape'ema. A'eramū nipo anure Janeruwarete 'ga pē nerekou tyweaete— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁵³Oporogytapaw ire Jejui 'ga awau 'gā nui. Fariseu 'gā amū awau 'ga rupi Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā netee. A'eramū 'gā awau akou oporogytau pe rupi. Ajamueu awau akou. Oje'ega moywrafena 'ga upe, 'ga rerawau 'ga rerekou, 'ga moporogytaukaa ojeupe. A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—Pe'je ajee 'ga simoporogytaukat jarejee 'ū— 'jau 'gā ajaupe. —Siesak 'ga mama'e tywera mome'ua jarejee 'jau 'ū— 'jau 'gā ajaupe, ajuerawau ajuerkou. A'eramū 'gā a'eramū 'ga moporogytaukaa 'ga rerawau 'ga rerekou pe rupi. A'ere 'ga morogyta a'jea etee imome'ui 'gā nupe 'gā nerawau 'gā nerekou. Nomome'ui futari 'ga mama'e tywera. ⁵⁴—'Ga je'eg ekoete 'ga rekoramū sipyyk 'ga 'jau— 'jau 'gā ajaupe numiamū.

A'ere 'ga morogyta a'jea etee imome'ui 'gā nupe 'gā nerekou.

Pekyje ki Jarejuwarete 'ga wi

(Mateu 10.26-31)

12 A'eramū 'gā ajatykau Jejui 'ga ree. 'Ga porogyta renupa 'ua ajatykau. Kwaiwete 'gā. A'eramū 'gā opyruga pāwē gatu etee te futat ojopy are. Opyrugawe'ema rerekou 'gā opyruga ajuee.

A'ere Jejui 'ga je'egi wemimu'e 'gā nupe etee ra'ne:

—Peko kasi fariseu 'gā 'jawe ne— 'jau 'ga wemimu'e 'gā nupe. —“Ore 'ā oreresageay”, e'i 'gā numiamū. A'ere o'meramū te 'gā 'i ajemogyau— 'jau 'ga 'gā nupe. —Nepeesagi te 'gā tywera. A'ere 'gā tywereteramū futat. Mama'e tywera 'gā wapo ajemogyau. A'ere 'gā imimi te. Kanape'i jopypeawa 'jawe 'gā tywera. Nuesaga'uweri ae kanape'i jopypeawa. A'ere imopy'apirupaw ire ae imopy'apiruawa kwaawi futari. Nan tee 'gā tywera. Ae nuesaga'nei nipo 'gā tywera. A'ere anure te nipo ae esagi futari. Pejemogy kasi 'gā 'jawe ne— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama. ²—Nomima'uweri futari mama'e tywera. Anure te nipo imimipyrrera jesaukari 'gā nupe. ³Awamū 'gā amū jemogyi jemime oje'ega ajaupe. A'ere aipo 'ara rupi te nipo 'gā amū imome'ui 'gā nupe wafukaita. A'eramū te nipo najuejue etee futat pekwaap— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama.

⁴A'ere Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Pekyje awi pejeapisi are ifuwet ma'e 'gā nui. Pē apisi 'gā numiamū. A'ere 'gā pē'aga nomateepawa'uweri. ⁵Jarejuwarete 'ga wi te pekyje ete. 'Ga te a'jea futat pē mateepap ywawuje tee werowiare'emamū. Pē'aga we futat 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau 'ga imome'wau 'gā nupe. —'Ga te a'jea futat mama'e tywera ojeupe iaporamū ae apisi— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁶—Janeruwarete 'ga te 'ā pājēreteā. A'ere 'ga jejukai esagei futari ae ree. Peesak wyra'ia. Wyra'ia 'ā niapoi agawewi. A'etea Janeruwarete 'ga imanūnamū wesak 'ūina. ⁷Ae taetu aje 'ā ae ate 'ga upe. Ma'eramū 'ā 'ga jejukai ae ree taetu— 'jau 'ga imome'wau 'gā nupe u'ama. —Pē'awa we futat ojemojopyrūmawa ajemogyau pēakag are. Aeakag are ijemogyā we futat 'ga okwaapap. “Nojejukai nipo 'ga ore ree?”

pe'je kasi ne. Naani. Ojejuka futat 'ga pē nee. A'eramū ki pēē pejekyjawe'em pejereko tywera 'gā nui— 'jau 'ga 'gā nupe.

Pejenosī kasi Jejui 'ga mome'u awi ne

(Mateu 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸A'ere Jejui 'ga oje'ega 'gā nupe nū:

—Je 'ā pēneki'yaretea. Pejenosī kasi je mome'wau 'gā nupe ne— 'jau 'ga 'gā nupe. —Gā nowase pēē je mome'u renosi'e'em ire je nanē najenosī pē mome'wau nū. “Je Jejui 'ga remi-ayuwamū”, pēē 'eramū je ywag ipe peoramū je nanē futat ywag ipewara 'gā nowase a'e 'gā nupe nū: “Koromū noko jeremiayuwa 'gā 'ja”, 'jau nipo je pē nupe ywag ipe peoramū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁹—Pēē mū nipo 'jau 'gā nupe: “Je na-
Jejui 'ga remiayuwa rūi”, 'jau nipo pēē. A'eramū nipo je nanē futat ywag ipe peoramū “Najeremiayuwa rūi koromū”, 'jau nipo je 'gā nupe— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁰—Ojeupe peporogyta re Janeruwarete 'ga pētywera moiri pē nui. Je kuraw ire pētywere futat. A'ere nipo anure 'ga 'Agesage je'egi pē nupe, pētywera resaukaa pē nupe. A'eramū nipo pēē pejepoia pejetywer awi. Jui pepoir ire Janeruwarete 'ga imoia pē nui— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau. —A'ere 'ga 'Agesage kuraw ire nitywi 'ga amū pētywera resaukaawamū pē nupe. A'eramū pēē jui pejepoire'ema. Nan tee futat pejemogyau. Pejetywer awi pēpoiriwere'emamū Janeruwarete 'ga nomoiri futari pē nui. A'eramū aipo 'gā awau mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe.

¹¹—Anure nipo 'gā amū je rerowiaramū pē pyygi pē nerawau pejetykaaw ipe 'wyrira rowase pē moporogytaukaa jupe. “Ekoay 'ga akou mama'e tywera apou”, 'jau nipo 'gā pē nerawau 'wyrira upe pē

mome'wau 'me jupe. A'eramū kasi pekyje pejerooramū ne— 'jau 'ga 'gā nupe. —A'eramū “Ma'ja 'jau sipo je 'gā nupe teporogytau 'wei”, pe'je kasi ne, pejekyjau ne. ¹²Janeruwarete 'ga peu pē nerooramū 'gā nupe peje'egawa amut pē nupe— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama.

Ika'aranū kwai ma'e 'ga

¹³A'ere kūima'e 'ga amū mytun awi wafukaja mua Jejui 'ga upe:

—Jeruwa amanū ai'i. A'ere jereki'yra 'ga arajuwa karaemāmera nomojo'ogi jee ai'i— 'jau 'ga wafukaja mua 'ga upe. —A'eramū ene eje'ega 'ga upe jee: “Emojo'ok pejejuwa karaemāmera ejewirera 'ga upe”, ere ki 'ga upe jee— 'jau 'ga oje'ega mua Jejui 'ga upe.

¹⁴A'eramū Jejui 'ga 'jau etee 'ga upe:

—Naejeki'yra ene iago'o anupa rūi je ruri ai'i— 'ga 'i etee 'ga upe, aipo ojeupe 'ga 'eramū. —Naamanū ma'e karaemā mojo'oka rūi je ruri ai'i— 'jau etee 'ga 'ga upe.

¹⁵A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—“Kwaiwete je karaemā futari”, pe'je awi. Nakaraemā rūi pē mogeukat ywag ipe. Tejerowiarāmū te je pē mogeukari ywag ipe Tejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹⁶⁻¹⁷A'eramū Jejui 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe nū:

—Kūima'e 'ga amū ikaraemā kwaiwete ma'e 'ga amū e'i ojeupe: “Kwaiwete te 'awamū jeko pypiara 'wei. Kwaiwete jeremi'ua 'awamū 'wei” 'jau 'ga ojeupe. “A'ere ijagawa niapoi jupe. A'eramū je ma'ja apou jupe nū'ū. Najepromonoweri je ee 'gā nupe”, 'jau 'ga 'ūina ojeupe. ¹⁸“Sikōi'i ma'ea pa je omono etyka kwy. Taapo tee amū tuwuu ma'e tejemi'u ryrūnamū 'jau kwy. Tekaraemā reewe tomono inuga tupaw yau pype 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe. ¹⁹“A'ere ta'e tejeupe 'jau kwy: Kwaiwete te jeremi'ua 'wei. Noporowyki futari te je 'awamū 'wei.

Ajemi'wat etee futat te je 'awamū te'ŷina 'wei" ta'e tejeupe etee futat 'jau kwy. "Teku'iramū tejemi'u are te'ŷina 'jau kwy", 'jau 'ga ojeupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

²⁰—A'eramū nipo aipo 'ga upe Janeruwarete 'ga 'jau: "Eremut ekoete eje'ega e'ŷina ra'e", 'jau nipo 'ga 'ga upe, amara'neramū 'ga ree. "Ene manū re awŷja ma'ea eneremi'ua ki 'ei? 'Awauwe futat eremanū ejemi'u awi kūi", 'jau nipo 'ga oje'ega mua 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe.

²¹—Pēē mū nipo pejekaraemā are etee futat pejejea'aramū. A'eramū Jarejuwarete 'ga ree jēmī nipo pejejea'are'emamū futat— 'jau 'ga 'gā nupe. —Aipoa kūima'e 'ga 'jawe futat nipo pēē. 'Ga 'jawe futat nipo pejemama'ea peetypap pejemanūnamū— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau.

Pejemogypyk ki Jarejuwarete 'ga ree (Mateu 6.25-34)

²²⁻²³ A'eramū Jejui 'ga 'jau wemi-ayuwa 'gā nupe nū:

—Ma'eramū 'ā je 'i pē nupe: Pēnea awi mama'e are etee pejejemogyau, je 'i pē nupe. "Ma'ja je i'wau 'awamū", pe'je awi pejejeupe. Pēnea'ar awi pejejaity are etee pejejemogyau. Jarejuwarete 'ga ree te pejemogypyk pejejemogyau, 'jau je 'ā pē nupe— 'jau 'ga 'gā nupe. —'Ga te 'ā pē apo. A'eramū 'ga ojee pejemogypygamū mama'e mua pē nupe— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama oporogytau. ²⁴—Sā'ā wya'ia. Wya'ia 'ā nuapoi agawewi mama'ea. Nitywi agawewi 'ā mama'e tymawa. A'etea 'ā Janeruwarete 'ga mama'ea omono jupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Niapoi agawewi wya'ia 'ga upe. A'etea 'ga ojejukau ee. Pēē taetu aje 'ā aeramū. A'etea sipo 'ga nojejukai pē nee?— 'jau 'ga 'gā nupe. ²⁵—

Peko sipo amū pejeyman'e'm are ete ea'at ma'eramū amū pejeyman'e'emamū namutat?— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama. —Naani. Nia'wryi futari aipoa miamū pē nupe ee pēnea'ara. A'etea te nipo pēyman pejejemogyau. Pejejwyr are tee pejejea'aramū miamū pēmanū futat. Mama'e are etee pēnea'at pē nekoa nepē koga'uweri— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ²⁶—Ma'eramū pēē pejejea'aramū mama'e are etee pejejemogyau ki 'ei?— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁷—Sā'ā 'ywotyra. 'Ywa 'ā noporowykyi agawewi futat opoty are. A'ere ipotyra esageteeramū— 'jau 'ga 'gā nupe. —Ymā te janepytunera 'ga, Sarumāu 'ga, ikaraemā kwai ma'ea rakue. 'Ga te 'ā taity esage ma'ea rakue. A'ere 'ā 'ywotyra te 'ga raity esage apyraawi. ²⁸'Ywotyra 'ā majepēi 'ara rupi etee wesageramū. A'eramū 'ā ai'iwe opŷijagamū. A'etea 'ā Janeruwarete 'ga omokaturam ipotyra jupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Jupe iapo re sipo 'ga nomonoi mama'e esagea pē nupe? Pēē taetu aje 'ā pēnesage 'ga upe. Ma'eramū pēē 'ga rerowiaraipe etee 'ū? Pe'je 'ga rerowiaa futat nanimenime. Perowiaraiw awi etee 'ga. ²⁹Au'je mama'e are etee pēnea'ar ire. Pejemuaēm awi pejejemū'uram are etee. Pejemuaēm awi nanē pejejaity are etee nū. Jarejuwarete 'ga je'eg are etee pejejuka ete— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³⁰—Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gā te 'ā ajemuaēm mama'e are etee. A'ere kasi pēē 'ga 'jawe peko ne. Janeruwarete 'ga pēnemifutara okwaap. Ojejuka 'ga pē nee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³¹—Jarejuwarete 'ga je'ega peenup katu katu. 'Ga je'eg imū peko esage. A'eramū 'ga mama'e esage mua pē nupe, pēnemifutara mua pē nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

Nateepawi futari ywag ipe ako ma'ea
(Mateu 6.19-21)

³²—Pekyje futat kasi mama'ea pejejewi teepap ja'wyja'wyrāmū ne. Pejemogypyk futar iki pejemogyau 'ga ree. Janeruwarete 'ga ojee pejemogypygamū iku'i futat 'ūina pē nee. A'eramū 'ga mama'e esage mua pē nupe. Anure ywag ipe pē nesaka 'ga aku'iramū futat pē nee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

³³—Pejekaraemā ki peme'eg amū ka'aranūū are. A'e repyfera monou ikaraemāe'ema 'gā nupe. A'eramū Janeruwarete 'ga ka'aranūūa 'gā nupe imonoramū ywag ipe mama'e mua pē nupe. Mama'ea pejejaupe imonoawera mepyau pē nupe. Peu mama'e nateepawa'uweri. Nitywi mama'e mateepaara. Nitywi agu'jaa peu. Nitywi jypemeruua. Nitywi muna'ywa. A'eramū mama'ea atepawe'emamū futat peu— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

³⁴—Pejekaraemā are etee pēnea'aramū 'au ywy pe etee futat pejekaraemā pereko. A'ere Janeruwarete 'ga ojee pēnea'aramū, ywag ipe nanē mama'e esage muri pē nupe nū. 'Auwara karaemā momytunara 'gā ojejuka 'au ojeapo ma'e are etee ajemogyau. A'ere ywag ipe karaemā momytunara 'gā jejukai Jarejuwarete 'ga ree te— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama.

“Je rura ki peapesak” Jejui 'ga 'eawet

³⁵⁻³⁶—Anurenure'i nipo je oi Jarejuwarete 'ga pyri pē nui. Anure te nipo je ruri nū. A'eramū pēē je ruru'jawa rapesaka pejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe oporogytau 'ūina. —Sā'ā ae-porowykya 'wyrara upe. A'eramū 'ā 'wyrara 'ga awau watau wemiayuwa 'gā nui, maraka pe 'ga awau 'gā nui. A'eramū 'gā 'ā 'upa tata monyka imyina 'ga rura rapesaka. Owaēmawe 'ga 'ā 'okwara mo-

poga wemiayuwa upe. A'erauwe 'ā 'wyrara 'ga remiayuwa iawopytymo'woka 'ga upe. ³⁷A'eramū 'gā aku'iramū 'upa. 'Ga waēma rapesakara 'gā aku'iramū. “Au'je katu pa 'ga ruri jane sere'emaue nū”, 'jau 'gā ajaupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —A'ere nipo 'ga opiara mosoka, oje'ega wemiayuwa 'gā nupe: “Pe'je pejejua pe-jejemi'waa”, 'jau nipo 'ga ojewyra rapesakara 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

³⁸—Meewe'i ur ire nipo 'ga ypyaje 'ua owaēma. A'etea nipo 'gā ajemogyau 'ga rapesaka. 'Ga waēmamū nipo 'gā aku'iramū. ³⁹⁻⁴⁰Nan tee futat nipo pēē je rura rapesakaramū pejemogyau au'jeteramū je rapesaka— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Nepekwaawi futari je jewyawa. A'eramū pēē pejemogyau au'jeteramū je rapesaka— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama. —Sā'ā 'oga jara 'ga muna'ywa rura kwaawe'ema. Muna'ywa rura kwaaw ire amunipo 'ā 'oga jara 'ga awawe'em 'og awi. A'ere 'ga nokwaawi futari muna'ywa rura wog ipe. Nan tee futat nepekwaawi pejekeli'yramū je jewyawa— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Kūima'e 'ga remiayuwa 'gā

(Mateu 24.45-51)

⁴¹Aipo 'ga 'eramū Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ore upe te ere aipo 'jau? Najuejue etee te 'ā ere oree nū?— 'jau Pedro 'ga Jejui 'ga upe.

⁴²A'eramū Jejui 'ga 'jau Pedro 'ga upe:

—Je rerowiaaramū etee futat pejemogy najuejue etee futat je rapesaka, je jewyra rapesaka— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe, 'gā mu'jau 'uaw are nū:

—'Wyrara 'ga remiayuw esage 'ga i'akwaap ma'ea. O'wyrara 'ga je'eg imū etee futat mama'ea wapo. A'eramū 'wyrara 'ga wata enune wemiayuw esage

'ga mýina wemiayuwa 'gā nesakawamū. “Aata je. A'eramū je ene mýina 'gā nesakawamū”, 'jau 'wyrriara 'ga wemiayuw esage 'ga upe. “Mama'ea ki emono 'gā nupe 'gā nemi'uramamū”, 'jau 'ga 'ga upe. A'eramū nipo 'ga 'wyrriara 'ga awau watau 'gā nui. Anure nipo 'ga ojewya 'ua nū. ⁴³Ga 'eawer imū etee mama'e apo re nipo 'wyrriara remiayuw esage 'ga aku'iramū ajemogyau o'wyrriara 'ga resakawe. ⁴⁴A'eramū 'wyrriara 'ga we futat aku'iramū 'ga ree wemifutar imū etee 'ga porowykyramū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —A'eramū nipo 'ga a'jea futat 'ga monou 'ga mýina okaraemā are ojejuka ma'eramū. ⁴⁵A'ere nipo imýimyrera 'ga amū 'i ojeupe: “Mukuu nā'ā je'wyrriara 'ga oi re'ā, oporomukuramū re'ā”, 'jau nipo 'ga ojeupe. A'eramū nipo 'ga opytuna 'gā amū nupānupāu. A'ere nipo 'ga awau ojemi'waa, kawājajaiwa rykua. A'eramū nipo 'ga weawyrywamū akou. Oporowykyawe'em nipo 'ga ūina. ⁴⁶A'e pype nipo 'ga 'wyrriara 'ga 'ua owaēma erujewi 'ga upe. Wapesage'emeteramū nipo 'ga 'ua owaēma erujewi 'gā nupe. A'eramū nipo 'ga 'ga rekoarūe'ema resakawe 'ga mopimopika. A'ere nipo 'ga 'ga monou tata pe imomoa 'ga rerekou tyweaete— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

⁴⁷—'Gā amū nipo 'wyrriara remifutara kwaapa futat numiamū. A'ere nipo 'gā nuapoi jupe. A'eramū nipo 'ga 'wyrriara 'gā nupānupāukaa tesirūmera 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

⁴⁸—Amumera 'gā te nipo ajee nokwaap katui 'wyrriara remifutara. A'e 'gā 'gā nonupāuui. Nonupāi kwaiwete. In-āinānī'i etee nipo 'gā nupāi, mama'e tywera apo re— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

—'Gā amū nipo 'wyrriara remifutara kwaapa katu katu futat. 'Gā a'jea futat oporowyky jupe. Wemiesaga 'gā nee ojemogyppyka etee. Wemiesage'ema 'gā

nee 'ga nojemogyppyga'uweri— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama imome'wau.

Jejui 'ga ree nipo ae ajamueu

(Mateu 10.34-36)

⁴⁹A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Mama'e mateepapa je ruri. Sā'ā tata mama'e tywera mateepawa. Nan tee futat nipo je ruri mama'e tywera mateepapa— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Janeruwarete 'ga nipo je rerekou tywerukaa pētywer are 'gā nupe. A'eramū nipo 'ga werowiaara 'gā rerekou tywerukare'ema. A'ere je anure 'ga rerowiaare'ema 'gā etee ereko tyweretei— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁵⁰—Anurenure'i nipo je rerowiaare'ema 'gā je rereko tyweri. A'e are etee je rea'aramū tekou— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁵¹A'ere 'ga 'jau 'gā nupe:

—“Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga rur ire nipo ore jamuepawi”, pe'je kasi ne. Naani. Je ree taetu nipo pejamue pejejemogyau— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama. ⁵²—Je ree naju'jaju'jawe tee rūi pēnea'at mama'e are. Mukūja 'gā nipo pēpytuna 'gā oporomutaramū je ree. Muapyra 'gā tee nipo ajee pēpytuna 'gā niporomutari je ree. A'eramū nipo 'gā naju'jaju'jawe tee rūi wea'aramū je ree— 'jau 'ga 'gā nupe. ⁵³—Kūima'e 'ga amū nipo je rerowiaa. A'ere nipo 'ga ra'ra naje rerowiari. Kūjāmuku ēē mū nipo je rerowiaa. A'ere nipo ēē ya naje rerowiari. A'eramū nipo 'gā ajamueu je ree— 'jau 'ga 'gā nupe.

Naje kwaawi pejepe 'ga 'eawet

(Mateu 16.2-3)

⁵⁴A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Ywagūna resakawe 'ā pēē mū 'jau pejejaupe: “Amana nipo 'ā 'ja”, 'jau 'ā pēē pejejaupe. A'eramū a'jea futat amana. ⁵⁵Ywytu ruramū 'ā pēē, “Arasimiūna nipo 'ā”, 'jau 'ā pēē pejejaupe. A'eramū

'arasimiūna futat— 'jau 'ga 'gā nupe.
⁵⁶—Ywagūna resakawe 'ā pēē amana
 kwaapa pejemogyau. Ywytu ro'ysag
 are 'ā pēē 'arasimiūna kwaapa— 'jau
 'ga 'gā nupe. —Tejuwarete 'ga remiapo-
 rama je amome'u pē nupe. Ma'eramū
 sipo nepekwaawi? Nepēporokwaawi-
 eri te 'ā ee. Ma'eramū 'ā nepekwaawi—
 'jau 'ga 'gā nupe.

Pemota'wa pejee iporomutare'ema 'gā

(Mateu 5.25-26)

⁵⁷ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ma'eramū ajee mama'e esagea peje-
 jeupe iapoa nepekwaawi pejemogyau
 'ū?— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'ere Jejui 'ga mama'e mū mome'wau
 'gā nupe nū:

⁵⁸—“Mama'e tywera 'ga wapo jee”,
 pejejeupe 'ga amū 'eramū pejewau pe-
 jeporogytau 'ga upe, 'ga mota'wau pe-
 jejeupe. Kasi a'e pe 'ga pē nerooi
 'wyrara 'ga upe ne. A'eramū 'wyrara
 'ga pē monoukaa jefaruu 'ga upe, pē
 munewukaa ne. ⁵⁹ Moromunepawa pype
 pejemono re nipo nepe'earūi jui. Mama'e
 tywera apo mepy re tāmējē te pe'ē jui—
 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee. —
 Nan tee futat ki pēē. Mama'e tywera apo
 re peje'eg tāmējē futat Jarejuwarete 'ga
 upe. A'eramū 'ga pē katu'oka tāmējē pē
 mogyau nū. Ojeupe peje'ega'ne'emamū
 'ga pē nereko tyweretei aipo are— 'jau
 'ga 'gā nupe.

Otywer awi ipoire'ema 'gā

13 Jejui 'ga porogyta 'ga 'amamū 'gā
 amū 'ua owaēma 'ga upe.

—Ekoay 'wyrara 'ga, Piratu 'ga
 Garireja ywy pewara 'gā apisaukaa
 Jarejuwarete 'ga upe 'gā porogyta
 'gā nupawamū. Itywerete nipo 'gā.
 Ma'eramū nipo 'ā Janeruwarete 'ga 'gā
 apisaukaa 'gā nupe, aru'e ore kūi— 'jau
 'gā 'ua u'ama imome'wau 'ga upe.

²⁻³ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Naani. Nityweri 'gā kwaiwete.
 Ajepeja Garireja ywy pewara 'gā tywera
 'gā nuapyraawi. Pēē nanē pētywerete
 futat nū. Pejetywer awi pejepoire'ema
 pēē nanē futat pamanū 'gā 'jawe.
 Pamanū re nipo, Janeruwarete 'ga
 pē'aga monou mama'eukwaawa rapyaw
 ipe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

⁴—Awamū 'ā 'og ywate u'aa Sirue
 pewara 'gā 'arimū rai'i, 'gā apisau
 rai'i. Tesoitu 'gā pytuna. Itywerete
 ma'e 'gā sipo poromū rai'i? Pētywera
 sipo 'gā wapyraap rai'i? ⁵ Naani. Pēē
 juejue futat pepapap pejetywer awi
 pejepoire'emamū— 'jau Jejui 'ga 'gā
 nupe.

Y'wa 'yp

⁶ A'ere Jejui 'ga mama'e mū mome'wau
 'gā nupe nū:

—Kūima'e 'ga amū ūina. A'eramū y'wa
 'ywa u'ama 'ga ko pe. Y'wa 'aawa rupi
 'ga awau y'wa 'ywa resaka. A'ere nokoi'i
 futari i'a mū akā are 'ga upe. ⁷ A'eramū
 'ga 'jau wemiayuwa 'ga upe: “Muapyra
 kwara 'ara rupi je ruri 'au y'wa 'ywa re-
 saka ai'i. A'ere je naesagi amū i'aa ai'i.
 A'eramū ene etyka”, 'jau 'ga wemiayuwa
 'ga upe.

⁸—Aipo 'ga 'eramū 'ga remiayuwa 'ga
 'jau 'ga upe: “Tene i'ami ra'ne, 'awa
 kwara rupi tee ra'ne”, 'jau 'ga 'ga upe.
 “Tapywykai 'jau. A'ere 'yja esage tarut
 ara iypy are esaka 'jau”, 'jau 'ga 'ga
 upe. “Siesag i'a 'jau, 'yi esage oypy are
 erur ire 'jau. ⁹ I'aramū simu'am gatu etee
 'jau. A'jea futat i'ae'emamū sietyk 'jau”,
 'jau 'ga 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe
 imome'wau u'ama.

—A'jea futat i'ae'emamū ijetygi
 futari— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe
 imome'wau. —Nan tee futat
 Janeruwarete 'ga mama'e tywera
 apo awi pepoira rapesagi ra'ne. Jui

pepoire'emamū 'ga nan tee futat pē netygi— 'jau 'ga 'gā nupe.

Iteu ma'ea kūjā

¹⁰ Morowykye'ema rupi Jejui 'ga awau osou judeu 'gā jatykaaw ipe oporogytau 'gā nupe. ¹¹ A'e pe ojero'wu ma'e ēē mū 'ua 'gā pyri. Ymā ēē jero'wui akou rakue. Tesoitu te ēē kwara mu'ari akou ojero'wau. Mama'eukwaawa ēē erekou opir are. Iteu ma'e 'jawe ēē mogoukaa. Najepyoī futari ēē watau. ¹² Ēē resakawe Jejui 'ga oje'ega ēē upe:

—Erefu'am ī. Enejaruete ene 'awamū ī— 'jau 'ga ēē upe.

¹³ A'ere 'ga opo monou ēē 'arimū. Ēē 'arimū etee agawewi opo monou. A'erauwe ēē u'ama gatu. Ojepywu.

—Au'jete je katu'og ape wa'iko. Ene te 'ā eneresage jee— 'jau ēē Jarejuwarete 'ga upe.

¹⁴ A'ere judeu 'gā jatykaawa raarana 'ga amara'neramū 'ga ree. Morowykye'ema rupi Jejui 'ga ēē mafu'ami. “Ae katu'oga ae porowyky futat”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga amara'neramū Jejui 'ga ree. A'eramū 'ga a'eramū 'jau 'gā nupe:

—Pejor awi pejejekatu'ogukaa morowykye'ema rupi— 'jau 'ga 'gā nupe. —Ymā te 'ā Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Morowykye'ema rupi kasi peporowyky ne”, 'jau 'ga 'ā janee rakue. Ma'eramū 'ā pejot morowyky rupi etee pejejekatu'ogukaa— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁵ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—“Morowykye'ema rupi kasi peporowyky ne”, pe'je awi ore. Pēē nanē te 'ā peporowyky pejejemogyau morowykye'ema rupi. Wyrā jara agawewi 'ā pēē. ¹⁶ A'etea 'ā “ereporowyky awi morowykye'ema rupi”, pe'je jee. A'etea pejejemawā pemoy'u morowykye'ema rupi. Ēē taetu aea. Abraão 'ga juapyrera

ēē. Janepytuna futat ēē. Ma'eramū sipo je mama'eukwaawa moire'ema morowykye'ema rupi ēē wi? Ymā te 'ā ēē mama'eukwaawa rerekoi opir are rakue. Ma'eramū je imoire'ema ēē wi morowykye'ema rupi 'ū, a'e te je nū a'i kūi— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹⁷ Aipo 'eramū 'gā opoyje'emamū aje-mogyau 'ga wi. 'Ga ree ipromutare'ema 'gā opoyje'emamū. A'ere tesirūmera 'gā ku'iramū 'ga ree, ēē wi imoiramū.

'Ga rerowiaara 'gā jemomytunawam

(Mateu 13.31-33; Maku 4.30-32)

¹⁸ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Ma'ja 'jawe ajee je rerowiaara 'gā?— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁹ —Sā'ā y'wa'yī'tī'ia, mostarda 'jawa. A'eramū 'ā ae ityma. A'eramū 'ā opopoa awau 'ā o'ywuuramū. A'eramū 'ā wya'ia aja'yrapyau akā are, waity mogyau ee. Nan tee futat je rerowiaara 'gā— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gā nupe. —'Awamū 'gā ināinānī'ī etee. A'ere nipo 'gā anure kwaiwete je rerowiaara 'gā jemomytuni awau— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama imome'wau.

²⁰ —Ma'ja'ja 'jawe ajee je rerowiaara 'gā?— 'jau 'ga oje'ega 'gā nupe nū.

²¹ —Sā'ā kūjā u'i mojerawa. A'eramū 'ā imojopypeawa monou ipype. Ināinānī'ī etee agawewi 'ā imonou ipype. A'etea 'ā awua. Nan tee futat je rerowiaara 'gā jemomytuni nipo— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama. —'Awamū 'gā ināinānī'ī etee je rerowiari. A'ere nipo anure je rerowiaara 'gā jemomytuni kwaiwete— 'jau 'ga 'gā nupe.

Ywag ipe oo ma'e

(Mateu 7.13-14, 21-23)

²² Jejui 'ga awau akou Jerusarega repejāna. Awaw ipe 'ga awau pe rupi-wara 'gā mu'jau akou.

²³ A'eramū kūima'e 'ga amū 'jau Jejui 'ga upe:

—Ināinānīī etee sipo ore oi ywag ipe?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁴ Aipo 'ga 'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pēnea'at kasi pejejemogyau tesirūmera 'gā nee ne. Pejetywer awi pepoit. A'eramū pēē pejeporowykyau esage pejejemogyau pejejeupe ywag ipe pejejesawamū— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

A'eramū futat 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ywaga rokvara nokwaruui. Je rerowiaara 'gā etee te oo osou ywaga rokvara rupi— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama. —Jeje'ega renupare'ema 'gā nipo e'i "Ywag ipe je oi", 'jau nipo 'gā numiamū. A'ere jeje'ega renupare'ema 'gā nosea'uweri ywag ipe— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama.

A'ere Jejui 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe u'ama nū:

²⁵—'Okwara motyw ire 'oga jara 'ga nuawopytymo'wogi tekotee 'gā nupe. A'ere 'gā amū nipo 'ua 'okwara mopoga 'ga upe. "Toroo orosou 'jau", 'jau nipo 'gā numiamū. A'eramū 'oga jara 'ga awau oje'ega 'gā nupe: "Pe'je pejewau je wi. Nakwaawi je pēē", 'jau etee 'ga 'gā nupe.

²⁶—Nan tee futat nipo peo peu ywag ipe jeje'ega renupare'emamū 'okwara mopoga jee. A'ere nipo je "Najeremi-ayuwa rūi pēē", je 'i etee pē nupe. "Pe'je pejewau pejejewya je wi", je 'i etee pē nupe— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama. —A'eramū nipo pēē 'jau jee: "Orojemi'wat ako ore ene pyri ikue. Ore'wyr ipe futat ako ore mu'e ape ikue", 'jau nipo pēē jee. ²⁷ A'ere nipo je 'i etee pē nupe: "Najeremiayuwa rūi pēē. Pe'je pejewau je wi", 'jau etee nipo je pē nupe— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama. —"Nepeenuwi futari jeje'ega. Pe'je pejewau je wi", 'jau nipo je pē nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁸—Aipoa 'ara rupi nipo pēē jareypy 'gā nesaka. Abraão 'ga, Isaki 'ga, Jako 'ga, Jeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā. Mīmera 'gā nipo peesak ywag ipe

numiamū. A'ere nipo pēē nepesei futari. A'eramū nipo pēē pejejaa'wau pejejupa pejese'ema rerekou. "Ma'eramū ore 'ga rerowiare'ema arakou rakue 'ū?" 'jau nipo pēē— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

²⁹—A'ere nipo kwe pewara 'gā 'ua ajatykau je ree. Najuejue etee nipo 'gā 'ua ajatykau je ree. Awau ojejaga ywag ipe ojemi'waa je pyri— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe oporogytau. ³⁰—Akotee nipo 'gā amū numiamū. A'etea nipo 'gā oo ojejaga ywag ipe je pyri ojemi'waa— 'jau 'ga 'gā nupe. —A'ere amumera 'gā nosea'uweri ywag ipe je pyri. "Je ika'aranūū kwaiwete ma'ea. Je kūima'eteetea 'jau. A'eramū je Jejui 'ga tepoara futare'ema" 'jara 'gā nosea'uweri ywag ipe— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau u'ama.

Jerusareg ipewara 'gā nee 'ga 'arasigawet

(Mateu 23.37-39)

³¹ A'e pype fariseu 'gā amū 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Eka'jam 'aw awi ewau. Erote 'ga ene juka are ifuwet. A'eramū ene ewau 'aw awi eka'jama kwe pe— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

³² A'eramū Jejui 'ga wea'aramū ojeupe 'gā 'e are: "Mō. Siesak 'ga paira oporowyky awi 'jau, e'i nipo 'gā jee", 'jau 'ga ojeupe. A'ere 'ga 'i etee 'gā nupe:

—Naani. Naka'jama'uweri je tewau. Tejuwarete 'ga remifutara 'ara rupi te je manūi. Nopaira'uweri je teporowyky awi. Erote 'ga 'me ate 'ga renamū. Pekwap 'jau 'ga upe: "Nopaira'uweri je teporowyky awi. Mama'eukwaawa je omoit tekou 'gā nui. Ojero'wu ma'e 'gā je akatu'ok tekou, e'i etee 'ga", pe'je 'ga upe pejewau— 'jau etee Jejui 'ga aipo 'gā nupe. —"Namateepawi we je Tejuwarete 'ga porowykya, e'i 'ga", pe'je 'ga upe pejewau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³³—Tejuwarete 'ga remifutar imū etee futat je porowykyi tekou.

Oporowykya je iapopaw ire te nipo 'ga je jukaukari 'gā nupe— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama. —Jerusareg ipe futat nipo tewau temanūmū. Peu futat Jeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā apisara 'gā nuwi. A'eramū je peu futat tewau temanūmū nipo— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

³⁴ A'eramū 'ga 'jau Jerusareg ipewara 'gā nupe:

—Jerusareg ipewaramū futat te 'ā pēē Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā apisaramū pejup— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Sā'ā wyrasokwēa wa'yra majatyka wakape 'wyripe imonoa kwanū awi. Nan tee futat je— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —“Tajejuka esage Jerusareg ipewara 'gā nee”, 'jau je 'ā pē nupe numiamū. A'ere 'ā nepefutari etee. ³⁵ A'eramū 'awamū Janeruwarete 'ga opoia futat pē nui— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. — A'eramū nipo pē nee iporomutare'ema 'gā 'ua pē'wyrarete pojekau pē nui. 'Awamū 'ā je nanē tewau pē nui nū. A'eramū pēē je resagu'jape'ema 'awamū. “Esageay Janeruwarete 'ga remimurera 'ga”, 'jawe'ewe pēē je resagu'jape'ema futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

Awuwut ma'e 'ga

14 Morowykye'ema mū rupi Jejui 'ga awau osou fariseu 'ga amū rog ipe ojemi'waa. 'Wyria'ri 'ga rog ipe awau osou. A'eramū fariseu 'gā amū 'ua Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā netee. 'Gā 'ua osou 'ga resaka.

—Pe'je soo 'ga resaka. Mama'e tywera 'ga iapo re sipyyk 'ga 'jau— 'jau 'gā ajaupe.

² Poje kūima'e 'ga amū 'ua osou Jejui 'ga pyri. Awuwut ma'e 'ga 'ua osou 'ga pyri. A'eramū fariseu 'gā 'jau ajaupe:

—'Awamū 'ā morowykye'ema. A'etea sipo 'ga awuwut ma'e 'ga okatu'ok?— 'jau 'gā ajaupe. —Ae katu'oga ae porowykya futat morowykye'ema rupi.

Nokatu'oga'uweri nipo 'ga 'awauwe 'ga— 'jau 'gā ajaupe.

³ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ma'ja e'i te Moisesi 'ga rakue? “Pekatu'ok kasi 'gā morowykye'ema rupi ne”, e'i te 'ga janee rakue? Naani. Aipo ne'i 'ga rakue— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁴ A'ere 'ga ree ajatyka ma'e 'gā noje'egi futari. Ojenosi 'gā 'ga wi aipo ojeupe 'ga 'eramū.

A'eramū Jejui 'ga opo monou awuwut ma'e 'ga 'arimū 'ga katu'oka. A'ere 'ga oje'ega 'ga upe 'ga katu'og ire:

—'Awamū enejaruete. A'eramū ene ewau eje'wyr ipe— 'jau 'ga awuwut ma'efera 'ga upe.

⁵ A'eramū Jejui 'ga 'jau esakarera 'gā nupe:

—Pejeja'yra ywy kwara pype i'aramū sipo nepenuēmi jui morowykye'ema rupi? Pejejeymawa ywy kwara pype i'aramū sipo nepenuēmi jui morowykye'ema rupi?— 'jau 'ga 'gā nupe. —Nepeejara'uweri pejeja'yra imyina ywy kwara pype. A'ea 'ara rupi pēē iaporamū je nanē ojero'wu ma'e 'ga katu'ogi morowykye'ema rupi nū— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁶ A'ere 'gā noje'egi futari ajemogyau ojeupe 'ga 'eramū.

'Gā neko esage are 'gā mu'eawet

⁷ Ojemi'war enune Jejui 'ga awau afu'ama wewiri oo ma'e 'gā nesaka. 'Gā apyga resaka u'ama. “Naakotee ma'e 'gā nenawa 'arimū rūi pa 'gā apygiweramū ra'e. Esage ma'e 'gā apykawa 'arimū etee pa 'gā apygiweramū ra'e”, 'jau 'ga ojeupe 'gā nesaka.

A'eramū 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe 'gā mu'jawamū:

⁸⁻⁹ —'Ga amū nipo 'ua ene mo'wya, “Ere ejua ejemi'waa jerog ipe”, 'jau enee. A'eramū nipo ene ewau eapyka esage ma'e 'gā apykawa 'arimū. A'eramū nipo esage ma'e 'ga amū 'ua wapykawa

'arimū ene renamū osou. A'eramū nipo ene mo'wyarera 'ga “Eryrk 'ga renaw awi”, 'jau enee. A'eramū nipo ene ejenosōu ekou 'gā nowase— 'jau 'ga u'ama 'gā nupe. ¹⁰—A'eramū ene 'gā amū emo'wyrāmū eapyka akotee ma'e 'gā apykawa 'arimū te. A'eramū nipo ene mo'wyarera 'ga 'ua osou. A'eramū 'ga te 'jau enee: “Au te ejot eapyka je pyri”, 'jau enee— 'jau 'ga 'gā nupe. —A'eramū ene ekou 'wyrī'ri 'jawe 'gā nowase— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹¹—“Je 'ā kūiima'eeteetea” 'jara Janeruwarete 'ga imogyau tywet. A'eramū Janeruwarete 'ga “Nakūiima'eeteete rūi je” 'jara 'gā etee 'ga imogyau kūiima'eeteeteramū 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹²A'eramū Jejui 'ga 'jau omo'wyarera 'ga upe:

—Eremo'wy'wyt kasi esage ma'e 'gā etee ne, epytuna etee ne. Ajemogy tee ma'e 'gā we futar iki emo'wyt imojemi'waa ejepyri— 'jau 'ga 'ga upe u'ama. —Esage ma'e 'gā etee ene imo'wy'wyrāmū 'gā nanē ene mo'wyrī ene rerawau oje'wyr ipe nū. ¹³Itywetywet ma'e 'gā nanē ki emo'wy'wyt imojemi'waa ejepyri nū— 'jau 'ga 'ga upe. —Iteu ma'e, eae'em. Mīmera 'gā nanē ki emo'wy'wyt eje'wyr ipe nū— 'jau 'ga 'ga upe. ¹⁴—'Gā nene mepya'uweri. A'eramū anure Janeruwarete 'ga 'gā mojemī'waawera mepya'uweri enee— 'jau 'ga 'ga upe.

Maraka pe imo'wy'wyrīpyrera 'gā

(Mateu 22.1-10)

¹⁵A'eramū Jejui 'ga pyri ojemi'wat ma'e 'ga amū 'jau 'ga upe:

—'Au aejemi'wara miamū pa 'ā esage nū. Peu ywag ipe taetu 'ā aeku'iawa te— 'jau 'ga 'ga upe, 'gā nemianuwamū 'ūina. —Jarejuwarete 'ga pyri ojemi'wat ma'e 'gā taetu aku'iramū nanimenime— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁶A'eramū aipo 'ga 'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—'A'jea futat nū'ū. 'A'jea futat ere poromū— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramū 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe nū:

—Kūiima'e 'ga amū kumia wapoukat 'gā nupe. Kwaiwete 'ga iapoukaa.

¹⁷'A'ere 'ga erojyw ire oje'ega wemiayuwa 'ga amū upe: “Ere ewau 'gā nupe kwe pe, jeremimo'wy'wyrera 'gā nerua”, 'jau 'ga 'ga upe oje'ega. A'eramū 'ga awau. ¹⁸Awau 'ga owaēma 'ga remimo'wy'wyrera 'ga amū upe: “Ere ejua ejemi'waa, e'i 'ga enee ko”, 'jau 'ga awau 'ga upe.

—'A'ere aipo 'ga 'i etee 'ga upe: “Naani ki 'ei. Ywya je amut ape ko ki 'ei. A'eramū je tewau esaka ki 'ei”, 'jau etee 'ga 'ga upe.

¹⁹—Aipo ojeupe 'ga 'eramū 'ga awau ajepeja 'ga upe etee 'jau nū, 'ga remimo'wy'wyrera 'ga upe 'jau nū: “Ere ejua ejemi'waa, e'i 'ga enee ko”, 'jau 'ga awau 'ga upe.

—“Tee. 'A'ere nipo je nooi nū'ū. Teis kwataua je amut ko. A'eramū je tewau tejemimurera resaka ra'ne”, 'jau etee 'ga 'ga upe nū.

²⁰—Awau 'ga aipo 'ga wi nū. Awau 'ga ajepeja 'ga upe 'jau nū: “Ere ejua ejemi'waa, e'i 'ga enee ko”, 'jau 'ga awau ajepeja 'ga upe etee nū. 'A'ere “Je nooi ki 'ei. Jeremireko je 'awamue ko. A'eramū je a'eramū ejararūme'em. Nooi je”, 'jau etee 'ga 'ga upe nū.

²¹—A'eramū 'ga remiayuwa 'ga ojewya awau imome'wau 'ga upe. “Nuri etee 'gā je rupi ki 'ei”, 'jau 'ga awau imome'wau 'ga upe. A'eramū 'ga a'eramū amara'neramū akou 'gā nee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

—A'eramū 'ga oje'ega 'ga upe nū, aipo 'ga upe wējēmī futat nū. “Ekwap ajemogy tee ma'e 'gā mo'wy'wya. Erut ekoete te futar iki 'gā. Eae'ema 'gā we futat ki

erut. Iteu ma'e 'gā miamū futar iki erut. Itywet ma'e 'gā nanē ki erut. Mīmera 'gā futar iki erut", 'jau 'ga wemiayuwa 'ga upe nū.

²²—A'erauwe 'ga awau nū. A'eramū 'ga 'gā nerua, kwaiwete. A'ere 'gā nomatyneemi 'ga roga. A'eramū 'ga wemiayuwa 'ga mojewyru'japa nū.

²³—“Ere ajee ewau kwe pe nū. Kwe pe ekwap pe rupi nū. Pe rupiwara 'gā nerua imajatykau jee. Tejoga ryneem gatu gatu te je afutat”, 'jau 'ga 'ga upe.

—A'erauwe 'ga ojewya awau nū. Ojewya awau 'gā nupe nū. A'eramū 'ga 'gā nerua, kwaiwete nū. A'eramū te 'ga 'ga roga matyneemi 'gā nerua.

²⁴—“Amo'wy'wyt futat je 'gā ai'i numiamū, kwaiwete ai'i numiamū. A'ere 'ā 'gā jēmī nuri ojemi'waa je pyri. A'eramū 'gā 'awamū jeremi'u 'wawe'em futat. Nomonoī futari je tejemi'ua 'gā nupe”, 'jau 'ga 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe.

Jejui 'ga remiayup

(Mateu 10.37-38)

²⁵ Anure Jejui 'ga awau watau akou nū. Kwaiwete 'gā awau 'ga rupi. A'eramū 'gā awau akou oporogytau pe rupi.

²⁶—Pēporomutat pēē pejepytuna 'gā nee. Pejey are, pejejuw are, pejewisirer are, pejejenyr are, pejepytun are, pejejee nanē nū— 'jau 'ga 'gā nupe 'gā nerawau 'gā nerekou pe rupi. —A'ere je 'i pē nupe: Jeremiayuwamū pejekoweramū ki pēporomutat je ree pejepytuna 'gā nee pejeporomutara apyraapa. Je ree pejeporomutaramū ki pēē mama'e apou jeremifutar imū je muorypawamū. “Ereapo awi nanuara ki sa”, 'jau nipo pēpytuna 'gā pē nupe. A'ere kasi eremojerowiat 'gā ne. Jeje'eg imū etee futat pēē iapou. Kasi a'e pe pēē najeremiayuwa rūi ne— 'jau 'ga 'gā nupe 'gā nerawau 'gā nerekou. ²⁷—Jeremiayuwamū pejekoweramū jeremifutara etee fu-

tat pēē iapou, pejekiawawe'em 'gā pejejereko tywer awi. “Tene 'gā je jukai kwy. Napoira'uweri je Jejui 'ga rerowiar awi”, 'jau etee ki pēē— 'jau 'ga 'gā nerawau 'gā nerekou pe rupi.

²⁸—Kūima'e 'ga amū nipo 'og ywate are aparupoweramū. A'eramū 'ga ka'aranūia ra'ne imojopyrūmū 'ūina. “Taesak ka'aranūia i'jawe jooa 'jau kwy, 'oga apoa 'jawe jooa 'jau kwy”, 'jau nipo 'ga 'ūina imojopyrūmū. ²⁹⁻³⁰ “Kasi 'gā a'e pe 'oga je imateepawe'emamū je jai ne kwy”, 'jau nipo 'ga ojeupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau 'gā nerawau 'gā nerekou.

—Nan tee futat nipo pēē— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —A'eramū pēē je rerowiaaramū pejejemogyau pejejea'aramū ra'ne. “A'jea futat sipo je rekoi 'ga rerowiarareteramū 'wei?” 'jau ki pēē pejejemogyau pejejea'aramū ra'ne— 'jau 'ga 'gā nupe. —“A'jea futat sipo je 'ga porowykya etee futat iapoi 'wei”, 'jau ki pēē pejejeupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

³¹—Wyrriara 'ga amū remiayuwa nipo amara'neramū ajepeja 'wyrriara 'ga remiayuwa 'gā nee te. A'eramū nipo 'gā 'jau o'wyrriara 'ga upe: “Soo 'gā apisau 'jau” 'jau nipo 'gā 'ga upe. A'eramū nipo 'wyrriara 'ga 'jau 'gā nupe: “Tee. Tene ra'ne. Kwaiwete 'ga remiayuwa pytuna. Witi miu 'ga remiayuwa pytuna. Jane nanepytuni. Teis miu etee te 'ā janepytuna. Siapisipap sipo jane 'gā?” 'jau nipo 'ga wemiayuwa 'gā nupe.

—“Tee. Naani nipo nū'ū. 'Gā etee nipo jane apisipap”, 'jau 'ga remiayuwa 'gā 'ga upe. A'eramū nipo 'wyrriara 'ga oje'ega ra'ne imonou ajaupe. ³² A'eramū 'gā oje'ega pyu etee futat ojomoyrūmū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

³³—Nan tee futar iki pēē. Jeremiayuwamū pejekoweramū pejejea'aramū ra'ne pejejemogyau— 'jau 'ga 'gā nupe. —Pēē je rerowiairaipa

eteē. A'ere etyka 'ea nia'wyri— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau.

³⁴—Sā'ā jukyra resagea futat numiamū. A'ere kumi pype omonoramū nomē'ēi futari. Aipoa jukyra nia'wyri futari. ³⁵A'ea jukyra numiamū. A'ere namuei mama'ea. A'eramū ae imonou imomoa yty apy'rarimū. Nan tee futat je rerowiar awi opoit ma'e 'gā— 'jau Jejuī 'ga 'gā nupe. —'Ga amū te nipo ajee mama'eaya ojeupe ijesaukaramū opoit je rerowiar awi. 'Gā je rerowiaa numiamū— 'jau 'ga 'gā nupe. —Ee pejejeapyoweramū ki peapyaka katu jeje'eg are— 'jau 'ga 'gā nupe 'gā nerawau 'gā nerekou.

Oka'jam ma'ea karupa'mīa

(Mateu 18.12-14)

15 Anure itywet ma'e 'gā 'ua Jejuī 'ga renupa 'upa. 'Wyriararete upe ka'aranūū pyykara 'gā nanē kwaiwete nū.

²'Gā nesakawe fariseu 'gā amū Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā netee Jejuī 'ga ago'wau 'upa:

—Kuu. Itywet ma'e 'gā jekoty'aawa 'ga ra'e— 'jau 'gā ajaupe 'upa. —Ojemī'waa nanē 'ga 'gā pyri ra'e nū— 'jau 'gā ajaupe.

³A'e renupawe Jejuī 'ga 'jau 'gā nupe:

—Itywet ma'e 'gā werowiara we futat Janeruwarete 'ga afutat— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga ree.

⁴—Kūīma'e 'ga amū nipo wyra jara. Karupa'mīa nipo 'ga reymawa. Kwaiwete nipo 'ga reymawa. Sēg nipo 'ga reymawa pytuna. A'ere nipo karupa'mī amū ka'jami opytun awi ka'a pe. A'eramū nipo ijara 'ga ipytuna jaga ukaja pype inuga. Ipytuna jāmaw ire nipo 'ga awau oka'jam ma'efera rekaa akou. A'eramū nipo 'ga awau owaēma jupe. ⁵Esakawe aipo 'ga iupia imonou imopeywaa ojasī'y'warimū erua. Aku'iramū 'ga oka'jam ma'efera re-

rua oje'wyr ipe nū. ⁶Wog ipe owaē-mawe nipo 'ga oje'ega monou opytuna 'gā nupe: “Pe'je pejejua pejeku'iramū je pyri. Tejeymawa je aesak ko”, 'jau nipo 'ga 'gā nupe— 'jau Jejuī 'ga 'gā nupe imome'wau.

⁷—Nan tee futat Jeruwarete 'ga ku'iramū 'ūina. Otywer awi itywet ma'e 'ga poiramū 'ga ku'iramū 'ūina ywag ipe, ywagipewara 'gā netee— 'jau Jejuī 'ga 'gā nupe imome'wau. —Nan tee otywer awi opoit ma'e 'gā nee 'ga ku'iramū 'ūina. Esage ma'e 'gā nee aku'ia 'ga iapyraapa 'ūina itywet ma'efera 'gā nee— 'jau 'ga 'gā nupe 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga ree 'ūina.

Ka'aranūū 'ywope'i etygyipret

⁸A'ere Jejuī 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe nū:

—Kūjā ēē mū 'ywope'ia wereko, ka'aranūū 'ywope'ia. Teis ēē ka'aranūū 'ywope'ia pytuna. Epyuu ma'ea juejue ēē upe. A'ere nipo amū 'ari ēē wi. A'eramū ēē tata monyka esakawamū 'oga peia imua imono'oga esaka. ⁹Esakawe ēē oje'ega ojejyriwara 'gā nupe: “Pe'je pejejua je pyri pejeku'iramū. Aesak je teka'aranūūa ko”, 'jau ēē 'gā nupe— 'jau Jejuī 'ga 'gā nupe imome'wau.

¹⁰—Nan tee futat Janeruwarete 'ga ku'iramū otywer awi 'gā poiramū. Ywagipewara 'gā netee 'ga aku'iramū 'ūina— 'jau 'ga 'gā nupe 'gā mu'jau.

Oka'jam ma'ea kunumīūū 'ga

¹¹A'ere Jejuī 'ga 'ūina mama'e mū mome'wau 'gā nupe nū, 'gā mu'jau 'Uwarete 'ga ree:

—Kūīma'e 'ga amū mukūi tee 'ga ra'yra 'gā. Kūīma'ea jue 'ga ra'yra 'gā. ¹²Iwujaa 'ga 'jau 'uwa 'ga upe: “Anure ki ekaraemā emut oree. A'ere je tema'ea 'awauwe ifutari. Emanūme'ēwe jema'ea emut jee”, 'jau iwujaa 'ga 'uwa 'ga upe.

—A'erauwe 'ga okaraemā mojo'oka wa'yra 'gā nupe. Kwaiwete 'ga ka'aranūa. A'eramū 'ga okaraemā kwajamū.

¹³—Anurenure'i 'ga ra'yra 'gā awau 'ga wi, iwujaa 'ga awau muku 'ga wi. Tapy'yja mū 'wyrarete pe 'ga awau 'ga wi. Peu 'ga oka'aranūū momyau-pap. Kūjāmene'em are, kawājajaiw are 'jau. Mīmer are 'ga oka'aranūū momyau-paw ekoete. Nan etee etee 'ga akou nū. Ika'aranūūe'ema 'jawe akou nū. Oka'aranūū momypaw ire 'ga akou ty'ara upe. ¹⁴Aman ipe agawewi. A'etea amana nokyri 'gā nupe. A'eramū temi'ua opapapap. A'eramū peuwara 'gā ty'ara upe ajemogyau. Peu oo ma'efera 'ga nanē akou ty'ara upe nū.

¹⁵—A'eramū 'ga 'jau peuwara 'gā nupe: “Jeporowykywet je tekou”, 'jau 'ga akou 'gā nupe, morowyky rekaa ojeupe. A'eramū 'ga amū 'jau 'ga upe: “Peu ekwap ekou, tajaurana poitawamū”, 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁶—A'erauwe 'ga awau akou tajaurana poitawamū. A'eramū 'ga ty'ara rerekou. Tajaurana futawa resaka 'ūina. A'eramū 'ga tajaurana futawa uweita jui numiamū. A'ere teymajara 'ga a'ea mi-amū na'uukari 'ga upe. ¹⁷Ty'ara rerekou 'ga aipo 'jau. “Kwaiwete agawewi nā'ā jeruwa 'ga remiayuwa jepi re'ā. A'etea nā'ā kumia emyret jepi re'ā. A'ere pa je 'ā 'au ty'ara rerekoi nū. Maran te 'ā nooi tekou tejewya tejuwa 'ga resaka nū 'i”, 'jau 'ga akou ojeupe. ¹⁸“Tajemome'u tejuwa 'ga upe 'jau kwy”, 'jau 'ga 'ūina u'arasigamū. “Jetywerete je tekou jarejee ai'i, Jarejuwarete 'ga upe nanē ai'i nū, ta'e imome'wau tejuwa 'ga upe 'jau kwy”, 'jau 'ga akou ojeupe. ¹⁹“Eja'yra 'jawe kasi je rereko ape 'awamū ne, ta'e 'ga upe 'jau kwy. Au'je je rereko ape eja'yramū je rekoramū jepi, ta'e 'ga upe 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe 'ūina. “A'eramū ene 'awamū je moporowykyau etee ejee,

ta'e tejuwa 'ga upe 'jau kwy. Tejemi'ua tamepy tekou 'jau, ta'e tejuwa 'ga upe 'jau kwy”, 'jau 'ga 'ūina ojeupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

²⁰—A'erauwe 'ga afu'ama o'wya. Pe awi etee futat 'ga awau. Ojewya awau owaēma 'uwa 'ga upe. Muku 'ga rekorauwe 'ga ruwa 'ga 'ga resaka. “Kweramū nipo jera'yra ruri akou nū”, 'jau 'ga ojeupe.

—'Ga resakawe 'ga awau ujāna 'ga rowosōu awau 'ga mana.

²¹—A'eramū 'ga 'jau 'uwa 'ga upe: “Jetywerete je tekou jarejee ai'i, Kiapi'ni. Jarejuwarete 'ga upe nanē ai'i nū, Kiapi'ni”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe. “Eja'yra 'jawe kasi je rereko ape 'awamū ne”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe. “Au'je je rereko ape eja'yramū je rekoramū jepi”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe oje'ega.

²²—A'ere 'ga ruwa 'ga 'i etee 'ga upe: “Ene'me awi. Eremur awi aipoa ki sira ko. Jera'yra futat ene kūi”, 'jau etee 'ga ruwa 'ga 'ga upe. “Nafutari je nanuara. Wesaga'uwe'emamū te ae poromū ae 'i ujara upe”, 'jau tee 'ga wa'yra 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

—A'ere 'ga ruwa 'ga 'jau wemiayuwa 'ga amū upe: “Ekwap taity esage pe rerua kamēsiete imunepa 'ga wi. Fāyru reewe futar iki erut 'ga upe. Myapaawa nanē amū rerua 'ga pyapaawamū”, 'jau 'ga wemiayuwa 'gā nupe. ²³“Wyra pejuka amū jera'yra 'ga upe. Kwatau ra'yru'ia, oreremimoky'rafera ki perut ijukau. Janeroryp jarejupa 'jau”, 'jau 'ga wemiayuwa 'ga upe.

²⁴—“Jera'yra nipo 'ā amanū rakue”, a'e je tekou jepi. A'ere 'ā jaruete jera'yra reko'i ra'e jepi— 'jau 'ga 'gā nupe, ojeupe wa'yra 'ga poromū. “Oka'jam 'ga ako je wi ikue. A'ere 'ā ekoje ra'e jepi. A'ere 'ā turi opoa akou jee nū. A'eramū jane jarejemuekōēāina 'ga rur are”, 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁵—Wewirera 'ga waēmamū tuwi ma'e 'ga akou ko pe oporowykyau. A'ere 'ga 'ua. Oporowykypaw ire 'ua, maraka renupa. ²⁶A'eramū 'ga 'jau 'gā amū nupe: “Ma'ja poromū nū?” 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁷—“Enewirera 'ut ojewya akou ra'e. A'eramū eneruwa 'ga kwatau ra'yru'i jukaukaa oree ko. 'Sajemuekōēāi jera'yra 'ga ree', 'jau 'ga oree ko”, 'jau 'gā 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

²⁸—A'erauwe tuwi ma'e 'ga amara'neramū. A'eramū 'ga osowe'em. 'Ga mara'nea 'ga rerekou. A'eramū 'ga ruwa 'ga uēma 'ga resaka. “Ere ejua esou, kisit”, 'jau 'ga 'ga upe.

²⁹⁻³⁰—A'eramū 'ga 'jau 'uwa 'ga upe: “Je ree jēmī 'ā nenerorywi jepi. Nereje-mogypygi 'ā je ree jepi. Je etee agawewi 'ā oporowyky tekou enee. Tekotee 'jawe je 'ā eneje'ega oware'ema jepi”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe. Wewirera 'ga ree 'uwa 'ga rorywamū 'ga aipo 'jau 'ga upe. “Ma-jawer are etee agawewi 'ga 'ā ka'arana momypaw ekoetei rai'i. A'etea 'ā eneporia 'ga ree. Je ree jēmī 'ā eporiae'emamū jepi. Je upe jēmī 'ā jarejeymawa mū jukawe'emī jarejee jepi. Wyrasokwē mi-amū 'ā amū jukaukare'ema jarejee jepi, oporowyky ma'eramū jēmī jepi”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

—Wyra jukaramū amara'neramū 'uwa 'ga ree. ³¹A'ere 'ga ruwa 'ga 'i etee 'ga upe: “Ene 'ā jepir are ereko. Nereoi 'ā muku je wi. Janemama'ea enemama'ea futat”, 'jau 'ga wa'yra 'ga upe, aipo ojeupe 'ga 'eramū. ³²“Omomot sipo 'gā jera'yra rakue pa”, a'e je tekou jepi. A'ere 'ā turi akou opoa janee. A'eramū je 'jau 'gā nupe ko: “Sajemuekōēāi 'ga ree 'jau, 'jau je 'gā nupe ko”, 'jau 'ga wa'yra 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe.

—Saa'e kūima'e 'ga ku'ia. Wa'yra ojeupe ijewyt turamū 'ga ku'ia rakue. Nan tee futat Janeruwarete 'ga ku'iramū 'ūina

otywer awi opoit ma'e 'gā nee— 'jau Jejui 'ga 'ūina imome'wau 'gā nupe.

'Gā neko esage are 'gā mu'eawet

16 A'ere Jejui 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe nū:

—Kūima'e 'ga amū wemiayuwa 'ga omono okaraemā pykaramū numiamū. A'ere aipo 'ga nia'wyrī. Ka'aranū jara 'ga wi ka'aranū momyaupap ekoete etee futat 'ūina 'ga wi. A'eramū 'ga a'eramū 'ga amū 'ua imome'wau 'ga upe. “Enekaraemā pykara 'ga nia'wyrī ra'e ki 'ei. Ekoay 'ga enekaraemā mateepapa ekoete ki 'ei”, 'jau 'ga 'ua imome'wau karaemā jara 'ga upe.

²—A'eramū karaemā jara 'ga 'ga renūina, okaraemā raarana 'ga renūina. A'eramū 'ga 'jau 'ga upe: “A'jea te jekaraemā eremomypap ekoete e'yina?” 'jau nipo 'ga 'ga upe. “Ere ajee ewau ikwasiaa jee ka'aran are inuga”, 'jau 'ga okaraemā pykara 'ga upe. “Gā nera ki ekwasiat inuga jee ka'aran are. Erawarera 'gā nera ki ekwasiat inuga jee. 'Gā nemireroofera nanē ki ekwasiat inuga jee ka'aran are”, 'jau karaemā jara 'ga 'ga upe. “Aipo apo re tomono 'ga amū imyina ene py'rau 'jau nū”, 'jau 'ga 'ga upe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe.

³—A'eramū 'ga awau 'ga wi. A'eramū 'ga 'jau ojeupe: “T'y'y. Maran je tekou 'awamū 'ū? Ma'ja je iapou mama'ea tejeupe imuawamū 'ū? Najefuakara'uweri je teporowyky apou”, 'jau 'ga ojeupe. “Ajenosī je tekou mama'e renūina 'gā nupe ne kwy”, 'jau 'ga ojeupe etee futat 'ūina. “Ma'ja ajee je aapo 'awamū 'ga upe 'ū? Je muēm are 'ga fueweramū 'awamū”, 'jau 'ga ojeupe. ⁴“Amorytee pa je tejara 'ga kwy”, 'jau 'ga ojeupe. “Ga karaemā rerawarera 'gā pa je apoat kwy”, 'jau 'ga ojeupe. “A'eramū 'gā je muēmamū 'Ere ejua 'au ore pyri. Mama'e toromono ene upe 'jau', 'jau jee kwy”,

'jau 'ga ojeupe etee futat 'üina— 'jau Je-
jui 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁵—A'eramũ 'ga 'ga karaemã rerawar-
era 'gã nenüina: “Ma'ja te ereroo rai'i?”
'jau 'ga 'ga amũ upe.

—“Miara kawera ako je aroo ai'i”,
'jau erawarera 'ga 'ga upe. ⁶“Marana te
ereroo rai'i?” 'jau 'ga erawarera 'ga upe.

—“Kwaiwete je erooi ai'i. Sëg yrũü
te je aroo ai'i”, 'jau erawarera 'ga
imome'wau 'ga upe.

—A'eramũ 'ga 'jau erawarera 'ga upe:
“Ekwasiat 'au. Sïkwëta etee ki ekwasiat
inuga ka'aran are”, 'jau 'ga erawarera 'ga
upe. “Jane'me ijara 'ga upe 'jau”, 'jau 'ga
'ga upe.

⁷—A'ere 'ga ajepaja 'ga renüina nũ:
“Ma'ja te ene ereroo rai'i?” 'jau 'ga 'ga
upe nũ.

—“Juowuuran ako je aroo ai'i, miu yrũ
ai'i”, 'jau 'ga 'ga upe.

—“Ere ajee inuga ikwasiaa 'au oito
sëtu etee ka'aran are”, 'jau 'ga 'ga upe.

⁸—Aipo kwaapawe karaemã jara 'ga
amara'neramũ 'ga ree. “Ene 'ã muna'ywa.
Jekaraemã are 'ã eremunarũ ekou.
A'etea 'ã ene'akwaap. 'Awamũ nipo 'gã
jejukai ene ree numiamũ”, 'jau 'ga 'ga
upe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—A'jea futat. Janeruwarete 'ga je'ega
renupare'ema 'gã i'akwaap futat numi-
amũ. A'ere 'ga rerowiaara 'gã nanë nok-
waawi katu 'ga remiapo. ⁹A'eramũ je
pë mu'jau 'ga remifutar are. Pejekaraemã
pemono amũ ikaraemã'e'ema 'gã nupe.
Nanuara 'ga afutat 'üina, a'e je 'ã pë
nupe— 'jau Jejui 'ga u'ama 'gã nupe.
—Nanuara pëë iaporamũ Janeruwarete
'ga pë monoi peu ojepyri. Nanuaramũ
'ga pë napesagi 'üina peu ywag ipe 'jau
agawewi je 'ã pë nupe imome'wau— 'jau
Jejui 'ga 'gã nupe.

¹⁰—Ika'aranüü'e'ema 'gã amũ nipo
oka'aranüüa wereko esage, mama'e
esage are etee imomyau. A'e 'ga nanë

oka'aranüü kwajamũ wereko esage futat
nũ, mama'e esage are etee imomyau.
Imomyau ekoete'ema akou— 'jau Jejui
'ga 'gã nupe. —Ika'aranüü'e'ema 'gã amũ
oka'aranüü'inamũ imomyau ekoete etee
futat. A'e 'ga nan tee futat oka'aranüü
kwajamũ omomy ekoete te futat
ajemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe
imome'wau. ¹¹—Nan pëë iaporamũ
Janeruwarete 'ga namura'uweri
omama'ea pë nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã
nupe imome'wau u'ama.

¹²—Janeruwarete 'ga ma'e ete ate
'agamũ mama'ea. 'Ga te 'ã jane mogy
'agamũ oma'ea ywy pype— 'jau 'ga 'gã
nupe. —Oma'ea mama'e are ae jejuka
esage'emamũ 'ga namura'uweri mama'ea
ae upe peu— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama
oporogytau.

¹³—Namukũja 'wyriara 'gã
nemaiyuwa rüi 'ga amũ rekoï.
Noporowykya'uweri 'ga amũ mukũja
'wyriara upe. Kasi a'e pe 'ga ajepaja
'ga ree etee 'ga poromutaramũ
akou ne. Majepeja 'ga ree jëmĩ
oporomutare'emamũ ne. Wemifutara
'ga je'eg imũ etee mama'e apou ne.
A'eramũ 'ga wemifutare'ema 'ga
je'eg imũ mama'e apowe'em ne.
Nan tee futat pëë. Pejeka'aranüü
kwaiwete are etee ea'at ma'eramũ
nepënea'aru'jawi Jarejuwarete 'ga ree.
Nepejemogypygyga'uweri ka'aranüü are
Jarejuwarete 'ga reewe— 'jau Jejui 'ga
'gã nupe imome'wau.

¹⁴Aipo 'ga 'erauwe fariseu 'gã 'ga
rerekoemãu etee. Ka'aranüüa tee 'gã afu-
tat. A'eramũ 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega
jëmĩ futare'ema. A'eramũ 'gã a'eramũ Je-
jui 'ga rerekoemãu etee.

¹⁵A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pëë 'ã ka'aranüüa pemono
ika'aranüü'e'ema 'gã nupe jepi. “Esage
ma'e 'ga ra'e. Ka'aranüüa 'ga omono
itywet ma'e 'gã nupe”, te'i etee 'gã
oree 'jau, pe'je 'ã jepi. Ma'eramũ 'ã

ka'aranūa pemono 'gā nupe jepi. A'ere naJaneruwarete 'ga rūi imonoukari pē nupe. Pemono ekoete te 'gā nupe. “Tore futarete 'gā 'jau”, pe'je tee jepi— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —A'ere Janeruwarete 'ga pē kwaawi futari. Janeruwarete 'ga naea'ari pē 'jawe mama'e are etee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Aeremifutara 'ga nafutari— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama.

¹⁶—Ymā te 'ā Moisesi 'ga Janeruwarete 'ga je'ega kwasiari inuga ka'aran are janee rakue. Moisesi 'ga manū re 'ā, 'ga amū ete akou 'ga py'rau rakue. 'Ga upe nanē 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega rakue nū. A'eramū 'ga nanē futat 'ā 'ga je'ega kwasiaa inuga ka'aran are janee rakue. Ymā we 'gā 'ā ajamu'jau Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue— 'jau 'ga imome'wau 'gā nupe. —'Awamū 'ā Juā 'ga nanē pē mu'jau 'ga je'eg are rai'i nū. “Pejetywer awi pepoiramū Janeruwarete 'ga pē monoi wemiayuwamū”, 'jau 'ā Juā 'ga pē nupe rai'i. A'eramū 'ā mytuna 'gā wekoweramū Janeruwarete 'ga remiayuwamū rai'i. A'eramū 'ā 'gā opoia otywer awi rai'i. Juā 'ga ojeupe 'ga mome'uramū 'gā 'ā opoia kwaiwete otywer awi rai'i. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gā monou wemiayuwamū— 'jau Jejui 'ga imome'wau u'ama 'gā nupe.

¹⁷—A'jea futat 'gā nemikwasiarer ymanera resageramū janee 'awamū miamū futat. A'jea futat nateepawa'uweri Janeruwarete 'ga je'ega jane wi. Ywaga teepawamū ywy retee 'eramū miamū futat nateepawa'uweri Janeruwarete 'ga je'ega— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama imome'wau.

¹⁸—“Kūima'e 'ga amū nipo wemireko retyka awau amutee rerekou nū” 'ea nia'wryi Janeruwarete 'ga upe. Itywerete a'e 'ga akou Janeruwarete 'ga rowase. Etygipyrer are, kūjā are nanē kasi peko ne nū. Imen futat aipoa kūjā akou. “Pe-jemogyau nipo pejeuemireko are” 'ea

Janeruwarete 'ga nafutari— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe u'ama.

Ika'aranūu kwai ma'e 'ga imama'e'ema 'ga retee

¹⁹A'ere Jejui 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe nū, 'gā mu'jawamū nū:

—Kūima'e 'ga amū akou waity esagea te imunepa rakue, ika'aranūu kwai ma'e 'ga rakue. A'eramū 'ga maraka apou 'gā nupe au'jeteramū akou rakue. Maraka apoaw ipe 'ga mama'e monou 'gā nupe. Kwaiwete 'gā mojemi'waa rakue.

²⁰⁻²¹—Ajepeja 'ga ipito'om ma'e 'ga otywereteramū. Lasaru 'ga rera. A'eramū 'ga pytuna 'gā 'ga rerawau 'ga m'yina ika'aranūu kwai ma'e 'ga pyri 'ga re-jaa. “Siesak 'ga mama'e'i mū mura 'ga upe 'jau”, 'jau 'gā numiamū. A'ere 'ga namuri'i mama'ea 'ga upe. Kasurua etee 'ua 'ga pira rerepa 'ga wi, 'ga pito'oma rerepa. ²²Anure ipito'om ma'e 'ga amanūmū. A'eramū 'ga manū re ywagipewara 'gā 'ua 'ga rerawau ojeypyri. Abraão 'ga pyri 'ga rerawau im'yina, 'ga muapyka 'ga mo-jemi'waa. A'ere ika'aranūu kwai ma'e 'ga amanūmū nū. A'eramū 'ga pytuna 'gā 'ga rerawau 'ga tyma. ²³'Ga 'aga nanē awayayau mama'eukwaawa rapyaw ipe nū. A'eramū 'ga 'ūina akou tyweaete. Tata rakuwa 'ga m'yina 'ga rerekou tyweaete. A'eramū 'ga Abraão 'ga piresaka. Ipito'om ma'efera 'ga resaka Abraão 'ga pyri. Mukuu 'ga 'ūina Abraão 'ga resaka. ²⁴A'eramū 'ga wafukaita 'ga upe: “Abraão! Ene 'ā jeram'yja! Ejemuaēm iki je ree. 'Y'ia erurukat ara jee Lasaru 'ga upe, 'ga fā'i are etee jekū muak'y-mawamū. Ekoay jekū osinisiniga”, 'jau ika'aranūu kwai ma'efera 'ga oje'ega Abraão 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

²⁵—A'eramū Abraão 'ga 'jau 'ga upe: “Naani nū'ū. 'Auwaramū ore 'ā

norooarūa'uweri peu enerekwaw ipe. Pēē nanē pe awi pejejorarūme'em 'au orerekwaw ipe nū”, 'jau Abraão 'ga 'ga upe. “Nenerea'ari nipo ejekwawer are? Eka'aranūū are etee ako ejerowiarai pa ikue. A'eramū ene 'awamū e'ŷina eko tyweaw ipe” 'jau 'ga 'ga upe. “A'ere ako Lasaru 'ga nitywi mama'ea ikue. A'eramū 'ga 'awamū akou 'au futat je pyri wekōēājamū. Wekōēāimawe'emamū futat 'ga akou 'awamū je pyri. A'eramū je a'eramū 'ga monowe'em futat kwe pe tejewi”, 'jau Abraão 'ga oje'ega 'ga upe. ²⁶“Nerekwaawi nipo 'ga oarūe'ema kwe katy ki sa”, 'jau 'ga 'ga upe. “Maran 'ga awau kwe katy ene pyri ki 'ei? Maran 'ga awau ikwara apyraapa ene pyri ki 'ei? Nooarūi 'auwara 'gā kwe katy. Peuwarāmū nanē pejejorarūme'em futat 'au nū”, 'jau Abraão 'ga oje'ega monou 'ga upe.

²⁷⁻²⁸—A'eramū mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ūi ma'e 'ga 'jau Abraão 'ga upe: “Ere ajee 'ga monou jepytuna 'gā nupe, 'ga moporogytaukaa 'ū”, 'jau 'ga 'ga upe. “Sīku futat jerewirera 'gā. Kasi 'gā nuri je pyri ne. Ekoay je tejua te'ŷina 'au tekou tywet, e'i enereki'ŷra pē nupe, te'i 'ga awau 'gā nupe peu wyu jeruwa 'ga rog ipe 'gā nupe 'jau”, 'jau 'ga oje'ega Abraão 'ga upe. “Kasi 'gā nuri je pyri ne”, 'jau 'ga 'ga upe.

²⁹—Aipo 'ga 'eramū Abraão 'ga 'jau 'ga upe: “Naani. Okwaap futat 'gā 'ā Moisesi 'ga remikwasiarera numiamū. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā nemikwasiarera nanē 'ā ityp futat. Tene 'gā aipo etee erowiari”, 'jau Abraão 'ga 'ga upe.

³⁰—Aipo 'eramū 'ga 'jau Abraão 'ga upe: “Naani. Moisesi 'ga je'egera 'gā nuerowiari futari jepi”, 'jau etee 'ga 'ga upe. “Amanū ma'efera 'ga je'ega te nipo 'gā werowiat. A'eramū te nipo 'gā poiri otywer awi”, 'jau etee 'ga Abraão 'ga upe.

³¹—A'eramū Abraão 'ga 'jau 'ga upe: “Naani nū'ū. Moisesi 'ga je'egera renuwe'em ire 'gā amanū ma'efera 'ga je'ega taetu nuerowiara'uweri futari. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā nemikwasiarera mogytaw miamū te 'gā 'ā nuerowiari. Oferap ma'e 'ga je'ega taetu 'gā nuenuwi futari nū'ū”, 'jau Abraão 'ga 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

Iporiayi ajaupe mama'e tywera apoukaara 'gā

(Mateu 18.6-7; Maku 9.42)

17 A'ere Jejui 'ga 'jau wemiayuwa 'gā nupe nū:

—Nateepawi futari nipo ajaupe mama'e tywera apoukaara 'gā— 'jau 'ga 'gā nupe oporogytau. —Iporiayi aipo 'gā numiamū. Aipo 'gā te nipo Ku'jywa 'ga wereko tywerete futat— 'jau 'ga 'gā nupe. ²—Sā'ā ae ita mogoa ojojuri. A'eramū 'ā ae ojomonou ojomomoa ajajukau 'ŷe'e pype nū. 'Y pe imomoripywera 'ga ako tywe'ri etee. Amanū etee 'ga. A'ere nipo kunumī upe mama'e tywera apoukaara 'gā te Janeruwarete 'ga ereko tyweretei. ³A'eramū pēē pejejea'gwau pejejemogyau. Mama'e tywera kasi peapoukat 'gā nupe ne— 'jau Jejui 'ga oporogytau 'gā nupe.

—Je rerowiaara 'ga amū nipo mama'e tywera wapo pē nupe. A'eramū ki pejeporogytau 'ga upe. “A'jea futat ako je mama'e tywera apoi ene upe ai'i. A'ere je 'awamū naapou'jawi nū”, pejejeupe 'ga 'eramū pēē 'ga rerekou esage etee. Pejejea'aru'jawe'emamū futat ee— 'jau 'ga 'gā nupe. ⁴—Majepeja 'ara rupi etee mama'e tywera pejejeupe kwaiwete 'ga iaporamū pejewau pejeporogytau 'ga upe. “Mama'e tywera ereapo jee. A'eramū je ene raykau tekou. Au'je ki je rayka re ekou”, pe'je ki 'ga upe pejeporogytau. “Naapou'jawi je 'awamū”, pejejeupe 'gā

'eramū pejejea'aru'jawe'emamū ee. Peje-pota'waramū 'gā nee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau u'ama.

Perowiat Jarejuwarete 'ga

⁵ A'eramū Jejui 'ga remimu'e 'gā 'jau 'ga upe:

—Jejui. Ejerowiarukat oree— 'jau 'gā oje'ega 'ga nupe.

⁶ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ināinānī'ī etee pēē 'ga rerowiaa 'eramū miamū Janeruwarete 'ga mama'e muri pē nupe— 'jau 'ga oje'ega 'gā nupe. —Pēē ināinānī'ī etee Jarejuwarete 'ga rerowiaa 'eramū miamū peje'eg 'ywu upe. “Ejemosok ywy awi jee. A'eramū ene ewau e'ama 'y rypyter ipe jee”, pe'je ki jupe. Janeruwarete 'ga pēē erowiarāmū 'ywa sogi pē nupe. Peje'eg imū etee futat awau u'ama peu pē nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Ajaupe oporowyky ma'e

⁷ A'ere Jejui 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe:

—Sā'ā ae kūima'eramū ae wemi-ayuwamū monoa ko pe. Ajepejamū 'ā awau wyra poita. A'eramū 'ā ae kaaruwamū 'ua ojewya oporowyky re. 'Gā nur ire sipo ijara 'ga 'gā nenūi 'gā muapyka 'gā mojemi'waa ra'ne? ⁸ Naani. Nanarūi. A'ere 'gā monoarera 'ga 'i etee 'gā nupe: “Je upe ra'ne mama'ea peapo. Je ra'ne je mueweg pejepe. A'ere tepejemi'wat 'jau, je mueweg ire 'jau”, 'jau 'ga 'gā nupe. ⁹ Mīnamū futat 'gā porowyky. A'e apoawamū futat 'ga 'gā mepyi— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'ga nupe. ¹⁰—Nan tee futat pēē. Jarejuwarete 'ga remiapo apo re “Ore resageramū”, pe'je kasi ne. “Ore arujara 'ga remiapo etee aruapo”, pe'je etee ki— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

Teis ipito'om ma'e 'gā

¹¹ Jerusareg ipe Jejui 'ga awau. Garireja ywy 'upa Samari ywy are oje'aa etee futat. A'eramū 'ga awau ipō'ō rupi ¹² owaēma amuna'wi'i mū upe. 'Ga waēmauwe ipito'om ma'e 'gā 'ua 'ga rowosōu. Teis 'gā 'ua 'ga rowosōu. ¹³ Mukuu we 'gā 'ua opytau wafukaita Jejui 'ga upe:

—Ipito'om ma'eramū ore rekoi, aru-afukaita enee. A'eramū ene ejemuaēma ore ree, ore mokā'jāu— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

¹⁴ 'Gā nesakawe Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Mainana 'ga upe pekwap, pejeje-saukaa ra'ne— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū mainana 'ga repejāna 'gā orauwe 'gā pito'oma okā'jāu 'gā nui.

¹⁵ Esakawe 'gā 'jau ajaupe:

—Tÿÿ. Jane mokā'ēmap 'ga ra'e nū'ū— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'ga amū ojewya 'gā nui. Samari ywy pewara 'ga ojewya.

—Ene te 'ā eneresage oree, ki Ku'jyp— 'jau 'ga 'ua Jejui 'ga upe.

¹⁶ 'Ua 'ga wenupy'āu wapyka Jejui 'ga rowase.

—Ene te 'ā eneresage oree. Au'jete ore mokā'ē ape— 'jau 'ga 'ga upe.

'Ga ku'ia 'ga rerekou.

¹⁷⁻¹⁸ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Mytuna 'gā te je 'ā amokā'ē. Ma'ape ajee enepytuna 'gā ki 'ei? Maran ajee ene tee erejewyt ejua ki 'ei? Maran ajee 'gā nojewyri ene rupi 'ū?— 'jau 'ga ojewyt ma'e 'ga upe.

A'ere Jejui 'ga 'jau wewiri oo ma'e 'gā nupe:

—'Agamū Samari ywy pewara 'ga. Najanepytuna rūi agawewi 'ga. A'etee 'ga ojetee futat ojewyt 'ua oje'ega jee. Ajepeja 'gā juejue janepytuna futat numiamū, judeu 'gā futat numiamū. A'etee 'gā nojewyri 'ua, “Au'jete ore mokā'ē

ape”, 'jawe'em jee— 'jau 'ga wewiri oo ma'e 'gã nupe.

¹⁹ A'eramũ Jeju'i 'ga 'jau ojewyt ma'e 'ga upe nũ:

—Ere ewau nũ. Mainana 'ga upe ekwap ejesaukaa. Je rerowiat wejue 'ã ape ra'e jepi. A'eramũ je ene mokã'jãu— 'jau 'ga 'ga upe. —Ere efu'ama. Ereka'ẽ futat ra'e— 'jau 'ga 'ga upe.

Werowiaara upe Jeju'i 'ga reni 'wyrriaramũ

(Mateu 24.23-28, 37-41)

²⁰⁻²¹ Poje fariseu 'gã amũ 'ua oporogytau Jeju'i 'ga upe:

—Maranime te Janeruwarete 'ga wemipyyrũmera 'ga muri imogou ore'e 'wyrriaramũ?— 'jau 'gã 'ua oporonupa ee Jeju'i 'ga upe.

A'eramũ Jeju'i 'ga 'jau 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga remimureramũ je na'awa ywy pewara 'wyrriara 'jawe rũi. Inãinã'nĩ te je reko'i 'wyrriaramũ pẽ nupe— 'jau Jeju'i 'ga aipo 'gã nupe. —'Awa ywy pewara 'wyrriaramũ te 'ã ae ojo'wyrriat pãwẽ pãwẽnamũ ae reko'i. A'ere je Jarejuwarete 'ga remimureramũ je reni 'wyrriaramũ tejerowiaaramũ pẽ nupe. Namajepi ywy pype tee rũi jeremiayuamũ pejemogy. Ywy tesirũmera pype we futat jeremiayuwa 'gã jemogyi okwasi'wasi'wau najuejue etee. Na'au etee rũi te je 'ã 'wyrriara. A'eramũ pẽẽ “auwaramũ etee 'ga 'wyrriaramũ janee”, 'jawe'em pejejaupe. Najuejue etee futat je reko'i 'wyrriaramũ tejerowiaaramũ pẽ nupe. A'ere 'awamũ Janeruwarete 'ga remimureramũ je reko'i pẽ pype— 'jau Jeju'i 'ga fariseu 'gã nupe.

²² A'eramũ Jeju'i 'ga 'jau wemimu'e 'gã nupe:

—Anure nipo pe'je pejejaupe. “Ma'ape te 'ga? Taesak 'ga 'jau”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe. A'ere nipo naje resagi pejepe. A'eramũ pẽẽ pejemogyau je jew-

yra rapesaka. A'eramũ te nipo je resak pejepe najuejue etee— 'jau Jeju'i 'ga 'gã nupe. ²³—Je ruru'jawa'ne'emamũ nipo amumera 'gã 'jau pẽ nupe: “Peu futat 'ga reko'i”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. A'ere kasi perowiat 'gã ne. ²⁴ Je ruru'jawamũ nipo najuejue etee je resak pejepe. Sã'ã tupã werawa. A'eramũ 'ã ae najuejue etee esaka. Nan tee futat nipo je jewyramũ najuejue etee je resak pejepe— 'jau Jeju'i 'ga 'gã nupe. ²⁵—A'ere nipo je o enune itywerete ma'e 'gã je rereko tyweretei ra'ne. Niporomutari nipo 'gã je ree. A'eramũ nipo 'gã je monou je jukaukaa 'wyrriara 'ga po pe. ²⁶⁻²⁷ A'ere nipo anure je ruru'jawi erujewi pẽ nupe. Je kwaapare'ema 'gã nipo aipoa 'ara rupi ajemogyau oporowykyau. Ojemi'waa, wemirekoramũ 'jau nipo. Wemiapo apo are tee futat wea'aramũ ajemogyau— 'jau Jeju'i 'ga 'gã nupe u'ama. —Janeruwarete 'ga ree jẽmĩ nipo 'gã wea'are'emamũ ajemogyau. Sã'ã Nue 'ga rekoramũ 'gã jemogya rakue. Janeruwarete 'ga ree 'gã 'ã wea'are'emamũ rakue. Nan nipo 'ga ajemogyau. Poje 'ga 'ã amana mua 'gã nupe, 'gã apisaukaa jupe rakue. Nan tee futat nipo je kwaapare'ema 'gã jemogyi— 'jau Jeju'i 'ga 'gã nupe.

²⁸—Sã'ã Lo 'ga rekoramũ nanẽ 'gã 'ã iapou rakue nũ. Sodom ipewara 'gã awau kwe pe ojemi'waa ojekoty'aawa 'gã pyri. Oporowykyau akou oko tyma, amumera 'gã 'ã 'oga apou 'jau rakue. ²⁹ A'ere 'ã ywagipewara 'gã Lo 'ga renuẽmi 'gã nui rakue. 'Ga ãm ire Janeruwarete 'ga tata mua 'gã nupe rakue, itatata reewe rakue, ãsõfyri 'jawa reewe rakue. Itywerete 'gã ajemogyau. Naea'ari futari 'gã Jarejuwarete 'ga ree. A'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga 'gã apisau rakue. ³⁰ Nan tee futat nipo pejemogy je ruramũ— 'jau Jeju'i 'ga 'gã nupe. ³¹—Aipo 'ara rupi je jewyramũ nipo ko pewara 'gã ojewyre'ema futat okaraemã

pyyka. Ko pewara 'gā nanē nipo nooi futari osou okaraemā pyyka nū. Okaraemā are tee ea'at ma'e 'gā okaraemā reewe futat teepap.

³²—Pēnea'at Lo 'ga remireko ēē manūawer are. Niporejariweri ēē okaraemā are rakue. A'eramū ēē awawayayawe'em. A'eramū ēē amanūmū rakue. ³³Pejekaraemā are tee ea'at ma'eramū nepeoi futari Jarejuwarete 'ga pyri. Jarejuwarete 'ga ree ea'at ma'eramū te peo 'ga pyri pejeferapa— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau. ³⁴—Je jewyru'jawamū nipo 'gā amū ajurosea ajuerupa. A'ere nipo 'ga amū ēmi ajau. Ajepeja 'ga nipo opyta. Naje rerowiari 'ga. A'eramū 'ga awawe'em je rupi nipo. ³⁵Kūjāmera 'gā nipo 'upa mukūi ygu'ai. A'ere nipo majepeja ēē oi je repejāna. A'eramū nipo ajepeja ēē te awawe'em. ³⁶Gā amū nipo awau oporowykyau ko pe akou mukūi. A'ere nipo majepeja 'ga etee 'ga oi je rowosōu. Ajepeja 'ga awawe'em nipo. Je rerowiare'ema 'gā nooi je rowosōu— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe 'gā mu'jau ojewyru'jaw are.

³⁷A'eramū 'ga remimu'e 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'ape sipo erejot poromū ejewyr ire?— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

—Je ruramū te nipo pekwaap katu katu— 'jau etee 'ga 'gā nupe. —Sā'ā uruwua mama'e nema kwaawa. A'eramū 'ā 'ua ajatykau ee. Nan tee futat nipo pēē. Je jewyru'jawamū je kwaap katu katu pejepe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

Peojet kasi pejeje'ega Jarejuwarete 'ga upe ne

18 Anure Jejui 'ga 'jau wemiayuwa 'gā nupe:

—Peojet kasi pejejemogyau pejeporogytau Jarejuwarete 'ga upe ne— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama.

²A'ere 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe nū:

—Tapy'yja 'wyrarete pe 'wyrriara 'ga amū reko. 'Gā ago'o anupawe 'ga 'jau 'gā nupe: “Ene te 'ā mama'e tywera ereapo 'ga upe. A'eramū ene te 'ga mepyau”, 'jau 'ga itywet ma'e 'gā nupe. “Ga mepye'emamū 'gā ene munewi ne”, 'jau 'ga 'gā nupe. Aipoa 'wyrriara nopojeuwi futari Jarejuwarete 'ga. Aea nanē futat nopojeuwi futari nū.

³—Aipo amunawa pype majawera ēē mū akou. 'Wyrriari 'ga upe ēē awau 'jau: “Jekaraemā rerawarera wā nomepyi jee”, 'jau ēē awau 'ga upe. “A'eramū ene je mepyukaa wā nupe”, 'jau ēē 'ga upe. ⁴A'ere 'ga naani. Noje'egi futari aipo 'gā nupe. A'eramū ēē ojewya 'ga ree nū. A'ere ēē ojewyru'japa 'ga ree nū. Ojewy-jewya akou 'ga ree, oporogytau 'ga upe. A'eramū 'ga 'jau ojeupe: “Ku'jywa 'ga mi-amū je 'ā napojeuwi jepi re'ā. Ae 'gā taetu je 'ā napojeuwi jepi re'ā”, 'jau 'ga ojeupe. ⁵“A'ere pa 'ā koa majawera ēē je mopiro'ysāy'sagi nū”, 'jau 'ga ojeupe. “A'eramū pa je ēē karaemā rerawarera 'gā nupe ēē karaemā mepyukaa kwy”, 'jau 'ga 'ūina ojeupe. “Kasi a'e pe ēē ruru'jau'jawi 'au je marukare'ema ne nū kwy”, 'jau 'ga ojeupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe.

⁶—Aipoa 'wyrriari 'ga nia'wyrri. Nakamēsiete rūi 'ga ēē mepyukari 'gā nupe. A'etea 'ā pejemu'e 'ga ree. ⁷Aipo 'ga kūima'e 'ga nia'wyrri agawewi futat. A'etea 'ga opoat ēē— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Janeruwarete 'ga taetu 'ā esage futat. A'eramū 'ga 'ā wemiayuwa 'gā poari futari. Ojeupe oporogyta ma'e 'gā ojere'emamū 'ga 'gā poari futari. ⁸'Ga niporomukui futari ae poaa— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Aipo 'e re Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Tejoru'japa sipo je tejerowiaara 'gā amū nesagi? Je ruru'jawa poromukuran sipo 'gā jemogyi kwaiwete

je rerowiaa? Kwaiwete tejerowiaara 'gā nesaga je afutat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —A'eramū pēē je rerowiaarareteramū pejemogyau. Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega pejeojere'emamū futat pejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Mukūja 'gā oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe

⁹ A'ere 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe nū, 'gā mu'jawamū nū. “Je jeresageay. Tekotee 'gā nia'wyri. A'ere 'ā je jeresage” 'jara 'gā nupe te 'ga 'i.

¹⁰—Mukūja kūima'e 'gā awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe oporogytau 'ga upe. Majepeja 'ga fariseua. A'eramū ajepeja 'ga 'wyriara upe ka'aranūū pyykara 'ga. ¹¹ A'eramū fariseu 'ga ojemome'wau u'ama Ku'jywa 'ga upe. “Na'gā 'jawe rūi je reko'i ene reape, ki Ku'jyp”, 'jau 'ga 'ga upe u'ama. “Amumera 'gā te aje 'ā muna'ywamū ako ene reape. A'ere je 'ā nanarūi. Naapoa'uweri je 'ā mama'e tywera ene reape tekou, ki Ku'jyp. 'Gā 'ā nako esagei futari ene reape. A'ere 'ā je te je reko esagei ene reape”, 'jau 'ga oporogytau u'ama Jarejuwarete 'ga upe. “'Gā 'ā okou futat ajuemireko are. A'ere je 'ā nanarūi. Nokoa'uweri je 'gā nemireko are. Je 'ā na'gā 'jawe rūi futat. Kwe 'ga te 'ā 'wyriara upe oreka'aranūū pyykara te”, 'jau 'ga, ajepeja 'ga kūima'e 'ga mome'wau u'ama Ku'jywa 'ga upe. “Nia'wyri 'ga. A'ere je na'ga 'jawe rūi. ¹² Mukūi 'ara rupi je 'ā teporogytau tekou enee ty'ara rerekou. Teka'aranūūa miamū je 'ā imonou ene upe jepi. Teis ka'aranūū je majepeja monou enee jepi”, 'jau 'ga u'ama oporogytau Jarejuwarete 'ga upe numiamū. A'ere Janeruwarete 'ga nuenuwi. Ojeupe etee futat 'ga 'i u'ama— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

¹³—A'ere 'wyriara upe ka'aranūū pyykara 'ga awau u'ama ojetee

oporogytau Jarejuwarete 'ga upe. Aipo 'ga kūima'e 'ga werojenosī otywera enu'ama. A'eramū 'ga a'eramū wowowyre'emamū u'ama oporogytau Jarejuwarete 'ga upe. “Je 'ā jetywerete tekou enee jepi. Ejemuaēm je ree, ki Ku'jyp”, 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū aipo 'ga 'eramū Janeruwarete 'ga 'ga tywera moia 'ga wi. A'eramū 'ga a'eramū 'ga katu'oka. Otywera renosi'arera 'ga Ku'jywa 'ga ikatu'oka. ¹⁴ Aipo 'ga ikatu'ogipyra 'ga esage akou Janeruwarete 'ga upe. Ajepeja 'ga naani. Nia'wyri 'ga 'ga upe. Wog ipe 'gā jewyramū 'ga remikatu'ogera 'ga etee futat wesageramū akou 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

—“Je jeresage” 'jara 'gā Janeruwarete 'ga nafutari. Aipo 'jara 'gā nojekatu'ogukari Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'ga “je 'ā jetywerete” 'jara 'gā katu'ogi. Aipo 'jara 'gā etee ojekatu'ogukat Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau u'ama, 'gā mu'jau ee.

Jejui 'ga kunumī 'gā netee

(Mateu 19.13-15; Maku 10.13-16)

¹⁵ Anure amumera 'gā wa'yra 'gā nerua Jejui 'ga upe:

—Orera'yra apyte'rarimū epo emono a'i kīī— 'jau 'gā erua 'ga upe. —Jarejuwarete kīā upe eporogyta wā nee. A'eramū Janeruwarete kīā ojejukau esage wā nee, aru'e ore enee kīī— 'jau kūjāmera 'gā 'ga upe.

A'ere Jejui 'ga remimu'e 'gā 'gā ne-sakawe 'gā 'i 'gā nupe:

—Perur awi pejeja'yra 'gā 'ga upe 'ga porogyta 'ga 'amamū. Nepemaruukari 'ga porogyta 'ga 'amamū— 'jau 'ga remimu'e 'gā 'gā nupe.

Aipo 'gā 'eramū Jejui 'ga oje'ega wemimu'e 'gā nupe:

—Naani. Peapo awi aipoa. Tene kunumī 'gā nuri je pyri— 'jau 'ga wemimu'e 'gā nupe.

¹⁶A'eramū futat 'ga kunumī 'gā nenūina:

—Pe'je pejejua je pyri— 'jau 'ga kunumī 'gā nupe.

A'eramū 'ga 'jau:

—Janeruwarete 'ga kunumī 'gā afutat wemiayuwamū— 'jau 'ga 'gā nupe. ¹⁷—Kunumī 'jawewara 'gā nupe etee Janeruwarete 'ga reni 'wyririamū. Kunumī 'gā ojemogypyk te Jarejuwarete 'ga ree. Ojerekokatuukat 'gā 'ga upe. 'Gā 'jawe pejemogyramū 'ga pē katu'ogi. Kunumī 'jawewara 'gā etee te Janeruwarete 'ga omogy wemiayuwamū. A'ere 'ga ojee ijemogypyke'ema 'gā Janeruwarete 'ga nomogyi wemiayuwamū. Nakunumī 'jawe rūi 'gā. A'eramū 'ga 'gā mogyawe'em wemiayuwamū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ee.

**Jarejuwarete 'ga pyri oo
are 'ga pronupawet**

(Mateu 19.16-30; Maku 10.17-31)

¹⁸A'ere judeu 'gā 'wyrira'ri 'ga amū awau oporogytau Jejui 'ga upe:

—Jejui. Ene 'ā eneresage. Ma'ja te je aapo 'awamū tejee, temanū re ywag ipe tejesawamū, Jarejuwarete 'ga pyri tewawamū?— 'jau 'ga oporonupa ee 'ua Jejui 'ga upe.

¹⁹A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'eramū “Ene 'ā eneresage” 'jau jee ejua 'ū? Janeruwarete 'ga etee te esage ma'ea kūi. “Ene 'ā Jarejuwarete 'ga 'jawewara”, ere te jee?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²⁰—Ymā te 'ā Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiari inuga ka'aran are janee rakue. A'ea 'ā erekwaap. “Peko awi pejejuemireko are” 'ea 'ā erekwaap. “Pe-porojuka awi. Pemunarū kasi mama'e are ne. Peje'ēwu'jag kasi 'ga amū ne.

Peanuw etee ki pejejara 'gā”. Mīmera 'ea 'ā erekwaap— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²¹A'eramū 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Je kunumīawe futat aipo aapopap ikue, Moisesi 'ga je'egeer imū etee futat ikue— 'jau aipoa kūima'e 'ga Jejui 'ga upe oje'ega.

²²A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—A'jea futat ere. A'ere 'awamū mama'e mū eapo. Ekaraemā eme'emap. A'ere ene ka'aranū monou ika'aranū'e'ema 'gā nupe. Aipoa ene iapo re, Janeruwarete 'ga ene monoi oje'pyri ene manū re. Mama'e esagea te nipo 'ga amut enee anure, enekaraemā monoawera mua enee anure. Ekaraemā me'eg ire ene ejua je rewiri— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

²³A'ere 'ga aipo ojeupe 'ga 'eramū 'ga 'arasigamū etee okaraemā are. Kwaiwete te 'ga karaemā. A'eramū 'ga okaraemā me'ega futare'ema. A'eramū 'ga 'jau ojeupe etee futat: “Naani. Naapoa'uweri je nanuara”, 'jau 'ga ojeupe etee futat. A'eramū 'ga u'arasigamū awau, Jejui 'ga aipo ojeupe 'eramū awau.

²⁴'Ga 'arasiga resakawe Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

²⁵—Ayay te ikaraemā kwai ma'e 'gā ajemogyau Jarejuwarete 'ga remiayuwamū— 'jau 'ga 'gā nupe. —Ayay te ikaraemā kwai ma'e 'gā ojekatu'ogukaa Jarejuwarete 'ga upe. Kwaiwete 'gā karaemā. A'eramū 'gā okaraemā are etee wea'aramū ajemogyau. Okaraemā are etee aipo 'gā jemogypygi akou. NaJarejuwarete 'ga ree rūi 'gā jemogypygi ajemogyau. Jarejuwarete 'ga opoara futare'ema ajemogyau. Jeje'ega 'gā nuenuwi futari ajemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Sā'ā kawaruua 'jawewara kamerua aguja kwara rupi ikwawe'ema. Nan tee futat ayramū ikaraemā kwai ma'e 'gā ojekatu'ogukaa Jarejuwarete 'ga upe. Ikaraemā kwai

ma'e 'gā nijekatu'ogukariweri futari Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁶ A'eramū 'ga renupara 'gā 'jau 'ga upe:

—Maranuaramū ajee 'ga ae katu'ogi ki 'ei?— 'jau 'gā 'ga upe.

²⁷ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pē nupe nayrareferi futari. Ayay futat mama'e apoa numiamū. A'ere nitywi futari Janeruwarete 'ga remiapoe'ema amū mama'ea. Mama'ea naayi futari 'ga upe. Ikaraemā kwai ma'ea miamū Janeruwarete 'ga okatu'ok, “Je katu'og ape” ojeupe 'gā 'eramū— 'jau etee Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁸ A'eramū Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ore ako aruejat orokaraemā arajua ene rupi ai'i. Oropytuna nanē futat ako ore ejaa ai'i nū. Ma'ja te ore mama'e re-jaawera repya?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²⁹ A'eramū Jejui 'ga 'jau wemimu'e 'gā nupe:

—A'jea futat ako ai'i. A'eramū je 'jau pē nupe: Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e monoi pē nupe pēnemiejarera apyraapa. Je mome'u are woga rejaarera 'gā, wemireko rejaarera 'gā, weki'yra rejaarera 'gā, wewirera rejaarera 'gā, wenyra rejaarera 'gā, ujara rejaarera 'gā, wa'yra rejaarera 'gā. ³⁰ Mīmera 'gā nupe Janeruwarete 'ga mama'e monoi. 'Awamū futat 'ga mama'e monoi 'gā nemiejarera apyraapa. Amanū re je ree omama'e rejaarera 'gā juejue awau ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe.

Amanūawama Jejui 'ga imome'wau'japa

(Mateu 20.17-19; Maku 10.32-34)

³¹ Aipo 'gā nupe 'e re Jejui 'ga wemimu'e 'gā nenūina:

—Pejepe'a'i 'gā nui ra'ne. Taporogyta pē nupe etee 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'gā ojepe'au mytuna 'gā nui 'ua. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Jerusareg ipe jane oi 'awamū.

A'eramū je pē muea'aa Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā nemikwasiarer are— 'jau 'ga wemimu'e 'gā nupe.

—Ymā te 'ā 'gā ka'arana kwasiari Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue, “Anure tamut teja'yra 'ga pē nupe 'jau” 'e are rakue. “A'eramū ia'wyre'ema 'gā jera'yra 'ga rerekou tyweaete nipo. ³² A'eramū nipo 'gā 'ga monou romanū 'wyrira 'ga po pe 'ga jukaukaa. A'eramū nipo jefaruu 'gā 'ga kurapa, onymuna 'ga ree, 'ga nupānupāu, 'ga monou, 'ga mu'ama 'ypeywar are 'ga jywa pypiraa 'ga manūawamū futat”, 'jau 'ga 'gā nupe rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā muea'aa ikwasiaripyrer are. ³³—“A'ere nipo je imuapyra 'ara rupi 'ga moferawi etee nū”, 'jau 'ā Janeruwarete 'ga 'gā nupe, ikwasiarukaa inuga rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā muea'aa ee.

A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Je 'ā pēneki'yraretea. Janeruwarete 'ga je mut pē nupe. A'eramū 'gā je ree futat poromū ka'arana kwasiaa inuga rakue— 'jau Jejui 'ga 'ga nupe.

³⁴ A'ere 'gā nokwaawi 'ga 'ea. Naeapyoi 'gā 'ga 'e are.

—Ma'ja are te 'ga jane mu'ei?— 'jau etee 'gā ajaupe. —Ma'eramū 'ga aipo mome'wau janee?— 'jau 'gā ajaupe.

—Tee. Je nakwaawi ki 'ei— 'jau etee 'gā amū ajaupe.

Eae'ema 'ga

(Mateu 20.29-34; Maku 10.46-52)

³⁵ Jeriko 'jawa amunawa upe iwaēm ja'wyja'wyuuramū eae'ema 'ga amū 'ūina wapyka peyse pe:

—Ka'aranū'ia pemut ape jee— 'jau 'ga 'ūina pe rupi okwap ma'e 'gā nupe.

³⁶ Peyse pe 'ūinaw ipe 'ga 'ūina wapykau 'gā fu are. Kwaiwete 'gā fu renupa 'ūina. A'eramū 'ga 'jau:

—Awÿja te poromū ako?— 'jau 'ga wafukaita 'gā nupe.

³⁷—Jejui 'ga ako, Nasare pe waranup ma'efera 'ga okwap akou— 'jau 'ga amū 'ga upe.

³⁸A'eramū eae'ema 'ga wafukaita Jejui 'ga upe:

—Jejui! Ene 'ā Davi 'ga juapyrera, Jarejuwarete 'ga remimurera! Erejemuaēm te je ree? Epājē mū je katu'og ape, ki Jejui— 'jau 'ga wafukaita 'ga upe.

³⁹A'eramū 'ga pyu okwap ma'e 'gā 'jau 'ga upe:

—Epije e'ÿina kūi. Aereau toko re'ā— 'jau 'gā 'ga upe.

A'ere 'ga jero'wuro'wui etee wafukaita 'ga upe:

—Jejui! Ene 'ā Davi 'ga juapyrera, Jarejuwarete 'ga remimurera. Ejemuaēm je ree. Je resag ape, a'e je enee— 'jau 'ga ojero'waro'wau etee wafukaita 'ūina.

⁴⁰A'eramū Jejui 'ga awau opytau pe pe.

—Pe'je ajee eae'ema 'ga rerua jee— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'erauwe 'gā 'ga rerua 'ga upe. ⁴¹Ojeupe 'ga rerurauwe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'ja te erefutut ejeupe je iapoa?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

—Tamā'ē 'jau nū, a'e je enee, ki Ku'jyp. Jereapap je ikue— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁴²A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Eremā'ē futat nū. Je rerowiar ape ekou ra'e. A'eramū je ene mamā'jāu nū— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁴³A'eramū 'ga opo monou 'ga reakwara 'arimū 'ga mamā'jāu nū. A'erauwe 'ga amā'jāu awau Jejui 'ga rupi.

—Ene te 'ā eneresage jee— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe 'ga muorypa amamā'ēawer are.

'Ga resakara 'gā nanē oje'ega Jarejuwarete 'ga upe nū:

—Ene te 'ā eneresage ore— 'jau 'gā oje'ega 'ga upe.

Sakeu 'ga

19 Jeriko 'jawa amunawa upe owaē-mawe Jejui 'ga awau amunawa pyterimū akou. Kwaiwete 'gā awau 'ga rupi. ²A'eramū Sakeu 'ga oporesagiweramū Jejui 'ga ree. Sakeu 'ga ika'aranūū kwai ma'ea. 'Wyriararete upe ka'aranūū pyykara 'gā nupe 'ga reni 'wyriaramū. ³'Ga poromū iporesagiwet Jejui 'ga ree. A'ere 'ga nifukui. A'eramū 'ga a'eramū 'ga resake'ema. ⁴A'eramū 'ga awau ujāna 'ga renune awau ojeupia 'ywa rupi. Figu 'ywa rakā 'arimū 'ga awau ojeupia 'ūina, Jejui 'ga kwapawa 'arimū. “Ko rupi futat nipo 'ga kwawi re'ā”, 'jau Sakeu 'ga ojeupe, awau 'ūina 'ywa rakā 'arimū 'gā nenune.

⁵'Ua Jejui 'ga owaēma 'ga upe. A'eramū Jejui 'ga amā'jāu 'ga ree. A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Sakeu. Ere ejua ejypa. Too ene rupi ene'wyr ipe 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁶A'erauwe 'ga 'ua ojypa. A'eramū 'ga Jejui 'ga rerawau oje'wyr ipe. A'eramū futat Sakeu 'ga aku'iramū 'ga rerawau oje'wyr ipe.

⁷A'eramū aipo resakarera 'gā 'jau ajaupe:

—Kuu. Nokwaawi 'ga Sakeu 'ga ra'e— 'jau 'gā ajaupe. —Sakeu 'ga 'ā 'wyriararete upe janeka'aranūū pyykara. A'eramū 'ga ia'wyre'emamū akou. Nia'wyr ka'aranūū pyykara 'gā najuejue etee. Amunarū ma'e 'gā juejue te 'ā. A'etea Jejui 'ga oo 'ga 'wyr ipe jā'nū'ū— 'jau 'gā Jejui 'ga ago'wau 'upa.

⁸Ojemi'war ire Sakeu 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Apoit je tetywer awi 'awamū. A'eramū je tekaraemā mojo'oka ikaraemāe'ema 'gā nupe. Amumera 'gā nui je ka'aranūū reroouu re je ka'aranūū monoi 'gā nupe nū. Irūpāwē juejue je imonoi 'gā nupe nū, 'gā nui eruripyrrera mepyau 'gā nupe nū— 'jau 'ga 'ga upe.

⁹A'eramū Jejui 'ga 'jau wesakara 'gā nupe:

—Ko 'ga kūima'e 'ga judeua futat. A'etea 'ga mama'e tywera wapo akou rai'i. A'ere 'awamū Janeruwarete 'ga 'ga katu'ogi— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ¹⁰—Je 'ā pēneki'yaretea futat. Ma'eramū 'ā je ruri oka'jam ma'e 'jawewara 'gā nekaa tekou. Jeruwarete 'ga je'ega renupare'ema 'gā oka'jam ma'e 'jawewara futat ajemogy. A'eramū je 'gā nekaa te tejua etee. 'Gā katu'okawamū tejua etee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

**Kūima'e 'ga remiayuwa
'gā mome'uawet**

(Mateu 25.14-30)

¹¹Jerusarega pyri awauwe 'ga rupi oo ma'e 'gā 'jau ajaupe:

—Sawaēm ja'wyja'wy jane Jerusarega upe ra'e. 'Awamū futat nipo 'ga rekoi 'wyrriaramū janee— 'jau 'gā ajaupe.

¹²A'ere Jejui 'ga nuenuwi agawewi futat 'gā 'ea. A'etea 'ga okwaap aipo 'gā 'ea ajaupe. A'eramū 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe, 'gā mu'jawamū.

—Wyrriararete 'ga ika'aranūū kwai ma'e 'ga renūina. “Ere ejua 'au je pyri. Tomono ene 'wyrriaramū 'gā nupe 'jau”, 'jau 'ga oje'ega monou 'ga upe. Mukuu 'wyrriararete 'ga rekoi.

¹³—A'eramū 'ga oo enunewe wemiayuwa 'gā nupe oporogytau. Teis 'ga remiayuwa 'gā pytuna. A'eramū 'ga ka'aranūū 'ywope'i monou 'gā nupe. “Oo je teatau pē nui. A'eramū je ka'aranūū 'ywope'ia monou pāwē pāwē pē nupe. A'eramū pēē pejewau imomytuna jee je ruru'jawe'emaue”, 'jau 'ga 'gā nupe, ka'aranūū monou 'gā nupe. Oporogyta-paw ire 'ga awau 'gā nui.

¹⁴—A'eramū 'ga 'wyr ipewara 'gā amū 'ga futare'ema 'wyrriaramū 'ga rekoa. “Kuu. Nia'wyr'i 'ga. Nifutari jane 'ga 'wyrriaramū 'ga rekoa jarejee”, 'jau 'gā ajaupe. A'eramū 'gā 'gā amū monou imoporogy-

taukaa 'wyrriararete 'ga upe. “Narafutari ore 'ga 'wyrriaramū orojeupe 'ga ruwa”, 'jau 'gā oje'ega monou 'wyrriararete 'ga upe.

¹⁵—A'ere 'wyrriararete 'ga nomojerowiari 'gā je'ega. A'eramū 'ga 'ga mogou 'wyrriaramū 'gā nupe. A'eramū 'ga 'wyrriaramū omogo re 'ua ojewya oje'wyr ipe nū. Owaēm ire 'ga wemiayuwa 'gā nenūina. “Maran gatu nipo 'gā jeka'aranūūa rerekoi rai'i?” 'jau 'ga ojeupe. “Ika'aranūū kwaiwete sipo 'gā nai'i?” 'jau 'ga ojeupe.

¹⁶—A'ere 'ga amū 'ua owaēma 'ga upe nū: “majepē'i etee agawewi ako ka'aranūūa eremut jee ikue. A'ere 'awamū je imomytuni teis enee ai'i”, 'jau 'ga 'ga upe erua.

¹⁷—“A'jea futat. Majepē'i etee agawewi ako je imonoi enee ai'i. Ene 'ā jeremiyuw esagea futat. A'eramū je a'eramū ene monou teis amunawa mo'wyrriaa”, 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁸—A'ere 'ga amū 'ua nū. “Majepē'i etee ako eka'aranūūa eremut jee ikue. A'ere je imomytuna sīku 'awamū ene upe”, 'jau 'ga o'wyrriara 'ga upe.

¹⁹—“A'jea. 'Awamū je ene monoi 'wyrriana'nīnamū sīku amunawa mo'wyrriaa”, 'jau 'ga 'ga upe.

²⁰—A'ere 'ga remiayuwa 'ga amū 'ua nū. “Kweramū eneka'aranūūa. Namomyi etee je. Akyje te je ene wi. A'eramū je iauwana taity pirera pype imima erekou muna'yw awi ai'i. ²¹Akwaap je ene jepi. Enemara'ne 'ā ene. Ejemepya te 'ā erefutat ka'aranūū pyu. A'eramū 'ā ene eporowyky are jēmī ejea'are'emamū. A'eramū je tekyjau ene wi ai'i, eneka'aranūūa momyawe'em ene wi ai'i”, 'jau 'ga 'wyrriara 'ga upe.

²²—A'eramū 'wyrriara 'ga amara'neeteeteramū 'ga ree. “Nenea'wyr'i futari te 'ā ene. Erekwaa futat te 'ā jemara'nea jepi. A'jea futat ere aipo 'jau jee. 'Emepy ekoete

ate te 'ā erefutat ka'aranūū pyu. A'eramū 'ā ene eporowyky are jēmī ejea'are'emamū', ere ako jee ko. A'jea futat ere jee. Ka'aranūūa etee je afutat", 'jau 'wyrriararete 'ga aipo 'ga upe. ²³ "Ma'eramū sipo ene imomytune'ema jee rai'i? Je upe imomytuna ene ifutare'emamū amunipo 'ā eremono ka'aranūū rerekwara 'gā nupe rai'i kūi. A'eramū amunipo 'ā 'gā jeka'aranūū momyawera mepyau enee jee rai'i kūi", 'jau 'wyrriara 'ga aipoa kūi'ma'e 'ga upe.

²⁴—A'eramū 'ga 'jau ojeypyriwara 'ga upe: "Ere ka'aranūū pyyka 'ga wi. Imonou teis ka'aranūū pyykarera 'ga upe", 'jau 'ga 'ga upe.

²⁵—A'eramū 'ga 'jau 'wyrriara 'ga upe: "Naani kūi. Kwaiwete 'ga ma'ea kūi. Teis 'ga ma'e pytuna kūi", 'jau 'ga 'ga upe.

²⁶—A'eramū 'ga 'jau 'ga upe: "A'jea futat. Ereko esageara 'gā opygy'jap futat nū", 'jau etee 'ga 'gā nupe. "Ereko esage'emara 'gā te ajee nuerekoi futari. Ereko pyrera miamū futat 'ga erekowe'em", 'jau 'ga 'ga upe.

²⁷—A'ere 'ga 'jau 'gā nupe nū: "A'eramū pēē 'awamū je ree iporomutare'ema 'gā nerua iapisaupap 'au je rowase. Narafutari ore 'wyrriaramū 'ga rekoa 'jarera 'gā nerua iapisau je rowase", 'jau 'ga 'gā nupe—'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe, 'gā mu'jawamū.

Kawaru'i 'arimū Jejui 'ga ataawet

(Mateu 21.1-11; Maku 11.1-11; Juā 12.12-19)

²⁸ Aipo mome'upaw ire Jejui 'ga watau wemiayuwa 'gā nenune. A'eramū futat 'gā awau 'ga rewiri. ²⁹ A'eramū 'gā awau owaēma wwytyra upe. Oriweira 'jawa upe owaēma. Kwaiwete aipoa 'ywa oriweira 'jawa peu. A'eramū 'gā a'eramū wwytyra renūina, Oriweira 'jau jupe.

Mukūja amunawa 'upa aipoa wwytyra pyri. Pefaje, Petani. Mīmera amunawa 'upa wwytyra pyri. ³⁰ A'eramū Jejui 'ga

'jau wemimu'e 'gā amū nupe, mukūja 'gā nupe:

—Pe'je pejewau pejekwapa je renune pejewau pejewaēma iruupeuwara amunawa upe. Pejesouwe nipo pēē kawaru'i mū resaka. Nuatai we 'gā amū i'arimū. A'ea ki perut iamoiā jee—'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³¹—"Ma'eramū te peko ee?" pejejeupe 'gā 'eramū ki "Janejara 'ga te e'i oree ko: Kawaru'ia perut jee ra'ne, e'i 'ga oree ko. A'ere nipo 'ga ko'iko'i ete imuri pē nupe nū", pe'je ki 'gā nupe—'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

³² A'eramū 'gā awau kawaru'i resaka. 'Ga je'eg imū etee futat 'gā kawaru'i resaka. ³³ Kawaru'i amoiramū, ijara 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ma'eramū pēē pejekou ee ki 'ei? Ma'eramū pēē iamoiā ki 'ei?—'jau 'gā 'gā nupe.

³⁴ A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Janejara 'ga te e'i oree ko: "Kawaru'ia pekwap amū rerua jee ra'ne", e'i 'ga oree ko. A'ere nipo 'ga ko'iko'i ete imuri nū—'jau 'gā 'ga upe.

—A'jea. Pe'je ajee erawau 'ga upe—'jau 'ga 'gā nupe.

³⁵ A'eramū 'gā erawau Jejui 'ga upe. A'ere 'gā amū opiara mososoka imonou kawaru'i 'arimū Jejui 'ga upe. A'ere 'gā kawaru'i pyyka Jejui 'ga upe 'ga apykawamū. ³⁶ A'eramū Jejui 'ga awau Jerusareg ipe kawaru'i 'arimū. A'ere 'ga rupi oo ma'e 'gā awau ujāna 'ga renunewe opiara mososoka, imonou pe rupi imogyau 'ga kwapawamū. 'Ga ree oporomutaawa resaukaawamū 'gā iapou.

Ymā 'gā aipo apou 'wyrriararete upe rakue, 'ga ree opojejuka resaukaawamū rakue. A'eramū 'gā a'eramū iapou Jejui 'ga upe.

—'Ga nipo ako 'awamū 'wyrriaramū janee—'jau 'gā ajaupe numiamū.

³⁷⁻³⁸ Wwytyra awau wāāpyramū Jerusarega upe. Jerusarega 'upa

wywytyray 'arimū. Jerusarega rerowykawē 'gā ajatykau wafukaita ajaupe:

—Janeruwarete 'ga esage futat ra'e. Koromū futat Jejui 'ga, Janeruwarete 'ga remimurera 'ga. Kwaiwete 'ga 'gā moferawi. Mama'eukwaawa rerekwara 'gā nanē 'ga okatu'ok nū— 'jau 'gā ajaupe wafukaita. —A'ea ore aruesak ai'i. Janeruwarete 'ga 'ā ene mua— 'jau 'gā ajaupe.

Kwaiwete 'gā awau Jejui 'ga repejāna. A'eramū 'gā a'eramū awau akou meewei. A'eramū 'gā amū 'jau 'ga upe wafukaita: —Ene 'ā Janeruwarete 'ga remimurera. Ene ree 'ā Janeruwarete 'ga ta'waramū akou oree.

Wyagipewara 'gā najuejue etee opy'ata'waramū ajemogyau nū.

'Ga te 'ā ene mut ore'wyriarareteramū.

Ene 'ā enesage ekou oree.

A'eramū ene 'awamū ekou 'wyriarareteramū oree—

'jau 'gā 'ga upe.

A'ere 'gā amū 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ā enesage oree jepi. Ene 'ā Jejui 'ga eremut oree. Eneje'eg imū futat 'ga ruri. Nitywi futari 'ga amū ene 'jawe— 'jau 'gā Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa Jejui 'ga ree.

³⁹ A'eramū fariseu 'gā amū 'jau Jejui 'ga upe:

—Jejui! “Aipo pe'je awi”, ere 'gā nupe. Jarejuwarete 'ga upe te aipo jane 'i jepi— 'jau 'gā 'ga upe.

⁴⁰ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Naani. 'Gā je'ege'em ire amunipo 'ā itaa we futat ije'egi jee je muorypa— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Jejui 'ga ajemuaēma Jerusareg ipewara 'gā nee

⁴¹ Jerusarega pyri katu katu awauwe Jejui 'ga amā'jāu amunaw are. A'eramū 'ga u'arasigamū. A'eramū futat 'ga

ajaa'wau. “Jerusareg ipewara 'gā Jeruwarete 'ga je'ega renupare'ema”, 'jau 'ga ojeupe.

⁴²—Je 'ā ae katu'okara futat. Je 'ā Jarejuwarete 'ga mota'waara pē nupe. Je rerowiamū nipo 'ga ota'waramū akou pē nupe. Aipo pēē ikwaawa je afutat numiamū. A'ere 'ā nepekwaawi futari. Ikwaaw ire amunipo 'ā ia'wyre'ema 'gā nepē nereko tyweri— 'jau 'ga amā'jāu Jerusareg are. ⁴³—A'ere 'ā Jerusareg ipewaramū nepēporomutari je ree. A'eramū nipo ia'wyre'ema 'gā anure 'ua pē'wyrā osōu pē nee. A'eramū nipo pēē mū pejeka'jame'ema futat. Tujugeyra pyu pē osōu. ⁴⁴ A'eramū nipo 'gā pē'wyrarete mateepapa pē nui— 'jau 'ga 'ūina. —Pēē nanē futat pē apisaupap katu katu nū. Nepeka'jami futari nipo pēē mū. Kunumīaky'ria we futat nipo 'gā wapisipap katu katu. Pēnoga we futat etyka nipo pē nui. Iku'jo'joka pē nui imuāmuāina pē nui. Janeruwarete 'ga 'ā je mut ae katu'oka. A'ere 'ā nepēporomutari je ree. A'eramū 'awamū mama'e tywera ojeapou pē nupe— 'jau 'ga 'ūina amā'jāu 'gā 'wyr are.

A'eramū futat 'ga ajaa'wau.

Wyra me'egara 'gā mū'ēawet

(Mateu 21.12-17; Maku 11.15-19; Juā 2.13-22)

⁴⁵ 'Gā 'wyrarete upe owaēmawe Jejui 'ga ojypa kawaru'i awi. A'eramū 'ga awayayau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Irāā'ā wyra me'egara 'gā nuwamū. A'eramū Jejui 'ga amara'neramū 'gā nee:

—Pe'je pejewau peje'jāu 'aw awi. Nawyra me'egawa rūi te 'ā. Jeruwarete 'ga mogytaawa te 'ā 'oga— 'jau 'ga wyra me'egara 'gā nupe, 'gā karaemā muāina, 'gā neymawa mopyamāu 'gā nui. A'ere 'ga 'jau 'gā nupe:

⁴⁶—Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'gā nupe rakue. “Jemogy-

taawa 'og ipe 'gā nuri oporogytau jee”, 'jau 'ga ka'arana kwasiarukaa rakue. 'Au futat Janeruwarete 'ga mogytaawa 'oga. 'Au futat jane ruri jareporogytau 'ga upe. A'ere 'ā pem̄yi pejemunarūawamū ete. Pejejeymawa etee 'ā pēē erua ime'ega erupa 'au. “Pe'je pejejua jereymawa mua iapyau Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau 'ā pēē 'gā nupe pejejupa. A'ere 'ā pemepyyuukat pejejaupe epy apyraapa. Pejemunarūmū 'ā pejejupa pejejoka'aranūū are— 'jau Jeju 'ga oje'ega moywyradena 'gā nupe. — A'eramū pēē pejewau 'aw awi peje'jāu— 'jau Jeju 'ga 'gā nupe, amara'neramū 'gā nee.

⁴⁷ A'eramū Jeju 'ga awau ai'iwe ai'iwe 'jau, 'ga awau 'gā mu'jau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Kwaiwete 'ga ree iporomutare'ema 'gā. Mainana 'wyrara 'gā, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā, 'wyrari 'gā. Mīmera 'gā amara'neramū 'ga ree. 'Ga juka are 'gā afuweramū.

⁴⁸ A'ere 'gā najukaarūi 'ga. Kwaiwete wejue Jeju 'ga ree iporomutat ma'e 'gā jemogyi. A'eramū 'gā oky'jau 'gā nui, 'ga juka ekoete awi. Nokoi wejue Jeju 'ga tesirūgatu 'gā nupe. A'eramū 'gā a'eramū 'ga jukawarū'em.

—'Ga ree janereko ekoeteramū 'ga ree iporomutat ma'e 'gā jane apisi ne— 'jau 'ga ree imara'ne ma'e 'gā ajaupe.

“Aw̄yja rer imū te erejot?”

Jeju 'ga upe 'gā 'eawet

(Mateu 21.23-27; Maku 11.27-33)

20 'Uwarete 'ga mogytaaw ipe Jeju 'ga akou 'gā mu'jau 'ga ree:

—Pejetywer awi pēpoiweramū Janeruwarete 'ga pē katu'ogi futari, pē mogyau wemiayuwamū— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama.

² A'e pype mainana 'wyrara 'gā 'ua oje'ega Jeju 'ga upe Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā netee,

judeu 'gā 'wyrari 'gā. Mīmera 'gā 'ua oje'ega 'ga upe:

—Aw̄yja rer imū te erejot rakue? Aw̄yja pājē mū te mama'ea ereapo? Aw̄yja te ene mut oree rakue?— 'jau 'gā 'ua oporonupa ee Jeju 'ga upe.

³ A'eramū Jeju 'ga nanē 'jau 'gā nupe nū:

—Pe'je ajee pēē na'ne imome'wau jee ū. ⁴ Aw̄yja je'eg imū ajee Juā Batista 'ga ruri ae pymiāu 'y pe rakue ū? Jarejuwarete 'ga je'eg imū te 'ga ruri rakue? Kūima'e 'ga amū je'eg imū te ra'u nū?— 'jau Jeju 'ga oporonupa ee 'gā nupe u'ama.

⁵ A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—Ma'ja sa'e te jane 'ga upe?— 'jau 'gā ajaupe etee futat. —“Jarejuwarete 'ga je'eg imū 'ga ruri” ojeupe jane 'eramū te 'ga “te a'etea neperowiari 'ga” 'ga 'i jane nū ai' kūi— 'jau 'gā ajaupe. ⁶— “Kūima'e 'ga je'eg imū 'ga ruri”, 'ga upe jane 'eramū nipo tekotee 'gā jane apisi ete ita pyu nū'ū. “Juā 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara futat janee” e'i 'gā jepi. A'eramū nipo 'gā aipo jane 'eramū amara'neramū jane ree ne nū ai' kūi— 'jau 'gā ajaupe. ⁷ A'eramū 'gā 'jau Jeju 'ga upe:

—Norokwaawi ore Juā 'ga muarera 'ga nū'ū— 'jau 'ga o'meramū 'ga upe.

⁸ A'eramū Jeju 'ga nanē 'jau 'gā nupe nū:

—Je nanē temuarera 'ga namome'ui futari pē nupe nū— 'jau 'ga 'gā nupe.

Ko raaran a'wyre'ema 'gā

(Mateu 21.33-46; Maku 12.1-12)

⁹ A'eramū Jeju 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Peapyaka je'eg are. Mama'e mū je amome'u pē nupe, pē mu'jawamū ee, pē mueapyou ee— 'jau 'ga 'gā nupe. — Kūima'e 'ga amū 'ywa 'ywa rakā otym. Kwaiwete uwa 'jawa 'ywa rakā 'ga otym oko pe. A'eramū ijara 'ga 'gā amū monou uwa ko raaranamū ojeupe. “Y'wa mū

jema'ea futat. Emyreramū te ajee pēma'e futat pēporowykyawera repya futat", 'jau ijara 'ga 'gā nupe. A'ere 'ga awau watau 'gā nui. A'eramū 'ga namutamutakou muku 'gā nui. ¹⁰ Uwa atyarama upe iwaēmauwe ijara 'ga wemiayuwa 'ga amū monou oma'e uwa 'a piaramū. A'ere ko raarana 'gā 'ga nupānupāi etee 'ga monou 'ga mojewya. Nan etee futat 'ga monou. ¹¹ Aipo 'ga waēm ire ko jara 'ga 'ga amū monou nū, oma'e piaramū 'ga 'ga monou numiamū. A'eramū 'ga awau owaēma uwa ko pe. "Uwa pemut amū jee, e'i ijara 'ga pē nupe", 'jau 'ga iaarana 'gā nupe. A'ere 'gā nānēwējēmī 'ga rerekoi nū. 'Ga pyygi etee 'ga nupānupāu 'ga rerekou nū. A'erauwe 'ga ojewya awau nū. "Namuri etee 'gā amū jee ki 'ei. Je nupānupā etee 'gā je mua je mojewya nū ki 'ei. Ene agawewi ako je mono ape ai'i. A'etea 'gā nojepojeuwi etee ki 'ei", 'jau 'ga 'ua ijara 'ga upe imome'wau.

¹²—A'eramū 'ga 'ga amū monou nū. A'ere 'gā nānēwējēmī 'ga rerekoi nū. ¹³ A'eramū ko jara 'ga 'jau ojeupe: "Ma'ja ajee je aapo 'gā nupe 'ū? Teja'yra 'ga pa je omono nū kwy", 'jau 'ga ojeupe. "Jera'yra 'ga nā'ā jeremifutararetea re'ā. A'etea pa je 'ga omono 'gā nesaka kwy. 'Ga nipo 'gā opojeup re'ā. Jera'yra 'ga ree nipo 'gā pojyramū re'ā", 'jau nipo 'ga ojeupe— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe.

¹⁴—A'ere nipo 'gā 'ga ra'yra 'ga resakawe 'gā 'i ajaupe: "Wa'yra 'ga 'ga amut y'wa piaramū ra'e. 'Ga futat 'uwa 'ga py'rau ko jaramū 'uwa 'ga manū re. A'eramū jane 'ga jukau jui. A'eramū janema'ea futat koa 'ga ruwa 'ga manū re", 'jau nipo 'gā ajaupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹⁵—A'eramū 'gā 'ga pyyka 'ga rerawau enuēma ko awi 'ga jukau— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe.

A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Maran sipo ko jara 'ga wa'yra jukaarera 'gā nerekoi? ¹⁶ 'Ga futat oo ko raarana 'gā apisau. A'ere nipo 'ga 'gā amū monou 'gā py'rau oko raaranamū nū— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau.

A'eramū aipo renupara 'gā 'jau 'ga upe:

—A'jea futat sipo 'gā 'ga ra'yra 'ga jukai?— 'jau 'gā ajaupe.

¹⁷ A'eramū Jejui 'ga 'jau:

—Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'gā nupe rakue. Je ree futat 'gā ka'arana kwasiari rakue.

"Mīa ita nia'wyrui ra'e, 'jau nipo itaoga apoara 'gā ajaupe, ita monou imomoa ajaiu.

A'ere 'ga amū aipoa ita eroyrūmyrera ita pyygi etee imonou imyina tenawera pype 'oga ypywotypawamū", 'jau 'gā ka'arana kwasiaa je ree rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹⁸—'Ga amū nipo u'aa ita 'arimū. A'e 'ga open futat. A'ere 'ga amū 'arimū ita 'ar ire a'e 'ga ku'jo'jogi futari. Nan tee futat Janeruwarete 'ga oje'ega renupare'emamū iapoi pē nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Jejui 'ga upe fariseu 'gā 'eawet

(Mateu 22.15-22; Maku 12.13-17)

¹⁹ A'eramū Moisesi 'ga remikwasiarar are moromu'jara 'gā, mainana 'wyrariarete amara'neramū Jejui 'ga ree.

—Jane upe futat nipo ajee 'ga 'i u'ama— 'jau 'gā ajaupe. —Pe'je ajee sipyyk 'ga 'ū— 'jau 'gā ajaupe.

A'ere 'gā kyjei etee Jejui 'ga ree iporomutat ma'e 'gā nui. A'eramū 'gā 'ga pyyke'ema.

²⁰ A'eramū 'gā 'ga rerekou weape etee. 'Gā amū 'gā imepyau imonou 'ga rewiri 'ga resakawamū:

—Pe'je pejewau 'ga renupa pejejemogyau— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'eramū 'gā awau 'ga rewiri akou 'ga renupa.

—Tepeenup 'ga 'wyrriararete 'ga kurawa 'jau— 'jau 'gā 'gā nupe. — 'Wyrriararete 'ga kurawamū sipyyk 'ga 'jau. A'eramū 'wyrriara 'ga 'ga jukaukaa janee 'jau— 'jau 'gā aipo 'gā nupe, 'ga rewiri imonopyra 'gā nupe.

²¹ A'eramū imepyyira 'gā awau oporonupa ee 'ga upe:

—Jejui. A'jea futat 'ā ereporogyta esage. Nereporogyta ekoetei 'ā ekou. A'jea futat 'ā erejekuka pāwē pāwē ore ree. A'jea futat te ore mu'e ape mama'e are— 'jau 'gā Jejui 'ga upe oporonupa 'me ee. ²²—A'eramū ene 'awamū 'jau oree. Jane 'ā judeua. Simono te jane ka'aranūia 'wyrriararete 'ga upe? Naani te ra'u nū? Najudeu arūi te 'ā 'wyrriararete 'ga. Tapy'yi amuteea 'ga. Romanūa te 'ga. A'etea te jane simepy 'ga?— 'jau 'gā oporonupa 'me Jejui 'ga upe.

²³ A'ere Jejui 'ga 'gā kwaawi ojee. “Jeje'ega renupa 'gā nuri numiamū. Siesak 'ga 'wyrriararete 'ga kurawa 'jau, e'i 'gā jee numiamū”, 'jau 'ga ojeupe.

²⁴ A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ka'aranūi 'ywope'ia pemut amū jee ra'ne, Sesa 'ga mepyawa mū ra'ne— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'gā amū imonou 'ga upe:

—Kweramū ajee 'wei— 'jau 'gā imonou 'ga po pe.

A'eramū 'ga esaukaa 'gā nupe:

—Awjya ra'agawa te 'up ee?

—'Wyrriararete 'ga ra'agawa 'up ee!— 'jau 'gā 'ga upe.

—Awjya rera ajee 'awamū ojekwasiat 'upa ikupe katy nū?— 'jau 'ga esaukaa 'gā nupe.

—'Wyrriararete 'ga rera futat 'up ee— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

²⁵ —'Ga ra'agawa rerekwara 'ga ma'ea futat. A'eramū pēē imonou 'ga upe etee futat. A'ere Jarejuwarete 'ga mama'ea pemono 'ga upe etee futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁶ A'eramū 'ga upe ee oporonup ma'efera 'gā oporesagamū etee 'ga ree:

—Kuu. I'akwaap 'ga ra'e nū'ū. Naku-rawi futari 'ga 'wyrriararete 'ga janee jā'nū'ū— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā ajemogyau etee futat.

Oferap ma'e are 'gā mu'eawet

(Mateu 22.23-33; Maku 12.18-27)

²⁷ Ko'iko'i ete satuseu 'gā amū 'ua oporogytau Jejui 'ga upe nū. Aipo 'gā e'i ajaupe: “Amanū re ae noferawu'jawi. Amanūmū ae teepawamū ywawuje futat”, 'jau agawewi satuseu 'gā ajaupe jepi. A'etea 'gā 'ut imome'waukaa Jejui 'ga upe. ²⁸ A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—“Moromu'jara 'ga” e'i 'gā enee jepi. A'eramū ene ore mueapyo katu mama'e are. Ymā te 'ā Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Kūima'e 'ga amū nipo amanū wa'yre'emauwe. A'eramū nipo 'ga manū re 'ga rewirera 'ga 'ga remirekofera ēē rerekou nū. A'eramū nipo 'ga wa'yramū ēē pype. A'ere nipo 'ga ra'yr pyya amanū ma'efera 'ga ra'yra 'jawe futat”, 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—A'jea futat— 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁹ A'eramū 'gā oporogytau'japa nū:

—Kūima'e 'ga amū nipo 'ga ra'yra sete. A'eramū nipo u'ar pyp ma'efera 'ga kūjā mū rerekou. A'ere nipo 'ga wa'yre'emauwe 'ga manūi jui. A'eramū 'ga wemireko ēē reja wewirerera 'gā nupe. ³⁰ A'eramū nipo 'ga manū re 'ga rewirerera 'ga amū ēē rerekou 'ga py'rau nū. ³¹ Ojopy'rapy'rau etee 'gā ēē ree, ajamanū re. A'ere 'gā nata'yri'i futari ēē pype. ³² Ojee 'gā jomoy paw ire ēē nanē amanūmū nū. ³³ A'eramū nipo 'ga ae moferapawa 'ara rupi manamū sipo ēē menaretea?— 'jau 'gā Jejui 'ga upe. — 'Gā juejue futat ēē wereko kūi— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

³⁴ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—'Au etee te 'gā nemirekoramū kūi.

³⁵ A'ere oferap ma'e 'gā nuerekou'jawi kūjāa. Niporerekoweru'jawi 'gā kūjā are. Kūjāmera 'gā nanē omenariwere'emamū futat nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³⁶— Ywagipewara 'gā 'jawe futat 'gā jemogyi amanūu'jape'ema futat. Janeruwarete 'ga 'gā omoferap imogyau nū. A'eramū 'gā a'eramū 'ga ra'yramū futat ajemogyau. ³⁷ Ymā te 'ā Moisesi 'ga jane mu'ei ae feraw are rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —“Ka'a'ia je upe imueny re Janeruwarete 'ga oje'ega jee ikue: Je 'ā Eneruwaretea, 'jau 'ga oje'ega jee ikue”, 'jau Moisesi 'ga imome'wau rakue. “Je te 'ā Eneruwaretea. Enepytuna 'gā Nuwaretea je. Abraão 'ga, Isaki 'ga, Jako 'ga. Mīmera 'gā Nuwaretea je ako, 'jau 'ga jee ikue”, 'jau Moisesi 'ga ka'arana kwasiaa inuga janee rakue— 'jau Jejui 'ga imome'wau 'gā nupe.

³⁸—Aipo 'gā amanū futat rakue numiamū, Moisesi 'ga tywe'emaue futat rakue numiamū. A'ere 'gā 'aga namanūi futari. Ateepawe'emamū futat 'gā 'aga. A'eramū Janeruwarete 'ga poromū 'jau Moisesi 'ga upe. 'Gā 'aga tywe'em ire amunipo 'ā 'ga aipo ne'ia'uweri Moisesi 'ga upe. Ako ma'e 'gā nupe etee te 'ga ae ruwamū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe u'ama imome'wau.

³⁹ A'eramū Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā amū 'jau 'ga upe:

—A'jea futat— 'jau 'gā 'ga upe.

⁴⁰ A'ere amumera 'gā noje'egi futari ajemogyau. Ojenosī 'gā 'ga wi. A'eramū 'gā oje'ega'ema futat 'ga upe.

Janeruwarete 'ga remimurera 'ga Davi 'ga juapyret

(Mateu 22.41-46; Maku 12.35-37)

⁴¹ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Maran sipo ajee Ku'jywa 'ga remimurera 'ga Davi 'ga juapyreramū wējēmī 'ga rekoi nū? Ymā te Davi

'ga manūi rakue. ⁴²⁻⁴³ Davi 'ga futat ka'arana okwasiat inuga janee rakue, Saumu 'jawa ka'aran are 'ga ikwasiasi inuga janee rakue:

“Ga te eteetea. Janeruwarete 'ga 'jau Jejararete 'ga upe:

'Eapyk 'au je pyri. Je 'jawe futat ene.

Enepājēretea je 'jawe. A'eramū ene eapyka je yse katy.

Anure nipo je ene mogoi 'wyrīaramū 'gā nupe najuejue etee.

Ene ree iporomutare'ema 'gā 'arimū je ene magwawukari.

A'eramū ene je iapoe'emaue eapyka 'au je yse katy', 'jau 'ga Jejararete 'ga upe ai'i”,

'jau Davi 'ga ikwasiaa rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁴⁴—Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ree 'ga ka'arana kwasiari rakue. Ma'eramū sipo ajee Davi 'ga 'i “Jejararete 'ga”, 'jau ajuapyrera 'ga upe nū?— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jat

(Mateu 23.1-36; Maku 12.38-40)

⁴⁵ Mytuna 'gā ajemogyau Jejui 'ga porogyta renupa. A'ere 'ga ojerowaka oje'ega wemimu'e 'gā nupe:

⁴⁶—Pejea'gu ki Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā nui— 'jau 'ga 'gā nupe. —Gā 'ā e'i ojeupe: “Je kūima'eeteetea”, e'i 'gā 'ā ojeupe ajemogyau, waity fuku rerekou. A'eramū 'gā ataramū 'gā naitya ajasimana 'gā nee. “Tiporesag ete 'gā je ree 'jau”, 'jau 'gā akou ojeupe. Wapeje'ega tāmējē 'gā ifutaa. 'Wyrīara apykawa 'arimū etee wapyka awau pejejatykaaw ipe. Ojemi'waaw ipe nanē nū 'wyrīara renawa 'arimū etee wapygiweramū ojemi'waa— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁴⁷— Kūjā men manū ma'e 'gā nupe nanē 'gā 'jau: “Je tamaenun tekou enekaraemā are 'jau”, 'jau futatee 'gā 'gā nupe. “Je tareko esage enekaraemā enee 'jau”, 'jau

futatee 'gā 'gā nupe. A'ere 'ga etee 'gā karaemā pyygi ojeupe, ka'aranūūa nanē nū. A'eramū 'gā 'jau ojeupe etee futat: “Kwakwai'i teje'ega monoi Jarejuwarete 'ga upe. Kasi a'e pe 'gā je kwaawi mama'e tywera je iaporamū ne kwy”, 'jau 'gā ojeupe etee futat. A'eramū nipo 'gā oje'ega monou fukuu 'me futat Jarejuwarete 'ga upe, wemiapo tywera mimawamū. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga 'gā nereko tyweri 'gā nemiapo tyweawer are— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Imen manū ma'efera ēē remimonofet

(Maku 12.41-44)

21 Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype 'ūinaw ipe Jejui 'ga ose ma'e 'gā nesaka 'ūina. Ika'aranūū kwai ma'e 'gā ka'aranūū monou yrū pype Jarejuwarete 'ga upe kwaiwete. ²'Gā nesepaw ire majawera ēē mū 'ua osou 'og ipe. Nika'arani ēē akou. Itywerete ēē akou. A'etea ēē oka'aranūū ywope'i omono ipype. Mukūi'i etee ēē imonou ipype. Naepyi agawewi ēē remimonofera. ³⁻⁴Ēē resakawe Jejui 'ga 'jau ojeupi oo ma'efera 'gā nupe:

—Kweramū kūjāa ēē imen manū ma'efera ēē. Nitywa'uweri agawewi ēē mama'ea. A'etea ēē oka'aranūū monoupap futat yrū pype. A'eramū ēē otywe'emamū futat mama'ea ojeupe imuawamū. Ēē remimonofera ika'aranūū kwai ma'e 'gā ma'e wapyraap futat Janeruwarete 'ga upe. 'Gā kwaiwete agawewi omono 'ga upe. A'etea 'gā kwaiwete wējēmī wereko ojeupe nū. A'ere ēē ma'ea nitywi futari. Omonopap futat ēē 'ga upe. Naemyreri futari ēē upe. Wemi'urama muawa we futat ēē omonopap 'ga upe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Jejui 'ga rur enune ojeapo ma'e

(Mateu 24.1-14; Maku 13.1-13)

⁵Anure Jejui 'ga rewiri oo ma'e 'gā 'jau:

—Kuu. Ikaturam te Janeruwarete 'ga mogytaawa 'oga jā'nū'ū— 'jau 'gā ajaupe. —Sā'ā ita esagea. Mytuna 'gā ka'aranūū momyi Jarejuwarete 'ga mogytaawa 'oga apoawamū— 'jau 'gā.

⁶A'eramū Jejui 'ga 'jau:

—A'jea futat esageramū numiamū. A'ere nipo anurenure'i jane ree iporomutare'ema 'gā nuri imonou etyka. Nomyi'i futari nipo 'gā itaa mū aju'arimū— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁷A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Maranime sipo aipo 'gā Jarejuwarete 'ga mogytaawa monoi etyka? Ma'ja ra'ne sipo ajee ojesaukat oreo iapo enune?— 'jau 'gā 'ga upe.

⁸A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Je renune 'ut ma'e 'gā nipo i'me ma'ea. Perowiat kasi 'gā 'mea ne. Anure nipo kwaiwete 'gā nuri, “Janeruwarete 'ga je mut pē katu'okaramū”, 'jau nipo 'gā 'ua pē nupe. A'ere kasi perowiat 'gā ne. “O'meramū 'gā 'i”, pe'je etee ki 'gā nupe. Kwaiwete nipo 'gā 'gā moryteeu ojee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁹—Anure nipo amutee amunaw awi 'gā nuri 'wyriararete rowajaa 'ga remi-ayuwa 'gā neewe futat. A'ere kasi aipo renupa pekyje ne. Nan futat nipo teepaw enune. A'ere nipo naporomū rūi imateepaawa. Naporomū etee rūi futat nipo mama'e rekoi— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Akou'jau'jap futat nipo mama'ea. ¹⁰Amunap tesirūmera pypewara 'gā we futat nipo ajuowajat.

¹¹A'eramū nipo jero'wua ojeupa kwaiwete. Ywya we futat nipo oyyi peu peu 'jau. Amumera 'gā nipo opapa kwaiwete ty'ara rerekou. Ywag ipe nanē nipo mama'e mū ojesaukaa pē mogyjawamū. ¹²Jeremiayuwamū nipo 'gā

amū pē nereko tyweretei. Pē monou nipo pē munepa pē mu'ama moromunepawa pype. Teepaw enune nipo 'gā pē monoi pē munepa pē mu'ama moromunepawa pype. Pē puyka nipo 'gā pē nerawau judeu 'gā jatykaaw ipe pē moporogy-taukaa. Amumeramū nipo 'gā pē nerawau 'wyrriare upe. ¹³Wyrriarete upe pejejeroramū ki pēē je mome'wau 'gā nupe. “Jejuī 'ga iporokatu'ogiwet pē nee”, 'jau ki pēē 'wyrriara 'gā nupe, moromunepawa pypewara 'gā nupe. Mīmēra 'gā nupe ki je mome'wau— 'jau Jejuī 'ga 'gā nupe.

¹⁴—A'eramū “Ma'ja 'jau sipo je teje'ega 'gā nupe 'wei”, pe'je kasi ne. ¹⁵Je te 'gā nupe peje'egawa amut pē nupe peu pē nerooramū— 'jau Jejuī 'ga 'gā nupe. —A'eramū 'gā “i'me 'ga ra'e”, 'jawe'em pē nupe. ¹⁶Pēpytuna 'gā we futat nipo pē mono amū ia'wyrē'ema 'gā po pe, pē munewukaa. Pējara 'gā, pēnewirera 'gā, pēneki'yra 'gā, pējekoty'aawa 'gā. Mīmēra 'gā miamū nipo pē monou ia'wyrē'ema 'gā nupe pē munewukaa. A'eramū nipo 'gā pēē mū jukau futat. ¹⁷Je rerowiaara 'ā pēē. A'eramū nipo je rerowiare'ema 'gā najuejue etee futat oporomutare'emamū pē nee. ¹⁸A'ere nipo je nopoiri futari pē nui. Tejejukau esage etee pē nee. ¹⁹A'eramū ki pēē je rerowiaa pejejemogyau. Pejepoire'ema futat je rerowiar awi. A'eramū pēē pejemanū re pejewau ywag ipe je pyri— 'jau Jejuī 'ga oporogytau 'ūina 'gā nupe.

Jerusarega retygawam

(Mateu 24.15-21; Maku 13.14-19)

²⁰—Anure nipo pē nee iporomutare'ema 'gā nuri Jerusarega osōu. Aipo resakawe ki pe'je pejejaupe: “Awamū nipo 'ā 'gā Jerusarega retygi 'ja”, 'jau ki pēē pejejaupe. ²¹A'eramū ki pēē Judeja ywy pe ako ma'eramū 'gā nesakawe pejeka'jama pejewau wuytyr

ipe. Jerusareg ipe ako ma'eramū nanē pēē pejeka'jamayau jui. Jū me ako ma'eramū pejewawe'em Jerusareg ipe. Jerusareg awi ki peka'jamap futat— 'jau Jejuī 'ga 'gā nupe.

²²—Jefaruua Jerusarega upe iwaē-mauwe futat ki pe'je pejejaupe “owaēm Janeruwarete 'ga werowiare'ema 'gā nereko tyweawa upe ra'e”, pe'je ki. Ymā te 'ā 'gā ka'arana kwasari ee rakue. “A'ere 'ga 'awamū ikwasariipyer imū etee futat iapoi”, 'jau ki pēē— 'jau Jejuī 'ga 'gā nupe. ²³—Oporiay'iramū nipo ta'yryrū ma'e kūjā ajemogyau, ta'yky'ri ma'ea nanē nipo nū. Nujā-narūi eweguu ma'ea. Ta'y'ri'i ma'e nanē nujānarūi nū— 'jau 'ga 'gā nupe. —Imara'ne te nipo Janeruwarete 'ga 'ūina. Ika'jame'ema 'gā nipo ako tywerete futat. ²⁴Ika'jame'ema 'gā 'ga wapisiukat jyyu pyu 'gā nupe. Amumera 'gā nipo 'ga ipofarukaa 'gā nupe. A'eramū nipo 'gā 'gā nerawau kwe pe. Ajepeja ywy pe 'gā nerawau imunepa. Jerusareg ipe judeue'ema 'gā 'wyrriara 'gā jemogyramū nipo ojeapou, kwaiwete futat. Janeruwarete 'ga remifutar imū etee futat nipo 'gā 'ūina. Awau nipo owaēma 'ga muēmawa upe. A'erauwe nipo Janeruwarete 'ga 'ga muēmukari— 'jau Jejuī 'ga 'gā nupe imome'wau.

Janereki'yra 'ga ruawam

(Mateu 24.29-35; Maku 13.24-31)

²⁵—Ywag ipe nanē nipo mama'e mū jesaukari pē nupe nū. Jay are, jaytata are, kwar are. Mīmēra are nipo ojesaukaa pē mogyjawamū. 'Yē'ēa nanē nipo oyyita nū. A'eramū futat nipo wyjapetegamū. A'eramū nipo pēē pejeki'jau ipyamu awi. ²⁶Ywag ipewara nanē nipo oyyita nū. Kwat, jay, jaytata. Mīmēra nipo oyyita— 'jau Jejuī 'ga 'gā nupe imome'wau. —A'eramū nipo pēē ywy pewaramū najuejue etee pejeki'jau jui. Amumera 'gā nipo amanūaipa okyje rerekou. 'Gā kyjea nipo

'gā apisawaipa 'gā mogyau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

²⁷—Aipo pēē esag ire nipo pēneki'yramū je tejua tejewya. Ywasiga rupi nipo tejua tejypa. A'eramū nipo wyy pewara 'gā je resaka, je ruramū. Tepājē mū nipo je ruri, tejenyfuga pype futat tejua nū. A'eramū nipo 'gā 'jau jee: “Nitywi 'ga amū ene 'jawe. Ene te 'ā pājērete. Ene te 'ā esage ma'eramū. Nitywi futari 'ga amū ene 'jawe”, 'jau nipo 'gā jee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ²⁸—Aipoa mama'ea pejejeupe ijesaucar ypyrauwe ki pejemogy pejeku'iramū. Aipo pēē esag ire nipo je anurenure'i je ruri pē nerawau 'aw awi— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁹⁻³⁰ A'ere Jejui 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe, 'gā mu'jau ee ikue:

—Mama'ea je amome'u pē nupe pē mu'jawamū tejuawa 'ar are— 'jau 'ga 'gā nupe. —Sā'ā ae siaka'gywa potyramū amana jewyra kwaawa. Ipotyrauwe 'ā ae amana jewyt ja'wyja'wy kwaapa. ³¹ Nan tee futat ki je'eawer imū mama'e jeaporamuerauwe pe'je pejejaupe: “Ut ja'wyja'wy Jejui 'ga janee 'wyririamū akou ra'e”, pe'je ki pejejaupe. ³² A'jea futat je 'i. Je'eawer imū mama'e jeapo resakarera 'gā papa katu katue'emauwe nipo tejua tejewya— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³³—Ywaga nipo atepawamū futat. Ywya nanē nipo atepawamū futat nū. A'ere nipo jeremimome'ufera nateep-awa'uweri futari. Je'eawer imū etee futat nipo aipoa ojeapou— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe ikue.

“Je rura ki peapesak” Jejui 'ga 'eawet

³⁴ A'ere Jejui 'ga oje'ega 'gā nupe nū:

—Pe'je pejemogyau je ruru'jawa rapesaka au'jeteramū futat. Pēnea'at kasi pejemogyau 'auwara mama'e are etee ne. Maraka apo are etee kasi pejemogy pejeje'aramū ne. Kasi a'e pe je rura pē mopiryyi erujewi ne— 'jau

Jejui 'ga 'gā nupe. ³⁵—Sā'ā ae wyy kwara resage'ema. A'eramū 'ā ae u'aa erujewi ipype. A'eramū 'ā ae opiryy- jamū jui. Nan tee futat nipo pēē je jewyra rapesakare'emamū pēpiryyi erujewi aipoa mama'e resaka— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³⁶—A'eramū pēē pejejemogyau pejeje'ega Jarejuwarete 'ga upe, pejeojere'emamū. “Ku'jyp. Je mo- moirukat kasi ape eja'ya 'ga rerowiar awi ne. Je poar ape, 'ga rerowiarukaa jee”, pe'je ki 'ga upe. “Mama'e tywera je aesak kwaiwete. A'ere je jemogypygyi 'ga ree”, pe'je ki 'ga upe. “Najepoiriweri je 'ga wi”, pe'je ki 'ga upe. Kasi a'e pe aipo pe'je'emamū nepeēma'uweri mama'e tywer awi ne— 'jau Jejui 'ga 'gā mu'jau ee. —Je rerowiar awi pejejoire'ema pejejemogyau je ruramū tepēku'i 'jau. Peje- jua pejeku'iramū je rowase je jewyramū 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ūina 'gā nupe.

³⁷ Aipo are 'ga 'gā mu'jau akou. Ai'iwe, ai'iwe 'jau 'ga awau Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype 'gā mu'jau. A'ere 'ga kaaruwauwe awau ojepe'au Jerusareg awi. Awau osea Oriweira 'jaw ipe. ³⁸ Ai'iwe 'ga 'gā nerawau nū. Tekotee 'gā nanē awau 'ga rupi nū. Kwaiwete 'gā awau 'ga porogyta renupa nū. Jare- juwarete 'ga mogytaawa pype awau 'ga je'ega renupa ajatykau.

Jejui 'ga ree ifuwet ma'e 'gā

(Mateu 26.1-5; Maku 14.1-2; Juā 11.45-53)

22¹⁻² Egitu wyy awi judeu ppy ppy 'gā nenū'ēawer are wea'awa maraka upe iwaēm ja'wyja'wyrauwe mainana 'wyrira 'gā ajatykau Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā nee.

—Maran te jane Jejui 'ga ppygi 'ga jukau?— 'jau 'gā ajaupe.

A'ere 'gā kyjei 'ga remiayuwa 'gā nui.

—Jerusareg ipewara 'gā iporomutat 'ga ree. Soko kasi 'ga ree mytuna pype

ne— 'jau 'gā ajaupe. —Wowase 'ga rerekoramū 'ga remiayuwa 'gā jane apisi ne. Awotywe'eme te sireko 'ga 'jau— 'jau 'gā ajaupe.

**Mainana 'wyrriara 'gā
nupe Judas 'ga 'eawet**

(Mateu 26.14-16; Maku 14.10-11)

³A'ere 'ga remimu'e 'ga amū ree mama'eukwaawa 'wyrriara ruwi, Judas Iskariote 'ga ree. Jejui 'ga remimu'e 'ga futat numiamū. A'ere mama'eukwaawa 'wyrriara namu'akwaawukari 'ga imogou. ⁴A'eramū 'ga awau oporogytau mainana 'wyrriara 'gā nupe:

—Je oo Jejui 'ga resaukaa pē nupe. Tepepyyk 'ga 'jau. Je akwaap 'ga rekwawa. A'eramū je pē nerawau 'ga rekwaw ipe— 'jau Judas 'ga 'gā nupe. —'Ga upe jarewaēmawe nipo je 'ga retywape pyteri 'ga resaukaawamū pē nupe— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁵A'eramū mainana 'gā aku'iramū 'ga ree, aipo 'ga 'eramū.

—'Ga resaukaramū toromepy ene 'jau— 'jau 'gā Judas 'ga upe.

⁶—Pe'je ki ajee 'wei— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'gā 'jau 'ga upe nū:

—Tene 'ga jepe'ai ra'ne. Emaenun etee ekou ee ra'ne. Ojete 'ga rekoramū toropyyk 'ga 'jau. Jemime toropyyk 'ga 'jau, awotywe'eme 'jau. A'eramū 'ga rewiriwara 'gā ikwaape'ema 'jau— 'jau 'gā 'ga upe.

—Nai'i— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'ga Jejui 'ga rerekou weape.

Jejui 'ga 'gā monou kumi apoawamū

(Mateu 26.17-25; Maku

14.12-21; Juā 13.21-30)

⁷Awau owaēma mani'oko'o jopype'ema 'wawa upe, Pasikwa 'jawa apoawa upe. Maraka fukua te poromū. A'e awi awau owaēma karupa'mī jukaawa 'ara upe. A'e 'ara rupi futat judeu 'gā karupa'mī jukau i'wau. ⁸Aipo

'ara rupi Jejui 'ga oje'ega Pedro 'ga upe Juā 'ga retee:

—Pe'je pejewau karupa'mī mū jukau eya jarejee— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁹A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Ma'ape ki 'ei? Awŷja rog ipe ki 'ei?— 'jau 'gā 'ga upe.

¹⁰A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pe'je pejewau Jerusalem ipe. Peu nipo 'y ryrū rerekwara 'ga peekoat.

¹¹A'eramū pēē pejewau 'ga rewiri. 'Og ipe 'ga seramū pejeporogytau 'oga jara 'ga upe: “Janejara 'ga ore mut imome'waukaa enee: ‘Ma'ape te je karupa'mī eyra 'ui tejemimu'e 'gā netee?’ e'i 'ga kūi. ‘Ma'ape te ore kumi apoi?’ e'i 'ga enee kūi”, pe'je ki 'ga upe— 'jau 'ga 'gā nupe. —“Tajemi'wat tejemiayuwa 'gā pyri 'jau, e'i 'ga enee ko”, pe'je ki 'ga upe— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹²—Aipo ojeupe pēē 'e re 'ga tepē neroo ywatewara imy'jawa pype 'jau. Ityp futat aejemi'waawa peu. Ae renawa nanē otywamū futat nū. A'eramū pēē pejejeupe 'ga esaukar ire peu futat iapou ewara reewe jarejeupe— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹³Ojeupe Jejui 'ga 'e re 'gā awau. Awau 'gā 'ga 'eawer imū etee futat esaka. A'eramū 'gā kumi apou maraka are wea'awamū. A'ere Jejui 'ga awau 'gā newiri, wemimu'e 'gā nerawau.

**Mani'oko'o'ia y'waya reewe
'gā nupe imonoawet**

(Mateu 26.26-30; Maku

14.22-26; 1 Korītu 11.23-25)

¹⁴Kumi apopaw ire Jejui 'ga awau wapyka kumi'wawa pyri wemiayuwa 'gā netee.

¹⁵—Karupa'mīa je auwei tekou pē pyri jepi. Ko'iko'i ete 'gā nuri je pyyka je rerekou tyweaete. ¹⁶Awamū 'ā maraka apoawa. Maraka apoawa upe iwaēmauwe 'ā peapo maraka jepi. A'ere je 'awamū etee futat iapoi pē pyri.

Pē'wyriat pāwē pāwēnamū tejewya te nipo je iapou'jawi pē pyri nū. 'Aga maraka teepap kamēsīete. Aipo te nipo marakareteretea futat— 'jau 'ga 'ūina 'gā nupe.

¹⁷ A'ere 'ga y'way pyyka, yrū pypewara reramā'jāu ywau eroje'ega 'Uwa 'ga upe:

—Ene te 'ā mama'ea eremut oree— 'jau 'ga 'Uwa 'ga upe.

'Uwa 'ga upe oje'eg ire 'ga itykurukaa 'gā nupe najueje etee.

¹⁸ —Je natykuru'jawi pē pyri. Tejew-yru'japa tāmējē tatykuru'jap pē pyri 'jau nū— 'jau 'ga wemimu'e 'gā nupe.

¹⁹ A'ere 'ga mani'oko'o'i pyyka nū. A'eramū 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe nū. 'Ga upe oje'eg ire 'ga imonou imo'jau 'gā nupe. 'Gā moykapap mani'oko'o'i pyu.

—Koromū futat jero'oa. Sā'ā mani'oko'o'i jemo'ia. Nan futat nipo jero'oa jemo'i— 'jau 'ga 'gā nupe. —Amanū je pē nupe pē katu'okawamū. A'eramū pēē jemanūawer are pejejea'aramū mani'oko'o'i 'wau pejejemogyau pejejere'emamū. Pejejea'aramū jemanūawer are mani'oko'o'i 'wauwe futat— 'jau 'ga 'gā nupe 'ūina.

²⁰ Ojemi'wapaw ire 'ga kaneeku pyyka nū.

—Sā'ā y'waya. Nan futat nipo jery jeko'wogi pē nupe— 'jau 'ga 'gā nupe 'ūina. —A'ere'ere'i futat nipo 'gā amū jery reko'wogi. A'eramū nipo jery reko'wog ire Janeruwarete 'ga pē katu'oka jery pyu— 'jau 'ga 'gā nupe. —Jery jeko'woge'em ire amunipo 'ā Janeruwarete 'ga nepē katu'ogi futari. A'eramū 'ga pē nee futat jery reko'wogukaa. 'Awamū karupa'mīa nepejukau'jawi pejetywera mepyawamū. Poromū futat 'ga je'eg ymanera numiamū. 'Awamū jerya tee pē pirei pētywer awi. Jemanū are tee Jeruwarete 'ga pētywera moiri pē nui je rerowiamū. Poromū futat

Janeruwarete 'ga je'eg yaua 'awamū. A'ea 'ga je'ega nimojopy'ruawi futari 'awamū— 'jau 'ga 'gā nupe.

²¹ —'Au futat ia'wyre'ema 'gā po pe je monoara 'ga reni wapyka je pyri.

²² Amanū futat je Tejuwarete 'ga je'eg imū etee futat. Iporiay'i ia'wyre'ema 'gā po pe je monoara 'ga numiamū. Anure nipo Janeruwarete 'ga aipo 'ga rereko tyweretei kwaiwete— 'jau 'ga 'gā nupe 'ūina.

²³ Aipo 'ga 'eramū 'ga remimu'e 'gā amā'jāmā'jāu etee ajueakwar are:

—Awŷja sipo 'ga monou poromū ia'wyre'ema 'gā po pe 'wei?— 'jau 'gā ajaupe.

Kūima'eteete are 'gā mu'eawet

²⁴ A'ere 'ga remimu'e 'gā eewi ajamueu nū:

—Manamū te jane Jarejuwarete 'ga upe esage ma'eramū jarejuapyraapa?— 'jau 'gā ajaupe.

²⁵ A'e are 'gā ajamueramū Jeju 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pekwaap judeue'ema 'gā 'wyriara 'gā nemiapoa. 'Gā 'wyriara 'gā wemiayuwa 'gā amū monou mama'e apoukaa ojeupe: “Nan iki peapo jeje'egawer imū etee futat”, 'jau nipo 'wyriara oje'ega wemiayuwa 'gā nupe. Iapo esage'emamū nipo 'gā 'wyriara 'gā nereko tyweretei. A'etea nipo 'ga 'jau ojeupe: “Je 'ā 'gā nee ojejuka esage ma'ea”, 'jau nipo 'ga 'ūina ojeupe— 'jau Jeju 'ga 'gā nupe. ²⁶—A'ere kasi pēē nanarūi ne. 'Wyriaramū pejejekoweramū ki pēē mama'e apou etee futat pejejaupe, pejejopoa etee futat— 'jau 'ga 'ūina 'gā nupe.

²⁷ A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Manamū te pē nupe kūima'eteete 'ga? Kumi'wawa pyri wapyk ma'e 'ga, kumi apoara 'ga te ra'u nū?— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Kumi'wawa pyri wapyk ma'e 'ga futat— 'jau 'gā 'ga upe.

—A'jea futat. A'ere 'ā je kumi apoara 'jawe futat je rekoi pē nupe— 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁸—Ia'wyre'ema 'gā ako je rereko tywerete agawewi ai'i. A'etea 'ā naje rejari pejepe je mogou ojetee'i. A'eramū je a'eramū anure pē mepyau. ²⁹⁻³⁰ Tejuwarete 'ga 'wyririamū pē nupe temonoramū tomono pēē 'wyririamū imogyau 'jau, tepoaawamū 'jau. Israeu 'ga ra'ya 'gā pytuna tusi. A'eramū je pē monou pē mogyau 'wyririamū Israeu juapyrera 'gā nupe. A'eramū Israeu juapyrera 'gā nipo awau pē nowase. A'eramū nipo pēē 'jau mama'e esage apoara 'gā nupe: “Mama'e esage ereapo rakue, Jarejuwarete 'ga je'eg imū rakue. A'eramū 'ga ene mepyau eneremiapofer are”, 'jau nipo pēē 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Mama'e tywera apoarera 'gā nupe nipo pēē 'jau: “Mama'e tywera etee ereapo Jarejuwarete 'ga upe rakue. 'Ga je'eg imū jēmī mama'e apowe'em rakue. A'eramū 'ga ene mepyau eneremiapo tywer imū etee futat”, 'jau nipo pēē 'gā nupe— 'jau 'ga 'gā nupe. —Aipo 'ara rupi nanē nipo pejewau pejemī'waa je pyri nū— 'jau 'ga 'gā nupe.

Pedro 'ga momoranupawet

(Mateu 26.31-35; Maku 14.27-31; Juā 13.36-38)

³¹ A'eramū Jejui 'ga 'jau Simāo Pedro 'ga upe:

—Mama'eukwaawa 'wyrira oje'eg jee ai'i. “Taesak eneremimū'efera 'gā poira ene rerowiar awi 'jau”, e'i mama'eukwaawa 'wyrira jee ai'i. Sā'ā ae juowuu apefera renū'ēa a'yi esage awi. Nan tee futat nipo mama'eukwaawa 'wyrira pē nenuēm are ifuweramū jeremiyuwa 'gā nui. ³² A'ere 'ā je 'i Tejuwarete 'ga upe tekou ene ree. “Epoar iki Simāo 'ga. 'Ga momoirukare'ema je rerowiar awi”, 'jau

je 'ā 'ga upe tekou ene ree— 'jau Jejui 'ga 'ga upe imome'wau. —A'eramū nipo ene epoiraipā etee je wi. A'ere nipo erejewyt je rerowiaa nū. A'eramū te nipo nerepoiru'jawi je rerowiar awi— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —A'eramū ene ejewirera 'gā poaa je rerowiarukaa 'gā nupe— 'jau 'ga 'ga upe.

³³ Aipo 'ga 'eramū Pedro 'ga 'jau:

—Naani kūi. Napoira'uweri je ene wi kūi. Moromunepaw ipe miamū futat je oi ene pyri ene munewamū kūi. Ene reewe futat temanūmū kūi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

³⁴—Ene'me awi kūi. 'Awa ypytuna rupi nipo ene'me 'gā nupe kūi. Muapyapyt katu nipo ene 'jau 'gā nupe: “Nakwaawi je 'ga”, 'jau nipo ene 'gā nupe je kwakupa wyrasokwē je'ege'emauwe— 'jau 'ga Pedro 'ga upe.

³⁵ A'ere Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Ymā te ako je pē monoi kwe pe teje-mome'waukaa 'gā nupe ai'i. “Peroo kasi pejekaraemā ne”, 'jau ako je pē nupe ai'i. “Ka'aranūūa miamū futat pēē er-awawe'em. Pejepypapaawa miamū futat kasi peroo ne”, 'jau je ako pē nupe ai'i. Kwe pe je pē monoramū te mama'ea ni-tywi pē nupe rai'i?— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Naani nū'ū— 'jau 'ga remimū'e 'gā 'ga upe.

³⁶—A'jea futat nū'ū. A'ere 'awamū nanarūi. Pejemī'urama peroo 'awamū. Ka'aranūūa peroo 'awamū. Jyuu tywe'emamū pēē pejejaity poakuwuu mū me'ega jyuu muawamū. ³⁷ Ymā te 'gā 'ā ka'arana kwasiari inuga je ree rakue: “Wereko tywerete nipo 'gā 'ga oporojuka ma'e 'jawe”, 'jau 'gā ikwasiaa inuga je ree rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe 'ūina. —Ikwasiari pyrer imū etee futat nipo 'gā je rereko tyweretei. 'Awamū futat 'gā je rereko tyweri— 'jau 'ga 'gā nupe 'ūina.

³⁸ A'eramū 'ga remimū'e 'ga amū 'jau 'ga upe:

—'Awamū mukūi jyu ruwi kūi— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga 'jau:

—Au'je ra'ne— 'jau 'ga 'gā nupe.

'Uwarete 'ga upe 'ga 'eawet

(Mateu 26.36-46; Maku 14.32-42)

³⁹ Ojemī'wapaw ire Jejui 'ga awau wwytyr ipe, Oriweira 'jaw ipe. Awawete pe 'ga awau. 'Ga remimu'e 'gā awau 'ga rupi. ⁴⁰ Owaēma'we 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pe'je pejeporogytau Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū pēē pejefuakaramū pe-jetywera apowe'em— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁴¹ Ojepe'au'i 'ga awau 'gā nui. A'ere 'ga awau wenupy'āu wapyka, oporogytau 'Uwarete 'ga upe:

⁴² —Kiap'ni. 'Wyria'ri 'gā imara'ne je ree. 'Gā nipo 'ā je rereko tywerete 'ja. Ojeupe ene iapoukare'em ire amunipo 'ā 'gā nuapo'a'uweri nanuara je ree. A'ere 'ā najeremifutar imū rūi ereapoukat. Ejemifutar imū etee te 'ā ereapoukat 'gā nupe jee— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

⁴³ A'e pype ywag ipewara 'ga 'ua ojypa 'ga pyri, 'ga mojemogypygykaa 'ua ojee. ⁴⁴ A'eramū Jejui 'ga oje'egu'japa 'Uwarete 'ga upe nū. 'Ga 'arasiga 'ga py'a moywrafenayau 'ga m̄yina. A'eramū 'ga ry'aja otykya 'ga ry 'jawe ywyu. ⁴⁵ Oporogytapaw ire Jejui 'ga afu'ama awau wemimu'e 'gā pyri. A'ere 'gā seri 'upa. 'Iarasig 'gā 'ga ree. A'eramū 'gā a'eramū osea ajemogyau.

⁴⁶ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ua 'gā nupe:

—Ma'eramū te peset etee pejejupa? Pefu'am jui. “Pe'je pejeje'ega Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū pēē pejefuakaramū mama'e tywera apowe'em”, a'e je ako pē nupe ko. “Kasi a'e pe nepēfuakari mama'e tywer awi ne”, a'e je ako pē nupe ko— 'jau 'ga 'gā nupe.

Jejui 'ga pyykawet

(Mateu 26.47-56; Maku 14.43-50; Juā 18.3-11)

⁴⁷ Aipo 'gā nupe 'ga 'e 'ga 'amamū 'ga pyykara 'gā 'ua owaēma 'gā nupe. Judas 'ga 'gā nerua pe resaukaa 'gā nupe.

—'Au 'ga ruri jepi— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'ga 'gā nerawau peu. Tenune 'ga 'upa 'gā nupe. A'eramū 'gā ojekyita 'ga rewiri. 'Ga porogyta 'ga 'amamū 'gā 'ua owaēma Jejui 'ga upe. A'eramū Judas 'ga awau 'ga rerowyka 'ga retywape pytea.

⁴⁸ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Je resaukaawamū te 'ā jeretywape pyter ape jejekoty'aawa 'jawe?— 'jau 'ga Judas 'ga upe.

⁴⁹ Aipo resakawe 'ga remimu'e 'gā ikwaapa.

—'Ga pyyka 'gā nuri ra'e— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'ga remiayuwa 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—Ene pyyka 'gā nuri ra'e. Erefutat te ore jyu pyu 'gā apisia?— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

⁵⁰ A'erauwe 'ga amū ogy rekyita kūima'e 'ga amū namī monoka. Mainana 'ga remiayuwa 'ga namī monoka 'ga wi. Furuk. Mainana 'wyriararete 'ga remiayuwa 'ga namī 'ga iypa. ⁵¹ Aipo 'ga namī yywamū Jejui 'ga oje'ega 'gā nupe:

—Peapo awi nanuara— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū Jejui 'ga 'ga namī pyyka imonou im̄yina 'ga ree nū, 'ga namī re-nawer ipe nū.

⁵² A'eramū Jejui 'ga oje'ega opyykara 'gā nupe. Mainana 'wyriara 'gā, Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'wyriara 'gā, judeu 'gā 'wyria'ri 'gā. Mīmera 'gā 'ua 'ga pyyka. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ma'eramū pēē ma'eramū pejejua muawa pyu je nupāu ekoete 'ū,

muna'ywa 'jawe 'ū? ⁵³Pejejepype je rekoramū miamū ako naje pyygi pejepe ai'i. A'ere jemanūawa upe iwaēmi 'awamū. A'eramū Jeruwarete 'ga je pyygukaa rēwējēmī pē nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Pedro 'ga Jejui 'ga kwakupa

(*Mateu 26.57-58, 69-75; Maku 14.53-54, 66-72; Juā 18.12-18, 25-27*)

⁵⁴A'eramū futat 'gā Jejui 'ga pyyka 'ga rerawau mainana 'wyrirarete 'ga rog ipe. Pedro 'ga awau 'ga rewiri. A'ere 'ga mukuu etee 'ga rekoī 'ga wi. Awau 'ga owaēma mainana roga upe. A'ere 'ga oi akou ukupepe etee mainana 'ga remi-ayūwa pyri etee. ⁵⁵Ukupepe mainana 'ga remiayūwa 'gā tata mojopy'wau 'upa 'ga roga pyri. A'eramū Pedro 'ga awau wapyka ojepe'jau 'gā pyri.

⁵⁶A'eramū mainana 'ga remiayūwa ēē mū 'ga resaka.

—Mīnamū kīā rewiriwara kīā amū reni ra'e— 'jau ēē, 'ga resaka tata ypyu 'ga renamū.

⁵⁷Aipo ēē 'eramū Pedro 'ga 'jau ēē upe:

—Tee. Naani nū ī. Nakwaawi je 'ga nū

ī— 'jau futatee 'ga ēē upe.

Okyjau 'ga opyyg awi. A'eramū 'ga o'meramū ēē upe.

⁵⁸A'ere kūima'e 'ga amū 'ga resaka nū.

—Ene futat 'ga rewiri ako ma'efera, 'jau je 'ū— 'jau 'ga Pedro 'ga upe.

A'ere Pedro 'ga 'i etee 'ga upe:

—Naani nū'ū. Naje rūi kūi— 'jau etee Pedro 'ga 'ga upe nū.

⁵⁹A'ere'ere'i ajepēja 'ga 'jau 'ga upe nū:

—Ene futat 'ga rewiriwarera kūi.

Garireja wyy pewara ene. A'eramū ene a'jea futat kūi, 'ga rewiriwara futat ene kūi— 'jau 'ga Pedro 'ga upe.

⁶⁰—Nakwaawi je aipo ene'ea nū'ū— 'jau futatee Pedro 'ga 'ga upe, Jejui 'ga kwakupa 'gā nui.

Aipo 'ga 'e 'ga renamū wyrasokwē oje'ega. ⁶¹A'erauwe Jejui 'ga ojerowaka

amā'jāu Pedro 'ga ree. A'eramū Pedro 'ga wea'aramū 'ga 'eawer are. “Wyrasokwē je'ege'emauwe nipo je kwakuw ape 'gā nupe muapyt”, 'ga 'eawer are.

—A'eferupi tee pa 'ā je 'ga kwakuwi nū— 'jau 'ga wea'aramū 'ga je'egawer are.

⁶²Aipo 'e re Pedro 'ga awau ujāna ojenosōu. A'eramū futat u'arasigamū wea'aramū ee.

—Ma'eramū je aipo 'jau ra'e 'ū?— 'jau 'ga awau 'ūina u'arasigamū. —Mama'e esage na'ga 'ā wapo jee jepi re'ā. A'etea pa je 'ā aipo a'e ekoete 'gā nupe ra'e nū— 'jau 'ga ojeupe, u'arasigamū u'eawer are.

A'eramū 'ga ajaa'wau awau u'eawera raykau.

Jejui 'ga rerekoemāawet

(*Mateu 26.67-68; Maku 14.65*)

⁶³'Ga pyykara 'gā Jejui 'ga nupāu. 'Ga kurapa kypyre'emete futat 'ga rerekou 'ga nupā pype. ⁶⁴A'eramū 'gā 'ga reak-wapiaa taity pyu. A'ere 'gā 'jau 'ga upe:

—Ene 'ā i'akwaap ma'ea. Awŷja te ene nupā?— 'jau 'gā 'ga upe 'ga rerekoemāu erekou.

⁶⁵A'e pype 'ga nupāara 'gā 'ga kurapa ajemogyau.

'Wyrira 'gā Jejui 'ga moporogytaukaa

(*Mateu 26.59-66; Maku 14.55-64; Juā 18.19-24*)

⁶⁶Ku'emamū mainana 'gā ajatykau 'wyrira'ri 'gā, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā netee:

—Perut 'ga 'au ore. Toromoporogy-taukat 'ga 'au orojee 'jau— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'eramū 'gā 'ga rerua 'gā nupe.

⁶⁷A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Ene futat te Jarejuwarete 'ga remimurera?— 'jau 'gā 'ga upe.

—“A'jea futat” je 'eramū naje rerowiari pejepe ne— 'jau etee Jejui 'ga

'gā nupe. ⁶⁸—Pejejeupe mama'e mū ree jeporonuwamū, nepemome'ui jee ne. ⁶⁹A'ere anurenure'i je apygi Tejuwa 'ga yse katy. Tejuwarete 'ga 'jawe futat nipo je reko'i pājēreteramū. A'eramū nipo je 'ga yse katy te'ŷina teapyka 'awamū—'jau 'ga 'gā nupe.

⁷⁰—Koromū futat nipo ajee ene Jarejuwarete 'ga ra'yramū?—'jau 'gā 'ga upe.

—A'jea futat poromū pe'je—'jau 'ga 'gā nupe.

⁷¹Aipo 'ga 'eramū taetu 'gā amara'neramū 'ga ree kwaiwete.

—Aruenuw ore 'ga 'awamū. “Tejuwa 'ga 'jawe futat je reko'i nipo”, e'i 'ga oree—'jau 'gā ajaupe. —Pe'je ajee si-juka 'ga 'ū—'jau 'gā ajaupe. —Narafutari ore 'ga je'ega mome'wara 'gā. 'Ga futat 'awamū ojemome'u esage oree—'jau 'gā ajaupe, amara'neramū 'ga ree.

Piratu 'ga rowase Jejui 'ga reko'i

(Mateu 27.1-2, 11-14; Maku 15.1-5; Juā 18.28-38)

23 Aipo 'e re 'gā 'ga rerawau 'wyrriara 'ga upe, Piratu 'ga upe. Najuejue etee futat 'gā 'ga rerawau. ²A'eramū 'gā 'ga je'ēwu'jaga 'ga upe:

—Koromū 'wyrriararete 'ga ree 'gā mamara'neukaara. “Pemepy awi 'wyrriararete 'ga”, e'i 'ga oree ai'i—'jau futatee 'gā, Jejui 'ga je'ēwu'jaga Piratu 'ga upe. —Koromū futat “Je Jarejuwarete 'ga remimureramū”, 'jau nanē 'ga oree ai'i nū. “A'eramū je 'awamū 'wyrriarareteramū pē nupe. 'Ga py'rau tejuwa”, e'i 'ga oree ai'i. A'eramū ore 'ga pyyka 'ga rerua—'jau futatee 'gā Jejui 'ga je'ēwu'jaga Piratu 'ga upe.

³A'eramū Piratu 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Ene futat nipo ajee judeu 'gā 'wyrriararetea?—'jau 'ga 'ga upe.

—A'jea futat ere poromū—'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁴A'eramū Piratu 'ga 'jau 'gā nupe:

—'Agamū ae kūima'e tywere'emamū, a'e je 'ā pē nupe jepi. Ma'eramū ajee jane 'ga jukai 'ū? Ma'ja 'ga iapou pē nupe rai'i 'ū?—'jau etee Piratu 'ga 'gā nupe.

⁵A'ere mainana 'gā 'i etee futat 'ga upe:

—Pe'je 'ga jukau futat. Kwe pe te 'ā 'ga oi ae mu'jau tyweruu akou. A'ere 'ga remimome'ufera nia'wryri futari. Amunawa moyka oporogyta tywera pyu. Pēnemiayuwa 'gā 'ga amu'e 'wyrriararete 'ga rerowiarukare'em are. Garireja ywy pe ra'ne ako 'ga reko'i 'gā mu'jau ai'i. A'ere 'ā 'ga ruri akou 'au nū—'jau futatee 'gā 'ga upe.

Erote 'ga upe 'ga reroowet

⁶Aipo ojeupe 'gā 'eramū Piratu 'ga 'jau 'gā nupe:

—Garireja ywy awi 'ut ma'efera 'ga nipo ajee?—'jau 'ga 'gā nupe.

⁷—Pe awi futat 'ga ruri—'jau 'gā 'ga upe.

A'eramū Piratu 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pe'je ajee 'ga rerawau Erote 'ga upe. Ako je nipo 'ga 'au. Garireja ywy pewara 'gā 'wyrriara 'ga. A'eramū pēē 'ga rerawau imome'wau 'ga upe—'jau Piratu 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'gā 'ga rerawau Erote 'ga upe.

⁸Jejui 'ga resakawe Erote 'ga aku'iramū 'ga ree. Jejui 'ga rera renupawe 'ga 'jau ojeupe: “Ymā we 'ā jeporesagiweramū 'ga ree numiamū. A'ere 'awamū 'ga ruri 'au je resaka. Ojero'wu ma'e 'gā 'ga okatu'ok. Amanū ma'e 'gā nanē 'ga omoferap nū, 'jau 'gā jee jepi. Ma'ja sipo ajee 'ga wapo jee wesagamū?” 'jau 'ga ojeupe, oporesagiweramū 'ga ree.

⁹A'eramū Erote 'ga Jejui 'ga moporogytaukaa ojeupe numiamū. A'ere Jejui 'ga noje'egi Erote 'ga upe. ¹⁰A'eramū mainana 'wyrriara 'gā 'ua, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'gā netee. Jejui 'ga je'ēwu'jaga Erote 'ga upe nū. ¹¹A'eramū Erote 'ga 'ga kurapa

jefaruu 'gā netee. A'ere 'ga 'wyrriara raity piraga pyu 'ga kupe piari, 'ga rerekoemāawamū.

—“Je 'wyrriara” e'i 'ga. A'eramū pēē 'awamū pejemā'jāu 'ga raity esage are. 'Wyrriara 'jawe futat 'ga— 'jau 'gā Jejui 'ga rerekoemāu 'ga kurapa.

A'ere Erote 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pe'je 'ga rerawau 'ga rorojewya Piratu 'ga upe nū— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū futat 'gā 'ga rerawau erojewya Piratu 'ga po pe nū. ¹²Aipoa 'ara rupi Piratu 'ga akou Erote 'ga jekoty'aawamū. Imara'ne 'gā akou ajuee. A'ere aipo 'ara rupi 'gā ta'waramū ajaupe nū.

'Gā nupe 'ga monoawet

(Mateu 27.15-26; Maku 15.6-15; Juā 18.39–19.16)

¹³A'eramū Piratu 'ga 'gā majatykau. Mainana 'gā, judeu 'gā 'wyrriari 'gā, tekotee 'gā. Mīmera 'gā 'ga imajatykau 'gā mua oporogyta anupa.

¹⁴—Perur ete 'ā Jejui 'ga. Erojewya jee nū. Pēē te 'ā perut ekoete 'ga rai'i. “Ekoay 'ga akou 'wyrriarete 'ga rerowiare'em are 'gā mu'jau”, 'jau 'ā pēē 'ga upe. A'eramū je ako teporonupa ee pē nowase 'ga upe ai'i. A'ere 'ā 'ga nuapoi futari mama'e tywera rai'i. O'meramū te 'ā pe'je. Peje'ēwu'jag ekoete 'ā 'ga— 'jau 'ga 'gā nupe. ¹⁵—Erote 'ga nanē 'ā 'jau rai'i nū: “Nuapoi 'ga mama'e tywera ajukaawamū”, 'jau 'ga 'ā 'ga upe rai'i nū. A'eramū 'ga 'ā 'ga mua imojewya 'au rai'i nū— 'jau Piratu 'ga 'gā nupe. —Najeporujukaweri je 'ga ree. Nia'wyrri je upe 'ga jukaa ekoetea. ¹⁶A'eramū je 'ga nupāukaa etee 'gā nupe ra'ne. A'ere 'ga tomono imuēma 'jau nū, 'ga nupā re 'jau nū— 'jau Piratu 'ga 'gā nupe.

¹⁷Mani'oko'o jopype'ema 'wawa maraka apoawa rupi Piratu 'ga moromunepawa pype imunewipyrrera 'ga amū muēma judeu 'gā nupe jepi.

A'eramū Piratu 'ga 'jau ojeupe: “Jejui 'ga wi jepoiriweramū”, 'jau 'ga ojeupe.

¹⁸A'ere tesirūmera 'gā afukai etee 'ga upe:

—Erepori awi 'ga wi. Ejukaukat tāmējē 'ga oree. Moromunepawa pypewara 'ga te erejukaukar awi. Epoi etee 'ga wi oree. Parapasi 'ga te emuēm moromunepaw awi oree. A'eramū ene Jejui 'ga jukaukaa oree— 'jau 'gā wafukaita 'ga upe.

¹⁹Parapasi 'ga futat 'gā mamara'neukaa 'wyrriara 'ga ree rakue. “Simuēm 'ga 'wyrriaramū 'ga ren awi 'jau”, 'jau 'ga 'gā nupe, 'gā mamara'neukaa 'ga ree. Oporojuka ma'efera 'ga wejue nanē poromū nū. A'eramū 'gā 'ga monou 'ga munepa 'ga mu'ama rakue.

²⁰A'ere Piratu 'ga 'ga muēm are ni-fuweri. A'eramū 'ga oje'egu'japa 'gā nupe nū:

—Naani futari. Jejui 'ga wi futat je poiri— 'jau etee 'ga 'gā nupe numiamū.

²¹A'ere 'gā afukai etee 'ga upe nū:

—Naani futari. Erepori awi futat 'ga wi. Ere 'ga jukaukaa futat oree. Ere 'ga monoukaa futat imu'ama 'ypeywar are oree— 'jau judeu 'gā Piratu 'ga upe.

²²A'ere Piratu 'ga je'egu'jawi etee 'gā nupe nū:

—Natesirūgatu 'ga rekorāu rūi 'ā pejukaukat 'ga jee. Kūima'e esagea te 'ga 'ā. Anupāukat etee futat je 'ga 'gā nupe. A'ere je 'gā momoirukaa 'ga wi— 'jau Piratu 'ga 'gā nupe numiamū.

²³A'ere 'gā jopy'rupy'ru'i etee futat wafukaita 'ga upe nū:

—Naani futari. “Ere 'ga jukaukaa futat oree”, aru'e ako ore ko— 'jau etee 'gā wafukaita 'ga upe afuakaramū futat Piratu 'ga ree.

Wojer'emamū futat 'gā wafukaita 'ga upe aipo 'jau.

²⁴⁻²⁵—Nepeenuwi etee 'ā jeje'ega. “Ere ki 'ga jukaukaa futat oree”, pe'je

'ā jee. A'eramū je 'ga jukaukaa pē nupe— 'jau Piratu 'ga 'gā nupe ojee 'gā fuakarauwe.

A'eramū Piratu 'ga oporojuka ma'efera 'ga jēmī imuēmukaa moromunepaw awi 'gā nupe. Aipoa imuēmipyra kūima'e 'ga futat 'wyriara 'gā ajuee 'gā mamaraneukarera. A'etea 'ga 'ga omo-moirukat 'ga wi.

'Ypeywar are Jejui 'ga monoawet

(Mateu 27.32-44; Maku 15.21-32; Juā 19.17-27)

²⁶ A'eramū futat jefaruu 'gā Jejui 'ga rerawau 'ypeywar are 'ga pokutukaw ipe. A'eramū 'gā pe aje Simāo 'ga rekoa, Sirene ywy pewara 'ga rekoa.

—'Ypeywar erokwap 'ga upe. Ifuakapap 'ga ee— 'jau jefaruu 'gā Simāo 'ga upe, oje'ega moywyrafena.

A'eramū futat 'gā imonou 'ga 'arimū, 'ypeywar rupirukaa 'ga upe. A'eramū 'ga erawau erekou 'gā newiri. ²⁷ Kwaiwete 'gā ojekyita 'gā newiri awau.

—Siesak 'ga jukaa 'jau— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā ojekyita 'ga rewiri awau. Kūjāmera 'gā nanē awau Jejui 'ga rewiri. Awau 'gā ajaa'wau 'ga ree:

—Esage ma'e kīā. Janepyntuna ako kīā okatu'ok ai'i. A'ere wā 'awamū kīā rerooi ijukau— 'jau 'gā ajaupe ajaa'wau 'ga ree.

²⁸ A'eramū Jejui 'ga ojerowaka 'gā nee, oje'ega 'gā nupe:

—Pejoo'o awi je ree. Pejeja'yra 'gā nee tepejoo'o pejejee nanē futat pejejaa'wau nū. ²⁹ Anure nipo pe'je pejejaupe: “Ta'yre'ema wā jaruete ajemogy. Jane te aje 'ā ta'yt ma'eramū jareja'yra eko tywera siesak jarejemogyau”, 'jau nipo pēē pejejaupe. ³⁰ Anure nipo peko tywet futat. Wwytyra upe nipo pēē 'jau: “Ejot e'aa ore 'arimū. Noreruagi ore arako tywera upe”, 'jau nipo pēē wwytyra upe. A'ere nipo nuri futari u'aa pē 'arimū— 'jau 'ga 'gā nupe.

³¹ —Je 'ā Tejuwarete 'ga remifutar imū etee futat aporowyky. A'etea 'gā 'ā je jukau ekoete. Pēē taetu aje 'ā mama'e tywera peapo. Na'ga remifutar imū etee rūi pejemogy pejeporowykyau— 'jau 'ga 'gā nupe. —Je miamū te 'ga 'ā je rereko tywerukat wa'yramū miamū. Pēē taetu aje 'ā 'ga rerowia'ria te. A'eramū 'ga pē taetu pē nerekou tyweaete futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

³² Mukūja muna'ywa 'gā nanē 'gā erawau iapisau Jejui 'ga reewe nū. ³³ Aeakagera 'jawewat 'jau ae apisawa rera. Mukūja muna'ywa pō'ō me 'gā Jejui 'ga mu'ama 'ypeywar are. 'Ga ryrū mosoka 'ga wi. A'ere 'gā 'ga monou imu'ama muna'ywa 'gā pō'ō me. Itaju pyu 'gā 'ga pokutuka ajuowai. 'Ga py maju'aa iku-tuka. 'Ga rekoa futat 'gā imonou imu'ama 'ypeywar are ipokutuka.

³⁴ A'ere Jejui 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe: —Enemara'ne kasi 'gā nee ne, Kiapi'ni. Je repyat kasi ape ne, Kiapi'ni. Nokwaawi 'gā je rekoa— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe oje'ega.

A'ere 'ga pokutukarera 'gā 'ga raityfera me'egawamū, ita'i 'jawewara momopoa 'upa ywyu. A'eramū ijewag are, 'ga raitymojo'oka. Sā'ā ae jugu momora. Nan futat 'gā ita'i 'jawewara momopori 'upa 'ga raityfera mojo'okawamū.

³⁵ A'eramū judeu 'gā 'wyria'ri 'gā 'gā nesaka 'upa. 'Ga momoria 'ga rerekoramū 'gā 'upa 'ga rerekoemāu etee 'upa.

—“Janeruwarete 'ga te ako je mut ikue”, e'i 'ga jepi. Opoat 'ga 'gā jepi. Siesak 'ga jepoara 'jau— 'jau 'gā 'upa ajaupe.

—Ere ejua ejypa. Taruesak ene rura ene jywa 'jau kūi. Ene jyp ene ruramū taruerowiat ene 'jau kūi. “Na pa je 'ga Janeruwarete 'ga remimurera futat ra'e”, taru'e enee 'jau kūi— 'jau 'gā Jejui 'ga upe 'upa.

³⁶ Jefaruu 'gā nanē 'ga kurapa 'upa nū 'ypeywar are 'ga 'amamū nū. Y'way ajai-

waya 'gā erawau erojeupia itykurukaa 'ga upe numiamū. A'ere 'ga notykuri.

³⁷—“Wyriara je” ere 'ā. A'eramū ene ejua ejypa esaka oree— 'jau 'gā 'ga upe.

A'ere 'ga nojywi futari. Enupare'ema 'jawe etee futat 'ga u'ama 'ypeywar are werekoemānamū.

³⁸A'ere Piratu 'ga 'yjepa'nī kwasiaa 'gā nupe: “Koromū futat 'wyriararetea judeu 'gā nupe” 'ea 'ga ikwasiaa 'yjepa'nī are. A'ere 'gā erawau ikutuka inuga 'ga apyte'arimū 'yw are.

³⁹'Ga pyri u'am ma'ea mū muna'ywa oje'egayau 'ga upe:

—“Janeruwarete 'ga remimurera je”, ere 'ā. A'eramū ene ewau ejypa jarejee, tore mososog ape 'ypeywar awi 'jau— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁴⁰⁻⁴¹Aipo 'eramū ajepaja muna'ywa 'ga amara'neramū aipo 'jara 'ga ree.

—Nerekyjei nipo 'ā Jarejuwarete 'ga wi? Ene we 'ā aipo ere e'ama 'ga upe. Noporojukai 'ga 'ā. A'etea nipo 'ga 'ā amanū. Au'je katu te 'gā jane taetu jane apisi. A'eramū jane 'awamū jaretywera mepyyau. 'Ga tywere'ema miamū 'ā amanū— 'jau 'ga ajaupe.

⁴²A'ere 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Ejea'ar iki je ree, ki Jejui, 'wyriaramū ejewya— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁴³A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—'Awauwe futat ereo je rupi jerupaw ipe. Esage te 'ā jerupawa. 'Awauwe futat jane oi peu— 'jau 'ga 'ga upe.

Jejui 'ga manūawet

(*Mateu 27.45-56; Maku 15.33-41; Juā 19.28-30*)

⁴⁴Kwara okwapa aje owepa. Pypytuna 'jawe futat oypytunaiwamū. Kwara ajerewamū tāmējē awau weny jesagamū nū.

⁴⁵Janeruwarete 'ga mogytaawa rowopypea my'jawa taity otoroka Jejui 'ga manūnamū.

⁴⁶A'e pype Jejui 'ga wafukaita 'Uwarete 'ga upe:

—Amanū je. Te'aga je omono enepo pe, Kiapi'ni. Eneremifutar imū etee futat je manūi 'gā tywera mepyyau, Kiapi'ni— 'jau Jejui 'ga 'Uwarete 'ga upe.

A'eramū futat 'ga amanūmū. Aipo 'e re 'ga opika amanūmū.

⁴⁷A'eramū jefaruu 'gā 'wyriara 'ga enupa u'ama 'ga manū resaka. A'eramū 'ga 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—'A'jea futat 'ga kūima'e esagea rai'i— 'jau 'ga u'ama.

⁴⁸'Ga manū resakara 'gā u'arasigamū awau ojewya oje'wyr ipe nū.

—Ma'eramū jane 'ga jukaukaa ekoete rai'i 'ū? Esage futat 'ga rai'i— 'jau 'gā ajaupe pe rupi awau akou.

A'eramū u'arasigamū awau ojewya oje'wyr ipe nū.

⁴⁹'Ga pytunera 'gā, kūjāmera 'gā. Mīmera 'gā muku'i 'upa 'ga manū resaka. Kūjāmera 'gā 'ua Garireja ywy awi Jejui 'ga rupi rakue. A'eramū 'gā 'upa 'ga manū resaka nū.

Ita kwara pype 'ga monoawet

(*Mateu 27.57-61; Maku 15.42-47; Juā 19.38-42*)

⁵⁰Kūima'e 'ga amū 'ūina Jejui 'ga manū resaka. Josea 'ga rera. Arimateja pewarera 'ga. Arimateja 'jawa amunawa 'upa Judeja ywy pype. Jose 'ga esage ma'ea. “Jejui 'ga Janeruwarete 'ga remimurera futat”, 'jau 'ga akou ojeupe etee jepi. Jejui 'ga 'ga werowiat. Opytuna 'gā nupe oje'ēma'e 'ga poromū. A'eramū 'ga ajatykau ajepaja oje'ēma'e 'gā nee rakue. ⁵¹Ajatykaaw ipe 'gā 'jau rakue: “Sijuka Jejui 'ga”, 'jau 'gā ajaupe rakue. A'ere Jose 'ga 'i 'gā nupe: “Naani. Nafutari je 'ga jukaa”, 'jau 'ga 'gā nupe rakue numiamū.

⁵²Aipo 'ga awau oje'ega Piratu 'ga upe:

—Amanū Jejuī 'ga ko. 'Ga reumera toroo inuga ita kwara pype 'jau— 'jau 'ga Piratu 'ga upe.

—Ere 'ga rerawau inuga ipype— 'jau 'ga 'ga upe.

⁵³ A'eramū 'ga awau Jejuī 'ga reumera mosoka 'ypeywar awi. A'ere 'ga 'ga reumera auwana taity pyu. Iauwan ire 'ga erawau inuga ita kwara pype. Jejuī 'ga reumera erawau inuga ita kwara pype, teumera monoawe'ema pype. Jejuī 'ga tāmējē futat 'ga imonou aipoa ita kwara pype. Ymā te 'gā kwaiwete 'gā neumera monoi ita kwara pype ra'e jepi. A'ere aipoa nipa'ruawi we. Ita kwar yaua te poromū. A'eramū 'ga Jejuī 'ga reumera tāmējē imonou ipype. ⁵⁴ Sexta feira kaaruwa rupi 'ga 'ga monou ita kwar yau pype. Sabado morowykye'ema judeu 'gā nupe. A'eramū morowykye'ema piara rupi 'gā 'ga monou ita kwara pype. ⁵⁵ Kūjāmera 'gā 'ua Garireja ywy awi 'ga rupi rakue. Aipo 'gā awau 'ga rupi ita kwara pype 'ga rerooramū.

—Taruesak ene imonoa 'jau— 'jau 'gā Jose 'ga upe.

—A'jea— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁵⁶ Jejuī 'ga reumera mono resag ire 'gā awau wog ipe nū. Jany kasiga mogatyrūmū imogyau Jejuī 'ga reumer are imonopyramū. A'ere 'gā sabado rupi 'gā noporowykyi. “Sabado rupi peporowyky awi”, 'jau Moisesi 'ga 'gā nupe rakue. A'eramū 'gā oporowykyawe'em. Opytu'wau ajemogyau.

Jejuī 'ga ferapawet

(Mateu 28.1-10; Maku 16.1-8; Juā 20.1-10)

24 Ikoai'i, ku'emaiw are, kūjāmera 'gā awau. Mari Matarena ēē, Juana ēē, ajepeja Mari ēē, Tiago 'ga y ēē. Amumera 'gā nanē awau 'gā nupi nū. Mīmēra 'gā jany kasiga rerawau eko'woka Jejuī 'ga auwanawa taity are. Ita kwar ipe 'gā erawau numiamū.

² Owaēmawe 'gā itauu resaka. Ita kwara rawopytymawera 'gā esaka. Ojepe'au jui. Ita ojepe'au ikwar awi.

—Koo. Awŷja ita pe'au jui ra'e nūrā?— 'jau 'gā ajaupe.

³ A'eramū 'gā awau ita kwara pype osou. A'ere 'gā nuesagi Jejuī 'ga reumera.

⁴ A'eramū 'gā 'jau:

—Ma'eramū kīā maran akou rai'i nūrā? Nitywi ra'e— 'jau 'gā ajaupe.

Poje mukūi ywagipewara 'gā 'ua ojesaukaa kūima'eramū etee 'gā nupe. 'Gā naitya wenyfugaiwayramū 'gā nupe. ⁵ A'eramū kūjāmera 'gā okyjau etee ajemogyau. Wāāpyramū ajemogyau. 'Gā kyjea 'gā nerekou. A'eramū 'gā nupe ojesaukat ma'e 'gā 'jau 'gā nupe:

—Ma'eramū te peekat 'ga 'au ita kwara pype? Oferap ako 'ga ko. ⁶⁻⁷ 'Au 'ga nitywi. 'Ga Ruwarete 'ga 'ga moferap ko nū. Nepēnea'ari nipo 'ga 'eawer are? “Je 'ā pēneki'yra. A'eramū nipo 'gā jejy-waa pypiraa 'ypeywar are. A'eramū nipo je temanūmū futat”, 'ga 'eawer are?— 'jau 'gā 'gā nupe. —“A'ere nipo mukūi etee je seri. Imuapyra 'ara rupi teferapa nū”, pejejeupe 'ga 'eawer are nipo pejejea'are'emamū pejejemogyau? A'eferupi tee 'ā 'ga ferawi nū. Sā'ā 'ga 'amamū nū— 'jau 'gā kūjāmera 'gā nupe.

'Gā āāpyt 'gā jemogyramū 'gā aipo 'jau 'gā nupe.

⁸ A'eramū futat 'gā wea'aramū ee. Ojeupe Jejuī 'ga 'eawer are wea'aramū ajemogyau. ⁹⁻¹⁰ A'eramū futat 'gā ojewya awau imome'wau 'ga remimu'e 'gā nupe.

¹¹ A'ere 'gā nuerowiari 'gā.

—Pē'me nipo nū ī. Naruerowiari ore pēē— 'jau etee 'gā 'gā nupe, ojeupe 'gā imome'uramū.

A'ere 'gā fuakaramū etee.

—A'jea futat kīā ferawi ra'e— 'jau etee 'gā 'gā nupe.

¹² A'ere Pedro 'ga fu'ami uēma awau esaka. Jejuī 'ga monoawer ipe owaēmawe 'ga anuruka amājāu 'ga rupawer

are. Irāā'ā taitya etee tuwamū 'ga rupawera pype. A'ere nitywi 'ga reumera. A'ere Pedro 'ga 'ua wog ipe nū. “A'jea sipo 'ga ferawi ra'e? Ma'ape sipo ajee 'ga rekoi? Aesak werewi pa 'ā je 'ga nū”, 'jau 'ga 'ūina. Ojeupe etee futat wea'aramū 'ūina.

Emausi pe oo ma'e 'gā Jejui 'ga resaka
(Maku 16.12-13)

¹³ Aipo 'ara rupiwe mukūja 'gā awau ajepaja amunaw ipe. Emausi pe 'gā awau. Jejui 'ga rewiriwarera 'gā futat poromū. Jerusareg ipyriuu Emausi 'upa. ¹⁴ Jejui 'ga ree 'gā awau akou wea'aramū. Oporogytau akou ajaupe. ¹⁵ 'Gā porogyta 'gā nekoramū Jejui 'ga 'ua 'gā nupisika pe aje. A'eramū futat 'ga oporogytau 'gā nupe. ¹⁶ 'Ga resakarera 'gā futat numiamū. A'ere 'gā nokwaawi 'ga. ¹⁷ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ma'eramū pēē ma'ja 'jau pejemogyau 'ū?— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'gā opytau. Ojeupe 'ga je'egauwe 'gā opytau. U'arasigamū opytau 'upa. ¹⁸ A'eramū Kreopas 'ga 'jau 'ga upe:

—Nerekwaawi nipo ekou ki sa? Jerusareg awi 'ut ma'e agawewi nā'ā ene re'ā. A'etea nipo nerekwaawi ekou ki sa?— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁹ —Ma'eramū maran ki 'ei?— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

—Jejui 'ga Nasare pe waranup ma'efera 'ga. 'Ga poromū Jarejuwarete 'ga je'eg are ore mu'jarera. Jarejuwarete 'ga pājēa 'ga wereko ai'i kūi. Ojero'wu ma'e 'gā 'ga ikatu'oka 'jau ai'i kūi. ²⁰ A'ere mainana 'wyriara, ore'wyria'ri 'gā netee 'ga monou Piratu 'ga po pe, 'ga jukaukaa ai'i— 'jau 'gā 'ga upe.

'Ga jukaawera mome'wau Jejui 'ga upe.

²¹ —“Israeu juapyreramū jane'wyriara 'ga”, 'jau ore 'ga upe jepi numiamū. “Ga 'awamū jane pojeka tapy'jyamū te 'wyriar awi”, 'jau ore ai'i numi-

amū. A'ere ako 'gā ikokaru'wi futat 'ga jukai ai'i. ²²⁻²³ A'eramū 'awamue futat orepytuna 'gā awau ita kwar ipe wyra-sokwē je'egauwe ra'e. A'ere 'gā nuesagi 'ga reumera ra'e. “Ywagipewara wā etee ore aruesak ita kwara pype”, 'jau 'gā ko. “Oferap 'ga ko, 'jau wā oree”, 'jau kūjāmera 'gā imome'wau oree ko. A'eramū aipo 'gā 'ea ore moporesaka etee ore mogyau ko, ore ikwaape'ema arajemogyau ko. ²⁴ A'eramū orepytuna 'gā amū awau esaka ko nū. A'ere 'gā miamū nuesagi 'ga ra'e. “A'jea futat ra'e”, 'jau 'gā oree ko— 'jau 'gā 'ga upe, imome'wau.

²⁵ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ma'eramū sipo pēē Jarejuwarete 'ga porogytafera mome'wara 'gā je'ega rerowia'ra'ne'ema pejemogyau?

²⁶ Nepekwaawi we nipo. Wemimurera 'ga manū'em ire amunipo 'ā Janeruwarete 'ga nepē katu'oga'uweri futari. A'eramū 'ga amanūmū futat 'au. A'ere 'ga ferawi nū. A'ere 'ga awau ojeupia ywag ipe nū. Nan nipo “ga rekoi pē katu'okaramū” 'eawera— 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁷ 'Gā mu'jau amanūawer are.

—Ymā te 'ā Moisesi 'ga ka'arana kwasiari 'ga manū are rakue. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā nanē futat, ka'arana kwasiaa 'ga manū are rakue— 'jau 'ga 'gā mu'jau, wataaw ipe 'gā nerekou.

²⁸ Emausi 'jawa amunawa upe owaēm ire Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Iruupe'u je oi— 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁹ A'ere 'gā fuakaramū 'ga ree:

—Naani. 'Au etee futat eko ore pyri. Kaarup. Ipyytunaiway enee ne— 'jau 'gā 'ga upe.

A'eramū futat 'ga awau osou 'gā nog ipe. ³⁰ A'eramū 'gā awau wapyka ojemi'waawa pyri. A'ere 'gā ojemi'war enune Jejui 'ga kanape'i pyyka oje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Ene te 'ā eneresage oree. Mama'ea eremut oree eojere'emamū— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe.

A'eramū futat 'ga eruapyka kanape'i mopena 'gā nupe. ³¹ Kanape'i mopena resakawe 'gā 'ga kwaapa.

—Kuu. 'Ga futat ra'e kūi— 'jau 'gā ajaupe.

Okwaawauwe 'ga ojemoteu 'gā nui.

³² A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—Jarejeupe 'ga je'egamū janepy'ata'waramū akiko kūi. A'eramū jareku'iramū 'ga ree. Jarejuwarete 'ga je'eg are ako 'ga jane mu'jau jane reruaw ipe ko kūi. Jarepy'ata'waramū akiko, Jarejuwarete 'ga je'ega mome'urauwe— 'jau 'gā ajaupe.

³³ A'eramū futat 'gā afu'ama ojewya awau imome'wau Jejui 'ga remimu'e 'gā nupe Jerusareg ipe. ³⁴ A'ere 'gā imome'ue'emaue 'gā amū 'jau 'gā nupe:

—A'jea futat 'ga ferawi rai'i kūi. Simão 'ga “aesak je 'ga ko”, e'i ko kūi— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau.

³⁵ A'eramū Emausi 'jaw ipe oo ma'efera 'gā wemiesagera mome'wau 'gā nupe:

—Emausi pe ore oi ko. A'eramū 'ga ipiara rupi ojesaukaa oree ko. A'ere ore norokwaawi 'ga ko. 'Og ipe orowaem ire 'ga kanape'i mopena oree ko. A'eramū te ore 'ga kwaawi ko— 'jau 'gā 'gā nupe.

Jejui 'ga remimu'efera 'gā 'ga resaka

(*Mateu 28.16-20; Maku 16.14-18; Juā 20.19-23; Atos 1.6-8*)

³⁶ Aipoa 'gā imome'u 'gā nuwamū Jejui 'ga ojesaukaa 'gā pyter ipe.

—Pēpy'ata'waawa owaem pē nupe ki 'ei. Pēpy'ata'wa 'awamū ki 'ei— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁷ —Ajaga nipo 'ā 'ja— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā okyjau 'ga wi.

³⁸ —Ma'eramū ajee pekyje etee je wi ki 'ei? Naje rerowiari nipo pejepe?— 'jau 'ga 'gā nupe. ³⁹ —Jepo are pemā'ē, jepy

are 'jau. Jepo kutukawera peesak. A'e are je kwaap pejepe. Je ete ako. Pepokok je ree esaka. Taje rerowiat pejepe 'jau. Ajaga no'oi. Je futat ako. Pepokok je ree esaka. Tepeesak jero'oa 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁴⁰ A'erauwe 'ga opo kutukawera resaukaa 'gā nupe. Opya nanē nū. Opy resaukaa 'gā nupe.

—Kuu. 'Ga futat ra'e kūi— 'jau 'gā ajaupe.

⁴¹ Aku'iramū 'ga ree. A'ere 'gā a'eramū miamū nuerowiari katu 'ga. A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ityp te 'au 'i'upyra?— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Ityp futat nū'ū— 'jau 'gā 'ga upe.

⁴²⁻⁴³ A'eramū 'gā ipira eyra monou 'ga upe. A'eramū 'ga ojem'i'waa 'gā neape.

⁴⁴ Ojem'i'war ire 'ga oporogytau 'gā nupe:

—Ymā te 'ā Moisesi 'ga ka'arana kwasiari jemanū are rakue. “Imara'ne ma'e 'gā nipo 'ga ajuka”, 'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā nanē nū, Saumu 'jaw are ikwasiaa inuga jemanū are rakue. A'ea ako je amome'u pē nupe ai'i. A'eferupi te ako 'gā je rerekoi ai'i— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁴⁵ A'eramū futat Jejui 'ga 'gā mueapyou ee, ikwasiaripyter are.

⁴⁶ —'Awamū tepekwaap. 'Gā nemikwasiarer imū etee futat je manūi. Imuapyra 'ara rupi etee teferapa nū.

⁴⁷ 'Awamū pe'je pejewau je mome'wau 'gā nupe. Jerusareg ipewara 'gā nupe

ra'ne je mome'wau. “Jejui 'ga amanū futat. A'ere imuapyra 'ara rupi 'ga fer-

awi nū, jane katu'okaramū. A'eramū pēē pejepeoia pejetywer awi”, pe'je ki 'gā nupe. “Pejetywer awi pēpoiriweramū

Jejui 'ga ipe'ai pē nui pē katu'oka”, pe'je ki 'gā nupe. Anure kwe pe pejewau

tekotee 'gā momoranupa— 'jau 'ga 'gā nupe. ⁴⁸ —Peesak futat ako je manūa ai'i.

'Awamū 'ā pēē je ferawa resaka nū. Je

kwaap 'ā pejepe. “Janeruwarete 'ga je mut ae katu'okawamū” 'ea 'ā pekwaap. A'eramū pēē pejewau je mome'wau 'gā nupe, amunawa moymoyka— 'jau 'ga 'gā nupe, oporogytau. ⁴⁹—A'ere 'awamū 'au etee futat pejemogy ra'ne. 'Au futat nipo je tepājē muri pē nupe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Ymā te 'ā Jeruwa 'ga 'i jee: “Simono jarepājēa jarejerowiaara 'gā nupe 'jau”, e'i 'ga jee ikue. A'ere anure tomono oropājēa pē nupe 'jau. Pejejeupe imure'emamū 'au etee futat iapesaka pejejupa ra'ne. Pejejeupe je imono re tāmējē tepeata je mome'wau 'gā nupe 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Ywag ipe Jejui 'ga jeupiwet

(Maku 16.19-20; Atos 1.9-11)

⁵⁰ Aipo 'e re Jejui 'ga 'gā nerawau Petani pe. A'eramū 'ga opo monou 'gā 'arimū oporogytau 'Uwarete 'ga upe:

—Ejejuka 'gā nee jee, Kiapi'ni— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

⁵¹ Oporogytau u'ama Jejui 'ga ojepe'au'i awau akou 'gā nui. A'ere 'ga Ruwarete 'ga 'ga mojeupirukaa 'ga monou ywag ipe 'gā nui. ⁵² 'Ga jeupira resakarera 'gā 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ā eneresage. Naene 'jawe rūi 'ga amū— 'jau 'gā Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa.

A'ere 'gā awau ojewya Jerusareg ipe nū. Worywamū 'gā awau. ⁵³ Namutamutata 'gā nekoi Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe.

—Ene te 'ā eneresage oree, Kiapi'ni. Naene 'jawe rūi 'ga amū. Nitywi futari 'ga amū kwe pe ene 'jawe— 'jau 'gā Jarejuwarete 'ga upe 'ga muorypa.

Juā

Juā 'ga ka'arana okwasiat inuga janee Jeju 'ga kwaawukaawamū rakue.

Juā 'ga Jeju 'ga remimu'efera mū. Jeju 'ga rupi wata ma'efera 'ga. Jeju 'ga rupi o enune Juā 'ga oporowykyau 'uwa 'ga pyri, weki'yra 'ga pyri 'jau. Pira 'gā ipyyka taityuu pyu. A'eramū 'gā ime'ega ka'aranū are. A'ere Juā 'ga, Jeju 'ga omowyr ire 'uwa 'ga rejari awau watau Jeju 'ga rupi.

Ywag ipe Jeju 'ga jewyr ire Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari Juā 'ga upe rakue. A'eramū 'ga ka'arana kwasiaa inuga Jeju 'ga ree.

Jarejuwarete 'ga kwaawukaat

1 Ywy apoe'emauwe Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga akou rakue. Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga futat 'ga kwaawukaara janee. 'Uwarete 'ga retee futat 'ga akou rakue. 'Uwarete 'ga jawe futat 'ga rekoi. ²Ywy apoe'emauwe futat 'ga akou 'ga pyri rakue. ³Janeruwarete 'ga mama'e apoukaa 'ga upe. Nitywi futari 'ga amū 'ga poaawamū mama'e are rakue. Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga etee futat mama'e apou rakue. ⁴'Ga futat 'ara resaukaa ae upe. Jarejuwarete 'ga 'ga ikwaawukaa nanē ae upe nū. Mama'e reny 'jawe 'ga. Sā'ā ae mama'e renyramū mama'e resak katu katua. Nan futat 'ga Jarejuwarete 'ga kwaawukaa ae upe. ⁵Ypytunimū 'ā ae tata monyka. A'ere 'ā ypytunaiwa nomowewa'uweri tataa. Nan tee futat aetywera nomateepawa'uweri Janeruwarete 'ga kwaawa.

⁶Janeruwarete 'ga 'ga amū mua oje'ega mome'waramū rakue. Aipo 'ga rera Juā. ⁷Aipo 'ga upe Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Ere ewau je kwaawukaara

'ga mome'wau 'gā nupe”, 'jau 'ga 'ga upe rakue.

A'eramū Juā 'ga awau 'ga mome'wau 'gā nupe, 'ga rerowiarukaa 'gā nupe rakue. ⁸NaJuā 'ga rūi Janeruwarete 'ga kwaawukaara 'ga. A'ere 'ga ruri 'ga mome'wau te 'gā nupe rakue.

—Janeruwarete 'ga kwaawukaara 'ga mome'wau je ruri pē nupe— 'jau 'ga 'gā nupe rakue. ⁹—Au futat 'ga ruri. 'Ga ae mu'e oje'eg a'je are futat. Janeruwarete 'ga je'eg are nipo 'ga awau ae mu'jau. A'eramū nipo 'ga Jarejuwarete 'ga kwaawukaa ae upe— 'jau Juā 'ga 'gā nupe rakue.

¹⁰Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga 'ut 'au wyy pe rakue. 'Au futat 'ga oporogytau wyy pewaramū ae upe. Ymā te 'ga wyy pewaramū ae apoi rakue. A'etea 'ā 'gā 'ga rerowiare'ema. ¹¹Opytuna 'gā wyy pe 'ga ruri. A'etea 'ā 'ga pytuna 'gā 'ga rerowiare'ema futat. ¹²A'ere 'gā amū 'ga rerowiari. A'eramū 'ga werowiaara 'gā mogyau 'Uwarete 'ga ra'yramū.

¹³Naywy pewara 'gā na'yra 'jawe rūi aipo 'gā. Omenar ire te 'ā kūjā wa'yramū. A'eramū 'ā ēē mena ra'yra u'aa ēē wī. A'ere nanarūi ae rekoi Jarejuwarete 'ga ra'yramū. Wemifutar imū etee futat Janeruwarete 'ga jane mogyau wa'yramū. Wa'yrarete 'ga rerowiaara 'gā etee te 'ga imogyau wa'yramū.

¹⁴Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga ojemu'jaga aeramū rakue. Jane pype 'ga akou rakue. Jane ree 'ga oporomutaramū. 'Ga 'ā mama'e a'jea mome'wara te. Jarejuwarete 'ga nanē 'ga ikwaawukaa janee nū. 'Ga futat Janeruwarete 'ga ra'yraretea. Nirūi futari 'ga. A'eramū Janeruwarete 'ga wa'yrarete 'ga mogou oje'jawewaramū.

¹⁵Aipoa 'ga Juā 'ga imome'wau oje'pyriwara 'gā nupe rakue:

—Je rewiri 'ga ruri, a'e je ako pē nupe ikue. Jejeuwe'emauwe futat 'ga rekoi rakue. A'eramū 'ga a'eramū

kūima'eeteeteramū akou. Je apyraapa akou kūima'eeteeteramū— 'jau Juā 'ga 'gā nupe rakue.

¹⁶Iporomutat 'ga nanimenime jane ree. A'eramū 'ga opota'waramū jane ree. Mama'e esagea 'ga iapou'jau'japa janee. ¹⁷Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega monou Moisesi 'ga upe rakue. A'eramū Moisesi 'ga janyepy 'gā mu'jau 'ga je'eg are. “Ga je'ega renup katu katuaramū pēnesageay Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau Moisesi 'ga 'gā nupe rakue. A'ere Je-jui 'ga 'i janee: “Pētywerete agawewi 'ā pēē. A'etea 'ā Janeruwarete 'ga iporomutat pē nee”, 'jau Jeju 'ga janee. Je-jui 'ga amanūmū janetywera mepya. A'e pyu 'ga 'Uwarete 'ga mota'wau jane upe. 'Uwarete 'ga je'eg are nanē 'ga jane mu'jau nū. ¹⁸Nitywi 'ga amū Janeruwarete 'ga resakara mū. 'Ga ra'yrarete 'ga etee te 'ga wesak. A'eramū 'ga etee futat 'Uwarete 'ga kwaawukaa janee.

Juā Batista 'ga

(Mateu 3.1-12; Luka 3.15-16)

¹⁹Judeu 'gā 'wyrria'ri 'gā amū akou Jerusareg ipe. A'e 'gā 'jau mainana 'gā amū nupe, Levita 'gā amū netee:

—Pe'je pejewau pejeporonupa Juā Batista 'ga upe. “Maranuaramū te ereko?” pe'je ki pejewau 'ga upe— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'eramū 'gā awau 'yrete pe, Jotāuy pe. Ty owajara katy 'gā awau. Amunawa mū pyri 'gā awau, Petani 'jawa pyri. Owaē-mawe 'gā 'jau Juā 'ga upe:

—Maranuaramū te ereko, aru'e ore enee kūi?— 'jau 'gā 'ga upe.

²⁰A'eramū Juā 'ga 'jau 'gā nupe:

—Jarejuwarete 'ga remimura 'ga rape-sakara nipo peko. Naa'eramū rūi je reko— 'jau etee Juā 'ga aipo 'gā nupe.

²¹A'eramū 'gā 'jau 'ga upe nū:

—Maranuaramū ajee ereko ki 'ei? Eliasiramū nipo ereko? Saa'e ene rekoa

'ager imū Jarejuwarete 'ga mome'ua 'gā nupe rakue. A'eramū nipo ene?— 'jau 'gā 'ga upe.

—Naani. Na'ga rūi je— 'jau etee Juā 'ga 'gā nupe aipo 'ga 'eramū.

—Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramū te ra'u ene nū? Oreremiasaga 'ga futat te ra'u ene nū?— 'jau 'gā 'ga upe.

—Naani. Naaipo arūi je— 'jau etee Juā 'ga 'gā nupe nū.

²²A'eramū 'gā 'jau Juā 'ga upe nū:

—Ejemome'u ore. Maran ajee ore aramuarera 'gā nupe ene mome'ui ki 'ei?— 'jau 'gā 'ga upe.

²³A'eramū Juā 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ajemome'u je pē nupe. Pēnea'at nipo Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga je'eger are? Isai 'ga je'eger are? Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe rakue: “Amunawe'em ipe 'ga amū reko wafukaita. 'Pekwap Jarejararete 'ga rape katu'oka imonou 'ga renune', 'jau 'ga amū wafukaita akou”, 'jau Isai 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau Juā 'ga 'gā nupe.

“Pekwap Jarejararete 'ga rape katu'ok imonou 'ga renune” 'ea “pejetywer awi pepoit” 'ea. A'eramū Juā 'ga aipo 'ga 'eawer imū etee futat 'ua wafukaita ojepyriwara 'gā nupe.

—Pejetywer awi pepoit. Pe'je pejekatu'oka Jarejararete 'ga ruawamū, 'jau je 'ā pē nupe tekou— 'jau Juā 'ga 'gā nupe.

²⁴Aipo 'erauwe fariseu 'gā nemimurera 'gā 'jau nū:

²⁵—Ma'eramū ajee 'gā erepymī ekoete ekou 'ū? “NaJarejuwarete 'ga remimurera rūi je. NaEliasi 'ga rūi je. Napēnemiesaga rūi je”, ere te 'ā ore— 'jau 'gā Juā 'ga upe.

²⁶Ojeupe aipo 'erauwe Juā 'ga 'jau 'gā nupe:

—Je futat 'ā apymī 'gā 'y pe. A'ere 'ga amū reko pē pype. Nepekwaawi we te

'ga. ²⁷ Je rewiri te nipo 'ga ruri. 'Ga te kūima'eeteetea. Je nakūima'eeteete rūi. Je akotee'i ma'ea te— 'jau Juā 'ga 'gā nupe.

²⁸ Jotāuy pe Juā 'ga otywer awi opoit ma'e 'gā pymīnamū 'gā 'ua oporonupa ee 'ga upe.

Jejui 'ga janetywera mepyat

²⁹ Ai'iwe Juā 'ga Jejui 'ga resaka. Wepejān 'ga ruramū 'ga 'ga resaka. A'eramū Juā 'ga 'jau tekotee 'gā nupe:

—Pe'je pejemā'jāu 'ga ree. Kwe 'ga ako je amome'u pē nupe ai'i. Kweramū Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ruri. Sā'ā mainana 'gā karupa'mī jukaa iapya Jarejuwarete 'ga upe. A'e resag ire 'ā Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi. Nan tee futat nipo kwe 'ga. Anure 'ga manūi janetywera moiawamū. 'Ga manū are nipo Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi— 'jau Juā 'ga 'gā nupe.

³⁰—Kaaruwamū ako je 'ga mome'ui pē nupe ai'i. “Je rewiri 'ga ruri”, 'jau je ako pē nupe ai'i. “Ga kūima'eeteetea. Naje 'jawe rūi 'ga”, 'jau je ako pē nupe te'ama kaaruwamū ai'i. “Je rewiri 'ut ma'e 'ga jejeuwe'emauwe 'ga rekoi rakue”, 'jau je ako pē nupe ai'i— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama.

³¹⁻³⁴—Ymā te Janeruwarete 'ga 'i jee ikue: “Ere ewau 'gā pymīāu 'y pe, otywer awi 'gā poira resaukaawamū tekotee 'gā nupe. Anure 'ga amū ruri ojepymīāukaa enee. 'Ga ree teeresak je 'Agesage jywa pykau 'jawe 'jau”, 'jau Janeruwarete 'ga jee ai'i— 'jau Juā 'ga 'gā nupe. —“Aipo 'ga anure nipo je 'Agesage omono pē nupe pēnerekwaramū”, 'jau Janeruwarete 'ga jee ai'i— 'jau Juā 'ga 'gā nupe. —“Je 'Agesagea tepē momyau 'jau”, 'jau Janeruwarete 'ga jee ikue— 'jau Juā 'ga 'gā nupe. —A'ea je aesak 'ga ree ai'i. 'Ga pymī re 'ua ojypa pykau 'jawe ai'i— 'jau Juā 'ga 'gā nupe. —A'eramū “'ga futat Jarejuwarete 'ga ra'yra”, a'e je ako pē nupe ai'i— 'jau 'ga 'gā nupe. —

Ymā te je 'i te'yina tejeupe ikue: “Awyja sipo poromū Aeruwarete 'ga amut oreo oreywera moiawamū?” 'jau je te'yina tejeupe ikue. Je nanē 'ga kwaape'ema futat ikue nū. A'etea ako je ojot pē pymīāu 'y pe tekou ai'i— 'jau 'ga 'gā nupe. —Ae pymīāu je ruri Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga kwaawukaawamū Israeu 'ga juapyramū pē nupe— 'jau 'ga 'gā nupe.

Jejui 'ga remiayuw ppy 'ga

³⁵ Ai'iwe Juā 'ga oporogytau u'ama wemiayuwa 'gā nupe nū. Mukūja 'gā nupe oporogytau u'ama. ³⁶ Poje Jejui 'ga okwapa 'gā pyu. 'Ga resakawe Juā 'ga 'jau wemiayuwa 'gā nupe:

—Kweramū Janeruwarete 'ga remimurera 'ga kwawi. Karupa'mī 'jawe futat nipo 'ga manūi janetywera moiawamū— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁷ Ojeupe 'ga mome'urauwe Juā 'ga remiayuwa 'gā awau Jejui 'ga rewiri. A'eramū futat 'gā Jejui 'ga ree oje-mojo'okaipa Juā 'ga wi. ³⁸ Wewiri 'gā orauwe Jejui 'ga ojerowaka 'gā nee:

—Ma'ja are te peko?— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Naani. Ma'ape te ene'wyrā, aru'e tee ore enee— 'jau 'gā 'ga upe.

³⁹—Pe'je pejejua je rupi. Tepesak 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'gā awau Jejui 'ga rupi. Awau 'gā owaēma 'ga rekwawa upe 'ga pyri. Kwara jerewamū 'gā awau owaēma. Owaēm ire 'gā 'upa oporogytau kwara rese poromukuran.

⁴⁰⁻⁴¹ Jejui 'ga rewiri oo ma'e 'ga amū rera Andrea. Juā 'ga Jejui 'ga mome'ua renuparera poromū. A'eramū Andre 'ga awau 'ga rewiri. A'ere Andre 'ga awau weki'yra 'ga rog ipe, Simāo 'ga rog ipe:

—Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ore aruesak ai'i— 'jau 'ga weki'yra 'ga upe awau.

Kristu 'jau 'gā Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga upe.

⁴² A'eramũ Andre 'ga weki'yra 'ga rerawau Jejui 'ga upe. 'Ga resakawe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Simão nipo enerera. Eneruwa 'ga rera Juãa. 'Awamũ je ene re'rogi. *Sefa* je anug ene ree— 'jau 'ga 'ga upe.

'Gã je'eg imũ *Sefa* 'ga inuga 'ga ree. Pedro 'ea futat poromũ. Pedroa 'ea itaa.

Natanaeu 'ga upe Jejui 'ga 'eawet

⁴³ Ai'iwẽ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Garireja ywy pe je oi— 'jau 'ga 'gã nupe.

Wata enunewe Jejui 'ga awau Filipe 'ga rekaa. 'Ga resakawe 'ga Filipe 'ga mo'wya:

—Ere ejua je rupi— 'jau 'ga 'ga upe.

—Nai'i— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴⁴ Filipe 'ga Pesaita pewara. Simão Pedro 'ga, Andre 'ga. Mĩmera 'gã aipo pewara.

⁴⁵ Omo'wyräuwe Filipe 'ga awau Natanaeu 'ga rekaa. 'Ga resakawe 'ga 'jau:

—Ymã te 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga 'ga amũ ree rakue. Aipo 'ga ore aruesak. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga nanẽ ka'arana kwasiaa 'ga ree rakue nũ— 'jau 'ga 'ga upe awau. —'Ga futat ore aruesak ai'i. Jose 'ga ra'yra 'ga. Jejui 'ga. Nasare awi 'ga ruri— 'jau 'ga Natanaeu 'ga upe.

⁴⁶ Aipo 'ga 'eramũ Natanaeu 'ga 'jau:

—A'jea sipo? Nasare awi sipo mama'e esage ruri?— 'jau Natanaeu 'ga Filipe 'ga upe, aipo 'eramũ.

—Ere ejua 'ga resaka— 'jau Filipe 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'ga awau 'ga resaka 'ga rupi.

⁴⁷ Werowygauwe Jejui 'ga Natanaeu 'ga resaka.

—Koromũ esage ma'e 'ga. Israeu 'ga juapyrerarete 'ga— 'jau 'ga 'ga resakawe. —Ni'mei 'ga. Mama'e a'jea te tee noko 'ga omome'u. Niporerekoemã 'ga— 'jau Jejui 'ga 'ga upe u'ama.

⁴⁸—Kuu. 'Awamue te 'ã je resag ape kũi. Maran ene a'eramũ je kwaapa ki 'ei?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe aipo 'eramũ.

—Figueira 'ywa 'wyr ipe ene renamũ je ene resagi ai'i. Ene upe Filipe 'ga porogyta enunewe je ene resagi ai'i— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁴⁹—Kuu. Jarejuwarete 'ga ra'yraretea futat nipo ajea ene ki sa— 'jau Natanaeu 'ga Jejui 'ga upe. —Ene 'ã 'wyriraretea ore, Israeu 'ga juapyreramũ ore— 'jau 'ga 'ga upe.

⁵⁰—Figueira 'ywa 'wyr ipe je ene resagi 'erauwe te je rerowiar ape ra'e?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Anure nipo mama'e esagea pẽnemiapoe'ema futat je iapoi. Aipoa tereesak 'jau— 'jau Jejui 'ga Natanaeu 'ga upe u'ama.

⁵¹ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe najuejue etee:

—Mama'e a'jea te tee je amome'u pẽ nupe. Je 'ã pẽneki'yraretea. Anure nipo pẽe ywaga woga resaka. Ywagipewara 'gã jywa je ree tura nipo pẽe esaka. 'Gã jeupira nanẽ nipo pẽe esaka nũ. A'eramũ nipo pẽe 'jau: "A'jea futat. Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ra'e", 'jau nipo pẽe jee aipo resag ire— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

'Ya Jejui 'ga imu'jaga y'wayramũ

2¹⁻² Mukũi oser ire Jejui 'ga awau ajepeja amunaw ipe, Kana 'jaw ipe. Peu 'gã amũ akoukatu. A'eramũ 'gã maraka apou 'gã ajuerekokatuawamũ. A'eramũ akokatu ma'e 'ga Jejui 'ga y eẽ mo'wya wekokatu resaka. Jejui 'ga nanẽ imo'wya nũ. 'Ga remimu'eramũ nanẽ ore mo'wy'wya 'jau. ³ A'ere maraka teepawe'emauwe y'way teepawamũ 'gã nui, 'gã nekokatuawa rewara teepawamũ 'gã nui. A'eramũ Jejui 'ga y eẽ 'jau 'ga upe:

—Si'ri. Y'waya teepap— 'jau eẽ 'ga upe.

⁴ Aipo 'eramũ eẽ ra'yra 'ga 'jau eẽ upe:

—Tene ra'ne. Nowaēmi we futat Janeruwarete 'ga pājē resaukaawa upe jee— 'jau 'ga oy ēē upe.

⁵Aipo 'ga 'eramū 'ga y ēē 'jau maraka'ywa 'ga remiayuwa 'gā nupe:

—Jera'yra kīā 'eawer imū etee ki peapo mama'ea— 'jau ēē 'gā nupe.

⁶Aipoa 'gā jatykaaw ipe 'y ryrūa 'upa. Tuwiiu ma'ea. Aipoa 'y ryrūa 100 litro pyyka. Itakanafūa poromū. 'Gā jepoeitawa yrūa futat. Judeu 'gā au'jeteramū ojepoeita ojekatu'okawamū Jarejuwarete 'ga upe. ⁷A'ere Jejui 'ga oje'ega maraka'ywa 'ga remiayuwa 'gā nupe:

—Pe'je pejewau 'y rerua 'y ryrū pype imatyneema— 'jau 'ga 'gā nupe.

Aipo 'ga 'erauwe maraka'ywa 'ga remiayuwa 'gā 'y rerawau 'y ryrū matyneema. ⁸'Y ryrūa 'gā imatyneem ire Jejui 'ga oje'ega imatyneemarera 'gā nupe:

—Pe'je ara jaraa erawau maraka'ywa 'ga upe— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'erauwe 'gā ara jaraa erawau 'ga upe. ⁹Ojeupe erurauwe maraka'ywa 'ga itykua esaka. A'ere 'ga itykure'emauwe ijemu'jagi y'wayramū, uwayramū. Maraka'ywa 'ga nokwaawi 'y jemu'jaga y'wayramū. A'ere 'ga remiayuwa 'gā ikwaawi futari. 'Ga itykura resakawe 'ga akokatu ma'e 'ga renūina.

¹⁰—Esageay ma'ea ra'ne te 'ā y'waya neretykurukari jarejee rai'i. 'Gā itykupaw ire amunipo 'ā y'waynana rykurukaa 'gā nupe rai'i. A'ere 'ā ene y'waynana ra'ne eretykurukat 'gā nupe. Y'wayrete m̄ina mapawamū itykurukaripyramū 'gā nupe rai'i— 'jau 'ga akokatu ma'e 'ga upe.

¹¹Aipo resaka taetu ore, 'ga remimu'eramū, 'ga rerowiaa.

—Jarejuwarete 'ga pājēa futat 'ga wereko ra'e— 'jau ore arajaupe.

Kana 'jawa amunaw ipe ra'ne Jejui 'ga aereimpioe'ema apo ppy ppy oree ikue.

'Uwarete 'ga pājē resaukaa oree ikue. Aipoa amunawa 'upa Garireja ywy pe.

¹²Aipo apo re Jejui 'ga awau ajepeja amunaw ipe nū, Kafanaū pe nū. 'Ga y ēē, 'ga rewirera 'gā, 'ga remimu'eramū 'jau ore arawau 'ga rupi ikue. Peu oropy-tawaipa nū.

Wyra me'egara 'gā mū'ēawet

(Mateu 21.12-13; Maku 11.15-17; Luka 19.45-46)

¹³Egitu ywy awi oropy ppy 'gā nenū'ēawer are wea'awa maraka apoawa upe iwaēm ja'wyja'wyrauwe ore arawau Jerusareg ipe. Peu ore arawau orosou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. ¹⁴'Ga mogytaaw ipe osouwe Jejui 'ga wyra me'egara 'gā nesaka. Kwaiwete wyra me'egara 'gā 'upa peu. Kwatau, karupa'mī, pykau. Mīmera 'gā ime'ega 'upa. Amumera 'gā ajemogyau 'yjepana pyri ka'aranūū mojopy'rau judeu ka'aranūū are. ¹⁵'Gā nesakawe Jejui 'ga tupaama pyyka wyra mopikawamū. A'eramū 'ga ipyu imonou imū'jāu jui. Kwatau, karupa'mī. Mīmera 'ga imonou imū'jāu jui. Ka'aranūū mojopy'ruara 'gā 'yjepana 'ga imonou imuewiwya imojerepa 'gā nui. Ka'aranūū monou imomopomopoa futat 'gā nui. ¹⁶Pykau me'egara 'gā nupe 'ga oje'ega:

—Pe'je pykau rerawau enū'jāu. Au'je Jeruwarete 'ga mogytaawa m̄yi re pykau me'egawamū— 'jau 'ga oje'ega moywyräfena 'gā nupe. —Au'je Jeruwarete 'ga mogytaawa m̄yi re wyra me'egawamū. 'Ga muorypawa te 'ā 'aga 'oga— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁷Aipo renupawe orojea'aramū ikwasiaripyrrer are. A'eramū ore 'jau arajaupe:

—Ymā te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gā nupe aipo are rakue— 'jau ore arajaupe. —“Ku'jyp. Mama'e tywera 'gā wapo enemogytaawa 'og ipe. A'eramū je temara'neramū 'gā nee.

A'eramũ je tejejukau enerog are”, 'jau 'ga amũ ikwasiaa inuga ymã rakue— 'jau ore arajaupe.

¹⁸ A'e pype judeu 'gã 'wyrã'ri 'gã 'ua oje'ega Jejui 'ga upe:

—Ma'eramũ ene 'gã mũ'jãu 'ũ? Awỹja 'gã mũ'jãukaa enee ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga upe. —Jarejuwarete 'ga emur ire aeremiapoe'ema eapo amũ oree 'ga pãjẽ mũ kũi. A'e resag ire taru'e enee 'jau: “A'jea futat 'ga 'gã mũ'ẽi Ku'jywa 'ga 'jeg imũ ra'e”, taru'e enee 'jau kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

¹⁹—'Aga 'oga retyg ire je imuapyra 'ara rupi etee imowyrã kũi— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁰—Kuu. Ereapo ekoete awi nũ'ũ. Namuapyra 'ara rupi etee rũi 'gã 'aga 'oga apoi rakue kũi. Kwarẽtai seis te 'gã kwara magwawi 'aga 'oga apoupap rakue kũi— 'jau 'gã 'ga upe aipo 'ga 'eramũ.

²¹ A'ere 'ga naoga tee rũi imome'ui 'gã nupe. 'Aga 'oga 'eramũ 'ga wetee are te 'ga oje'ega rerekoi. ²² A'eramũ ore anure Jejui 'ga remimu'eramũ 'ga 'eawer are orojea'aramũ, 'ga feraw ire ikue. “A'jea futat Jejui 'ga imome'ui ikue”, 'jau ore arajaupe. A'eramũ ore Jarejuwarete 'ga je'ega rerowiaa. Jejui 'ga 'eawera nanẽ ore erowiaa nũ.

Jejui 'ga jane kwaapa katu katu

²³ Jerusareg ipe Jejui 'ga kwaiwete aeremiapoe'ema apou 'Uwarete 'ga pãjẽ mũ ikue. Aipo resag ire kwaiwete 'gã 'ga rerowiaa. A'ere amumera 'gã 'ga rerowiat 'mei etee. ²⁴ A'eramũ Jejui 'ga ojemogypyke'ema 'gã nee. Okwaap 'ga 'gã. Wereko tywearama 'gã 'ga ikwaapa. A'eramũ 'ga ojerowiare'ema 'gã nee. ²⁵ A'eramũ Jejui 'ga oporonupe'ema ee: “Ma'ja e'i sipo 'gã ajaupe?” 'jawe'em Jejui 'ga 'gã nupe. Jejui 'ga ae kwaapa. Aerea'awa miamũ 'ga okwaap katu katu.

Nikutemu 'ga upe Jejui 'ga 'eawer

3 Poje Nikutemu 'ga 'ua oporogytau Jejui 'ga upe. Nikutemu 'ga opytuna 'gã nupe oje'ẽma'ea. Fariseua nanẽ 'ga nũ. ² Ypytunimũ Nikutemu 'ga 'ua oporogytau Jejui 'ga upe:

—Janeruwarete 'ga 'ga amut jane mu'jawamũ, aru'e ore arajaupe ene ree jepi. Janeruwarete 'ga remiayuwamũ etee ae aeremiapoe'ema apoi. 'Ga remiayuwe'emamũ ae nuapoa'uweri. A'eramũ ore 'jau enee: Janeruwarete 'ga pãjẽ mũ futat 'ga mama'e apoi. A'eramũ ore 'jau arajaupe: Janeruwarete 'ga remimurera 'ga futat ra'e, 'jau ore arajaupe— 'jau Nikutemu 'ga Jejui 'ga upe.

³ Aipo 'erauwe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Mama'e a'jea je amome'u amũ enee. 'Ga amũ nipo u'aru'jape'ema. A'eramũ 'ga nosea'uweri Jarejuwarete 'ga rupaw ipe awau— 'jau Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe.

⁴ A'eramũ Nikutemu 'ga 'jau:

—Maran ae kũima'eramũ u'aru'japa nũ ki 'ei? Maran ae waranuw ire osou awau oy reweg ipe nũ ki 'ei?— 'jau Nikutemu 'ga Jejui 'ga upe aipo 'eramũ.

⁵⁻⁶—Pejey awi peje'aa pẽẽ ẽẽ mena ra'yra futat. A'ere Janeruwarete 'ga werowiar ire te pẽ mogyi wa'yramũ. A'eramũ 'ga U'agesage mua pẽ nupe pẽnerekwaramũ. A'eramũ pẽẽ pejejemogyau u'aru'jap ma'e 'jawe. 'Ga 'Agesage rerekware'ema 'gã nu'aru'jawi— 'jau 'ga Nikutemu 'ga upe.

⁷—Eneporesag awi je ree aipo ejeupe 'eramũ. A'jea futat je 'i enee. E'aru'jaw iki, a'e je enee. Aipoa a'jea futat. ⁸ Sã'ã wywtua. Neresaga'uweri 'ã wywtua. Ifua etee 'ã ereenup. Nerekwaawa'uweri tuawa. Nerekwaawi nanẽ iwawa nũ. Nan tee futat Janeruwarete 'ga 'Agesagea. Neresaga'uweri 'ga 'Agesagea. Wemifutar imũ etee te Janeruwarete 'ga U'agesage monoi 'gã amũ nupe, 'gã

mu'aru'japa nū. A'ere nenereapyoi ee—
'jau Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe.

⁹—Maran poa ojeapou ki 'ei?
Nakwaawi je ene'ea ki 'ei— 'jau
Nikutemu 'ga 'ga upe.

¹⁰ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe nū:

—Ene 'ā moromu'jara agawewi Israeu
'ga juapyrera 'gā nupe. A'etea 'ā ene
jeje'ega kwaape'ema? ¹¹ Mama'e a'jea te
je amome'u pē nupe. Orojemikwaawa 'ā
ore oromome'u pē nupe, orojemiesaga
rete. A'etea 'ā neperowiari oreje'ega—
'jau 'ga Nikutemu 'ga upe.

¹²—Ywy pewara agawewi je 'ā
amome'u mama'ea pē nupe. A'etea
'ā naje rerowiari pejepe. Maran sipo
ajee je rerowiat pejepe ywag ipewara
mama'ea je imome'uramū?— 'jau 'ga
'ga upe. ¹³—Nitywi ae ywag ipe oo
ma'eferamū. Je tee te 'ā ojot ywag
awi ikue. A'eramū je tejemiesagera
mome'wau pē nupe. Je 'ā pēneki'yra
futut.

¹⁴—Enerea'at nipo ene jareypy
are? Moja a'agawa apoawer are?
Ymā te jareypy 'gā atai awau jū me
rakue. A'ere 'gā kwaiwete nuenuwi
Jarejuwarete 'ga je'ega. A'eramū 'ga
oje'ega renupare'ema 'gā u'waukaa
moja upe. A'eramū Janeruwarete 'ga
'jau Moisesi 'ga upe: “Ita eapo moja
a'agawamū. A'ere imonou imu'ama
ikutuka 'yw are”, 'jau 'ga Moisesi 'ga
upe rakue. A'eramū Moisesi 'ga ita apou
moja a'agawamū rakue. Aipo apo re
'ga imonou imu'ama 'yw are rakue.
A'eramū moja remiu'ufera 'gā amā'jāu
aipo itamoi a'agaw are. A'eramū
futut moja remiu'ufera 'gā oferapap.
Namanūi futari 'gā. Nan tee futat nipo
imara'ne ma'e 'gā je monoi 'ypeywar
are je mu'ama— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

¹⁵—A'eramū nipo je rerowiaara 'gā
juejue awau ajemogyau Jarejuwarete
'ga pyri amanū'jape'ema futat— 'jau

Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe, 'ga mu'jau
ojee.

¹⁶—Janeruwarete 'ga iporomutat
nanimenime pē nee. A'eramū 'ga
a'eramū wa'yramū je mua 'au ywy
pe ikue. Majepei tee agawewi je
'ga ra'yramū. A'etea 'ga je mut
'awa ywy pe je jukaukaa pē nupe.
A'eramū je rerowiaara 'gā amanūmū
numiamū. A'ere 'gā oi oferapa
Jarejuwarete 'ga rupaw ipe 'ga pyri
amanū'jape'ema futat. Peu futat 'gā
jemogyi nakwaparimū ete rūi— 'jau
Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe. ¹⁷—Napē
nereko tyweawamū rūi 'ga je muri 'au
ywy pe. Pē katu'okawamū te 'ga je
muri— 'jau 'ga Nikutemu 'ga upe.

¹⁸—Jeruwarete 'ga je rerowiaaramū
pē nerekou tywere'em. A'ere 'ga
je rerowiare'ema 'gā nupe 'ga 'i:
“Pejerekoukat tywet futat nipo”,
'jau. Naje rerowiari 'gā. A'eramū 'ga
aipo 'jau 'gā nupe. ¹⁹ Janeruwarete
'ga ra'yramū je tejua 'au ywy pe pē
mu'jau Tejuwarete 'ga ree. A'ere
pēē mū nepēporokwaawiweri 'ga
ree. 'Ga remifutar are nanē pēē
pejeporokwaawiwere'emamū nū.
Mama'e tywera etee pēē iapou.
A'eramū pēē mama'e esage are
pejeporokwaawiwere'emamū. A'eramū
nipo Janeruwarete 'ga aipo 'gā nerekou
tyweaete 'gā manū re— 'jau Jejui 'ga 'ga
upe.

²⁰—Mama'e tywera apoara 'gā niow-
eri Jarejuwarete 'ga ra'yramū je pyri.
Naapoi futari je mama'e tywera. A'eramū
mama'e tywera apoara 'gā ojenosōu je
pyri oo awi. “Omo'gōguu je 'ga tewau 'ga
pyri ne”, 'jau itywet ma'e 'gā ojenosōu
je wi. ²¹ A'ere mama'e esage apoara 'gā
nuri Jarejuwarete 'ga ra'yramū je pyri
katu katu futat. A'eramū nipo 'gā ne-
sakara 'gā 'jau: “A'jea futat. Jarejuwarete
'ga je'ega 'gā werowiat”, 'jau nipo 'gā

'gā nemiapofera resag ire— 'jau Jejui 'ga Nikutemu 'ga upe, 'ga mu'jau ojee.

Jejui 'ga Juā Batista 'ga imome'wau'japa

²² A'e awi Jejui 'ga wemimu'eramū ore rerawau Judeja wyy pe nū. Peu ore oropytawaipe. Peu futat 'ga 'gā amū pymiāu 'y pe, otywer awi 'gā pōira resaukaawamū. ²³ Juā 'ga nanē 'gā amū pymiāu akou ajepeja amunaw ipe, Enom 'jaw ipe. Enom 'jawa 'upa Salīm 'jawa pyri. Peu typyu'iramū 'ya. A'eramū 'ga 'gā pymiāu akou peu. ²⁴ Moromunepawa pype amunewe'emauwe Juā 'ga 'gā pymiāu akou aipo pe.

²⁵ A'eramū Juā 'ga remimu'e 'gā amū oje'ega moywyradena judeu 'ga amū upe. Ae pymī are 'gā ajamueu.

²⁶ A'eramū Juā 'ga remimu'e 'gā amū awau oporogytau 'ga upe:

—Enerea'at te ene ejemimome'uawera 'ga ree? Jotāu tyowajara katy 'ga rekoi ene retee rakue. 'Awamū nanē 'ga akou 'gā pymiāu 'y pe nū. A'eramū 'gā awaupap 'ga rewiri ojepymiāukaa 'ga upe. Ene rewiri ako ma'efera 'gā we futat awau ojepymiāukaru'japa 'ga upe nū— 'jau 'gā awau imome'wawayau Juā 'ga upe.

²⁷ A'eramū Juā 'ga 'jau wemimu'e 'gā nupe:

—Je nanē jerekōēāi 'ga ree nū. Sāā Janeruwarete 'ga je monoa je moporowykyukara ojeupe ikue. Nan tee futat 'ga Jejui 'ga monoi imoporowykyaukaa ojeupe. Ojeupe Janeruwarete 'ga ore moporowykyukare'em ire amunipo 'ā ore noroporowykyi 'ga upe— 'jau 'ga imome'wau 'gā nupe. ²⁸—A'e je ako pē nupe ai'i: “NaJarejuwarete 'ga remimurera rūi je. 'Ga renunewara te je”, 'jau je ako pē nupe ai'i— 'jau Juā 'ga 'gā nupe. ²⁹—Sāā aeku'ia ajuee kūjāmuku rerekokaturamū. Nan tee futat jeku'iramū tekou 'ga ree.

“Kwaiwete 'gā oi 'ga rewiri” 'e renupa jeku'iramū— 'jau Juā 'ga 'gā nupe. ³⁰—Jejui 'ga rewiri oo ma'e 'gā ojemeyi kwaiwete futat. Je rewiri oo ma'e 'gā te ajee nojemeyi futari. Jema'e 'gā ināinānī'i etee futat— 'jau Juā 'ga 'gā nupe. —Nanuara futat esage je upe— 'jau etee Juā 'ga.

Ywag awi 'ut ma'efet

³¹ Ywy pewara 'gā akotee ma'ea futat. Wemiapo'i are tee 'gā porogytai. A'ere ywag awi 'ut ma'e 'ga nanarūi. 'Ga a'jea futat 'ga kūima'eeteetea. 'Ga ree te a'jea futat ae jemogypygaretei. ³² Ywag ipe wemiesagera ywag awi 'ut ma'e 'ga imome'wau. Wemienuwera nanē 'ga imome'wau nū. A'ere 'gā ināinānī'i etee 'ga rerowiari. Nuerowiari 'gā kwaiwetewete 'ga. ³³ 'Ga je'ega rerowiaara 'gā 'jau ajaupe:

—A'jea futat 'ga Janeruwarete 'ga je'ega kwaawukaara 'ga ra'e— 'jau 'gā ajemogyau ajaupe.

³⁴ Janeruwarete 'ga U'agesage muapap wemimurera 'ga upe. A'eramū 'ga amuarera 'ga je'ega mome'wau katu 'gā nupe. ³⁵ Janeruwarete 'ga oporomutaramū wa'ya 'ga ree. A'eramū 'ga opājē mua wa'ya 'ga upe. A'eramū 'ga 'jau:

—Tepājēa je omono teja'ya 'ga upe. A'eramū 'ga mama'e esage apou jee— 'jau 'ga.

³⁶ Janeruwarete 'ga ra'ya 'ga rerowiaara 'gā ajemogyau ipyauramū. Amanū re 'gā awau Jarejuwarete 'ga pyri. Peu futat 'gā ajemogyau namutat. A'ere 'ga je'ega renupare'ema 'gā nanarūi. Nooi futari 'gā Jarejuwarete 'ga pyri amanū re. Nuenuwi 'gā 'ga ra'ya 'ga je'ega. A'eramū nipo 'ga 'gā nerekou tyweaete wojere'emamū futat.

Samari pewara kūjā ēē

4 Anure 'gā amū awau Jejui 'ga mome'wau fariseu 'gā nupe:

—Ekoay Jejui 'ga kwaiwete 'gā pymiāu 'y pe. Wemiayuwamū 'ga 'gā pymi kwaiwete— 'jau 'gā awau imome'wau fariseu 'gā nupe. —Juā 'ga 'ā kwaiwete agawewi 'gā opymī. A'ere Jejui 'ga te Juā 'ga remipymimera 'gā apyraawi— 'jau 'gā awau imome'wau fariseu 'gā nupe.

²(Na'ga rūi agawewi 'gā pymiāu 'y pe. 'Ga remimu'eramū agawewi ore 'gā pymi. A'etea 'gā “Jejui 'ga 'gā opymī 'y pe”, e'i imome'wau fariseu 'gā nupe).

³Fariseu 'gā nupe omome'u kwaaw ire, Jejui 'ga awau Judeja ywy awi.

—Garireja ywy pe soo jarejewya 'jau nū— 'jau 'ga oree. ⁴—A'ere jeoweramū Samari ywy pyterimū. Kwe rupi futat jarewau jarewaēma Garireja ywy pe— 'jau Jejui 'ga oree.

⁵A'eramū ore arawau Samari ywy rupi. Arawau orowaēma amunawa mū upe. Sika 'jawa upe orowaēma. Peu ore oropytawaipe. Ymā te janeypy 'ga, Jako 'ga ywy pe monoi wa'yra 'ga upe, Jose 'ga upe rakue. Sika 'jawa 'upa aipo ywya pyri. ⁶Peu Jako 'ga remiywykaiwera ywy kwawukuu 'ūina, 'ymuawa. Aje kwara kwawamū arawau orowaēma 'ymuawa upe. A'eramū Jejui 'ga afuakapawamū. A'eramū 'ga wapyka 'ūina 'ymuawa reme'y'warimū. ⁷⁻⁸'Ga pytu'uramū ore arawau amunaw ipe orojemi'urama mua.

Orojemi'urama mua ore orauwe Samari pewara ēē mū 'ua 'y piaramū. A'eramū Jejui 'ga 'jau ēē upe:

—Emut ara 'ya jee— 'jau 'ga ēē upe.

⁹A'eramū ēē 'jau 'ga upe:

—Ma'eramū ene eje'ega jee rā, judeuramū rā?— 'jau ēē 'ga upe. —Je Samari pewara— 'jau ēē 'ga upe.

Judeu 'gā niporomutari Samari pewara 'gā nee ra'e jepi. A'eramū ēē judeu ojeupe ije'egamū aipo 'jau 'ga upe.

¹⁰A'eramū Jejui 'ga 'jau ēē upe nū:

—“Ya emut ara jee”, a'e ako je enee ko. A'ere 'ā naje kwaawi te ape. Jare-

juwarete 'ga remimurama nanē nerekwaawi nū— 'jau 'ga ēē upe. —Je kwaaw ire amunipo 'ā “Ya emut ara jee”, ere jee ra'e. 'Ya tejeupe ene enūi re amunipo je 'ā 'y monoi enee ra'e— 'jau 'ga ēē upe 'ūina. —Je remimonoa amunipo 'ā ene mogou nakwaparimū warāu rūi— 'jau 'ga ēē upe.

¹¹Aipo ojeupe 'ga 'eramū ēē 'jau 'ga upe:

—Nenetywi 'y muawa pyu. Ikwawukuu 'ymuawa. A'eramū ene imuawa pyu etywe'emamū, maran sipo ene 'y mua jee?— 'jau ēē 'ga upe.

Naeapyoi ēē ojeupe 'ga 'e are.

¹²—Janeramyiwera kiā Jako te 'ā kūima'eeteetea ako rakue. Ymā kiā futat ywy kwawukuu ywykajukari 'ymuawamū rakue. 'Aga 'ymuawa pypewara 'ya futat kiā itykua rakue. Kiā ra'yra wā, kiā reymap. Mīmera oy'wau 'au rakue. 'Awamū kiā remiapofera orema'ea futat 'ūina— 'jau ēē 'ga upe. —“Je te jarejamyja aapyraap”, ere te jee poromū?— 'jau ēē Jejui 'ga upe.

¹³A'eramū Jejui 'ga 'jau ēē upe:

—'Aga 'y rykuara 'gā oo o'yuweju'jawa futat nū— 'jau 'ga ēē upe. ¹⁴—A'ere 'gā jema'e tykur ire ni'yuweju'jawi akou. Jema'ea 'ywu'ywura 'jawe tee 'ūi itykuara 'gā ywyteripe, 'gā mogyau nakwaparimū rūi futat— 'jau 'ga ēē upe. —Sā'ā 'ywu'ywura rypawe'ema. Nan futat jema'ea. Jema'ea ae mogyau namutat. Jema'ea rykur ire nene'yuweju'jawi futari— 'jau 'ga ēē upe. —Jeporoywera ene mogo nakwaparimū rūi futat— 'jau Jejui 'ga ēē upe.

¹⁵A'eramū kūjā ēē 'jau 'ga upe:

—Ere ajee ema'e ara mua jee rā. A'eramū je te'yuweju'jawe'emamū, tejoru'jape'ema 'au 'y piaramū— 'jau ēē 'ga upe.

¹⁶—Ere ajee ewau emena 'ga rerua 'au jee ra'ne— 'jau Jejui 'ga ēē upe.

¹⁷ Aipo ojeupe 'ga 'eramū ēē 'jau:

—Najemeni je tekou— 'jau ēē 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga 'jau ēē upe:

—A'jea futat ere nū ī. Nenemeni futari ene nū ī. ¹⁸ Nenemenu'jau'jawi tāmējē futat ene nū ī. Nomoygi tāmējē futat siku pyu nū ī— 'jau Jejui 'ga ēē upe, aipo 'eramū. —A'jea futat 'awamū nenemeni futari. Ene pyri ako ma'e 'ga naenemena rūi futat— 'jau 'ga ēē upe.

¹⁹ Aipo ojeupe 'ga 'eramū ēē 'jau 'ga upe:

—Koo. Maran ene je kwaapa a'i rā?

Ene futat nipo Jarejuwarete kīā je'ega mome'wara. ²⁰ Ymā te oreypya Jarejuwarete kīā muorywi 'au futat rakue. A'ere pēē judeuramū “Jerusareg ipe tee futat Jarejuwarete 'ga simuoryp”, pe'je ra'e jepi— 'jau ēē 'ga upe.

²¹ A'eramū Jejui 'ga 'jau ēē upe nū:

—Anure nipo 'gā 'jawe'em 'aga wwytyra upe: “Agamū futat 'ga muorypawa wwytyra”, 'jawe'em futat 'gā. Jerusarega upe nanē nipo 'gā aipo 'jawe'em futat nū— 'jau 'ga ēē upe.

²²—“Ore Samari pewaramū Jarejuwarete 'ga aramuoryp”, 'jau pēē na'e jepi numiamū. A'ere nepekwaawi 'ga. A'ere ore judeuramū 'ga kwaawi futari. 'Ga ojekwaawukaa oree. Judeuramū 'ga ore mū mogoi ae katu'okaramū— 'jau 'ga 'ūina ēē upe imome'wau.

²³—Anure nipo Jarejuwarete 'ga muorypara 'gā 'ga muorypa a'jea futat. 'Awamuete 'gā 'ga kwaawi ramue. 'Ga 'Agesagea 'ga muorywukaa 'gā nupe. Omuorypararetea Janeruwarete 'ga wekat ojeupe— 'jau 'ga ēē upe. ²⁴—Naae 'jawe rūi Janeruwarete 'ga. Nuesaga'uweri ae 'ga. No'oi 'ga ae 'jawe. A'eramū 'ga muorypara 'gā ojeoparukaa 'ga 'Agesage upe. A'eramū 'gā 'ga muorypa futat, 'ga kwaapa futat— 'jau 'ga ēē upe.

²⁵ A'eramū ēē 'jau 'ga upe:

—A'jea futat aipoa. Anure nipo Jarejuwarete kīā remimurama kīā ruri futari, Kristu kīā. Kīā futat nipo jane mueapyou mama'e are— 'jau ēē Jejui 'ga upe.

²⁶—Je futat aipoa. Je futat Kristua. Je futat aje'eg te'ŷina enee— 'jau 'ga ēē upe.

²⁷ Eē upe aipo 'epawa pype ore arajua orojewya amunaw awi nū. Eē upe 'ga porogyta 'ga renamū ore oroporesagamū etee 'ga ree. Judeu 'gā noje'egarūi futari kūjā upe ra'e jepi. A'ere ore a'eramū miamū noroporonuwi ee 'ga upe: “Ma'eramū te ereporogyta e'ŷina ēē upe?” naru'ei futari ore 'ga upe.

²⁸ A'erauwe ēē awau ojewya amunaw ipe. 'Y ryrūa ēē ejaa im'ŷina awau peuwara 'gā nupe Jejui 'ga mome'wau.

²⁹—Pe'je pejejua soo kīā resaka 'jau. Jerekwawera kīā omome'upap jee ko— 'jau ēē peuwara 'gā nupe. —Kristu kīā ra'u 'ut 'ūina peu ko. Janeruwarete kīā remimurera kīā ra'u 'ūi peu ko— 'jau ēē awau imome'wau amunaw ipewara 'gā nupe.

³⁰ A'erauwe 'gā nuri ojekyita amunaw awi 'ga resaka.

³¹ Eē o pyyrauwe ore 'jau Jejui 'ga upe:

—Kweramū janeremi'urama. Ere ejemi'waa— 'jau ore 'ga upe.

³²—Naani. Irāinā'nī te 'ā jeremi'ua. Nepekwaawi futari jeremi'ua mama'ea— 'jau etee 'ga oree.

³³—'Ga amū sipo mama'ea werut 'ga upe pa ra'e?— 'jau etee ore arajaupe.

³⁴ A'eramū 'ga 'jau oree:

—Pēē te 'ā pejejemi'urama tywamū etee pēnekōēāi pejejemogyau. A'ere je temuarera 'ga remifutar imū mama'e apo are te jerekōēājamū. 'Ga porowyky apoupap te je ruri ikue— 'jau etee 'ga oree. ³⁵—“Irūpāwē jay magwaw ire oreko pypiara sinigi”, 'jau pēē 'ā jepi. A'ere 'awamū je 'i pē nupe: Pemā'ē pejeko are esaka. Osinig futat ra'e. A'ere je napeko arūi imome'ui pē nupe. 'Awamū futat 'gā kwaiwete

je rerowiari ja'wyja'wy. 'Awamū futat 'gā je rerowiari ojeupe pēē je mome'u re. Sā'ā pēē pejeko pypiara sinigamū peoa imono'oga. Nan tee futat 'awamū iwaēmi je rerowiarukaawa upe. Pēporo-muku awi pejewau je mome'wau 'gā nupe— 'jau 'ga 'ūina oree. ³⁶—Sā'ā ko-jara 'ga wemiayuwa 'gā mepya. A'yi tymara 'gā 'ā imepyau imono'ogara 'gā neewe. A'eramū 'gā 'ā wekōēājamū. Nan tee futat jeremiayuwa 'gā. A'yi tymara 'gā 'jawe je mome'wara 'gā. Ko pypiara mono'ogara 'gā 'jawe je rerowiarukaara 'gā— 'jau Jejui 'ga oree. —Najuejue etee futat nipo 'gā wekōēājamū 'ga amū je rerowiarāmū. Je rerowiaara 'gā juejue nipo awaupap ywag ipe ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri amanū re— 'jau Jejui 'ga oree. ³⁷⁻³⁸—Amono je pēē kwe pe tejerowiarukaa kwe pewara 'gā nupe ikue. A'jea futat aipo jane'ea, “Ga amū nipo awau ityma. A'ere isinig ire nipo ajepeja 'ga 'ua imono'ogaramū”, 'jau jane jepi— 'jau 'ga oree. —Nan futat je pē monoi tejemome'waukaa 'gā nupe ikue. 'Gā amū 'ā awau pē nenunewe je mome'wau 'gā nupe rai'i. A'eramū kwaiwete 'gā a'eramū je rerowiat eneje'ega anupawe ikue— 'jau 'ga oree.

³⁹Ore upe 'ga porogytapaw ire, Samari pewara 'gā 'ua kwaiwete 'ga resaka. “Jejui kiā jerekwawera amome'u jee”, kūjā ēē 'eramū 'gā awau kwaiwete Jejui 'ga resaka, 'ga rerowiaa kwaiwete. ⁴⁰A'eramū 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—Epyta 'au ore pype ra'ne, 'jau 'gā 'ga upe.

A'eramū ore oropytau 'gā pyri. Mukūi etee orosea.

⁴¹'Gā pype akou Jejui 'ga ojemome'wau 'gā nupe. A'eramū tekotee 'gā nanē 'ga rerowiaa kwaiwete nū. ⁴²A'eramū 'gā 'jau kūjā ēē upe:

—Eneje'ega ra'ne ako ore aruerowiat ai'i. A'ere ore 'awamū 'ga je'ega rerowiari. Ojemome'u 'ga oree— 'jau 'ga

ēē upe. —“Ga futat 'ā ae katu'okara”, 'jau ore jepi— 'jau 'gā ēē upe.

Oje'eg imū etee 'ga katu'okawet

⁴³Mukūi oroser ire ore arawau Garireja ywy pe nū. ⁴⁴Jejui 'ga retea futat 'jau ikue: “Sā'ā Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga oa kwe pe 'ga je'ega mome'wau. A'eramū 'ā kwe pewara 'gā jēmī erowiaa. A'ere 'ā 'ga 'wyr ipewara 'gā jēmī nuerowiari 'ga. 'Ga pytuna 'gā miamū 'ā 'ga rerowiare'ema ajemogyau”, 'jau 'ga ikue. ⁴⁵A'eramū ore arawau Garireja ywy pe nū, Jejui 'ga ywy pe nū. 'Ga resakawe peuwara 'gā wekōēājamū ajemogyau. 'Gā nanē awau Jerusareg ipe maraka magwapa rai'i. Peu 'gā Jejui 'ga remiapofera resaka rai'i. A'e resakarera 'gā wekōēājamū ajemogyau oywy pe 'ga resakawe.

⁴⁶Kana 'jawa amunaw ipe, Garireja ywy pype 'up ma'e pe, ore arawau orojewya nū. Peu futat 'ga 'y mu'jaga y'wayramū ai'i. A'e pe ore rekoramū 'wyriara 'ga remiayuwa 'ga 'ua Jejui 'ga renūina.

—Ejot jera'yra 'ga resaka jee— 'jau 'ga 'ua Jejui 'ga upe.

'Ga upe 'ut ma'e 'ga ra'yra futat ojero'wu ete 'upa, tapojete 'upa ajepei amunaw ipe 'upa, Kafanaū pe 'upa. ⁴⁷“Judeja ywy awi Jejui 'ga ruri ojewya akou 'au nū” 'e renupawe ta'yjero'wu ma'e 'ga awau Kana 'jaw ipe Jejui 'ga poreawua:

—Ejot jera'yra 'ga resaka jee. Tapojete 'ga 'upa. Amanū ja'wyja'wy 'ga. A'eramū ene ejua 'ga resaka jee— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁴⁸A'eramū Jejui 'ga 'jau:

—Aeremiapoe'ema apo resag ire tāmējē te je rerowiat pejepe. Je iapoe'emamū neperowiari futari— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁴⁹A'ere ta'yjero'wu ma'e 'ga 'iu'jawi etee futat Jejui 'ga upe nū:

—Ere ejua futat je rupi jera'yra 'ga manū'e'mauwe— 'jau etee 'ga 'ga upe.

⁵⁰ Aipo 'eramū Jejuī 'ga oje'ega 'ga upe:

—Ere ewau ejewya eje'wyr ipe. Namanūī futari enera'yra 'ga— 'jau 'ga ta'yriara 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramū 'ga Jejuī 'ga rerowiaa. A'eramū 'ga awau ojewya wa'yra 'ga resaka. ⁵¹ 'Ga waw ipe 'ga remiayuwa 'gā 'ua 'ga rowosōu.

—Namanūī futari enera'yra kūi. Ijaruete 'ga ai'i kūi— 'jau 'gā 'ga upe.

⁵² Aipo 'ga 'eramū ta'yriara 'ga oporonupa ee 'gā nupe:

—Ma'ape kwara kwawamū 'ga ajarueteramū rai'i ki 'ei?— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Aje kwara kwawamū futat ai'i— 'jau 'gā 'ga upe.

⁵³ A'eramū 'ga ikwaapa:

—Aje kwara kwawamū futat Jejuī 'ga 'i jee ai'i— 'jau 'ga Jejuī 'ga mome'wau wemiayuwa 'gā nupe.

A'eramū ta'yriara 'ga Jejuī 'ga rerowiaa nanimenime opytuna 'gā netee.

⁵⁴ Aiporamū futat Jejuī 'ga aeremiapoe'ema apou'japa ikue. Garireja wyy pewara 'gā nupe ra'ne 'ga 'y mu'jaga y'wayramū ikue. A'ere 'ga poromū 'wyrirara 'ga remiayuwa 'ga ra'yra majarueteu 'gā nupe nū. Judeja wyy awi 'ur ire 'ga aipo apou Garireja wyy pewara 'gā nupe ikue.

Iteu ma'e 'ga

5 Anure Jejuī 'ga awau Jerusareg ipe nū. Judeu 'gā maraka apou peu. A'eramū Jejuī 'ga awau maraka apo resaka. ² Jerusarega ojeosōu futat. Kwaiwete iosoma rokwara. Iosoma rokwara mū rupi 'gā karupa'mī rerawau. A'eramū 'gā karupa'mī okwat 'jau jupe. Aipo okwara pyri 'yupawu'ia mū 'upa. Judeu 'gā aipo 'yupawu'ia renūina, Peseta 'jau jupe. Iywyri tapy'i'ia ajemogyau, siku tapy'ja ajemogyau iywyri. ³ Aipoa tapy'ja

'wyr ipe futat 'gā ojero'wu ma'e 'gā majatykau erua. Eae'em, ika'na ma'e, iteu ma'e. Mīmera 'gā 'gā imajatykau, 'gā katu'okawa rapesaka 'gā nerua imogyau tapy'ja 'wyr ipe. Kwaiwete 'gā 'upa iapesaka peu. ⁴ Y ryjuapirauwe ipyriwara 'gā 'jau ajaupe:

—Ywagipewara 'ga nipo kwe 'ut 'y motyjuapiau jā'nū— 'jau 'gā ajaupe.

Tyjuapi ypyrauwe ojero'wu ma'e 'gā awau ojemunepa 'y pe ajemogyau. A'ere ipype ose ypy ypy ma'e 'ga etee 'ga jekatu'ogi. ⁵ Iteu ma'e 'ga amū 'ūina peu namutat. Trītai oito 'ga kwara magwapa oteuramū 'ūina. A'ere 'ga nojekatu'og ymani.

⁶ Poje Jejuī 'ga awau peu. A'eramū Jejuī 'ga 'ga resakawe 'jau ojeupe: “Ymā we te 'ga teuramū rakue pa”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga 'jau 'ga upe:

—Erefutat te je ekatu'oga?— 'jau Jejuī 'ga 'ga upe.

⁷ —Ēē. Afutat futat je tekatu'oga nū'ū— 'jau 'ga 'ga upe. —Naje poari'i 'gā amū ki 'ei. 'Y ryjuapirauwe je rerawawe'em je munepe'ema 'y pe ki 'ei— 'jau 'ga 'ga upe 'ūina. —'Y repejān je orauwe 'gā amū na'ne 'gā oi je renunewe opo 'y pe jepi— 'jau 'ga 'ga upe 'ūina imome'wau.

⁸ A'eramū Jejuī 'ga 'jau 'ga upe:

—Efu'am ejupaw awi. Efu'am ejupawa pyyka erawau eruatau. Akatu'ok je ene 'awamū— 'jau 'ga iteu ma'e 'ga upe.

⁹ Aipo ojeupe 'erauwe iteu ma'e 'ga ojekatu'oka. A'eramū 'ga afu'ama wupawa pyyka erawau eruatau.

Judeu 'gā morowykye'ema rupi Jejuī 'ga 'ga katu'ogi. ¹⁰ A'eramū judeu 'gā 'wyrira'ri 'gā 'jau 'ga upe:

—'Awamū morowykye'ema. Ejupawa kasi ereroo ne. “Mama'e rerooa ae porowykya futat”, e'i 'ā janepyya rakue— 'jau 'gā wupawa 'ga erooramū.

¹¹ A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Je katu'okara 'ga, “ejupawa epyyk erawau eruatau”, e'i 'ga jee ko— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹²—Awÿja te aipo e'i enee ra'e?— 'jau 'gã 'ga upe.

¹³A'ere 'ga nokwaawi 'ga. 'Ga katu'oka ypy we Jejui 'ga oi mytuna 'gã wyterimũ. Kwaiwete ajatyka ma'e 'gã peu. A'eramũ Jejui 'ga 'ga katu'oka ypy we awayayau ojepe'au 'ga wi.

¹⁴A'ere Jejui 'ga iteu ma'efera 'ga resaka nũ, Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe nũ.

—Erejekatu'ok futat 'awamũ. Au'je ki mama'e tywera apo re— 'jau 'ga 'ga upe. —Kasi mama'e tywera jeapo enee ne, kwaiwete enee ne— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁵A'eramũ ikatu'ogipyrrera 'ga awau Jejui 'ga mome'wau judeu 'gã 'wyriri 'gã nupe:

—Jejui 'ga je katu'ok ko— 'jau 'ga awau 'gã nupe.

¹⁶Morowykye'ema rupi Jejui 'ga 'ga katu'oka. A'eramũ judeu 'gã Jejui 'ga rerekou tyweramue morowykye'ema rupi ae katu'ogamũ.

¹⁷—Jeruwarete 'ga mama'e esage wapo ae upe au'jeteramũ. A'eramũ je nanẽ aipo apou nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁸Aipo ojeupe 'ga 'eramũ 'gã amara'neramũ 'ga ree.

—Sijuka 'ga 'jau. Morowykye'ema rupi 'ga porowykyi akou, 'gã katu'oka awau kwe pe— 'jau 'wyriri 'gã ajaupe. —Morowykye'ema rupi oporowyky re 'ã 'ga aipo 'jau wẽjẽmĩ nũ. “Ku'jywa 'ga Jeruwaretea”, 'jau 'ga 'ã 'ga upe nũ— 'jau 'gã ajaupe. —“Je 'ã Ku'jywa 'ga 'jawe”, 'jau wẽjẽmĩ aipo 'ga janee nũ. Aipo taetu itywetywet— 'jau 'gã ajaupe amara'neramũ 'ga ree.

**'Uwarete 'ga je'eg imũ
etee mama'e apoawet**

¹⁹A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—A'jea futat je 'i. Je 'ã Ku'jywa 'ga ra'ya futat. Nateje'eg imũ rui je mama'e apoi. 'Ga je'eg imũ etee te je mama'e apoi. 'Ga remiapo je aesak. A'eramũ je nanẽ aipo apou 'ga 'jawe nũ— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁰—Jeruwarete 'ga iporomutat nanimenime je ree. A'eramũ 'ga wemiapo resaukaa jee. A'eramũ je tewau ojero'wu ma'e 'gã katu'oka. Ae katu'oga esage futat. A'ere je anure mama'e esageay apoi futari tejuwa 'ga remifutar imũ. A'eramũ nipo pẽ pejeporesagamũ pejemogyau ee— 'jau 'ga 'gã nupe.

²¹—Amanũ ma'efera 'gã nipo Jeruwarete 'ga imũ'jau imowywya tywy awi 'gã mogyau nũ. 'Ga 'jawe futat je tejemimũ'ẽ 'gã mogyau— 'jau 'ga 'gã nupe. ²²—NaJeruwarete 'ga rui pẽ mojo'ok. 'Ga te 'ã pẽ mojo'ogukaa jee. A'eramũ nipo je ia'wre'ema 'gã nupe 'jau: “Pẽ nepẽa'wryi. Mama'eukwaawa rapyaw ipe pekwap”, 'jau nipo je ia'wre'ema 'gã nupe. Tejerowiaara 'gã nupe nipo je 'jau: “Je rerowiat pejepe ra'e. A'eramũ je petywera moia pẽ nui. Pe'je pejeju 'au ore pyri”, 'jau nipo je tejerowiaara 'gã nupe. Mĩmera 'gã nupe nipo je 'jau, je retea futat. Jeruwarete 'ga nipo je mu'eukaa 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²³—A'eramũ nipo aipo are 'gã najuejue etee je pojeupa. 'Awamũ 'gã Jeruwarete 'ga pojeuwi. A'eramũ 'gã, 'ga 'jawe futat, je pojeupa nũ. Je pojeupare'ema 'gã nanẽ Jeruwarete 'ga nipojeuwi futari, je muarera 'ga— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁴—A'jea futat je 'i. Jeje'ega rerowiaara 'gã ojemomyauu jeje'eg imũ. Je muarera 'ga nanẽ 'gã erowiaa nũ. Tejerowiaaryauramũ je 'gã mogyau namutat. A'eramũ 'gã najuejue etee futat awau akou Janeruwarete 'ga pyri amanũ re. Na'gã nupe rui je 'i: “Enetywerete Ku'jywa 'ga upe” 'jau. Natata pe oo ma'e 'gã nui ore

rerowiaara. Ywag ipe oo ma'e tee aipo 'gã— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁵—A'jea futat je 'i. Je te 'ã Ku'jywa 'ga ra'yra. Amanũ ma'e 'jawe futat mama'e tywera apoara 'gã. A'etea nipo 'gã anure jeje'ega wanup akou. 'Awamũ futat 'gã enuwi. Jeje'ega renuw ire te nipo 'gã jemogyi oferapa— 'jau 'ga 'gã nupe. ²⁶—Nitywi 'ga amũ Ku'jywa 'ga mogoaramũ. Ojetee futat 'ga jemogoi. A'eramũ 'ga ae nanẽ ae mogyau nũ. Je nanẽ nũ. Je Ku'jywa 'ga ra'yra. A'eramũ 'ga ae mogyaukaa jee— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁷—Je futat 'ã pẽneki'yra. A'eramũ Jeruwarete 'ga 'jau jee: “Ene 'ã 'gã neki'yra. A'eramũ ene 'gã mojo'oka. Ity-wet ma'e 'gã nupe ki ere: Pẽtywerete pẽ Ku'jywa 'ga upe, 'jau. Tata pe pekwap, 'jau ki ene 'gã nupe”, 'jau 'ga jee. “Ejerowiaara 'gã nupe ki ere: Je rerowiat 'ã pejepe. A'eramũ pẽ pejejua ywag ipe ore pyri, 'jau ki ene ejerowiaara 'gã nupe”, 'jau 'ga jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

²⁸⁻²⁹—Pẽporesag awi je ree. A'jea futat je 'i. Anure nipo amanũ ma'efera 'gã we jeje'ega renupawe 'gã nuri ù'jãu tywy awi. Mama'e esage apoara 'gã nipo awau ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri. Mama'e tywera apoarera 'gã nupe nipo je 'jau: “Naje rerowiari futari pejepe. Nepẽpouri-weri futari pejetywer awi. A'eramũ pẽ 'awamũ pejekwapa tata pe”, 'jau nipo je 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁰—Nateje'eg imũ rui je mama'e mome'ui. Ku'jywa 'ga je'eg imũ tee je 'i. 'Ga ra'ne 'ã oje'eg jee. A'eramũ je 'ga 'eawera rupi etee futat imome'wau pẽ nupe. Natejemifutar imũ rui je je'egi. Ku'jywa 'ga, temuarera 'ga remifutar imũ etee te je je'egi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Ma'eramũ je 'ã a'jea futat mama'e mome'ui tekou pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe oporogytau.

³¹—Je tee tejemome'u re taetu amu-nipo 'ã naje rerowiari pejepe— 'jau 'ga

'gã nupe. ³²—A'ere nanarui. 'Ga amũ nanẽ je mome'wau nũ. Ku'jywa 'ga je mome'wau. A'jea futat 'ga 'i— 'jau 'ga 'gã nupe. ³³—'Awamueuu pẽ 'gã amũ monou 'ga moporogytaukaa Juã Batista 'ga upe rai'i nũ. 'Ga remimome'ua a'jea futat. ³⁴A'ere je naekari futari “a'jea futat 'ga 'ea” 'jara 'gã. Juã 'ga 'eawera je amome'u pẽ nupe tejerowiarukaawamũ. Tejerowiar ire je pẽ katu'ogi— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁵—Sã'ã tataranã mama'e resaukara ae upe. Nan tee Juã 'ga. Juã 'ga pẽ mueapyou je ree. 'Ga 'eawer are pẽnekõẽai numiamũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ³⁶—Juã 'ga ra'ne je mome'u pẽ nupe. A'ere je pẽnemiapoe'ema apoi pẽ neape. Jeruwarete 'ga aipo apoukaa jee. A'eramũ pẽ 'jau: “A'jea futat. Ku'jywa 'ga 'ga muri janee”, 'jau pẽ jeremi-apofera resag ire— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³⁷—Jeruwarete 'ga nanẽ je mome'u nũ, je muarera 'ga. Nepeesaga'uweri 'ga. 'Ga je'ega miamũ futat nipo nepekwaawi pejeapyau. ³⁸“Je 'ã 'ga remimurera”, 'jau agawewi je 'ã pẽ nupe. A'ere 'ã aipo je'ea miamũ neperowiari. A'eramũ pẽ 'ga je'eg are taetu pejejea'are'emamũ pejejemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁹—Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are pejejemu'jau. “Aipo are jarejeapyoramũ jane oi ywag ipe jarepytau”, 'jau 'ã pẽ na'e jepi. 'Gã amũ 'ã ka'arana kwasiaa agawewi je ree. ⁴⁰A'etea 'ã pẽ je rerowiare'ema. Je upe pẽ 'jawe'em, “Ore mogy ape eje'jawe”, 'jawe'em 'ã pẽ jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁴¹—“Esage ma'e 'ga”, peje ki jee, na'ei je pẽ nupe. “Je muoryp ki pejepe”, 'jawe'em je 'ã pẽ nupe. ⁴²A'ere je pẽ kwaawi. “Niporomutari pa 'gã Ku'jywa 'ga ree ra'e”, 'jau je 'ã pẽ nupe— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ⁴³—Tejuwarete 'ga je'eg imũ agawewi je ruri. A'etea

jeje'ega nepeenuwi futari. A'ere anure nipo tekotee 'ga amū ruri oje'eg imū etee futat oje'ega pē nupe. A'ea nipo peanup, erowiaa pejejemogyau— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama.

⁴⁴—Akotee ma'e 'gā “ga esage”, pejejeupe 'gā 'eramū nipo pejeku'iramū futat pejejemogyau. A'ere nipo nepēnea'ari pejejeupe Ku'jywa 'ga 'e are. Ku'jywa 'ga etee te Janeruwaretea. Nirūi futari 'ga. A'etea nipo nepēnea'ari pejejeupe Ku'jywa 'ga 'e are. A'jea futat neperowiari 'ga— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁴⁵—Naje rūi pētywera mome'u Ku'jywa 'ga upe. Moisesi 'ga te 'ā pētywera mome'u 'ga upe— 'jau 'ga 'gā nupe. —“Moisesi 'ga je'egera ore aruenup. A'eramū 'ga ore mome'wau Ku'jywa 'ga upe”, 'jau pēē numiamū. A'jea futat 'ga pē mome'ui Ku'jywa 'ga upe. A'ere 'ga pētywera tee imome'ui 'ga upe— 'jau 'ga 'gā nupe. ⁴⁶—Moisesi 'ga remikwasiarera rerowiar ire amunipo 'ā je nanē je rerowiari pejepe nū. Moisesi 'ga ka'arana okwasiat je ree futat rakue. ⁴⁷A'ere 'ā 'ga remikwasiarera neperowiari pejejemogyau. A'eramū pēē je rerowiare'ema futat pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'wyrira'ri 'gā nupe.

Kanape'i me'yitawet

(Mateu 14.13-21; Maku 6.30-44; Luka 9.10-17)

6¹⁻⁴ Anure Jejui 'ga ore rerawau ore reroyaapa Garireja ry owajara katy. Tiperia 'jau nanē 'gā aipo ypiauu upe. Egitu ywy awi oreypy renū'ēawer are wea'awa maraka apoawa upe iwaēm ja'wyja'wyräuwe ore arawau oroyaapa. Kwaiwete 'gā awau ore rewiri. 'Gā nemiapoe'ema Jejui 'ga iapou 'gā neape. Ojero'wu ma'e 'gā 'ga ikatu'oka. A'eramū 'gā awau 'ga rewiri, kwaiwete.

—Siesak 'ga iapou'jawa jarejeape— 'jau 'gā ajaupe.

Ty owajara upe orowaēmawe ore arawau orojeupia wyty'ri rupi Jejui 'ga rupi. Peu ore aruapyka arajupa. ⁵Oree Jejui 'ga porogyta 'ga renamū mytuna 'gā 'ua owaēma oree nū. Poje Jejui 'ga ojerowaka 'gā nesaka. 'Gā nesakawe 'ga 'jau Filipe 'ga upe:

—Maran maran te jane mama'e muri 'gā mojemi'wawamū?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁶“Tamojemi'wat 'gā 'jau”, 'jau Jejui 'ga ojeupe. A'eramū 'ga poromū 'jau “Ma'ja 'i sipo Filipe 'ga oje'ega jee?” 'jau 'ga ojeupe.

⁷—Kuu. Mytuna 'gā nū'ū. 'Gā nemi'urama murawa niapoi 'gā nupe. Tusētu agawewi futat ka'aranūū rerooi. A'etea nowaēmi futari mama'e muawamū 'gā nupe— 'jau Filipe 'ga 'ga upe, aipo ojeupe 'eramū.

⁸⁻⁹ A'eramū Andre 'ga 'jau 'ga upe:

—Koromū kunumī 'ga kanape'i rereko wemi'ura'mīnamū numiamū kūi. Sīku kanape'ia mukūi pira'i 'jau 'ga erekou numiamū kūi. A'ere mytuna 'gā nupe niapoi nū'ū— 'jau Andre 'ga Jejui 'ga upe.

Aipoa Andre 'ga Simāo Pedro 'ga rewirera. Jejui 'ga remimū'e nanē 'ga nū.

¹⁰ A'eramū Jejui 'ga 'jau oree:

—Pe'je pejewau 'gā muapyka. Peapyk, e'i 'ga, pe'je ki 'gā nupe— 'jau 'ga oree.

A'eramū ore arawau 'gā muapyka. Kwaiwete juo'wia peu. A'eramū ore a'e 'arimū 'gā muapyka 'gā mogyau. Kwaiwete kūima'e 'gā. Sīku miu kūima'e 'gā. ¹¹A'eramū Jejui 'ga kunumī 'ga remi'urama pyyka enafu'ama, eroje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Au'jete mama'ea eremut oree. Ene 'ā eneresage oree— 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe oje'ega.

A'eramū 'ga 'Uwarete 'ga upe oje'ēmaw ire kunumī 'ga remi'urama erawaukaa oree 'gā nupe. Ore 'gā nupe omonorauwe ojeme'yita aipoa kanape'ia ipira'i reewe. A'eramū ore erawau imonou wapyk

ma'e 'gā nupe. ¹² Kwaiwete agawewi 'gā. A'etea 'gā omoyk. Wewegamū 'gā jui.

'Gā jemi'wapaw ire Jejui 'ga 'jau oree nū:

—Pe'je pejewau emyrera rerua imono'oga yrū pype. Pemomy kasi emyera ne— 'jau 'ga oree.

¹³ A'eramū ore arawau emyrera rerua ijaga yrū pype. Tusi yrupemūia ore imatyneema emyera pyu. Aipo kanape'i apopyra sewata.

¹⁴ Jejui 'ga wemi'u me'yita opājē mū. A'eramū aipo resakara 'gā 'jau:

—Jejui 'ga 'ā ome'yi janee. 'Ga te nipo 'ā Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara. Janeremiapesaga 'ga nipo 'ā— 'jau 'gā ajaupe.

¹⁵ A'ere Jejui 'ga 'gā kwaawi ojee. “Je futat 'gā je mogou 'wyririamū”, 'jau 'ga ojeupe. “A'ere je na'awauwe rūi je rekoi 'gā nupe”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga awau ojepe'au ore wi. Ore rejaa peu futat. Ojetee 'ga awau ojeupia ywytyra rupi.

'Y rajape 'arimū Jejui 'ga ataawet

(Mateu 14.22-33; Maku 6.45-52)

¹⁶ Ypytu'nīnauwe Jejui 'ga remimu'eramū ore arawau orojypa ypiauu pe nū. ¹⁷ “Pe'je pejewau 'aw awi Kafanaū pe”, 'jau 'ga oree ai'i. A'erauwe ore arawau aru'aa yaruu pype nū.

—Soo Kafanaū pe 'jau— 'jau ore arajaupe.

A'eramū ore arawau oroyaapa nū. Ypytunimūwe futat ore arawau. A'ere Jejui 'ga nuri ore rupi. ¹⁸ Poje ywytuua 'ua erujewi oree, 'y muorypa ore ree. ¹⁹ Mukuu ore wawa. Siku kilometro ore arawau oroyaapa. Poje ore 'y rypyter ipe arakou Jejui 'ga resaka. Jejui 'ga 'ua akou 'y rajape 'arimū, watau ore katy. 'Ga resakawe ore oropifuakare'emamū. Oreky-jea ore rerekou, ore pifuaka'roka.

—Ma'ja katu nipo kwe kweramū 'ut 'ja?— 'jau ore arajaupe.

²⁰ Aipo ore 'eramū 'ga 'jau oree:

—Pekyje awi je wi. Je tee ojet pē newiri— 'jau Jejui 'ga oree.

²¹ Aipo orojeupe 'gā 'eramū araku'iramū 'ga ree.

—Ere ejua e'aa ore pype— 'jau ore 'ga upe.

Ore pype 'ga 'arauwe yaruua ojekoka erujewi ywy'am are.

Mytuna 'gā Jejui 'ga rekaa

²² Ai'iwe kwe katy opyta ma'e 'gā Jejui 'ga rekaa.

—Kaaruwamū ako majepi tee yara ruwi 'au ai'i. A'ere ako Jejui 'ga remimu'e 'gā erooi ai'i— 'jau 'gā ajaupe. —A'ere nipo 'ā 'ga ma'ja pype katu 'ga oi 'gā newiri ra'e? Nooi 'ga 'gā nupi ai'i. Marupi ajee 'ga oi ra'e ki 'ei?— 'jau 'gā 'ga rekaa. —Ma'ape sipi ajee 'ga oi ra'e?— 'jau 'gā ajaupe.

²³ 'Gā 'ga rekaramū tekotee 'gā 'ua ojekoka ajepaja amunaw awi oyaruu pype. Tiperia 'jaw awi 'gā 'ua owaēma. Kanape'i 'waw ipe 'gā oyaruu mojekoka. Peu futat Jejui 'ga porogytai 'Uwarete 'ga upe ai'i. Oporogytapaw ire Jejui 'ga kanape'i monou 'gā nupe ai'i. ²⁴ 'Gā jekog ire 'yisiga pypewara 'gā 'jau 'gā nupe:

—Nitywi 'ga 'au. 'Ga remiyuwa 'gā nanē nitywi 'au nū— 'jau 'gā 'gā nupe. —Pēyara pype soo 'gā nekaa Kafanaū pe 'jau— 'jau 'gā 'gā nupe.

—Nai'i— 'jau yaruu jara 'gā aipo 'gā nupe.

Kanape'i 'jawewat

²⁵ Ty owajara katy ojekog ire 'gā Jejui 'ga resaka. A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Maran te erejot rai'i, ki Ku'jyp?— 'jau 'gā 'ga upe.

²⁶ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Nepēneapyoi we jeremiapofer are. “Jejui 'ga 'ā Jarejuwarete 'ga remimurera”, pe'je amunipo 'ā jee rai'i, jeremiapofera resag ire rai'i. Kwaiwete

agawewi 'ā jeremiapofera. A'etea 'ā naje rerowiari pejepe. Kaaruwamū ako je kanape'i me'yi pē nupe ai'i, pē mueueka ai'i. Aipo are nipo je rekat pejepe— 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁷—Pēpy'a'wyt kasi pejejemi'u are etee ne. Pēnea'at kasi pejejemi'u are etee ne. Pēnemi'ua pē mueueka 'au etee. A'ere mama'e mū rekoī temi'u 'jawe pē pype. A'ea pē mogy nakwaparimū rūi. Jeje'ega renuw ire pejejemogyau. Jeje'eg are ki pēnea'at pejejemogyau. Janeruwarete 'ga je mut 'au aeremi'u 'jawewara monoukaa pē nupe jee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Ku'jywa 'ga 'ā Jeruwaretea. Opājē mū 'ga 'ā pēnemiapoe'ema apoukari jee, pē nupe je resaukaawamū. “Jejui 'ga jera'yraretea. Je 'ā 'ga mua pē nupe”, 'jau 'ga 'ā pē nupe jee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁸ A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Ma'ja te Ku'jywa 'ga afutat ore iapoa?— 'jau 'gā 'ga upe.

²⁹—Je 'ā 'ga remimurera. A'eramū ki pēē je rerowiaa. A'ea te 'ga amaku'i— 'jau 'ga 'gā nupe aipo 'eramū.

³⁰—Ma'ja te ereapo epājē resaukaa oree? Aipo resakawe taruerowiat ene 'jau— 'jau 'gā 'ga upe. ³¹—Ymā te janepy oi watau amunawe'em ipe rakue. Peu wataaw ipe 'gā kanape'i 'jawewara 'wau rakue, mana 'jawa 'wau rakue. Aipo are 'ga amū ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. “Kanape'i 'ga amut ywag awi 'gā nemi'uramamū rakue”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga janee rakue. Moisesi 'ga aipo kanape'i monou 'gā nupe rakue. Ma'ja te eremut jarejee 'awamū?— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

³² A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—A'jea futat je'ea. NaMoisesi 'ga rūi kanape'i omono 'gā nupe rakue. Jeruwarete 'ga te 'ā amut 'gā nupe rakue. 'Awamū 'ga poromuriweramū kanape'irete 'jawewar are pē nupe. ³³ 'Ga remimurera futat aipoa kanape'i 'jawe-

wara. Ywag awi 'ga 'ga muri ae mogyaukaa nakwaparimū rūi futat— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁴ A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Aipoa emut ekou oree— 'jau 'gā 'ga upe.

³⁵ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Tejeupe je aipo je 'i. Je te 'ā 'ga remimurera. Tejerowiar ire je pē momyau pē mogyau namutat. Je rerowiaaramū pēnekōēai pejejemogyau. Ipy'araypare'ema 'jawe, i'yuweje'ema 'jawe 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁶—“Je resak agawewi 'ā pejepe pejejemogyau. A'etea pēē je rerowiare'ema pejejemogyau”, a'e ako je pē nupe ko.

³⁷ Jeruwarete 'ga je rerowiarukaa 'gā amū nupe. A'eramū nipo 'gā je rerowiaa futat. Namonoī futari je tejerowiaara 'gā amū tejewi. ³⁸ Natejemifutara apou rūi je ruri ywag awi. Temuarera 'ga remifutara apou etee je ruri— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³⁹—A'eramū je tejerowiaara 'gā momoirukare'ema tejerowiar awi. Tejerowiarukaa 'gā nupe. A'eramū je 'gā mū'jāu tywy awi 'gā mowywya 'gā mogyau tejua nū. Aipoa je aapo futat 'ga remifutar imū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁴⁰—Tejerowiaara 'gā juejue nipo je imonou tejemiayuwamū. A'eramū je tejoru'japa tejerowiaara 'gā mowywya 'gā mogyau nakwaparimū warāu rūi. Aipoa Jeruwarete 'ga afutat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁴¹ Aipo 'erauwe judeu 'gā oje'egaiwamū 'ga ree:

—Kuu. “Ywag awi 'urete ma'ea je 'ā. Aeremi'uretea je”, e'i 'ga 'ā janee— 'jau 'gā ajaupe. ⁴²—NaJose 'ga ra'yra rūi te 'ga jepi? Naaiipo rūi te Jejui 'ga ako? 'Ga jara 'gā ore orokwaap. Ma'eramū gatu nipo 'ā 'ga 'i poromū “ywag awi je ruri”, 'jau ekoete?— 'jau 'gā ajaupe.

⁴³ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Au'je ki je ree pejeje'egaiw ire. ⁴⁴ Jeruwarete 'ga te 'gā nupe

je rerowiarukaara. 'Gā etee te je rerowiararū. Tejerowiaara 'gā etee te je amū'ē tywy awi 'gā mogyau nū tejorū'japa— 'jau 'ga 'gā nupe. ⁴⁵—Ymā te Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga ka'arana kwasiari inuga 'ga je'eg are rakue. “Janeruwarete 'ga tamu'e 'gā najuejue etee 'jau”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. —Amu'eramū Jeruwarete 'ga je'ega renupara 'gā juejue je rerowiari. ⁴⁶Nitywi 'ga amū Jeruwarete 'ga resakara 'ga. Je tee te 'ga aesak. 'Ga wi je ruri ikue. A'eramū je 'ga resaka— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁴⁷—A'jea futat je'ea. Tejerowiaara 'gā je amomyau imuesageu imogyau nakwaparimū warāu rūi futat. ⁴⁸Ywag awi te 'ga kanape'i muri pē nupe rakue, a'e je akiko. Je te 'ā aipoa. Je te 'ā amogy pēē nakwaparimū warāu rūi. ⁴⁹Ymā te 'ā pēypya mana 'jawa 'ui akou amunawe'em ipe rakue. A'ere 'ā po 'u re 'gā manūi etee rakue— 'jau 'ga 'gā nupe. ⁵⁰—'Awamū ako Janeruwarete 'ga kanape'irete muri ywag awi ai'i. Aipo 'u re ae namanūi futari. ⁵¹Je te 'ā aipoa kanape'ia. Ywag awi 'ut ma'ea te 'ā je. Je rerowiaara 'gā aipoa kanape'i 'wara 'jawe futat. 'Awamū kanape'i 'waramū pejemogy futat. A'ere je rerowiaara 'gā jemogyi namutat. Aipoa kanape'i 'jawewara jero'oa futat. Tejo'oa tomono pē nupe 'jau, pēnemi'uramamū 'jau. Anure nipo je temanūmū namutat pē mogyukari. Temanūawa 'ara rupi je tejo'oa monoi pē nupe— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁵²Aipo ojeupe 'erauwe judeu 'gā amara'neramū 'ga ree. A'eramū 'gā oje'egayau ajaupe:

—Maran sipo 'ga poromū wo'o muri janee, janeremi'uramamū?— 'jau 'gā ajaupe.

⁵³—A'jea futat je'ea. Jero'o 'ware'emamū nepejemogyi namutat. Jerya nanē nū. Jerya tykuare'emamū

nepejemogyi je pyri. ⁵⁴Jero'oa nipo 'gā amū i'wau, jerya retee. 'Gā etee futat nipo ajemogy a'jea futat. A'eramū je tejorū'japa 'gā mowywya— 'jau 'ga 'gā nupe. ⁵⁵—Jero'oa nipo aeremi'urama a'jea futat jerya retee. ⁵⁶Jero'oa 'gā amū i'wau jerya retee. 'Gā etee futat je rerekou. Je nanē 'gā nerekou nū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁵⁷—Jeruwarete 'ga 'ā okoeteete ma'ea. 'Ga 'ā je mut. 'Ga 'ā je mogou. Nan tee futat je tejo'oa 'wara 'gā mogyi— 'jau 'ga 'gā nupe. ⁵⁸—Koromū kanape'ia. Ywag awi 'ut ma'ea futat. Pēypya 'gā 'ā mana 'jawa a'u akou rakue. A'ere 'ā 'gā manūi etee rakue. Koa kanape'i 'wara 'gā te nipo ajemogyau namutat— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁵⁹Aiporamū futat Jejui 'ga 'gā mu'ei ojee 'gā jatykaaw ipe. Kafanaū pe 'ga 'gā mu'jau.

Jejui 'ga rerowiaara 'gā jemogy

⁶⁰Aipo renupawe Jejui 'ga rewiri oo ma'e 'gā 'jau ajaupe:

—Kuu. Janereapyoa'nei jane aipo are ra'e nū'ū. Nikwaapawi 'ga je'ega ra'e nū'ū. Sirowiar awi nū'ū— 'jau 'gā ajaupe.

⁶¹Noje'egi agawewi 'gā 'ga upe. A'etea Jejui 'ga aipo 'gā 'ea okwaap. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Aipo are nipo pēmara'ne je ree? ⁶²Je te 'ā pēneki'yra. Ma'ja 'jau sipo pēē ywag ipe jejeupira resaka nū? Pe awi futat je ruri— 'jau 'ga 'gā nupe. ⁶³—Janeruwarete 'ga 'Agesagea te pē mogy. Naae rūi ojomogy. Jeje'ega renuw ire te Janeruwarete 'ga 'Agesagea pē monoi 'ga remiayuwamū pē mogyau namutat. ⁶⁴A'ere 'ā naje rerowiari pejepe— 'jau 'ga 'gā nupe.

Jejui 'ga 'gā kwaapa. Ymā we 'ga werowiare'ema 'gā kwaawi akou rakue. A'eramū 'ga ia'wyre'ema 'gā nupe omonoara 'ga kwaapa futat akou.

⁶⁵—Pēē mū jeje'ega rerowiare'emamū pejemogy. A'eramū je 'jau pē nupe akiko:

“Jeruwarete 'ga je rerowiarukaa 'gā amū nupe. 'Gā etee futat nipo je rerowiaa”, 'jau ako je pē nupe ko— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁶⁶A'eramū 'ga rewiri oo ma'e 'gā oporenuwiwere'emamū 'ga je'eg are ojewya 'gā wi kwaiwete. Noou'jawi 'gā 'ga rewiri. ⁶⁷A'eramū Jejui 'ga 'jau wemimu'eramū oree:

—Pēē nanē te pējewyriwet je wi nū?— 'jau 'ga oree.

⁶⁸A'eramū Simāo Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Awỹja rewiri ore arawau nū ki 'ei? Ene tee te 'ā ore mu'e ape ore jemogy are. Eneje'ega rerowiaaramū te 'ā ore mogyi namutat. ⁶⁹Aruerowiar ore ene. Ene kwaaparamū 'ā ore. Ene rerowiaaramū 'ā ore rekoi. “Ga te 'ā Janeruwarete 'ga remimurera. 'Ga te 'ā esageay ma'ea”, aru'e ore enee jepi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

⁷⁰—Amū'ē je pēē 'gā nui, tejemimu'eramū. Tusi 'ā pēē— 'jau Jejui 'ga oree. —A'ere pēē mū mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa peko amū— 'jau 'ga oree.

⁷¹Aipo ore upe 'jau 'ga Judas 'ga upe te 'ga 'i numiamū. Judas 'ga Simāo Iskariote 'ga ra'yra. Judas 'ga Jejui 'ga remimu'ea agawewi. A'etea 'ga Jejui 'ga monou ia'wyre'ema 'gā po pe 'ga jukaukaa 'gā nupe.

Jejui 'ga rewirera 'gā nuerowiari 'ga

7 Anure Jejui 'ga awau watau Garireja ywy pype etee. Judeja ywy pe 'ga awawe'em. “Judeja ywy pewara 'gā ifuwet je juka are”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga peu awawe'em. ²A'ere maraka apoawa upe iwaēmi ja'wyja'wy.^{††} Aipo maraka upe 'gā tapỹi apou oseawamū. A'eramū 'gā 'jau tapỹi

'jawa maraka 'jau jupe. ³A'eramū Jejui 'ga rewirera 'gā 'jau 'ga upe:

—Ere ki ekwapa Judeja ywy pe. A'eramū peuwara 'gā, ene rewiri oo ma'e 'gā netee eneremiapoa resaka 'jau.

⁴Ajaupe ojekwaawukaa ae mama'e apoi ajueape. A'eramū ene ewau aeremiapoe'ema apou 'gā neape, ejesaukaa 'gā nupe— 'jau 'gā 'ga upe, 'ga rerekoemāu.

⁵'Ga rewirera 'gā miamū nuerowiari 'ga. ⁶—Naani. Nowaēmi we je wawa upe.

A'eramū je tewawe'em. A'ere pēē peoarū je renune. ⁷Napē nee rūi Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gā amara'heramū ajemogyau. Je ree tee 'gā mara'heramū. 'Gā tywera je 'ā amome'u 'gā nupe. A'eramū 'gā 'ā oporomutare'emamū je ree— 'jau 'ga wewirera 'gā nupe. ⁸—Pe'je pejewau maraka pe. Nooa'nei je— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁹A'eramū Jejui 'ga opytau peu futat, Garireja ywy pe.

Jejui 'ga awau maraka pe

¹⁰Maraka apoaw ipe wewirera 'gā o re Jejui 'ga awau wewirera 'gā newiri. A'ere 'ga oi jemime, ojetee'i akou 'gā newiri. ¹¹Judeu 'gā 'wyria'ri 'gā Jejui 'ga rekaa. Maraka apoaw ipe 'gā 'ga rekaa ajemogyau.

—Ma'ape te 'ga? Nuri te 'ga ra'e?— 'jau 'gā ajaupe 'ga rekaa.

¹²Kwaiwete 'gā ajamueu Jejui 'ga ree. Amumera 'gā 'jau ajaupe:

—Esage ma'ea futat 'ga— 'jau 'gā ajaupe.

Amumera 'gā:

—O'meramū 'ga 'i. Nia'wyri 'ga. I'me 'ga akou— 'jau etee 'gā ajaupe.

¹³A'ere 'gā nueropori futari oje'ega. 'Gā kyjea 'gā nerekou. 'Wyria'ri awi 'gā kyjei. A'eramū 'gā oje'ega meewere'i etee ajemogyau ajaupe.

^{††}7:2 Jerusareg ipe 'gā maraka wapo jepi. Jerusarega 'upa Judeja ywy pype futat.

¹⁴Majepeja tee 'gā morowykye'ema magwapa maraka apou. Muapyra oser ire, Jejui 'ga awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. A'eramū futat 'ga peuwara 'gā mu'jau. ¹⁵Jejui 'ga je'ega renupawe, judeu 'gā 'wyrīa'ri 'gā opore-sagamū ajemogyau 'ga ree.

—Maran 'ga aipo kwaapa ki 'ei'? No-jemu'euii agawewi te 'ga 'ā 'a'i kūi. A'etea te 'ga 'ā okwaap aipoa a'i kūi— 'jau 'gā ajaupe.

¹⁶A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Nateje'eg are rūi je 'gā mu'jau. Temuarera 'ga je'eg are futat je 'gā mu'ei— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁷—Jarejuwarete 'ga remifutar imū mama'e apoara 'gā te'i 'jau: “A'jea futat. Jarejuwarete 'ga je'eg are futat 'ga ore mu'jau. Noje'eg ekoetei 'ga”, te'i 'gā jee 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ¹⁸—Oje'eg ekoete ma'e 'gā “tajepojeuwukat 'gā nupe”, 'jau 'gā numiamū. A'ere Jarejuwarete 'ga rer imū oje'eg ma'e 'gā nanarūi. “Jarejuwarete 'ga tapojeuwukat 'ga 'gā nupe 'jau”, 'jau 'gā. Aipo 'gā 'ea a'jea futat— 'jau 'ga 'gā nupe. ¹⁹—Ymā te Moisesi 'ga ka'arana kwasiari Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. A'ere nepeenuwi'i futari 'ga je'ega. 'Ga je'ega renuw ire amunipo 'ā pejefuwere'emamū je ree— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁰—Kuu. Mama'eukwaawa aipo ene mu'eukat. Awyja sipo a'eramū ifuwet ene ree?— 'jau ajatyka ma'e 'gā 'ga upe.

²¹⁻²²—Morowykye'ema rupi je aeremiapoe'ema apoi. A'e resakawe 'ā pēē 'jau: “Ma'eramū 'ga nanuara apou morowykye'ema rupi ra'e ki 'ei?” 'jau 'ā pēē. A'ere 'ā pēē nanē futat peapo mama'ea morowykye'ema rupi— 'jau 'ga 'gā nupe. —Ymā te 'ā Moisesi 'ga 'i pē nupe rakue: “Majepeja etee ki morowykye'ema pemagwap. A'ere pejeja'yra 'ga rerawau imojewagukaa”, 'jau 'ga 'ā ikwasiaa inuga rakue. A'eramū

morowykye'ema rupi pejeja'yra 'ar ire iko morowykye'ema rupi pejeja'yra rerawau imojewaka. A'ere naMoisesi 'ga rūi pē mu'e ppy aipo are rakue. Pēypy 'gā na'ne futat pē mu'e aipo are rakue. A'ere Moisesi 'ga 'jau rakue nū. ²³'Ga je'eg imū 'ā pēē pejeja'yra 'ga mojewaka morowykye'ema rupi. Aipo apo re 'ā ma'eramū ajee je ree pēmarane pejejemogyau morowykye'ema rupi kūima'e 'ga amū katu'ogamū?— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ²⁴—Mama'e tywera etee 'ā ereapo ekou, pe'je 'ā jee. Au'je aipo 'e re. Pēneapyo ra'ne ki jeremiapo are. Jeremiapo are pejejeapyo re te mama'e a'jea 'ga wapo, pe'je jee— 'jau 'ga 'gā nupe.

Janeruwarete 'ga remimuret

²⁵Jejui 'ga resaka Jerusareg ipewara 'gā 'jau ajaupe:

—Na'ga ree rūi nipo jane'wyrīara 'gā afuweramū ki sa?— 'jau 'gā ajaupe.

²⁶—Esak 'ga 'ama 'ga porogytaa janee. A'ere 'gā noje'egayi 'ga upe. “Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga futat”, e'i te ra'u 'gā 'ga upe nū?— 'jau 'gā amū ajaupe.

²⁷A'ere amumera 'gā 'i:

—NaJarejuwarete 'ga remimurera rūi 'ga. Nitywi ae amū Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga ruawera kwaapara mū. A'ere jane Jejui 'ga ruawera kwaawi. Garireja wyy awi futat 'ga ruri— 'jau 'gā ajaupe.

²⁸A'ere Jejui 'ga oje'ega momoa 'gā nupe nū. 'Uwarete 'ga mogytaaw ipe akou 'ga oje'ega 'gā nupe:

—A'jea'jea futat sipo je kwaap pejepe? A'jea futat sipo je ruawera pekwaap? Nateje'eg imū rūi je ruri. Temuarera 'ga je'eg imū tee je ruri. 'Ga te 'ā mama'e a'jea etee futat omome'u. A'ere nepekwaawi 'ga. ²⁹'Ga wi futat je ruri. 'Ga futat 'ā je muarera. A'eramū je 'ga kwaapa futat— 'jau 'ga u'ama 'gā nupe.

³⁰ Aipo 'ga 'e 'ga 'amamū 'gā 'ga pyyg are afuweramū numiamū. A'ere 'gā noppygi 'ga. Nowaēmi we 'ga pyykawa upe. A'eramū Janeruwarete 'ga 'ga pyygukare'ema 'gā nupe. ³¹ A'eramū 'gā kwaiwete 'ga rerowiaa. A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—'Au 'ur ire 'ā Janeruwarete 'ga remimurera 'ga aeremiapoe'ema apoi, 'ga pājē resaukaa janee. Jejui 'ga 'ā nanuara wapo jepi. A'eramū 'ga futat 'ga remimurera ra'e— 'jau 'gā ajaupe, Jejui 'ga rerowiaa.

³² Aipo renuw ire fariseu 'gā 'jau mainana 'wyrriara 'gā nupe:

—Soo 'ga pyygukaa jefaruu 'gā nupe 'jau— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'eramū 'gā jefaruu 'gā monou Jejui 'ga pyygukaa numiamū.

³³ A'e pype Jejui 'ga oporogytau akou wenupara 'gā nupe:

—Pē pype je pytaaiwi etee. Anurenure'i je oi tejewya temuarera 'ga pyri nū. ³⁴ A'eramū nipo pēē je rekaa. A'ere nipo naje resagi pejepe. Nepeoa'uweri je waw ipe. Nepekwaawi je wawa piara— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁵ A'eramū judeu 'gā 'wyrriari 'gā 'jau ajaupe:

—Ma'ape te 'gā oi poromū? Ma'ape te jane niesagi 'ga? Judeue'ema 'gā 'wyrarete pe te ra'u 'ga oi nū? Janepytuna 'gā kwasiofera 'gā pyri te ra'u 'ga oi nū?— 'jau 'gā ajaupe. —Judeue'ema pypewara 'gā pyri nū? Judeue'ema 'gā mu'jau te ra'u 'ga oi nū? ³⁶ Maran ajee poromū 'ga 'i ki 'ei: “Naje resagi pejepe”, 'ga 'i ki 'ei. “Nepeoa'uweri je waw ipe”, 'ga 'i ki 'ei— 'jau 'gā ajaupe.

³⁷ Majepeja morowykye'ema poromukuran 'gā maraka apou. Maraka apo maapawa 'ar esagea 'gā nupe. Aipo 'ara rupi Jejui 'ga afu'ama oje'ega momoa 'gā nupe:

—Pē'yuwei te pēē mū? A'eramū pēē 'iyuwei ma'eramū pejejua je

pyri. Mama'ea tomono pē nupe pēnemi'uramamū 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe. ³⁸—Aipo are janeypya ka'arana kwasiari rakue. “Je rerowiaara 'gā pype 'y 'jawewara tujān 'gā wywyterimū 'jau”, 'jau 'gā ikwasiaa Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are rakue— 'jau 'ga 'gā nupe. —Aipo 'y 'jawewara 'gā mu'jaga Janeruwarete 'ga remiayuwamū. A'eramū itykuara 'gā ajemogyau namutat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

³⁹ 'Uwarete 'ga 'Agesage upe 'ga poromū 'jau. A'ere Jejui 'ga 'ga 'Agesage muri werowiaara 'gā nupe, 'gā nerekwaramū. A'ere aipo 'eramū nuri we Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gā nupe. Jejui 'ga nojewyri we 'Uwarete 'ga pyri. A'eramū Jejui 'ga 'ga 'Agesage mure'ema we werowiaara 'gā nupe.

⁴⁰ Aipo renupawe 'gā amū 'jau:

—A'jea futat. 'Ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara ra'e— 'jau 'gā ajaupe.

⁴¹ Amumera 'gā 'jau:

—'Ga 'ā Jarejuwarete 'ga remimurera— 'jau 'gā ajaupe.

A'ere tekotee 'gā 'i ajaupe:

—Garireja ywy awi sipo Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga ruri?— 'jau 'gā ajaupe. ⁴²—Janeypy 'gā 'ā ka'arana okwasiat Jarejuwarete 'ga remimurama 'ga ree rakue: “Davi 'ga juapyrera futat Jarejuwarete 'ga remimurama 'ga. Perēi me nipo 'ga 'ari, Davi 'ga jeupawer ipe”, 'jau 'gā ikwasiaa inuga janee rakue— 'jau 'gā 'gā nupe.

Nokwaawi wejue 'gā Jejui 'ga 'aawera. Perēi me futat 'gā 'ari rakue. A'ere 'gā nokwaawi te 'ga.

⁴³ A'eramū 'gā amū Jejui 'ga rerowiaa. A'ere amumera 'gā nuerowiari 'ga. ⁴⁴ 'Gā amū oporopygiweramū 'ga ree. A'ere 'gā noppygi 'ga.

Judeu 'gã 'wyría'ri 'gã

⁴⁵Ga je'ega renuw ire jefaruu 'gã awau ojewya amuarera 'gã nupe. A'eramũ mainana 'wyríara 'gã 'jau 'gã nupe, fariseu 'gã netee:

—Ma'eramũ te neperuri 'ga oree?— 'jau 'gã 'gã nupe.

⁴⁶A'eramũ 'gã 'jau amuarera 'gã nupe:

—Naruanuwi ore 'ga amũ je'ega 'ga 'jawe jepi— 'jau 'gã awau amuarera 'gã nupe.

⁴⁷—Pěẽ naně nipo 'ga pẽ morytee rai'i nũ? Pě nupe naně nipo 'ga jerowiarukari rai'i nũ?— 'jau 'gã 'gã nupe. ⁴⁸—Fariseuramũ te ore mũ 'ga rowiari ra'e nũ? Jane'wyríari 'gã amũ te werowiat 'ga ra'e nũ?— 'jau 'gã 'gã nupe. —Naani. ⁴⁹Auwara 'gã 'ga werowiat kwaiwete. A'ere 'gã Moisesi 'ga remikwasiarera nokwaawi. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga 'gã momapa etee— 'jau fariseu 'gã jefaruu 'gã nupe.

⁵⁰Aipo 'gã nupe 'e re Nikutemu 'ga oje'ega 'gã nupe. Fariseu 'ga amũ Nikutemu 'ga. Ypytunimũ Jejui 'ga upe oporogyta ma'efera 'ga poromũ. Aipo 'ga 'jau 'gã nupe:

⁵¹—Ymã te Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Naaipo kũima'e 'ga je'ega renupa rũi 'ã 'nia'wyrí 'ga', pe'je ekoete 'ga upe”, 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau Nikutemu 'ga 'gã nupe. —A'eramũ jane 'ga je'ega renupe'emawe “Nia'wyrí 'ga”, 'jawe'em 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁵²—Kuu. Enejekoty'aawa te 'ga? Garireja wyy awi te erejot 'ga 'jawe?— 'jau 'gã aipo 'ga 'eramũ. —Ikwasiaripyrer are ejemu'e. A'eramũ ene ikwaapa. Nuri futari Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara mũ Garireja wyy awi— 'jau etee 'gã Nikutemu 'ga upe.

⁵³Oporogytapaw ire 'gã okwasi'wau awau oje'wyr ipe nũ.

Kũjãmene'ema ěẽ

8 'Gã kwasi'opaw ire Jejui 'ga awau wyytyr ipe. Oriweira 'jaw ipe 'ga awau osea. ²Ai'iwetetewe Jejui 'ga awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. 'Ga serauwe peuwara 'gã 'ua ajatykau 'ga ree. A'eramũ 'ga wapyka 'ũina 'gã mu'jau 'Uwarete 'ga ree. ³'Gã mu'e 'ga renamũ Moisesi 'ga remikwasiarer are moromujara 'gã 'ua fariseu 'gã netee kũjã ěẽ mũ rerua erosou. Omene'em are ěẽ rekoi. A'eramũ 'gã ěẽ pyyka ěẽ rerua ěẽ mafu'amukaa 'gã nowase. ⁴A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Koa kũjã ěẽ oko omene'em are ko. A'eramũ ore ěẽ pyyka ěẽ rerua esaukaa enee, ki Ku'jyp— 'jau 'gã Jejui 'ga upe. ⁵—Ymã te Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga aipo are rakue: “Pejuka ki omene'em are oko ma'ea kũjã”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue. “Ita ki pemomot imonou aipo apoara akag are ijukau”, 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue— 'jau 'gã.

A'eramũ 'gã 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'ja ere te jupe?— 'jau 'gã Jejui 'ga upe.

⁶—Siesak 'ga je'ega amuteea te 'jau. 'Ga je'eg amuteeramũ “nuenuwi 'ga Moisesi 'ga je'egera ra'e”, sa'e 'ga upe 'jau, 'ga mome'wau 'wyríari upe 'jau— 'jau 'gã ajaupe, kũjã ěẽ rerua 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eramũ Jejui 'ga wãäpyramũ 'ũina wyy kwasiaa ofã mũ. ⁷A'ere 'gã nopigi futari aipo 'jau 'ga upe. A'eramũ 'ga 'gã pìge'emamũ wowoworamũ 'gã nee, amã'jau 'gã nee. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Mama'e tywera apoare'emamũ ra'ne pemomot ita ěẽ ree, ěẽ jukau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁸Aipo 'e re 'ga wãäpyramũ nũ. A'eramũ futat 'ga 'ũina wyy kwasiaa ofã mũ nũ. ⁹Aipo ojeupe 'ga 'e re 'ga pyriwara 'gã awau 'ga wi majepeinume.

Sawa'e 'gā na'ne futat awaupap tenune 'ga wi. A'ere kunumīūū 'gā awaupap. A'eramū 'gā ēē rejaā ēē tee'i ēē mu'ama Jejuī 'ga rowase. ¹⁰'Gā o re Jejuī 'ga wowowiramū ēē ree nū, oje'ega ēē upe:

—Ma'ape ajee ene ree ifuwet ma'e 'gā? Nopytai te 'ga amū ra'e?— 'jau 'ga ēē upe.

¹¹—Naani kīī— 'jau ēē 'ga upe.

—Je miamū naereko tyweri ene. Ere ewau. Ereapou'jap kasi mama'e tywera ne— 'jau 'ga ēē upe.

'Ara renyfuga 'jawewat

¹²Aipo re Jejuī 'ga 'jau peuwara 'gā nupe nū:

—Je te 'ā ywy pewaramū pē nupe 'ara renyfuga 'jawewaramū. Sā'ā jane 'ara kujaurauwe mama'e resaga. Nan tee futat je Jarejuwarete 'ga kwaawukaa pē nupe. Jeje'ega renupara 'gā nokoa'uweri ypytunaiwa pype. “Nakwaawi je Jarejuwarete 'ga remifutara”, 'jawe'em. Jeje'ega renupara 'gā Jarejuwarete 'ga remifutara okwaapap. 'Ara kujau pype futat 'gā nekoī— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹³A'eramū fariseu 'gā amū 'jau 'ga upe nū:

—Kuu. Ejee futat nipo ajee ereporogyta. Natekotee 'gā nūi ene mome'u 'awamū oree. Ereje'eg ekoete etee 'ā ekou oree— 'jau etee 'gā 'ga upe.

¹⁴A'eramū Jejuī 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—A'jea futat. Je jemome'ui pē nupe. A'ere je mama'e a'je are tee futat je je'egi. Nepekwaawi futari jeruawera. Je wawa nanē pēē ikwaape'ema nū. A'ere je ikwaawi tejuawera. Tewawa nanē je ikwaapa nū— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁵—Pejuesak 'ā pejejemogyau. Nepejokwaawi futari. A'eramū pēē 'jau ekoete pejejemogyau, “Nenea'wyrī futari”, 'jau ekoete pejejaupe. A'ere je aipo na'ei pē nupe. ¹⁶Aipo 'e re amunipo 'ā a'jea futat je'ea. Najetee rūi amunipo 'ā aipo a'e pē nupe. Jeruwarete 'ga we futat amu-

nipo 'ā aipo e'i pē nupe. Jeruwarete 'ga je muarera— 'jau Jejuī 'ga 'gā nupe. ¹⁷—

Ymā te 'ā 'ga amū ka'arana kwasiari inuga pē nupe rakue: “Mukūja 'gā nipo oje'ega aju'jawe etee futat 'eramū ki sirowiat 'gā”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue.

¹⁸Je 'ā ajemome'u pē nupe. Jeruwa 'ga nanē 'ā je mome'wau pē nupe nū. 'Ga 'ā je muarera— 'jau Jejuī 'ga 'gā nupe 'ūina.

¹⁹—Ma'ape ajee eneruwa 'ga ki 'ei?— 'jau 'gā aipo 'ga 'eramū 'ga upe.

—Naje kwaawi 'ā pejepe. Jeruwa 'ga nanē 'ā pēē ikwaape'ema nū. Je kwaaw ire amunipo 'ā pekwaap 'ga— 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁰Aipoa Jejuī 'ga imome'wau 'Uwarete 'ga mogytaaw ipe 'gā nupe 'gā mu'jau. 'Ga mogytaawa pype ka'aranūū ppykawa 'upa. A'e pype judeu 'gā ka'aranūū monou Jarejuwarete 'ga upe. Aipo pyri Jejuī 'ga 'gā mu'jau 'ūina. 'Ga ppyg are 'gā amū afuweramū numiamū. A'ere nowaēmi we 'ga ppykawa upe. A'eramū 'gā 'ga ppyke'ema.

Jejuī 'ga ojemome'wau 'gā nupe

²¹A'eramū Jejuī 'ga 'jau 'gā nupe:

—Anure nipo je oi 'aw awi. Je rekat nipo pejepe numiamū. A'ere nipo naje resaga'uweri pejepe. Anure nipo peramanū amū pejetywera. A'eramū nipo pēē pejewawe'em je waw ipe— 'jau 'ga 'gā nupe.

²²A'eramū judeu 'gā 'wyrī'ri 'gā 'jau ajaupe:

—Ma'eramū sipo 'ga aipo 'jau nū 'wei? Ma'ape sipo 'ga oi? Ojejuka te ra'u 'ga nū?— 'jau 'gā ajaupe. —Ma'eramū sipo 'ga 'i poromū “Nepeoa'uweri je waw ipe”, 'jau nū 'wei?— 'jau 'gā ajaupe.

²³A'eramū aipo 'gā 'eramū Jejuī 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Pēē 'awa ywy pewara futat. A'ere je na'auwara rūi. Ywag awi je ruri. A'eramū je mama'e tywer are tejea'are'emamū.

²⁴A'eramū je ako aipo 'jau pē nupe ko:

“Peramanũ nipo pejetywera”, 'jau je ako pẽ nupe ko. Ajemome'u je ako pẽ nupe ko. Je rerowiare'ema peramanũ futat pejetywera— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁵—Ma'jaramũ ene ki 'ei?— 'jau 'gã 'ga upe.

—Ymã we te ako je jemome'ui pẽ nupe ikue. Aipo je'ea a'jea futat. ²⁶Pẽnekoarũ'e'ema pẽ nupe imome'u re amunipo 'ã je a'jea futat imome'wau pẽ nupe, “Nepẽa'wyrri futari te 'ã”, 'jau amunipo 'ã je pẽ nupe. Je muarera 'ga mama'e a'jea tee omome'u. Tejeupe 'ga remimome'ufera etee te je amome'u ywy pewaramũ pẽ nupe— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁷'Uwarete 'ga upe 'ga 'i, “Je muarera 'ga”, 'jau. A'ere 'gã naeapyoi 'ga je'eg are aipo 'ga 'eramũ. ²⁸A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Je 'ã pẽneki'yra. 'Ypeywar are je mu'am ire nipo pẽneapyo je ree. “A'jea futat 'ga 'i. Janeruwarete 'ga je muarera, 'ga 'i rai'i”, 'jau nipo pẽ jee. “A'jea futat 'ga nuapoi mama'ea oje'eg imũ etee futat. 'Uwarete 'ga omu'e are futat 'ga jane mu'ei rai'i”, 'jau nipo pẽ jee— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. ²⁹—Je muarera 'ga ako je pyri etee futat namutamutat. 'Ga muorypawa etee je mama'e apou jepi. A'eramũ 'ga akou je pyri etee futat— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁰Aipo 'ga 'e 'ga renamũ kwaiwete 'gã 'ga rerowiaa.

Abraão 'ga juapyret

³¹A'eramũ Jejui 'ga 'jau werowiaara 'gã nupe:

—Jeje'ega rerowiar ire pẽ jere'miyauwa futat. ³²A'jea futat je Jarejuwarete 'ga mome'ui. Aipoa jeje'ega renuparamũ pẽ na'wyrriara tywera remiyauwa 'jawe rui pejemogy— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe. —Sã'ã 'wyrriara tywera wemiyauwa rereko tyweretea. Aipo 'wyrriara remiyauwa 'jawe 'ã

pejemogy rakue. A'ere a'jea futat je 'i Jarejuwarete 'ga ree. Aipo kwaaw ire pejejemũ'jau pejejemogyau aipoa 'wyrriara tywera remiyauwa 'gã nui— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

³³A'eramũ 'gã 'jau 'ga upe:

—Ma'eramũ te aipo ere oree ki 'ei? Na'wyrriara tywera remiyauwa rui ore. Ore 'ã Abraão 'ga juapyrera te. Na'gã amũ nemifaja rui 'ã ore arajemogy— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁴A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—A'jea futat je'ea. Mama'e tywera apoara 'gã juejue mama'e tywera remifaja futat. 'Gã tywera 'gã nerekou.

³⁵Wemifutar imũ nipo 'gã 'wyrriara 'ga wemifaja 'gã monou ojewi. A'ere nipo aipoa 'wyrriara 'ga wa'yra 'ga nomonoi futari ojewi. ³⁶Je te 'ã Jarejuwarete 'ga ra'yraretea futat. Pẽ katu'og ire je pẽ mũ'ei mama'e tywera apoara 'gã nui. A'eramũ te nipo pejetywer awi pẽneatee— 'jau 'ga 'gã nupe. ³⁷—Abraão 'ga juapyreramũ pẽ numiamũ. A'etea 'ã je juka are pẽfuewet. Nepefutari jeje'ega.

³⁸Tejeupe tejuwa 'ga remimome'ua tee je 'ã amome'u pẽ nupe. A'etea 'ã mama'e apou pejejuwa pejemue'awer imũ etee rai'i— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁹A'eramũ 'gã 'jau:

—Abraão 'ga juapyreramũ ore— 'jau 'gã 'ga upe.

—Abraão 'ga juapyreramũ ore 'e re amunipo 'ã mama'e esagea te peapo 'ga 'jawe. ⁴⁰Pejeporojukawere'emamũ amunipo 'ã je ree. Tejeupe Tejuwarete 'ga remimome'ua te je amome'u pẽ nupe. A'jea futat aipoa. A'ere 'ã pẽporojukawet etee je ree. Nanarui Abraão 'ga iapoi rakue. ⁴¹Pejejuwa 'jawe futat pẽ mama'ea peapo— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Ku'jywa 'ga tee futat oreruwaretea. Ore futat 'ga ra'yraretea— 'jau 'gã 'ga upe.

⁴²A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Ku'jywa 'ga oreruwaretea 'e re amunipo 'ā pēporomutat je ree. Ku'jywa 'ga 'wyr awi futat je ruri. Nateje'eg imū rūi je ruri 'au ywy pe. 'Ga je'eg imū etee je ruri. 'Ga futat je muri ikue— 'jau 'ga 'gā nupe. ⁴³—Ma'eramū sipo ajee nepēneapyoi jeje'eg are? Nepēporenuwiweri 'ā ee. A'eramū pēē pejejeapyoe'emamū jeje'eg are. ⁴⁴Mama'eukwaawa 'wyrara ra'yra futat pēē. A'eramū pēē emifutar are etee pejejaruapoweramū pejejemogyau. Ywya Janeruwarete 'ga iapo ypy ypyrauwe mama'eukwaawa 'wyrara oporojuka ma'e futat. Nuenowi futari mama'e a'jea. Mama'e a'jea miamū futat nafutari. Wemifutar imū etee futat 'e'i. I'me ma'ea futat. A'eramū emiayuwa nanē i'jawe etee futat o'meramū— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁴⁵—A'eramū pēē i'me are etee pejejaruenuwiweramū. A'eramū pēē a'eramū je rerowiare'ema pejejemogyau. Mama'e a'jea etee je 'ā omome'u numiamū. ⁴⁶Awŷja te jeremiapo a'wyre'ema wesak? Nitywi futari 'ga amū. Naapoi futari je mama'e tywera. Mama'e a'jea etee te je amome'u. Ma'eramū sipo pēē je rerowiare'ema?— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁴⁷—Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gā wenup katu katu 'ga je'ega. A'ere pēē na'ga remiayuwa rūi. A'eramū pēē 'ga je'ega renupe'ema— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Jejui 'ga ojemome'wau 'gā nupe

⁴⁸A'eramū judeu 'gā 'jau:

—A'jea futat ore 'i. “Mama'eukwaawa 'ga wereko opir are”, ore 'i enee jepi 'ja. Esak ene je'eg ekoetea ene rekoa. “Nia'wyr 'ga. Samari ywy pewara nipo 'ga”, 'jau ore enee jepi— 'jau 'gā 'ga upe.

⁴⁹Aipo 'gā 'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Narekoi je mama'eukwaawa tepir are. Tejuwarete 'ga tee je amuoryp tekou. A'ere 'ā nepēporomutari je ree—

'jau 'ga 'gā nupe. ⁵⁰—Peje'eg esage ki je ree, na'ea'uweri je pē nupe. A'ere Jeruwarete 'ga je ree pēporomutara futari. “Nepēa'wyr pēē”, 'jau nipo 'ga je ree iporomutare'ema 'gā nupe. ⁵¹A'jea futat je 'i. Jeje'ega renupara 'gā amanūme'em futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁵²—Kuu. 'Awamū taetu ore “mama'eukwaawa 'ga wereko”, ore 'i enee ki 'ei. Ymāwarera 'gā amanū futat rakue kūi. Abraão 'ga miamū amanūmū rakue. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā 'jau amanūmū rakue kūi. Ma'eramū sipo aipo ere ore, “Jeje'ega renupara 'gā namanūi futari”, ere ekoete ore a'i kūi— 'jau 'gā 'ga upe. ⁵³—Janeypy 'ga, Abraão 'ga amanū futat rakue. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā 'jau amanūmū rakue. “Je te eteete ma'e 'gā aapyraap”, ere te ra'u ekou nū?— 'jau 'gā 'ga upe. —Ma'jaramū sipo je rekoi 'jau ene 'ū?— 'jau 'gā 'ga upe.

⁵⁴Aipo 'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—“Je te 'ā aereteretea”, je 'e re taetu amunipo 'ā aipo pe'je. A'ere 'ā je natejee rūi agawewi je jerowiaraiwi. Jeruwarete 'ga 'ā aipo 'e'i jee. Pēē 'ā “Janeruwaretea 'ga” pe'je futatee Jeruwarete 'ga upe. ⁵⁵Nepekwaawi agawewi 'ga 'ā. A'etea 'ā pēē “ore 'ga ra'yra”, pe'je futatee. A'ere je a'jea futat je 'i: “Je akwaap futat 'ga”, 'jau. “Nakwaawi je 'ga” je 'e re amunipo 'ā je nanē je'meramū pēē 'jawe nū. A'ere je 'ga kwaawi. 'Ga je'ega renupa je 'ā tekou. ⁵⁶Abraão 'ga 'ā oporesagiweramū je rur are rakue. A'eramū 'ga je rura resakawe aku'iramū akou ikue— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁵⁷A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Neremagwawi we agawewi 'ā sīk-wēta kwara. Maran sipo ene a'eramū Abraão 'ga resaka? Ymā te 'ga manūi rakue!— 'jau 'gā 'ga upe.

⁵⁸—A'jea futat je 'i. Abraão 'ga 'are'emauwe je rekoi ikue—'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁵⁹Aipo ojeupe 'eramū 'gā itauu pyyka 'ga ree.

—Sijuka 'ga 'jau—'jau 'gā ajaupe. —“Jarejuwarete 'ga 'jawe je rekoi”, e'i 'ga janee ra'e—'jau 'gā ajaupe. —Sijuka 'ga 'jau—'jau 'gā ajaupe.

A'ere Jejui 'ga jemimi 'gā nui, awau uēma 'gā nui, Jarejuwarete 'ga mogy-taaw awi.

Eae'ema 'ga

9 Pe rupi aruatau arawau Jejui 'ga eae'ema 'ga resaka. U'aa ypy we futat aipo 'ga weae'emamū u'aa rakue. Ka'aranūū renūina 'ūina peyse pe 'gā nupe. ²'Ga resakawe ore 'jau Jejui 'ga upe:

—Awŷja tywera sipo 'ga namamā'ēukari? 'Ga tywera te 'ga namamā'ēukari? 'Ga jara 'gā tywera te ra'u nū?—'jau ore 'ga upe.

³—Naani. Na'ga jara 'gā tywera rūi 'ga namamā'ēukari. Na'ga tywera rūi nanē nū. Jarejuwarete 'ga pājē resaukaawamū te 'ga naeai—'jau 'ga oree. ⁴—Sā'ā jane porowykya 'arimū etee. Ypytunai-wauwe jareporowykyawe'em. Nan tee futat jane porowykyi temuarera 'ga upe jarejemogywe. Jaremanū re jane ni-porowykyu'jawī 'ga upe—'jau Jejui 'ga oree. ⁵—Ywy pe tekou je 'ara 'jawe futat. 'Arimū etee te jane mama'e resagi. A'eramū 'ā jane mama'e kwaapa. Nan tee futat je Tejuwarete 'ga kwaawukari pē nupe—'jau Jejui 'ga oree.

⁶Aipo 'e re 'ga onymuna ywyu imajakuanana 'yi are. Weny are imajakuanan ire 'ga imonou 'ga ropepir are. ⁷'Ga ropepir are imono re 'ga 'ga monoukaa 'ga mojawaejukaa 'ymua'wi pe, *Siloe* 'jaw ipe. (Oje'eg imū 'gā 'i *Siloe*. *Siloe* 'ea imuripyrera 'ea futat poromū.)

A'eramū eae'ema 'ga awau peu ojawaeita jui. Ojawaeita ypy we 'ga mama'e resaka katu katu. Ojekatu'okawe 'ga awau ojewya oje'wyr ipe nū. ⁸'Ga resakawe 'ga pyriwara 'gā 'jau ajaupe:

—Kuu. Najane upe ka'aranūū renūinarera 'ga rūi nipo kweramū ra'e ki sa?—'jau 'gā ajaupe.

⁹Gā amū 'jau ajaupe:

—'Ga futat kūi—'jau 'gā ajaupe.

A'ere amumera 'gā 'i ajaupe:

—Tee nū'ū. Naani nū'ū. 'Ga 'jawewara 'ga te nū'ū—'jau etee 'gā 'ga upe.

A'eramū eae'emera 'ga 'jau:

—Je futat. Ka'aranūū renūinareramū futat je rekoi—'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁰—A'eramū ene maran mama'e resaka 'awamū ki 'ei?—'jau 'gā 'ga upe.

¹¹—Tee. Kūiima'e 'ga amū te 'ut je resaka ko nū'ū, Jejui 'jawa 'ga ko nū'ū. Onymuna ywyu ko. A'ere 'ga imajakuanana 'yi are ko. A'ere 'ga imonoi jeropepir are ko. A'ere 'ga 'jau jee ko: “Ekwap ejowaeita Siloe 'jaw ipe”, 'jau 'ga jee ko. A'eramū je tewau peu tejowaeita ko. A'eramū je 'agamū mama'e resaka katu katu tekou—'jau 'ga 'gā nupe imome'wau.

¹²Aipo 'ga 'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Ma'ape ajee 'ga ki 'ei?

—Tee. Ma'ape katu nipo 'ga rekoi? Nakwaawi je 'ga rekoa nū'ū—'jau 'ga 'gā nupe.

¹³A'eramū 'gā eae'emera 'ga rerawau fariseu 'gā nupe. ¹⁴Morowykye'ema rupi Jejui 'ga 'yja mo'omi weny pyu imonou 'ga ropepir are ra'e. A'eramū 'ga 'agamū amā'jāu ra'e. A'eramū 'gā 'ga rerawau 'gā nupe.

¹⁵A'eramū fariseu 'gā 'jau 'ga upe:

—Maran te eremā'ē ra'e?

—Tee. Kūiima'e 'ga amū tujururua omono jeropepir are ko nū'ū. A'ere je tewau tejowaeita jui 'y pyu ko. A'eramū

je 'agamū mama'e resaka tekou nū— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁶ A'eramū fariseu 'gā amū 'jau 'ga upe:

—NaJarejuwarete 'ga rerowiaara 'ga rūi te aje ra'e. Nuenuwi futari 'ga Moisesi 'ga remikwasiarera ra'e. Sā'ā 'ga morowykye'ema rupi 'ga mamā'ēukara ra'e. Enuw ire amunipo 'ā 'ga namamā'ēukari 'ga morowykye'ema rupi— 'jau 'gā ajaupe 'upa.

A'ere amumera 'gā fariseu 'gā 'i:

—Tee. Namama'e tywera apoara rūi 'ga. Itywet ma'eramū ae nuapoi futari nanuara— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā aipo 'eramū ajamueu 'ga ree.

¹⁷ A'eramū 'gā 'jau imamā'ēpyrera 'ga upe nū:

—“Je katu'ok 'ga”, ere 'ā oree. Maran te eremome'u 'ga 'awamū oree nū?— 'jau 'gā 'ga upe.

—Tee. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga amū futat nipo nū'ū— 'jau etee 'ga 'gā nupe.

¹⁸ A'ere judeu 'gā 'wyriri 'gā nuerowiari 'ga.

—A'jea futat sipo 'ga 'ari weae'emamū rakue?— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'eramū 'gā eae'emera 'ga jara 'gā nerurukaa, 'gā moporogytaukaa ojeupe.

¹⁹ 'Ga jara 'gā nurauwe 'gā 'jau 'gā nupe:

—Pēna'yra te 'ga? A'jea te 'ga naeai u'aa iypy we futat rakue?— 'jau 'gā oporonupa 'ga ree. —Maran ajee 'awamū 'ga mā'ēi akou?— 'jau 'gā 'ga jara 'gā nupe.

²⁰—A'jea futat 'ga orera'yra. A'jea futat 'ga 'ari weae'emamū ikue. ²¹ A'ere ore norokwaawi 'ga mā'ēawera. 'Ga mamā'ēara 'ga nanē ore ikwaape'ema nū— 'jau 'ga jara 'gā 'gā nupe. —Pe'je pēē futat pejepronupa ee 'ga upe. Nakunumia rūi te 'ga 'ā. A'eramū 'ga futat imome'wau pē nupe— 'jau 'ga jara 'gā 'gā nupe.

²² 'Ga jara 'gā kyjea 'gā nerekou, aipo 'gā mu'eukaa 'gā nupe. 'Wyriri 'gā nui 'gā okyjau akou. “Je'jui 'ga Jarejuwarete 'ga remimurera futat 'jara 'gā simū'ē jarejatykaaw awi 'jau”, 'jau 'wyriri 'gā ajaupe 'upa rai'i. “Pejoru'jap futat kasi pejesou ne, 'jau jane 'gā nupe”, 'jau 'gā ajaupe 'upa rai'i. ²³ A'eramū 'gā okyjau 'gā nui. A'eramū 'ga jara 'gā 'jau 'gā nupe: “Nakunumia rūi futat 'ga 'awamū. A'eramū 'ga futat imome'wau pē nupe”, 'jau 'ga jara 'gā.

²⁴ A'eramū fariseu 'gā eae'emera 'ga renūina nū:

—“Janeruwarete 'ga rowase je 'ami. A'eramū je mama'e a'jea etee imome'wau pē nupe”, ere ki oree— 'jau 'gā 'ga upe. —Ene mamā'ēara 'ga itywet ma'ea ra'e. Aipoa ore orokwaap— 'jau 'gā 'ga upe.

²⁵—Tee. Nakwaawi je. Itywet ma'ea futat nipo 'ga ra'e? Nakwaawi je. A'jea futat ako je najereai ikue. A'ere je 'ā 'awamū mama'ea resagi tekou— 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁶ A'eramū 'gā 'jau nū:

—Maran 'ga ene rerekou ra'e ki 'ei? Maran te 'ga ene mamā'ēi ra'e?— 'jau 'gā 'ga upe.

²⁷—Amome'u futat te ako je pē nupe ko. A'ere ako nepēparuerowiariw-eri etee jeje'eg are ko. Ma'eramū sipo je imome'wau'japa pē nupe nū? Pēfuewet te ra'u pēē nanē pejemogyau 'ga remi-ayuwamū nū?— 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁸—Kuu. Ene'me awi kūi. Ene tee futat 'ga remiayuwamū eko. Ore 'ā Moisesi 'ga je'egera renupararetea te— 'jau 'gā amara'neramū 'ga ree. ²⁹—Janeruwarete 'ga oje'ega Moisesi 'ga upe rakue. A'ea ore orokwaap. A'ere ore aipo 'ga norokwaawi. 'Ga muarera nanē ore ikwaape'ema nū— 'jau 'gā 'ga upe.

³⁰—Kuu. Nepekwaawi nipo ajee 'ga. 'Ga muarera nanē nepekwaawi ra'e nū. A'ere 'ga je mamā'ēi ko nū'ū— 'jau 'ga 'gā nupe. ³¹—Ojeupe itywet ma'e

'gā porogytaramū Janeruwarete 'ga nuenuwi. Aipoa 'ā jane sikwaap. A'ere 'ga werowiaara 'gā je'ega renuwi. Afutaara 'gā je'ega nanē 'ga enupa nū. ³²Ywy apo ppy we “'ga amū u'ar ppy we eae'ema 'ga mamā'ēi” 'ea jane nienuwi jepi. ³³Jarejuwarete 'ga je'eg imū iapoe'em ire nupaorūi ae remiapoe'ema— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁴—U'aa ppy we itywet ma'eramū nipo aea jamu'ei mama'e are ki sa?— 'jau 'gā 'ga upe, amara'neramū 'ga ree.

A'eramū 'gā 'ga muēma ajatykaaw awi.

—Ere eēma 'aw awi. Erejoru'jap kasi esou 'au ne— 'jau 'gā 'ga upe.

³⁵A'ere Jejui 'ga 'ga rera renuwi. “Eneremimamā'ēfera 'ga 'gā amuēm ajatykaaw awi” 'e renupa. A'eramū Jejui 'ga 'ga rekaa. 'Ga resakawe Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga te ererowiat ekou?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

³⁶—Awŷja te 'ga? 'Ga ree jeparurowiariweramū tekou— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

³⁷A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—'Awamū futat te 'ā ereesak 'ga 'ama. 'Ga je'ega nanē 'ā ene enupa nū. Je futat 'awamū oje'eg te'ama enee. Je te 'ā 'ga remimurera— 'jau 'ga 'ga upe.

³⁸—Arowiat je ene, ki Ku'jyp. Ene 'ā jejararetea— 'jau 'ga wapyka 'ūina wenupy'āu 'ga rowase.

³⁹A'eramū Jejui 'ga oje'ega 'gā nupe nū:

—Ywy pe je ruri Jarejuwarete 'ga kwaapara 'gā mojo'oka 'ga ree iporokwaawiwere'ema 'gā nui. Pēē 'ā pekwaaw'i 'ga. A'eramū je 'ga kwaawukaa pē nupe tejua. A'ere amumera 'gā o'meramū te 'ga 'i. “Akwaap futat je Jarejuwarete 'ga”, 'jau futatee 'gā 'ā. A'ere 'gā niporokwaawiweri 'ga ree. A'eramū je 'gā mogyau eae'ema 'jawe futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁴⁰Aipo renupa fariseu 'gā amū 'jau 'ga upe:

—Ore upe te poromū ere? Norereai nipo ore arajemogyau enee?— 'jau 'gā 'ga upe.

⁴¹A'eramū Jejui 'ga 'jau nū:

—Pejejae'em ire amunipo 'ā nepejekwai te pejemogyau. A'ere 'ā “Orerea futat ore”, pe'je. “Jarejuwarete 'ga ore orokwaap futat”, pe'je 'ā. A'ere aipo pe'je ekoete te. Nepekwaawi Jarejuwarete 'ga. A'eramū pēē aipo ppy pejejeupi te futat pejekwau pejemogyau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Weymaw are omaenun ma'e 'ga 'jawewat

10¹⁻²A'eramū Jejui 'ga mama'e mū mome'wau 'gā nupe 'gā mu'jau ojee:

—Sā'ā karupa'mī a'gwara 'gā kaaruwamū erura ijaga ukaja pype. A'eramū 'ga amū akou peu ppytunimū iarūmū 'miara mara'ne awi. Muna'yw awi 'jau 'ga akou omaenuna ee. Ia'gwara 'gā osou iosoma kwara rupi etee futat. Okwara rupi ise'ema 'gā ose ekoete futat. Iosoma 'arimū awau osou amunarūmū karupa'mī are— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau. ³—Ai'iwetetewe karupa'mī jara 'gā 'ua ojewya ukai pe nū. A'eramū karupa'mī raarana 'ga 'ua okwara rawopytymo'woka jupe. Ose re ijara 'gā weymawa renūina. 'Ga reymawa 'ga je'ega kwaapa. A'eramū futat 'ga je'ega kwaapara etee futat 'ua 'ga repejana. ⁴Weymawa renū'ē re 'ga awau enune. A'eramū 'ga reymawa awau 'ga rewiri. Awau 'ga oporogytau weymawa upe. A'eramū 'ga je'ega kwaapara etee awau 'ga rewiri. ⁵'Ga rewiri etee futat ajemogyau. Tekotee 'ga amū wenūjamū 'ure'ema 'ga repejana. 'Ga je'ega kwaape'ema. A'eramū awau okwasi'wasi'wau 'ga wi— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe imome'wau.

⁶Aipo ojeupe 'ga 'eramū 'gā weapyoe'emamū 'ga je'eg are.

⁷A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—A'jea futat je'ea. Wosoma kwara rupi etee te karupa'mīa oi osou wosoma pype. A'eramū je karupa'mī osoma kwara 'jawewara futat. Je rupi etee te ywy pewara 'gā oi osou Jarejuwarete 'ga rupaw ipe. Je rerowiaara 'gā etee te ajemogy Jarejuwarete 'ga remiayuwamū—'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁸—Je renunewe 'ut ma'efera 'gā 'ā e'i pē nupe rakue: “Ore Jarejuwarete 'ga remimurera”, 'jau futatee 'gā pē nupe rakue. O'meramū te 'gā 'i rakue. Muna'ywa 'jawewara 'gā futat poromū. A'ere Janeruwarete 'ga remiayuya 'gā nuenuwi 'gā je'ega rakue—'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁹—Iosoma kwara 'jawe je reko. A'eramū pēē pejejararūmū 'jau jee: “Too ene rupi Jarejuwarete 'ga rupaw ipe 'jau”, 'javarū jee—'jau 'ga 'gā nupe. —Tejeupe aipo 'eramū je 'gā mogyi Jarejuwarete 'ga remiayuwamū. A'eramū je 'gā mopy'ata'wau, 'gā a'gwau 'jau. A'eramū 'gā opy'a'wyre'emamū ajemogyau. ¹⁰Muna'ywa 'jawewara Janeruwarete 'ga remiayuya opyik, imomapa. A'ere je nanarūi. Jarejuwarete 'ga kwaawukaa te je ruri pē nupe. Pē mogyau nakwaparimū rūi je ruri, pē mopy'ata'wau pē mogyau—'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹¹—Wyra jara 'ga ojejukau esage weymaw are. 'Miara mara'ne ruramū 'ga weymawa a'gwau jui. A'eramū je weymaw are ipojejuka esage ma'e 'gā 'jawe. Tejemaiyuwa 'gā je ia'gwau mama'e tywer awi. Temanūmū 'gā nekwawer ipe. A'eramū 'gā amanūarūme'em ojeupe—'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ¹²⁻¹³—Tekotee 'gā omepyrāmū etee omaenuna ajueymaw are. A'ere na'gā neymawa rūi karupa'mīa. A'eramū 'gā 'miara mara'nea jupe turamū ujāna etee awau

jui, karupa'mī reja a jupe. Najemuaēmi 'gā ee. Na'gā ma'e arūi. A'eramū 'gā ia'gwawe'em. A'eramū 'miara 'ua karupa'mīa mū pyyka, ipytuna mokwasi'wasi'wau ajau—'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ¹⁴⁻¹⁵—A'ere je naaipo 'jawe rūi. Je 'ā karupa'mī are ipojejuka esage ma'e 'jawewara te. Sā'ā Jeruwarete 'ga je kwaawa. Je nanē 'ā 'ga kwaapa nū. Nan tee futat je tejemaiyuwa 'gā kwaawi. 'Gā nanē 'ā je kwaapa nū. Anure nipo je manūi 'gā nupe. ¹⁶A'eramū nipo tekotee 'gā nanē jeremaiyuwamū ajemogyau nū. Najudeu arūi 'gā. A'ere je te je jerowiarukari 'gā nupe. A'eramū nipo 'gā ajemogyau jeremaiyuwamū. Teje'ega 'gā enuw ire nipo je 'gā nerua 'gā mojoyypeukaa ajuee. A'eramū nipo majepi tee 'ga jara 'gā nee ojejuka ma'ea—'jau Jejui 'ga 'gā nupe, 'gā mu'jau ojee.

¹⁷—Je te nipo 'ā ajejukaukat 'gā nupe. A'ere je temanū re je ferawi etee nū. A'eramū nipo Jeruwarete 'ga oporomutaramū nanimenime je ree. ¹⁸'Gā nupe tejejukaukare'em ire amunipo 'ā nitywi futari je jukaara 'ga amū. A'ere je 'gā tejukaa futari. Tejejukaukaa nipo je 'gā nupe Tejuwarete 'ga remifutar imū etee futat. Teferawa nanē je afutat nū. Ymā te Jeruwarete 'ga 'i jee ikue: “Ere ewau ejejukaukaa 'gā nupe. Ene manū re je ene moferawi etee nū”, 'jau Jeruwarete 'ga jee ikue. A'eramū je tejua tejejukaukaa 'gā nupe—'jau Jejui 'ga 'gā nupe 'gā mu'jau ojee.

¹⁹Aipo renuw ire peuwara 'gā ajamueu 'ga je'eg are. ²⁰—Mama'eukwaawa nipo 'ga 'ā wereko—'jau 'gā ajaupe. —Mama'eukwaawa nipo 'ā 'ga amoje'egukat ite'at ma'e 'jawe janee kūi. Ma'eramū sipo ajee pēporenuwiwet 'ga je'eg are pejejupa?—'jau 'gā ajaupe.

²¹A'ere amumera 'gā 'i:

—Nanarūi mama'eukwaawa rerekwara 'gā je'egi. Ae mamā'ē sipo mama'eukwaawa? Nana'uweri— 'jau 'gā ajaupe, ajamueu 'ga ree.

Judeu 'gā nuerowiari futari 'ga

²²⁻²³ Anure Jejui 'ga awau Jerusareg ipe nū. Janeruwarete 'ga mogytaawa 'ogeikwara pakuja 'wyr ipe 'ga akou, Sarumāu 'ga ma'ea 'jawa 'wyr ipe 'ga akou. Judeu 'gā maraka wapo Jerusareg ipe rakue. Ymā te 'gā ypy 'gā Jarejuwarete 'ga mogytaawa apoi rakue. Iapopaw ire 'gā 'jau “Agamū ene mogytaawa, ki Ku'jyp”, 'jau 'gā Jarejuwarete 'ga upe rakue. A'eramū 'gā maraka apou aipo are wea'awamū. 'Ara ro'ysagūū rupi 'gā aipoa maraka apou wea'awamū. ²⁴ Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe Jejui 'ga rekoramū, kwaiwete 'gā ajatykau 'ga ree. A'eramū 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—Maranime te erejemome'u ore? Ene futat te Jarejuwarete 'ga remimureramū ereko?— 'jau 'gā 'ga upe.

²⁵ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ajemome'u futat ako je pē nupe ko. A'ere ako naje rerowiari etee pejepe ko— 'jau 'ga 'gā nupe. —Tejuwarete 'ga je'eg imū 'ā je mama'e apou tekou. Kwaiwete je 'ā 'gā katu'ogi tekou. Aipoa amunipo 'ā je kwaawukat pē nupe. ²⁶ A'ere 'ā naje rerowiari etee pejepe. Najeremiyuwa rūi tāmējē 'ā pēē. A'eramū pēē je rerowiare'ema futat pejejemogyau. ²⁷ Jeremiyuwa 'gā wenup jeje'ega. Okwaap je tejemiyuwa 'gā. A'eramū 'gā je rerowiaa. ²⁸ Gā te je amogy namutat. A'eramū nipo je anure 'gā nerawau Tejuwarete 'ga pyri. Nitywi futari 'ga amū je wi 'gā pojekaara 'gā— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ²⁹ —Jeruwarete 'ga 'ā pājēeteeta. 'Ga te 'ā opājēa amut jee. A'eramū 'gā amū je wi jeremiyuwa 'gā pojekawe'em futat. ³⁰ Je te 'ā Tejuwarete 'ga 'jawewara. Majepe tee ako ma'e 'jawe ore rekoi— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

³¹ Aipo ojeupe 'ga 'eramū, 'gā ita pyyka 'ga ree.

—Simono imomoa 'ga ree 'jau— 'jau numiamū.

³² A'ere Jejui 'ga 'i 'gā nupe:

—Mama'e esagea etee te je 'ā aapo tekou kwaiwete. Tejuwarete 'ga je'eg imū je iapoi. Maranuara jeporowyky are te je juka are pēfuewet?— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

³³ —Naani. Naeneremiapofer are rūi orefueweramū ene ree. Janeruwarete 'ga te 'ā erekurap ekou. A'eramū ore oroporojukaweramū ene ree— 'jau 'gā 'ga upe. —Kūima'e teea te ene. A'ere 'ā ene “Je Jarejuwarete 'ga 'jawewara”, ere ore. Aipo ene'ea 'ga kurapara te ereko— 'jau 'gā Jejui 'ga upe amara'neramū 'ga ree.

³⁴ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ymā te 'ā pēypy 'gā ka'arana kwasiari Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. “Pēē 'ā Ku'jywa 'ga 'jawewara”, 'jau 'ga 'ā 'gā nupe rakue. Aipo ojeupe 'ga 'e are 'gā ka'arana kwasiaa inuga rakue. ³⁵ Ni'mei futari Janeruwarete 'ga. A'eramū 'ga je'ega rerekwara ka'arana nanē o'me'emamū nū. Aipoa 'ā jane sikwaap. A'eramū 'ga a'jea futat aipo 'jau 'gā nupe rakue. ³⁶ Ma'eramū sipo ajee je aipo 'jawarū'em pē nupe, “Je 'ā Ku'jywa 'ga ra'ya”, 'jawarū'em pē nupe? Maran sipo je a'eramū aipo 'eramū 'ga ago'wau tekou? 'Ga te 'ā je mut ywy pe ikue— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³⁷ —Tejuwa 'ga porowykya je iapoe'emamū kasi je rerowiat pejepe ne. ³⁸ A'ere ki 'ga remiapoa je iapo re je rerowiat pejepe. Je rerowiare'emamū miamū ki jeremiapoa perowiat. A'eramū nipo pēē ore kwaapa. Tejuwarete 'ga rewiri etee futat je rekoi. 'Ga nanē akou je rewiri etee futat nū. Norojepe'ai futari ore arajau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

³⁹ Aipo 'e are 'gā 'ga pyyg are afueweramū nū. A'ere 'ga jepe'ai 'gā nui.

⁴⁰ A'eramū ore arawau oroyaapa Jeju'i 'ga reewe, Jotāu ry owajara katy. Juā 'ga ae pymāwawer ipe ore arawau oropytau. ⁴¹ A'e pe kwaiwete 'gā awau Jeju'i 'ga rekaa.

—Juā 'ga nuapoi futari aeremi-apoe'ema ako ikue. A'ere a'jea futat 'ga 'eawer imū etee futat Jeju'i 'ga iapoi 'awamū— 'jau 'gā ajaupe.

⁴² A'eramū peū oo ma'e 'gā kwaiwete Jeju'i 'ga rerowiaa nū.

Lasaru 'ga moferapawet

11 Lasaru 'ga ojero'wau wenyra 'gā nupe rakue. 'Ga renyra ēē rera Maria. Ajepeja ēē rera Marta. Petani pe 'gā 'wyrā. ² Aipo Mari ēē futat jany kasiga reko'woka Jeju'i 'ga py are, 'ga py pireita ipyu. A'ere ēē 'ga py pirei re u'awa pyu etee futat 'ga py mukaga 'ga wi. A'e ēē kywyrā 'ga poromū ojero'wu. ³ A'eramū 'ga renyra 'gā 'ga amū monou Jeju'i 'ga renūina:

—“Enejekoty'aawa 'ga ojero'wu 'upa, ki Ku'jyp, ere ki kīā upe”, e'i 'ga renyra 'gā jee ai'i— 'jau 'ga Jeju'i 'ga upe awau.

⁴ A'eramū aipo ojeupe oporeawuara 'ga 'eramū Jeju'i 'ga 'jau:

—A'jea futat 'ga jero'wui 'upa. A'ere 'ga namanūi futari ojero'wu upe. 'Ga jero'wu are nipo pēē 'awamū Jarejuwarete 'ga pājēa peesak. “A'jea futat Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga pājēreteā ra'e”, 'jau nipo pēē jee— 'jau Jeju'i 'ga ore.

⁵ Jeju'i 'ga jekoty'aawa Marta ēē, ēē kypy'yrā ēē, 'gā kywyrā 'ga, Lasaru 'ga. Mīmera 'gā Jeju'i 'ga jekoty'aawa. ⁶ A'etea 'ga 'ga rera renuw ire miamū opytau etee 'upa peū, mukūi 'ga osea peū. ⁷ Mukūi oser ire Jeju'i 'ga oje'ega wemimu'eramū ore:

—Pe'je iruukwe. Soo Judeja wyy pe 'jau nū— 'jau Jeju'i 'ga ore.

⁸ A'eramū ore 'jau 'ga upe:

—Tee nū'ū. 'Awamueuu ako peuwara 'gā fueweramū ita pyu ene juka are ai'i

nū'ū. Te maran a'e pe jane oi etee jarejewya peu nū?— 'jau ore 'ga upe.

⁹ A'eramū Jeju'i 'ga 'jau ore:

—'Arimū wata ma'eramū ae nite-sirūgatuī. Nu'ara'uweri ae 'arimū wata ma'eramū wyy kwara pype. 'Arimū wata ma'eramū ae nokyjei watau akou. Nan tee futat je rekoī tekyjawe'em. Je manūawa upe iwaēme'emamū 'gā naje pyyga'uweri. A'eramū je tekyjawe'em. ¹⁰ Ypytunimū wata ma'eramū te ae 'ari wyy kwara pype otesirūgaturamū— 'jau 'ga ore.

¹¹ Aipo 'e re Jeju'i 'ga 'jau ore nū:

—Janejekoty'aawa 'ga, Lasaru 'ga oset 'upa. A'eramū je tewau 'ga momaka 'ga ser awi— 'jau 'ga ore.

¹² A'eramū ore 'jau 'ga upe:

—Oser ire sipo ajee 'ga pagi, ojekatu'oka nū— 'jau ore 'ga upe.

¹³ “Lasaru 'ga amanū 'upa” 'ea futat 'ga poromū imome'wau ore numiamū. A'ere ore norereapyoi te ee aipo 'ga 'eramū. “Ga set tee upe sipo 'ga 'i pa”, 'jau etee ore. ¹⁴ A'eramū 'ga imome'wau katu ore:

—Amanū Lasaru 'ga 'upa, a'e je pē nupe kūi. ¹⁵ A'ere aipoa je upe esageramū 'ga pyri jane reko'e'ema. Jeroryp je 'awamū tepājēa pē nupe esaukar are. Taje rerowiar ete ete pejepe 'awamū taetu 'jau. A'eramū jane jarewau 'ga resaka— 'jau 'ga ore.

¹⁶ Aipo 'erauwe kunumī jopewa 'jau, Tome 'ga 'jau:

—Pe'je jane nanē. Soo jaremanūmū 'ga rupi— 'jau 'ga ore. —Peu 'ga oramū nipo 'gā 'awamū 'ga jukai. A'eramū jane nanē jarewau jaremanūmū 'ga rupi— 'jau 'ga ore. A'eramū ore arawau Petani pe Jeju'i 'ga rupi.

¹⁷ Petani pe ore waēm ire peuwara 'gā 'jau Jeju'i 'ga upe:

—Amanū enejekoty'aawa ai'i. A'eramū ore erawau inuga ita kwara pype ai'i.

Irūpāwē iseri 'awamū— 'jau 'gā Jejui 'ga upe.

¹⁸ Aipoa amunawa Petani 'jawa 'upa Jerusarega pyriuu. Tres kilometro etee mukua jui. ¹⁹ A'eramū Jerusareg ipewara 'gā 'ua 'ga renyrera 'gā pyri. Mari ēē, Marta ēē. Mīmera 'gā nesaka 'gā 'ua 'gā mojemogypyka'i 'gā kokare'em awi. ²⁰ A'eramū 'gā amū awau Jejui 'ga mome'wau Marta ēē upe:

—Jejui 'ga 'ut owaēma ra'e— 'jau 'gā amū awau ēē upe.

A'erauwe Marta ēē awau ore rowosōu. A'ere Mari ēē reni oje'wyr ipe futat. ²¹ A'eramū Marta ēē etee awau, u'arasiga ēē erawau Jejui 'ga rowosōu.

A'eramū ēē 'jau 'ga upe:

—'Au ene reko re amunipo 'ā jekywyra kīā namanūi rai'i— 'jau ēē 'ga upe. ²²— A'ere 'awamū ojeupe ene porogytaramū miamū Janeruwarete kīā mama'e apoi enee. Akwaap je aipoa— 'jau Marta ēē Jejui 'ga upe.

²³ A'eramū Jejui 'ga 'jau Marta ēē upe:

—Oferap futat enekywyra 'ga enee nū i— 'jau 'ga Marta ēē upe.

²⁴ A'eramū Marta ēē 'jau 'ga upe:

—A'jea futat aipoa. “Janeruwarete kīā 'awa ywy mateepaawa 'ara rupi ae mū'ēi tywy awi nū” 'ea a'jea futat— 'jau ēē 'ga upe. —A'ea 'ara rupi tāmējē te nipo jekywyra kīā ferawi nū— 'jau Marta ēē 'ga upe.

²⁵ A'eramū Jejui 'ga 'jau Marta ēē upe nū:

—Je 'ā a'jea futat ae moferapara. Je futat 'ā ae mogyara. Je rerowiaaramū pemanū agawewi. A'ere peferaw etee nū. ²⁶ Je rerowiaara 'gā, jeje'eg imū etee mama'e apoara 'gā nooi futari mama'eukwaawa rapyaw ipe. Jarejuwarete 'ga pyri te je rerowiaara 'gā oi oferapa amanūu'jape'ema. Ererowiat ajee aipoa i?— 'jau Jejui 'ga Marta ēē upe.

²⁷ A'eramū ēē aipo 'ga 'e re 'jau 'ga upe:

—Ma'eramū rā. Arowiat futat je ene kīī. A'jea futat ene Jarejuwarete kīā remimureramū ereko. A'jea futat ene kīā ra'yrareteramū ereko. Ymā te 'ā kīā “ywy pewara 'gā nupe ekwap”, kīā 'i enee rake— 'jau ēē Jejui 'ga upe.

²⁸ Aipo 'e re Marta ēē awau ojewya oje'wyr ipe nū. Okypy'yra ēē renūina ēē awau. Owaēmawe ēē 'jau okypy'yra ēē upe, Mari ēē upe:

—Moromu'jara kīā, Jejui kīā, 'ut owaēma kyn. “Tene ēē ruri oje'ega jee”, e'i kīā enee ko kyn— 'jau ēē meewere'i weweworamū okypy'yra ēē upe.

²⁹ Aipo ojeupe ēē 'erauwe Mari ēē weaiteramū awau Jejui 'ga repejāna. ³⁰ Norojori we ore orowaēma katu amunawa upe. Marta ēē ore rowosīawer ipe etee arajupa oropytu'wau. ³¹ Mari ēē orauwe ēē pyri ajatyka ma'efera 'gā awau ēē rupi.

—Tywy pe nipo kwe ēē oi ajaa'wau. Pe'je soo ēē rewiri— 'jau 'gā ajaupe awau ēē rewiri.

³² Ore upe owaēmawe Mari ēē awau wapyka wenupy'āu Jejui 'ga rowase.

—Ku'jyp. 'Au ene reko re amunipo 'ā jekywyra kīā namanūi rai'i— 'jau Mari ēē Jejui 'ga upe.

³³ A'eramū Jejui 'ga Mari ēē joo'o resaka. Ēē rewiri oo ma'e 'gā joo'o resaka nanē nū. A'eramū 'ga u'arasigamū ajemuaēma 'gā nee. ³⁴ A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ma'ape ajee pemono rai'i?— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe oje'ega.

—Ere ejua esaka— 'jau 'gā 'ga upe.

³⁵ A'eramū Jejui 'ga ajaa'wau u'ama.

³⁶ 'Ga joo'o resakawe 'gā 'jau ajaupe:

—Kuu. Noko 'ja. Noko Lasaru 'ga 'ga jekoty'aawaretea futat rai'i 'ja. Esak 'ga joo'oa 'ga ree kūi— 'jau 'gā ajaupe.

³⁷ A'eramū amumera 'gā 'jau:

—Maran ajee 'ga a'etea eae'ema 'ga amū mamā'ēi rai'i, a'e te je a'i kūi. Maran ajee 'ga Lasaru 'ga nuesagi 'ga jero'wu

awi rai'i 'ū. 'Ga jukaukare'ema amunipo 'ā 'ga 'ga jero'wu upe rai'i— 'jau 'gā ajaupe.

³⁸ A'eramū ore arawau 'gā nupi. Je-jui 'ga u'arasiga rerawau erowaēma ita kwara upe. Ita kwara rawopytymawamū 'gā itauu monou imyina iawopytyma.

³⁹ A'eramū Jejui 'ga 'jau:

—Pe'je itauu pe'au jui— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū Marta ēē 'jau:

—Koo. Naani nūrā. Ipysoyay nipo nūrā. Irūpāwē 'awamū iseri nūrā— 'jau etee ēē 'ga upe.

⁴⁰ A'eramū Jejui 'ga 'jau ēē upe nū:

—Maran ajee je 'i enee ra'e a'i ī. “Je rerowiar ire nipo ereesak Jarejuwarete 'ga pājēa”, je 'i enee ra'e a'i ī— 'jau 'ga Marta ēē upe.

⁴¹ A'eramū 'gā ita kwara rawopytymawa pe'au jui 'ga upe. A'erauwe Jejui 'ga amā'jāu ywau:

—Kiapi'ni. Aje'eg je enee. ⁴² Ene 'ā jeje'ega ereenup e'yina— 'jau Jejui 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe. —Jeje'eg are ako eneporenuwiwet jepi. A'eramū je aipo 'jau enee 'auwara 'gā nemi-anuwamū. Kasi a'e pe 'gā naje rerowiari ne. “A'jea futat Janeruwarete 'ga 'ga muri janee rai'i”, te'i 'gā jee 'jau. 'Awa 'ara rupi 'gā enepājē resagi— 'jau Jejui 'ga oje'ega 'Uwa 'ga upe.

⁴³ 'Uwarete 'ga upe oje'ēmaw ire Jejui 'ga wafukaita Lasaru 'ga upe:

—Ere ejua eēma, ki Lasaru— 'jau Jejui 'ga oje'ega Lasaru 'ga upe.

⁴⁴ A'erauwe Lasaru 'ga ferawi 'ua uēma ita kwar awi. Wauwanawa taity rerua enafu'ama enuēma ita kwar awi wakaga auwanawa reewe. 'Ga ēmauwe Jejui 'ga oje'ega 'ga resakara 'gā nupe:

—Pe'je 'ga piara rapa 'ga wi. Tuata 'ga 'jau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

Jejui 'ga ree ifuwet ma'e

(Mateu 26.1-5; Maku

14.1-2; Luka 22.1-2)

⁴⁵ A'eramū 'ga moferawa resakara 'gā Jejui 'ga rerowiaa kwaiwete. Mari ēē rupi oo ma'efera 'gā 'ga rerowiaa kwaiwete. ⁴⁶ A'eramū 'gā amū awau imome'wau fariseu 'gā nupe:

—Jejui 'ga Lasaru 'ga omoferap ko, irūpāwē 'ga ser ire ko— 'jau 'gā awau Jejui 'ga mome'wau fariseu 'gā nupe.

⁴⁷ A'eramū fariseu 'gā ajatykau mainana 'wyrriara 'gā netee. Opytuna 'gā nupe oje'ēma'e 'gā nanē ajatykau 'gā nee nū. Ajatykau oporogytau Jejui 'ga ree:

—Maran te jane Jejui 'ga rerekoi? 'Awamū 'ga tee te 'ā mama'ea janeremiapoe'ema wapo akou kwaiwete a'i kūi— 'jau 'gā oporogytau Jejui 'ga ree. ⁴⁸ —Nanuar awi 'ga momige'emamū nipo 'gā najuejue etee 'ga rerowiari. A'eramū futat nipo 'gā 'ga mogou 'wyrriaramū ojeupe. A'eramū futat nipo jane'wyrriararete 'ga Roma pewara 'gā 'wyrriara 'ga wemiayuwa 'gā mua jane apisau, Janeruwarete 'ga mogytaawa retygukaa 'jau nipo 'ga 'gā murukaa— 'jau 'gā ajaupe.

⁴⁹ A'eramū mainana 'wyrriararete 'ga, Kaifasi 'ga oje'ega 'gā nupe. Kaifasi 'ga 'wyrriaramū 'ūina 'gā nupe aipoa kwara rupi rakue. A'eramū 'ga a'eramū oje'ega 'gā nupe:

—Nepēneapyoi we futat 'ga ree? ⁵⁰ 'Ga futat ijukapyramū. A'eramū 'ga etee futat amanūmarūmū najuejue etee jane apisiukare'ema— 'jau Kaifasi 'ga oje'ega wemiayuwa 'gā nupe.

⁵¹ A'ere Kaifasi 'ga naoje'eg imū etee rūi aipo 'ga 'i. Janeruwarete 'ga te aipo amu'eukat 'ga. Ojetee oje'ēma'e 'jawe 'ga poromū oje'ega ajaupe. “Jejui 'ga etee futat amanūarū jane apisiukare'ema”, 'ga mu'eukaa ajaupe. ⁵² Judeu 'gā tywera upe futat 'ga manūi. A'ere na'gā tyw-

era upe etee rūi Janeruwarete 'ga 'ga jukaukari. Judeue'ema 'gā nupe nanē 'ga manūi nū, majepi 'ywetee jane mogyau.

⁵³ Aipoa ojeupe Kaifasi 'ga 'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—Maran te jane Jejui 'ga pyygi 'ga jukau?— 'jau 'gā ajaupe oporogytau.

⁵⁴ A'eramū Jejui 'ga awawe'em Judeja wyy pe. Arawau Efraī 'jaw ipe etee. Aipoa 'upa jūmire'ema pyri. Aipo pe ore oropytau.

⁵⁵ Oreyppy 'gā Egitu wyy awi enū'ēawer awi wea'awa maraka upe iwaēm ja'wyja'wyrarauwe judeu 'gā awau ajatykau peu Jerusareg ipe kwaiwete. Oje'wyr awi 'gā awau ajatykau Jerusareg ipe. Maraka apoawa upe iwaēme'emauwe 'gā mama'e apou Moisesi 'ga remikwasiarer imū etee ojekatu'okawamū Jarejuwarete 'ga upe. ⁵⁶ A'eramū 'gā Janeruwarete 'ga mogytaaw ipe awau Jejui 'ga rekaa numiamū. A'ere 'gā nuekoari 'ga. A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—'Ut sipo 'ga 'au maraka are jane pyri?— 'jau 'gā ajaupe.

—Too. Maran gatu nipo 'ga 'ure'ema— 'jau 'gā ajaupe.

⁵⁷ A'eramū mainana 'wyrara 'gā 'jau fariseu 'gā netee:

—Jejui 'ga resakaramū ki pejot 'ga mome'wau oree— 'jau 'gā maraka are 'ut ma'e 'gā nupe.

Jejui 'ga pyyg are 'gā afuweramū. A'eramū 'gā poromū 'jau, “pemome'u ki 'ga oree”, 'jau 'ga 'gā nupe.

Jejui 'ga ree jany kasiga reko'wokawet

(Mateu 26.6-13; Maku 14.3-9)

12 Egitu wyy awi oropyyfera 'gā nenū'ēawer are wea'awa maraka apoawa upe iwaēm ja'wyja'wyrarauwe ore arawau Petani pe.

A'eramū Jejui 'ga ore rerawau wemimoferauera 'ga 'wyr ipe, Lasaru

'ga 'wyr ipe. ² A'eramū peu ore waēm ire, peuwara 'gā mama'e apou oree, ore mojem'i'waawamū. Marta ēē mama'e rerua mama'e 'wawa 'arimū oree. A'eramū Lasaru 'ga nanē 'ua wapyka ojemi'waa Jejui 'ga pyri. ³ A'eramū Mari ēē jany kasiga ryrū pyyka erua. Aipoa jany kasiga wepyeteramū agawewi. A'etea Mari ēē aipoa jany kasiga werut eko'woka Jejui 'ga py are. Naritu 'jau 'gā aipo jany kasiga upe. 'Ga py pireita ipyu. 'Ga py pirei re ēē u'awa pyu etee futat 'ga py mukaga. Jany kasiga okwasi'wau 'gā noga raipy pype. ⁴ A'ere Jejui 'ga remimu'eramū ore mū narafutari. Judas Iskariote 'ga nafutari aipoa. Judas 'ga futat ia'wyr'e'ema 'gā nupe Jejui 'ga monoara. 'Ga futat poromū nafutari jany kasiga pyu Jejui 'ga py pireja.

⁵—Kuu. Ma'eramū sipo ēē ime'ege'ema ka'aranūū are 'wei. Epy te 'ā 'aga jany kasiga. Tresētu ka'aranūū 'ua ee. A'eramū amunipo 'ā ēē ime'ega ka'aranūū are ojeupe. A'eramū amunipo 'ā ēē epyfera mua janee. A'eramū amunipo 'ā jane imojo'oka ikaraemāe'ema 'gā nupe— 'jau 'ga 'ūina.

⁶ Judas 'ga najemuaēmi agawewi ikaraemāe'ema 'gā nee. O'meramū te 'ga 'i. Jejui 'ga remimu'ea futat 'ga numiamū. 'Ga futat ka'aranūū yrū rerekwara. A'eramū 'ga amunarūmū ka'aranūū are ojeupe jepi. Muna'ywa futat 'ga. A'eramū 'ga poromū jany kasiga me'eg are afuweramū. “Amojo'ok amunipo 'ā je epyfera tejeupe”, 'jau 'ga ojeupe numiamū.

⁷ Aipo 'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Tene ēē iapoi. 'Aga jany kasiga ēē om'iyigatu je manūnamū je ree eko'wogipyramū te rai'i numiamū. A'ere ēē 'awauwe eko'wogi je ree. Tene ēē iapoi jee— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁸—Ikaraemāe'ema 'gā nooa'uweri futari pē nui. A'eramū ene anure mama'e

monou 'gā nupe ejemifutar imū 'jau. Je te nako fukui futari pē pype— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

⁹ A'eramū judeu 'gā Jejui 'ga rekwawa kwaapa.

—Petani pe 'ga oi akou ra'e— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā kwaiwete awau Jejui 'ga rewiri. Lasaru 'ga resaka nanē 'gā awau nū. Jejui 'ga remimoferawera 'ga futat poromū Lasaruramū. ¹⁰⁻¹¹ Lasaru 'ga moferawamū 'gā kwaiwetewete Jejui 'ga rerowiaa. Mainana 'wyrriara 'gā nerowiar awi 'gā opoia. A'eramū 'gā Jejui 'ga rerowiaararetea futat ajemogyau. A'eramū mainana 'wyrriara 'gā amara'neramū 'gā nee. Lasaru 'ga resaka 'gā oramū mainana 'gā Lasaru 'ga juka are afueweramū.

Kawaru'i 'arimū Jejui 'ga ataawet

(Mateu 21.1-11; Maku 11.1-11; Luka 19.28-40)

¹²⁻¹⁸ Ai'iwe ore arawau Jerusareg ipe Jejui 'ga rupi. Kawaru'i aranuamueuu 'arimū Jejui 'ga 'ua akou. A'eramū muku awi maraka are 'ut ma'e 'gā 'ga rera renupa.

—Aipo Jejui 'ga ruri akou— 'jau peuwara 'gā Jerusareg ipe 'ut ma'efera 'gā nupe. —'Ga futat 'awamue Lasaru 'ga omoferap ai'i. Ita kwara pype 'ga ruwamū 'ga wafukaita 'ga reumera upe ai'i. A'erauwe futat Lasaru 'ga ferawi 'ua uēma ita kwar awi ai'i— 'jau Lasaru 'ga ferawa resakarera 'gā imome'wau kwe awi 'ut ma'efera 'gā nupe. —Pe'je ajee soo Jejui 'ga resaka ū— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā kwaiwete awau 'ga rowosōu. 'Gā ku'ia 'gā nerekou. A'eramū 'gā a'eramū pinowa rerawau imowawaka 'ga repejāna. 'Ga resakawe 'gā wafukaita 'gā nupe:

—Janeruwarete 'ga 'ā esageay. Ene 'ā 'ga remimurera futat. Ene futat 'ā Israeu juapyreramū ore upe 'wyrriarareteramū.

A'eramū ki Janeruwarete 'ga ojejukau esage ene ree— 'jau 'gā wafukaita Jejui 'ga upe.

Kawaru'i 'arimū Jejui 'ga 'ua owaēma Jerusareg ipe. Ymā Sakari 'ga ka'arana kwasiari inuga aipo are rakue. “Pekyje kasi Jerusareg ipewaramū ne. Kwe pē'wyrriararete ruri kawaru'i 'arimū”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga ka'aran are rakue.

A'ere aipo are ore norereapyoi, aipoa 'ga waēmaw ipe iaporamū. A'ere anure ywag ipe Jejui 'ga o re tāmējē te orereapyoramue 'ga remikwasiarera ka'aran are ikue. “A'jea futat. 'Ga remikwasiarer imū etee futat 'gā iapoi rai'i”, 'jau ore arajaupe, ywag ipe 'ga o re.

¹⁹ Jejui 'ga repejāna 'gā oo resakawe, fariseu 'gā 'jau:

—Kuu. 'Gā juejue nipo oo Jejui 'ga repejāna ki sa, “perowiar awi 'ga” 'eramū etee pa 'gā 'ā nū— 'jau 'gā ajaupe.

Amanūawama Jejui 'ga imome'uawet

²⁰ Grego 'gā amū awau judeu 'gā nupi Jerusareg ipe. Janeruwarete 'ga muorypa 'gā awau 'gā nupi maraka pe. ²¹ A'eramū 'gā awau oje'ega Filipe 'ga upe. Pesaita pewara Filipe 'ga. Garireja ywy pe aipoa amunawa Pesaita 'upa. A'eramū grego 'gā 'jau Filipe 'ga upe:

—Oreporesagiwer ore Jejui 'ga ree, ki Filipe— 'jau 'gā 'ga upe.

²² A'eramū Filipe 'ga Andre 'ga upe ra'ne awau imome'wau. A'eramū Andre 'ga Filipe 'ga rerawau Jejui 'ga upe.

—Grego 'gā 'ut amū ene resaka, ki Jejui— 'jau 'gā 'ga upe.

²³ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Je 'ā Jarejuwarete 'ga remimurera. A'eramū nipo anurenure'i je manū re 'gā 'jau kwaiwete jee: “Eteete ma'e 'gā apyraapara 'ga ra'e”, 'jau nipo 'gā jee, je manū resaka— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ²⁴—Sā'ā juowuu a'ŷja otyme'emamū ipytune'ema. Majepei tee futat a'ŷja.

A'eramū futat ojemoteu oty m ire te ipori. A'eramū futat waramū ojeme'yita wa'yja pyu. A'eramū te nojemoteeci a'yja. Nan tee futat je manū re jeremiayuwa 'gā jeme'yi. Je manū re kwaiwetewete ajemogyau namutamutat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ²⁵—Janeruwarete 'ga remifutara apoare'ema 'gā a'yī tyme'ema 'jawe. 'Gā nekoi ekoetei tee. Amanū re awawe'em futat Jarejuwarete 'ga pyri. A'ere Jarejuwarete 'ga remifutar imū mama'e apoara 'gā itymipyre'era 'jawe. Nokyjei 'gā amanū awi. A'eramū nipo anure 'gā ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimū ete rūi futat— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe oporogytau 'ūina.

²⁶—Jeremiayuamū pejejekoweramū ki jeje'ega peenup, jeremifutar imū etee futat mama'e apou. Nan pejemogy je pyri namutat a'jea futat. A'eramū nipo jeremiayuwa 'gā nupe Jeruwarete 'ga 'jau: “Gā esageay jee”, 'jau nipo 'ga 'gā nupe jee— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁷—Jepy'a'wyt je tekou. Maran te je rekoi, na'ea'uweri je Jarejuwarete 'ga upe. “Je rereko tywerukar awi ape 'gā nupe”, na'ei futari je 'ga upe nū. Nanuaramū futat je ruri ikue. Ijukapiramū futat 'ga je muri ikue. A'eramū nipo 'gā je rerekou tyweaete futat je jukau— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

²⁸Aipo 'e re Jejui 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Mama'ea eapo ejemuorywukaa 'gā nupe, Kiapi'ni— 'jau 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe.

Aipo ojeupe 'ga 'eramū 'ga oje'ega mua 'ga upe ywag awi:

—Mama'e mū futat ako je aapo tejeemuorywukaa 'gā nupe ko. Anure tāmējē te nipo je iapou'jawi nū— 'jau Ku'jywa 'ga oje'ega mua wa'yra 'ga upe.

²⁹Aipo renupawe peuwara 'gā amū 'jau ajaupe:

—Kuu. Ma'ja te poromū?

—Aman aunuga nipo aipo kūi— 'jau 'gā ajaupe.

—Naani nū'ū. Ywagipewara 'ga amū te nipo aipo oje'ega amut 'ga upe nū'ū— 'jau amumera 'gā ajaupe.

³⁰A'eramū Jejui 'ga 'jau ore upe juejue:

—Naje ree rūi 'ga je'egi jee. Pē nee te 'ga je'egetei— 'jau 'ga ore upe imome'wau. ³¹—'Awamū nipo Jeruwarete 'ga 'i: “Neperowiari jera'yra 'ga. A'eramū pēē pejejekwau jee”, 'jau nipo 'ga 'gā nupe. A'eramū 'ga 'awamū futat je rerowiare'ema 'gā 'wyriara pājē mateepapa jui— 'jau Jejui 'ga ore. ³²—'Ypeywar are temono temu'am ire te nipo je tejerowiaarama 'gā murukari tejepyri— 'jau Jejui 'ga ore.

³³Aiporamū futat 'ga amanūawama mome'ui ore.

³⁴A'eramū 'ga je'ega renupara 'gā 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'eramū ene poromū 'jau ki 'ei. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukaa wemimurama 'ga ree rakue: “Namanūi futari Janeruwarete 'ga remimurera 'ga. Namutat 'ga rekoi amanūme'em”, 'jau 'ga 'ā inuga ikwasiaa ka'aran are rakue: Ma'eramū ajee poromū ere ore, aru'e etee ore enee. 'Ypeywar are nipo 'gā je mu'ama, ere poromū nū, aru'e te ore enee a'i kūi. NaJarejuwarete 'ga remimurera rūi tāmējē futat nipo 'ā ene nū'ū?— 'jau 'gā Jejui 'ga upe aipo 'ga 'eramū.

³⁵A'eramū aipo 'gā 'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Jarejuwarete 'ga je'eg are pē mu'jawamū nanē je ruri ikue. A'eramū ki pēē jeje'ega rerowiaa pejejepype je rekoramū. Jeje'ega renuparamū pēē pejejemogyau 'arimū wata ma'e 'jawe. Sā'ā ae 'arimū mama'e resaga katu katu. Nan tee futat je Tejuwarete 'ga resaukaa pē nupe. A'ere je anurenure'i je oi pē nui nū. Je o re taetu nipo nepēneapyoa'uweri ee. Ee

pejejeapyoe'em ire nipo pēē iseraip ma'e 'jawe pejemogyau. Iseraip ma'e 'jawe etee nipo pēē pejemogyau peje'akwaawe'emamū. Ypytunimū iseraip ma'e 'gā mama'e nuesagi. 'Gā seraiwa mama'ea nuesaukari 'gā nupe—'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ³⁶—A'eramū ki pēē je rerowiarāmū pejejepype je rekorauwe pejejeapyoramū jeje'eg are. A'eramū je tejerowiarāmū pē monou tejemiayuwamū. Aiporamū pēē iseraiwe'ema 'gā 'jawe. Mama'ea peesak katu katu pejemogyau. A'eramū 'arimū wata ma'e 'jawe futat pēē—'jau Jejui 'ga 'ūina 'gā nupe.

Nuerowiari futari 'gā 'ga

Aipo 'gā nupe 'e re Jejui 'ga awau ojepe'au ajemima 'gā nui. ³⁷Opājē mū Jejui 'ga 'gā nemiapoe'ema apou'jau'japa agawewi 'gā neape. A'etea 'gā nuerowiari 'ga ajemogyau. ³⁸Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga Isai 'ga ka'arana kwasiari inuga jee rakue. “Ene 'ā Orejararetea. A'ere 'gā nitywi oreje'ega rerowiaara. Ene 'ā pājēretea agawewi. A'etea 'gā enepājēa nuerowiari futari”, 'jau Isai 'ga ikwasiaa inuga ka'aran are rakue. Aipoa a'jea futat Isai 'ga inuga ikwasiaa ka'aran are rakue. A'eramū a'jea futat Isai 'ga 'eawer imū etee futat poa.

³⁹Isai 'ga ka'arana kwasiaru'japa 'gā nee wejēmī rakue nū:

⁴⁰“Janeruwarete 'ga 'gā namueapy-oukari ee.

A'eramū 'gā wapyakwafuge'emamū weapyoe'emamū ee.

A'eramū 'gā a'eramū opoiriwere'emamū otywer awi. Jekatu'og ape, 'jawe'em 'gā 'ga upe.

A'eramū 'ga a'eramū 'gā katu'oke'ema futat”,

'jau Isai 'ga inuga ikwasiaa ka'aran are rakue.

⁴¹Jejui 'ga rurawam are Isai 'ga ka'arana kwasiaa inuga rakue. Isai 'ga weapyoramū Jejui 'ga rurawam are. Esageay ma'e 'ga. Kūima'eeteete 'ga 'ea 'ga ikwaapa. A'eramū 'ga ka'arana kwasiaa inuga 'ga rurawam are rakue.

⁴²A'etea 'gā kwaiwete Jejui 'ga rerowiaa. 'Wyria'ri 'gā amū miamū futat 'ga rerowiaa. A'ere 'gā aipo 'eramū eewi nojemome'ui ajaupe. Fariseu 'gā wejue “Jejui 'ga rerowiaara 'gā simū'ē jarejatykaawa awi 'jau. A'eramū futat imū'emyrera 'gā osou'jape'ema jarejatykaawa pype 'jau”, e'i fariseu 'gā ajaupe rakue. A'eramū 'gā a'eramū wejue ojemome'wawe'em 'gā nemianuwamū. ⁴³Ajuowase ako esage are etee 'gā wea'aramū. Janeruwarete 'ga rowase ako esage are jēmī 'gā wea'are'emamū.

⁴⁴A'eramū Jejui 'ga oje'ega momorayau ojee ajatyka ma'eramū juejue oree:

—Je rerowiaara 'gā je muarera 'ga nanē futat werowiat—'jau Jejui 'ga oree.

⁴⁵—Araju'jawe etee futat ore. A'eramū je resakara 'gā nanē je muarera 'ga resaka futat—'jau Jejui 'ga oree. ⁴⁶—'Awa ywy pe ako je ruri pē mueapyoawamū ai'i. A'eramū je rerowiaara 'gā weapyoramū je ree ajemogyau. Naypytunimū wata ma'e 'jawe rūi 'gā. Ypytunimū wata ma'e 'gā mama'e tywera nuesagi wape awi. A'ere je rerowiaara 'gā nanarūi.

'Arimū wata ma'e 'jawe te 'gā. Je 'ā mama'ea aesaukat 'gā nupe. Mama'ea are 'gā mueapyou—'jau Jejui 'ga oree.

⁴⁷—'Gā amū nipo jeje'ega renupa ekoete akou. A'ere nipo 'gā nuerowiari jeje'ega. A'etea nipo je “nepēa'wryi pēē Jarejuwarete 'ga upe”, na'ea'uweri 'gā nupe. Naaipo 'gā nupe 'jaramū rūi je ruri. Pētywer awi pē katu'okawamū te je ruri 'awa ywy pe ikue—'jau Jejui 'ga oree. ⁴⁸—Pēē mū nipo jeje'ega rerowiare'ema 'eramū naje rūi areko

tywet pēē. Janeruwarete 'ga te nipo wowase pē majatykaawa 'ara upe iwaēmamū e'i pē nupe: “Neperowiari Jera'yrarete 'ga je'ega rakue. A'eramū je pē nerekou tyweaete”, e'i nipo 'ga pē nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

⁴⁹—Najetee rūi te 'ā ojet ikue. Jeruwarete 'ga te je mut pē mu'jaukaa jee ikue. 'Ga 'eawer imū etee futat je tekou teje'ega pē nupe, 'ga je'ega mome'wau. ⁵⁰'Ga je'ega renuparamū 'gā jemogyi namutat. 'Au amanū re 'gā awau oferapa ywag ipe Ku'jywa 'ga pyri amanū'jape'ema. A'eramū futat 'gā awau ajemogyau peu. A'ea te je 'ā akwaap. A'eramū je a'eu etee futat imome'wau pē nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

Wemimu'e 'gā py pireitawet

13 Maraka apoawa upe iwaēm ja'wyja'wyräuwe Jejui 'ga 'jau ojeupe: “Awamū iwaēmi 'gā maraka apoawa upe, Egitu ywy awi oypyfera 'gā nenū'ēawer are wea'awa maraka upe. A'eramū 'awamū futat owaēma ja'wyja'wy je manūawa upe. Temanū re nipo je oi tejewya ywag ipe Tejuwa 'ga pyri nū”, 'jau Jejui 'ga akou ojeupe etee futat.

Wemiyuwamū 'ga oporomutaramū ore ree ikue. Amanū enunewe 'ga mama'e apou oree, ore ree oporomutaawa resaukaawamū ikue.

²Jejui 'ga 'ūina ojemi'waa ore pyri, wemimu'eramū. A'eramū mama'eukwaawa 'wyririara Judas 'ga mu'akwaawukare'ema 'ga mogou. A'eramū 'ga 'jau ojeupe: “Oo pa je Jejui 'ga monou mainana 'gā po pe kwy”, 'jau 'ga ojeupe.

³Ojemi'waaw ipe Jejui 'ga 'jau ojeupe: “Ku'jywa 'ga opājēa amut jee. A'eramū je pājēreteramū tekou”, 'jau 'ga ojeupe 'ūina. “Ku'jywa 'ga wi futat te ako je ruri ikue. A'eramū je 'awamū tewau tejewya

'ga pyri nū”, 'jau 'ga 'ūina ojeupe. “A'ere je teo enune 'gā mu'ei mama'e mū ree”, 'jau 'ga ojeupe 'ūina.

⁴A'ere Jejui 'ga afu'ama weteyrū mosoka ojewi. A'ere 'ga ae piryypawa pyyka ojeku'afaa ipyu. ⁵A'ere 'ga 'y reko'woka y'asiga pype. A'ere 'ga orepypireita. Orepypirei re 'ga imukaga ae piryypawa pyu, aku'au imamanipyrrera pyu. ⁶Ore mū py pirei re 'ga ajepeja 'ga py pireita nū. A'ere ajepeja mū nū. A'ere ajepeja mū nū. Awau owaēma Simão Pedro 'ga upe:

—Ere epy mua. Sipirei enepya 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

A'ere Pedro 'ga 'i etee 'ga upe:

—Kuu. Naani nū'ū. Najeremiayuwa rūi te 'ā ene. A'eramū ene jepypireitarū'e'm— 'jau etee Pedro 'ga 'ga upe.

⁷A'eramū Jejui 'ga 'jau Pedro 'ga upe:

—'Awamū nenereapyoi futari jeremiapo are. Anure te nipo enereapyo ee— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe.

⁸—Naani futari. Nerepirei futari jepya— 'jau etee Pedro 'ga 'ga upe.

—Naani. Je enepypireite'emamū ene najeremiayuwa rūi ereko— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe.

⁹A'eramū aipo ojeupe 'ga 'erauwe Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Jepya etee kasi ajee erepirei ne nū. Jepoa we futar iki ajee epirei 'ū, jeakaga 'jau a'i kūi— 'jau Pedro 'ga Jejui 'ga upe.

¹⁰—Naani. Sā'ā ojauk ma'e 'gā piky'ae'ema. 'Gā pya etee 'ā oky'aramū. A'eramū 'ā 'gā opya etee ipireita. Nan tee futat pētywera Janeruwarete 'ga imoiri pē nui. A'eramū pēē ipiky'ae'ema 'jawewaramū 'ga upe. Pēē mū te ajee 'ā nepēpouriweri pejetywer awi rai'i. A'eramū Janeruwarete 'ga nanē imoire'ema 'ga wi. Aipo 'ga ipiky'a ma'e 'jawe ako ojekatu'oge'ema futat— 'jau Jejui 'ga oree.

¹¹ Jejui 'ga Judas 'ga kwaapa ojee. “Ga futat nipo je mono kúima'e tywera 'gā po pe” 'ea 'ga ikwaapa. A'eramū 'ga poromū 'jau oree: “Pēē mū nipo ipiky'a ma'e 'jawe futat”, 'jau 'ga oree.

¹² Orepý pireipaw ire 'ga afu'ama waity munepa nū. A'ere 'ga wapyka. Wapyg ire 'ga oje'ega oree:

—Nepēneapyoi futari jeremiapofer are. ¹³ A'eramū je pē mueapyou ee. “Ga jane mu'jara”, pe'je 'ā jee jepi. “Ga Janejararetea”, 'jau 'ā pēē. A'jea futat pe'je. Namutat je rekoi pē nupe. ¹⁴ Je te 'ā pē mu'jara. Je futat pējararetea. A'etea ako je pēpy pireita ko, pēnemiayuwa 'jawe ko. Mama'ea je 'ā aapo pē nupe. A'eramū ki pēē nan tee futat mama'e apou pejejaupe je 'jawe— 'jau Jejui 'ga oree. ¹⁵—Pēpy ako je apirei pē mu'jawamū pejejaupe mama'e apo are ko. “Je 'ā kúima'eteetea. A'eramū je mama'e apowarū'em pē nupe”, pe'je kasi pejejaupe ne. Je 'jawe futar iki mama'ea peapo pejejaupe pejejopoa— 'jau 'ga oree, orepý pirei re.

¹⁶—A'jea futat je 'i. 'Wyriara 'gā kúima'eteetea. 'Ga remiayuwa 'gā o'wyriara nuapyaawi. Moranuwa reroora 'ga nanē nuapyaawi omonoara 'ga. A'eramū je 'wyriara 'jawe futat pē nupe. Jeremiayuwa futat pēē. A'eramū pēē je 'jawe futat mama'e apou 'awamū. ¹⁷ 'Awamū pekwaap. A'eramū pēē je'eawer imū etee futat mama'e apou. “Pejopoar iki mama'e apo are”, je'eawer imū mama'e aporamū nipo pēē pejeku'iramū pejemogyau— 'jau 'ga oree ore mu'jau.

¹⁸—A'ere je napē nupe juejue rūi je 'i. Akwaap je pēē. Tejemimu'eramū je pē mū'ēi. Pēē mū futat nipo kúima'e tywera 'gā po pe je monou. Ymā we te 'ā 'ga amū ka'arana kwasiari inuga je ree rakue. “Je pyri ojemi'wat ma'e 'ga amū nipo je juka are ifuwet”, 'jau 'ga 'ā ikwasiaa inuga ka'aran are rakue. A'eferupi tee nipo

pēē mū je monou 'gā po pe. ¹⁹ A'eramū je tejukae'emauwe aipo mome'wau pē nupe. A'eramū pēē je'eawer imū etee ijeapo re je'eawera rerowiaa. A'eramū nipo pēē 'jau jee: “A'jea futat. Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga ra'e”, 'jau nipo pēē jee— 'jau 'ga oree. ²⁰—A'jea futat je 'i jeremimokwasio 'gā nereko esageramū 'gā je nanē je rereko esage ajemogyau nū. Je rereko esageara 'gā je muarera 'ga nanē erekou esage ajemogyau nū— 'jau 'ga oree.

Ae a'wyre'ema upe 'ga monoara 'ga

(Mateu 26.20-25; Maku

14.17-21; Luka 22.21-23)

²¹ Aipo 'e re Jejui 'ga u'arasigeteteramū. A'eramū 'ga 'jau oree:

—A'jea futat je 'i. A'jea futat nipo pēē mū je mono pejepe je ree iporomutare'ema 'gā nupe je jukaukaa— 'jau 'ga oree.

²² A'eramū ore arajemogyau etee aramā'jāu arajuee.

—Awýja upe sipo 'ga 'i poromū?— 'jau ore arajemogyau.

²³ A'eramū je te'yina 'ga pyri katu katu teapyka, 'ga jekoty'aawaretea je. ²⁴ A'eramū Simāo Pedro 'ga ojepoetyka jee.

—“Awýja upe te ere poromū?” ere 'ga upe— 'jau 'ga jee ojepoetyka.

²⁵ A'eramū je tejeupe Pedro 'ga 'eramū tejua 'ga rerowyka katu katu.

—Awýja upe te ere poromū, ki Ku'jyp?— 'jau je 'ga upe.

²⁶ A'eramū Jejui 'ga 'jau:

—Peesag iki je mani'oko'o'i akýma monoa 'ga po pe— 'jau 'ga jee aipo ojeupe je 'eramū.

'Ga mani'oko'o'i ppyka imuakýma tyfera pype. A'ere 'ga imonou Judas 'ga po pe. Simāo Iskariote 'ga ra'ra 'ga poromū. ²⁷ Mani'oko'o'ia 'ga po pe imono ypyrauwe mama'eukwaawa

'wyrari 'ua osou 'ga pype. A'erauwe Jeju 'ga 'jau 'ga upe:

—Ere ewau ejemaporama apou tāmējē kamēsīete— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁸A'ere ore 'ga pyri ojemi'wat ma'eferamū norereapyoi 'ga je'eg are.

—Ma'eramū sipo 'ga aipo 'jau 'ga upe 'wei?— 'jau ore arajaupe.

²⁹—Mama'e mū mua nipo kwe 'ga 'ga monoi kūi. Ikaraemāe'ema 'gā nupe ka'aranūū monou nipo kwe 'ga 'ga monoi kūi— 'jau etee ore arajaupe. “Ga futat nā'ā ka'aranūū yrū rerekwara re'ā”, 'jau ore. A'eramū ore poromū 'jau “mama'e mū nipo 'ga oo imua”, 'jau ore ee oro-jeapyoe'ema rerekou.

³⁰Jeju 'ga wi mani'oko'o'i pyyka pypu je Judas 'ga afu'ama awau uēma ore wi. Awau 'ga oporogytau mainana 'wyrari upe, 'gā nupe Jeju 'ga mono are. Ypytunimū futat 'ga awau ore wi.

Pedro 'ga momoranupawet

(Mateu 26.31-35; Maku 14.27-31; Luka 22.31-34)

³¹⁻³²Judas 'ga ēm ire Jeju 'ga 'jau oree:

—Je pēneki'yraretea. 'Awamū futat nipo je manūi. Anurenure'i nipo pēē je manū re Jeruwarete 'ga pājē resaka. Jepājēa nanē nipo pēē esaka nū. A'eramū nipo pēē aipo resag ire 'jau oree: “Pēē te 'ā pājēretea. Pēnesage 'ā oree”, 'jau nipo pēē oree orepājē resag ire, ore muorypa— 'jau Jeju 'ga oree.

³³—Kunumimet. Nako'uweri je namutat pē pype. Ko'iko'i ete je oi pē nui. Je o re nipo pēē pejewau je rekaa numiamū. A'ere nipo “nepeoa'uweri je waw ipe”, 'jau ako je judeu 'gā 'wyrari 'gā nupe ikue. A'ere je 'awamū pē nupe nanē je 'i aipo 'jau nū— 'jau Jeju 'ga oree. ³⁴—A'eramū je mama'e yau mū mome'wau pē nupe. Jeporomutat te je 'ā pē nee kwaiwete. A'eramū ki pēē nanē pejeporomutaramū pejejee. Peje-

juerekou esage ki je 'jawe. ³⁵A'eramū pe-jejuereko esage resakara 'gā 'jau pē nupe: “Jeju 'ga remiayuwa 'gā futat. A'eramū 'gā oporomutaramū ajuee 'ga 'jawe. A'jea futat 'gā 'ga remiayuwa ra'e”, 'jau nipo 'gā pē nesaka— 'jau Jeju 'ga oree.

³⁶Aipo 'ga 'eramū Pedro 'ga 'jau 'ga upe nū:

—Ma'ape ene ewau poromū, ki Ku'jyp?— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

A'eramū 'ga 'jau 'ga upe:

—Nereo'uweri je rupi 'awamū. Anure te nipo ereo je rewiri— 'jau etee 'ga 'ga upe.

³⁷—Ma'eramū je tewawe'em ene rupi ki 'ei? Ene reewe futat je manūi tewau kūi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

³⁸A'eramū Jeju 'ga 'jau 'ga upe nū:

—“Ene reewe futat je oi temanūmū”, 'jau ene kūi. A'ere je te a'jea futat je 'i enee kūi. 'Awa ppytuna rupi futat nipo ene'me 'gā nupe muapyt, je kwakupa nipo 'gā nupe wyrasokwē je'eg enunewe kūi— 'jau Jeju 'ga Pedro 'ga upe.

Janeruwarete 'ga rupap

14 Jeju 'ga 'jau wemimu'eramū oree ikue:

—Pē'arasig kasi ne. Pe-jeju'a'wyre'emamū nanē pejejemogyau nū. Jarejuwarete 'ga ree etee pejejemogypyka pejejemogyau. Je ree nanē pejejemogypyka pejejemogyau nū. ²Jeruwarete 'ga rupaw ipe kwaiwete 'oga. A'eramū je pēnupawa mogatyrūmū tewau. Aipo tywe'em ire amunipo 'ā je aipo na'ea'uweri pē nupe. ³Pēnupawa mogatyrūmaw ire nipo je teju pē nupe, pē nerawau peu tejejyri pē mogyau. ⁴Pekwaap futat 'ā je wawa piara— 'jau Jeju 'ga oree ikue.

⁵A'eramū Tome 'ga 'jau 'ga upe:

—Norokwaawi ore ene wawa, ki Ku'jyp. Maran sipo ore ene wawa piara kwaawi?— 'jau 'ga Jeju 'ga upe.

⁶A'eramū Jeju 'ga 'jau 'ga upe:

—Je futat 'ā pe 'jawewara. Je rupi etee te peo Jeruwarete 'ga pyri. Je 'ā mama'e a'jea etee omome'u. Je futat ae mog-yara. Je futat omonoukat pēē imogyau Jarejuwarete 'ga pyri, a'e je 'ā pē nupe jepi. ⁷ Je kwaaw ire Jeruwarete 'ga nanē pekwaap nū. 'Awamū 'ā pekwaap 'ga futat. A'eramū nipo pēē 'ga resaka futat— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

⁸ A'eramū Filipe 'ga 'jau 'ga upe:

—Eesaukat Jarejuwarete 'ga oree, ki Ku'jyp. 'Ga resag ire torerekōēāi arajemogyau 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

⁹ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Naje kwaawi we nipo ape ki sa? Ymā agawewi te 'ā je rekoī pē pype a'i kīū? Je resakara 'gā Jeruwarete 'ga nanē wesak futat nū kīū. Ma'eramū ene poromū “Jarejuwarete 'ga eesaukat oree”, 'jau jee 'ū? ¹⁰ Jeruwarete 'ga je 'jawe futat kīū. Je nanē 'ga 'jawe futat kīū. Majepei teewara 'jawe futat ore rekoī kīū. Nererowiari nipo aipoa ki sa?— 'jau Jejui 'ga Filipe 'ga upe.

A'eramū 'ga 'jau oree:

—Nateje'ega etee rūi je amome'u pē nupe 'agamū. Tejuwarete 'ga je'ega te je amome'u pē nupe kīū. Opājē mū futat 'ga mama'e apoukari jee. ¹¹ Je rerowiat pejepe. Je futat ako Tejuwarete 'ga pir are. 'Ga nanē akou jepir are nū. Aipoa ki perowiat. Jeje'ega rerowiare'ema ki jeremiapofer are je rerowiat pejepe. ¹² A'jea futat je 'i. Je rerowiaara 'gā nipo mama'e apou je 'jawe etee futat. Tejuwarete 'ga pyri je oi 'awamū. A'eramū nipo je rerowiaara 'gā mama'e apou je apyraapa— 'jau Jejui 'ga oree. ¹³—A'eramū pēē je rerowiaaramū je renūina “mama'ea eapo oree”, 'jau ki pēē jee. A'eramū je pē nemienūja apou pē nupe tejer imū pēē enūi re. A'eramū pēē mama'ea pejejeupe je iapo re Jarejuwarete 'ga muorypa, pejejeupe iapoawer are. ¹⁴ A'jea futat je'ea. “Mama'ea eapo oree”, tejer imū tejeupe

pēē 'eramū je iapoi futari pē nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

Janeruwarete 'ga 'Agesage

¹⁵—Je ree pejeporomutar ire nipo pēē jeje'ega renupa. ¹⁶ A'eramū je teje'ega renuw ire 'jau Tejuwarete 'ga upe: “E'agesagea emono je rerowiaara 'gā nupe 'gā poawamū je 'gā gē poawera 'jawe”, 'jau nipo je 'ga upe. “Namu-tar iki E'agesagea emogo 'gā pype imoire'ema futat 'gā nui”, 'jau nipo je 'ga upe. ¹⁷ 'Ga 'Agesagea mama'e a'je are etee futat pē mueapyo Jarejuwarete 'ga ree. Je rerowiare'ema 'gā 'ga 'Agesage kwaape'ema futat. A'eramū 'ga 'gā nupe U'agesage monowe'em futat. A'ere 'ā pēē 'ga 'Agesagea pekwaap. Pē pyri futat 'ga 'Agesagea rekoī. A'eramū anurenure'i futat akou pē pype, pēnerekwaramū. Janeruwarete 'ga 'Agesagea akou je rerowiaaramū pē pype— 'jau 'ga oree.

¹⁸ A'eramū Jejui 'ga 'jau nū:

—Anure nipo je ruri tejewya pē nupe nū. Naetyga'uweri je pēē imogyau— 'jau 'ga oree. ¹⁹—Anurenure'i nipo je rerowiare'ema 'gā naje resagu'jawi. A'ere pēē je resagu'jap futat pejepe. Temanū re miamū je ferawi etee nū. A'eramū nipo je pē mogyau teje'jawe etee futat. ²⁰ Pē nupe 'ga 'Agesage rur ire pē mueapyou Jeruwa 'ga ree, je ree 'jau. “Uwarete 'ga pyri 'ga rekoī. Jane pyri nanē 'ga rekoī futari nū” 'e are pē mueapyoukaa. “Ga pyri nanē ore rekoī nū” 'e are nanē pē mueapyoukaa nū— 'jau 'ga oree ikue.

²¹—A'eramū ki pēē jeje'ega renupa katu pejejemogyau. Jeje'ega renup kat-uara 'gā ipromutat futat je ree. Aipo 'gā nee Jeruwarete 'ga poromutaramū futat. Je nanē 'gā nee tepromutaramū nū. 'Gā nupe je jekwaawukari futat— 'jau 'ga oree ikue.

²² A'eramū Judas 'ga oporonupa ee 'ga upe. NaJudas Iskariote 'ga rūi. Ajepeja 'ga Judas 'ga te oporonup ee 'ga upe:

—Ma'eramū ene ejekwaawukaa ore upe etee 'ū? Ma'eramū sipo ene ejekwaawukare'ema ejerowiare'ema 'gā nupe?— 'jau Judas 'ga oporonupa ee 'ga upe.

²³ A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Je ree iporomutat ma'e 'gā jeje'ega wenup futat. A'eramū Jeruwarete 'ga oporomutaramū aipo 'gā nee. Tejuwarete 'ga retee futat je reko'i 'gā nupe. ²⁴ Je ree iporomutare'ema 'gā jeje'ega nuerowiari futari. Nateje'ega rūi te 'ā je amome'u pē nupe. Tejuwarete 'ga je'ega te je 'ā amome'u, temuara 'ga je'ega etee futat— 'jau 'ga 'ga upe ikue.

²⁵ —Pē pype tekou je 'ā a'e mome'wau pē nupe. ²⁶ Anure nipo 'ga U'agesage muri jerekwawer ipe pē poaawamū, pē mu'jau mama'e a'je are, pē muea'aa je'eawer are— 'jau Jejui 'ga oree.

²⁷ —Je 'ā jepy'ata'wa futat. A'eramū je teje'jawe etee futat pē mogyau pē mopy'ata'wau. Je rerowiare'ema 'gā nojomopy'ata'wai futari. A'ere je nanarūi. Je te a'jea futat pē mopy'ata'waara. A'eramū ki pēē pejepy'ata'waramū pejemogyau je ree. Pkyje kasi mama'e awi ne— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁸ —“Awamū je oi pē nui. A'ere anure je ruri nū”, a'e je ako pē nupe ko. A'ea peenup je'eawera. Je ree iporomutat ma'eramū nipo pēku'i pejemogyau je o re je ree. Tejuwarete 'ga pyri je oi. 'Ga 'ā je apyrapararete futat. A'eramū nipo pēē pejeku'iramū je o are— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁹ —Teoa je amome'u pē nupe 'awamū. A'eramū pēē je o re jeje'ega rerowiaa. ³⁰ Amogytaaiw etee je pēē na'ne. Je rerowiare'ema 'gā wyriara 'ut ja'wyja'wy jee. A'ere nuapoukara'uweri mama'ea jee. ³¹ Tejuwarete 'ga 'eawer imū etee futat je mama'e apoi tekou. A'ere je rerowiare'ema 'gā anure 'gā neapyoramū Jeruwarete 'ga ree jeporomutar are— 'jau 'ga oree.

Aipo 'epaw ire 'ga 'jau oree:

—Pe'je iruukwe 'aw awi. Soo 'jau— 'jau 'ga oree wemimu'eramū.

A'eramū futat ore arawau aipo awi.

Uwa 'ywarete 'jawewat

15 A'ere Jejui 'ga mama'e mū mome'wau oree, ore mu'jawamū:

—Je 'ā uwa 'ywarete 'jawe. A'eramū pēē je rerowiaaramū akā 'jawe. A'eramū Jeruwarete 'ga uwa 'ywa jara 'jawe. ² Sā'ā uwa 'ywa tymara 'gā. I'aawa rupi 'gā awau esaka. A'ere amumera akā ni'ai. Amumeria etee u'a'iramū. A'eramū ijara 'ga i'a'e'ema akā monoka jui. I'ai ma'ea etee 'ga imogatyrumū imogyau. A'ere imogatyrumyera akā u'aramū kwaiwete. Nan tee futat nipo je rerowiaara 'gā. Jeje'ega renupare'ema 'gā akā'ae'ema 'jawe. “Je te 'ā Jejui 'ga remiayuwaretea”, 'jau nipo 'gā numiamū. A'ere nipo 'gā nuapoi Jeruwarete 'ga remifutar imū mama'ea. Nueniwi 'gā 'ga je'ega. A'e 'gā 'ga ope'a je wi imonou muku. Amumera 'gā te nipo ajee akā mogatyrumyera 'jawe. A'e 'gā a'jea futat Jeruwarete 'ga amu'akwaap 'gā mama'e tywera apoe'em are 'gā mogyau. Aipo 'gā akā mogatyrumyera 'jawe i'a kwaiwete ma'e 'jawe ajemogy jee. 'Gā a'jea futat 'ga remifutar imū etee mama'e wapo ajemogyau. ³ A'ere 'ga ako pē mogatyrumū ko. Jeje'ega a'jea futat peenup katu katu. A'eramū 'ga ako pē katu'oka ko— 'jau 'ga oree. ⁴ —Sā'ā akāa o'yw are u'ama etee i'aa. O'yw awi akā open ire ni'au'jawi. Nan tee futat jepir are ajemogy ma'eramū etee Jeruwarete 'ga remifutar imū mama'ea peapo pejemogyau. A'eramū je pē nerekou tejeape futat— 'jau 'ga oree.

⁵ —Je uwa 'ywarete 'jawe futat. Pēē akā 'jawe. Jepir are pejemogyau. Je tekou pē nee 'jau. A'eramū je pē poaa mama'e apou Jarejuwarete 'ga remifutar imū. Pejepoare'emamū ne-

peapoa'uweri mama'ea— 'jau 'ga oree. ⁶—Sã'ã uwa 'ywa jara 'ga akã ypiwera monoga imonoa iapya jui. Nan tee futat Jeruwarete 'ga jepir areware'ema 'gã monoi muku je wi. ⁷Je ree ajemogy ma'eramũ pëë jeje'ega renuparamũ futat. A'eramũ Jeruwarete 'ga “mama'e mũ epao jee”, ojeupe 'eramũ iapou futat pë nupe— 'jau Jejui 'ga oree. ⁸—Jeruwarete 'ga remifutar imũ pejemogy re pëë mama'e apou 'ga 'eawer imũ etee. A'eramũ pë nesakara 'gã 'jau pë nupe: “Janeruwarete 'ga 'ã esageay”, 'jau nipo 'gã pë nupe pë nesag ire. “Gã 'ã a'jea futat Jejui 'ga remiayua”, 'jau nipo 'gã pë nesag ire— 'jau 'ga oree ikue.

⁹—Jeruwarete 'ga iporomutat je ree. A'eramũ je nan tee futat teporomutaramũ pë nee. A'eramũ ki pëë jeje'ega renuparamũ jeje'ega anupa ywyapi pejemogyau. A'eramũ je taetu teporomutaramũ pë nee. ¹⁰Sã'ã je Tejuwarete 'ga je'ega renup katu katua je rekoa. A'eramũ 'ga a'eramũ oporomutaramũ a'jea futat je ree. Nan tee futar iki jeje'ega peenup pejemogyau. A'eramũ te jeporomutaramũ pë nee pejemogyramũ— 'jau 'ga oree.

¹¹—Aipoa je amome'u pë nupe pë muekõëainawamũ. Je 'ã ekõëai ma'eramũ. A'eramũ je teje'jawe pënekõëaja futaa. ¹²Jeporomutat je pë nee. A'eramũ je tejejukau esage pë nee. A'eramũ je 'jau pë nupe: Pëporomutar iki pejejee. Pejejuka esage ki pejejee, je 'jawe futat— 'jau 'ga oree ikue. ¹³—Ojekoty'aaw are iporomutat ma'e 'gã amanũmũ ojekoty'aawa 'gã nekwawer ipe. Nitywi 'ga amũ aipo 'ga apyraapara 'gã, ojekoty'aaw are iporomutara apyraapara 'gã. ¹⁴Jeje'ega renuw ire pejemogyau jejekoty'aawamũ.

¹⁵—Naje upe oporowyky ma'e rüi pëë. Jejekoty'aawa te pëë. I'wyriat ma'e 'gã o'wyriara porowykyrama nokwaawi.

Mama'e epao amũ 'eramũ etee te 'gã o'wyriara porowyky apoi. A'eramũ pëë 'awamũ pejemogyau jejekoty'aawamũ. A'eramũ je tejeupe Tejuwarete 'ga remimome'u mome'waupap pë nupe. ¹⁶Napëë nüi ako je pyyrũ pejepe ikue. Je te apyryrũ pëë kwe pe imonopyramũ mama'e esage apoukaawamũ Jarejuwarete 'ga remifutar imũ. Aipoa pënemiapoa nateepawa'uweri futari. Nanuaramũ Jeruwarete 'ga mama'e muri futari pë nupe jeje'eg imũ ojeupe mama'e renüi re. ¹⁷Ma'eramũ 'ã je 'i poromũ pë nupe. Pëporomutar iki pejejee pejemogyau, je 'i pë nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

'Ga rerowiaara 'gã nee iporomutare'ema 'gã

¹⁸—Je rerowiare'ema 'gã pejejee iporomutare'emamũ ki pënea'at je ree. Je ree ra'ne te 'ã 'gã niporomutari. ¹⁹Oje'jawe pejemogy re amunipo 'ã 'gã poromutaramũ pë nee. A'ere 'ã na'gã 'jawe rüi tãmëjë tepejemogy. Je 'ã amũ'ë pëë 'gã nui pë mogyau tejemiayuwamũ. A'eramũ 'gã oporomutare'emamũ pë nee pejemogyramũ— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁰—Je'eawer are ki pënea'at, “I'wyriat ma'e 'gã o'wyriara nuapyaawa'uweri” 'e are. A'eramũ 'gã je rereko tywer ire pëë nanë pë nerekou tyweaete futat nü. Jeje'eg are wapyaka re ki 'gã peje'eg are nanë tuapyaka nü. ²¹Pëë 'ã je rerowiaara. A'eramũ 'gã pë nerekou tyweaete. Je muarera 'ga 'gã nokwaawi. A'eramũ 'gã a'eramũ pë nerekou tyweaete futat— 'jau Jejui 'ga oree. ²²—'Au ako tejua 'gã mu'jau Tejuwarete 'ga je'eg are ai'i nü. Je amu'e'em ire taetu amunipo 'ã 'gã 'jau: “Norokwaawi ore Jarejuwarete 'ga porogytaa. A'eramũ ore orotywera kwaape'ema nanë nü”, 'jau amunipo 'ã 'gã. A'ere 'gã 'ga porogyta kwaawi futari. A'eramũ 'gã o'mearũe'emamũ 'ga upe. ²³Je

ree iporomutare'ema 'gã Jeruwarete 'ga ree nanē niporomutari nū. ²⁴Gã nemiapoe'ema ako je iapou'jau'japa agawewi 'gã neape ai'i. Nitywi 'ga amū aipo apou je 'jawe. Aipo resage'em ire amunipo 'ã 'gã 'iarūi "Naruesagi ore Jejui 'ga remiapofera. A'eramū ore 'ga rerowiare'ema" e'iarū amunipo 'ã 'gã jee. A'ere ako 'gã esagi agawewi futat ai'i. Je ree 'gã poromutare'em tee ate. Jeruwarete 'ga ree nanē nanuara 'gã niporomutari nū— 'jau Jejui 'ga oree. ²⁵—Ymā te 'ga amū ka'arana kwasiaa je ree rakue: "Naapoi agawewi je mama'e tywera. A'etea je ree 'gã poromutare'em tee ate", 'jau 'ga amū inuga ikwasiaa rakue. Aipoa 'gã ikwasiaa inuga je ree rakue— 'jau 'ga oree.

²⁶—Tejuwarete 'ga pyri tewaēm ire ta'e 'ga upe 'jau: "E'agesagea emono je rerowiaara 'gã nupe", ta'e Tejuwarete 'ga upe 'jau. A'eramū nipo 'ga imua pē nupe je ree pē mu'jawamū. Mama'e a'je are etee te 'ga pē mu'ei. ²⁷A'eramū pēē je mome'wau 'gã nupe. Pejejepype je reko ypyrauwe ako pejeatau pejejemogyau je rewiri jeje'ega renupa ai'i. A'eramū pēē 'awamū pēē nanē 'gã mu'jau je ree nū— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

16 A'ere Jejui 'ga oporogytau oree nū:

—Aipoa je amome'u pē nupe tejerowiar awi pē momigukaawe'emamū. ²Anure nipo je rerowiare'ema 'gã pē mū'ēi janejatykaaw awi. "Jejui 'ga rerowiaara pēē. A'eramū pēē pejewau peje'jāu ore wi", 'jau nipo 'gã pē nupe. Pēē mū juka re nipo 'gã 'jau ajaupe: "Jarejuwarete 'ga remifutar imū jane 'gã apisi", 'jau futatee nipo 'gã ajemogyau. ³Jeruwarete 'ga nipo 'gã ikwaape'ema agawewi. Je nanē nipo 'gã je kwaape'ema nū. A'eramū nipo 'gã pē nerekou tyweaete. ⁴A'eramū je 'awamū 'gã nemiaporama mome'wau pē

nupe. A'eramū pēē anure 'gã iaporamū pejejea'aramū je'eawer are. "Omome'u tāmējē ako Jejui 'ga janee ikue", 'jau nipo pēē— 'jau 'ga oree.

Janeruwarete 'ga 'Agesage

—Pē pype tekou ako je aipo mome'wawa'ne'em pē nupe ai'i. ⁵A'ere je 'awamū je oi pē nui. Temuarera 'ga pyri je oi tejewya nū. A'e are ako je pē mu'ei ko. A'etea 'ã pēē mū "Ma'ape te ereo?" 'jawe'em jee. ⁶Peje'arasigamū etee 'ã aipo pejejeupe je 'eramū. ⁷A'ere a'jea futat aipo je'ea. Je oe'em ire amunipo 'ã pē poara 'ga nura'uweri pē nupe. Teo re te je 'ga 'Agesage muri pē nupe pē poaawamū. A'eramū pēē pejeku'iramū je o are. ⁸'Ga 'Agesagea 'ut ywy pewara 'gã mueapyou 'gã tywer are. Mama'e a'je are 'gã mueapyou 'ua. "Pētywer are Ku'jywa 'ga pē nereko tyweri" 'e are 'gã mueapyoawamū 'ga U'agesage muri pē nupe— 'jau Jejui 'ga oree. ⁹—Je rerowiare'ema 'gã naeapyo'i "Jejui 'ga rerowiare'emamū ae ia'wyre'emamū juejue ae jemogyi Ku'jywa 'ga upe" 'e are weapyoe'emamū. Aipo are te 'ga 'Agesagea 'gã mu'akwaawi. ¹⁰Mama'e esage are nanē 'ga 'Agesagea 'gã mueapyou nū. Je 'ã mama'e esagea etee iapou. A'eramū je tewau Tejuwarete 'ga pyri. Naje resagu'jawi pejepe. ¹¹Ku'jywa 'ga ajueroko tywerete are nanē 'gã mueapyou. Mama'eukwaawa 'wyriara upe Ku'jywa 'ga 'i ikue: "Anure nipo ereo tata pe", 'jau 'ga mama'eukwaawa 'wyriara upe ikue. Je rerowiare'ema 'gã mama'eukwaawa 'wyriara remiayua futat. A'eramū nipo 'gã awau tata pe o'wyriara rupiwewe futat— 'jau Jejui 'ga oree.

¹²—A'ere kwaiwete je pē nupe je remimome'urama. A'ere 'awamū nepēneapyo'i we ee. A'eramū je imome'wawe'em pē nupe. ¹³Ur ire

te nipo Ku'jywa 'ga 'Agesagea pē mu'ei mama'e a'je are etee te. 'Ga je kwaawukari pē nupe. Naoje'eg imū rūi 'ga pē mu'ei. Wemienuwer are te 'ga pē mu'ei. Ijeaporam are nanē 'ga pē mu'ei nū. ¹⁴ Jeruwarete 'ga 'Agesagea jeje'ega renuw ire 'ga pē mu'ei ee. A'eramū te nipo pēneapyo je ree. “Jejui 'ga esage” pē mu'eukaa pejejaupe. ¹⁵ Tejuwarete 'ga 'jawe futat jerea'aramū mama'e are. A'eramū je 'jau pē nupe: Ku'jywa 'ga 'Agesagea nipo pē mu'e je'eawer are, enuw ire, a'e je 'ā pē nupe— 'jau Jejui 'ga oree.

“Tejuwarete 'ga pyri je oi” 'ga 'eawet

¹⁶—Anurenure'i nipo pēē je resake'ema pejejemogyau. Anure tāmējē te nipo je resagu'jap pejepe nū— 'jau 'ga oree.

¹⁷ Aipo orojeupe 'ga 'eramū ore 'jau arajaupe:

—Ma'eramū te 'ga 'i poromū janee? “Anurenure'i nipo naje resagu'jawi pejepe. Anure tāmējē te nipo je resak pejepe nū”, e'i 'ga 'ā janee. “Tejuwarete 'ga pyri je oi, tejewya nū. A'eramū pēē a'eramū je resagu'jape'ema”, e'i 'ga 'ā janee. Ma'eramū 'ga poromū 'jau nū'ū?— 'jau ore arajaupe. ¹⁸—Maranime sipo anurenure'ia? Maranime sipo anurea? Janereapyoi jane 'ga porogyta are nū'ū— 'jau ore arajaupe.

¹⁹ Jejui 'ga aipo arajaupe 'e kwaapa 'ūina. “Iporonuwiwet 'gā je'e are”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga 'jau oree:

—“Anurenure'i nipo pēē je resake'ema. Anure tāmējē te nipo je resagu'jap pejepe”, a'e ako je pē nupe ko kūi. A'e are nipo nepēneapyoi?— 'jau 'ga oree. ²⁰—A'jea futat je 'i. Anure nipo pēē je rapirūmū je manū re. Je manū re nipo pē'arasig je ree. Je rerowiare'ema 'gā te nipo ajee iku'i etee ajemogyau je manūnamū. Pēē te nipo ajee pē'arasigaip je ree. A'ere

nipo anure pejeku'iramū nū. ²¹ Sā'ā kūjāa wa'yray reru'arasiga ojewi wa'yra rayramū. A'ere 'ā ojewi wa'yra 'ar ire aku'iramū nū. Wea'aru'jawe'emamū 'ā wa'yra rayfer are. Aku'iramū etee 'ā wa'yr are nū. ²² Nan tee futat nipo pēē 'awamū peje'arasigamū pejejemogyau. A'ere nipo pēē anure je resagu'jaw ire pēku'i pejejemogyau nū. A'eramū nipo 'gā amū pēku'i mateepawarūme'em pē nū— 'jau 'ga oree.

²³—Aipoa 'ara rupi nipo pēē 'jawe'em je upe, “ore mu'e ape aipo are”, 'jawe'em nipo pēē jee. Ku'jywa 'ga 'Agesagea te nipo pē mu'e mama'e are. A'jea futat je 'i. Pēē 'ā je rerowiaaramū. A'eramū 'ga “mama'ea eapo amū jee”, jerer imū ojeupe 'eramū Ku'jywa 'ga iapou pē nupe. ²⁴ Nepeenūi we te 'ā mama'ea 'ga upe jerer imū. A'eramū ki pēē 'awamū mama'e renūina 'ga upe. A'eramū 'ga imua pē nupe. A'eramū te nipo pēku'i a'jea'jea futat pejejemogyau— 'jau Jejui 'ga oree.

²⁵—Mama'e mū ako je amome'u pē nupe pē mu'jawamū ai'i. A'ere anure nipo je Tejuwarete 'ga mome'ui katu katu pē nupe. ²⁶ Naje rūi futat mama'e aenūi Ku'jywa 'ga upe pē nupe. Je rerowiat 'ā pejepe. A'eramū pēē futat mama'e renūina Jarejuwarete 'ga upe pejejeupe. ²⁷ Jeruwarete 'ga ipromutat pē nee. Je ree pēporomutaramū. “Ga wi je ruri” 'ea 'ā perowiat. A'eramū 'ga oporomutaramū pē nee. A'eramū 'ga mama'e apou pē nupe ojeupe pēē 'eramū. ²⁸ A'jea futat je ruri Tejuwarete 'ga wi 'au ywy pe ikue. A'ere 'awamū je oi tejewya ywag ipe 'ga pyri nū— 'jau 'ga oree.

²⁹ A'eramū ore 'ga remimu'eramū 'jau 'ga upe:

—'Awamū namorogytau rūi ore mu'e ape. Orereapyo ore 'awamū eneporogyta are ki 'ei— 'jau ore 'ga upe. ³⁰—Ene 'ā a'jea futat enereapyo katu katu mama'e are. Arajaupe orepor-

ogyta jemima we 'ā ene ikwaapa. A'eramū ene ore mueapyou ee, ee ore poronuwe'emaue. A'eramū ore “Ku'jywa 'ga wi je ruri” e rerowiaa—'jau ore 'ga upe.

³¹ A'eramū 'ga 'jau oree:

—A'jea futat sipo je rerowiat pejepe 'awamū?—'jau 'ga oree. ³²—A'ere'ere'i futat nipo pēē pekwasio pejewau pejeje'wyr ipe je wi. Nepepytai'i futari nipo amū je pyri. A'ere Jeruwarete 'ga te 'ga rekoī je pyri. A'eramū je natejete'e rūi tekou. ³³ Aipoa je 'ā omome'u pē nupe pē mopy'ata'waawamū. A'eramū pēē pejekyjawe'em pejejemogyau. Je rerowiaara pēē. A'eramū pēē pejepy'a'wyre'emamū je ree pejejemogyau. Je rerowiare'ema 'gā nipo pē nerekou tyweaete. A'ere kasi pepojeuw ine. Je te 'ā 'gā 'wryiara pājēa 'arimū akwap—'jau Jejui 'ga oree.

'Uwarete 'ga upe oje'ega monoawet

17 Wemimu'eramū ore upe oporogytapaw ire, 'ga amā'jāu ywau oje'ega 'Uwarete 'ga upe:

—Kiapi'ni. 'Awamū iwaēmi jeresage resaukaawa upe. Jeresagea eesaukat 'gā nupe. A'eramū je nanē eneresage resaukararūmū 'gā nupe nū. ² Eneje'eg imū ako je ruri ikue. Ene futat 'ā je rerowiarukaa 'gā nupe. A'eramū je tejerowiaara 'gā mogyau nakwaparimū rūi futat. Je futat 'gā amomyau 'gā mogyau. ³ A'eramū jeremimomyaufera 'gā ene kwaapa. “Ga etee futat Janeruwaretea”, 'jau nipo 'gā enee. A'eramū nipo 'gā a'eramū je nanē je kwaapa nū. “Jejui Kristu 'ga Janeruwarete 'ga remimurera futat”, 'jau nipo 'gā jee je kwaaw ire. ⁴ Eneporowykya je aapopap 'gā nupe ene'eawer imū. Eneresagea nanē je esaukaa 'gā nupe nū. ⁵ Ymā ako ywy apoe'emaue jeresagea ereesaukat jarejepyriwara 'gā nupe ikue. A'eramū

ene 'awamū nanē esaukaa ejepyri je ore nū—'jau Jejui 'ga oje'ega monou 'Uwa 'ga upe.

⁶ A'ere Jejui 'ga wemimu'eramū ore mome'wau 'Uwarete 'ga upe:

—Ene 'ā je rerowiarukar ape 'gā nupe. A'eramū je ene kwaawukaa tejerowiaara 'gā nupe ai'i. 'Gā 'ā eneremiayuwa rakue. A'eramū ene 'gā mua jee, jeremiayuwamū. Eneje'ega 'gā wanup. ⁷ A'eramū 'gā 'awamū ikwaapa, “tejuwa 'ga je'eg imū tee je pē mu'ei” 'ea 'gā erowiaa. ⁸ Eneje'eg are je 'ā 'gā mu'ei. A'eramū 'gā “Jeruwarete 'ga te 'ā je mut” 'ea 'gā erowiaa.

⁹—'Gā nee je porogytai enee. Natejerowiare'ema 'gā nee rūi je porogytai enee. Tejeupe eneremimurera 'gā nee te je porogytai enee. Eneremiayuwa futat 'gā. A'eramū je a'eramū teje'ega monou ene upe 'gā nee. ¹⁰ Je rerowiaara 'gā juejue janeremiayuwamū. Enema'eramū, jema'eramū 'jau. A'eramū nipo 'gā neko esage resakara 'gā 'jau jee: “A'jea futat Jejui 'ga resageramū ra'e. Sā'ā 'ga remiayuwa 'gā jemogy esagea”, 'jau nipo 'gā nesakara 'gā jee.

¹¹—Kiapi'ni, Ene te 'ā eneresageay. A'ere'ere'i futat je oi peu ene pyri nū. Napytai je 'au ywy pe. A'ere janeremiayuwa 'gā pytai 'au. A'eramū ene epājē mū 'gā a'gwau mama'e tywer awi jarejeupe. Je upe ejemimurera 'jawerimū etee futat 'gā a'gwau mama'e tywer awi jarejeupe. Majepēi teewara 'jawe te 'ā jane rekoī. A'eramū ene majepēi 'yweteewara 'jawe 'gā mogyau jareje'jawe.

¹²—'Gā pype tekou je 'gā a'gwau mama'e tywer awi. Tejeupe ene epājē muawer imū etee futat je 'gā a'gwau. Noka'jami 'ga amū je wi. Majepēja 'ga etee te ajee jeremiayuwa 'ga naje rerowiari. Nitywi 'ga amū je rerowiarukararūmū 'ga upe. Tata pe oo ma'e 'ga wejue te. Ymā te 'gā ka'arana kwasiari inuga 'ga ree rakue. A'eramū

nipo tata pe 'ga o re ka'arana mogytaara 'gã 'jau “a'jea futat ra'e. Mama'e a'je are 'gã ka'arana kwasiari inuga rakue”, 'jau nipo 'gã— 'jau Jejui 'ga u'ama 'Uwa 'ga upe.

¹³—A'ere'ere'i futat je oi ene pyri. A'eramũ je 'au tekouwe aipo 'jau enee 'gã nemianuwauwe, 'gã maku'iawamũ. Afutat je 'gã ku'ia teje'jawe. ¹⁴Eneje'ega je imome'wau'jau'japa 'gã nupe 'gã nerekou. Je najerea'ara'uweri mama'e tywer are. Jeremimu'efera 'gã nanẽ wea'are'emamũ mama'e tywer are nũ. Natejerowiare'ema 'gã 'jawe etee rũi ore jemogyi mama'e tywera apou. A'eramũ nipo eneje'ega rerowiare'ema 'gã oporomutare'emamũ 'gã nee 'gã jemogyramũ.

¹⁵Eroo jeremiyauwa 'gã je reewe 'awa wyy awi, na'ea'uweri je enee. Ea'gu ki 'gã mama'eukwaawa 'wyriar awi, a'e te je enee— 'jau Jejui 'ga oporogytau u'ama 'Uwarete 'ga upe.

¹⁶—Na'auwara rũi te 'ã je. A'eramũ je ree ojemu'e ma'e 'gã nanẽ wea'are'emamũ mama'e tywer are ajemogyau 'jau. Mama'e esage apo are etee 'gã taea'at ajemogyau 'jau. Naje rerowiare'ema 'gã 'jawe rũi 'gã jemogyi— 'jau Jejui 'ga 'Uwarete 'ga upe u'ama oporogytau. ¹⁷—Emogy 'gã ejemiyuwamũ. Eneje'ega a'jea futat. Eje'eg imũ ejekwaawukat 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga 'Uwa 'ga upe u'ama. ¹⁸—Ene te 'ã je mur ape 'au wyy pe eje'ega mome'waramũ. A'eramũ je nan tee futat 'gã mokwasi'wau eneje'ega mome'waramũ. ¹⁹'Awamũ je jemonoi enepo pe. Ene'eawer imũ etee futat nipo 'ã temanũmũ. A'eramũ nipo je rerowiaara 'gã ajemogyau eneremiyuwamũ je 'jawe, mama'e apou enee je 'jawerimũ— 'jau Jejui 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe u'ama.

²⁰—A'ere je natejewiriwara 'gã nee etee rũi je porogytai enee. Anure nanẽ nipo 'gã oi okwasi'wau kwe pe je

mome'wau 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã nenupara 'gã amũ je rerowiaa nanẽ nũ. A'eramũ je tejerowiaarama 'gã nee nanẽ teje'ega enee nũ. ²¹Afutut je majepi tee tup ma'e 'jawe 'gã jemogya. Sã'ã ae majepi tee aeruwa. Nan tee 'gã tojekoty'ar esage jane ree 'jau. Sã'ã jane majepi teewara 'jawe jane rekoa. Nan 'gã nekoa je afutat nanẽ jarejepyri. A'eramũ nipo majepi 'yweteewara 'jawe 'gã jemogyramũ 'gã nesakara 'gã je rerowiaa— 'jau Jejui 'ga 'Uwa 'ga upe. ²²—Je 'ã esage ma'ea. A'eramũ ako ene je muorywukaa jarejepyriwara 'gã nupe ikue, ywagipewara 'gã nupe ikue. A'eramũ je nan tee futat 'gã muesageu tejesage 'jawe. A'eramũ 'gã ajemogyau majepi 'yweteewara 'jawe jane 'jawe— 'jau Jejui 'ga oporogytau u'ama 'Uwa 'ga upe. ²³—Je 'ã ako 'gã pype. Ene nanẽ 'ã ekou je pyri nũ. A'eramũ je rerowiaara 'gã majepi 'yweteewara 'jawe etee futat ajemogyau. A'eramũ nipo je rerowiare'ema 'gã weapyoramũ ee. “A'jea futat 'ga Ruwarete 'ga poromutaramũ nanimenime 'ga ree ra'e. A'eramũ nipo nan tee futat 'gã oporomutaramũ jane ree nũ” e are nanẽ nipo 'gã weapyoramũ ajemogyau— 'jau Jejui 'ga oje'ega 'Uwarete 'ga upe.

²⁴—Kiapi'ni. Eneporomutat ako je ree wyy apoe'emaue futat ikue. Ma'eramũ 'ã ako je muorywukar ape ywagipewara 'gã nupe ikue. Jeresagea ako ywagipewara 'gã esaka ikue. 'Awamũ 'ã ene 'auwara 'gã nupe je rerowiarukaa nũ. A'eramũ je ywag ipe tejerowiaara 'gã neroo futaa. A'eramũ 'gã jeresagea resaka— 'jau Jejui 'ga 'Uwarete 'ga upe u'ama oje'ega.

²⁵—Kiapi'ni. Eneresageay te 'ã. Ene rerowiare'ema 'gã nenekwaawi futari. A'ere 'ã je ene kwaawi futari. A'eramũ 'ã 'awamũ jeremimu'e 'gã ene kwaapa futat. “A'jea futat 'ga Ruwarete 'ga 'ga muri rakue” ea 'gã ikwaapa 'awamũ— 'jau Je-

juj 'ga 'Uwa 'ga upe. ²⁶—Je akwaawukat ene 'gā nupe ai'i. 'Awamū miamū futat je tekou ene kwaawukaa 'gā nupe nū. A'eramū nipo 'gā je ree eneporomutara 'jawe etee futat 'gā oporomutaramū ajuee. A'eramū nipo je 'ā tekou 'gā pype— 'jau Jejui 'ga oje'ega monou u'ama 'Uwarete 'ga upe.

Jejui 'ga pykwawet

(Mateu 26.47-56; Maku 14.43-50; Luka 22.47-53)

18 'Uwarete 'ga upe oporogytapaw ire Jejui 'ga awau jui. Wemimu'eramū etee ore rerawau. A'eramū ore arawau 'yekwa'wi raapa, Setrō 'jawa raapa. Y'wa ywa tymaw ipe ore orowaēma. ²Ore wawetea futat aipo jepi. Aipo pe futat Jejui 'ga ore rerawau ore mogytau jepi. A'eramū Judas 'ga aipoa arawawera kwaapa. ³A'eramū Judas 'ga peu futat jefaruu 'gā nerawau Jejui 'ga pygukaa.

'Gā oe'emauwe mainana 'wyriara 'gā, fariseu 'gā netee 'jau jefaruu 'gā nupe: “Pe'je pejewau 'ga rupi Jejui 'ga pyka”, 'jau 'ga 'gā nupe rai'i. Janeruwarete 'ga mogytaaawa raarana 'gā nanē 'ga imonou 'gā nupi nū. A'eramū Judas 'ga 'gā nerawau Jejui 'ga resaukaa 'gā nupe. Muawa 'gā erawau. Tata nanē 'gā erawau wape resakaawamū nū. 'Ua 'gā owaēma Jejui 'ga upe. ⁴⁻⁵Judas 'ga akou jefaruu 'gā pype, 'gā po pe Jejui 'ga monoara 'ga poromū.

Opyyk 'gā nura Jejui 'ga ikwaapa ojee. A'eramū 'ga awau 'gā nowosōu.

—Awỹja te peekat pejemogyau?— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Jejui 'ga ore aruekat arakou, Nasare pe waranup ma'efera 'ga ore aruekat arakou— 'jau 'gā 'ga upe.

—Koromū futat je rekoi— 'jau 'ga 'gā nupe aipo 'eramū.

⁶Aipo ojeupe 'ga 'eramū, 'ga upe 'ut ma'efera 'gā ojewya akupeu, awau u'aa

ywyu. ⁷A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Awỹja rekaa te pejot?— 'jau 'ga 'gā nupe nū.

—Jejui 'ga ore aruekat, Nasare pe waranup ma'efera 'ga ore aruekat arakou— 'jau 'gā 'ga upe.

⁸—Koromū futat je rekoi, a'e je ako pē nupe ko. Je ree pejeporopyygiweramū ki je etee futat je pyyk pejepe. Pekok kasi jeremimu'efera 'gā nee ne— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁹'Uwarete 'ga upe oje'ega monopypawer are futat 'ga 'i rai'i. “Tejeupe eneremimurera 'gā a'gui, Kiapi'ni. Noka'jami futari 'ga amū je wi”, 'jau Jejui 'ga 'Uwarete 'ga upe rai'i. A'eramū 'ga a'e are 'jau jefaruu 'gā nupe “Tene ki 'gā oi”, 'jau jupe.

¹⁰Aipo Jejui 'ga je'ega renupawe Simāo Pedro 'ga ogyuu rekyita yrū awi. A'eramū 'ga mainana 'wyriararete 'ga remiayuwā namī monoka ogyuu pyu. Furuk. 'Ga jakwatawa katywara 'ga namī yypa. Inamī ywipywera 'ga rera Mauku.

¹¹—Ereapo awi nanuara! Ere epyuu munepa epy ryrū pype nū— 'jau Jejui 'ga Pedro 'ga upe. —Jeruwarete 'ga remifutar imū futat 'gā nuri je pyyka. A'eramū je tejereko tywerukaa 'gā nupe— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

Anasi 'ga rog ipe 'ga reroawet

¹²A'eramū jefaruu 'gā, o'wyriara 'ga retee Jejui 'ga pyyka ifaa. Janeruwarete 'ga mogytaaawa raarana 'gā nanē 'gā poaa Jejui 'ga far are. ¹³'Ga far ire 'gā 'ga rerawau Anasi 'ga rog ipe ra'ne. Aiporamū Kaifasi 'ga mainana 'wyriararetea. Anasi 'ga Kaifasi 'ga ratyuwa. ¹⁴Aipo Kaifasi 'ga futat 'jau judeu 'gā 'wyria'ri upe rai'i: “Tene Jejui 'ga manūi. 'Ga manū re nipo romanū 'gā jane apisawe'em”, 'jau 'ga 'wyria'ri upe rai'i.

Pedro 'ga Jejui 'ga kwakupa

(Mateu 26.57-58, 69-70; Maku
14.53-54, 66-80; Luka 22.54-57)

¹⁵ Anasi 'ga rog ipe 'gã Jejui 'ga rerooramũ, Simão Pedro 'ga awau 'ga rewiri. 'Ga amũ nanē awau 'ga rewiri nũ, Jejui 'ga remimu'efera 'ga nanē awau 'ga rewiri nũ. Mainana 'wyriararete remiesapytera 'ga poromũ. A'eramũ 'ga awau osou Jejui 'ga rupi, mainana 'wyr-
iara 'ga roga osoma pype. ¹⁶ A'ere Pedro 'ga nosei 'gã nupi. Iosoma rokwar ipe te 'ga pytai. A'eramũ ose ma'e 'ga awau ojewya oje'ega iosoma rokwar raarana ēē upe:

—Tene jejekoty'aawa 'ga resei i— 'jau 'ga awau ēē upe.

A'eramũ ēē Pedro 'ga mogeu.

¹⁷ A'ere ēē Pedro 'ga upe ēē i:

—Nawã nemipyyga kĩa remiayuwa rui nipo ene?— 'jau ēē 'ga upe.

—Naani nũ i— 'jau Pedro 'ga ēē upe.

¹⁸ Iro'ysagay 'gã nupe. A'eramũ mainana 'wyr-
iara remiayuwa 'gã, Jarejuwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã netee 'upa ojepe'jau tata are. A'eramũ Pedro 'ga ojepe'jau u'ama 'gã pyri.

**Mainana 'wyr-
iara 'ga poronupawet**

(Mateu 26.59-66; Maku
14.55-64; Luka 22.66-71)

¹⁹ A'eramũ mainana 'wyriararetefera 'ga, Anasi 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Ma'ja are te 'gã eremu'e jepi? Awyja te eremu'e jepi?— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁰ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Pē neape futat te 'ã je porogytai 'gã nupe jepi. Judeu 'gã jatykaaw ipe, Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Mimer imũ je 'ã 'gã mu'jau pēnemiesagamũ jepi— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. ²¹ —Ma'eramũ sipo je moporogytaukar ape ejeupe? Je renuparera 'gã tomome'u enee kũi. 'Gã okwaap futat je'eawera kũi— 'jau Jejui 'ga 'ga upe u'ama.

²² Aipo 'ga 'eramũ jefaruuna'nĩ 'ga amũ Jejui 'ga reakwapeteka.

—Aipo ere te nipo mainana 'wyr-
ararete 'ga upe ki sa?— 'jau 'ga 'ga upe.

²³ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Mama'e tywera mũ je imome'u re amunipo 'ã mama'e tywera ere jee 'auwara 'gã nemianuwamũ. Mama'e a'jea je 'eramũ ma'eramũ ene je reakwapetegukaa 'ga upe ki 'ei?— 'jau Jejui 'ga Anasi 'ga upe.

²⁴ A'eramũ Anasi 'ga Jejui 'ga rerawaukaa Jarejuwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã nupe. 'Ga faa 'gã erawau Kaifasi 'ga upe. Mainana 'wyriararete 'ga poromũ Kaifasiramũ.

Pedro 'ga 'ga kwakuwu'japa

(Mateu 26.71-75; Maku
14.69-72; Luka 22.58-62)

²⁵ A'e pype Pedro 'ga ojepe'jau u'ama. A'e pe ojepe'e ma'e 'gã amũ 'jau 'ga upe:

—Na'ga remimu'ea rui nipo ene ki sa?— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ Pedro 'ga 'jau:

—Naani nũ'ũ.

²⁶ A'eramũ mainana 'wyriararete remi-
ayuwa 'ga amũ oporonupa ee Pedro 'ga upe nũ. 'Ga upe ee oporonup ma'e 'ga in-
amĩ ywipyrera 'ga pytuna 'ga.

—Naene rui nipo ore aruesak Jejui 'ga pyy-
kaw ipe ra'e ki sa?— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁷ —Tee. Naani nũ'ũ. Nakwaawi je 'ga nũ'ũ. Awyja upe pēē 'jau 'ũ?— 'jau etee Pedro 'ga 'ga upe nũ.

A'erauwe wyrasokwē oje'ega.

Piratu 'ga upe Jejui 'ga reroowet

(Mateu 27.1-2, 11-14; Maku
15.1-5; Luka 23.1-5)

²⁸ Ai'iwetetewe 'gã Jejui 'ga rerawau Kaifasi 'ga rog awi. 'Wyriararete 'ga rog ipe 'gã 'ga rerawau, Piratu 'ga rog ipe. Ku'emaiaiw are futat 'gã 'ga rerawau 'ga rog ipe. Judeu 'gã 'wyr-
iari 'gã Piratu 'ga roga pype osowe'em. Piratu

'ga judeue'ema. Judeu 'gā osowarū'em judeue'ema 'gā nog ipe ra'e jepi. "Ga roga pype jarese re jane jemoky'ai Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū jane mama'e 'wawarū'em jarejatykaaw ipe", 'jau 'gā ajaupe. A'eramū 'gā osowe'em. ²⁹A'eramū Piratu 'ga uēma oje'ega 'gā nupe:

—Mama'e tywera te 'ga wapo pē nupe ra'e?— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁰—Mama'e tywera 'gā iapoe'em ire amunipo 'ā ore narueruri 'ga ene upe— 'jau 'gā 'ga upe.

³¹A'eramū Piratu 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pe'je ajee 'ga rerawau erekou tyweate pejeypy 'gā nemikwasiarer imū etee futat— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Naani. 'Ga juka are orefuweramū. A'ere 'ā pēē romanūnamū pe'je oree jepi: "Pejuka kasi 'ga amū ne. Ore tee arajukaarū 'gā amū", 'jau 'ā pēē oree jepi. A'eramū ore 'ga jukawarū'em— 'jau 'gā 'ga upe. —Ere eje'ega m̄yina oree. Toromono 'ga imu'ama 'ga jywa pypiraa 'ypeywar are 'jau— 'jau 'gā 'ga upe.

³²Ymā Jejui 'ga amanūawama mome'ui oree ai'i. "Ypeywar are nipo 'gā je monoi je mu'ama", 'jau 'ga ai'i. A'eramū Janeruwarete 'ga te "ypeywar are 'ga monoukaa 'ga jukaukaa oree" 'e are 'gā mu'eukaa.

³³Aipo 'erauwe Piratu 'ga awau osou wog ipe nū. Jejui 'ga rerurukaa 'gā nupe.

—A'jea te ene judeu 'gā 'wyriaramū?— 'jau Piratu 'ga Jejui 'ga upe.

³⁴—Ene futat te aipo ere? Amutee 'ga aipo 'ea te ra'u ere futat nū?— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

³⁵—Judeua sipo je ako enee? Enepy-tuna 'gā futat te 'ā 'au ene murukat ene moporogytaukaa jee. Maran ene ekou 'gā nupe ra'e, a'e te je a'i kūi?— 'jau Piratu 'ga 'ga upe.

³⁶—Na'awa ywy pewara 'wyriara 'jawe rūi te 'ā je. 'Gā 'jawe je reko re amunipo 'ā jeremiayuwa 'gā 'gā nowajaa

je monoukare'ema judeu 'gā 'wyria'ri 'gā po pe. A'ere je na'auwara 'wyriaramū rūi— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

³⁷A'eramū Piratu 'ga 'jau 'ga upe nū:

—Wyriararetea futat nipo ajee ene ki sa?— 'jau 'ga 'ga upe.

—A'jea futat je 'wyriaretea je reko. Mama'e a'je are 'gā mu'jaawamū je ruri ywy pe te'aa tey ēē wi ikue. Mama'e a'je renupara 'gā jeje'ega wenup. A'eramū 'gā ajemogyau jeremiayuwamū— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

³⁸—Ma'ja a'eramū mama'e a'jea ki 'ei?— 'jau Piratu 'ga 'ga upe.

'Gā nupe Jejui 'ga monoawet

(Mateu 27.15-31; Maku

15.6-20; Luka 23.13-25)

Aipo 'erauwe Piratu 'ga awau uēma, ukupepe oje'ega 'gā nupe nū:

—Nuapoi futari 'ga mama'e tywera ra'e. A'eramū je 'ga jukaukare'ema. ³⁹Awa maraka apoawa upe iwaēmauwe je 'ā pēnemifutara 'ga renuēma moromunepaw awi jepi. Pefutat te je judeuramū peje'wyriararetea muēma?— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁴⁰—Naani— 'jau 'gā wafukaita. —Naani. Na'ga rūi emuēm oree. Parapasi 'ga te emuēm oree— 'jau 'gā wafukaita 'ga upe.

Aipo Parapasi 'ga oporojuka ma'ea futat.

19 Aipo ojeupe 'erauwe Piratu 'ga 'jau jefaruu 'gā nupe:

—Pe'je 'ga rerawau 'ga mopimopika.

²A'erauwe 'gā 'ga rerawau 'ga mopika. A'ere 'gā juapekagūi muap̄yina 'ga ak-agyrūnamū iapou 'ga upe. A'eramū 'gā imonou imunepa 'ga akaga pype. A'eramū 'gā 'wyriararete raity piraga munepa 'ga wi, 'ga rerekoemāawamū. ³Ojewyewyia 'gā 'ga rerekoemāu 'ga rerekou:

—Ene te 'ā judeu 'gā 'wyriararetea ra'e jepi. A'ere 'awamū ereko 'wyriarareter-

amū nakwaparimū rūi futat 'gā nupe ki 'ei— 'jau 'gā 'ga upe.

'Ga jaita 'ga rerekou opo afuapyka ero-faa 'ga ree.

⁴ A'ere Piratu 'ga awau uēma oje'ega ukupepewara 'gā nupe nū:

—Peapyka ki je ree. Arurukat je 'ga 'au nū. “Nuapoi futari 'ga mama'e tywera ra'e”, a'e je tekou pē nupe— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁵ A'e pype 'gā Jejui 'ga rerua enuēma 'gā nupe nū. 'Wyriararete raitya 'gā imunepa 'ga wi juakagyrūa reewe. 'Ga ēmauwe Piratu 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pemā'ē 'ga ree— 'jau Piratu 'ga 'gā nupe.

⁶ Jejui 'ga resakawe 'gā 'jau:

—Emu'amukat futat Jejui 'ga 'ypeywar are 'gā nupe— 'jau 'gā Piratu 'ga upe, wafukaita.

Aipo wafukai ma'e 'gā mainana 'wyr-iara 'gā neewe Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'gā neewe wafukaita Piratu 'ga upe.

—Pēē futat te aipo pe'je. Je najeporokaweri 'ga ree. “Nuapoi 'ga mama'e tywera”, a'e je ako pē nupe ko— 'jau Piratu 'ga 'gā nupe. —Pēē te pejuka 'ga. Je najukaa'uweri 'ga— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁷—Naani. “Je futat Jarejuwarete 'ga ra'yra”, e'i 'ga oree ikue. A'eramū ore oroporokaweramū 'ga ree. Oreypy 'gā ka'arana okwasiat aipo are rakue. A'eramū ore oroporokaweramū 'ga ree, 'gā nemikwasiarer imū etee futat— 'jau 'gā 'ga upe.

⁸ Aipo renupawe Piratu 'ga okyjau kwaiwete u'ama. ⁹ A'eramū Piratu 'ga awau osou wog ipe nū. A'ere 'ga oporonupa ee Jejui 'ga upe:

—Mō awi ene ejua rai'i ki 'ei?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

A'ere Jejui 'ga noje'egi 'ga upe.

¹⁰—Ma'eramū ene eje'ege'ema jee ki 'ei? Nerekwaawi nipo ejewi je 'gā mo-

moirukara ki 'ei? Enemanūwet te ra'u nū?— 'jau Piratu 'ga 'ga upe.

¹¹—Jeruwarete 'ga te 'ā wapoukat rēwējēmī enee. A'eramū 'ā ene mama'e apou rēwējēmī je ree 'agamū. Jeruwarete 'ga tywe'em ire amunipo 'ā nereapoa'uweri nanuara jee. A'ere 'ā Jeruwarete 'ga te nan je rerekoukari enee— 'jau 'ga 'ga upe. —A'eramū 'agamū ejeupe je reruara 'gā mama'e tywera apou ene apyraapa— 'jau Jejui 'ga Piratu 'ga upe.

¹² Aipo renupa taetu Piratu 'ga Jejui 'ga wi opoir are afuweramū.

—Apoit je 'ga wi— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'ere 'gā 'i etee Piratu 'ga upe:

—'Ga wi epoir ire nipo naRoma ywy pewara 'gā 'wyrriara 'ga jekoty'aawa rūi ereko— 'jau 'gā wafukaita 'ga upe. —“Je futat 'wyrriararetea”, e'i te 'ā Jejui 'ga oree. A'eramū 'ga akou jane'wyrriara 'ga ree iporomutare'emamū. A'eramū nipo jane'wyrriara 'ga, Sesa 'ga, amara'neramū ene ree 'ga wi ene poiramū— 'jau 'gā wafukaita 'ga upe.

¹³ Aipo 'erauwe Piratu 'ga Jejui 'ga rerurukaa enuēma morogyta apoaw ipe. Piratu 'ga wapyka awau 'ūina morogyta apoaw ipe. Peu 'gā itapewa monou ipypekau te'yjupawa py'apykawamū. Judeu 'ga je'eg imū 'gā enūina *Gapata* 'jau jupe. ¹⁴ Sexta feira rupi aje kwara kwawamū Piratu 'ga wapyka oje'ega 'gā nupe. Sabadoa maraka apoawa judeu 'gā nupe. A'eramū Piratu 'ga 'jau:

—Koromū pē'wyrriararetea 'awamū!— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁵—Naani. Ere ki 'ga mu'amukaa futat 'gā nupe 'ypeywar are, 'ga jywa pypirarukaa 'ga manūawamū— 'jau 'gā wafukaita 'ga upe.

—Pēfuewet futat nipo ajee peje'wyrriararetea je ijukaukar are?— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū mainana 'wyrriara 'gā 'jau 'ga upe:

—Sesa 'ga tee futat jane'wyrararetea— 'jau 'gā 'ga upe.

¹⁶A'eramū Piratu 'ga Jejui 'ga monou jefaruu 'gā nupe.

—Pe'je 'ga rerawau 'ga mu'ama 'ypeywar are— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'gā 'ga rerawau.

'Ypeywar are Jejui 'ga monoawet

(*Mateu 27.32-44; Maku 15.21-32; Luka 23.26-43*)

¹⁷Jejui 'ga futat 'ypeywaruu rerawau erekou. Erawau 'gā erowaēma ae apisawa upe, aeakagera 'jawewara 'jawa upe. Judeu 'gā je'eg imū era *Gogata*.

¹⁸Peu futat 'gā 'ga monou imu'ama 'ypeywar are. 'Ga jywaa 'gā ipypiraa 'ypeywar are. Itajuu pyu 'gā 'ga pokutuka, 'ga pya nanē nū. A'ere 'gā 'ga monou imowya imu'ama 'ypeywar are futat. Mukūja 'gā pō'ō me Jejui 'ga mu'ama 'ypeywar are. 'Gā nekoa futat 'gā imonou imu'ama. ¹⁹A'ere Piratu 'ga 'yjepa'nī kwasiaa imonoukaa inuga Jejui 'ga apyte'rarimū. Jejui 'ga Nasare pe waranup ma'efera 'ga. “Judeu 'gā 'wyrararetea” 'ea 'ga imonou inuga 'yjepa'nī are. Muapyra 'gā je'eg imū 'ga ikwasiaa inuga. Judeu 'gā je'eg imū, romanū 'gā je'eg imū, grego 'gā je'eg imū 'jau 'ga inuga ikwasiaa.

²⁰Ae apisawa namukui 'upa Jerusareg awi. A'eramū 'gā kwaiwete okwapa ipyu. A'eramū 'gā Piratu 'ga remikwasiarera mogytau.

²¹Ikwasiaripyra resakawe mainana 'wyrara 'gā 'jau Piratu 'ga upe:

—“Judeu 'gā 'wyrararetea 'ga” 'ea ereapo awi. “Je te 'ā judeu 'gā 'wyrararete” 'ea te enug 'yjepa'nī are— 'jau 'gā Piratu 'ga upe.

²²—Naani. Anug ako je ikwasiaa ko. Tene a'ea etee futat tuwi— 'jau etee Piratu 'ga 'gā nupe.

²³'Ypeywar are Jejui 'ga mu'am ire jefaruu 'gā 'ga raity me'ega ajaupe. Irūpāwē 'gā ime'ega 'upa ajaupe. A'eramū 'gā juejue 'ga raity mū pyyka ojeupe. A'ere 'ga raity pe nojemomygi futari. Ipirugipyra etee. ²⁴A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—Simonorog awi. Ita'i 'jawewara simomot esaka ee 'jau, “Awŷja sipo weroo” 'e are 'jau— 'jau 'gā ajaupe.

Ymā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amū upe 'ga raity are rakue:

“Jeraitya nipo 'gā imojo'ojoka ajaupe. Ita'i 'jawewara nipo 'gā imomoa jeraityfer are”,

'jau 'gā ikwasiaa rakue. A'eramū jefaruu 'gā aipo apou 'ga raityfera mojo'okawamū.

²⁵A'e pype Jejui 'ga y ēē u'ama wa'ra 'ga pyri, 'ypeywar are 'ga 'amamū. 'Ga y'ra ēē, Mari Matarena ēē, Kriopasi 'ga remireko ēē. Ēē rera Mari nanē nū. Mīmera 'gā u'ama 'ga pyri katu katu. ²⁶Wemimutaramū je pyri oy ēē resakawe Jejui 'ga 'jau ēē upe:

—Awamū 'ga enera'yra 'jawe enee, a'ni— 'jau 'ga oy ēē upe.

²⁷A'ere 'ga 'jau jee:

—Eney 'jawe ēē 'awamū enee. Ejejuka esage ki ēē ree— 'jau 'ga jee.

A'eramū je 'ga y ēē rerawau teje'wyr ipe, tejejukau ēē ree.

Jejui 'ga manūawet

(*Mateu 27.45-56; Maku 15.33-41; Luka 23.44-49*)

²⁸Aipo 'e re Jejui 'ga 'jau ojeupe: “Teporowykya je aapopap”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Je'yuwei je.

Ymā 'ga amū ka'arana kwasiaa 'ga 'yuwei are rakue. A'eramū 'ga aipo 'jau.

²⁹Peu futat y'way ajaiwa 'ūina y'a pype. A'eramū jefaruu 'ga amū amyne-juranūū monou ipymāu y'way ajaiwa

pype. A'ere 'ga imonou 'ywa rapefā are, isipu 'jawa rapefā are imonou 'ga upe.

³⁰ Ipyter ire Jejui 'ga 'jau:

—Aapopap je teporowykya— 'jau 'ga.

Aipo 'e re 'ga wakaga muāāpya. A'eramū futat amanūmū.

Jejui 'ga ywŷi kutukawet

³¹ A'ere'ere'i judeu 'gā 'wyrria'ria awau oje'ega Piratu 'ga upe:

—Ypeywar arewara 'gā netymakaga emopēpenukat jefaruu 'gā nupe. Tamanū 'gā kamēšiete wetymakaga mopenamū 'jau— 'jau 'gā 'ga upe. —Kwara rese'emauwe 'gā netefera simut imojypa 'jau— 'jau 'gā awau 'ga upe.

Ai'iwe sabado. Sabado morowykye'ema 'gā nupe. Aipoa morowykye'ema 'gā maraka apoawa nanē nū. A'eramū 'gā 'gā neumera mu'amukare'ema peu.

³² Aipo ojeupe 'erauwe Piratu 'ga jefaruu 'gā monou 'ypeywar arewara 'gā netymakaga mopēpenukaa 'gā nupe. A'erauwe 'gā awau ajepeja 'ga retymakaga mopena se'. Ajepeja 'ga ma'e nū se' imopēpena 'gā 'gā nui. ³³ A'ere 'gā Jejui 'ga ma'ea nomopeni. Amanū 'ga 'gā nura renunewe. A'eramū 'gā 'ga retymakaga mopen'e'ema.

—Tŷy. Amanū 'ga ra'e nū'ū— 'jau 'gā ajaupe.

³⁴ A'eramū 'ga amū Jejui 'ga ywŷi kutuka etee jyu pyu. A'eramū 'ga rya ojeko'woka 'ga kutukawera rupi 'y reewe futat.

³⁵⁻³⁷ Ymā 'ga amū ka'arana kwasiaa Jejui 'ga ree rakue: “Nomopeni futari 'gā 'ga kaga mū”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue. A'eferupi tee Janeruwarete 'ga 'ga retymakaga mopenukare'ema 'gā nupe. Ajepeja 'ga ikwasiaa ka'aran are: “Anure nipo 'gā wemiwyŷikutugera 'ga resagi”, 'jau nanē 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue nū.

Jejui 'ga manūa je aesak. A'eramū je ikwasiaa ka'aran are pē nupe, Jejui 'ga rerowiarukaawamū pē nupe. Mama'e a'jea etee te je amome'u. Aesak futat je 'ga manūa. A'eramū je 'ga mome'wau futat pē nupe.

Ita kwara pype Jejui 'ga monoawet

(Mateu 27.57-61; Maku 15.42-47; Luka 23.50-56)

³⁸ A'ere Jose 'ga, Arimateja pewarera 'ga awau oje'ega Piratu 'ga upe:

—Tene je Jejui 'ga reumera muri imojypa 'ypeywar awi— 'jau 'ga awau 'ga upe.

Aipoa 'ga Jose 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'ga futat. A'ere 'ga nojemome'ui tee 'gā nupe rai'i. Okyje 'ga judeu 'gā 'wyrria'ri 'gā nui rai'i. Aipoa 'ga awau oje'ega Piratu 'ga upe.

Aipo ojeupe 'erauwe Piratu 'ga 'jau 'ga upe:

—Nai'i. Ere ajee ewau 'ga mosoka erawau ita kwaruu pype inuga— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe Jose 'ga awau 'ga mosoka 'ypeywar awi 'ga rerawau inuga ita kwaruu pype. ³⁹ Nikutemu 'ga nanē awau Jose 'ga rupi. Ypytunimū Jejui 'ga upe oporogyta ma'efera 'ga futat poromū Nikutemuramū. 'Ga awau Jose 'ga rupi. Kwaiwete 'gā jany kasiga rerawau. Tritai siku kirua 'gā jany kasiga rerawau. Aipoa jany kasiga imojopypepyrera. Mira 'jawa 'gā imojopypeu aloes 'jaw are jany kasigamū. ⁴⁰ Aipoa 'gā erawau taity fuku are eko'woka. Aipoa ee eko'wog ire 'gā 'ga reumera mamana taity fuku pyu. Aipoa judeu 'gā nemiapoa futat. A'eramū 'gā ipokwaapa.

⁴¹ Ae apisawa pyri 'ywa 'ywa ty-mawera 'upa. Itymawer ipe ita kwaruu ūina, aereumera ma'ea ūina. Aipoa ita kwaruu ipyau ate. Nomonoi we futat 'gā aereumera ipype. Jejui 'ga tāmējē futat 'gā omono aipo ita kwara pype. ⁴² A'e

pe te futat 'gā 'ga monou. Namukui futari 'ga manūawer awi. A'eramū 'gā peu etee futat 'ga monou.

—Kwara rese'emauwe sima-teepap 'jau, morowykye'ema upe iwaēme'emauwe 'jau— 'jau 'gā ajaupe.

Jejui 'ga rupawet

(*Mateu 28.1-8; Maku 16.1-8; Luka 24.1-12*)

20 Ikoai'i, Mari Matarena ēē awau ita kwaruu pe, ypytu'nīnauwe. Domingo rupi ēē awau esaka. Ita kwaruu rawopytymawera ēē esaka. Ita ojepe'au ikwar awi. ²Esakawe ēē 'ua ujāna imome'wau ore. Simāo Pedro 'ga retee je tekou. A'eramū ēē 'ua imome'wau ore:

—Janejara kīā reumera wā wenuēm erawau rai'i. Nikwaawi jane 'awamū wā imonoawera— 'jau ēē ore 'ua imome'wau.

³Orojeupe aipo 'erauwe ore arawau arujāna ita kwaruu repejāna. ⁴A'ere je Pedro 'ga feni. A'eramū je ra'ne tewau tewaēma jupe. ⁵Tewaēmawe je tewau teāāpyramū temā'jāu ikwara rupi. 'Ga auwanawera etee je esaka. A'ere je nasei esaka. ⁶A'ere Simāo Pedro 'ga ruri owaēma osowayayau awau ikwara pype. A'eramū 'ga nanē 'ga auwanawera etee esaka nū. Irāā'ā tuwamū. ⁷'Ga akaga auwanawera 'jau 'ga esaka. Aipoa taitya 'upe'ema 'ga reumera auwanawera pyri. ⁸A'eramū je tesou esaka. Taity resakawe je Jejui 'ga ferapawera rerowiaa. ⁹'Ga auwanawera resake'ema ore orojeapyoe'emamū 'ga feraw are. Ymā 'gā amū ka'arana kwasiari Jejui 'ga feraw are rakue. A'ere ore norereapyoi ee rai'i. A'ere je 'ga auwanawera resag ire 'ga ferapawera rerowiari. ¹⁰A'eramū ore arawau orojewya orojog ipe nū.

Mari Matarena ēē Jejui 'ga resaka

(*Mateu 28.9-10; Maku 16.9-11*)

¹¹A'eramū Mari Matarena ēē awau ojewya ajaa'wau u'ama ita kwaruu pyri. Ajaa'waw ipe ēē wāāpyramū amā'jāu ita kwara raipy are. ¹²Mukūja ēē ywagipewara 'gā nesaka. 'Gā naitya waparasiayramū 'gā nee. Majepeja 'ga 'ūina 'ga akaga rupawer ipe. Ajepeja 'ga 'ūina 'ga py renawer ipe. ¹³A'eramū 'gā oje'ega Mari ēē upe:

—Ma'ja are ene ejaa'wau ra'e ī?— 'jau 'gā ēē upe.

A'eramū ēē 'jau:

—Jejararete kīā reumera wā weroo 'aw awi ra'e. Marupi katu nipo wā erooi ra'e?— 'jau ēē 'gā nupe.

¹⁴A'e pype ēē ojerowaka'i wea yse'iramū Jejui 'ga ree numiamū. Eē pyri agawewi 'ga u'ama. A'etea ēē nuesagi katu 'ga.

¹⁵—Ma'ja ene iapirūmū ekou ī? Awyja ene ekaa ī?— 'jau 'ga ēē upe.

A'eramū ēē 'jau ojeupe: “Itymipyra raarana kīā sipo 'ā 'i”, 'jau ēē ojeupe. A'eramū ēē 'jau 'ga upe:

—Ene nipo kīā reumera ererojyi ra'e. Emome'u etee jee. Too kīā reumera rerua tejeypyri 'jau— 'jau ēē 'ga upe.

¹⁶A'eramū Jejui 'ga ēē renūina:

—Maria.

Wenūjamū ēē ojerowaka 'ga ree. Amā'jāu 'ga ree, 'ga resaka katu.

—Koo. Ene futat te ra'u nū, Ku'jyp!— 'jau ēē 'ga upe.

(Judeu 'gā je'eg imū ēē 'jau *Raponi*. Amu'jara 'gā nupe judeu 'gā aipo 'jau.)

¹⁷—Je kog awi ape— 'jau 'ga ēē upe. —Nooi we je tejeupia Tejuwarete 'ga pyri. Ere ewau jeje'ega mome'wau je rerowiaara 'gā nupe: “Tejuwarete 'ga pyri je oi. Pēnuwaretea 'ga nanē nū. A'eramū je tewau Jarejuwarete 'ga pyri, e'i kīā oje'ega rerurukaa pē nupe ko”, ere ki 'gā nupe— 'jau 'ga ēē upe.

¹⁸ A'eramū Mari Matarena ēē awau imome'wau oree:

—Jarejararete kīā je aesak ko nū— 'jau ēē oree.

A'eramū ēē Jejui 'ga je'ega mome'wau oree.

'Ga remimu'efera 'gā 'ga resaka

(Mateu 28.16-20; Maku 16.14-18; Luka 24.36-49)

¹⁹ Aipo 'ara, ppytuna rupi, ore Jejui 'ga remimu'eramū arajatykau 'og ipe arajupa. Orokyje ore judeu 'gā 'wyrīa'ri 'gā nūi. A'eramū ore 'okwara motypa orojee. Poje Jejui 'ga ojesaukaa ore pyter ipe:

—Pēpy'ata'wa etee te 'awamū ki 'ei— 'jau 'ga oree.

²⁰ Aipo 'e re 'ga opo kutukawera resaukaa oree. Oywyī kutukawera nanē 'ga esaukaa. Orojararete 'ga resakawe ore orojekōēājamū nū. ²¹ A'eramū Jejui 'ga 'jau'japa oree nū:

—Pēpy'ata'waawa owaēm pē nupe. Janeruwarete 'ga je mut 'au ojemome'waukaa pē nupe ikue. Nan tee futat je pē monoi kwe pewara 'gā nupe tejemome'waukaa— 'jau 'ga oree.

²² Aipo 'e re 'ga opytuu ore pyau.

—'Awamū je Jarejuwarete 'ga 'Agesage monoi pē nupe. Pejeku'iu 'ga pemut pejejepyri— 'jau 'ga oree. ²³—'Gā amū nupe pēē 'jau, “Janeruwarete 'ga pētywera omoit pē nui”, pēē 'eramū 'ga imoiri futari 'gā nui. 'Gā amū nupe “Pētywera 'ga nomoiri futari pē nui”, 'gā nupe pēē 'eramū 'ga nomoiri futari 'gā nui— 'jau Jejui 'ga oree ikue.

Tome 'ga nuerowiara'nei 'ga

²⁴ Ore upe Jejui 'ga jesaukaramū 'ga remimu'efera 'ga amū otywe'emamū ore pype. Tome 'ga, kunumī jopewera 'ga, otywe'emamū. ²⁵ A'eramū ore Tome 'ga rekoaa 'jau 'ga upe:

—Jarejararete 'ga ore aruesak ko— 'jau ore 'ga upe.

A'ere Tome 'ga nuerowiari tee oreje'ega.

—'Ga pokutukawera resake'ema je narowiari futari 'ga ferawa. Tefāa 'ga pokutukawer are imonowe'em je narowiari futari 'ga ferawa. 'Ga ywīi kutukawer are tepo monowe'em je narowiari futari 'ga ferawa— 'jau etee 'ga oree, ojeupe ore imome'uramū.

²⁶ Ikwara morowykye'ema rupi ore Jejui 'ga remimu'eramū arajatykau nū. Aiporamū Tome 'ga akou ore pype. Orojeawopytyma wējēmī futat arajupa arajatykau peu nū. Poje Jejui 'ga 'ua u'ama ore pype nū.

—Pēpy'ata'waawa 'ut pē nupe nū ki 'ei— 'jau 'ga oree.

²⁷ A'eramū 'ga 'jau Tome 'ga upe:

—Efā erut imowyka jepo kutukawer are. Jeywīi kutukawer are nanē ene epo mujaa nū— 'jau 'ga Tome 'ga upe. —Au'je ki je ferapawera rerowiare'em ire. Je ferapawera ki erowiat katu katu 'awamū— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁸ A'eramū Tome 'ga 'jau 'ga upe:

—Ene te jejararetea. Ene te 'ā Jarejuwarete 'ga 'jawe futat— 'jau Tome 'ga Jejui 'ga upe.

²⁹—Je resag ire etee 'ā je rerowiar ape? Je resake'ema miamū 'gā amū je rerowiari futari ajemogyau. Aipo 'gā ekōēāi futat ajemogyau— 'jau 'ga 'ga upe.

³⁰ Aeremiapoe'ema Jejui 'ga iapou kwaiwete ore reape ikue. A'ere je nomome'upawi pē nupe. ³¹ A'ere je mama'e mū mome'ui ikwasiaa ka'aran are inuga pē nupe, “Jejui 'ga Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga futat” 'e rerowiarukaawamū pē nupe. “Jejui 'ga Jarejuwarete 'ga ra'yraretea futat” 'ea nanē je erowiarukaa pē nupe nū. Werowiar ire 'ga pē mogyi ojepyri nakwaparimū ete rūi futat.

'Yisiga pype 'ga jesaukaawet

21 Anure Jejui 'ga ojesaukaru'japa oree ikue nū, ypia reme'y'warimū ikue. Tiperia 'jawa reme'y'warimū 'ga ojesaukaru'japa oree ikue nū.

²Jejui 'ga resakaw ipe ore arakou pāwē pāwē. Simão Pedro 'ga, Tome 'ga. Kunumī jopewet 'jau ore Tome 'ga upe. Natanaeu 'ga. Aipo 'ga 'ua Kana 'jawa amunaw awi. Garireja ywy pype Kana 'jawa 'upa. Sepeteu 'ga ra'yramū ore, mukūi tekotee 'gā 'jau. Mimeramū ore arakou pāwē pāwē.

³A'eramū Simão Pedro 'ga 'jau:

—Oo je pira pyyka— 'jau 'ga oree.

—Ore nanē oroo futat ene rupi nū— 'jau ore 'ga upe.

A'eramū ore arawaupap aru'aa yaruu pype. Koypyatunamuku ore taityuu mo-moa arakou. A'ere ore noropyygi'i amū.

⁴Kwara por ypyrauwe Jejui 'ga 'ua u'ama peu ypia reme'y'warimū 'yisiga pype. A'ere ore norokwaawi 'ga. ⁵A'eramū 'ga 'jau oree:

—Pepyy'gi te amū?— 'jau 'ga oree.

—Naani etee ki 'ei. Noropyygi'i etee ore amū ki 'ei— 'jau ore 'ga upe.

⁶A'eramū 'ga 'jau oree:

—Pe'je ajee imomoru'japa nū. Pejejak-watawa katy pemono imomoa esaka nū. A'eramū te nipo pira pepyyk— 'jau 'ga oree.

A'erauwe ore taityuu pypekau imonou imomoa nū. Etyg ypyrauwe kwaiwete ipira ojejaga ipype. A'ere ore noroupi-rarūi imua yara pype etyka. Ipoi tee ipi-
raa. ⁷A'erauwe je 'jau Pedro 'ga upe:

—Janejararete 'ga te nipo kwe u'am ra'e nū'ū!— 'jau je 'ga upe.

Aipo renupawe Pedro 'ga waity munepa, ojefaa ipyu. Ojefar ire Pedro 'ga opoa 'y pe awau Jejui 'ga repejāna.

⁸A'eramū ore arajua yaruu pype, taityuu rerua imatāu erekou. 'Y wywri

futat ore rekoi, sēg metro futat ore rekoi 'y wywri awi.

⁹Yaruu awi aru'ē re ore ipira resaka. Jejui 'ga ipira reya u'ama. Kanape'ia nanē ore esaka nū. ¹⁰A'eramū Jejui 'ga 'jau oree:

—Pejejemimu'arera perut amū jee— 'jau 'ga oree.

¹¹A'eramū Simão Pedro 'ga u'aa yaruu pype nū. A'eramū 'ga taityuu matāumap imua. Kwaiwete pira ojejaga ipype. Sētu sikwētai tres ipira, tuwiiu ma'ea. A'etea taityuua otoroke'ema jupe.

¹²A'eramū Jejui 'ga 'jau oree:

—Pe'je pejejua pejejemi'waa— 'jau 'ga oree.

A'etea ore mū noroporonuwi futari 'ga upe: “Awýja te ene?” 'jawe'em futat ore 'ga upe. Orokwaaw ore 'ga. A'eramū ore oroporonupe'ema ee 'ga upe.

¹³A'eramū Jejui 'ga awau kanape'i pyyka imowowoka imua oree, pira eyra reewe.

¹⁴Oferaw ire futat Jejui 'ga poromū ojesaukaru'jau'japa oree kwaiwete ikue. Poromū futat ore upe 'ga jesaukara muapya.

Pedro 'ga upe Jejui 'ga 'eawet

¹⁵Ore jemi'war ire Jejui 'ga 'jau Simão Pedro 'ga upe, Juā 'ga ra'yra 'ga upe:

—Eneporomutat te ene nanimenime je ree, ki Simão?

—Ēē. Ene te 'ā jejekoty'aawaretea futat. Aipo 'ā erekwaap futat— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Karupa'mī jara 'gā ojejuka esage karupa'mī ra'yr yau are. Nan tee futat ejejuka esage je rerowiaar yau 'gā nee. Jeje'eg are ene 'gā mu'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

¹⁶A'eramū Jejui 'ga 'jau'japa 'ga upe nū:

—Eneporomutat te ene je ree ra'e, ki Simão?

—Ēē. “Erekwaap futat 'ā ejee jeporomutara”, a'e ako je enee ko— 'jau 'ga 'ga upe nū.

A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe:

—Karupa'mī jara 'gā ojejuka esage weymaw are. Nan tee futat ejejuka esage je rerowiaara 'gā nee— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁷ A'eramū Jejui 'ga 'jau nū:

—Eneporomutat te ene a'jea futat je ree ra'e, ki Simāo?— 'jau 'ga 'ga upe.

Aipo ojeupe 'eu'jawauwe Pedro 'ga u'arasigamū. A'eramū 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'eramū ene poromū 'jau'japa jee ki 'ei? Orejararetea 'ā ene. Mama'ea 'ā erekwaap futat. Erekwaap futat 'ā ejee jeporomutara je rekoa— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga 'jau 'ga upe nū:

—Karupa'mī jara 'gā ojejuka esage futat weymaw are. Nan tee futat ejejuka esage je rerowiaara 'gā nee. ¹⁸ A'jea futat je'ea. Eywyrāmū ene ejaity munepa eatau ewau ejemifutar imū. A'ere nipo enesawa'e re 'gā amū ene pofari enejywa pypiraa ene rerawau eneremifutare'em ipe— 'jau Jejui 'ga Simāo Pedro 'ga upe.

¹⁹ Aipo 'eramū Jejui 'ga 'ga manūawama mome'wau 'ga upe. 'Ga manūnamū nipo 'ga manū resakara 'gā 'jau: “Nopoiri futari 'ga Jarejararete 'ga rerowiar awi ra'e”, 'jau nipo 'gā ajaupe. A'eramū nipo 'gā Jarejuwarete 'ga muorypa 'ga manū resakawe.

²⁰ Aipo ojeupe 'eramū Pedro 'ga ojerowaka je resaka. Je futat Jejui

'ga upe 'jarera: “Awỹja te ene mono ia'wyre'ema 'gā po pe?” 'jarera 'ga manū'e'mauwe orojemi'waaw ipe 'ga upe 'jarera. Je futat te'ama Pedro 'ga atykupe katy. ²¹ Je ree ojerowakawe Pedro 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Maran sipo ajee 'ga rekoī nū, ki Ku'jyp?— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

²²—Je ifutar ire amunipo 'ā 'ga rekoī nan etee futat je rura resaka. Ereje-muaēm awi 'ga ree. Ene 'ā je renuw ape— 'jau 'ga 'ga upe.

²³ Anure Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'jau futatee ajaupe:

—“Ko 'ga nipo namanūi futari je ruru'jawe'mauwe”, e'i 'ga 'ga upe ikue— 'jau futatee nipo 'gā imome'wau.

A'ere naporomū rūi 'ga je'ega. Wapo ekoete nipo 'gā ajemogyau. “Je ifutar ire amunipo 'ā 'ga jemogoi je ruru'jawa resaka. Maran aipoa enee?” 'jau 'ga Pedro 'ga upe ikue.

²⁴ Je 'ā Juānamū. “Ga nipo namanūi” 'gā 'jawamū nipo je. Je te 'ā Jejui 'ga remiapofera amome'u pē nupe. Je 'ā ka'arana kwasiaa aipo are pē nupe. A'jea futat aipo je'ea.

²⁵ Kwaiwete Jejui 'ga remiapofera. Aipo are 'ga amū ka'arana kwasiaapaw ire amunipo 'ā kwaiwete ka'arana 'au ywy pe. A'eramū nipo 'ā ywya nipytu'ēi jupe.

Atos

Jejui 'ga remimonofera 'gā nekwawer are Luka 'ga ka'arana kwasiari rakue. Ywag ipe Jejui 'ga jewyr ire, Janeruwarete 'ga U'agesage monou Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe. A'eramū 'ga remimu'efera 'gā awau watau Jejui 'ga mome'wau kwe pewara 'gā nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea aeremiapoe'ema apoukaa 'gā nupe. A'eramū esakara 'gā Jejui 'ga rerowiaa kwaiwete.

Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'awa ka'arana kwasiarukaa Luka 'ga upe. A'eramū 'ga ka'arana kwasiaa inuga 'ga 'Agesage remiapofer are rakue.

1 Je ako Lukaramū ka'arana akwasiat inuga pē nupe ikue, ki Teofiru. Jejui 'ga remiapofer are je ka'arana kwasiari. 'Ga remimu'efer are nanē ako je ik-wasiapawi inuga pē nupe ikue. Jejui 'ga porowyky ypy ppyawer are futat je ka'arana kwasiari inuga pē nupe ikue. ²Ywy pe akou Jejui 'ga mama'e esage apou kwaiwete rakue. A'efer are je ik-wasiapawi inuga ka'aran are pē nupe ikue.

Ywag ipe ojeupir enune Jejui 'ga porogytai wemimu'efera 'gā nupe rakue. Ymā te 'ā 'ga 'gā amū mū'jāu imogyau wemimu'eferamū rakue. A'eramū Jejui 'ga ojeupir enune oje'ega 'gā nupe Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'eg imū rakue. A'e 'gā 'ga imonou kwe pe: “Kwe pe pekwap je mome'wau pejejemogyau 'gā nupe”, 'jau Jejui 'ga 'gā nupe rakue. A'eramū 'gā 'jau “Jejui 'ga remimonofera 'gā” 'jau 'gā 'gā nupe. ³'Ga manū re Janeruwarete 'ga Jejui 'ga moferawi nū. A'eramū Jejui 'ga oferaw ire ojesaukaru'jau'japa wemimonofera 'gā nupe. Wemiapo resaukaa 'gā nupe. A'eramū 'gā 'ga rerowiaa. A'eramū 'gā 'jau: “Jejui 'ga futat ra'e. Koromū fu-

tat 'ga ferawi rai'i nū. Sā'ā 'ga wemiapoa etee futat iapoa 'ga rekoa”, 'jau 'gā ajaupe rakue.

Kwarēta 'ara rupi etee Jejui 'ga jesaukaru'jaru'jawi wemimonofera 'gā nupe, 'gā mu'jau akou 'Uwarete 'ga ree rakue.

—Janeruwarete 'ga 'ā 'ūi 'wyriarareter-amū pē nupe. Pejetywer awi pepoiramū 'ga pē monoi wemiayuwamū rakue—'jau Jejui 'ga oporogytau wemimu'efera 'gā nupe rakue.

⁴'Gā pype akou 'ga 'gā mu'jau aipo are rakue. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—'Au pejup Jerusareg ipe Jarejuwarete 'ga 'Agesage rapesaka. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega muri pē nupe rakue: “Te'agesagea je anure omono pē nupe”, 'jau 'ā 'ga rakue. A'eramū pēē 'awamū pejejupa Jerusareg ipe 'ga 'Agesage rapesaka ra'ne—'jau Jejui 'ga 'gā nupe. ⁵—Juā 'ga 'ā 'y pe ae pymī ikue. A'ere Janeruwarete 'ga nanarūi. U'agesagea te 'ga amut pē nupe pē nerekwaramū—'jau Jejui 'ga 'gā nupe rakue.

Ywag ipe Jejui 'ga jeupiwet

(Maku 16.19-20; Luka 24.50-53)

⁶A'eramū 'gā ojepype 'ga rekoramū 'ga remimonofera 'gā oporonupa ee 'ga upe:

—Ymā te 'ā tapy'jya 'wyriar amuteea etee ekoi oreē jepi. 'Awamū futat te ene ereko 'wyriaramū Israeu juapyr-eramū oreē 'ga py'rau? 'Awamū futat te ene, “Je futat Jarejuwarete 'ga remimur-eramū ako 'awamū 'wyriarareteramū pē nupe”, ere oreē?—'jau 'gā 'ga upe.

⁷A'eramū Jejui 'ga 'jau 'gā nupe:

—Naani nū'ū. Meewei tee te nipo je ruri pē'wyriaramū. Janeruwarete 'ga te okwaap. Jane te 'ā nikwaawi. 'Ga te okwaap je ruawa nū—'jau etee 'ga 'gā nupe. ⁸—A'ere nipo anurenure'i Janeruwarete 'ga 'Agesage ruri ojypa osou pē pype. Opājēa Janeruwarete

'ga imua pē nupe. A'eramū futat nipo pēē pejejemogyau je momewaramū 'gā nupe— 'jau 'ga 'gā nupe. —A'eramū pēē pejejepype ise re pejewau kwe pe je momewau 'gā nupe. Pēē 'ā je resak pejeje. A'eramū pēē pejewau je momewau kwe pewara 'gā nupe. 'Auwara 'gā nupe ra'ne je momewau, Jerusareg ipewara 'gā nupe ra'ne. A'ere Judeja ywy pewara 'gā nupe, Samari ywy pewara 'gā nupe, mukuwara 'gā nupe 'jau pejewau je momewau— 'jau 'ga 'gā nupe.

Aipo 'gā nupe 'e re Jejuī 'ga ojeupia 'gā nū awau ywag ipe.

⁹⁻¹¹ A'eramū 'ga remimonofera 'gā 'upa amā'jāu ywau 'ga jeupira resaka. A'ere ywasiga 'ga mimi 'gā nū. A'eramū 'gā 'upa 'ga wawera rupi amā'jāu. A'e pype mukūja ywagipewara 'gā 'ua ojypa 'gā nupe Jejuī 'ga panekwapa. Waity aparasiga rerua erojypa enu'ama 'gā pyri.

—Ma'ja te peesak pejejupa?— 'jau 'gā 'gā nupe.

—Naani. Jejuī 'ga jeupira te ore arue-sak arajupa— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'eramū ywagipewara 'gā 'jau 'gā nupe:

—Oo futat 'ga ojeupia 'Uwarete 'ga pyri. Anure te nipo 'ga ruri ojewya nū. Ojeupiawera 'jawerimū etee futat nipo 'ga ruri ojewya nū— 'jau ywagipewara 'gā imome'wau Jejuī 'ga remimonofera 'gā nupe.

Matias 'ga Judas 'ga py'rawarera

(Mateu 27.3-10)

¹² Ywagipewara 'gā porogytapaw ire Jejuī 'ga remimonofera 'gā 'ua ojewya Jerusareg ipe nū. Ywytyr awi 'gā 'ua ojewya, Oriweira 'jaw awi. Namukui Jerusareg awi Oriweira 'jawa 'upa. Ma-jepei tee kilometro imukua jui.

¹³ A'eramū 'gā Jerusareg ipe owaēm ire awau 'og ywate pype 'upa. Pedro, Juā, Tiago, Andre, Filipe, Tome,

Patarumeu, Mateu, ajepeja Tiago, Simão Serote, Judas. Mímera 'gā awau 'upa 'og ywate pype. Tiago 'ga Aufeu 'ga ra'yra 'ga. Simão 'ga judeu 'gā etee ifutaa o'wryiaramū. Judas 'ga Tiago 'ga ra'yra 'ga. ¹⁴ 'Gā ajatyka 'upa Jerusareg ipe. Jarejuwarete 'ga upe oje'ega monou 'upa. Kūjāmera 'gā nanē ajatykau 'ua 'gā nee 'og ywate pype. Jejuī 'ga y ēē we futat akou 'gā pype, Mari ēē. Jejuī 'ga rewirera 'gā nanē akou 'gā pype nū.

¹⁵ Jejuī 'ga rerowiaara 'gā ajatykau 'ua 'gā nee kwaiwete. Sētui witi 'gā pytuna. A'eramū Pedro 'ga afu'ama oporogytau 'gā nupe:

¹⁶—Peapyaka jeporogyta are. Ymā te Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari Davi 'ga upe Judas 'ga ree rakue, ae a'wyre'ema upe Jejuī 'ga monoarama 'ga ree rakue— 'jau Pedro 'ga u'ama 'gā nupe.

¹⁷—Aipo Judas 'ga ako jane pype ikue numiamū. Wemimu'eferamū ako Jejuī 'ga 'ga mogou ikue numiamū. A'ere ako mainana 'wyriara 'gā ka'aranūū monoi Judas 'ga upe rai'i, Jejuī 'ga resaukaawamū rai'i. A'eramū ako 'ga Jejuī 'ga monou 'gā po pe 'ga jukaukaa 'gā nupe ikue— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe.

¹⁸ Ka'aranūūa ojeupe imur ire Judas 'ga awau ywy mua. A'ere 'ga rea'aramū etee nū. “Ma'eramū je ma'eramū Jejuī 'ga monou 'gā nupe 'ū?” 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga a'eramū ajekukau. 'Ga 'arasiga 'ga rerekou. A'eramū ywy mur ire awau ojeupia. A'eramū 'ga pe awi 'ua opoa. Wewega mowoka erua. Wye momopomopoa erua amanūmū rakue. ¹⁹ A'ea Jerusareg ipewara 'gā ik-waapa najuejue etee rakue. A'eramū 'gā Aketema 'jau Judas 'ga manūawera upe. Aketema 'ea wy rupap 'ea 'gā je'eg imū.

²⁰ A'eramū Pedro 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ymā te Davi 'ga ka'arana kwasiari aipo Judas 'ga ree inuga janee rakue. “'Ga 'wyrer ipe nipo nitywi futari ae mū”,

'jau Davi 'ga ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. A'eramū 'ga ikwasiaru'japa 'ga ree rakue:

“Ga porowykyawer ipe ae nitywi futari amū.

A'eramū nipo 'ga amū etee akou 'ga rekawer ipe nū, 'ga porowykawera apou nū”,

'jau Davi 'ga ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. Mīa ka'arana Saumu 'jawa— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe.

²¹—A'eramū jane 'awamū 'ga amū mogou Judas 'ga rekawer ipe 'jau nū, Jejuī 'ga mome'waramū jarejepyri 'jau. Jarejepypewarera etee jane imogou. Awŷja te ako jane pype au'jeteramū?

²²Awŷja te wesak 'y pe Juā 'ga Jarejararete 'ga pymīa rakue? Awŷja te 'ga jeupira wesak rai'i? 'Gā etee futat jane simogo amū jarejepyri Jejuī 'ga mome'waramū 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe. —Jejuī 'ga ferapawera 'ga tomome'u jane pyri 'jau— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe.

²³A'eramū 'gā mukūja 'gā mua. 'Ga amū rera Jose Barsabas. Justo 'ga rer irūa. Ajepeja 'ga rera Matias. ²⁴A'ere 'gā oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe 'gā nee:

—Kiapi'ni. Ene te 'ā erekwaap. Ejemifutara 'ga ekwaawukat oree.

²⁵Judas 'ga ajejuka rai'i. A'ere 'ga 'agera oi ako tyweaw ipe— 'jau 'gā Jarejuwarete 'ga upe. —Mō 'ga te ore oromogo 'ga rekawer ipe nū?— 'jau 'gā Jarejuwarete 'ga upe.

²⁶A'ere 'ga upe oporogytapaw ire ita'i 'jawewara momopoa 'upa. A'eramū Matias 'ga remimojewagera katu 'gā ipyika. A'eramū 'gā Matias 'ga mogou Judas 'ga rekawer ipe Jejuī 'ga mome'waramū ojepyri nū.

Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ua

2 Pētekosti 'jawa 'ara rupi 'gā jatyka 'gā nuwamū Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ua ojypa Jejuī 'ga remiayuwa 'gā

nupe rakue. Pētekosti 'jawa judeu 'gā jatykaawa rera.

²Poje wyytuu 'jawewara fua opo erujewi 'ua 'gā pyri 'og ywate pype 'gā nuwamū. Ywag awi 'ua osou 'og ipe. A'ere 'ga 'Agesagea 'gā nupe ise re tata'i 'jawewara ajemogyau 'gā apyte'rarimū. Wenyfu'giramū futat ajemogyau 'gā apyte'rarimū. ³Nan Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ua osou 'gā nupe rakue. Opyamuramū 'ua 'gā nupe.

⁴'Ga 'Agesagea 'ua osou 'gā pype 'gā nerekwaramū. 'Gā pype ose re 'gā je'ega mojopy'rau, 'gā moje'eg amuteeukaa. 'Gā nemikwaawe'ema 'gā je'ega apoukaa 'gā nupe. Najujawe rūi 'gā je'egi. Wemifutar imū etee futat Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gā moje'egukaa.

⁵Kwaiwete judeu 'gā 'ua ajatykau muku awi Jerusareg ipe rakue. Ajatykaaw are 'ut ma'e 'gā nanē ifu renupa nū. Ifu renupara 'gā Jarejuwarete 'ga upe oporogyta ma'e 'gā najuejue etee. ⁶Ifu renupawe 'gā ajatykau ukupepe 'og ywate pyri oporesagamū ee. Oporenuwaimamū 'gā imome'u are. Jejuī 'ga remimonofera 'gā 'gā je'ega apou.

⁷A'e renupawe enupara 'gā 'jau:

—Ma'eramū 'gā janeje'egawe apou 'ū? Garireja wyy pewara 'gā juejue nā'ā re'ā— 'jau 'gā ajaupe. ⁸—Janeje'eg imū etee 'ā 'gā Jejuī 'ga mome'ui janee— 'jau 'gā ajaupe. —'Auwara 'gā je'ega etee 'gā 'ā wapo jepi. A'ere 'gā 'awamū kwe pewaramū janeje'ega we iapoi. Kwe awi 'ā jane ruri. ⁹Partia wyy awi jane mū ruri. Ajepejamū Media wyy awi. Ajepejamū Elam wyy pewara. Ajepejamū Mesopotami wyy pewara. Ajepejamū Judeja wyy pewara. Ajepejamū Kapatosi wyy pewara. Pōtu wyy awi jane mū ruri. Asia wyy pewarera jane mū.

¹⁰Frigia wyy awi, Pāfiria wyy awi, Egitu wyy awi jane mū ruri. Ajepejamū Libia wyy awi. Sirene 'jawa pyriwara poromū.

Ajepejamū Roma pewara. ¹¹ Jane mū judeua futat. Ajepejamū judeue'ema 'gā futat. A'ere 'gā judeuramū jane 'jaw-erimū 'gā Jarejuwarete 'ga rerowiari. Kreta 'ypō'ō awi amū ruri. Ajepeja 'gā 'ua Arabia ywy awi. A'eramū 'gā maran janeje'eg imū oje'ega ki 'ei?— 'jau 'gā ajaupe 'gā je'ega renupa. —Janeje'eg imū futat 'gā Jarejuwarete 'ga remiapofer esage mome'ui jance— 'jau 'gā ajaupe. — 'Auwara 'gā je'ega etee 'gā 'ā wapo jepi. ¹² A'ere 'gā 'ā kwe pewara 'gā je'eg imū Jejui 'ga mome'ui 'upa— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā wapyakau 'upa. A'eramū 'gā amū 'jau ajaupe:

—Maran te nū 'wei?— 'jau 'gā ajaupe.

¹³ A'ere amumera 'gā nuerowiari futari. A'eramū 'gā 'gā nerekoemāu etee 'upa.

—Kawīajaiwa 'gā otykut 'upa. A'eramū 'gā oje'ēran ekoeteramū 'upa— 'jau etee 'gā ajaupe 'gā nerekoemāu.

Mytuna 'gā nupe Pedro 'ga 'eawet

¹⁴ A'eramū aipo 'gā 'eramū Pedro 'ga 'ua uēma oporogytau 'gā nupe u'ama ukupepe. Ajepeja Jejui 'ga remi-monofera 'gā netee futat 'ga 'ua oporogytau 'gā nupe, ajatyka ma'efera 'gā nupe.

—Jerusareg ipewaramū, kwe awi 'ut ma'eferamū nanē peapyaka je ree. “Kawīajaiwa 'gā otykut 'upa”, pe'je ete 'ā oree. ¹⁵ Norereawrywi ore. Nakwarawryuu'irāu rūi kawīajaiwa 'wara 'gā kawīajaiwa rykuri— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe u'ama. —“Maran te 'gā janeje'ega apoi?” pe'je 'ā pejejupa pejejaupe. A'eramū je imome'wau pē nupe. ¹⁶ Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga upe rakue, Jueu 'ga upe rakue:

¹⁷ “Anure nipo je mama'e teepaw enune Te'agesage muri imojypa pē nupe”, 'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Jueu 'ga upe rakue— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe imome'wau.

—“A'eramū nipo pēna'yra 'gā pēna'jyra 'gā netee jeje'ega mome'wau ojeypyriwara 'gā nupe.

A'eramū nipo je kunumūū 'gā momayupa sawa'e 'gā netee.

¹⁸ Te'agesagea nipo je imua tejemi-ayuwa 'gā nupe. Kūima'e 'gā nupe, kūjāmera 'gā nupe nanē nū. Mīmera 'gā nupe nipo je imua.

A'eramū nipo 'gā jeje'eg imū etee futat je mome'wau kwe pewara 'gā nupe.

¹⁹ Tepājēa nipo je esaukaa 'gā nupe. 'Gā nemiesage'ema mama'ea nipo je esaukaa 'gā nupe”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Jueu 'ga upe rakue— 'jau Pedro 'ga imome'wau.

—“Ywag ipe, ywy pe nanē taesaukat 'jau nū. Wy, tata, tatasig. Mīmera taesaukat pē nupe 'jau.

²⁰ Kwara nipo je omoypytunaip. Jaya nipo je imowyau. A'ere nipo pē-jararete 'ga ruri ojewya nū. Ae mojo'oka 'ga ruri. Ae werowiarāmū nipo 'ga 'jau:

Ere ejua 'au je pyri, 'jau nipo 'ga werowiaaramū ae upe.

A'ere nipo 'ga werowiare'ema 'gā nupe 'ga 'i:

Pēē naani. Naje rerowiari pejepe. A'eramū pēē mama'eukwaawa rapyaw ipe pejewau, 'jau nipo 'ga 'gā nupe.

²¹ Je katu'og ape 'jara 'gā etee te je akatu'ok. A'eramū je 'gā mogyau tejepyri ajemogy ma'eramamū”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe.

²² A'eramū Pedro 'ga 'jau 'gā nupe nū: —Israeu juapyreramū peapyaka jeje'eg are. Jejui 'ga futat Janeruwarete 'ga remimurera. A'eramū ako Janeruwarete 'ga opājē resaukaa pē nupe ai'i. Pēnemiapoe'ema ako 'ga iapoukaa Jejui 'ga upe ai'i. Ojero'wu ma'e, mama'eukwaawa rerekwat.

Mimera 'gā ako 'ga ikatu'ogukaa 'ga upe ai'i, kwaiwete. A'e resakarera 'gā oporesagamū ee. A'ea 'ā pekwaap najuejue etee. Pē pype futat ako 'ga iapoi akou ai'i— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe imome'wau u'ama.

²³—A'ere ako Janeruwarete 'ga wea'aramū 'ga mono are pē nupe ai'i. Wemifutar imū etee futat ako 'ga 'ga monou pē nupe ai'i, 'ga pyygukaa ako pē nupe ai'i. A'eramū pēē ako 'ga pyygukaa ia'wyre'ema 'gā nupe ai'i. A'eramū ako 'gā 'ga monou 'ga mu'ama 'pewar are ai'i. Pēē futat ako 'ga jukaukaa 'gā nupe ai'i— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe u'ama imome'wau.

²⁴—Amanū futat ako 'ga ai'i. A'ere ako 'ga ruwa 'ga 'ga moferawi ete ai'i nū— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe.

²⁵—Ymā te 'ā Davi 'ga ka'arana kwasiari inuga Jejui 'ga ree rakue— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau.

—“Akwaap je Tejararete 'ga. 'Ga 'ā ako je pyri.

Jejakwatawa katy 'ga rekoi. A'eramū je tekyjawe'em tekou.

²⁶ Teku'iramū etee tekou.
Tepy'ata'waramū etee tekou.
Temoferawa rapesaka nipo je te'yina.

A'eramū je teje'ega Jarejuwarete 'ga upe: Ene te 'ā eneresage jee, Kiapi'ni.

²⁷ Je manū re nerepoi'ri futari je wi. Jereumera neremonemukari.

Je 'ā eneremiayuwaretea futat. A'eramū ene je moferapa etee nū. Ene pyri nipo tewau ywag ipe.

²⁸ Ene 'ā ywaga piara ereesaukat jee. A'eramū je ene pyri tewau.

Jepy'ata'wa je ene ree tekou, 'jau je 'ga upe”,

'jau Davi 'ga ka'aran are ikwasiaa inuga janee rakue— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe imome'wau u'ama, Davi 'ga remikwasiarera mome'wau 'gā nupe u'ama.

²⁹ A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Davi 'ga janyepya futat rakue. 'Ga je amome'u pē nupe. Ymā te 'ā Davi 'ga manū rakue. A'ere 'gā 'ga monoi ita kwara pype rakue. Namukuu rūi futat ita kwara 'ūina rakue— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gā nupe.

³⁰—Janeruwarete 'ga je'ega mome'warera 'ga Daviramū rakue. Janeruwarete 'ga oje'ega 'ga upe 'ga rekoramū rakue. “Ene juapyrama mū nipo 'wyraramū ako ene 'jawe. Jeremimurama 'ga futat nipo 'ūina enerenawer ipe”, 'jau 'ga Davi 'ga upe rakue— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe u'ama.

³¹—A'eramū Davi 'ga ikwaapa, “Wemimurama 'ga nipo Janeruwarete 'ga omoferap ete nū” e kwaapa rakue. A'eramū 'ga a'eramū ka'arana kwasiaa inuga 'ga ree. “Janeruwarete 'ga nipo nopoiri futari wemimurera 'ga wi. 'Ga reumera monemukare'ema futat nipo”, 'jau Davi 'ga rakue— 'jau Pedro 'ga u'ama 'gā nupe.

³²—'Ga poromū Janeruwarete 'ga omoferap rai'i. Jejui 'ga omoferap futat. Ore 'ga aruesak 'ga feraw ire ai'i. A'eramū ore a'eramū imome'wau pē nupe— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe. ³³—A'ere Janeruwarete 'ga 'ga moferaw ire 'ga monou ywag ipe oje'pyri ai'i. Peu 'ga ywag ipe 'ga monou imuapyka oyse katy. 'Ga 'jawe futat 'ga. A'eramū 'ga 'ga muapyka oyse katy. A'eramū futat 'ga U'agesage mua katu 'ga upe. Oje'upe 'Uwa 'ga imur ire 'ga imua ae upe nanē imojypa nū. 'Ga 'Agagesage te 'ga amut oree. A'ea peenup poromū— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe imome'wau. —Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega muri janee rakue: “Anure nipo je Te'agesage monoi pē nupe”, 'jau 'ga 'ā rakue. A'eramū 'ga 'awamū futat imua oree. 'Agamū pēnemienuwamū 'ga 'Agagesage iapoukaa oree— 'jau Pedro 'ga u'ama 'gā nupe.

³⁴—Davi 'ga nooi ywag ipe rakue. Nu-

apygi 'ga Jarejuwarete 'ga yse katy. A'etea 'ga e'i rakue:

“Ymā te Janeruwarete 'ga 'jau Jejararete 'ga upe rakue:

‘Ere ejua eapyka 'au je pyri. Je 'jawe futat ene. A'eramū ene eapyka je yse katy.

³⁵ Anure tamyi ene 'wyriaramū 'gā nupe 'jau, ene rerowiaara 'gā nupe 'jau.

Ene rerowiare'ema 'gā we futat te'i enee 'jau, koromū futat 'wyriararete 'ga, te'i enee 'jau', 'jau Janeruwarete 'ga Jejararete 'ga upe rakue”,

'jau Davi 'ga ka'aran are ikwasiaa inuga janee rakue. Jejui 'ga upe te 'ga 'i rakue— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe imome'wau u'ama.

³⁶—A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau: “Je te 'ā Jejui 'ga omono pē nupe. Jeremimurera futat 'ga”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. A'e 'ga poromū pepokutuk, imonou, imu'ama 'ypeywar are 'ga manūawamū. A'e 'ga Janeruwarete 'ga omogo Israeu juapyreramū jane'wyriaramū— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe. —A'ea 'ā judeuramū juejue pekwaap.

³⁷ A'e renupawe 'gā u'arasigamū ajemogyau. 'Ga jukaawer are 'gā u'arasigamū ajemogyau kwaiwete. A'eramū 'gā 'jau Pedro 'ga upe 'ga pytuna 'gā netee:

—Maran te ore iapoi? Ma'ja te ore aruapo orojee, orjekatu'okawamū?— 'jau 'gā 'gā nupe.

³⁸—Pejetywer awi pepoit— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe. —A'eramū 'ga pejetywer awi pēpoiweramū pē katu'oka. “Jejui 'ga rerowiaaramū ore rekoi 'awamū”, pe'je 'gā nupe. A'eramū 'gā pē pymiāu 'y pe. A'eramū pē pymi re Janeruwarete 'ga U'agesage mua pē nupe pēnerekwaramū— 'jau 'ga 'gā nupe. ³⁹—Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari inuga janee rakue: “Pejetywer awi pēpoiweramū je pē katu'ogi. Pē katu'og ire je Te'agesage monou pē nupe”, 'jau 'ga

'ā ikwasiarukaa rakue— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe. —Aipo e'i 'ga pē nupe. Pēna'yt, tesirūmet, wemimū'emet 'jau. Mīmeramū 'ga aipo 'ga 'i pē nupe— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe imome'wau. —A'eramū 'ga 'awamū u'eawer imū futat U'agesage mua imojypa janee— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau.

⁴⁰ A'eramū Pedro 'ga 'gā mu'jau afuakaramū etee futat aipoa morogyta are u'ama. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pe'je pejejepe'au 'ga rerowiare'ema 'gā nu. Anure nipo Janeruwarete 'ga Jejui 'ga rerowiare'ema monoi mama'eukwaawa rapyaw ipe ojewi. Peo kasi 'gā newiri ne. Pēē 'ā Jejui 'ga perowiat. “Je mogo ape ejemiayuwamū”, 'jau ki pēē 'ga upe— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe u'ama.

⁴¹ Aipoa 'ga porogyta renupawe 'gā kwaiwete Pedro 'ga je'ega rerowiaa. Jejui 'ga nanē 'gā erowiaa ajemogyau nū. Tres miu 'gā 'ga rerowiaa. A'eramū 'gā 'gā nerawau ipymiāu 'y pe Jejui 'ga 'gā erowiara resaukaawamū. ⁴² A'ere 'gā awau ajatykau Jejui 'ga remimonofera 'gā nee, 'gā porogyta are wapykau. A'eramū futat 'gā ajemogyau Jejui 'ga rerowiaareteramū. A'eramū futat Jejui 'ga rerowiaaramū opojujukaramū ajuee. Ajamajatykau kumi 'wau. Jarejuwarete 'ga upe oporogytau nanē 'gā ajatykau nū.

⁴³ Jejui 'ga remimonofera 'gā Janeruwarete 'ga pājē rerekou. A'eramū 'gā 'ga pājē resaukaa 'gā nupe, aeremiapoe'ema apou 'ga pājē mū, kwaiwete. A'eramū a'e resakara 'gā oporesagamū ajemogyau ee. ⁴⁴ Jejui 'ga rerowiaara 'gā juejue ajatykau ajemogyau. Ikaraemā ma'e 'gā okaraemā me'ega ka'aranūū are. ⁴⁵ Iywy ma'e 'gā nanē oywy me'ega ka'aranūū are nū. A'ere 'gā ka'aranūū rerua imojo'oka ajaupe. Ta'yt kwaiwete ma'e 'gā nupe 'gā kwaiwete imojo'oka. Ta'yre'ema 'gā nupe 'gā imojo'oka ināinānī etee.

⁴⁶ Ai'iwe nū, ai'iwe nū, ai'iwe nū 'jau 'gā ajatykau ajemogyau peu. Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe ajatykau. Wog ipe nanē ajatykau ojemi'waa nanē nū. Mani'oko'o'i 'wau Jejui 'ga manūawer are wea'aramū ajemogyau. A'e pype opy'ata'waramū ajemogyau.

⁴⁷ —Ene te 'ā eneresage oree— 'jau 'gā oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe 'ga muorypa.

Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā miamū oporomutaramū 'ga rerowiaara 'gā nee ajemogyau.

Janeruwarete 'ga Jejui 'ga rerowiarukaa 'gā nupe. Ai'iwe, ai'iwe, ai'iwe. A'eramū 'gā ojemomytuna. Kwaiwete Jejui 'ga rerowiaara 'gā ajatykau ajuee.

Iteu ma'e 'ga

3 Poje Pedro 'ga awau Juā 'ga retee Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Kwara jerewamū 'gā awau. Aipo pe kwara kwawauwe 'e'e'emi 'gā awau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe oje'ega monou 'ga upe.

² A'e pe iteu ma'e 'ga 'ūina Jarejuwarete 'ga mogytaawa rokwar ipe. 'Okwar esage 'jaw ipe wapyka. A'e pe 'ga 'ūina. Iteu 'ga u'aa rakue. A'eramū 'ga pytuna 'gā 'ga rerawau imyina 'okwar ipe ka'aranūū are.

—Ka'aranūū'ia pemut ape jee— 'jau 'ga 'ūina 'gā nupe, Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe ose ma'e 'gā nupe.

A'eramū amumera 'gā imonou 'ga upe.

³ Poje Pedro 'ga 'ua Juā 'ga retee. A'eramū iteu ma'e 'ga 'gā nupe ka'aranūū renūina nū.

A'ere 'gā 'i etee 'ga upe:

⁴ —Emā'ē ore ree kūi— 'jau etee 'gā 'ga upe.

⁵ A'erauwe iteu ma'e 'ga amā'jāu 'gā nee. “Ka'aranūūa sipo 'gā amut jee pa”, 'jau 'ga ojeupe amā'jāu 'gā nee.

⁶⁻⁷ A'eramū Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Nitywi ka'aranūūa ki 'ei. A'ere je mama'e esage apoi enee— 'jau etee Pedro 'ga iteu ma'e 'ga upe. —Jejui Kristu 'ga, Nasare pe waranup ma'efera 'ga 'ā ore mogo wekwawer ipe ai'i. A'eramū je 'jau enee: Efu'am jui— 'jau 'ga 'ga upe.

⁸ A'erauwe futat Pedro 'ga 'ga poppyka 'ga mafu'ama. A'eramū futat iteu ma'efera 'ga pyju'ā oywrafenamū. A'erauwe 'ga po 'ga pori awau wafukafukaita:

—Au'je katu pa, Ku'jywa 'ga je katu'ogi nū— 'jau 'ga wafukafukaita awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'gā netee.

⁹⁻¹⁰ A'eramū mytuna 'gā 'ga resaka.

—Kuu. Iteu ma'efera 'ga afu'am ra'e— 'jau 'ga resakara 'gā ajaupe.

Oporesagamū 'ga ree, 'ga po 'ga po 'ga rekoramū.

Pedro 'ga 'eawet

¹¹ Amafu'am ire iteu ma'efera 'ga reko Pedro 'ga pir are. 'Ogeikwara pakuja 'wyr ipe 'gā oi Juā 'ga retee. A'erauwe Janeruwarete 'ga mogytaaw ipe ose ma'efera 'gā 'ēi awau 'ogeikwara pakuja 'wyr ipe esaka, Sarumāu 'ga ma'e 'jawa 'wyr ipe awau esaka.

—Maran 'ga ako ra'e 'ū? Najema'uma'uwi'i te 'ga afu'am are jepi a'i kūi— 'jau 'gā ajaupe, ma'upawe'eme 'ga mafu'amamū.

A'eramū

—Awyja 'ga mafu'ama ki 'ei?

—Pedro 'ga 'ga amafu'am kūi— 'jau 'gā ajaupe.

¹² 'Ga mafu'ama 'gā mopiryita. A'eramū Pedro 'ga 'jau 'gā nupe:

—Janeruwarete 'ga upe mama'e apoara 'ga te 'ga amafu'am nū'ū, Jejui 'ga nū'ū. Naore rūi 'ga aramafu'am. Noropājē mū rūi ore 'ga mafu'ami. Norojesageu rūi te 'ā ore 'ga mafu'ami. Jejui 'ga te 'ā 'ga mafu'amara te— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe aipo 'gā 'eramū.

¹³ A'erauwe 'gā ajemogyau etee opore-sagamū 'gā nee.

—Janeruwarete 'ga te ako wa'yra 'ga amut opoaawamū ikue. 'Ga te 'ga amafu'am— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe. —Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga omogo ipojuwipyramū. Jarejuwarete 'ga te 'ā jane sirowiat. Ymā we te 'ā janepy 'gā Jarejuwarete 'ga rerowiari rakue. Na'awamue rūi futat te 'ā jane rerowiari. Ymā we futat te 'ā Abraão 'ga 'ga rerowiari rakue. Isaki, Jako. Mīmera 'gā 'ga rerowiaa rakue— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe. —A'eramū jane 'agamū 'ga rerowiaa jarejemogyau— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe.

—Janeruwarete 'ga ako wa'yra 'ga mua janee ikue numiamū. A'ere ako pēē futat pejukaukat 'ga ikue. A'eramū ako pēē 'ga monou ekoete peje'wyriara upe ikue, Piratu 'ga upe ijukaukaa ekoete ikue. 'Ga ako “Opoit je 'ga wi”, 'jau ikue numiamū. A'ere ako pēē “Ere 'ga jukaukaa futat oree”, 'jau ako pēē ai'i. ¹⁴ Oporojuka ma'ea jēmī ako pēē imuē-mukaa 'ga upe ikue— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe. —Oporojuka ma'ea te amunipo 'ā pejukaukat rakue. A'ere ako mama'e tywera apoare'ema 'ga jēmī pejukaukat ikue. 'Ga Jarejuwarete 'ga remifutara etee te wapo. A'etea ako pēē 'ga jukaukaa ekoete ikue— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe, oporogytau u'ama. ¹⁵—'Ga te 'ā ae moyara futat. A'ere ako pēē futat 'ga pejukaukat ikue numiamū. A'ere ako Janeruwarete 'ga 'ga moferawi etee ai'i nū. Ore futat 'ga moferaw ire 'ga resaka ai'i nū— 'jau 'ga 'gā nupe. ¹⁶—'Ga pājē mū te ore 'agamū 'ga mafu'ami. Naore rūi 'ga aramafu'am. Aruerowiat te 'ā ore 'ga. A'eramū 'ga 'ga mafu'amukaa oree pē nowase— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe oporogytau.

¹⁷—Nepekwaawi nipo 'ga— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe. —Nepekwaawi nipo Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga. Pē'wyria'ri

'gā nanē nokwaawi nū. Ajee ako 'ga pejukaukat ekoete ikue, peje'wyriara upe ikue— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe, Jejui 'ga mome'wau.

¹⁸—Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari oje'ega mome'wara 'gā nupe rakue. A'e are 'gā ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. “Anure nipo Janeruwarete 'ga remimurera 'ga ruri. A'ere 'ga pyriwara 'gā 'ga rerekou tyweaete 'ga mayrūmū”, 'jau 'ā 'gā ka'arana kwasiaa inuga janee rakue— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe u'ama imome'wau. —Ajee 'ā 'ga je'egawer imū etee futat 'ga rayrūnamū amanūmū janee. ¹⁹ A'eramū pēē 'awamū pejepoia pejetywer awi. A'eramū pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. “Jetywera epe'a je wi, ki Ku'jyp”, pe'je ki 'ga upe. Ojeupe pēje'ega monorauwe, 'ga pētywera tomoit pē nui 'jau— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe.

²⁰—Pētywera pē nui imoir ire 'ga opājēa tamut pē nupe 'jau. A'eramū futat 'ga pē maku'iu pē mogyau. A'eramū pejetywer awi pejepoia. Ymā te Janeruwarete 'ga 'i ojeupe rakue: “Teja'yra 'ga tomono 'gā nupe 'jau, 'gā katu'okawamū 'jau”, 'jau 'ga 'ā ojeupe rakue. A'eramū 'ga 'ā Jejui 'ga mua janee rakue— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe imome'wau.

²¹—'Awamū 'ga 'ūina ywag ipe, mama'e katu'okawa 'ara upe iwaēma rapesaka 'ūina. Anure te nipo 'ga ruri ojewya nū, 'awa ywy pe nū— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe. —A'eramū futat 'ga ruwa 'ga ywy katu'oka nipo nū. A'eramū futat ipyau 'jawe iapou nū, ywy apou nū. Saa'e ymā rakue. Nan futat iapou nū, ikatu'oka nū. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue:

²²“Anure te nipo Janeruwarete 'ga 'ga amū muri pē nupe, oje'ega mome'waramū pē nupe.

Je 'jawerimū futat 'ga 'ua pē nupe oje'ega, Janeruwarete 'ga je'ega mome'wau pē nupe.

Sā'ā 'ga je mura. Nan futat nipo 'ga pēpytuna 'ga amū muri pē nupe oje'ēma'eramū.

²³Ga nipo oje'ega renupare'ema 'gā omojo'ok wemiayuwa 'gā nui anure. A'eramū nipo 'ga oje'ega renupare'ema 'gā monou mama'eukwaawa rapyaw ipe.

A'eramū ki pēē enupa etee 'ga je'ega", 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga jancee rakue— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe.

²⁴—Moisesi 'ga ra'ne akou oje'ega 'gā nupe rakue. A'ere Samueu 'ga oje'ega 'gā nupe nū. A'ere 'gā newiriwarera 'gā 'gā nemimome'ufer imū etee futat oporogytau 'gā nupe. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā juejue. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga porogytai 'gā nupe rakue— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe. —Ma'eramū 'ā 'gā ka'arana kwasiari inuga 'ga je'eg are rakue— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe. —A'eferupi te futat ajee 'ā Jejuu 'ga manūi, 'Uwarete 'ga je'eg imū etee futat— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gā nupe. ²⁵—A'ere 'ā 'ga na'gā nupe etee rūi 'ga porogytai rakue. Pē nupe nanē nū 'ga porogytai. “Enejuapyrama 'gā teje'ega anuwamū jeresageramū 'gā nupe, najuejue etee futat”, 'jau 'ā Ku'jywa 'ga Abraão 'ga upe rakue. Pēē 'ā Abraão 'ga juapyrera. Ma'eramū 'ā Ku'jywa 'ga porogytafera resageramū pē nupe nanē nū— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gā nupe.

²⁶—Ma'eramū 'ā Ku'jywa 'ga 'awamū ojeupe mama'e apoara 'ga muri pē nupe ra'ne, wa'yra 'ga muri pē nupe ra'ne— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe. —Mama'e esagea 'ga wapo pē nupe, mama'e tywer awi pē momoirukaawamū— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gā nupe.

'Gā nee 'wyrriara 'gā mara'newet

4 'Gā nupe Pedro 'ga oje'ega Juā 'ga retee 'gā nuwamū 'gā amū 'ua owaēma 'gā nupe. Mainan, Janeruwarete 'ga moytaawa raarana 'gā 'wyrriat, satusu. Mīmera 'gā 'ua owaēma 'gā nupe 'gā je'egamū.

²—Jejuu 'ga ako amanū ai'i— 'jau Pedro 'ga u'ama imome'wau 'gā nupe. —A'ere ako 'ga ferawi etee ai'i nū. A'eramū nipo jane nan tee futat jaremanū re jareferapa etee futat 'ga 'jawerimū. Jejuu 'ga jewyramū te nipo jane 'ēi tywy awi jareferapa nū— 'jau Pedro 'ga imome'wau u'ama 'gā nupe.

A'e renupawe aipo 'ut ma'efera 'gā amara'neramū 'gā nee.

³A'eramū 'gā 'gā ppyka 'gā monou 'gā munepa moromunepawa pype. Kaaruweteramū 'gā 'gā ppyka 'gā monou 'gā munepa moromunepawa pype. Peu etee futat 'gā osea 'upa. Peu futat 'gā aku'emamū. ⁴A'ere kwaiwete 'gā nenuparera 'gā Jejuu 'ga rerowiari. 'Ga rerowiaara 'gā ojeme'yita. A'eramū Jejuu 'ga rerowiaara 'gā pytuna sīku miu.

⁵A'eramū ai'iwe 'gā 'ua ajatykau Jerusareg ipe. Judeu 'gā 'wyrriari, 'gā nupe oje'ēma'e, Moisesi 'ga je'egeer are moromu'jat. Mīmera 'gā 'ua ajatykau ajuee. ⁶Anasi 'ga, mainana 'wyrriararete 'ga ajatykau 'gā nee. Kaifasi, ajepaja Juā, Aresāri, Anasi 'ga pytuna mū. Mīmera 'gā ajatykau ajuee.

⁷A'eramū 'gā moromunepawa pypewara 'gā, Jejuu 'ga remimonofera 'gā nerurukaa jefaruu 'gā nupe.

—Pe'je pejewau 'gā nerua 'au ore rowase— 'jau 'gā jefaruu 'gā nupe.

A'eramū 'gā 'gā nerua. A'ere ajatyka ma'efera 'gā oporonupa 'gā nupe iteu ma'efera 'ga ree.

—Maran te iteu ma'efera 'ga pema'fufu' am rai'i?— 'jau 'gā oporonupa ee Pedro 'ga upe Juā 'ga retee. —Ma'e pājē

mū pēē 'ga mafu'ama rai'i ki 'ei? Awýja je'eg imū rai'i ki 'ei?— 'jau 'gā 'gā nupe.

⁸ A'eramū Pedro 'ga oje'ega 'gā nupe. Ku'jywa 'ga 'Agesagea 'ga rerekou. A'eramū 'ga mogyjeukare'ema 'gā nui. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

⁹—Maran te 'ga pemafu'am rai'i, pe'je 'ā oree. A'eramū je imome'wau pē nupe. Mama'e tywera nipo ore aruapo rai'i? Naani nū'ū. Mama'e esagea te ore aruapo ai'i nū'ū. A'etea 'ā ore rerurukat ekoete pejepe ore moporogytaukaa pejejeupe ki 'ei. A'eramū je imome'wau pē nupe— 'jau Pedro 'ga u'ama 'gā nupe.

¹⁰—Naoropājē mū rūi ore 'ga mafu'ami. Jejui Kristu 'ga te 'ā 'ga amafu'am. Nasare pe waranup ma'efera 'ga, pēnemijukafera 'ga. Ako 'ga poromū Janeruwarete 'ga omoferap ai'i nū— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe imome'wau u'ama. —'Ga te 'ga amafu'am opājē mū ai'i— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹¹—A'etea ako pēē 'ga futare'ema ikue— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe u'ama. — A'ere 'ā Janeruwarete 'ga 'ga muri janee, jane katu'ogukaa ete 'ā. Sā'ā ae 'oga aporamū kwaiwete 'ywa rerura tupaa'mywamū. A'eramū 'ā ae 'ywa mū reroyrūmū. A'ere 'ā eroyrūmyrera jēmī 'yweteetea. A'eramū 'ā ae ijaramū, pea te futat pemono, ae 'i ajaupe. Nan tee futat 'ga 'i Jejui 'ga upe. Janeruwarete 'ga 'ga amut janee. A'ere ako pēē proyrū ete 'ga ai'i. “Nia'wyrī 'ga ra'e”, pe'je 'ga upe ikue. “Narafutari ore 'ga”, pe'je Jejui 'ga upe ai'i— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe u'ama. — A'ere 'ā 'ga ruwa 'ga te 'ga futari. A'eramū 'ga 'ga mogou jane katu'okaramū etee nū. Afutare'em ire 'ā 'ga pē katu'oka etee 'ua nū— 'jau Pedro 'ga u'ama, 'gā nupe.

¹²—'Ga te 'i futat Janeruwarete 'ga amut janee. Nirūi futari 'ga. 'Ga te'i futat ae katu'oka akou. Janetywera pe'aara 'ga poromū 'ut janee— 'jau Pedro 'ga u'ama 'gā nupe.

Pedro 'ga Juā 'ga retee oporogytau 'gā nupe. Iteu ma'efera mafu'amawera mome'wau 'gā nupe. ¹³ A'eramū ajatyka ma'e 'gā oporesagamū 'gā nee:

—Kuu. Maran te 'gā nokyjei oporogytau janee nū'ū? 'Gā te te 'ā nojemu'ei agawewi a'i kūi. A'etea te 'ā 'gā nojenosī imome'wau a'i kūi— 'jau 'gā ajaupe.

—Naani nū'ū— 'jau ajepeja 'ga 'gā nupe. —Jejui 'ga rewiri ako ma'efera 'gā tee nū'ū. A'eramū 'gā a'eramū 'agamū ojenosōue'em jane wi— 'jau 'ga 'gā nupe.

¹⁴ A'ere iteu ma'efera 'ga oi 'gā nupi. 'Gā nemimafu'amera 'ga oi 'gā nupi. A'eramū 'wyrīara 'gā 'ga resaka 'gā newiri 'ga rekoramū. A'eramū 'gā a'eramū oje'egarūme'em 'gā nupe: “Pē'me pēē”, 'jawe'em futat 'gā 'gā nupe.

¹⁵ A'eramū peuwara 'gā amū oje'ega Pedro 'ga upe Juā 'ga retee:

—Pē'ē pejewau ore wi ra'ne. Peu pekwap ore wi ra'ne— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'erauwe 'gā 'ēi awau 'gā nui.

'Gā 'ē re 'gā oje'ega ajaupe:

¹⁶—Maran te jane 'gā nerekoī 'awamū?— 'jau 'gā ajaupe.

—Tee.

—Okwaapap te 'ā 'gā a'i kūi, 'auwara Jerusareg ipewara 'gā a'i kūi. A'eramū jane “i'me 'gā”, 'jawe'em futat 'gā nupe. Okwaapap te 'gā 'ā. ¹⁷ A'eramū jane, “Au'je Jejui 'ga mome'u mokwasi'o re”, sa'e 'gā nupe jareje'ega moywrafena 'jau— 'jau 'gā ajaupe. — “Ga mome'uu'jawamū ore pē monoi pē munewu'japa ne nū”, sa'e 'gā nupe jareje'ega moywrafena 'jau— 'jau 'gā ajaupe.

¹⁸ A'ere 'gā 'gā nenūina nū. A'erauwe Pedro 'ga 'ua Juā 'ga retee 'ua osou. A'erauwe 'gā 'jau 'gā nupe:

—Au'je ki 'awamū Jejui 'ga mome'u re. 'Ga mome'uu'jawamū ore pē munewi ne nū. Narafutareteetei futari ore 'ga mome'ua 'awamū— 'jau 'gā 'gā nupe.

¹⁹ A'ere Pedro 'ga Juā 'ga retee 'gā je'egi etee 'gā nupe:

—Ma'ja te Janeruwarete 'ga afutat? Peje'eg are oreapyaka te 'ga afutat? Oje'eg are oreapyaka te ra'u 'ga afutat nū? Napeje'eg are rūi te 'ā ore apyakai. Jarejuwarete 'ga je'ega te 'ā ore aruenup— 'jau etee Pedro 'ga Juā 'ga retee 'gā nupe. ²⁰—Amanū ako Jejui 'ga ai'i numiamū. A'ere ako 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferawi etee ai'i nū. A'eramū ore 'ga resaka ai'i. Oje'ega 'ga oree ai'i. A'eramū ore 'agamū 'ga resag ire te imome'wau arakou pē nupe. Noropoirauweri futari ore 'awamū 'ga mome'u awi— 'jau etee Juā 'ga 'gā nupe.

²¹ Aipo 'gā 'eramū 'wyrriara 'gā oje'ega moywyradena 'gā nupe nū:

—“Au'je Jejui 'ga mome'u re”, aru'e ako ore pē nupe ko. 'Ga mome'uu'jawamū ore pē pyygi pē nupānupāu nū'ū— 'jau 'gā oje'ega moywyradena 'gā nupe.

'Gā nupe oje'ega moywyraden ire opoia 'gā nui. A'ere 'gā nanupāi 'gā. Okyje 'gā mytuna 'gā nui. A'eramū 'gā a'eramū opoia esage te 'gā nui. Iteu ma'efera resakara 'gā wejue 'upa Jarejuwarete 'ga muorypa ee:

—Ene te 'ā eneresage oree. Ene te ako iteu ma'efera 'ga eremafu'am ai'i— 'jau 'gā 'ga upe 'ga muorypa ee 'upa.

²² Nakunumī arūi te 'ā iteu ma'efera 'ga. Sawa'ea te 'ā iteu ma'efera 'ga. Kwarēta kwara te 'ā 'ga amu'at.

Jarejuwarete 'ga upe 'gā 'eawet

²³ Ojewi 'gā poir ire Pedro 'ga Juā 'ga retee ojewya awau opytuna 'gā pyri. A'eramū 'gā opytuna 'gā nupe werek-wawera mome'wau:

—Ekoay mainana 'wyrriara 'ga oje'ega moywyradena oree ai'i. “Au'je ki Jejui 'ga mome'u re”, e'i 'gā oree. “Ga mome'uu'jawamū ore pē pyygi pē nupānupāu ne”, e'i 'gā oree ai'i— 'jau

Pedro 'ga mainana 'wyrriara 'gā 'eawera mome'wau ajaupe.

²⁴ Aipo Pedro 'ga imome'upaw ire 'gā oje'ega monou 'upa Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa.

—Ene te 'ā ore'wyrriararetea, ki Ku'jyp— 'jau 'gā 'upa 'ga upe. —Ene te 'ā mama'ea ereapo oree rakue. 'Y, ywy, ywak. Mīmera 'ā ereapo oree rakue, ipypewara reewe rakue. Ore nanē 'ā ene iapou rakue nū. Ene te 'ā Orewararetea— 'jau 'gā oje'ega monou 'ga upe 'upa 'ga muorypa. ²⁵—Ymā te 'ā ka'arana erekwasiarukat oreypy 'ga upe rakue, Davi 'ga upe rakue, ejeupe mama'e apoara 'ga upe rakue— 'jau 'gā oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. —Ene'agesagea oje'ega 'ga upe rakue, 'ga mu'akwaapa rakue. A'eramū 'ga eneje'ega kwasiaa inuga oree rakue— 'jau 'gā Jarejuwarete 'ga upe 'upa.

—Aipo 'jau 'ga ikwasiaa inuga oree rakue:

“Ma'eramū te judeue'ema 'gā mara'neramū etee ajemogyau?

Ma'eramū te 'gā mama'e tywer are etee 'gā nea'aramū ajemogyau?

²⁶ 'Wyrriararete 'gā ajatykau 'wyrriari 'gā netee aparuwajaa ene ree eneremimurera 'ga ree nanē nū”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga oree rakue— 'jau 'gā 'upa Jarejuwarete 'ga upe.

²⁷—Mama'e a'je are futat 'ga ka'arana kwasiari inuga oree rakue— 'jau 'gā 'ga upe. —'Ga remikwasiarer imū etee futat kwaiwete 'gā jatykai enera'yra 'ga ree. Enera'yra 'ga ree 'gā mara'neramū. A'eramū 'gā ajatykau 'ga ree. “Sijuka 'ga”, 'jau 'gā ajaupe. Erote, Pōsiu Piratu. Mīmera 'gā judeu 'gā werajatyka judeue'ema 'gā netee enera'yra 'ga ree. Nokoi agawewi 'ga tesirūgatu. A'etea 'gā ajatykau 'ga ree 'ga rerekou tyweaete— 'jau 'gā oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. —Eneremimurera 'ga ree 'gā jatykai. Ene futat 'ā 'ga erepyrū oree

rakue, ore katu'okawamū rakue. A'e 'ga ree ako 'gā jatykai kwaiwete ai'i— 'jau 'gā oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

²⁸—Davi 'ga remikwasiarer imū etee futat 'gā iapoi. Ene te 'ā pājērete. Nitywi 'ā 'ga amū ene 'jawe. A'etea 'ā ene eja'yra 'ga jukaukaa ako 'gā nupe ai'i. Eneremifutar imū etee futat 'gā iapoi— 'jau 'gā oje'ega monou 'ga upe. —Nan futat te 'ā erefutat rakue— 'jau 'ga oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

²⁹—Eapyaka ki 'gā je'egay are e'yina, ki Ku'jyp. Imana'ne 'gā ore ree. A'eramū ene E'agesage mua oree, ore mogyjaukare'ema 'gā nui. Eje'ega mome'waukaa oree 'gā nui ore mojenosōukare'ema futat— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe. ³⁰—Epājēa emut oree, Kiapi'ni. Oremiapoe'ema eapoukat oree. Ojero'wu ma'e 'gā ekatu'ogukat oree. A'eramū nipo tesirūmera 'gā oporesagamū ajemogyau ee— 'jau 'gā oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. —Esage ma'e 'ga futat enera'yra 'ga. Ipojeuwipyra 'ga futat. 'Ga je'eg imū futat toroo 'gā katu'oka arakou 'jau, ki Ku'jyp— 'jau 'gā 'ga upe, oje'ega monou 'upa.

³¹Ojeupe 'gā je'ēmaw ire 'ga 'oga motomoga 'gā nupe, opājē resaukaa 'gā nupe. A'eramū futat Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gā nerekou. A'eramū futat 'gā ojenosōue'em Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau awau ajemogyau.

Okaraemā me'egawet

³²⁻³⁵Jejui 'ga remimonofera 'gā 'ga manūawera mome'wau akou 'gā nupe:

—Amanū ako Janejararete 'ga ai'i numiamū, Jejui 'ga ai'i numiamū. A'ere Janeruwarete 'ga 'ga moferawi etee ai'i nū— 'jau 'gā akou imome'wau ojeypyriwara 'gā nupe.

A'eramū Ku'jywa 'ga opājē monou wa'yra 'ga rerowiaara 'gā nupe. 'Ga

nanē futat akou 'gā newiri nū. A'eramū Ku'jywa 'ga ojejukau wa'yra 'ga rerowiaara 'gā nee.

Nitywi'i futari “peapo awi mama'ea mū nan” 'gā nupe 'jara 'gā. Aju'jaju'jawe futat 'gā wea'aramū mama'e apo are. Nitywi'i futari mama'e mimara 'gā. Mama'ea 'gā imua pāwē etee futat ajaupe. Ka'aranūua 'gā erua Jejui 'ga remimonofera 'gā nupe. A'eramū 'gā ka'aranūu mojo'oka etee futat 'gā nupe. Ika'aranūue'ema 'gā nupe nanē imonou nū. Ta'yt kwaiwete ma'e 'gā nupe kwaiwete imonou. Ta'yre'ema 'gā nupe imonou ināinānī'i etee. Mama'e muawamū 'gā imonou 'gā nupe. Ywy jara 'gā ywy me'ega amumera 'gā nupe. 'Oga jara 'gā nanē woga me'ega ka'aranūu are nū. A'e repyfera 'gā erua Jejui 'ga remimonofera 'gā nupe ajaupe imojo'ogipyramū. A'eramū ikaraemāe'ema 'gā amū akowe'em futat 'gā pype rakue.

³⁶⁻³⁷Jose 'ga nanē oywy me'ega nū. A'eramū 'ga oywy repyfera rerua imonou Jejui 'ga remimonofera 'gā nupe. Jose 'ga u'at 'ypō'ōūū pype rakue. Sipiri 'jau 'gā aipo 'ypō'ōūū upe. Levi 'ga juapyrera poromū. Aipo Jose 'ga rera mukūi. Pana-pea 'ga rer irūa. Jejui 'ga remimonofera 'gā Panape nuga 'ga ree. Aemaku'iaara 'ga. A'eramū 'gā poromū inuga 'ga ree.

Ananiasi 'ga Safira ēē retee

5 Anure 'ga amū nanē oywy me'ega nū. 'Ga rera Ananiasi. 'Ga remireko ēē rera Safira. Ananiasi 'ga oywy me'ega. A'ere 'ga ka'aranūu mojo'ogi ojeupe.

²—Simim ape jarejee 'jau— 'jau 'ga wemireko ēē upe. —A'ere soo jaremeramū 'gā nupe 'jau. “Koromū etee oreywy repyfera”, sa'e 'gā nupe 'jau— 'jau 'ga wemireko ēē upe.

A'eramū Ananiasi 'ga awau o'meramū Pedro 'ga upe:

—Koromū etee futat ka'aranūia jeywy repyfera— 'jau futatee 'ga awau Pedro 'ga upe.

³A'eramū Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'eramū ene mama'eukwaawa 'wyriara je'ega renupa 'ū? Ma'eramū te ene'me Jarejuwarete 'ga upe ra'e? Wwy repyfera eremim ape ejeupe. A'ere 'ā ene'me ejua. ⁴Enema'ea futat ywya. A'eramū ime'eg ire enema'ea futat epyfera. Ma'eramū ene e'me ekoeteramū ejua jee 'ū? A'ere naje upe rūi ene'me. Jarejuwarete 'ga upe te ene'me— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

⁵Aipo ojeupe 'eramū 'ga u'aa tii too awau amanūmū. A'eramū 'gā “o'me re Ananiasi 'ga manūi” 'e renupara 'gā oky-jau ajemogyau. ⁶A'eramū kunumīūū 'gā 'ga auwana taity pyu, 'ga rerawau inuga ita kwara pype.

⁷A'eramū kaaruwamū 'ga remireko ēē 'ua owaēma Pedro 'ga upe. Nokwaawi ēē omena 'ga manūa. ⁸A'eramū Pedro 'ga 'jau ēē upe:

—A'jea futat te koromū etee futat ka'aranūia rai'i?— 'jau 'ga ēē upe.

—A'jea futat kweramū etee futat ai'i— 'jau ēē 'ga upe.

⁹A'eramū Pedro 'ga 'jau ēē upe:

—Ma'eramū te pē'me Jarejuwarete 'ga upe? Nepekwaawi sipo “Janeruwarete 'ga ae'mea okwaap” 'ea? Kweramū futat enemena ita kwara pype erawarera 'gā nuri. A'eramū 'gā 'awamū ene nanē ene rerawau nū— 'jau Pedro 'ga ēē upe.

¹⁰Aipo ojeupe 'eramū ēē amanūmū u'aa Pedro 'ga rowase nū. A'erauwe kunumīūū 'gā 'ua osou nū. Irāā'ā ēē reumera etee tuwamū nū. A'eramū 'gā ēē rerawau inuga ēē mena wwyri pe.

A'eramū 'gā nera okwasi'wau.

—Ananiasi 'ga i'me Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū 'ga amanūmū u'aa Pedro 'ga rowase. A'ere 'ga remirekofera ēē nanē amanūmū o'me are nū— 'jau 'gā imokwasi'wau.

¹¹A'erauwe 'gā ajemogyau oky-jau najuejue etee futat. Jejui 'ga rerowiaara 'gā, tesirūmera 'gā taetu oky-jau.

—Kuu. Peenup te rai'i? “O'me re 'ga manūi” 'ea rai'i? Noje'eg ekoetei ae Jarejuwarete 'ga upe! Ni'mea'uweri ae 'ga upe— 'jau 'gā ajaupe.

Aeremiapoe'ema apoawet

¹²A'eramū taetu Jejui 'ga remimonofera 'gā Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gā nemiapoe'ema apoukaa 'gā nupe. Ojero'wu ma'e katu'ogukaa 'gā nupe. Opājē resaukaa werowiare'ema 'gā nupe. A'eramū 'gā oporesagamū ajemogyau ee.

Jejui 'ga rerowiaara 'gā ako ajatykau 'ogeikwara pakuja 'wyripe, Sarumāu 'ga ma'e 'jawa 'wyripe jepi. Amaraka'aga 'gā Jarejuwarete 'ga upe, oje'ega 'gā imonou 'ga upe 'jau. ¹³Amumera 'gā oje'ariweramū Jejui 'ga rerowiaara 'gā nee numiamū. A'ere 'gā kyjei etee 'wyri-ara 'gā nui.

—Esage futat Jejui 'ga rerowiaara numiamū— 'jau 'gā ajaupe.

A'ere 'wyriara 'gā nui 'gā kyjea ete 'gā nomoje'arukari Jejui 'ga rerowiaara 'gā nee.

¹⁴A'ere amumera 'gā nokyjei futari. A'eramū 'gā etee Jejui 'ga rerowiaa. Kūjā nanē nū. A'eramū futat 'gā ojemomytuna kwaiwete ajemogyau, Jejui 'ga rerowiamū. ¹⁵A'eramū Jejui 'ga remimonofera 'gā nemikatu'ogera resakarera 'gā ojero'wu ma'e 'gā nerua imajatykau. 'Gā nerua inuga pe yse pe pinosiga pype. A'eramū Pedro 'ga kwawamū 'ga 'aga okwapa ojero'wu ma'e 'gā 'arimū. Janeruwarete 'ga 'Agesagea Pedro 'ga rerekou. A'eramū 'gā 'arimū Pedro 'ga 'aga kwawamū Janeruwarete 'ga ojero'wu ma'e 'gā katu'oka. ¹⁶A'eramū Jerusareg wwyriwara 'gā nanē ojero'wu ma'e 'gā

nerua nū. Jerusarega pytepyter ipe katu 'gā nerua imajatykau mama'eukwaawa rerekwara 'gā netee. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gā katu'ogukaapap Pedro 'ga upe.

**Jejui 'ga remimonofera
'gā nereko tyweawet**

¹⁷ A'eramū mainana 'wyriararete 'ga amara'neramū Jejui 'ga remimonofera 'gā nee.

—Ojerowiarukapap futat nipo 'ā 'gā 'gā nupe— 'jau 'ga opytuna 'gā nupe.

A'eramū 'ga a'eramū amara'neramū 'gā nee. 'Ga pytuna 'gā, satuseu 'gā nanē amara'neramū 'gā nee nū.

¹⁸ A'eramū 'ga 'gā pyygukaa 'gā munewukaa moromunepawa pype. Oje'wyrarete pyteripewara pype 'gā nerawau imunewukaa.

¹⁹ A'ere ppytunimū Janeruwarete 'ga ywagipewara 'ga amū muri 'okwara rawopytymo'woka 'gā nupe. A'erauwe 'ga 'gā nenū'jāu 'gā nerawau jui.

²⁰ —Pe'je pejewau peu Ku'jywa 'ga mogytaaw ipe Jejui 'ga je'ega mome'wau 'gā nupe— 'jau ywagipewara 'ga Jejui 'ga remimonofera 'gā nupe.

Aipo 'gā nupe 'epaw ire ywagipewara 'ga awau ojewya ywag ipe nū. A'erauwe 'gā 'ga mojerowiaa.

²¹ Ai'iwetetewe Jejui 'ga remimonofera 'gā awau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe Jejui 'ga je'ega mome'wau 'gā nupe. A'ere mainana 'wyriararete 'ga nokwaawi. A'eramū 'gā ojeupe oje'ēma'e 'gā majatykau. A'ere 'gā 'jau jefaruu 'gā nupe:

—Pe'je pejewau 'gā nerua. Saporogyta 'gā nupe 'jau— 'jau 'gā jefaruu 'gā nupe.

²² A'erauwe jefaruu 'gā awau moromunepaw ipe, iawopytymo'woka. A'ere 'gā nitywi. Ojeawopytym agawewi futat. A'etea 'gā nitywi. 'Gā nesage'emawe 'gā awau ojewya imome'wau mainana 'wyriara 'ga upe nū.

²³—Nitywi etee 'gā ki 'ei. Ū'ē 'gā na'e ki 'ei. Peu agawewi futat iaarana 'ga rekoi. A'etea 'gā nitywi etee. Marupi katu nipo 'gā 'ēi ra'e? Ojeawopytym agawewi futat. A'etea nipo marupi katu ū'ē ra'e— 'jau 'gā imome'wau mainana 'wyriara 'ga upe.

²⁴ Aipo ojeupe 'eramū mainana 'wyriara 'gā oky'jau jefaruunana 'gā 'wyria'ri retee. Ajemogymogyau etee worekorekou ekoete etee futat. 'Gā ikwaawe'ema 'gā nerekou.

²⁵ Aipo 'gā 'eramū kūima'e 'ga amū 'ua imome'wau 'gā nupe:

—Pēnemimunewera 'gā ako oo Jarejuwarete 'ga mogytaawa pype oje'pyriwara 'gā mu'jau ko— 'jau 'ga 'ua imome'wau 'gā nupe.

²⁶ A'erauwe jefaruu 'gā 'wyriara 'ga jefaruu 'gā nerooi peu Janeruwarete 'ga mogytaaw ipe 'gā nupe. A'eramū 'gā 'gā nerua nū. A'ere 'gā nuerekoi 'gā tesirūgatu. Oky'je 'gā tesirūmera 'gā nui.

—Werowiat 'gā 'gā. 'Gā nupānamū 'gā jane apisi ita pyu ne— 'jau 'wyriara 'ga jefaruu 'gā nupe.

A'eramū 'gā 'gā nerekou esage etee. ²⁷ A'eramū 'gā 'gā nerawau oje'ēma'e 'gā nupe nū. A'eramū mainana 'wyriara 'ga 'jau 'gā nupe:

²⁸—Maran ajee ore 'i pē nupe rai'i? “Au'je ki 'ga mome'u re”, ore 'i pē nupe rai'i ū. 'Ga rera 'ā pemokwasi'o pejejemogyau amunawa pype— 'jau mainana 'wyriara 'ga Jejui 'ga remimonofera 'gā nupe. —Pemokwasi'o 'ā 'ga rera amunawa pype. Jerusareg ipe taetu 'ā kwaiwete 'ga rera— 'jau mainana 'wyriara 'ga 'gā nupe, oje'ega moywyräfena 'gā nupe. —Ore kwa pejepe 'ga juka are. “Pēē futat ako 'ga pejukaukat ai'i”, 'jau 'ā pēē ore— 'jau mainana 'wyriara 'ga oje'ega moywyräfena 'gā nupe.

²⁹ A'eramū Pedro 'ga nanē oje'ega jupe nū:

—Peje'ega nipo ore aruenup ki sa? Naani. Jarejuwarete 'ga je'ega te 'ā ore aruenup. Ma'eramū 'ā ore Jejui 'ga mome'ui arakou 'gā nupe— 'jau 'gā mainana 'wyrriara 'ga upe. —Pēē futat ako 'ga pemonoukat ipokutugukaa 'ypeywar are, 'ga jukaukaa 'gā nupe ai'i. A'ere ako 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferawi etee ai'i nū— 'jau Pedro 'ga mainana 'gā nupe. ³⁰—Ymā we te ako jane Jarejuwarete 'ga rerowiari ikue. 'Ga futat ako Jejui 'ga mofera-pa ai'i. ³¹Jane katu'okawamū 'ga 'ā akou 'awamū. Ita kwar awi omofera-wire 'ga 'ā akou ae katu'okaramū— 'jau 'ga mainana 'gā nupe. —Israeu juapyreramū jane'wyrriaramū nanē 'ga 'ā akou nū. Janeruwarete 'ga te 'ā 'ga omogo oje'jawe. 'Ga te 'ā 'ga wapo jane katu'okawamū— 'jau Pedro 'ga mainana 'gā nupe.

—Judeua 'ā pēē, pejetywer awi pē pōira Janeruwarete 'ga afutat. Ma'eramū 'ā 'ga 'ga mafu'ami ita kwar awi jane katu'okawamū. Otywer awi aepoiriweramū 'ga ipe'ai jane wi. ³²Ore 'ā Jejui 'ga manūawera aruesak. 'Ga feraw ire nanē ore 'ga resaka ai'i nū— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe imome'wau u'ama. —A'eramū 'ā ore a'eramū 'ga mome'wau arakou pē nupe. Noropōira'uweri ore 'ga mome'u awi. Janeruwarete 'ga 'Age-sagea nanē Jejui 'ga kwaapa nū. Oje'ega renupara 'gā nupe Janeruwarete 'ga U'agesage mua. Ma'eramū 'ā ore 'ga mome'ui arakou— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe.

³³Aipo Pedro 'ga 'eramū 'gā amara'neramū 'gā nee.

—Aruapisi ore pēē. Nanamū aipo pe'je ore— 'jau 'gā 'gā nupe.

³⁴Aipo 'eramū 'ga amū afu'ama oje'ega opytuna 'gā nupe. Fariseu 'ga, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'ga, kūima'eeteetea 'ga. Gamariuea 'ga rera. 'Ga oje'ega opytuna 'gā nupe:

—Peroo 'gā ukupepe ore wi ra'ne. Toroporogyta ra'ne 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'erauwe 'gā 'gā nerawau enū'jāu 'gā nui. ³⁵'Gā neroo enū'ē re 'ga oje'ega opytuna 'gā nupe:

—Peje'agu ki 'gā nui. Peapisia'ne kasi 'gā ne. ³⁶'Awamueu ako kūima'e 'ga amū 'ua 'gā nupe ai'i. Teutasi 'jara 'ga ako. “Awamū je rekoi 'wyrriaramū pē nupe”, 'jau ako 'ga 'gā nupe ai'i. A'erauwe ako 'gā ajatykau 'ga ree kwaiwete. 400 'gā ako ajatykau 'ga ree rai'i. 'Ga remiayuwamū 'ga ree 'gā jatykaramū ako jefaruu 'gā 'ga jukau ai'i. A'erauwe futat 'ga juka re 'ga remiayuwera 'gā okwasi'waupap ajaiui. Too.

³⁷—Aipo 'ga juka re 'ga amū 'ua nū. Judas 'ga 'ua nū. Garireja wyw pewarera 'ga. 'Wyrriara ae mojpopyrūukaawa rupi 'ga 'ua 'gā nupe. A'erauwe 'gā jatykai 'ga ree nū. A'ere nānēwējēmī futat 'gā 'ga jukai. A'erauwe ako 'ga remiayuwera 'gā okwasi'wau ajaiui ai'i nū.

³⁸—'Awamū ako 'ga amū 'ua janee ai'i nū, Jejui 'ga ai'i nū. A'ere ako 'gā 'ga jukai etee ai'i nū. A'eramū jane 'ga remiayuwera 'gā kwasi'o rapesaka ra'ne. Ikwasi'oe'emamū jane “A'jea futat 'ga Janeruwarete 'ga ma'ea ra'e”, sa'e 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe. ³⁹—'Ga remiayuwera kwasi'oe'emamū nipo Jarejuwarete 'ga we futat peowajat. A'eramū pēē 'gā apisawa'ne'em— 'jau Gamariuea 'ga 'gā nupe.

A'erauwe 'gā erowiari.

—A'jea futat nipo— 'jau 'gā ajaupe. —Pe'je ajee siapesak ra'ne— 'jau mainana 'wyrriara 'ga 'gā nupe.

⁴⁰A'ere 'gā Jejui 'ga remimonofera 'gā mogei nū 'gā nupānupānupāu.

—Au'je ki Jejui 'ga mome'u re pejejeko re 'gā nupe— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'ere 'ga opoia 'gā nui, 'gā nupā re.

⁴¹Onupā re 'gā ū'jāu mainana rog awi. Aku'iramū etee awau.

—Janeruwarete 'ga te 'ā iku'i 'ūina jane ree— 'jau etee 'gā ajaupe. —'Ga ra'yra 'ga te jane 'ā sirowiat. A'e are te 'ā 'gā jane nupāi. Namama'e tywera apo are rūi te 'gā 'ā jane nupāi. Jejui 'ga rerowiarāmū te 'gā jane nupāi— 'jau 'gā ajaupe aku'iramū etee.

⁴²A'eramū taetu 'gā ojero'waro'wau etee futat ajemogyau Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe. Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe osou imome'wau 'gā nupe.

—Jejui 'ga jane katu'okara. Janeruwarete 'ga ako 'ga amut jane katu'okaramū ikue— 'jau 'gā 'gā nupe imome'wau.

'Gā nog ipe nanē awau imome'wau 'gā nupe nū.

—Jejui 'ga jane katu'okara. 'Ga te ako Janeruwarete 'ga amut janee ikue, jane katu'okaramū ikue. Ma'eramū 'ga 'ā ae katu'ogi akou— 'jau 'gā ajemogyau imome'wau 'gā nupe.

Majawera 'gā nupe mama'e monoat

6 Anure Jejui 'ga rerowiaara 'gā awau ajemogyau ojeme'yita, kwaiwete. Judeu 'gā juejue. A'ere 'gā amū grego je'ega apoi. Amumera 'gā epyreu je'ega apou. A'eramū grego je'ega apoara 'gā amara'neramū epyreu je'ega apoara 'gā nee.

—Nepemojo'og esagei 'ā majawera 'gā nupe kumia. Pejepyutuna imen manū ma'e 'gā nupe ete 'ā kumia kwaiwete pemono. A'ere 'ā orepytuna majawera 'gā nupe kumi tuwyre'ria etee pemono— 'jau 'gā ajaupe, amara'neramū ajuee.

²A'eramū Jejui 'ga remimonofera 'gā 'gā majatykau.

—Ore noromojopypea'uweri Jejui 'ga mome'ua. Nia'wyrī 'ga mome'u awi ore pōira. ³A'eramū pēē futat 'gā amū nesaka. Sete 'gā pemogy kumia majawera 'gā nupe imonoaramū. Ore noropōira'uweri Jejui 'ga mome'u awi.

'Ga mome'wara te 'ā ore. A'eramū pēē futat 'gā amū mū'jāu imua pejejewi— 'jau Jejui 'ga remimonofera 'ga amū u'ama 'gā nupe. —Esage ma'e 'gā etee. I'akwaap ma'e 'gā etee futat ki pemono imū'jāu 'gā nupe. Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekwara 'gā etee ki pemū'ē imonou kumia 'gā nupe imonoaramū— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁴—A'eramū ore oropoire'ema Jarejuwarete 'ga je'ega mome'u awi. Jarejuwarete 'ga upe oropogyta awi nanē oropoire'ema nū— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁵—A'jea futat. A'jea futat te 'ā 'ga je'ega resageramū— 'jau 'gā ajaupe. —Ko ajee ore 'gā amū muri etee imogyau, majawera 'gā nee ojejuka ma'eramū. Pēē 'ā 'ga je'ega mome'wara te. A'eramū ore 'gā amū mua te imogyau majawera upe kumi monoawamū— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'erauwe 'ga 'gā amū muri 'gā mogyau majawera upe kumi monoawamū. 'Gā nemipyryū 'gā nera Estevão, Filipe, Prokaro, Nikanu, Timāu, Pamenasi, Nikorau. Poromū 'gā nemipyryūmera 'gā nera. 'Gā 'gā imonou imogyau majawer are ojejuka ma'eramū.

Jarejuwarete 'ga Estevão 'ga erowiar ywyapiau. Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga rerekou nū.

Nikorau 'ga najudeu arūi. A'ere 'ga Janeruwarete 'ga rerowiarī judeu 'jawe. Ātioki pewarera 'ga Nikorauramū.

⁶Gā mū'ē re 'gā 'gā nerawau Jejui 'ga remimonofera 'gā nupe.

—Koromū ore 'gā muri majawera 'gā nee ojejuka ma'eramū ai'i— 'jau 'gā 'gā nupe.

—A'jea. Nanuara futat esage. Au'jete 'gā pemut rai'i— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'erauwe 'gā je'egi Jarejuwarete 'ga upe 'gā nee:

—Koromū 'gā 'gā muri majawera 'gā nee ojejuka ma'eramū rai'i. Ejejuka ki 'gā nee. Esag iki 'gā kumi monoa majawera upe. Emu'akwaap 'gā— 'jau 'gā oje'ega Ku'jywa 'ga upe.

'Ga upe 'epaw ire 'gā opo monou 'gā apyte'rarimū.

—'Awamū majawera 'gā nee ojejuka ma'ea pēē—'jau 'gā 'gā nupe.

A'eramū futat 'gā kumi monoaramū ajemogyau majawera 'gā nupe.

⁷A'eramū futat 'gā Jejui 'ga mome'u mokwasī'wau kwe pewara 'gā nupe. Kwaiwete amunawa pypiarūpiaruga. A'eramū Jerusareg ipewara 'gā nanē Jejui 'ga rerowiaa, kwaiwete. Mainana 'gā amū nanē 'ga rerowiaa 'gā pyri nū.

Estevão 'ga pykwet

⁸Estevão 'ga ako esage ma'ea. A'eramū Janeruwarete 'ga aku'iramū 'ga ree. A'eramū Janeruwarete 'ga opājē mua 'ga upe, 'ga remiapoe'ema apoukaa 'ga upe. A'eramū esakarera 'gā oporesagamū ee ajemogyau. ⁹A'ere 'gā amū nuerowiari Estevão 'ga. Aipo 'gā judeua futat numi-amū. Sirene pewaret, Aresāri pewaret. Mīmer awi 'gā nuri rakue. 'Gā jatykaawa rera “noporowykyu'jawi 'gā amuarera 'gā nupe” 'ea. Aipo 'gā ojemajatykau Sirisia wyy pewarera 'gā nee, Asia wyy pewarera 'gā netee. A'eramū 'gā Estevão 'ga mueue. ¹⁰A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesagea te Estevão 'ga mu'akwaawi 'ga mogou. A'eramū 'gā a'eramū wejue oje'egawarūnamū futat 'gā nupe.

¹¹A'eramū 'gā 'gā amū mepya Estevão 'ga je'ēwu'jagawamū.

—Koa kūima'e 'ga nia'wryi. Jarejuwarete 'ga 'ga akurap akou. Moisesi 'ga nanē 'ga ikurapa nū. Ore 'ga 'eawera aruenup—'jau 'gā o'meramū 'gā nupe.

¹²Nan etee 'gā 'gā mamara'neu Estevão 'ga ree. 'Wryia'ri, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jat. Mīmera 'gā 'gā amamara'neukat Estevão 'ga ree. A'eramū 'gā Estevão 'ga pyyka erawau oje'ēma'e 'gā nupe. A'erauwe i'me ma'e 'gā nuri osou oje'ega 'wryiara upe.

¹³⁻¹⁴—A'jea futat 'ga 'ga kurawi akou. “Nia'wryi ako Janeruwarete 'ga mogy-

taawa ra'e”, e'i 'ga oreo akou ai'i. “Moisesi 'ga taetu ako o'meramū akou ikue, oporogytau 'me akou ikue”, e'i 'ga oreo akou. “Jejui 'ga, Nasare pe waranup ma'efera 'ga nipo 'ā Jarejuwarete 'ga mogytaawa omateepap”, e'i Estevão 'ga oreo ai'i—'jau futatee i'me ma'e 'gā 'wryiara upe. —“Moisesi 'ga je'ega nanē simojopyrupap 'jau nū”, 'jau 'ga oreo—'jau futatee 'gā 'gā nupe o'meramū, Estevão 'ga je'ēwu'jaga.

¹⁵Aipo 'eramū ajatyka ma'e 'gā amā'jau Estevão 'ga reakwar are.

—Kuu. Maran te 'ga reakwara nū'ū. Janeruwarete 'ga pyriwara 'ga reakwara 'jawe futat 'ga jā'nū'ū—'jau 'gā ajaupe.

'Ga reakwara renyfuga resakawe ajatyka ma'e 'gā oporesagamū etee 'ga ree 'upa.

Estevão 'ga 'eawet

7 A'eramū mainana 'wryiararete 'ga 'jau Estevão 'ga upe.

—A'jea futat nipo ajee ki sa?—'jau 'ga 'ga upe.

²A'erauwe Estevão 'ga oje'ega 'gā nupe:

—Peapyaka jeje'eg are—'jau 'ga mainana 'gā nupe. —Janeruwarete 'ga te 'ā esage janee nū'ū. Ymā te 'ga jesaukari janepyy upe rakue, Abraão 'ga upe rakue—'jau 'ga 'gā nupe. —Mesopotamī wyy pe Abraão 'ga rekoramū Janeruwarete 'ga oje'ega Abraão 'ga upe rakue: ³“Kwe pe ekwap epytuna 'gā nui ajepeja wyy pe. Jeremiesaukaram ipe ekwap”, 'jau 'ga 'ga upe rakue, 'ga muēma 'ga pytuna 'gā nui rakue—'jau Estevão 'ga imome'wau 'gā nupe. ⁴—Kautei 'jawa wyy awi Abraão 'ga awau akou kwe pe. Awau owaēma Rarā 'jawa amunaw ipe. Peu 'ga opytawaipa. Peu futat 'ga ruwa amanūmū 'ga wi rakue. A'ere 'ga ruwa manū re Janeruwarete 'ga 'ga rerawau 'ga pytuna 'gā netee futat 'ga rerua erowaēma Kanaā 'jaw ipe rakue.

'Agamũ 'ã jarejemogyau 'ga reruawer ipe etee futat— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁵—NaAbraão 'ga upe etee rũi 'ga ywya muri rakue. 'Ga juapyrera 'gã nupe nanē 'ga ywya muretei rakue. Aipo 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe: “Ene manũ re enejuapyrera 'gã ajemogyau ipype”, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe. Nata'yri we agawewi Abraão 'ga aiporamũ rakue. A'etea Janeruwarete 'ga e'i poromũ 'ga upe. ⁶“A'ere nipo enejuapyra 'gã nekoĩ tapy'yĩ amutee ywy pe oporowykyau jupe”, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe rakue. “A'eramũ nipo ywy jara 'gã 'gã mogyau wemifajamũ, 'gã moporowykyau ojeupe. A'ere nipo 'gã nomepyi 'gã. A'eramũ nipo 'gã 'gã nerekou tyweaete. Kwaturu sētu kwara mũ rupi nipo enejuapyrera 'gã ajemogyau oporowykyau jupe”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe— 'jau Estevão 'ga u'ama 'gã nupe.

⁷—“Anure te nipo je enejuapyrera 'gã nereko tywearera 'gã nereko tyweretei”, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe. “Anure te nipo enejuapyrera 'gã nuri ojewya 'au je muorypa”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue— 'jau Estevão 'ga u'ama 'gã nupe, oypy 'gã nekwawera mome'wau u'ama 'gã nupe.

⁸—Aipo 'e re Janeruwarete 'ga 'jau Abraão 'ga upe rakue nũ: “Eja'yramũ ki eja'yra 'ga emojewak”, 'jau 'ga 'ga upe. A'eramũ Abraão 'ga 'ga je'ega rerekou katu wapyra pe. A'eramũ 'ga anure wa'yra 'ga 'aramũ wa'yra 'ga mojewaka. Wea'aramũ Janeruwarete 'ga je'eg are wa'yra 'ga mojewag ire. “Eja'yra jewaga resakawe ki ejea'at jeporogytafer are ekou”, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga akou wea'aramũ 'ga porogytafer are rakue. Majepi tee Abraão 'ga morowykye'ema magwapa wa'yra 'ga 'ar ire. A'ere 'ga ajepeja rupi 'ga mojewagi rakue. Isaki 'ga Abraão 'ga

ra'yra 'ga. A'ere anure Isaki 'ga wa'yramũ nũ. 'Ga ra'yra 'ga rera Jako. A'eramũ 'ga nãñewējēmĩ futat wa'yra 'ga mojewaka nũ. Anure Jako 'ga wa'yramũ nũ. Tusi 'ga ra'yra. A'eramũ 'ga wa'yra mojewaka oje'jawe etee futat. Imojewakapap rakue. Jako 'ga ra'yra 'gã janepyra rakue— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

⁹—Janepy 'gã opororekoaywereteramũ wewirera 'ga ree, Jose 'ga ree rakue. A'eramũ 'gã wewirera 'ga me'ega kũima'e 'gã amũ nupe, 'ga monou ka'aranũũ are. A'eramũ aipo kũima'e 'gã Jose 'ga rerawau Egitu ywy pe rakue. Mukuu te Egitu ywya 'gã ywy awi. Peu 'gã Jose 'ga me'ega nũ. A'eramũ Jose 'ga muarera 'ga 'ga moporowykyaukaa 'ga mepyawe'em. A'ere Janeruwarete 'ga Jose 'ga rerekoi weape futat.

¹⁰—A'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga muekõēãina etee mama'e apoukaa 'ga upe. A'eramũ Jose 'ga u'arasige'emamũ akou. 'Ga mu'akwaapa etee Janeruwarete 'ga. A'eramũ Farao 'ga 'ga futaa. Farao 'ga Egitu ywy pewara 'gã nupe 'wyriararetea. A'eramũ 'ga 'jau Jose 'ga upe: “Ene je amogo tejemiayuwa rerekwaramũ, jeroga raaranamũ, jekaraemã raaranamũ nanē nũ”, 'jau 'ga Jose 'ga upe, 'ga mogou opoirũnamũ rakue— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

¹¹—A'ere anure Egitu ywy pewara 'gã ty'ara rerajemogyi. Nitywi mama'ea 'gã nupe. A'eramũ ty'ara 'gã mu'arasiga 'gã mogyau. A'eramũ Jose 'ga juowuurana monou 'gã nupe, 'gã nemi'uramamũ. A'ere naEgitu ywy pewara etee rũi ty'ara rerekoi rakue. Kanaã pewara 'gã nanē nitywi mama'e pyu rakue, janepy 'gã futat rakue. ¹²A'ere 'ga amũ 'jau Jako 'ga upe rakue: “Egitu ywy pe mama'e tywamũ. 'Gã 'wyriara 'ga juowuuran anugatu ime'egipyramamũ”, 'jau 'ga amũ imome'wau Jako 'ga upe rakue.

A'erauwe Jako 'ga wa'yra 'gã monou Jose 'ga pyri juowuurana murukaa. A'ere 'gã nokwaawi Jose 'ga. A'eramũ 'gã juowuurana mua 'ga wi. A'eramũ 'gã erawau erojewya oje'wyr ipe nũ— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

¹³—Wemi'urama ojewi teepawauwe 'gã ojewya awau imua rakue nũ. Aiporamũ 'gã oramũ futat 'gã newirera 'ga ojemome'wau 'gã nupe. “Je ako pënewirera ikue”, 'jau 'ga 'gã nupe. A'eramũ Jose 'ga reki'yra 'gã nesakara 'gã awau imome'wau 'wyriararete 'ga upe. “Jose 'ga reki'yra 'gã 'au ako 'ga pyri”, 'jau 'gã 'wyriara 'ga upe rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

¹⁴⁻¹⁶—A'erauwe 'wyriara 'ga oje'ega Jose 'ga upe rakue: “Ere ajee ejuwa rerurukaa 'au ejepyri”, 'jau 'ga Jose 'ga upe rakue. A'erauwe Jose 'ga oje'ega weki'yra 'gã nupe: “Pe'je ajee jarejuwa 'ga rerua 'au pejepytuna 'gã neewe”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. A'erauwe 'ga reki'yra 'gã oi. 'Ga 'eawera mome'wau 'uwa 'ga upe. “Ere ejua 'au je pyri”, pe'je ki jarejuwa 'ga upe, e'i 'ga oree. “Pejepytuna 'gã juejue perut”, e'i 'ga oree, 'jau 'gã 'uwa 'ga upe rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe u'ama.

—A'erauwe 'gã 'uwa 'ga rerawau Egitu ywy pe, wewirera 'ga rekwaw ipe rakue. Opytuna 'gã netee futat 'gã awaupap Egitu ywy pe rakue. Kwaiwete te 'gã nakue. Setëtai sïku te 'gã pytuna. A'eramũ 'gã peu futat awau ajemogyau rakue— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

—Peu futat Jako 'ga amanũmũ rakue. 'Ga manũ re 'ga ra'yra 'gã 'ga rerua 'ga tyma Abraão 'ga remimurera ywy pe. Aipo ywya 'ga amut teumera rupawamũ futat rakue, Sikwë 'jawamũ rakue. Emora 'ga ra'yr awi imua rakue. Ka'aranũ pyu futat 'ga imua rakue. Janepy 'gã manũ re nanë 'gã peu futat 'gã nerooi ityma aipoa ywy pe rakue—

'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

¹⁷—Peu Egitu ywy pe futat janepy 'gã ojeme'yita rakue. Kwaiwete 'gã ojeme'yita ajemogyau rakue. 'Au ojewyre'emauwe 'gã jeme'yita. 'Gã jeme'yi re Janeruwarete 'ga 'gã nerua erojewya 'au. U'eawer imũ etee futat 'ga 'gã nerua erojewya 'gã ywy pe rakue nũ.

¹⁸—'Gã neroo ja'wyja'wyrãmũ futat 'wyriara tywera osou 'gã nupe. A'ere aipoa 'wyriara Jose 'ga nokwaawi. Jose 'ga manũ re tee aipo 'wyriara reni 'gã nupe. A'eramũ 'ga Jose 'ga kwaape'ema. ¹⁹A'eramũ aipoa 'wyriara janepy 'gã nerekou tyweaete, janepy 'gã mayrũmũ. A'eramũ aipoa 'wyriararũ'ema 'ga 'jau 'gã nupe: “Pejeja'yra pemomopot. I'ar pyyrauwe peroo ejaa kofera pype inuga. A'eramũ amanũmũ”, 'jau 'wyriararũ'ema 'ga 'gã nupe. A'ere 'gã jejukai wa'yr are. Imimi etee jui, imonou, imuaranupa. A'eramũ 'gã ojemomytuna kwaiwete. A'eramũ 'wyriara amara'neramũ 'gã nee— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

²⁰—Aipo 'wyriara renamũ futat Moisesi 'ga u'aa. A'eramũ 'ga y eë 'ga mima 'ga rerekou. Muapyra jay maka'jam ire 'ga y eë yrupenana apou 'ga upe. A'ere eë 'ywyga pyu iperuga wa'yra 'ga upe. A'e pype 'ga y eë 'ga rerawau 'ga nuga 'ga rejaa juowukuu pyteripe 'y pe. ²¹A'eramũ 'wyriara 'ga ra'yra eë 'ua 'ga joo'o renupa, Farao 'ga ra'yra eë 'ua 'ga renupa. A'eramũ eë 'ga rerawau ojeupe imuaranupa. 'Ga aranuw ire eë 'jau 'ga upe: “Je te 'ã amuaranuwukat ene. A'eramũ ene jera'yra futat ekou”, 'jau eë Moisesi 'ga upe. ²²A'eramũ Moisesi 'ga ojemujau Egitu ywy pe 'gã nemikwaaw are. A'jeteetewi te 'ga porogytai. Oporowyky esage te 'ga— 'jau Estevão 'ga u'ama 'ga mome'wau 'gã nupe.

²³—Kwarëta kwara mu'ar ire Moisesi 'ga 'jau ojeupe: “Maran te 'ã nooi tepy—

tuna resaka tekou 'i?" 'Jau 'ga ojeupe. A'eramū Moisesi 'ga awau. ²⁴ 'Ga waēmamū Egitu ywy pewara 'ga amū 'ga pytuna 'ga rerekou tywea 'ga rowase. A'eramū Moisesi 'ga osou 'gā pyterimū 'gā pe'au ajau. A'ere 'ga Egitu ywy pewara 'ga jukau opytuna 'ga repyaa. ²⁵ "Jepytuna 'gā nipo je kwaap. 'Awa ywy awi 'gā nenū'jāwamū je ene monoi Jarejuwarete 'ga 'ea nipo 'gā ikwaapa", 'Jau Moisesi 'ga ojeupe numiamū. A'ere 'gā nokwaawi. "Janeruwarete 'ga 'ga mut 'gā nenū'jāu Egitu ywy awi" 'ea kwaape'ema ajemogyau.

²⁶ —Ai'we Moisesi 'ga oi opytuna 'gā pyri nū. A'eramū 'gā amū ajurekou ajuowajaa nū. A'eramū Moisesi 'ga 'Jau 'gā nupe: "Ma'eramū pēē pejepokoka ekoete pejejee pejejuerekou ki 'ei? Israeu juapyrera jue agawewi pēē", 'Jau Moisesi 'ga 'gā nupe. ²⁷ A'ere ojonupāara 'gā Moisesi 'ga muajāni etee. A'eramū 'ga 'Jau: "Awýja 'wyrriaramū ene mogou oree ki 'ei? Awýja ene mua mama'e tywera apoukare'ema oree ki 'ei? 'Tajuka 'ga amū kaaruwauwarera 'jawe', ere te? Kaaruwamū ako Egitu ywy pewara 'ga erejuka ai'i. ²⁸ "Ga 'Jawe tajuka amū nū', ere te?" 'Jau 'ga 'ga upe rakue— 'Jau Estevão 'ga imome'wau 'gā nupe.

²⁹ —Aipo ojeupe 'erauwe Moisesi 'ga ojepe'au 'gā nui oka'jama awau ajepeja ywy pe Mitā 'Jaw ipe akou. Peu futat 'ga wemirekoramū. Wemireko re 'ga wa'yramū. Mukūi 'ga ra'yra 'gā— 'Jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gā nupe.

³⁰ —Kwarēta kwara magwaw ire Moisesi 'ga awau akou jū myterimū watau. Ywytyra pyri 'ga awau watau, Sinai 'Jawa pyri 'ga awau. Peu jū pype tata wenyramū erujewi 'ga upe. Ka'a'ia wenyramū 'ga upe. A'ea tata eny wywyteripe ywagipewara 'ga ojesaukaa 'ga upe. ³¹ "Kuu. Ma'ja te nū'ū?" 'Jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga epejāna esaka. A'e pype Janeruwarete 'ga oje'ega 'ga upe:

³² "Je te ako eneruwaretea jepi", 'Jau 'ga Moisesi 'ga upe. "Enepytuna 'gā ako je rerowiat ipy we ikue. A'eramū je 'ā eneruwaretea tekou", 'Jau 'ga 'ga upe. "Abraão, Isaki, Jako. Mímera 'gā ako je rerowiat ikue", 'Jau 'ga Moisesi 'ga upe oje'ega— 'Jau Estevão 'ga imome'wau 'gā nupe.

—A'ere Moisesi 'ga kyjei etee 'ga je'eg awi. Oyyita u'ama. Awawe'em 'ga 'ga pyri katu katu. 'Ga kyjea 'ga mamā'jāukare'ema ee. ³³ A'eramū Janeruwarete 'ga oje'ega 'ga upe: "Ere epyapaawa mososoka. Je te 'ā pājēretea. A'eramū pēē je pyri pejejua pejepypapaawa mososoka. A'eramū je pē nerowiaa. Na pa je 'gā je rerowiari ra'e, ta'e pē nupe 'Jau", 'Jau 'ga Moisesi 'ga upe— 'Jau Estevão 'ga imome'wau 'gā nupe.

³⁴ —"Aenup je tejemiayuwa wayrū rerofaema te'yina. Egitu ywy pewara 'gā jeremiayuwa 'gā wereko tywerete. A'eramū je 'au tejua tejyapa teporogytau enee. Tomono ene 'gā nenū'jāukaa peuwara 'gā nui 'Jau", 'Jau 'ga Moisesi 'ga upe— 'Jau Estevão 'ga imome'wau u'ama 'gā nupe.

³⁵ —Ymā te 'ga amū Moisesi 'ga upe 'ga 'i rakue: "Awýja ene mut 'wyrriaramū oree? Awýja ene mua mama'e tywera apoukare'ema oree ki 'ei?" 'Jau 'ga amū 'ga upe rakue, 'ga roeroyrūmū rakue. A'ere 'ga futat Janeruwarete 'ga imogoi 'ga pytuna 'gā nenū'ēawamū Egitu ywy awi. Janeruwarete 'ga futat 'ga omogo 'wyrriaramū pē nupe rakue— 'Jau Estevão 'ga imome'wau 'gā nupe u'ama.

—Janeruwarete 'ga 'Jau ywagipewara 'ga upe: "Ekwap eje'ega Moisesi 'ga upe. 'Jeremiayuwa 'gā 'ga too erua enū'jāu jee Egitu ywy awi 'Jau', e'i 'ga enee, ere ewau 'ga upe", 'Jau 'ga 'ga upe. A'eramū ywagipewara 'ga 'ua tata eny 'Jawewara wywyteripe ojesaukaa oje'ega Moisesi 'ga

upe rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

³⁶—Moisesi 'ga futat janeypy 'gã nenũ'jãu Egitu ywy awi rakue. Peu futat Janeruwarete 'ga aeremiapoe'ema apoukaru'jau'japa Moisesi 'ga upe, opãjẽ resaukaawamũ. A'eramũ Egitu ywy pewara 'gã oporesagamũ ajemogyau ee. 'Y pytag ipe nanẽ 'ga iapou 'gã nupe nũ. Amunawe'em ipe nanẽ 'ga aeremiapoe'ema apou akou 'gã nupe. Awau 'gã akou watau. Kwarẽta kwara rupi 'gã awau akou watau.

—Peu 'ga 'gã ataaw ipe mama'e apou 'gã nupe, aeremiapoe'ema apou 'gã nerekou pe rupi. ³⁷Ymã te Moisesi 'ga poromũ oje'ega opytuna 'gã nupe rakue. “Anure nipo Janeruwarete 'ga 'ga amũ muri jerekwawer ipe pẽ nupe oje'ega mome'waramũ pẽ nupe. Sãã 'ga je mura pẽ nupe. Nan tee futat nipo 'ga 'ga amũ muri pẽ nupe. Pẽpytuna 'ga futat nipo 'ga poromũ amut pẽ nupe”, 'jau 'ga opytuna 'gã, Israeu juapyrera 'gã nupe rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

³⁸—Moisesi 'ga futat opytuna 'gã nerawaara rakue. Awau 'gã owaẽma ywytyra upe, Sinai 'jawa upe. Ywytyra upe owaẽm ire 'gã opytau. A'eramũ futat 'gã ajatykau. A'ere Moisesi 'ga ojeupia ywytyra rupi 'gã nui. Awau oporogytau Jarejuwarete 'ga upe ywytyra apyte'rarimũ. A'eramũ Janeruwarete 'ga ywagipewara 'ga mua 'ga moporogytaukaa Moisesi 'ga upe: “Tajuowajat kasi 'gã nee ne. Amunarũme'em nanẽ nũ. Mama'e tywera nanẽ 'gã iapowe'em. Akowe'em nanẽ 'gã ajuemireko are”, 'jau ywagipewara 'ga Moisesi 'ga upe rakue. Nateepawa'uweri futari Janeruwarete 'ga je'ega. Namutamutat 'ga je'ega rekoi— 'jau Estevão 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe.

—Ojeupe ywagipewara 'ga imome'upaw ire Moisesi 'ga ojewyraipa

'ua ywytyra apyte'rar awi 'ga je'ega mome'wau opytuna 'gã nupe. ³⁹A'ere janeypy 'gã niporenuwiweri Moisesi 'ga je'eg are rakue. 'Ga reroyrũmũ etee 'gã nakue. “Pe'je ajee soo jarejewya jarejemogyau Egitu ywy pe nũ”, 'jau 'gã ajaupe rakue.

⁴⁰—Ojewyru'jaw ire 'ga oporomukuramũ 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã oporonupa Arão 'ga upe ee: “Manamũ ajee jane reruarera 'ga ki 'ei? Moisesi 'ga ki 'ei?” 'jau 'gã Moisesi 'ga reki'yra 'ga upe rakue. “Te. Maran gatu nipo 'ã 'ga rekoirai'i”, 'jau 'ga 'gã nupe. “Amanũ nipo 'ã 'ga rai'i. Ere ajee itaa siapo jaremairamũ 'ũ, jarejee jarejerekwaramũ 'ũ, pea jarejeupe esaukaawamũ 'awamũ 'ũ”, 'jau 'gã 'ga reki'yra 'ga upe, Arão 'ga upe rakue— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

⁴¹—A'erauwe 'gã opo'yra mua 'ga upe. Ita mo'yra rerekwara 'gã imua 'ga upe. A'eramũ 'ga kwataua'yra a'agawa apou mairamũ 'gã nupe. A'ere 'gã weymawa apisi iapyau jupe. Saa'e 'gã Janeruwarete 'ga upe weymawa rapya rakue. Nan futat 'gã kwataua'yra a'agawa upe weymawa rapyau ekoete. A'eramũ 'gã maraka apou jupe. ⁴²A'eramũ Janeruwarete 'ga opoirai'pa 'gã nui. Sãã ae Janeruwarete 'ga rerowiara. Nan futat 'gã kwataua'yt maira'me rerowiari jaytata retee. Jay, kwat. Mĩmera 'gã erowiaa imuorypa— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

—A'eramũ Janeruwarete 'ga opoirai'pa 'gã nui. A'ere anure 'ga ojewya 'gã nupe nũ. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga nupe inuga janee rakue.

“Israeu juapyreramũ pẽẽ jeremiayuwa futat numiamũ. A'ere naje upe rũi pejejemawa peapy rakue.

Kwarẽta kwara rupi amunawe'em ipe pejekou maira'me a'agawa upe etee pejejemawa peapy rakue, pejejemi-

apofera upe etee futat rakue, 'jau 'ga 'ga wemiayuwa 'gā nupe rakue.

Pēmaira mū rera Moroki. Ajepeja rera Rēfā. Rēfā jaytata.

⁴³Moroki ro'gi erawau Rēfā a'agawa retee futat. Naje muorywi pejepe rakue.

A'eramū je futat pē monou kwe pe, Papiromi atykupe katy pē monou.

A'eramū je pē nerekou tyweaete, 'jau 'ga 'ga janeypy upe rakue”,

'jau 'ga 'gā nupe, ka'arana kwasiari inuga janee rakue— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gā nupe.

⁴⁴—Amunawe'em ipe watau awau taityoga rerawau wogamū najuejue etee. Jarejuwarete 'ga upe nanē amū rerawau nū 'ga mogytaawamū. 'Ga je'eg imū etee futat Moisesi 'ga taityoga apoukaa 'gā nupe. A'e pype 'gā oporogytau Jarejuwarete 'ga upe. Jarejuwarete 'ga mogytaawa taityoga resaka 'gā 'jau ajaupe: “A'jea futat. Janeruwarete 'ga rekoi jane pype. 'Aga taityoga pype 'ga resei oporogytau janee”, 'jau 'gā ajaupe. ⁴⁵Nuetygi futari 'gā Jarejuwarete 'ga mogytaawa taityoga. Moisesi 'ga manū re Josue 'ga akou Moisesi 'ga rekwawer ipe. A'etea 'gā Jarejuwarete 'ga mogytaawa taityoga nuetygi futari. Erawau Kanaā wyy pe erowaēma. Peu owaēm ire 'gā judeue'ema 'gā nesaka. A'ere Janeruwarete 'ga 'gā wyy pojekaukari janeypy 'gā nupe. A'eramū 'gā judeue'ema 'gā mū'jāu ojewi. A'eramū 'gā etee futat 'upa peu. Janeruwarete 'ga mogytaawa taityoga 'gā peu etee futat imyina ojepyri Jarejuwarete 'ga mogytaawamū. Nuetygi futari 'gā 'ga mogytaawa taityoga— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gā nupe.

⁴⁶—Kanaā wyy pe janepytuna 'gā nekoramū Davi 'ga akou 'wyriaramū 'gā nupe rakue. Janeruwarete 'ga oporomutaramū nanimenime Davi 'ga ree. A'eramū Davi 'ga 'jau 'ga upe: “Awamū

ore naruatau'jawi”, 'jau 'ga 'ga upe. “A'eramū je 'oga mū apou Enemogytaawamū”, 'jau 'ga 'ga upe. “Jako 'ga jeypya rakue. 'Ga 'ā ene rerowiat rakue. 'Awamū je nanē ene rerowiaa tekou”, 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe. “Ma'eramū je 'ā 'oga mū apoi enee, Enemogytaawamū, ki Ku'jyp”, 'jau Davi 'ga Jarejuwarete 'ga upe. ⁴⁷A'ere Davi 'ga 'oga nuapoi. 'Ga ra'yra 'ga te wapo rakue. Mama'e tesirūmera etee 'ga imajatykau wa'yra 'ga upe, Sarumāu 'ga upe. A'eramū 'ga manū re 'ga ra'yra 'ga iapou rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gā nupe.

⁴⁸—A'ere Janeruwarete 'ga nokoa'uweri 'oga pype, aereapiopera pype— 'jau Estevão 'ga 'gā nupe imome'wau. —'Ga te 'ā Janeruwaretea futat. 'Ga te 'ā eteetea. Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga upe rakue:

⁴⁹“Napytaa'uweri je pēnemiapofera 'oga pype. Ywaga jeapykawa. Ywya jepyrugawa”, e'i 'ga rakue.

“Maran a'e pe je rekoi pēnemiapofera pype nū?

Maranuara katu nipo 'oga peapo jee?

Ma'ape a'eramū jepytu'wawa?

⁵⁰Naje rūi nipo 'agera mama'ea aapo rakue ki sa?

Jeremiapofera te 'ā 'agera mama'ea.

Je te 'ā 'agera mama'ea aapo katu katu”,

'jau Ku'jywa 'ga 'gā nupe rakue,

'jau 'ga ikwasiaa inuga janee rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau mainana 'wyrirara 'gā nupe.

⁵¹—A'ere nipo 'ā pēē nanē nepeenuwi etee Jarejuwarete 'ga je'ega nū. Jarepyy 'gā 'jawerimū etee futat nipo 'ā nepeenuwi etee 'ga je'ega. Nepēapyai futari nipo 'ā pēē. “Naani. Narafutari ore”, 'jau etee 'ā pēē 'ga 'Agesage upe— 'jau Estevão 'ga 'gā nupe. ⁵²—Janeypy 'gā na'ne 'ā Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā nerekou tyweaete rakue,

'gā apisau rakue. Anure nipo Ku'jywa 'ga ojepeyriwara 'ga muri pē nupe. Pēnemiapesaga 'ga muri pē nupe 'eramū 'gā 'gā nerekou tyweaete rakue— 'jau Estevão 'ga 'gā nupe, u'ama imome'wau. —A'ere ako Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga muri janee ai'i. A'ere ako 'ga pejuka ai'i. Mama'e tywer apoare'ema 'ga te ako ai'i numiamū. A'etea ako 'ga pemonoukat ipokutugukaa 'ypeywar are ai'i— 'jau Estevão 'ga 'gā nupe. —Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga ako pēē imonou 'ga ree iporomutare'ema 'gā nupe ijukaukaa ai'i. ⁵³Ymā te 'ā ywagipewara 'ga Janeruwarete 'ga je'ega reruri janyepy 'gā nupe rakue. A'ea 'gā 'ā omome'u pē nupe numiamū. A'etea nipo 'ā nepeenuwi futari 'ga je'ega— 'jau Estevão 'ga 'gā nupe u'ama.

Estevão 'ga jukaawet

⁵⁴Aipo ojeupe Estevão 'ga 'eramū 'gā amara'neeteeteramū 'ga ree kwaiwete. 'Gā mara'nea 'gā nerekou. ⁵⁵A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesagea Estevão 'ga rerekoi. A'eramū 'ga amā'jāu ywau. Tata eny 'jawewara resaka ywag ipe. Owerapa 'ga upe. Sā'ā tupā werawa ppytunaiwayay pype. A'eramū 'ā ae ajuesaka aju'amamū. Nan 'ga Janeruwarete 'ga renyfuga pype Jeju 'ga resaka 'ga jakwatawa katy 'ga'amamū. Enyfunyfuk 'ga upe. Janeruwarete 'ga wi te turi. ⁵⁶A'e resakawe 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pemā'ē ywau. Ywaga ojeawopytymo'wok jee— 'jau Estevão 'ga 'gā nupe. —Jeju 'ga, Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga je aesak. 'Uwarete 'ga yse katy 'ga fu'ami u'ama— 'jau Estevão 'ga 'gā nupe.

⁵⁷A'ere aipo 'ga 'eramū 'gā joywaemi etee. A'eramū futat wapya rawopytyma 'ga je'eg awi.

—Kasi ore 'ga je'ega renuwi ne— 'jau 'gā wapya rawopytyma 'ga je'eg awi. —O'meramū futat.

⁵⁸A'erauwe 'gā jāni awau 'ga repejāna ojepejepepa awau 'ga pyyka 'ga jywa are. 'Ga rerawau 'ga roeroyryryka amunaw awi. 'Ga rerawau 'gā muku'i amunawarete awi. A'erauwe 'ga je'ega renupara 'gā waity ju'ara mososoka imonou kunumūū 'ga upe, Saulo 'ga upe. Niaturi 'gā naitya. A'eramū 'gā imososoka imonou 'ga upe.

—Earū oreraitya oree— 'jau 'gā Saulo 'ga upe.

A'eramū 'gā ita pyyka imomopoa imonou 'ga ree ojeme'yita.

⁵⁹Ita ojee imomopor ypyrauwe Estevão 'ga 'jau Jeju 'ga upe:

—Ene 'ā jejararetea. Ere ejua je'aga rerawau ejepyri— 'jau 'ga Jeju 'ga upe.

⁶⁰A'erauwe Estevão 'ga apygi wenupy'āu wafukaita oje'ega monou Jeju 'ga upe:

—Je repyat kasi ape ne. Tene ki 'gā jemogyi nan etee futat. Ejejuka etee ki 'gā nee. Nafutari je tejepyara, ki Ku'jyp— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe.

'Ga upe oje'ēmaw ire 'ga amanūmū. Saulo 'ga upe nanē Estevão 'ga manūa esageramū rakue.

Saulo 'ga 'gā nereko tyweawet

8¹⁻²'Ga manū re Jeju 'ga rerowiaara 'gā amū Estevão 'ga reumera rerawau imonou inuga ita kwara pype. A'eramū 'gā ajaa'wau 'ga ree.

Estevão 'ga manūawa rupi we futat Jerusareg ipewara 'gā Jeju 'ga rerowiaara 'gā nerekou tyweaete. A'eramū 'gā okwasi'wau awau Jerusareg awi. Jeju 'ga remimonofera 'gā ajemogyau 'wyraramū 'ga rerowiaara 'gā nupe. A'eramū 'gā etee futat opytat Jerusareg ipe. 'Ga rerowiar yau 'gā te ajee okwasi'opap 'gā nui. Amumera 'gā awau okwasi'wau Judeja ywy pe. Amumera 'gā awau Samari ywy pe. ³A'ere Saulo 'ga 'jau ojeupe: “Oo pa je Jeju 'ga rerowiaara 'gā nerekou

tyweaete kwy. A'eramū 'gā opoia Jejui 'ga rerowiar awi kwy", 'jau 'ga ojeupe.

A'erauwe 'ga awau Jejui 'ga rerowiaara 'gā amū nog ipe 'ga rerowiaara 'gā pyyka. 'Gā noga moy moyka akou 'gā pyyka. Kūima'efera 'gā kūjāmera 'gā we futat erua ipyyka ijaga moromunepawa pype. A'eramū 'gā opytuna pyygamū oka'jama Saulo 'ga wi.

Samari ywy pe Filipe 'ga oawet

⁴Jerusareg ipe Saulo 'ga rekoramū kwaiwete 'gā awau oka'jama 'ga wi. A'eramū futat okwasi'o ma'efera 'gā awau kwe pe akou Jejui 'ga mome'wau tesirūmera 'gā nupe. Janeruwarete 'ga je'ega retee futat 'gā imome'wau 'gā nupe. ⁵Estevão 'ga 'gā ijuka re 'gā okwasi'wau awau. 'Gā kyjea 'gā nerekou. A'eramū Filipe 'ga awau Samari ywy pe, Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe. ⁶⁻⁷A'eramū 'gā kwaiwete wapykau 'ga je'eg are ojeupe Jejui 'ga mome'uramū. Ojero'wu ma'e 'gā 'ga ikatu'ogamū 'gā nesakara 'gā ajemogyau oporesagamū 'gā nee. Iteu ma'e 'gā katu'oka. Werekwara 'gā nui omoiramū mama'eukwaawa wafukaita ū'jāu 'gā nui. Mīmera 'gā esaka 'gā nui imoiramū. ⁸A'eramū Samari ywy pewara 'gā aku'iramū ee.

⁹A'e pe futat kūima'e 'ga amū ako. Simão 'jawa 'ga. Pājetywera 'ga poromū.

—Je pājēretea 'ū— 'jau futatee akou 'gā nupe rakue.

¹⁰A'eramū Samari ywy pewara 'gā 'ga rerowiaa.

—Janepājēretea koromū. Janeruwarete 'ga remiapoā 'ga wapo— 'jau 'gā ajaupe 'ga rerowiaa.

¹¹Namutamutat 'ga mama'e apoi opājē mū 'gā neape. A'eramū 'gā oporesagamū 'ga ree.

¹²A'ere Filipe 'ga Jejui 'ga mome'ui 'gā nupe:

—Ymā we te 'ā jane Jarejuwarete 'ga remimura 'ga rapesagi jarejemogyau ikue. A'eramū ako 'ga 'awamū 'ga mua janee ai'i. Jejujamū futat ako 'ga ai'i. A'ere ako 'gā 'ga jukai ai'i. Amanūmū 'ga janytywera mepyawamū etee ai'i. A'ere 'ga mukūja 'ara rupi etee 'ga ruwi ita kwara pype. Imuapyra 'ara rupi Janeruwarete 'ga 'ga moferapa nū— 'jau Filipe 'ga 'gā nupe imome'wau. —A'eramū ki pēē 'awamū 'ga rerowiaa. Werowiarāmū 'ga pē katu'ogi pē mogyau wemiayuwamū— 'jau Filipe 'ga 'gā nupe.

Aipo ojeupe 'ga imome'uramū 'gā 'ga rerowiaa kwaiwete. A'eramū 'gā 'jau:

—Jejui 'ga rerowiaaramū je rekoī 'awamū. Arowiat je 'ga tekou 'awamū— 'jau 'gā najuejue etee Filipe 'ga upe.

Aipo 'e re 'gā ojepymīāukaa 'y pe Filipe 'ga upe. Jejui 'ga rerowiaara resaukaawamū 'gā ojepymīāukaa 'y pe 'ga upe. Kūima'efera 'gā, kūjāmera 'gā nanē ojepymīāukaa 'y pe Jejui 'ga rerowiaara resaukaawamū. ¹³A'eramū ipājē ma'efera 'ga, Simão 'ga nanē Jejui 'ga rerowiaa nū. A'eramū 'ga nanē ojepymīāukaa 'y pe 'ga upe. Opymī re 'ga akou Filipe 'ga rewiri etee futat. Filipe 'ga remiapoā 'ga esaka. Ojero'wu ma'e 'gā katu'oga 'ga esaka nū. Mama'eukwaawa rerekwara 'gā nui mama'eukwaawa moira nanē 'ga esaka nū. A'eramū 'ga oporesagamū akou ee. “Kuu. Okwaap futat nipo 'ga ojero'wu ma'e 'gā katu'oga”, 'jau 'ga ojeupe.

¹⁴A'eramū Jejui 'ga remimonofera 'gā 'gā nera renupa Jerusareg ipe. “Samari ywy pewara 'gā nanē Jejui 'ga werowiat nū” 'e renupa. Najudeu joporemū arūi Samari ywy pewara 'gā. Ojopypepype 'gā. A'etea 'gā Jejui 'ga werowiat. A'eramū Jejui 'ga remimonofera 'gā aja mū monou 'gā nesaka. Pedro 'ga 'gā imonou Juā 'ga retee. A'eramū 'gā awau owaēma 'gā nupe.

¹⁵ Owaēm ire 'gā oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe:

—E'agesage emut 'gā nupe— 'jau 'gā Jarejuwarete 'ga upe. ¹⁶—Ene'agesagea nitywi we 'gā nee. “Ore arako Jēju 'ga rerowiaaramū”, e'i 'gā nai'i. A'eramū 'ga 'gā pymīāu 'y pe rai'i. A'ere Ene'agesagea nuri we 'gā nupe. ¹⁷ A'eramū ene 'awamū E'agesage mua 'gā nupe, 'gā nerekwaramū— 'jau Pedro 'ga Juā 'ga retee oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

Aipo 'ga upe 'e re 'gā opo monou Jēju 'ga rerowiaara 'gā apyte'rarimū. A'erauwe Janeruwarete 'ga 'Agesage ruri osou 'gā pype 'gā nerekwaramū.

¹⁸ 'Ga 'Agesagea 'gā pype isea Simão 'ga esaka. “Kuu. 'Gā apyte'rarimū 'gā opo monorauwe Ku'jywa 'ga U'agesage mua imogeu 'gā pype”, 'jau 'ga ojeupe.

¹⁹ A'eramū 'ga 'jau Pedro 'ga upe, Juā 'ga retee:

—Afutat je nanē Jarejuwarete 'ga pājēa pē 'jawe. Ka'aranūūa je omono ape pē nupe ee. Jarejuwarete 'ga 'Agesagea je nanē tajag 'gā pype tekou 'jau— 'jau 'ga Pedro 'ga upe.

²⁰ Aipo ojeupe 'eramū Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—“Ka'aranūū pyu nipo 'ga Janeruwarete 'ga 'Agesage jagi ae pype”, ere nipo kūi. Janeruwarete 'ga tene mono mama'eukwaawa rapyaw ipe, eneka'aranūū reewe 'jau 'ū— 'jau Pedro 'ga 'ga upe oje'ega moywyrāfena'i. —Ae ifutaramū te Janeruwarete 'ga U'agesage muri ae upe. Naka'aranūū pyu rūi 'ga U'agesage muri ae upe. ²¹ A'ere nereko'i ore rewiri ra'e nū'ū. Nerepoiri we etywer awi ra'e nū'ū. ^{22–23} Akwaap je enetywera, ene porerekoaywera nanē nū. Epoi't eporerekoaywer awi. Eporogyta Jarejuwarete 'ga upe ejee ra'ne: “Jetywera emoit je wi”, ere 'ga upe ra'ne kūi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

²⁴ “Mama'eukwaawa rapyaw ipe Janeruwarete 'ga tene mono eneka'aranūū reewe 'jau 'ū”, ojeupe Pedro 'ga 'erauwe 'ga ajemuaēma.

—Naani. Peapoukat kasi aipoa Jarejuwarete 'ga upe jee ne— 'jau Simão 'ga 'gā nupe, ajemuaēma rerekou.

²⁵ A'ere Pedro 'ga Juā 'ga retee awau ojewya Jerusareg ipe nū. A'eramū 'gā awau pe wywriwara amunawa pype Jēju 'ga mome'wau akou 'gā nupe.

Etiopi ywy pewara 'ga upe Filipe 'ga 'eawet

²⁶ A'eramū Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'jau Filipe 'ga upe:

—Ekwap ajepeja pe jo'okawa rupi. 'Yē'ē katy oo ma'e rupi ekwap— 'jau Janeruwarete 'ga 'Agesagea oje'ega 'ga wywyteripe 'ga upe. —Jerusareg ipyriuu ijo'ogi. A'e awau Gasa 'jaw ipe. Nu-ataypeypei 'gā aipoa pe rupi. A'ea pe rupi ekwap— 'jau Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga upe.

^{27–28} A'erauwe Filipe 'ga awau akou aipoa pe rupi. Pe rupi kūima'e 'ga amū rekoaa, Etiopi ywy pewara 'ga rekoaa. Jerusareg ipe 'ga awau oporogytau Jarejuwarete 'ga upe rai'i. A'efera 'ga 'ut akou oje'wyr ipe nū. 'Ga ywy pewara 'gā 'wryiara kūjā ēē. Kātasi ēē rera. A'eramū 'ga ēē remiayūwa. 'Ga futat ka'aranūū are omaenuna ēē upe. A'e 'ga Filipe 'ga wekoat pe aje. 'Ga 'ywa'yata 'arimū 'ga 'ua akou ka'arana mogytāu. Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara ka'arana rerua erekou imogytau pe rupi. Isai 'ga remikwasiarera rerua erekou imogytau.

²⁹ A'eramū Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'jau Filipe 'ga upe nū:

—Ere emyēmīna'ī ewau 'ga rupisika— 'jau 'ga 'Agesagea 'ga upe.

³⁰ A'erauwe 'ga awau 'ga rupisika 'ga ka'arana 'ga imogyta renupa. A'erauwe Filipe 'ga oporonupa ee 'ga upe:

—Enereapyo te ejemimogyta are?—
'jau Filipe 'ga 'ga upe.

³¹—Naani nū'ū. Nakwaawi je nū'ū. Nitywi ee je mueapyoara 'ga amū—'jau 'ga 'ga upe. —Terejot je rupi? Ere ejua e'aa 'au eapyka je pyri. Tajemu'e ape ee 'jau—'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe Filipe 'ga awau ojeupia 'ywa'yata 'arimū wapyka 'ga pyri. A'eramū 'ga 'ga mu'jau Jarejuwarete 'ga je'eg are.

³²Aipo 'jau ka'aran are 'upa:
“Sā'ā karupa'mī raeme'ema weroo
ajukaramū.

Amumera 'ā wawa monoogamū miamū
waeme'emamū.

Nan tee futat nipo 'ga.

Noje'egi wereko tywereteramū.

³³“Ga te futat te 'ā nia'wyri akou', 'jau
nipo 'gā ajaupe.

A'ere nipo 'gā me ate.

Nokoi'i futari nipo 'ga amū jaruete 'ga
'jara 'ga.

Nitywi 'ga amū 'ga ra'yra mome'wara.
'Kweramū 'ga ra'yra', na'jawi nipo
'ga upe.

'Ga ra'yre'emaue 'gā 'ga jukai",
'jau Isai 'ga ikwasiaa ka'aran are
rakue, aipoa 'ga imogytau Filipe 'ga
wupisigamū erekou.

³⁴A'eramū 'ga oporonupa ee Filipe 'ga
upe:

—Ojee futat te 'ga ka'arana kwasiari
inuga rakue? 'Gā amū nee te ra'u nū?—
'jau 'ga Filipe 'ga upe.

³⁵—Naani. Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga
ree te 'ga ikwasiari inuga janee rakue. Je-
jui 'ga ree te 'ga ikwasiari inuga rakue—
'jau Filipe 'ga 'ga upe imome'wau.

A'eramū futat Filipe 'ga 'ga mu'jau Je-
jui 'ga ree 'ga rerawau erekou pe rupi.

³⁶Poje 'gā awau 'y upe owaēma.

—Koromū 'y rakwawi ra'e kūi.
Eneporopymīwet te 'y pe je ree?—'jau
'ga Filipe 'ga upe.

³⁷—Jejui 'ga rerowiamū je 'y pe ene
pymī futari nū'ū—'jau Filipe 'ga 'ga upe.

—A'jea futat je 'ga rerowiari. A'jea fu-
tat Jejui 'ga Janeruwarete 'ga ra'yra—
'jau 'ga 'ga upe.

³⁸A'eramū 'ga 'jau wemiayuwa 'ga
upe:

—Emory'we oree—'jau 'ga 'ga upe.

A'eramū 'ga 'ywa'yata mory'weukaa
'y 'arimū. A'erauwe 'gā awau ojypa 'y
pe. Peu futat Filipe 'ga 'ga pymīau 'y
pe rakue. ³⁹'Ga pymī re Janeruwarete
'ga 'Agesagea Filipe 'ga rerawau 'ga
wi. A'eramū ipymīyrera 'ga 'ga re-
sagu'jape'ema. A'eramū 'ga awau akou
nū. Aku'iramū 'ga awau akou pe rupi
oje'wyr ipe nū. A'eramū 'ga tee awau
oporogytau akou pe rupi Jarejuwarete
'ga upe.

—Nitywi 'ga amū ene 'jawe jee. Ene
ete te 'ā eneresage—'jau 'ga awau akou
oporogytau pe rupi 'ga upe.

⁴⁰'Ga pymī re Janeruwarete 'ga 'Age-
sagea Filipe 'ga rerawau pe awi. A'eramū
Filipe 'ga ajepeja amunaw ipe ojesaukaa
erujewi 'gā nupe, Asoto 'jaw ipe nū. Peu
'ga akou 'gā mu'jau Jejui 'ga je'eg are
nū. A'eramū 'ga awau akou pe rupi, pe
ywyriwara amunaw ipe 'gā mu'jau Jejui
'ga je'eg are. Awau Sesaria upe owaēma.

Saulo 'ga upe Jejui 'ga jesaukaawet

9 Kwe pe Filipe 'ga rekoramū, Saulo
'ga akou Jerusareg ipe Jejui 'ga
rerowiaara 'gā nerekou tyweaete. 'Gā
apisi are 'ga afuweramū. A'eramū 'ga
awau oporogytau mainana 'wyriararete
upe:

—Oo je kwe pewara 'gā nerua ipyypa-
pap. ²A'eramū ene ka'arana kwasiaa
jee. Toroo Damasco pe 'jau. Judeu 'gā
jatykaawa raarana 'gā nupe, 'gā 'wyrari
'ga upe toroo esaukaa 'jau. “Saulo 'ga
oreremiyuwa. A'eramū pēē Jejui 'ga
rerowiaara 'gā nerawau esaukaa 'ga
upe” 'ea ene ikwasiaa inuga ka'aran

are jee. A'eramū 'gā ka'arana mogyta re Jejui 'ga rerowiaara 'gā nesaukaa jee 'jau— 'jau 'ga 'ga upe. —A'eramū je 'gā ppyka imunepa moromunepawa pype 'jau. A'eramū je tejeupe 'gā pypaw ire, 'gā pofaa, 'gā nerua 'au ene upe 'jau. Kūima'efera 'gā, kūjāmera 'gā we futat nipo je erua— 'jau Saulo 'ga mainana 'wryriararete 'ga upe.

—Nai'i. Takwasiat enee 'jau— 'jau mainana 'wryriararete 'ga Saulo 'ga upe.

A'erauwe 'ga ka'arana kwasiaa. A'ere 'ga imonou Saulo 'ga upe. Ojeupe imono re Saulo 'ga awau.

³Damasco pe 'ga waēm ja'wyja'wryauwe tata eny 'jawewara 'ua ojypa 'ga upe. A'ere natata arūi. Ywag awi 'ua wenyramū 'ga upe. ⁴A'e reny awi Saulo 'ga okyjau u'aa ywyu. Awau 'ūina oyyita ywyu. A'eramū weny awi 'ga kyjeramū Jejui 'ga oje'ega mua 'ga upe:

—Ma'eramū te je rereko tywerete ape, ki Saulo?— 'jau 'ga 'ga upe.

⁵A'eramū

—Awŷja poromū oje'ega jee 'ū?— 'jau Saulo 'ga.

—Jejujamū je je'egi enee. Je te 'ā je rereko tywerete ape— 'jau Jejui 'ga 'ga upe. —Ma'eramū te nanuara ereapo ekou? ⁶Ere efu'ama ewau amunaw ipe. Peu 'ga amū tene mu'e eneremiaporam are jee 'jau— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

⁷⁻⁸A'eramū Saulo 'ga afu'ama amā'jāu numiamū. A'ere 'ga rea wewi.

'Ga rupi oo ma'e 'gā enupa futat numiamū. A'ere 'gā nuesagi Jejui 'ga. A'eramū 'gā Saulo 'ga poppyka 'ga rerawau eru-atau. Erawau erowaēma amunaw ipe. ⁹Muapyra 'ara rupi 'ga nuesagi futari mama'ea. Mama'e resake'ema 'ga ojemi'ware'ema futat. 'Ya miamū futat 'ga itykure'ema.

¹⁰Aipo amunaw ipe kūima'e 'ga amū akou. Jejui 'ga rerowiaara 'ga. 'Ga upe Jejui 'ga ojesaukaa.

—Ananiasi.

—Ma'ja 'ū?

¹¹—Peu ekwap ukawō'ō esage katy kūima'e 'ga amū rekaa. Judas 'ga rog ipe 'ga ruwi. Sauloa 'ga rera. Tarsu pewarera 'ga. Peu 'ga reni oporogytau jee. ¹²A'ea 'ga renaw ipe futat Ananiasi 'jawa 'ga oje-saukaa 'ga upe opo monou 'ga reakarwa 'arimū. A'eramū 'ga amā'jāu nū— 'jau Jejui 'ga 'ga upe imome'wau. —A'eramū ene ewau 'ga resaka— 'jau Jejui 'ga Ananiasi 'ga upe.

¹³—Tee nū'ū. Akwaap je 'ga rera nū. Kwaiwete 'gā 'ga rera mome'ui jee jepi nū'ū. “Jerusareg ipe 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gā Saulo 'ga opyyk imunepa moromunepawa pype” 'ea je aenup jepi nū'ū. ¹⁴A'ere 'ā 'ga ruri 'auwaramū ore ppyka ore rerawau Jerusareg ipe. Mainana 'wryiara 'gā 'ā 'ga mut ene rerowiaaramū ore ppyka— 'jau Ananiasi 'ga Jejui 'ga upe.

¹⁵A'ere Jejui 'ga 'i etee 'ga upe:

—A'jea futat aipoa. A'ere 'ā je te Saulo 'ga ppyrūi tejeupe. Toporowyky 'ga jee 'jau. Jeje'ega 'ga tomome'u Israeu juapyrera 'gā nupe 'jau. Judeue'ema 'gā nupe, 'gā 'wryiara 'gā nupe. Mīmera 'gā nupe 'ga toje mome'u 'jau— 'jau Jejui 'ga Ananiasi 'ga upe. ¹⁶—Sā'ā ene je rerowiaara 'gā nereko tyweretea. Nan tee futat nipo je rerowiare'ema 'gā ene rereko tyweretei, ta'e 'ga upe 'jau. 'Awamū ene jeremiayuwa. A'eramū 'gā ene rerekou tyweaete nipo ene je rerowiaara 'gā nereko tyweawera 'jawerimū etee futat, ta'e 'ga upe 'jau— 'jau Jejui 'ga Ananiasi 'ga upe. —A'eramū ene ewau 'ga katu'oka— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

¹⁷A'erauwe Ananiasi 'ga awau 'ga upe:

—'Au je ruri ene resaka ki 'ei. Janejararete 'ga je mut ene resaka ki 'ei. Jejui 'ga 'ā Janejararetea. Saa'e ene 'ga resaga pe aje rai'i. A'e 'ga je mut ene resaka ki 'ei. 'Awamū ene Jejui 'ga rerowiaaramū ereko je 'jawe— 'jau Ana-

niasi 'ga Saulo 'ga upe. —Ojeupe je porogyta re Janeruwarete 'ga ene mamā'ēi. U'agesagea nanē 'ga imua ene upe nū, enerekwaramū nū— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'ga opo monou 'ga reakwara 'arimū. ¹⁸A'erauwe ipirapefera 'jawewara u'aa 'ua Saulo 'ga rea awi. A'eramū futat 'ga amā'jāu nū. Janeruwarete 'ga 'Agesage osou 'ga pype 'ga rerekwaramū. 'Ga mā'ē re 'ga 'ga rerawau 'ga pymāiū 'y pe, Jejuī 'ga 'ga erowiaa resaukaawamū. ¹⁹Opyimī re 'ga ojemī'waa. A'eramū futat opifuakaramū nū.

Damasco pewara 'gā nupe Saulo 'ga 'eawet

A'eramū 'ga akokou'i peu Jejuī 'ga rerowiaar ymanera 'gā pyri. ²⁰A'eramū 'ga judeu 'gā jatykaaw ipe awau Jejuī 'ga rerowiaar ymanera 'gā netee. A'e pe Saulo 'ga 'jau:

—Jejuī 'ga 'ā Janeruwarete 'ga ra'yraretea futat— 'jau 'ga 'gā nupe.

²¹—Kuu. Poromū nipo Jejuī 'ga rerowiaara 'gā apisi are ifuwet ma'efera 'ga 'i ki sa— 'jau 'gā ajaupe. —Jerusareg ipe 'gā apisi are ako 'ga fieweramū ikue re'ā. A'e reewi pa 'ā aipo 'ga 'i nū ī— 'jau 'gā ajaupe. —'Au na'e 'ga ruri 'gā pofaa 'gā neroo are afieweramū mainana 'wyriara 'gā nupe rai'i re'ā. A'e reewi pa 'ā aipo 'ga 'i nū ī— 'jau 'gā ajaupe oporesagamū 'ga ree.

²²Janeruwarete 'ga opājē monou 'ga upe. A'eramū taetu Saulo 'ga ojero'waro'wau etee futat 'ga mome'wau.

—A'jea futat. Jejuī 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea futat. 'Ga futat Janeruwarete 'ga amut janee, janetywera moiawamū rakue. U'eawer imū etee futat 'ga 'ga muri janee rakue— 'jau Saulo 'ga judeu 'gā nupe u'ama.

A'ere aipoa amunaw ipewara judeu 'gā nije'egawarūi 'ga upe.

²³A'eramū 'gā anurenure'i ojemajatykau Saulo 'ga ree numiamū.

—Sijuka 'ga 'jau— 'jau 'gā ajaupe numiamū.

²⁴A'eramū 'gā amunawa osoma rokware rarūmū 'ga ree numiamū. Wojere'emamū 'gā iarūmū 'ga ree. A'ere Saulo 'ga ikwaawi ojee. A'eramū 'ga uēme'ema.

²⁵Poje 'ga jekoty'aawa 'gā 'jau 'ga upe:

—Paneru pype ese. Toromono ene kwe katy iosoma apyraapa 'jau— 'jau 'gā 'ga upe.

A'erauwe 'ga resei paneru pype. A'erauwe 'gā 'ga monoi iupia 'ga monou 'ga mojypa kwe katy iosoma atykupe katy.

A'eramū 'ga awau Jerusareg ipe 'gā nui.

Jerusareg ipe 'ga oawet

²⁶Damasco awi Saulo 'ga awau oka'jama Jerusareg ipe. “Too teje'aa Jejuī 'ga rerowiaara 'gā nee”, 'jau 'ga numiamū. A'ere 'gā kyjei 'ga wi.

—O'meramū te 'ga 'i. “Too etee 'gā nerekou tyweaete 'jau”, e'i te 'ga janee— 'jau etee 'gā ajaupe.

Okyjau etee 'gā Saulo 'ga wi. ²⁷A'ere Panape 'ga 'ga rerooi Jejuī 'ga remimonofera 'gā nupe, 'ga mome'wau 'gā nupe:

—Damasco pe 'ga waw ipe Janejararete 'ga jesaukari 'ga upe rai'i, oje'ega 'ga 'ga upe rai'i. A'eramū 'ga a'eramū akou Jejuī 'ga rerowiaa rai'i— 'jau Panape 'ga 'ga mome'wau 'gā nupe. —A'eramū 'ga a'eramū Jejuī 'ga mome'wau Damasco pewara 'gā nupe. Nokyjei futari 'ga imome'wau 'gā nupe— 'jau Panape 'ga 'ga mome'wau 'gā nupe.

A'erauwe futat 'gā okyjawe'em 'ga wi.

²⁸A'eramū futat Saulo 'ga oje'aa Jejuī 'ga rerowiaara 'gā nee. A'erauwe futat Saulo 'ga akou Jejuī 'ga mome'wau Jerusareg ipewara 'gā nupe. 'Gā moy-

moyka imome'wau 'gã nupe. Nokyjei futari 'ga Jejui 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe, Jarejararete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe.

²⁹Grego je'ega apoara 'gã nupe nanē 'ga Jejui 'ga je'ega mome'wau akou nū. Judeu 'gã futat. A'ere 'gã grego je'ega tee iapoi. Saulo 'ga nanē grego 'gã je'ega apou nū. A'eramū 'ga a'eramū Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe akou. A'ere aipo 'gã mara'neramū etee Saulo 'ga ree. Niporenuwiweri 'gã 'ga ree.

—Iro 'ga Jejui 'ga mome'ui oree. Pe'je ajee sijuka 'ga—'jau 'gã ajaupe, Saulo 'ga ree amara'neramū.

³⁰A'e renupawe Jejui 'ga rerowiaara 'gã Saulo 'ga rerawau Sesaria pe. Pe awi 'gã 'ga monou Tarsu pe.

—E'aawer ipe, Tarsu pe ekwap ra'ne—'jau 'gã 'ga upe.

A'eramū Saulo 'ga awau ojewya oje'wyr ipe nū.

³¹A'eramū peuwara 'gã opota'waramū Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee. Nuereko tywera'uweri futari 'gã 'gã. Judeja ywy pewat, Garireja ywy pewat, Samari ywy pewat. Mīmera 'gã opota'waramū 'gã nee.

Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gã poaa akou, Jejui 'ga rerowiarukaa peuwara 'gã nupe. A'eramū Jejui 'ga rerowiaara 'gã ojemomytuna kwaiwete. Kwaiwete 'gã 'ga rerowiaa. Janeruwarete 'ga 'Agesagea wejue 'gã poaa. A'eramū 'gã a'eramū ojemomytuna kwaiwete.

Pedro 'ga ataawet

³²Pedro 'ga watau akou amunawa moyka akou. Jejui 'ga rerowiaara 'gã nesaka akou. Poje 'ga awau Lida 'jaw ipe.

³³Peu ika'na ma'e 'ga amū 'upa kama pype. Oito 'ga kwara mu'aa 'upa kama pype. Nuatai futari 'ga. Nojywi futari 'ga okama awi.

³⁴A'eramū Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Jejui 'ga ene majaruete, ki Eneiiasi. Ere efu'ama, ekama nuga gatu—'jau Pedro 'ga Eneiiasi 'ga upe.

A'erauwe Eneiiasi 'ga afu'ama. ³⁵A'eramū 'ga majaruete resakara 'gã Jejui 'ga rerowiaa ajemogyau. Lida pewara 'gã, Saron ipewara 'gã 'jau Jejui 'ga rerowiaa ajemogyau.

³⁶Jope 'jaw ipe kūjā ēē mū akou, wesageramū. Ēē rera Tabita. Grego je'eg imū Torika ēē rera. Jejui 'ga rerowiaara ēē. A'eramū ēē mama'e apou imonou ikaraemāe'ema 'gã nupe. ³⁷Poje ēē ojero'wau. A'eramū ēē amanūmū. A'eramū Jejui 'ga rerowiaara 'gã ēē reumera pireita iauwana taity pyu. A'ere 'gã ēē rerawau inuga 'og ywate pype.

³⁸Poje 'gã Pedro 'ga rera renupa.

—Lida 'jaw ipe Pedro 'ga rekoi—'jau 'gã ajaupe. —Pe'je ajee sienūi 'ga—'jau 'gã ajaupe.

Ipyriuu'i Lida ruwi. A'eramū 'gã mukūja kūima'e 'gã monou 'ga renūina. Awau 'gã owaēma 'ga upe:

—Ene poreawua ore ruri, ki Pedro. “Emyēmī'i ejua Jope 'jaw ipe, ere ki 'ga upe”, e'i 'ga oree—'jau 'gã 'ga upe.

³⁹A'eramū Pedro 'ga awau 'gã nupi. Jope pe 'ga rerowaēm ire 'gã 'ga rerawau erojeupia 'og ywate pype. Peu imen manū ma'efera 'gã 'upa taity resaukaa ajaupe, ajaa'wau 'upa.

—Sā'ā jeraitya. Tabita kynā wapo imua jee ikue—'jau 'gã ajaa'wau 'upa, ēē remiapofera resaukaa Pedro 'ga upe.

⁴⁰A'eramū Pedro 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pekwap peje'jāu ra'ne—'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã awau ū'jāu. 'Gã 'ē re Pedro 'ga wapyka wenupy'āu oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'ga amā'jāu amanū ma'efera ēē ree.

—Ere ewya nū—'jau Pedro 'ga ēē upe.

A'erauwe ēē wopejerawamū Pedro 'ga resaka. A'eramū futat ēē owya.

⁴¹ A'eramū Pedro 'ga ēē powatāu ēē mo-
jypa kama awi.

A'erauwe Pedro 'ga wafukaita ū'ē
ma'efera 'gā nupe:

—Pe'je pejejuā ēē resaka. Koromū ēē
ferawī nū— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe.

⁴² A'eramū 'ga rera okwasi'wau amu-
nawa pype. “Kūjā ēē Pedro 'ga omoferap
Jejuī 'ga rer imū” 'ea okwasi'wau Jope
pe. A'eramū kwaiwete 'gā Jejuī 'ga
rerowiaa.

⁴³ A'e pe futat Pedro 'ga opytawaipa
Simāo 'ga rog ipe. Simāo 'ga wyra pirera
apoara. 'Ga rog ipe 'ga opytawaipa.

Koneriu 'ga Pedro 'ga renūinawet

10 Sesaria 'jawa amunaw ipe
kūima'e 'ga amū akou. Koneriu
'ga rera. Jefaruu 'gā 'wyria'ria poromū.
Itari ywy pewara 'gā 'jau 'gā aipo jefaruu
'gā nupe. ² Najudeu arūi 'ga. A'etea 'ga
oje'ega monou akou Jarejuwarete 'ga
upe. 'Ga pytuna 'gā nanē Jarejuwarete
'ga muorypa nū. Ikaraemāe'ema 'gā
nupe nanē 'ga mama'e monou nū.
³ Kwara jerewamū ywagipewara 'ga
ojesaukaa oje'ega 'ga upe:

—Koneriu!— 'jau ywagipewara 'ga 'ga
upe.

⁴ Koneriu 'ga okyjau ywagipewara 'ga
resaka. A'etea 'ga 'jau:

—Ma'ja?— 'jau 'ga.

—Janeruwarete 'ga eneje'ega wanup.
Ene kwaap 'ga ikaraemāe'ema 'gā
nupe mama'e monoramū. A'eramū
'ga wea'aramū ene ree. ⁵ A'eramū ki
ene 'gā amū monou Jope pe. Simāo
Pedro 'ga rerurukaa 'gā nupe. ⁶ Ajepeja
Simāo 'ga rog ipe 'ga rekoi, wyra pirera
apoara 'ga rog ipe. 'Yē'ē pyri teni— 'jau
ywagipewara 'ga 'ga upe.

⁷⁻⁸ A'erauwe ywagipewara 'ga awau
'ga wi. A'erauwe Koneriu 'ga wemi-
ayuwa 'gā amū nenūina. A'eramū 'ga
ojeupe ywagipewara 'ga jesaukaawera
mome'wau 'gā nupe:

—Ywagipewara 'ga ojesaukat jee ko.
“Kūima'e 'gā amū emono Jope pe. Peu
Pedro 'ga rekoi Simāo 'ga rog ipe”, e'i
'ga jee ko. “A'eramū ene 'gā amū monou
'ga rerua”, e'i ywagipewara 'ga jee ko.
A'eramū pēē pejewau 'ga rekaa, 'ga rerua
jee— 'jau Koneriu 'ga 'gā nupe.

A'erauwe muapya 'gā oi. Mukūja 'gā
'ga remiayuwa etee 'gā. Ajepeja 'ga
jefaruua. Jefaruu 'ga Jarejuwarete 'ga
rerowiaara. A'eramū 'ga awau 'gā nupi.

⁹ Ai'iwe 'gā waēm enune Pedro 'ga
awau ojeupia 'og ywate 'arimū ūina
oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Aje
kwara ruwamū 'ga ūina oporogytau 'ga
upe. ¹⁰ Opy'arayparamū Pedro 'ga awau
'ūina oje'ega monou Jarejuwarete 'ga
upe. Nojemi'wari we 'ga. Kumia 'gā wapo
je erekou. A'eramū 'ga opy'arayparamū
'ūina. ¹¹ A'e pype mama'e resaka. Taity
aparasiga 'ua ojypa ywag awi 'ga upe.
Tuwiuu taitya. Taity apou imotatusimū.
¹² A'e pype 'ga wyra tesirūmera resaka.
Wata ma'e, owewe ma'e, oyriryk ma'e.
Mīmera 'ga esaka kwaiwete. Judeu 'gā
nupe i'upyre'ema juejue 'ua ojypa taity
pype 'ga upe. A'e pype 'ga Jarejuwarete
'ga je'ega renupa.

¹³ —Ere amū jukau i'wau, ki Pedro—
'jau Janeruwarete 'ga 'ga upe.

¹⁴ —Naani nū'ū. Na'ui je mama'e tyw-
era jepi nū'ū.

¹⁵ Aipo 'ga 'eramū Janeruwarete 'ga
'jau 'ga upe:

—Naani. Oreremi'ue'ema ere awi
jeremiapofera upe— 'jau Ku'jywa 'ga 'ga
upe.

¹⁶ Muapya etee 'ga oje'ega 'ga upe.
A'ere taitya ojewya awau ywag ipe 'ga
wi nū. ¹⁷ A'eramū 'ga ūina wea'aramū
ee. “Ma'eramū sipo Janeruwarete 'ga
esaukari jee 'wei? Ma'ja are sipo 'ga
poromū 'eweramū je ree 'wei?” 'jau 'ga
ojeupe.

A'e are Pedro 'ga rea'at 'ga renamū Koneriu 'ga remimonofera 'gā 'ua pe rupi.

¹⁸—Ma'ape te Simão 'ga roga reni?— 'jau 'gā 'gā amū nupe.

—Peu teni— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'eramū 'gā 'ua owaēma. Owaēm ire oporonupa 'ga ree:

—'Au te Simão Pedro 'ga rekoi?— 'jau 'gā 'gā nupe.

—Ēē. 'Au futat 'ga rekoi— 'jau peuwara 'gā 'gā nupe.

¹⁹⁻²⁰A'e pype Janeruwarete 'ga oje'ega Pedro 'ga upe:

—Pedro, ekwap ejypa. Muapypa kūima'e 'gā 'ut akou ene rekaa. Ere ewau ejypa emyēmīnaī. Tereo 'gā nupi 'jau. Ere ki ewau ejuāge'emamū futat. Je te 'ā 'gā amut 'au enee— 'jau 'ga 'ga upe.

²¹A'erauwe 'ga awau ojypa kamēsīte futat.

—Koromū je pēnemiekaramū je rekoi— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe. —Ma'ja are te peko?— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe.

²²—Naani. Ore'wyrīara 'ga te ore mut. Koneriu 'ga te ore mut ene upe. 'Ga nanē Jarejuwarete 'ga werowiat nū. 'Ga esage ma'ea. Judeu 'gā juejue 'ga opo-jeup. A'eramū Janeruwarete 'ga ojeypriwara 'ga mua 'ga moporogytaukaa 'ga upe rai'ī. A'eramū 'ga ore mua enee— 'jau 'gā 'ga upe imome'wau.

²³A'erauwe Pedro 'ga 'i 'gā nupe:

—Pe'je ajee pejejua pejesou pejesea 'au. Ai'iwe soo 'jau— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe.

A'eramū 'gā awau osou. Ai'iwe 'gā Pedro 'ga rerawau aipo awi. Jejui 'ga rerowiaara 'gā amū nanē awau 'gā nupi nū. Awau 'gā osea pe aje. ²⁴Ai'iwe 'gā awau nū. Awau 'gā owaēma Sesaria pe. Peu judeue'ema 'gā 'upa ajatykau kwaiwete, 'gā waēma rapesaka. ²⁵Gā waēm 'gā oramū Koneriu 'ga 'ua wenupy'āu wapyka Pedro 'ga rowase. A'ere Pedro 'ga 'i 'ga upe:

²⁶—Naani. Ereapo awi nanuara. Ku'jywa 'ga rowase etee te ae nan iapoi. Aerefetee te je pē 'jawe. NaJejui 'ga rūi je— 'jau Pedro 'ga Koneriu 'ga upe. —Ere efu'ama etee— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

A'erauwe Koneriu 'ga fu'ami. ²⁷Oporogyta pype 'ga 'gā nerawau erosou wog ipe. Kwaiwete Pedro 'ga 'gā nesaka 'gā jatyka 'gā nuwamū. ²⁸A'eramū Pedro 'ga 'jau 'gā nupe:

—Ore 'ā judeuramū norosearūi judeue'emamū pē'wyr ipe. Najudeuramū orejekoty'aawa rūi agawewi judeue'emamū pēē— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe. —A'ere 'ā Janeruwarete 'ga te 'ga 'i jee. A'eramū je 'ā 'agamū tejua tesou pē'wyr ipe. “Norosea'uweri ore pē'wyr ipe”, ere kasi 'gā nupe ne, 'jau Janeruwarete 'ga jee. “Nepēa'wyrī pēē”, 'jawe'em nanē ene 'gā nupe nū, 'jau Janeruwarete 'ga jee— 'jau Pedro 'ga oporogytau 'gā nupe. ²⁹—A'eramū je 'ā tejua pēē tejenūjamū pē nesaka. Tefere'emamū tejua— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe. —A'eramū je 'jau pē nupe: Ma'eramū ajee je renūi pejepe rai'ī ki 'ei? Pe'je imome'wau jee— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe.

³⁰A'erauwe Koneriu 'ga imome'wau 'ga upe:

—Ikokaru'wi je teje'ega monoi te'jina Jarejuwarete 'ga upe, kwara jerewamū ai'ī— 'jau 'ga 'ga upe. —A'eramū ywagipewara 'ga amū ojesaukaa erujewi jee. Waity enyfuga rerua erojypa jee. ³¹A'eramū 'ga 'jau jee: “Janeruwarete 'ga eneje'ega wanup. Ene kwaap 'ga ikaraemāe'ema 'gā nupe mama'e monoramū”, 'jau 'ga jee. ³²“Jope pe kūima'e 'ga amū rekoi, Simão Pedro 'ga rekoi. Ajejeja Simão 'ga rog ipe 'ga rekoi, wyra pirera apoara 'ga rog ipe 'ga rekoi. 'Yēē pyri 'ga roga reni. A'eramū ene 'gā amū monou 'ga upe”, e'i ywagipewara 'ga jee ai'ī— 'jau

Koneriu 'ga imome'wau Pedro 'ga upe.
³³—A'eramū je 'gā monou kamēsīete
 enee ai'i. Au'je katu ajee 'ā erejot.
 A'eramū 'ā 'awamū jarejupa jarejatykau
 Jarejuwarete 'ga ree— 'jau 'ga 'ga upe.
 —Maran ajee ene ma'ja ki emome'u 'gā
 nupe, e'i ajee Janeruwarete 'ga enee
 rai'i?— 'jau Koneriu 'ga Pedro 'ga upe.
 —Ere imome'wau oree. Taruenup 'jau—
 'jau Koneriu 'ga Pedro 'ga upe.

'Gā nupe Pedro 'ga 'eawet

³⁴—A'jea futat rai'i— 'jau Pedro
 'ga Koneriu 'ga upe. —Ymā te ako
 Janeruwarete 'ga judeuramū etee 'ga
 jejukai ore ree ikue. ³⁵A'ere 'awamū 'ga
 jejukai pāwē pāwēi ae ree. A'jea futat ae
 wemifutara apoaramū 'ga a'jea futat 'ga
 jejukai ae ree. Wemifutara apoare'ema
 'gā nee te aje 'ga nojejukai futari—
 'jau Pedro 'ga imome'wau 'ga upe, 'ga
 pytuna 'gā netee futat. ³⁶⁻³⁷—Pēē 'ā
 judeue'ema agawewi. A'etea 'ā pekwaap
 “Jarejuwarete 'ga oje'eg judeuramū
 oree” 'ea. Jejui Kristu 'ga Jarejuwarete
 'ga mota'wau werowiaaramū janee.
 'Awamū ore Jejui 'ga rerowiaa nanē
 nū. A'eramū 'awamū Janeruwarete 'ga
 amara'ne'emamū ore ree. Jejui 'ga futat
 te 'ā Janejararetea— 'jau Pedro 'ga 'gā
 nupe.

—Pēnea'at te Juā Batista 'ga rekwawer
 are, Judeja ywy pe ako ma'efera 'ga rek-
 wawer are? 'Ga ra'ne futat ako akou
 oje'ega 'gā nupe ikue: “Pejetywer awi
 pepoit. Jarejuwarete 'ga je'ega peenup”,
 'jau ako 'ga akou Judeja ywy pe ikue—
 'jau Pedro 'ga 'gā nupe. ³⁸—'Ga fu-
 tat ako Jejui 'ga, Nasare pe waranup
 ma'efera 'ga pymī 'y pe ikue. A'eramū ako
 Janeruwarete 'ga 'ga pymī re U'agesage
 mua 'ga upe ikue. Opājē esage mua ako
 imojypa Jejui 'ga upe ikue. A'eramū ako
 'ga watau amunawa moyka akou ikue.
 Aeteu katu'oka. Mama'eukwaawa rerek-
 wara 'gā nui 'ga mama'eukwaawa moia.

'Uwa 'ga pājē mū te ako 'ga mama'e
 apoi ikue. ³⁹Aipoa ajee je 'ā amome'u pē
 nupe. Je 'ā 'ga resakarera— 'jau Pedro
 'ga 'gā nupe. —'Ga poromofera'pawera
 nanē je 'ā esaka nū. Israeu juapyreramū
 oreywy pe 'ga iapou futat. Jerusareg ipe
 nanē 'ga ojero'wu ma'e 'gā katu'ogi kwai-
 wete nū. A'ere ako 'gā 'ga monoi imu'ama
 'ypeywar are 'ga jukau ikue— 'jau Pedro
 'ga imome'wau 'gā nupe, Jejui 'ga rek-
 wawera mome'wau 'gā nupe.

⁴⁰A'eramū Pedro 'ga 'jau nū:

—Jejui 'ga manū re ako 'ga ruwa 'ga
 'ga moferawi etee ikue nū. Imuapyra
 'ara rupi 'ga 'ga moferapa. A'eramū
 'ga 'ga resaukaa oree. ⁴¹Najuejue etee
 rūi 'gā 'ga resagi poromū ikue. Wemi-
 ayuwamū etee te 'ga jesaukari oree ikue.
 Oferaw ire 'ga 'ua ojemi'waa ore pyri
 ikue— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe. ⁴²—A'ere
 'ga 'jau oree ikue: “Morogyta esagea
 pemokwasi'o 'gā nupe”, 'jau 'ga oree
 ikue. “Tejerowiarāmū je 'gā katu'ogi”,
 e'i 'ga pē nupe ai'i, pe'je ki 'gā nupe
 imome'wau— 'jau 'ga oree ikue. —
 “Pejetywer awi pēpoiweramū je imoiri
 pē nui”, e'i 'ga pē nupe, pe'je ki 'gā
 nupe, 'jau 'ga oree ikue— 'jau Pedro 'ga
 imome'wau 'gā nupe.

—Jejui 'ga futat Janeruwarete 'ga
 imogou ae mojo'okaramū. Amanū
 ma'eferamū, ajemogy ma'eramū.
 Mimeramū 'ga jane mojo'oka jarejai.
 'Ga futat nipo anure 'ut ojewya 'awa ywy
 pe nū. A'eramū nipo 'ga ae mojo'oka.
 “Agera 'gā oo ywag ipe je pyri. Ko 'gā
 te ajee oo mama'eukwaawa rapyaw
 ipe”, 'jau nipo 'ga. Werowiaaramū
 nipo 'ga ae monou ywag ipe ojepyri.
 Werowiare'ema 'gā nipo 'ga imonoukaa
 mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau
 Pedro 'ga 'gā nupe.

⁴³—Jarejuwarete 'ga je'ega
 mome'wara 'gā nanē 'ga mome'wau 'gā
 nupe rakue. “Werowiarāmū Jejui 'ga
 aetywera moiri ae wi opājē mū”, 'jau

Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã
Jejui 'ga upe rakue— 'jau Pedro 'ga
imome'wau u'ama.

**Judeue'ema 'gã nupe
U'agesage monoawet**

⁴⁴⁻⁴⁶ Pedro 'ga porogyta 'ga 'amamũ
Janeruwarete 'ga U'agesage mua imo-
geu 'gã pype 'gã nerekwaramũ. A'erauwe
'gã oje'eg amuteeramũ Jarejuwarete 'ga
muorypa.

—Nitywi 'ga amũ ene 'jawe. Ene etee
te 'ã eneresage oree— 'jau 'gã oje'ega 'ga
upe 'ga muorypa.

'Gã nemikwaawe'ema je'ega 'ga
'Agesage iapoukaa 'gã nupe. A'eramũ
judeu 'gã, Jope awi Pedro 'ga rupi 'ut
ma'efera 'gã erowiaa.

—Kuu. Jane upe etee te sipo 'ga
U'agesage muri pa, sa'e nãã jane re'ã.
A'ere pa 'ga 'ã judeue'ema 'gã nupe
we U'agesage muri nũ— 'jau judeu 'gã
ajaupe, oporesagamũ ee.

A'eramũ Pedro 'ga 'jau opytuna 'gã
nupe:

⁴⁷—Jane upe 'ga U'agesage muawera
'jawerimũ 'ga U'agesage muri 'gã nupe.
A'eramũ 'gã 'awamũ jane 'jawe futat
ajemogyau— 'jau 'ga opytuna 'gã nupe.
—Nepfutari nipo pẽẽ mü 'gã pymia 'y
pe jareje'jawe?— 'jau 'ga 'gã nupe.

—Naani nũ'ũ. Jaruete futari nũ'ũ—
'jau 'gã Pedro 'ga upe. —Jejui 'ga 'gã
erowiar ire jane 'gã pymiãu 'y pe, Jejui
'ga rerowiara resaukaawamũ— 'jau 'gã
Pedro 'ga upe.

A'eramũ 'gã 'jau:

—A'jea futat ore Jejui Kristu 'ga
rerowiari— 'jau 'gã Pedro 'ga upe.

⁴⁸ A'eramũ Pedro 'ga 'gã pymiãukaa 'y
pe 'ga amũ upe. Opymĩ re 'gã 'jau Pedro
'ga upe:

—'Au ekoeko'i ore pyri— 'jau 'gã 'ga
upe.

—Nai'i— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

A'eramũ 'ga akokou'i 'gã pyri.

Pedro 'ga wekwawera mome'uawet

11 Poje judeue'ema 'gã nera ok-
wasi'wasi'wau Judeja ywy pe. Je-
jui 'ga rerowiaara 'gã, Jejui 'ga remi-
monofera 'gã netee 'gã nera renupa.
“Judeue'ema 'gã nanẽ 'awamũ Jejui 'ga
rerowiaaramũ” 'e renupa. ² A'eramũ 'gã
amũ ifutare'ema. Jerusareg ipe 'ga jew-
yramũ peuwara 'gã amũ oje'egayau Pe-
dro 'ga upe:

³—Ma'eramũ sipo ene ewau esou
judeue'ema 'gã nog ipe rai'i? Imojew-
agipyre'ema 'gã nog ipe rai'i?— 'jau 'gã
Pedro 'ga upe. —Jane 'ã nisearũ judeu-
ramũ judeue'ema 'gã nog ipe. Ma'eramũ
sipo ene ejemi'waa 'gã pyri rai'i ki 'ei?
Imojewagipyramũ etee sipo Ku'jywa 'ga
ae katu'ogi pa, sa'e nãã jane re'ã. A'ere
'ã ereo ijewage'ema 'gã pype ekou rai'i—
'jau 'gã Pedro 'ga upe oje'ega 'upa.

⁴ A'erauwe Pedro 'ga wekwawera
mome'waupap 'gã nupe u'ama.

⁵—Naani. Jope pe tekou je teje'ega
monoi Jarejuwarete 'ga upe te'jina
ai'i. A'e pype je taityuu resaka ai'i.
Ae fayuwa 'jawe etee futat je esaka.
Ywag awi ijyp turamũ. Tuwi te taitya.
Taity apou imotatusimũ. A'e pype je
wya tesirũmera resaka. ⁶ Wata ma'e,
oyryryk ma'e, owewe ma'e 'jau je esaka
ipype ai'i— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe
imome'wau. ⁷—A'e pype Janeruwarete
'ga oje'ega jee: “Ere efu'ama amũ jukau
i'wau”, 'jau 'ga jee. ⁸ A'ere je 'i 'ga
upe: “Naani. Wyrailwa 'agamũ jee.
Nara'ui ore 'aga wyra jepi”, 'jau je 'ga
upe— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gã
nupe. ⁹—A'eramũ 'ga aipo je 'eramũ
oje'egu'japa jee nũ: “Naani. Aipo ere
awi jeremiapofera mama'e upe. Je te 'ã
aapo eneremi'uramamũ. A'eramũ ene
aipo 'jawarũ'em jeremiapofera mama'e
upe. Wyrailwa ere awi jeremiapofera
upe”, 'jau 'ga jee ai'i— 'jau Pedro 'ga
imome'wau 'gã nupe.

¹⁰—Muapyr etee 'ga oje'ega jee. Muapyt je upe 'ga je'eg ire taityuaa wyra rerojewa erawau ywag ipe je wi nū— 'jau 'ga imome'wau 'gā nupe. —Tejewi ijeupir ire je te'ŷina tejea'aramū ee. ¹¹⁻¹²A'e pype Janeruwarete 'ga 'Agesagea oje'ega jeywyter ipe. “Muapya 'gā 'ut owaēma enee”, 'jau 'ga oje'ega jee. “Ekwaw iki 'gā nupi, ejuāge'emamū futat. 'Oo te je judeue'ema 'gā nupi?” ere kasi ne. Ere ki ewau futat 'gā nupi”, 'jau 'ga jee. A'e pype muapya kūima'e 'gā 'ua owaēma jee— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gā nupe. —Sesaria awi Koneriu 'ga 'gā mua jee. A'eramū je tewau 'gā nupi, tejuāge'emamū futat. Jope pewara 'gā amū awau ore rupi. Seis 'gā awau ore rupi. Jejui 'ga rerowiaara 'gā, judeu 'gā— 'jau 'ga 'gā nupe. —Sesaria pe orowaēm ire arawau orosou Koneriu 'ga rog ipe. ¹³⁻¹⁴Oje'wyr ipe ore waēmauwe 'ga wemiesagera mome'wau ore:

—“Ywagipewara 'ga 'ut amū ojypa jee ai'i”, 'jau Koneriu 'ga imome'wau jee. “Jope pe 'gā amū emono Simão Pedro 'ga rekaa. 'Ga tene mu'e Jejui 'ga ree 'jau”, 'jau 'ga jee. “A'eramū ene ejekatu'oka epytuna 'gā netee”, 'jau ywagipewara 'ga jee. “A'eramū je 'gā amū monou ene rekaa ai'i”, 'jau Koneriu 'ga jee imome'wau— 'jau Pedro 'ga u'ama imome'wau 'gā nupe.

¹⁵—A'erauwe je Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe. Judeue'ema 'gā agawewi. A'etea je amome'u 'ga 'gā nupe— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe. —'Gā nupe je porogyta je 'amamū Janeruwarete 'ga U'agesage mua imogeu 'gā pype 'gā nerekwaramū. Sooko 'ga jane upe imura ikue. Nan futat 'ga imua 'gā nupe. A'eramū 'gā 'awamū Jejui 'ga rerowiaa— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe imome'wau u'ama. ¹⁶—A'erauwe je tejea'aramū Jarejararete 'ga je'eg are. “Juā 'ga ako pēē mū pymiāu 'y pe ikue. A'ere nipo je anure te Jarejuwarete 'ga

'Agesage muri imogeu pē pype pēnerekwaramū” 'ga 'eawer are. “Nanuara upe pa 'ga 'i rakue”, 'jau je esaka ai'i— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe.

¹⁷—A'jea futat ajee 'ga U'agesage muri judeue'ema 'gā nupe nanē ai'i nū. Sooko 'ga wa'ya 'ga rerowiaaramū U'agesage mura janee ikue. Nan tee futat 'ga U'agesage muri 'gā nupe ai'i— 'jau Pedro 'ga imome'wau u'ama 'gā nupe. —Je na'earūi Jarejuwarete 'ga upe “Ereapo awi nan”, na'ea'uweri je 'ga upe— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe.

¹⁸Aipo ojeupe 'ga 'eramū Pedro 'ga upe oje'ega moywyrarafenarera 'gā opika etee futat ajemogyau.

A'ere 'gā 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ā eneresage ore. Judeue'ema 'gā agawewi 'ā. A'etea 'ā 'gā tywera eremoit 'gā nui— 'jau 'gā 'ga upe. —Otywer awi 'gā poiriweramū 'ā ene 'gā katu'oka. A'eramū 'gā nanē awau amanū re ene pyri nū. Ore 'jawe futat 'gā ajemogyau ene pyri nakwaparimū ete rūi futat— 'jau 'gā oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe, Pedro 'ga aipo mome'u re.

Panape 'ga Saulo 'ga roeroawet

¹⁹Estevão 'ga 'gā ijuka re Jejui 'ga rerowiaara 'gā okwasi'wau amunawa pype Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe rakue. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā wereko tywereterauwe futat 'gā okwasi'wau awau 'gā nui. Fenisia ywy pe, Sipiri 'ypō'ō me, Ātioki 'jawa amunaw ipe. Mimera pype 'gā okwasi'wau awau Jejui 'ga mome'wau. Judeu 'gā nupe etee futat 'gā awau ajemogyau imome'wau. ²⁰A'ere amumera 'gā oi imome'wau Judeue'ema 'gā nupe we. Sipiri pewarera 'gā, Sirene pewarera 'gā netee 'gā oi imome'wau Judeue'ema 'gā nupe.

—Werowiarāmū Jejui 'ga pē katu'ogi— 'jau 'gā 'gā nupe.

²¹Jarejuwarete 'ga pājēa wejue te 'gā wereko. A'eramū Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga rerowiarukaa peuwara 'gā nupe. Kwaiwete Ātioki pewara 'gā Jeju 'ga rerowiaa, ajemogyau 'ga remiayuwamū.

²²Anure Jerusareg ipewara 'gā Jeju 'ga rerowiaar ppyarera 'gā 'gā nera renupa. "Kwaiwete Ātioki pewara 'gā nanē Jeju 'ga rerowiari nū. Judeue'ema 'gā nanē 'ga rerowiaa nū" 'e renupa. A'eramū 'gā Panape 'ga monou Ātioki pe 'gā nesaka. ²³⁻²⁴Esage ma'e 'ga te poromū, Panaperamū. Werowiat te 'ga Jeju 'ga. A'eramū Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga rerekou. A'eramū 'ga a'eramū wesageramū akou.

A'eramū 'ga awau Ātioki pe Jeju 'ga rerowiaara 'gā nesaka etee ra'ne 'ga akou. "A'jea futat Janeruwarete 'ga esageramū 'gā nupe", 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga aku'iramū 'gā nee. A'eramū futat Panape 'ga 'gā mu'jau Jarejuwarete 'ga je'eg are.

—Pe'je Jeju 'ga rerowiaa a'jea futat pejemogyau. Pepoit kasi Jarejuwarete 'ga rerowiar awi ne— 'jau Panape 'ga Jeju 'ga rerowiaara 'gā nupe.

Peu Panape 'ga rekoramū amumera 'gā nanē Jeju 'ga rerowiaa nū, kwaiwete. ²⁵A'eramū Panape 'ga awau Tarsu pe Saulo 'ga rekaa. ²⁶'Ga rekoar ire 'ga 'jau Saulo 'ga upe:

—Ere iruukwe je rupi Ātioki pe. Naje-poirūi je teje'ega 'gā nupe— 'jau Panape 'ga Saulo 'ga upe.

—Ere ajee iruukwe— 'jau Saulo 'ga Panape 'ga upe.

A'erauwe 'gā awau ojewya Ātioki pe nū. Peu 'gā kwara mū mu'aa Ātioki pe. Peuwara 'gā 'gā imu'jau Jeju 'ga je'eg are. A'eramū Ātioki pe ra'ne 'gā 'jau "Kristu 'ga remiayup" 'jau 'gā Jeju 'ga rerowiaara 'gā nupe rakue.

²⁷Peu 'gā nekoramū 'gā amū awau Jerusareg awi Ātioki pe. Janeruwarete

'ga je'ega mome'wara 'gā awau. A'eramū 'gā ajatykau 'gā nee. ²⁸Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga amū rera Agapu. A'eramū 'ga afu'ama oporogy-tau 'gā nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga rerekou. A'eramū 'ga 'Agesagea 'ga mu'eukaa Jeju 'ga rerowiaara 'gā nupe:

—Anure nipo mama'ea teepawamū jane wi. A'eramū nipo jane najuejue etee futat ty'ara rerekou— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau.

'Ga 'eawer imū etee futat ojeapou 'gā nupe anure. Krautiu 'ga 'wyririamū 'ga renamū ojeapou 'gā nupe rakue.

²⁹A'eramū Jeju 'ga rerowiaara 'gā 'jau ajaupe:

—Janepytuna 'gā ty'ara wereko, Judeja ywy pewara 'gā. A'eramū jane ka'aranūū monou jarepytuna 'gā nupe— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā ka'aranūū mono'oga 'gā nupe imonopyramū. Ika'aranūū'e'ema 'gā ināinānī'i etee imonou. Ika'aranūū kwai ma'e 'gā e'yjuu imonou 'gā nupe.

³⁰A'eramū 'gā 'jau Panape 'ga upe Saulo 'ga retee:

—Pe'je jareka'aranūū rerawau 'gā nupe— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'eramū 'gā ka'aranūū rerawau Jeju 'ga rerowiaara 'gā 'wyrira 'gā nupe Jerusareg ipe.

Tiago 'ga jukaawet

12 Anure Erote 'ga teewi Jeju 'ga rerowiaara 'gā nerekou tyweaete nū. Erote 'ga judeu 'gā 'wyrira. ²A'eramū 'ga Tiago 'ga ajuwonogukaa jyuu pyu. Juā 'ga reki'ya 'ga Tiagoramū. ³Judeu 'gā nupe Tiago 'ga jukaa esage futat. A'eramū Erote 'ga "esage nā'ā judeu 'gā nupe re'ā", 'jau 'ga ojeupe. ⁴A'eramū 'ga Pedro 'ga pyygukaa imunewukaa jefaruu 'gā nupe. Irūpāwēa jefaruu 'gā 'ga rarūmū ajemogyau. A'ere 'gā py'rawara 'gā 'ga rarūmū. A'ere 'gā py'rawara 'gā 'ga

rarūmū nū. A'ere 'gā py'rawara 'gā 'ga rarūmū nū. Ojopy'rapy'rau etee futat 'ga ree 'ga rarūmū.

Judeu 'gā ajatykau 'araiwa rupi, mani'oko'o jopype'ema 'wawa rupi. A'eramū Erote 'ga 'jau ojeupe: “Judeu 'gā maraka teepaw ire Pedro 'ga tarurukat 'gā nupe 'gā nowase 'jau kwy. Tomogyta 'ga 'gā neape 'jau kwy. Nia'wryi 'ga, 'gā 'eramū je 'ga jukaukaa”, 'jau Erote 'ga ojeupe numiamū.

⁵A'eramū 'ga Pedro 'ga munewukaa moromunepawa pype. 'Ga pofaa itaju pyu. Mukūija itaju pyu 'gā 'ga pofaa 'ga nuga. Kwaiwete jefaruu 'gā 'ga resakara. Tesiseis jefaruu 'gā 'ga resakara. A'eramū ojopy'rapy'rau etee futat 'ga ree 'ga resaka 'ga rerekou.

—Kasi iēmi ne— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'ere Jejui 'ga rerowiaara 'gā nuwi oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe Pedro 'ga ree.

—Emuēmukat 'ga oree, ki Ku'jyp. Kasi 'gā a'e pe 'ga jukai ne. Narafutari ore 'ga jukaa— 'jau 'gā 'upa, oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

Moromunepaw awi Pedro 'ga renuēmawet

⁶⁻⁸“Ai'iwe pa je Pedro 'ga rerurukari 'gā nowase kwy” Erote 'ga 'eawera ppytuna rupi Janeruwarete 'ga ywagipewara 'ga mua Pedro 'ga renuēmukaa jui. Tata 'jawe futat ywagipewara 'ga wenyfugamū 'ua Pedro 'ga upe. Jefaruu pō'ō me Pedro 'ga 'tiina moromunepawa pype osea. Mukūi itaju pyu 'gā 'ga pofaa 'gā nee. Moromunepawa rokwar ipe nanē jefaruu 'ga 'ami iarūmū nū. A'etea ywagipewara 'gā 'ut ojesaukaa Pedro 'ga upe. A'eramū ywagipewara 'ga Pedro 'ga jasi'ywyika 'ga momaka 'jau 'ga upe:

—Ere ejua, ki Pedro— 'jau ywagipewara 'ga Pedro 'ga upe.

A'erauwe futat Pedro 'ga pofaawa jerawi 'ga wi ojetee futat.

—Ere epyapaawa munepa, eku'afaawa nanē nū— 'jau ywagipewara 'ga 'ga upe.

A'erauwe Pedro 'ga iapou.

—Epiara munepa ere ejua je rupi— 'jau ywagipewara 'ga 'ga upe.

⁹⁻¹¹A'eramū Pedro 'ga afu'ama awau jefaruu pō'ō awi futat, awau ywagipewara 'ga rewiri. Tuwiiu moromunepawa. A'erauwe ywagipewara 'ga 'upa tenune Pedro 'ga upe, 'ga rerokwapa jefaruu pyu. A'eramū 'gā awau okwapa ajepeja jefaruu pyu. Awau 'gā owaēma itaju 'okwara upe. Pook. Ojeawopytymo'woka ojetee futat 'gā nupe. Awau 'gā uēma ukawō'ō me. Ukawō'ō mū rupi awauwe ywagipewara 'ga opojo'ogamū 'ga wi awau ojeupia ywag ipe nū.

A'erauwe Pedro 'ga apyakwafugamū. “Kuu. A'jea futat nipo ajee je ēmi ra'e. Afayup sipo je pa a'e nakwe je re'ā”, 'jau Pedro 'ga ojeupe. “Janeruwarete 'ga pa ywagipewara 'ga amut je renuēma ra'e, Erote 'ga wi ra'e”, 'jau Pedro 'ga ojeupe. “Toroo 'ga ijukau 'jau, e'i Erote 'ga jee numiamū. Judeu 'gā nanē je juka are ifuwet nū. A'ere Ku'jywa 'ga naje jukaukari 'gā nupe”, 'jau Pedro 'ga ojeupe.

¹²Ee weapyo re Pedro 'ga awau Mari ēē rog ipe, Juā Maku 'ga y ēē rog ipe. Peu 'gā kwaiwete 'upa Jarejuwarete 'ga mogytau Pedro 'ga ree.

—Emuēm 'ga imua oree— 'jau 'gā 'upa Jarejuwarete 'ga upe.

¹³A'e pype Pedro 'ga 'ua 'okwara mopoga 'gā nupe u'ama. Pog pog pog. A'eramū 'gā nemiayuwa ēē, Rode ēē awau 'okwar ipe.

—Awjya te poromū ako?— 'jau ēē.

A'ere ēē 'okwara nuawopytymo'wogi esaka.

Aipo ojeupe 'eramū Pedro 'ga oje'ega ēē upe:

—Je ako Pedroramū— 'jau 'ga ēē upe.

¹⁴ Aipo ojeupe 'eramū ēē 'ga je'ega kwaapa. A'eramū ēē aku'iramū 'ga ree awau u jāna 'ga mome'wau 'gā nupe.

—Pedro kīā 'ut u'ama 'okwar ipe— 'jau ēē 'gā nupe.

A'ere 'gā nuerowiari etee ēē.

¹⁵ —Ene'me awi ī— 'jau etee 'gā ēē upe.

—A'jea futat— 'jau etee ēē 'gā nupe.

—Ywagipewara 'ga nipo! Pedro 'ga ree ojejuka ma'e 'ga nipo!— 'jau etee 'gā ēē upe.

—Naani. Pedro kīā futat— 'jau etee ēē 'gā nupe.

¹⁶ A'ere Pedro 'ga niojeri futari u'ama 'okwara mopoga pog pog pog.

Poje 'gā 'jau ajaupe:

—Kuu. A'jea futat nipo aipo kūi— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā awau 'okwara rawopytymo'woka 'ga resaka.

—Kuu. A'jea futat ra'e kūi. Pedro 'ga futat ra'e kūi. O'meramū sipo ēē 'i pa, sa'e nā'ā jane re'ā— 'jau 'gā ajaupe.

¹⁷ A'erauwe Pedro 'ga opo mowyri 'gā nupe, 'gā momika.

—Pe'je pejepika. Jeje'ega tepeenup 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'erauwe 'ga uēmawera mome'wau 'gā nupe. Imome'upaw ire

—Enupare'ema 'gā nupe nanē ki pe-mome'u nū. Ajepeja Tiago 'ga upe nanē ki pemome'u pejewau nū— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe.

Imome'upaw ire Pedro 'ga awau 'gā nū.

¹⁸ Ai'iwetetewe jefaruu 'gā opaka. 'Ga faawera etee esaka.

—Tÿÿ. Marupi 'ga uēma ra'e 'ū?— 'jau 'gā. —Uēm 'ga ra'e nū'ū— 'jau 'gā ajaupe.

A'erauwe 'gā 'ga rekaa.

—Ojeawopytym agawewi futat nā'ā re'ā— 'jau 'gā ajaupe.

¹⁹ A'eramū 'gā 'wyriara 'ga, Erote 'ga 'gā monou 'ga rekaa. A'ere 'gā nuesagi

'ga. A'eramū 'ga resake'emamū Erote 'ga jefaruu 'gā apisaukaa.

Erote 'ga manūawet

Jefaruu 'gā apisiukar ire Erote 'ga awau Judeja ywy awi. Sesaria pe 'ga awau ajakawau.

²⁰ A'ere Erote 'ga mara'neramū Tiro pewara 'gā nee, Sidom ipewara 'gā nee we ra'e jepi. A'eramū 'gā awau oporogytau 'ga upe. Sidom ipewat, Tiro pewat. Mīmēra 'gā awau oporogytau. Sidom ipe nitywi mama'ea. Tiro pe nanē nitywi nū. A'eramū peuwara 'gā amū awau Erote 'ga upe.

Erote 'ga roga raarana 'ga upe ra'ne, Parasitu 'ga upe ra'ne 'gā awau oporogytau, 'ga mojrūmū ojee. Parasitu 'ga esage 'gā nupe. Nimara'nei 'ga 'gā nee. A'eramū 'gā 'ga upe ra'ne awau oporogytau.

—Ma'eramū te 'wyriara 'ga mama'ea namurukari ore? Nitywi mama'ea ore'wyr ipe. Ekwap eje'ega e'wyriara 'ga upe ore— 'jau 'gā awau 'ga upe.

A'eramū Parasitu 'ga awau oje'ega Erote 'ga upe:

—Sidom ipewara 'gā, Tiro pewara 'gā netee 'ut oporogytau enee ra'e numiamū— 'jau 'ga awau 'ga upe.

²¹ —A'jea. “Ikoai'i 'gā tut oporogytau jee 'jau, e'i 'ga pē nupe”, ere ewau 'gā nupe— 'jau etee Erote 'ga 'ga upe.

A'erauwe Parasitu 'ga ruri 'jau 'gā nupe nū:

—“Ikoai'i 'gā tut oporogytau jee 'jau”, e'i etee 'ga pē nupe ko— 'jau 'ga awau 'gā nupe nū.

A'eramū 'gā awau etee nū. Muapyt oser ire 'gā 'ua nū. 'Gā nurauwe Erote 'ga 'wyriara raity munepa. 'Wyriara raity munew ire 'ga awau 'wyriara renawa 'arimū wapyka 'ūina oporogytau 'gā nupe. ²² Peu Erote 'ga pyriwara 'gā kwaiwete futat ajemogyau. 'Ga porogyta 'ga renamū 'ga pyriwara 'gā wafukaita.

—Maira futat 'ga. Naae 'jawewara 'ga rūi. Maireteete 'ga 'jawewara te nipo 'ā 'ūi oporogytau janee— 'jau 'gā ajaupe wafukaita.

Aipo ojeupe 'gā 'eramū Erote 'ga aku'iramū etee futat 'ūina. “Naani. Aipo pe'je awi. Namaira rūi je. Aerefetea te je pē 'jawe”, 'jawe'em futat 'ga 'gā nupe. Aku'iramū etee 'ūina 'gā 'eawer are.

²³ A'erauwe Janeruwarete 'ga ojepyriwara 'ga mua. Ewo'iuu upe 'ga py'a monoogukaapap 'ga wi furuk furuk furuk. A'eramū 'ga monou 'ga retyka wenawa 'ar awi pōpēn amanūmū awau. “Ku'jywa 'ga 'jawewara 'ga futat 'ga” 'e are Erote 'ga ku'iramū, Janeruwarete 'ga amara'neramū 'ga ree. A'eramū ewo'iuu upe Erote 'ga py'a monoogukaapap.

²⁴ A'eramū 'gā Janeruwarete 'ga mome'u mokwasi'wau, kwaiwete. A'eramū amumera 'gā a'eramū futat Janeruwarete 'ga rerowiaa kwaiwete. Erote 'ga manūnamū 'gā Jarejuwarete 'ga pojeupa ajemogyau.

—Nia'wyri 'ga aipo 'eramū ra'e— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā Erote 'ga rera mokwasi'wau amunawa pype. “Erote 'ga amanū erujewi” 'ea 'gā imokwasi'wau amunawa pype, amunawa moyka.

²⁵ Erote 'ga manū re Panape 'ga Saulo 'ga retee awau ojewya Jerusareg ipe. Ka'aranūū rerawau Jerusareg ipewara 'gā nupe.

—Ātioki pewara 'gā ka'aranūūa werurukat oree pē nupe— 'jau 'gā 'gā nupe. —“Ty'ara upe 'gā nekoī” 'ea 'gā wanup. A'eramū 'gā ka'aranūū rerurukaa oree pē nupe— 'jau 'gā imonou 'gā nupe.

Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'wyriara upe ka'aranūū mono re Panape 'ga ojewya awau Ātioki pe Saulo 'ga retee nū. Pe awi 'gā kunumūū 'ga rerawau ojeupi, Juā Maku 'ga rerawau.

Saulo 'ga retee Panape 'ga ataawet

13 Peu Ātioki pe Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā ajemogyau. 'Ga je'eg are moromu'jara 'gā nanē nū. Panape 'ga, Saulo 'ga, Simāo 'ga, Lusiū 'ga, Manaē 'ga. Mīmēra 'gā Janeruwarete 'ga je'eg are moromu'jara 'gā ajemogyau Ātioki pe, Jejui 'ga rerowiaara 'gā pype. Simāo 'ga ipiūnūū. A'eramū 'gā Piūnūū 'jau 'ga upe. Lusiū 'ga Sirene pewarera. Manaē 'ga waranupa Erote 'ga retee rakue. Aipo Erote 'ga 'ūina 'wyriaramū Garireja wyw pewara 'gā nupe rakue.

² Aipo 'gā ajatykau oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Ojemi'ware'ema futat 'gā Jarejuwarete 'ga upe oporogyta enune. A'e pype Janeruwarete 'ga 'Agesage oje'ega 'gā nupe:

—Pemū'ē 'gā amū jee, je upe oporowyky ma'eramū— 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega 'gā nupe. —Panape 'ga, Saulo 'ga. Mīmēra 'gā etee ki pemū'ē jee. Toporowyky 'gā jee 'jau— 'jau 'ga oje'ega 'gā nupe.

³ Ojemi'ware'emawe futat 'gā oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'gā opo monou 'gā apyte'rarimū. A'ere 'gā 'jau 'gā nupe:

—Pe'je pejewau Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau kwe pe— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'erauwe Panape 'ga awau Saulo 'ga retee. ⁴⁻⁵ Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gā monou kwe pe.

—Pe'je pejewau kwe pe Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe— 'jau Ku'jywa 'ga 'Agesagea 'gā nupe.

A'erauwe 'gā awau. Serusia pe 'gā awau. Juā Maku 'ga awau 'gā nupi 'gā poaawamū. A'e awi 'gā awau yaruū pype u'aa 'ypō'ōūū me awawamū, Sipiri pe awawamū. 'Gā awau Saramina 'jawa amunaw ipe ra'ne ra'ne awau ojekoka. Owaēm ire 'gā awau Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gā nupe. Judeu 'gā

jatykaaw ipe 'gā awau osou imome'wau. ⁶Gā nupe imome'upaw ire 'gā awau 'ypō'ōūū raapa. Awau owaēma Pafusi 'jawa amunaw ipe nū. Peu owaēm ire 'gā pājētywera 'ga rekoa. Barjesusi 'ga rera. Judeua 'ga. A'ere grego 'gā je'eg imū Er-imasi 'ga rer irūa.

—Je Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramū— 'jau futatee o'meramū 'gā nupe ra'e jepi.

⁷Aipoa pājētywera 'ga Sergiu Paulo 'ga jekoty'aawa. Sergiu Paulo 'ga 'wyriraramū 'ypō'ō mewara 'gā nupe. Wyrriara esage 'ga te poromū. I'akwaap te 'ga.

A'eramū 'wyrriara 'ga Panape 'ga renūina Saulo 'ga retee.

—Pe'je pejeju 'au je pyri Jarejuwarete 'ga porogyta mome'wau jee. Taenup Jarejuwarete 'ga porogytafera 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁸A'ere pājētywera 'ga nafutari 'gā nura 'gā porogytaa 'ga upe. Nafutari 'ga Sergiu 'ga Jeju 'ga rerowiara. A'eramū 'ga oporenuwiwere'emamū 'gā nee.

—Ereapyaka awi 'gā nee. O'meramū te 'gā 'i akou— 'jau pājētywera 'ga ojekoty'aawa 'ga upe.

⁹Aipo 'ga 'eramū Saulo 'ga amā'jāu 'ga ree. Saulo 'ga mukūi 'ga rera. 'Ga rer irūa Paulo. A'eramū Paulo 'ga 'ga resaka katu katu u'ama. Amara'heramū 'ga ree.

—Ma'eramū ene aipo 'jau ki 'ei— 'jau Paulo 'ga 'ga upe, 'ga reakwara resaka u'ama.

Janeruwarete 'ga 'Agesagea Paulo 'ga rerekou. A'eramū 'ga 'ga pojeupe'ema futat oje'ega 'ga upe:

¹⁰—Ene mama'eukwaawa 'wyrriara upe oporowyky ma'eramū epije ete ekou kūi— 'jau Paulo 'ga pājētywera 'ga upe. —Ene te 'ā mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwa. Enetywerete ene ekou— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Ene te 'ā e'me are te ereko. Ajee 'ā nerefutari esage ma'ea. Nereapoa'uweri futari 'ā esage ma'ea ekou— 'jau Paulo 'ga

'ga upe. —Mama'e tywera etee tāmējē 'ā ereapo ekou. Jarejuwarete 'ga 'ā ereje'ēwu'jag ekoete ekou— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Ma'eramū ene epoire'ema etywer awi 'ū?— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. ¹¹—Ma'eramū nipo 'ā Janeruwarete 'ga ene rereko tyweri. Enerea mowewaiwi ene wi— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

Aipo ojeupe 'erauwe 'ga weawewamū. A'eramū futat 'ga akou ojerowarowaka etee futat.

—Tyy. Maran te 'awamū je rekoī nū? Pe'je pejeju je popyky je rerawau je'wyr ipe— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'erauwe 'ga amū 'ga rerawau 'ga 'wyr ipe. ¹²Aipo 'ga rea wewa resaka Sergiu 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiaa akou. Jarejuwarete 'ga je'eg are amu'eramū 'ga 'jau: “Janeruwarete 'ga esage”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga a'eramū 'ga rerowiaa.

¹³Aipo re Paulo 'ga awau pe awi nū, Pafusi 'jaw awi nū, opytuna 'gā netee. Yaru pype 'gā u'aa awau Periga 'jaw ipe. Pāfiria wyy pe Periga 'upa.

A'ere Juā Maku 'ga nooi kwe pe 'gā nupi. Pāfiria wyy awi futat 'ga jewyri 'gā nui, 'ua oje'wyr ipe nū, Jerusareg ipe nū.

¹⁴A'eramū Paulo 'ga etee awau Panape 'ga retee Ātioki pe. Pisiri wyy pe aipoa Ātiokia amunawa 'upa.

Morowykye'ema rupi 'gā awau judeu 'gā jatykaaw ipe. 'Gā awau osou wapyka enupa. 'Ga amū Moisesi 'ga remikwasiarera pe mogytau 'gā nupe. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā nemikwasiarera pe nanē imogytau 'gā nupe nū.

¹⁵Imogytapaw ire peuwara 'gā 'wyrriara 'gā oje'ega monou 'gā nupe:

—Ityp te mama'e mū pēnemimome'ua oree ore muekōēājawamū? Pejejemikwaawa pemome'u oree— 'jau 'gā oje'ega monou 'gā nupe.

¹⁶Aipo 'eramū Paulo 'ga afu'ama opo mowya 'gā momika.

—Pe'je pejeapyakau jeje'eg are. Pēē mū judeua. Judeue'ema pēē mū nanē

nū. Najuejue etee futat 'ā perowiat Jarejuwarete 'ga. Judeue'emamū nanē 'ā perowiat 'ga nū— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe u'ama. ¹⁷—Ymā te Janeruwarete 'ga judeuramū oreypy 'gā mū'ēi 'gā nui rakue. Ojeupe futat 'ga 'gā mū'jāu, 'gā momytuna. Egitu ywy pe 'gā nekoramū 'ga 'gā momytuna ojeupe wemiayuwamū— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama imome'wau. —Na'gā ywya rūi agawewi peu Egitu ywya. A'etea 'gā ajemogyau peu. Pe awi Janeruwarete 'ga 'gā nerua opājē mū futat rakue. A'ere 'gā awau watau kwe pe ajemogyau. ¹⁸Kwarēta kwara mu'aa 'gā awau ajemogyau watau amunawe'em ipe futat. Nitywi amunawa 'gā waw ipe. Nia'wyri agawewi futat 'gā Jarejuwarete 'ga upe. A'etea Janeruwarete 'ga ojejuka 'gā nee rakue— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama imome'wau.

¹⁹—Kanaā ywy pe 'gā waēm ire Janeruwarete 'ga peuwara 'gā apisaukaa 'gā nupe. Sete amunawa pype Janeruwarete 'ga 'gā motaukarukaa rakue, mama'e tywera apoaramū rakue. 'Gā ywy pojekaukaa 'gā nupe. A'eramū Janeruwarete 'ga aipo ywy monou judeu 'gā nupe, wemiayuwa 'gā nupe, 'gā nupawamū. A'eramū 'gā ma'ea futat aipo ywya. Namutamutat 'gā ajemogyau aipo ywy pe. ²⁰Kwaturu sētu sīkwēta kwara mu'aa ajemogyau aipo ywya ojeupe imonopyrera pype. 'Awamū je judeuramū oreypy 'gā nee Jarejuwarete 'ga jejukaawera mome'ui pē nupe— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

—A'ere Janeruwarete 'ga 'gā amū monou imogou 'wyria'riramū 'gā nupe. Anure Janeruwarete 'ga Samueu 'ga mogou 'wyria'riramū 'gā nupe. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga, Samueu 'ga. ²¹'Ga sawa'erauwe 'ga pytuna 'gā oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe: “Ga amū emyī 'wyriaramū

oree”, 'jau 'gā 'ga upe rakue— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe u'ama.

—A'erauwe Janeruwarete 'ga Sau 'ga mogoi 'wyriarareteramū 'gā nupe. Sau 'ga Kisi 'ga ra'ya 'ga. Pējamī 'ga juapyrera 'ga. Kwarēta kwara rupi 'ga akou 'wyriaramū. A'ere 'ga nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega. A'eramū Janeruwarete 'ga opoia Sau 'ga wi. A'eramū 'ga Davi 'ga etee imogou 'ga py'rau nū. Davi 'ga 'ga imogou 'ga renawer ipe nū. ²²“Davi 'ga Jese 'ga ra'ya 'ga. 'Ga jeremifutara wapo a'jeteetewi jee”, 'jau Janeruwarete 'ga 'gā nupe. “Ma'eramū je 'ā jepromutaramū 'ga ree. Jeje'ega 'ga 'ā wenup akou. A'eramū je 'ga mogou 'wyriaramū pē nupe”, 'jau Janeruwarete 'ga 'gā nupe.

²³—Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga 'i 'gā nupe rakue: “Davi 'ga juapyrama nipo je amut amū pē nupe, pētywera moiawamū”, 'jau 'ga 'ā rakue. A'eferupi te aje ako 'ga Jejuī 'ga muri rakue, Is-raeu juapyreramū oreo rakue, oretywera moiawamū rakue. U'eawer imū etee futat ako 'ga Jejuī 'ga muri rakue— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe u'ama imome'wau.

²⁴—Jejuī 'ga rur enune 'ā Juā Batista 'ga awau judeu 'gā mu'jau rakue. “Pejetywer awi pepoit. Pejetywer awi pepoiramū tapymī pēē 'y pe 'jau”, 'jau 'ga 'ā 'gā nupe rakue— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gā nupe. ²⁵—Oporowykypaw enune 'ā Juā 'ga oporonupa ee 'gā nupe rakue: “Je kwaap te pejepe? Naje rūi Janeruwarete 'ga remimurera. A'ere te 'ga ruri je rewiri”, 'jau 'ā Juā 'ga 'gā nupe rakue. “Je rewiri te 'ga rekoi. Kūima'eeteete 'ga. Je akotee ma'ea te. A'ere 'ga te kūima'eeteetea. Apoat te je 'ga tekou”, 'jau 'ā Juā 'ga 'gā nupe rakue— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gā nupe.

²⁶—Nan Janeruwarete 'ga oje'ega mua janee. Abraão 'ga juapyreramū, judeu-

ramū ore 'ga imua rakue. Pē nupe judeue'emamū nanē 'ga oje'ega mua 'awamū nū. A'eramū pēē 'awamū pēē nanē 'ga rerowiaa nū. A'eramū pejejemogyau ore 'jawe. A'eramū 'ga oje'ega mua janee: “Pejetywer awi pēpoiwi-eramū je imoiri pē nui”, 'jau 'ga janee rakue— 'jau Paulo 'ga imome'wau u'ama. ²⁷—A'ere Jerusareg ipewara 'gā nokwaawi “Jeju 'ga aetywera moiara” 'ea. 'Gā 'wyrī'ri miamū futat nokwaawi 'ga imoiri. Morowykye'ema rupi 'gā ajatykau, Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā nemikwasiarera mogytau. A'ere 'gā naeapyoī futari 'gā porogytafer are. Ymā te 'gā Jeju 'ga juka are ka'arana kwasiari inuga janee rakue. A'eferupi tee futat ajee ako 'gā 'ga jukaukari Piratu 'ga upe rai'i. Jarejuwarete 'ga je'egawer imū etee futat 'gā 'ga jukau rai'i— 'jau Paulo 'ga imome'wau u'ama 'gā nupe.

—'Ga 'ā esage agawewi futat. A'etea 'ā 'gā amū “nia'wyrī 'ga akou” 'gā e'i futatee Jeju 'ga upe rai'i. ²⁸ A'eramū 'gā 'jau Piratu 'ga upe: “Ejukaukat 'ga”, 'jau 'gā 'ā Piratu 'ga upe 'ga jukaukaa ekoete rai'i— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gā nupe.

²⁹—A'ere Janeruwarete 'ga oje'egawer imū etee futat 'ga jukaukari. Ymā we futat te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are inuga janee rakue. A'eramū 'gā a'eferupi tee futat 'ga jukau 'awamū rai'i. 'Ga manū re 'gā 'ga mua 'ga mojypa 'ypeywar awi. 'Ga mojyw ire 'gā 'ga rerawau ita kwara pype 'ga nuga. ³⁰ A'ere Janeruwarete 'ga 'ga moferawī etee nū. Amanū agawewi futat 'ga. A'etea 'ga oferaw etee futat. Janeruwarete 'ga 'ga moferapa etee futat nū— 'jau Paulo 'ga u'ama 'gā nupe imome'wau.

³¹—Omoferaw ire 'ga ojesaukaa ojeupi Garireja ywy awi 'ut ma'efera 'gā nupe. Kwarēta 'ara rupi 'ga ojesaukaru'jau'japa akou 'gā nupe.

'Awamū 'ga resakarera 'gā awau akou 'ga mome'wau judeu 'gā nupe. ³² Ore nanē nū arajua 'awamū 'ga mome'wau pē nupe— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe. ³³—Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Ga manū re je te 'ā teja'yra 'ga amoferap”, e'i 'ga janyepy 'gā nupe rakue. “A'eramū 'ga amanū'jape'ema”, 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa 'gā nupe rakue— 'jau Paulo 'ga imome'wau. —U'eawer imū etee futat 'ga Jeju 'ga moferawī. Ymā 'ga amū Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiari inuga ka'aran are janee rakue, Saumu 'jaw are rakue:

“Awamū je ene mogoi teja'yramū.

'Awamū je rekoī eneruwamū”,

'jau 'ga ikwasiarukaa inuga Saumu 'jaw are rakue. Jeju 'ga upe 'ga aipo nuga rakue— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁴—A'ere Janeruwarete 'ga oje'ega wa'yra 'ga feraw are rakue nū.

“Amoferaw etee nipo je ene nū eneme'emamū futat nipo”, 'jau 'ga 'ga upe,

'jau 'ga 'ā inuga ka'aran are janee rakue— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe imome'wau u'ama.

—“Ymā te je 'i Davi 'ga upe ikue: Mama'e esagea tomono ene upe 'jau, a'e je 'ga upe ikue.

A'eramū je 'awamū mama'e esage monou 'ga juapyreramū pē nupe te'eawer imū etee futat”,

'ea nanē Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Isai 'ga upe rakue. Aipoa nanē 'ga Jeju 'ga ree inuga rakue nū.

³⁵—A'ea Davi 'ga inuga rakue nū:

“Ene te 'ā ejemiayuwa 'ga reumera neremonemukari, esage ma'e 'ga reumera neremonemukari”,

'jau Davi 'ga inuga ikwasiaa rakue nū— 'jau Paulo 'ga imome'wau u'ama 'gā nupe.

³⁶—Amanūme'ēwe Davi 'ga akou Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee

futat oporowykyau rakue. A'ere 'ā Davi 'ga manūi rakue. A'eramū 'gā 'ga rerawau ityma rakue, 'ga pytuna pyri rakue. Onemamū 'ā 'ga opytunera 'gā 'jawe etee futat rakue. A'eramū 'ga naojee rūi ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. ³⁷Jejui 'ga ree te 'ga ikwasiari inuga janee rakue. Jejui 'ga manū re 'ā Janeruwarete 'ga 'ga moferawi rakue. A'eramū 'ga 'ā oneme'emamū rakue— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gā nupe.

³⁸⁻³⁹—Peenuw esage ki je 'ga mome'ua pejejeupe. 'Ga etee futat aetywera ope'a ae wi. Ae werowiamū 'ga ipe'ai ae wi— 'jau Paulo 'ga u'ama 'gā nupe.

—Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega monoi Moisesi 'ga upe rakue. A'ea Moisesi 'ga okwasiat inuga janee rakue. A'ere 'ga remikwasiarera nomoiri aetywera ae wi. Jejui 'ga etee werowiamū aetywer awi ae katu'ok— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gā nupe.

⁴⁰⁻⁴¹—Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga amū upe rakue, Apakuki 'ga upe rakue.

“Je te 'ā Pēnuwaretea.

Oporowyky agawewi je ako tekou pē pype ikue.

A'etea 'ā naje rerowiari pejepe.

Pē mu'e agawewi nipo 'ga amū.

A'etea nipo jeje'ega neperowiari futari.

Perekoemā etee nipo jeje'ega.

A'eramū nipo pēē pejemanūmū futat je rerowiare'emamū. Naje rerowiaara rūi pēē.

A'eramū ki pēē pejegyau pejemogyau pejemanū awi”,

'jau 'ga 'ā ikwasiarukaa inuga janee rakue— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gā nupe.

—Pejea'gu ki pejemogyau 'ga je'ega rerekoemā awi. 'Ga je'ega rerekoemā awi pejejea'gue'emamū ywawuje futat pe-

manū, 'ga 'eawer imū etee futat— 'jau Paulo 'ga u'ama 'gā nupe.

⁴²Oporogytapaw ire Paulo 'ga uēma Panape 'ga retee judeu 'gā jatykaaw awi nū. Jui 'gā ēmamū 'gā amū 'jau 'gā nupe:

—Iko morowykye'ema rupi ki pejot 'au nū, aipo morogyta mome'wau ore nū— 'jau 'gā 'gā nupe.

—Nai'i— 'jau 'gā 'gā nupe.

⁴³A'eramū aipo mome'ui renuparera 'gā amū awau 'gā nupi. Judeu 'gā awau 'gā nupi. Judeue'ema 'gā nanē amū awau 'gā nupi nū. Janeruwarete 'ga 'gā werowiat. A'eramū 'gā a'eramū awau 'gā porogyta renupa 'gā nupi. 'Gā nerawaw ipe Paulo 'ga oporogytau 'gā nupe Panape 'ga retee.

—Janeruwarete 'ga 'ā esage janee. Werowiaaramū 'ga ojejukau esage jane ree. Werowiare'ema 'gā nee te ajee 'ga 'ā nojejukai futari. A'eramū pēē 'ga rerowiaa a'jea futat pejemogyau— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau pe rupi 'gā nerekou.

⁴⁴Iko morowykye'ema rupi 'gā ojewya 'ua nū, Judeu 'gā jatykaaw ipe nū. A'eramū peuwara 'gā ajatykau 'gā nee, 'gā porogyta renupa nū. A'eramū 'gā awaupap ja'wyja'wy 'gā nupi Jarejuwarete 'ga porogyta renupa.

⁴⁵A'eramū 'gā ojewi opytuna 'gā opap ja'wyja'wyrāmū judeu 'gā amū 'gā nerekoayau.

—O'meramū 'gā 'i akou pē nupe. Nia'wyrī 'gā. Pē mu'e tyweruu 'gā akou. O'meramū te 'gā 'i akou— 'jau judeu 'gā opytuna 'gā nupe, ojewi 'gā opap ja'wyja'wyrāmū 'gā poromū 'jau.

⁴⁶A'ere aipo ojeupe 'eramū Paulo 'ga je'egi etee 'gā nupe, Panape 'ga retee.

—Neperowiari 'ā Jarejuwarete 'ga. Nepēoweri etee 'ā 'ga pyri. Pē nupe ra'ne agawewi ako ore 'ga mome'ui ai'i. A'ere 'ā 'ga neperowiari etee ako ai'i— 'jau Paulo 'ga oje'ega judeu 'gā nupe, 'gā pojeupe'ema futat. —Au'je ajee ore pē

nupe imome'u re. Oropoir ore 'awamū pē nui. Judeue'ema 'gā nupe te ore oi 'ga mome'wau— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁴⁷—Ymā te Janeruwarete 'ga 'i janee rakue:

“Amū'ē je pēē 'gā nupe teje'ega mome'waramū, judeue'ema 'gā nupe teje'ega mome'waramū.

'Ga 'ā ae katu'ok, pe'je ki 'gā nupe.

Oje'ega rerowiaaramū 'ga ae katu'ogi, pe'je ki 'gā nupe”,

'jau 'ga ikwasiarukaa inuga janee rakue— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

⁴⁸A'e renupa judeue'ema 'gā wekōēā-jamū ajemogyau.

—Esage te 'ā Janeruwarete 'ga je'ega— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū futat 'gā aku'iramū ajemogyau 'ga je'eg are. A'eramū 'gā amū Jarejuwarete 'ga rerowiaa. Jarejuwarete 'ga remipyyrūmera 'gā 'ga rerowiaa. 'Gā amū Janeruwarete 'ga ipyyrūmū ojeypyri-waramū nakwaparimū warāu rūi. Aipo 'gā futat 'ga rerowiaaramū ajemogyau.

⁴⁹A'eramū futat 'gā awau Jejui 'ga mome'wau kwe pewara 'gā nupe. Jarejararete 'ga je'ega mokwasi'wau awau 'gā nupe. ⁵⁰A'ere judeu 'gā amū mara'neramū Paulo 'ga ree Panape 'ga retee. A'eramū 'gā awau 'wyria'ri 'gā nanē imamara'neukaa 'gā nee nū. Peu 'gā pyri kūjāmera 'gā amū ajemogyau. Ka'aranūi kwai ma'e 'gā. Judeue'ema agawewi. A'etea 'gā Jarejuwarete 'ga rerowiaa. 'Gā nanē 'gā imamara'neukaa Paulo 'ga ree nū. A'eramū 'gā a'eramū 'gā nerekou tyweaete. A'eramū 'gā 'jau 'gā nupe:

—Pe'je pejewau ore wi— 'jau 'gā Paulo 'ga upe Panape 'ga retee.

⁵¹A'erauwe 'gā awau. O'wyawe 'gā opyapaawa mososoka opy awi inupānupāu ajuee, 'yja motototoka jui. 'Gā nee Janeruwarete 'ga jejukae'ema resaukaawamū 'gā opyapaawa nupānupāu ajuee 'gā nupe.

—Jejui 'ga 'ā ore oromome'u arakou pē nupe numiamū. A'ere 'ā 'ga neperowiari etee. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga amara'neramū pē nee. Werowiare'emamū 'ga pē katu'oke'ema futat— 'jau 'gā 'gā nupe. —A'eramū nipo pēē mama'eukwaawa rapyaw ipe futat pejewau— 'jau 'gā 'gā nupe opyapaawa nupānupāu ajuee.

A'eramū futat 'gā awau Ikoniū 'jaw ipe.

⁵²A'ere Jejui 'ga rerowiaara 'gā ku'iramū ajemogyau, Ātioki pewara 'gā. Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gā nerekou.

14 Ikoniū 'jaw ipe nānēwējēmī nū. Ikoniū 'jaw ipe owaēm ire 'gā awau osou judeu 'gā jatykaaw ipe Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe nū. A'eramū 'gā Jejui 'ga rerowiaa, kwaiwete. Judeu 'gā judeue'ema 'gā netee Jejui 'ga rerowiaa nū. ²A'ere judeu 'gā amū Jejui 'ga nuerowiari. A'eramū 'gā Paulo 'ga je'ēwu'jaga futatee 'gā nupe. Panape 'ga nanē 'gā ije'ēwu'jaga nū. Judeue'ema 'gā nupe 'gā je'ēwu'jaga. A'eramū judeue'ema 'gā nanē 'gā futare'ema nū. ³A'etea futat 'gā ako namutamutat peu Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe, okyjawe'em futat akou Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe:

—Janejararete 'ga 'ā ojejuka esage jane ree. Werowiaramū 'ga ae katu'ogi— 'jau 'gā imome'wau 'gā nupe.

A'eramū taetu Janeruwarete 'ga aku'iramū 'gā nee. “A'jea futat 'gā jeje'ega mome'ui ra'e”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū taetu 'ga opājē esage mua 'gā nupe. A'eramū taetu 'gā aeremiapoe'ema apou akou. A'e resakara 'gā oporesagamū 'gā nee. A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—A'jea futat 'gā 'ea. Sā'ā Janeruwarete 'ga aeremiapoe'ema apoukara 'gā nupe— 'jau 'gā ajaupe.

⁴A'ere naju'jaju'jawe tee rūi 'gā poro-mutaramū Paulo 'ga ree Panape 'ga re-

tee. A'eramū amumera 'gā etee oporo-mutaramū judeu 'gā nee.

⁵A'eramū 'gā ajatykau ojemoy-wyrafena 'gā nee. Judeu, judeue'em. Mīmera 'gā ajatykau o'wyria'ri 'gā netee. Ita pyu 'gā juka are 'gā afuweramū.

—Pe'je ajee ita pyu sijuka 'gā ū— 'jau 'gā ajaupe.

⁶A'ea 'ga amū enupa. A'eramū 'ga awau imome'wau Paulo 'ga upe.

—Ita pyu pē juka are 'gā fuweramū ki 'ei— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

A'eramū Paulo 'ga 'jau Panape 'ga upe:

—Pe'je ajee soo jareka'jama 'gā nui— 'jau 'ga 'ga upe.

—Nai'i. Ere ajee iruukwe— 'jau Panape 'ga 'ga upe.

A'eramū 'gā oka'jama jui. Likonia ywy pe 'gā awau oka'jama. Litra 'jawa 'upa Likonia ywy pe. Teripe 'jawa nanē 'upa Likonia ywy pe futat nū. ⁷Kwe pe 'gā awau akou morogyta esage mome'wau 'gā nupe.

—Werowiarāmū Jejui 'ga aetywera pe'ai ae wi— 'jau 'gā awau akou imome'wau 'gā nupe.

⁸Litra 'jaw ipe ipyteu ma'e 'ga 'ūina wapyka. Nuatai futari 'ga u'aa ypy we futat.

Peuwara 'gā nupe Paulo 'ga Jejui 'ga mome'uramū ipyteu ma'e 'ga nanē 'ūina enupa nū. ⁹A'eramū ipyteu ma'e 'ga 'jau ojeupe 'ūina. “Kuu. Arowiat pa je 'ga kwy. Tajekatu'ok 'ga 'jau kwy”, 'jau 'ga 'ūina ojeupe tee futat.

Poje Paulo 'ga amā'jāu iteu ma'e 'ga ree. “Werowiat pa ipyteu ma'e 'ga Jejui 'ga 'ūina ra'e”, 'jau 'ga ojeupe. ¹⁰A'eramū 'ga 'jau 'ga upe:

—Efu'am jui— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

A'erauwe ipyteu ma'e 'ga pori pym afu'ama awau watau. ¹¹A'eramū futat 'ga fu'ama resakara 'gā wafukaita:

—Kuu. Nakūima'e 'gā nūi ra'e nū'ū. Maira 'gā te 'ut owaēma janee ra'e—

'jau 'gā Paulo 'ga upe, iteu ma'e 'ga mafu'amamū.

Oje'eg imū etee 'gā ajemogyau wafukaita. A'eramū Paulo 'ga 'gā afukaja kwaape'ema.

¹²A'eramū 'gā omaira rera nuga 'gā nee. Jupete 'gā inuga Panape 'ga ree. Paulo 'ga oje'ega u'ama 'gā nupe. A'eramū 'gā Mekuriu nuga 'ga ree.

¹³Gā maira roga, Jupete roga, 'ūina amunawa rowase. 'Gā maira rog are omaenun ma'e 'ga mūkūja kwatau rerawau 'ywoytyra reewe. 'Ywoytyra monou kwatau are.

—Simuoryp Paulo 'ga Panape 'ga ree tee 'jau. Maira futat 'gā na'e. Sijuka kwataua iapyau 'gā nupe— 'jau 'gā ajaupe numiamū.

¹⁴A'e resakawe Paulo 'ga 'jau Panape 'ga upe:

—Kuu. Maran te 'gā “kwataua sijuka 'gā nupe”, 'gā 'i janee 'wei?— 'jau Paulo 'ga Panape 'ga upe. —Jarejuwarete 'ga upe etee te 'ā ae kwatau jukai iapyau rakue. Jane upe niapyawarūi— 'jau Paulo 'ga Panape 'ga upe.

A'erauwe 'gā awau u'jana wafukaita 'gā nupe.

¹⁵—Pē'me eteete awi nū'ū. Pē 'jawe-wara te ore. Namaira rūi ore— 'jau 'gā 'gā nupe.

Waity monoroka awau 'gā nepejāna wafukaita. 'Gā jemuaēma 'gā nerekou 'gā naity monorogukaa 'gā nupe.

A'eramū 'gā 'jau kwatau apisi are ifuwet ma'e 'gā nupe:

—Jejui 'ga je'eg are te ore ruri pē mu'jau— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe. —Au'je ki maira'me rerowiar ire 'awamū. Jejui 'ga 'ā ako ma'ea. A'eramū pēē 'ga etee erowiaa ete Jarejuwarete 'ga retee. 'Gā te ako ma'ea. 'Gā nupe etee peporogyta etee. 'Gā te aeje'ega wanup— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe. —'Aga maira'me a'agawa peje'ega nuenuwa'uweri. A'eramū pēē pejepoia jui. Jarejuwarete 'ga te per-

owiat. 'Ga te namanūa'uweri. Aeje'ega wanup ojeupe aeje'egamū— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe. —'Ga te 'agamū ywya wapo rakue. Mama'ea wapo katu katu rakue. Ywaga 'ga iapou. Wyra, wyra'i, ipira, 'y. Nitywi futari mama'e mū 'ga remi- apoe'emera. Ma'eramū 'ā ae 'ga remi- apofer imū etee futat 'ga kwaawi— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe imome'wau. ¹⁶— Ymā te Janeruwarete 'ga janeremifutara apoukari etee janee rakue. ¹⁷ A'ere jane 'awamū 'ga remiapofer esage resagi. A'eramū jane 'ga remiapofer imū etee futat 'ga kwaapa. 'Ga te 'ā amana amut janee. 'Ga te 'ā mama'e motyarūmū it- yarama rupi etee futat. Aeremi'ua nanē nū. 'Ga te 'ā imua janee nanē nū. Mīmera 'ga 'ā iapou katu katu ae maku'iawamū— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

¹⁸ A'ere aipo 'gā 'eramū miamū 'gā kwatau juka are 'gā fueweramū etee futat. ¹⁹ A'e pe judeu 'gā amū 'ua owaēma 'gā nupe. Ātioki 'jaw awi 'gā 'ua. Iko- niu 'jaw awi 'jau. Ikoniū 'jaw ipe 'gā nekoramū judeu 'gā amara'neramū 'gā nee rai'i. A'eramū Paulo 'ga ojee 'gā mara'neramū awau ajejeja amunaw ipe Panape 'ga retee. A'ere 'gā nee imara'ne ma'e 'gā oi tee 'gā newiri. A'e 'gā poromū 'ut o'meramū 'gā nekwaw ipewara 'gā nupe.

—Nia'wyrī noko 'gā— 'jau futatee 'gā 'gā nupe.

A'eramū aipo amunaw ipewara 'gā nanē amara'neramū 'gā nee nū. "Nia'wyrī noko 'gā", 'ga 'e futateeramū.

A'eramū 'gā Paulo 'ga apiau ita pyu 'ga rerekou. A'eramū 'gā Paulo 'ga jukawaipa ita pyu.

A'eramū 'gā 'ga rerawau eroyriryka amunaw awi. 'Ga rerawau inuga yty apy'rarimū. "Amanū nipo 'ga re'ā", 'jau 'gā 'ga rerawau inuga ejaa.

²⁰ A'ere Jejui 'ga rerowiaara 'gā oi 'ga wyryri ajatykau. Ojeywyrī 'gā jatykaramū 'ga oferapa 'gā nupe nū. Afu'ama awau

amunaw ipe osou nū, Panape 'ga re- tee nū. Ai'iwe Paulo 'ga Panape 'ga re- tee awau pe awi. Ajejeja amunaw ipe Teripe 'jaw ipe awau ajukaaiw ire nū.

²¹ Peu Teripe 'jaw ipe Paulo 'ga Panape 'ga retee Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe nū: —Jejui 'ga werowiarāmū 'ga ae katu'ok— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe, Teripe 'jaw ipewara 'gā nupe.

A'eramū kwaiwete 'gā Jejui 'ga rerowiaa.

A'ere 'gā awau ojeywa wekwawera amunaw ipe nū. Listra, Ikoniū, Ātioki. Mīmera amunaw ipe 'gā awau ojeywa nū. Ātioki 'upa Pisiri ywy pe. ²² A'ea wek- waw ipewara 'gā nupe oporogytau, Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe.

—Pēē 'ā Jejui 'ga rerowiaara. A'eramū pēē pejeku'iramū, peje'arasige'emamū. Jejui 'ga rerowiaare'ema 'gā nipo "O'meramū te 'gā 'i", e'i pē nupe. "Nia'wyrī Jejui 'ga rerowiaara", e'i pē nupe, pē nerekou tyweaete— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama. —A'ere kasi Jejui 'ga rerowiaara peetyg ine. Pejejemogypyka etee Jejui 'ga ree. "Ga rerowiar awi oropoire'em ire ore oi ywag ipe anure", pe'je etee ki pejejaupe— 'jau Paulo 'ga Panape 'ga retee 'gā nupe. —"Janeruwarete 'ga ore'wyrīara", pe'je ete ki pejejaupe, aipo 'gā 'eramū— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

Akou amunawa moyka, awawera amunaw ipe etee te futat 'gā awau akou 'gā mu'jau nū.

²³ A'eramū futat 'gā amunaw ipe owaē- mawe 'gā 'ga amū muēma imogou 'wyrī- aramū Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe, pas- tor 'jawa mogou 'gā nupe. Peu amunaw ipe owaēmawe nanē nū nānēwējēmī futat imuēma imogou 'gā nupe. Aipo apo re 'gā ojemi'ware'ema Ku'jywa 'ga upe oporogytaawamū:

—Ku'jyp. Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'wyrī- iara 'gā nee ore oroje'ega monoi enee. Ojemogypyk 'gā ene ree. A'eramū ene

ejejukau 'gā nee— 'jau 'gā oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe 'gā nee.

²⁴ A'ere Jarejuwarete 'ga upe oje'ega mono re awau nū. Awau Pisiri ywy raapa. Awau Periki 'jawa amunaw ipe, Pāfiria ywy pe 'up ma'e pe.

²⁵ A'e pe 'gā Jejui 'ga mome'wau peuwara 'gā nupe nū. A'e awi 'gā awau Ataria 'jawa amunaw ipe nū. Ataria 'upa 'yē'ē 'arimū. ²⁶ A'e pe 'gā yaruu pype u'aawa mepya. Awau ojewya 'uawera amunaw ipe Ātioki pe nū, Siria ywy pe 'up ma'e nū. A'ea amunaw awi 'gā o enune Jejui 'ga rerowiaara 'gā oje'ega Jarejuwarete 'ga upe rai'i: "Ejejuka esage ki 'gā nee 'gā nerekou. Enejē'ega 'gā oo imome'wau akou kwe pe. A'eramū ene ejejukau 'gā nee", 'jau 'gā oje'ega Ku'jywa 'ga upe rai'i. Aipo Jarejuwarete 'ga upe 'gā 'e re Paulo 'ga awau watau Panape 'ga retee akou Jejui 'ga mome'wau rai'i. A'ere 'gā aipo 'gā porowyky teepawamū 'awamū. A'eramū 'gā 'ua ojewya nū Ātioki pe nū. ²⁷ A'eramū 'gā owaēm ire Jejui 'ga rerowiaara 'gā majatykau. A'eramū futat 'gā wekwawera mome'wau, Jarejuwarete 'ga ojeupe iapoawera mome'wau 'gā nupe:

—A'jeteetewi te 'ga iapoi oree. Judeue'ema 'gā we futat werowiat— 'jau 'gā 'gā nupe. —Nanuara futat te 'ā Ku'jywa 'ga afutat Jejui 'ga rerowiaara. Najudeu 'gā etee rūi erowiaara futat te 'ā 'ga afutat. Judeue'ema 'gā erowiaara nanē futat te 'ā 'ga afutat nū. Nanuara futat te 'ā esage 'ga upe— 'jau 'gā ajaupe, worrywamū 'gā imome'u are.

²⁸ A'eramū Paulo 'ga Panape 'ga retee akou fukuu 'gā pyri peu.

Jerusareg ipe 'gā oawet

15 Anure judeu 'gā amū 'ua oje'wyr awi, Judeja ywy awi. Ātioki pe awau. A'e pe 'gā Jejui 'ga rerowiaara 'gā mu'jau tyweruu.

—“Pe'je pejewau pejemojewagukaa 'gā nupe. Moisesi 'ga remikwasiarer imū etee futat peapo. Kasi a'e pe Ku'jywa 'ga nepē katu'ogi ne”, e'i Moisesi 'ga rakue— 'jau 'gā 'gā nupe.

² A'eramū Paulo 'ga Panape 'ga retee 'jau 'gā nupe:

—Naani. O'meramū te 'gā 'i. Perowiat kasi 'gā ne. Judeu 'gā nupe etee te Moisesi 'ga 'i rakue— 'jau 'ga 'gā nupe. —A'ere pēē naani. Nepemojewakawi. Judeu 'gā 'jawe 'e re amunipo 'ā nan tee futat pejemojewak. A'ere naani. Niapoawi aipoa. Jejui 'ga ae erowiamū te Janeruwarete 'ga ae katu'ogi— 'jau Paulo 'ga Panape 'ga retee 'gā nupe.

A'eramū 'gā ajamueu kwaiwete aipoa morogyta are. A'ere 'gā nojomojerowiari etee. A'eramū Paulo 'ga awau Panape 'ga retee Jerusareg ipe oporonupa ee Jejui 'ga remimonofera 'gā nupe. A'eramū peuwara 'gā 'gā amū monou 'gā nupi. Peu Jerusareg ipe 'gā 'gā monou aipoa morogyta are 'gā momoranuwukaa.

—Pe'je pejewau peu Jejui 'ga remimonofera 'gā nupe pejeporonupa ee. “A'jea te ae judeuramū etee aejemojewagi?” tepe'je 'gā nupe 'jau. “A'jea te ae ijewak ma'eramū etee ae jekatu'ogi?” pe'je pejewau Jejui 'ga remimonofera 'gā nupe. Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'wyrara 'gā nupe nanē pēē pejeporonupa ee nū— 'jau 'gā 'gā nupe 'gā monou peu.

³ A'eramū 'gā awau Jerusareg ipe oporonupa ee. Ātioki 'jaw awi 'gā awau. Awau 'gā Fensia ywy raapa. A'ere Samari ywy raapa nū. Awaw ipe 'gā akou oporogytau Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe. Amunawa moyka.

—Ymāwarera 'gā 'awamū wetypap. Jejui 'ga ete 'gā 'awamū werowiat. Judeue'ema 'gā we futat 'ga werowiat— 'jau 'gā Samari ywy pewara 'gā nupe imome'wau.

Aipo ojeupe imome'uramū 'gā aku'iramū.

—A'jea futat. Nanuara futat te 'ā Janeruwarete 'ga afutat— 'jau 'gā 'gā nupe.

⁴Nan futat awau akou kwe pe imome'wau. Awau 'gā owaēma Jerusareg ipe. Jerusareg ipe 'gā waēm ire Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'gā napeje'ega. Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'wyriat, Jejui 'ga remimonofet. Mīmera 'gā 'gā napeje'ega.

A'eramū Paulo 'ga Panape 'ga retee wekwawera mome'wau 'gā nupe.

—Kwe pe ore oi arakou Jejui 'ga mome'wau amunawa moyka ikue. A'eramū 'gā Jejui 'ga rerowiaa kwaiwete. Judeue'ema 'gā we futat erowiaa. Ymāwarera 'gā etykapap. A'eramū 'gā 'awamū Jejui 'ga rerowiaa ojekatu'okawamū— 'jau 'gā 'gā nupe, wekwawera mome'wau.

⁵A'eramū fariseu 'gā amū afu'ama oje'ega 'gā nupe:

—Naani. Jejui 'ga rerowiar ire judeue'ema 'gā we futat 'awamū 'gā jemojewagi Moisesi 'ga je'eger imū etee futat. 'Ga 'eawer imū etee futat 'gā nanē mama'e apoi ore 'jawe nū— 'jau fariseu 'gā 'gā nupe.

⁶A'ere Paulo 'ga nafutari etee futat. A'eramū 'gā oporogytau kwaiwete aipoa morogyta are. “Simu'e wējēmī futat nipo aje jane 'gā Moisesi 'ga remikwasiarer are nū? Naani futari te ra'u nū?” 'e are 'gā ajamueu kwaiwete. ⁷A'eramū kwaiwete 'gā jamue re Pedro 'ga afu'ama oporogytau 'gā nupe:

—Kunumīmet, Peapyaka je ree. Je te ako Jejui 'ga je mogo judeue'ema 'gā nupe morogyta esage mome'waramū ikue. A'eramū pēē ikwaapa 'ga 'eawera. “Tejerowiarāmū te je 'gā katu'ogi”, e'i 'ga ikue. A'eramū 'ga werowiarāmū te ae katu'oka— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe. ⁸—Janeruwarete 'ga okwaap katu katu mama'ea. A'eramū 'ga ikwaapa werowiarāmū. A'eramū ako

'ga U'agesage mua judeue'ema 'gā nupe nanē futat ai'i nū. Sooko 'ga judeurāmū imura janee ikue. Nan futat ako 'ga imua 'gā nupe ai'i. ⁹A'eramū 'ga werowiarāmū te ae katu'oka— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe. —Jarejuwarete 'ga upe jane ajujaju'jawe etee futat. A'eramū ako 'ga 'gā werowiar ppyrauwe 'gā katu'oka ikue— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe, u'ama oporogytau.

—Sooko 'ga jane upe iapoa ikue nū. Nan futat ako 'ga iapoi 'gā nupe ai'i. ¹⁰Ma'eramū sipo ajee Jarejuwarete 'ga je'ega erekoemāpyra 'jawe etee pereko? “Simamara'neukat 'ga jarejee”, pe'je 'ā— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe u'ama oporogytau.

—Ymā miamū 'ā janeypy 'gā nuenu-pawa'uweri Moisesi 'ga je'egera rakue. Jane nanē nienupawa'uweri nū. A'etea 'ā pēē “Simu'e 'gā 'ga je'eger are”, pe'je 'gā nupe. ¹¹Na'ga je'egera renuparamū rūi Jejui 'ga ae katu'ogi. Jejui 'ga ipota'wata'wa ae ree. A'eramū 'ga ae werowiarāmū etee ae katu'oka— 'jau Pedro 'ga oje'ega 'gā nupe u'ama.

¹²A'eramū 'gā opika etee ajemogyau Pedro 'ga je'ega renupa. Wea'aramū ajemogyau aipoa morogyta are.

A'eramū Paulo 'ga Panape 'ga retee wekwawera mome'wau nū:

—Kwe pe Janeruwarete 'ga ore monoi ai'i. A'eramū judeue'ema 'gā 'ga rerowiaa kwaiwete. Aeremiapoe'ema nanē 'ga iapoukaa oree 'gā neape ai'i— 'jau 'gā 'gā nupe imome'wau.

¹³'Gā porogytapaw ire Tiago 'ga afu'ama oporogytau 'gā nupe nū:

—Peapyaka je ree nanē nū. ¹⁴Simão Pedro 'ga je'ega jane ako sienup ko. Janeruwarete 'ga a'jea futat opājēa we-saukat judeue'ema 'gā nupe. A'eramū 'ga opota'waramū 'gā nee. A'eramū 'ga 'gā amū mū'jāu werowiarāmū a'jea futat— 'jau Tiago 'ga 'gā nupe.

¹⁵—Ymā te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari aipo are oje'ega mome'wara 'gā nupe rakue:

¹⁶“Je Pēnuwaretea.

Ymā te je Davi 'ga mogoi 'wyrriaramū tejemiyauwa 'gā nupe ikue.

A'ere 'ga manū re jeremiyauwa 'gā poiri je wī.

A'eramū je 'gā mokwasi'waukaa.

A'ere nipo je anure 'gā majatykai nū”, 'jau 'ga rakue.

¹⁷“Omajatykaramū te nipo 'gā je rerowiari nū.

Towajat tesirūmeretea we futat nipo je rerowiaa.

Tejemipyrrūmera 'gā tejerowiaara futat, te je 'ā afutat”,

¹⁸'jau Janeruwarete 'ga rakue— 'jau Tiago 'ga 'gā nupe imome'wau u'ama.

¹⁹—Ma'eramū je 'ā aipo je 'i pē nupe: Tene judeue'ema 'gā jemogyi. Jarejuwarete 'ga 'gā werowiat. Nanuara futat te 'ā esage Ku'jywa 'ga upe. ²⁰A'eramū jane ka'arana etee amū monou ikwasiaa 'gā nupe aipo 'jau:

—Pe'u kasi maira'me a'agawa upe eroopyrera kumia ne. Ajepeja aipo 'jau. Wyra rya ki pemonykyt jui. Wy monykyr ire etee ki miaro'o peeyt i'wau. Pe'u kasi wya ne. Wy monykyre'ema nanē pēē i'wawe'em nū. Ajepeja aipo 'jau. Kūima'eramū ae ajuemireko are akowe'em. Kūjā nanē nū. Ojomen are akowe'em. Omena etee futat erekou. Ae nanē wemirekoa etee futat erekou nū. Aipoa sa'e imonou ikwasiaa ka'aran are 'gā nupe— 'jau Tiago 'ga 'gā nupe.

²¹—Ymā we futat 'gā 'ā Moisesi 'ga remikwasiarera mogyta renuwi ajemogyau judeu 'gā jatykaaw ipe rakue, morowykye'ema momagwamagwapa rakue. A'eramū 'gā ikwaapa futat Jarejuwarete 'ga je'ega— 'jau Tiago 'ga u'ama 'gā nupe.

A'eramū 'ga pytuna 'gā Tiago 'ga 'e futaa. A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—A'jea futat aipo resageramū. A'eramū jane nan iapou— 'jau 'gā ajaupe.

Judeue'ema 'gā nupe 'gā 'eawet

²²A'eramū Jejui 'ga remimonofera 'gā amū, Jejui 'ga rerowiaara 'gā, 'gā 'wyrriara 'gā netee ajatykau oporogytau ajaupe:

—Simono jarepytuna 'gā amū 'gā nupi Ātioki pe 'jau— 'jau 'gā ajatykau oporogytau.

A'eramū 'gā 'gā monou 'gā nupi. Paulo, Panape. Mīmera 'gā nupi 'gā 'gā monoi. 'Ga amū rera Judas. Mukūi aipo 'ga rera. Pasapasi 'ga rer irūa. Ajepeja 'ga rera Silasi. Aipo kūima'e 'gā nee Jerusareg ipewara 'gā ojemogypyka. A'eramū 'gā 'gā mū'jāu Ātioki pe 'gā monoawamū.

²³A'eramū 'gā najuejue etee futat ka'arana kwasiaa imonou Ātioki pewara 'gā nupe:

Ore mū Jejui 'ga remimonofera, ore mū 'ga rerowiaara 'gā 'wyrriara, ore mū 'ga rerowiarypya. A'eramū ore ka'arana kwasiaa imonou pē nupe. Oropytuna 'gā amū nanē ore imonou pē nupe nū. “Jarujete te pejemogy” 'ea ore imonou pē nupe, 'ga rerowiaar yauramū Ātioki pewaramū, Siria ywy pewaramū, Sirisia ywy pewaramū nanē nū. Pēē judeue'ema juejue.

²⁴Morogyta mū ore aruenup. Orepytuna judeu 'gā amū a'e oo peu Ātioki pe pē mu'jau tyweruu rai'i. A'eramū 'gā a'e “pejemojewag iki”, 'jau pē nupe rai'i. “Kasi a'e pe Janeruwarete 'ga nepē katu'ogi ne”, 'jau 'gā a'e pē nupe rai'i. A'ere 'gā naoreje'eg imū rūi 'gā oi. Ojeteē futat 'gā oi ekoete pē mu'jau tyweruu akou rai'i.

²⁵⁻²⁷A'eramū ore a'eramū oropytuna 'gā amū monou 'gā moporogytaukaa pē nupe. Paulo 'ga fu-

tat ako 'ut Panape 'ga retee rai'i. 'Gã 'ã jarejekoty'aaw esagea futat. A'eramũ 'gã nupi ore oropytuna 'gã monou. Silasi 'ga, Judas 'ga. Mïmera 'gã ore imonou 'gã nupi. Oroporogytafera nipo 'gã imome'wau pë nupe nũ, 'jau 'gã imonou ikwasiaa ka'aran are.

Paulo 'ga Panape 'ga retee akou Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe. Afuweramũ agawewi 'gã 'gã nee rai'i. A'etea 'gã Jejui 'ga omome'u amunawa moyka rai'i. A'eramũ a'e 'gã kwaiwete Jejui 'ga rerowiaa rai'i. ²⁸A'eramũ ore porogyta ore ruwamũ Janeruwarete 'ga 'Agesagea ore poaa, ore mu'akwaapa. A'eramũ ore Jarejuwarete 'ga 'eawer imũ imonou ikwasiaa ka'aran are pë nupe.

²⁹Pe'u kasi maira'me a'agawa upe eroopyrera kumia ne. Wyra rya ki pemonykyt jui. Wy monykyr ire etee ki miaro'o peeyt i'wau. Pe'u kasi wya ne. Wy monykyre'ema nanë pëe i'wawe'em nũ. Kũima'eramũ ae ajuemireko are akowe'em. Kũjä nanë nũ. Ojomen are akowe'em. Omena etee futat erekou. Ae nanë wemirekoa etee futat erekou nũ.

Aipo renuw ire nipo a'jea futat pejemogy esage. Pejejuka esage ki pejejee. Teepap ore 'ea.

Aipo e'i ete ore je'ega ka'aran are.

³⁰A'ere 'gã wemimuëmera 'gã monou judeue'ema 'gã nupe. A'eramũ 'gã awau Paulo 'ga rupi, Panape 'ga reewe. 'Gã ka'arana rerawau Átioki pewara 'gã nupe.

Átioki pe owaëm ire 'gã Jejui 'ga rerowiaara 'gã majatykau. Ka'arana monou 'gã 'wyriara 'ga upe. ³¹A'eramũ 'gã 'wyriara 'ga imogytau 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'ga je'ega renupa. A'eramũ futat 'gã aku'iramũ ajemogyau.

Kwaiwete 'gã ku'iramũ. ³²Imogytapaw ire Judas 'ga Silasi 'ga retee oporogytau 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã poromũ. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejemogypyka Jejui 'ga je'eg are. 'Ga je'ega peenup. A'eramũ pëe erowiaa futat. Peetyk futat kasi 'ga rerowiaara ne— 'jau Judas 'ga Silasi 'ga retee 'gã nupe.

³³A'eramũ 'gã akou fukuu'i 'gã pype. A'ere 'gã pype ako fukuu'i re 'gã o'wya akou 'gã nui nũ.

—Ko ore oi arakou pë nui nũ— 'jau 'gã 'gã nupe.

—Pe'je 'wei. Jaruete nipo peo pejekou 'ja. “Jaruete te pejemogy” 'ea 'gã amut pë nupe, pe'je ki jarejewirera 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau ojewya oje'wyr ipe nũ.

^{34–35}A'eramũ Paulo 'ga Panape 'ga retee ete akou fukuu'i peu, 'gã mu'jau nũ, opytuna Jejui 'ga rerowiaara 'gã netee. A'eramũ 'gã kwaiwete Jejui 'ga rerowiaa ajemogyau.

Panape 'ga wi Paulo 'ga pojo'okawet

³⁶Anure Paulo 'ga 'jau Panape 'ga upe:

—Soo jarewawera amunawa momyrũmũ jarekou Jejui 'ga rerowiaara 'gã nesaka 'jau nũ. “Werowiat je sipo 'gã 'ga ajemogyau” 'e resaka 'jau— 'jau Paulo 'ga Panape 'ga upe.

³⁷A'eramũ Panape 'ga 'jau 'ga upe:

—Juã Maku 'ga ki ajee siroo jarejeupi nũ— 'jau Panape 'ga Paulo 'ga upe.

³⁸A'ere Paulo 'ga niparueroweri Juã Maku 'ga ree.

—Nanuara ako 'ga ojewyt etee jane wi ikue. Pãfiria ywy pe jane rekoramũ ako 'ga jewyri jane wi ikue— 'jau etee Paulo 'ga Panape 'ga upe.

³⁹A'eramũ 'gã a'eramũ ajamueu Juã Maku 'ga rerooe'em are. A'eramũ 'gã opojo'ogamũ ajau. A'eramũ Panape 'ga

Juā Maku 'ga retee awau yaruu pype. 'Ypō'ōūū me 'gā awau, Sipiri pe.

⁴⁰ A'eramū Paulo 'ga Silasi 'ga etee er-awau oirūnamū nū. A'eramū 'gā pytuna 'gā oje'e'ega monou Jarejuwarete 'ga upe 'gā nee:

—Ku'jyp. Kwe pe 'gā oi watau akou. Esag iki 'gā e'yina. Emu'akwaaw iki 'gā imogyau— 'jau 'gā oje'e'ega Jarejuwarete 'ga upe, 'gā o enune 'gā nee.

⁴¹ A'ere Paulo 'ga Silasi 'ga rerawau erekou Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe eroporogytau. Awau 'gā Siria wyy raapa. A'eramū 'gā awau Sirisia wyy raapa nū. Jejui 'ga rerowiaara 'gā maku'iu 'gā awau oporogytau 'gā nupe.

Paulo 'ga rupi Timoteo 'ga oawet

16 A'ere Paulo 'ga Silasi 'ga retee awau owaēma Teripe 'jaw ipe, Listra 'jaw ipe 'jau. Listra 'jaw ipe Jejui 'ga rerowiaara 'ga amū akou. 'Ga rera Timoteo. 'Ga y ēē judeua. Ēē nanē Jejui 'ga rerowiaa nū. A'ere 'ga ruwa 'ga gregoa. ²Listra 'jaw ipe ajemogy ma'e, Ikoniū 'jaw ipewara 'gā netee oporomutaramū Timoteo 'ga ree. A'eramū 'gā oporogytau esage Timoteo 'ga ree Paulo 'ga upe.

³A'eramū Paulo 'ga Timoteo 'ga roero are afuweramū ojeupi. A'eramū 'ga 'ga mojewaka judeu 'jawe. Peu ajemogy ma'e 'gā judeu 'ga okwaapap, “Gregoa Timoteo 'ga ruwa 'ga” 'e kwaapa. A'eramū 'ga ruwa 'ga Timoteo 'ga mojewake'ema rakue.

—Judeu 'gā pyri soo 'jau. A'eramū je ene mojewaka ra'ne— 'jau Paulo 'ga Timoteo 'ga upe.

A'eramū Paulo 'ga 'ga mojewaka. 'Ga y ēē judeua wejue. A'eramū 'gā 'ga mojewaka. ⁴'Ga mojewag ire 'gā awau. Paulo, Silasi, Timoteo. Mīmera 'gā awau akou amunawa moyka Jejui 'ga rerowiaara 'gā nesaka. Jerusareg ipewara 'gā 'eawer are 'gā 'gā mu'jau awau akou. Jejui 'ga

remimonofera 'gā 'eawera mome'wau 'gā nupe.

—Pēē 'ā judeue'ema. A'ere 'ā pēē jēmī Jejui 'ga perowiat. A'eramū ki pēē 'gā 'eawera renupa pejemogyau— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

⁵A'eramū Jejui 'ga rerowiaara 'gā opoire'ema futat 'ga rerowiar awi. Ywawuje futat 'ga rerowiaa ajemogyau. A'eramū futat 'gā awau ajamu'jau Jejui 'ga je'eg are. A'eramū futat 'gā Jejui 'ga rerowiaa, kwaiwete. Ai'iwe amū nū, ai'iwe amū nū, ai'iwe amū nū. Kamēsiete futat Jejui 'ga rerowiaara 'gā awau ojemomytuna.

Masetoni wyy pewara 'ga Paulo 'ga mo'wyawet

⁶'Gā mu'epaw ire 'gā awau ajepeja wyy pe nū. Frigia wyy raapa awau. Garasi wyy pe nanē 'gā awau nū, peuwara 'gā mu'jau nū. Asia wyy pe te 'gā awau etee numiamū. A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesage je'egi 'gā nupe:

—Kwe pe peo awi— 'jau 'ga 'Agesagea oje'e'ega 'gā nupe.

A'eramū 'gā awawe'em Asia wyy pe. Misia wyy pe etee 'gā awau. ⁷Pe awi 'gā o'wya Pitinia 'jaw ipe numiamū. A'ere nānēwējēmī Janeruwarete 'ga 'i 'gā nupe nū:

—Peo awi kwe pe— 'ga 'i etee 'gā nupe nū. —Ajepeja amunaw ipe te pekwap— 'jau etee 'ga 'gā nupe nū.

A'eramū 'gā awau ajepeja wyy pe etee nū. ⁸Awau 'gā Misia wyy raapa etee. Awau 'gā owaēma Troate 'jawa amunaw ipe. Peu etee Janeruwarete 'ga 'gā oo futari. 'Yē'ē arimū aipoa 'gā wawa 'upa.

⁹Ypytunimū kūima'e 'ga amū ojesaukaa Paulo 'ga upe, Masetoni wyy pewara 'ga ojesaukaa 'ga upe.

—Ejot ore pyri 'au. Ejot 'au ore mu'jau— 'jau 'ga u'ama 'ga upe.

A'eramū Paulo 'ga wea'aramū wemiesager are. “Janeruwarete 'ga 'ga wesaukat jee. Masetoni ywy pe ekwap Jejui 'ga mome'wau peuwara 'gā nupe, e'i 'ga jee”, 'jau 'ga ojeupe wea'aramū ee. ¹⁰“Janeruwarete 'ga pa je renūi ra'e. Jejui 'ga ekwap imome'wau 'gā nupe, e'i pa 'ga jee ra'e”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga wemiesagera mome'wau opytunamū oree. Imome'u re, Paulo 'ga 'jau:

—“Werowiarāmū Jejui 'ga pētywera moiri pē nui, ere ewau imome'wau 'gā nupe”, 'jau 'ga jee ai'i— 'jau Paulo 'ga oree imome'wau.

Troate 'jaw ipe Lukaramū je reko'i ikue. A'eramū je tewau 'gā nupi, pe awi 'gā oramū.

Firiposi pe 'ga Jejui 'ga mome'uawet

¹¹ Ai'iwetetewe Paulo 'ga ore reru'aa yaruu pype. Arawau 'yē'ē raapa. Arawau orowaēma 'ypō'ōū mū pe, Samutrasia 'jaw ipe. Peu ore orosea yara pype etee futat. Ai'iwetetewe ore arawau 'y raapa nū. Arawau 'y owajara katy orojekoka. Neaporisi 'jaw ipe orojekoka. Peu ore yara rejaa arawau ywyrī etee futat nū. ¹² Arawau ore orowaēma amunawa upe, Firiposi 'jawa upe. Amunawaretea futat poromū. Nitywi peu amunaw amū nū. Aipoa tāmējē futat 'up rakue. Roma pewara 'gā poromū iapou rakue, oje'wyrarete apou rakue. 'Gā 'wyrareteretea te poromū. Peu futat ore arakorakou'i ikue.

¹³ Morowykye'ema rupi ore aruēma arawau 'y 'arimū oroje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

—Jarejatykaawa tywe'emamū 'ā jane judeuramū jane porogytai 'y 'arimū 'ga upe jepi— 'jau ore arajaupe.

A'eramū ore arawau 'y 'arimū oroje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Peu ore arawau aruapyka oroporogytau kūjāmera 'gā nupe. Nitywi kūima'e 'gā. Kūjāmera 'gā etee futat 'up. A'eramū

ore kūjāmera 'gā nupe etee futat ore Jejui 'ga mome'wau. ¹⁴ Paulo 'ga renupara mū, Lidia ēē. Jarejuwarete 'ga muorypara mū ēē. Taity esage me'egara ēē. Tiatira pewarera ēē. Eē poromū 'ūina Paulo 'ga Jejui 'ga mome'u renupa 'ūina. A'erauwe futat Jejui 'ga ēē mueapyou Paulo 'ga je'eg are. A'eramū ēē Jejui 'ga rerowiaa. ¹⁵ 'Gā nupe oroporogytapaw ire ore Lidia ēē pymiāu 'y pe, ēē pytuna 'gā netee futat.

—Pēē 'ā Jejui 'ga perowiat. A'eramū ore pē pymiāu 'y pe— 'jau ore 'gā nupe, 'gā pymīnamū.

Opymī re ēē oje'ega oree:

—Peje iruukwe jerog ipe. “A'jea futat sipo ēē Jejui 'ga rerowiari ra'e”, pe'je jee ne. Jejui kīā rerowiaara futat je 'awamū. A'eramū pēē peje'jua jerog ipe 'awamū peje'pytu'wawaipa ore'wyr ipe. Tepekopekoi ore pyri 'jau— 'jau ēē oree.

A'erauwe ore oi ēē rog ipe.

Paulo 'ga Silasi 'ga retee

¹⁶ Poje ore arawau arajemogyau Jarejuwarete 'ga upe oroporogytaaw ipe. Pe aje kūjāmuku ēē ore rowosōu 'ua. Eē mama'eukwaawa wereko opir are. Eē rupiwara ēē mu'jau mama'e jeaporam are. A'eramū tesirūmera 'gā 'ua oporonupa ijeaporam are ēē upe. A'eramū ēē rupiwara imome'waukaa ēē upe 'gā nupe. Kūima'e 'gā amū ēē jara. Ojeupe imome'u re ee oporonup ma'e 'gā ēē mepyau. Eē futat ka'aranūū pyyka imonou ujara 'gā nupe. ¹⁷ Eē poromū 'ut ore rowosōu. 'Ua ēē ore rewiri wafukaita ekoete.

—Koa kūima'e wā Ku'jywa kīā amut ae katu'oga mome'wau janee. “Jejui 'ga futat aetywera omoit ae wi, ae katu'oka”, e'i wā akou imome'wau. “Werowiarāmū Jejui 'ga janetywera moiri jane wi, jane katu'oka”, e'i wā akou imome'wau janee— 'jau ēē akou wafukaita 'gā nupe, 'ua ore rewiri.

¹⁸ Namutat ēē rekoi iapou. Ai'iwe nū, ai'iwe nū, ai'iwe nū.

Poje Paulo 'ga amara'neramū ēē ree. Omopiro'ysāysagamū 'ga ojerowaka ēē ree 'jau ēē upe:

—Jejuī 'ga rer imū je 'i enee: Ere ejepe'au ēē wi, ēē tyweramū, 'jau je enee— 'jau 'ga mama'eukwaawa upe.

A'erauwe mama'eukwaawa ojepe'au ēē wi.

¹⁹ A'eramū ēē jara 'gā amara'neramū Paulo 'ga ree.

—Ēē pirewara eremoit ēē wi ra'e. 'Awamū pa ajee 'gā ka'aranūū namuri oree ra'e— 'jau 'gā amara'neramū Paulo 'ga ree.

A'eramū aipoa kūjā ēē jara 'gā Paulo 'ga pyyka Silasi 'ga retee 'gā nerawau ajatykaaw ipe 'wyrriara rowase.

²⁰—Ko 'gā 'ā kūima'e 'gā a'jea futat judeua ra'e— 'jau kūjā ēē jara 'gā 'gā nerawau 'gā mome'wau 'wyrriara 'gā nupe. —A'ere 'ā 'gā nur ekoetei 'au mama'e tywera apou jane'wyr ipe— 'jau 'gā 'gā nupe. —'Gā 'ut ajamamara'neukaa. 'Gā nemimu'ea 'gā mamara'neukat 'gā nee— 'jau futatee 'gā 'wyrriara 'gā nupe. ²¹—Wemiapo are 'ā 'gā nuri jane mu'jau ekoete. Jane 'ā romanū 'wyrriara 'ga remiayuwa. A'eramū jane jarejemu'jawe'em 'gā nemiapo are. 'Gā nemiapo are jane jemu'eramū jane 'wyrriararete 'ga amara'neramū jane ree. A'eramū jane jarejemu'jawe'em 'gā nemiapo are— 'jau 'gā 'wyrriara 'gā nupe.

²² A'erauwe futat peu ajatyka ma'e 'gā afukai:

—A'jea futat te 'ā 'gā mama'e tywera apo ekoetei 'ua 'au— 'jau 'gā wafukaita. —Pe'je ajee sinupā 'gā— 'jau 'gā wafukaita.

A'erauwe 'wyrriara 'gā fu'ami 'gā naity monorogukaa 'gā nui. ²³ A'ere 'gā 'gā mopimopika wyyra'i pyu. 'Gā mopig ire 'gā 'gā nerawaukaa imunewukaa moro-

munepawa pype. A'ere 'gā 'jau moromunepawa jara 'ga upe:

—Esag iki 'gā. Eremū'ēukat kasi 'gā ne— 'jau 'gā 'ga upe.

A'erauwe 'ga rekoi peu moromunepaw ipe 'gā nesaka. ²⁴ Aipo ojeupe 'erauwe, 'ga 'gā nerawau myter ipewara pype 'gā munepa. 'Gā pyju'ā munepa 'yjepanūū kwara pype. A'ere 'ga imotywi 'gā nee. Tyyp 'jau agawewi futat. 'Gā pofaa itaju pyu. Typ.

²⁵ Awau pyyajeaje katu. A'eramū 'gā 'upa oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Amaraka'aga nanē 'gā 'upa 'ga upe nū. Ajepeja moromunepawa pypewara 'gā enupa 'upa. ²⁶ Poje ywy ooyita. Moromunepawa otomoga. Toomog. A'erauwe 'okwara ojeawopytymo'woka. 'Gā pofaawa nanē oia 'gā nui nū. Wit.

A'ere moromunepawa jara 'ga seri 'upa. ²⁷ Poje 'ga opaka amā'jāu moromunepawa 'okwar are.

—Tÿÿ. Te i'ēi ra'e 'ū— 'jau 'ga ojeupe.

A'erauwe 'ga fu'ami jyu rekyita ojee.

—Ajejuka pa je kwy!— 'jau 'ga.

²⁸ A'eramū Paulo 'ga wafukaita 'ga upe:

—Naani. Ereapo awi. Erejuka ekoete awi. Naru'ēi ore mū ko— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁹ A'erauwe moromunepawa jara 'ga je'egi wemiayuwa 'ga upe:

—Tata erut amū jee 'wei— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe moromunepawa jara tata reroi 'gā nepejāna. Ojeyjamū 'ga Paulo 'ga wi. 'Ga kyjea 'ga moyyita 'gā nui. Te 'ga oi ty'y wenupy'āu wapyka 'gā nowase. ³⁰ A'erauwe moromunepawa jara 'ga 'i 'gā nupe:

—Pe'je pejejua ukupepe— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'ere 'ga ukupepe 'gā neroo re 'jau 'gā nupe:

—Ma'ja je iapou tejee 'ū, tejekatu'okawamū 'ū?— 'jau 'ga 'gā nupe.

³¹—Jejui 'ga erowiat. Janejararete 'ga futat. Werowiarāmū 'ga tene katu'ok 'jau enepytuna 'gā netee 'jau— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

³²A'erauwe Paulo 'ga Jejui 'ga je'ega mome'ui moromunepawa jara 'ga upe, 'ga pytuna 'gā netee futat. A'eramū 'gā najuejue etee futat Jejui 'ga rowiaa.

³³A'erauwe moromunepawa jara 'ga Paulo 'ga kupe pirei 'ga ry awi. Silasi 'ga kupe nanē ipireita nū. A'ere 'ga muaga monou 'gā kupe are. 'Gā kupe peruga muaga pyu.

Okupe pireipaw ire Paulo 'ga moromunepawa jara 'ga pymīāu 'y pe, 'ga pytuna 'gā netee. Ojemul'jagamap 'gā Jejui 'ga remiayuwamū.

³⁴'Y pe opymī re moromunepawa jara 'ga 'gā nerawau wog ipe 'gā mojemi'waa. A'erauwe futat moromunepawa jara 'ga ku'iramū akou. 'Ga pytuna 'gā nanē aku'iramū nū. Jarejuwarete 'ga 'gā maku'iukaa ojee.

³⁵Ai'iwetetewe 'wyriara 'gā oje'ega jefaruu 'gā amū nupe:

—Pekwap 'jau moromunepawa jara 'ga upe: Topoit 'ga 'gā nui 'jau— 'jau 'ga jefaruu 'gā nupe.

A'erauwe jefaruu 'gā oi.

—“Ere epoia 'gā nui”, e'i 'wyriara 'gā enee ko— 'jau 'gā moromunepawa jara 'ga upe.

³⁶A'erauwe moromunepawa jara oje'ega Paulo 'ga upe:

—“Epoit esage ki 'gā nui, e'i 'wyriara 'ga enee”, e'i 'gā 'ua jee ra'e. A'eramū pēē pejewau. Nepē mujāni futari 'gā— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁷—Naani nū'ū. Norooi futari ore nū'ū. Jemime nipo 'gā ore mogeukari rai'i? Naani. 'Gā neape 'gā ore mogeukari ai'i— 'jau Paulo 'ga jefaruu 'gā nupe. —Naruapoi agawewi ako ore mama'e tywera ai'i. Romanūa agawewi ore, pē 'jawe. A'etea ako 'ga ore nupānupāukat 'gā neape ai'i. A'eramū 'ga 'gā neape fu-

tat 'ua ore renū'jāu nū'ū— 'jau Paulo 'ga oje'ega moywyradena'i jefaruu 'gā nupe.

³⁸Aipo ojeupe 'erauwe jefaruu 'gā awau ojewya 'wyriara 'gā nupe 'jau:

—“Tene 'gā nuri. 'Gā futat ore monou”, e'i etee 'ga pē nupe ko— 'jau 'gā 'wyriara 'gā nupe. —“Ore 'ā romanū 'wyriara 'ga remiayuwa agawewi. A'etea 'gā 'ā ore nupā ekoete ako ai'i”, e'i etee 'ga ko— 'jau 'gā 'wyriara 'ga nupe.

Romanū 'wyriara 'ga remiayuwa 'gā ae nanupā ekoetei. A'eramū 'gā okyjau etee 'gā nui nū. ³⁹A'erauwe 'wyriara 'gā awau moromunepaw ipe 'gā pyri:

—Ma'ja ere te ra'e?— 'jau 'gā awau 'gā nupe.

—Pe'je pejejua ore renū'jāu pēē futat, aru'e ore pē nupe ko— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

—A'jea. Pe'je ajee pejewau— 'jau 'wyrriara 'ga 'gā nupe. —Pe'je pejewau kwe pe ore wi. Ajepeja amunaw ipe pekwap nū— 'jau 'gā 'gā nupe. —Ore 'ā aruereko tywerete pēē. A'ere kasi pēmara'ne ore ree ne. Pe'je pejewau ore wi— 'jau 'wyrriara 'ga 'gā nupe.

⁴⁰A'erauwe Paulo 'ga jewyri awau Silasi 'ga retee Lidia ēē 'wyr ipe nū. Peu 'ga wekwawera mome'wau Jejui 'ga rerowiaara 'ga nupe. A'erauwe 'gā aku'iramū ajemogyau 'gā nee 'gā nekwawera renupawe.

'Gā nupe oporogytapaw ire Paulo 'ga awau ajepeja amunaw ipe Silasi 'ga retee nū. A'eramū 'gā a'eramū aku'iramū ajemogyau.

Amunawa moyka Paulo 'ga oawet

17¹⁻²A'ere mukūja amunawa pyu 'gā kwawi etee. Anfipolisi 'jawa pyu, Apolonia 'jawa pyu. Awau 'gā Tesarūna 'jaw ipe etee opytau. Muapya 'gā morowykye'ema magwapa aipo pe akou. A'e pe 'gā awau judeu 'gā jatykaaw ipe morowykye'ema rupi. Namutat 'ga akou Jarejuwarete 'ga mogytaawa upe

owaēmawe iapou jepi. A'eramū 'ga poromū awau aipo amunaw ipe judeu 'gā nupe oporogytau nū.

³Namutat Paulo 'ga akou oporogytau judeu 'ga jatykaawa pype jepi. Jejuui 'ga mome'wau judeu 'gā nupe jepi. A'ere aipoa amunaw ipewara 'gā judeu 'gā nokwaawi Jejuui 'ga. 'Ga Ruwarete 'ga etee te 'gā werowiat. A'eramū Paulo 'ga 'gā mu'jau Jejuui 'ga ree.

—Ymā te 'ā Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Jarejuwarete 'ga remimura 'ga nipo ayrū 'ua janee amanūmū. A'ere nipo 'ga ruwa 'ga 'ga moferawi etee nū”, 'jau 'gā ikwasiaa inuga janee rakue. U'eawer imū etee futat aje 'ā Janeruwarete 'ga 'ga muri janee rai'i. 'Ga futat Jejujamū. 'Ga futat Janeruwarete 'ga remimurera 'ga— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gā nupe.

⁴Paulo 'ga Silasi 'ga retee Jejuui 'ga mome'uramū 'gā amū Jejuui 'ga rerowiaa. A'eramū 'gā ajemogyau Paulo 'ga rewiri.

Kwaiwete futat grego 'gā ajemogyau Janeruwarete 'ga rerowiaa rai'i. A'ere 'gā nokwaawi te 'ga ra'yra 'ga rai'i. Kūjāmera 'gā nanē Jarejuwarete 'ga rerowiaa nū. Ika'aranūū kwai ma'e 'gā poromū kūjāmera 'gā. A'ere 'gā nokwaawi te Jejuui 'ga. A'eramū 'gā Paulo 'ga ojeupe 'ga mome'uramū te 'ga rerowiaa. A'eramū 'gā oje'aa Jejuui 'ga rerowiaara 'gā nee.

⁵A'eramū 'ga rerowiare'ema 'gā ajemogyau peu oje'wyr ipe etee futat. A'eramū 'gā opytuna ojewi ipojo'ogamū 'gā nerekoayau ee.

—Ma'eramū 'gā Paulo 'ga rerowiaa 'ū? Ma'eramū 'gā opoia ekoete jane wi 'ū?— 'jau 'gā ajaupe amara'neramū.

A'eramū 'gā awau iarūe'ema 'gā amū majatykau erua. A'eramū aipo 'gā awau 'gā nekaa. Paulo, Silasi. Mīmera 'gā nekaa 'gā awau.

—Sipyk 'gā jarewau— 'jau 'gā 'gā nupe numiamū.

A'ere 'gā nuekoari 'gā. A'eramū 'gā awawayau Jasāu 'ga rog ipe 'gā nekaa.

—Ma'ape te 'gā nekoi?— 'jau 'gā Jasāu 'ga upe. —Ma'ape te 'gā na'e? Ere 'gā mū'jāu oree— 'jau 'gā wafukaita Jasāu 'ga upe.

A'ere Jasāu 'ga 'i:

—Nitywi futari 'gā 'au— 'jau etee Jasāu 'ga 'gā nupe.

⁶A'eramū 'gā Jasāu 'ga etee ipyyka erawau. 'Ga pytuna 'gā, Jejuui 'ga rerowiaara 'gā netee erawau o'wryiara 'gā nupe.

'Gā nerawau 'gā neruafukaita erekou:

—Ekoay kūima'e 'gā amū mama'e tywerete apou akou jane'wyr ipe. Kwe pe 'gā oi amunawa moyka, mama'e tywera apou akou. A'ere 'ā 'awamū 'gā nuri jane'wyr ipe mama'e tywera apou nū. ⁷Jasāu 'ga futat mama'e tywera mome'wara 'gā wereko oje'wyr ipe— 'jau 'gā wafukaita 'gā nerawau. —“NaSesa 'ga rūi pē'wryiararetea”, e'i 'gā oree ai'i. “Jejuui 'ga te pē'wryiara”, e'i 'gā oree ai'i— 'jau futatee 'gā Jasāu 'ga rerawau erekou eruafukaita o'wryiara 'ga upe.

⁸A'e renupawe 'wryiara 'gā amara'neramū. Peu ajatyka ma'e 'gā nanē amara'neramū nū. ⁹A'erauwe 'wryiara 'gā oje'ega Jasāu 'ga upe 'ga pytuna 'gā netee:

—Pe'je ajee ka'aranūū pe mua oree, pejewi ore poira repyamū. A'ere tepeo 'jau— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'erauwe 'gā ka'aranūū monou 'gā nupe ojemepyau. A'erauwe 'gā poiri 'gā nui, 'gā monoukaa.

¹⁰Awau opyytunaiwamū. A'erauwe Jejuui 'ga rerowiaara 'gā je'egi Paulo 'ga upe, Silasi 'ga retee:

—Pe'je pejewau 'aw awi, ore'wyr awi— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'erauwe 'gā 'gā monoi Pereja 'jawa amunaw ipe ojewi.

Owaēma ypy we 'gā awau judeu 'gā jatykaaw ipe. A'erauwe Paulo 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gā nupe. ¹¹Peuwara 'gā naTesarūn ipewara 'gā 'jawe rūi. 'Gā wapyaka etee ajemogyau ee. Kwaiwete 'gā ajatykau 'ga je'ega renupa. Paulo 'ga porogytapaw ire 'gā ka'arana pypekau esaka. Ymā te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari oje'eg are rakue. Aipo ka'arana pypekau esaka.

—A'jea futat te Paulo 'ga 'ga je'ega mome'ui? Naani te ra'u nū?— 'jau 'gā.

A'erauwe 'gā ka'arana pypekai esaka.

—A'jea futat ra'e nū'ū. A'jea futat 'ga 'ga je'eg imū etee futat imome'ui ra'e. Sā'ā 'awamū 'ga je'ega ruwa ka'aran are— 'jau 'gā imome'wau ajaupe.

¹²A'erauwe futat 'gā Paulo 'ga je'ega rerowiari ka'arana resag ire.

A'eramū kwaiwete grego 'gā Jejui 'ga rerowiaa. Ka'aranūū kwai ma'e kūjā 'gā nanē 'ga rerowiaa kwaiwete nū.

¹³Poje judeu 'gā, Tesarūn ipewara 'gā, 'gā nera renupa.

—Pereja 'jaw ipe 'gā oi akou Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe nū— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā awau 'gā newiri nū. A'eramū 'gā peuwara 'gā mamara'neukaa 'gā nee nū.

—O'meramū 'gā 'i. Oporogyta 'me te 'gā akou— 'jau 'gā awau peuwara 'gā nupe.

A'eramū peuwara 'gā teewi oje'egayau Paulo 'ga upe nū, 'ga juka are afuweramū nū.

¹⁴'Gā newiri 'gā nuramū Jejui 'ga rerowiaara 'gā Paulo 'ga monou ojewi.

—Ere ewau ore wi. Em̄yem̄yī'ī ewau— 'jau 'gā 'ga upe.

A'erauwe Paulo 'ga oi ojetee futat 'ga awau. 'Ga pytuna 'gā nooi 'ga rupi. Silasi 'ga Timoteo 'ga retee opytau akou peu futat.

¹⁵Peuwara 'gā amū ete awau Paulo 'ga rupi 'ga irūnamū. 'Y rupi 'gā 'ga rerawau 'ga rejaa Atenasi 'jawa amunaw ipe.

A'eramū Paulo 'ga oje'ega monou opytuna 'gā nupe, Pereja 'jaw ipe opyta ma'efera 'gā nupe:

—“Kamēsiete ki pejot je rewiri, e'i 'ga pē nupe ai'i”, pe'je ki 'gā nupe jee— 'jau Paulo 'ga oje'ega rerawaukaa 'gā nupe.

—A'eramū Paulo 'ga rerawarera 'gā ojewya 'ua Pereja 'jaw ipe nū. 'Ga rerawarera 'gā 'ua oje'ega Paulo 'ga pytuna 'gā nupe: “Kamēsiete ki pejot je rewiri”, e'i 'ga pē nupe— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'erauwe opyta ma'efera 'gā awau Paulo 'ga rewiri nū.

¹⁶Atenasi pe Paulo 'ga akou opytuna 'gā napesaka. Opytuna 'gā nura poromukuran 'ga akou amunawa momyrūmū. Peu maira'me a'agawa resaka. Kwaiwete maira'me a'agawa aipoa amunaw ipe. A'eramū Paulo 'ga 'jau ojeupe: “Maira'me a'agawa etee pa 'gā wapo ra'e. Nokwaawi pa 'gā Jarejuwarete 'ga ra'e”, 'jau 'ga ojeupe u'arasigamū akou 'gā nee, maira'me a'agawa apoara 'gā nee.

¹⁷Poje Paulo 'ga awau judeu 'gā jatykaawa pype Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe. Kwaiwete judeu 'gā awau peu Jarejuwarete 'ga upe oporogytau. Judeue'ema 'gā nanē awau nū. Judeue'ema 'gā agawewi. A'etea 'gā 'ga rerowiaa judeu 'gā 'jawe. A'eramū 'gā juejue 'ga mome'u renupa.

Pe awi uēm ire Paulo 'ga awau oporogytau 'gā amunawarete pyter ipe ajemogy tee ma'e 'gā nupe. ¹⁸Ojemu'e ma'efera 'gā nupe Paulo 'ga awau Jejui 'ga mome'wau. Epikureu 'gā nupe, Estoiku 'gā nupe nanē imome'wau nū.

—Jejui 'ga oferap rai'i nū, amanū re nū— 'jau 'ga u'ama imome'wau ojemu'e ma'efera 'gā nupe.

A'eramū 'gā 'jau:

—Ma'eramū 'ga ma'ja mome'wau janee ki 'ei?— 'jau aipo 'gā ajaupe.

—Tee. Maira mū futat nipo aipo 'ga wemiesaga omome'u janee nū'ū— 'jau 'gā ajaupe.

¹⁹A'eramū 'gā Paulo 'ga rerawau ajatykaaw ipe. Areopagu 'jaw ipe 'gā 'ga rerawau.

—Ere ajee iruukwe peu orejatykaaw ipe 'ū— 'jau i'akwaap ma'e 'gā Paulo 'ga upe.

A'eramū 'gā Paulo 'ga rerawau.

²⁰—Ejemikwaawa emome'upap oree ki 'ei. Norokwaawi we ore aipoa ki 'ei. Maran gatu te aipo ra'e a'i kūi— 'jau 'gā 'ga upe.

A'erauwe Paulo 'ga porogytai 'gā nupe. ²¹Namutat peuwara 'gā wapyakau ajemogyau morogyta yau are ra'e jepi. A'eramū 'gā Paulo 'ga je'eg are oporenuwiweramū.

—Soo 'ga porogyta yau renupa— 'jau 'gā ajaupe.

²²⁻²³'Gā jatykaaw ipe owaēm ire Paulo 'ga awau afu'ama oporogytau 'gā nupe.

—Kwaiwete te pēmaira a'agawa. Kwaiwete te je maira a'agawa resagi tekou teamunawupaw ipe ai'i. “Maira a'agawa 'gā afutat nanimenime”, a'e je tejeupe tewau tekou kwe pe amunawa pyterimū esaka tekou ai'i. A'ere pēē ajepeja ita mojewake'emawe. “Aga ita ore aramu'am oreremikwaawe'ema maira upe”, 'jau 'upa ita are ojekwasiaa— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe imome'wau. —'Ga 'ā a'jea futat nepekwaawi we. Je ete te 'ā 'ga okwaap. A'eramū je 'awamū 'ga mome'wau pē nupe— 'jau Paulo 'ga u'ama 'gā nupe.

—'Ga 'ā Janeruwaretea te. 'Ga te 'ā mama'ea wapo rakue. ²⁴Ywya 'ā 'ga iapou rakue. Ywy pewara 'ā 'ga iapou rakue. Ywaga 'ga 'ā iapou rakue. 'Ga te 'ā mama'ea jararetea— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Na'oga pype rūi 'ga rekoi. Naeremi- apofera pype rūi 'ga rekoi. ²⁵Nitywi 'ga remifutara mū mama'ea. 'Ga te 'ā mama'ea wapo rakue. A'eramū 'ga remifutara otywe'emamū. 'Ga futat te 'ā ae apou rakue. 'Ga futat 'ā ae momytupoa 'agamū rakue— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gā nupe. ²⁶—Majepei'i etee futat 'ga 'ā kūima'e 'ga apou rakue. A'e 'ga juapyrera futat 'agamū ojemomytun— 'jau 'ga u'ama 'gā nupe imome'wau. —Ae ypy juapyrera te 'ā ajemogy 'agamū. 'Awamū te aje 'ā ae jemogyi okwasi'wasi'wau. 'Y amutee are 'ga 'gā monou 'gā mogyau 'gā mokwasi'wasi'wau— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gā nupe.

—Ae'aawera we futat 'ga okwaap. “'Awamū futat nipo 'gā amū 'ari”, 'jau 'ga ojeupe 'ūina— 'jau 'ga 'gā nupe. — “Anure 'gā amū tamogyukat 'jau”, 'jau 'ga 'ūina. 'Ga 'ā jane juejue jane kwaapa, jane 'are'emauwe 'ga jane'aawa kwaapa. Jane manūawa nanē 'ga ikwaapa nū— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gā nupe.

²⁷—Ojee aeporokwaawiweramū 'ga ojekwaawukaa jane upe. Takwaap Jarejuwarete 'ga 'jau 'jara 'gā nupe 'ga ojekwaawukaa. ²⁸Namuku rūi futat 'ga rekoi ae wi. Muku ae wi 'ga reko re amunipo 'ā ae papawi— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama. —A'ere 'ga jejukai ae ree. A'eramū ae opapape'ema— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gā nupe. —Ymā te 'ā pēypy 'gā amū ka'arana pe kwasiari inuga rakue: “Jane juejue 'ga ra'ya”, 'jau 'gā ikwasiaa inuga pē nupe rakue— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gā nupe.

²⁹—A'ere 'ā pēē maira a'agawa etee peapo. Maira a'agawa ra'ya nipo pēē? Naani. Janeruwarete 'ga namaira a'agawa 'jawe rūi. Pēē 'ā maira a'agawa etee iapou pejejeupe. A'ere nanarūi Janeruwarete 'ga. Janeruwarete 'ga te 'ā nae rūi wapo rakue. Okoeteete ma'e 'ga. Ojetee futat 'ga jeuwi rakue.

³⁰Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ae resagi ete mama'e tywera aporamū rakue. "Too. Nia'wyruui 'gā. A'ere 'gā je kwaawe'ema te 'gā nereko'i. A'eramū je 'gā momape'ema ra'ne", 'jau 'ga ojeupe 'ūina rakue. Ymā te aipoa rakue—'jau Paulo 'ga imome'wau 'gā nupe u'ama. —A'ere 'ga 'awamū 'ga je'egi janee: Pepoit pejetywer awi, 'jau 'ga 'ā janee. Najuejue etee futat pejepoia pejetywer awi, 'jau 'ga 'ā janee—'jau Paulo 'ga imome'wau 'gā nupe. ³¹—Wemifutara 'ara rupi etee futat nipo Janeruwarete 'ga ae momapa. 'Awamū te aje 'ga 'ā kūima'e 'ga amū muri imogou ae upe. A'e 'ga kūima'e 'ga ae kwaap katu katu akou. Anure nipo 'ga ae majatykau wowase. Werowiamū etee futat 'ga ae mogyau ojepyri nipo. Werowiare'ema 'gā 'ga imonou etee mama'eukwaawa rapyaw ipe. 'Ga futat poromū, Jejujamū. A'e 'ga futat 'ut amanūmū 'au jane pyri rakue. A'ere Janeruwarete 'ga 'ga moferawi etee rai'i nū. A'jea futat aipoa. A'je'em ire amunipo 'ā 'ga nomoferawi futari 'ga rai'i—'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gā nupe.

³²A'e renupawe kūima'e 'gā amū 'ga jaita etee.

—Kuu. Manamū tee aereumera fer-awi 'i nū'ū. Naenuwi pa je aereumeramū oferaw etee nū 'ea jepi nū—'jau 'gā 'ga rerekoemāu.

A'ere amumera 'gā jemogyi etee futat 'ga renupa, 'ga jaita'ema futat. A'eramū 'gā 'jau Paulo 'ga upe:

—Anure tereporogytau'jap oree 'jau nū. Taruenup katu katu 'jau—'jau 'gā 'ga upe.

³³'Gā nupe oporogytapaw ire Paulo 'ga awau 'gā nui. ³⁴A'ere amumera 'gā amū nekoi Jejui 'ga rerowiaaramū. Jejui 'ga rerowiaara 'ga amū rera Dionisio. Ojemu'e ma'efera 'ga. Kūjā ēē nanē 'ga rerowiaa nū. Ēē rera Damarisi. 'Gā amū nanē Jejui 'ga rerowiaa nū.

18 A'e awi Paulo 'ga awau, Atenasi 'jaw awi. Korītu pe 'ga awau nū. ²A'e pe owaēma Paulo 'ga Akira 'ga rekoaa. Pōtu ywy pewarera 'ga poromū Akiraramū. 'Ga remireko Prisira ēē. 'Awamue 'gā 'ua ajakawau Roma 'jaw awi. Itari ywy pewarera 'gā futat 'wyri-arete 'ga, Krautiu 'ga 'gā mua:

—Pe'je pejewau 'aw awi, Roma awi—'jau peuwara 'gā 'wyriara 'ga 'gā nupe. —Judeuramū pejewaupap—'jau 'ga judeu 'gā nupe.

Roma pewarera 'gā 'ga imonou pe awi. A'eramū Akira 'ga awau Korītu pe ajakawau wemireko ēē retee. Wyra pirera roga apoara Akira 'ga.

³Peu Paulo 'ga awau 'gā nekoaa. Paulo 'ga nanē taityoga apoara nū. A'eramū Paulo 'ga awau oporogytau 'gā nupe. A'eramū Paulo 'ga a'e pe futat akou opytau 'gā pyri. Wyra pirera roga apou 'gā pyri ime'ega ka'aranūū are.

⁴Morowykye'ema rupi Paulo 'ga awau oporogytau judeu 'gā jatykaawa pype ajatyka ma'e 'gā nupe.

—Jejui 'ga 'ā Janeruwarete 'ga remimurera—'jau Paulo 'ga awau imome'wau 'gā nupe, judeu 'gā nupe, grego 'gā nupe 'jau.

⁵Ojetee'i futat Paulo 'ga akou poromū peu. Poje 'ga pytuna 'gā 'ua. Silasi 'ga Timoteo 'ga retee owaēma 'ga upe.

Opytuna 'gā nurauwe 'ga opoia taityoga apo awi. A'eramū futat 'ga akou Jejui 'ga mome'wau etee peuwara 'gā nupe nū, opytuna 'gā netee nū:

—Jejui 'ga futat Jarejuwarete 'ga remimurera—'jau 'gā judeu 'gā nupe, 'gā mu'jau Kristu 'ga ree.

A'eramū futat Paulo 'ga niojeri Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe. Ai'iwe nū, ai'iwe nū 'jau Paulo 'ga akou wojere'emamū futat 'ga mome'wau 'gā nupe. ⁶A'ere 'gā nuerowiari etee 'ga.

—O'meramū 'ga 'i akou— 'jau etee judeu 'gā Paulo 'ga Jejui 'ga mome'uramū.

Paulo 'ga 'gā ikurapa. A'eramū Paulo 'ga amara'neramū judeu 'gā nee. A'eramū futat 'ga waity patukatukau waity tuwyrera mototoka, amara'ne resaukaa 'gā nupe.

—Jejui 'ga je 'ā amome'u pē nupe numiamū. A'ere 'ā neperowiari ete 'ga. A'eramū je 'awamū tewau pē nui. Judeue'ema 'gā nupe etee je oi Jejui 'ga mome'wau nū— 'jau 'ga waity patukatukau. —“Paulo 'ga ore monou mama'eukwaawa rapyaw ipe”, pe'je kasi jee ne. Pēē futat te 'ā pēowet— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

⁷Awau 'gā nui. Judeue'ema 'ga rog ipe awau ojejyita. Tisiu Justo 'ga rog ipe awau. Jarejuwarete 'ga 'ga werowiat. Aipo kūima'e 'ga roga 'ūina judeu 'gā jatykaawa yse pe futat. A'eramū 'ga awau peu. 'Ga roga pype 'ga akou Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe. ⁸A'eramū judeu 'gā jatykaawa raarana 'ga Jejui 'ga rerowiaa, Krisipu 'ga 'ga rerowiaa opytuna 'gā netee. Tekotee 'gā nanē 'ga rerowiaa ajemogyau. A'eramū 'gā ojepymiāukaa 'y pe 'gā nupe.

⁹Ypytunimū Janejararete 'ga ojesaukaa oporogytau Paulo 'ga upe:

—Ere je mome'wau ekou ekyjawe'em futat. ¹⁰Je ako ene pyri. A'eramū ene efuwepawe'emamū futat ekou je mome'wau 'gā nupe. A'eramū je ene rerekou tywerukare'ema 'gā nupe. Kwaiwete te 'ā je rerowiaara 'gā 'au— 'jau Jejui 'ga ojesaukaa Paulo 'ga upe.

¹¹A'eramū futat Paulo 'ga akou aipo 'ga 'wyr ipe etee futat Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gā nupe. Majepeja te kwara mu'aa. Ajepeja rupi 'ga akou nū. Awau 'ga kwara 'aramū uēma 'gā nui.

¹²'Wyriar yau ruramū judeu 'gā ajatykau. A'eramū futat Paulo 'ga pyyka 'ga rerawau Gariu 'ga upe, 'wyriar yau

upe 'ga rerawau. Akaja ywy pewara 'gā nupe 'wyriaramū akou.

¹³—Ko 'ga kūima'e 'ga 'ut ore mu'jau Jarejuwarete 'ga je'eg are numiamū— 'jau 'gā 'ga rerawau 'wyriara upe. —A'ere 'ga naMoisesi 'ga remikwasiarera 'jawe rūi imome'tui oree— 'jau 'gā 'ga upe. —O'meramū te 'ga 'i akou. Wapo ekoete 'ga akou— 'jau 'gā 'ga rerawau 'wyriara upe imome'wau.

¹⁴⁻¹⁵Paulo 'ga oje'egaramet 'wyriara 'ga upe. A'ere 'wyriara 'ga je'egi erujewi. A'eramū Paulo 'ga oje'ege'ema.

—Mama'e tywera 'ga iapo re te amunipo 'ā je apyakai pēje'eg are. A'ere 'ā 'ga naani. Nuapoi futari 'ga mama'e tywera. Pēē 'ā judeua. Pēē noko ako pejamue ekoete jepi. Pejejemiapo are miamū pejejamueu jepi. A'eramū je teapyakawe'em futat pē nee. Je 'ā romanūa. Pē'wyriaramū futat je rekoī. A'eramū je pēnemiapo are teapyakawe'em. Najukai 'ga 'ga amū. Nakurawi 'ga 'ga amū. 'Wyriararetea 'ga miamū 'ga nakurawi. Namama'e tywera rūi futat 'ga wapo. A'eramū je teapyakawe'em pē nee— 'jau etee 'wyriara 'ga 'ga nupe.

¹⁶A'erauwe 'wyriara 'ga 'gā mū'jāu ojewi.

—Pe'je pejewau peje'jāu je wi— 'jau 'wyriara 'ga 'gā nupe.

A'erauwe 'ga 'gā mū'ēukaa ojewi.

¹⁷A'eramū 'gā awau amara'neramū akou. 'Gā mara'nea 'gā nerekou. A'eramū futat 'gā ajatykaawa raarana 'ga, Sostenesi 'ga pyyka 'ga nupānupāu ekoete futat. 'Wyriara 'ga, Gariu 'ga 'gā nesaka agawewi futat. A'ere 'ga rekoī esakare'ema 'jawe etee futat.

¹⁸Korītu pe Paulo 'ga akou namutamutat. Poje 'ga awau aipo awi. Sēkreja 'jaw ipe 'ga awau, aipo awi. Akira 'ga awau 'ga rupi, wemireko ēē retee. Awau 'gā owaēma Sēkreja 'jaw ipe. Peu

wekwaw ipe Paulo 'ga ojeapina. Oje-muapesīpesīga futat.

—Nan nipo je iapoi enee— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe rai'i.

U'eawer imū iapo re 'ga ojeapina.

A'ere 'gā awau u'aa yaru pype nū. Awau 'gā oyaapa. Awau 'gā owaēma. ¹⁹Efesu pe awau owaēma ojekoka. Peu futat 'gā ū'jāu. Peu futat Akira 'ga opy-tau Paulo 'ga wi wemireko ēē retee.

Oo enune Paulo 'ga awau judeu 'ga jatykaaw ipe Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe.

—Jejui 'ga 'ā Janeruwarete 'ga remimurera— 'jau 'ga awau 'gā nupe.

A'ere 'gā nuerowiari 'ga. A'eramū 'gā ajamueu ee. ²⁰A'eramū peuwara 'gā 'jau 'ga upe:

—'Au epyta ore pyri nū'ū— 'jau 'gā.

—Tee nū'ū. Napytaa'uweri je nū'ū.

²¹Anure te nipo je ruri tejewya nū. Jarejuwarete 'ga temuramū tejewya pē pyri nū— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

'Gā nupe oporogytapaw ire 'ga awau 'gā nui. Awau u'aa yar ipe nū. Pe awi awau oyaapa. Awau 'ga 'y owa-jara katy oyaapa. ²²Sesaria pe 'ga awau ojekoka. Pe awi 'ga awau wyry. Awau 'ga owaēma Jerusareg ipe. Owaēma ppy we Paulo 'ga awau oporogytau Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe. 'Gā nupe oporogytapaw ire 'ga awau nū. Ātioki pe awau nū, Siria wpy pe 'up ma'e pe nū. ²³A'e pe 'ga awau opytawaipa. Kamēsīete 'ga awau a'e awi nū. Awau 'ga Garasi wpy raapa awau, Frigia wpy raapa. Mīmēra wemīaawa wpy pe Paulo 'ga awau akou oporogytau Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe.

—Pe'je pejejemogyau 'ga rerowiaa. Pepoit futat kasi 'ga wi ne— 'jau 'ga awau akou oporogytau 'gā nupe. —Pejekyllawe'em futat pejejemogyau— 'jau 'ga akou 'gā nupe.

²⁴Kwe pe Paulo 'ga oo 'ga rekoramū judeu 'ga amū awau Efesu 'jawa amunaw

ipe akou. Aporu 'ga awau akou Efesu pe. Aresāri 'jaw ipe u'at ma'efera 'ga poromū. ²⁵'Ga ojemu'e Jarejuwarete 'ga porogytafer are rakue. 'Ga omome'u esage 'ga je'ega 'gā nupe. A'eramū 'ga awau akou wemikwaawa etee imome'wau 'gā nupe. Jejui 'ga 'ga ikwaapa futat numiamū. A'ere 'ga Juā Batista 'ga porogytafera etee ikwaawi. Juā 'ga ae pymī 'y pe rakue. 'Ga porogytafera etee futat 'ga ikwaapa. 'Ga remimome'ufera etee 'ga ikwaapa akou.

²⁶A'erauwe 'ga oi judeu 'gā jatykaaw ipe imome'wau 'gā nupe. A'jeteetewi 'ga 'ga mome'wau numiamū. A'ere 'ga nok-waapawi. A'ea 'ga imome'u 'ga 'amamū Akira 'ga 'ga renupa. A'erauwe 'ga oje'ega wemireko ēē upe:

—Okwaap futat 'ga numiamū. A'jeteetewi 'ga porogytai numiamū ī. A'ere 'ga nokwaapawi katu we ra'e. Siroo 'ga jarejepyri nū ī, 'gā mu'jaupap Jejui 'ga porogyta are nū ī— 'jau Akira 'ga wemireko ēē upe.

—Nai'i. Siroo futat jane kīā— 'jau ēē 'ga upe.

A'erauwe Akira 'ga oje'ega 'ga upe:

—Ere ejua ore rupi. Siroo ene oroje'wyr ipe, ene mu'jau Jejui 'ga ree 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramū 'ga akou ojemu'jaukaa Akira 'ga upe.

²⁷Omu'e re Aporu 'ga awau Akaja wpy pe. “Too Akaja wpy pe 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga awau akou.

'Ga o enunewe 'ga mu'eawer ipewarera 'gā ka'arana monou ikwasiaa ajaupe.

“Pejejuka esage ki 'ga ree”, 'jau 'gā ka'arana monou ikwasiaa ajaupe.

“Jane 'jawe futat 'ga. Jejui 'ga rerowiaaramū 'ga rekoi.

A'eramū pēē pejejekkau 'ga ree”,

'jau 'gā imonou, ajaupe ikwasiaa.

²⁸Owaēmawe 'ga awau judeu 'gā pyri Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe:

—Ymā te 'ā Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā ka'arana kwasiari inuga Jarejuwarete 'ga remimurama 'ga ree rakue— 'jau Aporu 'ga oporogytau 'gā nupe. —Jejui 'ga 'ā 'ga remimurera. Jejui 'ga futat 'ā jane katu'okara— 'jau 'ga judeu 'gā nupe oporogytau.

Aipo pyu 'ga 'gā moje'egawarūukare'ema futat.

Efesu pe Paulo 'ga rekoawet

19 Korītu pe Aporu 'ga rekoramū Paulo 'ga awau akou ywri. Awau 'ga owaēma Efesu pe. Peu owaēm ire Paulo 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gā amū nekoaa. ² A'eramū Paulo 'ga oporonupa Jarejuwarete 'ga 'Agesage are 'gā nupe:

—Amut te Janeruwarete 'ga U'agesagea pē nupe rai'i? Jejui 'ga pēē erowiar ire rai'i?— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

—Tee. Naani nū'ū. Norokwaawi we te 'ā ore nanuara. A'eramū ore 'ga orojeupe imura kwaape'ema nū'ū— 'jau 'gā Paulo 'ga upe.

³—Awŷja iapoawer imū ajee pe-jepymīukat 'y pe 'gā nupe rai'i ki 'ei?— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

—Juā Batista 'ga remiapofer imū tee 'ga ore pymī 'y pe ai'i nū'ū— 'jau 'gā Paulo 'ga upe.

⁴—A'jea futat Juā 'ga oi 'gā pymīāu. Otywer awi 'gā poiramū 'ga 'gā pymīāu akou rai'i. A'ere 'ā Juā 'ga 'i rai'i: “Kūima'e 'ga amū 'ut je rewiri”, 'jau 'ga Israeu juapyrera 'gā nupe rai'i. “A'e 'ga kūima'e 'ga ki perowiat”, 'jau 'ga 'ā 'gā nupe rai'i— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe imome'wau. —A'e 'ga kūima'e 'ga rera Jejui— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gā nupe.

⁵A'e renupawe 'gā 'jau 'gā nupe:

—Awamū ore Jejui 'ga rerowiaaramū juejue futat. Jejui 'ga orejara— 'jau 'gā 'ga upe.

A'eramū 'ga 'gā nerawau 'gā pymīāukaa 'y pe Jejui 'ga rer imū.

⁶Gā pymī re Paulo 'ga opo monou 'gā apyte'rarimū. A'erauwe Janeruwarete 'ga 'Agesage 'ua osou 'gā nupe. Ojepype ise pyyauwe 'gā oje'eg amuteeramū. Janeruwarete 'ga tee 'gā wereko poromū 'gā moje'eg amuteeu ojekwaawukaa 'gā nupe a'eramū futat. A'eramū 'gā akou Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gā nupe. ⁷ Kwaiwete te kūima'e 'gā. Tusi te 'gā pytuna.

⁸Peu Paulo 'ga muapyra jay moka'jama akou 'gā pype, Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe. Judeu 'gā jatykaawa pype 'ga Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe. Okyjawe'em oporogytau 'gā nupe. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gā nupe.

—Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega muri janee rakue. “Anure nipo je tejemipyyrūmera 'ga monoi pē nupe, pēnemiapesagera 'ga monoi pē nupe”, 'jau 'ga 'ūina janee rakue— 'jau Paulo 'ga imome'wau u'ama 'gā nupe. —A'eferupi tee 'ga 'ā 'awamū 'ga muri futari imogou janee. 'Ga rera 'ā Jejui. 'Ga 'ā ae katu'ok werowiaaramū— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gā nupe.

⁹Aipo 'eramū amumera 'gā 'ga rerowiare'ema. Niporenuwiweri 'gā 'ga ree.

—Awŷja sipo ajee poromū Jejujamū? Nia'wyri nipo 'ga rerowiaara— 'jau 'ga rerowiare'ema 'gā 'ga rerowiaara 'gā nowase.

Aipo 'eramū Paulo 'ga oje'ega Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe:

—Pe'je iruukwe 'gā nui. Nuerowiari futari 'gā na'e— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'erauwe 'gā awau 'gā jatykaaw awi. Awau 'gā moromu'jawa 'og ipe. Tiranu 'ga peuwara 'gā mu'jara. Moromu'jawa 'og ipe 'ga awau 'gā mu'jau wojere'emamū futat. Ai'iwe nū, ai'iwe nū, ai'iwe nū 'jau 'ga awau Jejui

'ga mome'wau 'gā nupe, 'gā mu'jau 'ga ree.

¹⁰ Mukūja kwara Paulo 'ga imu'aa peu, 'gā mu'jau akou. A'eramū Asia ywy pewara 'gā najuejue etee futat 'ga porogyta renupa. Judeu 'gā, judeue'ema 'gā 'jau. Tesirūmera 'gā we futat 'ga porogyta renupa.

Sewa 'ga ra'yra 'gā

¹¹ A'ere Janeruwarete 'ga opājē mua Paulo 'ga upe. A'eramū aeremiapoe'ema apoukaa Paulo 'ga upe. ¹² A'eramū 'gā amū 'ua Paulo 'ga raity pe upe, taity peme'ri upe. A'erauwe 'gā erooi ipypiraa ojero'wu ma'e 'gā karuara 'arimū ipypiraa. A'erauwe 'gā ojekatu'oka. Mama'eukwaawa rerekwara 'gā 'arimū nanē 'gā erawau nū. Tok ipypekau'i erawau inuga 'gā 'arimū. A'erauwe mama'eukwaawa opoia 'gā nui. Janeruwarete 'ga opājē mua Paulo 'ga upe poromū iapoukaa 'ga upe.

¹³⁻¹⁴ A'eramū judeu 'gā amū nanē awau ekoete akou kwe pe. “Mama'eukwaawa simoit 'gā nui Jejui 'ga rer imū 'jau”, 'jau ajaupe numiamū. Sete 'gā pytuna. Sewa 'ga ra'yra 'gā. Mainana 'wyrara 'ga futat Sewa 'ga. 'Ga ra'yra 'gā poromū oje'eg ekoete Jejui 'ga rer imū mama'eukwaawa upe.

—Paulo 'ga oo Jejui 'ga mome'wau oree jepi. A'eramū ore Paulo 'ga remimome'ufera 'ga rer imū oroje'ega pē nupe: Pe'je pejejepe'au 'gā nui— 'jau 'gā mama'eukwaawa upe.

¹⁵ A'ere mama'eukwaawa je'egi etee 'gā nupe:

—Jejui 'ga ore orokwaap. Paulo 'ga nanē ore ikwaapa nū. A'ere ore pēē norokwaawi— 'jau mama'eukwaawa 'gā nupe. —Awŷja te pēē? NaJejui 'ga rerowiaara rūi pēē— 'jau etee mama'eukwaawa 'gā nupe.

¹⁶ A'eramū mama'eukwaawa rerekwara 'ga 'gā pyyka. A'eramū

futat 'gā nupānupānupāu 'gā naity monoronoroka. A'eramū 'gā oka'jama jui. Typ. 'Gā ujāna jui. 'Gā muayrūrūmū etee 'gā monou, mama'eukwaawa ojeupe 'gā je'egamū.

¹⁷ A'e renuw pyyauwe Efesu pewara 'gā okyjau ajemogyau.

—Peenup te Sewa 'ga ra'yra 'gā nera?— 'jau 'gā ajaupe. —Jejui 'ga rer imū 'gā je'eg ekoetei mama'eukwaawa upe 'ea? A'ere mama'eukwaawa rerekwara 'ga 'gā naity monoronorogi etee 'gā nui 'gā nupānupāu etee 'ea rai'i. Noje'eg ekoetei ae 'ga rer imū— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū taetu 'gā okyjau Jejui 'ga rer imū oje'eg ekoete awi. Judeu 'gā, judeue'ema 'gā netee okyjau ajemogyau nū.

¹⁸ A'eramū Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'ua ojemome'wau Paulo 'ga upe, kwaiwete.

—Ymā te noko oretyweramū ikue 'ja. Mama'e tywera etee ore iapou ikue. A'ere ore 'awamū ore poiri orotywera apo awi. Aruerowiar ore Jejui 'ga 'awamū arajemogyau— 'jau 'gā 'ua ojemome'wau Paulo 'ga upe.

Peuwara 'gā nowase futat 'gā ojemome'wau.

¹⁹ Kwaiwete pājēa nanē Jejui 'ga rerowiaa nū. A'e 'gā futat awau ka'arana upe. Aipo ka'arana mama'e tywer are 'gā mu'jau. A'ere 'gā poiri mama'e tywera apo awi. A'eramū 'gā ka'arana rerua imajatykau iapypyramū. Mama'e tywer are amu'eawera rerua imono'oga.

A'ere 'gā tata monygi ipype. Fu iapyau inuga. Iapy re 'gā imomyawera repy mojopyrūmū. Ka'arana repya sīkwēta miu ita 'ywope'ia. A'etea 'gā naeawyrūi futari oka'aranūū momyawer are.

²⁰ A'eramū Jejui 'ga rerowiaara 'gā awau ojemomytuna ajemogyau. Kwaiwete te pājē 'gā Jejui 'ga rerowiaa. A'eramū futat 'gā mama'e tywera apo awi opoia. A'eramū 'gā nesakarera 'gā imokwasi'wau imome'wau ajaupe.

Aipo renupawe kwaiwete 'gã Jejui 'ga rerowiaa. A'eramũ futat 'gã Jejui 'ga je'ega mokwasiwau. Amunawa moy moyka. A'eramũ futat Jejui 'ga rerowiaara 'gã ojemomytuna kwaiwete.

Efesu pewara 'gã mara'neawet

²¹ A'ere Paulo 'ga 'ũina wea'aramũ. “Marupi te je oi tekou nũ?” 'jau 'ga 'ũina. Ojeupe tee futat oporogytau. “Masetoni ywe raapa pa je oi tekou kwy. Akaja pyu 'jau tewau kwy. A'e awi futat tewau Jerusareg ipe tewaẽma 'jau kwy. Jerusareg ipe tekoteko'i re tewau Roma pe 'jau kwy”, 'jau 'ga 'ũina wea'aramũ ojetee futat. Oo enune 'ga 'ũina wea'aramũ ee nũ. ²² A'eramũ 'ga ojekoty'aawa 'gã na'ne imonou wenune.

—Pe'je iruukwe pejewau je renune Masetoni ywe pe— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'ga pytuna 'gã oi, Timoteo 'ga Erasto 'ga retee.

—'Au je reko'i ra'ne. Anure too pẽ newiri 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ Paulo 'ga peu akou.

²³⁻²⁴ Peu 'ga rekwaw ipe 'gã amũ amara'neramũ Paulo 'ga ree. Demetriu 'ga amara'neramũ 'ga ree. Prata 'jawa apoara 'ga poromũ Demetriuramũ. Ita enyfu'gi are oporowyky ma'e 'ga. A'eramũ 'ga futat 'o'gi'i apou. Maira'me a'agawa roga 'jawewara 'ga iapou. Diana 'jawa 'gã maira.

Ojeupe Paulo 'ga Jejui 'ga mome'uramũ aipo amunawa pewara 'gã amũ Jejui 'ga rerowiaa. A'eramũ 'gã a'eramũ opoia omaira rerowiar awi, Diana 'jawa rerowiar awi. A'eramũ 'gã maira a'agawa ro'gi mure'ema ojeupe. A'eramũ 'o'gi'i apoara 'ga, Demetriu 'ga amara'neramũ Paulo 'ga ree.

²⁵ A'erauwe 'ga iapoara 'gã majatykau imua. A'eramũ 'ga oporogytau 'gã nupe:

—Paulo 'ga 'ã jane porowykya nuapoukaru'jawi janee. Jane moka'aranũũukare'ema nipo 'ã

'awamũ. Mama'e tywerete are 'ga 'auwara 'gã mu'ei. ²⁶ “Naeremiapoa rũi Janeruwarete 'ga”, e'i 'ã Paulo 'ga 'gã nupe. Agamũ maira a'agawa ro'gi'i murukare'ema 'gã nupe jane wi. “Jarejuwarete 'ga te perowiat, Jejui 'ga retee”, 'jau 'ã Paulo 'ga oporogytau 'gã nupe. A'eramũ 'gã opoia kwaiwete Diana rerowiar awi. A'eramũ 'gã Jejui 'ga etee futat erowiaa ajemogyau kwaiwete. Ymã we 'ã 'auwara 'gã Asia ywy pewara 'gã netee Diana rerowiar ajemogyau kwaiwete rakue. A'ere 'ã 'awamũ Paulo 'ga ruri 'au 'gã mu'jau omair are— 'jau 'ga 'gã nupe. —Mama'e tywerete are te 'ga 'gã mu'ei akou. ²⁷ Najuejue te 'ã jane jaremaira muorypa jepi. Ipojeupawuu ma'e futat eẽ jepi. A'ere 'awamũ 'gã poipawi eẽ wi. Nuerowiaru'jawi 'gã Diana eẽ 'awamũ— 'jau Demetriu 'ga 'gã nupe. —Namuru'jawi 'gã 'awamũ 'o'gi'ia jane wi. Jane moka'aranũũukare'ema nipo 'ã 'awamũ. Opoipap 'gã 'awamũ jui— 'jau Demetriu 'ga 'gã nupe.

²⁸ A'e renupawe imajatykapyrera 'gã amara'neramũ ajemogyau Paulo 'ga ree. A'eramũ futat 'gã wafukaita:

—Efesu pewara jane. Diana futat jane maira!— 'jau 'gã wafukaita ajemogyau.

²⁹ A'e renupawe 'gã nera erooi imuaina amunawa pype. A'eramũ 'gã Paulo 'ga pytuna 'gã pyyka. Mukũja 'gã pyyka. Gaio 'ga pyyka Aristaku 'ga retee. Kwaiwete 'gã 'gã pyyka 'gã nerawau ajatykaaw ipe nũ.

³⁰ A'erauwe Paulo 'ga 'jau 'gã nupe:

—Oo je teporogytau 'gã nupe— 'jau 'ga numiamũ.

A'ere Jejui 'ga rerowiaara 'gã nomonoukari Paulo 'ga. ³¹ 'Wyria'ri 'gã amũ Paulo 'ga jekoty'aawa. A'eramũ 'gã oje'ega monou 'ga upe:

—Ereo kasi ne— 'jau 'gã. —Erese kasi ewau peu 'gã nesaka ne— 'jau 'gã oje'ega monou 'ga upe.

³² A'eramū 'gā ajatykau kwaiwete 'gā nee. Ojoywaema ekoete futat 'gā ajemogyau. Ikwaapare'ema 'gā we futat ojoywaema ekoete futat ajemogyau.

³³ A'ere judeu 'gā amū 'jau Aresāri 'ga upe:

—Ere ewau eporogytau 'gā nupe, 'gā nowase katy a'i kūi— 'jau 'gā 'ga upe.

A'erauwe 'ga opo mowyri 'gā nupe 'gā momika numiamū. A'ere 'gā 'ga kwaaw ire nuapyakai futari 'ga je'eg are.

³⁴—Judeu 'ga tee ra'e— 'jau etee 'gā ajaupe.

A'eramū ojero'waro'wau etee futat wafukaita 'ga upe.

—Efesu pewara futat ore. Diana futat te 'ā oremaira— 'jau etee 'gā 'ga upe.

Tuas ora poromukuran 'gā ajamueu wafukaita.

³⁵ Poje 'wyrara 'ga remiayuwa 'ga 'ua oje'ega 'gā nupe:

—Pe'je pejepika— 'jau 'ga 'ua 'gā nowase.

A'erauwe 'gā opika.

—Aipo peapo awi— 'jau 'ga 'ua 'gā nupe. —Efesu pewaramū jane futat te 'ā najuejue etee futat sajejuka Diana ēē rog are— 'jau 'ga 'gā nupe. —Jane futat 'ā ēē ree ojejuka ma'ea. Aipoa 'ā 'gā najuejue etee ikwaapa— 'jau 'ga 'ua 'gā nupe.

A'eramū futat 'gā opika.

—Ymā te 'ā Diana a'agawa ruri u'aa janee ywag awi rakue. A'e are 'ā jane jejukai najuejue etee futat— 'jau 'ga 'ua 'gā nupe. ³⁶—A'eramū pēē aipo apowe'em. Najuejue etee futat 'ā jane iapoi. A'eramū pēē pejepika. Enupa etee pejemogyau— 'jau 'ga 'ua 'gā nupe.

³⁷—A'ere 'ā ko 'gā kūima'e 'gā perut ekoete 'au rai'i. Nakurawi agawewi 'gā 'ā janemaira. Namunarūi agawewi 'gā 'ā mama'e are. A'etea 'gā 'ā perut ekoete rai'i— 'jau 'ga oje'ega 'ua 'gā nupe.

³⁸—Tene Demetriu 'ga oi oporogytau 'wyrara 'ga upe— 'jau 'ga 'gā nupe. —Maran gatu nipo 'ga mama'e tywera mū

apowe'em 'ga upe rai'i. Tene 'ga oi oporogytau 'ga upe. Nanuara niapoawi 'au— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁹—'Gā nupe pejeporogytaweramū pekwap 'wyrara 'gā nowase tāmējē pejeporogytau 'gā nupe— 'jau 'ga 'ua 'gā nupe. —Naeporogytaawa rūi te 'ā 'au. A'eramū pēē pejewau peu 'wyrara rowase pejeporogytau— 'jau 'ga 'gā nupe. ⁴⁰—Kasi a'e pe jane'wyrararete 'ga amara'neramū jane ree ne— 'jau 'ga 'gā nupe. —“Imara'ne nipo 'gā je ree. Je ago'o te 'gā”, 'jau nipo 'ga janee— 'jau 'ga 'gā nupe. —“Nafutari 'gā je rena 'wyraramū ojeupe ra'e”, e'i nipo 'gā janee. “Ajepeja 'ga te 'gā afutat 'wyraramū ra'e”, e'i nipo 'ga janee. Ai'i te 'ā pejup pejeafukaita ekoete— 'jau 'ga 'gā nupe.

⁴¹ Aipo 'erauwe 'ga peuwara 'gā mokwasi'wau, 'gā monou 'gā 'wyr ipe nū. A'eramū futat 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pe'je pejewau pejeje'wyr ipe nū— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū futat 'gā awau.

Jeju 'ga rerowiaara 'gā nesaka 'ga ataawet

20 Aipo teepaw ire Paulo 'ga oje'ega monou Jeju 'ga rerowiaara 'gā nupe:

—Pe'je pejeju 'au. Taporogyta pē nupe 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'erauwe Jeju 'ga rerowiaara 'gā jatykai 'ga ree kwaiwete.

—Ko je oi tekou pē nui. Masetoni ywy pe je oi— 'jau 'ga 'gā nupe. —Tepytuna 'gā newiri je oi. Peu ako je 'gā monoi ai'i. A'eramū je tewau 'gā newiri— 'jau 'ga 'gā nupe. —Pe'je pejemogyau Jeju 'ga rerowiaa. Pepoit kasi 'ga rerowiar awi ne— 'jau Paulo 'ga oporogytau 'gā nupe.

Aipo 'e re 'ga awau 'gā nui opytuna 'gā newiri. ²Awau 'ga Masetoni ywy raapa, awau akou oporogytau amunaw ipewara 'gā nupe. Amunawa moymoyka akou Jeju 'ga mome'wau. A'erauwe futat Je-

jui 'ga rerowiaara 'gã ajemogyau worry-wamũ 'ga ree. Paulo 'ga awau akou 'gã mojemogyppygukaa Jejui 'ga ree. Kwaiwete te 'gã norywamũ Jejui 'ga ree, 'ga rerowiaa.

—Pepoit kasi 'ga rerowiar awi ne— 'jau Paulo 'ga akou 'gã nupe amunawa moyka.

Kwe pe futat awau akou imome'wau 'gã nupe 'gã maku'iu. Awau Akaja ywy upe owaëma. ³Peu 'ga opytaw. Muapyr etee 'ga jay moka'jama. A'eramũ 'ga o'wya Siria ywy pe numiamũ. A'e pype 'ga judeu 'gã ojee muewera renuwi. A'eramũ 'ga awawe'em peu. Ojewya etee 'ga 'ua Masetoni ywy pe nũ.

⁴A'eramũ peuwara 'gã, Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ 'ua 'ga rupi. Sopatro, Aristaku, Segũtu, Gaio, Timoteo, Tikiku, Trofimũ. Mĩmera 'gã 'ua Paulo 'ga rupi. Sopatro 'ga Pereja pewarera 'ga. Piru 'ga 'ga ruwa. Aristaku 'ga, Segũtu 'ga Tesarũn ipewarera 'gã. Gaio 'ga Teripe pewarera 'ga. Tikiku 'ga, Trofimũ 'ga Asia ywy pewarera 'gã. Mĩmera 'gã 'ua 'ga rupi.

Asia ywy raapa 'gã awau. Awau 'ga owaëma Firiposi 'jaw ipe. Pe awi 'gã awau Paulo 'ga renune. ⁵Troate 'jaw ipe 'gã awau. Peu 'gã Paulo 'ga rapesaka.

Firiposi 'jaw ipe Paulo 'ga opytaw je retee, Lukaramũ. Firiposi 'jaw ipe ore rekoramũ owaëma mani'oko'o jopype'ema 'wawa maraka upe. Ikwaw ire ore arawau yaru pype aru'aa. ⁶Siku oroser ire orowaëma Troate 'jaw ipe 'gã nupe. Orojenune oo ma'efera 'gã nekoaa arawau nũ. Majepei tee morowykye'ema magwapa Troate 'jaw ipe arajemogyau.

⁷Morowykye'ema piara rupi Jejui 'ga rerowiaara 'gã ajatykau 'og ywate pype ore ree. Orojemi'waa ra'ne. Orojemi'wapaw ire Paulo 'ga oporogytau 'gã nupe. Kwet kwet kwet. Morogyta tee'ia miamũ 'ã ipromuku omome'uramũ.

—'Awauwe futat je porogytapawi. Ai'iwe te 'ã je oi nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

Awau ppyajeaje katu. ⁸Kwaiwete te 'gã tata mogyi imonyka orojee. ⁹A'eramũ kunumĩũũ 'ga amũ 'ũina wapyka 'okwar ywate 'arimũ 'ga porogyta renupa. Eutiku 'ga 'ũina wapyka wapykau Paulo 'ga je'eg are. Poje nipo 'ga woheyjamũ. A'eramũ 'ga osea. Paulo 'ga je'ega 'ga moyeyita. A'eramũ 'ga osea rakue. Poje 'ga awau wopopenamũ 'okwar ywate rupi. Tii too. A'eramũ futat 'ga awau amanũmũ. A'eramũ ajatyka ma'e 'gã awau ojypa 'ga resaka.

—Tỹỹ. Amanũ futat 'ga ra'e nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁰A'erauwe Paulo 'ga awau ojypa 'ga resaka.

—Pejemuaëm awi 'ga ree— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

A'eramũ Paulo 'ga 'ga mana anuruka. A'erauwe 'ga oferapa 'gã nupe. ¹¹'Ga feraw ire 'gã ojeupia awau nũ, 'og ywate pype nũ. Ojeupir ire Paulo 'ga mani'oko'o'i ppyka imo'jamo'jau orojee ore moyka. A'eramũ futat ore orojea'aramũ Jejui 'ga manũawer are. A'ere Paulo 'ga oporogytau nũ. Kwet kwet kwet ku'em.

¹²Awau aku'emamũ. A'erauwe 'gã okwasi'wau. Awau 'gã ajemogyau oje'wyr ipe. Amanũ ma'efera 'ga rerawau 'ga 'wyr ipe.

—Ekoay 'ga 'ua u'aa amanũmũ ore ko. 'Okwar ywate rupi 'ga oi u'aa ore ko— 'jau 'gã aipo kunumĩũũ 'ga pytuna 'gã nupe. —A'ere Janeruwarete 'ga 'ga moferawi ko nũ— 'jau 'gã imome'wau 'gã nupe.

A'eramũ 'gã aku'iramũ ajemogyau 'ga ree.

¹³Ku'emamũ Paulo 'ga oje'ega oree:

—Pe'je iruukwe nũ. Yar ipe pekwap. Je ywyr too 'jau— 'jau 'ga oree.

A'erauwe ore jejagi yar ipe arawau Asosi 'jawa amunaw ipe.

—Asosi pe ki je rapesak pejepe— 'jau 'ga oree.

A'eramū 'ga awau wyyri. ¹⁴Peu Paulo 'ga orojeupe 'ga waēm ire ore arawau aipo awi. A'eramū 'ga awau yar ipe ore rupi. Arawau orowaēma Mitilene 'jawa amunawa upe. Arawau orojekokaipa etee peu. ¹⁵Kamēsiete te oroia jui nū. Ai'iwe ore orokwapa 'ypō'ōūū pyu, Kiosi 'jawa 'ypō'ōūū pyu. Ai'iwe ore orokwapa 'ypō'ō mū pyu nū, Samosi pyu nū. Imuapyra 'ara rupi ore arawau orowaēma Miretu 'jawa jemiar ipe. Peu futat ore orojekoka. Peu futat aru'jāu oropytau. ¹⁶A'eramū Paulo 'ga 'jau oree:

—Efesu pe jane nipyta. Janera'nē jane jarekou. Kasi jane jarejatykaawa maraka nipygyi ne— 'jau 'ga oree. —Jerusareg ipe sawaēm tāmējē 'jau, maraka renunewe 'jau, a'e te je 'ā— 'jau 'ga oree.

A'eramū 'ga a'eramū wa'nēnamū ajemogyau maraka are.

Paulo 'ga 'eawet

¹⁷Miretu 'jawa amunaw ipe owaēm ire Paulo 'ga oje'ega monou Efesu pe, Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'wyyriara 'gā nupe: “Pe'je pejejua je pyri. Taporogyta pē nupe 'jau”, 'jau 'ga oje'ega monou 'gā nupe.

¹⁸A'erauwe 'wyyriara 'gā nuri oporogytau Paulo 'ga upe:

—Pēē 'ā jejekoty'aawa. Asia wyy pe je waēm ypyrauwe ako je kwaap pejepe ikue— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

¹⁹—Je 'ā Jejui 'ga remimonofera te. Jeporowykya 'ā Jejui 'ga mome'ua tee futat ako pē nupe ai'i— 'jau 'ga 'wyyriara 'gā nupe. —Tejaa'wau ako je 'gā nee otywera 'gā etyge'emamū ai'i. Ma'eramū te 'gā nopoiri otywer awi nū, 'jau je tekou tejaa'wau 'gā nee ai'i.

—Judeu 'gā ako afueweramū je ree ai'i. “Sijuka 'ga 'jau”, 'jau ako 'gā jee ai'i.

A'e are nanē ako je te'arasigamū tekou ai'i nū. “Kūima'eteetea je”, 'jawe'em ako je tekou ai'i. Jejui 'ga te je amome'u 'gā nupe ai'i numiamū. Tejerowiaraipe'ema futat ako tejee ai'i. A'ere ako 'gā je juka are etee 'gā fueweramū ai'i— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe. ²⁰—Pē nupe nanē ako je Jejui 'ga mome'wau'jau'japa pēnog ipe tekou pē nupe ai'i— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe. —'Gā jatykaaw ipe nanē ako je 'ga mome'wau tekou 'gā nupe ai'i— 'jau 'ga 'gā nupe.

²¹—Judeu 'gā nupe, judeue'ema 'gā nupe. Mīmera 'gā nupe ako je Jejui 'ga mome'wau ai'i. “Pejetywer awi pepoit. Pe'je pejejemogyau Jejui 'ga rerowiaa. Janejararetea 'ga. A'eramū pēē 'ga rerowiaa”, 'jau je ako pē nupe 'ga mome'wau ai'i— 'jau Paulo 'ga u'ama 'wyyriara 'gā nupe oporogytau. ²²—A'ere 'awamū je oi Jerusareg ipe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea e'i jee: “Jerusareg ipe ekwap”, e'i jee. A'eramū je tewau Jerusareg ipe 'awamū. A'ere je nakwaawi 'gā tejeretoka. Ma'ja katu nipo 'gā wapo peu jee? Maran gatu nipo 'gā je rerekoi?— 'jau 'ga 'gā nupe u'ama.

²³—“Peu nipo 'gā ene pygyi”, e'i Janeruwarete 'ga 'Agesagea jee je rekoramū. A'eramū nipo 'gā je pofaa je monou je munepa je mu'ama moromunepawa pype. Janeruwarete 'ga 'Agesage te 'ā e'i jee je rekoramū. Amunawa upe je waēmauwe, amunawa upe je waēmauwe 'jau 'ā 'ga 'Agesagea jee— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gā nupe. ²⁴—A'ere 'ā ae 'ga rerowiaaramū nokyjea'uweri te amanū awi. A'eramū nipo je teporowyky moyka futat. Jekararete 'ga te 'ā, Jejui 'ga oporowykya wapoukat jee. A'eramū je 'ā teporowyky mateepaw are etee futat tejea'aramū. Morogyta esage mome'ua etee futat 'ā jeporowykya. Ma'eramū je 'ā “pe'je pejejoia pejetywer awi”, je 'i tekou 'gā nupe. “Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga

upe. A'etea 'ga jane katu'ok jaretywer awi janepoiriweramū", 'jau je 'ā tekou pē nupe— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

²⁵—Pē pype tekou pē mu'jau Jejui 'ga porogytafer are ikue. 'Ga porogytafera peenup, 'jau je 'ā tekou pē nupe— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe u'ama. —A'ere nipo 'awamū naje resagu'jawi pejepe nū. ²⁶Jejui 'ga je ako imome'wau pē nupe ikue. A'eramū pēē 'ga rerowiare'em ire pēē te futat pejejereko tywerukaa 'ga upe. ²⁷'Ga remifutara je 'ā imome'wau pē nupe. Wemifutara pēē iaporamū Janeruwarete 'ga aku'iramū pē nee, 'jau je ako pē nupe ikue— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

²⁸—Pēē 'ā 'awamū 'wyrriaramū Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea te 'ā pē mogyau 'wyrriaramū 'gā nupe. A'eramū pēē pejejejukau esage 'gā nee— 'jau Paulo 'ga 'wyrriara 'gā nupe. —Sā'ā ae jejuka esage weymawa karup'amī are. Nan tee futat pēē pejejejukau esage 'gā nee. Janeruwarete 'ga 'ā wa'yra 'ga mua ijukaukaa janeerakue. A'eramū 'ga 'ā 'agamū janetywera moia jane wi. 'Ga manū'em ire amunipo 'ā 'ga janetywera nomoiri futari jane wi. Werowiaaramū 'ga jane pireita janetywer awi. A'eramū 'ga a'eramū janearamū akou. 'Ga 'ā pē mogyau 'wyrriaramū werowiaara 'gā nupe. A'eramū ki pēē pejejejukau esage 'gā nee— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe u'ama.

²⁹A'eramū Paulo 'ga 'jau 'gā nupe:

—Akwaap je. Je o re nipo i'me ma'e 'gā amū nuri o'meramū pē nupe. “Je te je rerowiat pejepe”, 'jau nipo 'gā pē nupe. “Perowiar awi Jejui 'ga”, 'jau nipo 'gā pē nupe. Pē mu'jau 'me nipo 'gā nuri. Jejui 'ga rerowiar awi pē momoirukar are afuweramū. 'Miara 'jawe aipo 'gā. Sā'ā 'miara jemuaēme'ema pēneymaw are. Nan tee futat 'gā najemuaēmi pē nee. Jejui 'ga rerowiar awi pē momoirukaawamū te 'gā nuri. A'eramū pēē

pejejea'gwau nanuar awi. ³⁰A'ere nipo anure pēē mū we futat pē'me pejejaupe pejejemojo'okawamū— 'jau 'ga 'gā nupe. ³¹—A'eramū ki pēē pejejea'gwau i'me ma'e 'gā nui. Muapyra kwara je ako imagwapa tekou pē pype, Jejui 'ga mome'wau pē nupe ikue. “Pe'je Jejui 'ga rerowiaa pejejere'emamū. Pe-poit kasi 'ga rerowiar awi ne. I'me ma'e rerowiare'ema”, 'jau je ako pē nupe ikue— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe u'ama imome'wau. —A'etea pēē mū 'gā 'me are pejeapykau. A'eramū je a'eramū te-jaa'wau pē nee. Au'jeteramū je 'ā tekou pē mu'jau. A'jea futat jeremimome'ua. Perowiar awi i'me ma'e 'gā— 'jau 'ga 'gā nupe.

³²—'Awamū je pē mome'wau Jarejuwarete 'ga upe. Tojejuka 'ga pē nee 'jau. A'eramū pēē 'ga je'ega renupa pejejemogyau. Tepē poat 'ga 'jau, werowiar are 'jau. Wemiayuwa upe 'ga mama'e esage monou. A'eramū nipo 'ga imonou pē nupe— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe. ³³—Je 'ā je kwaap katu pejepe. Je 'ā, “ka'aranūūa pemut ape jee”, na'ea'uweri tekou pē nupe. “Mama'ea pemut amū jee”, 'jawe'em je 'ā pē nupe. ³⁴Je te futat teporowykyau tekaraemā are. Tepy-tuna 'gā karaemā muawamū nanē je 'ā je te futat teporowykyau tekou. “Pemut ape jee. Mama'ea pemut amū jee”, na'ei je 'ā tekou pē nupe. Je te futat 'ā tekou teporowykyau— 'jau 'ga u'ama 'gā nupe.

³⁵—A'eramū pēē nanē nan tee futat iapou— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe. —A'e are je 'ā pē mu'jau: “Pe'je pejepeporowykyau mama'e muawamū pejejeupe, pejepytuna 'gā nupe nanē mama'e mua nū”, 'jau je ako pē nupe ikue. Ymā te 'ā Jejui 'ga 'i rakue: “Jarejeupe mama'e muramū janeku'iramū jarejemogyau. A'ere jane 'ga amū upe mama'e monoramū te janeku'ieteramū”, e'i 'ā Jejui 'ga rakue— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

³⁶Oporogytapaw ire Paulo 'ga wapyka wenyup'āu Jejuu 'ga rerowiaara 'gā netee, oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

³⁷⁻³⁸A'erauwe 'gā 'jau ajaupe:

—Oo futat 'ga jane wi— 'jau 'gā ajaupe.

A'erauwe futat 'gā ajaa'wau 'ga ree kwaiwete. Ojoo'opaw ire 'gā Paulo 'ga mana. Ojomoyka 'ga mana. 'Ga mamaw ire 'gā 'ga rerawau yaruu pe ejaa.

Jerusareg ipe Paulo 'ga oawet

21 Yaruu pype aru'ar ire Paulo 'ga 'jau ywya'marimūwara 'gā nupe:

—Ko ore ruri— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

A'erauwe ywya'marimūwara 'gā je'egi oree:

—'Wei. Pe'je 'wei— 'jau 'gā oree.

Oroia ore oroyaapayayau arawau. Arawau orowaēma Kosi 'jawa 'ypō'ōū upe. Peu ore oropytau. Ai'iwe ore oroia nū. Arawau Rodes 'jawa jemiari ipe orojekokaipa. A'ere oroia arawau nū. Patara 'jawa amunaw ipe arawau orojekoka. Peu futat aru'jāu yaruu awi. ²A'eramū ore Fenisia ywy pe oo ma'e yaruu pype ete aru'aa nū. Oroia nū. Arawau ore arakou 'y ywyr'i etee futat. ³Arawau 'ypō'ō mū resaka. Sipiri 'jawa resaka.

—Mīnamū 'ypō'ōū reni ra'e kūi— 'jau ore arajaupe.

A'erauwe ore imoyaawi orokwapa 'ypō'ōū pyu. Orokwapa etee futat 'ypō'ō atykupe katy. Arawau ore kwe katy ka'arete katy, Siria ywy katy. Arawau orowaēma ka'a ywya upe nū. A'eramū arawau orowaēma Tiro upe. Arawau ore Tiro pe orojekoka. Peu futat aru'jāu yaruu awi. Yaruu jara 'gā karaemā 'gā enū'ēnamū ore arawau kwe pe amunawa momyrūmū. ⁴Arawau Jejuu 'ga rerowiaara 'gā amū nekoaa. A'eramū ore arawau arajemogyau Jejuu 'ga rerowiaara 'gā nog ipe. Majepeja morowykye'ema magwapa arajemogyau peu Jejuu 'ga rerowiaara 'gā

pyri. Peuwara 'gā, Jejuu 'ga rerowiaara 'gā 'jau Paulo 'ga upe:

—Ereo awi Jerusareg ipe. 'Au etee eko ore pyri— 'jau 'gā Paulo 'ga upe.

A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Janeruwarete 'ga 'Agesagea oje'ega oree ai'i: "Paulo 'ga nipo 'gā peu nuerekoarūi", e'i 'ga 'Agesagea oree ai'i. A'eramū ore eneo futare'ema— 'jau 'gā Paulo 'ga upe.

A'ere Paulo 'ga 'i etee:

—Oo futat je— 'ga 'i etee.

⁵Arawawa upe iwaēmamū ore arawau nū, yaruu pype aru'aa nū. Kwaiwete peuwara 'gā awau oreo resaka wemireko 'gā netee, wa'yra 'gā netee. A'eramū ore 'yisiga pype aruapyka orojenupy'āu oropogytau Jarejuwarete 'ga upe, yaruu pype aru'ar enune.

⁶Jarejuwarete 'ga upe oropogytapaw ire Paulo 'ga oje'ega 'gā nupe:

—Orojoor ore— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'erauwe ore aru'aa oroia. Oreo resaka 'ut ma'efera 'gā nanē ojewya awau oje'wyr ipe nū, ore ir ire nū.

⁷Tiro 'jaw awi ore arawau orowaēma Tolemaita 'jawa upe. Peu ore Jejuu 'ga rerowiaara 'gā amū nekoaa nū. A'eramū ore peu arajemogyau 'gā pyri. Kaarup. Majepei tee oroser ire aru'aa yaruu pype nū. ⁸Ai'iwe ore oroia nū. Arawau ore orojekoka Sesaria pe. Peu ore aru'jāu yaruu awi. A'eramū futat ore aru'aru'jape'ema yara pype.

Orojekog ire ore arawayayau Filipe 'ga rog ipe oropytau. Jejuu 'ga porogyta mome'wara 'ga Filiperamū. Jerusareg ipe Filipe 'ga rekoramū Jejuu 'ga remimonofera 'gā 'ga mogou imen manū ma'e 'gā nupe kumi monoaramū rakue. Aipo 'ga Filipe 'ga rog ipe arawau oropytau. ⁹Irūpāwē Filipe 'ga ra'jyra. Kūjā-mukua juejue 'ga ra'jyra ajemogyau. Janeruwarete 'ga porogyta mome'wara 'gā te 'ga ra'jyra nanē nū.

¹⁰Filipe 'ga rog ipe oropytawaipa. Peu ore rekoramū kūima'e 'ga amū 'ua owaēma oree. Agapu 'jawa 'ga 'ua owaēma oree Filipe 'ga rog ipe. 'Ga nanē futat Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara nū. Judeja ywy awi 'ga 'ua.

¹¹Owaēm ypy we Agapu 'ga opajajamū Paulo 'ga ku'afaawa pyyka. Ojepofaa, ojepyfaa ipyu. Ojepofar ire 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—“Nan nipo gā 'ga pofari Jerusareg ipe”, e'i Janeruwarete 'ga 'Agesagea imome'wau jee— 'jau 'ga Paulo 'ga upe. —A'eramū nipo 'gā nan futat ene rerekou. A'ere nipo 'gā ene monou, judeue'ema 'gā po pe ene jukaawamū— 'jau Agapu 'ga imome'wau Paulo 'ga upe.

¹²A'e renupawe ore 'jau Paulo 'ga upe:

—Soo awi ajee Jerusareg ipe— 'jau ore 'ga upe.

¹³A'ere Paulo 'ga 'i etee oree:

—Pe'je pejepika pejemogyau. Pejoo'owi pejemogyau. Je mu'arasig etee te pejepe nanamū. Oo futat je. Tene 'gā je pofari. Tene 'gā je jukai. Nakyjea'uweri ae 'ga rerowiaaramū nanuar awi— 'jau etee Paulo 'ga oree. —Jejui 'ga te 'ā je-jararetea. 'Ga te 'ā je mono peu. A'eramū je tekjyawe'em temanū awi— 'jau etee 'ga oree.

¹⁴Simojeropytaukat 'ga 'jau, 'jau ore oroje'ega 'ga upe numiamū. A'ere 'ga nore mojerowiari etee. A'eramū ore 'jau arajaupe:

—Tene ajee 'ga oi. Janejararete 'ga te afutat 'ga oa ra'e— 'jau ore arajaupe.

¹⁵Peu arakorako'i re ore orokaraemā mogatyrūmū. A'ere ore arawau Jerusareg ipe. Ywyri futat ore arawau a'eramū futat. ¹⁶Jejui 'ga rerowiaara 'gā amū awau ore rupi. Sesaria pewarera 'gā amū awau ore rupi. Jerusareg ipe orowaēm ire ore rupi oo ma'efera 'gā futat ore rerawau Menasō 'ga rog ipe, Sipiri pewarera 'ga rog ipe. Aipo 'ga, Menasō 'ga, Jejui 'ga rerowiaar ymanera

futat. A'eramū ore arajemogyau 'ga pyri peu.

Tiago 'ga pyri Paulo 'ga oawet

¹⁷Jerusareg ipe orowaēm ypy we ore arawau Jejui 'ga rerowiaara 'gā nesaka. Ore resakawe 'gā aku'iramū ore ree. Ai'iwe Paulo 'ga ore rerawau Tiago 'ga resaka. Peu Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'wyr-iara 'gā ajatykau kwaiwete Tiago 'ga pyri. ¹⁸Peu ojeupe ore waēmamū Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'wyr-iara 'gā ore rapeje'ega:

—Tepeko?— 'jau 'gā oree.

—'Wei. Ore reko'i 'wei— 'jau Paulo 'ga oje'ega 'gā nupe.

¹⁹A'ere aruapeje'eg ire Paulo 'ga oporogytau 'gā nupe, wekwawera mome'wau 'gā nupe:

—Kwe pe ako ore oi judeue'ema 'gā nupe Jejui 'ga mome'wau ikue. A'eramū kwaiwete 'gā ajemogyau Jejui 'ga rerowiaa ai'i— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gā nupe.

Wekwawera mome'waupap 'gā nupe.

²⁰A'e renupawe 'gā 'jau Paulo 'ga upe:

—A'jea futat 'ā Janeruwarete 'ga resageramū ai'i kūi. 'Aga morogyta 'ā ae muoryp ai'i kūi— 'jau 'gā 'ga upe.

—'Au nanē kwaiwete judeu 'gā Jejui 'ga rerowiari nū. A'ere 'gā Moisesi 'ga remikwasiarer imū etee iapoi we ajemogyau— 'jau 'gā imome'wau Paulo 'ga upe. ²¹—A'ere kwe pewara 'gā nuri o'meramū 'gā nupe rai'i. “Paulo 'ga oo akou kwe pewara 'gā judeu 'gā mu'jau tyweruu akou”, 'jau 'gā 'ua ajaupe rai'i— 'jau 'gā imome'wau Paulo 'ga upe. —“Pepoit Moisesi 'ga remimu'efer awi”, e'i Paulo 'ga awau akou 'gā nupe. “Pemojewag awi pejeja'yra”, e'i nanē 'ga akou 'gā nupe nū, 'jau 'gā 'ua imome'wau ajaupe rai'i. “Jarejemiapo awi pepoit”, e'i 'ga akou judeu 'gā nupe, 'jau 'gā 'ua ajaupe rai'i— 'jau 'gā imome'wau Paulo 'ga upe.

²²—A'ere nipo 'gā 'au ene rut ene waēma kwaawi ra'e. Maran aje jane iapoi 'gā nupe 'awamū ene rerowiarukaawamū 'ū?— 'jau 'gā Paulo 'ga upe. ²³—Nan epao 'awamū 'gā nupe. 'Au irūpāwē 'gā nuwi, ore orojėsaukat Jarejuwarete 'ga upe 'jara 'gā. Jarejuwarete 'ga upe 'gā jekatu'ogi u'eawer imū futat. ²⁴A'eramū ene nanē ewau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'gā nupi— 'jau 'gā Paulo 'ga upe. —Peu ene nanē ejekatu'oka Moisesi 'ga remimu'eawer imū Jarejuwarete 'ga upe. A'ere ene ka'aranūū monou mainana 'ga upe, 'gā pinawera mepyau 'ga upe 'jau. A'eramū nipo judeu 'gā ojomoyka ikwaapa— 'jau 'gā 'ga upe. —“Na pa je 'ga Moisesi 'ga jaremu'eawer imū etee futat iapoi akou ra'e”, te'i 'gā ojomoyka ikwaapa 'jau. “A'etea pa 'gā i'me oreē rai'i nū”, te'i 'gā ajaupe 'jau— 'jau 'gā Paulo 'ga upe.

²⁵—Judeuramū jane iapopawi Moisesi 'ga jaremu'eawer imū. A'ere judeue'ema 'gā nanarūi— 'jau 'gā imome'wau Paulo 'ga upe. —Ymā te ore ka'arana monoi ikwasiaa 'gā nupe ikue. “Nan tee ki peapo”, 'jau ore imonou ikwasiaa ka'aran are 'gā nupe ikue.

—“Pe'u kasi maira'me a'agawa upe eroopyrera kumia ne. Wyrā rya ki pe-monykyt jui. Wy monykyr ire etee ki miaro'o peeyt i'wau. Pe'u kasi wya ne. Wy monykyre'ema nanē pēē i'wawe'em nū. Kūiima'eramū ae ajuemireko are akowe'em. Kūjā nanē nū. Ojomen are akowe'em. Omena etee futat erekou. Ae nanē wemirekoa etee futat erekou nū”, 'jau ore ikwasiaa imonou 'gā nupe ikue— 'jau 'gā Paulo 'ga upe.

²⁶Ai'iwe Paulo 'ga awau irūpāwē 'gā nupi. A'eramū 'gā juejue ojekatu'oka Jarejuwarete 'ga upe Moisesi 'ga je'eger imū. A'ere awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe oporogytau mainana 'ga upe.

—Morowykye'ema mū magwaw ire ore jekatu'opawi. A'eramū ki ene wyrā amū iapisau iapyau oreē juejue. Je tamepy orojee ene upe 'jau— 'jau 'ga mainana 'ga upe.

Paulo 'ga pyykawet

²⁷Morowykye'ema teepap ja'wyja'wyrāmū Paulo 'ga awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. A'e pe judeu 'gā amū 'ga resaka, Asia wyw awi 'ut ma'efera 'gā 'ga resaka. A'e 'gā Paulo 'ga pyyka 'ga ku'a are. ²⁸'Ga pyyg ire 'gā 'ga reruafukaita 'ga rerekou:

—Pe'je pejejua 'ga pyyka ore pyri. Koa kūiima'e 'ga pyyka ore pyri. Kwe pe 'ga oi 'gā mu'jau tywet rakue— 'jau 'gā 'gā nupe. —“Peapo awi Moisesi 'ga remimu'efer imū”, e'i 'ga 'gā nupe rakue. “Judeu 'gā nia'wryi”, e'i 'ga rakue. “Janeruwarete 'ga mogytaawa nia'wryi”, e'i 'ga rakue— 'jau futatee 'gā 'gā nupe. —A'ere 'ga 'ā 'awamū judeue'ema 'gā neruri erosou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe— 'jau 'gā 'ga rerekou eruafukaita 'gā nupe. —Judeue'ema 'gā ae nuerurarūi Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. A'etea 'ga werut 'gā 'au— 'jau 'gā 'ga reruafukaita erekou.

²⁹Jerusarega momyrūaw ipe 'gā Paulo 'ga resaka rai'i. Judeue'ema 'ga amū 'ga rewiri ekoramū rai'i. Efesu pewara 'ga, Trofimū 'ga akou 'ga rewiri rai'i. A'eramū 'gā nesakarera 'gā Paulo 'ga resaka Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe.

—Judeue'ema 'ga nipo 'ga werut erosou— 'jau 'gā ajaupe.

Nuesagi agawewi 'gā judeue'ema 'ga amū 'ga pyri. A'etea 'gā aipo 'jau ajaupe. A'eramū 'gā a'eramū Paulo 'ga pyyka eruafukaita erekou.

³⁰Aipo 'gā 'eramū tesirūmera 'gā 'ua ajatykau 'ga pyykarera 'gā poaa Paulo 'ga ree. 'Ga rerawau eroyriryryka enuēma ukupepe. 'Okwara rawopytyma 'ga wi.

A'erauwe 'gā wafukaita ajaupe:

—Pe'je pejejua. Sijuka 'ga 'jau— 'jau 'gā ajaupe.

³¹ A'ea kūima'e 'ga amū enupa. A'eramū 'ga ujāna jefaruu piara rupi.

—Ejot. Ekoay nipo 'ā 'gā ajuapisau 'ja— 'jau 'ga awau jefaruu 'ga upe.

³² A'erauwe jefaruu 'gā 'wyrīa'ri 'ga jefaruu 'gā majatykai erawau. A'erauwe jefaruu 'gā nuri ujāna. Peu we 'gā jefaruu 'gā nesaka. A'erauwe 'gā pōiri Paulo 'ga nupā awi.

³³ A'erauwe jefaruu 'ga 'wyrīa'ri 'ga oi Paulo 'ga rerowyka 'ga pyyka. A'erauwe 'ga 'i jefaruu 'gā nupe:

—Pe'je pejejua 'ga pofaa itaju pyu— 'jau 'ga jefaruu 'gā nupe.

A'eramū 'gā 'ga pofaa. Mukūja itaju pyu 'ga pofaa.

'Ga pofar ire 'wyrīara 'ga 'jau Paulo 'ga nupāarera 'gā nupe:

—Awŷja 'ga ki 'ei? Ma'ja 'ga iapou ra'e ki 'ei?— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁴ A'ere 'gā afukafukai ekoete tee futat waewaemamū. A'eramū 'gā ikwaape'ema. A'erauwe jefaruu 'gā 'wyrīa'ri 'ga je'egi:

—Pe'je 'ga rerawau jareje'wyr ipe— 'jau 'ga jefaruu 'gā nupe.

³⁵⁻³⁶ A'erauwe 'gā 'ga rerawau oje'wyrā 'og ywate pe. 'Og ywate jeupiawa upe Paulo 'ga rerowaēm ja'wyja'wyrāmū mytuna 'gā 'ua ujāna jefaruu 'gā newiri wafukaita:

—Pe'je sijuka futat 'ga— 'jau mytuna 'gā 'ua jefaruu 'gā nepejāna.

A'erauwe jefaruu 'gā Paulo 'ga rupia. Wam. Ojasi'y'warimū 'ga rerawau 'ga rerojeupia.

'Gā nupe Paulo 'ga 'eawet

³⁷ Werose ja'wyja'wyrāuwe Paulo 'ga oje'ega jefaruu 'wyrīa'ri 'ga upe:

—Tene je je'egi enee ra'ne. Toporogyta enee 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

—Kuu. Jeje'ega futat nipo ereapo ki sa? ³⁸ Nuapoi sipo 'ga jeje'ega pa, a'e

naje 'ā re'ā— 'jau jefaruu 'gā 'wyrīa'ri 'ga 'ga upe. —NaRoma 'wyrīararete muearera rūi nipo ene ki sa? 'Awamue futat ako Egitu ywy pewarera 'ga aparupāpisi ma'efera 'gā nerooi 'wyrīara mueu ai'i. Kwaturu miu aparupāpisi ma'efera 'gā 'ga erawau ai'i— 'jau 'ga imome'wau Paulo 'ga upe. —Amunawe'em ipe ako 'ga 'gā nerawau 'wyrīara mueu akōjai'i. Na'efera rūi nipo ene ki sa?— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

³⁹—Naani nū'ū. Judeua te je nū'ū. Tarsu pe te je 'ari ikue. Sirisia ywy pe te Tarsu ruwi nū'ū. Tuwīuu te aipoa Tarsua— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'wyrīa'ri 'ga upe. —Tene je je'egi 'gā nupe— 'jau Paulo 'ga jefaruu 'gā 'wyrīa'ri 'ga upe.

⁴⁰—Nai'i— 'jau 'ga.

A'erauwe Paulo 'ga u'ama ojeupiawa 'arimū opo mowya 'gā nupe 'gā momika. 'Gā je'ega apou 'gā nupe. 'Gā momika etee 'gā mogyau. A'eramū Paulo 'ga oje'ega 'gā nupe. Judeu 'gā je'egarete 'ga iapou 'gā nupe, epyreu 'jawa apou 'gā nupe.

22 —Pe'je pejeapyakau je ree. Tejek wawera je amome'u pē nupe. A'eramū pēē pejeapyakau jeporogyta are— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

²—Kuu. Janeje'ega futat nipo 'ga wapo— 'jau 'gā ajaupe.

A'erauwe 'gā nuwi wapyakau etee oje'ega 'ga iaporamū.

³—Je 'ā judeua te— 'jau Paulo 'ga oje'ega 'gā nupe. —Tarsu pe u'at ma'efera te 'ā je. Sirisia ywy pe u'at ma'efera te 'ā je. Tearanuw ire te je oi Jerusareg ipe, tejemu'jau ikue. Gamariēu 'ga upe tejemu'jaukaa ikue. 'Ga te je mu'jau Moisesi 'ga remikwasiarar are ikue. Jarejuwarete 'ga je'eg are 'ga je mu'jau ikue. A'eramū je 'ā pē 'jawe etee futat tekou Jarejuwarete 'ga rerowiaaramū. 'Ga remifutara etee te je aapo— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe imome'wau u'ama.

⁴—Ymā te jemara'neramū Jejui 'ga rerowiaara 'gā nee ikue. A'eramū je 'gā nerekou tyweaete. Je 'gā pyyka 'gā monou moromunepawa pype 'gā munepa ikue. Kūima'e, kūjā. Mīmera 'gā je ipyyka imonou imunepa ikue. “Tomo-moirukat 'gā Jejui 'ga rerowiar awi 'jau”, 'jau je tejeupe ikue numiamū. “Ga wi 'gā poire'em ire je 'gā apisiukaa 'gā nupe”, 'jau je ikue— 'jau Paulo 'ga imome'wau.
⁵—Mainana 'wyriararete 'ga oje'ēma'e 'gā netee nanē futat ikwaapa nū. 'Ga futat ka'arana kwasiaa imua jee ikue. Damasco pewara 'gā nupe je eroopyramū 'ga ka'arana kwasiaa imua jee ikue. A'eramū je tewau 'gā nupe ikue numiamū. Jejui 'ga rerowiaara 'gā pyyka tewauramet futat ikue numiamū. “Tapofat 'gā erua Jerusareg ipe”, 'jau je ikue numiamū— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

⁶—A'ere je Damasco pe je waēm ja'wyja'wyrauwe tata eny 'jawewara ruri ojypa ywag awi jee ikue. Ajeaje katu kwara ruwamū tata eny 'jawewara 'ua jee. Enyfuk te aipoa tata eny 'jawewara. A'eramū je enywyter ipe futat te'ama.
⁷Eny resakawe je tewau te'aa ywyu teyyita eny awi. Je o je 'arauwe 'ga amū oje'ega jee: “Ma'eramū te je rereko tywerete ape, ki Saulo?” 'jau 'ga jee— 'jau 'ga imome'wau 'gā nupe.

⁸—Tejeupe 'ga je'egamū je 'jau 'ga upe: “Awjya te poromū oje'eg jee, ki Ku'jyp?” 'jau je 'ga upe. “Je Jejujamū aje'eg enee. Nasare pe waranup ma'efera je”, 'jau 'ga jee. “Je ā je rereko tywerete ape”, 'jau 'ga jee ikue— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gā nupe.

⁹—Jeirū 'gā eny resaka futat numiamū. A'ere 'gā nuenuwi Jejui 'ga je upe ije'ega ikue. Je etee futat 'ga je'ega renupa. ¹⁰A'eramū je 'jau 'ga upe: “Ma'ja te je aapo enee 'awamū?” 'jau je 'ga upe.

—Aipo ojeupe je 'eramū 'ga oje'ega mua jee: “Efu'am ewau Damasco pe. Peu 'ga amū tene mu'e je ree eneremiapo-

ram are 'jau”, 'jau 'ga jee oje'ega mua jee ikue— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

¹¹—A'ere je najereai. Aipo renyfera je reawowep. A'eramū jeirūa 'gā je popyyka je rerawau Damasco pe. ¹²Peu je waēm ire Ananiasi 'ga 'ua oporogytau jee. Ananiasi 'ga Janeruwarete 'ga rerowiaararetea. Moisesi 'ga remikwasiarer imū nanē 'ga mama'e apou nū. A'eramū peuwara 'gā judeu 'gā 'ga pojeupa ajemogyau. ¹³A'e 'ga 'ua oje'ega jee— 'jau Paulo 'ga imome'wau. — “Awamū ene Jejui 'ga rerowiaaramū ereko je 'jawe”, 'jau 'ga jee. “A'eramū je ene mamā'jāu”, 'jau 'ga jee— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gā nupe. —A'erauwe je temā'jāu tejearamū nū. ¹⁴A'ere Ananiasi 'ga 'jau jee: “Ymā we te ā Janeruwarete 'ga ene pyyrūi rakue”, 'jau 'ga jee. “Janepyy 'gā ā 'ga rerowiaa rakue. 'Ga futat ene mut wemifutara kwaawukaa enee”, 'jau 'ga jee. “Ga ra'yra 'ga futat oje'eg enee, ojesaukaa enee rai'i. Mama'e tywera apoare'ema 'ga ojesaukat enee rai'i”, 'jau Ananiasi 'ga jee— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gā nupe. ¹⁵—“Ene futat 'awamū ereko 'ga porogyta mome'waramū”, 'jau 'ga jee. “Ejemiesagera mome'wau ekou 'gā nupe, ejemienuwera retee”, 'jau 'ga jee ikue— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

¹⁶—Aipo 'e re Ananiasi 'ga 'jau jee: “Ere efu'ama jui. Eje'ega Jejui 'ga upe”, 'jau 'ga jee. “Ojeupe eneje'egamū 'ga enetywera tomoit ene wi 'jau”, 'jau 'ga jee— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gā nupe. — “Aipo ene iapo re je ene pymiāu 'y pe 'jau”, 'jau 'ga jee— 'jau 'ga 'gā nupe.

—A'erauwe je je'egi Jejui 'ga upe. 'Ga upe je je'eg ire 'ga je pymiāu 'y pe— 'jau 'ga imome'wau 'gā nupe.

¹⁷—A'ere je tejua tewau Jerusareg ipe ikue nū. 'Au tewaēm ire je tewau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe teporogytau Jarejuwarete 'ga upe. ¹⁸Ojeupe je porogyta je 'amamū Janejararete 'ga oje-

saukaa jee. A'eramū 'ga 'jau jee: “Ekwap kamēsiete Jerusareg awi. 'Auwara 'gā naje rerowiari, ene je mome'uramū ne”, 'jau Jejui 'ga jee ikue— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe imome'wau.

¹⁹—A'eramū je 'jau Jarejararete 'ga upe: “A'jea futat ako je ymā ene rerowiaara 'gā pyygi ikue. 'Gā jatykaaw ipe 'gā pyyka tekou ikue, 'gā nupāu tekou ikue”, 'jau je 'ga upe. ²⁰“Estevāo 'ga ako ene mome'wara ikue. A'ere je 'ga jukaramū 'ga resagi te'ama ikue. 'Ga jukaara 'gā naitya je iarūmū te'ama ikue. Je nanē 'ga jukaa futaa ikue nū”, 'jau je Jejui 'ga upe— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe u'ama imome'wau.

²¹—A'eramū Jejui 'ga 'jau jee: “Ekwap 'aw awi, Jerusareg awi. Ekwap kwe pe mukuwara 'gā nupe je mome'wau”, 'jau 'ga jee ikue. “Judeue'ema 'gā nupe je mome'wau ewau muku”, 'jau 'ga jee ikue— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gā nupe.

²²A'eramū aipo renupa taetu najuejue etee futat wafukaita nū. “Judeue'ema 'gā nupe je mome'wau ewau”, 'jau 'ga jee ikue ojeupe 'e renupa taetu wafukaju'japa ajaupe nū:

—Pe'je ajee 'ga sijuka futat. Nia'wyrifutari 'ga ra'e— 'jau 'gā wafukaita ajaupe.

²³Ojomoyka wafukaita. A'eramū futat weteyrū mososoka ipatukau. 'Yja mosimoa imonou ywau. 'Gā mara'nea 'gā nerekou 'yja mosimorukaa 'gā nupe. ²⁴A'erauwe 'wyrriara 'ga je'egi jefaruu upe:

—Pe'je 'ga rerawau imunepa imu'ama jarejog ipe— 'jau 'wyrriara jefaruu 'gā nupe.

A'erauwe jefaruu 'gā 'ga rerosou. A'ere 'wyrriara 'ga 'jau:

—Ma'eramū 'gā ma'eramū amara'ne ekoeteramū 'ga ree 'ū? Nakwaakwaawi'i pa je 'ā judeu 'gā mara'neawa 'ga ree nū— 'jau 'wyrriara 'ga 'gā mara'nea kwaape'ema.

Nokwaawi 'ga judeu 'gā je'egaretea. A'eramū 'gā 'gā afukai are nanē weapyoe'emamū nū. A'eramū 'ga 'gā mara'nea kwaape'ema.

A'eramū 'wyrriara 'ga 'jau jefaruu 'gā nupe:

—Pe'je 'ga nupānupāu. Ma'ja te ereapo 'gā nupe ra'e, sa'e 'ga upe 'jau. Onupā re 'ga tomome'u janee 'jau— 'jau 'ga jefaruu 'gā nupe.

²⁵A'eramū 'gā 'ga pofaa 'ga nupā enune. A'eramū Paulo 'ga 'jau jefaruu 'gā 'wyrriari 'ga upe:

—Ma'eramū sipo pēē romanūa sinupā 'jau? Esage sipo romanūnamū ae nupā?— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Namome'ui we je tejekwawera 'wyrriara 'gā nupe. Jerekwawera renuw ire te nipo 'gā 'i pē nupe: “Mama'e tywera 'ga wapo futat rai'i”, 'jau nipo 'gā. “Naani. Nuapoi 'ga mama'e tywera rai'i”, 'jau nipo 'gā. Maranamū, “mama'e tywera 'ga wapo futat rai'i” 'eramū 'gā je nupāukaa. “Nuapoi 'ga mama'e tywera rai'i” 'eramū nipo 'gā je nupāukare'ema— 'jau Paulo 'ga jefaruu 'gā 'wyrriari 'ga upe.

²⁶A'erauwe jefaruu 'gā 'wyrriari 'ga oi o'wyrriara 'ga upe imome'wau:

—Ma'eramū te jane rekoi ekoete 'ga ree rai'i? “Romanūa je”, e'i 'ga oree ko nū'ū— 'jau 'ga awau o'wyrriara upe.

²⁷A'eramū 'ga 'wyrriara 'ga awau oje'ega Paulo 'ga upe:

—A'jea futat te ene romanūa? “Romanūa je”, e'i 'ga oree ko, 'jau 'gā 'ū.

—A'jea futat je romanūa nū'ū— 'jau Paulo 'ga jefaruu 'wyrriara 'ga upe.

²⁸—Je ka'aranūū amono kwaiwete romanū upe ikue, romanūnamū tejekwawamū ikue. A'eramū je romanūnamū tekou 'awamū— 'jau 'wyrriara 'ga Paulo 'ga upe.

—Je naani nū'ū. Je namonoi ka'aranūūa romanūnamū tejekwawamū ikue nū'ū— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Je peu futat romanū wyye pe a'at ikue nū'ū.

A'eramū je romanūreteā futat nū'ū—
'jau Paulo 'ga 'wyrīara 'ga upe.

²⁹Aipo renupawe 'ga upe oporonup
ma'efera 'gā awau 'ga wi. Jefaruu 'wyrī-
ara 'ga nanē okyjau 'ga wi. “Romanūā ae
nopofar ekoetea'uwēri”, 'jau 'ga ojeupe.
A'eramū 'ga okyjau 'ga wi.

**Judeu 'gā nupe oje'ēma'e
'gā nowase Paulo 'ga 'eawet**

³⁰A'ere jefaruu 'wyrīara 'ga 'jau:
“Ma'eramū te judeu 'gā mara'ne
ekoeteramū 'ga ree rai'i 'ū?” 'jau 'ga
ojeupe.

A'eramū ai'iwe 'ga 'gā majatykau.
Mainana 'wyrīara 'gā, judeu 'gā 'wyrīa'ri
'gā, 'gā nupe oje'ēma'e 'gā. Mīmera 'gā 'ga
imua imajatykau.

—Ma'ja te 'ga wapo pē nupe rai'i?—
'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū jefaruu 'wyrīara 'ga Paulo 'ga
rerurukaa 'gā nupe nū.

23 A'eramū Paulo 'ga osou ppy we
ae upe oje'ēma'e 'gā nesaka, 'gā
jatyka 'gā nuwamū. A'erauwe 'ga oje'ega
'gā nupe:

—Pēē 'ā judeua. Je nanē futat judeua
nū. Namutamutat je rekoī pē pype. Je
ako esage Jarejuwarete 'ga upe— 'jau
Paulo 'ga 'gā nupe.

²Aipo 'ga 'eramū mainana 'wyrīararete
'ga amara'neramū 'ga ree, Ananiasī 'ga
amara'neramū 'ga ree. A'eramū 'ga 'jau
Paulo 'ga pyriwara 'ga upe:

—Ejurunupā 'ga a'i kūi. Aipo
ne'ia'uwēri ae— 'jau 'ga Paulo 'ga
pyriwara 'ga upe.

³A'eramū Paulo 'ga 'jau 'ga upe:

—Je nupāukar ekoeteramū te
Janeruwarete 'ga ene rereko tyweretei
nū a'i kūi— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Ene
te 'ā nenea'wyrī. Ene te 'ā Moisesī 'ga
remikwasiarer imū etee ere'yi eapyaka
je ree je renupa— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.
—Ma'eramū ene, “enupā 'ga”, 'jau 'ga
upe 'ū? NaMoisesī 'ga remikwasiarer

imū rūi aipoa— 'jau 'ga 'ga upe. —“Nan
peapo”, ere futatee 'ā ekou ae upe. A'ere
'ā ene miamū nereapoi 'gā nupe e'eawer
imū— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

⁴A'eramū 'ga pyriwara 'gā amū 'jau
Paulo 'ga upe:

—Aipo ere awi 'ga upe 'gā nowase.
Janeruwarete 'ga te ako 'ga omogo
mainana 'wyrīarareteramū ai'i kūi— 'jau
'ga Paulo 'ga upe.

⁵—Ikwaawe ire amunipo je 'ā aipo
na'ei 'ga upe ra'e nū'ū— 'jau Paulo
'ga wenupara 'gā nupe. —Nakwaawi
te 'ā je. A'eramū je 'ā pē'wyrīara upe
aipo 'jau akiko— 'jau 'ga 'gā nupe. —
Janeruwarete 'ga te 'ā “Pekurap kasi
peje'wyrīara ne”, e'i futat rakue. A'ere je
'ā nakwaawi te. A'eramū je 'ā pē'wyrīara
kurapa rēwējēmī pē nupe— 'jau Paulo
'ga 'gā nupe.

⁶A'ere Paulo 'ga 'jau ojeupe: “Kuu.
'Gā amū fariseua. 'Gā amū satuseua.
Naju'jaju'jawe rūi 'gā nea'aramū mama'e
are”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga wa-
fukaita oje'ega 'gā nupe:

—Je nanē fariseua futat. Jeruwa 'ga
fariseua futat rakue— 'jau 'ga wafukaita.
—Arowiat futat je jaremanū re jane
'ēi tywy awi jarewywya nū 'ea. A'e
rerowīaramū te ako 'gā je pofari ai'i—
'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

⁷Aipo 'erauwe satuseu 'gā ajamueu
fariseu 'gā nee. ⁸“Amanū re ae nofer-
awu'jawi”, e'i satuseu 'gā ajaupe jepi.
“Nitywi ae ywag ipe”, 'jau 'gā jepi. “Ni-
tywi futari ae 'agera”, 'jau 'gā jepi. A'ere
'ā fariseu 'gā 'i: “A'jea futat. Ae 'agera
rekoī ywag ipe. Ywag ipe nanē futat ae
jemogyi nū”, 'jau 'gā jepi. ⁹A'eramū 'gā
a'eramū ajamueu, afuakaramū ajaupe.
Oje'ega momoa ajaupe. A'eramū 'gā
amū afu'ama. 'Gā nupe moromu'jara 'gā.
Fariseu 'gā. A'eramū 'gā afu'ama oje'ega
ajaupe:

—Nuapoi te 'ga 'ā mama'e tywera
akou. Ywagipewara 'ga nipo oje'eg 'ga

upe rai'i. 'Ga 'Agesagea nipo oje'eg 'ga upe rai'i— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'ere 'gã afukafukai etee futat. ¹⁰ A'eramū jefaruu 'gã 'wyrriara 'ga 'jau ojeupe: “Tÿÿ. Omonoronok futat te 'gã Paulo 'ga 'awamū 'wei?” 'jau 'ga ojeupe.

A'erauwe 'ga 'i jefaruu 'gã nupe:

—Pe'je 'ga rerauwau peu jareje'wyr ipe 'gã nui nū. Kasi 'gã 'a'e pe 'ga jukai ne— 'jau 'ga jefaruu 'gã nupe.

A'eramū 'gã 'ga rerauwau oje'wyr ipe 'ga munepa nū.

¹¹ Ypytunimū Janejararete 'ga oje-saukaa Paulo 'ga upe:

—Erekyje kasi 'gã nui ne. Sã'ã ene je mome'ua 'au Jerusareg ipewara 'gã nupe. Nan tee futat ene ewau je mome'wau Roma pewara 'gã nupe nū— 'jau 'ga 'ga upe.

Paulo 'ga ree ifuewet ma'e

¹² Ai'iwe judeu 'gã awau ajatykau oporogytau ajaupe:

—Pe'je sijuka futat Paulo 'ga 'jau— 'jau 'gã ajaupe. —'Ga jukawe'em jane nijemi'wari futari. Jarey'wawe'em futat nanē jane nū. 'Ga juka re tāmējē futat jane jarejemi'waa nū— 'jau 'gã ajaupe. —Jarejuwarete 'ga remianuwamū te 'ã jane 'i— 'jau 'gã ajaupe.

¹³ Kwaiwete 'gã ajatykau Paulo 'ga juka are oporogytau numiamū. Kwarēta 'ga ree ifuewet ma'e 'gã pytuna. ¹⁴ A'eramū 'gã awau oporogytau mainana 'wyrriara upe, judeu 'gã 'wyrriari 'gã netee:

—Jarejuwarete 'ga remianuwamū futat ore 'i ko, najuejue etee futat ko— 'jau 'gã 'gã nupe. —“Paulo 'ga jukawe'em jane nijemi'wari futari. 'Ya miamū futat jane itykure'ema”, 'jau ore ko— 'jau 'gã 'gã nupe. ¹⁵ —Eenūi 'ga oree. 'Au futat 'ga tut 'jau. “Emut 'ga 'au. Toroporogyta 'ga upe 'jau”, ere futatee jefaruu 'wyrriara upe— 'jau 'gã mainana 'wyrriara

'gã nupe oje'ēma'e 'gã netee. —'Ga renū-jamū toroo 'ga rapesaka pe aje 'jau— 'jau 'gã 'gã nupe. —Nowaēmi futari nipo 'ga 'ua 'au. Peu ore oi 'ga rapesaka arajupa. Peu etee futat ore 'ga torojuka 'jau pe aje 'jau— 'jau 'gã mainana 'wyrriara 'gã nupe.

—Nai'i. Ai'iwe nipo je 'ga renūi— 'jau mainana 'ga 'gã nupe.

¹⁶ A'ere aipo 'gã 'eramū Paulo 'ga rekowiara 'ga enuwi. A'eramū 'ga awau imome'wau Paulo 'ga upe:

—“Sijuka 'ga 'jau”, e'i 'gã enee ko— 'jau 'ga awau imome'wau Paulo 'ga upe jefaruu 'gã 'wyr ipe.

¹⁷ A'eramū Paulo 'ga 'jau jefaruu 'gã 'wyrriari 'ga upe:

—Eroo koa kunumīūū 'ga peje'wyrriara 'ga pyri. Taporogyta 'ga upe 'jau, e'i 'ga— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

¹⁸ A'eramū 'ga 'ga rerauwau o'wyrriara 'ga upe:

—“Kunumīūū 'ga eroo imoporogytaukaa 'ga upe”, e'i imunewipyrrera 'ga jee. A'eramū je koromū 'ga rerua ene pyri. “Toporogyta 'ga upe 'jau”, e'i 'ga enee ra'e— 'jau 'ga 'wyrriara 'ga upe.

¹⁹ A'eramū 'wyrriara 'ga kunumīūū 'ga poppyka erawau erojepe'au'i 'gã nui oporogytau 'ga upe:

—Ma'ja are te eneporomome'uwet jee?— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁰⁻²¹ A'erauwe kunumīūū 'ga 'jau:

—Judeu 'gã ajatyka 'upa peu jetutyra 'ga rapesaka. Jetutyra 'ga juka are 'gã fueweramū. A'eramū nipo ai'iwe 'gã 'wyrriara 'gã 'jau enee, “Emut 'ga oree 'au. Toroporogyta 'ga upe 'jau”, 'jau futatee nipo 'gã enee. O'meramū enee. Kwarēta kūima'e 'gã 'up 'ga rapesaka pe yse pe— 'jau 'ga imome'wau 'wyrriara 'ga upe. —“Janeruwarete 'ga remianuwamū futat ore 'i”, e'i 'gã ko. “Paulo 'ga jukawe'em jane nijemi'wari futari. Ni'yui futari nanē nū”, e'i 'gã ko— 'jau 'ga imome'wau 'ga upe. —'Awamū futat nipo 'gã nuwi

eneje'ega rapesaka— 'jau kunumīūū 'ga 'wyrriara 'ga upe.

²² A'erauwe 'wyrriara 'ga oje'ega kunumīūū 'ga upe:

—Eremome'u kasi ajee 'gā nupe ne— 'jau 'wyrriara 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'ga kunumīūū 'ga monou 'ga 'wyr ipe nū.

'Wyrriara 'ga upe Paulo 'ga monoawet

²³⁻²⁴ A'ere 'wyrriara 'ga oje'ega jefaruu 'gā 'wyrriari 'gā nupe, mukūja 'gā nupe:

—Pe'je jefaruu majatykau. Tusētu ki jefaruua pemajatyka. Setēta ki kawaruu 'arimū wata ma'e 'gā. Tusētu ki aparupisawa rerekwara 'gā nanē pemajatyka nū. Paulo 'ga upe nanē ki kawaruua peroo amū nū. Pejemogatyrumap tāmējē futar iki pejejupa. Kaaruwypyaje'i tepeo 'jau. Sesaria pe Paulo 'ga teperoo ejaa jare'wyrriara 'ga upe, Ferisi 'ga upe 'jau— 'jau 'wyrriara 'ga 'gā nupe. ²⁵—Ka'arana takwasiat imonou 'ga upe 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'erauwe 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'ga upe.

²⁶ Ene 'ā ore'wyrriara. Jerera 'ā Krautiu Lisia. Jaruete te ene? Paulo 'ga je amono enee.

²⁷ Judeu 'gā opyyk 'ga ai'i. A'ere 'gā “sijuka 'ga 'jau”, 'gā 'i etee ajaupe. A'ere Paulo 'ga romanūa ra'e. A'e kwaaw ire je tejemiayuwa 'gā monou 'ga pyyka judeu 'gā nui.

²⁸ A'ere je 'ga rerawau judeu 'gā nupe oje'ema'e 'gā nupe. “Ma'ja te 'ga wapo pē nupe rai'i?” 'jau je 'gā nupe.

²⁹ A'ere 'gā 'i jee, “Nuapoi 'ga mama'ea Moisesi 'ga remikwasiarer imū”, 'jau etee 'gā jee. A'ere 'ga nuapoi futari mama'e tywera janee. A'eramū je 'ga jukaukare'ema 'gā nupe.

³⁰ A'eramū 'ga amū 'ua 'jau jee: “Judeu 'gā ifuwet 'ga ree”, 'jau 'ga

'ua jee. A'eramū je 'ga monou kweramū ene pyri. A'ere je 'ga ree ifuwet ma'e 'gā tomono enee 'jau: Pe'je pejewau peu 'ga pyri, pejeporogytau 'ga upe 'ga rowase, 'jau nipo je 'gā nupe, 'jau 'ga imonou 'ga upe ikwasiaa.

³¹ A'eramū pyytunimū jefaruu 'gā Paulo 'ga rerawau Sesaria pe. O'wyrriara 'ga je'eg imū etee futat 'ga rerawau. Awau owaēma ajepaja amunaw ipe ra'ne, Ātipatriti 'jaw ipe.

³² Peu futat 'gā aku'emamū. Ku'em ire jefaruu 'gā ojewya 'ua Jerusareg ipe nū. A'eramū kawaruu 'arimū wata ma'e 'gā etee Paulo 'ga rerawau erowaēma ³³ Sesaria pe, ka'arana rerawau imonou 'wyrriara 'ga upe. Paulo 'ga nanē 'gā imonou 'ga po pe nū. A'ere jefaruu 'gā ojewya 'ua nū.

³⁴ A'erauwe 'wyrriara 'ga ka'arana mogyttau. Imogytapaw ire 'ga oporonupa ee Paulo 'ga upe:

—Ma'ape te ere'at rakue?

—Sirisia ywy pe je 'ari ikue nū'ū— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

³⁵ Aipo ojeupe 'eramū 'wyrriara 'ga 'jau: —Tene ajee ene ree ifuwet ma'e 'gā nuri owaēma ra'ne. A'ere taenup eneje'ega 'jau— 'jau 'wyrriara 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'wyrriara 'ga je'egi jefaruu 'gā nupe:

—Peroo 'ga imunepa jee peu, Erote 'ga roguufer ipe— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū jefaruu 'gā 'ga rerawau imunepa imyina 'og ipe iawopytyma. Jefaruuna'nī 'gā amū opyttau 'ga resakaawamū.

Paulo 'ga je'ewu'jagawet

24 Sīku oser ire mainana 'wyrriararete 'ga, Ananiasi 'ga, judeu 'ga 'wyrriari 'gā amū nerooi Sesaria pe. Terturu 'ga nanē 'ga erawau ojeupi Ferisi 'ga upe Paulo 'ga mome'wawamū. Ananiasi 'ga Terturu 'ga rerawau oje'ega mome'waramū 'wyrriara 'ga upe.

'Gā waēmauwe Ferisi 'ga Paulo 'ga rerurukaa 'gā nupe. Paulo 'ga rut 'ga reserauwe, ²Terturu 'ga afu'ama oje'ega 'wyrriara 'ga upe:

—Ene 'ā ore'wyrriara. Ene 'ā eneresage oree. Ymā 'ā nitywi maruapisia jane'wyr ipe. Ene 'ā ore upe oje'ēma'e nanuara apoukare'ema 'gā nupe. Erejejuka esage 'ā ore ree. Mama'e esagea 'ā ereapo oree jepi. A'eramū ene ore muekōēaina. ³Au'jete ore muekōēai ape. ⁴A'ere je teja'nē pype je porogytai enee. Kasi 'a'e pe je ete je porogytai eneporogytaramer ipe ne. A'eramū ki ene eapyakau jeje'eg are— 'jau Terturu 'ga 'wyrriara 'ga upe.

⁵—Koa kūima'e 'ga nia'wyrri. 'Ga 'ā ako judeu 'gā 'wyrri moyka mama'e tywera mome'wau 'gā nupe. Moromamara'neara 'ga— 'jau Terturu 'ga imome'wau 'wyrriara 'ga upe. —Jeju'i 'ga rerowiaara 'gā 'wyrriara 'ga tāmējē. Nasare pe waranup ma'efera 'ga rerowiaara 'gā 'wyrriara 'ga. Aje 'ā 'ga rekoi imome'wau. ⁶A'eramū 'ga judeue'ema 'ga rerawau werewi erosou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe ai'i— 'jau 'ga Paulo 'ga mome'wau 'wyrriara 'ga upe. —A'eramū ore 'ga ppyka ai'i numiamū. “Siroo 'ga 'wyrriara 'ga rowase jareporonupa ee Moisesi 'ga 'eawer imū 'jau”, 'jau ore ai'i numiamū. “A'jea futat pa 'ga mama'e tywera apoi rai'i, sa'e 'ga upe 'jau”, 'jau ore ai'i numiamū. ⁷A'ere jefaruu 'gā 'wyrriara 'ga ruri ojemomojyau oree 'ga ppyka ore wi ai'i. ⁸A'ere 'ga ore wi 'ga ppyg ire 'jau oree ai'i: “Pe'je pejewau peu 'ga rowase pejeporogytau 'ga upe”, 'jau 'ga oree ai'i. A'eramū ore arajua 'agamū ai'i— 'jau 'ga 'wyrriara 'ga upe. —A'eramū ene eporonupa ee esaka 'ga upe nū. Tereenup 'ga je'eawer imū etee futat 'ga porogyta ejeupe 'jau. A'jea futat 'gā je'ega, 'jau nipo 'ga pē nupe— 'jau Terturu 'ga 'wyrriara 'ga upe.

⁹A'erauwe Terturu 'ga rupi 'ut ma'efera 'gā, judeu 'gā, oje'ega 'ga upe:

—A'jea futat— 'jau 'gā ojomoyka imome'wau 'ga upe.

'Wyrriara 'gā nupe Paulo 'ga jemome'uawet

¹⁰A'erauwe Ferisi 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—Ere ajee ejekwawera mome'wau oree. Taruenup 'jau— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

A'eramū Paulo 'ga oje'ega:

—Ene 'ā namutamutat erejup 'wyrriaramū oree. A'eramū je teporogytau enee. Teku'iramū tejemome'wau enee. Terekwaaup mama'e tywera je iapoe'emawera 'jau— 'jau Paulo 'ga 'wyrriara 'ga upe.

¹¹—Awamueuu je ruri Jerusareg ipe tewaēma ai'i, Jarejuwarete 'ga upe teporogytaawamū ai'i, 'ga muorypa ai'i. “Ene te 'ā eneresage oree”, 'jau je 'ga upe— 'jau 'ga 'ga upe. ¹²—Je 'ā namuei 'gā tekou. Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe taetu aje je 'ā namuei 'gā tekou. Judeu 'gā jatykaaw ipe tewau miamū je nakurawa'uweri 'gā jepi— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Ukawō'ō me taetu aje je 'ā namuei 'gā tekou. Ako esage te je 'ā 'gā pype numiamū. ¹³A'ere 'ā 'gā je je'ēwu'jag ekoetei. A'ere 'ā je je'ēwu'jag ekoeteara je'ega naenae'i ete je kwau— 'jau Paulo 'ga 'wyrriara 'ga upe. ¹⁴—Je 'ā Jarejuwarete 'ga arowiat tekou. Oreypy 'gā 'ā Jarejuwarete 'gā werowiat rakue. Jeju'i 'ga nanē je 'ā arowiat nū. Jeju'i 'ga 'ā Janerwarete 'ga ra'yra 'ga. A'e 'ga je arowiat. A'ere 'ā judeu 'gā nuerowiari 'ga. A'eramū 'gā 'ā amara'neramū je ree— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'wyrriara 'ga upe. —Jarejuwarete 'ga je'ega je arowiat. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā nemikwasiaret, Moisesi 'ga remikwasiaret. Mīmera je akwaapap. ¹⁵“Aemanū re nipo Janerwarete 'ga ae mū'ēi tywy awi ae mowywyapap nū. Ia'wyrre'ema 'gā, esage ma'e 'gā. Mīmera

'gā nipo 'ga imū'jāu imowywya nū" 'ea judeu 'gā werowiat. Je nanē erowiaa nū.

¹⁶ A'eramū je tekou esage Jarejuwarete 'ga rowase. Ae rowase 'jau je iapou tekou. Napoi futari je mama'e tywera Jarejuwarete 'ga rowase— 'jau Paulo 'ga ojemome'wau 'wyrriara 'ga upe.

¹⁷ —Namutat je rekoi teatau amunaw imū ai'i. 'Awamue te je ruri tejewya Jerusareg ipe ai'i nū. Ka'aranūū rerua teptytuna 'gā nupe ai'i. Jarejuwarete 'ga upe nanē je ape monou ai'i nū— 'jau 'ga 'ga upe. ¹⁸⁻¹⁹ —Moisesi 'ga je'eger imū je tewau tejauka ra'ne. A'ere je tewau tesou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe ai'i. Ka'aranūūa je erawau erosou 'ga upe. A'e je iaporamū judeu 'gā amū, Asia ywy awi 'ut ma'efera 'gā, je resaka. Nakwaiwete rūi 'gā ajemogyau je rewiri. “Nan kasi peapo ne”, na'ei agawewi je 'gā nupe. Ako esage te je 'ā 'gā pype numiamū. A'etea 'gā je pyyk ekoete ai'i— 'jau 'ga imome'wau 'ga upe. —A'ere 'ā 'gā jēmī nuri je mome'wau 'au enee. 'Gā te amunipo 'ā 'ut je mome'wau 'au enee. ²⁰ Tene ajatyka ma'efera 'gā je mome'ui 'au enee. Tene 'gā mama'e tywera je iapoawera mome'ui enee, 'gā nupe oje'ēma'e 'gā nowase iapoawera— 'jau Paulo 'ga 'wyrriara 'ga upe. ²¹ —'Gā nowase te'ama je aipo je 'i te 'gā nupe ai'i, “Amanū re ae 'ēi tywy awi owywya nū”, a'e je te'ama 'gā nupe 'gā nowase ai'i. A'e are te 'gā je pyyg ekoetei je rerua 'au ai'i— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'ga upe.

²² Ferisi 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gā nemimu'efera rera kwaapa futat. A'eramū 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—Tene jefaruu 'wyrriara 'ga ruri owaēma ra'ne, Lisia 'ga ruri ra'ne— 'jau 'ga 'ga upe. —'Ga waēmamū taapyaka eneje'eg are 'jau nū. A'jea futat pa 'ga mama'e tywera apoi rai'i, ta'e enee 'gā imome'uramū 'jau— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

²³ A'eramū Ferisi 'ga 'jau jefaruu 'gā 'wyrriari 'ga upe:

—Jefaruuna'nī 'ga emono amū imogou peu 'ga pyri, 'ga ree ojejuka ma'eramū. Tene 'ga pytuna 'gā nuri 'ga resaka, mama'e rerua 'ga upe— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁴ A'ere, anurenure'i Ferisi 'ga wemireko ēē retee awau oje'ega 'ga upe. 'Ga remireko ēē judeua. Ēē rera Drusila. A'eramū Ferisi 'ga 'jau jefaruu 'ga upe:

—Ekwap Paulo 'ga rerua. Toporogyta 'ga oree 'jau. Taruapyaka Jejui 'ga mome'u are 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

Ojeupe 'ga waēmamū Ferisi 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—Jejui 'ga emome'u oree— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

A'erauwe Paulo 'ga Jejui Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe. ²⁵ A'eramū Paulo 'ga 'jau 'gā nupe:

—Mama'e tywera kasi peapo ne. Jarejuwarete 'ga je'ega peenup. Pejemu'akwaap nanē mama'e tywera apoe'em are pejekou— 'jau Paulo 'ga 'wyrriara 'ga upe 'ga remireko ēē retee futat. —Anure nipo jane juejue jane oi jarejesaukaa Jarejuwarete 'ga rowase. A'e pe futat nipo 'ga 'gā amū nupe 'jau: “Ene ekwap peu mama'eukwaawa rapyaw ipe. Nereenuwi jeje'ega rakue”, 'jau nipo 'ga 'gā nupe. A'eramū nipo 'ga oje'ega renuparera 'gā amū nupe 'jau: “Ene jeje'ega ereenup rakue. A'eramū ene ejua 'au je pyri”, 'jau nipo 'ga ore mū upe— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

Aipo renupa Ferisi 'ga okyjau Paulo 'ga remimome'u awi.

—Au'je nipo ra'ne 'ja. Anure taapyaka ene ree 'jau nū. Ere ewau ore wi ra'ne— 'jau 'ga Paulo 'ga upe, okyjau aipo Paulo 'ga 'eramū.

A'erauwe 'gā Paulo 'ga rerawau erojewya imunepa imyina nū.

²⁶ A'ere 'wyrriara 'ga 'i ojeupe etee futat: “Ka'aranūūa sipo 'ga amut jee 'wei,

omuēma repyramū 'wei", 'jau 'wyrriara 'ga ojeupe.

A'eramū 'ga a'eramū Paulo 'ga renūju'jau'japa kamēsī'īsī' 'ga renūina 'ga moporogytaukaa ojeupe. "Taesak 'ga ka'aranūū mura tejee 'jau kwy", 'jau 'ga numiamū. A'ere Paulo 'ga nomonoi futari ka'aranūūa 'ga upe.

²⁷ Mukūja kwara poromukuran Paulo 'ga akou peu. A'ere Ferisi 'ga ēmi 'wyrriaramū 'tū awi. Posiu Fesitu 'ga akou 'wyrriaramū 'ga renawer ipe nū. A'ere judeu 'gā nipoiriweri Paulo 'ga wi. A'eramū Ferisi 'ga iapou judeu 'ga remifutar imū etee futat 'gā nupe. A'eramū 'ga opoire'ema Paulo 'ga wi.

'Wyrriararete 'ga pyri Paulo 'ga wataweramū

25 Muapyr etee oser ire Fesitu 'ga awau Jerusareg ipe. ²Peu mainana 'wyrriara 'gā, judeu 'gā 'wyrriari 'gā netee awau oporogytau 'ga upe. Paulo 'ga je'ēwu'jaga 'ga upe nū. A'ere 'gā 'jau:

³—Paulo 'ga emut 'au imoporogytaukaa oree nū. Taruapyaka 'ga porogyta are 'jau— 'jau 'gā 'wyrriara 'ga upe.

"Simorytee 'wyrriara 'ga. A'eramū 'ga Paulo 'ga mua janee. A'eramū jane 'ga jukau", 'jau 'gā ajaupe.

⁴A'ere 'wyrriara 'ga 'i etee 'gā nupe:

—Peu futat pekwap. Pēē futat pekwap peu pejeporogytau 'ga upe. Sesaria pe futat te 'ā Paulo 'ga rekoi moromunepawa pype. Peu futat je oi tejewya anurenure'i nū. ⁵A'eramū pēē peje'wyrriara 'gā amū monou je rupi. Peu futat 'gā tomome'u 'ga jee 'jau nū, 'ga rowase 'jau— 'jau etee 'wyrriara 'ga 'gā nupe. —A'jea futat pa 'ga mama'e tywera apoi akou rai'i, ta'e 'gā nupe peu 'ga rowase 'gā 'ga mome'uramū 'jau— 'jau 'wyrriara 'ga 'gā nupe.

⁶Teis etee 'ga osea Jerusareg ipe. A'ere 'ga ojewya awau Sesaria pe nū. Ai'iwe 'ga awau wapyka peu aemogy-

taaw ipe 'ūina. Oporenuwaiwamū 'ūina 'gā imome'u are. "Maran sipo 'ga mama'e tywera mū apoi 'gā nupe rai'i", 'jau 'ga ojeupe. A'eramū futat 'ga Paulo 'ga renūina 'ga rerurukaa 'gā nupe.

⁷Paulo 'ga reserauwe judeu 'gā Jerusareg awi 'ut ma'efera 'gā ojobowāna 'ga ree, 'ga mome'wau 'wyrriara 'ga upe:

—Nia'wyrri futari noko 'ga oree jepi. Mama'e tywera etee noko 'ga wapo oree jepi— 'jau judeu 'gā Paulo 'ga mome'wau 'wyrriara 'ga upe.

A'ere aipo 'gā 'ea naena'e'i etee 'wyrriara 'ga upe.

⁸A'erauwe Paulo 'ga 'jau 'wyrriara 'ga upe:

—Naapoa'uweri noko je mama'e tywera tekou jepi. Moisesi 'ga remikwasiarer imū etee futat je mama'e apoi tekou jepi. Naapoi futari je mama'e tywera Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe jepi. 'Wyrriararete 'ga upe miamū je mama'e tywera naapoa'uweri jepi. 'Wyrriararete 'ga je'ega je aenup tekou jepi— 'jau Paulo 'ga 'wyrriara 'ga upe.

⁹A'ere Fesitu 'ga poromuorywiweramū judeu 'gā nee. A'eramū 'ga a'eramū 'jau Paulo 'ga upe:

—Judeu 'gā "Emut 'ga 'au Jerusareg ipe", e'i jee ai'i. Eneowet te ene Jerusareg ipe? Peu futat too teapyakau ene ree 'jau nū— 'jau Fesitu 'ga 'ga upe.

¹⁰A'eramū Paulo 'ga 'jau 'wyrriara 'ga upe:

—Naani nū'ū. 'Au etee futat je rekoi nū'ū. Je romanūa. A'eramū je 'au etee futat tekou ene rowase. Naapoi futari je 'ā mama'e tywera judeu 'gā nupe. Aipo 'ā erekwaap futat. ¹¹Mama'e tywera je iapo re te amunipo 'ā je oi tejekukaukaa 'gā nupe. A'ere 'ā je naapoa'uweri te mama'e tywera. O'meramū te 'ā 'gā 'i. 'Gā 'mea te 'gā wereko. A'eramū ene je monowarūe'em futat 'gā nupe. Mama'e tywera je iapo re te amunipo 'ā je

monoarū ape 'gā nupe— 'jau Paulo 'ga 'wyrriara 'ga upe. —A'eramū ene 'awamū je monou jare'wyrriararete 'ga pyri etee— 'jau etee Paulo 'ga 'ga upe.

¹² A'erauwe Fesitu 'ga oje'ega ojeupe oje'ēma'e 'gā nupe:

—Amono te je 'ga peu?— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'erauwe 'gā oje'ega:

—Ere ajee 'ga monou— 'jau 'gā 'ga upe.

A'erauwe 'ga oje'ega Paulo 'ga upe:

—Ko ajee je ene monoi peu, Roma pe 'wyrriararete 'ga upe, tejeupe ene'eawer imū etee futat— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

A'erauwe 'ga Paulo 'ga rerawaukaa imunewukaa imu'ama nū. Yaruua mū rura poromukuran 'ga monou 'ga mu'ama 'ga munepa.

Agripa 'ga Berenise ēē retee

¹³ Anurenure'i 'wyrriara mū 'ua owaēma Sesaria pe. Agripa 'ga 'ua wenyra ēē retee Fesitu 'ga upe oporogytau:

—Au'jete ereko 'wyrriaramū 'gā nupe— 'jau Agripa 'ga Fesitu 'ga upe.

Wenyra ēē Berenise ēē retee 'ga 'ua oporogytau 'ga upe. ¹⁴ Peu 'gā nekoneko'i re Fesitu 'ga Paulo 'ga mome'wau 'gā nupe.

—Ferisi 'ga kūima'e 'ga amū omŷi 'au moromunepawa pype rakue. 'Ga rera Paulo— 'jau Fesitu 'ga imome'wau Agripa 'ga upe.

Agripa 'ga nanē 'wyrriaramū.

¹⁵ —A'ere Jerusareg ipe je oramū, mainana 'wyrriara 'gā, judeu 'gā 'wyrriari 'gā netee, 'gā 'ga je'ēwu'jaga jee— 'jau Fesitu 'ga imome'wau aipoa 'wyrriara 'ga upe. —A'ere 'gā 'jau jee: “Ere 'ga jukaukaa 'gā nupe oree. 'Ga juka are orefueweramū arajemogyau”, 'jau 'gā jee. ¹⁶ A'ere je “Naani”, 'gā nupe. “Naani. Nojuka ekoetei ae romanūa”, je 'i etee 'gā nupe— 'jau 'ga imome'wau 'ga upe. —“Mama'e tyw-

era apoara 'ga rowase tee ae porogytai ajatykau”, je 'i etee 'gā nupe. “A'eramū futat ae ojoje'ēwu'jagaramū ajuowase imome'wau ajaupe. Ore nan aruapo jepi”, 'jau je 'gā nupe— 'jau 'ga 'wyrriara 'ga upe. ¹⁷ —A'eramū 'gā 'ua owaēma. 'Gā waēm ypyrauwe je, ai'iwe teferē'emamū futat tewau peu aemogytaaw ipe teapyka te'ŷina. “A'jea pa 'ga mama'e tywera apoi rai'i”, ta'e 'jau, 'jau je tewau te'ŷina teapykau 'gā nee. ¹⁸ A'ere judeu 'gā 'me ate. Namama'e tywera rūi futat 'ga wapo akou janee rai'i. ¹⁹ “Nuapoi 'ga mama'ea Moisesi 'ga je'eger imū”, 'jau futatee 'gā jee. “Jejui 'ga etee 'ga oo imome'wau akou kwe pe 'gā nupe” 'ea te. “Jejui 'ga ako amanū rakue. A'ere 'ga ako 'ga ferawi etee rakue nū” 'ea 'ga akou imome'wau 'gā nupe 'ea etee je enupa. A'e are judeu 'gā amara'neramū Paulo 'ga ree rai'i, Jejui 'ga mome'u 'ga rekoramū rai'i. ²⁰ A'eramū je 'jau Paulo 'ga upe, “Je najereapyoi etee judeu 'gā ene je'ēwu'jag are. Enejewyriwet te ene peu ewau Jerusareg ipe ejemome'wau jee 'gā nowase?” 'jau je 'ga upe. ²¹ “Naani. Najeweretei je peu nū. Roma 'jaw ipe too 'jau. 'Wyrriararete 'ga upe too tejemome'wau 'jau”, 'jau etee 'ga jee— 'jau Fesitu 'ga Agripa 'ga upe. —A'eramū je 'jau jefaruu 'gā nupe, “Pe'je 'ga rerawau imunepa imu'ama nū. Anure tomono 'ga 'wyrriararete upe 'jau”, 'jau je 'gā nupe— 'jau 'ga 'ūina imome'wau 'ga upe.

²² A'eramū Agripa 'ga 'jau Fesitu 'ga upe:

—Jeporenuwiwet je 'ga porogyta are— 'jau Agripa 'ga Fesitu 'ga upe.

—A'jea. Ai'iwe tereenup 'ga porogyta 'jau— 'jau Fesitu 'ga Agripa 'ga upe.

²³ A'eramū ai'iwe Agripa 'ga waity mojopy'rau wenyra ēē retee. Waity esagea 'gā imunepa ojewi. Waity mojopy'ru re 'gā awau. Awau osou aemogytaaw ipe. Jefaruu 'gā, 'wyrriari 'gā netee

awau. Mīmera 'gā awau osou 'gā nupi. A'erauwe Fesitu 'ga oje'ega jefaruu 'gā nupe:

—Perut Paulo 'ga oree. “Toroporogyta enup 'ga 'jau”, e'i 'ga— 'jau 'ga 'gā nupe.

²⁴ Paulo 'ga reserauwe Fesitu 'ga Paulo resaukaa Agripa 'ga upe:

—Koromū noko 'ga 'ja. Ko 'ga noko judeu 'gā Jerusareg ipe je oramū oje'ēwu'jag jee ikue 'ja— 'jau Fesitu 'ga 'ga resaukaa Agripa 'ga upe, ajatyka ma'efera 'gā nupe we. —A'ere 'gā 'ua 'au futat 'ga je'ēwu'jaga jee ai'i nū, 'aga aemogytaaw ipe futat ai'i nū. Namutamutat 'gā 'jau ajemogyau jee: “Ere 'ga jukaukaa 'gā nupe oree”, 'jau 'gā afuakaramū jee, je rerekou— 'jau 'ga imome'wau 'gā nupe. ²⁵—A'ere je “Naani. Nuapoi 'ga mama'e tywera ajukaawamū”, je 'i etee 'gā nupe. A'eramū Paulo 'ga futat 'jau jee: “Je mono ape 'wyriararete 'ga upe. Tajemome'u 'ga upe 'jau nū”, 'jau 'ga jee. A'eramū je anure nipo 'ga monou Roma pe. A'ere je nakwaawi'i etee 'ga mama'e tywera apoawera. Maran gatu nipo ene 'ga jemome'uramū 'ga mama'e tywera iapowera mū rekoare'ema. ²⁶Je naekoari amū ai'i. Ma'ja katu nipo 'ā je amono ikwasiaa 'wyriararete 'ga upe. Nitywi te 'ā ikwasiaripyra mama'e tywera 'ga iapoawera. 'Ga jemome'u re te nipo je mama'ea mū resagi ikwasiaripyra. ²⁷Mama'e tywera 'ga iapoe'emamū, je nomonoa'uweri ikwasiaa 'ga upe. Naje maran mama'e kwaape'ema imonou ekoete ikwasiaa 'ga upe, a'e te je nū a'i kūi. Mama'e a'jea te 'ā ae omono ikwasiaa nanuara upe jā'nū'ū, nan 'ga rekoi 'ea jā'nū'ū— 'jau Fesitu 'ga Agripa 'ga upe.

Agripa 'ga upe 'ga 'eawet

26 A'eramū Agripa 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—Ere ejemome'wau oree, ki Paulo. Taruenup eneporogyta 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe Paulo 'ga ojemome'wau 'ga upe:

²—Ene upe je jemome'ua je muekōēāi je m̄yina. ³Ene 'ā judeuramū ore kwaap katu ape. Oreremiapoa nanē 'ā ene ikwaapa katu nū. A'eramū ene eapyakau jeje'eg are— 'jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe.

⁴—Jerekwawera 'ā judeu 'gā okwaap katu ajemogyau. Je kunumia we futat tekou Jarejuwarete 'ga je'eg imū ikue. Teje'wyr ipe miamū je reko esagei jepi. Jerusareg ipe taetu aje je 'ā je reko esagei judeu 'gā pype. ⁵Ma'eramū 'gā 'ā je kwaawi katu je rekoramū— 'jau 'ga imome'wau Agripa 'ga upe u'ama. —Je ree oporomome'uweramū 'gā tomome'u enee. Je 'ā fariseua te. A'eramū 'gā ojo-moyka je kwaapa. Fariseu 'gā 'ā Jarejuwarete 'ga je'eg imū etee futat wapo jepi— 'jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe u'ama imome'wau.

⁶—Awamū 'ā je rekoi “opapaw ire ae 'ēi tywy awi owywya 'ua nū” e rerowiaa. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga 'i aepy 'gā nupe rakue: “Pemanū re je pē mū'ēi tywy awi pē mowywya nū”, 'jau 'ga ae upe rakue. A'ea je 'ā arowiat tekou— 'jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe imome'wau u'ama. ⁷—A'ea 'ā judeu 'gā juejue werowiat. A'eramū 'ā judeu 'gā ajemogyau oporowykyau 'ga upe. “Ore manūnamū Janeruwarete 'ga tore mū'ē tywy awi ore monou ojepyri 'jau kwy”, 'jau 'gā 'ā ajemogyau. A'eramū 'gā au'jeteramū oporowykyau ajemogyau. A'ea je arowiat 'gā 'jawe. A'etea 'gā oje'jawe je erowiarāmū je pyyg ekoete je munepa. Je je'ēwu'jaga ekoete 'gā nupe— 'jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe imome'wau u'ama.

A'eramū Paulo 'ga ojerowaka amā'jāu judeu 'gā nee oje'ega 'gā nupe:

⁸—Ma'eramū gatu nipo 'ā pēē judeu-ramū neperowiari “Jarejuwarete 'ga ae moferap” 'ea. Janepytuna 'gā 'ā najuejue etee futat werowiat “owywyt futat ae opapaw ire” 'ea. A'ere 'ā pēē tekatu etee neperowiari aipoa— 'jau Paulo 'ga ojerowaka 'gā nupe oje'ega.

⁹—Ymā te je nanē futat Jejui 'ga rerowiaara 'gā nereko tyweretei ikue. “Esage sipo a'ea Janeruwarete 'ga upe pa”, 'jau je ikue. A'ere aipoa nia'wyrī 'ga upe rakue. ¹⁰A'ea je aapo Jerusareg ipe ikue. Mainana 'wyrīara 'gā je monou Jejui 'ga rerowiaara 'gā pyygukaa jee ikue, Nasare pe waranup ma'efera 'ga rerowiaara 'gā je ipyika imunepa ikue. Esage ete 'gā apisiukara jee ikue. Ikwaawe'ema je rerekou ikue. ¹¹Namutat tekou Jejui 'ga rerowiaara 'gā nerekou tyweaete ikue. 'Gā jatykaaw ipe tewau 'gā nupe 'gā nerekou tyweaete ikue. “Na-Janeruwarete 'ga remimurera rūi Jejujamū, tamu'eukat 'gā 'jau”, 'jau je tejeupe ikue numiamū. “Jejui 'ga takurawukat 'gā nupe 'jau”, 'jau je tejeupe ikue numiamū. A'ere 'gā naani. Nopoiri futari Jejui 'ga rerowiar awi. Kwaiwete je temara'neramū 'gā nee. A'eramū je tewau kwe pe tekou 'gā nerekou tyweaete— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe imome'wau u'ama.

¹²—A'eramū je tewau Damasco pe numiamū. Jejui 'ga rerowiaara 'gā nereko tywereteawamū je tewau numiamū. Mainana 'wyrīara 'gā je'eg imū futat tewau tekou 'gā nerekou tyweaete numiamū. ¹³A'ere jewaw ipe mama'e mū ete ijesaukari jee. Enyfuk te. A'eramū je te'aa ywyu eny awi. Tii. Teirū 'gā netee futat aru'aa arawau arajupa enywyter ipe. Ajeaje katu kwara ruwamū eny 'ari ore ree ywag awi 'ua. Kwara renya te wapyraap enyfuga. ¹⁴A'eramū ore arajupa aru'aa enywyter ipe futat teirū 'gā netee. A'eramū Janejararete 'ga eny awi je 'aramū oje'ega jee. Judeu

je'eg imū 'ga oje'ega jee. Epyreu 'jawa 'ga iapou jee. “Ma'eramū te je rereko tywerete ape, ki Saulo?” 'jau 'ga jee oje'ega. “Sā'ā ene ejeymawa ejenuwe'emamū, inupā ywyrā pyu, imayrūmū. Nan tee futat je renuwe'emamū ene te futat erejemayrū. Je rerowiaara 'gā erereko tywerete jepi. A'eramū je ene mayrūukaa”, 'jau 'ga jee— 'jau 'ga imome'wau 'gā nupe.

¹⁵—A'eramū je 'jau 'ga upe, “Awŷja te poromū oje'eg jee?” 'jau je 'ga upe. “Je Jejujamū aje'eg enee”, 'jau 'ga jee. “Je te 'ā je rereko tywerete ape”, 'jau 'ga jee ojeupe je je'egamū— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau.

¹⁶—“Efu'am jui. Ajesakuk je enee. A'eramū ene 'awamū ewau ekou kwe pe je mome'waramū. A'ere anure tamu'e ene 'jau. A'eramū ene ewau ekou 'gā nupe kwe pe je mome'wau”, 'jau 'ga jee. ¹⁷“Je te 'ā amono ene judeue'ema 'gā nupe temome'waramū. A'eramū nipo je tejejukau ene ree ene rekoramū”, 'jau 'ga jee ikue. “Najudeu 'gā nūi ene resaka 'gā mogoukare'ema ene ree. Najudeue'ema 'gā nūi nanē nū”, 'jau 'ga jee ikue. “Je te 'ā apyryrū ene judeue'ema 'gā nupe temome'waramū”, 'jau 'ga jee ikue— 'jau 'ga 'gā nupe. ¹⁸—“A'eramū ene ewau 'gā mu'jau je ree, je kwaawukaa 'gā nupe, 'gā mu'akwaapa je ree”, 'jau 'ga jee ikue— 'jau Paulo 'ga imome'wau Agripa 'ga upe. —“A'eramū 'gā ene je mome'uramū ene renupa etee. A'eramū 'gā ajemogyau je rerowiaaramū, Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee iapou, 'jau 'ga pē nupe, ere ki ewau ekou 'gā nupe”, 'jau 'ga jee ikue— 'jau 'ga imome'wau 'gā nupe. —“Ypytunaiwa pype wata ma'e 'jawe mama'eukwaawa 'wyrīara remiayuwa 'gā jemogyi. 'Arimū wata ma'e 'jawe je rerowiaara 'gā jemogyi. A'eramū ene ewau mama'eukwaawa 'wyrīara remiayuwa mū nerua imū'jāu jui, je rerowiarukaa 'gā nupe. 'Mama'e esagea

te ki peapo pejejaupe', e'i 'ga pē nupe. 'Tejerowiarāmū je 'gā katu'ogi', e'i 'ga pē nupe, ere ki 'gā nupe ekou. 'A'eramū futat je 'gā mū'jāu tejemiayuwamū', e'i 'ga pē nupe, ere ki 'gā nupe", 'jau 'ga jee ikue— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe, imome'wau.

¹⁹—A'eramū je 'ā 'agamū tekou 'ga rerowiaaramū 'ga mome'wau 'gā nupe. 'Ga je'eg imū futat je iapoi— 'jau 'ga imome'wau Agripa 'ga upe. ²⁰—Damasco pe ra'ne ra'ne futat je 'ga mome'u ypyruga 'gā nupe ikue. A'ere je tewau Jerusareg ipe 'ga mome'wau nū. A'ere Jerusareg awi je tewau Judeja ywy pewara 'gā nupe, 'ga mome'wau nū. A'e awi je tewau judeue'ema 'gā nupe 'ga mome'wau kwe pe tekou. "Pe'je pejepoia pejetywer awi", 'jau je 'gā nupe. "Jarejuwarete 'ga perowiat peje-jemogyau. A'eramū pēē pejepoia pejetywer awi. A'eramū pēē mama'e esage apou pejemogyau", 'jau je 'gā nupe. A'eramū nipo 'gā 'jau pē nupe: "Kuu. A'jea futat. 'Gā otywer awi 'gā poiri ra'e. Sā'ā 'gā neko esagea etee", 'jau nipo 'gā pē nupe, 'jau je 'gā nupe ikue— 'jau 'ga 'ga upe. ²¹—Judeue'ema 'gā je imome'uramū judeu 'gā je pyyka 'agamū ai'i. Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe je rekoramū 'gā je pyyka ai'i. "Si-juka 'ga", 'jau 'gā jee numiamū. ²²A'ere Janeruwarete 'ga rekoi te 'ā je pyri. A'eramū 'ga a'eramū je jukaukare'ema 'gā nupe— 'jau 'ga imome'wau 'ga upe. —A'eramū je 'ā 'au tekou 'ga mome'wau 'gā nupe. 'Wyriat, tesirūmet. Mīmera 'gā nupe je 'ā 'ga mome'ui tekou— 'jau 'ga 'ga upe. —Sā'ā Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā imome'ua 'gā nupe rakue. Nan tee futat je imome'ui 'gā nupe. Moisesi 'ga remikwasiarera 'jawer-imū etee futat je rekoi imome'wau— 'jau 'ga 'ga upe.

²³—A'ere 'ā "Janeruwarete 'ga remimurera 'ga jereko tywerukari

amanūmū janee rakue", 'jau je 'gā nupe. A'ere 'ā 'ga manū re Janeruwarete 'ga, 'ga moferawi etee nū. "Ga ra'ne tāmējē futat te 'ā oferap janee", 'jau je 'gā nupe. "A'eramū 'ga werowiarāmū jane katu'oka", 'jau je 'gā nupe— 'jau 'ga Agripa 'ga upe u'ama. —"Judeuramū ore, judeue'emamū pēē. Mīmeramū futat nipo jane manū re Janeruwarete 'ga jane mū'jāu tywy awi jane mowywya nū. Sā'ā Jejui 'ga ferawa. Nan futat jane ferawi nū", 'jau je 'gā nupe— 'jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe imome'wau.

²⁴Aipo Paulo 'ga 'eramū Fesitu 'ga wafukaita 'ga upe:

—Ene'me eteete awi ekou kūi. Ene'akwaawe'ema te ene rereko kūi. Ka'arana mogytaetea te ene mo'meukat ene mogou kūi— 'jau Fesitu 'ga wafukaita Paulo 'ga upe aipo 'ga 'eramū.

²⁵A'eramū Paulo 'ga 'jau 'ga upe:

—Naani nū'ū. Naje'mei futari je nū'ū. A'jea futat je 'i nū'ū— 'jau Paulo 'ga Fesitu 'ga upe.

²⁶A'eramū Paulo 'ga 'jau Agripa 'ga upe:

—Enereapyo katu jeremimome'u are. A'eramū je tekyjawe'em imome'wau enee— 'jau 'ga Agripa 'ga upe imome'wau u'ama. —Jejui 'ga oo watau ae reape futat wemiapo apou ae upe. Najemime rūi futat 'ga oporowykya apoi. Ae reape futat 'ga iapoi akou— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁷—Erekwaap katu futat 'ā Jarejuwarete 'ga je'ega, ki Agripa? Erekwaap te 'ga je'ega mome'warera 'gā nemikwasiarera? A'jea futat ene ikwaapa katu 'ga je'ega— 'jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe.

²⁸A'eramū Agripa 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—"Kamēsīete futat 'ga tamogo Jejui 'ga rerowiaaramū 'jau" ere te jee?— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

²⁹—Ēē. Afutat ete je pēē juejue 'ga rerowiara nū'ū— 'jau Paulo 'ga 'gā

nupe. —Afutat je pē nekoa teje'jawe. Anurenure'i sipo pejemogy je 'jawe, pē-poromuku te ra'u pejemogyau je 'jawe nū. A'ere je teje'jawe pē jemogy futari. A'ere je nafutari teje'jawe pē pofara—'jau Paulo 'ga u'ama Agripa 'ga upe.

³⁰ A'eramū 'gā awau ū'jāu 'ga wi. Fesitu 'ga, Agripa 'ga, Berenise ēē, 'gā pytuna 'gā. Mīmera 'gā awau ū'jāu 'ga wi.

³¹ —Nuapoi futari 'ga mama'e tywera amanūawamū ra'e. Oporaf ekoete te 'gā 'ga mu'ama ra'e—'jau 'gā awau oporogytau akou ajaupe. —Mama'e tywera 'ga iapo re te amunipo ā 'gā 'ga jukai—'jau 'gā ajaupe.

³² —“Wyriararete 'ga upe je oi tejemome'wau” 'e'em ire amunipo ā 'ga muēmi 'awamū futat—'jau Agripa 'ga Fesitu 'ga upe.

Roma pe Paulo 'ga oawet

27 —A'ere ako jane “Itari ywy pe simono 'ga”, jane 'i te ai'i—'jau 'gā ajaupe.

Roma 'upa Itari ywy pe. A'eramū 'gā Paulo 'ga monou jefaruu 'ga po pe, 'ga pyri ipofaripywera 'gā neewe. Juriu 'ga po pe imonou. Juriu 'ga jefaruu 'gā 'wyria'ri 'ga. A'eramū tesirūmera 'gā 'jau 'gā nupe “Wyriararete 'ga remiayup” 'jau 'gā 'gā nupe. A'eramū ore arawau. Je nanē tewau 'gā nupi, Lukaramū.

² A'eramū yara 'ua. Adramitiu 'jaw awi 'ua ojekoka. A'e pype futat arawau. Asia ywy pe futat aipoa yaruua awau. Jefaruu 'wyriara 'ga futat ore rerawau. A'eramū ore aru'aa ipype. Aristaku 'ga awau ore rupi. Tesarūn ipewarera 'ga. Tesarūna 'jawa 'upa Masetoni ywy pe. Aru'ar ire ore oroia jupiwewe futat. Arawau ka'a ywyri etee futat arakou. Oropytunaapa ore nū. ³ Ai'iwe ore arawau orowaēma Sidom ipe. A'ere Juriu 'ga jejuka esagei Paulo 'ga ree. A'eramū 'ga 'ga muēmukaa yaruu awi. A'eramū Paulo 'ga awau ojekoty'aawa 'gā nesaka.

A'eramū 'ga jekoty'aawa 'gā mama'e mua 'ga upe, 'ga remirerooramū, 'y rupi 'ga remi'uramamū. A'ere 'ga 'gā nesag ire ojewya 'ua, yaruu pype u'aa nū.

⁴ A'eramū ore oroia nū. Arawau 'ypō'ō atykupe katy ywytu awi. Ywytu ore monoukare'ema tpyterimū. A'eramū ore orokwapa 'ypō'ō atykupe katy etee ywytu awi. Orejau katy 'ypō'ōūū 'ūina, Sipiri 'jawa 'ūina. ⁵ Arawau 'ypō'ō sī rowaapa 'yrewiwa aapa. Arawau kwe katy ka'aeme'ywa ppyka nū. Arawau orowaēma Mira 'jawa amunaw ipe. Lisi ywy pe 'upa aipoa. Peu futat ore aru'jāu. ⁶ A'e pe futat Juriu 'ga yaruu mū resaka orojee nū. Aresāri 'jaw awi 'ua aipo yaruua. Itari ywy pe oo ma'e futat poromū. A'eramū 'ga ore reru'aa ipype nū.

⁷ Ipype aru'ar ire ore oroia nū. A'ere ywytua nore mujānukari. A'eramū ore meewe arawau arakou orosea pytunūū. Tpyterimū'i arawau arakou. Orokwapa Synito 'jawa pyu. Ay katu te ore yaawi arawau aipo 'ypō'ōūū atykupe katy jui. A'ere ywytua ore rowopepiri etee futat. A'eramū ore erowaka ywytu wawa katy etee futat jupe 'ypō'ō wywri arawau arakou. 'Ypō'ōūūa Kreta 'jawa atykupe katy arawau Salmona 'jawa pyu. Salmona 'jawa 'upa 'ypō'ō sī me.

⁸ A'eramū ore arawau 'ypō'ōūū rupi etee futat arakou. Ay katu te ore oi orowaēma Jemiaresagea 'jaw ipe. Laseja 'jawa pyri 'upa aipoa Jemiaresagea. ⁹ A'e pe ore arajupa oroporomukuuramū oropytau. Ywytua wejue opojyayramū oree. Judeu 'gā nupe 'araiwamū kwaw ire 'gā wea'aramū otywera moiawer are. “Janeruwarete 'ga janetywera omoit jane wi”, 'jau 'gā ajaupe. Aipo 'araiwa akou amāmyter ipe. Aipoa 'araiwa kwaw ire kwaiwete te amana, kwaiwete te ywytua nanē nū. A'eramū opojyayramū kwe pe ae wawamū awau yaruu pype ae ataa.

A'ere Paulo 'ga 'jau oree:

¹⁰—'Araiwa ako okwaw ai'i. A'eramū jane jareapyakaakau ee ra'ne. Kasi a'e pe 'aw awi jane oramū nia'wyrī janee ne—'jau 'ga oree. —Janeyara typywyk janee ne. Karaemā jane simonoukapaw ekoete ne. Ae 'gā we opaw ine—'jau 'ga oree.

¹¹A'ere yaruū waraara 'ga nuerowiari Paulo 'ga. Yaruū jara 'ga nanē futat 'ga rerowiare'ema nū.

A'eramū 'gā 'jau etee 'gā nupe:

—Naani nū'ū. Nipojya'uweri nū'ū. Soo tāmējē futat jane jarekou nū'ū—'jau etee 'gā oree.

A'eramū jefaruū 'gā 'wyrī'ri 'ga 'gā nerowiaa.

¹²—'Au nia'wyrī janee amana pype jane rekoa—'jau etee 'gā jefaruū 'wyrī'ara 'ga upe. —A'eramū jane jarewau futat. Fenise 'jawa amunaw ipe soo esaka 'jau—'jau etee 'gā 'ga upe.

Fenisea 'up 'ypō'ōū pype wējēmī futat nū. A'e pe ywytua nipytuūi. A'eramū 'gā 'jau:

—Soo peu, Fenise 'jaw ipe 'jau. Peu futat soo ko amana magwapa 'jau—'jau 'gā ajaupe numiamū.

Ywytuuretea 'ua 'gā nupe

¹³Poje ywytu'li'ia 'ua oree. A'eramū 'gā 'jau:

—Jaruate futat jane oi ra'e—'jau etee 'gā ajaupe. A'eramū 'gā —Pe'je ajee soo etee 'ū—'jau nū.

A'eramū ore arawau aru'aa yaruū pype nū. A'erauwe 'gā yaruū momytawa mua imatāu. A'eramū 'gā yaruū rerekou wyywyrī' etee futat. ¹⁴Poje ywytuuretea 'ua oree. 'Ypō'ōū 'arimū opytu mua oree. A'ea futat yaruū moyyita imotomotomoga oree. ¹⁵Ywytuua 'ua ore rewiri tāmējē futat. A'eramū yaruū waraara 'gā

—Sirowak imonou imojekoka Jemi-aresage are—'jau numiamū.

A'ere ywytua nuerowagukari 'gā nupe.

A'eramū ore rerawau tpytytera katy.

¹⁶A'ere ore rerooi 'ypō'ō'ī'ī atykupe katy etee. Ywytuua ore rerawau. 'Ypō'ō'ī'ī rera Kauta. Ya'ria 'gā imogou yaruū ku'a are.

¹⁷A'eramū 'gā ya'ri'i mua imatāu enuēma yaruū 'arimū.

—Kasi ywytuua erooi imonoka ne—'jau 'gā.

A'ere 'gā tupaama pyu yaruū mama-mani ywytu awi imotyapa jupe.

—Kasi ikaikai jane ree ne—'jau 'gā.

A'eramū 'gā tupaama pyu futat imama-mana ywytu awi ifaa.

—Namukui 'awamū Libia wyy ruwi. Libia wyy pyri notypyti futari. Kwaiwete te 'yisiga jemogyi tpytyter ipe—'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā a'eramū okyjau 'yisiga pype yaruū amī awi.

—Kasi ywytua jane monoi 'yisig are ne, janeyara kakau jane ree ne—'jau 'gā ajaupe okyjau. —'Yisiga pype iamīāu nipo ikaikai jane ree—'jau 'gā ajaupe.

Yara orojewi ikaika awi 'gā okyjau. Ywytua taity pirera pyu etee futat yara renujāna. A'eramū 'gā taity pirera moiapap jui.

—Kasi a'e pe jane rerooi jane renujāna 'yisig are ne—'jau 'gā.

A'eramū 'gā taity pirera moiapap jui. A'etea ywytu ore reroo ore rerekou meewere'i etee futat ore renujāna.

¹⁸A'ere niojeri futari ywytua 'ua oree. A'eramū 'gā ai'we karaemā monou imomopoa 'y pe. A'eramū yara owewuita'i oree.

¹⁹Imuapya 'ara rupi 'gā yaruū pyp-iara monou imomopopap. Ywyrasig, taityuu pypekap, taityuu. Mīmera we futat 'gā imomopopap yar awi. Opou futat 'gā imonou imomopoa yar awi.

²⁰Kwaiwete ore seri kwara resake'ema. Jaytata miamū futat ore naruesagi'i futari. Amanarowoky'a esaukare'ema oree. A'etea ywytua

wojere'emamū futat 'ua ore. A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—Sapap futat nipo 'ā jane— 'jau 'gā oky'jau kwara resake'emawe futat.

²¹A'eramū ore arakou kwaiwete 'ara magwapa orojemi'ware'ema. Ore jemuaēma ore rerekou ore mojemī'warukare'ema.

A'eramū Paulo 'ga afu'ama oje'ega 'gā nupe:

—Peesak 'jau noko ako pēē je rerowiare'ema ai'i 'ja, 'au etee futat jane ruwi kwara 'ara rapesaka 'eramū ai'i 'ja— 'jau 'ga 'gā nupe. —Kreta pe jane pyta re amunipo 'ā janekaraemā nimonoukari futari. A'ere ako “Soo futat jane jarekou”, pe'je etee ai'i. ²²A'ere je 'i 'awamū pē nupe: Pejemanū awi kasi pekyje ne. Yaruua typywyk futat jane wi. A'ere nipo jane mū nimanūi futari— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

²³—'Awa ppytuna rupi Janeruwarete 'ga ywagipewara 'ga amū muri je pyri ko. A'eramū 'ga imome'wau jee ko. Janeruwarete 'ga te 'ā jejararetea. Ma'eramū 'ga 'ā ojeypyriwara 'ga amū muri jee, imoporogytaukaa jee— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe imome'wau. ²⁴—Ywagipewara 'ga 'jau jee ko: “Erekyje kasi ekou ne. Najukaukara'uweri je ene 'au. Ereo futat ewaēma 'wyriararete 'ga pyri ejemome'wau 'ga upe 'jau”, 'jau 'ga jee ko. “Ene rupi oo ma'e 'gā nanē futat namanūi futari amū”, 'jau 'ga imome'wau jee ko. “Janeruwarete 'ga 'ā esage te. A'eramū 'ga ene rupi oo ma'e 'gā amū apisiukare'ema futat nipo”, 'jau 'ga jee ko— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe imome'wau.

²⁵—A'eramū pēē pe-
jepy'a'wyre'emamū. Je 'ā Jarejuwarete 'ga arowiat. 'Ga je'eg imū etee futat nipo 'ā ijeapoi jane. Jee imome'uawer imū etee futat nipo 'ga iapoi— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe imome'wau. ²⁶—A'ere nipo ywytua jane rerooi jane rorojekoka

futat 'ypō'ōūū mū ree— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau.

²⁷Mukūja morowykye'ema rupi ywytua ore rerawau ore rerekou ore renujāna. 'Yē'ē rypyterimū, Metiteraniu 'jawa rypyterimū awau pypajeaje katu 'gā amū wea'aramū ywy are:

—Sojot nipo 'ā jane ywy pyri 'ja— 'jau yara waraara 'gā ajaupe.

²⁸A'eramū 'gā itajuu mū apysāu tu-
paama siāpyr are. A'ere 'gā imonou imo-
moa 'y pe tom. A'eramū trītai seis metro
awau wapyka ywy are. A'ere 'gā ywy
are iwyy ire imua nū. Arawau peu
muku'i nū. A'eramū 'gā imonou imo-
moa nū tom. A'ea ināinānī'i etee oo wīti
seis metro etee awau wapyka ywy are.
²⁹A'eramū 'gā kyjea 'gā nerekou poromū
ia'agawyaukaa 'gā nupe.

—Ita 'arimū jane oi ne— 'jau 'gā
ajaupe.

A'eramū 'gā yara momytawa monou
imomopoa ita 'arimū arawawe'ēwe. 'Gā
iku'a pewara monou imomoa. Tom tom.
Irūpāwē monou imomoa. A'eramū futat
yaruū momytau orojeupe.

A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—Kamēsiete werewi pa 'ā ku'emamū
nū— 'jau 'gā ajaupe.

³⁰A'ere yara waraara 'gā amū ya'ri'i
monoi imomoa 'y pe. Saka'jam 'jau
numiamū.

—Yaruū momytawa siroo imomoa iru-
upeu'i isī awi— 'jau futatee 'gā ajaupe
numiamū.

³¹A'eramū Paulo 'ga 'jau jefaruū 'gā
'wyria'ri 'ga upe jefaruū 'gā netee:

—Yaruū waraara 'gā ka'jamamū nipo
ywwauje etee futat pepap. 'Gā ka'jam
ire nipo Janeruwarete 'ga nojejukai pē
nee— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

³²Aipo ojeupe 'ga 'eramū jefaruū 'gā
ya'ri'i siāwonoka imonou imoia yaruū
awi.

³³⁻³⁴Ku'em ja'wyja'wyuramū Paulo 'ga
oje'ega 'gā nupe:

—Pe'je pejejua pejejemi'waa. Mukūja morowykye'ema rupi te 'ā nepejemi'wari— 'jau 'ga 'gā nupe. —Pe'je pejejemi'waa pejejemopifuakaawamū. Tepepifuakat 'jau. Nimanūi futari jane mū— 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁵ Aipo 'e re Paulo 'ga kanape'i mua opo pe. A'eramū futat 'ga oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe:

—Au'jete mama'ea eremut oree— 'jau 'ga oje'ega monou 'ga upe 'gā nowase.

A'eramū futat 'ga ape monoka i'wau. ³⁶ A'eramū 'gā 'ga jemi'wara resakawe futat aku'iramū. A'eramū futat 'gā ojemi'waa 'ga pyri. ³⁷ Kwaiwete ore yaruu pypewaramū. Tusētu setētai seis te ore pytuna. ³⁸ A'etea 'gā iapopyrera a'upap. Ojomoyka i'wau. A'e pe 'ā 'gā imomopoa nū. Iapoe'emera momopoa nū. Kwaiwete juowuuranaku'ia 'gā imomopori. A'eramū futat yaruu mawua imua orojee imowewuita.

'Yisiga pype yaruu sīamīawet

³⁹ Ku'emamū yaruu waraara 'gā 'jau:

—Ma'ape jane jarejua 'ū? Niesagi we te 'ā jane 'au jepi— 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā 'yisiga resaka.

—Pe'je ajee soo peu jarejekoka esaka— 'jau 'gā 'yisiga repejāna imonou.

⁴⁰ A'eramū 'gā yaruu momytawaama monoka. Furuk. Iku'ookawa 'gā irapa jui. A'ere 'gā taity pirera pypekau isī me wyytu upe numiamū.

—Jane reroo pea 'yisig are jane rerojekoka 'jau— 'jau 'gā ajaupe numiamū.

⁴¹ A'ere 'yisiga mū ruwi tpyter ipe yaruu renune yppe'i rakue. A'eramū 'gā esake'ema. A'eramū wyytua ore rerawau ore renujāna i'arimū. Tyryk. 'Yisiga pype yaruu sīamīāu oree. Wyytuu fuakara futat yaruu monou isīamīāu ore wi. A'eramū futat 'gā imosokarūme'em. Nomosogarūi 'gā. Kwaiwete te 'y ryjuapia. A'eramū 'y

ryjuapia futat iku'awopena. ⁴² A'eramū jefaruu 'gā 'jau 'wyriara 'ga upe:

—Siapisi ose ma'efera 'gā 'jau. Siapisi tāmējē 'gā 'jau. Kasi 'gā ka'jami ne— 'jau 'gā 'wyriara 'ga upe.

⁴³ A'ere 'gā 'wyria'ri 'ga nifueweri Paulo 'ga juka are. A'eramū 'ga 'jau:

—Naani nū'ū. Peapisi awi 'ga nū'ū— 'jau 'wyria'ri 'ga jefaruu 'gā nupe.

A'ere 'wyria'ri 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pe'je pejewau pejepopoa jui. Oytap ma'eramū pejewau tenune pejejyetape pejekoka 'yisig are. ⁴⁴ Iytawe'ema 'gā yaruu pemer are too oytapa 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū ore nan arawau. Orojekoka pāwē pāwē futat ikue, aramanūme'em futat ore mū ikue.

Mauta 'jawa 'ypō'ō me 'gā nekoawet

28 Arawau orojekoka 'ypō'ō me aru'jāu 'y awi. Peu futat ore 'ypō'ō rera kwaapa.

—'Aga 'ypō'ō rera Mauta— 'jau ipype 'up ma'e 'gā imome'wau oree.

² A'eramū ore jekog ire peuwara 'gā 'ypō'ō mewara 'gā 'ua ore repejāna. Ore rapeje'ega 'gā 'ua. Opojejuka esageramū 'gā ore ree. Amanakya pype te ore ruri aru'jāu. A'eramū 'gā 'ua tata mojoy'wau ore ree. Iro'ysag awi tata mojoy'wau ore ree.

³ A'eramū Paulo 'ga 'yw akā ypiwera rerua imono'oga tataramū. A'eramū moja uēma tata rakuw awi. A'eramū 'ga po u'wau. Waekou akou 'ga po are. ⁴⁻⁵ A'ere 'ga imowawagi etee imonou tata pe.

A'e resaka 'ypō'ō mewara 'gā 'jau ajaupe:

—Kuu. Oporojuka ma'efera 'ga nipo 'ā koromū kūi— 'jau 'gā ajaupe. —'Y pe ako 'ga namanūi ko. A'ere 'awamū 'ga manūi. Nae u'uaiwi 'aga moja. Nauagi ae 'aga moja rāi ay upe— 'jau 'gā ajaupe. —Janemaira 'ga 'ga nomogoukari.

⁶ A'eramū 'gā ajemogyau oporesagamū 'ga ree.

—Siesak 'ga po wuwura 'jau— 'jau 'gā ajaupe. —Siesag iki 'ga amanūa erujewi— 'jau 'gā oporesagamū ajemogyau 'ga ree.

'Ga po wuwura rapesaka 'gā ajemogyau namutamutat numiamū. A'ere nowuwuri 'ga wi. Naayi 'ga upe.

'Ga po wuwure'ema resakawe 'gā 'jau:

—Kuu. Nowuwuri futari 'ga poa ra'e nū'ū. Namanūi futari 'ga jupe ra'e nū'ū. Maira 'ga te nipo 'ā 'ut owaēma janee— 'jau etee 'gā 'ga upe nū.

⁷ Yisiga pyri P'ublio 'ga ywya 'upa. P'ublio 'ga 'wyriara 'ypō'ō mewara 'gā nupe. A'eramū 'ga 'ua oree, ore rerawau oje'wyr ipe. A'e pe ore arajemogyau 'ga pyri muapyra orosea. Ojejukau esage futat ore ree. ⁸ Peu ore rekoramū 'ga ruwa 'ga ojero'wau 'upa. 'Ga tururua 'ga mory'wau. A'eramū 'ga 'upa oseawa pype etee futat afu'ame'ema 'upa. 'Ga tururua 'ga pifuaka'roka 'ga nuga 'ga ro'y reewe. A'eramū Paulo 'ga awau oje'ega 'ga upe. A'ere Paulo 'ga oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe 'ga ree:

—Ekatu'ok 'ga, ki Ku'jyp— 'jau 'ga oje'ega monou 'ga upe.

A'erauwe futat 'ga opo monou 'ga apyte'rarimū. A'erauwe futat 'ga afu'ama ajarueteramū.

⁹ A'erauwe 'ga resakarera 'gā awau Paulo 'ga rera mokwasi'wau opytuna 'gā nupe. 'Ga rera renupawe ojero'wu ma'e 'gā 'ua ajatykau 'ga ree ojemajarue-teukaa 'ga upe. A'eramū ojero'wu ma'e 'gā ajaruete'pawamū.

¹⁰ A'eramū 'gā mama'e mua ore upe kwaiwete. Anure ore 'wyrāmū 'gā mama'e mua wējēmī futat oree nū. Oreremi'urama mua oree, oreremirerooramū.

Pe awi Roma pe 'gā oawet

¹¹ Muapyra jay magwaw ire ore aru'aa yaruū mū pype nū. Aresāri 'jaw awi futat 'ua 'upa 'ypō'ō me amana magwapa rakue. Aipo yaruū rera Mait jopewet, 'jau 'gā e'roka. A'e yaruū pype aru'aa. Aru'ar ire ore oroia. ¹² Arawau oroje'koka Sirakusa 'jawa amunaw ipe. Peu ore muapyra orosea.

¹³ Muapyra orosor ire ore oroia arawau nū. Regiu 'jawa amunaw ipe etee oroje'koka. Majepei tee ore orosea peu. Ai'iwetetewe ywytua 'ua oree, oreatykupe katy 'ua ore upe. A'eramū ore oroia. A'e ywytua ore renujāna ore rerawau kamēsīete futat. Mukūi tee ore orosea. Arawau orowaēma Posuori 'jawa amunaw ipe. Peu ore aru'jāu yaruū awi. ¹⁴ A'e pe ore majepeja etee morowykye'ema magwapa. A'e pe futat ore Jejui 'ga rerowiaara 'gā amū nekoaa. A'eramū 'gā 'jau oree:

—Pe'je peje'jua 'au ore pyri, morowykye'ema mū magwapa— 'jau 'gā oree.

A'ere ore morowykye'ema magwaw ire arawau nū. Ywyrī futat ore oi poromū Roma 'jawa amunaw ipe arawawamū.

¹⁵ A'eramū Jejui 'ga rerowiaara 'gā ore rera renupa rakue. A'eramū 'gā 'ua ore rowosōu. Apiu 'jaw ipe, Tres Wēta 'jaw ipe. Mīmera amunaw ipe 'gā 'ua ore rowosōu.

Aipo 'gā nesakawe Paulo 'ga aku'iramū 'gā nee. A'eramū futat 'ga oje'ega Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ā ore rereko ape ejeape. Ene te 'ā 'gā eremut ore maku'iu'kaa— 'jau Paulo 'ga Jarejuwarete 'ga upe oje'ega monou.

Roma pe Paulo 'ga renawet

¹⁶ Roma pe orowaēm ire jefaruū 'gā 'wyriara 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—'Awamū eko 'oga mū pype— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

Jefaruu 'ga nanē 'ga amū imogou Paulo 'ga ree omaenun ma'eramū.

¹⁷ Muapyt oser ire Paulo 'ga oje'ega monou judeu 'gā 'wyriara 'gā nupe:

—Pe'je pejejua je resaka 'au— 'jau 'ga 'gā nupe oje'ega monou.

A'erauwe judeu 'gā 'wyriara 'gā ajatykau 'ga ree. Ojee 'gā jatykapawauwe Paulo 'ga ojemome'wau 'gā nupe:

—Jareypy 'gā nekwawer imū etee futat je iapoi tekou ai'i. A'etea judeu 'gā je pyyk, je pofaa, je monou romanū 'gā 'wyriara 'ga po pe. Jerusareg ipe 'gā je pyygi ai'i. A'ere 'gā je monoi romanū 'gā 'wyriara 'ga po pe. ¹⁸ A'ere 'gā opo pe je mono re romanū 'gā poronuwi jee. Je upe oporogytapaw ire 'gā 'jau ajaupe: “Nuapoi 'ga 'ā mama'e tywera amanūawamū ra'e”, 'jau 'gā ajaupe. “A'eramū ore 'ga jukawe'em. Pe'je ajee sapoit 'ga wi”, 'jau romanū 'gā ajaupe numiamū— 'jau 'ga 'gā nupe. ¹⁹ —A'ere judeu 'gā 'wyriara 'gā nafutari je wi 'gā paira. A'eramū je 'jau 'gā nupe: “Too tejemome'wau 'wyriararete 'ga upe 'jau”, 'jau je 'gā nupe. Ma'eramū 'ā je ruri tejemome'wau 'ga upe 'au— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gā nupe. —Natepytuna 'gā je'ēwu'jaga rūi je ruri. Tejemome'wau te je ruri 'au ai'i— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe u'ama.

²⁰ —Ma'eramū je 'ā pē majatykai tejemome'wau pē nupe. Ymā te 'ā judeuramū jane Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga rapesagi. Jejui 'ga 'ā 'ga remimurera futat. A'e 'ga je 'ā arowiat tekou. A'eramū 'gā 'ā a'eramū 'ga rerowiarāmū je munepa je m'yina je pofaa itaju pyu— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

²¹ A'eramū peuwara 'gā 'jau Paulo 'ga upe:

—Namuri futari 'gā ka'arana ikwasiaa oree enereko tywer are. Pe awi 'ut

ma'e 'gā miamū nomome'ui futari ene rekoarūe'ema oree— 'jau 'gā Paulo 'ga upe. ²² —A'eramū ene Jejui 'ga mome'wau oree 'awamū. Taruenup ene imome'ua 'jau. “Kwe pewara 'gā 'ā Jejui 'ga rerowiaara 'gā je'ēwu'jaga ajemogyau” 'ea 'ā ore a'jea futat aruenup arajemogyau. Ma'eramū 'ā ore “eporogyta oree”, ore 'i enee. Taruenup ene imome'ua orojeupe 'jau, 'jau 'ā ore enee. ²³ A'eramū nipo ore anurenure'i arajua eneporogyta renupa— 'jau 'gā Paulo 'ga upe.

A'ere 'gā awau aipo 'ga upe 'e re.

Ko'iko'i ete 'gā 'ua Paulo 'ga porogyta renupa. Amumera 'gā 'ua 'gā nupi 'ga porogyta renupa. A'erauwe Paulo 'ga oporogytau 'gā nupe. Ai'iwetetewe agawewi futat. A'etea 'ga oporogyta werokaarup 'gā nupe. Jarejuwarete 'ga mogyta are 'ga 'gā mu'jau.

—Anure nipo Janeruwarete 'ga reni 'wyriaramū janee— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe imome'wau. —Oje'ega renuparamū ae 'ga ae mowywya imonou ojepyri wemiayuwamū imogyau. Oje'ega renupare'ema 'gā te nipo ajee 'ga omono mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau 'ga imome'wau 'gā nupe. —Ymā te 'ā Moisesi 'ga ka'arana kwasari inuga janee rakue. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā nanē 'ā ka'arana kwasiaa inuga Jejui 'ga ree janee rakue: “Anure nipo Janeruwarete 'ga wa'ra 'ga muri janee jane katu'okawamū”, 'jau 'gā ikwasiaa inuga janee rakue. Jejui 'ga 'ā Jarejuwarete 'ga ra'ra futat. Werowiarāmū 'ga pē katu'ogi pē mogyau wemiayuwamū futat— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

²⁴ Aipo 'eramū 'gā amū 'ga je'ega rerowiaa. A'ere amumera 'gā 'ga je'ega nuerowiari ajemogyau. ²⁵ A'eramū 'gā awau 'ga wi.

'Gā o enune Paulo 'ga 'jau 'gā nupe nū:

—Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga 'Agesage je'egi Isai 'ga upe rakue. A'eramū 'ga 'ga 'Agesage je'ega mome'wau janepytunera upe rakue. A'jea futat 'ga je'ega. ²⁶ A'e are 'ga ka'arana kwasiaa inuga janee rakue: “Ekwap eporogytau 'gā nupe: Peenup futat nipo numiamū. A'ere nipo nepēneapyoi ee.

Pemā'ē esage agawewi nipo ee. A'etea nipo pēē esakare'ema 'jawe etee pejemogy.

²⁷ Pē'akwaawe'ema pē nereko.

Pejeapyakwara peawopytym. A'eramū pēē jeje'ega renupe'ema.

Pejeapymīāu esakare'ema 'jawe. A'eramū pēē jeremiapofera resake'ema.

Peje'akwaaw ire amunipo 'ā pēē pejejea pemȳi je ree.

Pēāpya amunipo 'ā enupa. A'eramū amunipo 'ā pēē pejejeapyoramū ee.

A'eramū futat amunipo 'ā pēē je rerowiaa pejejemogyau.

A'eramū futat amunipo 'ā je pē katu'oka”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Isai 'ga upe rakue— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe imome'wau u'ama.

²⁸ A'ere Paulo 'ga 'jau 'gā nupe:

—Janeruwarete 'ga 'ā oje'eg esage omono judeue'ema 'gā nupe. Judeue'ema

'gā nupe nanē ojemome'waukaa jee nū. “Pe'je pejeipoia pejetywer awi”, 'jau je 'gā nupe. “Pejetywer awi pepoiramū 'ga pē katu'ogi”, 'jau je 'gā nupe. Judeue'ema 'gā nupe je aipo 'jau tekou. 'Gā 'ā werowiar ete— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

²⁹ 'Ga porogytapaw ire judeu 'gā awau Paulo 'ga wi. Ajamueu awau 'ga 'eawer are ajemogyau.

³⁰ Mukūi kwara poromukuran Paulo 'ga ako peu, Roma pe ikue. Paulo 'ga ka'aranūū monou 'oga mepyau ojeupe. Oje'wyr ipe oo ma'e 'gā mua esage ojepyri:

—Pe'je pejejua pejesou pejeapyka. Saporogyta 'jau— 'jau 'ga 'gā nupe 'ūina.

³¹ A'eramū 'ga Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe:

—Jejui 'ga je'ega ki peenup pejejemogyau. “Nan ki pejemogy”, e'i Jejui 'ga janee rakue. A'eramū jane 'ga 'eawer imū etee futat mama'e apou jarejemogyau. Jejui 'ga futat janejararetea. A'eramū jane 'ga je'ega etee futat erowiaa— 'jau Paulo 'ga 'ūina amowaara 'gā nupe imome'wau.

Okyjawe'em futat 'ūina imome'wau 'gā nupe.

Romanū

Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana okwasiarukat Paulo 'ga upe rakue. A'eramū Paulo 'ga 'aga kwasiaa imonou Roma pewara 'gā nupe.

Ymā te Janeruwarete 'ga Abraão 'gā juapyrera 'gā mū'jāu imogyau wemi-ayuwamū rakue. Judeu 'gā Abraão 'ga juapyrera. Oje'ega Janeruwarete 'ga imonou Moisesi 'ga upe rakue. A'eramū judeu 'gā mama'e apou Moisesi 'ga remikwasiarer imū rakue. Ymā judeu 'gā etee Janeruwarete 'ga remiayuwa rakue.

A'ere Jejui 'ga rur ire Janeruwarete 'ga wearamū sigaty etee. 'Ypeywar are Jejui 'ga manūi janetywera mepyawamū. A'eramū Janeruwarete 'ga 'awamū Jejui 'ga rerowiaaramū jane mogyau wemi-ayuwamū. Judeu 'gā, judeue'emamū jane jarejemogyau jareju'jaju'jawe 'ga upe. A'eramū 'ga jane katu'oka pāwē pāwē, Jejui 'ga jane erowiarāmū.

Roma pewara 'gā naeapyoi ee rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukaa Paulo 'ga upe 'gā mueapyoawamū ee. A'eramū 'ga ka'arana kwasiaa inuga janee rakue.

1 Je Pauloramū ka'aran akwasiat imonou Roma pewaramū pē nupe. Jejui Kristu 'ga 'ā Janeruwarete 'ga ra'yraretea. 'Ga 'ā je mogo ojeupe oporowyky ma'eramū. A'eramū 'ga ruwa 'ga je pyyrūmū morogyta esage mome'waramū ikue. Aipo morogyta esagea Jejui 'ga mome'ua. A'eramū je a'eramū tekou 'ga mome'wau kwe pewara 'gā nupe.

²⁻³ Ymā we te 'ā Janeruwarete 'ga wa'yrarete 'ga mome'ui oje'ega mome'wara 'gā nupe rakue. A'eramū 'gā ka'arana kwasiaa 'ga ree rakue, Jarejararete 'ga ree rakue. “Anure nipo je teja'yra 'ga monoi wyy pe 'ga mogou

wyy pewara 'gā pype”, 'jau 'ga 'ā oje'ega mome'wara 'gā nupe rakue.

A'e are 'ā 'gā ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. Janeruwarete 'ga ra'yrarete 'ga 'ā janejararetea, Jejui Kristu 'ga. Wyy pe 'ua 'ā 'ga 'ari kunumīakyrāmū, Davi 'ga juapyrerāmū rakue. ⁴ A'ere 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea futat. Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga wereko. A'eramū 'ga manū re 'ga Ruwarete 'ga opājē mū 'ga moferapa, 'ga kwaawukaa janee. “A'jea futat pa je Jejui Kristu 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea ra'e. Wa'yrareterāmū 'ga reko'e'em ire amunipo 'ā 'ga 'ga nomoferawi” e are jane mu'jaukaa. ⁵ Aipoa wa'yra 'ga upe futat Janeruwarete 'ga je mogoukari kwe pewara 'gā nupe ikue. “Paulo 'ga emogo kwe pewara 'gā nupe emome'waramū”, 'jau 'ga wa'yra 'ga upe.

A'eramū Jejui 'ga je mogou 'agamū judeue'ema 'gā nupe omome'waramū ai'i. “Ekwap kwe pe je mome'wau, je rerowiarukaa ekou 'gā nupe. Je upe futat ewau je mome'wau 'gā nupe”, 'jau 'ga jee. A'eramū je 'agamū tekou 'ga mome'wau pē nupe.

⁶⁻⁷ Roma pewaramū pēē nanē Janeruwarete 'ga pē mū'jāu Jejui Kristu 'ga remiayuwamū. Wemiayuwamū nanē 'ga pē mū'jāu nū. 'Ga 'ā oporomutaramū pē nee. A'eramū je ka'arana kwasiaa imonou pē nupe.

Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. 'Gā nesagea pē nerekoa je afutat. Pē mopy'ata'waa nanē je afutat nū.

'Gā nee oje'ega monoawet

⁸ Kwe pewara 'gā najuejue etee futat pēnera renupa. “Roma pewara 'gā werowiarete futat Jejui Kristu 'ga” e kwasi'oa 'gā enupa. A'eramū je teku'iramū tekou pē nee. Jarejuwarete 'ga je imuorypa pē nee. “Ene te 'ā eneresage. Ene futat 'ā eja'yra 'ga

rerowiarukaa Roma pewara 'gā nupe. 'Awamū kwe pewara 'gā 'gā nera renupa”, 'jau je 'ga upe, 'ga muorypa pē katu'og are.

⁹⁻¹¹ Jeowet je pē nesaka. A'eramū je teporogytau tekou Jarejuwarete 'ga upe pē nee. 'Ga upe futat je porowyki tekou teporomutamū 'ga ree. 'Ga ra'yra 'ga je tewau imome'wau tekou. 'Ga je kwaapa. Teojere'emamū je teje'ega 'ga upe pē nee. “Jeowet je Roma pewara 'gā nesaka, Kiapi'ni. Naesagi we je 'gā. A'eramū ene ejemifutar imū je monou peu, 'gā nesaka”, 'jau je 'ga upe tekou. Afutat je Jarejuwarete 'ga 'Agesagea mama'e esage apoa pē nupe, ojee pē mojemogypyygukaawamū. ¹²Pejepyri je o re nipo jane jareku'iramū jarejuee. Pēē Jejuui 'ga rerowiararetea nipo je maku'iu pē nee. Je 'ga rerowiararetea nanē nipo pē maku'iu nū. A'eramū jane jarejomojemogypyygukaa 'ga ree.

¹³Pēē Jejuui 'ga rerowiaa pejemogyau je 'jawe. A'eramū je tejemome'wau pē nupe. Jeparuesagiwet je pē nee. “Too 'gā nesaka 'jau”, 'jau je tekou tejeupe numiamū. A'ere maran gatu gatu etee mama'ea jee. A'eramū je tewawe'em we. Afutat je Jejuui 'ga rerowiarukara pē pyriwara 'gā amū nupe. Karanū je rekoī kwe pe judeue'ema 'gā amū nupe, 'ga rerowiarukaa ai'i nū. Nan too tekou peuwara 'gā amū nupe 'ga rerowiarukaa, a'e futat je. A'ere nipo je oi futari 'gā amū mogyttau Jarejuwarete 'ga upe 'jau. ¹⁴Nanuar imū omome'wawamū futat Jejuui Kristu 'ga je mogoi ikue. Ma'eramū 'ā je rekoī 'ga temogoawer imū etee futat kwe pe 'ga mome'wau 'gā nupe. “Wyrarete pewara 'gā nupe, ka'a pewara 'gā nupe, ojemu'e ma'e 'gā nupe, ijemu'e'ema 'gā nupe. Mīmera 'gā nupe ekwap je mome'wau”, 'jau 'ga jee ikue. A'eu te futat 'ā je tekou. ¹⁵A'eramū je a'eramū Jejuui 'ga

ree teporomome'uweramū futat pē nupe Roma pewaramū nanē nū.

Jejuui 'ga ree morogyta esagea

¹⁶Opājē mū Janeruwarete 'ga morogyta esage rerowiaara 'gā katu'oka. Aipo morogyta esagea Jejuui 'ga mome'ua. Judeu 'gā 'ga remikatu'og ppyfera. A'ere 'ga 'awamū judeue'ema nanē ikatu'ogi nū. A'eramū je morogyta esage mome'wau tekou 'gā nupe najuejue etee futat. Nojenosī je imome'wau tekou. ¹⁷Morogyta esage renuw ire jane jarejeapyoramū 'ga 'e are. “Jejuui 'ga rerowiaara 'gā etee ajemogyau je jekoty'aawamū”, Jarejuwarete 'ga 'e are jane jarejeapyoramū. Ymā te 'ga oje'ega kwasiarukari 'gā nupe rakue: “Jejuui 'ga rerowiaara 'gā etee wesageramū 'ga upe. Aipo 'gā etee 'ga imogyau ojepyri nakwaparimū ete rūi”, 'jau 'gā ikwasiaa ka'aran are rakue.

Ywy pewaramū janetywet

¹⁸Janeruwarete 'ga amara'neramū mama'e tywera apoara 'gā nee, werowiare'ema 'gā nee. A'eramū 'ga 'gā nerekou tyweaete 'gā tywer are. Mama'e tywera apo are etee 'gā wea'aramū. Ku'jywa 'ga ree jēmī wea'are'emamū. A'eramū 'gā Janeruwarete 'ga kwaape'ema. 'Ga ree wea'ar ire amunipo 'ā 'gā 'ga kwaawi. Mama'e tywera etee 'gā iapou. A'eramū 'gā Janeruwarete 'ga kwaawukare'ema ajaupe. ¹⁹Agamū futat 'ga ojekwaawukaa 'gā nupe. Opājē resaukaa 'gā nupe. A'ere 'gā 'ā nuerowiari 'ga. A'eramū 'ga aipou werowiare'em are 'gā nerekou tyweaete.

²⁰Ymā te 'ā 'ga ywy apoi rakue. A'eramū jane 'ga remiapofera resaka 'ga kwaapa. Niesagi jane 'ga numiamū. A'ere jane 'ga remiapofera resagi. A'eramū jane 'ga kwaapa, 'ga pājē kwaapa nanē nū. Nateepawi futari 'ga pājēa. A'eramū aipo 'gā 'jawarūe'em:

“Nakwaawi je Ku'jywa 'ga”, 'jawarū'em 'ga upe. ²¹Akwaap futat 'gā 'ga numiamū. A'ere 'gā nopojewi te 'ga. “Ene 'ā Orewaretea”, 'jawe'em 'ga upe. Wesak futat 'gā mama'ea 'ga remiapofera. Niporomuorywiweri te futat 'gā 'ga ree ojeupe iapopyrer are. Mama'e tywer are etee 'gā nea'aramū. Ypytunaiwa pype wata ma'e 'gā nuesagi futari mama'ea. Nan tee 'gā. Ni'akwaawi futari mama'ea are. A'eramū 'gā mama'e tywera apou. ²²“Ore'akwaawarete futat ore”, 'jau futatee 'gā. A'ere 'gā 'meramū etee. I'akwaap 'me ma'e 'gā. ²³Janeruwarete 'ga 'ā okoeteete ma'ea. A'ere 'gā nomuorywi 'ga. Mama'eukwaawa etee 'gā wa'agawy ita pyu imu'ama ae 'jawe ojeupe. Wyrā wewe ra'agawyu. Wyrā wata ma'e, oyriryk ma'e. Mīmera 'gā imogyau ia'agawyu ojeupe. Wemiapofera etee 'gā amuoryp 'gā jemogyramū, Janeruwarete 'ga amara'neramū nanuara 'gā nee.

²⁴Nanuara 'gā nee Janeruwarete 'ga nojejukai. “Mama'e tywer are etee 'gā paruapoweramū. Tene 'gā jemogyi otywera etee iapou ra'ne”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū taetu 'gā ajemogyau mama'e tywera apou ajaupe. ²⁵Nuerowiara'uweri 'gā Jarejuwarete 'ga je'eg a'jea. O'mea etee futat erowiaa. Amuoryp 'gā Janeruwarete 'ga remiapofera etee. Iapoarera 'ga jēmī imuorype'ema. 'Ga futat imuorywipyraretea agawewi. A'etea 'gā 'ga muorype'ema. A'eramū 'ga opoia nanuara 'gā nui.

²⁶Wemiapofera etee 'gā imuorywamū Janeruwarete 'ga opoia 'gā nui. “Mama'e tywer are etee 'gā paruapoweramū. A'eramū je tepoia 'gā nui”, 'jau Janeruwarete 'ga ojeupe rakue.

A'eramū taetu mama'e tywera apoara 'gā wemifutar imū etee futat mama'e tywera apou. Kūjāmera 'gā omena ojee

ekoa jēmī ifutare'ema. Kūjānamū etee futat 'gā wemiarūnamū ajuee. ²⁷Kūima'e 'gā nanē opoia wemireko are oko awi nū. A'eramū 'gā kūima'eramū etee futat ajafutaa. Owy'aa kūima'eramū etee futat ajuee. A'eramū nanuara apoara 'gā oje-mote'aa ojetee futat, akou tywet nipo 'gā otywer are wemifutar imū etee futat.

²⁸Niporokwaawiweri 'gā Janeruwarete 'ga ree. A'eramū 'ga opoia 'gā nui. “Mama'e tywer are etee pēnea'aramū je pōiri pē nui”, 'jau 'ga 'gā nupe, mama'e tywera apoukaa 'gā nupe. ²⁹Aipo 'gā nia'wryi futari. Akowarū'em 'gā. Mama'e tywera etee 'gā iapou. Ojokaraemā 'gā ifutaa, ojomotesirūgatuu, iporerekoaywerete 'gā, oporojuka ma'e 'gā. Ajamue 'gā akou. O'meramū te 'gā 'jau. Morogyta mowuwuara 'gā. ³⁰Ajuago'wau 'gā. Niporomutari 'gā Jarejuwarete 'ga ree. Nojejukai 'gā ajuee. Ojomotywerukat 'gā. Nuenuwi 'gā ujara 'gā je'ega. Ojerowiaraiw etee 'gā ojee. ³¹Ni'akwaawi 'gā mama'e are. Nuapoi 'gā mama'ea u'eawer imū. Najemuaēmi 'gā ajuee. Nipy'ata'wai 'gā ajuee. ³²Aipo 'gā Janeruwarete 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Nakamēsī etee rūi futat 'gā oi peu. A'ea 'gā i'kwaapa agawewi. A'etea 'gā nopōiri futari mama'e tywera apo awi. Ojero'waro'wau etee otywera apou. A'eramū 'gā ojerowiarairaiwa etee futat otywer are. Amumera 'gā mama'e tywerete agawewi wapo. A'etea 'gā 'jau: “Eneremiapoa esage futat”, 'jau etee 'gā ajaupe, mama'e tywera aporamū.

Aipo 'gā nemiapoa mama'e tywera futat Janeruwarete 'ga upe.

Mama'e tywera apoara 'gā nereko tywet

2 'Gā nemiapofera mama'e tywera renuw ire pēē mū 'jau: “A'jea futat 'gā nemiapofera mama'e tywera fu-

tat”, 'jau nipo pēē pejejaupe. “Aipo apoa 'gā ojemotywea Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau nipo pēē pejejaupe. A'ere aipo 'e reewi mama'e apou 'ga 'jawerimū etee futat nū 'eramū pēē nanē pejerekwau Jarejuwarete 'ga upe. ²“Mama'e tywera apoara 'gā Janeruwarete 'ga wereko tywet” 'ea jane ikwaapa. Mama'e a'jea etee Janeruwarete 'ga iapou. A'eramū jane 'jau, “Mama'e tywera apoara 'gā ojereko tywerukat futat”, 'jau jane. ³Ma'eramū sipo ajee pēē nanē mama'e tywera apou 'gā 'jawe etee nū, “pēnemi- apofera nia'wryi 'ga upe”, 'e re? Pēē sipo Janeruwarete 'ga nepē nereko tyweri mama'e tywera pēē iaporamū? Mama'e tywera pēē iaporamū 'ga pē nereko tyweaete nanē 'gā 'jawe futat. ⁴Pēē mū nipo 'jau: “Jane ree 'ga jemuaēmi. Ipota'wa futat 'ga jane ree. Najane rereko tywera'nei 'ga”, 'jau nipo pēē. Aipoa a'jea futat. A'ere pēē nepēneapoyi 'ga ree. Ajemuaēm futat 'ga pē nee pētywer awi pē momoirukaawamū pē nupe. Ma'eramū 'ā 'ga nepē motesirūgatua'nei. “Otywer awi 'gā poir ire je 'gā nereko tywere'em”, 'jau 'ga ojeupe. ⁵A'ere nipo 'ā nepepoiri futari pejetywer awi. Pejejero'waro'wau etee futat 'ā 'ga je'ega renupe'ema. A'eramū nipo pēē 'ga marama'neukaa etee te pejejee. A'eramū nipo 'ga pē nereko tyweaete wowase ae majatykaawa 'ara rupi. Aipoa 'ara rupi 'ga mama'e tywera apoara 'gā nereko tyweaete 'gā nemiapo tywer are etee futat. A'eramū nipo 'ga, mama'e tywera pēē iapo re, pēē nanē pē nereko tyweaete, pēnemiapofer are.

⁶Akwaap 'ga janeremiapofera. A'eramū 'ga jane mepyau janeremiapofer are etee futat. ⁷Jane mū mama'e esage apou jarejemogyau. Jarejuwarete 'ga je'ega jane enupa. “Tejeupe 'ga je'eg are jeporenuwiweramū tekou. 'Ene 'ā je renupa ekou. A'eramū ene eneresage futat jee' 'e are jeporenuwiweramū”,

'jau jane. 'Ga pyri jareoa jane ifutaa. 'Ga pyriwara 'gā jarepojeuwa jane ifutaa jarejemogyau. Nan jane iaporamū 'ga jane mogyau ojeypyri nakwaparimū ete rūi futat. ⁸A'ere ojee ea'are'ema 'gā nee Janeruwarete 'ga mara'neramū. Morogyta a'jea renupare'ema 'gā nee, mama'e tywera apoara 'gā nee, ojee ojerowiaraip ma'e 'gā nee. Mīmēra 'gā nee 'ga amara'neramū. A'eramū 'ga 'gā nereko tyweaete. ⁹Mama'e tywera apoara 'gā juejue futat nipo 'ga erekou tyweaete. Judeu, judeue'em. Mīmēra 'gā nipo 'ga 'gā nereko tyweaete. ¹⁰Mama'e esage apoareramū te nipo ajee 'ga 'i janee: “Pēē pēnesage jee”, 'jau nipo 'ga janee. Jane mopy'ata'wau ojeypyriwara 'gā nowase. Aipo 'ga wapo mama'e esage apoara upe. Judeuramū ore 'ga iapoi, judeue'emamū pē nupe nanē 'gā iapou nū. ¹¹Janeruwarete 'ga ojejuka pāwē pāwē jane ree. A'eramū 'ga mama'e tywera apoara 'gā juejue 'ga erekou tyweaete. Mama'e esage apoara 'gā juejue 'ga erekou esage.

¹²Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari oreypy 'ga upe rakue, Moisesi 'ga upe rakue. A'eramū judeuramū ore 'ga remikwasiarera rerekou. A'ere judeue'emamū pēē nepētywi futari 'ga je'ega pyu. Janeruwarete 'ga nomonoi pē nupe rakue. A'etea Janeruwarete 'ga pē nereko tyweaete mama'e tywera apoaramū. A'eramū nipo 'ga judeuramū ore 'jau: “Nepeenuwi je'ega. A'eramū je pē nereko tyweaete”, 'jau nipo 'ga oreypy 'gā nupe rakue. ¹³NaMoisesi 'ga remikwasiarera kwaapara 'gā tee rūi esage Janeruwarete 'ga upe. 'Ga je'eg imū mama'e apoara 'gā etee te esage 'ga upe.

¹⁴Judeue'emamū pēypy 'gā nitywi futari 'ga je'ega rerekwara ka'arana pyu rakue. Nomonoi 'ga 'gā nupe. A'ere 'gā 'ga remifutara kwaawi ojee. A'eramū 'gā amū mama'e apou 'ga remifutar imū. ¹⁵A'eramū 'gā nesakara 'gā nipo

'jau: "Nitywi futari 'gā Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara ka'arana pyu. A'etea 'gā 'ga remifutara kwaapa ojee. Sā'ā 'gā mama'e apoa 'ga je'eg imū", 'jau nipo 'gā nesakara 'gā. Akwaap futat 'gā mama'e esagea. Akwaap futat 'gā mama'e tywera. A'eramū 'gā mama'e tywera aporamū 'jau ojeupe: "Aipoa nia'wryi", 'jau ojeupe. Mama'e esage aporamū 'gā 'jau: "Aipoa esage", 'jau 'gā ojeupe. ¹⁶ A'eramū wowase ae majatykaawa 'ara rupi nipo Janeruwarete 'ga jane mojo'ogukaa Jejui Kristu 'ga upe. Janerekwawera 'ga ikwaapa, janerea'aawera nanē 'ga ikwaapa nū. A'eramū 'ga jane mojo'oka nipo wemiayuamū, werowiare'ema 'gā nui. Nan je rekoī morogyta esage mome'waramū.

Ee judeu 'gā jemogyppykawet

¹⁷ "Jane 'ā judeua", 'jau pēē mū pejejemogyau. "Moisesi 'ga remikwasiarera 'ā jane erekou. A'eramū jane jarejesageramū jarejemogyau", 'jau pēē pejejaupe numiamū. "Jane 'ā Jarejuwarete 'ga remiayuwaretea", 'jau pēē pejejerowiaraipe pejejee. ¹⁸ Jarejuwarete 'ga remifutara pekwaap numiamū. Moisesi 'ga remikwasiarer are pejejemu'jau mama'e esage kwaapawamū.

¹⁹ Easīg ma'eramū ae nuatai futari ojeete. A'eramū Janeruwarete 'ga kwaapare'ema 'gā ea'e'ema 'gā 'jawe futat. Mama'e a'jea kwaapare'ema 'gā easīg ma'e 'jawe. A'eramū pēē 'jau: "Ore ea ma'e 'jawewara aramueapyo 'gā 'ga ree", 'jau pēē numiamū. ²⁰ "Takwaawe'ema 'gā ore aramu'e ee. Kunumī 'gā nanē ore imu'jau ee nū", 'jau pēē numiamū. "Orokwaaw ore Moisesi 'ga remikwasiarera. Moisesi 'ga ore mueapyou mama'e are. Mama'e a'je are 'ga ka'arana kwasiari rakue. A'eramū ore 'gā mu'jau ee", 'jau pēē numiamū. ²¹ Ma'eramū sipo ajee pēē pejejemu'jau esage'em ee?

Nepeenuwi futari 'ga je'ega. "Pemunarū awi", 'jau agawewi pēē 'gā nupe. A'etea pēē aipo 'gā nupe 'e re pēē futat pemunarū. ²² "Peko awi pejejuemireko are", 'jau pēē 'gā nupe. Ma'eramū sipo ajee aipo 'gā nupe 'e re pejekou pejejuemireko are? "Kūjāmeramū pejekowe'em pejejomen are", 'jau pēē 'gā nupe. Ma'eramū sipo pejekou pejejomen are, aipo 'gā nupe 'e re? Nepēporomutari pēē maira'me a'agaw are. A'ere pejemunarūmū mama'e are maira'me a'agawa rog awi. Ymā te Moisesi 'ga jane mu'jau maira'me a'agaw are rakue. "Pemuo-ryp kasi maira'me a'agawa ne", 'jau 'ga janee rakue. "Pemunarū awi mama'e are", 'jau nanē 'ga rakue nū. A'eramū pēē pejejemotywea Jarejuwarete 'ga upe pejemunarūmū mama'e are maira'me a'agawa rog awi. ²³ "Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Moisesi 'ga upe, inuga oree rakue", 'jau pēē, pejejerowiaa ee. Ma'eramū sipo ajee pēē erowiare'ema? 'Ga je'ega renuwe'emamū pēē 'ga rerowiarukare'ema judeue'ema 'gā nupe. ²⁴ Ymā te 'ā 'ga amū ka'arana kwasiaa pē nee rakue. "Judeuramū pē nekoarū'em are judeue'ema 'gā Janeruwarete 'ga akurap", 'jau 'ga ikwasiaa rakue.

²⁵ Je nanē judeua, pē 'jawe. Ymā te Janeruwarete 'ga 'jau janepyy 'gā nupe rakue: "Pēē 'ā jeremiayuwaretea. A'eramū pēē pejejomojewaka 'gā nupe pē kwaawukaawamū. A'eramū 'gā 'jau: 'Aipo 'gā Ku'jywa 'ga remiayuwaretea', 'jau nipo 'gā pē nupe, pejewaga resagire", 'jau Janeruwarete 'ga janepyy 'gā nupe rakue. A'ere pēē mū 'jau: "Ore 'ā judeua. A'eramū ore Jarejuwarete 'ga remiayuwaretea. Sā'ā orejemojewaga", 'jau nipo pēē. A'ere jane 'ga je'ega renuparamū etee janejewaga resageramū 'ga upe. Pejejerowiaraipe etee pejewag are pejejemogyau. A'ere 'ga je'ega renupare'emamū pēē ojewagipyre'ema

'jawe etee pejemogy 'ga upe. Pejewe-agamū futat numiamū. A'ere 'ga je'ega nepeenuwi. Judeue'ema 'gā 'jawe futat pejemogyau. ²⁶Judeue'ema 'gā nojemowewagi futari. A'ere amumera 'gā amū mama'e apoi Jarejuwarete 'ga remifutar imū. Aipo 'gā judeu 'jawe futat Jarejuwarete 'ga upe, imojewagipyrrera 'jawe. Aipo 'gā Jarejuwarete 'ga remiayuwa futat. ²⁷Jane 'ā judeuramū jareja'yra kūima'e mojewaka jarejemi-apou. Jane 'ā Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'arana rerekou. A'etea 'ā pēē mū nepeenuwi futari 'ga je'ega. A'eramū 'ā judeue'ema 'gā jēmī ajemogyau esage Janeruwarete 'ga remifutar imū. Nitywi 'gā 'ga je'ega rerekwara. Nomojewagi 'gā wa'yra 'gā. A'etea 'gā mama'e apou 'ga remifutar imū. A'eramū nipo 'gā 'jau pē nupe: “Pēē 'ā judeuramū pejewak futatee. Pē nupe 'ā 'ga oje'ega rerekwara monou. A'etea nepeenuwi 'ga je'ega. Ore 'ā noretywi agawewi futat ipyu. A'etea ore mama'e apou 'ga remifutar imū etee”, 'jau nipo 'gā pē nupe. ²⁸⁻²⁹Janeruwarete 'ga oje'ega renupara 'gā mogyau wemiayuwamū. Naimojewagipyrrera 'gā etee rūi 'ga remiayuwa. Oje'ega renupara 'gā etee 'ga imogyau wemiayuwamū. 'Ga je'ega renupare'ema 'gā ojewak futateeramū akou. Na'ga remiayuwa rūi agawewi 'gā. 'Ga je'ega renupara 'gā Janeruwarete 'ga 'Age-sagea 'gā mogyau 'ga remiayuwareteramū. Aipo 'gā nupe Janeruwarete 'ga 'jau: “Ene 'ā eneresage jee”, 'jau 'ga aipo 'gā nupe. Najane pyriwara 'gā nūi aipo 'i janee. Janeruwarete 'ga te 'iarū janee.

3 A'eramū nipo pēē 'jau jee: “Judeu teea pa 'ā ore nū?” 'jau nipo pēē. “Orojewag ekoeteramū arajemogyau nū?” 'jau nipo pēē. ²Naani. Aipo pe'je awi, 'jau je pē nupe. Janeruwarete 'ga 'ā oje'ega mua judeuramū janepy 'gā nupe rakue. “Teje'ega je omono ikwasiarukaa pē nupe. A'eramū ki pēē

jeje'ega renupa. Jeje'eg imū etee ki pēē mama'e apou. Pejejeapyo esageramū pēē je pejemu'eawer are”, 'jau 'ga janepy 'gā nupe rakue. ³A'ere 'ā 'gā amū nuerowiari 'ga je'ega rakue. “Gā werowiare'emamū ma'eramū sipo Janeruwarete 'ga mama'e apowe'em u'eawer imū etee”, 'jau nipo pēē. ⁴Naani. U'eawer imū etee futat 'ga mama'e apoi. Ni'mea'uweri futari 'ga. Ae te 'ā najuejue etee futat i'me. A'ere Janeruwarete 'ga ni'mei futari. Mama'e a'jea etee futat 'ga imome'wau. Ymā te 'ga amū ka'arana kwasiari 'ga ree rakue: “Eneje'egamū nipo eneje'ega renupara 'gā 'jau, a'jea futat 'ga je'ega, 'jau nipo 'gā ene rerowiare'ema 'gā nupe. O'meramū te Ku'jywa 'ga 'i, 'gā amū 'e renupa nipo amumera 'gā 'jau: Naani. Ene te ene'me, 'jau nipo 'gā ene'me are ako ma'e 'gā nupe. Ene ago'o ekoteeara 'gā nupe nanē nipo 'gā 'jau nū:

O'meramū te 'gā 'i. Ako esage Janeruwarete 'ga, 'jau nipo 'gā enee, ene ago'o ekoete renuw ire”, 'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue.

⁵A'eramū nipo pēē mū 'jau futatee: “Ko ajee ore narakoarūi”, 'jau nipo pēē. “Taruesak Jarejuwarete 'ga wesage resaukara 'jau”, 'jau futatee nipo pēē. “Jane rekoarūe'em are Janeruwarete 'ga wesage resaukaa 'gā nupe 'jau”, 'jau nipo pēē numiamū. Aipo a'je re amunipo 'ā Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoi jane rerekou tyweaete jane rekoarūe'em are. A'ere naani. Nanarūi. (Aipoa 'eramū pēnea'awarūe'ema futat. Nia'wyri aipoa pēnea'aawa. Nanarūi Ku'jywa 'ga rea'aramū ee.) ⁶A'jeteetewi Janeruwarete 'ga mama'e apoi. A'eramū 'ga a'jeteetewi futat jane mepyyau janeremiapofer are etee futat.

⁷A'eramū nipo pēē mū 'jau futatee: “Esage ore'mea. Ore'me re nipo 'gā 'jau: Na'gā 'jawe rūi Janeruwarete 'ga mama'e a'jea etee omome'u, 'jau nipo 'gā ore'me

renuw ire”, 'jau nipo pēē. “Ma'eramū sipo ore'mea Janeruwarete 'ga 'me'ema resaukar'e'ema. 'Ga 'me'ema resaukar ire ma'eramū sipo Janeruwarete 'ga je rereko tyweri je'me are”, 'jau nipo pēē.
⁸ Aipo are ea'at ma'eramū pēē mama'e tywer are ea'at ma'eramū nanē futat nū. “Janetywera nipo Ku'jywa 'ga resagea resaukaa 'gā nupe”, 'jau futatee pēē. A'ere aipoa pē'ea nia'wyri.

Aipo 'e are 'gā amū je je'ēwu'jaga: “Mama'e tywera siapo 'jau Jarejuwarete 'ga resage resaukaawamū 'jau, e'i Paulo 'ga janee”, 'jau futatee 'gā je je'ēwu'jaga. A'ere 'gā 'me ate. Na'ea'uweri je aipo 'jau. A'eramū nipo aipo 'gā 'meawer are anure Janeruwarete 'ga 'gā nerekou tyweaete futat.

Najuejue etee futat janetyweramū

⁹ Maran te jane? Judeuramū futat nā'ā jane re'ā. Janeresage sipo jane judeue'ema 'gā nesage apyraapa sa'e nā'ā jane re'ā, 'jau nipo pēē? Naani. Najuejue etee futat janetyweramū Jarejuwarete 'ga upe judeuramū. Judeue'emamū pēē nanē oretywera 'jawe etee futat nū.
¹⁰ Ymā te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukaa 'gā amū nupe inuga janetywer are rakue:

“Nitywi futari 'ga amū esage ma'eramū Jarejuwarete 'ga upe.

¹¹ Naeapyoi futari 'ga amū Jarejuwarete 'ga remifutar are.

Niparuerowiariveri 'ga amū Jarejuwarete 'ga ree.

¹² Nokoi'i futari 'ga amū Jarejuwarete 'ga remifutar imū tāmējē mama'e esage apoaramū.

Nokoi'i futari 'ga amū Jarejuwarete 'ga remifutar imū mama'e esage are iporomutat ma'eramū.

¹³ Mama'e tywera etee 'gā imome'wau ajaupe.

O'me ekoeteramū etee futat.

Ajuago'wau ekoete tee futat 'gā ajemogyau.

¹⁴ Amara'ne ekoeteramū nanē nū.

Mama'e tesirūa etee futat imome'wau ajaupe.

¹⁵ Nokyjei 'gā ajuapisi ekoete awi.

¹⁶ Ojomotesirūgatu au'jeteramū.

¹⁷ Nipota'wai 'gā ajuee.

A'eramū 'gā ojomopy'ata'waukare'ema.

¹⁸ Nopojewi futari 'gā Jarejuwarete 'ga”,

'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue.

¹⁹ Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'gā nupe rakue. Oje'ega rerekwara ka'arana 'ga imua oree, judeuramū oree. Ma'eramū 'ā ore: “Nikwaawi jane jarejekoarū'e'ema”, naru'ea'uweri. Najuejue etee futat janetyweramū Ku'jywa 'ga upe. Judeuramū ore, judeue'emamū pēē nanē nū. A'eramū 'ga ae rerekou tyweaete aetywer are.

²⁰ Nuenupawi futari 'ga amū Moisesi 'ga remikwasiarera. A'eramū ojemuesage ma'ea nanē otywe'emamū nū. Moisesi 'ga je'ega renupaw ire amunipo 'ā jane janeresageramū. A'ere nitywi futari 'ga amū 'ga je'ega renup katu katuarera. A'ere jane jaretywera kwaawi 'ga je'ega renuw ire.

Werowiaara 'gā 'ga ikatu'oka

²¹⁻²² Awamū futat Janeruwarete 'ga jane mu'akwaapa ojeupe jane muesage are. Ymā te Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiaari rakue. A'ere naaipoa rūi jane muesagei Janeruwarete 'ga upe. Jejui Kristu 'ga ree jane jemogypygamū te 'ga jane muesagei ojeupe. Jareju'jaju'jawe etee futat jarejemogyau. Ore judeuramū, pēē judeue'emamū nanē 'ga imuesageu Jejui 'ga ree jane jemogypygamū te.
²³ Najuejue etee futat 'ā janetyweramū Ku'jywa 'ga upe. Nitywi futari esage ma'e 'ga amū Ku'jywa 'ga upe. Esage

ma'e 'gā etee ajemogyau Ku'jywa 'ga pyri. A'eramū jane najuejue etee futat jarejemogyau mukumuku 'ga wi. Najane mū upe etee rūi Ku'jywa 'ga 'i: "Ejetee ejemuesage jee", 'jawe'em. ²⁴A'ere 'ga te jane muesagei Jejui Kristu 'ga jane erowiarāmū. Niapoi agawewi futat jane mama'e esagea 'ga upe. A'etea 'ga jane muesageu ojeupe Jejui Kristu 'ga jane erowiarāmū. Jejui 'ga amanūmū janetywera moiawamū rakue. A'eramū 'ga werowiarāmū janetywera moia jane wi, jane mū'jāu mama'e tywera apoara 'gā nui. Jane wi janetywera moia 'ga 'Uwarete 'ga mota'wau janee. ²⁵Janeruwarete 'ga Jejui 'ga mua ojeupe janetywera mepyawamū rakue. 'Ypeywar are amanūaw ipe 'ga janetywera mepyau 'Uwarete 'ga upe rakue. Jejui 'ga jane erowiarāmū Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi. Jejui 'ga upe aetywera mepyukaawer are Janeruwarete 'ga wesage resaukaa janee.

Ymā te Jejui 'ga manūe'emauwe Ku'jywa 'ga wea'are'emamū aetywer are rakue. Wuagamū 'ga janepypp 'gā tywera upe rakue. "Anure nipo Jejui 'ga manūi 'gā tywera mepyau", 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramū 'ga wea'are'emamū 'gā tywer are. ²⁶Jejui Kristu 'ga aetywera mepyarera. A'eramū Janeruwarete 'ga 'awamū jane muesageu Jejui 'ga jane erowiarāmū. Esagerete ma'ea Janeruwarete 'ga. A'eramū 'ga ojepyri aetywera io futare'ema. A'eramū 'ga wa'yra 'ga mua aetywera mepyawamū 'ga jukaukaa. A'eramū jane "a'jeteetewi 'ga mama'e apoi" 'e kwaapa jarejemogyau a'jea futat. Janetywer are Jejui 'ga manūe'em ire amunipo 'ā 'ga ae muesagewe'em futat. A'ere Jejui 'ga aetywera mepyi. A'eramū esagerete ma'e 'ga jane muesageu Jejui 'ga ree jane jemogypygamū.

²⁷'Ga te 'ā jane muesage. A'eramū jane 'jawe'em: "Je te 'ā jeresage 'gā nesagea apyraapa", 'jawe'em jane. NaMoisesi 'ga je'ega renuparamū rūi 'ga jane muesagei. Jejui 'ga rerowiarāmū te 'ga jane muesagei. A'eramū jane jarejerowiaraipe'ema jarejesage are. 'Ga te 'ā jane muesage. ²⁸NaMoisesi 'ga je'eger imū mama'e aporamū rūi 'ga jane muesagei. Nienupawi futari jane 'ga je'egera. A'eramū 'ga, Jejui 'ga jane erowiarāmū te, jane muesageu. ²⁹Judeuramū etee sipo 'ga ore muesagei? Judeue'emamū sipo 'ga nepē muesagei? Naani. ³⁰Ma'jepei tee Janeruwarete 'ga. 'Ga etee futat janererekwat pāwē pāwēa. Jejui 'ga jane erowiarāmū juejue 'ga jane muesageu ojeupe. Judeuramū ore, pēē judeue'emamū miamū 'ga jane muesageu Jejui 'ga rerowiarāmū. ³¹A'eramū miamū jane Moisesi 'ga 'eawera retyke'ema: "Jejui 'ga rerowiarāmū etee te Janeruwarete 'ga ae muesagei ojeupe. A'eramū jane Moisesi 'ga 'eawera renupe'ema", 'jawe'em jane 'gā nupe. Naani. Jejui 'ga rerowiar ire jane nanē Moisesi 'ga je'egera renupa jarejemogyau nū.

Abraão 'ga

4 Pēnea'ar iki Abraão 'ga ree. 'Ga 'ā judeuramū oreypya. Maran ajee Janeruwarete 'ga 'ga muesagei rakue? ²Wemiapofer are ojemuesage re amunipo 'ā 'ga ojerowiaraipe ojee. "Je te 'ā ajemuesage tejetee", 'jau amunipo 'ā 'ga ojeupe. A'ere nanarūi. Naojeteetee rūi 'ga jemuesagei. A'eramū 'ga ojerowiaraipe'ema ojee Jarejuwarete 'ga upe. ³Ymā te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Abraão 'ga ree rakue:

"Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga werowiat.

A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau:

'Abraão 'ga je rerowiat. A'eramū 'ga wesageramū jee', 'jau 'ga Abraão 'ga upe",

'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amū upe rakue.

⁴Sā'ā oporowyky jara 'ga. Ojeupe oporowyky ma'e 'gā 'ga imepyau 'gā porowyky are. Nomono tee rūi 'ga 'gā nupe epye'eme. Oporowyky te 'gā 'ga upe. A'eramū 'ga 'ā 'gā porowyky repy monou 'gā nupe.

⁵A'ere nanarūi Janeruwarete 'ga. Naojeupe janeporowyky are rūi 'ga 'jau janee: “Aipo 'ga esage jee”, 'jau Werowiarāmū te 'ga aipo 'jau janee. Mama'e tywera apoarera agawewi. A'etea Janeruwarete 'ga 'jau: “Ko 'ga je rerowiat. 'Ga tywera je omoit 'ga wi. A'eramū 'ga 'awamū wesageramū jee”, 'jau 'ga werowiaaramū 'gā nupe.

⁶“Natejeupe pēporowyky are rūi je 'i: Pēnesage pejejemogyau jee, 'jau je pē nupe. Tejerowiar are tee je aipo 'jau pē nupe”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. Ymā te Davi 'ga nanē ka'arana kwasiari iku'i ma'e are rakue:

“Maranuara sipo aku'iramū akou?

⁷Ojewi Janeruwarete 'ga otywera moiripyrrera 'gā etee aku'iramū ajemogyau.

Otywer awi ipireipyrrera 'gā etee aku'iramū ajemogyau.

⁸Aipo 'gā tywer are Janeruwarete 'ga wea'aru'jawe'emamū futat.

A'eramū aipo 'gā aku'iramū ajemogyau”, 'jau Davi 'ga ikwasiaa rakue.

⁹Judeuramū ore upe etee te Davi 'ga aipo 'ga 'i? Naani. Judeue'emamū pē nupe nanē 'ga aipo 'jau nū. Werowiarāmū Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue: “Je rerowiar ape ekou. A'eramū ene 'awamū ejesageramū jee. Mama'e tywera apoare'ema 'jawe futat ene ekou jee”, 'jau 'ga 'ga upe rakue.

¹⁰Judeuramū 'ā ore orojemojewaka. A'ere ojemojewagukare'emawe Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiari rakue. A'eramū 'ga jewage'emaue futat Janeruwarete 'ga 'jau 'ga upe rakue:

“Abraão 'ga je rerowiat. A'eramū 'ga wesageramū jee”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. ¹¹Werowiar ire tee Janeruwarete 'ga 'jau Abraão 'ga upe rakue: “Ejemojewagukat 'ga amū upe. Eja'yra 'ga, ejemiayuwa 'gā nanē emojewagukat nū”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. A'ere Abraão 'ga 'ga rerowiari ra'ne. Werowiar ire tee Ku'jywa 'ga 'i 'ga upe: “Ejemojewagukat 'ga amū upe”, 'jau. A'eramū 'ga jewaga Ku'jywa 'ga rerowiara resaukaa janee. A'eramū Janeruwarete 'ga rerowiaaramū jane juejue 'jau: “Abraão 'ga janeruwa 'jawewara. 'Ga 'ā Jarejuwarete 'ga werowiat rakue. A'eramū 'ga janeruwa 'jawewara janee”, 'jau jane jarejaupe Abraão 'ga ree. Judeuramū ore, judeue'emamū pēē 'jau. Pejewage'ema agawewi. A'etea 'ga, “eneresage jee”, 'jau pē nupe werowiarāmū. A'eramū pēē nanē 'jau: “Abraão 'ga janeruwa 'jawewara janee”, 'jau pēē nanē nū. Jarejuwarete 'ga rerowiaaramū juejue aipo 'jau Abraão 'ga upe. ¹²Abraão 'ga imojewag ypyrrera 'ga. A'eramū 'ga akou judeuramū oreruwa 'jawewara. A'ere 'ga omojewage'emaue Jarejuwarete 'ga rerowiari. Jarejuwarete 'ga rerowiar ire te 'ga janeruwa 'jawe 'ga reko'i janee. Jarejuwarete 'ga rerowiare'ema 'gā nupe 'ga na'gā nuwa 'jawe rūi 'ga reko'i 'gā nupe.

U'eawer imū 'ga mama'e apoi

¹³Ymā te Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue: “Tamono 'gā ywya enee 'jau. A'eramū ywya ene ma'ea futat. Enejuapyrama 'gā ma'ea nanē nū”, 'jau Janeruwarete 'ga 'ga upe rakue. A'eramū Abraão 'ga 'ga rerowiaa. Werowiar ire Janeruwarete 'ga 'jau: “Esage 'gā jee”, 'jau 'ga 'gā nupe. Ma'eramū 'ā 'ga ywy monoi 'gā nupe 'gā nupawamū rakue. NaMoisesi 'ga

je'ega renuw are rūi Janeruwarete 'ga ywy monoi 'gā nupe rakue. Werowiarāmū te 'ga imonoi 'gā nupe rakue. ¹⁴“Tejerowiaara 'gā nupe etee je mama'e monoi”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. A'eramū 'ga mama'e monowe'em Moisesi 'ga je'egeera renupara 'gā nupe werowiare'emamū. “Moisesi 'ga je'egeera renupara 'gā nupe Janeruwarete 'ga mama'e mono re maran sipo jane Jarejuwarete 'ga rowiari? A'jea sipo 'ga 'eawera?” 'jau 'gā. A'ere naani. Nanarūi futat. ¹⁵Janeruwarete 'ga futat oje'ega okwasiarukat Moisesi 'ga upe rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga 'ga remikwasiarera renupare'ema 'gā nerekou tyweaete. “Jeje'eg are nepēporenuwiweri. A'eramū je temara'neramū pē nee”, 'jau 'ga 'gā nupe. Aipoa 'ga je'ega tywe'em ire amusipo 'ā ma'ja are pejeporenuwiwere'emamū.

¹⁶A'ere Janeruwarete 'ga 'i: “Tejerowiarāmū je mama'e esage monoi 'gā nupe”, 'jau 'ga. NaMoisesi 'ga je'egeera renupara 'gā nupe etee rūi 'ga aipo 'jau. Werowiaara 'gā nupe juejue 'ga aipo 'jau. Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga werowiat. A'eramū 'ga akou Janeruwarete 'ga rerowiaaramū janeruwa 'jawewaramū. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau Abraão 'ga ra'yra 'jawewaramū jane upe najuejue etee: “Mama'e esagea tomono 'gā nupe 'jau”, 'jau 'ga. ¹⁷Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'ga amū upe rakue, Abraão 'ga upe 'eawera kwasiarukaa 'ga amū upe rakue. “Abraão 'ga janeruwa 'jawewara, tamu'eukat judeue'ema 'gā amū, tejerowiaara 'gā nupe 'jau”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. “A'eramū nipo enejuapyrama 'jawewara 'gā kwaiwete futat”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. A'jea futat aipoa Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe 'eawera. Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga werowiat a'jea

futat. “Janeruwarete 'ga je rerekou. Amanū ma'ea 'ga imoferapa. Mama'e tywe'emamū Janeruwarete 'ga mama'e apou oje'eg imū etee. A'eramū nipo 'ga mama'e mua jee u'eawer imū etee futat. Jera'yre'ema agawewi. A'etea nipo 'ga jejuapyrama 'gā amut jee”, 'jau Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga upe 'ga rerowiaa.

¹⁸⁻²¹A'eramū Janeruwarete 'ga ojerowiaa Abraão 'ga ree werowiarāmū. “Kwaiwete enejuapyrama”, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe rakue. Wa'yre'emauew agawewi Abraão 'ga 'ga je'ega rerowiaa. Sēg anu kwara mu'aa ja'wyja'wywe Abraão 'ga 'jau: “Jesawa'e je tekou. Jeremireko ēē nanē nū owāiwīnamū nū. A'etea nitywi'i futari jera'yra mū”, 'jau 'ga ojeupe. A'ere 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega nomoka'jami futari, “Kwaiwete nipo enejuapyrama” 'eawera moka'jame'ema futat. Nopoiri futari 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega rerowiar awi. “Maran sipo Janeruwarete 'ga orera'yra muri ore”, 'jawe'em 'ga. Werowiarāmū Janeruwarete 'ga ojerowiarukaa etee te Abraão 'ga upe, 'ga mamuakaa. A'eramū Abraão 'ga 'ga muorypa. “Janeruwarete 'ga pājērete. A'eramū 'ga mama'e apou u'eawer imū”, 'jau Abraão 'ga, 'ga rerowiaa. Werowiarāmū wejue Janeruwarete 'ga kunumī mū mua 'ga upe, u'eawer imū etee futat. ²²Abraão 'ga Jarejuwarete 'ga werowiat. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau: “Esage 'ga jee”, 'jau Abraão 'ga upe. ²³A'ere naAbraão 'ga upe etee rūi Janeruwarete 'ga 'i: “Esage 'ga jee”, 'jau. ²⁴Werowiaaramū janee nanē 'ga aipo 'jau nū: “Esage 'ga jee”, 'jau nū. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. 'Ga manūnamū Janeruwarete 'ga 'ga moferapa nū. A'eramū 'ga jane werowiaaramū, “Esage 'ga jee”, 'jau janee. ²⁵Janetywer are Janeruwarete 'ga Jejui 'ga mua ywy pe ijukaukaa. 'Ga manūawera futat

'ā janetywera mepyaū Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū Janeruwarete 'ga 'ga moferapa jane muesageawamū ojeupe. Jejui 'ga amanūmū janetywera mepyawamū. Janetywera mepy re 'ga ruwa 'ga 'ga moferapa nū 'e rerowiarāmū 'ga 'i janee: “Esage 'ga jee”, 'jau. Werowiar ire Janeruwarete 'ga 'jau judeurāmū oree: “Pēnesage jee”, 'jau. Judeue'emamū pē nupe nanē 'ga aipo 'jau werowiar ire.

Werowiarāmū 'ga jane mogyi wemiayuwamū

5 Jejui Kristu 'ga jane erowiarāmū Janeruwarete 'ga 'jau janee: “Ene eneresage jee”, 'jau 'ga janee. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. 'Ga futat 'Uwarete 'ga mota'wau janee, janetywera mepyaū 'ga upe. A'eramū 'ga Jejui 'ga jane erowiarāmū, 'jau janee: “Ene eneresage jee”, 'jau 'ga janee. ²Werowiarāmū Jejui 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe: “Agamū je rerowiaara 'ga”, 'jau 'ga 'ga upe. A'eramū Janeruwarete 'ga a'e are janetywera moia jane wi, ojee jane mujaawamū. A'e are jane jareku'iramū jarejemogyau. “Anure taetu nipo 'ga jane mogyau oje'jawe futat. A'eramū jane jarejemogyau jareku'iramū 'ga ree”, 'jau 'ga ree jarejemogypyka. ³Mama'eaya jarejeupe ijesaukaramū miamū jane jareku'iramū etee futat jarejemogyau. Jarejeupe mama'eay jesaukaramū jane jareapyterātānamū jarejemogyau jupe. Mama'eaya jane mojemogypygukaa a'jea futat Jarejuwarete 'ga ree. ⁴Mama'eay upe janeapyterātā esage Janeruwarete 'ga upe. “Eneresage jee”, 'jau nipo 'ga janee mama'eay upe janeapyterātānamū. Aipo 'ga 'e kwaaw ire jane 'ga 'jawe futat jarejemogy rapesaka jarejemogyau. ⁵Janeruwarete 'ga oporomutaramū jane ree. U'agesagea 'ga imua janee.

'Ga 'Agesagea jane mueapyou jane ree 'ga poromutar are. A'eramū jane jareku'iramū jarejemogyau 'ga 'jawe jarejemogy rapesaka.

⁶Jane tee jaretywera nimoira'uweri jarejewi. Ma'eramū 'ā 'Uwarete 'ga remifutarera 'ara rupi Jejui Kristu 'ga manūi janetywera mepyawamū rakue. ⁷A'ere na'ga 'jawe rūi jane mū rekoi. Nimanūa'uweri jane jarejaupe. Mama'e esage apoara 'gā nupe miamū jaremanūwere'emamū. Ojee ipota'wa ma'e 'ga upe amunipo 'ā 'ga amū manūi. A'ere jane nimanūa'uweri futari jarejaupe jarejee iporomutare'ema 'gā nupe 'jau. ⁸A'ere Janeruwarete 'ga poromutaramū jane ree nanimenime. Ojee janeporomutare'emamū miamū 'ga poromutaramū jane ree. A'eramū 'ga Jejui Kristu 'ga mua ywy pe amanū ma'eramū janee, jaretywera jane erajemogyramū. ⁹Jejui Kristu 'ga manū are Janeruwarete 'ga 'jau janee: “Pēnesage jee”, 'jau 'ga janee. Jejui Kristu 'ga jane erowiarāmū te 'ga aipo 'jau janee. Jejui 'ga janetywera mepyaupap 'ga upe janee. A'eramū taetu Janeruwarete 'ga jane rerekou tyweru'jape'ema janetywer are. ¹⁰Jarejewi 'ga jaretywera moire'emamū jane jarejemogyau jareporomutare'emamū 'ga ree. A'ere 'ga wa'ya 'ga manū are janetywera moiri jane wi. A'eramū jane 'awamū Jarejuwarete 'ga jekoty'aawamū jarejemogyau. Ota'waramū 'ga janee. A'eramū 'ga 'awamū jane monowe'em mama'eukwaawa rapyaw ipe. Wa'ya 'ga manū re 'ga 'ga moferapa nū. A'eramū nipo Jejui 'ga jane katu'oka oje'jawe. Jane manū re 'ga jane moferapa nū jane rerawau jane mogyau ojeypyri. ¹¹A'ere naaipoa tee rūi. Jane upe Janeruwarete 'ga remiapoa jane maku'iu jane mogyau. “Jejui Kristu 'ga Janejararetea. Jejui Kristu 'ga 'ga amut 'ga jukaukaa ojee

ae mojekoty'aawamū” e are te jane ku'iramū 'ga ree.

Janetywera mepyawamū 'ga manūawet

¹² Janeypy ypy 'ga, Atāu 'ga ra'ne mama'e tywera apo ypyruga rakue. A'eramū 'ga 'agamū ae motywerukaa. Amanūmū 'ga 'ā rakue. A'eramū jane 'ga 'jawe futat mama'e tywera apou. A'eramū jane najuejue etee jaremanūmū jarejemiapofer are. ¹³ Ymā te Moisesi 'ga Janeruwarete 'ga je'ega kwasiari ka'aran are rakue. A'ere Moisesi 'ga ka'arana kwasiare'emaue wyy pewara 'gā mama'e tywera apoi ajemogyau rakue. A'ere 'gā naeapyoi mama'e tywer are. Nokwaawi 'gā wemiapofera mama'e tywera Jarejuwarete 'ga upe. A'ere Janeruwarete 'ga, Moisesi 'ga upe oje'ega kwasiarukare'emaue, janeypy 'gā tywera kwasiare'ema oka'aran are rakue. ¹⁴ A'etea janeypy 'gā amanūmū. Atāu 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega renupe'ema. “Pe'u kasi ne” 'jawa y'waa 'ga i'wau. A'eramū 'ga amanūmū. Atāu 'ga py'rauwara 'ga nanarūi agawewi. Na'ui agawewi futat 'gā aipo y'waa. A'etea 'gā mama'e tywera wapo. Moisesi 'ga renunewewara 'gā juejue mama'e tywera apou amanūmū otywer are.

Sā'ā Atāu 'ga juapyrera 'gā mama'e tywera apoa Atāu 'ga 'jawe etee futat rakue nū. Nan tee futat Jeju Kristu 'ga rerowiaaramū jane, 'ga 'jawe etee futat mama'e tywera apowe'em.

¹⁵ A'ere naAtāu 'ga 'jawe rūi Jeju Kristu 'ga. Atāu 'ga te 'ā Jarejuwarete 'ga je'ega nuenuwi rakue. Ajuapyrera 'gā kwau 'agamū mama'e tywera apo upe rakue. Ku'jywa 'ga je'ega renupe'emawer ipe etee futat ajee 'ga 'ā ae momawukari aetywer are. A'ere Janeruwarete 'ga poromutaramū jane ree nanimenime. A'eramū 'ga mama'e esage apou janee. Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga

upe. Mama'e tywera etee agawewi jane siapo. A'etea 'ga mama'e esage apou janee. Sā'ā ae mama'e monoa ajaupe. Nan 'ga wa'yra 'ga mua janee rakue. Jeju Kristu 'ga 'ga imua ijukaukaa 'au wyy pe janetywera moiawamū futat rakue. Poromū futat Janeruwarete 'ga poroywera 'jawewara janee. A'eramū ojee jane jemogyppygamū Jeju 'ga jane mogyau ojepyri nakwaparimū warāu rūi futat. Atāu 'ga 'ā ae kwau ae manū upe rakue. A'ere Jeju 'ga ae mogyaramū 'ga rekoi janee. ¹⁶ Atāu 'ga oje'ega mojerowiare'emaue Janeruwarete 'ga 'jau 'ga upe rakue: “Awamū eremanū etywer are ki 'ei”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. A'eramū 'ā 'agamū jarejemote'arukaa jaretywera upe. Najuejue etee 'ā jane 'agamū mama'e tywera apou. A'ere Jeju 'ga manūi jane katu'okawamū janetywera moiawamū jane wi. Majepei'i etee agawewi 'ga. A'etea 'ga jane katu'oka kwaiwete. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau janee: “Jera'yra 'ga perowiat pejemogyau. A'eramū pēē 'awamū pejesageramū jee”, 'jau 'ga janee. Niapoi jane mama'ea jarejemuesageawamū. 'Ga te 'ā jane muesage ojeupe, wa'yra 'ga jane erowiamū. ¹⁷ Majepei tee agawewi Atāu 'ga tywera. A'etea 'ga jane mote'arukaa najuejue etee ipyu. 'Ga ra'ne 'ā amanūmū. A'eramū 'ā jane 'agamū jaremanūmū 'ga 'jawe etee futat. Jeju Kristu 'ga nanē majepei tee nū. A'etea 'ga werowiamū jane mogyau ojepyri nakwaparimū warāu rūi, jane mogyau 'wyriaramū ojepyri. Werowiamū Jeju 'ga jane muesageu. Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga upe. A'etea 'ga jane muesageu werowiamū.

¹⁸ Atāu 'ga tywer are 'ā Janeruwarete 'ga 'jau wyy pewaramū janee: “Pētywerete jee”, 'jau 'ga janee. Jeju 'ga etee nuapoi mama'e tywera. Mama'e esagea etee 'ga iapou. Wenup katu katu 'ga 'Uwarete 'ga je'ega. Amanūaw ipe

miamū 'ga 'Uwarete 'ga je'ega renupa akou rakue. 'Ga manū are Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi, ojepyri jane mogyawamū nakwaparimū warāu rūi futat. ¹⁹Jarejuwarete 'ga je'ega Atāu 'ga enupe'ema rakue. A'eramū jane 'agamū najuejue etee jaretyweramū Jarejuwarete 'ga upe Atāu 'ga ree. Jejui Kristu 'ga 'Uwarete 'ga je'ega renupa katu katu. A'e are jane jarejesageramū Jarejuwarete 'ga upe, Jejui 'ga jane erowiarāmū.

²⁰Ywy pewaramū jane najuejue etee mama'e tywera apou. A'eramū Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. Moisesi 'ga 'eawera kwaaw ire jane jaretywera kwaapa.

“Kuu. Janeruwarete 'ga upe jeremi- apofera mama'e tywera futat”, 'jau 'gā amū, otywera kwaaw ire. A'ere 'gā otywera kwaawi agawewi. A'etea 'gā mama'e tywera wapo ojero'waro'wau etee futat ikwaapare'ema 'jawe. A'ere Janeruwarete 'ga jane futara mama'e tywera apyraawi etee futat. A'eramū 'ga janetywera moia jane wi wa'yra 'ga jane erowiarāmū. ²¹Mama'e tywera apoa ae kwau ae manū upe. A'ere Jejui 'ga werowiaaramū jane pojekai jane manū awi, jane mogyau ojepyri nakwaparimū warāu rūi futat. Janeruwarete 'ga Jejui Kristu 'ga mua ijukaukaa janetywera moiawamū, ojeupe jane mueseageawamū. Poromū Jejui Kristu 'ga Janejararetea.

'Ga rerowiaaramū jane poiri jaretywer awi

6 Janeruwarete 'ga jane futara mama'e tywera apyraapa. Ma'eramū sipo ajee “Mama'e tywera siapo 'jau”, pe'je pejejaupe? “Mama'e tywera jane iapo re nipo Janeruwarete 'ga jemuaēmi jane ree, mama'e esage apou jane kwaiwete”, 'jau nipo pēē pejejaupe? ²Naani.

Aipo pe'je awi. Jejui 'ga rerowiaaramū jane poiri futari jaretywer awi. Sā'ā ae amanū ma'eferamū mama'e tywera apou'jawe'ema. Nan tee futat ae Jejui 'ga rerowiaaramū mama'e tywera naruapou'jawi. Ma'eramū sipo ajee pēē amanū ma'e 'jawe pejejemogy re mama'e tywera peapou'jap nū? ³⁻⁵Ypeywar are u'amaw ipe futat 'ga 'ā amanū jane wi janetywera moiawamū rakue. A'eramū jane 'ga rerowiarāmū jarepoia futat mama'e tywera apo awi jarejemujaa Jejui 'ga ree. Amanū ma'e 'jawe jane mama'e tywera apowe'em.

Jejui 'ga ree jarejemujar ire jane jarejepymīāukaa 'y pe, 'ga ree jarejemujara resaukaa 'gā nupe. 'Ga manū 'jawe jane pymīa. 'Ga ferapawera 'jawe etee futat jane jarewua 'y awi nū. Jarejepymīnamū jane 'jau: “Jejui 'ga je arowiat. 'Awamū je reko'i 'ga 'jawe mama'e tywera taapo eme 'jau”, 'jau jane jarejepymīāu. Jejui 'ga manū re 'ā 'gā 'ga monou inuga ita kwara pype. “Amanū futat ra'e”, 'jau 'gā 'ga upe, 'ga monou inuga. A'ere Janeruwarete 'ga opājē mū 'ga moferawi 'ga muēma ita kwar awi nū. A'eramū jane 'y pe jarejepymī re 'jau: “Awamū je poiri futari mama'e tywera apo awi”, 'jau jane. 'Ga ferawa 'jawerimū 'y awi jareēm ire jarejemogyau ipyau 'jawe Jarejuwarete 'ga pājē mū. A'eramū jane 'ga pājē mū mama'e esage etee iapou.

⁶Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā jara mama'eukwaawa 'wyriara futat. Mama'e tywera apo momoirukare'ema wemiayuwa 'gā nui. A'ere Jejui 'ga manūi mama'eukwaawa 'wyriara pājē mateepapa rakue. A'eramū 'ga werowiarāmū jane mū'jāu mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa 'gā nui. Werowiarāmū Jejui 'ga jane mogyau wemiayuwamū. A'eramū jane 'ga je'ega etee erowiaa. Jare'wyriar ymanera je'ega renuwu'jape'ema. Mama'e tywera apo awi jarejeateeramū

Jejui 'ga pājē mū. ⁷Nuapoi futari ae mama'e tywera amanū re. A'eramū jane amanū ma'e 'jawe futat mama'e tywer are jareparuapowere'emamū. ⁸Jejui Kristu 'ga manū are jane poiri tāmējē mama'e tywera apo awi. A'eramū jane 'ga feraw ire jarejemogyau 'ga 'jawe futat namutamutat. ⁹“Jejui Kristu 'ga amanū rakue. 'Ga manū re 'ga ruwa 'ga 'ga moferapa nū. 'Awamū 'ga namanū'jawi” 'ea jane ikwaapa. Oferaw ire 'ga amanū'jape'ema futat. ¹⁰Janetywer are Jejui 'ga amanūmū janetywera moiawamū jane wi. Namanū'jau'jawi 'ga. Majepei tee futat 'ga manūi. 'Ga manū re 'ga ruwa 'ga 'ga moferapa nū. Ma'eramū 'ā 'ga rekoī mama'e apou 'Uwarete 'ga remifutar imū etee. 'Uwarete 'ga ree 'ga jemujari. ¹¹A'eramū jane aipo are jarejea'aramū, jane 'jau: “Jejui Kristu 'ga amanū jetywer are”, 'jau jane jarejea'aramū ee. A'eramū jane 'awamū jarepoia mama'e tywera apo awi. Jejui 'ga 'jawe mama'ea siapo Jarejuwarete 'ga remifutar imū 'jau. Jejui 'ga ree jarejemujaa. A'eramū ki jane mama'e apou 'ga 'jawe futat.

¹²Jejui Kristu 'ga rerowiare'emawe pētywera pē nerekou. A'ere Jejui 'ga werowiamū pētywera moia pē nui. A'eramū ki 'awamū pēē pejetywera upe pejerekoukare'ema. Pemȳi kasi pejejea mama'e tywera apo are ne. Mama'e tywera apo are pejejea mȳi re nipo pēē mama'e tywera apou, pejejea'awer imū etee futat. ¹³Pejjemifutar imū kasi mama'ea peapo ne. Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee ki mama'e esagea peapo. Pētywera mepy re Jejui 'ga pē muri 'Uwarete 'ga remiayuwamū. A'eramū ki pēē pejekatu'oka 'ga upe, pejeporowykyau 'ga upe. “Eneremiayuwamū 'ā je rekoī”, 'jau ki pēē 'ga upe. ¹⁴NaMoisesi 'ga je'egera renuw are rūi pēnesage Jarejuwarete 'ga upe. Jejui 'ga pēē erowiamū te

Janeruwarete 'ga pētywera moiri pē nui. Aipoa 'ga iapo re pēē pejejesageramū 'ga upe. A'eramū ki pēē mama'e tywera apowe'em.

Janeruwarete 'ga remiayup

¹⁵NaMoisesi 'ga je'eger imū rūi jane mama'e apou 'awamū. Janeruwarete 'ga te 'ā mama'e esagea wapo janee, jane wi janetywera moiramū. A'eramū Janeruwarete 'ga wesageramū janee, jane rerekou. A'eramū pēē mama'e tywera apou'jape'ema. ¹⁶Mama'eukwaawa 'wryiara je'ega renupara 'gā mama'eukwaawa 'wryiara remiayuwa futat. O'wryiara reewe futat emiayuwa 'gā awau wapyaw ipe. A'ere Jejui 'ga, 'Uwarete 'ga je'ega pēē enuw ire pē mojekoty'ari 'Uwarete 'ga ree, pē mogyau 'Uwarete 'ga remiayuwamū futat. A'eramū 'ga 'jau pē nupe: “Pēē 'ā pēnesage jee”, 'jau 'ga. ¹⁷Ymā te pēē mama'eukwaawa 'wryiara remiayuwamū pejemogy rakue. A'ere 'ā 'awamū pēē Jarejuwarete 'ga ree pejemu'eawera peenup katu katu pejemogyau. A'eramū pēē 'jau: “Mama'e esagea siapo Jarejuwarete 'ga je'eg imū”, 'jau pēē pejemogyau. A'eramū je Ku'jywa 'ga muorypa pē nee. “Ene 'ā eneresage futat. Ene 'ā mama'e esage apo futarukaa 'gā nupe”, 'jau je 'ga upe 'ga muorypa pē nee. ¹⁸Janeruwarete 'ga mama'e tywera apo awi pē momoirukaa. Nepeapoi au'jeteramū mama'e tywera. 'Awamū 'ā pēē mama'e esage apoaramū Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga remiayuwa futat pēē. ¹⁹A'ere nepekwaawi katu katui we. A'eramū je imome'wau katu pē nupe. Ymā te 'ā pēē pejejea mȳina mama'e tywera apo are etee rakue. A'eramū 'ā pēē mama'e tywera apou pejemogyau rakue. A'eramū pēē au'je mama'e tywera apo re. 'Awamū pēnea'at mama'e esage apo are etee.

Jarejuwarete 'ga remiayuwa pēē 'awamū. A'eramū ki pēē pejemogyau esage 'ga upe.

²⁰Mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwamū pejemogyau pēē Jarejuwarete 'ga remifutar imū mama'ea nepeapoi rakue. ²¹Mama'e tywera etee pēē iapou rakue. A'ere ki 'awamū pejenosī pejemiapofer are. Ma'ja sipo mama'e tywera apo repya? Mama'e esagea sipo mama'e tywera apo repya? Naani. Mama'e tywera apoara 'gā Janeruwarete 'ga omono mukuu ojewi. Aipoa 'gā nemiapofera repya. ²²A'ere 'awamū pēē Jarejuwarete 'ga remiayuwa. Pē nui 'ga pētywera moiri, pē muesageu ojeupe. Aipoa esage futat pē nupe. Anure nipo 'ga pē nerawau ojepyri, pē mogyau nakwaparimū warāu rūi futat. ²³Anure nipo Janeruwarete 'ga jane mepyau janeremiapofer are. Mama'e tywera apoara 'gā 'ga imonou muku ojewi. Mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ga 'gā monou. Aipoa 'gā nemiapoferarūe'ema repya. A'ere Jejui Kristu 'ga rerowiaaramū janee Janeruwarete 'ga mama'e esage apou. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. 'Ga ree jarejemujar ire Janeruwarete 'ga ojoporoywera 'jawe imua janee. Wa'yra 'ga jane erowiaaramū 'ga jane mogyau ojepyri nakwaparimū warāu rūi futat nipo.

Amanū re ae mama'ea nuapou'jawi

7 Kunumimet. Pēē jerewirera 'jawe. Kūjāmeramū pēē jerenyra 'jawe 'jau. A'eramū pēē pejejeapyoramū pejejeupe jeremimome'u are. Jarekouwe jane mama'e apoi jarejemiapofer imū. Jaremanū re jane niapou'jawi jarejemiapofera nū. ²Sā'ā kūjāa. Omenar ire kūjāa omena nuetyga'uweri. Omena manū re tāmējē nipo ēē kūima'e 'ga amū rerekou. Omena manū re ēē

akou ojeteewara 'jawe nū. A'eramū ēē omenararūmū. ³A'ere omena manū'e'mauwe kūima'e mū rerekoa nia'wyrri ēē upe. Mama'e tywera ēē wapo. Kūjāmene'ema 'jawe ēē rekoi. Omena manū re amū rerekoa te esage futat. ⁴Nan tee pēē. Ymā te pēē mama'e apou Moisesi 'ga remikwasiarer imū etee futat rakue. A'ere Jejui Kristu 'ga manūnamū 'ga ojee ojemujat ma'eramū jane mū'jāu Moisesi 'ga remikwasiarer imū mama'e apoara 'gā nui. Ymāwarera mama'e awi jane jarepoiapap. 'Awamū jane mama'e apou Jejui 'ga remifutar imū, oferap ma'e 'ga remifutar imū. A'eramū jane mama'e esage etee iapou Jarejuwarete 'ga upe. Sā'ā kūjā omenaru'jaw ire ēē omen yau je'ega etee enuwa. Omenera je'ega ēē enuwu'jape'ema. Nan tee futat pēē peje'wyrriar ymanera je'ega nepeenuwu'jawi. Ymā te pēē mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwa rakue. A'ere Jejui 'ga werowiaaramū pē mū'ēi mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuw awi pē mogyau wemiayuwamū futat. A'eramū pēē 'awamū peje'wyrriar yau je'ega etee enupa nū.

⁵Ymā jane mama'e apoi jarejemifutar imū etee futat rakue. A'eramū 'ā Moisesi 'ga 'jau agawewi janee rakue: “Mama'e tywera kasi peapo ne”, 'jau agawewi 'ga janee rakue. A'ere jane aipo 'ga 'eawera kwaaw ire miamū jane jero'wuro'wui etee mama'e tywera apou. Mama'e tywera apo awi jarejeatee'em ire nipo jane oi mukuu Jarejuwarete 'ga wi jaremanū re. ⁶A'ere 'awamū nanarūi. Janeruwarete 'ga jane mueateeukat mama'e ymanera apo awi. Jejui 'ga rerowiaaramū jane jemu'jagi amanū ma'e 'jawewaramū mama'e ymanera apo awi. Ymā te aipo janeremiapofera jane rerekoi rakue. Jarejemifutar imū etee jane mama'e apou Jarejuwarete 'ga upe rakue. A'ere Jejui 'ga 'awamū ojee jane jemujar

ire 'ga jane rerekoi. 'Uwarete 'ga 'Age-sagea 'ga imua janee. A'eramū jane mama'e apou 'ga remifutar imū etee futat jarejemogyau.

⁷Ma'ja sa'e sipo ajee jane aipo are? Nia'wryi tāmējē Moisesi 'ga je'egera, sa'e sipo jane? Naani. 'Ga remikwasiarera ka'arana mogyta re te jane Jarejuwarete 'ga remifutara kwaawi. “Pejokaraemā are pejejea mýina nia'wryi Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau 'ā Moisesi 'ga ikwasiaa rakue. “Tekotee 'ga karaemā futara ia'wrye'ema Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau 'ā Moisesi 'ga ikwasiaa rakue. A'eramū je Moisesi 'ga je'egera kwaaw ire te je tetywera kwaapa. 'Ga je'egera kwaawe'em ire amunipo 'ā je nanē “ojokaraemā are wea mýinara 'gā ia'wrye'ema Jarejuwarete 'ga upe” e kwaape'ema futat tekou. ⁸A'ere je Moisesi 'ga remikwasiarer are te je jemu'ei ai'i numiamū. “Moisesi 'ga remikwasiarera renuwa nipo je muesaage Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau je tejeupe numiamū. A'ere je naenupawa'uweri 'ga je'egera. Tejeatee'emamū futat je 'gā karaemā futar awi. Moisesi 'ga je'egera kwaaw ire miamū futat je 'gā karaemā futaararete futat je rekoi ikue. Moisesi 'ga je'ega kwaape'ema je tetywera kwaape'ema. A'ere je 'ga remikwasiarera mogyta re tetywera kwaawi. ⁹A'e pe je 'ga remikwasiarera mogytae'emawe “Je ako esage je”, 'jau futatee je jepi. A'ere je 'ga je'egera kwaaw ire je tetywera kwaawi. “Nako'a'wryi nipo je jepi”, 'jau je tejeupe. ¹⁰Tetywera kwaaw ire je 'jau tejeupe: “Jarejuwarete 'ga je'ega Moisesi 'ga ikwasiaa rakue. A'eramū je Moisesi 'ga remikwasiarer imū mama'e apowe'em ire je Jarejuwarete 'ga je'ega renupe'ema. Oje'ega renupare'emamū nā'ā Janeruwarete 'ga ae monou muku ojewi ae manū re re'ā. 'Awamū nanē 'ga ojejukawe'em je ree nū”, 'jau je tejeupe tetywer are tejeapyoramū te'ýina. “Oje'ega renupara 'gā etee

nā'ā 'ga omogy ojepyri nakwaparimū rūi futat re'ā”, 'jau je tejeupe te'ýina. A'ere je naenupawa'uweri 'ga je'ega. ¹¹A'ere jeku'iteeramū tee tekou tetywer are rakue. “Aenupap katu katu sipo je 'ga je'ega pa”, 'jau je tejeupe numiamū. A'ere naani rakue. “Moisesi 'ga remikwasiarera renuw ire nipo je oi Jarejuwarete 'ga pyri re'ā”, 'jau je tejeupe. A'ere jeku'iteeramū ee rakue. Naenuwi futari je 'ga je'ega rakue. A'eramū je 'jau tejeupe: “Najea'wryi futari pa je tekou Jarejuwarete 'ga upe ra'e. A'eramū nipo je muku futat tewau 'ga wi”, 'jau je te'ýina.

¹²Esage futat Moisesi 'ga remikwasiarera. Jarejuwarete 'ga je'ega wejue 'ga okwasiat ka'aran are inuga rakue. A'eramū wesageramū futat 'ga remikwasiarera ae upe. ¹³'Ga remikwasiarera resagea sipo je mogo muku Jarejuwarete 'ga wi? Naani. Jetywera tee je mogoukat muku Jarejuwarete 'ga wi. “Mama'e tywera kasi peapo ne”, 'jau 'ga ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. Aipoa 'ga 'eawera esage futat. A'ere jetywera je rerekoi. A'eramū je mama'e tywera apou ra'e jepi. Esage futat Janeruwarete 'ga je'ega. A'ere jetywera te nuenuwukari 'ga je'ega jee ra'e jepi. A'ere je 'awamū jereapyoramū mama'e tywera apoawer are. A'eramū je 'ga je'ega renupe'ema ra'e jepi. A'ere najeremiapofera etee rūi ia'wrye'ema. Jeretea we futat wa'wrye'emamū. 'Ga je'ega kwaaw ire te jane jaretywera kwaap katui.

'Ga pājē mū ae mama'e tywera nuapoi

¹⁴Moisesi 'ga remikwasiarera Janeruwarete 'ga je'ega a'jea futat rakue. A'ere je namaira rūi. Kūima'e teea te je. A'eramū jetywera je rerekou. Tejemifutar imū etee mama'e apou. ¹⁵Najereapyoi je tejemiapoarūe'em are. “Mama'e esagea etee taapo 'jau”, 'jau je

numiamū. A'e reewi je mama'e tywera etee iapoi nū. Mama'e tywera apo are teparuapowere'emamū agawewi. A'etea je mama'e tywera apou etee nū. ¹⁶ Aipo apo re je 'jau: "A'jea futat Janeruwarete 'ga je'ega. Nepēa'wyri pēē, 'ga 'ea a'jea futat", 'jau je tejeupe tekou. ¹⁷ Nafutari je mama'e tywera apoa. A'ere jetywera je rerekoi. A'eramū jetywera mama'e tywera apoukaa jee. ¹⁸ A'eramū je 'jau tejeupe: "Nitywi futari mama'e esagea je pype", 'jau je tekou. Mama'e esagea apo je ifutaa agawewi. A'etea je naapoi mama'e esagea. ¹⁹ Mama'e esagea apo je ifutaa. A'ere je naapoi tejemifutara. Mama'e tywera apoa je ifutare'ema agawewi. A'etea je tejemifutare'ema apou. ²⁰ A'ere je natejemifutar imū rūi mama'e tywera apoi. Jetywera te iapoukaa jee.

²¹ Ekoay je rekoa. Mama'e esagea apo je afutat agawewi. A'etea je mama'e tywera etee aapo. ²² "Janeruwarete 'ga je'ega renuwa esage futat. 'Awamū pa je 'ga je'ega etee enuwi kwy", 'jau je tejeupe, tejekōēājamū ee numiamū. ²³ A'ere je a'eramū miamū naenupawi 'ga je'ega. Ifaripyra 'jawe je tekou tejemifutara apowe'em. Sā'ā ipofaripyrrera mama'e apoe'ema wemifutar imū. Nan te je rekoī. Jetywera je rerekou. A'eramū je tejemifutara apowe'em. Mama'e tywera apo awi tejeatee'emamū. ²⁴ 'Awamū je'arasigamū tekou. "Awyi ajee je mueatee mama'e tywera apo awi 'ū?" 'jau je tejeupe. ²⁵ A'ere Janeruwarete 'ga te je mueateekari Jejui Kristu 'ga upe. A'eramū je mama'e tywer awi tejeateeramū. A'eramū je Jarejuwarete 'ga muorypa ee.

Tejete je Jarejuwarete 'ga je'ega renupe'ema tekou. "Ga je'ega renuwa tareko esage tejee", 'jau futat je numiamū. A'ere je naapoa'uweri tejee. Opājēa 'ga ae upe imure'emamū ae nuapoi fu-

tari mama'e esagea. 'Ga pājē mū te ae mama'e esage apoi.

'Ga 'Agesagea jane muea'aa 'ga remifutar are

8 A'ere 'ā Janeruwarete 'ga, Jejui Kristu 'ga ree jane jemuja'are, jane kwawe'em janetywer are, jane monowe'em muku ojewi. Mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ga ae monowe'em. ² Jejui Kristu 'ga ree jane jemogypygamū Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane muesageu. 'Ga 'Agesage pājē mū jane mama'e tywera apowe'em. 'Awamū 'ga 'Agesagea jane rerekou jane katu'oka. Janetywera jane rerekou'jape'ema. A'eramū jane jarewawe'em mama'eukwaawa rapyaw ipe. ³ Ymā te Moisesi 'ga 'i rakue: "Mama'e esagea etee peapo", 'jau 'ga ikwasiaa rakue. Esage futat 'ga je'egera. A'ere janetywera 'ga je'egera nuenuwukari janee. 'Ga je'egera renupare'ema 'jawe etee futat jane mogyaukaa rakue. Jarejete je nienuwa'uweri 'ga je'ega. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe rakue: "Ojete 'gā nuenuwa'uweri jeje'ega. Nojekatu'oga'uweri 'gā ojetee", 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramū 'ga 'ā 'agamū wa'ya 'ga mua ywy pe rakue. Jane 'jawe futat 'ga 'ua kunumīnamū. Jane 'jawe futat 'ga akou kūima'eramū. A'ere 'ga nuapoi mama'e tywera. Arefete ate mama'e tywera wapo. A'eramū 'ga amanūmū janetywera mepyau. Janeruwarete 'ga Jejui 'ga jukaukaa aetywer are. A'eramū 'awamū Jejui 'ga werowiamū janetywera moia jane wi. ⁴ Ymā te Janeruwarete 'ga 'i rakue: "Teje'ega renupare'ema 'gā je amomap, 'gā monou mama'eukwaawa rapyaw ipe", 'jau 'ga rakue. A'ere Jejui 'ga manūi janetywera moiawamū. Janetywera moir ire 'ga opājē mua janee. A'eramū jane 'awamū mama'e

esage apoarūmū 'ga pājē mū, 'ga ree jarejemogyppygi. 'Awamū jane 'ga pājē mū Jarejuwarete 'ga je'ega renuwi jarejemogyau. 'Ga 'Agesagea jane mu'akwaapa jane rerekou. A'eramū jane 'awamū mama'e esage apoarūmū 'ga pājē mū. Jarejemifutar imū jane niapou'jawi mama'ea. ⁵'Ga 'Agesage rerekware'ema 'gā wemifutar imū etee futat mama'e apo are wea'aramū. A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesage rerekwaramū jane jarejea'aramū 'ga 'Agesage remifutar are etee futat. ⁶Wemifutar are etee ea'at ma'e 'gā awau mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'ere Jarejuwarete 'ga 'Agesage remifutar are ea'at ma'e 'gā py'ata'waramū etee futat ajemogyau. Anure nipo aipo 'gā awau ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimū ete rūi futat. ⁷Wemifutar are etee ea'at ma'e 'gā oporomutare'emamū Jarejuwarete 'ga ree. Nuenuwi futari 'gā 'ga je'ega. Niporenuwiweri futari 'gā 'ga je'eg are. ⁸Wemifutar imū etee mama'e apoara 'gā nomuorywi Jarejuwarete 'ga. ⁹A'ere nanarūi ae Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekwaramū. Mama'e esagea etee te ae wapo 'ga remifutar imū. Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekware'ema 'gā naKristu 'ga remiayuwa rūi futat. ¹⁰Janepy 'gā 'ā nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega rakue. A'eramū jane 'agamū jarepapa. Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekwaramū miamū futat jaremanūmū. A'ere jane ferawi etee jarewau Jarejuwarete 'ga pyri jarejemogyau nakwaparimū warāu rūi futat. Jejui Kristu 'ga ree jane jemogyppygamū Janeruwarete 'ga 'jau janee: “Jejui 'ga ree pejemogyppyk. A'eramū pēē pejesageramū jee”, 'jau 'ga janee Jejui 'ga ree jane jemogyppygamū. ¹¹Janeruwarete

'ga 'Agesagea Jejui 'ga moferapa 'ga manū re rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga U'agesage rerekwaramū nanē janeretefera moferapa jane manū re nū. Jane moferawukaa U'agesage upe.

¹²Kunumīmet, kūjāmet. Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane rerekou. A'eramū ki jane a'eramū mama'e apowe'em jarejemogyau jarejemifutar imū ne. Mama'ea siapo 'ga pājē mū etee futat.

¹³Pejemifutar imū mama'e apo re peo mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'ere Jarejuwarete 'ga, U'agesage pājē mū mama'e tywera apo awi pepoir ire, pē mogyi ojepyri nakwaparimū warāu rūi futat. Nioi jane 'ga rerowiarāmū mama'eukwaawa rapyaw ipe.

¹⁴Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega renupara 'gā Jarejuwarete 'ga ra'ya futat. ¹⁵Ma'eramū sipo Janeruwarete

'ga U'agesage mua janee? Ojeupe jane moporowykyukaawamū? Naani. Jane mogyjawamū? Naani. Wa'yramū jane mogyawamū te 'ga U'agesage muri janee. A'eramū 'ga 'Agesagea “Kiapi'ni” jane mu'eukaa 'ga upe. ¹⁶Jejui 'ga jane erowiarāmū Janeruwarete 'ga jane mogyau wa'yramū. A'eramū 'ga 'Agesagea “Kiapi'ni” jane mu'eukaa

Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga 'Agesagea nanē 'jau janee: “Ene Ku'jywa 'ga ra'ya”, 'jau 'ga 'Agesagea janee. ¹⁷Wa'ya 'ga upe Janeruwarete 'ga mama'e esage monou. A'eramū 'ga janee nanē mama'e esage mua nū, wa'yra

rete 'ga reewe futat, Kristu 'ga reewe futat nū. Ywy pe 'ua 'ā Kristu 'ga ruagamū wereko tywera upe rakue. 'Ga 'jawe ki janeruag jarejereko tywera upe. 'Ga 'jawe jane jemogy re nipo Janeruwarete 'ga jane moferapa nanē 'ga 'jawerimū etee futat nū. A'eramū tee 'ga jane monoi jane mogyau 'wyriaramū Jejui 'ga pyri.

**Anure nipo 'ga mama'e
esage muri janee**

¹⁸Awamū mama'eay jesaukari janee. A'ere nipo anure jane janerea'aru'jawi mama'eay are. Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage muri janee, mama'eay apyraapa. A'eramū jane jarejea'aru'jawe'emamū mama'eay are. ¹⁹Anure nipo Janeruwarete 'ga jane resaukaa wemiapofera upe. “Agamū jera'yra 'gā futat”, 'jau nipo 'ga jane resaukaa 'gā nupe. 'Ga remiapofera juejue futat 'ga ra'yra resaukaawa rapesaka 'upa. ²⁰Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga remiapofera jemote'ari rakue. Naite'at tee rūi 'ā rakue. Atāu 'ga oje'ega renuwe'emamū te Janeruwarete 'ga wemiapofera mote'ari rakue. ²¹A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga imomyau nū. Wa'yramū jane resaukaawa 'ara rupi futat nipo 'ga mama'e momyau nū. A'eramū futat nipo 'ga mama'e tywera mateepapa. ²²Sā'ā kūjā wa'yray upe aema wa'yra 'are'emamū. Nan tee futat Janeruwarete 'ga remiapofera waemamū ajemogyau ojekatu'okawa rapesaka. ²³Na'ga remiapofera etee rūi waemamū ajemogyau ojekatu'okawa rapesaka. 'Ga 'Agesage rerekwaramū nanē jane jarejaemamū nū, 'au jane jemogyramū 'ā. Janeruwarete 'ga U'agesage mua janee ra'ne. A'ere nipo 'ga anure mama'e esage muri janee kwaiwete. Wa'yramū jane resaukaawamū 'ga janerete momyauu Jejui 'ga 'jawe. A'eramū jane jarekaruare'emamū futat nipo, jareymanē'emamū, jaremanū'jape'ema nanē nū. Jejui 'ga 'jawe futat jane rekoi.

²⁴⁻²⁵Ojee jane jemogyppygamū Janeruwarete 'ga jane muesageu ojeupe. A'e are jane 'i: “Anure nipo 'ga janerete momyau”, 'jau jane. A'eramū jane jarejete momyau rapesaka jarejemogyau. 'Au we 'ga jarejete

momyau re amunipo 'ā jane niapesagi jarejemogyau. A'ere 'ga nomomyau we. A'e are jane iapesagi jarejemogyau. A'eramū ki jane jareapyterātānamū mama'eay upe.

²⁶'Ga 'Agesagea te jane poat. Najane etee rūi sajemogy. 'Ga 'Agesagea te oporogyta Ku'jywa 'ga upe janee. Jane tee nikwaawa'uweri Ku'jywa 'ga upe jareporogytaa jarejee. A'eramū 'ga 'Agesagea te jane poaa, oporogytau 'ga upe janee. Nikwaawi jane 'ga 'Agesage je'ega. Naaeje'ega 'jawe rūi. Aefaema 'jawe tete 'ga 'Agesage je'ega. ²⁷Janeruwarete 'ga janerea'awa kwaapa. Janeremifutara nanē 'ga ikwaapa nū. A'eramū 'ga U'agesage je'ega nanē ikwaapa nū, ojeupe jane ree ije'egamū. 'Ga remifutar imū etee futat 'ga 'Agesagea oporogytau 'ga upe jane ree.

²⁸Jarejuwarete 'ga ree janeporomutaramū jarejemogyau. 'Ga futat 'ā jane mū'jāu jane mogyau wemiayuwamū rakue. A'eramū 'ga, janee mama'eay mū jesaukaramū, mama'e esage apou ee nū. ²⁹Ymā we te Janeruwarete 'ga jane pyrūmū ojee rakue. “Mīmera 'gā je amogy teja'yramū. Teja'yrarete 'ga 'jawe je 'gā mogyi. A'eramū Jera'yrarete 'ga 'gā neki'yramū akou. Kwaiwete jera'yrarete 'ga rewirera 'gā, 'ga renyra 'gā 'jau”, 'jau 'ga ojeupe rakue. ³⁰A'eramū Janeruwarete 'ga wemimū'ēmeramū jane mogyau wemiayuwamū. A'eramū 'ga 'jau janee: “Pēnesage jee”, 'jau 'ga janee. “Teja'yrarete 'ga 'jawe je pē mogyi”, 'jau 'ga janee. A'eramū 'ga jane mogyau 'wyriaramū ojeypyri nakwaparimū ete rūi futat nipo.

Jane ree 'ga poromutat

³¹Ma'eramū 'ā jane nijemuaēmi mama'e upe: Janeruwarete 'ga 'ā jane rerekou. Jane retyk sipo 'ga amū? Naani. Janeruwarete 'ga jane pojeka re nitywa'uweri 'ga wi jane pojekaara

mū. Ojejuka esage 'ga jane ree. Opājēa 'ga amut janee. ³²Esage Janeruwarete 'ga janee. Peesak 'ā 'ga rakate'eme'ema janee. Wa'yrarete 'ga miamū 'ā 'ga inua ijukaukaa janetywera mepyawamū rakue. A'eramū nipo 'ga mama'e esagea taetu imuri janee wakate'eme'emamū.

³³Awjya sipo Janeruwarete 'ga remimū'ēmeramū jane ago'wau 'ga upe? Naani. Nitywi 'ga amū. Janeruwarete 'ga 'ā 'jau janee: “Esage 'gā jee”, 'jau 'ga jane upe. ³⁴Jejuī Kristu 'ga amanūmū janetywera mepyau 'Uwarete 'ga upe. 'Ga manū re 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferapa nū. Oferaw ire 'ga awau ojeupia 'Uwarete 'ga pyri. 'Uwarete 'ga jakwatawa katy 'ga reni, oporogytau 'Uwarete 'ga upe jane ree. A'eramū “Nepēa'wyri pēē” 'jara otywe'emamū.

³⁵Kristu 'ga 'ā iporomutat nanimenime jane ree. Awjya sipo 'ga momoirukat jane wi? Naani. Nitywi 'ga amū. Janee mama'eay jesaukaramū 'ga oporomutaramū jane ree. Werowiare'ema 'gā amū jane rereko tyweramū 'ga oporomutaramū jane ree. Ty'ara jane erekoramū 'ga oporomutaramū jane ree. Jarepitea jane erajemogyramū 'ga oporomutaramū jane ree. Jane ree 'gā amū afuwet ojere'emamū 'ga oporomutaramū jane ree. Nitywi futari 'ga rerowiar ire mama'e mū jane kwaukaara 'ga upe. Jane manūnamū 'ga oporomutaramū nanimenime jane ree akou. ³⁶Ymā te Davi 'ga ka'arana kwasiaa ee inuga rakue:

“Eneremiayuwa 'ā ore, ki Ku'jyp.

A'eramū ene ree iporomutare'ema 'gā afuweweramū ore ree au'jeteramū.

Karupa'mī jukapyrama 'jawe 'gā afuweweramū ore ree”,

'jau Davi 'ga ikwasiaa inuga rakue. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gā aipo 'ga 'eawer imū etee futat jane ree nanē oporomutare'emamū nū. ³⁷Aipoa

sipo Janejararete 'ga momoirukaa jane wi? Naani. Iporomutat 'ga nanimenime jane ree jane jemogyramū. A'eramū 'ga jane muapyterātāu mama'eay upe. A'eramū mama'eaya jane maku'ipawukare'ema. ³⁸Nitywi futari 'ga amū jane wi Janeruwarete 'ga momoirukaara. Iporomutat 'ga nanimenime jane ree jane jemogyramū. Jane manūnamū miamū futat 'ga oporomutaramū jane ree. Jane reko are taetu 'ga oporomutaramū jane ree. Nokoi'i futari mama'eukwaawa mū jane wi Janeruwarete 'ga momoirukaaramū. 'Awauwe ojesaukat ma'e, anure ojesaukat ma'e. Mīmiera nomomoirukara'uweri Janeruwarete 'ga jane wi. ³⁹Ywag ipe ako ma'e, ywy 'wyr ipe ako ma'e. Mīmiera miamū nomomoirukari Janeruwarete 'ga jane wi. Nitywi futari jane wi Janeruwarete 'ga momoirukaara. Naeatee futari 'ga jane wi. Jejuī Kristu 'ga ree jane jarejemogyppyka. 'Ga Janejararetea. A'eramū Janeruwarete 'ga oporomutaramū jane ree wojere'emamū futat.

Janeruwarete 'ga remiayup

9 'Awamū je tepytuna, judeu 'gā mome'ui pē nupe. Kristu 'ga remiayuwa wejue je. A'eramū je te'me'emamū tekou. A'jea futat je 'i 'gā nee. Janeruwarete 'ga 'Agesagea je rerekou. A'eramū 'ga 'Agesagea je mu'akwaapa mama'e a'je are. A'eramū je mama'e a'jea etee imome'wau. ²Jepytuna 'gā, judeu 'gā je mu'arasig ojee. Nuerowiari 'gā Jejuī 'ga. A'eramū a'ea je mu'arasimape'ema je mogou 'gā nee. ³Afutat je 'gā Jejuī 'ga rerowiaara numiamū. Joporopariwet je 'gā nee Jejuī 'ga rerowiar are numiamū. 'Gā nupe 'ga je'ega renuwukar ire amunipo 'ā je “Je rereko tywer ape 'gā nee”, je 'i Ku'jywa 'ga upe. A'ere 'gā 'ā aipoa

miamū nuerowiari. Ojemogypykyke'ema Jeju'i 'ga ree. ⁴Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga Israeu juapyreramū oreypy 'gā mū'ēi imogyau wemiayuwamū rakue. "Pēē jera'yra 'awamū", 'jau 'ga 'gā nupe rakue. 'Gā pype etee futat 'ga akou rakue. 'Gā nupe etee futat 'ā Janeruwarete 'ga 'jau rakue: "Tejerowiar ire je mama'e esage monoi pē nupe", 'jau 'ga 'gā nupe rakue. 'Gā nupe ppy ypy ra'ne futat 'ga oje'ega monoi ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. 'Gā etee 'ga imu'akwaapa omuoryw are rakue. A'eramū 'gā 'ga muorypa a'jea futat rakue. 'Gā nupe etee 'ga 'jau'jau'japa: "Mama'e esagea tomono pē nupe 'jau", 'jau 'ga 'gā nupe rakue. ⁵Judeu ppy ypy 'ga 'ā Abraão 'ga rakue. Isaki, Jako. ^{††}Mīmera 'gā judeu ppyfera 'gā. 'Gā juapyreramū ore judeua. Israeu 'ga juapyrera futat Jeju'i Kristu 'ga akou 'awa ywy pe 'ur ire rakue. Janeruwarete 'ga 'ā wemiapoferamū ae 'wyrararetea agawewi. A'etea 'ga Israeu 'ga juapyreramū tāmējē ore mū'jāu wemiayuwareteramū rakue. A'eramū amunipo 'ā ore 'ga muorypa aruojere'emamū ee.

⁶A'ere 'ā Israeu 'ga juapyrera 'gā amū nuerowiari Jarejuwarete 'ga. Amume'ri 'gā etee erowiaa'i ajemogyau. A'etea jane 'jawe'em: "I'me nipo Janeruwarete 'ga", 'jawe'em. "Israeu 'ga upe 'ga 'i rakue: 'Amū'ē je enejuapyrama tejemi-ayuwamū", 'jau 'ga 'ga upe rakue. A'ere 'ga 'meramū aipo 'e are", 'jawe'em jane. NaIsraeu 'ga juapyrera 'gā juejue rūi 'ga amū'ē wemiayuwamū rakue. A'eramū 'gā amū 'ga rerowiare'ema. ⁷NaAbraão 'ga ra'yra 'gā jue rūi Janeruwarete 'ga imogyau wa'yramū. Isaki 'ga etee 'ga ipyyrūmū. Ismaeu 'ga 'ga ipyyrūme'em. ⁸⁻⁹Ymā te Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue: "Anure nipo eneremireko ēē,

Sara ēē ra'yramū. Enera'yra tapyygukat ēē upe 'jau. Ikokwar are ene pyri je ruru'jawamū nipo ēē wa'yra rerekoi opo pe", 'jau 'ga 'ga upe rakue. Poromū Abraão 'ga ra'yra 'ga Isakia. Isaki 'ga etee Janeruwarete 'ga omogo wa'yramū. Amumera 'gā Abraão 'ga ra'yra 'gā na-Janeruwarete 'ga ra'yra rūi. 'Awamū Janeruwarete 'ga 'i "agamū Abraão 'ga juapyrerarete", 'ga 'i u'eawer imū u'at ma'efera 'ga juapyrera upe, Isaki 'ga juapyrera upe.

¹⁰A'ere Isaki 'ga remireko ēē, Repeka ēē, wa'yramū 'ga upe rakue. Mukūi tāmējē ēē ra'yra ojojepa. U'ar ppy ma'e 'ga rera Esau. Ajepeja 'ga rera Jako. Anure Janeruwarete 'ga Jako 'ga re'roka, Israeu nuga 'ga ree rakue. ¹¹⁻¹²'Gā 'are'emaue Janeruwarete 'ga 'jau 'gā y ēē upe, Repeka ēē upe: "Tewiri u'at ma'e 'ga nipo je amogo 'wyririamū u'ar ppy ma'e 'ga upe", 'jau 'ga ēē upe rakue. Nu'ari we agawewi 'gā. A'eramū 'gā mama'e esage apowe'ēwe agawewi. Mama'e tywera nanē 'gā iapowe'em nū. A'ere 'ga na'ga remiapofer are rūi 'ga ajepeja 'ga pyrūi imogou wemi-ayuwamū. Wemifutar imū te 'ga tewiri u'at ma'efera 'ga pyrūi imogou wemi-ayuwamū. Wemifutar imū te 'ga u'ar ppy ma'e 'ga pyrūme'em. ¹³Nan futat Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukaa 'gā nee rakue. "Jeporomutat je Jako 'ga ree. A'ere je najeporomutari Esau 'ga ree", 'jau 'ga ikwasiarukaa rakue.

¹⁴Maran sipo ajee jane 'i aipo are? Nia'wyrī Janeruwarete 'ga, sa'e sipo ajee jane? Naani. Mama'e esagea etee te 'ga wapo. ¹⁵Ymā te 'ga 'jau Moisesi 'ga upe rakue: "Tejemifutar imū etee te je jemuaēmi 'ga amū ree. Tejemifutar imū nanē je tejemuaēme'ema ajepeja 'ga ree", 'jau 'ga Moisesi 'ga upe rakue. ¹⁶A'eramū najaneremifutar imū

^{††}9:5 Mukūi Jako 'ga rera. Israeu 'ga rer irūa.

rūi Janeruwarete 'ga jane pyyrūmū jane mogyau wemiayuwamū. Najaneremi-
apofer are rūi nanē 'ga ajemuaēma jane
ree nū. Wemifutar imū etee 'ga jane
pyyrūi jane mogyau wemiayuwamū.
¹⁷ Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega
kwasiarukaa ka'aran are inuga janee
rakue. Farao 'ga upe Janeruwarete 'ga
'jau: “Tepājēa je aesaukaru'jau'jap enee.
A'e are nipo wyy pewara 'gā juejue jera-
era renupa. Ma'eramū 'ā je ene mogoi
'wyrīaramū Egitu wyy pewara 'gā nupe”,
'jau 'ga ikwasiarukaa inuga ka'aran are
rakue. ¹⁸ A'eramū jane jarejeapyoramū
'ga remiapo are. Wemifutar imū etee
futut Janeruwarete 'ga ajemuaēma 'gā
amū nee. Wemifutar imū etee futut 'ga
ojerowiarukare'ema amumera 'gā nupe.

¹⁹ A'e are nipo pēē mū 'jau jee:
“Ma'eramū sipo 'ga ore rerekou
tyweaete ore 'ga rerowiare'emamū?
Ore upe 'ga nojerowiarukari futari.
A'eramū ore 'ga rerowiaru'jape'ema.
Naruapoa'uweri ore mama'ea 'ga
orojeupe ojerowiarukare'emamū.
Naruapoa'uweri agawewi 'ā ore
mama'e tywera. A'etea 'ga nojejukai
ore ree”, 'jau nipo pēē. ²⁰ Aipo pe'je
kasi ne. Janeruwarete 'ga futat te 'ā
jane apo rakue. Imara'nearū sipo ae
'ga remiapoferamū 'ga ree 'ga mueue
ojee? Naani. Oje'egay sipo japepoa
wapoara upe wapoarū'emamū? Naani.
²¹ Sā'ā japepo apoara 'gā japepo apoa
wemifutar imū etee futat. Amumera 'ā
'ga iapou wemipa'ruramū, amumera yty
ryrūnamū. Wemifutar imū etee futat
tujuga apoara 'gā mama'e apoi.

²² Nan tee futat Janeruwarete
'ga jane apoi rakue. A'eramū 'ga
mama'e apou janee wemifutar imū
etee futat. “Tejerowiare'ema 'gā nee
jemara'neramū. Tepājēa nanē je
ikwaawukaa 'gā nupe nū”, 'jau 'ga
rakue. A'ere na'awauwe rūi 'ga 'gā

nereko tyweretei. Anure te nipo 'ga
werowiare'ema 'gā nerekou tyweaete.
²³ Amumeramū te aje 'ga 'ā jane
mū'ēi wemiayuwamū rakue. Jane
ree 'ga jemuaēmi. A'eramū 'ga 'jau
ojeupe: “Tejesagea je akwaawukat
tejemimū'ēmera 'gā nupe”, 'jau 'ga
ojeupe. A'eramū 'ga mama'e esage apou
janee wemifutar imū. Jane rereko esage
are 'ga wesage kwaawukari janee. “Ga
'ā wesageramū tekotee 'gā nesagea
apyraapa”, jane mu'eukaa. ²⁴ Jane 'ā 'ga
remipyyrūmera. Ymā te 'ga jane pyyrūi
wemiayuwamū rakue. Judeuramū ore,
judeue'emamū pēē. Mīmera 'ga imū'jāu
wemiayuwamū rakue.

²⁵ Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega
kwasiarukaa ka'aran are Oseja 'ga upe
rakue:

“Tejemīayuwe'emera 'gā nipo je amogy
tejemīayuwamū.

Tejemifutare'emera 'gā nupe nipo je 'jau:
Jeporomutat je pē nee, 'jau.

²⁶ Ymā je 'i ikue: Najeremīayuwa rūi pēē,
'jau je ikue.

A'ere nipo anure je aipo te'eawer ipe te
futut je 'i:

Je futat 'ā okoeteete ma'ea.

'Awamū pēē futat jera'yramū, 'jau nipo
je, 'jau je ikue”,

'jau Oseja 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

²⁷ Isai 'ga nanē ka'arana kwasiaa Is-
raeu 'ga juapyapyrera 'gā nee rakue.

“Kwaiwete Israeu 'ga juapyrama 'gā.
Sā'ā 'yisigeaua pytuna. Nan tee fu-
tat Israeu 'ga juapyrama 'gā pytuna
numiamū.

A'etea nipo ināinānī'ī 'gā etee ojekatu'ok
otywer awi.

²⁸ Anure nipo Janeruwarete 'ga wyy
pewaramū juejue werowiare'ema
'gā nereko tyweretei ywawuje tee
futut”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

²⁹ Aipo jeapo enunewe Isai 'ga 'jau:

“Janeruwarete 'ga pājēretea. Peesak 'ga Sodom ipewara 'gā momawa, Gomora pewara 'gā neewe rakue.

Janeruwarete 'ga jane mū mogye'em ire amunipo 'ā jane nanē jarepapa 'gā 'jawe nū”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

³⁰“Ma'ja are ajee 'ga jane mu'ei?”

'jau nipo pēē jee? Nan futat je 'i pē nupe: Ymā judeue'ema 'gā nafutari Jarejuwarete 'ga amuesagea rakue. A'ere Janeruwarete 'ga Jejui 'ga rerowiarāmū 'gā katu'oka 'gā muesageu ojeupe. ³¹A'ere 'ā ymā 'ga futaarera 'gā jēmī Israeu juapyrera 'gā naani. “Moisesi 'ga je'egera renuw are jarejemuesageu Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau 'gā numiamū. A'ere 'gā nuenupawi 'ga je'ega. ³²A'eramū 'gā ojemuesageukare'ema 'ga upe. Niparuerowiariwari 'gā Jejui 'ga ree. “Jejui 'ga ree ojemogypyk ma'e 'gā etee wesageramū Jarejuwarete 'ga upe” e are aparuerowiariwere'emamū. A'eramū 'gā ojemuesageukare'ema futat 'ga upe. 'Gā nupe Jejui 'ga ita 'jawe. Sā'ā ita rena pe pe. A'eramū 'ā pe rupi oma'e 'gā ojepepegāu ee. Nan tee Jejui 'ga 'gā nupe. Nijemogypygiwari 'gā Jejui 'ga ree. A'eramū 'gā u'aa 'ga ree. A'eramū 'gā awawe'em Jarejuwarete 'ga pyri. ³³Ymā Janeruwarete 'ga aipo are ka'arana kwasiarukari inuga Isai 'ga upe rakue:

“Anure nipo je 'ga amū mogou judeu 'gā nupe. Jerusareg ipe je 'ga monoi. Jerusarega 'up wytyra pyri, Siāo 'jawa pyri.

Jeremimonorama 'ga ita 'jawe. Pe pe ita renamū 'ā, pe rupi oo ma'e 'gā 'ari ee. Nan futat nipo kwaiwete judeu 'gā niporomutari jeremimonorama 'ga ree.

A'ere 'ga rerowiaara 'gā kul'iramū 'ga ree.

Jaruete 'gā nekoi 'ga ree”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

10 Pēē 'ā jerewirera 'jawe. Kūjānamū pēē 'ā jerenyra 'jawe 'jau. A'eramū pēē pejeapyakau jeje'eg are. Judeua futat je 'ā. A'eramū je teporomutaramū teptytun are. Jarejuwarete 'ga teptytuna 'gā katu'opawa je afutat. A'eramū je teje'ega monou te'yina 'gā nee 'ga upe. “Eja'yra 'ga erowiarukat Israeu juapyrera 'gā nupe, ki Ku'jyp”, 'jau je te'yina Jarejuwarete 'ga upe 'gā nee. ²Tepyttuna 'gā je akwaap te'yina. 'Gā 'jawe futat je rekoi ikue. Iporowykywet 'gā Jarejuwarete 'ga upe numiamū. 'Ga muoryw are nanē 'gā afuweramū nū numiamū. A'ere 'gā nokwaawi 'ga remifutara. ³Naeapyoi 'gā “Janeruwarete 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'ga amuesage ojeupe” e are. A'eramū 'gā 'jau: “Moisesi 'ga je'egera renupawer are wea m'yina Moisesi 'ga 'eawera futat jane muesage Janeruwarete 'ga upe”, 'jau 'gā ajaupe numiamū. Jarejuwarete 'ga 'eawera jēmī 'gā erowiare'ema. “Teja'yra 'ga rerowiaara 'gā je amuesage tejeupe” 'ga 'eawera rerowiare'ema. ⁴Kristu 'ga amanūmū jane katu'okawamū, 'Uwa 'ga upe jane muesageawamū. 'Ga rerowiarāmū etee jane jarejesageramū Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū jane 'jawe'em: “Moisesi 'ga je'egera renuw ire te janeresageramū Jarejuwarete 'ga upe”, 'jawe'em. Moisesi 'ga je'egera renuwa najane katu'oga'uweri. Jejui 'ga rerowiarāmū etee te jane jarejekatu'ogi Ku'jywa 'ga upe.

Werowiarāmū 'ga jane katu'oka

⁵Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue. “Jeje'ega renup katu katu re pēē pejejesageramū jee. Jeje'ega renup katu katu-are'emamū pēē nepēa'wyri jee. Jeje'ega renup katu katu re nipo pejemogy nakwaparimū warāu rūi, e'i 'ga”, 'jau

Moisesi 'ga 'gā nupe numiamū. A'ere 'gā nuerowiari pāwē pāwē 'ga je'ega. ⁶“Jera'yra 'ga rerowiaaramū etee pēnesage jee”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. A'ere kasi amumeramū: “Awŷja sipo awau ojeupia ywag ipe Kristu 'ga reruawamū ywy pe janee?” 'jau ne. 'Ut futat ako 'ga rakue. ⁷“Awŷja nanē sipo ajepe oo amanū ma'efera rerua imoferapa? pe'je nanē kasi ne nū”, 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa ka'aran are inuga rakue. Omoferap nanē ako Janeruwarete 'ga 'ga rakue nū. A'eramū pēē aipo 'jawe'em. ⁸“Jarejuwarete 'ga je'ega pekwaap. Najemimi futari pē nui. 'Ga je'ega ki pēē imome'wau pejejaupe. Pejejea'aramū ee nū”, 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa rakue. Poromū futat ore imome'ui pē nupe, Kristu 'ga mome'ui pē nupe. ⁹Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gā Janeruwarete 'ga okatu'ok. “Jejui Kristu 'ga jejararetea”, 'jau pēē. “Janeruwarete 'ga Jejui 'ga omoferap” 'ea pēē erowiaa. A'eramū Janeruwarete 'ga pē katu'oka, pē pireita pētywer awi. ¹⁰“Jejui 'ga oferap” 'ea jane erowiar ire Janeruwarete 'ga 'jau janee: “Pēē jera'yra 'ga perowiat. A'eramū pēē pejejesageramū jee”, 'jau nipo 'ga janee, Jejui 'ga jane erowiaaramū. Jejui Kristu 'ga jejararetea jane 'eramū Janeruwarete 'ga jane katu'oka janetywer awi. ¹¹Nan Isai 'ga ikwasiaa inuga ka'aran are janee rakue: “Janeruwarete 'ga nomojenosīukari Jejui 'ga rerowiaara 'gā wowase 'gā nekoramū”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue. ¹²Aipo kwasiaramū 'ga jane mome'wau najuejue etee. Najudeuramū ore upe etee rūi 'ga 'i aipo 'jau. Judeue'emamū pē nupe nanē 'gā 'i aipo 'jau. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. Judeuramū Orejararetea 'ga 'ā, judeue'emamū Pējararetea nanē 'ga nū. 'Ga upe jane jareju'jaju'jawe etee futat. Mama'e esagea 'ga imua janee ojeupe enūjamū. ¹³Ymā te Jueu 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Ojeupe je

katu'og ape 'jara 'gā Janeruwarete 'ga okatu'ok”, 'jau Jueu 'ga ikwasiaa rakue. A'eramū 'ga judeu 'gā katu'oka, ojeupe aipo 'gā 'eramū. Judeue'ema 'gā nanē 'ga ikatu'oka ojeupe aipo 'gā 'eramū nū.

¹⁴Maran sipo ae, 'ga rerowiare'em ire, “je poar ape”, 'jau 'ga upe. Ni'e ekoetea'uweri ae 'ga rerowiare'em ire. Maran sipo 'gā 'ga rerowiaa eewi 'ga rera renupe'ema? Nuerowiari futari 'gā 'ga, 'ga rera renuwe'em ire. Sipo 'gā maran 'ga rera renupa 'ga amū ojeupe imome'ue'em ire? Nuenuwi futari 'gā 'ga rera 'ga amū ojeupe imome'ue'em ire. ¹⁵Maran sipo 'gā amū 'ga mome'wau Jarejuwarete 'ga omonoe'em ire? Nooi futari 'gā amū 'ga mome'wau, Janeruwarete 'ga omonoe'em ire. A'ere Janeruwarete 'ga 'gā monoi futari Jejui 'ga mome'waukaa kwe pewara 'gā nupe. Ymā te Isai 'ga ka'arana kwasiari Jarejuwarete 'ga remimonofera 'gā nee rakue: “Esage futat morogyta esage mome'wara 'gā nura”, 'jau Isai 'ga ikwasiaa Jejui 'ga mome'wara 'gā nee rakue.

¹⁶Janeruwarete 'ga 'gā amū monou Jejui 'ga mome'wau Israeu 'ga juapyrera 'gā nupe rakue. A'ere 'gā amū nuerowiari 'ga. Aipo are nanē Isai 'ga ka'arana kwasiaa 'gā nee rakue: “Nuerowiari futari 'ga amū oreje'ega, ki Ku'jyp. Ināinānī'ī etee 'gā erowiaa'i”, 'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue. ¹⁷A'eramū je a'eramū 'jau pē nupe: Jejui 'ga mome'u renuw ire jane 'ga rerowiaa jarejemogyau.

¹⁸A'jea sipo Israeu 'ga juapyrera 'gā nuenuwi Jejui 'ga mome'ua? Naani. Wenup futat 'gā numiamū.

“Najuejue etee futat ywy pewara 'gā Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā je'ega renuwi.

'Gā je'ega ojemuāina ywy pe”, 'jau Davi 'ga ymā ka'arana kwasiaa inuga rakue.

¹⁹Nokwaawi sipo Israeu juapyrera 'gā? Naani. Okwaap futat 'gā. A'ere 'gā niparuerowariweri 'gā ee. Moisesi 'ga ra'ne Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gā nupe rakue:

“Anure nipo je judeue'ema mogyi tejemi-ayuwamū. A'eramū nipo pēē 'gā nerekoayau ee”, 'jau Janeruwarete 'ga 'gā nupe.

“A'eramū nipo pēē pejemara'neramū 'gā nee. Ni'akwaawi 'gā Jarejuwarete 'ga ree, 'jau nipo pēē 'gā nupe numiamū.

A'ere je te 'gā mogyi tejemiayuwamū, e'i Janeruwarete 'gā”,

'jau Moisesi 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

²⁰Isai 'ga nanē okyjawe'em Israeu 'ga juapyrera 'gā nui. Mama'e a'je mome'u awi nanē 'ga okyjawe'em rakue.

“Ymā judeue'ema 'gā Janeruwarete 'ga ree oporokwaawiwere'emamū rakue. A'ere 'gā 'awamū 'ga kwaawi. Ymā 'gā 'jawe'em rakue: Ku'jywa 'ga emome'u oree, 'jawe'em rakue.

A'ere 'ga 'awamū 'ga jekwaawukari 'gā nupe”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa rakue.

²¹Israeu 'ga juapyrera 'gā mome'uramū Isai 'ga 'i rakue:

“Janeruwarete 'ga ojekwaawukat Israeu 'ga juapyrera 'gā nupe numiamū. Wojere'emamū 'ga ojekwaawukaa esaka 'gā nupe.

A'ere 'gā niporenuwiweri 'ga je'eg are. 'Ga ree 'gā jemogypygiwere'emamū”,

'jau Isai 'ga judeu 'gā mome'wau rakue.

Israeu juapyrera 'gā nee 'ga jemuaēmawet

11 Israeu juapyreramū ore wi sipo Janeruwarete 'ga poiri? Naani. Nopoiri futari 'ga ore wi. Je judeua. Abraão 'ga juapyreramū je reko'i. Abraão 'ga remyminūmera 'ga,

Pējamī 'ga juapyreramū je. ²Nopoiri futari 'ga wemiayuw ppyferamū ore wi. Ymā we 'ga oreyppy 'gā mū'ēi tekotee 'gā nui rakue. Ojeupe futat 'ga oreyppy 'gā mū'jāu 'gā nui rakue. Ymā 'ā 'ga amū ka'arana kwasiari Eliasi 'ga 'eawer are rakue. 'Ga 'eawera pekwaap.

³Ymā Eliasi 'ga 'jau rakue: “Ku'jyp. Eneje'ega renupare'ema 'gā eneje'ega mome'wara 'gā wapisipaw etee. Wyra rapyawa miamū 'gā wetypap. A'eramū jete'e'i futat tekou. 'Awamū 'gā je ree nanē afuweramū nū”, 'jau Eliasi 'ga

Jarejuwarete 'ga upe rakue. ⁴A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau 'ga upe rakue: “Naani. Naene etee rūi ereko je rerowiaaramū. Sete miu je rerowiaara

'gā pytuna jemogyi. Nopoiri futari 'gā je rerowiar awi. Namuorywi 'gā maira'me a'agawa, Pau 'jawa. Sete miu 'gā je ia'gwau mama'e tywer awi”, 'jau Janeruwarete 'ga Eliasi 'ga upe rakue.

⁵Nan tee futat 'awamū Janeruwarete 'ga judeuramū ore mū a'gui ojeupe. Naruapoi agawewi ore mama'e esagea 'ga upe. A'etea 'ga iporomutat ore ree, ore a'gwau ojeupe. ⁶Wemifutar imū etee 'ga ore mū'jāu ore mogyau

wemiayuwamū. Naoreremiapofer are rūi 'ga ore mū'ēi ojeupe. Oreremiapofer are ore mū'ē re amunipo 'ā 'ga ore mū'jāue'em wemifutar imū. A'ere 'ga wemifutar imū etee futat ore mogyi wemiayuwamū.

⁷Ymā Israeu 'ga juapyrera 'gā juejue amuesage futari rakue. A'ere Janeruwarete 'ga namuesagepawi 'gā. Wemimū'ēme'ri 'gā etee 'ga imuesageu ojeupe. Amumera 'gā oporenuwiwere'emamū 'ga je'eg are. ⁸Aipo are 'gā amū ymā ka'arana kwasiari inuga rakue:

“Wemimū'ēe'ema 'gā Janeruwarete 'ga nomoporenuwiwerukari oje'eg are, 'gā muapyakwafugukare'ema oje'eg are.

'Awamū miamū aipo 'gā naeapyoi 'ga je'eg are. Nojemogypygyi 'gā 'ga ree",

'jau 'ga amū ikwasiaa ka'aran are rakue.

⁹Davi 'ga nanē ka'arana kwasiaa aipo are futat rakue nū:

"Maraka 'gā wapo futat Jarejuwarete 'ga muorypawamū numiamū. A'ere 'gā nopoiri futari otywer awi.

A'eramū nipo Janeruwarete 'ga 'gā nerekou tyweaete maraka pype futat.

¹⁰Janeruwarete 'ga namueapyoukari 'gā mama'e a'je are. Wereco tywerete 'ga 'gā",

'jau Davi 'ga ikwasiaa judeu 'gā nee rakue.

¹¹Opoit futat te Janeruwarete 'ga Is-raeu juapyrera 'gā nui? Naani. Opoiraiw etee 'ga 'gā nui. Anure nipo judeu 'gā poiri futari otywer awi. Anure nipo 'gā jemogypygyi Jejui 'ga ree. A'ere Janeruwarete 'ga, judeu 'gā Jejui 'ga ree ijemogypygye'emaue, judeue'ema 'gā mojemogypygyukari Jejui 'ga ree, 'gā katu'oka. Judeue'ema 'gā nesag ire nipo judeu 'gā 'jau: "Kuu. Judeue'ema 'gā Janeruwarete 'ga okatu'ok, 'gā mogyau wemiayuwamū", 'jau nipo 'gā 'gā nerekoayau 'gā nee. A'eramū nipo 'gā ojewya Jarejuwarete 'ga rerowiara upe. ¹²'Awamū judeu 'gā nojemogypygyi Jejui 'ga ree. A'eramū Janeruwarete 'ga mama'e esage apowe'em 'gā nupe. A'eramū 'ga judeue'ema 'gā mojemogypygyukaa Jejui 'ga ree. A'eramū 'ga 'gā nupe ete mama'e esage apou, Jejui 'ga ree 'gā jemogypygamū wejue te. Anure te nipo judeu 'gā jewyri Jarejuwarete 'ga rerowiara upe nū. Ojeupe 'gā jewyramū nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage monou ywy pewara 'gā nupe juejue. Ojeupe judeu 'gā jewyr are 'ga mama'e esage monou kwaiwete.

Judeue'ema 'gā katu'okawet

¹³Pēē mū nupe, judeue'emamū pē nupe je judeuramū orojemome'ui. Ymā ako Janeruwarete 'ga je monoi Jejui 'ga mome'wau judeue'emamū pē nupe ikue. Ajerowiat je aipo are. ¹⁴Afutatat je tepytuna 'gā amū juerekoaya pē nee. A'eramū nipo je a'e are Jejui 'ga rerowiarukaa 'gā amū nupe. Aipoa je afutarete futat. ¹⁵Judeu 'gā nui opoiraiw ire, Janeruwarete 'ga judeue'ema 'gā mota'wai ojeupe, Jejui 'ga 'gā erowiarāmū. A'eramū nipo anure te Janeruwarete 'ga judeu 'gā mota'wau ojeupe nū. Judeu 'gā Jejui 'ga rerowiaaw ipe jane tee jareku'i pāwē pāwēnamū jarejemogyau. Sā'ā janeku'ia jarepytuna ferawamū. Nan tee futat nipo jane jareku'iramū judeu 'gā Jejui 'ga rerowiarāmū.

¹⁶Y'wa 'ywa jara 'ga sipo y'wa 'ywa rapo jara etee? Naani. Y'wa 'ywa jara 'ga na'ywa rapo jara etee rūi. I'ywarete jara nanē futat 'ga nū, i'a jara nanē nū. Nan tee futat Janeruwarete 'ga judeu ypy 'gā jararetea. Janeruwarete 'ga remiayuwypyfera 'ā ore judeuramū rakue. A'eramū 'ā ore juejue judeuramū 'ga remiayuwamū arajemogyau.

¹⁷Sā'ā ae y'wa 'ywa tyma. A'eramū 'ā akā mū osiniga etee. A'eramū 'ā ae ijaramū akā sinigera monoka jui. A'eramū 'ā ijara 'ga awau y'wa 'yw ekoete rakā monoka erua imujaa akā sinigera renawer ipe, akā sinigera 'yw are. Imujar ire akā ojopyyka imonogipyrrera py'rau. Nan tee futat pēē. Judeuramū oreypy Janeruwarete 'ga remiayuwaretea. Oreypy 'gā 'ga ipyyrūmū imogyau wemiayuwamū. A'ere ore mū judeuramū naruerowiari 'ga. A'eramū 'ga werowiare'emamū 'gā amū mū'jāu wemiayuwamū ore wi. A'eramū 'ga judeue'emamū pēē mū mua pē mogyau wemiayuwamū

werowiare'ema 'gā py'rau pē mujaa judeuramū oreypy are. A'eramū pēē pejemu'jau oreypy are. ¹⁸A'eramū ki pēē judeu 'gā ago'wawe'em. Imū'emyrera 'gā ago'wawe'em pejemogyau. Pejerowiaraip kasi pejejee ne. Najudeu ypy 'gā nūi pē imujaripyre. Pēē te 'ga pē mujat 'gā nee. A'eramū ki pēē pejerowiaraipe'ema pejejee.

¹⁹Pēē mū nipo 'jau jee: “Janeruwarete 'ga opoit judeu 'gā nui. A'eramū ore 'gā japy'rufera”, 'jau nipo pēē numiamū.

²⁰Nuerowiari te 'gā Jarejuwarete 'ga. A'eramū 'ga a'eramū opoia 'gā nui. A'ere perowiat wejue te 'ga. A'eramū 'ga a'eramū pē mogyau 'gā py'rau wemiayuwamū. A'eramū ki pēē pejerowiaraipe'ema pejejee. A'eramū pēē Jarejuwarete 'ga pojeupa.

²¹Werowiare'em are judeu 'gā nereko tywer ire, sipo 'ga judeue'emamū nepē nereko tyweri werowiare'em ire? Judeuramū ore y'wa 'ywa rakārete 'jawewara. Judeue'emamū pēē imujaripyre 'jawewara te. A'eramū nipo 'ga pēē nanē pē nereko tyweaete judeuramū orereko tyweawera apyraapa werowiare'em ire. ²²A'eramū jane Jarejuwarete 'ga kwaapa. Ajemuaēm 'ga werowiaara 'gā nee. A'ere 'ga werowiare'ema 'gā nereko tyweretei. 'Awamū pēē judeue'emamū 'ga rerowiaa pejemogyau. A'eramū 'ga opota'waramū pē nee. Wesageramū 'ga pē nupe. A'ere 'ga werowiar awi pepoir ire 'ga poiri pē nui, pē mū'jāu wemiayuw awi 'gā mū'ēawera 'jawe etee futat.

²³Werowiare'em awi 'gā poir ire nipo Janeruwarete 'ga judeu 'gā nerua 'gā mogyau wemiayuwamū nū. ²⁴Judeue'emamū pēē na'ga remiayuwaramū rūi. Werowiamū te 'ga pē mogyi wemiayuwamū. Judeu 'gā te 'ga remiayuwaretefera.

Werowiare'emera 'gā 'ga imū'jāu wemiayuw awi. A'ere 'ga werowiaru'jaw ire 'gā mogyau wemiayuwamū nū. Aipoa taetu naayi futari 'ga upe. Sā'ā y'wa 'ywa jara wemimonogera rerura imujara imonokawera rowopyter are nū. A'eramū 'ā ojopyyka aye'em etee te. Nan tee futat 'ga judeu 'gā mogyau werowiaru'jaw ire wemiayuwamū aye'em etee te futat nū.

Jane ree 'ga pota'wa

²⁵Pēē jerewirera 'jawe. Kūjānamū pēē jerenya 'jawe. A'eramū je mama'e mome'wau pē nupe, pē mueapyoawamū. Janeruwarete 'ga je mu'akwaapa ee. A'eramū je pē mu'akwaapa ee nanē nū. A'eramū pēē pejerowiaraipe'ema pejejee etee. 'Awamū Janeruwarete 'ga opoiraipa judeu 'ga nui. Nuerowiari 'gā 'ga. A'eramū 'ga poiraiwi 'gā nui. Anure te nipo 'gā 'ga rerowiari nū. 'Awamū pēē judeue'emamū pēē Jarejuwarete 'ga rerowiaa pejemogyau. Ymā Janeruwarete 'ga judeue'emamū pēē mū pē mū'jāu ojeupe rakue. A'eramū wemimū'ēmera 'gā juejue werowiar ire nipo 'ga ojewya judeu 'gā nupe nū.

²⁶Aiporamū te nipo judeu 'gā Jejui 'ga rerowiaaretei. Ymā te Isai 'ga aipo are ka'arana kwasiari inuga rakue:

“Anure nipo janetywera moiara 'ga ruri owaēma Jerusareg awi, Siāo 'jaw awi. Aiporamū u'aaw ipe nipo 'ga judeu 'gā katu'oka.

'Gā tywera moia Jako 'ga juapyrera 'gā nui.

²⁷Janeruwarete 'ga 'jau judeu 'gā nupe: Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga 'i judeuramū pē nupe rakue:

'Anure nipo je pētywera moiri pē nui', 'jau ako je ikue.

A'eramū je pētywera moia pē nui te'eawer imū etee futat, 'jau Janeruwarete 'ga rakue”, 'jau Isai 'ga ikwasiaa rakue.

²⁸ Judeuramū ore mū Jeju 'ga rerowiare'ema. A'eramū Janeruwarete 'ga amara'neramū aipo 'gā nee. A'eramū 'ga 'jau: “Naje rerowiari pejepe. A'eramū je tepoiraipe pē nui tejerowiarukaawamū judeue'ema 'gā nupe”, 'jau 'ga werowiare'ema 'gā nupe. A'eramū 'ga opoiraipe 'gā nui. Aipoa esage judeue'emamū pē nupe. A'etea Janeruwarete 'ga judeuramū oreypy mū'jāu ojeupe rakue. Nomoka'jami 'ga 'gā. A'eramū 'ga 'gā juapyrer awi opoikatuwe'em. ²⁹ Ymā Janeruwarete 'ga judeuramū oreypy mū'jāu ojeupe rakue. “Pēē 'ā je amū'ē imogyau tejemiayuamū. Mama'e esage tomono pē nupe 'jau”, 'jau 'ga 'gā nupe rakue. A'eramū 'ga weatee'emamū futat wemimū'ēmera 'gā nui. Oreypy 'gā nee 'ga reatee'emamū futat ore wi. ³⁰ Ymā te judeue'emamū pēē Jarejuwarete 'ga je'ega nepeenuwi rakue. A'ere 'awamū Janeruwarete 'ga jemuaēmi pē nee. Judeu 'gā wenuwe'emamū Janeruwarete 'ga jemuaēmi pē nee. ³¹ 'Awamū judeu 'gā nuenuwi futari 'ga je'ega. A'etea nipo anure 'ga 'gā nee ajemuaēm nū. Pē nee ajemuaēmawera 'jawerimū etee futat nipo 'ga 'gā nee ajemuaēma nū. ³² Janeruwarete 'ga 'jau janee najuejue etee futat rakue: “Nuenuwi 'gā jeje'ega. Mama'e tywera 'gā wapo ajemogyau. A'eramū je 'gā mogyau ifaripyre 'jawewaramū futat. 'Ga tywera 'gā nerekou”, 'jau 'ga rakue. A'eramū 'ga 'jau “Tajemuaēm 'gā nee 'jau”, 'jau 'ga janee rakue.

³³ A'jea futat Janeruwarete 'ga jemuaēmi jane ree. Ekoay te nipo janereapyo katui we 'ā jane 'ga ree. 'Ga 'akwaap, 'ga remikwaap. Mīmera jane nikwaakatupawi. 'Ga remiaporam are nanē jane jarejeapyoe'emamū nū. ³⁴ Ymā Isai 'ga ka'arana kwasiari rakue: “Awŷja sipo Janejararete 'ga rea'awa okwaap?

Naani. Nitywi 'ga amū.

Awŷja sipo 'ga mu'jau mama'e are?

Naani. Nitywi futari 'ga mu'jara 'ga amū nū'ū”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa rakue.

³⁵ Jo 'ga nanē ka'arana kwasiaa aipo are futat rakue nū:

“Awŷja sipo mama'e omono Jarejuwarete 'ga upe omeypyawamū?

Naani. Nitywi 'ga amū”,

'jau 'ga ikwasiaa rakue.

³⁶ Janeruwarete 'ga futat mama'e wapopap rakue. Nitywi futari 'ga remiapoe'ema. 'Awamū miamū 'ga ojejukau mama'e are. Ojeupe futat 'ga mama'e apoi rakue. Ojeupe futat 'ga mama'e mogyau rakue. A'eramū ki jane 'ga muorypa ee. Jareojere'emamū futat ki 'ga muorypa ee.

Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'e

12 Janeruwarete 'ga ajemuaēm jane ree, a'e je pē nupe tekou. A'eramū je a'eramū 'jau tejewireramū pē nupe, tejenyramū pē nupe nanē je 'jau nū: Sajemogy Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'eramū 'jau. Sā'ā janepy 'gā weymawa mū monoa 'ga upe, 'ga muorypawamū rakue. Nan tee futat jane 'awamū jarejemogyi 'ga upe oporowyky ma'eramū, mama'e apou 'ga upe 'ga muorypawamū. Aipoa jane iapoa 'ga muekōēāina jane ree. ² 'Ga rerowiare'ema 'gā 'jawe kasi pejemogy ne. 'Gā nee kasi pejemu'e ne. 'Gā 'jawe kasi mama'ea peapo ne. Jarejuwarete 'ga upe ki pe'je: “Eje'jawe je muea'arukar ape mama'e are, ki Ku'jyp”, pe'je ki 'ga upe. Aipoa 'ga iaporamū nipo 'ga remifutara pekwaap. Aipoa esage 'ga upe. Aipoa 'ga muorypa. Mīmera pēē ikwaapa. ³ Janeruwarete 'ga 'ā opājē mua jee, je mogou oje'ega mome'waramū pē nupe ikue. A'eramū je pē mu'akwaapa

mama'e are. Pejerowiaraip kasi pejejee etee ne. "Je te 'ā jeresage 'gā apyraapa", pe'je kasi ne. Jarejuwarete 'ga rea'ara 'jawe pēnea'at pejejee. Werowiarāmū 'ga opājē mua pē nupe ojeupe pē moporowykyawamū. A'eramū ki pēē pejejeupe 'ga remimurer imū mama'e esage apou 'ga upe. 'Ga pē poaa mama'e apo are. A'eramū ki pēē 'jau: "Natejeteē rūi je mama'e apoi. Janeruwarete 'ga je poat mama'e apo are", pe'je ki.

⁴Peesak jarejetea. Majepei teewara 'jawe futat janeretea. A'ere mukūi janereaa, mukūi janenamā, mukūi janepoa, mukūi janepya. Jarepou 'ā jane mama'e apou. Jarepyu 'ā jareatau. Jarejeau 'ā mama'e resaka. Jareapyau 'ā mama'e renupa. Naaju'jaju'jawe ete rūi futat 'ā oporowykyau. ⁵Nan tee futat jane Jejui 'ga rerowiaaramū. Kwaiwete jane. Najareju'jawe ete rūi jane mama'e apoi. Jejui 'ga ree jarejemujar ire jane jarejemogyau majepei 'yweteewara 'jawe futat. ⁶A'ere jane najareju'jawe ete rūi mama'e apoi. Opājēa Janeruwarete 'ga imua janee, mama'e apoukaa janee. Oje'ega 'ga imome'waukaa jane mū upe. A'eramū jane jarejeupe 'ga remimurer imū, 'ga je'ega mome'wau kwe pewara 'gā nupe. ⁷Jane mū upe 'ga mama'e apoukaa 'gā nupe, 'gā poaawamū. A'eramū jane, 'ga rerowiarāmū mama'e apou 'gā nupe. Jane mū upe 'ga 'gā mu'jaukaa mama'e are. A'eramū 'ga rerowiarāmū jane 'gā mu'jau mama'e are. ⁸Jane mū upe 'ga 'gā muapyterātāukaa. A'eramū jane, 'ga rerowiarāmū, 'gā amū muapyterātāu mama'eay upe. Jane mū upe 'ga mama'e monoukaa. A'eramū jane, jarejakate'eme'emamū, mama'e monou 'gā nupe. Jane mū 'ga imogyau 'wyriaramū 'gā nupe. A'e 'gā ojejukau esage 'gā nee. Jane mū upe 'ga ojopoarukaa mama'e apo are. A'eramū aipo 'ga 'gā poaa aku'iramū.

⁹A'jea futar iki pēporomutat pejejemogyau pejejee. Pejejotywera kasi pefutar etee pejejemogyau ne. Pejemu'e ki mama'e esage apoara 'gā nee. ¹⁰Jejui 'ga rerowiaaramū 'ā pejemogy. A'eramū pēē pejejemujaa pejejemogyau pejejee rai'i. A'eramū ki pēē pejejeupe'aramū pejejee. Pejejeupe'aramū esageramū ki pejejee pejejemogyau. ¹¹Pēwewue kasi pejejemogyau ne. Pejepekagamū ki pejejemogyau. Jarejararete 'ga upe pejejorywamū pejejeupe'aramū. ¹²Anure nipo jane oi jarejemogyau Jarejuwarete 'ga pyri. A'eramū ki pēē pejejorywamū pejejemogyau. Pejejeupe mama'eay jesaukaramū, pejejeupe'aramū jupe. Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega monou pejejemogyau. ¹³Jejui 'ga rerowiaaramū mama'e tywe'emamū pēē mama'e monou 'gā nupe. Muku awi Jejui 'ga rerowiaara 'gā nuramū pēē 'gā mua pejeje'ega ipe.

¹⁴Pē nee iporomutare'ema 'gā nipo pē nerekou tyweaete. Pejejereko tyweramū pēē pejeje'ega etee pemono Jarejuwarete 'ga upe 'gā nee. "Mama'e esagea emono je rereko tywearera 'gā nupe", pe'je ete ki 'ga upe 'gā nee. "Ereko tywet 'gā je ree", pe'je kasi ne.

¹⁵Gā amū norywamū ki pēē 'gā neruorypa. 'Gā amū joo'oramū ki pēē 'gā nerajaa'wau. ¹⁶Pejepota'wa pāwēnamū etee futat ki pejejee. Pejerowiaraip kasi pejejee etee ne. Ajemogy tywe'ri ma'e 'gā neewe futat pejejeupe'aramū pejejemogyau. "Je te 'ā i'akwaap ma'ea 'gā apyraap", pe'je kasi ne.

¹⁷Pejejeupe 'gā amū mama'e tywera apo re miamū nanē pejejepyke'ema mama'e tywera apowe'em 'gā nupe. Mama'e esagea etee pēē iapou 'gā nupe. A'eramū pē nesakara 'gā pē ago'wawe'em. ¹⁸Gā muewe'em futat. Pejeje'ata'waramū etee futat 'gā nee. 'Gā amū pejemueramū pejepota'wa esager-

amū etee 'gā nee. ¹⁹Ga amū mama'e tywera pejejeupe iapo re, pēē pejejep-yare'ema. Tene Janeruwarete 'ga te nipo pē nepyat, 'gā nerekou tyweaete pē nee. A'eramū pēē pejejep-yare'ema 'gā nui. Ymā Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga aipo are rakue:

“Je te aepyat pēē, pē nupe 'gā mama'e tywera apo re.

Je te 'gā areko tywerete pē nee, e'i Janeruwarete 'ga”,

'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue. A'eramū ki pēē pejejep-yare'ema, a'e je 'ā pē nupe.

²⁰Janeruwarete 'ga je'eg imū etee futar iki mama'ea peapo, 'jau je pē nupe.

“Pejejee iporomutare'ema 'gā py'arayparamū pēē mama'e monou etee 'gā nupe, 'ga mojem'i'waa.

'Ga 'yuwejamū pēē 'y monou 'gā nupe. A'eramū 'ga ojeupe mama'e esagea pēē iaporamū ojenosōu wemiapo tywer are”,

'jau 'ga amū ikwasiaa inuga ka'aran are rakue.

²¹Pejejereko tywearera 'gā motesirūgatue'em, pejejep-yake'ema. Pejejeupe 'gā mama'e tywera aporamū mama'e esagea etee iapou 'gā nupe. A'eramū 'gā ota'waramū pē nupe.

Peje'wyrriara je'ega peenup

13 Peje'wyrriara 'gā je'ega ki peenuw ete pejejemogyau. Janeruwarete 'ga te 'gā mogy 'wyrriaramū pē nupe. A'eramū ki pēē 'gā je'ega renupa etee futat pejejemogyau. ²'Gā je'eg are pejeporenuwiwere'em ire nipo pēē Jarejuwarete 'ga je'eg are nanē pejeporenuwiwere'emamū nū. Janeruwarete 'ga futat 'gā omogy 'wyrriaramū janee. A'eramū 'gā je'ega renupare'ema 'gā Jarejuwarete 'ga je'ega nanē enupe'ema nū. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga 'gā je'ega renupare'ema 'gā nerekou tyweaete.

³A'eramū pēē pejejereko tywer awi pejejea'gwau mama'e esagea ete iapou. Mama'e esage apoara 'gā nokyjei o'wyrriar awi. Mama'e tywera apoara 'gā te okyje o'wyrriara 'gā nui, o'wyrriara 'ga wereko tywer awi. Mama'e esagea etee iapo re pēē pejekyjawe'em peje'wyrriara 'gā nui. Mama'e esagea pēē iapo re nipo 'gā 'i pē nupe: “Mama'e esagea etee peapo”, 'jau nipo 'gā pē nupe. ⁴Janeruwarete 'ga te 'gā omŷi 'wyrriaramū pē nupe, pē poaawamū. A'ere mama'e tywera apo re, pekyje peje'wyrriara 'gā nui. A'jea futat nipo 'gā mama'e tywera apoara 'gā nerekou tyweri. Janeruwarete 'ga remimogyfera 'gā te 'ā 'wyrriaramū pē nupe. A'eramū 'gā Jarejuwarete 'ga upe oporowykyau. A'eramū Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoara 'gā nerekou tywerukaa 'gā nupe. ⁵A'eramū ki pēē peje'wyrriara 'gā je'ega renupa etee. Najarejereko tywer are etee rūi jane 'gā je'ega renuwi. “Jare'wyrriara 'gā je'ega renuwa te esage” ea jane sikwaap. A'eramū jane 'gā je'ega renupa.

⁶⁻⁷Janeruwarete 'ga 'gā mŷina 'wyrriaramū janee. A'eramū 'gā oporowykyau Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū jane ka'aranūū monou 'gā nupe jarejeupe 'gā enūjamū 'gā mepyau. Pepojeup peje'wyrriara 'gā.

Pēporomutar iki pejejee

⁸Pejejauī mama'e mū mua pēē kamēsiete imepyau pejejaupe. A'eramū 'ga 'jawe'em: “naje mepyi 'ga”, 'jawe'em. Pejomama'e mepye'ema rerekoukare'ema pejejaupe. Pejeporomutaramū pejejemogyau pejejee. A'jee iporomutat ma'e 'gā Jarejuwarete 'ga je'ega wenup katu katu ajemogyau. ⁹Ymā Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiari inuga janee rakue:

“Peko awi pejemirekoe'em are.
Kūjānamū nanē pejekowe'em
pejemen'e'em are.

Peporojuka awi. Pemunarū awi mama'e
are.

Pejajokaraemā futare'ema
pejemogyau”,

'Jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue.

Aipoa 'ga je'ega a'jea futat. Enuw ire
pēē pejeporomutaramū tāmējē pejejee
pejemogyau. A'ere naaipō etee rūi 'ga
je'ega.

“Pejeporomutat pejepyrīwara 'gā nee peje-
jee pejeporomutara 'jawe etee futat.
Pejereko esage 'jawe etee futat pēē pe-
jejuerekou esage”,

'Jau Janeruwarete 'ga oje'ega
kwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue.

¹⁰Aipoa 'ga je'eg imū pejejee peje-
poromutar ire, pēē 'ga je'ega renupa katu
katu. Ajuee iporomutat ma'e 'gā nuapoi
mama'e tywera ajaupe.

¹¹Ko futat nipo iwaēmi ja'wyja'wy
Jejui 'ga jewyawa upe. A'eramū ki
pēē pejeporomutaramū pejejee.
Pejejuerekou esage pejemogyau.
Ajuee iporomutare'ema 'gā oset
ma'e 'gā 'jawe. “Ko futat nipo Jejui
'ga jewyri ja'wyja'wy janee” 'ea 'gā
ikwaape'ema. Oset ma'e 'jawe 'gā
ajemogyau, wapyakwafuge'emamū.
A'eramū kasi pēē oset ma'e 'jawe peko
ne. Peje'akwaawamū pejemogyau
Jejui 'ga rur are. 'Ga rerowiar ppyramū
jane 'Jau jarejaupe: “Niporomukui nipo
'ga ruawa”, 'Jau ako jane jarejaupe
ikue. Nuri we 'ga. A'eramū je 'Jau
pē nupe: “Ko futat nipo 'ga ruri
ja'wyja'wy”, 'Jau je pē nupe. Jane
rerawau nipo 'ga ywag ipe jane mogyau
ojepyri nakwaparimū warāu rūi futat.
¹²Peesak futat ā ppytunimū wata ma'e
'jawewara kwaiwete mama'e tywera
apoa. A'e are jane Jejui 'ga jewyt
ja'wyja'wy kwaapa. Mama'e tywera

mateepapa 'ga 'ua. Mama'e tywera
apoara 'gā 'ga erekou tyweaete nipo 'gā
jemogyarū'e'emawer are. Sā'ā kwara
pora ppytuna mateepawa. Nan tee futat
'ga mama'e tywera apo mateepapa 'ua.
'Ga rur ire nipo 'gā mama'e tywera
apou'jape'ema futat. A'eramū ki jane
a'jea futat jarepoia mama'e tywera
apo awi. “Au'je ki mama'e tywera
apo re”, 'Jau je pē nupe. Sā'ā jefaruua
itajuaity rerekoa ojea'gwawamū ajuka
awi. Nan tee jane mama'e esage etee
siapo jarejea'gwawamū jarejereko
tywer awi jarejea'gwau. Mama'e esagea
etee iapo re Janeruwarete 'ga jane
rerekou tywere'em. ¹³A'eramū ki
jane jarejemogyau esage. Kawīajaiwa
rykure'ema jarejemogyau. A'eramū pēē
pejejeawyrywe'emamū pejemogyau.
Jarejemirekoe'ema kūjā are
jarekowe'em. Kūjāmera nanē okowe'em
omene'em are nū. Jarejamuewe'em
mama'e are. Jarejuerekoayawe'em nanē
jarejee nū. 'Arimū wata ma'e 'jawe
peko. ¹⁴Au'je mama'e tywera apo re,
pejemifutar ymaner imū etee. Jejui
Kristu 'ga 'jawe futat pejemogy, mama'e
esagea etee iapou.

Pejuago'o kasi ne

14 Amumera 'gā Jejui 'ga
rerowiaara 'gā amū nipo weapyo
katua'ne'emamū 'ga remifutara apo
are. “Ma'ja te Jejui 'ga afutat jane
iapoa?” 'Jau nipo 'gā ajemogyau. A'e
'gā pēē imua etee futat pejejepype,
'gā muewe'em futat nanē nū.
²“Janeruwarete 'ga mama'ea wapo
jane janeremi'uramamū”, 'Jau nipo
pēē pejemogyau. A'ere nipo eapyo
katua'ne'ema 'gā amū 'Jau: “Na'ui ae
wyro'oa. Aipoa esage Janeruwarete 'ga
upe”, 'Jau nipo 'gā amū ajemogyau.
³Ma'eramū sipo ajee pēē wyro'o
'waramū wyro'o'ware'ema 'gā peago'o
pejemogyau wyro'oa 'gā i'ue'emamū?

Wyro'o 'ware'emamū nanē sipo pēē ma'eramū 'gā ago'wau wyro'oa 'gā i'uramū? Naani. Pejamue awi nanuar are. Janeruwarete 'ga te 'gā omogy wemiayuwamū.

⁴ Janeruwarete 'ga janejararetea. Ma'eramū sipo pēē 'ga remiayuwamū ago'wau? Napēnemiayua rūi 'gā. Ujara 'ga upe te 'gā mama'e apoi. Mama'e esagea 'gā iaporamū 'gā jara 'ga 'jau 'ga upe: “Mama'e esage peapo jee”, 'jau 'ga 'gā nupe. Mama'e tywera 'gā iaporamū 'gā jara 'ga 'jau 'gā nupe: “Aipo eneremiapofera mama'e tywera jee”, 'jau 'ga 'gā nupe. Janeruwarete 'ga wemiayua 'gā poaa mama'e apo are. A'eramū 'gā oporowykyau esage 'ga upe.

⁵ Pēē mū nipo 'jau: “Awamū 'araiwa. A'eramū jane jareporowykyawe'em 'awa 'ara rupi”, 'jau nipo pēē mū pejejaupe. A'ere nipo amumeramū pēē mū 'i: “Naani. Nanarūi. Aju'jaju'jawe etee futat 'ara”, 'jau nipo pēē mū pejejaupe. “Na'araiwa rūi 'awa 'ara” 'jaramū ki peporowyky etee futat jupi. Pejamue ekoete kasi nanuar are we ne. “Araiwa 'awa 'ara rupi” 'jara 'gā nanē peporowykyramū pē muewe'em nanē ee nū. ⁶ Awamū 'araiwa 'jara 'gā “Jarejuwarete 'ga pojeupawamū nipo ore iapoi”, e'i 'gā. A'eramū pēē 'gā nesaka etee futat nan 'gā jemogyramū. Wyro'o 'wara 'gā wyro'o 'wau Jarejuwarete 'ga muorypa aipoa wyro'o 'u are. Wyro'o 'ware'ema 'gā nanē wemi'u are Jarejuwarete 'ga muorypa nanē nū. ⁷⁻⁸ Mama'e apou 'ā jarejemogyau, Jarejuwarete 'ga muorypawamū etee futat jane mama'e apou. Jaremanūme'ēwe jane mama'e apou 'ga muorypawamū. Jane manū re nipo tekotee 'gā 'ga muorypa jane ree.

⁹ Janejararete 'ga, Jejui 'ga oferapa etee amanū awi rakue, Janejarareteramū ako ma'eramū rakue. Najuejue etee futat 'ga akou Janejarareteramū 'ga.

Ajemogy ma'eramū jane upe, amanū ma'efera 'gā nupe 'jau 'ga akou rakue. ¹⁰ Ma'eramū sipo ajee pēē pejepytuna 'gā Jejui 'ga rerowiaara 'gā peago'o ekoete pejemogyau? Naani. Pejuago'o awi 'gā. Janeruwarete 'ga te jane kwaap. Wowase ae majatykaaw ipe te 'ga 'i jane mū upe: “Nia'wyri eneremiapofera jee”, 'jau nipo 'ga jane mū upe. Amumeramū nipo 'ga 'jau jane: “Esage eneremiapofera”, 'jau nipo 'ga jane. A'eramū jane “nia'wyri eneremiapofera”, 'jawe'em jarejaupe. Wemifutar imū mama'e apoara 'gā nipo 'ga imojo'oka wemifutare'em imū mama'e apoara 'gā nui. ¹¹ Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Isai 'ga upe rakue:

“Je te 'ā okoeteete ma'ea. Anure nipo ywy pewara 'gā juejue futat wapyka wenupy'āu je rowase ajemogyau je pojeupawa resaukaawamū.

A'e pype nipo 'gā 'i jee: A'jea futat. Ene etee futat Oreruwareteramū ereko, 'jau nipo 'gā ajuemianuwamū jee”, 'jau 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Isai 'ga upe rakue.

¹² A'eramū jane a'eramū jarejemome'wau Jarejuwarete 'ga upe. Jarejekwawera jane imome'wau 'ga upe. Nimome'ui jane jarepytuna 'ga rekwawera ete. ¹³ A'eramū ki jane jarejuago'wawe'em.

Peapo awi mama'ea pejepytuna 'gā motywerukaawamū. Pēneko esage resaga te pēpytuna 'gā nomotywerukari. ¹⁴ Jarejararete 'ga ree je tejemujaa ikue. Ma'eramū 'ā je 'ga remifutara kwaawi. A'eramū je 'jau pē nupe: Nitywi futari i'upyre'ema mama'e mū jane numiamū. A'ere 'ā ae juawyawyi te. “Tejemi'ue'ema 'ua nipo je motywet Jarejuwarete 'ga upe” 'jara 'gā nupe ia'wyre'ema futat. ¹⁵ A'eramū pēē aipo 'jara 'gā mu'arasige'ema nanuar are. Mama'e 'u enune nipo pēpytuna

'ga amū 'jau pē nupe: “Aga mama'e 'ua nia'wryi Janeruwarete 'ga upe”, 'jau 'gā pē nupe. Aipo pejejeupe 'ga 'eramū pēē i'wawe'em futat 'gā neape. Kasi a'e pe 'gā jane kwaukat Jarejuwarete 'ga upe “janeremi'ue'ema 'waukaa janee” 'gā 'i pē nupe ne. Nanuara pēē iapo re pejekawaukaa a'jea futat. Nepēporomutari futari poromū pejepytuna 'gā nee. Napē katu'okawamū etee rūi Jejui 'ga manūi. Pēpytuna 'gā katu'okawamū nanē futat Jejui 'ga manūi rakue. A'eramū ki pēē mama'e apowe'em pejepytuna 'gā motywerukaawamū Jarejuwarete 'ga upe. ¹⁶“Mama'e esagea etee je aapo”, 'jau nipo pēē pejemiapofer are. A'ere nipo 'ga amū pēnemiapofera resag ire 'jau: “Aipoa nia'wryi Janeruwarete 'ga upe”, 'jau nipo 'gā. A'eramū pēē 'gā neape iapou'jape'ema. A'eramū nipo 'gā pēnemiapofer esage kurape'ema. ¹⁷Janeruwarete 'ga jane'wryiararetea. Najarejemi'u are rūi jane jemogyi 'ga remiayuwamū. 'Ga remifutar imū mama'e apoararete jane jemogyi 'ga remiayuwamū, jane mopy'ata'wau, 'ga 'Agesagea jane maku'iu. ¹⁸Nan jarejemogyau jane mama'e apou Jejui 'ga remifutar imū. Aipoa jane iapo re Janeruwarete 'ga worrywamū jane ree. Jane resakara 'gā nanē 'jau nū: “Mama'e esage aipo 'gā wapo”, 'jau nipo 'gā janee ojemu'jau jane ree jane resag ire.

¹⁹Ma'eramū ki sajemogy esage futat jarejujukau esage jarejuee. Aipo apo re nipo jane jarejekoty'aa esage jarejuee. Jarejopoa esage 'jau aipo pyu. Jane jarejomojemogypygukaa Jejui 'ga ree. ²⁰Janeruwarete 'ga Jejui 'ga rerowiarukaa janepytuna 'gā nupe. A'eramū pēē a'eramū 'ga rerowiar awi 'gā momoirukare'ema 'gā nemi'ue'ema 'u are. Nitywi futari i'upyre'ema mama'e mū pē nupe numiamū. A'ere jane jarepytuna 'gā motywerukari Jarejuwarete 'ga

upe 'gā nemi'ue'ema 'gā nupe i'uukar ire. Nia'wryi nanuara. ²¹A'eramū jane mama'e 'wawe'em nanuara 'gā neape jarejemogyau, “wyro'o 'ua je kwaukat je motywerukaa Jarejuwarete 'ga upe” 'jara 'gā neape. “Y'waynana rykura nanē je kwaukaa 'ga upe nū” 'jara 'gā neape nanē i'wawe'em nū. ²²Pēē mū nipo 'jau: “Nitywi futari i'upyre'ema jee”, 'jau nipo pēē. A'eramū pēē etee futat i'wau pejemogyau pejeapyakawe'em 'gā nee. 'Gā nowase te kasi ajee pe'u ne. “Pe'u etee” 'jawe'em nanē 'gā nupe 'gā mueue'em ne. Jarejuwarete 'ga upe etee pejeporogytau 'gā nee. “Jarejuwarete 'ga upe etee je esage ma'e apoi” 'jara 'gā aku'iramū akou. Nojenosī futari 'ga Jarejuwarete 'ga wi. ²³“Aipo 'u re sipo je jemote'ari Jarejuwarete 'ga upe” 'jara 'gā ojekwau futat Jarejuwarete 'ga upe aipo 'u re. Nokwaawi 'ga Jarejuwarete 'ga remifutara aipo are. A'eramū 'ga aipo 'u re ojemotywea Jarejuwarete 'ga upe. “Aga nojemotyweri Jarejuwarete 'ga upe” 'e re jane mama'e apou. A'eramū jane jarejemotywere'ema 'ga upe.

Jejui 'ga ree pejomojemogypyk

15 Jane Jejui 'ga ree ojemogypyggarete ma'eramū ki jane 'ga ree ojemogypygi ma'e 'gā poaa 'ga ree 'gā mojemogypygg are. A'eramū futat 'gā moywryafena 'ga rerowiar are. Jarejee etee kasi janerea'ar ine. ²Jarepytuna 'gā nee nanē ki janerea'at jarejemogyau. “Maran je tepytuna 'ga poaa, 'ga mojemogypyggukareteu Jejui 'ga ree?” 'jau ki jane jarejeupe, jarejea'aramū 'gā nee. A'eramū jane jarejemogyau esage mama'e apou 'ga nowase Jejui 'ga ree 'gā mojemogypyggukaawamū. ³Naojettee rūi Jejui 'ga rea'aramū. Naojemuoorypawamū ete rūi 'ga mama'e apoi, 'Uwarete 'ga je'ega 'gā enupa. 'Ga rerekou tyweaete agawewi 'gā. A'etea 'ga 'Uwa

'ga je'ega wenup. Ymā te 'ga amū ka'arana kwasiari 'ga ree rakue:

“Ene kurapa 'gā je nanē je kurapa nū, Kiapi'ni”,

'jau 'ā 'ga je'ega 'upa ka'aran are ojek-wasiaa rakue, Jejui 'ga kurapawer are futat 'ga inuga rakue.

⁴Naokwasiarukat tee rūi Janeruwarete 'ga ka'arana 'gā nupe rakue. Wemifutar are jane mu'jawamū te 'ga ka'arana kwasiarukari inugukaa 'gā nupe rakue. Imogytaramū jane jarejemu'jau mama'eay upe jareapyterātā are. 'Ga je'ega rerekwara ka'arana jane imogytaa jane maku'iu jane mogyau. A'eramū jane 'ga pyri jarejemogy rapesaka jarejemogyau.

⁵⁻⁶Jarejuwarete 'ga upe teje'ega monou te'ŷina pē nee: “Ene te 'ā Oreruwaretea, Kiapi'ni. Ene te 'ā ore muapyterātā ape mama'eay upe. Ene te 'ā ore maku'iu mama'e are. A'eramū ki ene eja'yra 'ga rerowiaara 'gā mogyau majepe 'yweteewara 'jawe”, 'jau je Jarejuwarete 'ga upe pē nee. Majepe 'yweteewara 'jawe pejemogyramū nipo pēē mama'e apou Jejui Kristu 'ga 'jawerimū etee futat. A'eramū nipo pēē Jarejuwarete 'ga muorypa, Jarejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga Ruwarete 'ga muorypa pejeju'jaju'jawe etee futat.

⁷Jejui Kristu 'ga oporomutaramū pē nee. A'eramū ki pēē pejeporomutaramū pejemogyau pejejuee. Jejui 'ga pejefutara 'jawe ete futat pejafutat. Aipoa aporamū nipo pē nesakara 'gā Jarejuwarete 'ga muorypa pē nee. ⁸Ymā Janeruwarete 'ga 'jau judeu ppy 'gā nupe rakue: “Anure nipo je tejemipyyrūmera 'ga muri pē nupe pē katu'okawamū”, 'jau 'ga 'gā nupe rakue. A'eferupi te futat aje 'ā 'ga wa'yra 'ga muri 'gā nupe. “U'eawer imū etee futat Janeruwarete 'ga mama'e apoi”, 'jau jane jarejeapyoramū ee. ⁹Jejui 'ga mura Janeruwarete 'ga muory-

wukaa judeue'ema 'gā nupe. “Ene te 'ā erejemuaēm ore ree. Ma'eramū 'ā eja'yra 'ga eremut ore katu'okawamū”, 'jau judeue'ema 'gā Jarejuwarete 'ga muorypa ee. Ymā 'ga amū ka'arana kwasiari aipo are rakue:

“Anure nipo je maraka'agi ene upe judeue'ema 'gā pype.

'Mama'e esagea ereapo jee. A'eramū je ene muorypa ee', 'jau je temaraka'aga ene upe”,

'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

¹⁰Aipo are wējēmī futat 'ga amū ka'arana kwasiaa rakue:

“Janeruwarete 'ga judeu 'gā amū'ē ppy imogyau wemiayuwamū.

'Gā netee futat judeue'ema 'gā Jarejuwarete 'ga muorypa ajemogyau”, 'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

¹¹Aipo are wējēmī futat amū 'upa nū: “Judeue'emamū nanē ki pēē Jarejuwarete 'ga muorypa.

Najuejue etee futat wyw pewaramū 'ga muorypa”,

'jau 'ga ikwasiaa inuga rakue.

¹²Isai 'ga nanē ka'arana kwasiaa aipo are futat rakue nū:

“Anure nipo Jese 'ga juapyra 'ga amū ruri pē nupe. Judeue'ema 'gā 'wyriaramū nipo 'ga akou.

Anure nipo 'ga jane rerawau jane mogyau ywag ipe, 'jau nipo judeue'ema 'gā 'ga upe”,

'jau Isai 'ga ka'arana kwasiaa inuga ee rakue.

¹³Janeruwarete 'ga ojeapesagukaa janee. Anure ojepyri jarejerooa jane iapesaka jarejemogyau. Afutat je 'ga pē maku'ia. 'Ga pē mopy'ata'waa nanē je ifutaa nū. Werowiamū nipo 'ga aipo apou pē nupe. U'agesage pājē mū 'ga ojee pē mojemogyppygukaa tāmējē. A'eramū nipo pēē pejejerowiaa ojepyri 'ga pejejeroo are.

Paulo 'ga remifutat

¹⁴Pēē jerewirera 'jawe. Kūjānamū pēē jerenyra 'jawe nanē nū. Pejepota'wa esageramū a'e pejejemogyau pejejee. Aipoa je ikwaapa. Peje'akwaawamū nanē a'e pejejemogyau nū. A'eramū pēē pejejamu'akwaaparūmū mama'e are. ¹⁵Aipoa a'jea futat. A'etea je ka'arana kwasiaa mama'e are pē muea'aawamū. Tejenosōue'em futat je ka'arana kwasiaa imonou pē nupe. ¹⁶Janeruwarete 'ga je mogou Jejuī 'ga upe oporowyky ma'eramū. Judeue'emamū pē nupe 'ga je monoi Jejuī 'ga mome'waukaa pē nupe. A'eramū je pē mu'jau 'ga ree tekyjawe'em: Jejuī 'ga pēē erowiarāmū Janeruwarete 'ga pē katu'oka pē mogyau wemiayuwamū. U'agesagea 'ga imua pē nupe, pē muesageawamū ojeupe, 'jau je pē nupe. 'Ga 'Agesagea pē muesage re 'ga worrywamū 'ūina pē nee. ¹⁷Jejuī Kristu 'ga ree je jemujari. A'eramū je tejerowiaa Jarejuwarete 'ga upe teporowyky are te'ŷina. ¹⁸A'eramū je 'ga upe teporowykawera mome'wau pē nupe. Tejenosōue'em je imome'wau pē nupe. Natejetee rūi je porowykyi 'ga upe. 'Ga te je moporowykyukat ojeupe. Jejuī 'ga je mogou judeue'emamū pē nupe, 'Uwa 'ga je'ega renuwukaawamū pē nupe ikue. Te'eawer imū nipo je 'ga rerowiarukaa pē nupe ikue. Tejemiapofer imū nanē nipo je 'ga rerowiarukaa pē nupe nū. ¹⁹U'agesagea 'ga imua jee. A'eramū je 'ga pājē mū aeriapioe'ema apou. A'eramū 'gā aipoa resag ire 'ga rerowiaa. Amunawa moyka je tewau tekou 'ga mome'wau kwe pewara 'gā nupe. Jerusareg ipe je 'ga mome'u ppyrugi ikue. A'e awi je tewau 'ga mome'wau tekou 'gā nupe amuna'wi pe. Amuna'wi moyka 'ga mome'wau ikue. Tewau tewaēma Iliria ka'a pe. A'eramū je Iliria ka'a pewara 'gā nupe nanē Kristu 'ga mome'wau ikue.

²⁰Kristu 'ga ree jeporomome'uweramū 'ga rera renupare'ema 'gā nupe. Nafutari je 'ga mome'uawera amunaw ipe etee 'ga mome'ua tekoa 'ga amū py'rau nū. Najeporomome'uweri je 'ga rera renupara 'gā nupe ete. 'Ga rera renupare'ema 'gā nupe 'ga mome'u are te jefueweramū. ²¹Ymā 'ga amū ka'arana kwasiaa ee rakue:

“Ga rera renupare'ema 'gā nanē 'ga rera wenuf futat nū.

'Ga rera kwaapare'ema 'gā nipo 'ga rer are eapyo nanē akou”,

'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

²²Ma'eramū je 'ā nooa'nei pē pyri. 'Ga rera renupare'ema 'gā nupe ra'ne je oi 'ga mome'wau. ²³⁻²⁴Auwara 'gā nupe je Kristu 'ga mome'wau'jau'japa. A'eramū nipo je tewau pē nesaka. Ymā we jeparuesagiweramū pē nee. A'eramū nipo je tewau pē nesaka. Anure nipo je oi Espājā wyy pe. A'eramū je tewaw ipe Roma pe tekotekou'i tepytau ra'ne. Pejejepype je rekoramū nipo jane jareku'iramū jarejee. A'eramū nipo pēē mama'e mua jee jeremirerooramū je poaawamū.

²⁵A'ere je nooi we. Jerusareg ipe ra'ne je oi, Jarejuwarete 'ga remiayua 'gā poaawamū. ²⁶Masetoni wyy pe Jejuī 'ga rerowiaara 'gā ka'aranūū pe muri jee Akaja wyy pewara 'gā netee ai'i, Jerusareg ipewara 'gā, Jejuī 'ga rerowiaara 'gā nupe ai'i. Jerusareg ipewara 'gā amū nitywi futari mama'e pyu. A'eramū kwe pewara 'gā ka'aranūū mua 'gā nupe 'gā poaawamū. A'eramū je a'e rerawau Jerusareg ipe 'gā nupe. ²⁷Wemifutar imū etee futat 'gā oka'aranūū majatykau 'gā nupe, 'gā poaawamū. A'ea 'gā nemiapoa esage futat. Judeu 'gā futat Jejuī 'ga mome'wau judeue'ema 'gā nupe rakue. A'eramū 'awamū judeue'ema 'gā ka'aranūū monou judeu 'gā nupe 'gā poaawamū. Aipoa esage futat.

²⁸A'eramū je 'gā ka'aranūū rerawau 'gā nupe. 'Gā nupe eroo ejar ire te nipo je oi Espājā wyy pe. Tewaw ipe nipo je tepytawaipe pē pyri. ²⁹Pē nupe tewaēm ire nipo je tejeupe Jejui 'ga remiapofera mome'wau pē nupe. Pē pype je rekoramū nipo Kristu 'ga mama'e esage apou'jau'japa janee.

³⁰Jejui Kristu 'ga janejararetea. 'Ga ree jane jemogyppygi jarejemogyau. Janeruwarete 'ga 'Agesagea jarejafutarukaa janee. A'eramū ki pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe je ree, je poaawamū. ³¹“Ea'gu ki Paulo 'ga ejerowiare'ema 'gā nui Judeja wyy pewara 'gā nui, Kiapi'ni. Ejerowiaara 'gā emaku'iukat Jerusareg ipe Paulo 'ga remireroofer are. Judeue'ema 'gā ka'aranūū are ene 'gā maku'iu”, pe'je ki 'ga upe pejeje'ega monou 'ga upe je ree.

³²Aipoa Jarejuwarete 'ga iapo re nipo jeku'iramū tewaēma pē nupe. Pē pyri Jarejuwarete 'ga teo futaramū nipo je oi futari pē pyri. A'eramū nipo jane jareku'iramū jarejuee. ³³Janeruwarete 'ga jane mopy'ata'waara mama'e are. Pē pype 'ga rekoa je ifutaa tekou. A'jea futat je'ea.

Oje'ega 'ga imonou 'gā nupe 'gā futaa

16 Anurenure'i nipo janerenyra ēē, Fepe ēē oi pē pyri. Jarejuwarete 'ga upe ēē porowykyi Sēkreja 'jaw ipe, Jejui 'ga rerowiaara 'gā poaramū. ²A'eramū ki pēē pejejeupe ēē waēmamū pēē ēē monou pejejog ipe. Jarejararete 'ga pejejeupe iwaēma 'jawe futat pēē ēē rerekou ēē monou pejejog ipe. Nanuara ki Jarejuwarete 'ga remiayuwamū siapo jarejaupe. Jejui Kristu 'ga upe ēē porowykyi. A'eramū pēē ēē poaa, mama'e monou ēē upe ēē ifutaramū. Ymā ēē je poari ai'i. Tekotee 'gā nanē ēē ipoaa nū.

³Prisira ēē upe je teje'ega rerooukari ēē futaa. Eēmena 'ga upe nanē nū,

Akira 'ga upe nanē je imonou nū. Je pyri futat 'gā nekoī oporowykyau Jejui Kristu 'ga upe ikue. ⁴Gā futat je jukaukare'ema ikue, je a'gwau ikue. 'Gā etee ojejukaukaa werewi je a'gwaaw ipe ikue. A'eramū je teku'iramū 'gā nee, 'gā mome'wau kwe pewara 'gā nupe. A'eramū judeue'ema 'gā nanē aku'iramū 'gā nee nū, 'gā je a'guawer are nū. “Au'jete pea'gu Paulo 'ga rakue”, 'jau 'gā 'gā nupe je ree. ⁵Akira 'ga rog ipe kwaiwete 'gā jatykai Jarejuwarete 'ga muorypawamū. A'eramū je 'gā nog ipe ajatyka ma'eramū 'gā nupe nanē teje'ega monou 'gā futaa nū.

Ipeneto 'ga jejekoty'aawaretea. 'Ga ra'ne Jejui 'ga rerowiaa Asia wyy pe ikue. 'Ga upe je teje'ega monou 'ga futaa nū. ⁶Mari ēē upe nanē je teje'ega monou ēē futaa nū. Pē nupe ēē porowykyi kwaiwete. ⁷Ātrōniku 'ga upe, Juniasi ēē upe je teje'ega monou 'gā futaa. Jepyntuna futat 'gā. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā 'gā imonou imunepa moromunepawa pype je pyri ikue. 'Gā Jejui 'ga remimonofera nanē futat rakue nū. Ymā Jejui 'ga 'gā monou ojemome'waukaa rakue. Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'gā kwaapa najuejue etee futat. Kristu 'ga ree 'gā jemogyppygi je renunewe futat rakue.

⁸Āpriatu 'ga upe nanē je teje'ega monoi nū. Jarejararete 'ga ree 'ga jemu-jari. Jejekoty'aawa 'ga. ⁹Upanu 'ga upe nanē je teje'ega monou. Ore 'jawe 'ga porowykyi Kristu 'ga upe. Estaki 'ga upe nanē je teje'ega monou. Estaki 'ga jejekoty'aawaretea. ¹⁰Apeles 'ga upe nanē je teje'ega monou nū. Mama'eay upe 'ga wapyterātānamū opoire'ema Kristu 'ga rerowiar awi. Aristaporu 'ga pyntuna 'gā nupe nanē je teje'ega monou. ¹¹Eroitāu 'ga upe nanē je teje'ega monou. Jepyntuna futat 'ga 'ā. Narisu 'ga pyntuna 'gā amū nupe nanē je teje'ega monou, Jejui 'ga rerowiaaramū 'ga nupe.

¹²Trifena ēē upe, Trifosa ēē upe we je teje'ega monoi. Jarejararete 'ga upe nanē 'gā porowykyi nū. Persi ēē jejekoty'aawa. Jarejararete 'ga upe ēē nanē oporowykyau kwaiwete. ēē upe nanē je teje'ega monoi ēē futaa. ¹³Rufu 'ga upe nanē je teje'ega monou nū. Jarejararete 'ga upe oporowyky ma'erete 'ga. 'Ga y ēē upe nanē je teje'ega monou. Wa'yra 'jawe ēē je rerekoi jepi. ¹⁴Asīkrito 'ga upe, Flegōte 'ga upe, Hermes 'ga upe, Patrobas 'ga upe, Hermas 'ga upe, 'gā pytuna 'gā nupe we. ¹⁵Filologo 'ga upe, Julia ēē upe, Nereu 'ga upe, 'ga renyra ēē upe, Olīpas 'ga upe. Mīmera 'gā nupe je teje'ega monou 'gā futaa. 'Gā pyriwara 'gā nupe we futat je teje'ega monoi, Jarejuwarete 'ga remiayuwamū 'gā nupe juejue je teje'ega monou.

¹⁶Pejoman pāwē pāwē ki 'gā 'gā futaa. Jejui 'ga rerowiaara 'gā juejue oje'ega monou pē nupe, pē futaa.

Paulo 'ga 'gā mu'akwaapawet

¹⁷Pēē jerewirera 'jawe. Kūjānamū pēē jerenyra 'jawe. A'eramū je pē mu'akwaapa mama'e are. Oo ekoete nipo 'gā amū o'meramū Jejui 'ga rerowiaaramū pē nupe: “Simotesirūgatu 'gā 'jau, 'gā mojo'okawamū 'jau”, 'jau nipo 'gā awau pē nupe. Pejea'gu ki 'gā nui. Perowiat kasi 'gā je'ega ne. “Gā pē mu'ea nia'wyri futari. Ore te aramu'e esage pēē”, 'jau nipo 'gā awau pē nupe. Pejepe'a etee ki 'gā nui. ¹⁸NaJanejararete 'ga remiayuwa 'gā nūi poromū. NaKristu 'ga upe rūi aipo 'gā porowykyi. Wemifutar imū etee 'gā ajamu'jau ekoete. O'meramū te 'gā 'i, i'akwaawe'ema 'gā moryteeu ee.

¹⁹A'ere nanarūi pēē. Jejui 'ga ree morogyta esagea pēē erowiaa pejemogyau. A'eramū je tekui'ramū pē nee. Afutat je pēē mama'e esage etee iapoa. Pēē mama'e tywera apoa je ifutare'ema. ²⁰Janeruwarete 'ga jane

mopy'ata'wararetea. Anurenure'i nipo 'ga mama'eukwaawa 'wyriara pājē ma-teepapa pē nupe. A'eramū nipo emi-ayuwa pē moryteeu'jape'ema mama'e are. Jarejararete 'ga upe je je'egi pē nee tekou: “Mama'e esagea eapo 'gā nupe. Ejejuka esage Roma pewara 'gā nee”, 'jau je Jarejararete 'ga upe, Jejui Kristu 'ga upe pē nee tekou.

²¹Timoteo 'ga, je pyri oporowyky ma'ea 'ga nanē oje'ega monou pē nupe pē futaa. Lusu 'ga, Jasāu 'ga, Sosipatu 'ga. Judeua 'gā je 'jawe. 'Gā nanē “Jaruate te 'gā jemogyi” 'ea werooukat pē nupe nū.

²²Tersiuramū je upe Paulo 'ga ka'arana kwasiarukari jee pē nupe. Jejui 'ga rerowiaaramū je nanē teje'ega monou pē nupe nū. ²³⁻²⁴Gaio 'ga rog ipe je rekoi. 'Au futat Jejui 'ga rerowiaara 'gā ajatykau Jarejuwarete 'ga muorypawamū. Gaio 'ga nanē oje'ega monou pē nupe. Erasto 'ga nanē oje'ega monou pē nupe. 'Auwaramū ore 'wyriara 'ga upe ka'aranūū raarana 'ga. Kwaritu 'ga nanē oje'ega monou pē nupe. Janerewirera 'jawe 'ga nanē futat.

Jarejuwarete 'ga muorypawet

²⁵Simuoryp ki Jarejuwarete 'ga! 'Ga 'ā Jejui 'ga rerowiarukararūmū pē nupe. Jejui Kristu 'ga ree morogyta esagea je imome'wau kwe pewaramū pē nupe. Ymā Janeruwarete 'ga namueapyoi 'gā Jejui 'ga ree rakue. A'ere 'awamū 'ga jane mueapyoi 'ga ree. ²⁶Ymā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa ka'aran are oje'ega mome'wara 'gā nupe rakue. Jejui 'ga ree 'gā ka'arana kwasiari. A'ere Janeruwarete 'ga 'gā namueapyo katui ee. A'eramū 'gā weapyoe'mamū ajemogyau ee rakue. A'ere 'awamū Janeruwarete 'ga, Okoeteete ma'e 'ga jane mueapyo katui ee. A'eramū 'ga Jejui 'ga mome'waukaa janee. “Jejui 'ga ree morogyta esagea pemome'u kwe pewara 'gā nupe najuejue etee. A'eramū 'gā 'ga

rerowiaa, 'ga je'ega renupa", 'jau 'ga janee jane monou 'ga mome'wawamū.

²⁷ A'eramū ki jane a'e are Jarejuwarete 'ga muorypa. 'Ga 'ā i'akwaaw ekoete ma'e 'gā wapyraap. Ymā 'ā 'ga Jejui Kristu 'ga

muri ywy pe 'ga jukaukaa janetywera mepyawamū rakue. A'eramū ki jane a'e are 'ga muorypa.

Kweramū jeje'ega.

1 Korītu

Paulo 'ga wata Jejui 'ga mome'wau kwe pewara 'gā nupe rakue. A'eramū 'ga awau 'ga mome'wau Korītu pewara 'gā nupe. (Atos 18.1-18) Pe awi o re 'ga 'gā nera renupa. 'Ga amū mama'e tywera apou akou. A'eramū Paulo 'ga ajemuaēma 'gā nee. A'eramū Janeruwarete 'ga 'Agesage ka'arana kwasiarukaa Paulo 'ga upe. A'eramū Paulo 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'gā nupe 'gā mu'akwaapa 'gā neko esage are rakue.

1 Je Pauloramū ka'arana akwasiat imonou pē nupe. Sotene 'ga ako 'au futat je pyri. Je 'ā Jejui Kristu 'ga remimonoferamū. Ymā ako Jejui 'ga je monoi kwe pewara 'gā nupe omome'waramū ikue. “Kwe pe ekwap je mome'wau ekou 'gā nupe”, 'jau 'ga jee ikue. 'Uwarete 'ga remifutar imū etee futat 'ga ako je monou kwe pe ikue. A'ere 'ga namajepei amunaw ipe etee omome'wawāu rūi je mogoi ikue. Kwe pewara amunap tesirūmera pype omome'wawamū nanē 'ga je mogoi ikue nū. ²A'eramū je ka'arana kwasiaa tekou imonou Korītu pewaramū pē nupe, Jarejuwarete 'ga remiayuwamū pē nupe. Pēē 'ā pejemujat Jejui Kristu 'ga ree rakue. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga pē mū'ēi werowiare'ema 'gā nui rakue. Jejui Kristu 'ga pēē erowiarāmū 'ga pē mū'jāu pē mogyau wemiayuwamū rakue. “Je poar ape mama'e apou ejemifutar imū”, Jarejararete 'ga upe 'jara 'gā nupe juejue nanē je ikwasiaa imonou nū. Jejui Kristu 'ga 'gā jararetea. Janejararetea nanē 'ga nū. A'eramū je ikwasiaa tekou 'gā nupe.

³Ku'jywa 'ga 'ā Janeruwaretea. Jejui Kristu 'ga nanē 'ā Janejararetea futat nū. 'Gā nesagea pē nerekoa je afutat. 'Gā pē mopy'ata'waa nanē je ifutaa nū.

Mama'e esagea jane upe 'ga iapoawet

⁴Amuoryp je Jarejuwarete 'ga pē nee jepi. Jejui Kristu 'ga pēē erowiarāmū Janeruwarete 'ga pē mogyi wa'yramū. Opota'waramū 'ga pē nee nanē nū. A'eramū je 'ga muorypa ee. ⁵Kristu 'ga ree ako pejemujat ikue. A'eramū Janeruwarete 'ga mama'e esage apou pē nupe kwaiwete. 'Awamū te 'ā 'ga futat jekwaawukari pē nupe. 'Ga futat 'ā pē katu'ok rai'i. 'Ga futat 'ā pē mueapyoukaa oje'eg are. 'Agamū 'ga futat 'ā ojemome'waukaa pē nupe. ⁶A'jea futat Jejui Kristu 'ga mome'u resei pē akaga pype rakue. A'eramū pēē 'ga rerowiar wywapiiau pejemogyau. ⁷Ma'eramū 'ā Janeruwarete 'ga a'jea futat pē mueapyoi wemifutar are. 'Ga futat 'ā oporowyky esage apoukaa pē nupe. A'eramū pēē Jejui Kristu 'ga rura rapesaka pejemogyau, Jarejararete 'ga rura rapesaka. A'eramū Janeruwarete 'ga 'ga rura poromukuran mama'e esage apoukaa pē nupe. ⁸'Ga futat 'ā Jejui 'ga rerowiar wywapiukat pē nupe rakue. A'eramū 'ga wowase jane majatykaaw ipe pē monowe'em muku ojewi. “Ene tee futat erejekwa je pyri ejore'em are rakue”, 'jawe'em pē nupe, Jejui Kristu 'ga ruaw ipe. ⁹U'eawer imū etee futat Janeruwarete 'ga mama'e apoi. A'eramū jane jarejemogyppyka jarejemogyau 'ga ree. 'Ga 'ā jane mū'ē werowiare'ema 'gā nui, jane mujaa jane mogyau wa'yra 'ga, Jejui Kristu 'ga ree. Janejararete 'ga ree jane mujaa jane mogyau. A'eramū jane jarejemogyppyka 'ga ree.

Kristu 'ga etee ki perowiat

¹⁰Pēē 'ā Jejui 'ga rerowiaa je 'jawerimū etee futat pejemogyau jee. A'eramū pēē pejemogyau jerewirera 'jawe jee. Kūjāmeramū pēē pejemogyau jerenyra 'jawe jee. Janejararete 'ga je mogi opoirūnamū ikue. A'eramū je

'ga je'eg imū 'jau pē nupe: “Majepei 'ywe-teewara 'jawe pejemogy. 'Awamū pejamue awi mama'e are. Mama'e are pejeje'aramū pejeju'jawe etee futat”, 'jau je pē nupe. ¹¹ Kyly ēē pytuna 'gā amū pē mome'wau jee ai'i. “Korītu pewara 'gā ajamue are ete ajemogy”, 'jau 'gā pē mome'wau jee ai'i. ¹² Amumeramū a'e pēē 'jau: “Je Paulo 'ga remimome'ua te arowiarete”, 'jau a'e pēē mū. Amumeramū a'e pēē 'jau: “Je Aporu 'ga remimome'ua te arowiarete”, 'jau a'e pēē mū. Amumeramū a'e pēē 'jau: “Je Pedro 'ga remimome'ua te arowiarete”, 'jau a'e pēē mū. Amumeramū a'e pēē mū 'jau: “Je Kristu 'ga te arowiarete”, 'jau a'e pēē mū. ¹³ A'eramū je teporonupa ee pē nupe: “Irūpāwē sipo Kristu 'ga py-tuna 'ga rekoramū rakue, ajee nā'ā aipo pe'je re'ā”, 'jau je pē nupe. Naani. Majepei tee futat 'ā 'ga rekoī rakue. A'eramū pēē au'je aipo apo re. Kristu 'ga etee futat amanū 'ypeywar are janetywera mepyaawamū rakue. NaPauloramū rūi ako je manūi 'ypeywar are pētywera mepyau ikue. Jerer imū sipo 'ga amū pē pymī 'y pe rai'i? Naani. ¹⁴⁻¹⁵ Jejuī 'ga rer imū te ako 'gā pē pymī rai'i. Naje rūi ako apymī pēē 'y pe ai'i. Krisipu 'ga, Gaio 'ga. Mīmera 'gā etee je apymī 'y pe ai'i. A'eramū “Paulo 'ga je pymī 'y pe wemiayuwamū je mogoawamū ai'i” 'jara 'gā amū otywe'emamū kwe pe. A'eramū je Jarejuwarete 'ga muorypa ee. ¹⁶ Estefana 'ga, 'ga pytuna 'gā netee nanē je 'gā pymīāu 'y pe ikue. Maran gatu nipo je mīmer imū 'gā amū pymīāwe'em rakue. Amoka'jam te nipo je kwe pe 'gā amū pymīawera. ¹⁷ Na'gā pymīawāu rūi Kristu 'ga je monoi kwe pe ikue. Omome'waramū te 'ga je monoi ikue. 'Ypeywar are 'ga manūawera etee je amome'u pē nupe. “Kristu 'ga amanū 'ypeywar are janetywera mepyawamū” 'ea etee je amome'u tekou pē nupe. Natejea'ara etee rūi je amome'u tekou

pē nupe. Tejea'ara etee imome'u re amunipo 'ā je a'jea futat je porogyta ekoetei tekou. A'ere je 'ā Kristu 'ga tee imome'ui 'gā nupe. A'eramū nipo 'gā weapyoramū 'ga ree. A'eramū nipo 'gā amū 'ga rerowiaa. Werowiamū nipo Kristu 'ga 'gā katu'oka, 'gā tywera moia 'gā nui, 'gā mogyau Jarejuwarete 'ga ra'yramū.

Janetywera mepyawamū 'ga amanūawet

¹⁸ “Ypeywar are Kristu 'ga manūi janetywera mepyawamū” 'e renupawe 'ga rerowiaaramū jane 'i: “Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga amanū janetywera mepyawamū te. A'eramū 'ga jane katu'oka opājē mū wa'yra 'ga jane erowiamū”, 'jau jane. A'ere mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'erama 'gā nuerowiari futari nipo 'ga. A'eramū nipo 'gā 'jau ajaupe: “Ma'eramū gatu nipo 'ga manūi rakue? Amanū ekoete tee nipo 'ga rakue”, 'jau etee futat nipo mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'erama 'gā ajaupe. ¹⁹ Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amū upe rakue: “Amateepap je pē'akwaawa pē nui”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amū upe rakue. “U'akwaaw are ojerowiaraipe ma'e 'gā nura'uweri futari je pyri”, 'jau Janeruwarete 'ga. “Jetywer are futat 'ā Jejuī 'ga manūi rakue 'e rerowiaara 'gā etee te 'ut je pyri”, 'jau Janeruwarete 'ga.

²⁰ Janeruwarete 'ga upe u'akwaaw are ojerowiaraipe ma'e 'gā i'akwaawe'ema 'jawe. Nuerowiari 'gā Jejuī 'ga. A'eramū 'gā i'akwaawe'ema 'jawe ajemogyau Janeruwarete 'ga upe. Ojemu'e ma'e 'gā, oporogyta esage ma'e 'gā. Mīmera 'gā jemogyi i'akwaawe'ema 'jawe Janeruwarete 'ga upe Jejuī 'ga rerowiare'em ire.

²¹ Janeruwarete 'ga 'ā i'akwaakwaap ma'ea. A'eramū 'ga ojekwaawukare'ema "Je'akwaap je" 'jara 'gā nupe. Naae'akwaaw ekoeteu rūi 'ga jekwaawukari ae upe. Omome'u rerowiarāmū te 'ga jekwaawukari ae upe. Kristu 'ga mome'u rerowiarāmū etee te jane 'ga kwaawi. "Kristu 'ga amanū jetywera mepyawamū rakue", jane 'eramū te 'ga jane katu'ogi. A'ere 'ga rerowiare'ema gā naeapyo ee. "Nepē'akwaawi pēē", 'jau futatee nipo 'ga rerowiare'ema 'gā janee jane jemogyramū. "Jejuu 'ga amanū janetywera mepyawamū, pe'je numiamū. A'ere pē'akwaawe'ema te pē nerekoī", 'jau futatee nipo 'gā janee. A'ere Janeruwarete 'ga te i'akwaap ma'e 'gā 'akwaawa apyraawi. Ma'eramū 'ga 'ā jane katu'ogi wa'yra 'ga jane erowiarāmū. ²² A'ea judeu 'gā nuerowiari. A'eramū 'gā 'jau oree: "Aeremiapoe'ema mū peapo amū ore reape. A'eramū te nipo ore peje'ega rerowiari", 'jau 'gā oree. "Na pa je ra'e. A'jea futat Janeruwarete 'ga aeremiapoe'ema apoukari 'gā nupe ra'e, taru'e 'jau", 'jau 'gā oree. "Ga je'eg imū futat 'ga ruri ra'e, taru'e esag ire 'jau", 'jau 'gā oree. Judeue'ema 'gā teewi nū, oporesagiweraiawamū u'akwaaw are.

²³ A'ere ore Jejuu 'ga etee futat imome'ui 'gā nupe. "Ypeywar are Jejuu 'ga manūi janetywera mepyawamū rakue", 'jau ete futat ore imome'wau 'gā nupe. A'ere judeu 'gā nafutari oreremimome'ua. "Nia'wyrī Paulo 'ga remimome'ua ra'e", 'jau etee futat 'gā ajaupe. Judeue'ema 'gā judeu 'gā nui ete nū "morogyta ukwaawe'ema te 'ga omome'u akou ra'e", 'jau ete 'gā oree nū. ²⁴ A'ere Janeruwarete 'ga remimū'ēnamū Kristu 'ga mome'u resageteramū janee. Judeurāmū 'ā janee, judeue'ema 'gā nupe. Mīmeramū 'ā jane 'ga

remimū'ēmeramū najuejue etee futat Kristu 'ga mome'u resageteramū janee. Kristu 'ga 'ā Janeruwarete 'ga pājē wesaukat janee, 'ga 'akwaawa nanē 'ga ikwaawukaa janee nū. ²⁵ Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gā te nipo aje e'i futatee ajemogyau: "Kristu 'ga manūa Janeruwarete 'ga 'akwaawe'ema wesaukat janee, 'ga pājē'e'ema resaukaa janee", 'jau futatee 'gā ajaupe. A'ere jane naani. Kristu 'ga manūa Janeruwarete 'ga 'akwaawa te wesaukat janee. 'Ga 'ā mama'e are eapyo katu katu ma'ea te werowiare'ema 'gā 'akwaawa apyraapa. 'Ga 'ā pājē'etea werowiare'ema 'gā pājē apyraapa.

²⁶ Pēē 'ā jerewirera 'jawe. Kūjāmeramū pēē pejemogyau jerenyra 'jawe. A'eramū je 'jau pē nupe: pēnea'ar iki pejeko ymaner are, Janeruwarete 'ga pejekatu'oge'emauwe pejemogyawer are. "Takwaawe'ema 'gā", 'jau nipo 'gā pē nupe pejemogyramū. "Na'wyrīara rūi 'gā", 'jau nipo 'gā pē nupe. "Tore pojeupap 'jau, e'i 'gā numiamū", 'jau nipo 'gā pē nupe. ²⁷ A'ere 'ā Janeruwarete 'ga te jane mū'ēi 'gā nui wemifutar imū etee futat. Ijemu'e'ema 'gā 'ga omogy wemiayuwamū, "Je te 'ā je'akwaakwaap" 'jara 'gā mojenosōu etee nipo. "Tyy. Ma'eramū sipō 'ga ijemu'e'ema 'gā jēmī imogyau wemiayuwamū? Ma'eramū sipō 'ga ojemu'e ma'eramū jēmī ore mogowe'em wemiayuwamū?" 'jau 'gā ojenosōu ajuowase. 'Wyrīare'ema 'gā 'ga omogy wemiayuwamū 'wyrīara 'gā mojenosōukaawamū. ²⁸ Ipojeupawipyre'ema 'gā 'ga omogy wemiayuwamū "jepojeupap je" 'jara 'gā mojenosōukaawamū. "Akotee ma'e 'gā", 'jau 'gā 'ā jane mū nupe numiamū. A'ere Janeruwarete 'ga jane mogyi wa'yramū. ²⁹ Najane te rūi sajemogy 'ga ra'yramū. 'Ga te jane mogyi wa'yramū. A'eramū jane jarejerowiaraipe'ema

jarejee Jarejuwarete 'ga rowase. ³⁰Janeruwarete 'ga te 'ā jane mujat Jejui Kristu 'ga ree. A'eramū 'ga 'ā jane mu'akwaawukaa Jejui Kristu 'ga upe. A'eramū Jejui Kristu 'ga jane muesageu 'Uwarete 'ga upe. Jejui Kristu 'ga 'ā janetywera mepyau jane mū'jāu mama'eukwaawa 'wyriara remiayuw awi, jane mogyau 'Uwarete 'ga remiayuwamū. Jejui Kristu 'ga futat janetywera omoit jane wi. ³¹A'eramū ki jane jarejerowiaa 'ga ree etee futat. Ymā we futat 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Jeremi 'ga upe rakue: “Pejekararete 'ga ree etee ki pejerowiat pejemogyau. Pejejeupe 'ga remiapofer are nanē ki pēē pejejerowiaa pejemogyau nū”, 'jau 'ga ikwasiarukaa Jeremi 'ga upe rakue. A'eramū ki jane jarejerowiaa Jarejararete 'ga ree etee futat.

2¹⁻² Pē pyri tekou ako je Jarejuwarete 'ga etee imome'ui pē nupe ikue. “Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga muri 'au ywy pe janetywera mepyawamū rakue. 'Ypeywar are 'ga ra'yra 'ga, Jejui Kristu 'ga amanūmū janetywera mepyawamū rakue”, 'jau je ako tekou pē nupe ikue. “A'eramū 'ga 'awamū jane werowiamū janetywera moia jane wi, jane katu'oka, jane mogyau wemiayuwamū”, 'jau je ako pē nupe ikue. Nasigaty rūi futat ako je imome'wau pē nupe ikue. “Jejui Kristu 'ga etee futat pa je amome'u tekou 'gā nupe kwy”, 'jau je tekou ikue. “A'eramū pa je 'ypeywar are 'ga manūawera etee futat imome'wau 'gā nupe kwy”, 'jau je tejeupe pē pype tekou ako ikue. A'eramū ako je 'ga etee futat imome'wau pē nupe ikue. Namome'u tesirūmeri nanē ako je pē nupe ikue nū. Jejui Kristu 'ga etee futat ako je imome'wau pē nupe ikue. Namorogyta teea rūi nanē ako je amome'u pē nupe ikue. Jarejuwarete

'ga je'ega te ako je amome'u pē nupe ikue. Ymā te janyepy 'gā naeapyoi ee rakue. A'ere Janeruwarete 'ga 'awamū jane mueapyoukari ee. ³Najepifuakari agawewi ako je tekou pē pyri ikue. A'etea ako je ako tepifuakare'ema pype etee futat 'ga mome'wau pē nupe ikue. A'eramū je 'jau tejeupe etee futat ikue: “Amome'u esage futat sipo je 'ga tekou 'gā nupe 'wei?” 'jau je tejeupe etee futat ikue. Pē nupe 'ga mome'uarū'em awi tekyjau ikue. ⁴Nate'akwaaw imū rūi je ako pē mu'ei morogyta a'je are ikue. Namoromu'jara 'gā temu'eawer imū rūi nanē je ako pē mu'jau ee ikue nū. Jarejuwarete 'ga 'Agesagea temueapyoaw imū etee futat ako je imome'ui pē nupe ikue. Janeruwarete 'ga 'Agesagea je rereko. A'eramū 'ga 'Agesagea Jejui 'ga mome'waukaa jee pē nupe ikue. A'eramū ako 'ga 'Agesagea jeremimome'ufera rerowiarukaa pē nupe ikue. Aeremiapo'e'ema nanē ako 'ga iapoukaa jee pē neape ikue nū. A'eramū ako pēē 'ga pājē resaka ikue. ⁵'Ga 'Agesagea futat ako Jejui 'ga rerowiarukaa pē nupe ikue. Napeje'akwaaw are rūi ako pēē 'ga rerowiaa ikue. U'agesageu te Janeruwarete 'ga Jejui 'ga rerowiarukari pē nupe.

Janeruwarete 'ga u'akwaawamū

⁶⁻⁷ A'ere je Jarejuwarete 'ga je'eg are eapyo ma'eramū pē mu'akwaawi mama'e are. Jarejuwarete 'ga 'akwaaw imū tee je pē mu'akwaawi mama'e are. Na'ga rerowiare'ema 'gā 'akwaaw imū rūi je pē mu'akwaawi ee. Na'ga rerowiare'ema 'gā 'wyriara 'gā 'akwaaw imū rūi nanē je pē mu'akwaawi ee nū. Anure nipo 'ga rerowiare'ema 'gā juejue amanūmū ekoete te futat. Ma'eramū 'ā je pē mu'akwaawi Jarejuwarete 'ga 'akwaaw imū etee futat ee. Naeapyoi janyepy 'gā Jarejuwarete 'ga remiaporam are rakue.

Ywy apoe'emaue futat 'ā Janeruwarete 'ga 'i ojeupe rakue: “Anure nipo jera'yra 'ga manūi 'ypeywar are 'gā tywera mepyawamū”, 'jau 'ga 'ā rakue. “A'eramū je 'ga rerowiaara 'gā katu'oka 'gā mogyau teja'yramū”, 'jau 'ga 'ā ojeupe rakue. A'ere 'ā janyepy 'gā naeapyo'i ee rakue. “Anure Jejui 'ga manūi janetywera mepyawamū” 'e are 'gā weapyoe'emamū ajemogyau rakue. A'ere jane 'awamū 'ga rerowiaaramū janereapyoramū ee. ⁸Kristu 'ga rerowiare'ema 'gā 'wyrira 'gā nanē naeapyo'i 'ga ree nū. 'Ga ree weapyo re amunipo 'ā 'gā namu'amukari 'ga 'ypeywar are rai'i. “Jejui Kristu 'ga 'ā Janejararetea. 'Ga 'ā jane katu'okara. 'Ga 'ā pājēeteetea” 'e are 'gā weapyoe'emamū. Ee weapyo re amunipo 'ā 'gā namu'amukari 'ga 'ypeywar are rai'i. ⁹Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe ee rakue:

“Ojee iporomutat ma'e 'gā nupe Janeruwarete 'ga mama'e esage m̄yigatu.

Niesagi jane mama'e esagea jarejeupe 'ga remim̄yigatu 'jawewara.

Nienuwi futari jane 'ga remiaporama rera. Janereapyo'i futari jane 'ga remiaporam are.

A'ere 'ga ojee iporomutat ma'e 'gā nupe etee futat iapoi”,

'jau 'ga ikwasiarukaa ka'aran are Isai 'ga upe rakue.

¹⁰A'ere Janeruwarete 'ga jane mueapyoukari U'agesage upe ee. 'Ga 'Agesagea okwaapap futat. Nitywi futari 'ga 'Agesage remikwaawe'ema mū. Janeruwarete 'ga rea'ara miamū 'ga 'Agesagea okwaap. ¹¹Sā'ā jane tee jarejea'ara kwaawa. Nan tee futat Janeruwarete 'ga 'Agesagea tee 'ga rea'ara kwaawi. ¹²Jejui 'ga rerowiaaramū jane upe Janeruwarete 'ga U'agesage muri. Namama'eukwaawa rūi jane sireko. Jarejuwarete 'ga

'Agesagea te jane sireko. A'eramū 'ga 'Agesagea jane mueapyoukaa jane upe 'ga remimurer are.

¹³A'eramū ore pē mu'jau Jarejuwarete 'ga 'Agesagea orojeupe 'eawer are. Na'auwara 'gā nea'ar are rūi ore pē mu'ei. Orojeupe 'ga 'Agesagea 'eawer are etee te ore pē mu'ei. 'Ga 'Agesagea nanē pē nereko nū. A'eramū 'ga 'Agesagea pē mueapyoukaa ee. ¹⁴A'ere Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekware'ema 'ga naeapyo'i Jarejuwarete 'ga je'eg are. Ojeupe 'ga je'ega jane imome'uramū nipo 'gā 'i etee ojeupe: “Ma'ja are gatu nipo 'gā je mu'ei? Ije'ēran ekoete tee 'gā ajemogyau”, 'jau etee nipo 'gā ojeupe. Naeapyo'i 'gā ee. Janeruwarete 'ga 'Agesagea tee jane mueapyou ee. A'eramū 'ga 'Agesage rerekware'ema 'gā weapyoe'emamū futat ajemogyau ee. ¹⁵'Ga 'Agesage rerekwaramū etee te janereapyoramū ee. 'Ga 'Agesagea jane mueapyoukari ee. Janeruwarete 'ga 'Agesage rerekwaramū jane jarejeapyoramū 'ga 'Agesage rerekware'ema 'gā nereko tyweaw are. A'ere 'gā naeapyoa'uweri janejemogy are. Nuerekoi 'gā 'ga 'Agesagea. A'eramū 'gā amueapyoawe'emamū.

¹⁶Ymā we te 'ā 'ga amū ka'arana kwasiari ee rakue: “Aw̄yja sipo Jarejuwarete 'ga rea'awa okwaap? Naani. Nitywi futari 'ga amū. Aw̄yja sipo 'ga mu'akwaapa mama'e are? Naani. Nitywi futari 'ga amū”, 'jau Isai 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue. A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesage rerekwaramū janerea'aramū mama'e are Kristu 'ga rea'ar imū etee futat.

Janeruwarete 'ga remiayup

3 Pēē 'ā Jejui 'ga rerowiaa je 'jawe. A'eramū pēē Jejui 'ga rerowiar ire pejemogyau jepyunamū. A'ere 'ā pejemogy 'ga rerowiare'ema 'gā 'jawe tee jee. A'eramū je pē mu'jawarū'em

Jarejuwarete 'ga remifutar are. Sā'ā kunumīakyrā reapyoa'ne'ema mama'e are. Nan tee 'ā pēē. Nepēneapyo ymani 'ā 'ga remifutar are. ²Sā'ā kunumīakyrā kamy'ia etee i'ua. Na'ua'uweri 'ā miaro'oa. Nan tee futat 'ā pēē. Nepejemu'e ymani nipo 'ā Jarejuwarete 'ga remifutar are. Ma'eramū 'ā je mama'eaye'e'mī are etee futat pē mu'ei. Mama'eaye'e'mī are tee te 'ā pēneapyo. Nepēneapyoa'uweri futari nipo 'ā pēē mama'eay are. Ma'eramū ako je pē mu'ei mama'eaye'em are etee ra'ne futat ai'i numiamū. ³A'eramū miamū 'ā pejejemogyau Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā 'jawe etee futat. Ma'eramū 'ā nepēneapyoa'uweri mama'eay are. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā 'jawe etee 'ā pejemara'ne ekoeteramū pejejee. 'Ga rerowiare'ema 'gā 'jawe etee 'ā pēē pejejamueu mama'e are. A'eramū ore 'jau pē nupe: “Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā 'jawe etee Korītu pewara 'gā”, 'jau ore pē nupe. ⁴Pēē mū a'e 'jau pejejaupe: “Je 'ā Paulo 'ga remimome'u rerowiaara te”, 'jau a'e pēē mū. Amumeramū a'e pēē 'jau “Je 'ā Aporu 'ga remimome'ua te arowiat”, 'jau pēē. Aipo 'jaramū pejemogy Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā 'jawe.

⁵Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'eramū jue futat ore. Pauloramū je, Aporu 'ga retee Jejui 'ga mome'ui pē nupe ikue. A'eramū ako pēē 'ga rerowiaa ikue. Janeruwarete 'ga futat ore moporowykyaukaa ojeupe. A'eramū ore araju'jaju'jawe etee futat 'ga upe. ⁶Sā'ā 'ga amū y'wa ra'yi tyma ko pype. A'ere 'ā amutee 'ga etee akou imuakymaramū. A'ere 'ā naitymarera 'ga rūi imuakymarera 'ga retee rūi imomoporukari. Janeruwarete 'ga tee omomoporukat imuaranupa 'jau. Nan tee futat ore. Je 'ā y'wa ra'yi tymara 'jawe. Aporu 'ga 'ā imuakymara 'jawe. Jejui 'ga ako je amome'u pē nupe ikue. A'ere 'ā Aporu

'ga pē nui je o re awau pē mu'jau, 'ga remifutar are rai'i. A'ere 'ā Janeruwarete 'ga te Jejui 'ga rerowiarukari pē nupe. ⁷Y'wa ra'yi tymara 'gā, imuakymara 'gā. Mīmera 'gā 'ā ojejukau futat oko pypiar are numiamū. A'ere 'ā Janeruwarete 'ga te imomoporukari imuaranupa. ⁸Nan tee futat 'ā ore. Je ra'ne ako Jejui 'ga mome'wau pē nupe ikue. A'ere 'ā Aporu 'ga awau pē mu'jau 'ga remifutar are rakue nū. A'eramū ore araju'jawe etee futat mama'e apou 'ga upe. Jarejuwarete 'ga upe ore mama'e apoi 'ga remifutar imū etee futat. A'eramū Janeruwarete 'ga anure ore mepyau ojeupe oreremi-apofer are. ⁹Oromome'u pāwē pāwē etee futat ore 'ga araju'jawe. Jarejuwarete 'ga upe etee futat ore mama'e apoi. A'eramū pēē 'ga remiayuwaretea futat. 'Ga etee futat ojerowiarukat pē nupe.

'Oga jara 'jawe Janeruwarete 'ga jejuka esagei pē nee. ¹⁰Sā'ā tujugeyra 'oga apoara 'ga ywyakape'ia ra'ne imogoa jupe. Ipykokara apoara 'jawe je ra'ne ako 'ga mome'ui pē nupe ikue. A'e 'ga ita jaga iypy pe iypymotypawamū. Nan ako je 'oga ypykokara apoara 'jawe ai'i. A'eramū 'ā Aporu 'ga 'ua. Sā'ā 'oga apoara 'gā amū 'oga apoa iypymogatyruarera 'ga remiapofera 'arimū. Nan tee futat ako je ra'ne Jejui 'ga mome'ui esage pē nupe ikue. A'eramū je 'oga ypykokara apoara 'ga 'jawe futat. A'ere 'ā pē nupe je 'ga mome'u re 'ga amū 'ua pē mu'jau 'ga ree nū. Aipo 'ga 'oga apopaara 'jawe. A'eramū 'ga iypykokara 'arimū etee futat 'ga 'oga apou esage etee futat. ¹¹Janeruwarete 'ga Jejui Kristu 'ga rerowiarukaa janee. “Jera'yra 'ga etee ki perowiat”, 'jau 'ga janee rakue. “Perowiat kasi 'gā amū kwe pe ne. Jera'yra 'ga etee futat ki perowiat”, 'jau 'ga janee rakue. A'eramū 'ā Jejui Kristu 'ga futat akou 'oga ypykokar esage 'jawe. Nitywi futari 'oga ypykokar

esage 'jawewara mū. Jejui Kristu 'ga te 'ā akou 'oga ppykokara 'jawe janee. ¹²A'eramū jane jarejamu'e esagearamū 'oga m̄ȳjeteeteara 'gā 'jawe. 'Oga m̄ȳjeteeteara 'gā nemiapofera 'ā nu'ari futari 'oga. 'Oga apoara 'gā amū 'ywa'y paga etee iapou wogamū. A'eramū 'gā nemiapofera atEEPawa'ne'emamū. 'Gā 'jawe 'gā amū mama'e a'je are etee ajamu'ei. Mama'e a'je are moromu'jara 'gā 'oga apoar esage 'gā 'jawe. A'ere amumera 'gā 'ywa'y page'ema pyu 'oga apoara 'gā 'jawe. A'eramū 'ā 'gā nemiapofera u'aa kamēsīete. Nā'ā juonanūū etee nanē ipira nū. Nan tee futat moromu'jara 'gā amū. Mama'e amutee are etee 'gā jamu'ei. ¹³A'eramū nipo Jarejuwarete 'ga rowase ae jatykaaw ipe jane jareporowyky resaka. Sā'ā tata 'oga apopyrera resaukara. Itaoga 'ā nukai. A'eramū 'ā juowa pyu iapopyra ukaitapap. Nan tee futat nipo Janeruwarete 'ga janeporowykyawera resaukari wowase ae majatykaaw ipe. A'eramū te nipo jane mama'e a'je are moromu'jarera 'gā kwaawi. Mama'e a'je are moromu'jarera 'gā itaoga apoarera 'gā 'jawe. Nukaipawi 'gā nemiapofera. Mama'e amutee are moromu'jarera 'gā nemiapofera nanē nipo jane ikwaapa nū. Mama'e sigaty are moromu'jarera 'gā juowoga apoarera 'gā 'jawe. Ukaipap 'gā nemiapofera. ¹⁴A'eramū nipo Janeruwarete 'ga mama'e a'je are moromu'jarera 'gā mepyau. ¹⁵A'ere nipo 'ga mama'e amutee are ajamu'jarera 'gā nomepyi. Ukaipap 'gā nemiapofera. A'eramū 'ga 'gā mepyawe'em. 'Og ukai ma'e 'gā nūja'uweri woga 'wyrīpe. Wogakajamū 'ga ēmi 'oga 'wyr awi. A'eramū 'gā amanūme'em. A'eramū 'ga roga etee ukaitapap. Nan tee futat Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gā amū. Janeruwarete 'ga 'gā nerawau 'gā mogyau ojepyri. A'ere 'ga nomepyi

'gā porowykyawera, a'jeteetewi 'gā porowykye'em ire.

¹⁶“Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane sireko” 'ea 'ā pēē ikwaapa. 'Ga 'Agesagea jarejereko re jane jarejemogyau Jarejuwarete 'ga roga 'jawe. ¹⁷Janeruwarete 'ga roga esage futat. Nitywi mama'e tywera ipype. 'Ga 'Agesage rerekwaramū jane jemogyi 'ga roga 'jawe. A'eramū mama'e amutee are moromu'jara 'gā 'ga roga mote'aara 'jawe. A'eramū 'ga jane mū woga mote'ar ire jane rerekou tyweate ee.

¹⁸Pēnoryp tee awi pejejee. “Je'akwaap je”, 'jau nipo pēē mū pejejeupe numiamū. A'ere nipo aipoa pē'akwaawa naJaneruwarete 'ga 'akwaawa rūi. “Te'akwaawa je afutat” 'jaramū pēē pejepoia peje'akwaaw ekoete awi. A'eramū Janeruwarete 'ga te pē mu'akwaapa pē mogyau. ¹⁹Pēē 'akwaawekoetea nia'wyrī Janeruwarete 'ga upe. Ymā te 'ā 'ga amū ka'arana kwasiari ee rakue: “Janeruwarete 'ga 'je'akwaap je' 'jara 'gā nee ikwasiarukaa rakue: ‘Nepē'akwaawi pēē pejemogyau’, e'i Janeruwarete 'ga 'gā nupe”, 'jau 'ga amū ikwasiaa rakue. ²⁰Ajepeja 'ga nanē 'ā ka'arana kwasiaa ee rakue nū: “Janeruwarete 'ga i'akwaaw ekoete ma'e 'gā nea'ara okwaap. A'ere niapoa'uweri aipoa 'ga upe”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue. ²¹A'eramū ki jane jarejerowiaraipe'ema 'gā amū nee. Janeruwarete 'ga 'ā mama'e esage monou pē nupe. ²²⁻²³Pauloramū 'ga 'ā je monou pē nupe pē mu'jaramū. Aporu 'ga, Pedro 'ga. Mīmeramū 'ga ore monou pē nupe pē mu'jawamū ojee. Ywya 'ga 'ā iapou janee rakue, ipyipiara reewe rakue. Jane rekoramū Janeruwarete 'ga ojejukau esage jane ree. Jane manūnamū nanē 'ga ojejukau esage jane ree nū. 'Awamū 'ga jejuka esagei jane ree. Anure nanē nipo 'ga jejuka esagei jane ree nū.

A'eramū ki jane jarejemuaēme'ema mama'e are. Janeruwarete 'ga mama'e jararetea. Janeruwarete 'ga 'ā Kristu 'ga Ruwaretea. A'eramū Kristu 'ga janejararetea. A'eramū jane 'ga remiayuwamū mama'e jara 'jawe nanē jarejemogyau nū.

Kristu 'ga remimonofet

4 Kristu 'ga upe oporowyky ma'eramū ore jemogyi. “Pekwap 'gā mueapyou Jarejuwarete 'ga je'eg are”, 'jau Kristu 'ga oree ikue. “Ymā 'ā pēypy 'gā naeapyou ee rakue. A'ere je 'awamū pē mueapyou ee. A'eramū pēē 'awamū 'gā mu'jau ee, 'gā mueapyou ee”, 'jau Kristu 'ga oree ikue. ²Maran oporowyky ma'e 'gā mama'e apoi morowyky jara 'ga upe? 'Ga 'eawer imū etee futat 'gā porowykyi 'ga upe. A'ea esage 'ga upe. ³Nan tee futat je. Kristu 'ga upe je porowykyi tekou. A'eramū je tejeupe 'ga 'eawer imū etee teporowykyau. A'eramū nipo jeporowykyia 'ga muorypa. Najerorywi je pē'eawer are. “Paulo 'ga oporowyky esage Jarejuwarete 'ga upe” 'e are je najerorywa'uweri. Tekotee 'gā 'eawer are nanē je tejorywe'emamū nū. Kristu 'ga 'e are etee tejorywamū tekou. Tejea'ar are miamū je tejorywe'emamū. ⁴Tejemiapo a'wyre'em are nanē je tejea'are'emamū tekou. A'eramū je tepy'a'wyre'emamū tejemiapofer are. A'ere je na'ei tejeupe: “Jeresage te je tekou”, na'ea'uweri je tejeupe. Jejararete 'ga etee futat e'iarū jee: “Eneresage ene jee”, e'iarū jee. Jea'wyre'emamū nanē 'ga 'jau jee nū. ⁵A'eramū ki pēē 'jawe'em pejejaupe: “Nenea'wyrī ene Jarejararete 'ga upe”, 'jawe'em pēē pejejaupe. Janejararete 'ga te janea'wyre'ema okwaap. Ywag awi ojewyr ire te nipo 'ga jane majatykai wowase. A'eramū nipo 'ga janeremiapofera resaukaa jarejaupe. 'Awamū jane janereapyou

futari jemime jarejemiapofera mama'e are. A'ere 'ga anure esaukari jatee. Jarejuea'ar are janereapyou'e'ema miamū futat 'ga esaukaa jatee. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga 'jau jatee: “Eneresage ene jee”, 'jau nipo 'ga jatee, janereko esage re.

⁶Pēneko esage are pē mu'jawamū je jemome'ui pē nupe. Aporu 'ga nanē je amome'ui pē nupe nū. A'eramū ki pēē pejemū'jau ymāwarera 'gā nemikwasiarer are, “pejejuka esage pāwē pāwē etee ki 'gā nee”, 'ga 'eawer are. Pereko tywet nanē kasi 'ga amū ne. Pereko esage pāwē pāwē etee futar iki 'gā. ⁷Jarejuwarete 'ga upe jane jemogyi jareju'jaju'jawe etee futat. Naeakwar amuteeteei futat ae ajemogyau 'ga upe. 'Ga etee futat mama'ea wapoukat jatee. 'Ga jarepoare'em ire amunipo 'ā jane niapoi mama'ea 'ga upe. 'Ga te 'ā mama'ea amut jatee. A'eramū pēē pejemogyau peju'jaju'jawe etee futat. Nepētywi futari pēē mū pejejuapyaaramū. A'eramū ki pēē pejerowiaraipe'ema nanē pejejee nū.

⁸“Oretyp katu katu ore mama'e pyu. A'eramū ore oroporiae'emamū”, 'jau futatee nipo pēē pejejaupe. “Janeruwarete 'ga ore mogyau 'wyrīaramū 'gā nupe”, 'jau futatee nipo pēē pejejaupe. Aipo a'je re amunipo 'ā 'ga ymā we ore mogyi 'wyrīaramū rai'i. Anure te nipo Janeruwarete 'ga jane mogyau 'wyrīaramū a'jea futat. A'ere 'ga 'awamū najane mogyi we 'wyrīaramū. ⁹Ore 'ā Kristu 'ga remimonofera agawewi. A'etea 'ā Janeruwarete 'ga ore mogyi akotee ma'e 'jawe etee futat. Iapisipyrama 'jawe etee futat 'gā ore rerekoi. Sā'ā 'gā ia'wyre'ema 'gā apisia ajuowase. Nan tee futat nipo ore jemogyi 'gā nowase. Ywagipewara 'gā nowase, ywy pewara 'gā nowase. Mīmera 'gā nowase nipo ore jemogyi ia'wyre'ema 'jawe. ¹⁰A'eramū nipo Kristu 'ga rerowiare'ema 'gā 'jau

oree: “T'akwaawe'ema 'gā ajemogy”, 'jau nipo 'gā oree, Kristu 'ga ore imome'u are. A'ere 'ā pēē nanarūi pe'je: “Jane 'ā jane'akwaap Kristu 'ga ree”, 'jau etee 'ā pēē pejejaupe, pejejerowiaraipe etee pejejee. A'ere 'ā ore akotee ma'e 'jawe ete. A'ere 'ā pēē 'wyriara 'jawe pejemogy. Ore ree 'ā 'gā opojejuka esage'emamū. A'ere 'ā pē nee 'gā opojejuka esageramū ajemogyau. ¹¹Ore te 'ā aruata arawau kwe pe. Orojety'apoita 'ā arakou. Oro'yuweja rerekou. Orojaity-pawamū futat 'ā arakou. Amumē 'gā amū ore nupāu jepi. Nitywi agawewi futat ore'wyrā. ¹²Oroporowykyau 'ā ore kwaiwete. A'eramū 'ā ore arafuakapawamū arajemogyau. Orojeupe 'gā je'egaiwamū 'ā ore 'jau etee 'gā nupe: “Jarejuwarete 'ga pē nereko esagea te ore arafutat”, 'jau etee ore 'ā 'gā nupe orojeupe 'gā je'egaiwamū jepi. Orojereko tyweramū ore arajuagamū etee futat jupe jepi. ¹³'Gā amū arakurawamū ore oroje'ega esage etee futat 'gā nupe jepi. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā nupe ore jemogyi yty 'jawe.

¹⁴A'ere je napē mojenosiawamū rūi je ka'arana kwasiari pē nupe. Pē mu'akwaapawamū te je ikwasiari pē nupe. Pēē 'ā jera'yra 'jawe jee. Jeporomutat je pē nee. A'eramū je pē mu'akwaapa mama'e are. ¹⁵Kwaiwete agawewi nipo pē mu'jara 'gā. Teis miu agawewi nipo 'gā pytuna. A'ere majepi tee pēnuwa 'jawewara. Pejejeupe Jejui 'ga je imome'uramū pēē 'ga rerowiaa pejejemogyau 'ga remiayuwamū. A'eramū je pēnuwa 'jawe. ¹⁶A'eramū je 'jau pē nupe: Pejemu'e je ree. Mama'ea peapo je 'jawerimū etee futat, a'e je pē nupe. ¹⁷A'eramū je Timoteo 'ga monou tejeko esage are pē muea'aawamū. Timoteo 'ga jera'yra 'jawe jee. Oporowyky esage 'ga Jarejararete 'ga upe. Jeporomutat je 'ga ree. A'eramū je 'ga monou pē nesaka.

Jereko esage are nipo 'ga pē muea'ari. “Paulo 'ga ako esage etee Jarejararete 'ga remifutar imū”, 'jau nipo 'ga pē nupe. “Jarejararete 'ga ree ojemujar ire 'ga reko esagei 'ga remifutar imū etee futat”, 'jau nipo 'ga pē nupe, pē muea'aa je ree. Kristu 'ga rerowiaaramū pē nupe nanē nipo 'ga jeremimome'ufer are pē muea'aa nū. Pē pype tekou ako je pē mu'ei pēneko esage are ikue. A'eramū nipo 'ga pē muea'aa ee. Kwe pe 'gā mu'eawer imū etee futat ako je pē mu'jau tekou ikue.

¹⁸“Nuru'jawi futari Paulo 'ga jane pyri nū'ū”, 'jau nipo pēē mū pejejaupe rai'i. “A'eramū nipo 'ga oreremiapo resake'ema re'ā”, 'jau nipo pēē mū pejejaupe rai'i. A'eramū nipo pēē aipo 'jaramū pejejerowiaraipe pejejee rai'i numiamū. ¹⁹A'ere nipo je oi futari pē pyri. Jarejararete 'ga teo futaramū nipo je oi futari pē nesaka. A'eramū nipo je ojee ojerowiaraipe ma'e 'gā nesaka, tejeau tāmējē 'gā nesaka. Maranamū nipo je 'gā nera renupawer imū etee futat 'gā nesaka. “Jarejuwarete 'ga pājēa te 'gā wereko? Naani te ra'u nū?” 'jau nipo je 'gā nesaka. ²⁰Opājē mū mama'e apoara 'gā tee Janeruwarete 'ga omogy wemiayuwamū. “Janeruwarete 'ga je'wyriara”, 'jar ekoeteara 'gā te 'ga nomogyi futari wemiayuwamū. Opājē mū mama'e apoara 'gā etee te 'ga omogy wemiayuwamū. ²¹Ma'ja sipo ajee pefutat? Pejejeupe jeje'eg wyrafena te ra'u pefutat nū? Pejejeupe jeje'eg wyrafene'ema te ra'u pefutat nū? Pejejeupe jeje'eg wyrafene'ema futaa ki pepoit mama'e tywera apo awi.

Mama'e tywera apoawet

5 “Korītu pewara 'ga amū mama'e tywera wapo ajemogyau”, 'jau 'gā amū pē momewau jee ai'i. “Uwa 'ga remireko ēē 'ga wereko”, 'jau 'gā imome'wau jee ai'i. Nanuara

nia'wuri Janeruwarete 'ga upe. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā miamū nuapoa'uweri aipoa. Ma'eramū ajee “Jejui 'ga rerowiaara je” 'jaramū aipo peapo nū? Nia'wuri aipo apoa. ²Ma'eramū sipo ajee pejerowiaraiw etee pejejee? Pejejepype mama'e tywera apoara 'gā amū nekoramū amunipo 'ā pē'arasig te ee. Pejeje'ega amunipo 'ā 'uwa remireko rerekwara 'ga upe rai'i, 'ga mosōu amunipo 'ā pēē nanuar awi rai'i. “Nia'wuri nanuara Janeruwarete 'ga upe”, 'jau amunipo 'ā pēē 'ga upe rai'i. Ma'eramū sipo ajee pēē nanuar awi 'gā mosī'e'em ire pejerowiaraiwa ekoete pejejee? Pepe'a mama'e tywera apoara 'ga pejejewi. Maran gatu amunipo 'ā 'ga nan werekoramū ajemuaēme'ema. ³⁻⁵Muku agawewi te 'ā je rekoī pē nui. A'etea je jerea'at au'jeteramū pē nee. A'eramū je pē pype ako ma'e 'jawe futat. A'eramū je 'jau pē nupe: Janejararete 'ga te ako opājēa amut jee ikue, je mogou omome'waramū ikue. A'eramū je 'jau aipoa mama'e tywera apoara 'ga upe: “Mama'e tyweretea a'e ereapo Jarejuwarete 'ga upe. Jui epoire'ema nipo nereoi futari 'ga pyri”, 'jau je 'ga upe. Jejui 'ga je'eg imū je 'jau 'ga upe. Pejatykaramū tejea'aramū pē nee. A'eramū je pejatykaramū pē pype ako ma'e 'jawe tekou. A'eramū pēē pejejea'aramū je ree. Jarejararete 'ga je'eg imū je 'i pē nupe: Pejejatykaaw ipe ki pe'je mama'e tywera apoara 'ga upe: “Ejepe'a ore wi. Mama'eukwaawa 'wuriara upe te 'ā mama'ea ereapo ekou”, 'jau ki pēē 'ga upe. “A'eramū ene ejemu'jaga mama'eukwaawa 'wuriara remiayuwamū ekou”, 'jau ki pēē 'ga upe. “A'eramū nipo ene ewawe'em Jarejuwarete 'ga pyri”, 'jau ki pēē 'ga upe. Maran gatu nipo 'ga aipo renupa ajemuaēme'ema. A'eramū nipo 'ga ajemuaēm ire opoia jui. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga 'ga tywera moiri 'ga

wi nū, 'ga katu'oka Janejararete 'ga rowase jane jatykaaw ipe.

⁶A'eramū pēē pejejerowiaraipe'ema pejejee. Sā'ā kanape'i apoara 'gā ijopy-peawa mojoyypea u'i are. Ināinānī'i etee agawewi 'gā imonou imojopypeu ee. A'etea u'i omojerap. Nan tee futat ae mama'e tywera apoara 'gā nesag ire ae jemu'e'i 'gā nee. ⁷Sā'ā ore judeuramū kanape'i jopypeawa ymanera momopora orojeui, maraka apo enune. Nan pejekatu'ok mama'e tywer awi. A'eramū pēē pejejesageramū pejejemogyau Jarejuwarete 'ga upe. Werowiaramū Jejui 'ga pē katu'ogi pētywer awi. A'eramū futat pēē pejejeateeramū jui. Sā'ā ore judeuramū oreyppy 'gā Egitu ywy awi o enune karupa'mī jukaa, wy reko'woga y'a pype rakue. A'eramū 'ā 'gā imonykya 'okwar are rakue. A'eramū 'ā 'oga pypewara 'gā amanūme'em rakue. Nan tee futat 'awamū Kristu 'ga manūi janetywera mepyawamū rakue. A'eramū 'ga werowiaramū pē katu'oka pētywer awi. ⁸Sā'ā ore judeuramū oreyppy 'gā maraka apoa Egitu ywy awi wenū'ēawer are wea'aawamū. Maraka apou 'gā kanape'i jopype'ema apou i'wau rakue. Nan tee futar iki jane jarejee Jejui 'ga manūawer are janerea'at jarejemogyau. A'eramū ki jane jarepoia mama'e tywera apo awi, mama'e a'jea etee futat iapou.

⁹Ka'arana je akwasiat imonou pē nupe ikue. “Pekotee mama'e tywera apoara 'gā nui”, 'jau je ikwasiaa ka'aran are imonou pē nupe ikue. ¹⁰Aipo are je ka'arana kwasiaa imonou pē nupe. Na-Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā nee rūi je imonoi ikue. “Ga rerowiaara ore”, 'jar ekoeteara 'gā nee te je ikwasiari imonou ai'i. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā 'ā mama'e tywera etee futat wapo. Ajuemireko are 'ā 'gā nekoi. Ojomen are 'ā kūjāmera 'gā nekoi. Okaraemā me'yi are etee 'ā 'gā nea'aramū. Amunarūmū 'gā 'ā mama'e are. Maira'me a'agawa etee 'gā

'ā amuoryp. Mīmera etee 'ā Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā mama'e tywera wapo. A'eramū amunipo 'ā pēē 'gā nui pejejepe'a re ywy awi we futat pejejepe'au. ¹¹ A'ere je na'gā nee rūi aipoa ka'arana kwasiari pē nupe ai'i. "Ore Jejui 'ga rerowiaaramū", 'jar ekoeteara 'gā nee te je ikwasiari imonou pē nupe ikue. Jejui 'ga rerowiaa 'me 'gā jēu'woge'em are etee je imonou ikwasiaa ai'i. Werowiat 'me te 'gā 'ga. A'ere 'gā naeateei mama'e tywera apo awi. 'Gā amū nipo akou ajuemireko are. Kūjānamū nipo 'gā amū akou ojomen are. 'Gā amū nipo okaraemā me'yi etee wea'aramū ajemogyau. 'Gā amū nipo maira'me a'agawa muoryw are etee wea'aramū ajemogyau. 'Gā amū nipo ojoje'ēwul'jaga. 'Gā amū nipo kawīajaiwa rykua. 'Gā amū nipo amunarūmū mama'e are. Aipo 'gā nee te je ka'arana kwasiari imonou pē nupe ai'i. Pekotee ki 'gā nui. Pejemi'wat nanē kasi 'gā pyri ne, 'jau je pē nupe ai'i.

¹²⁻¹³ Janeruwarete 'ga te nipo e'i Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā nupe: "Nepēa'wyrī pēē", e'iarū 'gā nupe. Je "Nepēa'wyrī pēē", na'ea'uweri 'gā nupe. A'ere jane Jejui 'ga rerowiaara 'gā mama'e tywera aporamū jane je'egi futari 'gā nupe: "Peapo awi nanuara", 'jau ki jane 'gā nupe. "Nepeapoi mama'ea Jarejuwarete 'ga remifutar imū ra'e", 'jau ki jane 'gā nupe, 'gā mosōu mama'e tywera apo awi. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Moisesi 'ga upe ee rakue: "Pemono ki mama'e tywera apoara 'gā pejejewi", 'jau 'ga 'ā ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe etee ki pejemogytaukat

6 Jejui 'ga rerowiaaramū kasi peo pejejaupe pejeje'egay re 'ga rerowiare'ema 'gā nupe pejemota'waukaa pejejaupe ne. Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe etee

futar iki pekwap pejejemome'wau. A'eramū 'gā futat oje'ega pē nupe pē mota'wau pejejaupe. "Nenea'wyrī ene Jarejuwarete 'ga upe", 'jau nipo jane 'gā amū nupe. "Eneresage ene Jarejuwarete 'ga upe", 'jau nipo jane 'gā amū nupe. Aipoa pekwaap. ²⁻³ Anure nipo Janeruwarete 'ga jane mogyau opoirūnamū. A'eramū nipo jane 'ga rowase ijatykaarūe'ema 'gā pe'au 'ga wi. Ywy pewarera 'gā, ywagipewara 'gā. Mīmera ijemogyarūe'ema 'gā nipo jane imonou 'ga wi Jarejararete 'ga poaa. Mīmera apoaramū sipo ajee nepemojyrūarūi mama'e tywe'ri apoarera 'gā mogyau ajaupe? Nepejemogyppygi te ra'u Jejui 'ga rerowiaaramū pejejuee nū? ⁴ A'eramū ki pēē Jejui 'ga rerowiaaramū pejewawe'em 'ga rerowiare'ema 'gā 'wyrīara upe pejejemojyrūukaa pejejaupe. Na'gā nee rūi pejemogyppyk. ⁵ Ma'eramū sipo nepejenosī pejejemome'wau 'ga rerowiare'ema 'gā nupe? Nitywi sipo i'akwaap ma'e 'ga amū pē pype pejejaupe pejejemota'waawamū? ⁶ Ityp futat nipo Janeruwarete 'ga 'Agesage pyu i'akwaap ma'e 'gā amū. A'etea 'ā pejemome'u Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā nupe etee rai'i pejejaupe pejejemota'waawamū rai'i.

⁷ Pejamuea nia'wyrī Janeruwarete 'ga upe. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā nupe pejomota'waukara taetu nia'wyrī Janeruwarete 'ga upe. Pejejeupe 'ga amū mama'e tywera aporamū pejejuagamū jupe. "Pejejepyke'ema 'ga ree" 'ea te esage Janeruwarete 'ga upe. "Pejekaraemā are 'gā amū munarūnamū pejejuagamū jupe. Pejejepyke'ema 'gā nee" 'ea te esage futat.

⁸ A'ere 'ā pēē nanarūi. Pēē we 'ā mama'e tywera peapo pejejaupe. Pēē we 'ā pejemunarūmū pejejokaraemā are. Pejejewirera 'jawewara 'gā nui miamū 'ā pēē pejemunarūmū. Pēē nanē 'ā mama'e

tywera peapo nū. ⁹“Namama'e tywera apoara rūi Janeruwarete 'ga omogy 'wyriaramū ojepyri ae upe” 'ea 'ā pekwaap. A'eramū ki pēē pejememoryteewe'em pejee. “Mama'e tywera apo awi je nopoiri agawewi. A'etea nipo Janeruwarete 'ga je mogou 'wyriaramū ojepyri re'ā”, pe'je kasi ne. Au'je ki pejemorytee re pejee. NaJaneruwarete 'ga remiayuwamū rūi ae mama'e tywera apoi. Ajuemireko are ako ma'e 'gā na'ga remiayuwa rūi. Ojomen are ako ma'ea kūjāmera na'ga remiayuwa rūi. Maira'me a'agawa muorypara 'gā na'ga remiayuwa rūi. Kūima'e 'gā amū nipo opoia wemireko are oko awi. A'eramū nipo 'gā kūima'eramū etee futat akou ajuee. Aipo apoara 'gā taetu na'ga remiayuwa rūi. ¹⁰Mama'e are amunarū ma'e, okaraemā me'yi etee ea'at ma'e, kawīajaiwa 'wat, ojoje'ēwu'jagat, ojomoryteeat. Mīmera 'gā naJaneruwarete 'ga remiayuwa rūi. ¹¹Nan tee futat 'ā pēē mū pejemogyau rakue. A'ere 'ā 'awamū Janejararete 'ga ako pē pireita pētywer awi ikue. A'eramū 'ga 'Uwarete 'ga mota'wau pē nupe. A'eramū Janeruwarete 'ga 'Agesagea pē mogyau 'ga remiayuwamū.

Ojeupe mama'e esage apoawamū te 'ga jane apoi rakue

¹²Pēē mū nipo 'jau pejejeupe: “Aapo katu katu futat te je mama'ea 'wei”, 'jau nipo pēē pejejeupe. “Nitywi futari 'Ereapo kasi aipoa ne’, je upe 'jara 'gā 'wei”, 'jau nipo pēē pejejeupe. A'jea futat peapo katu katu mama'ea numiamū. A'ere amumera nia'wyrī pē nupe. Je nanē amunipo 'ā a'e pē nupe: “Tejemifutar imū etee futat je mama'e apoi” 'jaramū amunipo 'ā je 'i pē nupe. A'jea futat. Amumera resageramū jee numiamū. A'ere amunipo 'ā je tejea te nam'yi wwyapi ee. ¹³Pēē amunipo 'ā 'jau mama'e resaka ypy we: “Janerewek jane

ra'e”, 'jau amunipo 'ā pēē pejeku'iramū mama'e are. A'eramū nipo pēē mama'e 'wau. A'ere anure nipo Janeruwarete 'ga temi'u mateepawi janerewega reewe. Nan tee nipo 'gā amū kūjā resaka ypy we 'jau ojeupe “Amogyta je kwea kūjā tejee ra'e”, 'jau nipo pēē mū pejejeupe. A'eramū futat nipo aku'iaiwamū ee. A'jea futat 'ga ku'iaiwamū ee numiamū. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga 'ga ku'iaipawera mu'jagi 'ga 'arasigamū etee. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga jane apoi rakue. A'ere 'ga namama'e tywera apoawāu rūi jane apoi rakue. Nakūjā are etee rūi 'ga jane apoi rakue. Najomen are tee rūi 'gā 'ā kūjā apoi rakue. Ojeupe mama'e esage apoawamū te 'ga jane apoi rakue. 'Ga futat mama'e apoukaa janee nū. ¹⁴'Ga futat nanē Janejararete 'ga moferapa opājē mū etee futat 'ga manū re rakue. A'eramū 'ga anure jane nanē jane moferapa opājē mū etee futat nū.

¹⁵Kristu 'ga ree jarejemujar ire jarejemogyau 'ga pira 'jawe etee futat. A'eramū janeretea 'ga ma'ea futat. Aipoa 'ā pekwaap. Ma'eramū sipo aje jane Jarejararete 'ga rete mujari kūjāmene'em are? Nimujararūi futari jane 'ga retea kūjā amū ree. ¹⁶Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amū upe ee rakue: “Kūima'e 'ga amū wemireko ēē rerekokatu re 'gā majepe teewara 'jawe futat 'gā nekoi”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amū upe rakue. A'eramū kūima'e 'ga kūjā mū rerekokatu re majepe teewara 'jawe futat ajuerkou. ¹⁷A'eramū jane nan tee futat Jarejararete 'ga ree jarejemujar ire jarejemogyau majepe teewara 'jawe 'ga upe.

¹⁸A'eramū ki pēē pejekowe'em pejejuemireko are. Kūjāmeramū nanē pēē pejekowe'em pejemomen are. Kunumūūnamū, kūjāmukuramū pejekowe'em pejejee. Peko nipo pejejee 'eramū pēē pejejuerekou tāmējē. A'ea te Janeruwarete 'ga

afutat. Amumera mama'e tywera apoa nomotyweri aeretea. A'ere ajuee ae rekoa aeretea we futat imotyweri. ¹⁹Janeruwarete 'ga U'agesagea amut janee. A'eramū janepira Janeruwarete 'ga 'Agesage roga. A'eramū 'ga 'Agesage akou jane pype. ²⁰'Ypeywar are amanūmū Jejui Kristu 'ga janetywera mepyau janee, jane mogyau 'ā wemiayuwamū. A'eramū ki jane jarejemogyau esage 'ga upe. Janejemogy esage resag ire nipo 'gā Jarejuwarete 'ga muorywi jane ree.

Emireko ma'e 'gā, imen ma'e 'gā netee

7 Ka'arana 'ā pekwasiat imua jee rai'i. "Esage te aeremirekoa? Aeremirekoe'ema te ra'u esage nū?" 'jau 'ā pēē imua ka'aran are ikwasiaa jee rai'i. A'eramū je 'jau pē nupe: Esagea futat aeremirekoa. Aeremirekoe'ema nanē futat esageay nū. ²A'ere 'ā ae amumeramū kūjā mū esage pāwē gatu ete etee. A'eramū ki pēē nan etee pejejekower'emamū kūima'eramū pejemirekoramū tāmējē futat. Kūjānamū nanē pēē pejemena tāmējē futat nū. ³Pejemena pejee ekoramū "najeremiarūi je ene ree", 'jawe'em pejemena upe. Kūima'eramū nanē pēē kūjā pejee ekoramū pēē nanē "najeremiarūi je ene ree", 'jawe'em pejemireko upe. ⁴Pejuereko ki pejejuemifutar imū etee futat. Peje'er are kasi pejejaupe ne. Kūima'eramū, kūjānamū 'jau. ⁵A'eramū pēē Jarejuwarete 'ga upe pejeporogytau etee pejekowe'em pejejee ra'ne. "Jarejuwarete 'ga upe jareje'ega monou jane nikoi jarejee", 'jau ki pēē pejejaupe. 'Ga upe pejeporogytau etee futat pejekowe'em pejejee ra'ne. 'Ga upe pejeje'ega monopaw ire tāmējē peko pejejee nū. Kasi a'e pe pejomogoukat kūjā mū ree ne. A'eramū futat nipo kūjā nanē weateeramū

kūima'e 'ga amū ree nū. A'eramū nipo pēē mama'eukwaawa 'wyriara remifutar imū iapoukaa pejejaupe.

⁶"Pēnemireko awi", na'ei je pē nupe. Pejemirekoweramū ki pejejuereko etee futat. ⁷Je 'ā najeremireko'i tekou. Je 'jawe pē nekoa amunipo 'ā esage futat jee numiamū. A'ere 'ā ae naju'jaju'jawe tee rūi te. Janeruwarete 'ga jane mū opoat mama'e tywera apoe'em are. A'eramū 'ā jane amumeramū jarejemirekoe'emamū futat. A'ere 'ā amumera 'gā nupe ayeteramū 'gā nemirekoe'ema. Nauagi 'gā kūjāe'eme oko upe. A'eramū ki pēē nanuaramū pejemirekoramū tāmējē futat. Kasi a'e pe mama'e tywera peapo ne. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gā nemireko futaa.

⁸Ojeteē ijemogywet ma'eramū te ajee je 'i pē nupe: "Pēnemireko kasi ajee aipo 'jaramū pejemogyau ne. Je 'jawe pejemogy", 'jau je pē nupe. ⁹A'ere ki pejejetee pejemogy upe pejejuage'emamū pēnemireko tāmējē futat. Kūjā mū rerowy'ar ekoete are aerea'ara nia'wyri Janeruwarete 'ga upe. Kūjāmeramū nanē nū kūima'e mū rerowy'ar ekoete are etee pēnea'ara nanē nia'wyri Janeruwarete 'ga upe.

¹⁰'Awamū je 'i emireko ma'eramū pē nupe, omenat ma'eramū pē nupe nanē nū. Nateje'ega etee rūi je imome'ui pē nupe. Jarejararete 'ga 'eawer imū etee futat je imome'ui pē nupe. Pejemena kasi peetyg ine. ¹¹Pejemena retyg ire ki pejewyru'jap pejejaupe nū. A'eramū ki pejewyr esage etee futat pejejaupe. Pejejaupe pejewyru'jape'ema pēē pejejetee futat pejekou. A'eramū pēē kūima'eramū emireko ma'eramū pejemireko retyke'ema futat.

¹²Amumeramū pē nupe je teje'ētea te imonoi 'awamū. (NaJarejararete 'ga je'eg imū rūi je imonoi pē nupe 'awamū. Teje'ēteu te je imonoi pē nupe 'awamū). Kūima'eramū nipo pēē mū Jejui 'ga

rerowiaaramū pejekou. A'eramū nipo pēnemirekoa na'ga rerowiaara rūi. A'etea nipo ēē niporetygiweri ene ree. A'eramū ki pereko ete futat pejemirekoa retyke'ema futat.

¹³Kūjāmeramū nanē nipo pēē mū Jejuī 'ga rerowiaaramū nū. A'eramū nipo pēmena na'ga rerowiaara rūi. A'etea nipo 'gā niporetygiweri pē nee. A'eramū ki pereko etee futat 'gā netyke'ema. ¹⁴Pēmena nipo nuerowiari agawewi Jejuī 'ga. NaJaneruwarete 'ga remiayuwa rūi agawewi nipo 'gā. A'ere pē nee wejue te 'gā nekoi Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'jawewaramū. A'eramū nipo 'ga ojejukau esage 'gā nee, pē nee 'gā poretygiwere'emamū wejue. Kūima'eramū nanē nipo pēē mū pejekou Jejuī 'ga rerowiaa. A'ere nipo pēnemirekoa na'ga rerowiaara rūi. NaJaneruwarete 'ga remiayuwa rūi pēnemirekoa. A'ere 'gā omen are te 'gā nekoi 'ga remiayuwa 'jawewaramū. Ojejukau esage wejue 'ga 'gā nee, pē nee 'gā poretygiwere'emamū wejue te. A'eramū pēē 'gā nerajemogyau esage. Kasi a'e pe pēna'yra 'gā Janeruwarete 'ga remiayuwe'ema 'gā na'yra 'jawe ne. 'Ga rerowiat pāwēara 'jawe futat pēē 'ga upe. ¹⁵Janeruwarete 'ga pēta'waa afutat ajaupe. A'eramū kūjāmeramū kasi ajee pēpotyp pejemena 'ga pejejewi iporetygiweramū ne. Kūima'eramū nanē kasi ajee pejemirekoa pēpotyp pejejewi iporetygiweramū ne. A'ere pejejewi 'ga rerowiare'ema 'gā poretygiwere'emamū pereko ete futat 'gā. ¹⁶Maran gatu nipo pē nereko re pēmena 'ga Jejuī 'ga rerowiare'ema. A'eramū pēē 'gā netyke'ema. Kūima'eramū nanē nipo pē nee pēnemireko 'gā Jejuī 'ga rerowiaa. A'eramū ki pēē pejemireko 'gā netyke'ema pejejewi 'ga poiwire'emamū.

Mama'ea ki peapo 'ga remifutar imū etee

¹⁷Janeruwarete 'ga opājē amut janee, ojeupe jane moporowykyaukaawamū. A'eramū ki pēē mama'e apou 'ga remifutar imū etee futat. Pejejopit jewatee are pejemā'jāue'em futat. 'Gā 'ā 'gā te nū. Pēē 'ā pēē te nū. Judeu 'gā etee te ije-wak ma'ea ajemogy. Aipoa je amome'u pē nupe, Jejuī 'ga rerowiaaramū pē nupe najuejue etee futat. ¹⁸Amumeramū nipo pēē Jejuī 'ga rerowiamū imojew-agipyramū pejemogyau. A'ere kasi pejewega porera peyw ine. Amumeramū nipo pēē imojewagipyre'emamū futat. A'eramū kasi pēē nanē pejemowagukat 'gā nupe ne. ¹⁹⁻²⁰Naaejewag are rūi Janeruwarete 'ga ae futari. A'eramū pēē pejejea'are'emamū aipo are. 'Ga je'ega jane enuwa te esage 'ga upe. A'eramū pēē 'ga je'ega te enupa. ²¹Jejuī 'ga rerowiar enune 'ā pēē mū pejeme'egukat 'gā nupe ka'aranūū are rakue. A'eramū pēē pejemogyau 'gā nemifajamū. A'eramū ki pēē pejeporowykyau pejemogyau peje'wyrriara 'ga upe etee futat. A'ere peje'wyrriara ojewi pē nee iporomonoweramū, pejepe'a futat 'ga wi. ²²'Gā nemifai 'gā 'ā mama'ea wapo o'wyrriara 'ga remifutar imū etee futat. Nuapoi 'gā mama'ea wemifutar imū etee futat. A'ere 'ā ojeupe te oporowyky ma'e 'gā mama'e apoi wemifutar imū etee futat. A'ere 'ā jane Jejuī 'ga rerowiar ire jane jemogyi jareju'jaju'jawe etee futat mama'e apou 'ga remifutar imū etee futat. ²³Sā'ā 'gā amū ka'aranūū monoa ajaupe, ajamuawamū wemifajamū. Nan tee futat Janeruwarete 'ga jane muri ojeupe wa'yra 'ga janetywera mepy re. A'eramū ki jane mama'e apou 'ga remifutar imū etee futat. 'Ga rerowiare'ema 'gā nemifutar imū kasi mama'ea siapo ne. 'Ga remifutar imū etee futar iki mama'ea

siapo. ²⁴Pēē 'ā Jejuī 'ga rerowiaaramū je 'jawe. A'eramū je 'jau pē nupe: Ako etee futat ae Jejuī 'ga rerowiaaramū. No-jemojewagi futari ae 'ga rerowiaaramū. Najewak ma'eramū etee rūi futat ae rekoī 'ga remiayuwamū. 'Gā nemifajamū nipo pēē Jejuī 'ga rerowiaa. A'eramū pēē a'efer ipe etee futat pejejemogyau peje-porowykyau peje'wryiara 'gā nupe. Pejeka'jame'ema futat pejeumarera 'gā nui. Pēē mū nipo peje-porowykyau pejejemogyau pejejeupe etee futat 'ga rerowiar enune. A'eramū nipo pēē a'efer ipe etee futat pejejemogyau peje-porowykyau pejejeupe pejejeme'ege'ema 'gā amū upe. Aipoa Janeruwarete 'ga afutat. 'Ga 'ā pē poaa mama'e apo are.

**Ojeteewara 'gā, imen
manū ma'e 'gā netee**

²⁵Je upe ka'arana kwasiaa imua ako pēē pejepononupa ojeteewara 'gā nee jee rai'i. A'ere Janejararete 'ga namu'ei 'gā nee rakue. Aipo je'ea nipo jaruete futat 'ga upe. Ojeupe ia'wrye'em ire amunipo 'ā 'ga je mu'akwaawi ee. "Ene'me kasi 'gā nupe ne", 'jau amunipo 'ā 'ga jee. A'eramū je tejea'aw imū etee futat ikwasiaa ka'aran are pē nupe. Janeruwarete 'ga futat te 'ā ajemuaēm je ree. A'eramū 'ga je mogou ojeupe oporowyky ma'eramū. A'eramū ki pēē jeje'eg are pejejemogyppyyka futat. ²⁶⁻²⁷Anure nipo Jejuī 'ga rerowiare'ema 'gā 'ga rerowiaaramū jane rereko tyweretei. Ma'eramū 'ā ojeteewaramū nepēnemirekoī futari pejejemogyau. Emireko ma'eramū pēē pejejemireko retyke'ema futat. ²⁸A'ere namama'e tywera apoa rūi poromū, pēnemirekoa. Kūjāmukuramū nanē pēē namama'e tywera apoa rūi pejemenaa nū. A'ere 'ā emireko ma'eramū namajepei tee rūi futat 'gā nemiapoa mama'ea. Ojemi'uekaa, oporowykyau ka'aranūū are wemireko raity muawamū. Emireko

ma'e 'gā 'ā ajemuaēma kwaiwete mama'e are ajemogyau. A'eramū je a'eramū 'jau pē nupe: "Ojeteewaramū kasi pēnemireko futat pejejemogyau ne", 'jau je pē nupe. Mama'e are pēnea'are'ema je afutat. Kūjā nanē 'ā mama'e apou omena 'ga upe nū. A'eramū nanuara 'gā nupe wayramū rēwējēmī Jejuī 'ga mome'ua 'gā nupe. Nipoetai rēwējēmī 'gā ee. Ojeteewaramū te ajee 'ā aea majepei ete rēwējēmī aeporowyky. A'eramū Jejuī 'ga mome'ua waye'emamū ae upe. 'Ga mome'u are etee futat 'gā wea'aramū.

²⁹Kamēsīete nipo Jejuī 'ga ruri 'awa ywy mateepapa. A'eramū ki pēē emireko ma'eramū pejejemogyau Jejuī 'ga remifutar imū etee mama'e apou ojeteewara 'jawe. ³⁰Ojoo'o ma'eramū pēē pejejea'are'emamū peje'arasig are etee. Kamēsīete nipo Jejuī 'ga ruri. A'eramū ki pēē pejejea mŷina 'ga ree etee futat. Iku'i ma'eramū ki pejejemogyau iku'ipap ma'e 'jawe. Au'je ki iku'i ma'eramū pēē pejeku'i are etee pejejea mŷi re. Jejuī 'ga ree etee ki pejejea mŷina pejejemogyau. Mama'e muareramū pēē pejejemogyau mama'e jare'ema 'jawe. Pejejea mŷine'ema pejekaraemā are. 'Ga ree etee ki pejejea mŷina pejejemogyau. ³¹Mama'e are ojejuka ma'eramū pejejemogyau mama'e are ijejukae'ema 'jawe etee futat. Kamēsīete futat nipo janekaraemā teepawamū jane wi. A'eramū ki pēē pejejea mŷine'ema ee.

³²A'eramū je aipo are poromū 'jau pē nupe: Mama'e are tee pēneaa je nafutari. Sā'ā ojeteewara 'gā jejukaa Jarejararete 'ga upe oporowyky are etee futat. Mama'ea 'gā amū iapou Jarejararete 'ga muorypawamū etee futat. ³³A'ere 'ā emireko ma'e 'gā jejukai wemireko are ra'ne. A'ere 'ā Jarejararete 'ga remifutar are ojejukau wemireko futar ire. ³⁴Wemirekoa mata'wa are wea'aramū, Ku'jywa 'ga maku'i are nanē

'ga wea'aramū nū. A'eramū emireko ma'e 'ga rea'ara ojo'ojo'ok ma'e 'jawe 'ga upe. A'eramū nanuara 'gā nupe wayramū rēwējēmī Jarejararete 'ga remifutara apoa.

Kūjānamū nanē nū. Ojeteewara 'gā mama'e apou Jarejararete 'ga upe. Kūjāmuku 'gā, imen manū ma'e 'gā. Mīmera 'gā mama'e apou Jarejararete 'ga upe etee futat. Wea'aramū Jarejararete 'ga remifutar are etee futat. A'ere imen ma'e 'gā nanarūi. Omen are wemiarū are etee 'gā jejukai. Omena 'ga maku'iawa etee 'gā mama'e wapo.

³⁵ Aipoa je amome'u pē nupe pē mu'jawamū. “Pēnemireko kasi pejemogyau ne”, na'ei je pē nupe. Amueapyo te je pēē emireko ma'e 'gā nemiapo are. Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee mama'e apo are te jeporopoariw-eramū pē nee. Jarejararete 'ga upe pēporowyky te je afutat. Au'jeteramū pēē Jarejararete 'ga muorywa nanē je afutat nū.

³⁶ Pēē mū nipo nepēnemirekoi we. A'eramū nipo 'ga kūjāmuku'i ēē mū mogou katu rakue. 'Awamū nipo 'ga 'jau ēē upe: “Tejete toko 'jau, kwe pe je oi Jejui 'ga mome'wau tekou”, 'jau nipo 'ga ēē upe. A'ere nipo 'ga rea'aramū ēē ree nū. “Naani. Arekokatu tāmējē futat je ēē 'jau”, 'jau nipo 'ga ojeupe etee futat. “Kasi a'e pe ēē rekoi ojete ne kwy”, 'jau nipo 'ga ojeupe etee futat. “Jeremiarū wejue ēē ree. A'eramū je ēē rerekou katu”, 'jau nipo 'ga ojeupe etee futat. A'eramū ki 'gā tajurekokatu tāmējē futat. Namama'e tywera apoa rūi futat poromū. ³⁷ Maranamū nipo 'ga ojetee wekowera futaa. A'eramū nipo 'ga ipyyrūmyrera ēē rerekou katue'em 'ea nanē esage nū. “Naapoi nipo je mama'e tywera re'ā. Nokoi nipo je kūjā mū ree re'ā”, 'jau nipo 'ga ojeupe. Aipo 'jara 'ga nokoi futari kūjā mū ree 'ea nanē wesageramū futat aipo 'ga upe.

³⁸ A'eramū je 'jau pē nupe: Emireko ma'eramū esageramū futat pē nupe. A'ere emirekoe'ema 'ga nupe te nipo esageramū emireko ma'e 'ga apyraapa.

³⁹ Imen ma'ea kūjā omena manū'emamū omena mojoy'rawe'em futat. Omena 'ga etee futat ēē rerekou. Omena manū re tāmējē te ēē omena mojoy'rui nū. A'eramū miamū Jarejararete 'ga rerowiaara 'ga etee rerekou. ⁴⁰ A'ere nipo omenaru'jaw are ifuwere'ema ēē ku'iramū omenaru'jap ma'efera 'gā apyraapa, 'jau ete je. Janeruwarete 'ga 'Agesagea je rerekou. A'eramū je “Jarejuwarete 'ga 'Agesage remifutar imū nā'ā je 'i re'ā”, 'jau tejeupe.

Maira'me a'agawa upe eroopyret

8 'Awamū je pē mu'ei maira'me a'agawa upe eroopyrera temi'u are. “Esage te ore maira'me a'agawa upe imonopyrera temi'u 'ua? Naani te ra'u nū?” 'jau ako pēē ka'arana mua jee rai'i. A'eramū je pē mu'jau ee. “Mama'ea jane sikwaapap katu katu”, sa'e 'ā jane jarejaupe jepi. A'jea futat aipoa. A'ere 'ā pejerowiaraiw ekoete pejemikwaaw are ra'e jepi. A'ere jane jarejuee jarejuka esage re Jejui 'ga rerowiar ywyapiukari jarejaupe. ² “Je'akwaap je” 'jara 'gā ni'akwaawi we futat. ³ Jarejuwarete 'ga ree jareporomutar ire jane jemogyi 'ga jekoty'aawamū. 'Ga 'ā jane kwaap.

⁴ 'Awamū je pē mu'ei maira'me a'agawa upe eroopyrer are. Maira'me a'agap ekoete rerowiaara 'gā 'ā wyro'o m'yina owase. A'ere 'gā 'ā jupe eroopyrera me'ega ka'aranūū are. Naekoa'uweri maira'me a'agawa. Janeruwarete 'ga te 'ā eko ma'ea. Majepei tee futat Janeruwaretea. Aipoa jane 'ā sikwaap. ⁵ A'ere 'ā Janeruwarete 'ga kwaapare'ema 'gā maira'me a'agaw are etee 'gā norywamū. Kwaiwete

agawewi futat maira'me a'agawa. A'etea nitywi futari maireteetea mū kwe pe. ⁶“Janeruwarete 'ga etee futat Maireteetea ako” 'ea 'ā jane sikwaap. 'Ga te 'ā mama'ea wapo rakue. Ojeupe etee futat 'ga jane apoi rakue. Majepei tee futat Janejararete 'ga. Jejui Kristu 'ga te 'ā Janejararete. Janeruwarete 'ga 'ā mama'e apoukaa 'ga upe rakue. 'Ga futat 'ā jane mogyaukaa 'ga upe rakue.

⁷Aipo 'ā jane sikwaap. A'ere 'ā amumera 'gā naeapoyi we ee. Maira'me a'agawa muoryparera 'gā tāmējē 'ā rakue. A'eramū 'gā maira'me a'agawa rowase imonopyrera 'wau wea'aramū etee futat ee. Aipo 'gā naeapoyi katu we futat Jarejuwarete 'ga ree. A'eramū nipo 'gā 'jau ojeupe: “Ajemotywet sipo je Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau etee nipo 'gā ojeupe maira'me a'agawa upe imonopyrera 'u re. ⁸Naani. Natemi'u are rūi Janeruwarete 'ga 'i jane: “Esage 'ga jee”, 'jau. Najaneremi'ua rūi jane muesage Janeruwarete 'ga upe. Janeremi'ua aju'jaju'jawe etee futat 'ga upe. Wyro'o jane i'ua esageramū 'ga upe. Wyro'o jane i'ue'ema nanē esageramū 'ga upe nū. Maira'me a'agaw awi pēneatee'ema te nia'wyri 'ga upe.

⁹Pēē mū te nipo ajee pēneatee ete jui rakue. A'eramū nipo pēē maira'me a'agawa upe imonopyrera 'ua wesageramū futat pē nupe. A'ere nipo Jejui 'ga rerowiar yau 'gā nupe i'ua nia'wyri futari. Naeateei we 'gā jui. A'eramū pēē pejejea'aramū 'gā nee. Mīmēra mama'ea 'wawe'em 'ga rerowiar yau 'gā nowase. Kasi a'e pe pemuea'arukat etee 'gā maira'me a'agaw are ne. ¹⁰Kasi a'e pe 'gā pē nesag ire 'i ojeupe ne: “Aipo 'ga Janeruwarete 'ga kwaapararete. 'Ga 'ā maira'me a'agawa roga pype mama'e a'u. A'eramū je a'eramū tejemu'jau 'ga ree”, 'jau nipo 'ga ojeupe etee futat. A'eramū futat pēē 'gā muea'arukaa maira'me a'agaw are etee

ne nū. “Kuu. Maira'me a'agawa upe imonopyrera te je a'u nū'ū. 'Awamū pa ajee je manūi ra'e”, pē mu'eukat 'gā ne. A'eramū futat wea'aramū etee maira'me a'agaw are ne nū. A'eramū futat 'gā Jejui 'ga ree ojemogyppyg are jēmī weateeramū ne. ¹¹Aipoa te 'gā omotywet Jarejuwarete 'ga upe. Kristu 'ga 'ā amanū agawewi 'gā tywera mepyau rakue. A'etea 'gā 'ā opoia 'ga ree ojemogyppyg awi. Pē nesag ire 'gā mama'e apou pē 'jawe. A'eramū aipo 'gā nemiapofera 'gā motywea Janeruwarete 'ga upe. ¹²A'eramū nipo pēē Jarejuwarete 'ga upe 'ga motywerukar ire pēē nanē pejejekwau 'ga upe nū. Kristu 'ga upe aipo apoaramū nanē mama'e tywera peapo nū. A'eramū pēē pejejea'gwau nanuara apo awi. ¹³Je nafutari tejewirera 'jawewara 'gā jekwa mama'e tywera apo upe. A'eramū je tejewirera 'jawewara 'gā nupe wyro'o 'ua ia'wyre'emamū je nanē i'wau'jape'ema nū. A'eramū je mama'e tywera apoukare'ema 'gā nupe.

Kristu 'ga remimonofera 'gā

9 Jarejuwarete 'ga upe je mama'e apoi. Jejui Kristu 'ga je mueapyoukat mama'e are. A'eramū je mama'e esage apou 'ga temu'eawer imū etee futat. Ymā te Jejui 'ga jesaukari jee ikue, Janejararete 'ga ojesaukaa jee ikue. 'Ga futat ako je monoukat kwe pe omome'wawamū ikue. Pejejeupe je 'ga mome'uramū ako pēē nanē 'ga rerowiaa ai'i nū. ²Tekotee 'gā nipo naje rerowiari ajemogyau. “NaJejui 'ga remimonofera rūi Paulo 'ga”, 'jau etee nipo 'gā jee. Aipo 'gā 'e agawewi 'ā peenup. A'etea 'ā je rerowiat pejepe pejemogyau. Pejejeupe je Jejui 'ga mome'u re ako pēē 'ga rerowiaa ai'i. A'eramū ako pēē “Paulo 'ga 'ā a'jea futat Jejui 'ga remimonofera mū ako” 'e rerowiaa ai'i.

³Teago'oramū je tejemome'wau etee futat 'gā nupe. “Je 'ā Jejui Kristu 'ga

remimonoferamū futat”, 'jau etee je 'ā 'gā nupe tekou. ⁴“Ojeupe Jejui 'ga mome'uramū 'gā 'ā mama'e monou 'gā nupe, 'gā nemi'uramū rai'i. Aipoa 'ā wesageramū pē nupe rai'i. Ma'eramū sipo ajee je upe 'gā mama'e mura nia'wryi pē nupe?” 'jau je teago'oara 'gā nupe. ⁵Amumera 'gā 'ā Jejui 'ga remimonofera 'gā wemireko 'gā nerawau ojeupi. Jejui 'ga rewirera 'gā, Pedro 'ga. Mīmera 'gā 'ā wemireko 'gā nerawau ojeupi, kwe pe Jejui 'ga mome'wau rai'i. 'Gā 'jawe je nanē Jejui 'ga rerowiaara kūjā mū rerekoarūi tejemirekoramū numiamū. A'ere je najeremirekoweri te tekou. A'eramū je tejeteē futat tekou. ⁶“Amumera 'gā 'ā oporowykawe'em ojeupe mama'e muawamū rai'i. Ma'eramū sipo ajee ore porowyki Panape 'ga retee mama'ea orojeupe imuaw are?” 'jau nanē je 'gā nupe nū. ⁷Awŷja sipo oporowyki ekoete wepye'eme? Jefaruu 'gā miamū 'gā omepy 'gā porowyki are. Ko tymara 'gā nanē oko pypīara a'u futat nū, oko tymawera repyramū. Karupa'mī are omaenun ma'e 'gā karupa'mī kamy rykua ee ojejuka repyramū. A'eramū amunipo 'ā je nan tee futat tekou. A'eramū amunipo 'ā pēē mama'e mua jee 'ga mome'u repy 'jawe.

⁸Najeteē rūi aipo 'jau. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Moisesi 'ga upe ee rakue. ⁹“Pesimat kasi pejejeymawa juowuunan are ipyrug ekoaramū ne iape'ogamū ne. Tene a'ŷja mū 'ui akou. Pē nupe futat 'ā iporowyki. A'eramū pēē a'ŷja mū 'waukaa etee jupe”, 'jau 'ga ikwasiarukaa ka'aran are rakue. Pēneymaw are etee futat sipo 'ga poromū ikwasiarukaa rakue? ¹⁰Naani. Jane ree nanē futat 'ga aipo kwasiarukari rakue. Ko tymara 'gā 'ā 'jau ojeupe: “Anurenure'i nipo je teko pypīara 'ui”, 'jau 'gā 'ā ojeupe. Okaapit ma'e 'gā nanē aipo 'jau nū. ¹¹A'eramū je ko ty-

mara 'jawe Jejui 'ga mome'wau pē nupe. A'eramū amunipo 'ā wesageramū futat mama'ea je upe pēē imura. ¹²Amumera 'gā nupe 'ā pēē mama'e monou 'gā pejemu'eramū rai'i. Je ra'ne ako Jejui 'ga amome'u pē nupe ikue. Ma'eramū sipo ajee je upe tee katu ete mama'ea pēē imura nia'wryi 'gā nupe? “Mama'ea pemut amū jee”, a'e futat amunipo je 'ā pē nupe. A'ere je 'ā aipo na'ea'uweri pē nupe. Je tee futat 'ā teporowykyau tekou tejeupe mama'e muawamū. Nafutari je 'gā teago'oa. Nafutari je 'gā amū 'ea tejeupe: “Omepy are tee 'ga Jejui 'ga mome'ui oreē” 'gā 'ea je nafutari. A'eramū je teporowykyau tejeupe mama'e muawamū. ¹³Sā'ā Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe oporowyki ma'e 'gā. Jarejuwarete 'ga upe tekoteē 'gā nemirerurera wyra rapyawe'ēwe 'gā ape nuga ojeupe, ojemi'waawamū. Aipoa 'ā pēē ikwaapa. ¹⁴Nan tee futat Janejararete 'ga 'i rakue: “Pemepy ki jeje'ega mome'wara 'gā. A'eramū ki pēē 'gā mama'e mua 'gā nupe”, 'jau 'ga 'ā rakue.

¹⁵A'ere je 'ā “mama'ea pemut amū jee, pejemu'e repyramū”, na'ei pē nupe ai'i. 'Awamū nanē je na'ei aipo 'jau pē nupe nū. Ty'ara agawewi nipo je erekou. A'etea nipo je naenūi futari mama'ea pē nupe. 'Gā je mepye'ema je muekōēaina futat. ¹⁶Najerowiaraiw ekoetei je Jejui 'ga mome'u are. 'Ga te ako je mono omome'wawamū ikue. A'eramū je 'ga mome'wau tejeupe 'ga 'eawer imū etee futat. Jeporiay'i amunipo 'ā je, 'ga je'ega renuwe'em ire. ¹⁷Tejemifutar imū etee 'gā nupe 'ga mome'u re amunipo 'ā je mama'e renūi tekou 'gā nupe temepyawamū rai'i. A'ere 'ā Janeruwarete 'ga te je monoi wa'yra 'ga mome'waramū kwe pewaramū pē nupe ikue. A'eramū je Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee futat Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe ikue. ¹⁸Pē nupe Jejui 'ga mome'wau ako je mama'e

renūine'ema pē nupe ai'i. "Mama'ea pe-mut amū jee" 'jawe'em ako je pē nupe ai'i. A'e are te jerekōēājamū te'jina. Jerekōēāja jeporowyky repy 'jawe jee.

¹⁹ Na'gā amū nupe oporowyky ma'ea rūi je. Je tee futat aporowyky tejeupe. A'ere je tee futat je jemogoi Jejui 'ga upe oporowyky ma'eramū ikue. Jejui Kristu 'ga je imome'wau 'gā nupe kwaiwete, 'gā nupe 'ga rerowiar wywapiukaawamū. A'eramū je 'gā nupe oporowyky ma'e 'jawewara.

²⁰ Ymā te 'ā Moisesi 'ga judeuramū oreypy 'gā mu'jau 'gā jemogy are rakue. A'eramū 'gā mama'e apou 'ga je'eg imū etee futat rakue. A'eramū je judeu 'gā pype tekou je mama'e apou 'gā 'jawe etee futat ai'i. Jejui 'ga rerowiarāmū je tepoia Moisesi 'ga je'eger imū mama'e apo awi numiamū. NaMoisesi 'ga je'egera renuw are rūi Kristu 'ga jane katu'ogi. A'eramū je tepoia Moisesi 'ga je'eger are tejemogypygy awi. A'etea je judeu 'gā nupe Jejui 'ga mome'uramū je mama'e apou Moisesi 'ga je'eger imū 'gā 'jawe etee futat. Kasi a'e pe 'gā niporenuwiweri jeje'eg are. A'eramū nipo 'gā Moisesi 'ga je'eger imū etee mama'ea je ia-poramū oporenuwiweramū jeje'eg are. A'eramū nipo 'gā Jejui 'ga rerowiaa ojeupe je 'ga mome'uramū re'ā, 'jau je tejeupe. ²¹ Judeue'ema 'gā pype tekou nanē je mama'e apou 'gā 'jawe etee futat. A'eramū nipo 'gā oje'jawe je reko-rāmū nipo 'ā 'gā porenuwiweramū jeje'eg are re'ā. A'eramū nipo 'gā nanē Jejui 'ga rerowiaa je 'jawe re'ā, 'jau nanē je tekou ikue. Judeuramū ore upe Moisesi 'ga remikwasiarer imū tekowe'em futat. A'ere je Jarejuwarete 'ga je'eg imū etee futat je reko esagei. Kristu 'ga je'eg imū nanē je reko esagei nū. A'eramū je 'gā nerowiarukaa 'gā nupe tekou. ²²⁻²³ 'Gā amū te aje Jejui 'ga rerowiaa ināinānī'i etee ikue. A'eramū je 'gā pype tekou mama'e apoi 'gā 'jawe

etee futat ikue. 'Gā poaawamū Kristu 'ga rerowiar wywapiukaawamū je tekou iapoi 'gā 'jawe etee futat ikue. Kristu 'ga 'gā erowiarāmū je tekul'iramū tekou 'gā nee ikue. Mama'e tesirūmera je aapo Kristu 'ga rerowiarukaawamū 'gā nupe.

²⁴ Sā'ā ujān ma'e 'gā. "Siesak jare-jāna 'jau", 'jau 'gā 'ā ajaupe. A'eramū 'ā 'gā ujāna pāwē pāwē esaka. Kwaiwete ujān ma'e 'gā ujāna. A'ere 'ā majepeja 'ga etee iwaēmi opytu'wawa upe ajunenewe. A'eramū 'gā 'ā ajunenewe owaēm ma'e 'ga upe etee akagyrūnanūi' monou 'ga akagyrūnamū 'ga upe. Opia ma'e 'gā nowaēmi ajunenewe. Mama'e poyja rerekwara 'gā nanē nowaēmi ajunenewe nū. Nan jane Kristu 'ga rerowiaaramū. 'Ga pyri jare-oweramū jane poiri te mama'e tywera apo awi. ²⁵ Ajaupi ujān enune ujān ma'e 'gā ojetee ra'ne te 'gā ujāna. A'eramū 'gā ujāna pokwaapa. A'eramū 'gā ujāna pokwaaw ire okyjawe'em futat akagyrūnanūi' pyyge'em awi. Ojemogypyky 'ga ujān are. Esage futat 'ga jānawa akagyrūnanūi'ā numiamū. Majepe'i 'ara rupi etee futat esageramū. Ka'a apopyrera ete poromū akagyrūnanūi'ā. A'eramū ai'iwe opyijagamū etee futat. Nan tee futat jane Jejui 'ga rerowiaaramū mama'e apoi 'ga 'eawer imū etee futat. A'ere jane naipyijag etee ma'e are rūi iapoi. 'Ga pyri jarewawamū te jane iapoi. ²⁶ Ma'eramū je 'ā mama'e apoi 'ga 'eawer imū etee futat.

Peesak 'ā afuakara resaukaara 'gā ajaupe nanē nū. Ajuowajaa 'gā 'ā afuakara resaukaawamū. A'eramū 'ā ajuetykara 'ga afuakara resaukaa. Najoman ekoete rūi nanē 'gā ajuetykawamū nū. Ojoman esage te 'gā. Nan tee je noko ekoetei. Jejui 'ga 'eawer imū etee futat je reko'i. ²⁷ Tejemu'akwaapa mama'e tywera apoe'em awi. Naapoi futari te je mama'e tywera. 'Ga remifutar imū etee futat te

je mama'e apoi. “Werowiamū Jejuī 'ga pētywera moia pē nui, pē mogyau wemiayuwamū. A'eramū ki pēē mama'e apou 'ga remifutar imū etee futat”, pē nupe 'e reewi je mama'e tywera apou teko re amunipo 'ā Janejararete 'ga naje monoi futari ojeipyri.

Pemuoryp kasi maira'mea nee

10¹⁻² Pēnea'ar iki judeuramū oreypy 'gā nee. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga 'gā nenū'ēukari Egitu wyw awi Moisesi 'ga upe rakue. Pe awi 'gā oramū 'ā Janeruwarete 'ga ywasiga monou imogou 'gā 'arimū rakue. 'Gā au'jawamū 'ga ywasiga mogou 'gā 'arimū rakue. 'Yē'ē upe 'gā waēmamū 'ā Janeruwarete 'ga 'y mowoka 'gā nupe rakue. A'ere 'ā 'ga ywytu mua 'y mowokawera rupi wyw mukaga 'gā nupe rakue. A'eramū 'gā 'ā awaupap oyaapa rakue, opy muakyme'ema futat rakue. Nan 'ā 'gā jemo'wyrirukari Moisesi 'ga upe rakue. ³ Najuejue etee futat 'gā ojeupe Jarejuwarete 'ga remimurera 'wau rakue, mana 'jawa 'wau rakue. Ywag awi 'ga mana 'jawa mua 'gā nemi'uramū rakue. A'ea 'gā i'wau rakue. ⁴ Ojeupe 'ga remimurera 'ya nanē 'gā itykua rakue nū. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga 'i Moisesi 'ga upe rakue: “Itauua enupā wywra pyu”, 'jau 'ga 'ā Moisesi 'ga upe rakue. A'eramū 'ā Janeruwarete 'ga 'y murukaa ita awi 'gā nupe. A'eramū 'gā 'ā oy'wau rakue. Aipoa ita 'jawe futat Kristu 'ga. Sā'ā 'gā ita awi imuripyre'era 'y rykura rakue. A'eramū 'gā 'ā amanūme'em o'yuweja upe rakue. Nan tee futat Kristu 'ga rekoi 'gā pype 'gā nee ojejuka esage ma'eramū. Nuesagi agawewi 'gā 'ga. A'ere 'ga futat 'gā nerekwaramū rakue. ⁵ A'ere oreypy 'gā najemogyi Jarejuwarete 'ga remifutar imū rakue. Nomuorywi 'gā 'ga rakue. Amume'ri 'gā etee 'ga muorypa rakue. A'eramū 'ga

amara'neramū omuorypare'ema 'gā nee. A'eramū 'ga 'gā momawukaa 'gā ataaw ipe rakue, jū pyterimū amunawe'ema pyterimū 'gā o 'gā nekoramū rakue.

⁶ Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukaa oreypy 'gā nee 'gā neko esage'emawer are rakue ee jane mueapyoukaawamū rakue. A'eramū jane jarejea mýine'ema mama'e tywer are 'gā 'jawe. ⁷ Gā amū 'ā maira'me a'agawa muorypa rakue. Kwataua'yra a'agawa 'gā 'ā iapou omairamū rakue. A'e are nanē 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukaa rakue nū. “Maira'me a'agawa upe wemimonofera kumi 'u re 'gā wagairan pāwēnamū etee kūjā are kūima'e are 'jau. Maira'me a'agawa muoryw ire taetu nipo 'gā otewereteramū, mama'e tywera apou ajuee”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'gā nee rakue. ⁸ Anure nānēwējēmī rakue nū, 'gā wagairan pāwēnamū etee kūjā are kūima'e are 'jau rakue nū. A'eramū 'ga mama'e tywera apoarera 'gā Janeruwarete 'ga imomawukaa kwaiwete. Majepei 'ara rupi etee futat 'ga 'gā apisau kwaiwete. Wīti tres miu 'gā 'ga iapisau 'gā tywer are rakue. A'eramū ki jane jareagairane'emamū 'gā 'jawerimū. ⁹ Anure 'ā 'gā amū 'jau ojeupe etee futat: “A'jea sipo Janeruwarete 'ga je rereko tyweretei mama'e tywera je iapoawer are 'wei”, 'jau 'ā 'gā ojeupe etee futat rakue. A'eramū 'ā 'gā mama'e tywera apou 'ga resakawamū rakue. Nuenuwi aipo 'gā Jarejuwarete 'ga je'ega. A'eramū Janeruwarete 'ga moja monou 'gā nupe. A'eramū moja 'gā u'wau 'gā apisau rakue. A'eramū ki jane iapowe'em 'gā 'jawerimū. ¹⁰ A'ere 'gā amū Jarejuwarete 'ga ago'wau rakue nū. A'eramū Janeruwarete 'ga ojeipyriwara mū monou 'gā apisau rakue.

¹¹ Aipo are nanē Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukaa 'ga amū upe ee rakue, ee jane mueapyoawamū rakue.

A'ere kasi jane mama'ea siapo 'gā 'jaw-erimū ne. Niporomukui futari nipo Jejui 'ga ruawa. A'eramū ki jane mama'e esage etee futat iapou 'ga muorypawamū.

¹²Iporiay'i "Jereapyo je mama'e are. A'eramū je mama'e tywera apowe'em jepi" 'jara 'gā. Anure nipo aipo 'jara 'gā mama'e tywera apoi. ¹³"Mama'e tywera apoa nipo je etee futat areko re'ā", pe'je nipo. Naani. Najuejue etee futat mama'e tywera apo rekoi jane ree. A'ere Janeruwarete 'ga mama'e apoi u'eawer imū etee futat. Nuapoukari futari 'ga mama'eaya kwaikwaja janee. Janefuakara 'jawe etee futat 'ga mama'eay apoukari janee. A'eramū 'ga, ojeupe peje'egamū, pē mamuakaa mama'e tywera apoukare'ema pē nupe. A'eramū te mama'e tywera nepeapoi.

¹⁴Pemuoryp kasi maira'me a'agawa pejemogyau ne. Pēē 'ā jejekoty'aawa. A'eramū je aipo 'jau pē nupe. ¹⁵Pēē 'ā 'iakwaap ma'eramū. Pejejeupe je'eawer are 'ā pēē pejejeapyoramū pejemogyau. "Janeremikwaawa resage 'jawe etee futat te Paulo 'ga 'eawer are? Naani te ra'u nū?" 'jau ki pēē pejejaupe je'eawer are pejejea'aramū pejemogyau. ¹⁶Pejejea'aramū nanē ki Jejui Kristu 'ga remiapofer are nū. Amanū enune 'ā Jejui Kristu 'ga y'way tykurukari wemiayuwa 'gā nupe rakue. "Koa y'waya jerya", 'jau 'ga 'gā nupe rakue. A'eramū jane 'awamū y'way rykua 'ga manūawer are jarejea'aawamū, 'ga muorypa ee. Mani'oko'o'ia 'ga imowowoka imonou wemiayuwa 'gā nupe rakue. "Koa mani'oko'o'ia jero'oa futat", 'jau 'ga 'gā nupe rakue. A'eramū jane 'awamū mani'oko'o'ia nanē jane i'wau 'ga manūawer are jarejea'aawamū nū. ¹⁷Kwaiwete agawewi nipo jane 'ga rerowiaaramū. A'etea nipo jane majepeitee mani'oko'o'ia mo'jomo'jou'i i'wau. Kwaiwete agawewi jane Jejui Kristu 'ga

rerowiaaramū. A'etea jane sajemogy majepeitee 'ywetewara 'jawe. Kristu 'ga 'ā majepeitee etee futat. A'eramū jane 'ga rerowiaaramū jarejemogyau majepeitee 'ywetewara 'jawe.

¹⁸Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā Israeu juapyrera 'gā wyra rerawau mainana 'ga upe. A'eramū mainana 'ga wyra jukau imo'jau. A'ere 'ga wyro'o pe rapyau Jarejuwarete 'ga upe. A'ere wyra reruarera 'ga wyro'o remyrer ape 'wau. "A'e pyu ore Jarejuwarete 'ga muorywi", 'jau 'gā. ¹⁹A'ere amumera 'gā 'ga rerowiare'ema 'gā wyra mū rerooi imonou maira'me a'agawa upe. "Temaira upe je imonoi", 'jau 'gā ojeupe. A'jea sipo 'gā maira'me a'agawa mairaretea? ²⁰Naani. Mama'eukwaawa upe te 'gā imonoi. Mama'eukwaawa te 'gā amuoryp. NaJarejuwarete 'ga upe rūi 'gā imonoi. NaJarejuwarete 'ga rūi 'gā amuoryp. A'eramū je 'jau pē nupe: "Mama'eukwaawa upe kasi mama'ea pemono ne", 'jau je pē nupe. ²¹Jejui 'ga manū are pejejea'aramū nipo pēē y'way rykua. Aipoa y'way rykur ire kasi maira'me a'agawa upe imonopyrera y'waya petykur ine. Aipoa taetu nia'wyrī Janeruwarete 'ga upe. Jejui 'ga manūawer are pejejea'aramū pēē mani'oko'o'i 'wau. Aipo 'u re kasi mama'eukwaawa upe imonopyrera kumia pe'u ne. Kasi a'e pe mama'eukwaaw are te pēnea'ar ine. Aipoa nanē nia'wyrī Janeruwarete 'ga upe nū. Nepemuorywa'uweri Jejui 'ga mama'eukwaawa reewe. ²²Ma'ja te pefutat? Pejejee 'ga mara'nea te ra'u pefutat nū? 'Ga muoryw ire mama'eukwaawa muorypa 'ga mamara'neukaa pejejee 'ea te ra'u pefutat nū? A'jea sipo janefuakaramū Jarejuwarete 'ga fuakara apyraapa? Naani. Ifuakat 'ga janefuakara apyraapa. A'eramū ki pēē 'ga mamara'neukare'ema pejejee.

Jarejomote'aawa kasi siapo ne

²³Gā amū nipo 'jau ajaupe: “Jarejomifutara etee futat jane siapo”, 'jau nipo 'gā ajaupe. A'jea futat aipo 'gā 'ea. A'ere amumera nia'wyri 'gā nupe. Mama'e mū najane mogypyugukari Jeju'i 'ga ree. ²⁴A'eramū ki jane mama'e apou jarejopoaawamū. Najarejeupe etee rūi futat kasi mama'ea siapo ne.

²⁵Miaro'o uweita pejewau miaro'o pe mua miaro'o me'egara 'gā nui. Pejeponupe'ema ee. “Maira'me a'agawa upe imonopyrera te?” 'jawe'em pēē 'gā nupe. ²⁶Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gā amū nupe ee rakue. “Ywya 'ā Janejararete 'ga ma'ea. Ywy pypiara nanē 'ā 'ga ma'ea futat nū”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'gā amū nupe rakue. A'eramū ki jane mama'e 'wau jarepy'a'wyre'emamū ee.

²⁷Jeju'i 'ga rerowiare'ema 'gā amū nipo 'jau pē nupe: “Pejot pejemim'waa ore pyri”, 'jau nipo 'gā pē nupe. A'eramū pejewau etee futat pejemim'waa. “Maranuara te kumia”, 'jawe'em futat pejeponupe'ema ee. ²⁸“Maira'me a'agawa upe imonopyrera 'gā wapo kumiramū ko”, pejejeupe 'gā amū 'eramū pēē i'wawe'em futat. Kasi a'e pe nepe'ukararūukari 'gā nupe ne. “Ekoay 'gā je mote'arukat Jarejuwarete 'ga upe”, e'i 'gā pē nupe ne. ²⁹Pēē 'ā pēneapyo ee numiamū. A'ere nipo 'gā naeapyo we ee. A'eramū pēē i'wawe'em 'gā neape.

Maranamū nipo pēē mū 'jau: “Ma'eramū sipo jane ni'ui mama'ea 'gā 'jawe?” 'jau nipo pēē. “Mama'e mū apowe'em nanē 'gā neape nū?” 'jau nipo pēē. ³⁰“Jarejemim'war enune nanē 'ā jane Jarejuwarete 'ga muorypa ee jepi. Ma'eramū sipo ajee 'gā je ago'oi wējēmī nū?” 'jau nipo pēē mū.

³¹A'eramū je 'jau pē nupe: A'jea futat ki mama'ea siapo 'ga muorypaw

imū etee futat. Mama'e 'wau miamū ki 'ga muorypaw imū etee si'u. ³²Jarejomote'aawa apowe'em futat jarejaupe. Judeu 'gā, judeue'ema 'gā, Jeju'i 'ga rerowiaara 'gā. Mīmera 'gā pēē imotywerukare'ema pejejee. ³³Je 'jawerimū ki peko. Sā'ā je mama'e apoa 'gā muorypawamū etee futat. Nan ki mama'ea peapo. Naapoi je mama'ea tejemifutar imū etee. Naapoi je mama'ea temuorypawamū etee. 'Gā muorypawamū etee je 'ā mama'e apoi tekou. A'eramū nipo je Jeju'i 'ga rerowiarukaa 'gā nupe kwaiwete nanuar are.

11 Kristu 'ga 'jawerimū je mama'e apoi. A'eramū ki pēē mama'e apou je 'jawerimū etee futat.

Jeju'i 'ga rerowiaara kūjā

²Jeku'i je pē nee. Pejejea'aramū pejejemogyau je ree, pejejeupe je'eawer are. Je pejemu'eawer imū etee pēē mama'e apou. A'eramū je teku'iramū pē nee. ³A'ere je 'awamū mama'e mū ree pē mu'ei nū. Kristu 'ga 'ūi 'wyriraramū kūima'eferamū jane upe. Kūima'e 'gā 'ūina 'wyriraramū wemireko 'gā nupe. Nan te Janeruwarete 'ga 'ūina 'wyriraramū Kristu 'ga upe. ⁴Najudeua rūi 'ā pēē. A'eramū ki pēē pejemiapou etee futat pejejemogyau. Pejejeupe Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega monou kasi kūima'eferamū pejeakaga peau'i taity pyu ne. 'Ga je'eg are pejejamu'jaw ipe nanē pēē pejeakaga au'jawe'em nū. Kūjāmera 'gā etee te ki ajee tajeakaga au'i. A'eramū kūima'efera 'gā wakaga au'jawe'em. Kūima'e 'ga wakaga au'i re amunipo 'ā 'gā amū 'i “kūjā 'jawe 'gā iapoi”. A'eramū 'ga ojenosōu jui.

⁵A'ere ki kūjāmeramū pejeakaga au'i futat pejejeupe Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega monou. 'Ga je'eg are pejejamu'jaramū nanē ki pēē pejeakaga au'jau futat nū. Pejejemipokwawer imū etee futat peko. Pejeakaga au'ie'eme

nia'wuri pē nupe. Kūima'efera 'gā etee te oje'eg Jarejuwarete 'ga upe wakaga au'jawe'em. Kasi a'e pe kūjāmeramū pejeakaga au'ie'em ire “kūima'e wā 'jawe ore”, pe'je ne. A'eramū pēē aipo pyu pejemena 'gā mojenosōu ne. Ijeapinipyre'era 'jawe ijeakaga au'ie'ema 'gā. ⁶Pejeakag are pejeoporopariwere'emamū pēē kūjāmeramū peje'awa pina. Pē'awa pina pē mojenosī re pēē kūjāmeramū pejeakaga au'jau futat. ⁷Kūima'eferamū jane nipiari jareakaga. Janeruwarete 'ga 'jawewaramū jarejemogyau. Janeruwarete 'ga 'ūina 'wriaramū janee. Kūima'e 'gā ajemogyau 'wriaramū wemireko 'gā nupe. A'eramū 'gā nemireko 'gā 'gā je'ega renupa.

⁸Nakūjāa rūi Janeruwarete 'ga remiapo ppyfera. Kūima'e 'ga ra'ne te 'ā 'ga wapo rakue. A'ere te 'ga 'ga arukaga mū mosogi 'ga wi kūjānamū iapopyramū rakue. ⁹Nakūjā ēē upe rūi Janeruwarete 'ga kūima'e 'ga apoi rakue. Kūima'e 'ga upe te 'ga kūjā ēē apoi rakue. ¹⁰A'eramū ki pēē kūjāmeramū pejeakaga au'jau taity pyu. Aipo pyu pēē pejemena pejemo'wuriara resaukaa pejeakaga au'ia. Ywagipewara 'gā nee nanē pejeakaga piaa nū.

¹¹Jeju 'ga rerowiaaramū jane jarejopoa pāwē. Nakūima'eramū etee rūi jane Jeju 'ga rerowiaara. Nakūjāmera 'gā etee rūi nanē 'ga rerowiaare'emamū. Najuejue etee futat jane 'ga rerowiaara. A'eramū jane jarejopoa pāwē etee futat. ¹²Ymā te Janeruwarete 'ga kūima'e ypy 'ga arukag awi kūjā ypy ēē apoi rakue. A'ere 'ā ae 'awamū kūima'eramū ae 'ari kūjā awi. A'ere jane Jarejuwarete 'ga remiapofera juejue futat jane.

¹³Maran te pekwaap? Esage te kūjāmera 'gā oje'ega Jarejuwarete 'ga upe wakaga au'jawe'em? Naani te ra'u nū? ¹⁴Jare'awukua jane 'ā kūima'eramū enosōu. ¹⁵A'ere 'ā kūjāmeramū pēku'i

te peje'awuku are. Pē'awukua ako pēakaga au'jawa 'jawe pē nupe. ¹⁶Aipo etee je'ea. Maranamū nipo 'gā amū je ago'wau aipo je'eawer are. A'ere ore Jeju 'ga rerowiaara 'gā mu'ei aipo are nanē kwe pe ikue nū. A'eramū 'gā nanē ajemogyau ojeupe ore'eawer imū etee futat iapou. Ajepeja 'ga rerowiaara 'gā nanē aipo apou nū.

Jeju 'ga manūawer are janerea'ap

(Mateu 26.26-30; Maku 14.22-26; Luka 22.14-23)

¹⁷'Awamū je pē mu'akwaawi mama'e mū ree. Najeku'i je pēnemiapo mū ree. Jarejuwarete 'ga muorypaw ipe pejejatykau a'e pēē na'ga muorypawamū etee rūi pejejatykau 'ga ree. Pejejamueu a'e mama'e are Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. ¹⁸“NaJarejuwarete 'ga muorypawamū etee rūi 'gā jatykai. Omojopye wējēmī 'gā mama'e tesirū pyu nū. A'eramū 'gā ajamueu morogyta tesirū are”, e'i 'gā amū 'ua pē mome'wau jee ai'i. “Maranamū nipo amumera je upe 'gā nemimome'ua a'jea futat”, 'jau je pēnera renupa te'yina ai'i. ¹⁹Pejejamueaw ipe nipo i'akwaap ma'e 'gā pekwaap. “Na pa ae i'akwaap ma'eramū ra'e”, 'jau nipo pēē ijamue'ema 'gā nesaka. I'akwaap ma'e 'gā najamuei. Jarejuwarete 'ga je'eg imū etee futat 'gā mama'e apoi. ²⁰⁻²¹“Sajatyka jarejemi'waa 'jau. Jarejemi'wapaw ire mani'oko'o'ia si'u Jarejararete 'ga manūawer are jarejea'aawamū 'jau”, 'jau a'e pēē pejejaupe. A'ere a'e nepejuapesagi. Pejejatykaupawe'ewe a'e pēē mama'e 'waupap pejejai. A'eramū a'e 'gā amū 'ua, mama'e 'upaw ire etee. A'eramū a'e pēē mū emi'uu ma'eramū. Pēē mū a'e pejejeawyrywamū miamū. Nepemā'ei sipo “ty'ara upe nipo jane 'gā amū mogyi” 'e are? Ma'eramū sipo pejejea nepeetygi pejejee? ²²Ty'ara rerekou

pejeje'wyr ipe ra'ne pejejemi'waa. Pēpoyi etee te sipo 'gā nenunewe mama'e 'upaw ire? Aipoa nia'wyrī. Ijemi'ware'ema 'gā pemojenosī aipo pyu. Emi'ue'ema 'gā taetu pereko tywerete aipo pyu. Aipo pēē iaporamū je “Esage aipoa”, na'ea'uweri pē nupe.

²³ Jarejararete 'ga etee futat je mu'e mama'e are, amanūawer are janerea'aawamū janejatykaaw are. “Jemanūawer are pejejea'aramū pejejatykau ki nan peapo”, 'jau 'ga jee ikue. A'eramū je pē mu'jau tejeupe 'ga 'eawer are. Ia'wyr'e'ema 'gā po pe omono enune 'ā Jejuī 'ga mani'oko'o'i pyyka opo pe. ²⁴ A'ere 'ga 'Uwarete 'ga muorypa ee rakue. A'ere 'ga 'ā imo'jau imonou wemimu'efera 'gā nupe rakue. “Koromū jero'oa. Sā'ā mani'oko'o'i jemo'ia. Nan futat nipo jero'oa jemo'i pē katu'okawamū”, 'jau 'ga 'ā 'gā nupe rakue. “Je manū re ki pēē mani'oko'o'i 'wau je manūawer are pejejea'aawamū”, 'jau 'ga 'gā nupe rakue. ²⁵ Ojemi'wapaw ire 'ga kaneeku pyyka y'way reko'woka ipype. A'ere 'ga imonou 'gā nupe. “Koromū jerya. A'ere'ere'i nipo 'gā amū je jukai jery reko'woka. Jemanū are nipo Jeruwarete 'ga je rerowiaaramū pē katu'ogi najuejue etee. 'Awamū karupa'mīa nepejukau'jawi pejetywera mepyawamū. Poromū futat Janeruwarete 'ga je'eg ymanera numiamū. A'ere 'awamū 'ga je'eg yaua te. Je rerowiaaramū etee te 'ga 'awamū pētywera moiri pē nui. Poromū futat Janeruwarete 'ga je'eg yaua 'awamū. Y'way rykua ki pēnea'at je ree”, 'jau Jejuī 'ga 'gā nupe rakue. ²⁶ A'eramū je 'awamū 'jau pē nupe: Mani'oko'o'i 'u are pejejatykau pejejamuea'aa Jarejararete 'ga manūawer are. Y'waya nanē ki pēē itykua nū. 'Ga ruru'jawe'emaue pēē namutat iapou pejejemogyau. Aipo apoa “Kristu 'ga manūi janetywer are

rakue” 'e resaukaa ajemogy tee ma'e 'gā nupe.

²⁷⁻²⁸ A'ere ki jane i'u enune janerea'at ra'ne jarejee. “Najetyweri te je?” 'jau ki jane jarejeupe. Jarejuwarete 'ga jaretywera moir ire te jane aipoa mani'oko'o'i 'ui. Kasi a'e pe jane jemotyweri 'ga upe ne. 'Ga manū kurapara 'jawewaramū nanē jane poromū nū. ²⁹ A'eramū ki jane i'u enune jarejekatu'oka ra'ne te i'wawamū. Jarejararete 'ga manū are jarejea'aawamū te jane aipoa mani'oko'o'i 'ui. Ma'eramū 'ā aetywere'ema etee futat i'ui. Kasi a'e pe Janeruwarete 'ga jane rereko tyweretei ee ne. ³⁰ A'ere a'e pēē nanarūi peapo rail'i. Pejetywera pype we futat a'e pēē i'wau rail'i. Ma'eramū a'e Janeruwarete 'ga pē nereko tyweretei ee rail'i. A'eramū a'e pēē mū pejekaruaramū rail'i. Pēpytuna 'gā a'e amū amanūmū rail'i. ³¹ A'eramū ki jane, i'u enune, jarejea'aramū jarejee: “Jeresage te je Ku'jywa 'ga upe?” 'jau ki jane jarejeupe. Jaretyweramū jane jareporogytau Jarejuwarete 'ga upe jarejee ra'ne. “Jetywera emoit je wi” 'jau ki jane 'ga upe ra'ne. A'ere te jane i'ui. Kasi a'e pe 'ga jane rereko tyweri ee ne. ³² Jejuī 'ga rerowiaaramū miamū Janeruwarete 'ga jane rereko tyweri'i janetywer awi jane mosamamū. A'eramū nipo jane jarejemu'jau 'ga je'ega renuw are. A'eramū 'ga jane monowe'em mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ga rerowiare'ema 'gā nupi.

³³ A'eramū ki pēē pejepytuna 'ga rapsesaka ra'ne. 'Gā jatykapaw ire tāmējē pēē Jarejararete 'ga ree pejejea'aawa mani'oko'o'i 'wau y'way rykua 'jau. ³⁴ Pejepy'arayparamū pēē pejejemi'waa pejeje'wyr ipe ra'ne. A'eramū pēē Jarejararete 'ga ree pejejea'aawa mani'oko'o'i 'wawamū etee futat pejejatykau pejejuee. A'eramū Janeruwarete 'ga pē nerekou tywere'em ee. Pē pyri tewau tāmējē tamueapyo pēē mama'e mū ree 'jau.

'Ga 'Agesagea mama'e apoukaa janee

12 Je upe ka'arana mua ako pēē pejeporonupa Jarejuwarete 'ga 'Agesage are rai'i. Jejuī 'ga jane erowiarāmū te Janeruwarete 'ga U'agesage muri janee. A'eramū jane mama'e apou 'ga pājē mū. A'eramū je pē mueapyou ee. ²Jejuī 'ga rerowiare'emawe ako pēē maira'me a'agawa muorypa rakue numiamū. Noje'egi maira'me a'agawa. Nuenuwi pēje'ega. A'eramū ā pēē pejemoryteeu ee rakue. 'Awamū ajee ā Jejuī 'ga perowiat. 'Ga muorypa ā pēē 'awamū. ³A'eramū je pē mueapyou mama'e are 'awamū. Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekwaramū jane je'egaiwi Jejuī 'ga ree. Na'ga 'Agesage rerekwara rūi Jejuī 'ga ago'oara. 'Ga 'Agesage rerekwaramū etee te jane 'i: "Jejuī 'ga ā janejararetea", 'jau jane 'ga upe.

⁴⁻⁶Janeruwarete 'ga 'Agesagea te 'agamū mama'e apoukaa janee. Najueapyo 'jawe ete rūi te aje ā 'ga ae mueapyo pāwēi mama'e are. Ae mueapyo tee te futat 'ga 'Agesagea 'ga remifutar are. Majepēi tee futat 'ga 'Agesagea numiamū. A'ere najareju'jaju'jawe rūi janeremiapoa. A'ere jane Jarejararete 'ga upe etee futat iapoi. Najareju'jawe rūi agawewi jane mama'e apou. A'ere Janeruwarete 'ga etee futat iapoukari jane upe. ⁷Janeruwarete 'ga 'Agesagea ako Jejuī 'ga rerowiaaramū jane pype. A'eramū 'ga 'Agesagea mama'e apoukaa jane upe Jejuī 'ga remifutar imū etee. 'Ga 'Agesagea futat mama'e apou ajuawyawyukaa ae upe. Namajepēi amū etee rūi 'ga 'Agesagea mama'e apoukari ae upe. Wapo pāwē pāwē futat ae upe imajuawyawyau. U'agesagea 'ga imua ae upe ojopoaawamū. ⁸Janeruwarete 'ga 'Agesagea ae mū mueapyou ae'akwaaw are. A'eramū aipo 'gā jane mu'akwaapa

ee. Amumeramū 'ga 'Agesagea aeremikwaawe'ema kwaawukaa ae upe. A'eramū 'gā aeremikwaawe'ema kwaawukaa ae upe. ⁹Amumeramū 'ga 'Agesagea Jejuī 'ga rerowiarukaa nanimenime ae upe. Amumeramū 'ga 'Agesagea ojero'wu ma'e 'gā katu'ogukaa ae upe. ¹⁰Amumeramū 'ga 'Agesagea aeremiapoe'ema apoukaa ae upe. Amumeramū 'ga 'Agesagea Jarejuwarete 'ga je'ega mome'uukaa ae upe. Amumeramū 'ga 'Agesagea mama'eukwaawa kwaawukaa ae upe ae rereko are. Janeruwarete 'ga remiapo are nanē jane mueapyoukaa nū. Amumeramū 'ga 'Agesagea ae moje'eg amuteeukaa. A'eramū 'ga 'Agesagea wējēmī futat aeje'eg amutee kwawukaa ae mū upe nū. A'eramū 'ga imome'wau ikwaapare'ema 'gā nupe. ¹¹A'ere majepēi tee futat Janeruwarete 'ga 'Agesagea. A'ere mama'e apoi juawyawyukari ae upe wemifutar imū etee futat.

'Ga rete 'jawe jane 'ga rerowiaaramū

¹²Sā'ā aeretea majepēi tee futat. A'ere ā mukūi aejywaa. Mukūi ā aeretymakaga. Mukūi ā aepya. A'ere ā majepēi tee futat aeretea. Nan tee Kristu 'ga rerowiaaramū jane jemogyi. Kwaiwete agawewi ae jemogyi. A'ere ae majepēi 'ywetee futat ae jemogyi. ¹³Jejuī 'ga rerowiaaramū ae jemogyi aju'jaju'jawe etee futat 'ga upe. Judeuramū ore, judeue'emamū pēē, ka'a pewara 'gā, oje'wyrarete pewara 'gā. Mīmēra ae Jejuī 'ga rerowiaaramū etee futat. A'eramū Janeruwarete 'ga U'agesagea mua janee. A'eramū 'ga 'Agesagea jane mogyau majepēi teewaramū futat.

¹⁴Peesak ā aeretea. Majepēi tee futat ā. A'ere ā mukūi aejywaa, mukūi aeretymakaga, mukūi aepya, mukūi aereaa. A'ere ā naju'jawe rūi iporowykyi. Nan tee futat Janeruwarete

'ga 'Agesage porowykya namajepei 'ywetee rūi. ¹⁵Ma'eramū sipo pēē mū: “Naapoi je mama'ea 'ga 'jawe. A'eramū nipo je teporowykyawe'em Jejui 'ga upe”, 'jau. Aepya amusipo 'ā “Na'ga poa rūi nā'ā je re'ā e'i. A'eramū je te'yīne'ema 'ga rete are”, e'i sipo aepya? Naani. Aipo e'i agawewi futat amunipo 'ā. A'etea amunipo 'ā jane nimonogi jarepya jarejewi. ¹⁶“Na'ga reaa rūi je. A'eramū je te'yīne'ema 'ga rete are”, 'jau sipo aenamā? Naani. Aipo e'i agawewi amunipo 'ā. A'etea amunipo 'ā jane nimonogi jarenamā jarejewi. ¹⁷Jarejea etee ereko re maran sipo jane mama'e renuwi? Jareapya etee ereko re maran sipo jane mama'e retuna? ¹⁸A'ere 'ā Janeruwarete 'ga janerete apoi wemifutar imū etee futat rakue. ^{19–20}A'ere 'ā ae awowo'gi ma'e 'jawe. A'ere aereeta majepe 'ywetee futat. Nan tee futat jane Jejui 'ga upe majepe 'ywetee futat. Najul'jawe rūi agawewi janeporowykya 'ga upe. A'etea jane jarejemogyau majepe 'ywetee futat 'ga upe.

²¹A'eramū aerea 'jawarūe'em aepe upe: “Nafutari je ene”, 'jawarūe'em. Aeakaga nanē aepe upe: “Nafutari je ene”, 'jawarūe'em nū. Nan tee futat Jejui 'ga rerowiaaramū jane ni'earūi jarejaupe: “Narafutari ore 'gā”, 'jawarūe'em. ²²Sā'ā janepy'a ifuakare'ema agawewi. A'ere ipyu jaretywe'em ire amunipo 'ā niko'uweri. ²³Jarepira renosī re amunipo 'ā jane ipiaa. Jarepira renosōue'em ire jane ipiare'ema futat. Jarepir a'wyre'em are miamū futat jane jejuka esagei. ²⁴A'eramū jane esage ma'ea rerekou etee futat. A'ere 'ā Janeruwarete 'ga janerete apoi nan tāmējē rakue. A'eramū jane jarepir a'wyre'em are miamū jarejekau esage etee futat. Nan ki sajekuka esage te jarejee. Sireko esage pāwē etee futar iki 'gā.

²⁵Janeretea majepe tee futat. Mukūi futat 'ā janepya numiamū. A'ere janepy oi ajuewiri etee futat. Janepya sipo oo amū ko katy ajepeja awau kwe katy 'jau? Naani. Ajaupi etee futat ioi. Nan tee ki jane Jejui 'ga rerowiaaramū jane jarejopoa etee mama'e apou. ²⁶Sā'ā jane jemuaēma jarejo'o tesirūgatu are. Nan tee futar iki sajemuaēm mama'e tywera aja iaporamū. 'Ga rerowiaaramū nipo jane mū kul'iramū. A'eramū jane 'ga 'jawe futat jareku'iramū 'ga pyri.

²⁷Jejui 'ga rerowiaaramū jane kwaiwete. A'ere jane jemogyi majepe 'ywetee'wara 'jawe etee futat. Janeruwarete 'ga jane rerekou najuejue etee futat. A'eramū jane jarejemogyau Kristu 'ga rete 'jawe futat. ²⁸Jarejuwarete 'ga Jejui 'ga rerowiaaramū jane moporowykyukat ojeupe. Amumeramū nipo 'ga ae monou kwe pe Kristu 'ga mome'wau kwe pewara 'gā nupe. Wemimu'efera 'gā na'ne Kristu 'ga imonou kwe pewara 'gā nupe omome'waramū rakue. A'ere nipo 'ga ae monoi 'ga mome'waramū nū. Amumeramū nipo 'ga ae mogyau janerekwawa amunaw ipe oje'ega mome'waramū etee futat. Amumeramū nipo 'ga ae mogyau moromu'jaramū oje'eg are. Amumeramū nipo 'ga aerepiapoe'ema apoukaa ae upe. Amumeramū nipo 'ga ojero'wu ma'e 'gā majarueteukaa. Amumeramū nipo 'ga ae mogyau ojopoaawamū. Amumeramū nipo 'ga ae mogyau 'wyriaramū ajaupe. Amumeramū nipo 'ga aeje'eg amutee pyu ae moporogytaukari ajaupe.

²⁹Najuejue etee rūi 'ga ae mū'ēi kwe pe oo ma'eramū Kristu 'ga mome'waramū. Kwe pe oo ma'e 'gā kwe pe oo ma'e 'gā tee futat nū. 'Au 'ga je'ega mome'wara 'gā 'gā tee futat nū. Moromu'jara 'gā moromu'jara 'gā tee futat nū. Aerepiapoe'ema apoara 'gā 'gā tee futat nū. ³⁰Ojero'wu ma'e majaruetea 'gā 'gā etee futat nū. Ije'eg amutee ma'e 'gā ajuowase imoje'egipyra

'gā 'gā tee futat nū. Ojoje'eg amutee are eapyo ma'e 'gā 'gā tee futat nū. A'eramū ae pāwēūjē etee ajuemiapo are jarekarakatue'emamū ajemogyau. ³¹A'eramū ki pēē pejejea m̄yina Jarejuwarete 'ga upe pejeporowyky esage are etee. "Ēne'agesagea tuapoukat jee enermifutar imū etee", 'jau ki pēē 'ga upe.

'Awamū je pē mueapyoi mama'e esage mū ree nū.

Ajuee aeporomutat

13 Kwaiwete agawewi mama'e esage apoa. A'etea ajuee aeporomutat taetu esage. 'Gā je'eg tesirūmera agawewi nipo je iapou. Ywagipewara 'gā je'ega we agawewi nipo je iapou. A'ere je 'gā nee teporomutare'em ire ae a'wyre'ema 'gā 'jawe etee futat je rekoī. Janeruwarete 'ga je imome'ua we futat nipo wa'wyre'emamū 'gā nupe. Itaju motenawera 'jawe etee futat nipo. ²⁻³Ajuee aeporomutara te esage Janeruwarete 'ga je'ega mome'u esage apyraapa. Mama'e are nipo je tejeapyoramū agawewi. Jarejuwarete 'ga remiaporam are miamū nipo je tejeapyoramū. Kristu 'ga nipo je erowiar ywyapiau agawewi. Aeremiapoe'ema nipo je iapou agawewi. Tekaraemā nipo je imonoupap agawewi ikaraemāe'ema 'gā nupe. Jejui 'ga rerowiar are nipo je tejejukaukaa agawewi 'gā nupe. A'ere je 'gā nee teporomutare'em ire ia'wyre'emamū futat je rekoī.

⁴Ajuee iporomutat ma'e 'gā ita'wa te ajemogyau ajaupe. Ojomogekogekowe'em akou. Ajuee iporomutat ma'e 'gā ota'uwe'emamū mama'e are. Nojerowiaraiwi ojee te. ⁵Ajuee iporomutat ma'e 'gā nije'egaiwi ajaupe. Naea'ari 'gā ojee etee futat. Ajuee iporomutat ma'e 'gā nimara'nei ajuee. Najuarykai 'gā ojeupe mama'e tywera aja iapoawer are. Naea'aru'jawi

'gā au'jeteramū ajemogyau mama'e tywera ojeupe aja iapoawer are. ⁶Ajuee iporomutat ma'e 'gā u'arasigamū ajuemiapo tywera resakawe. Niku'i etee 'gā ee. Mama'e esagea 'gā iapo re tee 'gā ku'iramū ajemogyau. Mama'e a'je are etee te 'gā ku'iramū. ⁷Ajuee iporomutat ma'e 'gā niku'ipawi akou mama'eay jeaporamū. Aku'iramū etee akou ojopyri. Ajuee iporomutat ma'e 'gā ajuerowiaa, ojemogypyka ajuee. Ajuee iporomutat ma'e 'gā mama'e esage aja iapoa wapesak te ajemogyau. Ajuee iporomutat ma'e 'gā ota'waramū etee akou ajaupe. Najemogekogekoi ae.

⁸Niporomutapawi futari ae Jejui 'ga rerowiaaramū ajuee. Anure nipo jane Jarejuwarete 'ga je'ega nimome'uu'jawi. 'Awamū Janeruwarete 'ga oje'ega mome'uukari jane mū upe. A'ere nipo 'ga anure nomome'uukaru'jawi janee. Anure nipo jane nije'eg amuteeu'jawi. 'Awamū 'ā 'ga U'agesageu etee jane mū moje'eg amuteeukari. A'ere nipo 'ga anure najane moje'eg amuteeukaru'jawi. Anure nipo janereapyo teepawamū etee jane wi. 'Awamū 'ā 'ga jane mueapyoukari mama'e are. A'ere nipo 'ga anure najane mueapyoukaru'jawi ee. ⁹'Awamū 'ā 'ga najane mueapyopawukari mama'e are. Janereapyoi jane kwakwai'i ee. 'Awamū 'ā 'ga jane mueapyoi'i ete mama'e are. 'Awamū 'ā 'ga oje'ega nomome'upawukari janee. 'Awamū 'ā 'ga oje'ega mome'uukari'i etee janee. ¹⁰Jejui 'ga rur ire tāmējē te nipo janereapyopawamū mama'e are.

¹¹Kunumīnamū tekou je kunumī remiapo etee futat iapoi ikue. Kunumī je'eg imū je je'egi ikue. Kunumī rea'aw imū jerea'aramū mama'e are ikue. A'ere je tejemotuw ire je poiri kunumī remiapo awi ikue. ¹²'Awamū janereapyo'iramū etee 'ga ree. Sā'ā ae mama'e 'aga resaga weraweraw are

jaremā'jāu. A'ere 'ā jane niesagi katui. Nan tee futat jane. 'Awamū Jejui 'ga kwaawi'i etee. Anure te nipo jane 'ga resaka ypy we 'ga kwaawi katu katu. 'Awamū jane Jarejuwarete 'ga kwaawi'i etee. Anure nipo jane 'ga kwaawi 'ga jarekwaapawera 'jawerimū etee futat.

¹³'Awamū 'ā jane Jejui 'ga rure'emaue 'ga rerowiar jarejemogyau. 'Ga rura jane iapesaka jarejemogyau. A'eramū jane jareporomutaramū jarejuee jarejemogyau. Jarejuwarete 'ga ree nanē jareporomutaramū nū. A'eramū jarejuee janeporomutara wesageramū futat mama'e esage apyraapa.

'Ga 'Agesagea mama'e apoukaa janee

14 A'eramū ki pēē pejeporomutar esageramū etee futat pejejuee. Jarejuwarete 'ga upe nanē ki pe'je nū: “Epājēa emut jee. Mama'ea taapo enepājē mū etee enee 'jau”, 'jau ki pēē 'ga upe. “Eje'ega taetu emome'uukat jee”, 'jau ki pēē 'ga upe. ²Ije'eg amutee ma'e 'gā noje'egi ajaupe. Nokwaawi 'gā 'gā 'ea. Jarejuwarete 'ga upe etee te futat ije'eg amutee ma'e 'gā je'egi. Jarejuwarete 'ga remiaporama 'gā imome'wau Jarejuwarete 'ga 'Agesage pājē mū. A'ere 'gā je'ega renupara 'gā nokwaawi 'gā je'ega. Janeruwarete 'ga etee te ok-waap. ³A'ere Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā imome'ui oje'eg imū etee futat ajaupe. A'eramū aipo 'gā ajamueapyou ee ojomojemogygyukaa Jejui 'ga ree, 'gā mu'jau 'ga ree. I'arasig ma'e 'gā 'gā omaku'iukat, 'gā mojemogygyukaa nanē 'gā 'ga ree nū. ⁴Ije'eg amutee ma'e 'gā ojeupi etee futat ojomojemogygyukat Jejui 'ga ree. A'ere Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā Jejui 'ga rerowiar wyyapiukari 'ga rerowiaara 'gā nupe.

⁵Pēje'eg amuteea juejue je afutat. A'ere je pēē Jarejuwarete 'ga je'ega

mome'u futaretei. Janeruwarete 'ga je'ega mome'ua taetu esage peje-jatykaaw ipe. A'ere nipo Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gā amū mueapyoukari 'ga je'eg amutee are. A'eramū nipo 'ga amū ojoje'ega mome'wau ajaupe. A'eramū nipo aipo 'ga ajamueapyoukaa ee. Aipoa esage futat. Janeruwarete 'ga je'ega mome'u resage 'jawe futat aipoa. ⁶Pejejepyri je oramū amū sipo maran pēneapyo jeje'eg are teje'eg amutee etee pejejeupe jeje'egamū? Nepēneapyoi futari amunipo 'ā ee. A'ere je pēje'eg imū etee futat tejeupe Jarejuwarete 'ga 'eawera mome'ui pē nupe pē mueapyoawamū. 'Ga je'eg are pē mu'jau je 'ga kwaawukari pē nupe. A'eramū je 'ga rerowiar wyyapiukaa pē nupe. A'ere amunipo 'ā jeje'eg amutee re nepēneapyoi ee. A'eramū amunipo 'ā je 'ga rerowiar wyyapiukare'ema pē nupe. ⁷Sā'ā maraka apoara 'gā. Jumi'a py a'wyre'emamū 'ā enupara 'gā ikwaawe'ema 'gā jemogya. Nan amunipo 'ā pēē. ⁸Jumi'a 'jawewara 'gā 'ā ipyau jefaruu 'gā momoranupawamū ajuapisaw are. Ajuapisawa maraka renupa 'gā awau ajuapisaw ipe. A'ere ipy a'wyre'ema 'gā nipokawyi ipyau ajaupe. A'eramū jefaruu 'gā ikwaape'ema. ⁹Nan tee futat pēje'ega renupara 'gā naeapyoi pēje'eg amutee are. Ee amueapyoukare'em ire 'gā jumi'a py a'wyre'ema renupara 'gā 'jawe. Naeapyoi futari ee. ¹⁰Kwaiwete aeje'ega. Naju'jaju'jawe rūi aeje'ega. Oje'ega apoara 'gā etee te eapyoramū oje'eg are. ¹¹Gā amū je'eg are tejeapyoe'em ire aipo 'gā towajar amuteea futat 'gā jee. Je nanē towajar amutee 'jawe futat 'ga upe nū. ¹²Nan tee pēē pejejepyriwara 'gā nemikwaawe'ema etee iapo re. “Epājē emut jee mama'e apoukaawamū”, 'jau 'ā pēē Jarejuwarete 'ga upe ra'e jepi. A'eramū ki pēē “Epājē emut

jee ejerowiar ywyapiukaawamū ejerowiaara 'gā nupe", taetu 'jau ki pēē 'ga upe.

¹³ Ije'eg amutee ma'eramū ki pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. "Je mueapyoukar ape jeje'eg amutee are, ki Ku'jyp. A'eramū je 'gā mueapyou ee", 'jau ki pēē 'ga upe. ¹⁴ Teje'eg amuteeramū je nanē tejeapyoe'emamū ee. Te'ag imū etee futat je je'egi Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū je tejeapyoe'emamū teje'eg are. ¹⁵ Maranuara sipo ajee je aapo? Naani. Aapo pāwē futat je. Te'ag imū teje'ega 'ga upe. Tejea'aw imū nanē teje'ega 'ga upe nū. Te'ag imū futat nanē temaraka'aga 'ga upe. A'ere je tejea'aw imū nanē temaraka'aga 'ga upe jepi nū. ¹⁶ A'ere 'ā peje'ag imū etee Jarejuwarete 'ga muoryw ire pē pyriwara 'gā nokwaawi pēje'ega. A'eramū 'gā Jarejuwarete 'ga muorype'ema futat mama'e are pē pyri. Nokwaawi 'gā pēje'ega. ¹⁷ Esage agawewi nipo pēje'ega. A'ere 'gā naeapyoi ee. A'eramū 'gā aku'ie'emamū ee. ¹⁸ Je nanē futat jeje'eg amutee jepi. Pē apyraapa je teje'eg amuteeramū jepi. A'e are je Jarejuwarete 'ga muorywi. ¹⁹ A'ere je Jejui 'ga rerowiaaramū pē pype tekou je pēje'ega etee iapoi jepi. In-āinānī'ī etee agawewi je teje'ega pēnemianuwamū. A'etea 'ā pēneapyo ee jepi pejeje'ega je iaporamū jepi. Kwaiwete teje'eg amutee iapo re amunipo 'ā nia'wryi pē nupe ee pēneapyoe'ema.

²⁰ Sā'ā jane 'ga rerowiaarareteramū janerea'ara jarejuee. "Jeremiapoa sipo Jejui 'ga rerowiar ywyapiukat 'gā nupe? Naani te ra'u nū?" 'jau 'ā jane ojemotup ma'eramū jarejeupe mama'e apo enune. A'eramū ki pēē pejejemogyau ojemotup ma'eramū. Ojemotup ma'e rea'ar imū tāmējē ki pēnea'at mama'e are. Kunumīa 'ā ojee tee futat ea'at ajemogyau. A'eramū ki pēē kunumī 'jawe etee pejejea'are'emamū mama'e are. A'ere kasi mama'e tywera peapo ne.

Kunumīakya 'jawe ki pejemogy. Sā'ā kunumīakya mama'e tywera apoe'ema. Nan iki pejemogy kunumīakya 'jawe mama'e tywera apowe'em. ²¹ Ymā we futat 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari oje'eg are rakue:

"Nepeenuwi futari jeje'ega.

A'eramū je towajara 'gā murukaa pē nupe.

Nepekwaawi futari 'gā je'ega.

A'etea nepeenuwi futari jeje'ega",

'jau Janeruwarete 'ga 'ā ikwasiarukaa ka'aran are rakue.

²² Jareje'eg amuteeramū jane Jarejuwarete 'ga pājēa te esaukari 'ga rerowiare'ema 'gā nupe. A'eramū futat 'gā oporesagamū ajemogyau wemikwaawe'ema wowase jane iapoa renuw ire. A'ere 'gā naeapyoi jane 'e are. A'eramū 'gā ojemu'jawe'em jane remimome'u are. Amumera 'gā amara'neramū ee. A'ere jane 'gā je'eg imū Jarejuwarete 'ga je'ega mome'ui 'gā nupe 'ga rerowiaara 'gā mu'jau ee. ²³ A'eramū pēē pejejea'aramū mama'e are. Amumē nipo tekotee 'gā 'ua osou pē jatykaaw ipe. Jejui 'ga rerowiaare'ema 'ga amū miamū nipo 'ua osou 'ga rerowiaaramū janejatykaaw ipe. A'eramū nipo 'ga wapyakau janeje'eg are. Janeje'eg amuteea renuw ire te nipo 'gā 'i: "Kuu. Ije'ēran ekoete ma'e 'gā te ra'e. Wapo ekoete te 'gā ajemogyau ra'e!" 'jau nipo 'gā janeje'ega renupa. ²⁴ A'ere nipo 'gā wemikwaaw imū etee Jarejuwarete 'ga je'ega mome'u renuw ire Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā neapyoramū otywer are. A'eramū nipo 'gā 'jau ojeupe: "Jetywet je Jarejuwarete 'ga upe", 'jau nipo 'gā ojeupe wemikwaawa oje'eg imū imome'u re. ²⁵ A'eramū nipo 'gā 'jau ojeupe: "Jetywet je tekou", 'jau nipo 'gā ojeupe. A'eramū nipo 'gā amū "Jetywera emoit je wi je mogou ejemiayuwamū", 'jau nipo 'gā Jarejuwarete 'ga upe.

A'eramū nipo 'gā 'jau pē nupe: “A'jea futat ra'e. Janeruwarete 'ga rekoi 'au pē pype ra'e”, 'jau nipo 'gā pē nupe.

Jejuī 'ga rerowiaaramū janejatykaap

²⁶A'ere je 'awamū pē mu'eī pē-jatykaaw are. Pēē mū ki pejemaraka'aga 'ga upe pejejuowase. Pēē mū ki pejejamu'jau 'ga je'eg are. Pēē mū ki pejejeupe Jarejuwarete 'ga 'eawera mome'wau pejejaupe. Pēē mū ki pejeje'eg amuteeramū. Pēē mū ki pejejamueapyoukaa 'ga 'eawer are. Nanuara pyu pēē pāwēūjē etee futat Jejuī 'ga rerowiar ywyapiukaa pejejaupe. ²⁷Pejeje'eg amutee re majepeinume pejeje'ega. Kasi a'e pe nepejamueapyoukari ee ne. Pāwēūjē etee kasi peje'eg ine. Maranamū nipo mukūī pejeje'eg amuteeramū, maranamū muapyt pejeje'eg amuteeramū. Oje'eg ypy ma'e 'ga je'ēmaw ire ki 'gā amū tomome'u 'ga remimome'ufera 'gā nupe, 'gā mueapyoukaa aipo 'ga 'eawer are. A'eramū nipo 'ga amū oje'eg amuteeramū nū. ²⁸A'ere nipo ee oporomueapyo ma'e 'ga nitywi amū. A'eramū kasi aipo 'ga toje'eg ine. Jarejuwarete 'ga upe etee te aipo 'ga je'egi. Ojeupe etee nanē 'ga oje'ega nū.

²⁹Mukūmukūī'ī 'gā etee ojeupe Jarejuwarete 'ga 'eawera mome'wau. A'eramū enupara 'gā 'jau: “Janeruwarete 'ga futat te 'ga moje'egukat jane upe ra'e? Naani te ra'u nū? 'Ga 'mea 'eramū nipo NaJaneruwarete 'ga rūī 'ga moje'egukari”, 'jau nipo enupara 'gā. ³⁰Pējatykaaw ipe nipo Janeruwarete 'ga oje'ega pēē mū nupe, oje'ega renuparamū pēē mū nupe. A'eramū ki pē nowase oje'eg ma'e 'ga topik pejeje'ega anupa. ³¹Pēē futat nipo pejamu'e Jarejuwarete 'ga je'eg are majepeinume pejeje'eg ire. A'eramū te nipo pejamu'e Jejuī 'ga rerowiar ywyapiukaa pejejaupe. ³²Oje'eg ma'e 'gā oje'eg amue wemifutar imū etee futat. Oje'ega momigarūmū nanē

wemifutar imū nū. ³³Pāwēūjē etee peje'egamū sipo Janeruwarete 'ga ku'iramū pē nee? Naani. Majepeinume ajaupe omome'waramū te 'ga pē mu'eī. Janeruwarete 'ga nafutari oje'eg are pejamue ekoetea. Pēneko esagea te 'ga afutat.

Jejuī 'ga rerowiaara 'gā mu'jau je 'gā mu'e pāwē aju'jawe etee futat. ³⁴A'eramū ki kūjāmera 'gā topig etee Jejuī 'ga rerowiaara 'gā jatykaramū, wapyakau etee pejemu'jara 'ga je'eg are. Ymā te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari ee rakue. “Kūjāmeramū ki pejemena 'gā je'ega peenuw etee”, 'jau 'ga ikwasiarukaa rakue. ³⁵Nepēneapyoi nipo mama'e are. A'eramū ki pejejemogyau etee enupa. A'eramū pēē pejeje'wyr ipe etee futat pejepronupa ee pejejaupe. Pejejatyka pype kasi kūjāmeramū peporonup pejejaupe ee ne, pejomojenosī ne.

³⁶Pēē mū nipo je'eawera rerowiare'ema pejejemogyau. A'eramū je 'jau pē nupe: “Pē nupe ra'ne sipo Janeruwarete 'ga je'egi rakue? Pē nupe etee sipo 'ga je'egi?” Naani. Napē nupe ra'ne rūī 'ga je'egi rakue. Napē nupe etee rūī nanē 'ga je'egi nū. ³⁷Pēē mū te nipo ajee a'jea futat Jarejuwarete 'ga je'ega mome'u are pēneapyo katu rai'ī. “Ga te 'ā je mopājē”, 'jau nipo pēē mū rai'ī. A'eramū nipo aipo 'jara 'gā je'eawera kwaapa. “A'jea futat ra'e. Jarejuwarete 'ga 'eawera etee futat Paulo 'ga okwasiat ka'aran are ra'e”, 'jau nipo 'gā. ³⁸A'ere nipo 'gā amū je'eawera nuerowiari futari. A'ere kasi pēē nanē perowiat aipo 'gā je'ega ne.

³⁹A'eramū ki pēē 'jau: “Jarejuwarete 'ga je'ega mome'ua je afutat”, 'jau ki pēē pejejeupe. A'ere kasi pemosī 'gā je'eg amutee awi ne. “Au'je pejeje'eg amutee re”, 'jawe'em pēē pejejaupe. ⁴⁰Pejejemogyau esage etee futat mama'e apou Jarejuwarete 'ga remifutar imū.

Amanū re Kristu 'ga ferawi nū

15¹⁻²Pēē 'ā jerewirera 'jawe futat. Kūjāmeramū 'ā pēē jerenyra 'jawe futat. A'eramū je pē muea'aa Jeju 'ga mome'uawer are. Ymā te ako je Jeju 'ga mome'ui pē nupe ikue. “Jeju 'ga 'ā Janeruwarete 'ga ra'yraretea. A'etea 'ā Janeruwarete 'ga 'ga muri 'au wye pe kunumīakyrāmū janee rakue. Ojemotuw ire 'ga 'ā 'gā mu'jau akou 'Uwarete 'ga ree rakue. A'ere 'ā 'ga oje-jukaukaa ae a'wyre'ema 'gā nupe janetywer are rakue. Amanūmū 'ga 'ā janetywera mepyau 'Uwarete 'ga upe rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi Jeju 'ga jane erowiarāmū”, 'jau ako je pē nupe ikue. A'eramū ako pēē aipo renuw ire Jeju 'ga rerowiaa ai'i. 'Ga rerowiarāmū Janeruwarete 'ga pē mogyi wa'yramū. 'Ga mome'u rerowiarāmū Janeruwarete 'ga pē katu'oka, pētywera moia pē nui. A'ere 'ga pēē 'ga rerowia 'meramū Janeruwarete 'ga nepē katu'ogi.

³Je upe Janejararete 'ga 'eawera resagesageramū futat. Aipoa etee futat je amome'u pē nupe. Ymā we te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gā nupe Kristu 'ga ree rakue. 'Gā nemikwasiarer imū etee futat 'ā Kristu 'ga amanūmū janetywera mepyawamū rakue. ⁴'Ga manū re 'gā 'ga monou 'ga nuga ita kwara pype rakue. A'ere Janeruwarete 'ga 'ga moferawi imuapya 'ara rupi etee rakue nū. A'e are nanē 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari rakue nū. ⁵Oferaw ire 'ā Kristu 'ga ojesaukaa Pedro 'ga upe ra'ne rakue. A'ere 'ā 'ga ojesaukaa pāwē wemimonofera 'gā nupe rakue. ⁶A'ere 'ga jesaukari kwaiwete wewiri oo ma'efera 'gā nupe rakue. Kīētus 'gā 'ga resaka rakue. Kwaiwete 'gā nupe jēmī ojesaukaa rakue nū. 'Gā jatyka 'gā nuwamū 'ga jesaukari 'gā nupe rakue. Ajemogyau we futat 'ā 'ga feraw

ire 'ga resakarera 'gā amū. Opapap futat 'ā amumera 'gā numiamū. A'ere kwaiwete je futat 'ga resakarera 'gā jemogyi. ⁷A'ere 'ā 'ga jesaukari Tiago 'ga upe rakue nū. A'ere 'ā 'ga ojesaukaa wemimonofera 'gā nupe pāwēūjē etee rakue, 'gā jatyka 'gā nuwamū rakue nū.

⁸A'ere je wye pe 'ga rekoramū naesagi 'ga ikue. Naatai je tekou 'ga rupi ikue. Ywag ipe oo re te 'ga jesaukari jee ikue. Narowiari je 'ga 'gā pyri ikue. Anure te je 'ga rerowiari ikue. Sā'ā kunumīakya 'ara'ne'ema oy awi. Nan tee futat je narowiari'nei Jeju 'ga ikue. ⁹Tea'wyre'emamū je tekou ikue, Jeju 'ga remimonofera 'gā a'wyre'ema apyraapa ikue. Jeju 'ga rerowiaara 'gā je erekou tyweaete tekou ikue. A'eramū je mojenosōmayau kwe pewara 'gā 'ea. “Paulo 'ga Jeju 'ga remimonofera 'ga” 'ea je mojenosōmayau etee. Na'ga porowyky apoara rūi je ako ikue. A'eramū aipo 'gā 'ea je mojenosōmayau etee je mogyau 'ga rerowiar ire ikue. ¹⁰Naapoi je mama'e esagea tekou Jarejuwarete 'ga upe ikue. A'etea 'ga ipromutar esage je ree je rekoramū ra'e jepi. A'eramū 'ga jetywera moia je wi ikue, je mogou omome'waramū ikue. A'eramū je 'ā 'agamū tekou rēwējēmī 'ga mome'waramū pē nupe. Ajepeja 'gā 'ga remimono ppy 'gā apyraapa 'ā tekou 'ga mome'wau pē nupe. A'ere najette rūi iapoi. Janeruwarete 'ga te 'ga mome'uukat je upe. ¹¹A'ere je Jeju 'ga remimono ppy 'gā 'ga mome'u 'jawe etee futat 'ga mome'ui nū. Nasigaty rūi futat je 'gā nemimome'u awi imome'ui pē nupe. A'eramū ki pēē pejejea m'yina pāwē etee futat ore 'ga mome'u are. Naimome'wara 'gā nee rūi pēē pejejea m'yja. Jeju 'ga mome'u are te ki pejejea pem'yi ete. A'eramū pēē Jeju 'ga rerowiaa pejejemogyau.

**Kristu 'ga ferawa 'jawe nipo 'ga
rerowiaaramū jane ferawi nū**

¹² Ymā te ako ore Kristu 'ga ferawa mome'ui pē nupe ikue. “Janeruwarete 'ga Kristu 'ga omoferap imogou nū”, 'jau ako ore pē nupe ikue. Ma'eramū sipo ajee neperowiari aipo ore'ea? Ma'eramū sipo ajee aipo pe'je amū: “Noferawi futari ae amanū re”, pe'je pejemogyau. ¹³ Amanū ma'eferamū ae noferawu'jawi futari 'e re amunipo 'ā Kristu 'ga nanē noferawi rakue nū. ¹⁴ Kristu 'ga ferawe'em ire amusipo 'ā je ma'eramū imome'wau pē nupe? Kristu 'ga ferawe'em ire amusipo 'ā ma'ja perowiat? ¹⁵ A'jea futat amanū ma'efera 'gā ferawe'em ire amunipo 'ā ore'meramū Jarejuwarete 'ga upe. “Janeruwarete 'ga Kristu 'ga mofepararera”, aru'e ekoete te ra'u ore pē nupe rakue nū. A'eramū amunipo 'ā ore oro'meramū Jarejuwarete 'ga upe aipo 'e re rakue. ¹⁶ Amanū ma'efera 'gā ferawe'em ire amunipo 'ā Kristu 'ga noferawi futari rakue nū. ¹⁷ Kristu 'ga ferawe'em ire amunipo 'ā ore pē moryteei te 'ga ree. Oro'me amunipo 'ā ore erowiarukaa pē nupe rakue. A'eramū amunipo 'ā Janeruwarete 'ga pētywera moire'ema pē nui rakue. A'eramū amunipo 'ā pēē pejewau mama'eukwaawa rapyaw ipe pejemanū re. ¹⁸ Jejui 'ga rerowiaara 'gā amū amanūmū rakue. A'ere 'gā nanē amunipo 'ā nowyru'jawi a'jea futat amanū ma'efera 'gā ferawe'em ire. ¹⁹ A'jea futat amanū ma'efera 'gā ferawe'em ire amunipo 'ā jane jarejemogypyka futatee futat jarejemogyau Kristu 'ga ree. A'ere amunipo 'ā jane kokari jarejemogyau. A'eramū amunipo 'ā jane jare'arasigamū tekotee 'gā 'arasiga apyraapa.

²⁰ A'ere 'ā nanarūi futat. Kristu 'ga 'ā oferap futat rakue. A'eramū jane “Kristu 'ga rerowiaaramū nanē jareferapa jaremanū re nū” 'e rerowiaa fu-

tat. ²¹⁻²² Ymā 'a'e Atāu 'ga nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega rakue. A'eramū 'ā 'ga amanūmū rakue. A'eramū jane 'agamū jaremanūmū. 'Ga ree futat ajee 'ā jane nanē jane manūi nū. A'ere 'ā 'awamū Kristu 'ga ferawi amanū re rakue. A'eramū jane 'ga rerowiaaramū jane nanē jareferapa nū. ²³ Kristu 'ga futat jane upe oferaw ppy ma'efera. A'eramū nipo jane 'ga remiayuwamū nanē jareferapa 'ga ruramū nū.

²⁴⁻²⁸ A'ere 'ā 'ga nuri we. 'Ga rur ire te nipo Janeruwarete 'ga 'ga ree iporomutare'ema 'gā pājē pojekai 'gā nui. A'ere 'ā 'ga iapopawe'emawe 'ga futat 'ga reni 'wyriaramū janee. Ymā te 'ga amū ka'arana kwasiari ee rakue: “Anure nipo Janeruwarete 'ga Kristu 'ga mīi 'wyriaramū 'gā nupe najuejue etee futat”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue. Naojeupe rūi 'ga 'ga mīina 'wyriaramū. Tekotee 'gā nupe tee 'ga 'ga mīina 'wyriaramū. Kristu 'ga futat mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa momapa. Ae manūa nanē nipo 'ga imateepapa nū. A'eramū te nipo ae namanū'jawi futari. Kristu 'ga futat nipo mama'eukwaawa 'wyriara pājē pojekau jui. Emiayuwa pājē reewe futat nipo 'ga ipojekau jui. A'eramū futat nipo 'ga mama'e monoupap katu katu 'Uwarete 'ga po pe. 'Uwarete 'ga remifutar imū etee futat nipo 'ga iapou. A'eramū taetu nipo 'ga 'Uwarete 'ga mogou katu katu 'wyriararetereteramū jarejeupe. Ojeupe nanē 'ga 'uwa 'ga mogou 'wyriararetereteramū. A'eramū taetu nipo 'ga ruwa 'ga 'ūina mama'e jararetereteramū.

²⁹ Noferawi amanū ma'efera 'gā 'e re amunipo 'ā ma'eramū 'gā amū ojepymīāukaa ekoete 'y pe amanū ma'efera 'gā nee, 'gā ferawa resaukaa? Amanū ma'efera 'gā ferawe'em ire amunipo 'ā 'gā nojepymīukari tee 'y pe 'ga amū upe rakue. ³⁰⁻³¹ Amanū ma'efera 'gā ferawe'em ire amusipo 'ā

ore ma'ja mome'wau arakou au'jeteramū orojejukaukaa ja'wyja'wyukat ee 'gā nupe. A'ere 'ā a'jea futat te Kristu 'ga ferawi rakue. A'eramū je tejekōēājamū pē nee. A'eramū je tejemome'wau pē nupe. Jejui Kristu 'ga ree, Jarejararete 'ga ree ako jane jemujari ikue. A'eramū je tejemome'wau pē nupe. Jejui Kristu 'ga upe je porowykyi tekou. A'eramū 'gā afueweramū je ree. Amanū ma'efera 'gā ferawe'em ire amunipo 'ā je naporowykyi futari Kristu 'ga upe. A'eramū amunipo 'ā 'gā afuewere'emamū je ree. ³²Efesu pe je rekoī. Iraikoāi futat 'auwara 'gā je rerekoi. Sā'ā 'miara ae 'u ja'wyja'wya. Nan futat 'auwara 'gā je ka'migi ja'wyja'wy je rerekou. Jejui Kristu 'ga je imome'u are 'gā je ka'mika ja'wyja'wy je rerekou. Amanū ma'efera 'ga ferawe'em ire amusipo 'ā je 'gā mamara'neukar ekoetei tejee? Naani. Namamara'neukar ekoetei amunipo 'ā je 'gā tejee. 'Gā 'jawe etee futat amunipo 'ā je iapou. "Pe'je ki sajemi'wat, kawīajaiwa rykua nanē nū. Ai'iwe nipo jane manūi 'ja. Jaremanūme'ēwe sajemi'wa'wa'ri 'jau 'wei", 'jau ekoete amunipo 'ā je 'gā 'jawe etee tekou.

³³A'ere je na'gā 'jawe rūi je rekoī. Pejemoryteeukat kasi 'gā nupe ne. Ia'wyre'ema 'gā pyri pejeko re pēē nanē pejemu'jag ia'wyre'emamū nū. ³⁴Au'je mama'e tywera pēē iapo re. "Jarejuwarete 'ga remiayuwareteramū jane jemogyi", pe'je nipo nanuaramū numiamū. A'ere nipo pēē mū nepejemogypygyi futari 'ga ree. Aipo a'e je pē mojenosīukaawamū.

Oferap ma'e

³⁵Pēē mū nipo 'jau jee: "Maran sipo ajee Janeruwarete 'ga amanū ma'efera 'gā moferawi? Maran sipo ajee oferap ma'e 'gā netea?" 'jau nipo pēē. ³⁶Aipo 'jaramū pēē nepekwaawi futari. Sā'ā

ae y'wa'ŷja tyma. Y'wa'ŷja 'ā oto'omaw etee. A'eramū 'ā iywyter ipewara etee 'ua opoa jui y'wa 'ywa mū. ³⁷A'ŷja etee 'ā pēē ityma. Nay'wa 'ywa rūi 'ā petym. Otyim ire etee 'ā y'wa'ŷja opopoa, waranupa 'ā. Opopot ma'ea 'ā naa'ŷja 'jawe rūi. Nan tee futat oferap ma'e 'gā netea. Naamanū ma'efera 'jawe rūi 'gā netea. ³⁸Wemifutar imū etee futat 'ā Janeruwarete 'ga y'wa'ŷi apoi rakue. Juowuu a'ŷja naamyneju a'ŷja 'jawe rūi. Opopor ire i'ywa naju'jawe rūi ajemogyau nū.

³⁹Nan tee futat naju'jawe rūi eko ma'eramū aero'oa. Namiaro'o 'jawe rūi janero'oa. Nawyra'i o'o 'jawe rūi nanē janero'oa nū. Napira 'jawe rūi nanē janero'oa nū. ⁴⁰Ywag ipewara naywy pewara 'jawe rūi. Ywy pewara esage futat. A'ere naywag ipewara resage 'jawe rūi. ⁴¹Kwara 'ā enyfuakat futat. Jay nanē 'ā eny futat numiamū. A'ere nakwara reny 'jawe rūi jay renya. Najaytata reny 'jawe rūi nanē 'ā nū. Naju'jaju'jawe rūi 'ā eny ma'e renya.

⁴²Nan tee futat janerete yaua na'auwarera 'jawe rūi. 'Awamū jarejero'wau jaremanūmū. A'ere nipo anure jane ferawi jarejero'wu'u'jape'ema jaremanū'jape'ema futat nanē nū. ⁴³Otymamū 'ā ae amanū ma'eramū afuakare'emamū. Aereumera 'ā nifuakari. Otyweruuramū nanē 'ā ae nū. A'ere nipo anure oferapa 'ga fuakaramū, okaturamamū nanē nipo 'gā nū. ⁴⁴'Awamū 'ā ae ywy pe futat ojotymi. A'ere anure ae ferawi ywag ipe awawamū te. Ywy pewara 'gā netea naywag ipewara 'gā nete 'jawe rūi. ⁴⁵Ymā 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gā nupe ee rakue: "Kūima'e ypy 'ga, Atāu 'ga, Janeruwarete 'ga iapou rakue, eko ma'eramū rakue", 'jau 'ga ikwasiarukaa rakue. A'ere ajepeja kūima'e 'ga, Jejui Kristu 'ga te jane upe okoeteete

ma'ea. A'eramū 'ga te jane mogyau ete Jarejuwarete 'ga ra'yramū. A'eramū nipo 'ga futat jane mū'jāu tywy awi. ⁴⁶Janeypy 'ga te aje 'ā naywag awi rūi 'ut rakue. 'Yja apopyrera 'ga te 'ā poromū rakue. A'ere 'ā Jejui Kristu 'ga ywag awi 'ut ma'efera te. Anure te 'ā 'ga ruri rakue. ⁴⁷Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga 'yja apoī janeypyramū rakue. Aipo 'ga rera 'ā Atāu rakue. A'ere 'ā Jejui Kristu 'ga ruri ywag awi te rakue. ⁴⁸Ywy pewaramū aje 'ā janeretea 'yja apopyrera 'ga retea 'jawe etee futat. A'ere nipo jane anure ywag ipe oo ma'eramū janerete jemu'jagi ywag awi 'ut ma'efera 'ga rete 'jawewaramū. ⁴⁹'Awamū jane jemogyi 'yi apopyrera 'ga 'jawe. Anure te nipo jane jemogyi ywag awi 'ut ma'efera 'ga 'jawe.

⁵⁰'Yi apopyrera janeretea nooi futari ywag ipe. Janero'o, janery. Mīmera nooi ywag ipe. 'Yi apopyreramū jane jaremanūmū futat. A'eramū 'yi apopyrera awawe'em ywag ipe.

⁵¹⁻⁵²A'eramū je 'awamū pēnemikwaawe'ema mū ree pē mueapyoukaa. Jejui 'ga ruramū nipo jane 'ga rerowiaaramū jarejemogyau je futat amū. Najuejue etee futat nipo jarejemu'jaga 'ga 'jawe. Amanū ma'efera 'gā, eko ma'e 'gā. Mīmeramū nipo jane jarejesowo'gōka 'ga 'jawe futat.

'Ga ruramū nipo ywagipewara 'ga amū jumi'aranūū pyau. Ipyrauwe nipo jane jarejesowo'gōka kamēsiete Jejui 'ga 'jawe futat. Jumi'aranūū pyrauwe nipo amanū ma'efera 'gā nanē ū'jāu tywy awi nū. A'eramū futat nipo 'gā ojesowo'gōka imanūu'jawe'emamū ajemogyau. Eko ma'efera 'gā nanē nipo ojesowo'gōka imanūe'emamū.

⁵³⁻⁵⁴Janerete yaua nipo 'ga a'eramū futat imua janee. A'ea namanūi janee. A'eramū futat nipo ae manūa atee-

awamū. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari aipo are 'gā amū nupe ee rakue:

“Anure nipo Janeruwarete 'ga reni 'wyr-iaramū jane upe.

A'eramū futat nipo ae amanūu'jape'ema. 'Ga te 'ā ae manūa omateepap.

A'eramū ki jane 'ga je'ega etee futat enupa”,

'jau 'gā 'ā ikwasiarukaa rakue. A'eramū nipo anure Janeruwarete 'ga amanū ma'era ma'era 'gā mu'jaga 'gā sowo'gōka imanūe'emamū etee futat nū. Ymāwara 'gā nemikwasiarer imū etee futat nipo 'ga aipo apou. ⁵⁵Sā'ā jawa'jyra ae kutuga. A'eramū 'ā ae akutukarera jawa'jyra jukau. A'eramū 'ā aipo jawa'jyra ae kutugu'jape'ema. Nan tee futat Janeruwarete 'ga ae manū mateepawi ae wi. 'Ga imateepaw ire ae amanūme'em. A'eramū jane aipo rapsesakaramū jarekyjawe'em jaremanū awi. Nitywi futari nipo ae jero'wua poromū. Ae manūa nanē nipo otywe'emamū nū. ⁵⁶'Awamū jane manūi futari janeypy 'ga 'ā jaremote'aawer are. Atāu 'ga 'ā nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega rakue. A'eramū 'ga a'eramū amanūmū rakue. 'Ga ree 'ā jane nanē 'ga je'ega renupe'ema rakue nū. A'eramū jane nanē jaremanūmū nū. ⁵⁷A'ere Janejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga jane moferawi nū, werowiamū nū. A'eramū futat nipo jane jaremanūu'jape'ema. A'eramū ki jane Jarejuwarete 'ga muorypa ee.

⁵⁸A'eramū ki pēē Jejui 'ga rerowiar wyyapiau pejemogyau. Jarejararete 'ga upe etee pejeporowykyau pejemogyau. Jarejuwarete 'ga upe jane porowykyramū janeremiapoa esageramū 'ga upe. A'eramū ki pēē pejeporowykyau 'ga upe au'jeteramū futat, 'ga remifutara apou 'ga upe.

**Judeja ywy pewara
'gā nupe ka'aranūū monoa**

16 'Awamū je pē mu'ei Judeja ywy pewara 'gā nupe ka'aranūū pēē imono are. Jerusareg ipe kwaiwete ikaraemāe'ema 'gā jemogyi. A'eramū ki jane ka'aranūū monou 'gā nupe. Garasi ywy pewara 'gā, Jejui 'ga rerowiaara 'gā je amu'e aipo are ai'i. A'eramū je 'awamū pēē nanē pē mu'jau ee nū. ²Morowykye'ema rupi pejejatykaaw ipe pēē ka'aranūū pe rerawau yrū pype 'gā nupe. Pēē mū nipo pejeporowykyau peje'wyrriara 'gā nupe. A'eramū nipo 'gā pē mepyyu. A'eramū ki pēē kwaiweteu'i ka'aranūū pe monou'i yrū pype 'gā nupe. Pēē mū nipo ināinānī'i etee pēporowyky repya. A'eramū pēē ināinānī'i etee futat ape monou yrū pype 'gā nupe. Aipoa pēē tejenunewe iapo re nipo je ka'aranūū renūine'ema tekou pē nupe. ³A'eramū nipo je pēnemimono'oopera etee futat tewau ipyyka imonou Jerusareg ipewara 'gā nupe. A'eramū ki pēē 'gā amū nesaka Jerusareg ipe erawaramū. Pēnemimū'ēmera 'gā kwaaw ire je ka'arana kwasiaa imonou 'gā nee. "Kweramū Korītu pewara 'gā nemimonofera 'gā. Ka'aranūūa 'gā werooukat pē nupe, pē poaawamū", ta'e inuga 'gā nupe ka'aran are ikwasiaa 'jau. A'eramū 'gā jeremik-wasiarera rerawau pēnemimono'oopera ka'aranūū reewe Jerusareg ipewara 'gā nupe, Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe 'jau. ⁴Maranamū nipo je esageramū je nanē tewawe'em nū. Maranamū nipo je oi futari. Je oramū nipo pēnemimū'ēmera 'gā awau je rupi.

Paulo 'ga remiapo

⁵Masetoni ywy pe ra'ne je oi. A'e awi futat nipo tewau pē pyri. ⁶Peu nipo je tepytau pē pyri amana po'oga poromukuran. Pejewe je oramū ki mama'ea pemut jee jeremirerooramū. Ma'ape katu

nipo je oi aipo awi. Nakwaawi we je tewawa. ⁷Najeoweri je kamēsiete pē pyri. Pē pyri tekofukuu'ia te je afutat, Jarejararete 'ga ifutar ire.

⁸'Awamū je rekoi Efesu pe. Nooa'nei we je 'aw awi. Pētekosti 'jawa 'ara kwaw ire te nipo je oi, jarejatykaawa 'ara kwaw ire te nipo je oi 'aw awi. ⁹Jejui 'ga je amome'u 'auwara 'gā nupe. A'eramū 'gā kwaiwete 'ga rerowiaa. Amumera 'gā te ajee nafutari 'ga mome'ua. Nuerowiari nanē 'gā 'ga nū, je 'ga mome'uramū.

¹⁰Janejararete 'ga upe Timoteo 'ga porowykyi je 'jawe etee futat. A'eramū ki pēē pejejekau esage 'ga ree, pejejepyri 'ga oramū. ¹¹Peago'o kasi 'ga ne. Mama'ea etee ki pēē imonou 'ga upe 'ga remirerooramū. Pejepota'waramū etee 'ga ree. Pē pyri oo re nipo 'ga ruri 'au je pyri nū. Janerewirera 'jawewara 'gā amū nupi nipo 'ga 'ua. A'eramū je 'gā napesaka nipo te'yina.

¹²'Awamū je Aporu 'ga mome'ui pē nupe. "Ekwap Korītu pewara 'gā nesaka. Jarejewirera 'jawewara 'gā nupi ekwapa", a'e je Aporu 'ga upe ai'i. A'ere 'ga nioweri 'gā nupi. Meewe tee te nipo 'ga oi pē nesaka.

¹³Perowiar ywyapi ki Jejui 'ga. Pēkyje kasi 'ga rerowiare'ema 'gā nui ne. Jejui 'ga ki pemome'u 'gā nupe.

¹⁴Pejepota'wa esageramū pejejeue pejeporowykyau esage nanē Jejui 'ga upe nū.

¹⁵Estefana 'ga ako opytuna 'gā netee Jejui 'ga rerowiar pyramū Akaja ywy pe ikue. Jejui 'ga rerowia ppy we ako 'gā oporowykyau 'ga upe ikue, ajamu'jau 'ga ree ikue. ¹⁶A'eramū ki pēē 'gā je'ega renupa. Pejejeupe 'ga eawer imū etee futat pēē mama'e apou. Kwe pe nipo Jejui 'ga ree moromu'jara 'gā amū akou 'gā nee nanē pejeapyakau nū. 'Gā pyri oporowyky ma'e 'gā nanē poromū nū.

¹⁷Estefana 'ga, Fortunatu 'ga, Akaiku 'ga. Mīmera 'gā jemuekōēaina je pyri 'gā

nura. Muku te 'ā peko je wi. A'eramū 'ā pēē je poare'ema. A'ere 'ā 'gā nuri je poaa rai'i. ¹⁸Je muekōēāina 'ā 'gā 'ua rai'i. Pēē nanē nipo 'gā pē muekōēāina pē mogyau. A'eramū ki jane 'jau 'gā nupe: “Ore muekōēāi ako pejepe ai'i. A'eramū pēē esage ma'eramū ore”, 'jau ki jane 'gā nupe 'gā muorypa ee.

Oje'ega 'ga imonou 'gā nupe 'gā futaa

¹⁹Asia ywy pe je rekoi. 'Auwara 'gā Jejui 'ga rerowiaara 'gā oje'ega monou pē nupe pē futaa. Akira 'ga wemireko ēē retee, Prisira ēē retee oje'ega mono pē nupe pē futaa. 'Gā nog ipe Jejui 'ga rerowiaara 'gā ajatykau ojemu'jau Jejui 'ga ree. 'Gā nog ipe ajatyka ma'e 'gā nanē oje'ega monou pē nupe nū. ²⁰Na-juejue etee futat janerewirera 'gā oje'ega monou pē nupe pē futaa.

Jejui 'ga rerowiaaramū ki pejoman, pejejafutaa.

²¹'Awamū je rete futat ka'arana kwasiari inuga pē nupe: “Teje'ega amono pē nupe pē futaa”, Pauloramū je ikwasiari pē nupe.

²²Jarejuwarete 'ga Janejararete 'ga ree iporomutare'ema 'gā nereko tywera je afutat.

“Ere ejua kamēsīete, ki Jejui”, 'jau je Jarejararete 'ga upe.

²³'Ga rerowiaaramū je pē futari. Jarejararete 'ga resage pē nerekoa nanē je afutat nū. ²⁴Jeporomutar esage je pē nee. Jejui Kristu 'ga perowiat je 'jawe. A'eramū je tepota'wa esageramū pē nee.

Kweramū etee jeje'ega pē nupe.

2 Korītu

Korītu pewara 'gā amū nuerowiari Paulo 'ga. Nafutari 'gā 'ga remikwasiarera. A'eramū 'ga ka'arana kwasiaru'japa imonou Korītu pewara 'gā nupe, 'gā mueapyou oporowyky are. NaPaulo 'ga etee rūi ka'arana kwasiaa imonou 'gā nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

1 Je Pauloramū ka'arana akwasiat imonou pē nupe. Timoteo 'ga ako je pyri. Je 'ā Jejuī Kristu 'ga remimonoferamū. Ymā te ako Jejuī 'ga je monoi kwe pewara 'gā nupe omome'waramū ikue. “Kwe pe ekwap je mome'wau ekou 'gā nupe”, 'jau 'ga jee ikue. 'Uwarete 'ga remifutar imū etee futat 'ga je monou kwe pewaramū pē mu'jaukaa ojee ikue. A'eramū je ka'arana kwasiaa imonou Korītu pewaramū pē nupe, Jarejuwarete 'ga remiayuwamū pē nupe. Akaja wyy pe okwasi'o ma'eramū pē nupe nanē je ikwasiaa imonou nū. Jarejuwarete 'ga remiayuwamū pē nupe je imonoi.

²Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. Jejuī Kristu 'ga nanē 'ā Janejararetea futat nū. 'Gā nesagea pē nerekoa je afutat. 'Gā pē mopy'ata'waa nanē je ifutaa nū.

Jarejuwarete 'ga simuoryp

³Janeruwarete 'ga futat 'ā Janejararete 'ga Ruwaretea, Jejuī Kristu 'ga Ruwaretea. Ipota'wa 'ā 'ga jane ree jepi. Janeruwarete 'ga 'ā jane poat mama'e apo are kwaiwete. A'eramū ki jane 'ga muorypa ee. ⁴Ore upe mama'e tywera jeaporamū, Janeruwarete 'ga ore mojemogypyka jui ojee ai'i. A'eramū ore nanē pē poaa 'ga oropoaawera 'jawerimū etee futat. ⁵Ymā 'ā ia'wre'ema 'gā Kristu 'ga rereko tyweretei rakue. Nan tee futat ajee 'gā 'ā ore rereko tyweri, Kristu 'ga

rerowiaaramū ore jemogyramū. A'ere 'ga 'gā ore rereko tyweramū Kristu 'ga rekoi ore pyri ore mouagukaa ore rereko tywera upe. ⁶Gā orojereko tywer ire miamū ore pē poari Jejuī 'ga rerowiar wyyapiukaa pē nupe. Kristu 'ga wejue ore poat ore mouagukaa orojereko tywera upe. A'eramū ore nanē pē poararūmū pē mouagukaa nanē jupe nū. ⁷Orojemogypyka arajemogyau Jarejuwarete 'ga pē poar are. 'Ga rerowiare'ema 'gā nipo pē nereko tyweaete ore rereko tyweawera 'jawerimū etee futat. A'eramū nipo “Janeruwarete 'ga pē poaa ore poaawera 'jawerimū etee futat” 'ea jane 'ā sikwaap.

⁸Pēē 'ā jerewirera 'jawe. Kūjāmeramū pēē 'ā jerenya 'jawe. A'eramū je 'awamū tejereko tywera mome'wau pē nupe. Asia wyy pe je rekoramū 'gā je rereko tyweretei kwaiwete. ⁹Janeruwarete 'ga je jukaukaa werewi 'gā nupe. A'eramū je tejemuaēma tejee. “Je juka sipo 'gā pa”, 'jau je tejeupe etee futat ai'i. A'eramū je tepoia tejee tejemogypyg awi. A'eramū je tejemogypyka Jarejuwarete 'ga ree etee futat 'awamū. Ae moferapara 'ga ree etee futat je tejemogypyka tekou 'awamū. ¹⁰Ma'eramū 'ga 'ā je a'gui 'gā nui je jukaukare'ema 'gā nupe. Anure nanē nipo 'ga je a'gui 'gā nui nū. Ajemogypyk je 'ga ree. “Janeruwarete 'ga nojejukaukari 'gā nupe. 'Ga te nā'ā nojejukaukari 'gā nupe re'ā”, 'jau je tejeupe jepi. ¹¹A'eramū ki pēē pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe je ree. “Epoar iki Paulo 'ga, ki Ku'jyp. Ea'gu ki 'ga 'ga ree ifuwet ma'e 'gā nui”, 'jau ki pēē 'ga upe je ree. A'eramū 'ga je jukaukare'ema 'gā nupe, ojeupe pejeje'ega pēē imonou'jau'jaw ire. A'eramū nipo 'gā kwaiwete Jarejuwarete 'ga muorypa je jukae'em are.

Paulo 'ga wea'aramū kwe pe te nū

¹² Janeruwarete 'ga 'ā je poat akou jepi. A'eramū 'ga je mogo esageukaa wowase jepi. Pē neape taetu je 'ā tekou esage jepi. A'eramū je tejerowiaa pē pype teko esage are. Naje'mei je pē nupe. Pē pype tekou tejemuawapia tekou jepi. Aipoa Janeruwarete 'ga ifutaa. Najemogyppyygi futari je te'akwaaw ekoete are. Janeruwarete 'ga wejue opota'waramū je ree. Opājē 'ga imua jee. A'eramū taetu je tekou esage pē pype.

¹³ Namama'eay are rūi je ka'arana kwasiari pē nupe. Mama'e aye'em are etee te je ikwasiari imonou pē nupe. A'eramū pēē imogytau pejejeapyoramū ee. Ee pēneapyoa je afutat. ¹⁴ Awamū nipo nepēneapyopawi ee pejejemogyau. A'eramū ki pēē pejejea'aramū ee. A'eramū nipo pēē pejejeapyokaturamū ee. A'eramū nipo pēē Jarejararete 'ga ruaw ipe pejeku'iramū je ree. Jejui 'ga ruaw ipe pejeku'iramū je ree pejejee jeku'i 'jawerimū etee futat.

¹⁵⁻¹⁶ Ee pēneapyo are je jemogyppyygi tekou ikue. A'eramū je 'jau tejeupe: “Too Korītu pewara 'gā nesaka 'jau nū kwy”, 'jau je tejeupe ikue numiamū. “Masetoni wyy pe tewau tapytaaip Korītu pewara 'gā pyri 'jau”, a'e je numiamū. “A'eramū tewau kwe pe 'gā nui. A'ere je tejewya tepytaaiwu'japa 'gā pyri 'jau nū kwy”, 'jau je tejeupe ikue numiamū. “A'eramū nipo je 'gā maku'iu'jawi tejee re'ā”, 'jau je tejeupe numiamū. Je jewyramū amunipo 'ā pēē mama'e mua jee Judeja wyy pe jeremirerooramū. A'ere je nooi. ¹⁷ Jerea'at amutee te je nū. A'eramū nipo pēē mū 'jau jee: “I'me te Paulo 'ga oree 'we”, 'jau nipo pēē mū jee. A'ere je naje'mei futari pē nupe. Maran gatu gatu etee mama'ea jee. ¹⁸ Janeruwarete 'ga 'ā ni'mei futari. U'eawer imū etee futat 'ā 'ga mama'e apoi. A'eramū je nanē te'me'emamū pē nupe nū. Namoryteei

je pēē te'eawer are. ¹⁹ Jejui Kristu 'ga ako je amome'u pē nupe ai'i. Timoteo 'ga, Silasi 'ga. Mīmera 'gā netee ako je Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga mome'wau pē nupe ai'i. Mama'e a'jea etee 'ā Jejui Kristu 'ga omome'u rakue. 'Ga futat ako Jarejuwarete 'ga imome'waukaa oree ikue. A'eramū ore nanē mama'e a'jea etee imome'wau pē nupe. ²⁰ U'eawer imū etee futat Janeruwarete 'ga mama'e apoi Jejui Kristu 'ga upe. U'eawer imū etee futat Janeruwarete 'ga Jejui Kristu 'ga muri janee. A'eramū jane 'ga je'ega rerowiaa. “A'jea futat 'ga remiapoā”, 'jau jane 'ga upe. A'eramū jane 'ga muorypa Jejui Kristu 'ga ree. ²¹ Janeruwarete 'ga futat 'ā Jejui Kristu 'ga rerowiarukaa oree. Pē nupe nanē 'ga futat 'ga rerowiarukaa rakue. 'Ga futat 'ā jane mujat Jejui Kristu 'ga ree. 'Ga futat 'ā jane mogyau wemiayuwamū. ²² Sā'ā jane jarejera kwasiara jarekaraemā are. A'eramū 'ā tekotee 'gā janekaraemā kwaapa. Nan tee futat Janeruwarete 'ga U'agesage muri wemiayuwamū janee. A'eramū jane jarejemogyppyyka 'ga 'eawer are: “Te'agesagea je amono pē nupe ra'ne. A'eramū je anure mama'e monou pē nupe kwaiwete” 'eawer are jane jarejemogyppyyka jarejemogyau.

²³ Janeruwarete 'ga je kwaap. “Naje'mei je”, a'e je 'ā 'ga remianuwamū. Najeje'eg wyrafeniweri wejue je pē nupe. A'eramū je tewawe'em pē pyri ai'i. ²⁴ “Je te 'ā pē'wyrriara. A'eramū ki pēē mama'e apou je'eawer imū”, 'jawe'em je 'ā pē nupe. Pekwaap futat 'ā Jejui Kristu 'ga. A'eramū je 'jawe'em pē nupe: “Jejui 'ga ki perowiat”, 'jawe'em je 'ā pē nupe. A'ere je pēnorywa tee ifutari. A'eramū je mama'e apou pē nupe pē muorypawamū.

2 Pēnorywa je afutat. Ma'eramū 'ā je nooi pē pyri. “Kasi je 'gā pyri tewau teje'ega moywrafeni 'gā nupe ne kwy”, 'jau je tejeupe. “A'eramū amusipo 'ā je

'gā mu'arasigu'japa etee", 'jau je tejeupe. A'eramū je a'eramū tewawe'em pē pyri. A'eramū je ka'arana etee ikwasiaa imonou pē nupe. ²Pē mu'arasig ire sipo awyja je maku'iu? Naani. Pejemu'arasig ire naje maku'i pejepe. ³A'eramū je a'eramū 'jau tejeupe ai'i: "Nooi pa je 'gā pyri kwy", 'jau je ai'i. "Kasi a'e pe je 'gā mu'arasigi etee tewau ne kwy", 'jau je tejeupe ai'i. "A'eramū je nanē te'arasigamū 'gā neewe ne kwy", 'jau je tejeupe ai'i. Pē'arasig ire ni-tywi je maku'iaara 'ga amū. Ma'eramū 'ā je ka'arana etee ikwasiaari imonou pē nupe ikue, pē mosōu mama'e tywera apo awi ikue. "Pepoit mama'e tywera apo awi", 'jau je ka'aran are imonou pē nupe. Jeremikwasiarera resag ire mama'e tywera apo awi pejepoira je maku'i. A'eramū pēē nanē pejeku'iramū pejejemogyau je 'jawe futat. ⁴Pē nupe ka'arana kwasiaa je tejaa'wau pē nee ai'i. Najeporomu'arasigiwieri je pē nee ai'i. A'eramū je tejaa'wau pē nee ai'i. "Ojee jeporomutara 'gā ikwaawa je afutat", 'jau je tejeupe etee futat ai'i. A'eramū je ka'arana kwasiaa imonou pē nupe ai'i.

Jaretywer awi janepoiriweramū 'ga imoia jane wi

⁵Mama'e tywera apoara 'ga, 'uwa 'ga remireko ēē rerekwara 'ga, je mu'arasig etee ojee ai'i. Pēē mū taetu nipo 'ga pē mu'arasiga pē mogyau rai'i. ⁶A'eramū nipo pēē 'ga rerekou tywea ee rai'i. A'eramū je 'awamū 'jau pē nupe: Au'je ki 'ga rereko tywer ire. ⁷'Awamū ki pēneatee futat 'ga remiapofer awi. Pemur iki 'ga pejejepype nū. Kasi a'e pe 'ga poireteetei Jejui 'ga rerowiar awi ne, 'jau je pē nupe. ⁸A'eramū je 'jau pē nupe: 'Ga ree pejeporomutara ki peesaukat 'ga upe. Pereko esage etee ki 'ga, 'jau je pē nupe.

⁹Pē nupe ka'arana kwasiaa je 'jau tejeupe etee futat ai'i: "Wenup sipo 'gā jeje'ega? Wapo sipo 'ga mama'ea oje-

upe je'eawer imū?" 'jau je tejeupe ai'i. A'eramū je ka'arana kwasiaa imonou pē nupe ai'i. A'ere ako peenup tāmējē jeje'ega ai'i. A'eramū a'ea je muorypa.

¹⁰'Ga remiapofer awi pēneateeramū je nanē jereateeramū jui nū. Pē 'jawe etee futat tejeateeramū 'ga remiapofer awi. Kristu 'ga remianuwamū je 'i: 'Ga remiapofer awi jereateeramū tekou, 'jau je 'ga remianuwamū. ¹¹'Ga remiapofer awi jarejeateemamū nipo mama'eukwaawa 'wyrriara jane mote'ari ee. "Janete'ara mama'eukwaawa 'wyrriara afutat" 'ea jane 'ā sikwaap. A'eramū jane jarejeateeramū aipo 'ga remiapofer awi. Kasi a'e pe mama'eukwaawa 'wyrriara jane mote'areteetei ee ne.

Kristu 'ga retee jane mama'eukwaawa 'wyrriara retygi

¹²Troate pe je oi peuwara 'gā nupe Jejui 'ga ree morogyta esage mome'wawamū ai'i. Jejui 'ga mome'wawamū je oi ai'i. Ojepyri je waēmamū 'gā aku'iramū je ree ai'i. "Taruenupe eneje'ega 'jau", 'jau 'gā jee ai'i. Janejararete 'ga te 'gā moporenuwiwerukaa jeje'eg are ai'i. A'eramū 'gā oporenuwiweramū ee. ¹³A'ere je jemuaēmi jarejewirera 'jawewara 'ga ree, Tito 'ga ree. "Peu futat je oi ene rekoa", e'i 'ga jee ikue. A'ere 'ga nuri we owaēma peu. A'eramū je a'eramū tewau pe awi ai'i nū. Tewau Masetoni wyw pe Tito 'ga rekaa ai'i.

¹⁴A'eramū je Jarejuwarete 'ga muorypa 'ga remiapofer are. Janeruwarete 'ga te 'ā jane poaa mama'eukwaawa 'wyrriara retyg are. Kristu 'ga 'ā mama'eukwaawa 'wyrriara retyka rakue. A'eramū jane Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramū etyka 'ga retee futat. Sā'ā jany kasiga reafena kwasioa jany kasiga ojee imono re. A'eramū 'ā jane pyriwara 'gā jany kasiga reafena renupa. Nan tee futat jane Jejui 'ga

mome'ui jarejepyriwara 'gā nupe, 'ga rera muāina 'gā nupe. ¹⁵Sā'ā judeu 'gā mama'e kasiga rapya Jarejuwarete 'ga muorypawamū rakue. Nan tee futat jane 'ga muorywi Jejui 'ga mome'uramū. Janeje'ega renupara 'gā amū nipo Jejui 'ga rerowiaa ajemogyau. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga 'gā katu'oka 'gā mogyau wemiayuwamū. A'ere nipo janeje'ega renupara 'gā amū nuerowiarī futarī Jejui 'ga. A'eramū nipo 'gā awau ajemogyau mama'eukwaawa 'wyriara rape rupi. ¹⁶Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā nupe Jejui 'ga mome'ua mama'e pysoga 'jawe. Niparuerowiarīweri 'gā Jejui 'ga ree. Sā'ā mama'e pysoga pyri ae oe'ema. Nan tee 'ga rerowiare'ema 'gā nupe 'ga mome'ua nia'wyri. A'eramū 'gā amanū re awau muku 'ga wi. Mama'eukwaawa rapyaw ipe te 'gā oi. A'ere Jejui 'ga rerowiaaramū jane upe 'ga mome'ua jany kasiga 'jawe. Jareparuerowiarīweramū jarejemogyau 'ga ree. A'eramū Janeruwarete 'ga jane katu'oka jane mogyau wemiayuwamū. A'eramū 'ga jane manū re jane mogyau ojepyri nakwaparimū ete rūi futat. Awyja sipo ajee Jejui 'ga mome'uarū kwe pewara 'gā nupe? ¹⁷Ore futat 'ā 'ga oromome'uarū 'gā nupe. A'ere 'ā amumera 'gā Jejui 'ga mome'ui ka'aranū are etee ajemogyau. “Jejui 'ga pa je amome'u 'gā nupe kwy. A'eramū 'gā je mepyau 'jau kwy”, 'jau imome'wara 'gā ajemogyau ojeupe. A'ere ore nanarūi. Janeruwarete 'ga 'ā ore monoukat Jejui 'ga mome'wawamū. A'eramū 'ā ore Kristu 'ga remiayuwamū 'ga mome'wau a'jea futat kwe pewara 'gā nupe. Janeruwarete 'ga remianuwamū futat ore 'ga mome'ui.

Janeruwarete 'ga je'eg yau

3 Pē nupe aipo imome'wau sipo ore jerowiaraiwi etee orjee? Naani. Nore kwaawi sipo pejepe? Ore kwaap

futat pejepe. A'eramū ore 'jawe'em arajaupe ikue: “Korītu pewara 'gā nane kwaawi we. A'eramū jane jarejemome'wau 'gā nupe”, 'jawe'em ore arajaupe ai'i. Ore kwaap futat ako pejepe ai'i. A'eramū ako ore orojemome'wawe'em pē nupe nū. “Kweramū Janeruwarete 'ga remiayuwā 'ga amū. Paulo 'ga rera”, aru'eu'jap sipo ore ka'arana monou ikwasiaa pē nupe ai'i nū? Naani. ²Pē futat ore mome'u pejepe ka'arana 'jawe. A'eramū pē nesakara 'gā pēneko esage nanē esaka nū. A'eramū nipo pē nesakara 'gā 'jau ajaupe: “Mama'e a'jea etee Paulo 'ga omome'u. Sā'ā 'ga remimu'efera 'gā, Korītu pewara 'gā jemu'ea ako esage are”, 'jau nipo pē nesakara 'gā. Ore nanē nipo pejemogy esage kwaapa nū. ³Kristu 'ga 'ā pē mogyau wemiayuwamū pē nupe omome'u re. A'eramū pē pejemogyau 'ga remikwasiarera ka'arana 'jawe. Naitapew are ikwasiaripyra 'jawe rūi pē. A'eramū pē nesakara 'gā Kristu 'ga remiapofera resaka. Jarejuwarete 'ga 'Agesage pyu futat 'ā Kristu 'ga jane mu'jagi wemiayuwamū. A'eramū jane resakara 'gā 'ga remiapofera kwaapa.

⁴Ore orojemogypyk Jarejuwarete 'ga ree, Kristu 'ga ree nanē nū. A'eramū nipo ore pēneko esage resaka 'jau: “Janeruwarete 'ga te ako jane mono Korītu pewara 'gā mu'jau ikue. 'Gā nupe Kristu 'ga jane imome'uramū ako Janeruwarete 'ga 'ga rerowiarukaa 'gā nupe ikue”, 'jau ore pē nesaka. ⁵Naore tee rūi ako ore Jejui 'ga rerowiarukara pē nupe ai'i. Janeruwarete 'ga te 'ga werowiarukat pē nupe. Janeruwarete 'ga te 'ga omome'uukat ore pē nupe. ⁶Janeruwarete 'ga te Jejui 'ga mome'uukat ore ikue. “Jejui Kristu 'ga pē imome'uramū Je'agesagea te 'ga rerowiarukari 'gā nupe, 'gā mogyau jeremiayuwamū 'gā momyauu”, 'jau Janeruwarete 'ga ore ikue. A'eramū

'ga ore monou kwe pe Jejui Kristu 'ga mome'wawamū ai'i. Ymā we futat 'ā Janeruwarete 'ga 'jau janepy 'gā nupe rakue: "Teporogytafera renupare'ema 'gā je amono mukuu tejewi 'gā manū re", 'jau 'ga 'ā rakue. A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane mogyi 'ga remiayuwamū Kristu 'ga rerowiaaramū etee te. A'eramū 'ga jane manū re jane mogyau ojeypyri nakwaparimū ete rūi.

⁷ Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga Moisesi 'ga renūina rakue. "Ere ejua ejeupia 'au je pyri", 'jau 'ā 'ga 'ga upe rakue. A'eramū 'ā Moisesi 'ga awau ojeupia ywytyra apyte'rarimū Jarejuwarete 'ga pyri rakue. A'eramū 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa itapew are Moisesi 'ga upe rakue. 'Ga je'ega kwasiaramū 'ā Moisesi 'ga reakwara wenyfugamū 'ga wi rakue. A'eramū 'ā Israeu juapyrera 'gā ojeypyri 'ga jewyramū amā'jāuarūme'em 'ga reakwar are rakue. 'Ga reakwara renyfuga 'gā neakawayau rakue. Esage te 'ā Janeruwarete 'ga je'eg ymanera rakue. A'ere 'ā janepy 'gā nuenuwi futari Jarejuwarete 'ga porogytaa rakue. A'eramū 'gā 'ā amanūmū awau mukuu 'ga wi rakue. ⁸ A'ere 'ā Janeruwarete 'ga 'awamū U'agesage muri janee, Jejui 'ga rerowiarukaawamū janee. Esage futat 'ga 'Agesage porowykya! ⁹ Esage futat Janeruwarete 'ga porogytaa rakue. 'Ga porogyta mogytaramū janepy 'gā otywera kwaapa futat rakue numiamū. A'ere janepy 'gā nopoiri otywer awi rakue. A'eramū 'gā amanūmū awau mukuu Jarejuwarete 'ga wi 'ga porogytaa renuwe'em ire etee futat. A'ere esageramū futat Jejui 'ga mome'ua. 'Ga mome'ua jane erowiar ire Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi, jane mogyau wemiayuwamū. A'eramū jane jaremanū re jarewau jarejemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimū ete rūi. Aipoa 'ga porogyta yaua. "Teja'yra 'ga

pēē erowiarāmū je pē mogyi tejemiayuwamū. A'eramū nipo je anure pē mogyau tejepyri" 'ea 'ga porogyta yaua. ¹⁰ Esage futat Janeruwarete 'ga porogyta ymanera rakue, Moisesi 'ga upe 'ga remikwasiarukarera rakue. 'Awauwara morogyta yaua taetu aje 'ā esage ete Moisesi 'ga remikwasiarera resage apyraapa. ¹¹ Esage futat Janeruwarete 'ga porogyta ymanera. Namutamutarūi futat 'gā Moisesi 'ga remikwasiarera renuwi. A'etea esage futat 'gā nupe. A'ere jane 'awamū Jarejuwarete 'ga porogyta yau rereko. Esage futat 'ga porogyta yaua. Nateepawa'uweri futari 'ga porogyta yaua.

¹² Jarejuwarete 'ga porogyta are ore jemogypygyi arajemogyau. A'eramū ore orokjyawe'em Kristu 'ga mome'u awi. ¹³ Ymā 'ā Moisesi 'ga weakwara piari taity pyu weakwara renyfug awi rakue. Iwewa teepawa resaukaawe'emamū 'ga imonou oje'arimū rakue, Israeu juapyrera 'gā nupe esaukaawe'emamū rakue. Na'gā 'jawe rūi jane iapoi. ¹⁴⁻¹⁵ Ymā 'ā Israeu juapyrera 'gā naeapyo. futari 'ga porogyta are rakue. 'Awamū miamū aje 'ā 'gā naeapyo ee. Moisesi 'ga remikwasiarera mogytaramū iapyaka'jam ma'e 'jawe etee 'gā jemogyi. Kristu 'ga ree ojemujar ire te 'gā neapyoramū Jarejuwarete 'ga porogyta are. A'eramū 'gā ajemogyau iapyakwafuk ma'e 'jawe. ¹⁶ Jejui 'ga rerowiar ire nipo 'gā neapyoramū Jarejuwarete 'ga porogyta are. Sā'ā Moisesi 'ga weakwara piaro'woga Jarejuwarete 'ga pyri ojewyawamū rakue. Nan tee jane Jarejararete 'ga rerowiaaramū janereapyoramū 'ga porogyta are. ¹⁷ "Janejararete 'ga", 'jau je. Jarejuwarete 'ga 'Agesage upe te je 'i. Werowiarāmū Jejui Kristu 'ga janetywera moia jane wi, Janeruwarete 'ga 'Agesage muri janee. A'eramū 'ga 'Agesagea jane mu'jaga Janeruwarete 'ga remiayuwamū. 'Ga 'Agesage jane rekoramū jane jaretywe'emamū rēwējēmī

jaretywera pyu. ¹⁸Ymā Moisesi 'ga reakwara wenyfugamū Jarejuwarete 'ga pyri 'ga o re rakue. Nan tee Kristu 'ga remiayuwamū jane jarejemu'jaga 'ga 'jawe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane mu'jaga Kristu 'ga 'jawewaramū. Anure taetu nipo jane jarejemogyau 'ga 'jawe futat.

Kristu 'ga ree etee ki jarejea simyī

4 Janeruwarete 'ga ajemuaēma ore ree. A'eramū 'ga ore mogou ojeupe oporowyky ma'eramū. Jejui Kristu 'ga mome'waramū 'ga ore mogou ojeupe ikue. A'eramū ore orojorpawe'emamū arajemogyau. ²A'eramū ore oropoia mama'e tywera apo awi. Jemime miamū futat ore mama'e tywera apowe'em. Oropoit futat ore mama'e tywera apo awi. Nore'mei futari ore Jejui 'ga ree. Nasigaty rūi ore Jejui 'ga mome'ui. Mama'e a'jea etee futat ore oromome'u arakou. 'Ga je'eg imū etee futat ore arajemogyau Jarejuwarete 'ga reape. A'eramū ore resakara 'gā 'jau nipo ajaupe: “Paulo 'ga ako esage Jarejuwarete 'ga je'eg imū etee futat ojeupi oo ma'e 'gā netee”, 'jau 'gā ajaupe, ore resaka. ³Jejui 'ga nipo ore imome'wau esage agawewi. A'etea nipo amumera 'gā naeapyoi ee. 'Ga rerowiare'ema 'gā nipo naeapyoi futari ee. Mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'e 'gā naeapyoi futari ee. ⁴Mama'eukwaawa 'wyrriara wejue nuerowiarukari 'gā nupe. A'eramū 'gā weapyoe'emamū 'ga mome'u are. Mama'eukwaawa 'wyrriara Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā 'wyrriara. A'eramū wemiayuwa 'gā mueapyoukare'ema ee. Jejui Kristu 'ga Janeruwarete 'ga 'jawe futat. A'eramū mama'eukwaawa 'wyrriara wemiayuwa 'gā mueapyoukare'ema 'ga ree. ⁵Jejui Kristu 'ga etee 'ā ore oromome'u 'gā nupe. “Jejui Kristu 'ga perowiat”, 'jau 'ā ore arakou 'gā nupe. “Ore rerowiat

pejepe”, naru'ea'uweri 'ā ore 'gā nupe. “Jejui Kristu 'ga perowiat”, aru'e te 'ā ore 'gā nupe. “Jejui Kristu 'ga 'ā Janejararetea. A'eramū pēē 'ga te erowiaa”, 'jau 'ā ore 'gā nupe. 'Ga upe etee futat ore porowykyi arakou. A'eramū ore mama'e apou pē nupe, pē poaa 'ga rerowiar are. ⁶Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ywy apoi ywaga reewe rakue. A'e pype 'ga 'jau rakue: “Ypytunaiwa pype je 'ara mogoi”, 'jau 'ga rakue. 'Awamū 'ā 'ga futat jane mueapyoukaa oporogyta are. Kristu 'ga kwaawukaa janee ikue. Janeruwarete 'ga 'ā esage ma'ea. 'Ga 'jawe etee futat Kristu 'ga. A'eramū jane Jarejuwarete 'ga kwaapa Kristu 'ga reewe futat.

⁷Namaira rūi jane. A'etea 'ā Janeruwarete 'ga ojekwaawukaa janee. Wa'yra 'ga nanē 'ā 'ga ikwaawukaa janee nū. Sā'ā ae mama'e esage monoa mama'e ryrū pype. Mama'e esagea ae nomonoa'uweri japepo tywera pype. A'ere 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega muri janetywera po pe rakue. A'eramū 'gā aipo jane imome'uramū wea m'yina ee etee. Najane ree rūi 'gā wea m'yī aipoa jane imome'uramū. Janeruwarete 'ga jane moporowykyukat ojeupe. 'Ga pājē mū etee te jane mama'e apoi 'ga upe. A'eramū janeremiapofera resakara 'gā Jarejuwarete 'ga muorypa ee. “Ene te 'ā eneresage jepi. Mama'e esagea 'ā ereapoukat 'gā nupe epājē mū”, 'jau 'gā 'ga upe 'ga muorypa ee.

⁸Amumē 'ā mama'e tywera jeapoi janee. A'ere 'ā jane nipoiri futari Jejui 'ga wi. Amumē 'ā jane jarejemiaporama kwaape'ema. “Maran te je iapoi?” 'jau 'ā jane jarejeupe. A'ere Janeruwarete 'ga jane mueapyoi janeremiaporam are. ⁹Kwaiwete agawewi nipo jane ree iporomutare'ema 'gā jane rerekou tyweaete. A'etea nipo Jejui 'ga ako jane pyri. ¹⁰Sā'ā 'gā ore rerekoa. 'Gā fuewepawe'ema ore wi. Kamēsī'isī'ī 'gā afueweramū ore ree.

Sā'ā 'gā Jejuī 'ga juka rakue. Nan tee futat 'gā fueweramū ore ree. A'ere Jejuī 'ga jejukai ore ree. Ore apisiukare'ema 'ga 'gā nupe. Amanū re 'ā Jejuī 'ga ferawī etee rakue nū. A'eramū 'ga akou ore pyri futat. A'eramū ore resakara 'gā 'ga ferawa rerowiaa. ¹¹Kwe pewara 'gā nupe ore Jejuī 'ga mome'uramū 'ga ree iporomutare'ema 'gā afueweramū ore ree kamēsī'īsī. A'ere 'ga nore apisiukari 'gā nupe. A'eramū ore resakara 'gā 'jau ajaupe: “Ako futat Jejuī 'ga 'gā pyri ra'e. Ojejuka futat 'ga wemiayuwa 'gā nee ra'e”, 'jau 'gā ajaupe, ore resaka. ¹²Jejuī 'ga ore imome'uramū 'gā afueweramū ore ree. “Siapisi 'gā 'jau”, 'jau 'gā ajaupe. A'ere 'ā pēē Jejuī 'ga perowiat aipo are taetu. A'eramū nipo pēē pejewau 'ga pyri pejemanū re nakwaparimū ete rūi futat pejejemogyau.

¹³Ymā 'ga amū ikwasiaa Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are rakue. “Arowiat je tekou. A'eramū je imome'wau pē nupe”, 'jau 'ā 'ga ikwasiaa rakue. 'Ga 'jawe ore rekoī. Jejuī 'ga ore aruerowiat arakou. A'eramū ore 'ga mome'wau kwe pewara 'gā nupe. ¹⁴Janejararete 'ga manū re 'ā Janeruwarete 'ga Jejuī 'ga moferawī etee rakue nū. A'eramū ore “Jejuī 'ga jane erowiaaramū Janeruwarete 'ga jane moferapa etee jane manū re nū. A'eramū 'ga jane mogyau ojeypyri nakwaparimū ete rūi” 'e rerowiaa arajemogyau. Ore nanē nipo 'ga ore rerawau ojeypyri pē neewe. ¹⁵Pē nupe Jejuī 'ga mome'u are ore orojezeko tywerukaa etee futat 'gā nupe. Pejejeupe Jejuī 'ga ore imome'uramū pēē 'ga rerowiaa. “Janeruwarete 'ga iporomutat jane ree. A'eramū 'ga wa'yra 'ga mua ywy pe janetywera mepyawamū rakue” 'ea pēē erowiaa. Kwe pewara 'gā nanē nipo 'ga rerowiaa ojeupe ore 'ga mome'uramū. A'eramū ki jane

Jarejuwarete 'ga muorypa jarekatu'og are.

Anure nipo 'ga mama'e esage muri janee

¹⁶A'eramū ore a'eramū aruo-jere'emamū Jejuī 'ga mome'u awī. Oreretea nipo oymanamū futat numiamū. Afuakare'emamū agawewi futat. A'ere Janeruwarete 'ga ore'aga momyauī ore ore rekoramū. ¹⁷Ore rerekou tyweaete agawewi futat 'gā. A'ere ore 'i etee orojeupe: “Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage muri janee, 'gā je rereko tywera apyraapa”, 'jau etee ore orojeupe. A'eramū ore oropy'a'wyre'emamū orojezeko tyweramū. Ore upe Janeruwarete 'ga remimurama esage futat 'gā ore rereko tyweawera apyraapa. ¹⁸Norom'yī ore orojeaa 'auwara mama'e are etee. 'Auwara mama'e teepaw ete kamēsīete. A'eramū ore orojea m'yina Jarejuwarete 'ga ree etee futat. Janeruwarete 'ga te nateepawī futari. Ore upe 'ga remimurama nanē atee pawe'emamū futat nū.

5 Tap'yja 'jawe janeretea. Sā'ā ae tap'yī apoa. A'ere 'ā tap'yja to'omi kamēsīete. Nan tee futat nipo janeretea. Jane manūnamū nipo janerete nemamū futat. A'ere nipo jane manūnamū jane'aga oi ywag ipe. A'eramū nipo peu Janeruwarete 'ga janerete yau mua janee nū. Aipoa jarejete yau rerekou nipo jane nimanū'u'jawi futari. ²'Awamū futar iki janerea'at ywag are. 'Awamū futat jareoweramū ywag ipe. Janerea'ar iki jarejete yaua jarejeupe imurawam are. A'eramū jane jarefaemamū ee, jarejete yau futat are. ³Ywag ipe jane o re nipo Janeruwarete 'ga janerete yau muri janee. A'eramū nipo jane jarejemogyawe'em jarejete'e'eme. ⁴'Au ywy pe jarejemogyau 'ā jane jarejaa'wau mama'e tywera rerajaa'wau.

Janemanūweri jane 'ā numiamū. A'ere 'ā janeporomojopy'ruweramū futat jarejete are peu jareo re. Jarejete yaua jarejeupe imur ire jane jaremanūu'jape'ema. ⁵ Janeruwarete 'ga nanē ojepyri janejemogya afutat nū. U'agesagea ako 'ga amut janee ikue. “Awamū je Te'agesage monoi pē nupe. A'eramū je anure mama'e mū monou'japa pē nupe nū”, 'jau ako 'ga janee ikue. Ma'eramū 'ā jane 'ga 'eawera rerowiari jarejemogyau, “Anure je pē mogyi 'au tejepyri nakwaparimū warāu rūi. Pēnete yau nipo je imonou pē nupe. A'eramū nipo pēē pejemanūu'jape'ema”, 'ga 'eawera rerowiaa jarejemogyau.

⁶ A'eramū ore orojorywamū 'ga pyri orooram are. 'Au ywy pe arakou ore narakoi 'ga pyri. ⁷ A'ere ore jemogypygyi 'ga ree. Naruesagi agawewi ore 'ga. A'etea ore orojemogypyk 'ga ree. Norojemogypygyi ore orojemiesag are te. 'Ga ree etee futat ore jemogypygyi. ⁸ A'eramū ore araku'iramū arajemogyau. Jarejuwarete 'ga pyri oreoweramū arajemogyau. ⁹ A'ere ore Jarejararete 'ga muorywa taetu ifutari mama'e mū futara apyraapa. A'eramū ore mama'e apou 'ga remifutar imū arakou. 'Ga remifutara 'ara rupi nipo ore oi peu 'ga pyri. ¹⁰ Anure nipo jane jatykai jarejemogyau Kristu 'ga rowase 'ga rerowiaaramū etee juejue. A'eramū nipo 'ga jane mepyau janeremiapofer are. Janeremiapo tywer are nanē nipo 'ga jane mepyau i'jawerimū etee futat. Janeremiapo esage are nanē 'ga jane mepyau nū. Ma'eramū 'ā ore mama'e apoi 'ga remifutar imū etee.

Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'e

¹¹ “Mama'e tywera aporamū jane jemogyi Jarejuwarete 'ga kurapara 'jawewaramū 'ga upe” 'ea 'ā ore ikwaapa. Ma'eramū 'ā ore kyjei mama'e tywera apo awi. Ma'eramū 'ā ore pē

mu'ei mama'e a'je are te. 'Gā nanē ore imu'jau ee ai'i nū. Janeruwarete 'ga orereko esage kwaapa. Pēē ikwaawa nanē esage jee nū. ¹² Norojerowiaraiwi ore orjee etee. Orojemome'u 'ā ore pē nupe pē maku'iawamū orjee. A'eramū nipo pēē ore mome'wau ore ago'oara 'gā nupe. Aipo 'gā nipo 'jau ojeupe: “Je te 'ā esage ma'eramū. Esak jeraity esagea”, 'jau nipo 'gā ojeupe etee futat. A'ere nipo 'gā naeapyoi ako a'wyre'em are. ¹³ Jeju'i 'ga je imome'uramū amumera 'gā 'jau jee: “Paulo 'ga 'ga 'akwaawe'ema 'ga wereko”, 'jau amumera 'gā jee, je ago'wau ai'i. A'ere je Kristu 'ga mome'ui tekou. “Simuoryp Jarejuwarete 'ga 'jau”, 'jau je tekou. Aipo je'ea sipo naje mu'akwaawukari je mogou? Amumera 'gā te ajee “Paulo 'ga i'akwaawa akou”, e'i jee. Je'akwaap futat je. A'eramū je Kristu 'ga mome'wau pē nupe, 'ga rerowiarukaa pē nupe. ¹⁴ Kristu 'ga iporomutat jane ree. Ma'eramū 'ā ore Kristu 'ga mome'ui pē nupe. Kristu 'ga amanū janetywera mepyau rakue. A'eramū 'ga werowiaaramū janetywera moia jane wi. A'eramū jane jarejemogyau rēwējēmī mama'e tywera apoare'ema 'jawe Jarejuwarete 'ga upe. Kristu 'ga reewe amanū ma'efera 'jawe rēwējēmī jarejemogyau. ¹⁵ Jane ree Kristu 'ga manūi rakue, janetywera mepyawamū rakue. Amanū re 'ga ferawi etee rakue nū. A'eramū ki jane 'ga rerowiaaramū mama'e apou'jape'ema jarejemifutar imū etee. 'Ga remifutar imū etee futat ki jane mama'e apou. Mama'e esagea jane iapoa te 'ga afutat. Ma'eramū 'ā 'ga manūi jane ree rakue. Jane ree nanē 'ā Janeruwarete 'ga 'ga moferawi rakue nū.

¹⁶ A'eramū ki jane jaremā'jāue'em tekotee 'gā naity are. “Ko 'ga nipo 'ā nia'wryi. Sā'ā 'ga taity tywe'ri ete erekoa”, 'jawe'em jane jarejaupe. “Ko 'ga naje 'jawe rūi. Towajara te 'ga”,

'jawe'em jane jarejaupe nū. "Kwe 'ga ipiūnū", 'jawe'em jane jarejaupe. Nijokwaawi jane jarejauity are. Jarejopir are nanē jane nijokwaawi nū. Kristu 'ga upe miamū te 'ā amumera 'gā 'i rakue: "Nakūima'eeteete rūi 'ga. Sā'ā 'ga rekoa mama'e tywera apoara 'gā pype", 'jau 'ā amumera 'gā Kristu 'ga upe rakue. Nokwaawi 'gā 'ga rakue. A'eramū ki jane jarejuago'wawe'em. Kristu 'ga taetu ki jane iago'wawe'em. ¹⁷ Kristu 'ga ree jarejemujar ire jane jarejumu'jaga 'ga 'jawewaramū. A'eramū futat jane mama'e apowe'em jarejekwawer ymaner imū. Janerekoteefera ateepawamū futat jane wi. A'eramū futat jane jarejemogyau esage Kristu 'ga remifutar imū etee futat. ¹⁸ Janeruwarete 'ga 'ā jane momyauu Kristu 'ga jane erowiarāmū. Kristu 'ga rerowiare'ema jane jemogyi 'ga ree iporomutare'emamū. A'ere jane 'ga rerowiarāmū jane jemu'jagi Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'eramū futat. A'eramū Janeruwarete 'ga ojee iporomutat ma'eramū jane jemogya futaa. "Pe'je pejewau Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe. A'eramū nipo 'gā nanē ojemu'jaga je ree iporomutat ma'eramū", 'jau 'ga jane. ¹⁹ A'eramū jane 'jau 'gā nupe: "Kristu 'ga amanū 'ypeywar are janetywera mepyawamū. A'eramū Janeruwarete 'ga Kristu 'ga jane erowiarāmū janetywera moia jane wi, jane mogyau ojee iporomutat ma'eramū", 'jau ki jane 'gā nupe. Janeruwarete 'ga 'ā jane mono kwe pe Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe. "Pe'je pejewau kwe pe Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe. Kristu 'ga amanū janetywera mepyawamū rakue, pe'je ki 'gā nupe. Kristu 'ga rerowiarāmū je pē mogyi tejemiayuwamū, e'i Janeruwarete 'ga pē nupe, 'jau ki pēē 'gā nupe", 'jau 'ga oree ikue.

²⁰ Ymā 'ā Janeruwarete 'ga ore mogoi ojuru irūnamū ikue, Kristu 'ga mome'wawamū kwe pewaramū pē nupe ikue. Kristu 'ga je'eg imū ore 'i pē nupe: "Ga remiayuwamū pejumu'jagukat Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga 'ā pē momyauu", 'jau ako ore pē nupe ikue. ²¹ Kristu 'ga nityweri futari. Nuapoi futari 'ga mama'e tywera. A'ere Janeruwarete 'ga janetywera monoi 'ga upe. A'eramū 'ga janetywera reramanūmū 'ypeywar are rakue. A'eramū jane Kristu 'ga ree jarejemujar ire jarejemogyau 'ga remiayuwamū. A'eramū jane jaretywe'emamū rēwējēmī jaretywera pyu 'ga upe. A'eramū jane mama'e apou 'ga remifutar imū etee futat.

6 Jarejuwarete 'ga retee jane porowykyi. A'eramū ore 'jau pē nupe: Pepoit futat kasi Jarejuwarete 'ga rerowiar awi ne. Ipota'wa 'ga pē nee. Jejui 'ga pēē erowiarāmū Janeruwarete 'ga pētywera moiri pē nui, pē mogyau wemiayuwamū. A'eramū ki pēē pejepoire'ema 'gā nerowiar awi. ² Ymā 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe rakue:

"Pēpoaawa 'ara rupi je apyakai tejenūi are ikue.

Pē katu'okawa 'ara rupi je pē katu'oka ikue",

'jau 'ga 'ā ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'ere je 'awamū je 'i pē nupe: 'Awamū futat iwaēmī 'ga pē poaawa upe, Jarejuwarete 'ga pē katu'okawa upe, a'e je 'ā pē nupe 'awamū.

³ Orojeko esagea ore arafutat arakou. Narafutari ore 'gā motyweawa apoa 'gā nowase. A'eramū nipo 'gā ore ago'wawe'em Kristu 'ga ore imome'uramū. ⁴ Orereko esage resag ire nipo 'gā 'jau oree: "Jarejuwarete 'ga upe Paulo 'ga porowykyi opytuna 'gā netee ra'e. Sā'ā 'gā neko esagea", 'jau nipo ore resakara 'gā oree. Janeruwarete 'ga

ree iporomutare'ema 'gā ore rerekou tyweaete agawewi ai'i. A'etea ore noropoiri futari Kristu 'ga mome'u awi. Amumē ore orotywe'emamū agawewi mama'e pyu. A'etea ore oreta'wa etee futat arakou. Orojeupe mama'e tywera jeaporamū orojemouaga jupe. ⁵Amumē Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā ore nupānupāu. Amumē 'gā ore munepa ekoete futat moromunepawa pype. Amumē 'gā ore mieu Jejui 'ga mome'u are. A'ere ore Jarejuwarete 'ga upe etee futat ore porowykyi aruojere'emamū. Amumē ore noroseri futari. Amumē mama'e otywe'emamū futat oree. ⁶A'ere 'ā ore reko esagei pē pype. Naruapoi futari ore mama'e tywera. Orojeupe mama'e tywera jeaporamū oropota'waramū etee futat 'ā arakou pē nee. Noropoiri futari ore Kristu 'ga mome'u awi 'gā orojereko tyweramū miamū. Orojereko tywera 'gā nerekou esage etee futat jepi. A'eramū ore resakara 'gā “A'jea futat ore porowykyi Jarejuwarete 'ga upe” 'e rerowiaa. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ore poaa 'ga upe oreporowyky are. Ore poaa 'gā nee oreporomutar are. ⁷Kristu 'ga ore imome'wau Janeruwarete 'ga 'Agesagea mama'e a'jea etee imome'waukaa oree. Janeruwarete 'ga 'Agesage pājē mū ore Jejui 'ga mome'ui. A'eramū pēē 'ga rerowiaa kwaiwete. 'Gā aramueramū orojemogypyka Jarejuwarete 'ga ree etee. Aruago'oramū ore mama'e esage etee iapou 'gā nupe. Aipoa esage futat 'gā nupe. Janeruwarete 'ga upe nanē aipoa wesageramū futat nū. ⁸Amumē 'gā ore mome'wau esage. Amumē 'gā ore mojenosōu. Amumē 'gā ore ago'wau etee. Amumē 'gā ore kurapa etee. Amumē 'gā “I'me 'gā”, 'jau etee 'gā oree. A'ere ore mama'e a'jea etee futat imome'ui. ⁹Wemiesage'ema 'jawe 'gā ore rerekou. A'ere ore 'gā nemiesaga futat numiamū. Amumera

'gā au'jeteramū afueweramū ore ree. A'etea 'gā nore apisi we. Janeruwarete 'ga ore rereko tywerukaa 'gā nupe. A'ere 'ga nore apisiukari 'gā nupe. ¹⁰Amumē 'gā ore mu'arasiga. A'ere orerorywamū Jarejararete 'ga ree. Kūima'e tywe'ri 'jawe ore arakou 'gā nupe. A'eramū ore Jejui 'ga mome'wau kwe pewara 'gā nupe. A'eramū 'gā ajemogyau ikaraemā kwai ma'e 'jawe. “Nitywi futari 'gā mama'e pyu”, 'jau 'gā oree. A'ere Janeruwarete 'ga jejukai ore ree, mama'e esage mua oree. A'eramū ore arakou mama'e jara 'jawe.

¹¹Korītu pewaramū 'ā pejemogy ore-jekoty'aawa 'jawe. A'eramū ore orojemome'wau katu pē nupe. ¹²Oroporomutaramū ako ore pē nee ai'i. A'ere a'e peko iypy'i we te ore ree iporomutare'ema 'jawe etee a'e pejemogy. ¹³A'eramū je pē mu'akwaapa pēnuwa 'jawe. Pēporomutat ore ree. Sā'ā oreporomutara pē nee.

Peje'ar awi 'ga rerowiare'ema 'gā nee

¹⁴Peje'ar awi Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā nee. Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'eramū pejemogy. Ma'eramū sipo ajee peje'at 'ga ree iporomutare'ema 'gā nee? Ojopype sipo mama'e esagea mama'e tywer are? Naani. Kwara sipo ojopype ppytunaiw are? Naani. ¹⁵Kristu 'ga 'jawe sipo mama'eukwaawa 'wyrira rea'aramū mama'e are? Naani. Jejui 'ga rerowiaara 'gā nojopypei futari 'ga rerowiare'ema 'gā nee. Kristu 'ga remiayuwamū jarejea'are'emamū mama'e are mama'eukwaawa 'wyrira remiayuwamū 'gā 'jawe. ¹⁶Nitywi futari maira'me a'agawa Janeruwarete 'ga mogytaaw ipe. Janeruwarete 'ga remiayuwamū jane jemogyi 'ga rupawa 'jawe te. Jane pype futat 'ga rekoi. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Je te 'ā toko 'gā pype. Je futat 'ā tejemogou 'gā Nuwareteramū.

Je futat 'ā 'gā mogyau tejemiayuwamū”,

'jau Janeruwarete 'ga rakue. ¹⁷Ymā te 'ā 'ga 'i rakue nū:

“Pejea'gu ki je rerowiare'ema 'gā nui.

Pekotee ki 'gā nui”, 'jau 'gā janee rakue.

“Peko kasi 'gā 'jawe ne. Mama'e tywera kasi peapo 'gā 'jawe etee ne.

Teje'ega renuparamū je 'i pē nupe:

Pe'je pejejua 'au je pyri, je 'i pē nupe.

¹⁸A'eramū futat je tekou Pēnuwareteramū.

Pēē je pē mogyau teja'yramū”,

'jau Janeruwarete 'ga janee rakue.

Janeruwarete 'ga 'ā 'wryiararetea janee.

Pājēreteretea nanē 'ā 'ga nū.

7 Naymāwarera 'gā nupe etee rūi Janeruwarete 'ga 'i aipo 'jau rakue. 'Awauwaramū jane upe nanē futat 'ga 'i aipo 'jau nū. A'eramū ki jane jarepoia mama'e tywera apo awi. Mama'e tywer are jarejea'ar awi nanē ki jane jarepoia nū. Pēē 'ā jejekoty'aawa. A'eramū je pē mu'akwaapa ee. Jarejuwarete 'ga ree pejeporomutaramū pejemogyau. A'eramū ki pēē pejejepe'aa mama'e tywera apoar awi. “Simuoryp Jarejuwarete 'ga 'jau. Sajemogy 'ga remiayuwareteramū 'jau”, 'jau ako je pē nupe ai'i.

Paulo 'ga aku'iramū

²“Pēporomutat ore ree”, a'e ppy ako je pē nupe ko. A'eramū je 'awamū 'jau'japa pē nupe nū, “Pēporomutat ore ree”, 'jau'japa pē nupe. Noromote'ari ore 'gā amū. Noroje'ēwu'jagi futari ore 'gā amū. Noromorysteē nanē ore 'gā orojee orojepupe mama'e muawamū. ³A'etea je aipo na'ea'uweri pē nupe pē ago'oawamū. Orepromutar ore pē nee, a'e je akiko. 'Awamū je 'iu'jawi pē nupe nū: “Orepromutar ore pē nee”. Aramanū'e'ēwe ore oroporomutaramū pē nee. Aramanū re miamū futat nipo oreporomutaramū pē nee arajemogyau. ⁴Ajemogypyk je pē nee. Ajerowiat je pē nee. A'e pe 'ā mama'e tywera ojeapou

agawewi ore. A'etea je jeku'i tekou. Tepy'a'wyre'emamū je tekou.

⁵Masetoni ywy pe orowaēma ppy we ore oropytu'wawe'e'mī futat arajemogyau. Mama'e tywera etee futat ore aruekoat 'ager imūwara amunawa pype. A'e pe 'ā 'gā ore rereko tywet. A'e pe 'ā 'gā ore ree 'gā mara'ne. A'eramū 'gā ore mopy'a'wyrayau etee ee. ⁶A'ere 'ā Janeruwarete 'ga ae mopy'ata'wai. A'eramū 'ga ore mopy'ata'wau. Tito 'ga 'ga imua ore. A'eramū 'ga ore muorypa 'ga rur are. ⁷Ore pyri owaēma ppy we 'ga pēnera mome'wau ore. A'eramū ore pēner are nanē araku'iramū nū. “Ene resaga'up Korītu pewara 'gā ajemogyau”, 'jau 'ga jee. “U'arasigamū 'gā ene mu'arasigawer are. Paulo 'ga ako jane simu'arasig etee ai'i, e'i 'gā ajaupe, weapyoramū ee”, 'jau 'ga jee ai'i. “A'jea futat Paulo 'ga jane mu'akwaawi rakue, 'jau 'gā ajaupe”, 'jau Tito 'ga pē mome'wau jee ai'i. A'eramū je a'eramū teku'iramū pē nee.

⁸⁻⁹Jeremikwasiarera nipo pē mu'arasiga agawewi. A'etea je najemuaēmi pē nee tejemikwasiarera pē mu'arasig are. “Jeremikwasiarera 'gā mu'arasiga te nipo 'gā momoirukat 'gā tywer awi re'ā”, 'jau etee je. A'eramū je teku'iramū ee. “Eneremikwasiarera Korītu pewara 'gā amu'arasig imogyau” 'e kwaaw ire amunipo 'ā je tejemuaēma futat pē nee. A'ere 'awamū jeku'iramū pejetywer awi pepoiramū. Janeruwarete 'ga te 'ā pē mueapyoukat ee, pejetywer awi pē momoirukaawamū. A'eramū je pē mote'arukare'ema aipo tejemikwasiarera ka'arana upe. ¹⁰Amumē Janeruwarete 'ga jane mu'arasigukari janetywer awi jane momoirukaawamū. A'eramū 'ga jane katu'oka janetywer awi. A'eramū jane jareku'iramū ee. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā te ajeē i'arasig ekoete otywer are. A'ere 'gā nipoiriweri futari jui. A'eramū

Janeruwarete 'ga 'gā katu'oke'ema futat. A'eramū 'gā awau mama'eukwaawa rapyaw ipe amanū re. ¹¹Pejejea'aramū pejetywera reru'arasig are. Pejetywera reru'arasig ire pejejemueapyoukaa ee Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū pēē 'jau pejejaupe: “Sireko tywet mama'e tywera apoara 'gā 'jau”, 'jau 'ā pēē pejejaupe rai'i. 'Gā nereko tyweawer are te je pē kwaawi. Je resaga'up wejue 'ā pejepe pejejemogyau rai'i. Je ree pejeporomutaramū 'ā pejejemogyau je ree rai'i. A'eramū 'ā pēē kamēsiete futat mama'e tywera apoara 'gā nerekou tyweaete 'gā nemiapo tywer are rai'i. A'eramū je a'e are “Narafutari ore mama'e tywera orojeupe pēē iapoa” 'e are pē kwaapa.

¹²Ka'arana je akwasiat imonou pē nupe ikue. “Afutat je Jarejuwarete 'ga ore ree 'gā poria kwaawukara 'gā nupe”, a'e je te'ŷina ikwasiaa ai'i. A'eramū je ka'arana kwasiaa imonou pē nupe ikue. Namama'e tywera apo awi 'gā momoirukaawamū rūi je ikwasiari ai'i. Naereko tyweripywera 'ga ree rūi nanē je ikwasiari ai'i nū. Pejejee oreporia kwaawukaawamū futat je ikwasiari imonou pē nupe ikue. ¹³A'eramū ore araku'iramū pēner are, “Korītu pewara 'gā pē nesaga'up ajemogyau” 'e are.

Tito 'ga ku'i are taetu ore araku'iramū arakou. “Korītu pewara 'gā juejue ojejuka esage je ree ojeypyri je rekoramū”, 'jau 'ga imome'wau oree. A'eramū ore araku'iramū 'ga 'eawer are. ¹⁴Pē pyri 'ga o enune je 'jau 'ga upe ai'i: “Korītu pewara 'gā nipo ojejuka esage ene ree”, 'jau je 'ga upe, tejemogypyyka pē nee ai'i. A'ere a'e 'ga pereko esage futat rai'i, je'eawer imū etee futat 'ga pereko esage rai'i. A'eramū je tekul'iramū tekou ee. Mama'e a'jea etee je imome'wau Tito 'ga upe pē mome'wau 'ga upe. ¹⁵'Ga je'ega 'ā pēē enupa rai'i, mama'e apou pejejeupe 'ga 'eawer imū etee fu-

tat rai'i. Pejejejukau esage 'ā 'ga ree, pejejepype 'ga rekoramū rai'i. A'eramū 'ga 'awamū taetu oporomutaramū pē nee wea'aramū. ¹⁶A'eramū je tekul'iramū pē nee. 'Awamū taetu je jemogyppygi pē nee.

Pejejaupe mama'e monou pejekul'iramū

8 Pēē 'ā orerewirera 'jawe futat. Kūjāmeramū 'ā pēē orerenyra 'jawe futat. A'eramū je Jarejuwarete 'ga remiapofera mome'wau pē nupe. Janeruwarete 'ga 'ā ipota'wa jane ree. A'eramū 'ga mama'e esage apou janee. Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga werowiarukat Masetoni wyy pewara 'gā nupe kwaiwete rai'i. A'eramū 'ga 'gā mogyau wemiayuwamū. ²Mama'e tywera agawewi futat ojeapou Masetoni wyy pewara 'gā nupe. A'etea 'gā nopoiri futari Kristu 'ga rerowiar awi. Akul'iramū etee futat 'gā ajemogyau 'ga ree. Naika'aranūū kwai ma'e arūi agawewi 'gā. Ako tywe'ri ma'e 'gā agawewi. A'etea 'gā oka'aranūū'i mono'oga Judeja wyy pewara 'gā nupe imonopyramū. “Ty'ara 'gā werajemogy. A'eramū jane ka'aranūū'i pe monou'i jarejewirera 'jawewara 'gā nupe”, 'jau 'gā ajaupe. ³'Gā amū nitywi futari agawewi ka'aranūū pyu. A'etea 'gā oma'e'i pe monou'i 'gā nupe. 'Gā amū otywe'e'miramū agawewi. A'etea 'gā omono'i ape 'gā nupe. ⁴“Ka'aranūūia pemono ape 'gā nupe”, naru'e'i agawewi futat ore 'gā nupe. A'ere 'gā wemifutar imū etee futat imonoi. “Ore nanē ka'aranūūia oromono 'gā nupe nū”, 'jau 'gā oree. “Oromono futat ore ape 'gā nupe”, 'jau 'gā oree, afuakaramū oree. ⁵“Irāinānī'i etee sipo 'gā imonoi 'gā nupe pa”, 'jau ore 'gā nupe. A'ere 'gā imonouui futari orerea'awera apyraapa. Jarejararete 'ga upe 'gā 'i rakue: “Ore moporowykyukar ape ejeupe, ki

Ku'jyp", 'jau 'gā 'ga upe rakue. "Taruapo mama'ea eneremifutar imū 'jau", 'jau 'gā 'ga upe rakue. A'eramū 'gā 'jau ore upe nanē nū: "Mama'ea taruapo pē nupe 'jau", 'jau 'gā ore. Janeruwarete 'ga remifutar imū 'gā aipo 'jau ore. ⁶'Gā nesakawe ore orojea'aramū pē nee ai'i. A'eramū ore 'jau Tito 'ga upe ai'i: "Ere ewau Korītu pewara 'gā pyri nū", 'jau ore 'ga upe ai'i. "Ymā a'e ere Korītu pewara 'gā nupe rakue: Ka'aranūia simono'og imonou Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe, Judeja ywy pewara 'gā nupe 'jau, 'jau a'e ene 'gā nupe rakue", 'jau ore 'ga upe. "A'eramū ore ene monou 'gā nupe 'gā poaawamū imono'og are. Kasi a'e pe 'gā pōiri imono'og awi ne", 'jau ore 'ga upe. "Ymā 'ā pēporomono'ogiwet pejeka'aranūū are 'gā nee pejejemuaēma resaukaawamū rai'i. A'eramū ki pēē imono'oga futat imonou 'gā nupe, 'jau ki ene 'gā nupe", 'jau ore 'ga upe. A'eramū 'ga awau pē pyri pē poaa pēka'aranūū mono'og are Judeja ywy pewara 'gā nupe imonopyramamū, Masetoni ywy pewara 'gā nemimono'ogera retee. ⁷Pēē 'ā Jejui 'ga perowiar ywyapi tekotee 'gā apyraapa rai'i. Jejui 'ga 'ā pēē imome'wau tekotee 'gā apyraapa rai'i. Pejejeapyoramū 'ā Jarejuwarete 'ga porogytafer are tekotee 'gā apyraapa rai'i. Pejeporopoariweramū 'ā pēē 'gā nee rai'i. Pēē 'ā ore futaa 'gā apyraapa rai'i. A'eramū ore 'jau pē nupe: "Ka'aranūia ki pemono Judeja ywy pewara 'gā nupe 'gā nemimonorama apyraapa", 'jau ore pē nupe.

⁸"Pemono futar iki pejeka'aranūūa Judeja ywy pewara 'gā nupe", na'ea'uweri je pē nupe. "Gā nupe pēē imonoa esage futat", a'e te je pē nupe. Masetoni ywy pewara 'gā ako je amome'u pē nupe ko. "Masetoni ywy pewara 'gā pa je amome'u 'gā nupe kwy", 'jau je. "Gā nera renuw ire nipo Korītu pewara 'gā nanē oka'aranūū

monoi Judeja ywy pewara 'gā nupe nū re'ā", a'e je tejeupe te'yina. A'eramū pēē 'gā nee pejeporiaa resaukaa ore. ⁹"Jane ree 'ā Janejararete 'ga poromutaramū a'jea futat" 'ea pēē 'ā ikwaapa. Ywag ipe 'ga mama'e jararetea agawewi. A'etea 'ga ruri 'au ywy pe imama'e'ema 'jawe jane ree. A'eramū 'ga ojejukaukaa 'gā nupe janetywer are rakue. A'eramū jane 'ga rerowiarāmū jarejemogyau mama'e jarareteramū 'ga 'jawe. A'eramū ki jane jareporomutaramū jarejuee jarejee 'ga poromutara 'jawe.

¹⁰'Gā nupe pēka'aranūū mono are je tejea'aramū te'yina. A'eramū je ee tejea'ara mome'wau pē nupe. Ikokwara rupi we ako pēē pejeka'aranūū mono'og ypyruga rakue. A'eramū pēē 'awamū imono'ogamap. A'ea esage jee. Pēē na'ne 'ā pejefueweramū Judeja ywy pewara 'gā poar are rakue. Pēē na'ne futat 'ā ka'aranūūa 'gā nupe imono'oga peypyrg rakue. ¹¹A'eramū ki pēē 'gā nupe pejejemimonorama mono'ogamap imonou 'gā nupe. Ymā 'ā pēfuewet 'gā nupe imono are rakue. A'eramū ki pejefueweawer imū etee futat pēē imono'ogamap imonou 'gā nupe. Pejeka'aranūū pe mono'oga imonou 'gā nupe. Pejefuakara 'ja'jawe etee futat pēē imonou 'gā nupe. ¹²'Gā nupe ee pēporomonowera esage futat Janeruwarete 'ga upe. Janeruwarete 'ga 'ā janekaraemā okwaap. Mama'e pyu janetywe'emamū Janeruwarete 'ga mama'e renūine'ema jane upe. Jarekaraemā pytuna 'jawe etee imonou 'gā nupe.

¹³⁻¹⁴A'ere je: "Pejeka'aranūū ki pemonopap 'gā nupe", na'ei pē nupe. Kasi a'e pe nepetywi mama'e pyu ne. 'Awamū 'ā pejemogy ika'aranūū kwai ma'e 'jawe futat. A'eramū ki pēē pejeka'aranūū pe monou 'gā nupe. A'eramū pēē pejeju'jawe pejejemogyau

pejemama'e'iramū. Anure nipo nepētywi mama'e pyu. A'eramū nipo 'gā ojepyka pē nee oka'aranūū pe monou'i pē nupe pē poaawamū. ¹⁵Ymā 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue:

“Gā amū nipo omono'og kwaiwete agawewi.

A'etea nipo nitywi futari emyrera.

'Gā amū te nipo ajee ināinānī etee agawewi omono'og.

A'etea nipo nateepawi futari 'gā nui”,

'jau 'ā Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue.

Tito 'ga opytuna 'gā netee

¹⁶Janeruwarete 'ga Tito 'ga moporopoariwerukaa pē nee. Je 'jawe futat 'ga poropoariweramū pē nee. A'eramū je Jarejuwarete 'ga muorypa ee. ¹⁷A'eramū ore 'ga monoa futaa. A'eramū ore 'jau 'ga upe: “Oromono ore ene Korītu pewara 'gā pyri”, 'jau ore 'ga upe. A'erauwe 'ga 'jau oree: “Jeowet futat je 'gā pyri”, 'jau 'ga oree. A'eramū ore 'ga atawer imū etee futat 'ga monou pē nupe. ¹⁸'Ga rupi ore jarejewirera 'jawewara 'ga amū monou pē nupe. Jejui 'ga rerowiaaramū ore 'ga kwaawi. “Jejui 'ga 'ga omome'u a'jea futat ra'e”, 'jau ore 'ga upe, orojerowiaa 'ga ree. ¹⁹Masetoni ywy pewara 'gā aipo 'ga janerewirera 'jawewara 'ga pyyrūmū 'ga monou ore rupi ka'aranūū rerawaramū ai'i. Anure nipo ore pēnemimonorama ka'aranūū rerooi Judeja ywy pewara 'gā nupe Masetoni ywy pewara 'gā ma'e retee. “Oreporopoariweramū pē nee. A'eramū Korītu pewara 'gā Masetoni ywy pewara 'gā netee ka'aranūū rerurukaa oree pē nupe. A'eramū ki pēē Jarejararete 'ga muorypa ee”, sa'e ki 'gā nupe, 'gā nupe ka'aranūū monou.

²⁰“Judeja ywy pe jarewau ki jane 'gā amū siroo jarejeupi. Kasi a'e pe 'gā amū jane ago'oi ne”, 'jau ore arajaupe.

Ka'aranūūa ore erawau imonou 'gā nupe kwaiwete. A'eramū ore 'gā amū nerawau orojeupi. ²¹A'eramū nipo 'gā orereko esage resaka. Janeruwarete 'ga nipo orereko esage kwaapa. A'ere nipo 'gā ikwaawa nanē esageramū nū.

²²'Gā nupi nanē nipo ore jarejewirera 'jawewara 'ga amū monoi nū. A'e 'ga oporowyky akou orojeypyri. A'eramū nipo ore 'ga porowyky esage resaka. Ojeupe ore'eawer imū etee nipo 'ga mama'e apou. Mama'ea ore iaporamū aipo 'ga ore poaa iapo are. A'eramū ore 'ga monou 'gā nupi pē nesaka. Ojeupe ore pē mome'uramū 'ga ojerowiaa pē nee. “Oka'aranūūa 'gā tomono'i ape 'gā nupe 'jau”, 'jau 'ga oree, ojemogypykyka pē nee. A'eramū 'ga oweramū futat pē pyri, pē poaa imono'og are.

²³Tito 'ga jeirūnamū je poaawamū. Oporowyky esage 'ga pē poaawamū jepi. 'Ga rupi oo ma'e 'gā Masetoni ywy pewara 'gā nemipyrrūmera 'gā futat. Kristu 'ga upe 'gā porowykyi. Tekotee 'gā Kristu 'ga muorypa 'gā nee. A'eramū je 'gā monou Tito 'ga rupi pē poaawamū. ²⁴A'eramū ki pēē pejejejukau esage 'gā nee. A'eramū nipo Masetoni ywy pewara 'gā pēnera renupa. A'eramū nipo 'gā 'jau ajaupe: “Paulo 'ga ojerowiat Korītu pewara 'gā nee, 'gā mome'wau oree. A'jea futat 'ga 'gā mome'ui. Sā'ā 'gā jejūka esagea jarejewirera 'gā nee. Ka'aranūūa nanē 'gā imono'oga 'gā nupe imonopyramū nū”, 'jau nipo 'gā ajaupe.

Judeja ywy pewara 'gā nupe ka'aranūūa monoawet

9 Jarejewirera 'gā nupe ka'aranūū mono are je ka'arana kwasiari imonou pē nupe. ²“Oreporomonower ore ka'aranūū are 'gā nupe”, pē'ea je akwaap futat te'jina numiamū. Ma'eramū 'ā je pē mome'ui Masetoni ywy pewara 'gā nupe ai'i, Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe ai'i. Amono tee

te je pē nupe. “Ymā we 'ā Akaja ywy pewara 'gā nanē 'gā poromonoweramū ka'aranūū are 'gā nupe rakue”, 'jau je pē mome'wau 'gā nupe ai'i, tejerowiaa pē nee ai'i. A'eramū pēnera 'gā muorypa ai'i. A'eramū 'gā 'jau ajaupe ai'i: “Pe'je ajee jane nanē simono ape 'gā nupe 'ū, 'gā 'jawe 'ū”, 'jau 'gā ajaupe ai'i. ³A'eramū je 'awamū Tito 'ga monou pē pyri 'ga pytuna 'gā netee pē muea'aawamū pē'eawer are. “Ka'aranūūa toromono 'gā nupe 'jau, 'gā poaawamū 'jau”, pē'eawer are pē muea'aawamū je 'gā monoi. A'eramū Tito 'ga opytuna 'gā netee awau ka'aranūū monou'ogukaa pē nupe. Kasi a'e pe je pē mome'ui tee 'gā nupe ne. ⁴Anure nipo je Masetoni ywy pewara 'gā amū nerooi pē pyri. Ka'aranūūa pēē imono'oge'em ire nipo je mojenosī pejepe 'gā nupe je'eawer are. Pēē taetu nipo pejejenosōu ore wi, pejejee orejemogypygwera renosōu. ⁵Ma'eramū 'ā je 'i Tito 'ga upe ai'i: “Pekwap je renune 'gā muea'aa ore upe 'gā 'eawer are. Ka'aranūūa monou'oge'emamū ki pemono'ogukat 'gā nupe. Paulo 'ga upe peje'eawer imū etee ki ka'aranūūa pemono'og Judeja ywy pewara 'gā nupe imonopyramū, ere ki 'gā nupe”, 'jau je 'ga upe ai'i. A'eramū nipo pēē imono'ogamap je waēme'emaue. A'eramū nipo je rupi oo ma'e 'gā 'jau ajaupe: “Wemifutar imū etee futat 'gā ka'aranūū monou'ogi Judeja ywy pewara 'gā nupe imonopyramū. NaPaulo 'ga rūi omono'ogukat 'gā nupe”, 'jau nipo 'gā ajaupe.

⁶Pēnea'ar iki aeje'egawa mū ree: “In-āinānī etee y'wa'y'ja tym ire 'ā itymara 'gā ināinānī etee y'wa 'a po'oi anure. Kwaiwete y'wa'y'ja tym ire te 'ga kwaiwete y'wa 'a po'oi anure”. Nan tee futat nipo pēē. Anure Janeruwarete 'ga pē mepyi pēnemimonofera 'jawerimū etee futat. ⁷A'eramū ki pēē pejejea'aramū

ra'ne ee. “Marāmaran te je imonoi 'gā nupe?” 'jau ki pēē pejejeupe ra'ne. A'eramū ki pēē pejeka'aranūū monou pejejemifutar imū etee futat. Pejejemifutar imū etee imono re pejejemuaēme'ema ee. Kasi a'e pe “ga amonoukat jee. Nan jeporomonoweri agawewi je ee”, peje ne, peje'arasigamū ee ne. Ee pejejemuaēma kasi pemono 'gā nupe ne. Ee jeporomonoweramū etee ki pemono 'gā nupe. A'eramū pēē pejeku'iramū imonou 'gā nupe. A'ea Janeruwarete 'ga afutat. ⁸Janeruwarete 'ga 'ā pē poat mama'e apo are. 'Ga futat 'ā mama'e jararetea. A'eramū 'ga, ikaraemāe'ema 'gā nupe mama'ea pēē imono re, 'ga mama'e mua pē nupe kwaiwete. A'eramū taetu nipo pēē mama'e are pejeporiae'emamū pejejemogyau. A'eramū nipo pēē mama'e monou'japa 'gā nupe nū. ⁹Ymā 'ā Isai 'ga ka'arana kwasiari ee rakue:

“Esage ma'e 'ga mama'e omono ikaraemāe'ema 'gā nupe kwaiwete. Ipota'wa ma'ea poromū. Najeaei 'ga ajuee”,

'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue.

¹⁰Sā'ā Janeruwarete 'ga y'wa'y'ja monoa y'wa'y'ja tymara 'ga upe. Mama'ea nanē 'ga 'ā imua ore oreremi'uramamū. Nan tee futat 'ga mama'e monoi pē nupe kwaiwete, 'gā nupe pēnemimonofera repyramū.

¹¹Pejeka'aranūūa pēē ape monou Judeja ywy pewara 'gā nupe. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga mama'e monou'jau'japa pē nupe. A'eramū nipo pēē mama'e monou'jau'japa imama'e'ema 'gā nupe. A'eramū nipo 'gā kwaiwete Janeruwarete 'ga muorypa ojeupe pēnemirerooukara ka'aranūū reroo are. “Ene 'ā eneresage ore. Ene 'ā mama'e eremurukat ore 'gā nupe”, 'jau nipo 'gā 'ga upe, 'ga muorypa ee. ¹²Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gā nupe 'ā pēē ka'aranūū monou 'gā poaawamū. A'eramū nipo pēē Jarejuwarete 'ga

muorywukaa 'gā nupe nū. Kwaiwete 'gā oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa pēnemimonofer are. ¹³Pē nee nanē nipo 'gā Jarejuwarete 'ga muorywi nū. “Kristu 'ga mome'u renuw ire Korītu pewara 'gā 'ga rerowiari a'jea futat. Sā'ā 'gā ore poara Kristu 'ga porogytau etee futat”, 'jau nipo 'gā pē nupe. A'eramū nipo 'gā Jarejuwarete 'ga muorypa pē nee. Ojeupe pēnemimonofer are nanē nipo 'gā 'ga muorywi nū. Tesirūmera 'gā Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe pēnemimonofer are nanē nipo 'gā 'ga muorywi nū. ¹⁴A'eramū nipo 'gā oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe pē nee, pē futaa. “Janeruwarete 'ga oporomutaramū Korītu pewara 'gā nee. Judeue'ema 'gā agawewi. A'etea 'ga iporomutat 'gā nee”, 'jau nipo 'gā pē nupe, Jarejuwarete 'ga muorypa pē nee. ¹⁵Simuoryp Jarejuwarete 'ga jarejee 'ga poromutar are 'jau. Wa'yra 'ga 'ā 'ga amut janee 'ga jukaukaa janetywer are rakue. A'eramū ki jane 'ga muorypa ee. Nimome'upawa'uweri jane jarejeupe 'ga remiapofera.

Paulo 'ga Jejui 'ga remimonofet

10 'Awamū je Pauloramū pē mu'akwaawi mama'e are. Pēē mū nipo je rerekoemāu etee pejejemogyau. “Jane pype akou nipo Paulo 'ga kyjei jane wi”, 'jau 'ā pēē je upe ra'e jepi. “A'eramū nipo 'ga oje'egayawe'em janee. A'eramū 'ga muku awi etee ka'aran are oje'ega moywyrafena imua janee”, 'jau futatee 'ā pēē mū jee ra'e jepi. Kristu 'ga 'ā nimara'nei jane ree. Opota'waramū etee 'ā 'ga jane ree jepi. A'eramū je nanē teje'egaywere'emamū pē nupe, pē pyri tewau. ²A'eramū je 'jau pē nupe: Aipo pe'je awi, 'jau je pē nupe. A'jea futat amunipo 'ā je pēē teje'eganuwe'emamū teje'ega moywyrafeni pē nupe pē pyri tewau. Pēē mū amunipo 'ā 'jau jee: “Omuorypawamū te 'ā Paulo 'ga oi

oporogytau 'gā nupe. NaJarejuwarete 'ga je'eg imū rūi te 'ā 'ga Jejui 'ga mome'ui. Wemifutar imū etee te 'ā 'ga 'ga mome'ui”, 'jau futatee 'ā pēē mū jee ra'e jepi. Aipo 'e awi pepoire'emamū je teje'ega moywyrafeni futari pē nupe pē pyri tewau. Jarejuwarete 'ga je'eg imū futat je teje'ega moywyrafeni pē nupe pē mu'jaawamū ee. ³A'jea futat jane ywat pewaramū jareju'jaju'jawe etee futat. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā 'jawe etee futat ore reko'i 'gā pype. A'ere ore naruapoi te mama'ea 'gā 'jawe. Naorojemifutar imū rūi te ore mama'e apoi. Jarejararete 'ga remifutar imū etee te ore mama'e apoi. 'Ga je'eg imū etee futat ore 'ga mome'wau 'ga rerowiarukaa 'gā nupe. ⁴Naoropājē mū rūi ore Jejui 'ga rerowiarukari 'gā nupe. Jarejuwarete 'ga 'Agesage pājē mū etee ore 'ga mome'ui 'gā nupe. A'eramū 'gā a'eramū wejue oje'egawarūme'emamū oree. A'eramū ore 'ga rerowiarukaa 'gā nupe 'ga pājē mū etee futat. A'eramū ore 'gā nenū'jāukaa mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuw awi. ⁵Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gā te ajee ojerowiaraip ojee etee futat. Ojee etee futat 'gā nea'aramū ajemogyau. A'eramū 'gā oporokwaawiwere'emamū Jarejuwarete 'ga ree. A'ere ore Jarejuwarete 'ga pājē mū 'gā muea'arukari Jejui Kristu 'ga ree, Kristu 'ga porogyta renuwukaa 'gā nupe. ⁶Pēē mū nipo jeje'ega renuparamū. A'ere nipo amumeramū jeje'ega renuteearamū te pejemogy. Teje'ega renuparamū pē kwaaw ire je teje'ega renuteearamū pē nereko tyweri'i ee.

⁷Pēnea'ar iki mama'e are. 'Ga amū a'e 'jau ojeupe: “Je 'ā Kristu 'ga remi-ayuw. A'ere Paulo 'ga na'ga remi-ayuw rūi”, 'jau nipo a'e 'ga ojeupe. A'eramū ki aipo 'jaramū peje-jea'aru'jawamū peje'eawer are nū. Ore nanē 'ā Kristu 'ga remiayuwamū nū.

⁸“Jarejararete 'ga je'eg imū etee futat ore porowykyi 'ga upe. 'Ga futat 'ā ore mogo ojeupe oporowyky ma'eramū”, a'e je 'ā pē nupe jepi. Tejerowiaa agawewi orojeupe 'ga 'eawer are jepi. Ma'eramū je 'ā najenosī te'eawer are. Pē nupe werowiar wyyapiukaawamū te 'ga ore mogoi ojeupe oporowyky ma'eramū ikue. Nawerowiar awi pē mo-moirukaawamū rūi 'ga ore mogoi ojeupe oporowyky ma'eramū ikue. ⁹Napē mogyjeukaawamū rūi je ka'arana kwasiari imonou pē nupe. ¹⁰A'ere nipo je ree iporomutare'ema 'gā amū 'i jee: “Ka'aran are etee 'ā Paulo 'ga oje'ega moywyrafeni imua janee”, 'jau nipo a'e 'gā ajaupe. “Jane mogyjawamū etee te 'ā 'ga ikwasiari janee”, 'jau nipo a'e 'gā ajaupe. “Jane'wriara 'jawe 'ā 'ga rekoī. A'ere 'ā 'ga jane rowase na'wriara 'jawe rūi 'ga rekoī. Akotee ma'e 'jawe etee 'ā 'ga rekoī jane pype. A'eramū ki jane jareporenuwiwere'emamū 'ga porogyta are”, 'jau nipo a'e 'gā amū jee. ¹¹A'ere aipo 'jara 'gā nore kwaawi futari. I'me ma'e 'gā tee poromū. Pē nupe orojemkwasiarer imū etee futat ore mama'e apoi pē pype arakou.

¹²Pēē mū nipo pejejekoweramū 'wyr-iamū pejejaupe. A'eramū nipo pēē 'jau pejejeupe: “Jeresage te je 'gā apyraapa 'wei”, 'jau nipo pēē mū pejejeupe. A'ere je aipo na'ea'uweri. Aipo 'jara 'gā ojerowiaraiw akou ojee numiamū. A'ere i'akwaawe'emamū te 'gā nekoī. NaJarejuwarete 'ga rea'ar imū rūi 'gā 'i aipo 'jau. Wea'ar imū tee 'gā 'i aipo 'jau. Ije'ēran ekoete te 'gā. ¹³A'ere ore nanarūi. Jarejuwarete 'ga oromonoe'em ire amunipo 'ā ore norooi kwe pe Jejui 'ga mome'wau. Jarejuwarete 'ga oromonoe'em ire amunipo 'ā ore 'jawe'em: “Jarejuwarete 'ga je'eg imū te 'ā ore oi Jejui Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe”, 'jawe'em amunipo 'ā ore. A'ere 'ā 'ga te ore monoi kwe pe Kristu 'ga mome'wawamū ikue. Pē

nupe miamū 'ga ore monoi, pē nupe Kristu 'ga mome'wawamū ikue. Aipo are etee ore jerowiari. ¹⁴Jarejuwarete 'ga ore monoukat pē nupe ikue. A'eramū ore orojeupe 'ga 'eawera mojerowiaa arawau pē pyri Kristu 'ga mome'wau pē nupe ikue. Ore futat pē nupe Kristu 'ga mome'u ppyawera. Kwe pewara 'gā nupe nanē ore Kristu 'ga mome'u ppyawera nanē futat nū. ¹⁵“Oreporowyky te”, 'jawe'em nanē ore 'gā amū porowyky upe nū. Ore renunewe nipo 'ga amū awau Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe. A'eramū nipo ore 'jawe'em 'gā nupe, “Ore ra'ne te ako oroo Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe ikue”, 'jawe'em nipo ore arakou 'gā nupe. Pēē Kristu 'ga rerowiar wyyapia te ore aruapesak arakou. Pēē 'ga rerowiar wyyapi re nipo ore arawau kwe pe Korītu 'jawa atykupe katy Jejui 'ga mome'wau kwe pewara amunawa pype 'gā nupe. Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee futat ore oi Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe. ¹⁶A'ere nipo ore oi pē'wya atykupe katy, Jejui Kristu 'ga mome'wau mīmera amunaw ipewara 'gā nupe. Ore ra'ne nipo arawau 'ga mome'wau kwe pewara amunawa pypewara 'gā nupe. A'eramū ore 'gā nerekoayawe'em 'ga amū porowyky are.

¹⁷Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Jeremi 'ga upe rakue: “Pejerowiaraip kasi pejejee etee ne. Jarejararete 'ga remiapofer are etee ki pejerowiat”, 'jau 'ā 'ga ikwasiarukaa ka'aran are rakue. ¹⁸“Jeresage je jepi”, 'jau nipo 'gā amū numiamū. Ojee te ojerowiaraip ma'e 'ga aipo e'i ekoete akou. Maranamū nipo 'ga wesageramū futat. Maranamū nipo 'ga wa'wre'em are ojerowiaa ekoete. “Janeruwarete 'ga te janereko esagea okwaap”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue. A'ere jane upe Jarejararete 'ga “Esage aipo 'ga” 'eramū janeresageramū futat. A'jea futat 'ga 'ea.

I'me ma'e 'gā

11 I'akwaawe'ema 'jawe agawewi 'ā je teporogytau pē nupe. A'etea 'ā pēnuag je upe. ² Jepy'a'wyt je tekou pē nee. Pē nee Jarejuwarete 'ga jemuaēma 'jawe je nanē je jemuaēmi pē nee nū. Sā'ā kūjāmuku ēē ruwa 'ga wa'jyra ēē monoa kūima'e 'ga amū upe 'ga remireko-ramū. Majepeja 'ga upe etee 'ga 'ā ēē monou. Namytuna 'gā nupe rūi 'ga 'ā ēē monou. Nan tee futat je Kristu 'ga etee erowiarukari pē nupe. “Kristu 'ga etee ki perowiat”, 'jau je ako pē nupe ikue. ³ A'eramū je tepy'a'wyrāmū pē nee ikue. “Maran gatu nipo 'gā poire'ema Kristu 'ga rerowiar awi rai'i?” 'jau je tejeupe etee futat ikue. Sā'ā mama'eukwaawa 'wryiara kūjā ypy ēē, Ewa ēē mory-teea o'me are rakue. Nan tee futat nipo 'gā amū poromoryteeweramū pē nee. 'Gā pejemorytee rerowiar ire nipo peje-poia Kristu 'ga rerowiar awi. ⁴ A'eramū je tepy'a'wyrāmū pē nee, Kristu 'ga rerowiar awi pepoir are. Naoreremi-mome'ua rūi agawewi nipo 'gā omome'u pē nupe. NaKristu 'ga rūi agawewi nipo 'gā omome'u pē nupe. A'etea nipo perowiat 'gā je'ega, pejeku'iramū nipo 'gā nee. Ore te ako Jarejuwarete 'ga 'Age-sagea oromome'u pē nupe ikue. Maran-uar are sipo 'gā pē mu'ei. A'etea te nipo perowiat 'gā.

⁵ Pē nupe 'ut ma'e 'gā nipo 'jau: “Pē nupe ore futat Kristu 'ga remimonofer-amū”, 'jau futatee nipo 'gā pē nupe. A'ere nipo 'gā naKristu 'ga remimonofera rūi. I'me te nipo 'gā pē nupe. A'ere je te a'jea futat Kristu 'ga remimonofera. ⁶ Naje'egi je a'jeteetewi. A'etea je jereapyo Kristu 'ga mome'u are tekou. A'ea 'ā pekwaap. Ai'iwe ai'iwe 'jau ako je Kristu 'ga mome'wau pē nupe ikue. Mama'e a'jea etee ako je imome'wau pē nupe ikue. A'ea 'ā pekwaap.

⁷ Pē pype tekou ako “je mepy pejepe Jejui 'ga mome'u are”, 'jawe'em ako je tekou pē nupe ikue. Kristu 'ga mome'wau etee futat ako tekou pē nupe ikue. Pē poaawamū etee tekou pē pype ikue, pē mu'jau Kristu 'ga ree ikue. Naka'aranūi are rūi ako je rekoi pē pype ikue. “Je mepy ki pejepe”, je 'e'ema sipo mama'e tywera poa rakue? ⁸ Pē pype je reko-ramū ako mukuwara 'gā etee Jejui 'ga rerowiaara 'gā ka'aranūi murukaa jee ikue. ⁹ Mama'ea tejeupe itywe'emamū ako je mama'e renūine'ema pē nupe tekou ikue. Masetoni ywy pewara 'gā Je-jui 'ga rerowiaara 'gā etee ako mama'e rerurukaa jee ikue. Pe awi janerewirera 'jawewara 'gā amū nuramū ako 'gā mama'e rerurukaa 'gā nupe jee ikue. Ymā miamū ako je mama'ea naenūi pē nupe ikue. Anure taetu nipo je mama'ea naenūi pē nupe. ¹⁰ Kristu 'ga 'ā mama'e a'jea etee omome'u rakue. A'eramū je 'ga remiayuwamū je nanē mama'e a'jea etee imome'wau pē nupe 'ga 'jawe etee futat. A'eramū je 'jau pē nupe: “Akaja ywy pe-waramū pē nupe Kristu 'ga mome'wau ako je mama'ea naenūi pē nupe ai'i”, 'jau je pē nupe, tekui'iramū te'e are. A'eramū nipo otywe'emamū je momikara. ¹¹ “Ni-poromutari futari 'ga jane ree. A'eramū 'ga mama'e renūine'ema oree”, 'jau nipo pēē mū jee rai'i. Naani. Janeruwarete 'ga pē nee jeporomutara okwaap.

¹² Kristu 'ga remimonoe'ema 'gā te mama'ea wenūi ajemogyau pē nupe. A'ere je naenūi futari mama'ea pē nupe. Kasi a'e pe 'gā: “Paulo 'ga 'jawe etee futat jane mama'e renūi 'gā nupe”, 'gā 'i ne. Tejemiapoa etee futat je aapo tekou pē pype. ¹³ “Ore Kristu 'ga remi-monofera”, e'i futatee nipo 'gā amū ajemogyau. A'ere nipo 'gā i'me ma'ea te. Omorytee te nipo 'gā 'gā ojee. NaKristu 'ga rūi futat 'gā omono kwe pe. Kristu 'ga upe oporowyky 'me ma'e 'gā te. ¹⁴ A'ere ore noreporesagi arajemogyau aipo 'gā

nee. Mama'eukwaawa 'wyrriara miamū ojesaukat futat Kristu 'ga mome'waramū 'jawe. A'eramū futat 'gā moryteeu ojee kwaiwete. ¹⁵ A'eramū mama'eukwaawa 'wyrriara remiayua 'gā mama'e apou o'wyrriara 'jawe etee futat. A'eramū 'gā ajemogyau mama'e esage apoara 'jawe ojee ae moryteeawamū futat. A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga 'gā nereko tyw-eretei 'gā nemiapo tywer are, 'gā monou mama'eukwaawa rapyaw ipe.

Paulo 'ga ako tywet

¹⁶ 'Awamū je 'eu'jawi pē nupe nū: 'Iakwaawe'ema 'jawe agawewi je porogytai pē nupe. A'etea pēnuag jee. Taje-mome'u pē nupe. ¹⁷ NaJarejararete 'ga je'eg imū rūi je je'egi 'awamū. 'Iakwaaw ekoete ma'e 'jawe etee futat je teje'ega 'awamū. ¹⁸ Sā'ā 'gā amū kwaiwete 'gā jerowiaraiwa ojee etee. Nan tee je je-mome'ui pē nupe. ¹⁹ "Ore'akwaaw ore arajemogyau", 'jau pēē 'ā pejemogyau jepi. Peje'akwaaw ire amunipo 'ā neperowiari Jejui 'ga mome'u teera 'gā je'ega. 'Iakwaawe'ema 'jawe te 'ā pejemogy 'gā je'ega rerowiaa. ²⁰ Wemifutara etee 'ā 'gā iapoukaa pē nupe. Ojee pē moryteeawamū te 'gā 'i. A'etea 'ā perowiat 'gā. A'eramū 'gā pēka'aranūū rerawau ojeupe etee futat. "Ore 'ā pē'wyrriara", 'jau futatee 'gā pē nupe. A'e are pēē 'gā nerowiaa. Aipo 'gā pē kurapa, pē je'ēwu'jaga agawewi. A'etea 'ā pēē 'gā nenupa. ²¹ "Paulo 'ga nuapoi mama'ea ore 'jawe. Okyje 'ga pē nūi", 'jau nipo 'gā jee. A'jea futat 'gā aipo 'gā 'i. Naapoi futari je mama'ea 'gā 'jawe. Ajenosī sipo je 'gā 'jawe mama'e apoe'em ire? Naani.

Ojee etee ojerowiarai p ma'e 'gā nee sipo pēē pejeporenuwiweramū? A'eramū je nanē tejemome'wau pē nupe. ²² "Epyreu 'ā ore", 'jau 'gā 'ā jepi. Je nanē 'ā epyreua futat nū. "Israeu juapyrera 'ā ore", 'jau 'gā 'ā jepi. Je nanē 'ā Israeu juapyrera futat

nū. "Abraão 'ga juapyrera 'ā ore", 'jau 'gā 'ā jepi. Je nanē 'ā Abraão 'ga juapyrera futat nū. ²³ "Kristu 'ga upe ore porowykyi", 'jau 'gā 'ā jepi. Je nanē 'ā oporowyky Kristu 'ga upe nū. A'ere je 'ā mama'e apoi 'ga upe 'gā apyraapa. Ma'eramū sipo je jemome'ui pē nupe? Je'akwaawe'ema sipo je rerekou? Kristu 'ga upe je porowykyi kwaiwete 'gā apyraapa. Aipo are te je jerowiari. Moromunepawa pype 'gā Kristu 'ga mome'u are je munewu'jau'japa 'gā nereko tywera apyraapa. "Au'je Kristu 'ga mome'u re", 'jau 'gā jee je munewu'jau'japa moromunepawa pype. Amumē 'gā je nupāu Kristu 'ga mome'u are. Nakwaawi je tenupā pytuna. Kwaiwete 'gā je rereko tyweretei aipo 'gā nereko tywera apyraapa. Tejujukaukaa ja'wyja'wy tekou 'gā nupe namutamutat. ²⁴ Jepyntuna 'gā futat, judeu 'gā futat je pyygu'jau'japa je mopimopika ae mopikawa pyu. Je pyykawe 'gā je mopika. Tritai nowi te je mopiga pytuna ikue. Sīku te 'gā je pyygi, je mopimopika i'jawerimū etee futat nū. ²⁵ Muapyt romanū 'gā je nupāu ywira pyu ikue. Majepei tee 'gā ita pyu je juka are afuweramū, ita momopoa je ree je jukaawamū numiamū. Muapyt yaruua nanē wypywygamū jee ikue. Aipo mū wi futat je naēmi werewi ikue. Ko'aramuku je tekou 'y pe etee futat. Koypytunamuku nanē je tekou 'y pe etee futat yaruu rypywyg ire ikue. ²⁶ Aata je kwe pe tewau Jejui 'ga mome'wau kwe pewara 'gā nupe. A'eramū jeataaw ipe mama'e tywera ojeapou jee kwaiwete ikue. Amumē 'ya je jukau werewi, 'y ruwiramū je ree. Amumē muna'ywa afuweramū je ree. Judeuramū ore'wyrriana'ni 'gā, judeue'ema 'gā. Mīmera 'gā nanē afuwereteramū je ree. 'Gā 'wyrarete pype, amunawe'em ipe, 'y'ē'ē me. Mīmer imū 'gā amū afuweramū je juka are. Je

ree iporomutare'ema 'gā nanē je jukau werewi. Jejuī 'ga rerowiaa 'me 'gā nanē afuweramū je ree nū. ²⁷ Teporowykyau tekou tefuakapawamū. Amumē je tesere'ema tekou. Amumē je tetywe'emamū temi'u pyu. Amumē je te'yuwejamū tekou. Amumē je tekou 'ara ro'ysaga upe taity poakuwuu'e'eme. ²⁸ Aipoa wayramū futat jee numiamū. A'ere mama'e mū te aipo ray apyraawi jee. Pē nee jepy'a'wya te ay jee jereko tyweawera apyraapa. A'eramū je tepy'a'wyrāmū Jejuī 'ga rerowiaaramū pē nee najuejue etee futat. “Maran gatu nipo 'gā opoire'ema Jejuī 'ga rerowiar awi”, 'jau je tejeupe tepy'a'wyrāmū pē nee. ²⁹ Jejuī 'ga pēē mū erowiaraiw are je tepy'a'wyrāmū pē nee. Mama'e tywera pēē mū iapo are je te'arasigamū. Mīmera juejue ay jee jereko tyweawera apyraapa.

³⁰ Tejemome'u re je tejee te mama'e apoe'ema resaukaa pē nupe. Jarejuwarete 'ga tepoara je aesaukat pē nupe. ³¹ Janeruwarete 'ga je'me'ema okwaap. Mama'e a'jea etee te je amome'u pē nupe. Janeruwarete 'ga 'ā Jejuī Kristu 'ga Ruwaretea. Simuoryp 'ga jareojere'emamū 'jau. 'Ga futat 'ā je'me'ema okwaap.

³² Damasco pe je rekoramū peuwara 'gā 'wyrara 'ga afuweramū je pyyg are ikue. A'eramū 'ga jefaruuna'nī monou amunawa osoma rokware rarūmū je ree ikue numiamū. Aipoa 'gā 'wyrara 'ga 'wyrararete 'ga remiayuwa te, Areta 'ga remiayuwa te. ³³ A'ere jejekoty'aawa 'gā je a'gui 'gā nui. A'eramū 'gā 'jau jee: “Paneru pype eapyk. Toromono ene ikwara rupi amunawa osoma apyraapa 'jau”, 'jau 'gā jee ikue. A'erauwe je teapyka paneru pype. A'erauwe 'gā je monoi je mojypa iosoma rowajara katy. A'eramū je teka'jama tejee ifuwet ma'e 'gā nui ikue. Jejekoty'aawa 'gā je poare'em ire amunipo 'ā je ree iporo-

mutare'ema 'gā je pyygi futari, je jukau rakue.

Paulo 'ga remiesaget

12 Tejemome'wau 'ā tekou pē nupe. Ma'eramū sipo je jemome'ui pē nupe? “Je te 'ā Jarejuwarete 'ga remimonoferamū” 'ea pē nupe esaukara sipo je afutat? Naani. A'etea je ajemome'u pē nupe. Tejeupe Jarejararete 'ga remiesaukarera te 'ā je amome'u pē nupe. ² Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga je monoi ywag ipe ojepyri ikue. Katosi je kwara mu'ari 'awamū 'ga tejeroo re. Maran gatu nipo je a'jea futat tewawe'em ywag ipe 'ga pyri rakue. Tefayupaw ipewara 'jawe ete te je oi ikue. A'eramū je a'eramū ikwaapa katue'em. Janeruwarete 'ga etee te okwaap. ³⁻⁴ Ma'upawe'eme te 'ga je rerooi erujewi ywag ipe ikue. A'eramū je peu ra'u futat tewau ikue. “Tefayupaw ipe te nipo je oi rakue?” a'e ako je ko. Nakwaawi je. Janeruwarete 'ga te okwaap. Peu tekou je ywagipewara 'gā je'ega renupa tekou ikue. A'ere je najepokawyi imome'wau jareje'eg imū. Nuarūi janeje'eg imū imome'ua. Janeruwarete 'ga nanē nafutari je imome'ua nū. ⁵ Tejemiesagera je amome'u pē nupe, tejerowiaa ee. A'ere je najerowiaraiwi etee tejee. Tejetee mama'e apoe'ema resaukaawamū te je jemome'ui pē nupe. ⁶ A'ere je mama'e a'jea etee imome'ui. A'eramū je tekowe'em i'akwaawe'ema 'jawe. A'ere je najerowiaraiwi etee tejee. Kasi a'e pe 'ga amū 'i jee ne. “Kuu. Paulo 'ga esage ma'ea ajuapyraapa”, 'jau 'ga amū jee ne. Pejerowiaraip kasi je ree pejejemogyau ne. Jeremimome'u are etee ki pēneapyo pejejemogyau. Jeremiapofer are nanē ki pejejeapyoramū pejejemogyau nū.

⁷ Mama'e esagea futat je aesak ywag ipe tekou ikue. A'eramū je teporesagamū

etee ee ikue. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe: “Mama'e tywera pa je amonoukat mama'eukwaawa 'wyriara upe Paulo 'ga upe kwy. Kasi a'e pe Paulo 'ga jerowiaraiwi etee ojeupe jeremiesaukarer awi ne kwy”, 'jau 'ga ojeupe ikue. Sā'ā ju raya ae pokutuga. Nan futat mama'eukwaawa 'wyriara remimurera rayramū jee. Ma'eramū 'ā je najerowiaraiwi tejee. ⁸Muapyt te je 'i Jarejararete 'ga upe: “Epe'a je wi”, 'jau'jau'japa je 'ga upe. ⁹A'ere 'ga 'i etee jee: “Naani. Nape'ai futari je ene wi. A'ere je ene moywyrafeni ete jupi”, 'jau etee 'ga jee. “Ma'eramū 'ā nerefutari mama'ea. Jepota'wa je ene ree tekou. Au'je ejemuaēm ire. Tepājēa je amono enee mama'ey jeuwamū. A'eramū ene mama'e apou jepājē mū etee futat”, 'jau etee 'ga jee. A'eramū je teku'iramū tejeupe mama'ey jeuw are. Je upe mama'ey jeuwamū taetu Kristu 'ga opājē muri jee. ¹⁰Ma'eramū 'ā jeku'iramū mama'ey are. Tepifuakare'em are, Kristu 'ga ree 'gā tekuraw are, mama'e pyu tetywe'em are, tejeupe mama'e tywera jeapo are, tejereko tywerete are. Mīmer are je teku'iramū etee futat tekou. 'Gā je rereko tyweramū Kristu 'ga opājē muri jee jepi. A'eramū je mama'e apou 'ga pājē mū etee futat.

Paulo 'ga wearamū 'gā nee

¹¹Jejemome'ua je mojenosī. “Takwaawe'ema 'jawe sipo je rekoi”, a'e je tejeupe te'ŷina. A'ere 'ā naje mome'ui pejepe 'gā nupe. A'eramū je 'ā 'agamū je tee tejemome'wau tekou. “Akotee ma'ea te Paulo 'ga”, 'jau nipo pēē mū jee. “Ore te 'ā Jejui 'ga remimonoferaretea”, 'jara 'gā aipo e'i futat jee. Akotee ma'eramū agawewi je rekoi. A'etea Kristu 'ga je mono kwe pe ojemome'waukaa jee ikue. ¹²Pē pype 'ā je rekoi Jarejuwarete 'ga 'ā aeremiapoe'ema apoukaa jee,

opājē mū 'ga 'ā iapoukaa jee. A'eramū 'ā pejejeporesagamū etee ee. Aipoa 'ā “Je futat Jejui 'ga remimonoferamū” e resaukaa pē nupe. Najefuwepawi je pē nupe imome'u are ikue. ¹³Pē nupe Jejui 'ga mome'wau jepota'waramū etee pē nee ikue. Kwe pewara 'gā nee nanē je tepota'waramū nū 'gā nupe 'ga mome'wau nū. Pejeju'jawe futat pēē jee. Areko esage pāwē etee futat je pēē. A'ere je naenūi ka'aranūūa pē nupe. A'e are sipo pēmara'ne je ree?

¹⁴Mukūi je oi pē pyri ikue. 'Awamū nipo je tewau'japa pē pyri nū. Naenūi futari je ako mama'ea pē nupe ikue. Nafutari je pēka'aranūūa. A'ere jeporomutaramū pē nee. Tejemuaēma tekou pē nee. Jera'yra 'jawe 'ā pēē jee. A'eramū je teporomutaramū pē nee. Sā'ā ta'yriara 'ga mama'e monoa wa'yra upe. Nakunumī arūi 'ā mama'ea omono 'uwa upe. Nan tee futat je mama'ea naenūi pē nupe. ¹⁵Temama'ea pē nupe imonopaw ire miamū amunipo 'ā je teku'iramū etee futat tekou. Mama'ea taetu je 'ā iapou pē nupe pē poaawamū, Jejui 'ga rerowiar ywyapiukaawamū pē nupe. Teporomutaramū 'ā je pē nee. Pē nee jeporomutara te ra'u nepē moporomutarukari je ree nū?

¹⁶Naenūi agawewi futat je 'ā mama'ea pē nupe. A'ea 'ā pekwaap. A'etea nipo pēē mū 'jau jee: “Paulo 'ga ore morytee ojee. O'meramū 'ga oree”, 'jau futate nipo pēē mū jee. ¹⁷Namoryteei je pēē. Mama'ea a'jea etee futat je amome'u pē nupe. Pē pyri omonoramū sipo 'gā mama'e renūi pē nupe rai'i? Naani. ¹⁸Tito 'ga ako je omono pē pyri jarejewirera 'jawewara 'ga retee ai'i. Mama'ea sipo 'gā wenūi ako pē nupe rai'i? Pē morytee sipo 'gā nai'i? Naani. Je 'jawe etee futat Tito 'ga mama'e apoi. Je 'jawe futat 'ga rekoi.

¹⁹“Paulo 'ga ojemome'u oree, 'esage ma'e 'ga ra'e, te'i etee 'gā jee 'jau', e'i 'ga,

aru'e ore", 'jau sipo pēē mū jee? Naani. Kristu 'ga je'eg imū etee futat ore pē mu'ei. Jarejuwarete 'ga remianuwamū ore mama'e mome'ui pē nupe. Mama'e apou ore mama'e apoi pē poaawamū etee futat. ²⁰Tejemuaēma je pē nee. Pē pyri tewaēm ire sipo maran jerea'aramū pē nee? Maran sipo pēnea'at je ree? Jeremifutara 'jawe sipo peko? Pēnemifutara 'jawe sipo je reko? Jepy'a'wyt je pēneko are. "Maran sipo 'gā nekoiojepyri je oramū?" 'jau je tejeupe etee futat. "Maran gatu nipo 'gā ajamuewe'em mama'e are? Maran gatu nipo 'gā ajuerekoayawe'em? Maran gatu nipo 'gā oporomutare'emamū ajuee? Maran gatu nipo 'gā jerowiaraipe'ema ojee? Maran gatu nipo 'gā ajakurape'ema ajemogyau? Maran gatu nipo 'gā ojoje'ēwu'jage'ema? Maran gatu nipo 'gā ajamamara'ne'ema", 'jau je tejeupe tepy'a'wyrāmū pē pyri teo are. ²¹Tepy'a'wyrāmū tekou pē nekoarūe'em are. Pē nekoarūe'em ire nipo je 'arasigamū tekou pē pyri tewau. Pēē mū nipo mama'e tywera apou rakue. A'ere nipo nepejemuaēmi iapo re. Pejetywer awi pepoire'em ire nipo je tejaa'wau pētywer are. Nepēneateei nipo mama'e tywera apo awi. Kūima'efera 'gā ajuemireko mueupawe'emamū nipo je tejenosōu pē nui. Kūjāmera 'gā nanē nū ojomena mueupawe'emamū nipo je tejenosōu pē nui, tejaa'wau pētywer are nū.

'Gā mu'akwaapawet

13 Pē pyri ako je oi mukūi ikue. 'Awamū nipo je 'ā tewau'japa pē nesaka nū. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amū upe rakue:

"Majepeja 'ga etee nipo 'ga amū kwau 'eramū kasi peapyaka 'ga je'eg are ne.

Mukūja 'gā te nipo ajee omome'u 'eramū te ki perowiat.

Maranamū nipo muapyra 'gā imome'wau 'eramū nanē pejeapyakau 'gā je'eg are nū",

'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amū upe ee rakue.

²⁻³A'eramū je 'awamū 'jau mama'e tywera apoaramū pē nupe. Pē pyri tewau ako je 'i pē nupe ikue: "Pē pyri tejoru'japa nipo je najemuaēmu'jawi pē nee", 'jau ako je pē nupe ikue. "Teje'ega nipo je omoywyrafen pē nupe pēnemi- apo tywer are", 'jau ako je pē nupe ikue. A'eramū je 'awamū 'jau'japa pē nupe nū: "Teje'ega nipo je omoywyrafen pē nupe", 'jau'japa pē nupe nū. Muku agawewi 'ā je rekoio pē nui. A'etea je aipo a'eu'jap pē nupe. "Kristu 'ga je'eg imū te nipo je teje'ega moywyrafen pē nupe mama'e tywer awi pēneatee'emamū", 'jau ako je pē nupe ikue. A'eramū nipo pēē 'jau jee: "Kristu 'ga je'eg imū futat Paulo 'ga mama'e apoi", 'jau nipo pēē je resag ire. Kristu 'ga ako opājē wesaukat pē nupe ikue. 'Awamū 'ga 'ā esaukaru'japa pē nupe nū. 'Ga pājē mū etee futat je pē nerekoio. ⁴Ypeywar are Kristu 'ga manūnamū 'ā 'gā amū 'jau 'ga upe rakue: "Nifuakari futari 'ga", 'jau 'ā 'gā amū 'ga upe rakue. A'ere 'ā 'ga 'Uwarete 'ga pājē mū 'ga ferawi rakue nū. Kristu 'ga 'jawe futat ore nofefuakari arakou. A'ere 'ga opājē muri te oree. Korītu pe ore oramū Kristu 'ga mama'e apoukari ore upe opājē mū etee futat.

⁵Pēnea'ar iki pejejee. "Kristu 'ga ree sipo je jemogypygyi tekou?" 'jau ki pēē pejejeupe. "Kristu 'ga ako werowiaaramū ore pype" 'ea 'ā pekwaap. A'ere 'ga werowiar awi pepoir ire nokoi futari pē pype. ⁶"Paulo 'ga nanē nopoiri futari Kristu 'ga rerowiar awi" 'ea 'ā pekwaap. "Ga poirū 'gā nanē nopoiri 'ga wi nū" 'ea pēē ikwaawa nanē je afutat nū. ⁷Jarejuwarete 'ga upe teje'ega monou pē nee tekou. "Epoar iki Korītu pewara 'gā otywer

awi 'gā poir are”, 'jau je tekou 'ga upe pē nee. Nafutari je 'gā tejee te 'gā jemogyppyga. “Paulo 'ga 'gā mu'e esage. Sā'ā 'gā jemogy esagea”, tejeupe 'gā 'e are je najerea'ari. Pejemogy esage are tee je jerea'aramū. ⁸Jejui 'ga rera mokwasi'wawamū etee je mama'e apoi. Naapoa'uweri je mama'ea Jejui 'ga mome'ua mateepaawamū. ⁹Orojeupe mama'eay jesaukara 'eramū nipo Jejui 'ga rerowiar wyyapiukaa pē nupe. A'eramū ore araku'iramū orojeupe mama'e tywera jeuw are. Oroje'ega ore imonou Jarejuwarete 'ga upe pē nee jepi: “Ekatu'ok katu ki Korītu pewara 'gā. Jejui 'ga erowiar wyyapiukat 'gā nupe”, 'jau ore 'ga upe pē nee jepi. ¹⁰Pē nui muku tekou je tejea'ara kwasiaa ka'aran are imonou pē nupe jepi. A'eramū nipo pejepoia mama'e tywera apo awi. A'eramū nipo je pē pyri tewau teje'ega moywyrafene'ema pē nupe. Napē muorypawamū rūi 'ga ore monoi ojeupe oporowyky ma'eramū ikue. Werowiar wyyapiukaawamū te 'ga ore monoi pē nupe ikue. A'eramū nipo

je Jarejararete 'ga je'eg imū pē mu'jau esage 'ga ree, 'ga rerowiar wyyapiukaa pē nupe.

¹¹Kunumīmet, kūjāmet. Mīmeramū je ka'arana kwasiari imonou pē nupe. Pejemogy esage ki Jarejuwarete 'ga upe. Peenuw iki pejejeupe je'eawer are. Pejeju'jawe pejejea'aramū mama'e are. Pēpota'wa ki pejejee. Nan pejemogyramū Janeruwarete 'ga futat 'ga rekoī pē pype. Janeruwarete 'ga ae ree iporomutat ma'ea. Ae mota'waramū nanē 'ga akou nū. 'Ga futat ako pē pype nan pejemogyramū.

¹²Jejui 'ga rerowiaaramū ki pēē pejejomana, pejejafutaa. Nan ae 'ga rerowiaaramū.

Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gā juejue oje'ega omono pē nupe pē futaa.

¹³⁻¹⁴Jarejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga resagea pē nerekoa je afutat. Jarejuwarete 'ga pē nee 'ga poromutara nanē je afutat nū. Jarejuwarete 'ga 'Agesagea pē nee ita'waa nanē je afutat nū.

Kweramū etee jeremimome'ua.

Garasi

Ymã te Janeruwarete 'ga judeu 'gã mü'ëi imogyau wemiayuwamũ rakue. A'eramũ 'ga 'gã mu'jau wemifutar are. Judeu 'gã ojemojewagukaa ajaupe Jarejuwarete 'ga je'eg imũ jepi. Mama'ea 'gã i'wau 'ga je'eg imũ etee jepi. A'ere 'gã nupe etee 'ga aipo 'i rakue.

A'ere Jejui 'ga ruri jane katu'oka najueue etee futat. Werowiarãmũ 'ga jane katu'ogi. Ywag ipe Jejui 'ga jewyr ire 'ga remimu'efera 'gã awau 'ga mome'wau kwe pe rakue. A'eramũ judeue'ema 'gã Jejui 'ga rerowiaa kwaiwete rakue. A'eramũ judeu 'gã amũ awau 'gã newiri, judeue'ema 'gã mu'jau wemiapo are. A'ere 'gã judeue'ema futat. A'eramũ 'gã mama'e apowe'em judeu 'gã nupe Janeruwarete 'ga 'eawer imũ. Nojemojewagukari 'gã judeu 'gã 'jawe. 'Gã nemi'urama nanẽ najudeu 'gã ma'e 'jawe. A'ere 'gã Jejui 'ga rerowiari futari. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã mogyau wemiayuwamũ.

Garasi pewara 'gã judeue'ema futat. A'eramũ judeu 'gã amũ awau 'gã mu'jau wemiapofer are. A'eramũ Paulo 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'gã nupe 'gã mueapyou ee. "Werowiarãmũ Jejui 'ga pẽ katu'ogi. A'eramũ pẽẽ mama'e apou 'ga remifutar imũ etee futat. Najudeu 'gã 'jawe rüi pẽẽ. A'eramũ pẽẽ mama'e apowe'em 'gã 'jawe. Najaneremiapo are rüi Jejui 'ga jane katu'ogi. Werowiaaramũ etee te 'ga jane katu'ogi" 'jau Paulo 'ga ikwasiaa 'gã nupe, 'gã mueapyou ee.

NaPaulo 'ga etee rüi ka'arana kwasiaa imonou 'gã nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou inuga 'gã nupe.

1 Je Pauloramũ ka'aran akwasiat imonou pẽ nupe. Je 'ã Jejui Kristu

'ga remimonoferamũ. Ymã te Jejui 'ga je monoi kwe pewara 'gã nupe omome'waramũ ikue. Naküüima'e tee 'ga rüi je mono 'ga mome'waramũ ikue. Jejui 'ga futat je mogo omome'waramũ ikue. Na'gã amũ nupe rüi 'ga 'i: "Pe'je pejewau jeje'ega mome'wau Paulo 'ga upe", 'jawe'em. Jejui Kristu 'ga retea futat je mogo ojee 'gã mu'jaramũ ikue. 'Ga manũ re 'ã 'ga Ruwarete 'ga Jejui 'ga moferapa etee rakue. 'Uwarete 'ga retee 'ga je monoi kwe pewara 'gã mu'jawamũ ojee ikue. ²'Au je pyri janerewirera 'jawewara 'gã amũ neko. 'Gã nanẽ oje'ega omonono pẽ nupe, Jejui 'ga remiayuwamũ Garasi wyw pewaramũ pẽ nupe.

³Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. Jejui Kristu 'ga nanẽ Janejararetea futat nũ. Afutat je 'gã nesagea pẽ nerekoa. 'Gã pẽ mopy'ata'waa nanẽ je ifutaa nũ.

⁴Ymã te 'ã Jejui Kristu 'ga jejukaukari 'gã nupe rakue. Jane wi janetywera moiawamũ 'ga ojejukaukaa 'gã nupe rakue. Ojejukaukaa 'ga 'gã nupe werowiaaramũ jane mü'jãwamũ mama'e tywera apoara 'gã nui. Ojeupe jane katu'okawamũ 'ga jejukaukari 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee futat 'ga jejukaukari 'gã nupe rakue. ⁵A'eramũ jane 'ga muorypa jareojere'emamũ futat jarekatu'okawer are, 'jau je.

Morogyta esage

⁶Jejui Kristu 'ga 'ã pẽẽ erowiaa rai'i. Janeruwarete 'ga futat 'ã pẽ pyrümũ pẽ mogyau Jejui Kristu 'ga remiayuwamũ rai'i. Ma'eramũ sipo ajee pepoit 'ga rerowiar awi kamẽsiete rai'i? Pepoit 'ã 'ga rerowiar awi kamẽsiete rai'i. Ma'eramũ te 'gã amũ porogyta 'mea perowiat rai'i? 'Gã pejemu'e 'me are 'ã pẽẽ pejeapya mýina ekoete rai'i. Pejememoryteeukaa ekoete 'ã 'gã nupe rai'i. Jeku'iaip je ako pẽ nee ai'i. A'ere 'ã je mu'arasig etee pejepe pejee nũ. ⁷Nitywi kwe pe

morogyta esage amū. Nitywi futari morogyta yau mū kwe pe. Jejui Kristu 'ga mome'ua etee te morogyta esagea. A'ere 'ā 'gā amū oi pē pyri mama'e amutee mome'wau pē nupe rai'i. "Toromojopy'ru Kristu 'ga 'eawera 'jau", 'jau 'gā 'ā rai'i numiamū. ⁸Ymā te ako ore pē mu'e'i Jejui Kristu 'ga je'eg are ikue. A'ere 'ā 'ga amū oi o'meramū pē nupe rai'i. A'eramū je Jarejuwarete 'ga Kristu 'ga mome'u 'me ekoeteara 'gā nereko tywera futaa. Ore mū agawewi amunipo 'ā mama'e amutee mome'wau. A'etea amunipo 'ā je Jejui 'ga ree mama'e amutee te mome'wara 'gā nereko tywera futaa. Ywagipewara 'gā amū agawewi amunipo 'ā 'ua o'meramū pē nupe. A'etea amunipo 'ā je Jarejuwarete 'ga i'me ma'e 'gā nereko tywera futaa. Mama'eukwaawa rapyaw ipe 'gā monoa amunipo 'ā je ifutaa. ⁹Ymā te ako ore morogyta esage mome'ui pē nupe ikue. Aipo renuw ire ako pēē Jejui Kristu 'ga rerowiaa ikue. A'eramū ako ore 'jau pē nupe ikue: "Arafutar ore Jarejuwarete 'ga mama'e amutee are pē mu'jara 'gā monoa mama'eukwaawa rapyaw ipe", 'jau agawewi ako ore pē nupe ikue. 'Awamū je aipo 'jau'japa pē nupe nū. Afutat je Jarejuwarete 'ga mama'e ekoete are pē mu'jara 'gā monoa mama'eukwaawa rapyaw ipe, 'jau je 'awamū taetu te'yina pē nupe. ¹⁰Na'gā amū maku'iawamū rūi je aipo 'jau. Naani. Afutat je Jarejuwarete 'ga ku'ia tejee. 'Auwara 'gā maku'iawamū etee mama'e apo re amunipo 'ā je naapoi futari mama'ea Kristu 'ga remifutar imū.

Paulo 'ga jemome'uawet

¹¹Pēē 'ā jerewirera 'jawe. Kūjāmeramū pēē 'ā jerenyra 'jawe. A'eramū je teporomome'uweramū Kristu 'ga ree pē nupe. Na'auwara 'ga amū je'ega rūi je ako amome'u pē nupe ai'i. ¹²Na'auwara 'ga amū rūi imome'wau jee. Na'auwara

'gā amū rūi te je mu'e ee ikue. Jejui Kristu 'ga futat omome'u jee ikue.

¹³Jeremiapofera nipo 'ga amū omome'u pē nupe rakue. Je 'ā judeua futat. Ymā je mama'e apoi judeu remiapou etee ikue. Jejui 'ga rerowiaara 'gā je erekou tywet ikue. "Tamateepap 'ga rerowiaara 'gā 'jau", 'jau je ikue. Najemuaēmi futari je 'gā nee. ¹⁴Judeuramū orojemiapou etee futat je mama'e apou ikue. Tepyutuna 'gā apyraapa je mama'e apou orojemiapofer imū etee futat. Oroypy 'gā je'ega je enupa katu katu tekou ikue. Tekotee 'gā je imu'jau ee ikue.

¹⁵A'ere Janeruwarete 'ga ymā we futat je pyrūi oje'ega mome'waramū rakue. Je'are'emauwe futat 'ga je pyrūi ojeupe mama'e apoaramū rakue. Naapoi agawewi je mama'e esagea ikue. A'etea 'ga je pyrūmū ojeupe oporowyky ma'eramū rakue. ¹⁶Wa'yra 'ga 'ga esaukaa jee ikue. "Ere ewau jera'yra 'ga mome'wau judeue'ema 'gā nupe", 'jau 'ga jee ikue. "Morogyta esagea ene imome'wau jera'yra 'ga ree 'gā nupe", 'jau 'ga jee ikue. Tejeupe aipo 'ga 'e ypyrauwe je 'ga rerowiaa. Ma'eramū je 'ā na'gā amū temu'akwaawer imū rūi 'ga mome'ui 'gā nupe. ¹⁷Jerusareg ipe miamū je nooi, "je mu'e pejepe", 'jawe'em Jejui 'ga remimono ppyfera 'gā nupe nū. Je renunewe agawewi 'gā porowykyi Jejui 'ga upe. A'etea je nooi, "je mu'akwaap pejepe", 'jawe'em 'gā nupe ikue. Tejeupe aipo 'ga 'e ypyrauwe je 'ga rerowiari ikue. Arabia ywy pe ra'ne je tewau ikue. A'e awi je tejua Damasco pe ikue nū. ¹⁸Muapyra kwara kwaw ire te je tewau Jerusareg ipe Pedro 'ga resaka ikue. 'Ga kwaapa je tewau. Mukūja etee je morowykye'ema magwapa 'ga pyri tekou ikue. ¹⁹A'ere je naesapawi Jejui 'ga remimonofera 'gā. Tiago 'ga etee je esaka, Jarejararete 'ga rewirera 'ga etee je esaka.

²⁰Mama'e a'jea etee je ikwasiaa ka'aran are imonou pē nupe. Janeruwarete 'ga je'me'ema akwaap.

²¹Jerusareg awi je tewau kwe pe, Siria ywy pe, Sirisia ywy pe. Mīmer imū je tewau ikue nū. ²²Ma'eramū 'ā Judeja ywy pewara 'gā naje resagi. ²³Jerera etee 'gā enupa. "Jane rereko tywearer 'ga oo Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe, 'ga rerowiarukaa 'gā nupe" 'e renupa. "Ymā ako 'ga Jejui 'ga rerowiaaramū jane apisi are etee 'ga fueweramū rakue" 'ea 'gā ikwaapa futat. "A'ere 'gā 'awamū 'ga rerowiari jane 'jawe" 'ea nanē 'gā enuwu'jau'japa futat. ²⁴A'eramū 'gā Jarejuwarete 'ga muorypa je ree. "Paulo 'ga erekatu'ok rai'i. Eja'yra 'ga ererowiarukat 'ga upe rai'i, ore rereko tywearer 'ga upe rai'i. Aipoa esage oree", 'jau 'gā Jarejuwarete 'ga muorypa je ree.

Jerusareg ipe 'ga jemome'uawet

2 Katosi kwara magwaw ire je tewau tejewya Jerusareg ipe ikue nū. Panape 'ga awau je rupi. Tito 'ga nanē je erawau orojeupi nū. ²Tejeupe Jarejuwarete 'ga 'eawer imū etee je tewau peu. "Ekwap Jerusareg ipe", 'jau 'ga jee ikue. A'eramū je tewau. Peu tewau je teporogytau Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'wyrriara 'gā nupe. Amueapyo je 'gā judeue'ema 'gā nupe teje'eg are. "Peenup katu katu jeje'ega. Nan tee futat je 'gā mu'ei" 'jau je 'gā nupe, 'gā mueapyou te'eawer are. 'Gā 'wyrriara 'gā nupe etee je imome'wau. A'eramū je 'jau tejeupe: "Nia'wyrri 'ga je'ega, e'i sipo 'gā jee", 'jau je tejeupe. A'eramū je teporonupa ee 'wyrriara 'gā nupe etee: "Aje'eg ekoete te je tekou?" 'jau je teporonupa ee 'gā nupe. A'ere 'gā 'i: "Naani. A'jea futat eneje'ega", 'jau 'gā jee, jeje'ega renuw ire. ³Jeremireroofera 'ga, Tito 'ga, gregoa. Najudeua rūi 'ga. A'eramū 'ga ojewage'emamū. A'etea Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'wyrriara 'gā 'ga mojewagukare'ema

jee. "Eroo 'ga imojewagukaa 'gā nupe jarejemiapou", 'jawe'em 'gā jee.

⁴Ore porogytaramū tekotee 'gā 'ua osou ore pyri. Oreje'ega renupa 'ua. Aipo 'gā 'i'me ma'ea. "Jejui 'ga ore aruerowiat arajemogyau", 'jau futatee aipo 'gā oree. "Jejui Kristu 'ga ree ojemogyppyk ma'e 'gā nuapoī mama'ea Moisesi 'ga remikwasiarer imū. Aipoa nia'wyrri Janeruwarete 'ga upe", 'jau futatee 'gā oree. "Moisesi 'ga remikwasiarer imū 'gā mama'ea 'ga iapoe'emamū, Janeruwarete 'ga nokatu'ogi Jejui 'ga rerowiaara 'gā", 'jau futatee 'gā oree. Aipo 'gā "Eroo ejeupi 'ut ma'efera 'ga imojewaka Moisesi 'ga remikwasiarer imū", 'jau jee. ⁵A'ere ore naruerowiari 'gā. "NaMoisesi 'ga remikwasiarer imū mama'e apoara etee rūi 'ga okatu'ok. Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gā etee te Janeruwarete 'ga okatu'ok", 'jau ete ore 'gā nupe. "Jejui Kristu 'ga rerowiaaramū Janeruwarete 'ga 'jau janee: Eneresage jee, 'jau 'ga janee, 'ga rerowiaaramū 'ea morogyta esagea futat. NaMoisesi 'ga remikwasiarer imū mama'e apoara 'gā nupe rūi 'ga aipo 'ga 'i. Jejui 'ga rerowiaaramū jane upe etee te 'ga aipo 'ga 'i", 'jau ore 'gā nupe.

⁶A'ere Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'wyrriara 'gā oje'ega nomoywyrarafeni jee ikue. (Peuwara 'gā 'jau 'gā nupe, ore'wyrriat, 'jau 'gā 'gā nupe. Jarejuwarete 'ga upe jane jareju'jawe etee futat jane jemogyi. Je upe nanē jane jareju'jawe ete jarejemogyau nū.) A'eramū 'ā 'gā 'wyrriara 'gā oje'ega nomoywyrarafeni jee ikue. "Nan etee emu'e 'ga", 'jawe'em 'gā jee ikue. A'jea futat je 'gā mu'eawera. A'eramū 'gā oje'ega moywyrarafene'ema jee. Tito 'ga nanē 'gā imojewagukare'ema jee.

⁷⁻⁸Eapyo 'gā Jarejuwarete 'ga je mono are. Pedro 'ga ra'ne futat Janeruwarete 'ga omono judeu 'gā nupe Jejui 'ga ree 'gā mu'jaramū rakue. Opājē 'ga imua 'ga upe ojeupe 'ga moporowykyukaawamū

rakue. 'Ga 'jawe futat Janeruwarete 'ga opājē mua jee, je monou judeue'ema 'gā nupe wa'yra 'ga ree 'gā mu'jaramū. ⁹A'eramū 'wyriara 'gā 'jau oree: "A'jea futat. Janeruwarete 'ga pē mogoi Jejui Kristu 'ga ree judeue'ema 'gā mu'jaramū. A'eramū pēē pejejemogou 'ga upe oporowyky ma'eramū ore pyri", 'jau ete 'gā jee, Panape 'ga retee. "Pe'je pejekou Jejui 'ga mome'waramū judeue'ema 'gā nupe. Ore 'ā jarepytuna 'gā oree. Tiago, Pedro, Juā. Mīmēra 'gā aipo 'jau oree ikue. ¹⁰Aipo e'i etee te aje 'gā oree ikue: "Pēnea'ar iki ikaraemāe'ema 'gā nee, Jerusareg ipewara 'gā nee. Pepoar iki 'gā, mama'e mua 'gā nupe", 'jau 'gā oree. Aipoa ore aruapo arakou. Mama'ea ore imonou arakou 'gā nupe. Aipoa esage jee.

Pedro 'ga upe oje'ega moywyrafenawet

¹¹⁻¹⁴A'ere Pedro 'ga awau owaēma Ātioki pewara 'gā pyri, Jejui 'ga rerowiaara 'gā pyri. Peu akou 'ga ojemi'wat judeue'ema 'gā pype etee futat. Ymā ore judeuramū norojemi'wari judeue'ema 'gā pyri ikue. A'ere ore Jejui 'ga rerowiar ire ore poiri aipo awi. A'eramū Pedro 'ga ojemi'waa ekoete te futat 'gā pyri. Poje Tiago 'ga pyriwara 'gā amū 'ua owaēma Jerusareg awi. 'Gā nesakawe Pedro 'ga opojo'ogamū judeue'ema 'gā nui. Okyje 'ga opytuna 'gā nui. "Gā nā'ā nopoiri futari orojemiapofer awi re'ā. Nojemi'wari futari nā'ā 'gā imojewagipyre'ema 'gā pyri re'ā", 'jau Pedro 'ga ojeupe. A'eramū 'ga opojo'ogamū judeue'ema 'gā nui. 'Ga pojo'oga resakawe ajepeja Jejui 'ga rerowiaara 'gā nanē opojo'ogamū 'gā nui nū. Panape 'ga miamū ojemu'jau 'ga ree. A'ere 'gā naJejui 'ga remifutar imū rūi aipo apoi. A'eramū je 'gā nesakawe teje'ega moywyrafena Pedro 'ga upe.

"Ma'ja te ereapo, ki Pedro?", 'jau je 'ga upe 'gā nemianuwamū. "Ene 'ā judeua je 'jawe. Ymā te ako Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiari inuga ka'aran are judeuramū janee rakue. A'eramū ako jane mama'e apou 'ga remikwasiarer imū etee ikue. A'ere 'ā jane 'awamū jane jemogyi Jejui 'ga rerowiaaramū. Niapou'jawi jane mama'ea Moisesi 'ga remikwasiarer imū. Ma'eramū ene judeue'ema 'gā mu'jau Moisesi 'ga remikwasiarer are? Ma'eramū sipo ene mama'e apoukaa Moisesi 'ga remikwasiarer imū 'gā nupe?" 'jau je Pedro 'ga upe teje'ega moywyrafena.

Jejui 'ga rerowiaara 'gā katu'okawet

¹⁵Ore 'ā judeua. Judeua futat orejara 'gā. Ma'eramū 'ā ore judeuretea. "Namama'e tywera apoara rūi ore judeue'ema 'gā 'jawe", 'jau ore arajaupe jepi. ¹⁶"Judeuramū agawewi futat ore. A'etea Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gā etee esage Jarejuwarete 'ga upe" 'ea ore ikwaapa. Janeruwarete 'ga nanē 'jau janee: "Jera'yra 'ga ererowiat ekou. A'eramū ene ejesageramū jee", 'jau 'ga janee Jejui Kristu 'ga rerowiaaramū. NaMoisesi 'ga remikwasiarer imū mama'e apo are rūi 'ga aipo 'jau janee. Jejui Kristu 'ga rerowiarāmū te 'ga 'i janee: "Jera'yra 'ga perowiat pejejemogyau. A'eramū pēē pejejesageramū jee", 'jau 'ga janee. Aipo ni'i ekoetei 'ga Moisesi 'ga remikwasiarer imū mama'e apoara 'gā nupe, Jejui 'ga 'gā erowiare'emamū. ¹⁷Kristu 'ga ree ore jemogyppygi arajemogyau. A'eramū ore orojesageramū Jarejuwarete 'ga upe. Kristu 'ga ree orojemogyppyg ire ore oropoia Moisesi 'ga remikwasiarer are orojemogyppyg awi. "NaMoisesi 'ga je'egera renuw are rūi Janeruwarete 'ga 'i janee: Eneresage jee, 'jau. A'eramū

jane jarepoia 'ga remikwasiarera rerowiar awi ee jarejemogypygyg awi 'jau", 'jau ore arajaupe. A'eramū 'gā amū 'jau oree: "Nia'wryi futari Moisesi 'ga je'egea renupare'ema 'gā. Judeue'ema 'gā nuenuwi 'ga je'egea. A'eramū 'gā wa'wrye'emamū Jarejuwarete 'ga upe", 'jau futatee 'gā amū oree. "A'eramū pēē pejea'wrye'emamū 'gā 'jawe. Kristu 'ga ree pejejemogypygyg ire nepeanu'jawi Moisesi 'ga je'egea pejejemogyau. Kristu 'ga pē motywerukat Jarejuwarete 'ga upe", 'jau futatee 'gā amū oree. A'ere naani. O'meramū te 'gā 'i. Kristu 'ga najane motywerukara'uweri 'ga upe. ¹⁸A'ere je poiri Moisesi 'ga remikwasiarera rerowiar are tejemogypygyg awi ai'i. Na'ga remikwasiarera renuw are rūi Janeruwarete 'ga jetywera moiri je wi. Moisesi 'ga je'egea renuwa upe tejewyr ire amunipo 'ā je jemotyweri Jarejuwarete 'ga upe. "Taenupap Moisesi 'ga je'egea 'jau", a'e je tejeupe ikue numiamū. A'ere je naenupawi futari 'ga je'egea ikue. A'eramū je tejemotywea ete Jarejuwarete 'ga upe rakue.

¹⁹Na'ga remikwasiarera renuw are rūi Janeruwarete 'ga jetywera moiri je wi. A'ere je 'ga remikwasiarera mogyta re futat tetywera kwaawi ikue. "Kuu. Naapoi futari je mama'ea Jarejuwarete 'ga remifutar imū tekou", 'jau je tejeupe 'ga remikwasiarera mogyta re. "Kristu 'ga amanū 'ypepywar are jetywera moiawamū rakue. 'Ga manū are Janeruwarete 'ga jetywera moia je wi" 'e renupa ai'i. A'eramū je Moisesi 'ga remikwasiarera rerowiar are tejemogypygyg awi tepoia. Ymāwarera mama'e awi je tepoiapap 'awamū. A'eramū je "Awamū Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee mama'e apou tekou", 'jau je tejeupe, tetywera 'ga imoir ire ai'i. Werowiamū Kristu 'ga

je muēma Moisesi 'ga remikwasiarera renupara 'gā nui. ²⁰Ma'eramū je 'awamū tefuwere'emamū futat tejemifutar imū mama'e apo are. Kristu 'ga ree je jemujari 'ga rerowiamū. 'Ga futat je rereko. Kristu 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea. Je ree 'ga poromutaramū. Jetywera moiawamū 'ga ojejukaukaa rakue. Ma'eramū 'ā je 'awamū jefuweramū mama'e apou 'ga remifutar imū etee. ²¹Naapoi agawewi je mama'e esagea Jarejuwarete 'ga upe rakue. A'etea 'ga je katu'ok Kristu 'ga je erowiamū ai'i. A'eramū je tejemogypygyka Kristu 'ga ree etee. Kristu 'ga jane erowiamū Janeruwarete 'ga 'jau janee: "Jera'yra 'ga ererowiat. A'eramū ene ejesageramū jee", 'jau 'ga janee. Moisesi 'ga je'egea renuwa jane muesage re amunipo 'ā Kristu 'ga amanū ekoete rakue. A'ere naani. Namanū ekoetei 'ā 'ga rakue. Kristu 'ga futat jane mota'wa 'Uwarete 'ga upe. Kristu 'ga jane erowiamū tee 'ga 'i janee: "Pēnesage jee", 'ga 'i janee, wa'yra 'ga jane erowiamū.

Jarejuwarete 'ga jane erowiaa

3 Pēē 'ā Garasi ywy pewaramū peje'akwaawe'ema pemut pejejeypyu. Awŷja te pē morytee rai'i nū, 'jau je pē nupe. Amueapyo agawewi ako je pēē Jejui Kristu 'ga manū are ikue. "Ypepywar are amanūam ipe Kristu 'ga janetywera mepyi rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi, Kristu 'ga jane erowiamū", 'jau je ako pē nupe ikue, pē mueapyou ee ikue. ²A'eramū ki pejejea'aramū je'eawer are. Moisesi 'ga 'eawera renuw ire sipo Janeruwarete 'ga U'agesage muri pē nupe? Naani. Kristu 'ga mome'ua pēē erowiar ire te Janeruwarete 'ga imuri pē nupe. ³Ma'eramū sipo ajee peje'akwaawe'ema pemut pejejeypyu? Kristu 'ga pēē erowiar ypyramū ako

Janeruwarete 'ga opājē mua pē nupe ikue, wemifutara apoukaa ako pē nupe opājē mū ikue. Ma'eramū sipo ajee pepoit 'ga ree pejemogypygyg awi rai'i? Pejeweja 'ā pejemiapofer ymanera upe ete rai'i nū? ⁴Kristu 'ga ree pejemogypygamū ako tekotee 'gā pē nerekou tyweaete agawewi 'ga ree ikue. A'ete ako pēnuag pejereko tywera upe ikue. Pēnuag ekoete sipo aipo upe rakue? A'eramū sipo pēē 'awamue pejepoia Kristu 'ga rerowiar awi? Naani. Nepeoiri futari 'ga rerowiar awi. ⁵Moisesi 'ga remikwasiarera renuw are sipo Janeruwarete 'ga U'agesage muri pē nupe? Naani. 'Ga je'egera renuw are sipo Janeruwarete 'ga aeremiapoe'ema apoukari pē nupe opājē mū? Naani. Jejui Kristu 'ga mome'ua pēē erowiamū te 'ga aeremiapoe'ema apoukari pē nupe opājē mū.

⁶Pēnea'ar iki Abraão 'ga rekwawer are. Ymā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amū upe Abraão 'ga ree rakue. "Abraão 'ga Janeruwarete 'ga werowiat rakue. Werowiamū Janeruwarete 'ga 'i 'ga upe rakue: Abraão 'ga esage jee, 'jau 'ga 'ga upe werowiamū", 'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue. ⁷A'eramū Janeruwarete 'ga rerowiaara 'gā juejue Abraão 'ga juapyrera 'jawewaramū ajemogyau. Aipoa 'ā pēē ikwaapa. ⁸Ymā te Janeruwarete 'ga 'i aipo 'jau Abraão 'ga upe rakue: "Je rerowiaaramū ereko. A'eramū ene ejesageramū ekou jee. Tejerowiaara 'gā nupe juejue nipo je 'i, pēnesage jee, je 'i. Ene upe te'eawera 'jawerimū etee futat je 'i 'gā nupe tejerowiamū", 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. "Judeue'ema 'gā nupe miamū nipo je 'i: Pēnesage jee, je 'i, ene 'jawe 'gā tejerowiamū", 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe u'eawera kwasiarukaa 'ga amū upe rakue. ⁹Werowiamū

Janeruwarete 'ga mama'e esage monou Abraão 'ga upe. A'eramū 'ga jane upe nanē mama'e esage mua nū. Abraão 'ga upe imuawera 'jawe 'ga imua janee werowiamū.

¹⁰Moisesi 'ga je'egera renupara 'gā oje-mote'aa Jarejuwarete 'ga upe. Nuenu-pawi futari 'gā 'ga je'egera. A'eramū 'gā ojemote'aa Jarejuwarete 'ga upe. Ymā te 'ga amū ka'arana kwasiasi inuga aipo are rakue: "Anure nipo Janeruwarete 'ga Moisesi 'ga je'egera renuwaipara 'gā monoi mama'eukwaawa rapyaw ipe", 'jau 'ga ikwasiaa inuga ka'aran are rakue. ¹¹"Moisesi 'ga je'egera ereenup katu katu. A'eramū ene ejesageramū jee", ne'i Janeruwarete 'ga 'ga amū upe. Naani. Ojee ojemogypygyk ma'e 'gā nupe etee te Janeruwarete 'ga 'i: "Pē-nesage jee. A'eramū je pē mogyau 'au tejepyri nakwaparimū warāu rūi futat", 'jau 'ga 'gā nupe. ¹²Ymā Janeruwarete 'ga aipo 'jawe'em rakue: "Pejemogypygyg iki je ree", ne'i te rūi 'ga rakue. "Per-owiat te ki jeje'ega", e'i te 'ga rakue. "Moisesi 'ga remikwasiarera renup kat-uaara 'gā etee te ajemogy nakwaparimū rūi", 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amū upe rakue. A'ere 'gā nuenupawi futari Moisesi 'ga remikwasiarera je'ega rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau 'gā nupe: "Nepeenupawi futari 'ga remikwasiar-era je'ega. A'eramū je pē nerekou ty-weaete ee. Mama'eukwaawa rapyaw ipe nipo peo pejemanū re", 'jau 'ga 'gā nupe rakue.

¹³A'ere 'ā Kristu 'ga manūi 'ypeywar are janetywera mepyawamū rakue. Kristu 'ga Janeruwarete 'ga erekou tywerukaa janetywer are rakue. A'eramū 'ga jane rerekou tyweru'jape'ema ee, Kristu 'ga jane erowiamū. Ymā 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa ka'aran are rakue: "Nia'wyri te 'ypeywar are u'am ma'e 'gā jee", 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amū

upe rakue. A'eramū 'ga Kristu 'ga upe 'ypeywar are janetywera renu'ama upe aipo 'jau rakue. Janetywer are Janeruwarete 'ga Kristu 'ga rerekou tywerukaa rakue. A'eramū 'ga, Kristu 'ga jane erowiamū, jane rerekou tyweru'jape'ema futat. Naani. Kristu 'ga jane erowiamū te 'ga 'i jane: “pēnesage jee”, 'jau. ¹⁴Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue: “Je rerowiaaramū ereko. A'eramū ene ejesageramū jee”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. “Ypeywar are Kristu 'ga manūa omepypap janetywera rakue. A'eramū 'ga 'awamū, pēnesage jee”, 'jau judeue'emamū pē nupe Jejui Kristu 'ga pēē erowiamū. Kristu 'ga jane erowiamū, Janeruwarete 'ga U'agesage mua jane, u'eawer imū etee futat.

U'eawer imū 'ga mama'e apoi

¹⁵Pēē 'ā jerewirera 'jawe. Kūjāmeramū pēē 'ā jerenyra 'jawe. A'eramū je, tamueapyo 'gā ee 'jau, 'jau je pē nupe. Sā'ā ae ajamama'e futaa ijara momoranuwa. A'eramū 'ā ijara 'ga: “Nan ki ajee siapo jarejaupe”, 'jau 'ā 'gā ajaupe. A'eramū 'ā 'gā u'eawer imū etee futat ikwasiaa ka'aran are inuga. Ikwasiapaw ire 'ā 'gā wera kwasiaa ee. A'eramū 'ā 'gā mama'e apou ajaupe wemikwasiarer imū etee futat. Ikwasiapaw ire 'gā 'ā imoiru'jape'ema futat nū. U'eawer imū etee futat 'gā iapou ajaupe. ¹⁶Nan tee futat Janeruwarete 'ga oje'ega Abraão 'ga upe rakue. “Tamono mama'e esagea ene upe 'jau. Enejuapyrama 'gā nupe 'jau nipo je imonou. Tekotee 'gā nupe nanē nipo je mama'e esage monou ene ree, enejupyrama 'gā nee 'jau nipo je imonou”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. Na'ga juapyra 'gā nupe juejue rūi 'ga 'i. 'Ga juapyrama 'ga amū upe etee 'i te 'ga 'i aipo 'jau. Aipo 'ga upe 'ga 'ea, Kristu 'ga upe, 'ga 'ea te. ¹⁷Abraão 'ga

upe aipo 'e re Janeruwarete 'ga 'jau: “Taapo mama'ea te'eawer imū etee futat 'jau”, 'jau 'ga rakue. A'ere, kwaturu sētui trīta kwara kwaw ire, Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. A'ere 'ga nomoka'jami futari Abraão 'ga upe u'eawera. A'eramū 'ga 'awamū Abraão 'ga upe je'eawera nia'wyri 'jawe'em 'ga. Naani. U'eawer imū etee futat 'ga mama'e monoi Abraão 'ga upe, Abraão 'ga juapyra 'ga upe nanē nū. ¹⁸NaMoisesi 'ga je'ega renuw are rūi 'ga mama'e esage monoi 'ga upe. Naani. 'Ga upe u'eawer imū etee te 'ga imonoi 'ga upe. Wemifutar imū etee 'ga imonou 'ga upe u'eawer imū etee futat.

¹⁹A'eramū nipo pēē mū 'jau jee: “Ma'eramū sipo ajee Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue?” 'jau nipo pēē mū jee. Naani. Oje'ega 'ga ikwasiarukaa Moisesi 'ga upe. Oretywer are ore mueapyoawamū te 'ga iapoukari rakue. Abraão 'ga juapyrama 'ga rure'emaue Moisesi 'ga remikwasiarera oretywera kwaawukaa ore rakue. Kristu 'ga Abraão 'ga juapyrama. Kristu 'ga upe Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Tamono mama'e esagea 'gā nupe 'ga ree 'jau”, 'jau 'ga Kristu 'ga mome'wau rakue. Ywagipewara 'gā nupe Janeruwarete 'ga oje'ega rerurukari Moisesi 'ga upe rakue. 'Ga upe etee te 'ga erurukari. A'eramū Moisesi 'ga te imome'wau 'gā nupe. Anure Moisesi 'ga 'ga je'ega kwasiaa inuga ka'aran are ore rakue. ²⁰A'ere Janeruwarete 'ga oje'ega nuerooukari Abraão 'ga upe. Janeruwarete 'ga retea futat oje'eg 'ga upe.

Kristu 'ga 'eawera Moisesi 'ga remikwasiarera py'rau

²¹Abraão 'ga upe ra'ne Janeruwarete 'ga oporogytau rakue. A'ere 'ga oje'ega monou Moisesi 'ga upe rakue. Moisesi 'ga upe 'ga 'eramū sipo 'ga 'i: “Abraão 'ga upe je'eawera nia'wyri”, 'jau sipo 'ga

rakue? Naani. Kwe pe mama'e esage mū apoa ojeypyri jane reroo re amunipo 'ā Janeruwarete 'ga 'i rakue. A'eramū amunipo 'ā 'ga jane rerawau ojeypyri jane mama'e apoawer are. A'ere nitywi mama'e esagea mū kwe pe ywag ipe ae monoara. ²²“Nitywi futari mama'e esage apoara 'gā amū jee. Najuejue etee futat 'gā tywetyweramū jee. 'Gā tywera 'gā nerekou”, 'jau 'ga ojeupe rakue. Ako esage agawewi futat 'gā. A'etea 'ga Jejui Kristu 'ga ree ojemogypyk ma'e 'gā ete omogy nakwaparimū ete rūi u'eawer imū etee futat. Kristu 'ga ree ojemogypyk ma'e 'gā etee 'ga imogyau ojeypyri nakwaparimū rūi.

²³Ywy pe 'ga rure'emauwe ore judeuramū Kristu 'ga rerowiare'ema arajemogyau. 'Ga rure'emamū ore Moisesi 'ga remikwasiarera etee erekou. “Janeruwarete 'ga ka'arana okwasiarukat Moisesi 'ga upe janetywer are jane mu'jawamū”, 'jau ore. A'ere 'ga ne'i futari oree: “Moisesi 'ga remikwasiarera peenup. A'eramū pēē pejesageramū jee”, 'jawe'em 'ga oree Moisesi 'ga remikwasiarera renuw are. Jejui 'ga ore erowiar ire tee 'ga aipo 'jau oree. ²⁴Sā'ā ae wa'yra monoa moromu'jara mū 'ga po pe, wa'yra mu'jaukaa. Nan tee futat Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. 'Ga remikwasiarera mogytaramū ore orojemu'jau Jarejuwarete 'ga remifutar are numiamū. A'ere ore naruenupawi 'ga je'ega. Kristu 'ga 'ur ire, judeuramū ore mū 'ga rerowiaa. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau oree: “Kristu 'ga perowiat pejemogyau. A'eramū pēē pejesageramū jee”, 'jau 'ga oree, Kristu 'ga ore erowiar ire. ²⁵'Awamū ore Kristu 'ga rerowiar ire mama'ea naruapoi Moisesi 'ga remikwasiarer imū.

²⁶'Awamū pēē najuejue etee Kristu 'ga ree pejemogypyk pejemogyau.

A'eramū pēē najuejue etee pejejemogyau Jarejuwarete 'ga ra'yramū. Judeuramū, judeue'emamū. Mīmeramū juejue futat pēē Jarejuwarete 'ga ra'yramū, Kristu 'ga pēē erowiar ire. 'Ga rerowiar ire pēē pejemujaa 'ga ree nanē nū. ²⁷Kristu 'ga pēē erowiarāmū 'ga amū pē pymiāu 'y pe Kristu 'ga rerowiaara resaukaawamū. Pejepymī re pēē pejemujaa 'ga ree. A'eramū 'ga pē nerekou. ²⁸Jarejuwarete 'ga upe jane jarejemogyau jareju'jaju'jawe etee futat. Judeuramū, judeue'emamū, oje'wyrarete pewaramū, ka'a pewaramū, kūima'eramū, kūjānamū. Mīmeramū jane jareju'jaju'jawe etee futat jarejemogyau 'ga upe. Kristu 'ga rerowiarāmū jane jarejemujaa 'ga ree. A'eramū jane jarejemogyau jareju'jaju'jawe etee futat 'ga upe. Majepei 'yweteewara 'jawe jarejemogyau. ²⁹Kristu 'ga remiayuwamū pejemogy re pēē pejemogyau Abraão 'ga juapyrera 'jawewaramū. A'eramū Janeruwarete 'ga mama'e esage monou pē nupe, Abraão 'ga upe u'eawer imū etee futat.

4'Awamū je pē mueapyoi kunumī are. Sā'ā jane jareja'yra 'gā nupe jarekaraemā monoa. A'ere 'ā kunumīa naeapyoi we ee ojejuka are. A'eramū 'ā ae tuwamū 'jau wemiayuwa 'gā nupe: “Tekaraemā je amono teja'yra 'ga upe ai'i. A'ere 'ga nojemotuwī we. A'eramū 'ga ojejukawe'em ee. A'eramū pēē pejejejukau ee 'ga upe jee ra'ne. 'Ga jemotuw ire 'ga ma'ea futat, 'ga upe jeremi-monofera”, 'jau nipo 'ga ruwa 'ga wemiayuwa 'gā amū nupe. Waranupe'emawe futat kunumī 'ga 'uwa 'ga karaemā jaramū futat akou. A'etea 'ga 'uwa 'ga remiayuwa 'gā je'ega renupa. ²'Ga aranuwe'emamū 'ga ruwa 'ga remiayuwa 'gā ojejukau 'ga ree, 'ga karaemā are. 'Uwa 'ga remifutara 'ara rupi kunumīfera 'ga okaraemā mujaa etee te. A'eramū futat 'ga mama'e apou wemifutar imū

etee futat. ³Nan tee futat ore judeu-ramū mama'e apoi Jarejuwarete 'ga upe Moisesi 'ga remikwasiarer imū etee futat ikue. 'Ga ra'yra 'ga rure'emamū ore Moisesi 'ga je'ega renupa. ⁴A'ere Janeruwarete 'ga, wemifutara 'ara rupi, wa'yra 'ga muri ywy pe rai'i. Wa'yra 'ga 'ga imu'arukaa kūjā ēē mū wi rakue. 'Ga ra'yra 'ga, Kristu 'ga etee te Moisesi 'ga je'egera wenup katu katu rakue. ⁵'Ga je'ega 'ga enupa katu katua ore mueateep-upap mama'e ymaner awi, 'Uwarete 'ga ra'yramū 'ga ore mogyawamū 'jau. Werowiarāmū 'ga jane mogyau 'Uwarete 'ga ra'yramū. A'eramū Janeruwarete 'ga wa'yra 'gā nupe wemimonofera mua janee. ⁶Pēē nanē 'ga ra'yramū nū. Sā'ā 'ga U'agesage mura pē nupe. A'eramū ore pē kwaapa. "Janeruwarete 'ga U'agesagea amut 'gā nupe", 'jau ore. A'eramū ore "Janeruwarete 'ga ra'yramū 'gā jemogyi" 'e kwaapa pē nesag ire. A'eramū 'ga 'Agesagea, Kiapi'ni, jane mu'eukaa Jarejuwarete 'ga upe. ⁷A'eramū pēē a'eramū na'ga upe mama'e apoara etee rūi pejejemogyau. Naani. 'Ga ra'yramū nanē futat pejemogy nū. A'eramū 'ga a'eramū wa'yra 'gā nupe wemimonofera monou pē nupe nanē nū.

Paulo 'ga wearamū 'gā nee

⁸Ymā te 'ā nepekwaawi Jarejuwarete 'ga rakue. 'Ga kwaape'ema 'ā pēē maira'mea etee ipojeupa rakue, pejejorywamū ee rakue. ⁹A'ere 'ā pēē 'awamū Jarejuwarete 'ga pekwaap pejejemogyau. 'Ga futat pekwaap. Ojekwaawukat 'ga pē nupe, wemi-ayuwamū 'ga pē mogyau. Ma'eramū sipo ajee peje'akwaawe'emawera pemut ete te pejejeypyu rai'i nū? Pejewyt ete 'ā pejemaira'me upe rai'i nū? Nipājēi maira'mea. Janeruwarete 'ga te pājēretea. A'etea 'ā pēē pejejewya ekoete maira'me pojeuwa upe rai'i nū? ¹⁰Ymā te 'ā maraka peapo maira'me

are pejejorypawamū rakue. 'Araiwa rupi, jay ru'wi are, kwar ipe, 'y ruwiramū. Mīmera rupi 'ā pēē maraka peapo maira'me are pejejorypawamū rakue. A'ere 'awamū maraka peapo Jarejuwarete 'ga muorypawamū numiamū. Maira'me upe maraka apoawera 'jawe etee 'ā Jarejuwarete 'ga upe maraka peapo numiamū. A'ere naani. Nanarūi. "Nan jane iaporamū nipo Janeruwarete 'ga ku'iramū jane ree", 'jau nipo pēē. "Judeu 'gā 'jawe maraka apo re nipo jane jarejemuesageu Jarejuwarete 'ga upe", 'jau nipo pēē pejejaupe numiamū. ¹¹Je ako amu'e pēē Jejui Kristu 'ga ree ikue. "Jejui Kristu 'ga rerowiarāmū jane resageramū Jarejuwarete 'ga upe", 'jau je ako pē nupe ikue, pē mu'jau ee ikue. Amu'e futat ako je pēē ee ikue numiamū? Pemoka'jam etee nipo je 'eawera rakue?

¹²Pēē 'ā jerewirera 'jawe. Kūjāmeramū pēē jerenyra 'jawe. A'eramū je 'jau pē nupe: Je 'jawe peko. Aetypap je ymāwarera mama'ea. Je 'ā judeua agawewi. A'etea je ako judeue'emamū pē 'jawe pē pype. Naapoi futari je mama'ea judeu-ramū orojemiapofer imū, a'e je pē nupe. A'eramū pēē 'awamū pejejemu'jau je ree. Peapo kasi mama'ea oreremiapofer imū ne, a'e je pē nupe. Pejejepype je rekoramū ako pēē pejejeyukau esage je ree ai'i. ¹³Pēnea'ar iki ee. Tekaruaramū je tekou ikue. Tefuakapawaiwamū ako je tekou ikue. A'eramū ako je teptytawaipe pē pype ikue. A'eramū ako je Kristu 'ga mome'wau pē nupe ikue. ¹⁴Pejejeupe je waēmamū ako pēē je monowe'em pejejewi ikue. "Kuu. Ojero'wu ma'e 'ga 'ut ojfuanugukaa janee", 'jawe'em ako pēē jee ikue. Jekaruara agawewi je. A'etea ako naje rereko tyweri pejepe jekuar are ikue. Je mua ako pejejepype. Sā'ā ae Jarejuwarete 'ga pyriwara 'ga mura. Nan tee futat ako pēē je mua pejejepype ikue. Jejui Kristu 'ga mura 'jawe

ete ako pēē je mua pejejepype ikue. ¹⁵A'e pe ako pēē pejeku'iramū pejejemogyau je ree ikue. “Ma'ja te jane siapo 'ga upe 'ga poaawamū?” 'jau ako pēē pejejaupe ikue. Ma'eramū sipo ajee pēku'ipap je ree 'awamū? ¹⁶Mama'e a'jea etee je amome'u pē nupe. Ma'eramū sipo pē'me pejejaupe: “Niporomutari Paulo 'ga jane ree”, 'jau futatee pejejaupe. Mama'e a'je imome'ua sipo je mogou pē nee iporomutare'emamū?

¹⁷Mama'e ekoete are pē mu'jara 'gā te iporomutat 'me pē nee. “Simopojo'ok 'gā Paulo 'ga wi 'jau”, e'i 'gā ajaupe. “Paulo 'ga wi opojo'og ire nipo 'gā jemu'ei jane ree”, 'jau nipo 'gā ajaupe, oporomutat 'meramū pē nee. ¹⁸A'ere je poromutaramū a'jea futat pē nee. Pē pype tekou taetu ako je teporomutaramū pē nee ikue. Muku pē nui tekou miamū je teporomutaramū pē nee mama'e esage apou pē nupe. ¹⁹Pēē 'ā jera'yra 'jawewaramū jee. Sā'ā kūjā kunumīakya ray renūja. Nan tee futat je rayramū pē nee. Afutarete je pejemogypygyga Kristu 'ga ree. 'Awamū 'ā pepoit 'ga ree pejejemogypygyg awi. A'eramū je tejemayrūmū pē nee. 'Ga ree pejemogypygamū te jeku'iramū pē nee. ²⁰Pē pyri tekoa je afutat. Pē pyri teko re amunipo 'ā je pē mueapyoi ee. A'ere 'ā je rekoi muku te pē nui. A'eramū je tejemuaēmeteeramū pē nee.

Sara ēē Aga ēē retee

²¹“Moisesi 'ga remikwasiarer imū etee futat siapo mama'ea 'jau”, 'jau nipo pēē mū. “Ga remikwasiarer imū jane mama'ea apo re nipo Janeruwarete 'ga 'i janee: Pēē mama'ea peapo Moisesi 'ga remikwasiarer imū. Ma'eramū 'ā pēnesage pejejemogyau jee, 'jau nipo 'ga janee”, 'jau nipo pēē pejejaupe. Pēneapyo katu sipo Moisesi 'ga remikwasiarer are? Naani. ²²Abraão 'ga ree nanē 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari

Moisesi 'ga upe rakue: “Mukūi futat 'ā Abraão 'ga ra'yra 'gā nakue. Ajepeja 'ga rera Isakia. Abraão 'ga remirekorete ēē ra'yra, Sara ēē ra'yra 'ga poromū, Isakiramū. Ajepeja 'ga rera Ismaeua. Abraão 'ga remireko ēē remifai ēē ra'yra 'ga poromū, Ismaeuramū. Aga ēē ra'yra 'ga. Aga ēē 'ā mama'ea wapo o'wryiara ēē 'eawer imū etee futat, Sara ēē 'eawer imū etee futat. Nuapoi ēē mama'ea wemifutar imū”, 'jau 'ga ikwasiaa rakue. ²³“Abraão 'ga ēē rerekou, wemirekorete ēē remifai ēē rerekou, Aga ēē rerekou rakue. A'eramū ēē wa'yramū 'ga upe. A'eramū Abraão 'ga wa'yra 'ga re'roka. Ismaeua 'ga inuga wa'yra 'ga ree. A'eramū 'ga akou ujara 'ga upe mama'ea apoaramū, oy ēē 'jawe. Ajepeja 'ga te aje 'ga ra'yra 'ga u'aa Jarejuwarete 'ga je'eg imū etee futat. 'Iwāiwi agawewi eneremirekorete ēē. A'etea je kunumīa amut ēē upe’, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe rakue. A'eferupi te futat Sara ēē wa'yramū u'aa Janeruwarete 'ga je'eg imū etee futat”, 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga rakue.

²⁴⁻²⁵Mama'e a'je are ete 'ga ka'arana kwasiari rakue. Aipo mogyta re jane jarejemu'jau mama'ea are. Sā'ā mukūja 'gā, kūjāmera 'gā nakue. Nan tee futat Janeruwarete 'ga 'eawera rakue. Aga ēē 'jawe Moisesi 'ga upe Janeruwarete 'ga 'eawera. Ymā 'ā Moisesi 'ga oi ywytyra apyte'rarimū rakue, Sinai 'jawa apyte'rarimū rakue. Arabia ywy pe aipoa Sinai 'jawa reni. Sinai 'jawa apyte'rarimū 'ga rekoramū futat 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega mua 'ga upe, ikwasiaa ita are 'ga upe rakue. A'eramū Moisesi 'ga judeu 'gā mu'jau kwaiwete aipo Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. Sā'ā Jerusarega. Aga ēē 'jawe etee Jerusareg ipewara. Jerusareg ipewara 'gā, judeu 'gā, nuapoi mama'ea wemifutar imū. Moisesi 'ga je'eger imū etee 'gā mama'ea apoijemogyau. A'eramū 'gā ajemogyau Aga ēē 'jawe. Aga ēē mama'ea wapo o'wryiara

ēē je'eger imū etee futat rakue. Ēē 'jawe
Jerusareg ipewara 'gā mama'e apoi Moisesi
'ga je'eger imū etee futat.

²⁶ A'ere jane 'awamū Jerusareg
yau jane 'i ywag ipewara upe. Jejui
Kristu 'ga ree jarejemogypygyg ire jane
jarejemogyau ywag ipe oo ma'eramamū,
Jejui Kristu 'ga ree ojemogypygyk
ma'eramū etee futat. A'eramū jane
mama'e apowe'em Moisesi 'ga je'eger
imū. ²⁷ Ymā Janeruwarete 'ga ka'arana
kwasiarukari Isai 'ga upe rakue:

“Ta'yre'emamū agawewi ene 'awamū.

A'etea neneku'ipawi ekou. Anure nipo
kwaiwete enera'ya.

Enemena 'ga opoiraip ene wi
enera'yre'em are. A'ere nipo anure
'ga jowyri enee nū.

Ene upe 'ga jowyri ire nipo enera'ya
'gā pytuna tesirūmera 'gā na'ya
apyraapa”,

'jau 'ga ikwasiarukaa Isai 'ga upe rakue.

Jerusareg yau are 'ga jane mu'jau
poromū. Anure nipo kwaiwete Jejui
Kristu 'ga rerowiaaramū jane oi ywag
ipe. Jerusareg yau 'e upe 'ga 'i poromū.

²⁸ Pēē 'ā jerewirera 'jawe.
Kūjāmeramū pēē 'ā jerenyra 'jawe.
A'eramū je pē mu'jau ee. Ymā
Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe
rakue: “Anure nipo je kunumī monoi
ene upe”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. A'eramū
Isaki 'ga u'aa Jarejuwarete 'ga 'eawer
imū etee futat. Isaki 'ga 'jawe futat
Kristu 'ga rerowiaaramū jane. U'eawer
imū etee futat Janeruwarete 'ga jane
mogyau wa'yramū, Jejui Kristu 'ga jane
erowiamū. ²⁹ Mukūi futat Abraão
'ga ra'ya 'gā numiamū. A'ere ajepeja
'ga naJaneruwarete 'ga 'eawer imū
rūi 'ga 'ari, Abraão 'ga ra'yr ppy 'ga.
Opygyg ekoete te Aga ēē 'ga ra'ya rakue.
A'eramū ēē ra'ya 'ga, Ismaeu 'ga u'aa
ēē wi rakue. A'ere Isaki 'ga nanarūi 'ga
ruri oy ēē upe. Janeruwarete 'ga 'eawer
imū etee te 'ga ruri. Janeruwarete 'ga

'Agesage pājē mū te Sara ēē Abraão 'ga
ra'ya pygyg rakue. Anure Ismaeu 'ga
Isaki 'ga rereko tyweaete rakue. Nan tee
futata nipo Moisesi 'ga je'egera renupara
'gā Jejui 'ga rerowiaaramū jane rereko
tyweri. ³⁰ A'ere Janeruwarete 'ga
ka'arana kwasiarukari Sara ēē je'eger
are rakue.

“A'eramū ēē 'jau Abraão 'ga upe: ‘Emonu
kyna jarejewi. Jeremiayuwa te ako
kyna ikue numiamū’, 'jau ēē 'ga upe.
'Kyna ra'ya kiā reewe futat kyna monou
jarejewi.

Jareja'ya kiā upe etee teremono
karaemā 'jau', 'jau ēē 'ga upe.

‘Nafutari je kyna ra'ya kiā upe we ene
mama'e monoa’, 'jau ēē Abraão 'ga
upe rakue”,

'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

³¹ Sara ēē remiayuwa ēē ra'ya 'ga
juapyrera 'jawewaramū Moisesi 'ga
remikwasiarer imū mama'e apoara 'gā.
A'ere Jejui Kristu 'ga rerowiaaramū
jane Abraão 'ga remirekorete ēē
ra'ya juapyrera 'jawewara. A'eramū
Janeruwarete 'ga mama'e esage apou
jane Abraão 'ga upe u'eawer imū etee
futata.

Jarejuwarete 'ga ree etee jane jarejemogypygyka

5 Jejui Kristu 'ga amanū janetywera
mepyawamū rakue. A'eramū 'ga ree
jane jemogypygygamū Janeruwarete 'ga
'jau janee: “Pēē pēnesage jee”, 'jau 'ga ja-
nee, wa'ya 'ga ree jane jemogypygygamū.
Werowiamū 'ga ae mū'jau Moisesi
'ga je'eger imū mama'e apoara 'gā nui.
A'eramū ki pēē pejegywyre'ema Moisesi
'ga je'eger imū mama'e apo upe. Pē nupe
owaēm ma'e 'gā amunipo i'me pē nupe:
“Pejemojewagukat 'ga amū upe. Moisesi
'ga je'eger imū pejemojewagukat.
'Ga je'eger imū imojewagipyryera 'gā etee
te esage Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau futata
tee nipo 'gā pē nupe ra'i.

²A'ere je, Pauloramū je 'i pē nupe: Naani. Pejemojewagukat kasi 'gā nupe ne. Najudeua rūi pēē. Ymā Janeruwarete 'ga 'i judeu ypy 'gā nupe rakue: “Imojewagipyra 'gā etee te jeremiayuwa”, 'jau 'ga rakue. A'ere 'awamū nanarūi. 'Awamū 'ga 'i: “Jera'yra 'ga ree ojemogypyk ma'e 'gā etee te jeremiayuwa”, 'jau 'ga. Pejemojewagukar ire nipo pepoit Kristu 'ga ree pejemojegygy awi pejemojegyau. ³Imojewagipyra 'gā ki ajee Moisesi 'ga je'egera tuenupap. 'Gā enupawe'emamū nipo Janeruwarete 'ga ne'i 'gā nupe: Pēnesage jee, 'jawe'em nipo 'ga 'gā nupe. ⁴Moisesi 'ga je'egera renuw are ojemogypyk ma'e 'gā nipo opoit Jejui Kristu 'ga ree ojemogypygy awi. “Moisesi 'ga je'eger imū mama'ea jane iaporamū nipo Janeruwarete 'ga 'i janee: Pēnesage jee, 'jau nipo 'ga janee”, pe'je nipo pejemojegyau numiamū, Moisesi 'ga je'egera renuw are etee futat nipo pejemojegy. Aiporamū nipo pepoit Kristu 'ga rerowiar awi. Kristu 'ga jane erowiarāmū te Janeruwarete 'ga 'i janee, “pēnesage jee”, 'jau 'ga janee. Niapoi agawewi te 'ā jane mama'e esagea 'ga upe rakue. A'etea 'ga aipo 'jau janee, Kristu 'ga ree jane jemogypygamū. ⁵Nanarūi ore. Orojemogypygy ore Jejui Kristu 'ga ree. Anure nipo Janeruwarete 'ga 'jau ore: “Jejui Kristu 'ga perowiat. A'eramū pēē pejesageramū jee”, 'jau nipo 'ga anure ore. Aipo 'ga 'e rapesaka ore 'ā arajemojegyau, Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ā ore rerekou, 'ga rerowiarukaa ore. ⁶Jejui Kristu 'ga ree jane jemujar ire Janeruwarete 'ga 'jau janee: “Pēnesage jee”, 'jau nipo 'ga janee. Imojewagipyramū ore, imojewagipyre'emamū pē nupe. Mīmeramū juejue futat 'ga aipo 'jau janee, Jejui Kristu 'ga ree jarejemujar ire, jane jareporomutaramū jarejuee. ⁷Amome'u futat ako je Kristu 'ga pē nupe ikue. 'Ga mome'ua ako pēē erowiaa ikue numiamū. Awyja gatu nipo

aje 'ā pē momoirukat 'ga rerowiar awi rai'i nū? Awyja te o'mea werowiarukat pē nupe rai'i? ⁸NaJaneruwarete 'ga rūi werowiarukat 'gā 'mea pē nupe. Naani. 'Ga 'ā pē mū'ē mama'e apo are ojemogypyk ma'eramū 'gā nui. ⁹Sā'ā ae mani'oko'o jopypeawa monoa imojopypea ipype. Ināinānī'ī etee agawewi imonou ipype. A'etea imojerapa. Nan tee futat 'ime ma'e 'gā. Ajejeja 'ga ete agawewi 'ga 'meramū pē nupe rai'i. A'etea 'gā 'ome rerowiarukaa pē nupe, pē momoirukaa Kristu 'ga rerowiar awi rai'i. ¹⁰A'ere je jemogypygy pē nee te'yina. Jarejararete 'ga ree jane jemujari jarejemogyau. A'eramū je 'jau tekou: “Nopoiri futari 'gā Kristu 'ga ree ojemogypygy awi”, 'jau je tekou pē nupe. Janeruwarete 'ga te tuereko tywet pē mu'e tywearera 'gā ee 'jau.

¹¹Jeje'ēwu'jag ekoete nipo 'ga amū akou. “Pejemojewagukat 'gā nupe, e'i Paulo 'ga akou”, 'jau futatee nipo 'ga amū pē nupe. Naani. Nanarūi je ako pē mu'ei ai'i. Ma'eramū 'ā 'gā je rereko tywereitei. Aipo je 'e re amunipo 'ā 'gā naje rereko tyweri. Aipo je 'e re amunipo 'ā 'gā nimara'nei je 'eawer are. A'ere 'gā mara'neramū futat je 'eawer are, “ypeywar are Kristu 'ga manūi janetywera moiwamū” 'eawer are. ¹²Afutat je 'ime ma'e 'gā pojo'oga pē nui.

¹³Pēē 'ā Janeruwarete 'ga pē mū'jāu 'gā nui. “Pepoit ymāwarera mama'e awi”, e'i 'ga pē nupe. “Au'je ki mama'e apo re Moisesi 'ga remikwasiarer imū pejemojegyau", 'jau 'ga pē nupe rai'i. Moisesi 'ga remikwasiarer imū agawewi nipo pēē mama'e apowe'em. A'etea kasi mama'e tywera peapou'jaw ine pejemojegyau imū ne. Peapo kasi mama'ea pejemojegyau pē nupe. Naani. Pejopoar iki mama'e apo are. Pejepota'waramū pejejuee. ¹⁴Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue: “Pēporomutat pe-

jejepyriwara 'gā nee pejee pejeporomutara 'jawe etee futat pejemogyau. A'eramū pēē pejereko esage 'jawe etee futat pejuerekou esage”, 'jau 'ga ik-wasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. Aipo 'ga 'eawera nateepawi. Jejui 'ga nanē aipo 'jau janee 'ūina. A'eramū aipo 'ga 'eawera wesageramū janee. Aipoa 'ga je'eg imū jarejuereko esage re jane 'ga je'ega renupawi. ¹⁵ Au'je ki pejuago'o re. Ajuago'ara 'gā 'miara mara'nea 'jawe. 'Miara mara'nea te 'ā ojotu' u ojomomapa. Nan kasi pejemogy ne.

'Ga 'Agesage remifutara

¹⁶ Jarejuwarete 'ga 'Agesage remifutar imū etee ki mama'ea peapo. 'Ga pājē mū mama'e apo re nipo pēē mama'e tywera apou'jape'ema pejemifutar ymaner imū. ¹⁷ Najuejue etee futat te 'ā janetywera jemogyi jane ywyteripe jane jemogyramū. A'eramū jane jarejemifutar imū ete mama'e apo re mama'e apowe'em 'ga 'Agesage remifutar imū. Janeruwarete 'ga 'Agesage remifutara mama'ea irāinā'nī te. Najaneremifutara 'jawe rūi futat 'ga 'Agesage remifutar imū mama'e apoawa. A'eramū jane mama'e apowe'em jarejemifutar imū Jarejuwarete 'ga upe. ¹⁸ 'Ga 'Agesage remifutar imū mama'e apoaramū jane niapoi futari mama'ea Moisesi 'ga remik-wasiarer imū etee futat.

¹⁹ Janetywet tāmējē futat te 'ā jane jarejemogyau iypy we rakue. Ma'eramū 'ā jane, jarejemifutar ymaner imū ete mama'e apo re ete, jarejemirekoe'em are jarekou. Kūjāmeramū nanē 'ā pēē pejemen'em are pejekou. Mama'e tywer are etee jane 'ā jarejea'aramū jarejemogyau. Mama'e tywera etee 'ā janeje'ega. ²⁰⁻²¹ Jarejemifutar imū mama'e apo re ete jane 'ā maira'mea etee imuorypa. Jarejuee jarepājāgaiwarete ete 'ā jarejemogyau. Jarejemogyau 'ā jarejuerekoayau mama'e are.

Mīmer are ete 'ā jarejea'aramū 'jau. Jaremaraneramū jarejuee. Jarejee etee 'ā jarejea'aramū jarejemogyau. Jareporomutare'emamū 'ā jarejemogyau jarejuee. Jarejuowajar are etee nanē 'ā jarejea'aramū etee nū. Kawīajaiwa rykur are etee nanē 'ā jarejemogyau. Nanuara apoara 'gā nooi futari Jarejuwarete 'ga pyri. Ymā je ako pē mu'ei aipo are ai'i. 'Awamū je 'jau'japa pē nupe nū. “Naaipo apoara 'gā nūi oo ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri amanū re”, a'e ako je pē mu'jau ee ai'i.

²² A'ere jane, Jarejuwarete 'ga 'Agesage rereko re, janeporomutaramū jarejuee. Jareku'iramū jarejemogyau. Jarepy'ata'waramū jarejemogyau. Jarepota'waramū jarejemogyau jarejuee. Jarejejukau esage jane jarejuee jarejemogyau. Jarejesageramū jarejemogyau jarejaupe. Mama'ea jane iapou jare'eawer imū etee futat. ²³ 'Ga 'Agesagea jane rerekou jane mopota'waukaa jarejuee. Jane mu'akwaapa mama'e tywera apoe'em are. Nan te ae jemogyi Jarejuwarete 'ga je'eg imū. ²⁴ Jejui Kristu 'ga ree jarejemujar ire jane jarepoia jarejemifutar ymaner imū mama'e apo awi. Niapou'jawi futari jane mama'ea jarejemifutar ymaner imū etee. ²⁵ Jejui Kristu 'ga jane erowiarāmū Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane mogyi Jarejuwarete 'ga ra'yramū. A'eramū ki jane mama'e apou 'ga 'Agesage remifutar imū etee futat. ²⁶ Sajerowiaaip kasi jarejee etee ne. Sajamamara'ne ekoete kasi jarejuee ne. Sajurekoay kasi jarejuee ne.

Pejepoaa

6 Pēē 'ā jerewirera 'jawe. Kūjāmeramū pēē jerenyra 'jawe. A'eramū je pē mu'jau Jejui 'ga rerowiaara 'gā nereko are. Jejui 'ga rerowiaara 'gā amū nipo mama'e tywera apou akou.

A'eramū pēē 'gā nemiapofera kwaaw ire Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekwaramū pēē 'gā mu'akwaapa iapoe'em are. A'ere kasi pejeje'ega pemoywrafen 'gā nupe ne. Pejeporogytau esage etee futat 'gā nupe. 'Gā mu'jaramū nanē pejejea'gwau mama'e tywera apo awi. Mama'e tywera apo awi pejejea'gue'em ire pēē nanē mama'e tywera peapo 'gā 'jawe ne. A'eramū pēē 'gā mu'jaramū pejejerowiaraipe'ema pejejee 'gā mu'jau. ²Pejejaupe mama'eay jesaukaramū pēē pejejopoa pejejamuapyterātāukaa etee jupe. Aipo apo re pēē Kristu 'ga je'ega renupa pejejemogyau. ³Sajerowiaraip kasi jarejee etee ne. Sā'ā je pē apyraawa jereapyo ee, pe'je kasi ne pejejerowiaraipe pejejee ne. Aipoa nia'wyri. Nakūima'eeteete arūi aipo 'jara 'ga. Aipo e'i ekoete futat 'ga. Ojemorytee ae nanuaramū ojeupi tee futat. ⁴⁻⁵Pejejemiapofer are ki pēnea'at. “Esage futat te jeporowyky?” pe'je ki pejejeupe. Mama'e esage apo re pēē pejejerowiaa pejeku'iramū pejejemiapofer are. Aipoa esage. A'ere “mama'e esagea je aapo 'gā apyraapa” 'ea nia'wyri Janeruwarete 'ga upe. Pejejoporowyky rerekoemāue'em. “Je te pa a'jeteetewi apo ra'e” 'ea nanē wa'wyre'emamū 'ga upe nū. Pejejoporowyky are pejejea'are'emamū. Pejejemiapou are etee pejejea'aramū.

⁶'Ga amū nipo 'ua pē mu'jau Jarejuwarete 'ga ree. A'eramū ki pēē mama'e esage monou pejemu'jara 'ga upe.

⁷“Simorytee Jarejuwarete 'ga jarejemiapofer are”, pe'je kasi ne. Naani. Nimoryteeawi futari Janeruwarete 'ga. Okwaap 'ga pēē omoryteea. Sā'ā pekoo. Juowuu tym ire 'ā, pēē juowuu a'yi etee ipa'wau jui. Nepepo'oa'uweri 'ā yky'jja juowuu 'yw awi. ⁸Nan tee futat jane jemogyi. Jarejemifutar imū mama'e tywera apou jarejemotywea Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū Janeruwarete 'ga jane

monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'ere 'ga U'agesage remifutar imū ete mama'ea jane iapo re jane mogyi nakwaparimū ete rūi ojepyri jane manū re. ⁹Mama'e esagea etee siapo jarejemogyau 'jau. Mama'e esage apo awi jane poire'emamū nipo Janeruwarete 'ga mama'e esagea muri janee anure, wemifutara 'ara rupi. ¹⁰A'eramū ki pēē mama'e esagea etee iapou 'gā nupe najuejue etee futat. A'ere pēē Jeju 'ga rerowiaaramū 'gā nupe mama'e esage apou a'jea futat 'ga ree pejejemogyppyga resaukaawamū 'gā nupe.

Oje'ega 'ga imonou 'gā nupe, 'gā futaa

¹¹'Awamū je ka'arana kwasiaawa ppygi tepou. Sā'ā jeremikwasiarera ruwiuua.

¹²Tamueapyo pēē mama'e are 'jau. 'Gā amū afuweramū judeu 'gā maku'i are etee. “Kristu 'ga manū mome'u are judeu 'gā jane rereko tyweretei. A'eramū jane judeuramū jarejemojewag are etee 'gā mu'jau. Ee 'gā mu'e re nipo judeu 'gā piori jane rereko tywer awi”, 'jau nipo 'gā ajaupe. A'eramū 'gā pē mu'jau judeu 'gā nemiapofer are. “Pejemojewagukat 'ga amū upe pejejee Jarejuwarete 'ga muorypawamū”, 'jau futatee nipo 'gā pē nupe. A'ere nanarūi jane 'ga muorywi. Jejui Kristu 'ga amanū janetywera moiawamū rakue. 'Ga jane erowiarāmū te Janeruwarete 'ga 'i janee: “Jera'yra 'ga perowiat. A'eramū pēē pejejesageramū jee”, 'jau 'ga janee. ¹³Imojewagipyrrera 'gā miamū nuenupawi Moisesi 'ga je'egera. A'etea 'gā pē mu'e ekoete pejemojewagukar are. “Ore te 'ā aramu'e 'gā, sa'e etee 'jau”, e'i futatee te 'gā pē nupe, judeue'emamū pē mu'jau ekoete judeuramū ore remiapofer are. “Ore te 'ā oromojewagukat 'gā orojemiapou, sa'e te 'jau”, e'i te ojerowiaraipe ojee. ¹⁴A'ere je naani.

Jeju Kristu 'ga ree etee te je jerowiari. 'Ypeywar are 'ga manūi janetywera moiawamū rakue. Aipo are je jerowiari tekou. 'Ga rerowiar ire je poiri 'ga rerowiare'ema 'gā nemifutar awi ikue. Nafutari futari je 'gā nemiapoa. 'Gā nanē jeremifutara futare'ema nū. ¹⁵Janeruwarete 'ga namā'ēi janejewag are. Imojewagipyramū ore, imojewagipyre'emamū pēē. Mīmeramū jane jareju'jaju'jawe etee futat 'ga upe. Jeju Kristu 'ga ree ojemogypyk ma'eramū etee te 'ga 'i janee: "Pēnesage jee", 'jau 'ga janee. Jeju Kristu 'ga ree jarejemogypyg ire jane poiri futari jarejemifutar imū mama'e apo awi. Jarejuwarete 'ga 'Agesage remifutar imū etee futat jane

mama'e apoi. Aipoa esage Janeruwarete 'ga upe. ¹⁶U'agesage remifutar imū mama'e apoara 'gā Janeruwarete 'ga omopy'ata'wa imogyau. 'Gā nee 'ga jemuaēmi. Aipo 'gā etee Janeruwarete 'ga remiayuwaretea.

¹⁷Tejereko tywera 'gā nupe je 'i: Au'je je rereko tywer ire. Jeju Kristu 'ga futat jejararetea. Sā'ā jeaiwa. Jeju Kristu 'ga mome'u are 'gā je nupānupāu. A'eramū je 'ga ree tenupāawera porera rerekou, 'jau je 'gā nupe.

¹⁸Pēē 'ā jerewirera 'jawe. Kūjāmeramū nanē pēē jerenyra 'jawe nū. A'eramū je Jarejararete 'ga, Jeju Kristu 'ga resagea pē nerekoa futaa, 'jau je.

Kweramū ete jeremimome'ua.

Efesu

Paulo 'ga awau akou Efesu pe rakue. Jeju 'ga rerowiaara 'gā 'ga imu'jau Jarejuwarete 'ga ree. (Atos 19) Mukūi kwara magwaw ire Paulo 'ga oi pe awi nū. A'ere 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'gā nupe rakue. Moromunepawa pype 'ga 'ūina Jeju 'ga mome'u are. A'eramū Janeruwarete 'ga, peu 'ga renamū, ka'arana kwasiarukaa 'ga upe. A'eramū 'ga ikwasiaa imonou 'gā nupe rakue.

1 Je Pauloramū ka'aran akwasiat imonou pē nupe. Je Jeju Kristu 'ga remimonoferamū. Ymā Jeju 'ga je monoi kwe pewara 'gā nupe omome'waramū ikue. “Kwe pe ekwap je mome'wau ekou 'gā nupe”, 'jau 'ga jee ikue. 'Uwarete 'ga remifutar imū etee futat 'ga je monoi kwe pewaramū pē nupe. A'eramū je ka'arana kwasiaa tekou imonou Efesu pewaramū pē nupe, Jarejuwarete 'ga remiayuwamū pē nupe. Pēē 'ā pejemujat Jeju Kristu 'ga ree rai'i. A'eramū pēē 'ga rowiaa etee te pejemogyau. A'eramū je ka'arana kwasiaa imonou pē nupe.

²Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. Jeju Kristu 'ga nanē 'ā Janejararetea nū. Afutat je 'gā jejuka esagea pē nee. Afutat je 'gā pē mopy'ata'waa pē mogyau.

Kristu 'ga mama'e esage apou janee

³Simuoryp Jarejuwarete 'ga jarejeupe 'ga remiapofer are 'jau. 'Ga 'ā Jeju Kristu 'ga Ruwaretea, Janejararete 'ga Ruwaretea futat 'ga. Iporiay'i 'ga 'ūina jane ree. Jane resaka'i 'ga jane rerekou. Mama'e esagea etee 'ga iapou 'ūina au'jeteramū janee. 'Ga ra'yrarete 'ga Kristu 'ga ree jane jarejemujaa. A'eramū 'ga mama'e esage apou janee. Ywag ipe 'ga rekoi. A'eramū 'ga pe awi futat mama'e esage apou 'ūina janee.

⁴Ymā we te 'ga 'ā jane mū'ēi wemiayuwamū rakue. Ywy apoe'ēwe futat 'ga jane mū'jāu wemiayuwamū Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramū. “Tamū'ē 'gā tejemiayuwamū 'jau. Tomoit 'gā tywera 'gā nui 'jau. A'eramū 'gā ajemogyau esage je upe 'jau”, 'jau 'ga ojeupe rakue. ⁵'Ga oporomutaramū jane ree. A'eramū 'ga a'eramū jane mogyau wa'yrāmū. A'eramū 'ga 'jau ojeupe rakue: “Teja'yrarete 'ga, Jeju Kristu 'ga rerowiaara 'gā tamogy teja'yrāmū 'jau. Tejemifutar imū etee futat 'gā mogyau teja'yrāmū. Teja'yrāmū 'gā mogya je maku'iu 'gā nee”, 'jau 'ga ojeupe rakue.

⁶Ajemuaēm 'ga jane ree. A'eramū 'ga wa'yrarete 'ga mua janee. 'Ga remifutara agawewi 'ga ra'yra 'ga. A'etea 'ga 'ga amut janee. A'eramū 'ga wa'yrarete 'ga rerowiaaramū jane mogyau wemiayuwamū. Niapoi agawewi futat ako jane mama'e esagea 'ga upe ikue. A'ete ako 'ga ajemuaēm jane ree ikue. Wa'yra 'ga jane erowiarāmū 'ga jane mogyau wemiayuwamū. A'eramū jane 'ga muorypa ee.

⁷Ymā 'ā Kristu 'ga manūi 'ypeywar are janetywera mepyawamū rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi, wa'yrarete 'ga manū are. A'eramū futat 'ga wea'aru'jawe'emamū janetywer are. Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga upe. A'etea 'ga iporomutat nanimenime jane ree. Mama'e esagea 'ga iapou janee. ⁸'Ga remiapo esage futat. Na'gā nemiapo 'jawe rūi 'ga iapoi. ⁹⁻¹⁰U'akwaaw imū etee futat 'ga mama'e apoi. “Anure nipo je Kristu 'ga rerowiaara 'gā mogyau majepi yweteewara 'jawe. Ywag ipe ajemogy ma'e 'gā, ywy pe ajemogy ma'e 'gā. Mīmera 'gā nipo je amogy majepi yweteewara 'jawe”, 'jau 'ga ojeupe rakue. Aipo u'eawer are 'ga jane mueapyou. A'ere 'ga janepy 'gā namueapyoi aipoa

mama'e are rakue. A'ere 'ga 'awamū jane mueapyoi ee.

¹¹ Janeruwarete 'ga remifutar imū etee futat mama'ea ojeapou. Wemifutar imū etee futat 'ga jane mū'jāu jane mogyau wemiayuwamū. Omuoryparamū 'ga jane mogyi. Wemifutar imū etee futat 'ga jane mū'jāu Kristu 'ga ree oje-mujat ma'eramū. Ywy apoe'ewe futat 'ga 'jau ojeupe etee futat rakue: “Gā amū tamū'ē tejemiayuwamū 'jau”, 'jau 'ga ojeupe rakue. ¹² A'eramū ore, Kristu 'ga rerowiaar ppyramū ore Jarejuwarete 'ga muorypa ee: “Ene te 'ā eneresage oree, ki Ku'jyp. Ymā te 'ā ore mū'ē ape ore mogyau ejemiayuwamū rakue”, 'jau ore 'ga upe, 'ga muorypa ee. ¹³ A'eramū 'ā pēē nanē 'awamū Kristu 'ga rerowiaa rai'i. “Jejui Kristu 'ga 'ā amanū janetywera mepyau 'Uwarete 'ga upe. A'eramū 'ga werowiaaramū janetywera moia jane wi” 'e renupa ypy we pēē 'ā 'ga rerowiaa rai'i. Ymā te Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Teja'yrarete 'ga rerowiaara 'gā nupe Te'agesagea tomono”, 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramū 'ga u'eawer imū etee futat U'agesage monou pē nupe. Sā'ā jane jarejera kwasiara jarekaraemā are. A'eramū 'ā jane jarekaraemā kwaapa. Nan tee Janeruwarete 'ga U'agesage monoi wemiayuwa 'gā nupe. A'eramū 'ga wemiayuwamū jane kwaapa. “Agamū jeremiayuwa 'ga. Sā'ā 'ga Je'agesage rerekoa”, 'jau nipo 'ga pē nesag ire. ¹⁴ U'eawer imū 'ga U'agesage mua jane. A'eramū jane a'eramū jarejemogypyka jarejemogyau jarejeupe 'ga 'eawer are. “Anure nipo je teja'yramū mama'e monoi pē nupe” 'e are nanē jane jarejemogypyka jarejemogyau. 'Ga janetywera omoit jane wi. A'eramū nipo 'ga anure 'ua jane, jane rerawau ojeypyri. Ojeypyri jane oramū 'ga wemim'ygatufera mua jane. A'eramū ki jane 'ga muorypa ee.

Efesu pewara 'gā nee Jarejuwarete 'ga muorypawet

¹⁵⁻¹⁶ A'ere je Jarejuwarete 'ga muorypa pē nee. Gā amū 'ua pē mome'wau jee: “Efesu pewara 'gā Jejui 'ga werowiat tāmējē ajemogyau. Jejui 'ga 'ā janejararetea, e'i 'gā ajemogyau”, 'jau 'gā 'ua pē mome'wau jee. “Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gā nee 'gā oporomutaramū. Ojejuka esage pāwē pāwē 'gā 'gā nee”, 'jau 'gā 'ua pē mome'wau jee. A'eramū je Jarejuwarete 'ga muorypa pē nee. “Au'jete Jejui 'ga ererowiarukat Efesu pewara 'gā amū nupe”, 'jau je 'ga upe, 'ga muorypa pē nee. Teojere'emamū futat je 'ga muorypa pē nee. 'Ga upe teje'ega monoaw ipe je pē nee nanē teje'ega monou 'ga upe jepi. ¹⁷ Jarejararete 'ga Ruwarete 'ga upe, Jejui Kristu 'ga Ruwarete 'ga upe teje'ega monou tekou pē nee. 'Ga etee 'ā esage ma'ea. 'Ga upe je 'jau: “E'agesagea ako ene imonou 'gā nupe ai'i, ki Ku'jyp. A'eramū ene 'gā mu'akwaapa mama'e apo are E'agesage pyu. Ejekwaapa katu katuukaa nanē 'gā nupe nū”, 'jau je tekou Jarejuwarete 'ga upe pē nee. ¹⁸ “Emueapyoukat 'gā ejemiaporam are”, 'jau je 'ga upe pē nee. 'Ga te 'ā pē pyrū pē mogyau wemiayuwamū. A'eramū nipo 'ga anure pē nerawau ywag ipe pē mogyau ojeypyri. A'ea ki peapesak pejemogyau. Ojeypyri jane reroo re nipo 'ga wemim'ygatufera mua wemiayuwamū jane, kwaiwete. Aipo are 'ga pē mueapyoukara je afutat. ¹⁹ “Emueapyoukat 'gā epājē are nanē nū”, 'jau nanē je 'ga upe pē nee nū. Pājēretea te 'ā 'ga. A'eramū 'ga opājē mua werowiaaramū jane, wemifutar imū mama'e apo are jane poaawamū. ²⁰ Wa'yrarete 'ga, Kristu 'ga manū re 'ga 'ā 'ga moferapa ete rai'i nū. 'Ga ra'yra 'ga moferapawera futat 'ga

pājēretea wesaukat janee. A'eramū jane “pājēretea 'ga” 'e kwaapa. A'eramū 'ā 'ga a'ea opājēa futat imua janee. Kristu 'ga moferaw ire 'ga 'ga rerawau ywag ipe ojepyri. A'eramū 'ga 'ga m̄ina peu futat 'ga muapygukaa ajakwatawa katy. “Je 'jawe futat ene. Amogo je ene 'wyriaramū teje'jawe. A'eramū ene ejua eapyka 'au, jejakwatawa katy”, 'jau 'ga Kristu 'ga upe 'ga moferaw ire. ²¹ A'eramū Kristu 'ga 'ūina 'wyriarareteramū janee. Nokoi futari 'ga amū 'ga 'jawe. Ywagipewara 'gā 'wyriara 'gā miamū nokoau'weri 'ga 'jawe. 'Ga te 'ā pājēretea amumera 'gā apyraapa. 'Awamū ako ma'e 'gā apyraapa. Anure ako ma'e 'gā 'ga iapyraapa nanē nū. ²² Janeruwarete 'ga Kristu 'ga mogou 'wyriarareteramū ywagipewara upe, ywy pewara upe 'jau. 'Ga Kristu 'ga mogou mama'e jarareteramū. “Amogo je ene jarejerowiaara 'gā 'wyriaramū”, 'jau 'ga wa'yra 'ga upe. ²³ Sā'ā aeakaga rena 'wyriaramū aerete upe. Nan tee futat Kristu 'ga reni 'wyriararetereteramū werowiaaramū janee. Wakaga tywe'emamū ae nuapoa'uweri mama'ea. Aeakage'ema mama'ea nuapoa'uweri. Aeakaga nanē nuapoa'uweri mama'ea aerete tywe'emamū nū. Nan tee futat Kristu 'ga werowiaaramū jane rerekoi. Werowiaaramū 'ga mama'e apoukari janee. Najarejeteē rūi mama'ea siapo. 'Ga retee futat jane mama'e apoi.

'Awamū jane Kristu 'ga rerowiari

2 Ymā te nepeenuwi futari Jarejuwarete 'ga je'ega rakue. Na'ga remiayuwa rūi pēē nakue. Mama'e tywera etee futat pēē iapou rakue. A'eramū pēē pejemogyau amanū ma'efera 'jawe Jarejuwarete 'ga upe rakue. ² Mama'e tywera 'ā pēē iapou 'ga rerowiare'ema 'gā pyri rakue. Mama'eukwaawa 'wyriara je'ega etee futat 'ā pēē enupa pejemogyau rakue.

Jarejuwarete 'ga rerowiare'ema 'gā mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa futat. Mama'eukwaawa 'wyriara oje'ega omono 'gā akaga pype. A'eramū 'gā mama'e tywera apou. ³ Jane nanē ako najuejue etee futat Ku'jywa 'ga je'ega renupare'emamū sajemogy ikue. Jarejemifutar imū etee futat ako jane nanē mama'e apou ikue nū. A'eramū ako Janeruwarete 'ga mara'neramū janeremiapo tywer are ikue. “Gā nemiapo tywer are je 'gā nereko tyweretei”, 'jau ako 'ga janee ikue.

⁴ A'ere 'ā Janeruwarete 'ga poromutaramū nanimenime jane ree. A'eramū 'ga ajemuaēma jane ree. ⁵ Ymā jane nienuwi futari 'ga je'ega rakue. A'eramū 'ā jane jarejemogyau amanū ma'e 'jawe 'ga upe. A'ere 'ga Jejui 'ga jane erowiarāmū jane mogyi ojepyri ajemogy ma'eramamū. Janeruwarete 'ga ajemuaēm etee futat jane ree rakue. A'eramū 'ga jane ree ajemuaēmawer ipe te futat jane katu'oka. Wemifutar imū etee futat 'ga jane katu'oka. Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga upe. A'etea 'ga mama'e esagea ete wapo janee, jane katu'oka. ⁶ Kristu 'ga rerowiare'emamū jane jemogyi amanū ma'e 'jawe Ku'jywa 'ga upe. A'ere 'ga Kristu 'ga jane erowiarāmū jane mogyi imanū'e'ema 'jawe. Sā'ā 'ga Kristu 'ga moferawa, 'ga manū re rakue. Nan tee futat 'ga jane mogyi 'ga rerowiarāmū. 'Ga moferaw ire 'ga Kristu 'ga mojeupia imonou ywag ipe ojepyri 'ga muapygukaa 'ga mogou 'wyriaramū ojepyri. Nan tee futat 'ga Kristu 'ga jane erowiarāmū jane mogyau 'wyriaramū Kristu 'ga pyri, Jejui Kristu 'ga ree jane jemuja' ire. ⁷ Aipoa futat jane ree 'ga jemuaēma kwaawukaa janee. A'eramū nipo ywag ipe jane rekoramū jane resakara 'gā 'jau: “Kuu. Ku'jywa 'ga a'jea futat ajemuaēm 'gā nee ra'e”, 'jau nipo 'gā jane resag ire. Jejui Kristu

'ga 'ā iporomutat jane ree. A'eramū 'ga amanūmū janetywera mepyau. 'Ga 'jawe etee futat 'ga Ruwarete 'ga nanē oporomutaramū jane ree nū. Ma'eramū 'ā 'ga wa'yra 'ga muri 'au ijukaukaa janee. Jane ree oporomutare'em ire amunipo 'ā 'ga wa'yra 'ga namura'uweri ijukaukaa jane katu'okawamū rakue.

⁸A'ere 'ā 'ga jemuaēmi te jane ree. A'eramū 'ga jane katu'oka, Jejui Kristu 'ga jane erowiarāmū. Niapoi agawewi futat 'ā jane mama'e esagea 'ga upe rakue. A'etea 'ā 'ga ajemuaēm jane ree, jane katu'oka. 'Ga futat Kristu 'ga rerowiarukaa janee. ⁹Napēnemiapofera mepyawamū rūi 'ga pē katu'ogi. A'eramū pēē pejejerowiaraipe'ema pejejee 'ga rerowiaaramū ne. ¹⁰Janeruwarete 'ga 'ā jane katu'oka. A'eramū jane 'awamū jarejemujaa Kristu 'ga ree. A'eramū 'ga jane momyauu mama'e esage apoukaa janee. “Teja'yra 'ga rerowiarāmū je mama'e esage apoukaa 'gā nupe. Mama'e esagea etee futat peapo jeremifutar imū. Pejejekau esage pejejee, mama'ea pēē iapou pejejaupe, ta'e 'gā nupe 'jau”, 'jau 'ga janee rakue, jane katu'oge'emawe rakue.

Majepei 'yweteewara 'jawe jane jemogyi

¹¹Pēē 'ā judeue'emamū. A'eramū ore judeuramū 'jau pē nupe: “Ore 'ā judeuramū ijewak ma'eramū arajemogyau. A'eramū 'ā judeue'ema 'gā ojewage'emamū”, 'jau ako ore judeuramū pē nupe ikue. Aipo 'jau ako ore orojewag are ikue. NaJaneruwarete 'ga rūi ore mojewaka. Ore etee futat orojemojewaka. A'etea ore 'jau orojeupe: Ore 'ā ijewak ma'eramū arajemogy. Pēnea'ar iki judeue'emamū ymā pejejemogyawer are. ¹²Ymā 'ā pēē Kristu 'ga kwaape'ema futat rakue. NaJarejuwarete 'ga remiayuwamū rūi 'ā pēē nakue. Najudeue'emamū pē

nupe ra'ne rūi te 'ā Janeruwarete 'ga je'egi rakue. Judeuramū ore ra'ne te 'ā 'ga je'egi rakue. “Tajejuka esage pē nee 'jau”, 'jau 'ga 'ā judeuramū oreypy 'gā nupe rakue. Wemiayuwamū oreypy 'gā jemogyramū 'ga aipo 'jau 'gā nupe rakue. A'eramū 'ā 'ga pēypy 'gā mogyawe'em wemiayuwamū rakue. A'eramū 'ā 'ga aipo 'jawe'em pēypy 'gā nupe rakue. NaJaneruwarete 'ga remiayuw ypyramū rūi pēē nakue. A'eramū 'ā pēē 'ga pyri pejeo rapesake'ema rakue.

¹³A'ere 'ā pēē 'awamū Jejui Kristu 'ga perowiat pejejemogyau. Ymā te neperowiari futari Jarejuwarete 'ga pejejemogyau rakue. A'eramū pēē pejejemogyau muku 'ga wi ako ma'e 'jawe rakue. A'eramū ako Jejui 'ga amanūmū, owy reko'wogukaa 'gā nupe jane wi janetywera pireitawamū ai'i, ae katu'okawamū ai'i. A'eramū pēē nanē pejejemogyau Kristu 'ga rerowiaaramū, pejejemogyau Jarejuwarete 'ga remiayuwamū. 'Ga rerowiarāmū pēē pejejemujaa 'ga ree. A'eramū pēē pejejemogyau Jarejuwarete 'ga pyri ako ma'eramū 'awamū. ¹⁴Kristu 'ga futat 'ā judeuramū ore mota'wa judeue'emamū pē nupe. Ymā ako jane namajepei 'yweteewara 'jawe rūi jane jemogyi ikue. Judeuramū ako ore oroporomutare'emamū judeue'emamū pē nee ikue. Judeue'emamū nanē ako pēē pejejeperomutare'emamū judeuramū ore ree ikue. A'ere ako Kristu 'ga manūaw ipe futat jarejee jane poromutare'ema teepawamū ai'i. A'eramū jane 'awamū jarejemogyau majepei 'yweteewara 'jawewaramū. ¹⁵Judeuramū ore ako aramara'neramū judeue'emamū pē nee ikue. Judeuramū ako ore Moisesi 'ga je'ega renupa ikue. A'ere ako pēē nepeenuwi futari Moisesi 'ga je'egera ikue. A'eramū ore ako aramara'neramū pē nee

ikue. A'ere Kristu 'ga 'i janee rai'i: "NaMoisesi 'ga je'egera renuw are rūi Janeruwarete 'ga pētywera pe'ai pē nui. 'Ypeywar are temanūmū te je pētywera mepyi. A'eramū futat 'awamū Janeruwarete 'ga pētywera pe'au pē nui, je rerowiarāmū etee futat", 'jau 'ga janee rakue. A'eramū 'ga werowiaaramū jane mujaa ojee. A'eramū jane 'ga rerowiaaramū majepēi 'yweteewara 'jawe futat. Nan 'ga jane mota'waukari jarejaupe. ¹⁶Ypeywar are amanūmū te Kristu 'ga jane mamara'nepawukari jarejuee. Amanūmū 'ga werowiarāmū jane mogyau majepēi 'yweteewara 'jawe. A'eramū 'ga jane mota'wau 'Uwarete 'ga upe. ¹⁷Ore judeurāmū orokwaa'wi futat 'ga je'ega rakue numiamū. A'eramū ore mukuui etee ajemogy ma'e 'jawe arajemogyau 'ga wi rakue. A'ere 'ā pēē judeue'emamū nepekwaawi' futari 'ga rakue. A'eramū pēē mukumuku 'ga wi ajemogy ma'e 'jawe rakue. Kristu 'ga 'ā 'ua morogyta esage mome'wau janee najuejue etee futat. "Tejerowiaara 'gā je amota'wa Tejuwarete 'ga upe" 'ea poromū morogyta esagea judeue'emamū pē nupe, judeurāmū ore 'jau. Mīnamū 'ga imome'wau janee. ¹⁸A'ere 'ā amanū re Kristu 'ga jane mota'wai 'Uwarete 'ga upe. A'eramū jane 'ga rerowiaaramū jareje'ega monoarūmū Jarejuwarete 'ga upe. Werowiarāmū 'ga 'Uwarete 'ga 'Agesage mua janee najuejue etee futat. A'eramū jane 'ga 'Agesage retee futat jareje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

¹⁹A'eramū 'ā pēē 'awamū judeue'emamū nanē pejejemogyau 'ga remiayuwamū nū judeurāmū ore 'jawe. A'eramū pēē natapy'jyamū etee 'jawe rūi pejejemogyau ore 'awamū. 'Awamū 'ā pēē Jarejuwarete 'ga rerowiaa rai'i. A'eramū pēē 'awamū 'ga ra'ya 'jawe futat pejejemogyau judeurāmū

ore 'jawe. A'eramū pēē 'awamū pejejemogyau orepytunamū futat.

²⁰⁻²²Ogarete 'jawe futat jane jarejemogyau. Sā'ā 'oga apoara 'gā tupaa'mywa mowywya ra'ne. A'ere 'ā 'gā tupaa'mywarete m'ina jupe. A'ere 'gā eikwaryta monou. A'ere 'ā 'gā iapyryta nuga jupe. A'ere 'ā 'ga ikaga nuga jupe. Nan tee futat Janeruwarete 'ga Kristu 'ga rerowiaaramū jane mogyogyau wemifutaaw ipe etee futat. Oje'ega mome'warera 'gā na'ne 'ga imogyau. A'ere 'ga Jejui Kristu 'ga remi-monoferamū ore mogyau. A'ere 'ga Kristu 'ga ree ojemujat ma'eferamū nanē pē monou imajatykau amumeramū ore ree. Wemifutaaw ipe etee futat 'ga Kristu 'ga rerowiaaramū jane mogyogyau. Sā'ā tupaa'mywaretea 'oga koga. Nan tee futat Jejui Kristu 'ga rekoi janererekwarareteramū. A'eramū 'ga rerowiaaramū jane jarejemogypyka 'ga ree jarejemogyau. Ymā Janeruwarete 'ga akou omogytaaw ipe ete rakue. A'ere 'ga 'awamū 'ga rekoi jane pype U'agesageu.

Judeue'ema 'gā nupe Jejui 'ga mome'uawet

3 Janeruwarete 'ga jane mogy majepēi 'yweteewara 'jawe. A'eramū 'ā je Pauloramū je tepromutaramū judeue'emamū pē nee, teje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe nanē pē nee nū.

Moromunepawa pype ako 'gā je munewi je m'ina ai'i, Jejui Kristu 'ga mome'u are ai'i. 'Gā amū je munewi je m'ina judeue'emamū pē nupe je Jejui Kristu 'ga mome'u are. "Judeue'ema 'gā nanē Kristu 'ga okatu'ok, werowiarāmū", 'jau je tekou ai'i. A'eramū judeu 'gā amū amara'neramū je ree aipo je 'e je rekoramū. A'eramū 'gā je munepa je m'ina moromunepawa pype.

²Ymā we futat te ako Janeruwarete 'ga je pyyrūi je mogou Jejui 'ga mome'waramū judeue'emamū pē nupe ikue. Iporomutat 'ga pē nee. Ma'eramū 'ā 'ga je monoi Jejui 'ga mome'waukaa pē nupe. Aipoa pekwaap pejemogyau. ³⁻⁶Ymā we futat te ako Janeruwarete 'ga 'i ojeupe rakue: “Anure nipo je judeue'ema 'gā nanē imogyi teja'yramū, judeu 'gā neewe. Teja'yrarete 'ga rerowiarāmū nipo je 'gā mogyau tejemiayuwamū judeu 'gā neewe”, 'jau 'ga ojeupe rakue. “Judeu 'gā nee je jejuka esagei te'eawer imū etee futat. A'eramū je anure judeue'ema 'gā nee nanē tejejukau esage te'eawer imū etee futat nū”, 'jau 'ga ojeupe rakue. “Anure nipo je teja'yrarete 'ga, Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gā muri 'au ywag ipe 'gā mogyau tejepyri futat. Judeu 'gā, judeue'ema 'gā. Mīmera 'gā nipo je imua 'au teja'yrarete 'ga rerowiarāmū”, 'jau 'ga ojeupe rakue. Ymā 'ga namueapyoi 'gā u'eawer are rakue. A'ere 'awamū 'ga 'Agesagea 'ga upe oporowyky ma'eramū ore mueapyoi 'ga 'eawer are. Jejui Kristu 'ga remimono ppyferamū ore, Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā. Mīmeramū 'ga 'Agesagea ore mueapyoi ee. Je nanē nū. Janeruwarete 'ga je mueapyou u'eawer are. Aipo are je ka'arana kwasiari tekou. Jeremikwasiarera ka'arana mogyta re nipo pe'je pejejaupe: “Paulo 'ga eapyo futat Jarejuwarete 'ga remifutar are rakue”, 'jau nipo pēē pejejaupe. “Kristu 'ga rerowiaaramū najuejue etee futat Janeruwarete 'ga jane mogy wemiayuwamū. Ymā ako Janeruwarete 'ga nomome'ui aipoa 'gā nupe rakue. A'ere 'awamū 'ga imome'ui Paulo 'ga upe”, 'jau nipo pēē pejejaupe, jeremikwasiarera mogyta re.

⁷Janeruwarete 'ga je mogo ojeupe oporowyky ma'eramū. “Ekwap jera'yra 'ga mome'wau judeue'ema 'gā nupe”,

'jau 'ga jee ikue. Janeruwarete 'ga iporomutat je ree. A'eramū 'ga je moporowykyaukaa ojeupe. Opājē mū 'ga je mogou ojeupe oporowyky ma'eramū. ⁸Najea'wyrī agawewi je ikue. “Kristu 'ga remiayuwamū sipo je rekoi”, na'etei je ikue. 'Ga remiayuwa 'gā juejue kūima'eteeteramū. A'ere noko je ako tywe'ri ma'e 'jawe etee jepi. A'etea Janeruwarete 'ga esage jee. Je mogou 'ga Kristu 'ga mome'waramū judeue'emamū pē nupe ikue. “Ekwap Jera'yrarete 'ga mome'wau judeue'ema 'gā nupe”, 'jau 'ga jee ikue. “Jejui Kristu 'ga 'ā esage ma'ea. A'ere 'ā nepēneapyopawa'uweri futari pejejee 'ga jemuaēmawer are. Mama'e esage are etee futat 'ga paruapoweramū pē nupe, ere ki 'gā nupe”, 'jau 'ga jee ikue. ⁹Mama'e apo ypy we 'ā Janeruwarete 'ga namueapyoi aepy 'gā wemiaporam are rakue. A'ere 'ga 'awamū 'ga 'i jee: “Awamū enereapyo jeremiapo are. Jeporokatu'ogiwet je najuejue etee futat pē nee. Judeuramū, judeue'emamū. Mīmeramū pē nee je porokatu'ogiweramū te'yina pē nee”, 'jau 'ga jee ikue. “A'eramū ene 'gā mueapyou jeremifutar are”, 'jau 'ga jee ikue. A'eferupi tee 'ā je rekoi teatau teporogytau 'gā nupe najuejue etee futat. “Judeue'emamū pē nee nanē 'ā Janeruwarete 'ga oporokatu'ogiweramū pē nee”, 'jau je 'gā nupe. ¹⁰⁻¹¹Jarejuwarete 'ga remikatu'ogeramū jane resakawe nipo ywagipewara 'gā 'wyrīara 'gā nanē weapyoramū Janeruwarete 'ga ree. “Kuu. 'Iakwaapap 'ga”, 'jau nipo 'gā Jejui Kristu 'ga rerowiaaramū jane resakawe. “Gā tywera moir ire nipo Ku'jywa 'ga ywy pewaramū mogyau wemiayuwamū. Judeue'ema 'gā ako niporomutari agawewi judeu 'gā nee ikue. A'etea Jejui Kristu 'ga 'gā erowiarāmū, Ku'jywa 'ga judeu 'gā

mogyau wemiayuwamū, judeue'ema 'gā neewe”, 'jau nipo ywagipewara 'gā Jejui 'ga rerowiaaramū jane resakawe. Ywy apoe'ēwe Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe rakue: “Ae 'gā pa je aapo tejemiayuwamū kwy”, 'jau 'ga ojeupe rakue. A'ere 'ā aeypy 'gā jemotyweri etee 'ga upe rakue. A'eramū 'ga 'agamū Janejararete 'ga Jejui Kristu 'ga mua 'au ywy pe janetywera mepyawamū janee rakue. A'eramū 'ga 'ga mogou janejarareteramū janee. ¹²A'eramū 'ga Jejui Kristu 'ga rerowiarāmū Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi. 'Ga rerowiarāmū jane jarejemujaa 'ga ree. A'eramū jane a'eramū jarejenosōue'em jareje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. ¹³A'eramū je 'jau pē nupe: Pē'arasig kasi je ree ne. Judeue'emamū pē nupe Jejui 'ga mome'u are 'gā je munewi moromunepawa pype agawewi. A'etea kasi pē'arasig je rereko tywer are ne. Je rereko tywera resakawe nipo tekotee 'gā 'i ajaupe: “Paulo 'ga ajemuaēm Efesu pewara 'gā nee ra'e. Sā'ā 'ga jereko tywerukara 'gā nee Jejui Kristu 'ga mome'u are”, 'jau nipo 'gā ajaupe je ree. A'eramū ki pēē pejeku'iramū pejemogyau ee.

**'Gā nee Jarejuwarete
'ga upe oje'ega monoawet**

¹⁴Jarejuwarete 'ga remifutar are tejea'aramū je teapyka tejenupy'āu teje'ega monou 'ga upe pē nee. ¹⁵Ku'jywa 'ga upe jane 'ga rerowiaaramū najuejue etee futat 'jau, “Janeruwarete 'ga”, 'jau jane 'ga upe. Ywag ipe ajemogy ma'e 'gā, ywy pe ajemogy ma'eramū jane 'jau. Najuejue etee futat jane “Janeruwarete 'ga”, 'jau jane 'ga upe. 'Ga upe je teje'ega monoi pē nee te'jina. ¹⁶“Ene te 'ā eneresage, ki Ku'jyp. Ene te 'ā pājēreteā. A'eramū je 'jau enee: E'agesagea

ako ene imonou Efesu pewara 'gā nupe ai'i. A'eramū ene 'gā mopājēu E'agesage pyu, ki Ku'jyp, 'jau je enee 'gā nee”, 'jau je 'ga upe. “E'agesage pyu ejerowiarukaa etee te ekou 'gā nupe, 'gā mojemogyppygukaa ejee”, 'jau je 'ga upe pē nee. 'Ga rerowiaarareteramū nipo pejepoire'ema 'ga rerowiar awi. Pejejeupe mama'eay jesaukar ire miamū nipo pejepoire'ema futat 'ga wi. 'Ga 'Agesageu pejemogyppyg ire nipo pēē pejepoire'ema 'ga rerowiar awi mama'eay jesaukar ire miamū. Pejejeupe imur ire nipo pēē mama'e apou 'ga remifutar imū etee futat. ¹⁷“Afutat je Kristu 'ga rekoa 'gā pyri”, 'jau je 'ga upe pē nee. “Werowiarāmū Kristu 'ga reko'i 'gā pyri. Aipoa je afutat”, 'jau je 'ga upe pē nee. “Emoporomutarukat 'gā ejee. Ajuee nanē 'gā moporomutarukaa nū. Ajuee oporomutaramū nipo 'gā mama'e esagea etee iapoi ajaupe. Ejee 'gā moporomutarukaramū nipo 'gā mama'e esagea etee iapou ene upe”, 'jau je 'ga upe pē nee. ¹⁸“Emueapyo 'gā 'gā nee eporomutar are”, a'e je 'ga upe pē nee. “Ejemiyuwamū najuejue etee futat emueapyo 'gā ee”, 'jau je 'ga upe pē nee. Kristu 'ga iporomutat pē nee a'jea futat. A'ere 'ā nepēneapyo katui we 'ga pejefutar are. A'eramū je 'jau Jarejuwarete 'ga upe pē nee: “Emueapyo 'gā ee”, 'jau je 'ga upe pē nee. ¹⁹Afutat je pēē ikwaawa, “Kristu 'ga iporomutat jane ree a'jea futat” 'e are pēneapyoa. Janereapyopawa'uweri agawewi jane 'ga jarefutar are. A'etea je ee pēneapyo'ia afutat. A'eramū je 'jau Ku'jywa 'ga upe: “Emueapyo 'gā ejee, 'gā nee eporomutar are”, 'jau je 'ga upe pē nee. “Ojee eneporomutar are weapyo re, nipo 'gā jemogyi ene 'jawe”, 'jau je 'ga upe pē nee.

²⁰Nitywi futari Janeruwarete 'ga remiapoe'ema mama'e mū. “Aga

'ga nuapoi", na'jawi futari 'ga upe. Aye'emetete futat 'ga mama'e apoi. Aerefetee upe te mama'e apo rayramū rēwējēmī. A'ere Ku'jywa 'ga upe naayi futari mama'e apoa. "Mama'e esagea eapo jee", ojeupe jane 'eramū 'ga mama'e esage apou janee, ojeupe janeremienūiwera apyraapa. Naeapyoi futari ae 'ga remiaporam are. 'Ga te okwaap ae rerekoa. A'ere 'ga iapoi futari janee. U'agesagea 'ga imua janee, ojeupe mama'e apoukaawamū. A'eramū 'ga U'agesageu futat mama'e apou janee. ²¹A'eramū ki Jeju Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramū jane Ku'jywa 'ga muorypa jareojere'emamū, jarejeupe 'ga remiapofer are. Jeju 'ga rerowiaaramū jane najuejue etee futat 'ga muorypa jareojere'emamū, 'jau je pē nupe.

Majepei 'yweteewara 'jawe jane jemogyi

4 Moromunepawa pype 'gā je munewi Jeju 'ga mome'u are. A'eramū je 'jau pē nupe: Janeruwarete 'ga 'ā wa'yra 'ga mua 'au wyy pe janetywera moiawamū rakue. A'eramū pēē pejemogyau esage 'ga upe, 'jau je pē nupe. Ymā te 'ā 'ga pē pyrūi wemiayuwamū rakue, wemifutar imū mama'e apoaramū rakue. A'eramū ki pēē pejemogyau esage 'ga upe. 'Ga remifutar imū etee futat pejemogyau 'ga upe. ²Pejerowiaraip kasi pejee te ne. Pēpota'wa pāwē ki pejee. Pejejeait'e'ema pejee. Pejemara'ne'emamū nanē pejee nū. Pejee pēmara'ne'ema pejee pēporomutara resaukaa. ³Janeruwarete 'ga 'Agesagea pē mogy majepei 'yweteewara 'jawe. A'eramū ki pēē pejepota'waramū pejemogyau pejee. Mama'e tywera kasi peapo pejejaupe ne. ⁴Kristu 'ga rerowiaaramū jane najuejue etee futat jane jemogyi majepei 'yweteewara 'jawe. Majepei tee futat 'ga 'Agesagea. Werowiaaramū 'ga jane rerawau najue-

jue etee futat 'Uwarete 'ga pyri ojeupi anure. Poromū 'ga ree jane jemogyppykawa 'ga rerowiaaramū. ⁵Majepei tee Janejararete 'ga. 'Ga ree etee futat jane jarejemogyppyka jarejemogyau. 'Ga rerowiaaramū etee jane jarejepymīāukaa 'y pe 'ga amū upe. "Jeju Kristu 'ga je arowiat. 'Ga futat jetywera moia je wi. A'eramū je 'awamū mama'e esagea etee iapou 'ga upe", 'jau jane najuejue etee 'ga rerowiaaramū jarejepymīāukaa 'y pe 'ga amū upe. ⁶Majepei tee futat Janeruwarete 'ga. 'Ga futat jane apou najuejue etee futat rakue. A'eramū 'ga Janejararetea. A'eramū jane apoarera 'ga etee futat jane mogyawarū wemifutara mama'e apoaramū. Jane pype futat 'ga reko U'agesagea pyu.

⁷'Ga 'Agesagea Kristu 'ga imua werowiaaramū janee najuejue etee futat. Ojeupe mama'e esage apoukaawamū 'ga imua janee. Opājēa 'ga imua janee ojeupe jane moporowykyaukaa wemifutar imū etee futat. ⁸Ymā 'ga amū ka'arana kwasiari ee rakue:

"Ojee iporomutare'ema 'gā arimū nipo Kristu 'ga okwapa.

A'eramū nipo 'ga 'gā faa 'gā nerawau 'gā nerojeupia ywag ipe.

Nipojeupawi 'gā 'awamū 'e resaukaawamū 'ga 'gā nerawau.

Aipo rupi we futat nipo 'ga mama'e esage mua wyy pewaramū janee",

'jau 'ga amū ikwasiaa ka'aran are rakue.

⁹⁻¹⁰Wyy pe 'ga 'ua janee kunumīakyrāmū rakue. A'ere 'ga 'ā waranuw ire ojejukaukaa 'gā nupe rakue. A'ere 'ga oferapa awau ojeupia ywag ipe nū, 'Uwarete 'ga pyri nū. A'eramū 'ga 'awamū akou Janejarareteramū futat janee. Wyy pewaramū Janejarareteramū, ywag ipewara 'gā Jarareteramū. Mīmeramū 'ga reko Janejarareteramū janee.

¹¹'Ga etee futat mama'e esage mua janee ywy pewaramū. 'Ga futat U'agesage mua janee, ojeupe mama'e esage apoukaawamū. Jane mū upe 'ga 'jau: "Te'agesagea je omono pē nupe. A'eramū pēē pejewau je mome'wau kwe pe tekotee 'gā nupe, 'gā mueapyou je ree", 'jau 'ga jane mū upe, jane monou kwe pe. Amumeramū jane mū upe 'ga 'jau: "Te'agesagea je omono pē nupe. A'eramū pēē Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau pejepepyriwara 'gā nupe", 'jau 'ga jane mū upe. Ajepeja 'gā nupe nanē 'ga 'jau: "Te'agesagea je amono pē nupe teporogyta esage mome'wawamū. Kwe pe pekwap jeporogyta esage mome'wau pejepytuna 'gā nupe, je rerowiarukaa 'gā nupe", 'jau 'ga 'gā amū nupe. Amumera 'gā nupe 'ga 'jau: "Te'agesagea je amono pē nupe, pē mogyau 'wryiaramū tejerowiaara 'gā nupe. Pemu'e je rerowiaara 'gā jeremifutar are", 'jau Kristu 'ga 'gā nupe. ¹²Opājēa 'ga imua werowiaaramū janee ojeupe jane moporowykyukaawamū. 'Ga pājē mū etee futat jane mama'e apoi 'ga upe. "Peporowyky jee", 'jau 'ga janee. "Je rerowiaara 'gā pēē imojemogyppygukaa etee te je ree, 'gā mu'jau je ree", 'jau 'ga janee. "Amumera 'gā je rerowiaara 'gā ojemogyppy'gi etee je ree. A'eramū pēē pejeporogytau 'gā nupe, 'gā mojemogyppygukaa etee te je ree", 'jau 'ga janee. ¹³A'eramū jane pāwēūjē etee futat jarejemogyppyka 'ga ree. A'eramū nipo jane pāwēūjē etee futat nanē Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga kwaapa nū. A'eramū jane jarejeapyoramū jarejemogyau Kristu 'ga ree. A'eramū jane jarejemogyau Kristu 'ga 'jawe futat. Mama'e esagea etee jane iapou 'ga 'jawe futat. ¹⁴Kunumī 'jawe kasi sajemogy ne. Kunumīa werekoemāwe erowiaa. Nokwaawi 'gā werekoemā. A'ere kasi pēē nanarūi ne. Peenup katu ra'ne ki.

Yara sīāmogoe'ema 'jawe nanē kasi pēē ne. Yara sīāmogoe'ema 'ā nuwi wupawer ipe ete. 'Y rjuupi tete'ia we 'ā imuarekorekoukaa kwe katy awau ko katy ete 'ua nū 'jau akou. A'ere kasi pēē nanarūi ne. Peenup katu ra'ne ki morogytaa. Kasi a'e pe morogyta 'me upe pejemoryteeukar ine. Jejui 'ga etee te jane sirowiat jarejemogyau. 'Ime ma'e 'gā nipo 'ut futat o'meramū janee, o'me rerowiarukaawamū janee. A'ere kasi sirowiat ne. "Simorytee 'gā 'jau", e'i te nipo 'gā o'meramū janee. ¹⁵A'ere jane mama'e a'jea etee futat imome'ui jarejaupe. Jarepota'waramū jarejuee. A'eramū jane jarejemogyau Kristu 'ga 'jawe. Kristu 'ga 'ā werowiaaramū Janejararetea. A'eramū Kristu 'ga aeakaga 'jawe. 'Ga rerowiaaramū jane jarejemogyau 'ga rete 'jawe. ¹⁶Sā'ā aeakaga etee aerete mujara. Aerajyga 'ā ae mukurējūka pāwē gatu etee te futat. Aerajyga 'ā ae koka. A'eramū 'ā aeretea otesirūgatue'emamū waranupa. Nan tee futat Kristu 'ga werowiaaramū jane mujari jarejuee. A'eramū jane najuejue etee futat mama'e esage apou Kristu 'ga rerowiarukaa ete ete jarejaupe. Jarejuee jarepota'waramū, jane Kristu 'ga rerowiarukaa ete ete jarejaupe. A'eramū jane jarejemogyau Kristu 'ga 'jawe.

Mama'e tywera apo awi ki sapoit

¹⁷Jarejararete 'ga upe je porowykyi. A'eramū je 'jau pē nupe: Au'je ki mama'e tywera apo re. Au'je futat mama'e apo re Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā 'jawe. 'Ga rerowiare'ema 'gā naea'ari Jarejuwarete 'ga remifutar are. ¹⁸Nokwaawi 'gā 'ga remifutara. Mama'eukwaawa 'wryiara 'gā mueapyoukare'ema Janeruwarete 'ga remifutar are. A'eramū 'gā afuwere'emamū 'ga kwaaw are. ¹⁹Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā nuenosī mama'e tywera apoa. Mama'e tesirūa

ete 'gā iapou. Wemirekoe'ema kūjā are 'gā akou. Kūjā 'gā nanē omen'em are akou. Najemuarūi futari 'gā ajemogyau. Ni'akwaawi 'gā mama'e tywera apoe'em are.

²⁰ A'ere naKristu 'ga rūi jane mu'ei mama'e tywera apo are. A'eramū jane Kristu 'ga rerowiaaramū, mama'e tywera apoara 'gā 'jawe ete iapowe'em. ²¹ Kristu 'ga rera renupa ypy we nipo pēē pejejemujaa 'ga ree rai'i. A'eramū nipo Kristu 'ga mome'wara 'gā mama'e a'je are etee futat pē mu'jau rai'i. ²² A'eramū nipo 'ga mome'wara 'gā 'jau pē nupe: “Kristu 'ga rerowiare'ema 'ā pēē mama'e tywera apo are ete pejejea'aramū pejejemogyau rakue. A'ere 'awamū 'ga perowiat pejejemogyau. A'eramū ki pēē pejejeateeramū mama'e tywera apo awi”, 'jau 'gā pē nupe, pē mu'jau ee. “Au'je ki mama'e tywera apo are pejemorytee re”, 'jau nipo 'gā pē nupe, pē mu'jau ee. ²³ “Au'je ki mama'e tywer are pejejea'ar ire. Eje'jawe je muea'arukar ape mama'e are, ki Ku'jyp, pe'je ki 'ga upe”, 'jau nipo 'gā pē nupe, pē mu'jau ee. ²⁴ “Pejemuesageukat Jarejuwarete 'ga upe. Oje'jawe pejemogya futat 'ga afutat. A'eramū ki pēē iapoukaa 'ga upe pejejee. 'Eje'jawe je mogo ape', pe'je ki 'ga upe. 'Ga 'jawe pejejemogy re pēē mama'e esagea etee futat iapou 'ga 'jawe”, 'jau nipo 'gā pē nupe, pē mu'jau ee.

²⁵ A'eramū ki pejejeateeramū peje'me awi. Au'je ki morogyta 'me mome'u re. Majepel 'yweteewara 'jawe jane Jejui 'ga rerowiaaramū jane jemogyi. A'eramū ki pēē mama'e a'jea etee futat imome'wau pejejaupe. ²⁶ Pejemara'neramū miamū kasi mama'e tywera peapo ne. Pejejeateeramū kamēsīete pejemara'ne awi. Pejekowe'em ko'aramuku pejemara'ne rerekou ne. Kamēsīete pejejeateeramū pejemara'ne awi. Kwara ose'emauwe ki pēmara'nepap. ²⁷ Kasi a'e pe pejemara'ne awi

pēneateea'ne'emamū mama'eukwaawa 'wyriara mama'e tywera apoukari pē nupe ne. ²⁸ Imuna ma'eramū nanē ki pepoit futat mama'e are pejemunarū awi. Peporowyky ete ki pejejeupe mama'e muaw are. A'eramū pēē mama'e monou imama'e'ema 'gā nupe. ²⁹ Peje'egaip kasi pejejaupe ne. Mama'e esagea etee ki pemome'u pejejaupe, 'gā poaa Jejui 'ga rerowiar are. ³⁰ Pemu'arasig kasi Jarejuwarete 'ga 'Agesagea ne. Esage ma'ea Janeruwarete 'ga 'Agesagea. A'eramū pēē, mama'e tywera apo re, 'ga 'Agesage mu'arasiga ne. Mama'e esagea etee futat iapou 'ga 'Agesage muorypawamū. Kristu 'ga rerowiaaramū Janeruwarete 'ga U'agesage mua janee ikue. Ymā Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Teja'yra 'ga 'gā erowiaaramū je Te'agesage monoi 'gā nupe, 'gā nerekwaramū”, 'jau 'ga rakue. Anure nipo Kristu 'ga Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekwaramū jane rerooi Jarejuwarete 'ga pyri. ³¹ A'eramū ki pēē mama'e tywera apowe'em. Pejejeateeramū kamēsīete futat 'gā nayka awi. Pēmara'ne kasi 'gā nee ne. Pejeje'egayawe'em 'gā nupe, 'gā kurape'ema. Au'je futat pejejee pejepromutare'em awi. ³² Pēpota'wa etee futar iki pejejee pejejemogyau. 'Ga amū mama'e tywera pejejeupe iapo re miamū, pejejea'are'emamū au'jeteramū 'gā nayka are. Pejejeateeramū kamēsīete futat 'gā nayka awi. Janetywera moir ire 'ā Janeruwarete 'ga wea'aru'jawe'emamū futat jane rayka are. 'Ypeywar are amanūiaw ipe 'ā Kristu 'ga janetywera mepyyau rakue. A'eramū 'ā 'ga aetywera moir ire wea'aru'jawe'emamū ee. A'eramū ki pēē nan tee futat pejejea'are'emamū au'jeteramū 'gā nayka are ne. Pejejeateeramū kamēsīete futat 'gā nayka awi. Pejejea'aru'jawe'emamū futat ee nū.

Sajemogy esage 'ga upe

5 Pēē 'ā Jarejuwarete 'ga ra'ya. Oporomutaramū 'ga pē nee. A'eramū ki pejemū'jau 'ga ree. Pejemogyau esage 'ga upe. ²Kristu 'ga 'ā oporomutaramū jane ree. A'eramū 'ā 'ga amanūmū janetywera mepyawamū rakue. Ymā 'ā judeu 'gā weymawa etee ijukau iapyau otywera mepyawamū rakue. Jarejuwarete 'ga muorypawamū nanē 'gā iapyau rakue nū. Jany kasiga nanē 'gā iapyau 'ga muorypawamū rakue nū. A'ere ako 'awamū Kristu 'ga jejukaukari 'gā nupe janetywera mepyawamū ai'i. A'eramū ki pēē pejeporomutaramū pejejee, 'ga 'jawerimū etee futat.

³Jarejuwarete 'ga remiayuwamū futat pejemogyau. A'eramū ki pēē pejemogyau esage 'ga upe. Pejemogyawe'em futat tesirūgatu 'ga upe. Pejemirekoe'ema kūjā are pejekowe'em. Kūjāmeramū nanē pejekowe'em pejemene'ema kūima'e are. Pejemuarū ki pejemogyau. Pejekaraemā kwai are etee nanē pejejea'are'emamū nū. Pejejea'are'emamū mīmera mama'e are. Aipoa mama'e mome'wawe'em pejejaupe. ⁴Mama'e tywera mome'wawe'em futat pejejaupe. Peje'me'emamū nanē pejejaupe nū. Peje'eg esage etee futar iki pejejaupe Jarejuwarete 'ga muorypawamū. Pejejeupe Jarejuwarete 'ga mama'e apo re nanē pēē 'ga muorypa ee nū. ⁵Janeruwarete 'ga jane'wyriararetea Jejui Kristu 'ga retee. 'Gā futat nipo anure ajemogou 'wyriarareteramū janee. A'eramū nipo 'gā anure wemiayuwamū jane rerawau ojepyri mama'e esage mua janee. A'ere nipo wemirekoe'em are ako ma'e 'gā na'gā nemiayuwa rūi. Omene'em are ako ma'e 'gā, okaraemā kwai are tee ojerowiaraip ma'e 'gā. Mīmera 'gā

na'gā nemiayuwa rūi. A'eramū nipo 'gā awawe'em 'gā pyri amanū re. Okaraemā kwai are etee ojerowiaraip ma'e 'gā ojemogyppyka okaraemā kwai are etee ajemogyau. Nojemogyppygi 'gā Jarejuwarete 'ga ree. A'eramū okaraemā are ojemogyppyk ma'e 'gā ajemogyau maira'me are ojemogyppyk ma'e 'gā 'jawe Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū Janeruwarete 'ga aipo 'gā nerawawe'em ojepyri anure. Aipoa jane ikwaapa.

⁶'Gā amū nipo 'jau 'ua pē nupe: "Peje pejeja mama'e tywera apou ore pyri", 'jau nipo 'gā pē nupe. A'ere kasi perowiat 'gā ne. Pē moryteeu te 'gā nuri. A'eramū nipo anure Janeruwarete 'ga 'gā nerekou tyweaete 'gā tywer are. Nuenuwi futari 'gā 'ga je'ega. A'eramū 'ga 'gā nerekou tyweaete oje'ega renuwe'em are. ⁷A'eramū ki pēē mama'e tywera apowe'em futat 'gā pyri.

⁸Ymā mama'e tywera peapo futat rakue. Ypytunimū wata ma'e 'jawe pēē pejemogyau rakue. A'ere 'awamū Kristu 'ga pētywera moiri pē nui rakue. A'eramū pēē 'awamū pejemogyau 'arimū wata ma'e 'jawe. A'eramū pēē 'awamū mama'e esagea etee futat iapou 'ga upe. ⁹'Arimū wata ma'e 'jawewara 'gā mama'e esagea etee wapo. Mama'e a'jea etee nanē 'gā imome'wau. A'eramū pēē 'awamū mama'e esagea etee futat iapou a'jea futat. ¹⁰Pejemū'jau pejemogyau Jarejuwarete 'ga remifutar are.

¹¹Ypytunimū wata ma'e 'jawewara 'gā mama'e tywera etee wapo. A'ere kasi peapo mama'e tywera 'gā pyri ne. Mama'e esage etee futat iapou. A'eramū mama'e tywera apoara 'gā ojenosōu wemiapofera renosōu pē nui. Pēnemiapo esage resakawe 'gā wemiapo tywer are weapyoramū. A'eramū nipo 'gā 'jau: "T̄ȳȳ. Mama'e tywera etee nipo je aapo tekou ra'e jepi", 'jau nipo 'gā ojeupe, pēnemiapo esage resag ire. ¹²Nāinānī

rūi te 'ga remiapoā mama'e tywera. Jemime agawewi 'gā iapoi. Eukwere ae mojenosī 'gā nemiapo tywera. A'eramū 'gā jēmī ojenosōue'em mama'e tywera renosōue'em.

¹³⁻¹⁴ Ypytunimū 'ā ae nuesagi mama'ea. A'ere 'ā ae 'arimū mama'e resagi katu katu. Nan tee futat jane ikwaapa katu katu jarejemogyau. Ymā 'ā 'ga amū 'jau rakue:

“Mama'e tywera apoaramū pēē amanū ma'e 'jawe pejemogy Ku'jywa 'ga upe.

Oset ma'e 'jawe nanē pejemogyau nū. A'eramū ki pēē pejepaka, pejefu'ama pejejamiapo tywer awi.

A'eramū Kristu 'ga pē mogyau 'arimū wata ma'e 'jawe ojeupe”, 'jau 'ga amū imome'wau rakue.

¹⁵ A'eramū ki pēē pejejea'gwau mama'e tywera apo awi. Mama'e esage etee futat pēē iapou. Pē'akwaap katu ki mama'e are. Peko kasi i'akwaawe'ema 'gā 'jawe ne. ¹⁶ Kwaiwete 'gā mama'e tywera etee iapoara 'gā. A'ere ki peko esage mama'e tywera apoara 'gā pype. Pejenosī awi Jejuī 'ga mome'u awi 'ga rerowiare'ema 'gā nupe. 'Gā pyri pejemogyau pēē 'ga mome'wau futat 'gā nupe. ¹⁷ Akotee ma'e 'gā 'jawe ete kasi pejemogy ne, pejeje'ēran ekoeteramū ne. Jejuī 'ga rerowiarāmū pēē 'ga je'ega te imome'wau pejejaupe, pejejamu'jau 'ga rerowiar are. Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee futat pēē mama'e apou. Mama'e apo enune pēē 'jau pejejeupe: “Ma'ja te Janeruwarete 'ga afutat je iapoā?” 'jau pēē iapoe'ēwe. A'eramū pēē 'ga remifutar imū etee mama'e apou 'ga upe.

¹⁸ Kawīajaiwa taetu itykure'ema. Kawīajaiwa tykuara 'gā oje'egaw are amā'jāue'em. Oje'ega momoa ekoete te futat ajemogyau. A'eramū kasi pēē nan ine. Pejerekoukaa

Jarejuwarete 'ga 'Agesage upe etee futat. ¹⁹ Jarejuwarete 'ga je'eg imū etee futat pejejomogytau. Jarejuwarete 'ga marakau etee futat pejejamuorypa. 'Ga remiapofer are pejemaraka'aga Jarejuwarete 'ga upe. Kristu 'ga remiapofer are nanē pejemaraka'aga upe nū. ²⁰ Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. A'eramū pēē Kristu 'ga rerowiaaramū pejejeupe 'ga remiapofera mama'e are 'ga muorypa. ²¹ Kristu 'ga je'ega peenup pejemogyau. A'eramū ki pēē 'ga rerowiaaramū nanē pejeje'ega renupa pejemogyau nū.

Emireko ma'e 'gā, imen ma'e 'gā netee

²² Kūjāmeramū ki pēē, imen ma'eramū, peapyaka pejemena je'eg are. Kristu 'ga remiayuwamū nanē pēē. Kristu 'ga je'ega renupa pejemogyau. A'eramū ki pēē nan tee futat pejemena 'ga je'ega nanē enupa nū. ²³⁻²⁴ Kristu 'ga 'ā akou 'wyriaramū werowiaaramū jane. A'eramū 'ā jane 'ga rerowiaaramū 'ga je'ega renupa jarejemogyau. 'Ga 'ā ae akaga 'jawe. 'Ga rerowiaaramū jane jarejemogyau 'ga rete 'jawe. 'Ga futat werowiaaramū jane katu'okara. A'eramū 'ā 'ga akou 'wyriaramū jane. Nan tee futat kūima'efera 'gā jemogyi wemireko 'gā jaramū. A'eramū ki pēē kūjāmeramū pejemena je'ega renupa katu katu.

²⁵⁻²⁶ Kūima'eferamū nanē pēē pejeporomutaramū pejemireko are. Sā'ā Kristu 'ga poromutara werowiaaramū jane ree. Nan tee futar iki pēē pejeporomutaramū pejemireko are. Kristu 'ga 'ā oporomutaramū jane ree. A'eramū 'ā 'ga ojejukaukaa 'gā nupe jane ree oporomutaawer ipe etee futat jane katu'okawamū 'Uwarete 'ga upe. 'Ga je'ega rerowiarāmū jane jarejekatu'ogukaa 'ga upe. A'eramū 'ga janetywera moia jane wī. A'eramū jane jarejewi imoir ire jarejepymāukaa 'y pe 'gā amū nupe, jaretywera 'ga

imoira resaukaawamū. ²⁷ A'eramū nipo 'ga anure werowiaaramū jane rerawau ywag ipe ojeupi. A'eramū nipo 'ga werowiaaramū jane resakawe 'jau jane: "Esage ete je rerowiaara 'gā. Nitywi futari mama'e tywera 'gā pype", 'jau nipo 'ga ojeupe, ojepyri werowiaaramū jane reroo re.

²⁸ Pejejuka esage pejee. Nepejereko tyweri 'ā. Nan tee futat pēe pejemireko rerekou esage. ²⁹ Najuejue etee futat 'ā jane jejukai jarejee. Nitywi futari 'ā ojee ijekuae'ema 'gā amū. Jarepy'arayparamū 'ā jarejemi'waa. Jarejero'wau jarejefuanuga. Jarejereko tywere'ema 'ā. Nan tee futat Kristu 'ga jane poriwawetygi werowiaaramū. 'Ga rete 'jawe jarejemogyau 'ga upe. A'eramū 'ga ojejukau esage jane ree. ³⁰ Ojee jane jemujar ire 'ga ojejukau esage jane ree. ³¹ Ymā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'ga amū upe rakue: "Kūima'e 'ga je aapo kūjā ēē reewe. A'eramū nipo kūima'e 'gā wemireko-
rauwe opojo'ogamū ujara 'gā nui.

A'eramū futat oje'aa wemireko are. Ajuee oje'ar ire 'gā ajemogyau majepeiteewara 'jawe jee", 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amū upe rakue.

³² Mama'e a'je are futat 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga upe rakue. Ymā janepy 'gā naeapyoi ee rakue. A'ere jane 'awamū janereapyoramū ee. Kristu 'ga ree nanē futat aipoa ka'arana kwasiara rakue, 'ga rerowiaaramū jane ree nanē futat e'i nū. Kristu 'ga ree jarejemujaa jane jemogyi majepeiteewara 'jawe. ³³ A'eramū 'ga jane ree pāwē pāwē futat ikwasiarukaa rakue. A'eramū pēē kūima'eramū pejeporomutaramū futat pejemireko are pejee pejeporomutara 'jawe. Pejee 'ā pēporomutat pejemogyau. A'eramū pēē nan tee futat pejeporomutaramū pejemireko are. Kūjāmeramū pēē,

imen ma'eramū pejemena mojerowiaa nanē nū.

Ta'yriara 'gā 'gā na'yra 'gā netee

6 Kunumīnamū nanē pēē pejejara 'gā je'ega renupa etee pejemogyau. Kristu 'ga remiyuwamū pēē. A'eramū pēē pejejara 'gā je'ega renupa wesageramū futat. ²⁻³ Ymā Janeruwarete 'ga 'i janepy 'gā nupe we futat rakue: "Peanuw etee ki pejejuwa 'gā. Pejee 'gā nanē pēē ianupa etee nū", 'jau 'ga 'gā nupe rakue. "Ujara 'gā nenupara 'gā ije'eganup ma'eramū ajemogy. 'Gā jaruete ajemogy. Ujara 'gā 'gā wenup. A'eramū 'gā jaruete ajemogyau. Aipo 'gā ajemogy namutamutat. Namanūa'nei aipo 'gā", 'jau 'ga 'gā nupe rakue.

⁴ Pēē nanē 'gā nuwamū pejeja'yra 'gā nerekou esage nū. Pemue ekoete kasi 'gā ne. Kasi a'e pe 'gā mara'neramū etee ajemogyau ne. A'eramū pēē kūima'eramū pejeja'yra 'gā mu'jau 'gā neko esage are. Kristu 'ga 'eawer imū pejeja'yra 'gā mu'jau 'gā mosōu mama'e tywera apo awi.

Oporowyky ma'e 'gā morowyky jara 'gā netee

⁵ Pēē mū nipo pejeporowykyau pejerekwara 'gā nupe. A'eramū pēē pejerekwara 'gā je'ega renupa etee. Pepojeup futar iki pejerekwara 'gā. Sā'ā pēē Kristu 'ga je'ega renupa. Nan tee futar iki pejerekwara 'gā je'ega peenup. ⁶ 'Gā amū nipo oporowykyau esage werekwara 'ga remiesagamū etee. Werekwara 'ga remiesaga tywi nipo 'gā oporowykyau esage 'me. A'ere kasi nanarūi peapo ne. Pejepyri pejerekwara 'ga reko'e'amamū nanē ki mama'ea peapo esage pejerekwara 'ga 'eawer imū etee futat. Pekwaap 'ā Jarejararete 'ga Jejui Kristu 'ga. A'eramū pēē pejeporowykyau esage 'ga muorypawamū. Aipoa Janeruwarete

'ga ifutaa. ⁷Pejeporowykyau esage futat pejeku'iramū pejejemogyau. Napejerekwara 'ga upe etee rūi peporowyky. Nanuaramū Jarejararete 'ga upe nanē futat peporowyky nū. A'eramū je 'jau pē nupe: Peporowyky esage ki, a'e je pē nupe. ⁸Pēporowyky esage resag ire Janeruwarete 'ga pē mepyi pēporowyky esageawer are anure. Pejerekwara 'gā nupe mama'e apoaramū, pejejeupe etee mama'e apoaramū. Mimeramū nipo 'ga pē mepyi pēporowyky esageawer are anure. Aipo are ki pēnea'at pejejemogyau.

⁹Pēē mū pejejeupe oporowyky ma'e 'gā nerekwara. Pejejeupe oporowyky ma'e 'gā nerekou esage, Jarejuwarete 'ga remifutar imū. Au'je ki pejeje'egay re 'gā nupe. Majepi tee Janejararete 'ga. 'Gā jararete 'ga pējara nanē futat nū. 'Ga upe jane jareju'jaju'jawe etee futat. 'Ga futat ojejukau pāwē pāwē jane ree.

Mama'eukwaawa 'wyriar awi ki saje'ga

¹⁰⁻¹¹Ka'arana kwasiapawe'ēwe je pē mu'akwaapa mama'e tywera apo awi. Sā'ā jefaruua. Aparuowajare'emawe 'ā 'gā itajuaity munewa u'yw awi. Nan tee futat jane. Jarejuwarete 'ga remiayuwamū jane jemogyi jefaruu 'jawe. Janejararete 'ga pājēreteā. A'eramū pēē pejejemujaa a'jea futat 'ga ree. A'eramū 'ga U'agesage mua pē nupe. A'eramū 'ga pājēa pē a'gwau mama'eukwaawa 'wyriar awi. “Tamote'arukat 'gā Ku'jywa 'ga upe 'jau”, 'jau nipo mama'eukwaawa 'wyriara ojeupe pē nee. A'ere Janeruwarete 'ga U'agesage muri pē nupe. A'eramū pēē mama'eukwaawa 'wyriara je'ega renupe'ema. ¹²Najarejaupi rūi jane juowajari. Mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa te jane siowajat. Pejefuakaramū futat mama'eukwaawa rowajaa. Ma'ja pyu jane iowajaa?

Jarejuwarete 'ga 'Agesage pyu. ¹³A'eramū futat 'ā Janeruwarete 'ga U'agesage rerekoukari pē nupe. 'Ga 'Agesage rereko re pēē mama'eukwaawa 'wyriara pojeupe'ema pejejemogyau. 'Ga 'Agesagea pēē ereko re mama'eukwaawa pē pojeupa futat.

¹⁴⁻¹⁷Sā'ā jefaruu 'gā itajuaity rerekoa imunewa u'yw awi ojea'gwawamū. Opy'apiat, aku'afaap, itaju myapaap, itaju akagyrū. Mimerā 'ā 'gā imunepa ojea'gwawamū u'yw awi. Itajupewuua 'ā 'gā erawau opo pe jyyu reewe. Itajupewuu pyu 'gā jea'gui ojee iporomutare'ema 'gā nu'yw awi. Nan tee futat jane. Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee futat mama'e apo re jane jemogyi itajuaity rerekwara 'gā 'jawe, opy'apiara rerekwara 'jawe jarejemogyau 'ga upe a'eramū. Mama'e a'jea etee imome'u re jane jarejemogyau itajuaity rerekwara 'jawe, aku'afaawa rerekwara 'jawe. “Janeruwarete 'ga porokatu'ogiweramū pē nee, ota'waweramū pē nupe” 'jara 'gā itaju myapaawa rerekwara 'jawe 'gā. “Jejui Kristu 'ga jetywera omoit je wi, je katu'oka” e are ea'at ma'e 'gā itaju akagyrū rerekwara 'jawewara 'gā. Jejui Kristu 'ga rerowiaarareteramū jane jarejemogyau opo pe itajupewuu rerekwara 'gā 'jawe. Jejui Kristu 'ga rerowiaarareteramū jane jarejea'gwau mama'eukwaawa ru'yw awi jarejemogyau. Nosei futari jane pype. Jyyu rerekwara 'jawe jane Jarejuwarete 'ga je'ega kwaaparamū jarejemogyau. Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane muea'aa 'ga 'eawer are. A'eramū jane mama'eukwaawa 'wyriara rerowiare'ema jarejemogyau. ¹⁸A'eramū jane jareje'ega mono awi jareojere'emamū futat jareje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū mama'eukwaawa jane pojeuwi. “Je poar ape, ki Ku'jyp”, pe'je ki 'ga upe.

Jarejuwarete 'ga 'Agesage remifutar imū pejeje'ega monou 'ga upe. Au'jeteramū futat pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Pejejorypawe'emamū futat pejeje'ega monou pejemogyau. 'Ga upe pejeje'ega monou pēē pejeje'ega 'ga remiayuwamū jarejuee. ¹⁹ Je ree nanē ki pejeporogytau Ku'jywa 'ga upe nū. “Eje'eg are emueapyo 'ga. 'Ga pyriwara 'gā emu'eukat Paulo 'ga upe. 'Ga mogyjeukare'ema ejemome'waukaa 'ga upe 'gā nupe. Eporogyta esage emome'u katu katuukat 'ga upe. Ymā janepy 'gā naeapyo ee rakue. A'eramū ki ene 'ga poaa 'gā mueapyou ee”, pe'je ki 'ga upe je ree. ²⁰ Moromunepawa pype agawewi je 'ami Kristu 'ga mome'u are. A'etea je Kristu 'ga amome'u 'gā nupe. A'eramū ki pēē pejeporogytau Jarejuwarete 'ga upe je ree. “Epoat 'ga imome'wau 'gā nupe 'gā mogyjeukare'ema”, pe'je ki 'ga upe je ree.

Oje'ega 'ga imonou 'gā nupe 'gā futaa

²¹⁻²² Tikiku 'ga Kristu 'ga rerowiaara 'ga futat. A'eramū 'ga janerewireramū fu-

tat. Orejekoty'aawarete 'ga futat. Jarejararete 'ga upe ore pyri oporowyky ma'e 'ga futat. Oporowyky esage 'ga Jarejararete 'ga upe. Pē pyri je 'ga monoi orojemome'wawamū pē nupe. A'eramū nipo pēē pejeku'iramū ore ree.

²³ Ku'jywa 'ga 'ā Janeruwaretea futat. Jejui Kristu 'ga Janejararetea. A'eramū je 'jau 'gā nupe pē nee: “Pēmopy'ata'wa ki Efesu pewara 'gā ajuee. 'Gā moporomutarukaa nanē ajuee nū. 'Gā mojemogypygyukaa nanē pejejee nū”, 'jau je 'gā nupe pē nee. ²⁴ Jarejuwarete 'ga resagea Jejui Kristu 'ga ree iporomutat ma'eramū pē nerekoa je afutat, Jarejararete 'ga ree iporomutat ma'eramū pē neewe. 'Ga ree iporomutat ojere'emamū 'ga resagea pē nerekoa je ifutaa.

Kweramū ete jeremimome'ua.

Firiposi

Paulo 'ga awau Jejui 'ga mome'wau Firiposi pewara 'gā nupe rakue. (Atos 16.12-16) Ojeupe 'ga 'ga mome'uramū Firiposi pewara 'gā amū 'ga rerowiaa. 'Gā nui o re Paulo 'ga ka'arana kwasiari imonou 'gā nupe. Jejui 'ga mome'u are moromunepawa pype 'ūina 'ga ikwasiaa imonou 'gā nupe. Na'ga etee rūi ikwasiari. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe. A'eramū 'ga ikwasiaa imonou 'gā nupe rakue.

1 Je Pauloramū ka'aran akwasiat imonou Firiposi pewaramū pē nupe. Timoteo 'ga 'au ako je pyri. Jejui Kristu 'ga upe mama'e apoaramū 'ā ore. Pēē 'ā Jarejuwarete 'ga remiayuwa. Pejejemujaa Jejui Kristu 'ga ree rakue. Pē nupe je ka'arana monou ikwasiaa pē'wyrriara 'gā nupe, pē'wyrriara poirū 'gā nupe. Mīmeramū pē nupe ore imonoi.

²Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. Jejui Kristu 'ga nanē Janejararetea nū. 'Gā nesagea pē nerekoa je afutat. 'Gā pē mopy'ata'waa nanē je ifutaa nū.

'Gā nee 'ga oje'ega monoawet

³Pē nee tejea'aramū je Tejuwarete 'ga muorywi pē nee: “Ene te 'ā eneresage oree, ki Ku'jyp. Firiposi pewara 'gā amū eremū'ē ejemiayuwamū. Erejerowiarukat 'ā 'gā nupe rai'i”, 'jau je 'ga upe. “A'eramū je ene muorypa 'gā nee”, 'jau je 'ga upe pē nee. ⁴⁻⁵Jejui 'ga ree pejejemogyppyka ypy we pēē je poaa morogyta esage mome'u are ikue. A'eramū je tejekōēājamū pē nee Jarejuwarete 'ga upe teje'ega monou tekou. Ajemogyppyk je pē nee. ⁶Werowiar ypyrauwe ako Janeruwarete 'ga pē muesageu ramue ikue. 'Awamū taetu aje 'ā 'ga pē muesagei akou.

A'eramū je a'eramū a'jea futat 'ga 'gā muesagepawi Jejui Kristu 'ga rur enune 'e rerowiaa.

⁷Pēē 'ā jejekoty'aawa. Pē nee je tejea'aramū te'ŷina. A'eramū wesageramū futat je jemogyppyyga pē nee. Pēē 'ā je poat pejepe pejejemogyau. “A'jea futat morogyta esage Jejui 'ga ree” 'gā nupe je 'eramū 'ā pēē 'jau, “nan futat nipo ore nanē imome'ui nū”, 'jau 'ā pēē. “Jejui 'ga ree morogyta esage je imome'uramū ki perowiat”, 'gā nupe je 'eramū pēē nanē aipo 'jau je poaa nū. 'Awamū 'ā 'gā je kupyfari je mŷina itaju pyu moromunepawa pype Jejui 'ga mome'u are. A'etea 'ā je poat pejepe pejejemogyau. A'eramū je tejea'aramū pē nee, tepoaramū pē nee. Janeruwarete 'ga je poaa mama'e apou wemifutar imū. A'eramū 'ga je poara 'jawe pēē nanē pē poaa nū. ⁸Jeporomutat je pē nee Jejui Kristu 'ga 'jawe. Pē nesaga'upa je te'ŷina. Janeruwarete 'ga je kwaapa. A'jea futat aipo je'ea 'ga okwaap.

⁹⁻¹⁰Jarejuwarete 'ga upe je teje'ega monoi pē nee, pejejee pejejejuka esage are. A'eramū je 'jau 'ga upe: “Epoat 'gā ajuee ojejuka esage are. Epoat 'gā ejee 'gā poromutarete are nanē nū”, 'jau je 'ga upe. Afutat je 'ga pē mu'akwaawa mama'e are. A'eramū nipo pēē mama'e esage are pejejaruapoweramū. A'eramū nipo pēē pejejesageramū pejejemogyau Jarejuwarete 'ga upe Jejui Kristu 'ga ruawa rupi. Nepepoi mama'e tywera. A'eramū nipo aipo 'ara rupi pētywera mome'wara 'gā otywe'emamū pē pype. ¹¹Afutat je Jejui Kristu 'ga pē muesagea 'ga rekoa. A'eramū nipo pēē pejejesageramū pejejemogyau 'ga 'jawe. A'eramū nipo pē nesakara 'gā Jarejuwarete 'ga muorypa pē nee: “Ene te 'ā eneresage. Ene te 'ā 'gā eremuesage”, 'jau nipo pē nesakara 'gā 'ga muorypa pē nee.

Jejui 'ga mome'u are 'ga fueweramũ

12–13 Pēē ā jerewirera 'jawe. Kūjāmeramũ pēē ā jerenyra 'jawe 'jau. A'eramũ je 'awamũ tejemome'wau pē nupe. Judeu 'gā nupe Jejui Kristu 'ga je imome'uramũ 'gā je munewukari je mu'ama je kupyfarukaa itaju pyu. Je rereko tywerete agawewi 'gā. A'etea je Jejui 'ga amome'u tejeypyriwara 'gā nupe. A'eramũ 'gā kwaiwete Jejui 'ga rerowiaa. Je munewe'em ire amunipo ā 'gā nuapyakai futari Jejui 'ga mome'u are. A'ere ā 'gā je munewi je m̄yina. A'eramũ je te'ỹina Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe. A'eramũ 'gā 'ga rerowiaa. A'eramũ 'gā 'awamũ weapyoramũ je munepawer are. Jefaruu 'gā, tekotee 'gā netee ikwaapa. “Jejui Kristu 'ga mome'u are 'gā 'ga munewukari” e kwaapawe ¹⁴'gā jenosimawi. Janejararete 'ga 'gā mogyjau-pawukaa. A'eramũ 'gā 'awamũ awau kwe pe Jejui 'ga mome'wau okyjawe'em. ^{15–17}Okwasi'wau 'gā awau kwe pe 'ga mome'wau 'gā nupe. “Sipoat 'ga 'jau”, 'jau 'gā ajaupe. “Moromunepawa pype ūina Paulo 'ga nooarūi kwe pewara 'gā mu'jau morogyta a'je are. A'eramũ jane 'ga poaa”, 'jau 'gā ajaupe. Iporomutat 'gā je ree. A'ere amumera 'gā je rerekoayi ete. A'eramũ 'gā awau Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe je rereko tywerukaawamũ. “Jejui Kristu 'ga jane imome'u are nipo 'gā Paulo 'ga rerekou tyweaete ee”, 'jau 'gā ajaupe. “A'eramũ nipo janerera renuwa wayramũ 'ga upe”, 'jau 'gā ajaupe.

¹⁸A'ere naani. Afutat je Jejui Kristu 'ga mome'ua. Aipoa je maku'iu. 'Gā amũ Kristu 'ga mome'ua esage jee. 'Gā amũ te ajee je rereko tywer are etee ifuwet. A'ere a'ea miamũ 'gā Jejui 'ga mome'ua je maku'i je m̄yina. Amumera 'gā Jejui 'ga mome'wau je poawamũ. Aipoa nanē wesageramũ jee nũ.

^{19–20}Akwaap je pēje'ega monoa Jarejuwarete 'ga upe je ree. Aipoa je poat, je moywyrafena, je muekōēaina. 'Ga 'Age-sagea je rerekou je poaa Jejui Kristu 'ga mome'waukaa 'gā nupe, 'gā nowase je rekoramũ. Aipo are je teku'iramũ te'ỹina. Tejeupe ojeapo ma'eraa je aapesak te'ỹina. Maran gatu nipo 'gā je rerekoi. Je rereko tywerete agawewi 'gā. A'etea je afutarete Jejui 'ga mome'ua te'ỹina tekyjawe'em. Je manũ re miamũ ki 'gā tamuoryp Jejui 'ga je ree. Nanuara je afutat. Je manũ'emauwe Jejui 'ga muorywa nanē esage jee nũ. Je ree te 'gā 'ga muorywi. Nanuara esage jee. ²¹Temanũme'ewe je tekou Kristu 'ga remifutar imũ etee mama'e apo futaa. A'ere, je manũa nanē futat esageramũ jee. Temanũ re tewau tekou 'ga pyri. 'Ga pyri je rekoa esage jee. ²²A'ere je 'gā tejukae'emamũ je porowykyi tekou 'ga upe, 'ga rerowiarukaa 'gā amũ nupe. Aipoa esage juejue futat jee. Māgatu nipo esage jee. ²³Afutut futat je teoa Kristu 'ga pyri. Peu teoa je afutarete. Aipoa esage jee. ²⁴A'ere pē nupe je rekoa nanē futat esageramũ jee nũ. Temanũme'ewe je pē poaa. ²⁵Ma'eramũ ā je jerowiari tejeko are. Namanũi we nipo je. A'eramũ nipo je pē poaa, pē mojemogypygykaa etee te 'ga ree. 'Ga ree pe-jejemogypygyg ire nipo pēē pejeku'iramũ 'ga ree nũ. ²⁶Moromunepaw awi itaju awi temoir ire nipo je tewau pē pyri. A'eramũ nipo pēē Kristu 'ga muorypa je ree, jaruete jereko are.

²⁷Maran gatu nipo 'gā je jukawe'em. Maran gatu nipo 'gā je rerekoi. Maranamũ nipo 'gā je jukau. Nakwaawi je. A'ere ki pēē je upe mama'e tywera jeapo re peko esage Kristu 'ga je'eg imũ etee. A'eramũ nipo je pē nesag ire pēneko esage kwaapa. Pē pyri tewawe'em nipo je pē nera renuwi. A'eramũ nipo je Kristu 'ga ree pejemogypygyg are teapyakau.

Majepei 'yweteewara 'jawe pejemogy pejeporowykyau Jejui 'ga upe. Morogyta esage mome'wau 'ga nupe, Jejui 'ga rerowiarukaa 'gā nupe. A'eramū nipo je teapyakau pē nee. “Kwe pe 'gā oi Jejui 'ga ree morogyta esage mome'wau 'gā nupe, Jejui 'ga rerowiarukaa 'gā nupe”, 'jau nipo 'gā pē mome'wau jee.

²⁸ Pekyje awi Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā nui. Niporomutari nipo 'gā pē nee. A'ere kasi pekyje 'gā nui ne. Ojewi pekyje'emamū nipo 'gā 'jau ajaupe: “Nokyjei 'gā jane wi. Janeruwarete 'ga ree 'gā jemogypygi ajemogyau. A'eramū 'gā okyjawe'em ajemogyau. 'Gā nipo Janeruwarete 'ga omono ojepyri. Jane nipo Janeruwarete 'ga jane mojenosōu wowase ae majatykaaw ipe”, 'jau nipo pē nesakara 'gā ajaupe. Janeruwarete 'ga pē poapooa. Opājēa 'ga amut pē nupe, pē mogyjaukare'ema.

²⁹ Ymā Janeruwarete 'ga pē mū'jāu Jejui 'ga ree pē mojemogypygykuaa rakue. 'Ga 'ā pē mū'jāu Kristu 'ga upe mama'e apoawamū. Kristu 'ga ree nanē nipo 'ga rerowiare'ema 'gā pē nerekou tyweaete nū. ³⁰ Awamū futat nipo 'gā pē nerekou tyweaete, 'ga rerowiarāmū, je 'jawe futat. 'Gā nipo pē nerekou tyweaete agawewi. A'etea ki pejemogy majepei 'yweteewara 'jawe, Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe. Pē pype je rekoramū Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā je pyyka je nupāu je munepa. A'eramū ako pēē je rereko tywera resaka ikue. 'Awamue nanē 'gā 'ā je rerekou tyweaete nū, Jejui 'ga mome'u are futat nū. Aipoa are nanē pejeapyakau nū. A'etea je napoiri futari 'ga mome'u awi. 'Awamū pēē je 'jawe futat peko tywerete 'ga ree.

Jejui Kristu 'ga eteete ma'ea

2 Jejui Kristu 'ga ree pejemujari ikue. A'eramū ki pēē pejejemouaga mama'e upe. 'Ga futat pē mouagukat

mama'eay upe. Iporomutat 'ga pē nee. A'eramū pejepy'a'wyre'emamū pejejemogyau. Janeruwarete 'ga 'Agesagea pē nerekou. A'eramū pēē majepei 'yweteewara 'jawe pejejemogyau mama'e are. Pejejemuaēma pejejee. Pejepy'ata'waramū pejejaupe. ² Pejekoty'aa pejejee. Jejui 'ga iporomutat pē nee. A'eramū ki pēē pejeperomutaramū pejejee pejejee 'ga poromutara 'jawe. Pejejopooa mama'e apo are. Majepei 'yweteewara 'jawe ki pejejemogyau. Aipo aporamū pēē je maku'i. Nitywi mama'e mū je maku'iu aipoa apyraapa. ³ Pejemaku'i etee kasi ne. Mama'e apou pejejamaku'iu a'jea futat. Pejerowiaraip kasi pejejee etee ne. Aipoa nia'wryri pē nupe. Pejomopojekuka esageukat etee ki pejejaupe. ⁴ Pejejea'are'emamū nanē pejejemifutar are etee nū. Pejejuemifutar are nanē ki pēnea'at nū.

⁵ Jejui Kristu 'ga remiayuwamū pejejemogyau ki 'ga 'jawe futat pejemogy. Naojee etee rūi 'ga rea'aramū rakue.

⁶ Ymā we te 'ā Kristu 'ga reko rakue.

Ywy apoe'emaue 'ga reko rakue.

'Uwarete 'ga 'jawe futat 'ga reko.

A'ere 'ga ne'i: “Tako ene 'jawe etee futat namutamutat 'jau”, 'jawe'em 'ga 'Uwa 'ga upe rakue.

⁷ Wemifutar imū etee futat Kristu 'ga ruri ojemu'jaga kūima'eramū.

Kūjā ēē ra'yramū 'ga 'ua ēē upe rakue.

Opojeuwa 'ga ejaa inuga ywag ipe rakue.

'Uwarete 'ga 'jawewar awi 'ga uēma'i ra'ne.

A'ere te 'ga jewyri jupe rakue nū.

'Au 'ga ruri 'Uwarete 'ga upe mama'e apoaramū rakue.

⁸ Nojerowiaraiwi 'ga ojee etee.

Nuapoi 'ga mama'ea wemifutar imū etee.

'Uwarete 'ga remifutar imū te 'ga mama'e apou akou.

'Uwa 'ga je'ega 'ga wenup katu katu.

A'eramū 'ga awau amanūmū.

'Ypeywar are opokutugamū miamū 'ga
'Uwarete 'ga remifutar imū etee 'ga
jejukaukari 'gā nupe rakue.

Mama'e tywera apoara 'jawe Kristu 'ga
manūi 'ypeywar are.

⁹ A'eramū 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferapa
etee rakue nū.

A'eramū 'ga 'ga monou, 'ga mojeupirukaa
ywig ipe ojepyri rakue nū.

A'eramū 'ga 'ga mogou 'wyriarareteramū
jane.

Ipojeuwipyramū 'ga mogou najuejue
etee 'gā apyraapa.

¹⁰ A'eramū nipo anure najuejue etee futat
'gā wapyka wenupy'āu Kristu 'ga
rowase, 'ga muorypa.

Ywigipewara 'gā, ywy pewara 'gā,
amanū ma'efera 'gā.

Mīmera 'gā juejue nipo wapyka
wenupy'āu 'ga muorypa anure.

¹¹ 'Ga resakawe nipo 'gā 'jau 'ga upe:

“Ene te 'ā 'wyriararetea oree”, 'jau nipo
'gā Kristu 'ga upe.

“Orejararetea 'ā ene”, 'jau nipo 'gā 'ga
upe, 'ga resakawe.

Aipo 'gā Jarejuwarete 'ga muorypa 'ga
ra'yr are.

Pejemogy esage 'ga rerowiare'ema 'gā pype

¹²⁻¹³ Pēē 'ā jejekoty'aawaretea.
A'eramū ki pēē Jarejuwarete 'ga
je'ega renupa. Pejejepype je rekoramū
ako pēē enupa ikue. A'eramū pēē
'awamū aipo 'jawerimū 'ga je'ega
rerowiaa pejejemogyau pejejepyri je
reko'e'amamū. Aipoa je afutarete te'ŷina.
Janeruwarete 'ga jane poaa mama'e
apou wemifutar imū. Wemifutar imū
mama'e are janerea'ar are nanē 'ga jane
poaa nū. Opājēa 'ga imua pē nupe
ojee pē mojemogypygykaawamū.
Wemifutar imū mama'e apoukaawamū
'ga opājē muri pē nupe. A'eramū ki pēē
pejejekatu'oka 'ga upe, 'ga muorypa.
Pejea'gu ki mama'e tywera apo awi.

¹⁴ Mama'e apou we kasi peje'egay pe-
jejemogyau ne. Pejejamuewe'em nanē
mama'e apo are nū. ¹⁵ Aipo apoe'em ire
nipo pēē pejejesageramū pejejemogyau
Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū nipo ni-
tywi pē mojenosiara. Jarejuwarete 'ga
ra'yra futat pēē. A'eramū ki 'ga 'jawer-
imū futat peko, 'ga rerowiare'ema 'gā
pype pejejemogyau. Mama'e tywera etee
'gā wapo. A'ere pēē na'gā 'jawe rūi. Sā'ā
jaytata renya pytuna'wa pype. Ypytu-
nimū etee 'ā jaytata renya ojesaka. Nan
tee pejemogy. Mama'e tywera apoara 'gā
pype pejemogyramū pē nesakara 'gā pē
nesage resaka. Sā'ā 'yē'ē raapara 'gā jay-
tata are etee wape kwaawa. Nan tee
pejemogy 'gā pype. ¹⁶ Ojeupe pēē Jejui
'ga mome'u re 'gā Jarejuwarete 'ga rape
kwaawi. Jarejuwarete 'ga je'ega renuw
ire 'gā nanē ajemogyau namutamutat 'ga
pyri. Aipoa pēē iapo re Kristu 'ga ruaw
ipe jeku'iramū tekou pē nee. A'eramū
nipo je 'jau Jejui Kristu 'ga upe: “Naako-
tee rūi ako je Firiposi pe ikue. Peu tekou
je ene mome'ui 'gā nupe ikue. A'eramū
'gā ene rerowiaa etee te”, 'jau nipo je 'ga
upe, 'ga ruaw ipe.

¹⁷ “Anurenure'i nipo 'ga rerowiare'ema
'gā je jukai, jery reko'woka”, 'jau je
tejeupe. Jemanūa nipo Janeruwarete
'ga muorypa. Sā'ā janepy 'gā wyro'o
monoa Jarejuwarete 'ga upe 'ga muory-
pawamū. Y'waya 'gā 'ā imonou eko'woka
ee. Aipo resag ire Janeruwarete 'ga
aku'iramū 'gā nee. Nan tee futat nipo
'gā jery reko'woka. Aipo resag ire
nipo Janeruwarete 'ga aku'iramū je ree.
“Nopoiri futari 'ga je rerowiar awi” 'jau
nipo 'ga ojeupe aku'iramū je ree.

Pēē 'ā Jarejuwarete 'ga rerowiaa etee
te. Pēē 'ga rerowiaa nanē 'ga muorypa
nū. Sā'ā 'ga ekōēāja ojeupe mama'e mur
are rakue. Nan tee 'ga rekōēājamū jane
ree werowiamū. A'eramū je Kristu 'ga
mome'u are tejuka re tejekōēājamū ee.

¹⁸ A'eramū ki pēē nanē pejejekōēājamū je manū are nū, pejejemogyau je pyri nū.

Timoteo 'ga

¹⁹ Timoteo 'ga ree jeporomonoweramū pē pyri. Jarejararete 'ga aipo futar ire nipo je 'ga monou pē nesaka. Pē nesaga ire 'ga tut pēnera mome'wau jee 'jau. A'eramū nipo je tejekōēājamū 'ga pēnera reruramū. ²⁰ 'Ga tee futat ojejuka pē nee je 'jawe, pē nee jejejuka 'jawe. Opotawaramū 'ga pē nee je 'jawe. ²¹ Tekotee 'gā ojee tee 'gā jejukai. Ojee 'gā wea'aramū. Jejui Kristu 'ga porowyky are 'gā wea'are'emamū. ²² A'ere Timoteo 'ga nanarūi. Aipoa pekwaap. Sā'ā 'gā na'yra 'ga 'uwa 'ga poaara. Nan tee futat Timoteo 'ga rekoī jepoirūnamū, Jejui 'ga porowyky apou je pyri. ²³ A'eramū je pē nupe teporomonoweramū 'ga ree. Tejereko kwaaw ire nipo je 'ga monou pē nesaka. ²⁴ Je nanē teoweramū pē pyri nū. Aipo futar ire nipo Jeararete 'ga, Jejui 'ga, je muēmukaa 'gā nupe, je monou pē pyri. 'Ga ree je jemogypygyi te'yina.

²⁵ Epafrotitu 'ga nipo je amono imojewya pē nupe. Janerewirera 'ga. Pēē 'ā 'ga mua 'au jejuru irūnamū Jejui 'ga mome'wau 'auwara 'gā nupe rai'i. 'Ga je poaa Jejui 'ga mome'wau je 'jawe etee futat. Amumera 'ga erowiare'emamū 'ga ojero'waro'wau etee futat imome'wau 'gā nupe je poaa. Mama'ea 'ga wapo jee nanē nū.

²⁶⁻²⁷ A'ere 'ga jero'wui, amanūmū werewi ai'i. A'ere 'ā Janeruwarete 'ga jemuaēmi jane ree. A'eramū 'ga 'ga majarueteu ai'i nū. Kwaiwete mama'ea wayramū jee. Ipytu'ēe'ema 'jawe futat te'yina. A'eramū amunipo 'ā 'ga manūa je mu'arasīrasiga rai'i. A'ere Janeruwarete 'ga jemuaēmi je ree, je mu'arasigukare'ema. A'ere Epafrotitu 'ga pē nesaga'uwi. "Ga amū nipo jekaruara mome'wau 'gā nupe. A'eramū nipo 'gā ajemuaēma ajemogyau je ree", 'jau

'ga opy'a'wyrāmū pē nee. ²⁸ A'eramū je 'awamū 'ga mono futaa. 'Ga resaga nipo pē mopy'a'wyre'ema nū. A'eramū nipo je nanē tepy'a'wypawamū pē nee. ²⁹⁻³⁰ Pejejeupe 'ga waēmamū pēē 'ga mua pejejepype, pejejorywamū. 'Ga 'ā Jarejararete 'ga rerowiaara futat. A'eramū 'ga janerewirera futat. Kristu 'ga upe oporowykyau 'ga amanūmū werewi. 'Ga 'jawewara 'gā nee juejue ki pēpojejuka esage. Nepejararūi je pyri je poaa. A'eramū 'ga 'ua je poaa pē nupe.

Peje'gu ki i'me ma'e 'gā nui

3 Pēē 'ā jerewirera 'jawe. Kūjāmeramū pēē 'ā jerenyra 'jawe 'jau. Pēku'i ki pejejemogyau Jejui 'ga ree. Pēē 'ā 'ga remiayuwa. A'eramū ki pēē pejeku'iramū pejejemogyau 'ga ree. Pē nupe tejemimome'ufer are je ka'arana kwasiaa nū. A'ere imome'uu'jawa resageramū jee. A'eramū nipo pēē imoka'jame'ema. A'eramū pēē ikwaapa pejejemogyau. ² Peje'gu ki Jarejuwarete 'ga je'eg are moromu'jat tywer awi. 'Gā amū awau kwe pewara 'gā mu'jau o'me are. "Judeu 'gā 'jawe imojewagipyrrera 'gā etee Janeruwarete 'ga remiayuwa. Imojewagipyre'emamū pēē na'ga remiayuwa rūi", 'jau 'gā awau kwe pewara 'gā mu'jau ee. A'ere aipoa naa'jea rūi. 'Gā 'me ate. Aipo 'jara 'gā ia'wyre'emamū futat. A'eramū ki pēē 'gā nerowiare'ema pejejemogyau. ³ Naaeremiapofera rūi ae katu'ok. Jejui 'ga etee te ae katu'oka. Werowiaaramū 'ga ae katu'oka. Jane futat 'ā Jarejuwarete 'ga remiayuwa. 'Ga rerowiaaramū etee jane 'ga remiayuwa. Jane 'ā Jejui Kristu 'ga ree jarejemogypygyka. A'eramū Janeruwarete 'ga U'agesage mua janee janererekwaramū. A'eramū 'ga 'Agesagea Jarejuwarete 'ga muorywukaa janee. A'eramū jane

jarejemogyau 'ga remiayuwareteramũ futat. Jejui 'ga ree jane jarejemujaa.

⁴Tejemiapofer are 'ga tekatu'og ire amunipo 'ã je tejee etee tejerowiaraiwa. A'ere je 'ã narowiari i'me ma'e 'gã je'ega. Je te amunipo 'ã ajerowiaraiw tejee pejee pejerowiaraiwa apyraapa. ⁵Te'ar ire je majepe te morowykye'ema magwapa ikue. A'ere 'gã je mojewaka ikue. Je 'ã Israeu 'ga juapyreramũ futat. Judeu 'ã je. Pëjamĩ 'ga juapyrera je. Jeruwa 'ga judeua. Jey eẽ nanẽ judeua nũ. A'eramũ je judeureteramũ futat. Fariseuramũ je Moisesi 'ga je'ega renupa katu. ⁶Jejui 'ga rerowiare'emawe je tewau 'ga rerowiaara 'gã nerekou tyweaete ikue. "Jarejuwarete 'ga remifutar imũ je 'gã nereko tyweri", 'jau futatee je tejeupe ikue. A'eramũ je aipo apou. Judeuramũ orojemiapoa tãmjẽ je iapou ikue. Moisesi 'ga remikwasiarer imũ tee je mama'e aapo. "Nuapoi futari Paulo 'ga mama'e tywera", tejeupe 'gã 'e are amunipo 'ã je tejerowiaraiwa tejee.

⁷A'ere je 'awamũ najemogypygyi mĩmer are. 'Awamũ je Kristu 'ga ete ikwaapa. A'eramũ mama'e ymanera wa'wyre'emamũ jee. Najemogypygyu'jawi futari je mĩmera mama'e are 'awamũ. ⁸'Awamũ Jejui Kristu 'ga jejararetea. 'Ga remifutar imũ etee mama'e apoa je afutat. A'eramũ je 'jau: "Yty 'jawe futat jeremiapofer ymanera rakue", 'jau je. "Jejui 'ga kwaawa etee esage jee", 'jau je tejeupe te'yina. ⁹Kristu 'ga jewyramũ jane juejue 'ga rowase jarejatykau. Aipo 'ara rupi nipo je teporenuwaiwiweramũ "Esage 'ga jee", tejeupe 'ga 'e are. "Je rerowiat 'ga akou rakue. A'eramũ 'ga wesageramũ jee", 'jau nipo Kristu 'ga jee aipoa 'ara rupi. "Esage 'ga jee", tejeupe 'ga 'e are tewau te'ama teporenuwaiwiweramũ 'ga rowase. NaMoisesi 'ga je'ega renupara upe rũi 'ga aipo 'jau. Naani. Werowiaaramũ

jane upe futat 'ga aipo 'ga 'i. ¹⁰Kristu 'ga ree etee jeporokwaawiweramũ. 'Ga manũ re Janeruwarete 'ga Kristu 'ga moferawi nũ. A'eramũ Kristu 'ga opãjẽretereramũ akou. A'eramũ je tejeupe 'ga opãjẽ mura futaa. 'Au 'ga rekoramũ 'ã 'ga rerowiare'ema 'gã 'ga rerekou tyweaete rakue. A'eramũ je 'ga ree tejeroko tywera futaa tekou. 'Ga 'jawe tejeroko tywera je ifutaa. A'eramũ je tekoweramũ 'ga 'jawe etee futat. "Nan pa 'ga manũ rayramũ rakue" 'ea je ikwaapa 'awamũ. Nawemifutar imũ rũi futat 'ga manũ. 'Uwarete 'ga remifutar imũ etee 'ga manũ. ¹¹'Ga 'jawe tekoa je afutat. A'eramũ nipo 'ga je manũ re je nanẽ je moferapa 'ga 'jawe nũ. 'Ga pyri futat nipo je tewau teferaw ire tekou nakwaparimũ ete rũi futat.

Mama'ea ki peapo 'ga remifutar imũ

¹²Jejui Kristu 'ga je mogou wemiayuwamũ okwaaparamũ. A'ere je nakwaap katui we 'ga. Najereapyo katui we je 'ga 'jawe 'ga remiapo are. Anure te nipo jereapyo katuramũ 'ga remifutara mama'e are. A'eramũ te nipo je rekoi 'ga 'jawe futat. ¹³"Nakwaap katui we je Jejui 'ga", 'jau je pẽ nupe, tejewireramũ pẽ nupe, tejenyramũ pẽ nupe. Nokoi we je 'ga 'jawe. A'ere je najerea'aru'jawi je tejemiapofer are 'awamũ. Jejui 'ga kwaawa etee je afutat. Aipo are etee je tejea'aramũ te'yina. 'Ga 'jawe tejekoram are tee jerea'aramũ te'yina. ¹⁴A'eramũ je mama'e apou 'ga remifutar imũ. Jejui Kristu 'ga ree etee je tejemogypygyka. A'eramũ nipo je manũnamũ 'ga je rerawau je mogou ojepyri nakwaparimũ warãu rũi futat. Ojepyri je o re nipo 'ga 'jau jee: "A'jea futat. Jeremifutar imũ etee mama'ea ereapo jee. Aipoa esage jee", 'jau nipo 'ga ojepyri je o re.

¹⁵Jane 'ã 'ga rerowiaar ymaneramũ janereapyoramũ mama'e are. A'eramũ jane aipo je'eawer imũ jarejemogyau.

Sikwaap katu 'ga 'jau, sa'e jarejaupe 'jau. Mama'e amutee 'ga amū iaporamū Janeruwarete 'ga 'ga mu'akwaapa. ¹⁶A'eramū jane jarejemikwaawer imū jarejemogyau 'jau. Sietyg eme jarejemikwaawera 'jau. ¹⁷Ymā ako ore pē mu'ei pēneko esage are ai'i. Jereko esagea nanē ako pēē esaka ai'i nū. A'eramū ki pēē je 'jawe pejejemogyau esage. Ore'eawer imū ako ma'e 'gā nanē pēē esaka nū. Pēneapyo ki ako esage ma'e 'gā nee. A'eramū pēē 'gā 'jawe etee pejejemogyau mama'e apou. ¹⁸Ymā ako je mama'e mome'ui pē nupe ai'i. 'Awamū je imome'wau'japa nū. Tejaa'wau je imome'wau pē nupe nū. 'Gā amū wemifutara etee wapo akou. Jejuu Kristu 'ga 'ā amanūmū 'ypeywar are agawewi jane katu'okawamū. A'etea 'ā 'gā amū nuapoi futari 'ga remifutara. Wemifutara etee 'gā wapo. A'eramū 'ā 'gā Jejuu 'ga ree iporomutare'ema 'gā 'jawe-wara futat ajemogyau, 'jau je pē nupe. Ma'eramū 'ā je joo'oi te'ŷina 'gā nee. ¹⁹Anure nipo Janeruwarete 'ga aipo 'gā monou muku ojewi. Mama'eukwaawa rapyaw ipe nipo 'ga 'gā monou. Wemifutar imū etee 'gā mama'e apou ojemaku'iu. Nojenosī 'gā wemiapofera tywer are. "Oresesage ore", 'jau futatee 'gā. Naea'ari 'gā Jarejuwarete 'ga ree. Wemifutar are etee 'gā nea'aramū, omama'e are etee, okaraemā are 'jau. ²⁰A'ere jane nanarūi. Ywag ipe oo ma'erama futat jane. A'eramū jane Jarejararete 'ga rura rapesaka jarejemogyau. Anurenure'i nipo Jejuu Kristu 'ga ruri ywag awi. A'eramū jane jarekatu'okara 'ga rura rapesaka jarejemogyau. ²¹'Ua nipo 'ga jane mu'jagi oje'jawewaramū futat. Janeretea miamū nipo 'ga imu'jaga oma'e 'jawe. A'eramū nipo jane 'ga 'jawe futat jaremanū'jape'ema. Opājē mū 'ga mama'e apou wemifutar imū. Opājē mū nanē nipo 'ga jane mu'jagi oje'jawe nū.

'Gā neko are 'gā mu'akwaapawet

4 Anure nipo 'ga jane rerawau jane mogyau ojepyri. A'eramū ki jane jarejemogyau esage 'ga upe.

Pēē 'ā jerewirera 'jawe. Kūjāmeramū pēē 'ā jerenyra 'jawe 'jau. Pēē 'ā jekoty'aawa. A'eramū je teku'iramū pē nee. Tejerowiaa pē nee te'ŷina. Jeparue-sagiweramū te'ŷina pē nee numiamū. A'ere je noarūi we pē nesaka. A'eramū je 'jau pē nupe: Jejuu 'ga ree ki pejemogyppyk pejejemogyau, 'jau je pē nupe. Pejejemujaa Jarejararete 'ga ree.

²'Awamū je pē mosī mama'e awi. Ewotia ēē upe, Sītiki ēē upe nanē je 'jau: Au'je ki pejejamue re. Pēta'wa ki pejejaupe. Pēē 'ā Jarejararete 'ga rerowiaara. A'eramū ki pēē majepi tee tup ma'e 'jawe pejejemogyau 'ga upe. ³A'eramū je 'jau enee, tejepyri oporowyky ma'eramū enee: Epoat 'gā 'gā mopota'wau ajuee, 'jau je enee. Aipoa kūjā, Kremēti 'ga, ajepeja 'gā. Mīmiera 'gā juejue oporowyky Jejuu 'ga upe, 'ga mome'wau kwe pewara 'gā nupe. 'Gā nera Janeruwarete 'ga okwasiat oka'aran are ywag ipe rakue, Jarejuwarete 'ga pyri ajemogy ma'e 'gā 'jawa ka'aran are rakue. A'eramū nipo jane juejue jarewau peu jaremanū re. A'eramū ki ene aipoa kūjā 'gā mota'waukaa ajaupe.

⁴Pēē 'ā Jarejararete 'ga rerowiaara. 'Ga ree 'ā pejejemujaa pejejemogyau. A'eramū ki pejeku'iramū 'ga ree, pejeojere'emamū. A'eramū je aipo 'jau'japa pē nupe. Pe'je pejeku'iramū 'ga ree.

⁵Anurenure'i nipo Janejararete 'ga jewyri nū. A'eramū ki pēē pejepota'waramū tekotee 'gā nee najuejue etee. ⁶Kasi pēpy'a'wyt mama'e are ne. Jarejuwarete 'ga upe ki pejeje'ega pemono mama'e are pejejemogyau. Pejejemifutara ki peenūi 'ga upe. Pejejeupe 'ga remimurer are ki pēnea'at. "Ene te 'ā eneresage

jee. Jeremifutara eremut jee”, peje ki 'ga upe, 'ga muorypa pejejeupe imuripyre are. ⁷Aipo apo re 'ga pē mopy'a'wyre'ema mama'e are. Mama'e are jarejea'aramū jarepy'a'wyrāmū ee. A'ere ojeupe mama'e are jane je'egamū 'ga jane mopy'ata'wai. Jejui Kristu 'ga ree ako pejemujat ikue. A'eramū 'ga jane mopy'ata'wau mama'e are. 'Ga rerowiaare'ema 'gā naeapyoi aipo are. “Maran tete 'gā nipy'a'wryi mama'e are?” 'jau nipo 'gā ojeupe jane resag ire.

⁸A'eramū je 'awamū pē mu'akwaapa. Mama'e tywer are kasi pēnea'ar ine. Mama'e esage are etee ki pēnea'at pejejemogyau. Mama'e a'je are te ki pēnea'at pejejemogyau. 'Gā amū nee pēnea'aramū kasi 'gā nemiapo tywer are etee pēnea'ar ine. 'Gā nemiapo esage are nanē pejejea'aramū nū. 'Gā 'eawer imū 'gā nemiapo esage are ki pēnea'at. 'Gā 'me'em are etee ki pēnea'at. Ajaupe 'gā nemiapofer esage are te ki pēnea'at. Jarejuwarete 'ga remifutar imū 'gā nemiapofer are pēnea'at. Ajuee 'gā pota'wa are ki pēnea'at. Mīmer are etee ki pēnea'at pejejemogyau, pejejee pejejea'aramū. Pejemu'e pejejuemiapofer esage are pejejemogyau. ⁹Pejejeupe je'eawer imū etee mama'ea peapo. Pejejeupe jeremiesaukar imū nanē pēē iapou nū. Jereko esagea ako peesag ai'i. A'eramū ki je 'jawe pejejemogyau. Aipo apo re nipo Janeruwarete 'ga rekoī pē pype, pē mopy'a'wyre'ema oje'jawe.

Paulo 'ga aku'iramū 'gā nee

¹⁰Jarejararete 'ga ree je jemujari. A'eramū je teku'iramū tekou 'ga ree. 'Awamū 'ā pejejea'aramū je ree rai'i nū, mama'e mua jee rai'i nū. Ymā ako mama'ea nepemuri jee ikue. A'ete ako pēē pejeporomutaramū pejejemogyau je ree ai'i. Aipoa je akwaap. ¹¹⁻¹²“Ma'eramū sipo 'gā mama'e mure'ema jee”, 'jawe'em je pē nupe.

Mama'e tywamū miamū jerekōēājamū te'ŷina. Mama'e tywe'emamū miamū tejekōēājamū te'ŷina. Tejekōēāi are tejemu'jau ikue. Tejemi'uram kwajamū jerekōēājamū. Tejemi'urame'emamū miamū je tejekōēājamū te'ŷina jepi. ¹³Jejui Kristu 'ga je mopājēu mama'e are. A'eramū je tejemouaga mama'e upe.

¹⁴A'ere pēporoywera resageramū jee. Mama'eay upe jeruaga pype pēē mama'e mua jee. Epafrotitu 'ga nanē pēē imua jee. Aipoa esage jee. ¹⁵Firiposi pewaramū pēē mama'e mua jee Jejui 'ga je imome'u pypauwe ako ikue, Masetoni ywy pe je tekou Jejui 'ga mome'wau ikue. Pe awi je oramū ako pēē ka'aranūū mua jee ikue. Pēē etee ako mama'e mua je poaawamū ikue. ¹⁶Anure ako pēē Tesarūn ipe je rekoramū mama'e mua jee ikue nū. A'ere ako pēē imuru'japa jee ikue nū, je ifutaramū ikue. ¹⁷Napesagi je pēē tejeupe mama'e mura te'ŷina. A'ere je “mama'ea je upe 'gā imuramū nipo Janeruwarete 'ga mama'e monoi 'gā nupe” 'e kwaawi. A'eramū je tejekōēājamū pēporoywer are. ¹⁸Pēporoywera reruara 'ga, Epafrotitu 'ga, ka'aranūū muapap jee. Tekotee 'gā nanē mama'e mua jee nū. Kwaiwete 'gā jeremifutara apyraapa imua jee. A'eramū wemyramū jee. Ojeupe mama'ea pēē imuramū Janeruwarete 'ga worrywamū pē nee. Nan tee futat 'ga worrywamū je upe pēē mama'e muramū. Sā'ā 'ga rorywa jany kasiga rapy are rakue. Nan tee futat 'ga rorywamū ee. ¹⁹Mama'ea ako pemut jee ai'i. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga mama'e mua pē nupe mama'e pyu pētywe'emamū. Jejui Kristu 'ga mama'e jararetea. 'Ga futat pēē erowiaa pejejemogyau. A'eramū 'ga Ruwarete 'ga pē nupe mama'e monoa atepawe'emamū futat. ²⁰Ku'jywa 'ga 'ā Janeruwaretea. A'eramū ki jane 'ga muorypa. “Ene te 'ā eneresage ekou”, 'jau ki jane 'ga upe.

“Ene te 'ā Oneruwaretea, ki Ku'jyp. Nitywi futari 'ga amū ene 'jawewara”, 'jau ki jane Jarejuwarete 'ga upe.

²¹Teje'ega je omono Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gā nupe juejue 'gā futaa. Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gā. Janerewirera 'jawewara 'gā je pyriwara 'gā nanē oje'ega monou pē nupe pē futaa

nū. ²²Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gā oje'ega monou pē nupe pē futaa. Roma pewara 'gā 'wyriararete 'ga roga pype oporowyky ma'e 'gā, Jejui 'ga rerowiaara 'gā oje'ega monou pē nupe akou pē futaa.

²³Jarejararete 'ga Jejui Kristu 'ga resage pē nerekoa je afutat.

Kweramū etee futat jeje'ega pē nupe.

Korosi

'Ga amū awau Jejui 'ga mome'wau Korosi pewara 'gā nupe. A'eramū 'gā 'ga rerowiaa kwaiwete. A'ere tekotee 'ga oi 'gā mu'jau tywet. A'eramū Korosi pewara 'gā amū opoia Jejui 'ga rerowiar awi. 'Gā nera renuwamū Paulo 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'gā nupe. "Pejewyt Jejui 'ga rerowiar upe. Pe-poit kasi 'ga rerowiar awi ne. 'Ga etee jane katu'ok, jane mogyau Jarejuwarete 'ga remiayuwamū. A'eramū pēē peje-poire'ema 'ga rerowiar awi" 'jau 'ga ikwasiaa imonou 'gā nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa Paulo 'ga upe. A'eramū 'ga ikwasiaa imonou 'gā nupe 'gā mu'akwaapawamū rakue.

1 Je Pauloramū Jejui Kristu 'ga remimonoferamū. Ymā te 'ga je monoi omome'wawamū kwe pewaramū pē nupe ikue. 'Uwarete 'ga remifutar imū 'ga je mogoi ikue. Timoteo 'ga, janerewirera 'jawewara 'ga ako 'au je pyri. ²Ka'arana je akwasiat imonou Korosi pewaramū pē nupe, Jarejuwarete 'ga remiayuwamū pē nupe. Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'ā pejemogy. 'Ga ree pejemujar ire 'ā pēē pejemogyau orerewirera 'jawewaramū. Kūjāmeramū pēē pejemogyau orerenyra 'jawewaramū.

Ku'jywa 'ga 'ā Janeruwaretea futat. 'Ga resagea pē nerekoa je afutat. 'Ga pē mopy'ata'waa nanē je ifutaa nū.

Jarejuwarete 'ga muorypawet

³'Ga upe oroje'ega monou pē nee jepi. "Ene te 'ā eneresage, ki Ku'jyp", 'jau ore 'ga upe jepi. "Enera'yrarete 'ga, Jejui Kristu 'ga Orejararetea futat. Ene futat 'ā 'ga rerowiarukaa Korosi pewara 'gā amū nupe rai'i. A'eramū ore ene muorypa 'gā nee", 'jau ore 'ga upe jepi. "Au'jete ere-

jerowiarukat Korosi pewara 'gā nupe", 'jau ore 'ga upe jepi.

⁴'Gā amū 'ua pē mome'wau ore. "Korosi pewara 'gā Jejui Kristu 'ga werowiat ajemogyau a'jea futat", 'jau pē nesakarera 'gā pē mome'wau ore. "Ojejuka esage pāwē etee futat 'gā Jarejuwarete 'ga remiayuwamū ajuee", 'jau 'gā pē mome'wau ore ai'i. ⁵'Ga amū 'ā awau Jejui 'ga mome'wau pē nupe rakue. "Jejui 'ga amanū janetywera moiawamū rakue, jane katu'okawamū rakue. Werowiaaramū 'ga anure jane reroi jane mogyau ojepyri", 'jau 'ga pē nupe rakue. Jejui 'ga rera renupa ypy we pēē 'ā 'ga rerowiaa rakue. Aipoa morogyta esagea a'jea futat. A'eramū pēē ojepyri 'ga pejeteroo rapesaka pejemogyau. Ojepyri jane oramū 'ga mama'e esage mua janee. Aipo rapesaga pē mojemogypygyukaa etee te Jejui 'ga ree. 'Ga pyri pēo rapesaga 'ga rerowiaara 'gā nerekoukaa esage pē nupe. ⁶Jejui 'ga rera 'ā okwasi'wau kwe pewara 'gā nupe. A'eramū 'ā Jejui 'ga rerowiaaramū jane jarejemomytuna jarejemogyau. 'Ga rerowiarāmū jane 'ā 'ga je'ega renupa, mama'e esage apou 'ga remifutar imū. Pēē nanē 'ā Jejui 'ga rera renupawe 'ga rerowiaa rakue nū. Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga upe. A'etea Janeruwarete 'ga ajemuaēma jane ree. A'eramū 'ga wa'yra 'ga mua 'ga jukaukaa jane katu'okawamū rakue. Aipo are peje-jeapyorauwe 'ā pēē 'ga rerowiaa rakue. ⁷Epafrasi 'ga futat awau pē mu'jau ee rakue. Epafrasi 'ga Jejui 'ga upe oreporowyky irūa futat. Orejekoty'aawarete 'ga futat jepi. Jejui 'ga upe oporowyky ma'e 'ga futat. Ore 'jawe futat 'ga Kristu 'ga mome'wau pē nupe rakue. A'jea futat 'ga 'ea. ⁸'Ga futat 'ut 'au ore pyri pē mome'wau ore ai'i. "Korosi pewara 'gā amū Jejui 'ga werowiat ajemogyau", 'jau 'ga ore ai'i. "Janeruwarete 'ga 'Agesagea

ajafutarukaa 'gā nupe 'gā jemogyramū”,
'jau 'ga pē mome'wau 'ua oree ai'i.

⁹A'eramū ore 'ga orojeupe pē mome'uramū taetu oroje'ega monou arakou Jarejuwarete 'ga upe pē nee. “Emueapyo 'gā ejemifutar are, ki Ku'jyp”, 'jau ore 'ga upe pē nee. “Mama'e are ene 'gā mu'akwaawukaa E'agesage pyu”, 'jau ore 'ga upe pē nee. ¹⁰Aipoa 'ga iaporamū nipo pēē mama'e apou 'ga remifutar imū etee futat, pejemogyau esage nipo 'ga remifutar imū futat. A'eramū nipo 'ga aku'iramū ūina pē nee. Pejejenosōue'em nanē nū. “Epoar iki 'gā mama'e esage apou”, 'jau ore arakou 'ga upe pē nee. “Ejekwaawukat 'gā nupe”, 'jau ore 'ga upe pē nee. ¹¹Janeruwarete 'ga pājēretea. A'eramū ore 'jau 'ga upe: “Epājēa emut 'gā nupe. A'eramū 'gā wuagamū mama'eay upe”, 'jau ore 'ga upe. “A'eramū 'gā opoire'ema ene rerowiar awi”, 'jau ore 'ga upe oroje'ega monou pē nee. A'eramū pēē pejejekōēājamū etee futat pejemogyau, pejejeupe mama'eay jesaukaramū miamū. ¹²Pēku'i te ki pejemogyau pejejeupe 'ga remimurama rapesaka. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga pē mū'jāu pē mogyau wemiayuwamū rakue. A'eramū 'ga mama'e esage m'yina gatu peu ojeypyri pē nupe. A'eramū ki pēē 'ga muorypa pejejeupe 'ga remiapofera resag ire. Anure nipo jane oi 'ga pyri. Peu nitywi futari ppytuna. Nitywi futari mama'e tywera. Peu futat 'ga mama'e esage m'yina gatu janee. ¹³Jane katu'ogamū 'ga jane mū'jāu mama'e tywera apoara 'gā nui rakue, jane mueateeu mama'eukwaawa 'wyrara remiayuwā 'gā nui rakue. 'Ga futat jane mogyau wa'yra 'ga remiayuwamū, wemifutararete 'ga remiayuwamū. ¹⁴'Ga remifutararete 'ga futat ako 'ga ra'yra 'ga amanūmū janetywera mepyawamū 'Uwarete 'ga upe janee

rakue. A'eramū 'agamū Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi, jane ifutaramū. A'eramū 'ga wa'yra 'ga remiayuwamū jane mogyau.

Jeju Kristu 'ga

¹⁵⁻¹⁷Niesagi we jane Jarejuwarete 'ga. A'ere 'ga ra'yrarete 'ga, Kristu 'ga ruri 'Uwarete 'ga kwaawukaa janee rakue. 'Uwarete 'gawe futat Jeju Kristu 'ga. A'eramū jane Jeju Kristu 'ga resag ire 'ga Ruwarete 'ga ree jarejeapyoramū. Jeju Kristu 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea futat. Eteete 'ga wemiapofera apyraap. Mama'e apo enunewe Jeju 'ga akou 'Uwarete 'ga pyri futat rakue. A'eramū 'ga Ruwarete 'ga mama'e apoukaa 'ga upe rakue. Ywaga pypiat, ywy pypiat, ae upe esaukaripyt, ae upe esaukaripyre'em, ywagipewara 'gā, ywagipewara 'gā 'wyrara 'gā. Mīmera 'gā Janeruwarete 'ga iapoukaa Jeju 'ga upe rakue. A'eramū 'ga 'ga futat imogou 'ga remiapofera mama'e jarareteramū. 'Ga mama'e apoe'em ire amunipo 'ā nitywi futari mama'ea. Nojeuw ekoetei mama'ea rakue. 'Ga futat mama'e apou rakue. A'eramū mama'ea ajemogyau 'ga remiapofer imū etee futat. Ojee 'ga jejukae'ema 'gawe mama'e jemogyi. A'ere 'ga jejukai futari ee ijemogyramū. Opājē mū 'ga mama'e mogyau. ¹⁸Kristu 'ga akou 'wyraramū janee ojee janejemogyppygamū. 'Ga futat jane mogyau rakue. Amanū re 'ga oferapa ete rakue nū. 'Ga futat 'ā oferaw ypy ppy ma'efera. Namanū'jawi futari 'ga. A'eramū 'ga eteete ma'eramū akou.

¹⁹Ymā ymā we te Janeruwarete 'ga 'i ojeupe rakue: “Teja'yra 'ga tomogo teje'gawe etee futat 'jau”, 'jau 'ga rakue. A'eramū 'agamū Kristu 'ga 'Uwarete 'ga 'gawe etee futat akou. ²⁰Wapo ppyramū 'ā mama'ea wesageramū futat rakue. A'ere aepy 'gā nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega. A'eramū 'gā mama'e

motywerukaa 'agamū rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau rakue: “Teja'yra 'ga je omono ywy pe, 'ypeywar are amanū ma'eramū”, 'jau 'ga ojeupe rakue. “A'eramū 'ga owy reko'wogukaa 'gā nupe mama'e tywera mepyawamū jee”, 'jau 'ga ojeupe rakue. “Tamojenosimāp 'gā tejee 'jau nū kwy”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'agamū Kristu 'ga 'ua ywy pe amanūmū jane katu'okawamū rakue. Amanūmū 'ga mama'e mojewyapap 'Uwarete 'ga upe nū. Ywag ipe ajemogy ma'e, ywy pe ajemogy ma'e. Mimera 'ga imojewyapap 'Uwarete 'ga upe rakue. Anure nipo 'ga akou 'wyriarareteramū 'ga wemimurera mama'e upe nū.

²¹Ymā 'ā pēē nanē nepēa'wryi Jarejuwarete 'ga upe rakue. Mama'e tywera etee futat 'ā pēē iapou pejemogyau ra'e jepi. Mama'e tywera etee futat pēnea'awa pejemogyramū ra'e jepi. A'eramū pēē 'ga ree iporomutare'emamū te futat pejemogyau rakue. ²²A'ere 'awamū Janeruwarete 'ga pē mota'waukari ojeupe wa'yra 'ga manū are. Jejui 'ga ry pyu futat 'ga pē pireita pētywer awi. A'eramū 'ga 'awamū werowiaaramū pē mujarukaa ojee. Anure nipo 'ga pē nerawau ojepyri. Kristu 'ga pētywera omoit pē nui. A'eramū nipo pēē Jarejuwarete 'ga rowase pejeo renosōue'em futat. Nitywi futari nipo “'ga nia'wryi” 'jara 'ga amū. A'eramū pēē pejesageramū pejemogyau 'ga upe. ²³Kristu 'ga rerowiar awi pejepoire'em ire pēē pejejenosōue'em 'ga rowase pejeo awi. A'eramū pēē 'ga rerowiaa tāmējē pejemogyau. 'Ga ree pejemogyppyg ire pejejeatee'emamū futat 'ga rerowiar awi. Sā'ā 'oga rupaa'mywa oypytyim ire, i'are'ema futat. Nan tee futat pēē. Kristu 'ga ree pejemogyppyg ire pejepoire'ema futat 'ga rerowiar awi. Jejui Kristu 'ga mome'u renupa ypy we pēē 'ga rerowiaa. “Janeruwarete 'ga werowiaara 'gā om-

ogy anure ojepyri oo ma'eramū futat” 'ea pēē erowiaa. 'Ga rerowiar ypyrauwe Janeruwarete 'ga pē mogyau ojepyri oo ma'eramamū futat. A'eramū ki pēē Jejui 'ga rerowiarawū pejepoire'ema futat 'ga rerowiar awi. ('Ga rerowiar awi opoit ma'e 'gā nooi futari 'ga pyri anure.) 'Ga ree morogyta esage mome'u mokwasi'wau kwe pewara 'gā nupe. Je nanē Kristu 'ga ree morogyta esage mokwasi'wara futat kwe pewara 'gā nupe nū.

Paulo 'ga porowyky

²⁴A'ere judeue'emamū pē nupe Kristu 'ga mome'u rayramū jee. Pejejeupe je Jejui 'ga mome'uramū ako pēē judeue'emamū je nupānupāu, je jukawaipa ako ikue. A'etea 'ā je tekul'iramū etee futat tekou tejereko tywer are ikue. Wayrūnamū agawewi te 'ā Kristu 'ga jane katu'okawamū rakue. A'etea jane 'ga rerowiaaramū jarejayrūnamū wējēmī futat nū, 'ga rerowiarukaawamū 'gā nupe nū. Najanerayrūmawi we jane 'ga rerowiaarama 'gā nūi. ²⁵Ymā te Janeruwarete 'ga je mogoi judeue'emamū pē nupe oje'ega mome'wawamū ikue. “Ere ewau je mome'wau judeue'ema 'gā nupe ekou, 'gā mu'jau jeporogytafer are. Emu'epap 'gā ewau je'eawer are”, 'jau 'ga jee ikue. A'eramū je teporopoariweramū pē nee. Aporowyky je tekou pē nupe. ²⁶Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga namueapyoi aeypy 'gā wemiaporam are rakue. A'eramū aeypy 'gā weapyoe'emamū ee. “Anure je judeue'ema 'gā nanē ikatu'oka nū” 'e are 'gā weapyoe'emamū rakue. A'ere 'ga 'awamū wemiayuwamū jane mueapyoi ee. ²⁷Wemiayuwamū 'ga jane mueapyou wemiapo are. Judeue'emamū pē nupe nanē Janeruwarete 'ga mama'e esage apoukaa wa'yra 'ga upe nū. Werowiarawū Jejui Kristu 'ga jane mujaa ojee. Judeue'emamū nanē 'ga pē mujaa ojee werowiarawū. A'eramū nipo

'ga “anure ojee ojemujat ma'efera 'gā nerawau ywag ipe ojepyri” 'e are jane mueapyou.

²⁸A'eramū ore arawau kwe pe Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe ai'i. 'Ga rerowiaara 'gā ore imu'jau, imu'akwaapa 'ga remifutar are ai'i. Mama'e tywera apo awi nanē ore 'gā mu'akwaapa nū. Janeruwarete 'ga ore mu'akwaapa 'gā mu'jawamū. A'eramū ore 'gā mu'jau ee ai'i. Anure nipo ore Jarejuwarete 'ga rowase 'gā nesaukari 'ga upe: “Koromū ore Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gā mu'ei ikue. Werowiat 'gā 'ga a'jea futat ajemogyau”, 'jau nipo ore 'ga upe, 'gā nesaukaa. A'eramū ore 'awamū 'gā mu'jau 'ga ree ai'i. ²⁹Ma'eramū 'ā je najejeri futari tekou, Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe. Kristu 'ga opājē mua jee, ojeupe je moporowykyaukaa. A'eramū je 'ga pājē mū teporowykyau tekou 'ga upe.

2 Afutat je pēneapyoa teporowyky are. Tejesakare'emamū pē nee mi-amū teporowykyau tekou. Korosi pewaramū pē nee, Laodiceja pewaramū pē nee, ajepeja tejesakare'ema 'gā nee. Mīmeramū pē nee je porowykyi tekou kwaiwete. ²Nanuara jeporowykyia je rekoa pē nupe: Jejui 'ga ree pē mojemogyppygukaawamū, pejeju ee pēporo-mutat pejemogyawamū, majepe i 'yweteewara 'jawe pē mogyawamū. Majepe i 'yweteewara 'jawe pejemogyramū pē pejomogemogyppygukaa Jejui 'ga ree. Mīnamū jeporowykyia je rekoramū pē nupe. Jarejuwarete 'ga je'eg are je pē mu'jau. A'eramū nipo pē 'ga 'eawer are pejejeapyo re 'jau: “A'jea futat Janeruwarete 'ga je'ega”, 'jau nipo pē, pejejeapyoramū a'jea futat 'ga je'eg are. Ymā te 'gā naeapyo i Jarejuwarete 'ga 'eawer are rakue. A'ere 'awamū janereapyoramū 'ga 'eawer are. Kristu 'ga ree 'ga 'i rakue. ³Kristu 'ga te aje 'ā jane mueapyou 'Uwarete 'ga 'eawer

are, 'ga remikwaaw are. Nitywi futari 'ga remikwaawe'emamū. Janereapyoi futari jane 'ga remikwaawa mama'e are. A'ere Kristu 'ga ikwaawi. A'eramū 'ga jane mueapyou ee. Ojee ymāwar-era 'gā neapyo'e'awer are 'ga jane mu'akwaapa. A'eramū 'ga 'agamū jane mueapyoukaa ee.

⁴Aipoa je amome'u pē nupe, 'gā amū 'me rerowiarukare'emawamū pē nupe. Perowiat kasi 'gā amū 'mea ne. Peenup katu ra'ne ki 'gā je'ega. Kasi a'e pejemoryteeutak 'gā nupe ne. Esage ma'e 'jawe futat nipo 'gā je'ega numi-amū. A'ere o'meramū te 'gā 'i. A'eramū pē 'gā nerowiare'ema pejemogyau. ⁵Muku agawewi je reko i pē nui. A'etea je tejea'aramū tekou pē nee. A'eramū je pē 'gā 'me rerowiara futare'ema. Jejui 'ga ree pejemogyppyga te je muoryp. Majepe i 'yweteewara 'jawe nanē pejemogya nū, Kristu 'ga pē erowiara. Mīmera je muoryp je mogou.

Kristu 'ga ree jane jemujari

⁶'Awamū 'ā pē Jejui Kristu 'ga rerowiaa rakue. “Ene 'ā orejararetea”, 'jau pē 'ā 'ga upe rakue. 'Ga ree ojemujat ma'eramū pejemogy 'awamū. A'eramū ki pē pejemogyau esage 'ga je'eg imū etee futat. ⁷Ymā te 'ā Epafrasi 'ga pē mu'ei Jejui 'ga ree rai'i. A'eramū pē Jejui 'ga rerowiaa pejemogyau rai'i. Pejemu'eawer imū etee futat ki mama'ea peapo pejemogyau. Ojee pejemujar ire Kristu 'ga pē mojemogyppygukari a'jea futat ojee. A'eramū pē 'ga rerowiaa futat. Jarejuwarete 'ga muorypa au'jeteramū pejejeupe 'ga remi- apofera mama'e are.

⁸Pejejea'gwau Jarejuwarete 'ga ree morogyta 'me mome'wara 'gā nui. Pejejemu'jawe'em 'gā nee. Perowiat kasi 'gā 'mea ne. NaKristu 'ga je'ega rūi 'gā omome'u. Wea'aw are etee 'gā pē mu'ei. Morogyta ymanera etee futat 'gā

omome'u akou. Mama'eukwaaw are etee 'gã pē mu'ei. NaKristu 'ga 'eawera rūi 'gã omome'u pē nupe. ⁹A'eramū ki pēē 'gã porogyta rerowiare'ema pejejemogyau.

'Uwarete 'ga 'jawe katu katu futat Kristu 'ga. Jejui Kristu 'ga te 'ã 'ut 'au ywy pe 'Uwarete 'ga ree jane mu'jawamū rakue. Kūima'eramū jane 'jawe agawewi futat 'ga. A'ere 'ga 'Uwarete 'ga 'jawe futat. ¹⁰Jejui Kristu 'ga ree futat 'ã pejejemujaa rakue, ipājērete ma'e 'ga ree futat 'ã pejejemujaa rakue. Ywagipewara pājēa apyraapara 'ga. Ywy pewara pājē, 'y pewara pājē. Najuejue etee ipājē ma'ea. Mīmēra pājē apyraapararete 'ga futat. Nitywi futari pājē mū 'ga apyraaparamū. 'Ga futat 'ūina 'wyrarareteramū mama'e upe. 'Ga ree pejemujar ire Janeruwarete 'ga opājē muri pē nupe nanē nū. Ojee pejemujar ire Kristu 'ga rekoi pē pyri. Janeruwarete 'ga nanē akou pē pyri nū. A'eramū pēnemifutara atēepawe'emamū futat pē nui.

¹¹Pēē 'ã Jarejuwarete 'ga remiayuwa nanē 'awamū nū. Ymā te oreypy 'gã judeu 'gã etee Janeruwarete 'ga remiayuwa rakue. "Pejemojewag iki jee", 'jau 'ga 'gã nupe rakue. "Ijewak ma'e 'gã etee jeremiayuwamū", 'jau 'ga 'gã nupe rakue. A'ere 'awamū nanarūi. Jejui 'ga rerowiara 'gã juejue te 'ga omogy 'awamū wemiayuwamū. Ijewak ma'e 'gã, ijewage'ema 'gã 'jau 'ga imogyau wemiayuwamū Jejui 'ga jane erowiamū. Werowiamū Kristu 'ga janetywera moiri jane wi. A'eramū 'ga mama'e tywera apo awi jane mueateekaa. Jarejemifutar imū mama'e apo awi nanē jane mueateekaa nū. ¹²Pēnea'at Kristu 'ga manūawer are. 'Ga manū re 'ã 'gã 'ga monou inuga ita kwara pype rakue. Ita kwara pype 'ga mono 'ga nug ire 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferapa etee opājē mū rakue nū. Nan tee futat nipo pēē. 'Ga rerowiamū pēē 'ga rerowiar ymanera 'ga amū upe pejepymīāukaa peje-

tywer awi pejepoira resaukaawamū. 'Y pe pē pymā: "Kristu 'ga amanū jetywera moiawamū rakue" 'e rerowiara resaukaawamū pejejaupe. A'eramū je 'ga rerowiamū tekou 'awamū. "Ga manū re 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferapa opājē mū nū. Aipoa je erowiamū Janeruwarete 'ga opājē mua jee, mama'e esage apoukaawamū jee" 'e rerowiara resaukaawamū pejejaupe. Oferaw ire Kristu 'ga uēma ita kwar awi, akou nū. Nan tee futat peē 'y awi pejepymī re. A'eramū ki pēē pejejemogyau esage 'ga upe. ¹³Ymā te 'ã pēē pejejemifutar imū etee mama'ea peapo rakue. NaJarejuwarete 'ga remiayuwa rūi 'ã pēē nakue. Nepeenuwi futari 'ga je'ega rakue. Amanū ma'e 'jawe pejejemogyau 'ga upe rakue. A'ere 'ga 'awamū pē mogyi wemiayuwamū. Pētywera 'ga omoit pē nui. A'eramū 'ga pē mogyau oferap ma'e 'jawe ojeupe. ¹⁴Ymā te Janeruwarete 'ga janetywera kwasiari inuga oka'aran are rakue. A'ere jane nienupawi Moisesi 'ga upe 'ga remikwasiarukarera rakue. A'eramū 'ga a'e renuwe'em are janetywera kwasiaa inuga oka'aran are rakue. "Nuenupawi futari 'gã jeje'ega. A'eramū 'gã otywetyweramū jee. A'eramū je 'gã nerekou tyweate 'gã tywer are" 'ea 'ga inuga ikwasiaa oka'aran are. Sā'ā ae mama'e mura epye'eme. Epye'eme imuripyra 'jawe futat tuwi wepye'emamū 'ga upe rakue. A'ere Kristu 'ga, 'ypeywar are 'ga manūi, janetywera mepyawamū. A'eramū Janeruwarete 'ga 'awamū Kristu 'ga remiayuwamū jane rerekou tywē'em janetywer are. ¹⁵'Ypeywar are amanūmū Kristu 'ga mama'eukwaawa 'wyrara pājē'oka. Emiayuwa reewe futat ako 'ga ipājē'okapap ai'i. Jane rowase futat ako 'ga mama'eukwaawa pājē'oka ai'i. Imojenosōu ako 'ga jane reape ai'i.

¹⁶A'eramū ki pēē pejeapyakawe'em 'gã amū porogyta 'me are pejejemogyau

ne. Iporogyta 'me ma'e 'gā nipo 'jau: “Peko kasi tesirūgatu ne. Pe'u tesirūmet kasi mama'ea ne. Pejeporowykyawe'em 'araiwa rupi. Jayru'wi are, morowykye'em are. Mīmer are nanē nū pejekowe'em tesirūgatu nū”, 'jau futatee 'gā pē nupe. A'ere kasi peapyaka 'gā je'eg are ne. ¹⁷Ymā janeypy 'gā nemiapofera te poromū mama'ea rakue. A'eramū pēē pejeapyakawe'em aipoa morogyta ymaner are. Morogyta ymanera Jejui 'ga remiaporama resaukaawa te rakue. A'ere ako 'awamū Jejui Kristu 'ga ruri janee ikue. A'eramū jane 'awamū 'ga kwaapa. A'eramū jane mama'e apowe'em morogyta ymaner imū. Jejui Kristu 'ga te jane mu'e mama'e a'je are. 'Awamū jane mama'e apoi 'ga je'eg imū etee futat. ¹⁸A'eramū ki pēē pejeapyakawe'em 'gā 'me are pejemogyau. “Nepēa'wuri Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū pēē pejeje'ega monowe'em 'ga upe tāmējē. 'Ga pyriwara 'gā nupe etee ra'ne pejeje'ega monou. A'eramū 'ga pyriwara 'gā etee oporogytau Jarejuwarete 'ga upe pē nee. Afayup futat je ee ko”, 'jau futatee nipo 'gā pē mu'jau ywagipewara 'gā muoryw are, ofayup 'me are. A'ere kasi peapyaka aipo 'gā je'eg are ne. O'meramū 'gā 'i. Wemikwaawe'em are aipo 'gā jamu'ei ekoetei. Ojerowiaraipe ekoete 'gā ojee. Wemifutar imū etee 'gā mama'ea apoi. ¹⁹Aipo 'gā Kristu 'ga rerowiare'ema 'gā futat. Najamu'ei futari 'gā mama'e a'je are. NaKristu 'ga ree rūi 'gā jamu'ei. Morogyta tywer are tee 'gā jamu'ei. A'ere Kristu 'ga werowiaaramū Janejararetea futat. A'eramū 'ga ojejukau jane ree, jane mu'akwaapa janeremiapo are. 'Ga 'ā aeakaga 'jawe. Aeakaga aeretea muaranuwukaa. Aero'oa ojememōu aepēpenaw are. Aerajyga ae mukurējūka pāwē gatu etee te futat. A'ere aeakaga etee

imuaranuwukari imujaa. Nan tee futat Kristu 'ga jerowiarukari tāmējē werowiaaramū janee. 'Uwarete 'ga remifutar imū etee futat 'ga iapou.

²⁰Ymā te 'ā Kristu 'ga manūi 'ypeywar are janetywera moiawamū rakue. 'Ga 'ā pē mū'jāu mama'eukwaawa 'wyr-iara remiayuw awi. Kristu 'ga ree pejemujaa 'awamū pejemogyau. A'eramū pēē pejeipoia pejetywer awi. A'eramū pēē 'awamū mama'e apowe'em tekoete 'gā je'eg imū. Sā'ā ae amanū re mama'e apou'jawe'ema. Nuenuwu'jawi ojoje'ega. Nan tee futat ki pēē 'awamū mama'e apou'jape'ema 'gā je'eg imū, pejeapyakau'jape'ema 'gā 'me are pejemogyau. ²¹Aipo 'jau nanē nipo 'gā 'mea pē nupe nū. Mama'e mū ree nanē nipo 'gā 'jau nū. “Peawyky kasi 'aga ne. I'wawe'em nanē esaka nū. Pejewyke'ema nanē ee nū”, 'jau futatee nipo 'gā pē nupe, wemikwakup 'me are. A'ere sipo peapyaka pejemogyau? Naani. ²²Peapyaka kasi ee ne. Teepaw etee 'gā nemimome'ua. NaJaneruwarete 'ga je'ega rūi aipo e'i. Wea'aw are etee aipo 'gā jamu'ei ekoetei. ²³Aipo are ajamu'jara 'gā i'akwaap ma'e 'jawe futat numiamū. A'ere i'me ma'e 'gā futat. Ymā te Janeruwarete 'ga janeypy 'gā mu'ei omuoryw are rakue numiamū. A'ere aipo 'gā niporomuorywiweri 'ga remifutar imū 'ga ree rakue. A'eramū 'gā 'agamū “Orojemifutar imū sipo ore Jarejuwarete 'ga muorywi pa”, 'jau nipo 'gā ajemogyau numiamū. “Ore Jarejuwarete 'ga ore aramuoryp”, 'jau futatee nanē nipo 'gā ajemogyau nū. “Pejereko tywet pēē te futat Jarejuwarete 'ga muorypawamū”, 'jau futatee nanē nipo 'gā ajemogyau nū. A'ere 'gā nemimu'ea nia'wuri futari. Na'gā nemimu'efera rūi mama'e tywera apoukare'ema janee. Jarejuwarete 'ga pājē mū te jane mama'e tywera niapoi.

3¹⁻²Jejui Kristu 'ga manū re Janeruwarete 'ga 'ga moferapa 'ga

mogou nū. Kristu 'ga ree pejemujar ire Janerwarete 'ga pē mogyau oferap ma'e 'ga 'jawe. 'Ga moferaw ire Janerwarete 'ga Kristu 'ga rerawau imyina ojeypyri mama'e jarareteramū 'ga mogou 'wyriaramū. A'eramū ki pēē pejejea'aramū pejemogyau Jejui Kristu 'ga muorypawa mama'e are etee futat. Pejejea myinu'jape'ema futat 'ga muorypawe'ema mama'e are. ³A'awamū nepeapou'jaw arūi mama'e ymanera, pejemiapofer ymanera. Sā'ā ae amanū re mama'e tywera apou'jawe'ema. Nan tee futat pēē. Kristu 'ga rerowiar ire ae poiri mama'e tywera apo awi. 'Ga 'jawe etee futat jarejemogyau. Jejui Kristu 'ga jaawamū pejemogyau. 'Ga 'Uwarete 'ga ree ojemujat ma'ea. A'eramū ki pēē pejejea myina 'gā muorypawa mama'e are etee futat. 'Ga rerowiare'ema 'gā naeapyoī futari Jarejuwarete 'ga ree pejemujara. ⁴A'ere nipo 'gā anure 'gā neapyoramū ee. Kristu 'ga ruramū nipo Janerwarete 'ga jane mua 'ga rupi. Kristu 'ga jane mogyau nakwaparimū etee warāu rūi. Oje'jawe futat nipo 'ga jane mogyau. A'eramū jane 'ga ruaw esage renyfuga rupi nipo jarejua 'ga rupi jarejypa.

Pēneatee mama'e tywer awi

⁵A'eramū je 'jau pē nupe: Pēneatee mama'e tywera apo awi. Amanū ma'e 'jawe futat nepeapou'jawi mama'e tywera. Pejekowe'em pejemirekoe'ema kūjā are. Kūjāmeramū nanē pejemene'em are pejekowe'em nū. Pemogoukat kasi kūima'e amuteea pejejee kūjāmeramū ne. Nia'wryi aipoa, 'jau je pē nupe. Pejekaraemā kwai are te nanē pejejea'are'emamū nū. Okaraemā kwai are etee ea'at ma'e 'gā okaraemā kwai are etee futat ojemogypyk. Okaraemā are ojemogypyk ma'e 'gā maira'me are ojemogypyk ma'e 'jawe futat. Nojemogypygi 'gā

Jarejuwarete 'ga ree. A'eramū okaraemā kwai are etee 'gā jemogypyga nanē wa'wrye'emamū nū. ⁶A'eramū nanuara 'gā akou tyweaete Jarejuwarete 'ga upe. Nuenuwi 'gā 'ga je'ega. A'eramū Janerwarete 'ga 'gā nerekou tyweaete nipo anure.

⁷Jejui 'ga rerowiare'emawe pēē nanē mama'e apou pejemifutar imū etee futat rakue nū. Nepeenuwi futari 'ā 'ga je'ega rakue. ⁸A'ere 'awamū peenup 'ga je'ega. A'eramū pēē 'awamū mama'e tywera apou'jape'ema futat. Pejejuaykawe'em nanē 'gā amū pejereko tyweramū. Pejekowe'em pejemara'ne'emamū pejejee. Pejejoje'ēwu'jag ekoete'em nanē nū. Pejeje'egayawe'em nanē pejejaupe. Pejeje'egaiwe'emamū nanē pejejaupe. ⁹Peje'me'emamū nanē pejejaupe. Mīmera kasi peapo ne, a'e je pē nupe. Ymā 'ā mama'e tywera ete peapo rakue. A'ere pēē 'awamū Jejui Kristu 'ga ree pejemogypyk. A'eramū pēē 'awamū mama'e tywera apou'jape'ema pejemogyau. ¹⁰'Awamū pejemujat Kristu 'ga ree. A'eramū pēē 'awamū ymāwarera mama'e tywera apoawer awi pejeateeramū futat. Pe'je pejemu'jau 'awamū Jejui Kristu 'ga ree. A'eramū Janerwarete 'ga mama'e apoukaa pē nupe wemifutar imū. Oje'jawe 'ga pē mogyau mama'e esagea etee iapoukaa pē nupe. Oje'jawe pēē mama'e aporamū 'ga ojekwaap katu katuukaa pē nupe. Aipoa 'ga afutat. ¹¹'Ga 'jawe ete mama'e apoaramū jane jarejemogyau jareju'jaju'jawe futat. Ore judeuramū, pēē judeue'emamū, imojewagipyrrera 'gā, imojewagipyre'ema 'gā, tapy'yja 'gā, towajat tesirūmera 'gā, o'wryiara upe te oporowyky ma'e 'gā, ojeupe te oporowyky ma'e 'gā. Mīmeramū nipo jane jarejemogyau jareju'jaju'jawe etee futat. A'eramū jane “najanepytuna rūi 'ga”, 'jawe'em jarejeamutee 'gā nupe.

Jarejuwarete 'ga remiayuwamū jane jareju'jaju'jawe etee futat. Kristu 'ga janejat pāwē pāwēa futat. 'Ga etee te jane apyraap.

¹²Ymā we te 'ā Janeruwarete 'ga poromutaramū pē nee rakue. 'Ga 'ā pē mū'jāu wemiayuwamū pē mogyau rakue. A'eramū ki pēē nanē pejepota'wa esageramū pejejee pejejemogyau 'ga 'jawe etee futat. Pejejemuaēma pejejee. Pejejee etee pejejerowiaraipe'ema pejejemogyau. Pejejaite'ema pejejee. ¹³Mama'e tywera pejejeupe iaporamū pejemara'ne'emamū pejekou pejejee namutamutat. Pejejeateeramū kamēsīete jui. Sā'ā Janejararete

'ga, Kristu 'ga, jane raykae'ema janetywer are, imoira etee jane wi. Jane wi janetywera moir ire 'ā 'ga wea'aru'jawe'emamū futat jane rayka are. A'eramū ki pēē nan tee futat, 'ga amū mama'e tywera pejejeupe iapo re, pejejea'are'emamū au'jeteramū 'gā nayka are. Pejejeateeramū kamēsīete futat 'gā nayka awi. Pejejea'aru'jawe'emamū futat ee nū.

¹⁴Nan pejemogya esage futat. A'eramū je 'awamū 'jau'japa pē nupe nū. Pēpota'wa esage pejejee. A'eramū pēē nanuara apo re pejejemogyau majepe 'yweteewara 'jawe futat. ¹⁵Ymā we te 'ā Janeruwarete 'ga pē pyrūi rakue. "Tamopota'waukat 'gā ajaupe 'jau", 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramū 'ga pē pyrūmū ojeupe rakue. Werowiaramū Kristu 'ga pē mopota'waukaa pejejaupe, pē mogyau wemiayuwamū. A'eramū pēē 'awamū pejejemogyau majepe 'yweteewara 'jawe futat. Pejejeupe Jarejuwarete 'ga remiapofer are 'ga muorypa pejejemogyau. ¹⁶Kristu 'ga je'eg are pejejea'aramū pejejemogyau 'eramū nipo pēneapyo futat 'ga 'eawer are. A'eramū pēē pejejamu'jau 'ga pejemu'eawer are. Pamaraka'ag ki 'ga 'eawer imū etee futat. Marakau futar iki

'ga remiapofera pemome'u 'gā nupe. Jarejuwarete 'ga muorypa 'ga marakau futat pejejemogyau. Pejejeupe 'ga remiapofer are 'ga muorypa a'jea futat. ¹⁷Jejui 'ga remiayuwamū pēē. 'Ga futat Janejararetea. A'eramū ki mama'ea peapo esage etee pejejemogyau 'ga ree. Peporogyta esage nanē ki pejejaupe 'ga ree nū. 'Ga futat jane mota'waukaa 'Uwarete 'ga upe. A'eramū pēē 'ga ree Jarejuwarete 'ga muorypa pejejemogyau 'agamū.

Pejemogy esage 'ga upe

¹⁸A'eramū ki pēē kūjāmeramū, imen ma'eramū, pejeapyakau pejemena je'eg are. Kristu 'ga remiayuwamū pēē. 'Ga futat aipoa futaa. ¹⁹Emireko ma'eramū ki pēē pejeporomutaramū pejejemireko are. Peje'eg wyrafen kasi pejejemireko upe ne.

²⁰Kunumīnamū nanē pēē pejejara 'gā je'ega renupa etee pejejemogyau. Kristu 'ga remiayuwamū pēē. A'eramū pēē pejejara 'gā je'ega renuwa Jarejuwarete 'ga muorypa. ²¹Pēē nanē ki ta'yriaramū pejeje'eg esage etee pejeja'yra 'gā nupe. Ojeupe peje'eg esage'emamū pēna'yra 'gā nuapoi futari mama'ea pēnemifutar imū ne. 'Gā norywa mateepapa etee ne.

²²Pēē mū nipo pejeporowykyau pejejerekwara upe. A'eramū ki pēē pejejerekwara 'gā je'ega renupa. 'Gā amū nipo oporowykyau esage werekwara 'ga reape etee. Werekwara 'ga remiesaga tywi nipo 'gā oporowykyau esage'em. A'ere kasi nanarūi peapo ne. Pejejepyri pejejerekwara 'ga reko'e'emamū nanē ki pēē mama'e apou esage pejejerekwara 'ga 'eawer imū etee futat. Pekwaap 'ā Jarejararete 'ga Jejui Kristu 'ga. A'eramū pēē pejeporowykyau esage 'ga muorypawamū. ²³Pejeporowykyau esage futat pejejemogyau. Napejerekwara 'ga upe etee rūi peporowyky. Nanuaramū Jarejararete 'ga upe nanē futat pe-

porowyky. Ma'eramū 'ā je 'i pē nupe: Pe-porowyky esage ki, je 'i pē nupe. ²⁴Pē-porowyky esage resag ire Janeruwarete 'ga pē mepyi pēporowyky esageawer are. Aipoa pekwaap. Kristu 'ga 'ā Jane-jararetea. A'eramū Janeruwarete 'ga u'eawer imū etee futat pē mepyau esage Kristu 'ga upe pēporowyky esageawer are. ²⁵Mama'e tywera apoara 'gā nanē nipo Janeruwarete 'ga imepyau pāwē pāwē 'gā nemiapoferatū'emawer imū etee futat, 'gā nerekou tyweaete nipo 'ga 'gā nemiapofera tywer are.

4 Pēē mū pejejeupe oporowyky ma'e 'gā nerekwara. Pejejeupe oporowyky ma'e 'gā nerekou esage. Mama'e monou 'gā nupe, pejejakate'eme'emamū futat. Mama'e pyu 'gā tywe'emamū pēē mama'e monou 'gā nupe. 'Gā jararete 'ga pējara nanē futat 'ga nū. 'Ga 'ā Jejui Kristu 'ga. Ywag ipe 'ga reni. Ojejukau esage 'ga pē nee nanē nū. A'eramū ki pēē pejejejukau esage pejejeupe oporowyky ma'e 'gā nee 'ga 'jawe. Aipoa esage 'ga upe.

'Gā neko are 'gā mu'akwaapawet

²A'ere 'awamū je 'i Jejui Kristu 'ga rerowiaaramū juejue pē nupe. Jarejuwarete 'ga upe pejeporogytau kasi pēnea'at mama'e mū ree te ne. 'Ga muorypa nanē pejejeupe 'ga remiapofer are nū. ³Je ree nanē pejeporogytau 'ga upe nū. Moromunepawa pype je reni. Kristu 'ga mome'u jereko are 'gā je munewi je m̄yina. Ymā te 'gā naeapyo Kristu 'ga ree rakue. A'ere 'awamū je 'gā mueapyo 'ga ree. A'eramū pēē pejeporogytau 'ga upe je ree. "Erooukat 'gā amū Paulo 'ga pyri, ki Ku'jyp. Nokwaawi we 'gā Kristu 'ga porogytafera. A'eramū ene 'gā nerawaukaa 'ga pyri. Ojepyri 'gā oramū Paulo 'ga Kristu 'ga porogytafera tomome'u 'gā nupe 'jau", pe'je ki 'ga upe je ree. ⁴"Epoat Paulo 'ga Kristu 'ga mome'wau katu katuukaa 'gā

nupe", pe'je ki 'ga upe je ree. Teporomome'ukatuweramū Kristu 'ga mome'u are 'gā nupe. A'eramū je a'eramū "Pejeje'ega pemono 'ga upe je ree", 'jau pē nupe.

⁵Pejejemogyau esage nanē ki Kristu 'ga rerowiare'ema 'gā pype nū. Pejenosi awi Jejui 'ga mome'wau 'ga rerowiare'ema 'gā nupe. 'Gā pyri pejejemogyau pēē 'ga mome'wau futat 'gā nupe. A'ere ki pēneapyo ra'ne 'gā neko are. 'Gā neko esageramū tāmējē ki Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe. Kasi a'e pe 'gā pēpy'aetūjawi ine, Kristu 'ga mome'wau 'gā nupe ne. ⁶'Gā nupe 'ga mome'wau pēē aljeteetewi futat 'ga mome'wau 'gā nupe. A'eramū te nipo 'gā wapya m̄yi pēnemimome'u are. A'eramū nipo 'gā oporonupa pēnemimome'u are pē nupe. A'eramū taetu pēē pejejeupe ee 'gā poronuwamū 'ga mome'wau esage etee futat 'gā nupe. Nan iki Kristu 'ga pemome'u erowiarukaa 'gā nupe.

⁷⁻⁸Tikiku 'ga nipo je omono pē pyri, pē nupe temome'wawamū. Tikiku 'ga Kristu 'ga rerowiaara 'ga futat. A'eramū 'ga janerewirera 'jawe futat. Orejekoty'aawarete 'ga futat. Jarejararete 'ga upe oreporowyky irū 'ga futat. Pē pyri je 'ga monoi temome'wawamū pē nupe. Kristu 'ga ree etee pē mojemogypygyukaawamū nanē je 'ga monoi pē pyri nū.

⁹Onesimu 'ga rupi je 'ga monoi pē pyri. Onesimu 'ga nanē janerewirera 'jawe futat nū. Jepromutat je 'ga ree 'ga rekoramū. Pē'wyr awi futat 'ga ruri je pyri rai'i. A'eramū nipo 'gā 'au ojeapo ma'efera mome'wau pē nupe.

¹⁰Aristaku 'ga ako 'au moromunepawa pype je pyri. Oje'ega 'ga werooukat pē nupe, pē futaawamū. Maku 'ga nanē oje'ega rerawaukaa pē nupe nū. Maku 'ga Panape 'ga rewirera 'ga. Sooko je ako teje'ega rerooukara pē nupe 'ga ree ikue. "Pejejepyri Maku 'ga oramū ki peroo

esage 'ga pejejepyri”, 'jau je ako teje'ega rerawaukaa pē nupe 'ga ree ikue. 'Ga futat nanē oje'ega werooukat pē nupe nū, pē futaawamū nū. ¹¹ Josue Justo 'ga nanē oje'ega werooukat pē nupe pē futaawamū. Aristaku 'ga, Maku 'ga, Josue Justo 'ga. Mīmera 'gā judeua futat. Kristu 'ga ree 'gā jemogypygyi ajemogyau. 'Gā futat jejuru irūnamū ajemogyau Kristu 'ga mome'wau je 'jawe pē nupe. “Pe'je pejemogyau Ku'jywa 'ga remiayuwamū”, 'jau 'gā 'gā nupe, jeje'egawa rupi etee futat. “Ku'jywa 'ga jane'wyriraretea futat”, 'jau 'gā ajemogyau 'gā nupe je'eawera 'jawe etee futat. A'ea je maku'iu 'gā nee. A'ere 'gā etee'i je poari Kristu 'ga mome'wau je pyri. Amumera 'gā judeue'ema 'gā jejuru irūa.

¹² Epafrafi 'ga nanē oje'ega werooukat pē nupe, pē futaawamū. Pē'wyr awi 'ut ma'efera 'ga futat. Kristu 'ga upe 'ga porowykyi ore pyri. Jarejuwarete 'ga upe 'ga oje'ega monoi akou pē nee jepi. “Epoat ejemiayuwa 'gā, Korosi pewara 'gā. Ejerowiarukat tāmējē 'gā nupe. Ejemifutar are 'gā emueapyo”, 'jau 'ga akou Jarejuwarete 'ga upe pē nee. ¹³ Oporomutaramū 'ga pē nee. Laodiceja 'jaw ipewara 'gā nee, Ieroporisi 'jaw ipewara 'gā nee. Mīmera amunawa pypewaramū 'ga poromutaramū pē nee. A'eramū 'ga oje'ega monou Ku'jywa 'ga upe pē nee akou. Jeremianuwamū futat 'ga oje'ega monoi 'ga upe pē nee. A'eramū je 'ga 'eawera kwaapa.

¹⁴ Morofuanugara 'ga, Luka 'ga, nanē oje'ega rerawaukaa pē

nupe, pē futaawamū. Luka 'ga janejekoty'aawaretea. Demas 'ga 'jau oje'ega rerawaukaa pē nupe, pē futaawamū.

¹⁵ A'eramū ki pejewau Laodiceja pe jee. “Paulo 'ga oje'ega werurukat pē nupe, pē futaawamū”, pe'je ki jarejewirera 'gā nupe pejewau jee. Jarejenyra 'gā nupe nanē ki pe'je nū. Nīfa ēē upe nanē aipo 'jau nū, ēē rog ipe ajatyka ma'e 'gā nupe nanē jeje'ega mome'wau nū. ¹⁶ Jeremimonofera ka'arana mogyta re pēē erawaukaa 'ga amū upe, Laodiceja pewara 'gā nupe nanē imogytaukaa nū. 'Gā nupe jeremimonofera ka'arana nanē pēē imogytau pejejuemianuwamū nū.

¹⁷ Akipu 'ga upe ki pe'je jee: “Janejararete 'ga futat 'ā ene moporowykyukat ojeupe rai'i. A'eramū ene ejeupe 'ga remiapoukarera etee futat iapoupap 'ga upe, e'i Paulo 'ga enee rai'i”, pe'je ki 'ga upe jee.

¹⁸ Teje'ega je akwasiarukat ka'aran are 'gā amū nupe tejee. A'ere je futat amū kwasiari inuga pē nupe. Pauloramū je teje'ega monou pē nupe pē futaawamū 'ea je ikwasiaa ka'aran are. A'eramū pēē jeremikwasiarera resaka. “Paulo 'ga futat okwasiat imua janee rai'i”, 'jau pēē pejejaupe jeremikwasiarera ka'arana ruwamū.

Moromunepawa pype je reni. A'eramū pēē pejejea'aramū pejemogyau je ree. Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega monou pejemogyau je ree.

Jarejuwarete 'ga resagea pē nerekoa je afutat.

Kweramū jeje'ega pē nupe.

1 Tesarūn

Paulo 'ga Silasi 'ga retee awau watau kwe pe amunawa tesirūmera pype. A'ere 'gā kwa 'gā kwawi etee amunawa mū pyu. Awau 'gā Tesarūn ipe etee opytau. Muapyra morowykye'ema magwapa. A'e pe Paulo 'ga Jejuī 'ga mome'wau 'gā nupe. A'eramū 'gā kwaiwete 'ga remimome'u rerowiaa. A'eramū 'ga renupara 'gā ajemogyau Jejuī 'ga rerowiaaramū.

A'eramū erowiare'ema 'gā ajuerokoayau 'gā nee. “Ma'ja are 'gā Paulo 'ga rerowiaa 'ū? 'Gā tete 'ā oo ekoete ajemogyau Paulo 'ga remimome'u rerowiaaramū a'i kūi”, 'jau 'gā ajaupe.

A'eramū 'gā a'eramū Paulo 'ga pyyg are afueweramū. A'ere 'gā Paulo 'ga nue-sagi rakue. A'eramū Jejuī 'ga rerowiaara 'gā Paulo 'ga moka'jamukaa ypytunimū. “Ere ewau ore wi nū”, 'jau 'gā 'ga upe, 'gā 'ga a'gwau Jejuī 'ga rerowiare'ema 'gā nui.

A'eramū 'gā a'eramū awau'jape'ema aipoa amunaw ipe. Ka'arana etee 'ga imonou ikwasiaa 'gā nupe. “A'jea futar iki Jejuī 'ga perowiat rai'i”, 'jau 'ga imonou ikwasiaa ka'aran are 'gā nupe rakue.

1 Ka'arana je akwasiat Tesarūn ipewaramū pē nupe. Jejuī 'ga rerowiaara 'ā pēē, Jarejuwarete 'ga remiayuwa pēē. Janejararete 'ga, Jejuī Kristu 'ga remiayuwa nanē pēē nū. A'eramū je ka'arana kwasiaa pē nupe. Je 'ā Paulo. Silasi 'ga, Timoteo 'ga. Mīmera 'gā ako 'au je pyri. A'eramū ore ka'arana kwasiaa imonou pē nupe pē mu'jau Jarejuwarete 'ga remifutar are.

Jarejuwarete 'ga resagea pē nerekoa je afutat. Pē mopy'ata'waa nanē je ifutaa nū.

'Gā nee Jarejuwarete 'ga muorypawet

²⁻³ Jarejuwarete 'ga upe ore oroje'ega monoi pē nee jepi. Oreku'ia ore rerekou pē nee. A'eramū ore 'jau Jarejuwarete 'ga upe: “Oreku'i ore Tesarūn ipewara 'gā nee”, 'jau ore 'ga upe jepi. “Gā 'ā ene rerowiat tāmējē ajemogyau. A'eramū 'gā mama'e apou eneje'eg imū etee futat”, 'jau ore 'ga upe jepi. “Gā 'ā iporomutat ene ree nanimenime. A'eramū 'gā eneporowykya etee iapou”, 'jau ore 'ga upe jepi. “Jejuī 'ga rura 'gā wapesak ajemogyau. A'eramū 'gā opoire'ema ene wi. Ene rerowiare'ema 'gā amū 'gā nerekou tyweaete agawewi. A'etea 'gā nopoiri ene wi. Ene rerowiat ete tāmējē 'gā ajemogyau”, 'jau ore 'ga upe oroje'ega monou, pē mome'wau jepi. A'eramū ore araku'iramū arakou pē nee jepi.

⁴ Pēē 'ā a'jea futat orerewirera 'jawe ore. Kūjāmeramū pēē pejejemogyau orerenyra 'jawe ore. Jarejuwarete 'ga remiayuwamū pēē pejejemogyau. A'eramū 'ā pēē pejejemogyau orepytuna 'jawewaramū ore. A'jea futat Janeruwarete 'ga poromutaramū pē nee. A'jea futat 'ga pē pyyrūi pē mogyau wemiayuwamū rakue. A'ea jane sikwaap. ⁵ Ymā ako ore oi morogyta esage mome'wau pē nupe ikue, Jejuī 'ga mome'wau pē nupe ikue. “Jejuī 'ga 'ā Janeruwarete 'ga ra'yraretea. 'Ga amanū janetywera mepyau 'Uwarete 'ga upe rakue”, 'jau ako ore 'ga mome'wau pē nupe ikue. “Je katu'og ape, ojeupe 'eramū 'ga pē katu'ogi pē mogyau wemiayuwamū”, 'jau ako ore pē nupe ikue.

Naoroporogyta etee rūi ako ore arawau pē nupe ai'i. Jarejuwarete 'ga remiapoa we futat ako ore esaukaa. Mama'ea ako ore iapou 'ga pājē mū etee pē neape ikue. Ore a'jea futat orokwaap, “'ga pājē mū ore mama'e apoi” 'e kwaapa. “Janeruwarete 'ga

jane katu'oga afutat" 'ea nanē ore ikwaapa nū. A'eramū 'ā pēē 'ga rerowiaa pejemogyau. Arako esage ako ore pē pype ikue. Orereko esagea 'ā pekwaap. Au'jete ore resak pejepe. ⁶A'eramū ako pēē pejemogyau esage ore 'jawe ikue. Jarejararete 'ga ree nanē pejemujau nū.

Pejejeupe Jejui 'ga rera mome'uramū ako pejeku'iramū pejemogyau ee ikue. A'ere 'gā amū Jejui 'ga remiayuwamū pē nekoramū pē nerekou tyweaete. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā pē nerekou tyweaete agawewi. A'etea pēku'i etee futat pejemogyau oreje'eg are. Janeruwarete 'ga 'Agesagea pē nerekou pē maku'iukaa etee futat. ⁷A'eramū 'ā Masetoni ywy pewara 'gā pēneko esage resaka 'ā rai'i. Akaja ywy pewara 'gā nanē 'ā esaka nū. Pēnemiapoa 'gā wesak. Pēnemimome'ua nanē 'ā 'gā enupa nū. A'eramū 'gā, Jejui 'ga rerowiaara 'gā mama'e esage apou pē 'jawe. ⁸Jejui 'ga je'ega pemome'u pejemogyau. A'eramū 'ā pēnemimome'ua okwasi'wasi'wau Masetoni ywy pewara 'gā nupe. Akaja ywy pewat, amunap tesirūmera pypewat. Mīmera 'gā nanē 'ā enupa rai'i nū. 'Awamū Tesarūn ipewara 'gā amū Jejui 'ga rerowiaa 'ea awau okwasi'wau amunawa moymoyka. A'eramū ore a'eramū pē mome'wawe'em 'gā nupe. "Okwaap futat na'gā 'ā ne'ā", 'jau ore arajaupe. ⁹Gā we futat pē mome'u ore. "Awamū Tesarūn ipewara 'gā Jejui 'ga rerowiaara futat", 'jau 'gā ore. "Ymā te 'gā nokwaawi futari Jarejuwarete 'ga ikue. Jejui 'ga nanē 'gā ikwaape'ema nū. Maira'me a'agawa 'gā imuorypa erekou jepi. A'ere ako ereo peu 'gā mu'jau Jarejuwarete 'ga ree. Jejui 'ga nanē ako ene imome'wau 'gā nupe ikue", 'jau 'gā ore imome'wau. "Eneje'ega renupawe 'gā amū opoia maira'me a'agawa rerowiar awi. A'eramū 'gā Jejui 'ga rerowiaaramū ajemogyau nū. Jarejuwarete 'ga etee 'gā amuo-

ryp 'awamū", 'jau 'gā pē mome'wau ore. ¹⁰"Tesarūn ipewara 'gā Jejui 'ga rura wapesak ajemogyau, Jarejuwarete 'ga ra'yrarete 'ga rura rapesaka ajemogyau", 'jau 'gā ore pē mome'wau ai'i. "Ga manū re Janeruwarete 'ga Jejui 'ga moferapa rakue nū. A'eramū 'ga anure 'ua werowiaaramū jane rerawau jane mogyau ywag ipe ojepyri, 'jau Tesarūn ipewara 'gā ore imome'wau", 'jau 'gā pē mome'wau ore. "Anure te nipo ajee Jarejuwarete 'ga rerowiare'ema 'gā jerekoukat tyweri futari 'ga upe, wapyae'emawer ipe etee futat nipo 'gā ojemonoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ga upe. Wa'yra 'ga rerowiaaramū te nipo ajee 'ga najane rereko tywera'uweri, 'jau Tesarūn ipewara 'gā amū ore", 'jau Masetoni ywy pewara 'gā pē mome'wau ore.

Jarejuwarete 'ga remiapofer are 'gā muea'aawet

2 Naoroo tee rūi ore pē pyri ikue. Pēē 'ā ako Jejui 'ga perowiat 'ga renupa ppy we ikue. ²Pē pyri oroo enune ore arawau ajepeja amunaw ipe ra'ne, Firiposi pe ra'ne arawau ikue. A'e pe peuwara 'gā ore munepa, ore mīyina moromunepawa pype. Ore kurapa nanē 'gā kypyre'emete nū. Ore nerekou tyweaete agawewi futat 'gā. A'etea ore norokyjei futari arawau Jejui 'ga mome'wau pē nupe. A'eramū ako ore orojewi 'gā poir ire arawau pē pyri ikue. Janeruwarete 'ga ore mogyjaukare'ema futat. A'eramū ako ore arawau Jejui 'ga mome'wau. 'Ga rera renupawe ako pēē 'ga rerowiaa ikue. A'ere ako je 'i ko: "Naoroo tee rūi ore pē pyri", je 'i ko. ³"Pe'je pēē Jejui 'ga rerowiaa", 'jau ako ore pē nupe arakou ikue. Nore'mea'uweri ore pē nupe. A'jea futat ore 'ga mome'ui pē nupe. Namama'e tywera rūi te 'ā ore oromome'u pē nupe ikue. 'Ga kwaawukaa te ako ore oi pē nupe ikue. Mama'e esagea etee 'ā

ore imome'wau pē nupe. ⁴Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee ako ore Jejui 'ga mome'wau ikue. Janeruwarete 'ga te ako ore mogy omome'waramū pē nupe ikue. 'Ga muorypawamū te 'ā ore iapoi. Nate-sirūmera 'gā muorypawamū rūi te 'ā ore iapoi. Ku'jywa 'ga ore kwaap katu katu futat. “Je futat tāmējē 'gā na'e. Mama'e a'jea etee futat 'gā omome'u ra'e”, 'jau Janeruwarete 'ga oree.

⁵Nore'mea'uweri ako ore arawau pē nupe ai'i. “Pēē pēnesagesage ra'e”, 'jawe'em ako ore pē nupe ikue. Nanan- uara rūi ako ore imome'wau pē nupe orojee pēporomutaawamū ikue. A'jea futat ako ore oi Jejui 'ga mome'wau pē nupe ikue. Naka'aranūū are rūi ako ore oi oroporogytau pē nupe ikue. Jejui 'ga mome'wau te ako ore oi pē nupe ikue. Janeruwarete 'ga ore kwaap katu katu futat. ⁶“Pēē 'ā pēnesagesage, pe'je oree”, naru'ei ako ore pē nupe ikue. Tekotee 'gā nupe nanē ako ore aipo 'jawe'em ikue nū. Jarejuwarete 'ga je'eg imū etee futat ore oi Jejui 'ga mome'wau pē nupe. ⁷Ore 'ā Jejui 'ga remimonofera futat. A'eramū ore “mama'ea peapo amū oree”, 'jau'arū ore pē nupe numiamū. A'ere ako ore aipo naru'ea'uweri pē nupe ikue. Sā'ā kūjā wa'yra pita'gī are ijejukaa. Wa'yra upe mama'e murukare'ema ojeupe. Nan tee futat ore jejukai pē nee. ⁸Oreporo- mutat wejue ore pē nee. Ma'eramū 'ā ore Jejui 'ga mome'ui pē nupe. Aru- apisi are ifuwet ma'e 'gā nesaka mi- amū amunipo 'ā ore noropoiru'weri futari Jejui 'ga mome'u awi pē nupe. ⁹Pē pype arakou ako ore oroporowykyau arakou ikue. Au'jeteramū ako ore oro- porowykyau arakou ikue. Wyra pirera ore iapou 'ogamū. A'eramū ore ime'ega ka'aranūū are orojeupe. A'eramū ako ore “ka'aranūū pemut ape oree”, 'jawe'em arakou pē nupe ikue. A'eramū ako ore Jarejuwarete 'ga je'ega etee imome'wau pē nupe ikue.

¹⁰Pē pype arakou ako ore mama'e tywera apowe'em ikue. A'jeteetewi arajemogyau Jarejuwarete 'ga upe pē pype ikue. A'eramū tekotee 'gā ore ago'wawe'em. A'ea pekwaap. Janeruwarete 'ga nanē ikwaapa nū. ¹¹Sā'ā ae kūima'eramū wa'yra mu'ea mama'e apo are. Nan tee futat ore pē mu'ei ee. ¹²“Pepoit kasi Jarejuwarete 'ga rerowiar awi ne. 'Ga remifutar imū etee mama'ea peapo pejejemogyau”, 'jau ako ore pē nupe ikue. “Peko esage ki 'ga upe. 'Ga muorypawa etee iapou pejejemogyau”, 'jau ako ore pē nupe ikue. 'Ga 'ā pē mū'ē ojeupe wemiayuamū. Anure nipo 'ga pē monou pē mogyau ojeypyri. Peu futat nipo pēē esage ma'e 'ga resaka. A'eramū ore 'ga remifutar imū etee mama'e apoukaa pē nupe.

¹³Pē pyri arakou 'ā ore Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau pē nupe jepi. A'eramū ako pēē erowiaa pejejem- ogyau ikue. A'eramū pēē 'jau peje- jaupe: “Nakūima'e tee 'ga je'ega rūi futat ra'e. Janeruwarete 'ga je'ega fu- tat ra'e”, 'jau ako pēē pejejaupe ikue. A'eramū ako pēē 'ga rerowiaa. Oje'ega renuwamū 'ga 'ā pē katu'oka oje'jawe. Pē muea'aa oje'jawe mama'e are. A'eramū ore 'jau Jarejuwarete 'ga upe: “Au'jete eje'ega ererowiarukat 'gā nupe”, 'jau ore 'ga upe pē nee jepi. ¹⁴Jejui 'ga rerowiaaramū pē nekoramū, pēpytuna 'gā, 'ga rerowiare'ema 'gā pē nereko tyweretei rai'i. A'ere napeu etee rūi 'ga rerowiare'ema 'gā 'ga rerowiaara 'gā nereko tyweretei. Judeja ywy pe nanē futat 'gā iapoi rai'i nū. ¹⁵Ymā te judeu ppy 'gā Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā apisau rakue. 'Awamū 'ā 'gā Jejui 'ga miamū ijukau rai'i. Janejararete 'ga 'gā ijukau rai'i nū. Ore nanē nū. Ore nanē 'gā ore mu- jānukaa pe awi, Jerusareg awi. Peu 'gā ore momytaukare'ema. Aipo apoara 'gā

Jarejuwarete 'ga mamara'neukat ojee. ¹⁶A'ere 'gā judeue'emamū pē nupe Jeju 'ga mome'u awi ore momig awi afuweramū numiamū. A'ere aipo 'gā Janeruwarete 'ga mamara'neukareteetei ojee. A'eramū 'ga 'awamū 'gā nerekou tyweaete ee.

Paulo 'ga 'gā nesaga'upa

¹⁷Orojot ete ako ore pē nui ikue. Pē pyri orepytaweramū numiamū. A'eramū ore aru'arasigamū arajemogyau pē nee orojea'aramū. "Gā pyri soo 'jau", 'jau ore arajaupe numiamū. ¹⁸"Soo 'gā nesaka 'jau", 'jau'japa je tepytuna 'gā nupe jepi numiamū. A'eramū ore oro'wya jepi numiamū. A'ere nānēwējēmī. Mama'eukwaawa 'wyrriara nore monoukari ete nipo 'ā.

¹⁹Jeju 'ga rerowiarāmū pēē 'ā ore maku'iu. Jeju 'ga ruramū nipo ore arawau 'ga pyri. A'eramū nipo ore 'jau 'ga upe: "Tesarūn ipewara 'gā nupe ako ore ene mome'ui ikue. A'eramū 'gā ako kwaiwete oreje'ega rerowiaa ikue. A'eramū 'gā ajemogyau ene rerowiaaramū. 'Gā 'ā ene rerowiat nanimenime ajemogyau", 'jau nipo ore 'ga upe, 'ga pyri oroo re. A'eramū nipo 'ga 'jau oree: "A'jea. Je-porowykya peapo esage, je'eawer imū etee ra'e. A'eramū je teku'iramū tekou pē nee. Au'jete peapopap je'eawer imū etee rakue", 'jau nipo 'ga oree, ojeypyri ore oramū. ²⁰Nitywi 'gā amū ore maku'iu pēē 'jawe. Pē nee ore jerowiari arajemogyau.

3¹⁻²Orereaitepaw ore pē nee pēn-
era renupe'ema. Oreporosagiwer ore pē nee numiamū. A'ere ore norooarūi. A'eramū ore pē nesaga'upa arakou. A'eramū ore Timoteo 'ga etee imonou imoporogytaukaa pē nupe. "Simono ene 'gā nesaka jarejee 'jau", 'jau ore 'ga upe ai'i. "Au toropyta Atenasi pe ene rapsesaka 'jau", 'jau ore 'ga upe. Timoteo 'ga orerewirera 'jawe. Jarejuwarete 'ga

porowykya 'ga wapo ore pyri ikue. Jeju 'ga mome'wara 'ga ore 'jawe. A'eramū ore a'eramū 'ga monou 'ga moporogytaukaa pē nupe. "Tesarūn ipewara 'gā te 'ā Jeju 'ga werowiat. A'ere 'gā ināinānī etee Jeju 'ga kwaawi. A'eramū ene ewau 'gā mu'jau esagesage 'ga ree. A'eramū 'gā ajemogyau erowiaa 'jea futat", 'jau ore Timoteo 'ga upe ai'i. "Pepoir awi Jeju 'ga rerowiar awi, 'jau ki ene 'gā nupe", 'jau ore 'ga upe. ³"Pejereko tywereteramū miamū kasi pepoit Jeju 'ga rerowiar awi ne, 'jau ki ene 'gā nupe", 'jau ore 'ga upe. "Jeju 'ga rerowiaara 'ā jane. A'eramū 'gā amū jane rerekou tyweaete. Sā'ā ae yara mura imomora 'y pe esaga, ijerewa resaga. Nan tee futat Janeruwarete 'ga jane rereko tywerukari 'gā nupe. Taesak 'gā a'jea futat tejerowiara 'jau kwy, 'jau nipo 'ga janee, 'jau ki ene 'gā nupe", 'jau ore 'ga upe ai'i. ⁴Pē pype arakou ako ore imome'ui pē nupe ikue. Pē nereko tywerete'emaue ako ore 'jau pē nupe ikue. "Awamū pēē Jeju 'ga rerowiaara. A'eramū nipo 'ga rerowiare'ema 'gā pē nereko tyweaete", 'jau ako ore pē nupe jepi. A'jea futat ore 'i pē nupe. Ore'eawer imū etee futat nipo 'gā pē nereko. ⁵A'eramū je 'jau tepytuna 'gā nupe: "Maran gatu nipo 'gā jaruete ajemogyawe'em. Mama'eukwaawa 'wyrriara nipo 'gā omomoirukat Jeju 'ga rerowiar awi rai'i?" 'jau ore arajaupe. "Simome'u ekoete nipo jane Jeju 'ga 'gā nupe rakue?" 'jau ore arajemogyau pē nupe. A'eramū ore a'eramū kweramū Timoteo 'ga monou pē nesaka kamēsiete imoporogytaukaa pē nupe.

'Gā nera Paulo 'ga maku'iu

⁶A'eramū 'ga awau pē nesaka ikue. 'Awamū 'ga 'ua pē mome'wau oree nū. "Tesarūn ipewara 'gā, Jeju 'ga rerowiaara 'gā ajemogy je 'ga rerowiaa. Nopoiri futari 'gā 'ga rerowiar awi", 'jau 'ga 'ua pē mome'wau oree. "Gā ojejuka je

ajuee”, 'jau 'ga oree pē mome'wau. “Pē nee nanē 'gā nea'aramū je ajemogyau nū”, 'jau 'ga oree. “Pē nesaga'upa 'gā ajemogyau. Sā'ā pēē 'gā nesaga'uwa. Nan tee futat 'gā jemogyi pē nesaga'upa”, 'jau 'ga oree imome'wau.

⁷'Ga pē mome'ua ore maku'iu pē nee. Mama'e tesirūa te ajee ojeup ore ai'i. 'Gā amū ore rerekou tyweaete ai'i. A'ere a'e pype Timoteo 'ga ruri pē mome'wau oree. ⁸A'eramū pē mome'ua oreku'i mojerana ore ree. 'Ga rerowiarareteramū pejemogyramū nipo oreku'iramū arakou pē nee. ⁹Jarejuwarete 'ga upe ore oroporogytau jepi. “Tesarūn ipewara 'gā, eneremiyuwa 'gā ene rerowiat ajemogyau. A'eramū ore a'eramū araku'iramū arakou 'gā nee”, 'jau ore 'ga upe jepi. ¹⁰⁻¹¹Jarejuwarete 'ga upe oroporogytau arakou. Au'jeteramū oroporogytau arakou. “Tene ore oi peu 'gā pyri 'gā mu'jau esage ene ree”, 'jau ore 'ga upe jepi. “Tojemogyppyyk katu katu 'gā ene ree 'jau”, 'jau ore Jarejuwarete 'ga upe. Jeju 'ga janejararetea. 'Ga upe nanē ore 'jau nū. “Ore poar iki pejepe, ore mojewyrukaa 'gā pyri”, 'jau ore 'gā nupe arakou. ¹²Pēporomutat pejemogyau pejejee. Tekotee 'gā nee nanē pēē pejeporomutaramū nū. A'eramū ore 'jau Jarejuwarete 'ga upe arakou: “Iporomutat 'gā ajuee. Ojejuka esage 'gā ajuee. A'eramū ene 'gā poaa 'gā mojejukau esage a'eramū taetu ajuee”, 'jau ore 'ga upe oroporogytau pē nee arakou. Sā'ā oreporomutara pē nee. Nan tee futat pēporomutaramū pejejee. ¹³“Epoar iki 'gā. Emamuakar iki 'gā mama'e tywera apoukare'ema 'gā nupe”, 'jau ore Jarejuwarete 'ga upe pē nee arakou. A'eramū 'ga aipo apo re pēē mama'e tywera apo futare'ema. A'eramū nipo pēē Jeju 'ga ruramū pejemogyau esage 'ga upe. Anure nipo Janejararete 'ga ojewya wemiyuwa 'gā nerua ojeupi. Aipo 'ara rupi nitywi futari pē kwaukaara 'gā amū.

Jarejuwarete 'ga ki pemuoryp

4¹⁻²Pē pype arakou ako ore pē mu'jau Jarejuwarete 'ga remifutar are ikue. “Pejemogyau esage Jarejuwarete 'ga pemuoryp”, 'jau ako ore pē nupe ikue. “'Ga je'eg imū etee pēē mama'e apou”, 'jau ako ore pē nupe ikue. Pēnea'ar iki ore'eawer are. “Pe'je pejemogyau Jeju 'ga 'eawer imū etee futat”, 'jau ako ore pē nupe ikue. Jeju 'ga 'ā pējararetea. 'Ga futat ako aipo ore mu'eukaa pē nupe ikue. A'eramū ki pēē ore'eawer imū etee futat pejemogyau esage a'jea futat. 'Ga remifutar imū etee futar iki pēē mama'e apou 'ga upe. ³Mama'e tywera apowe'em futat. Peko esage a'jea futat 'ga upe. Kūiima'eramū pejekowe'em pejemirekoe'em are. Pejemireko are etee ki peko. Kūjānamū nanē kasi pejemene'ema peenūi pejeje'ue ne. Pejemena etee ki pereko. Aipoa esage Janeruwarete 'ga upe.

⁴⁻⁵Kūiima'e 'gā nupe nanē ore 'jau nū: Peko kasi Jeju 'ga rerowiaare'ema 'gā 'jawe etee ne. 'Gā 'ā oo akou wemirekoe'ema mue are etee kwe pe watau. Kūjā mue are etee wea'aramū ajemogyau. A'ere kasi nan peko ne. Pejemireko are etee futar iki pēnea'at. ⁶'Ga rerowiaaramū 'ā jane jarejuwireramū juejue futat. A'eramū kasi pēē, “Jerewirera 'ga remirekoa te nā'ā re'ā”, pe'je ne, ipojekawe'em erawau pejejai ne. Aipoa apoara 'gā nipo Janeruwarete 'ga erekou tyweaete ee. Aipoa ako ore oromome'u pē nupe ikue. A'eramū ore imome'wau'japa pē nupe nū. ⁷Janeruwarete 'gā jane mū'ē werowiare'ema 'gā nui mama'e tywera apoukare'ema janee, jane mogyau esage wowase. ⁸Najema'ea rūi futat jeje'ega poromū. Janeruwarete 'ga je'ega te poromū. Janeruwarete 'ga 'ā jane upe U'agesage muara. 'Ga 'eawera etee 'ā je amome'u pē nupe. A'eramū aipo

renupare'ema 'gā Janeruwarete 'ga je'eganupe'ema futat.

⁹Janeruwarete 'ga ako pē mu'e pejejee pēporomutar are ikue. Ma'eramū 'ā 'awamū pejejuka esage pejejee pejemogyau. A'eramū je aipo are ka'arana kwasiare'ema pē nupe. ¹⁰Jejui 'ga rerowiaara 'gā nee pejejekau esage pejemogyau, Masetoni wyy pewara 'gā nee. A'eramū ki pē pejejekau esage 'awamū taetu 'gā nee pejemogyau. ¹¹“Pejumuawapir iki pejemogyau 'gā pype. Pēmara'ne kasi pejejee ne. 'Gā ago'wawe'em 'gā porowyky are. Pejeporowyky etee futat iapou pejee pejemifutara muawamū. A'eramū pē mama'e renūine'ema pejemogyau 'gā nupe”, 'jau ako je pē nupe ikue. A'eramū ki pejemogyau pejejeupe je'awer imū etee futat. ¹²Aipo apo re Jejui 'ga rerowiaare'ema 'gā oporomutaramū pē nee. A'eramū nipo 'gā 'jau: “A'jea futat Jejui 'ga rerowiaara 'gā nesageramū”, 'jau nipo 'gā ajaupe, pē nesakawe.

Janejararete 'ga ruap

¹³'Awamū ore pē mu'ei amanū ma'efera 'gā nee, Jejui 'ga rerowiaara 'gā nee. Pē'arasig kasi pejemogyau 'gā nee ne. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā i'arasig futat ajemogyau. A'ere 'gā nuapesagi Jejui 'ga rura. A'eramū 'gā a'eramū u'arasigamū futat ajemogyau. A'ere jane naani. 'Ga rura jane siapesak jarejemogyau. A'eramū jane jare'arasige'emamū jarejemogyau. ¹⁴Amanū re 'ā Jejui 'ga ferawi rakue nū. Oferaw ire 'ā Jejui 'ga awau ywag ipe rakue nū. A'eramū 'ga amanū'jape'ema. A'ea 'ā jane sikwaap. Anure nipo Janeruwarete 'ga Jejui 'ga mojewya 'ga mua 'awa wyy pe nū. Jejui 'ga 'ua ojewya nū. 'Ga ruwa 'ga 'ga rerowiaara 'gā nerowyrakaa 'au 'ga upe, amanū ma'efera 'gā nerowya erua. A'eramū

jane a'eramū jare'arasige'emamū 'gā nee.

¹⁵Ojewyr are Janejararete 'ga jane mu'jau. A'eramū 'ā jane ikwaapa. 'Ga jeyyawa rupi 'ga rerowiaaramū jane jarewau jarejeupia 'ga rowosōu. Amanū ma'efera 'gā na'ne awau 'ga rowosōu. A'ere imanū'emamū jane jarewau 'ga repejāna 'ga rowosōu. ¹⁶Aipo 'ara rupi Jejui 'ga ruri ojyfa wafukaita wemi-ayuwamū jane upe. Ywagipewara 'gā 'wyrara 'ga nanē futat nipo wafukaita nū. A'ere nipo 'ga jumi'aranūū pyi 'gā nupe. A'eramū nipo jane Kristu 'ga rerowiaaramū jarewau jarejeupia 'ga rowosōu. Amanū ma'efera 'gā na'ne 'ga imonou imowywya wyy awi. Wyy awi amū'ē re 'gā awau ojeupia Kristu 'ga repejāna. ¹⁷A'ere jane imanū'emamū jarewau jarejeupia jarejatykau 'gā nee 'ga rowosōu ywasiga pype. Wowosimaw ire nipo 'ga wemiayuwamū jane rerawau erowya Uwarete 'ga pyri. A'eramū jane peu futat jarejemogyau nakwaparimū rūi 'gā pyri. ¹⁸A'eramū pē pejewau aipo mome'wau 'gā nupe kwe pe. Kasi 'gā jemogyi u'arasigamū 'gā nee ne, amanū ma'efera 'gā nee ne, Jejui 'ga rerowiaara 'gā nee ne.

Jejui 'ga rapesakap

5¹⁻²“Maranime sipō ajee Jejui 'ga ruri werowiare'ema 'gā nerekou tyweate?” 'jau nipo pē pejejaupe. Aipo pe'je kasi ne. “A'e rupi nipo 'ga ruri”, naru'ei ore pē nupe. “Nikwaawi jane 'ga ruawa”, 'jau ore pē nupe jepi. Sā'ā muna'ywa. 'Oga jara 'ga muna'ywa rura kwaawe'ema. Nan tee futat jane Jejui 'ga ruawa nikwaawi. ³Owaēm eru-jewi futat nipo 'ga ruawa upe. A'eramū jane jarejemogy esage are etee futat jarejea'aramū. “Nitywi mama'e tywera jane ree”, 'gā 'eramū nipo iwaēmi eru-jewi 'gā nereko tyweawa upe. Sā'ā kūjā ka'jame'ema wa'yray awi. A'eramū 'ā oje-

mouaga etee wa'ray upe. Nan tee futat Jeju 'ga rerowiare'ema 'gā aipoa 'ara rupi noka'jamarūi wereko tywer awi. Taka'jam 'jau nipo 'gā ojeupe numi-amū. A'ere nipo 'gā noka'jamarūi futari wereko tywer awi. Naako tywet nana'nī pype rūi futat 'gā awau poromū.

⁴A'ere pēē Jarejuwarete 'ga pekwaap. A'eramū ki pēē mama'e tywera apowe'em Jeju 'ga jewyra poromukuran. A'eramū 'ga rura jane mopiryite'ema. Sā'ā muna'ywa 'ga amū pyyga erujewi 'ga mopiryja. Nan kasi pejemopiryjukat 'ga upe ne. Naypytunimū wata ma'e 'jawe rūi pēē. Ypytunimū wata ma'e 'gā nuesagi mama'ea. Jarejuwarete 'ga je'ega kwaapare'ema 'gā ypytunimū wata ma'e 'jawe. A'eramū 'gā mama'e tywera apou akou. Janeruwarete 'ga remiaporama kwaape'ema futat. "Ojewyt nipo Jeju 'ga werowiare'ema 'gā nerekou tyweaete" 'e kwaape'ema. ⁵A'ere pēē nanarūi. Pekwaap futat 'ga je'ega ore 'jawe. A'eramū jane juejue 'ga remiaporama kwaapa, Jeju 'ga jewyra kwaapa. 'Arimū wata ma'e 'jawe jane. Sikwaap jane mama'ea. ⁶⁻⁷A'eramū ore 'jau pē nupe: "Pe'je sajemogy 'ga rapesaka", 'jau ore pē nupe. "Pe'je sajemu'akwaap mama'e tywera apo awi 'ga rura poromukuran", 'jau ore pē nupe.

Jeju 'ga rura rapesakare'ema 'gā oset ma'e 'jawe futat ajemogy. Nokwaawi futari 'gā mama'ea. Eawryyp ma'e 'jawe nanē 'gā mama'e kwaape'ema. 'Akwaawe'ema 'gā. A'eramū 'gā mama'e tywera apou akou.

⁸A'ere jane nanarūi. 'Arimū wata ma'e 'jawe jane. Jane'akwaap jane. A'eramū ore 'jau pē nupe: "Pe'je sajemogy esage 'ga upe. Pe'je sajemu'akwaap mama'e tywera apo awi", 'jau ore pē nupe. Jeju 'ga rura poromukuran sirowiat 'ga nanimime 'jau, janeporomutat 'ga ree 'jau,

janerea'at jarejemogyau 'ga ree. Aipo apoaramū jarejemogyau jefaruu 'jawe. Itajuaity rerekwara 'jawe jane jemogyi. Itajuaitya jefaruu wereko imunepa u'yw awi. Opy'apiara munepa. Itaju ak-agyrūa nanē imunepa nū. A'eramū u'ywa osowe'em 'ga upe. Ojeafakau etee. Nan tee jane. Jane 'ga rerowiaramū 'gā amū 'ga rerowiar awi jane momoirukare'ema. ⁹Najane rereko tyweawamū rūi ako Janeruwarete 'ga jane mū'ēi 'gā nui ikue. Jane katu'oka te ako 'ga jane mū'ēi 'gā nui ikue. Janeruwarete 'ga jane katu'ogukaa Janejararete 'ga upe, Jeju Kristu 'ga upe. ¹⁰Jeju 'ga amanū jane katu'okawamū futat. A'eramū jane a'eramū jarewau 'ga pyri jarejemogyau peu futat nakwaparimū ete rūi. 'Ga jewyre'emauwe jaremanūmū jane jarewau 'ga pyri peu futat. Jaremanūme'ēwe 'ga jewyramū jane jarewau 'ga pyri. ¹¹A'eramū pēē pejewau 'awamū 'ga ruawama mome'wau kwe pe pejejaupe. Aipo mome'ua 'ga rerowiarukaa pejejaupe. Nanuara 'ā pēē iapou pejemogyau. A'eramū pēē taetu pejejopoa 'ga rerowiar ywyapiukaa pejejaupe.

'Gā neko esage are 'gā mu'akwaapawet

¹²Jejuwa 'jawe pēē. A'eramū je pē mu'jau mama'e are. Peenup katu katu ki peje'wyrira 'gā je'ega. Janeruwarete 'ga 'gā amū'ē imonou pē nupe pē'wyriramū. A'eramū pēē 'gā je'ega renupa esage. ¹³Jarejuwarete 'ga je'eg are 'gā pē mu'ei. A'eramū ki pēē 'gā je'eg are pejeapykau. Pejeporomutaramū 'gā nee nanē nū. Pe'je ki pejejukau esage 'gā nee, pejemu'jara 'gā nee. Pejamue kasi ne. Pēta'wa ki pejejaupe.

¹⁴Pēē mū peko futat iwewue ma'eramū pejejopype. A'eramū pēē pejeje'ega iwewue ma'e 'gā nupe, 'gā wewue awi 'gā momoia. "Pe'je pejewau pejeporowykyau", pe'je ki 'gā nupe.

Pēē mū nipo pejejorypawamū pejejemogyau. A'eramū ki pēē aipo 'gā poaa 'gā maku'iu. 'Gā amū nipo Jejui 'ga rerowiaa ināinānī' etee. A'eramū pēē 'gā mu'jau 'ga ree, 'ga rerowiar ywyapiukaa 'gā nupe. Peje'eg esage ki 'gā nupe najuejue etee. PemoWyrafen kasi pejeje'ega 'gā nupe ne. ¹⁵'Gā amū nipo mama'e tywera apou pē nupe. A'ere kasi pejepyk 'ga ree ne. Mama'e esagea etee ki peapo pejejaupe. Tesirūmera 'gā nupe nanē mama'e esagea etee pēē iapou nū.

¹⁶Pēnoryp ete futar iki pejejemogyau.

¹⁷Au'jeteramū futat pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. ¹⁸“Au'jete mama'ea eremut jee, ki Ku'jyp”, 'jau ki pēē 'ga upe. Mama'eaya nipo ojeapou pē nupe. A'etea ki pēku'i etee futat. A'ea Janeruwarete 'ga afutat. Jejui Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramū omuorywa Janeruwarete 'ga afutat.

¹⁹Pejejeupe Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'egauwe ki pemojerowiat pejejemogyau. Au'jeteramū nipo 'ga 'Agesage je'ega nepeenuwi. A'eramū noje'egu'jawi pē nupe ne. ²⁰Janeruwarete 'ga je mut je moporogytaukaa pē nupe, pejejeupe 'ga amū 'eramū ki a'e are peapyaka. ²¹Pejejeupe 'ga amū mama'e mome'uramū ki, “a'jea futat sipo aipo 'ga 'ea?” pe'je ra'ne pejejeupe. A'jea 'eramū pēē a'jea futat erowiaa pejejemogyau. Mama'e a'je'ema 'eramū pēē imoka'jama kamēšiete. NaJaneruwarete 'ga 'Agesagea rūi 'ga mu'eukat. ²²Kwai-

wete te 'ā mama'e a'wyre'ema. A'ere kasi peapo amū majepe'i etee miamū futat ne.

²³Jarejuwarete 'ga upe ore 'i: “Emopy'ata'wa Tesarūn ipewara 'gā imogyau”, aru'e ore 'ga upe arakou. “Emuesage ki 'gā. Eje'jawe 'gā mogyau esage”, 'jau ore 'ga upe arakou. “Ene amuesage re 'gā tifuwet eme mama'e tywera apo are ajemogyau”, 'jau ore pē nee 'ga upe. “Amuesage re 'gā wesageramū a'jea futat Jejui Kristu 'ga jewyramū. Nitywi futari nipo 'gā tywera 'gā pype aipo 'ara rupi”, 'jau ore pē nee 'ga upe. ²⁴Janeruwarete 'ga futat 'ā jane mū'ē wemiayuamū. 'Ga 'ā jane muesageu jane mogyau oje'jawe. Nomoka'jami futari 'ga u'eawera. U'eawer imū etee futat 'ga mama'e apou pē nupe.

²⁵Orepytuna 'jawe pēē oree. A'eramū ki pēē pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe ore ree.

²⁶Pe'je pejeje'ega Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe jee. “Paulo 'ga oje'ega mua janee: Jaruete te pēē? 'e mua janee”, pe'je ki pejejaupe, pejejomana. ²⁷Koa ka'arana ki pemogytaay futat. Jejui 'ga rerowiaara 'gā nemianuwamū pemogyta, 'jau je pē nupe. Aipoa Janejararete 'ga afutat, 'jau je pē nupe.

²⁸Jarejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga resagea pē nerekoa je afutat.

Kweramū etee jeremimome'ua.

2 Tesarūn

A'ere Paulo 'ga ka'arana kwasiaru'japa imonou Tesarūn ipewara 'gā nupe rakue. Jejuī 'ga ruaw are 'ga ikwasiaa. A'ere na'ga etee rūi ikwasiaari. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

1 Je Pauloramū ka'arana akwasiaru'jap Tesarūn ipewaramū pē nupe nū. Jejuī Kristu 'ga 'ā Janejararetea. 'Ga 'ā perowiat pejejemogyau. A'eramū pēē pejejemogyau 'ga remiayuwamū. Jarejuwarete 'ga remiayuwamū nanē 'ā pejejemogyau nū. Silasi, Timoteo. Mīmera 'gā ako je pyri. A'eramū ore ka'arana monou ikwasiaa pē nupe.

²Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. Jejuī Kristu 'ga 'ā Janejararetea. 'Gā nesagea pē nerekoa je afutat. Pē mopy'ata'waa nanē je ifutaa nū.

Werowiare'ema 'gā nui werowiaara 'gā mojo'okawam

³Pēē 'ā orerewirera 'jawe. Kūjāmeramū pēē orerenyra 'jawe. Jejuī 'ga 'ā perowiat pejejemogyau. 'Awamū taetu pēē 'ga rerowiaa a'jea futat. 'Awamū 'ā pēē pejejejukau esage pejejee. A'eramū ore Jarejuwarete 'ga muorypa pē nee: “Tesarūn ipewara 'gā ene rerowiararetea, ki Ku'jyp. Aipo are oreku'iramū arajemogyau”, 'jau ore 'ga upe. “Ojejukau esage nanē 'gā ajemogyau ajuee nū. Aipoa nanē ore maku'iu ore mogyau nū”, 'jau ore 'ga upe arajemogyau.

⁴Jejuī 'ga rerowiaara 'gā pype arajemogyau taetu ore pē mome'wau 'gā nupe jepi. “Tesarūn ipewara 'gā Jejuī 'ga rerowiaare'ema 'gā wereko tywerete agawewi. A'etea 'gā nopoiri futari 'ga rerowiar awi. 'Gā nereko tywera Jejuī 'ga rerowiar ywyapiukaa etee te futat 'gā

nupe”, 'jau ore pē mome'wau kwe pewara 'gā nupe, orojerowiaa pē nee 'gā nupe jepi.

⁵Pejereko tywera upe pejemouaga resakawe Janeruwarete 'ga 'jau pē nupe: “A'jea futat pēē je rerowiaara ra'e. A'eramū pēē pejejuia futat pejejemogyau je pyri nakwaparimū rūi futat”, 'jau nipo 'ga pē nupe. “Anure nipo je rekoī 'wyriaramū pē nupe najuejue etee futat”, 'jau nipo 'ga pē nupe. “Pejemouag te 'ā pejejemogyau pejejereko tywera upe. Nepepoiri futari je rerowiar awi. A'eramū je a'eramū pē mua tejepyri anure”, 'jau nipo 'ga pē nupe. Poromū futat pēnepya. A'jea futat 'ga ae mepyi. ⁶⁻⁷Wowase ae majatykaawa 'ara rupi nipo Janeruwarete 'ga ae resaka najuejue etee. 'Ga 'ā ae kwaap katu katu. A'eramū 'ga werowiaaramū jane kwaapa. Werowiaaramū etee nipo 'ga jane monou jane mogyau ywag ipe ojeipyri. A'eramū futat ae awau worryamū 'ga pyri. Poromū futat janerepya. Werowiare'ema 'gā nanē 'ga ikwaapa nū. Werowiare'ema 'gā 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Poromū futat 'gā nepya. 'Ga 'ā ae kwaap katu katu. A'eramū 'ga a'jea futat ae mepyau aipo pyu.

Anure nipo 'ga Jejuī 'ga mua imojewya esaukaa 'au ywy pewara 'gā nupe najuejue etee. Tata reny 'jawewara pype nipo 'ga 'ua ojewya, ywagipewara 'gā, ipājē ma'e 'gā neewe. A'e pe Janeruwarete 'ga pē nereko tywearera 'gā nereko tyweaete. A'ere aipoa 'ara rupi pē nereko tywera teepawamū pē nui. ⁸Wemiayuwe'ema 'gā juejue Janeruwarete 'ga erekou tyweaete. “Werowiamū Jejuī 'ga pētywera moia pē nui, pē mogyau wemiayuwamū” e rerowiare'ema 'gā nanē Janeruwarete 'ga erekou tyweaete nū. ⁹A'e 'gā nipo 'ga wereko tywet futat imuojere'ema mama'eukwaawa rapyaw ipe. NaJarejuwarete 'ga pyri rūi 'gā

awau ajemogyau. Mukuu futat 'gā oi ajemogyau 'ga wi. Esage ma'ea te 'ā Janeruwarete 'ga. Pājēreteā futat 'ga 'ā. A'eramū 'ga wemiayuwe'ema 'gā murukare'ema ojeipyri. A'eramū 'ga mukuu futat 'gā monou ojewi. Aipo nipo 'ga iapou Jejui 'ga jewyawa rupi 'gā nupe. ¹⁰ Aipo 'ara rupi 'ga remiayuwa 'gā juejue 'jau Jejui 'ga upe: “Ene etee futat 'ā eneresage. Nitywi futari 'ga amū ene 'jawe. Ene etee futat 'ā pājēreteā. Nitywi futari 'ga amū enepājē 'jawe”, 'jau nipo 'gā 'ga resaka. Pēē nanē nipo aipo 'jau 'ga upe nū. Pejejeupe ore Jejui 'ga mome'uramū pēē 'ga rerowiaa. A'eramū pēē 'ga resag ire aipo 'jau 'ga upe nanē nū.

¹¹ A'eramū ore oroje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe pē nee jepi: “Epoar iki Tesarūn ipewara 'gā, ki Ku'jyp. 'Gā 'ā ene rerowiat. A'eramū ene 'gā poaa 'gā mogyau esage ejeupe”, 'jau ore 'ga upe. “Ene 'ā eremū'ē 'gā imogyau eja'yramū. A'eramū ene epājē mū mama'e esage apoukaa 'gā nupe. Epoar iki mama'e esagea taapo 'jau 'jara 'gā”, 'jau ore 'ga upe jepi. ¹² A'eramū nipo pēē 'jau pejejaupe: “Jejui 'ga 'ā, Janejarareteā. Esage futat 'ga tekotee 'gā nesage apyraapa. 'Gā pājēā nanē 'ga wapyraap nū”, 'jau nipo pēē pejejaupe. Pēneko esage resag ire nipo tekotee 'gā 'jau: “Jejui 'ga wemiayuwa 'gā omogy esage futat. Ojejuka esage Ku'jywa 'ga 'gā nee”, 'jau nipo 'gā pē nesag ire. A'eramū futat nipo pēē Jejui 'ga futarukaa 'gā nupe.

Mama'e tywera jat

2 Awamū ore pē mu'ei Jejui 'ga jewyaw are. Ojewya nipo Janejararete 'ga jane majatykau ojee. ² A'ere nipo 'ga jewyr enune 'gā amū 'i pē nupe: “Ut ako Janejararete 'ga ikue”, 'jau futatee nipo 'gā pē nupe. A'ere kasi perowiar ine. O'meramū te nipo 'gā 'i. Peapyaka kasi nanuara 'gā je'eg are ne.

“A'ea Paulo 'ga okwasiat inuga ore”, 'gā 'eramū kasi peapyaka 'gā nee ne. O'meramū te nipo 'gā 'i. “Janeruwarete 'ga 'Agesagea ore mu'e aipo are”, 'gā 'eramū miamū kasi peapyaka 'gā je'eg are ne. O'meramū te nipo 'gā 'i. Nuri we futat Jejui 'ga. A'eramū nipo 'ga apoa erujewi janee. ³ Pejemoryteeuk kasi 'gā nupe ne. 'Ga jewyr enune nipo 'gā amū opoia Jarejuwarete 'ga rerowiar awi kwaiwete futat. Nooi futari nipo 'gā Jarejuwarete 'ga piara rupi a'eramū. A'e pype nipo kūima'e 'ga amū ojesaukaa ywy pewaramū janee najuejue etee. Mama'e tywera jara 'ga poromū ojesaukaa janee. Mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'erama 'ga futat poromū. ⁴ Aipoa kūima'e 'ga nipo o'meramū ae upe. “Je 'ā pājēreteā futat. Nitywi 'ga amū je 'jawe”, 'jau futatee nipo 'ga. “Pemuoryp kasi maira mū ne. Ku'jywa 'ga miamū kasi pemuoryw ine. Je etee futar iki je muoryp pejepe”, 'jau nipo 'ga pē nupe najuejue etee. A'eramū nipo 'ga awau Jerusareg ipe miamū futat. Awau nipo 'ga osou Janeruwarete 'ga mogytaaw ipe wapyka 'gā nowase. “Je 'ā Pēnuwareteā futat”, 'jau futatee 'ga awau ae upe. Aipoa mama'e tywera jara 'ga jesaukar ire te nipo Janejararete 'ga ruri.

⁵ Jeje'ega sipo pemoka'jam rakue? Pē pype tekou ako je aipo mome'ui pē nupe ikue. ⁶⁻¹² A'ere 'awamū mama'e tywera apoara 'gā nuri. Ia'wyr'e'ema 'ga nipo mama'e tywera apoukaa 'gā nupe. A'ere aipo 'ga nikwaapawi we. Mama'e tywera jara 'ga ijesaukariwet 'gā nupe numiamū. A'ere ajepeja 'ga nafutari 'ga jesaukaraia'iwa 'gā nupe. Aipo 'ga 'ā pekwaap. Wemifutara 'ara rupi Janeruwarete 'ga 'ga pe'ai 'awa ywy awi. 'Ga 'ga pe'a re te nipo mama'e tywera jara 'ga 'ua. Ojesaukaa pa futat 'gā nupe amunawa moy-moyka awau. Mama'eukwaawa 'wyrriara pājē mū mama'e tywera jara 'ga ruri. A'eramū nipo 'ga aeremiapoe'ema apou

kwaiwete 'gā nowase. A'ere nipo 'ga o'meramū te 'ga 'i. “Ku'jywa 'ga pājē mū je mama'e apoi”, 'jau futatee nipo 'ga. A'eramū nipo aipo 'ga remiapo resakara 'gā 'jau ajaupe: “Kuu. Ereesak te 'ga remi- apofera ra'e? Janeruwarete 'ga remimur- era 'ga futat nipo 'ā”, 'jau nipo 'gā ajaupe.

Mama'e tywera jara 'ga nipo o'meramū te e'i akou 'gā nupe. A'eramū nipo mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'erama 'gā wapyakau 'ga je'eg are. Nuapyakai futari 'gā mama'e a'je are rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gā katu'oke'ema 'gā mogyawe'em futat ojepyri. Aipo 'gā wapyaka futat mama'e tywera jara 'ga je'eg are. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe: “Nuerowiari wejue 'gā mama'e a'jea jepi. Tene ajee 'gā i'me ma'e je'ega etee erowiari ajemogyau”, 'jau nipo 'ga ojeupe. A'eramū nipo 'ga a'eramū 'gā 'me rerowiarukaa aipo 'gā nupe. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gā 'me are ako ma'e 'gā juejue futat imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Mama'e tywera apoara 'gā nanē 'ga imonoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe nū. Aku'iramū akou mama'e tywera apo are. A'eramū 'ga mama'eukwaawa rapyaw ipe 'gā monou 'gā mogyau nakwaparimū ete rūi. Peu futat nipo 'gā ajemogyau tyweaete ojere'emamū futat. A'ere mama'e tywera jara 'ga rur ire nipo Janejararete 'ga ruri ojewya nū. Opājē mū futat Jejui 'ga ruri. Wenyfugamū futat 'ga 'ua. Aipoa 'ara rupi Jejui 'ga mama'e tywera jara 'ga jukau opytuu etee futat.

Janeruwarete 'ga remiayup

¹³ A'ere pēē Jarejuwarete 'ga remiayuwamū. Ymā we te, ywy apoe'mauwe, Janeruwarete 'ga poromutaramū pē nee rakue. A'eramū 'ga a'eramū pē mūljāu wemiayuwamū. A'eramū ore 'jau 'ga upe: “Au'jete

Tesarūn ipewara 'gā eremū'ē 'gā nui rakue”, 'jau ore 'ga upe. “Au'jete 'gā erekatu'ok rakue”, 'jau ore 'ga upe pē nee. 'Ga je'ega a'jea renupa ypy we futat pēē a'e rerowiaa pejemogyau. A'eramū 'ga U'agesage mua pē nupe pēywytera katu'okawamū. A'eramū pēē 'awamū 'ga remiayuwamū pejemogyau. ¹⁴ Jejui 'ga ako ore imome'wau pē nupe ikue. “Werowiarāmū 'ga pē mogyi wemiayuwamū”, 'jau ako ore pē nupe ikue. Ymā ako nepejemogyi Jarejararete 'ga 'jawe ikue. A'ere pēē 'awamū 'ga 'jawe pejemogy. 'Ga pājēa pē nerekou, 'ga resagea nanē pē nerekou nū. ¹⁵ A'eramū ki pēē oreremimome'ufera renupa katu katu. A'ea a'jea futat. Oreremikwasiarera nanē nū, erowiaa nū.

¹⁶ Janejararete 'ga Jejui Kristu 'ga jane futarete 'Uwarete 'ga retee. Esage 'gā akou janee. Jane poar iki 'gā jane ma- muakaa mama'e tywer awi. Jane poar iki 'gā Jejui 'ga ruru'jawa rapesaka. ¹⁷ Tepē maku'i ki 'gā pē mogyau. Tepē poar iki 'gā mama'e esage apou, pē moje'egukaa a'jeteetewi nanē nū.

Pemono ki pejeje'ega ore ree

3 'Awamū je 'i orojewirera 'jawe- waramū pē nupe. Orojenyra 'jawe- waramū pē nupe nanē je 'i nū. Jare- juwarete 'ga upe pejeje'ega pemono ore ree. Pē pype arakou ako ore Jarejararete 'ga je'ega mome'ui pē nupe ikue. Nan fu- tat 'awamū ore oi kwe pe imome'wau 'gā nupe. A'eramū pēē 'jau Jarejuwarete 'ga upe: “Paulo 'ga oo kwe pe Jejui 'ga mome'wau 'gā nupe. Epoar iki 'ga 'ga mome'wau 'gā nupe, amunawa moyka. Ejerowiarukaa kwe pewara 'gā nupe”, 'jau ki pēē 'ga upe pejeje'ega monou ore ree. Takwasi'o ki kamēsiete nanē Janeruwarete 'ga rera. Tuerowiar iki 'gā kwaiwete 'ga kamēsiete. ² Kwaiwete te 'ā 'ga rerowiare'ema 'gā. A'eramū ki pēē pe-

jeje'ega monou 'ga upe je ree. “Ene te 'ā nerepyygukari Paulo 'ga itywet ma'e 'gā nupe”, pe'je ki 'ga upe, pejeje'ega monou je ree. “Ene 'ā Paulo 'ga rereko tywerete are ifuwet ma'e 'gā eremuojet 'ga wi, aipo 'gā iapowe'emauwe”, pe'je ki 'ga upe je ree.

³A'ere Janejararete 'ga u'eawer imū etee futat mama'e apoi. 'Ga 'ā opājē amut pē nupe. 'Ga 'ā pē a'gu mama'eukwaawa 'wyrir awi. ⁴Janejararete 'ga ore mojemogyppygukaa ore mogyau pē nee. 'Awamū pēē oreje'eg imū etee futat mama'e apou pejejemogyau. 'Awamū nepēojeri futari iapou pejejemogyau.

⁵Janejararete 'ga nopoiri futari pē nui pejemogyramū. Iporomutat futat 'ga pē nee. 'Awa ywy pe 'ga rekoramū 'gā Jeju Kristu 'ga rerekou tyweaete rakue numiamū. A'ere 'ga nopoiri futari 'Uwarete 'ga rerowiar awi. 'Uwarete 'ga remifutara etee futat 'ga iapou rakue. A'eramū pēē 'awamū 'ga 'jawe etee futat pejejemogyau. Jarejuwarete 'ga remifutara etee futat peapo 'ga 'jawe.

Peporowyky ki mama'e muaw are

⁶'Awamū je pē mu'ei iwewue ma'e 'gā nee. Jeju 'ga rerowiaara 'gā amū iwewue futat. Noporowykyi futari 'gā. Nuapoi futari mama'ea oreje'eg imū. A'eramū je, Jarejararete 'ga je'eg imū etee futat, 'jau pē nupe: Pe'je pejepojo'ogamū iwewue ma'e 'gā nui, 'jau je pē nupe. ⁷Pē pype arakou ako ore oroporowykyau futat orojee ikue. A'eramū pēē 'awamū pejeporowykyau futat, ore 'jawerimū etee futat. ⁸Mama'ea nanē ako ore imua orojemi'uramamū ikue. “Mama'ea pemut amū ore”, 'jawe'em futat ako ore arakou pē nupe ikue. Naani. Au'jeteramū ako ore oroporowykyau arakou ikue, orojeupe mama'e muawamū ikue.

⁹Aramu'e te ako ore pēē Jarejuwarete 'ga je'eg are ikue. A'eramū amunipo 'ā ore, “mama'ea pemut amū ore”, 'jawarū

pē nupe rakue. A'ere ako ore naruapoi futari aipoa ikue. Oroporowykyau etee futat nanē ako ore ikue. A'eramū pēē 'awamū ore 'jawe etee futat pejeporowykyau pejejemogyau peu. ¹⁰Pē pype arakou ako ore 'jau pē nupe ikue: “Iporowykywere'ema 'gā kasi pe-mojemi'warukat futat ne”, 'jau ako ore pē nupe ikue.

¹¹'Gā amū 'jau ore ai'i: “Tesarūn ipewara 'gā amū iwewue futat. Noporowykyi futari 'gā. A'ere 'gā poromu'akwaawiweramū ajuee 'gā porowyky are”, 'jau 'gā ore ai'i. ¹²A'eramū ore 'awamū 'jau pē nupe: “Janejararete 'ga, Jeju Kristu 'ga ore mu'eukaa pē nupe: Peporowyky ki pejekaraemā muawamū. Pe'je pejepoia 'gā ago'o awi, pe'je ki 'gā nupe”, 'jau 'ga ore. ¹³Mama'e esagea peapo pejejemogyau pejeojere'emamū futat. ¹⁴'Gā amū nipo niparuerowiaraweri oreje'eg are. A'eramū ki pekotee 'gā nui. A'eramū 'gā wea'aramū 'ūina peje'eg are. Tepeesak 'gā jekatu'oga aiporamū 'jau. ¹⁵Pereko tywet kasi 'gā ne. Pejejewirera 'jawe futar iki peporogyta 'gā nupe 'gā nerekou. Tepeesak 'gā jekatu'oga 'jau.

Oje'ega 'gā nupe imonoawet

¹⁶Janejararete 'ga 'ā mama'e esage jararetea. Tepē mopy'ata'wa ki 'ga pē mogyau. Ako futat 'ga pē pyri.

¹⁷'Awamū je ka'arana kwasiaawa pyyka tepo pe. Teje'ega je amono ikwasiaa ka'aran are pē nupe pē futaa. A'eramū pēē jeremikwasiarera resaka. “Paulo 'ga futat okwasiat imua janee rai'i”, 'jau nipo pēē pejejaupe jeremikwasiarera ka'arana pejejeupe iwaēmamū. Teje'ega je omono pē nupe pē futaa najuejue etee.

¹⁸Jarejararete 'ga resagea pē nerekoa je afutat.

Kweramū etee jeremimome'ua.

1 Timoteo

Timoteo 'ga Paulo 'ga remimu'efer amū. A'eramū Paulo 'ga ka'arana kwasiaa imonou Timoteo 'ga upe muku ojewi 'ga rekoramū 'ga mu'akwaapa mama'e are rakue. Jejui 'ga rerowiaara 'gā nereko esage are 'ga ikwasiari imonou 'ga upe. Na'ga etee rūi ikwasiaa. Janeruwarete 'ga 'Agesagea te ikwasiarukaa 'ga upe. A'eramū 'ga ikwasiaa imonou Timoteo 'ga upe rakue.

1 Je Pauloramū ka'arana akwasiat imonou enee, ki Timoteo. Jejui Kristu 'ga 'ā je mono kwe pe ojemome'waukaa 'gā nupe ikue. 'Ga Ruwarete 'ga 'ā jane katu'okara. 'Ga nanē je mono Jejui 'ga mome'waramū ikue nū. Jejui 'ga ree sajemogypygy ete jarejemogyau. A'eramū je a'eramū tewau 'gā je'eg imū kwe pe morogyta esage mome'wau tekou 'gā nupe. ²Ymā te ako je Jejui 'ga mome'ui enee ikue, ki Timoteo. Aipo renupawe ako ene 'ga rerowiaa ikue. A'eramū ene jera'yra 'jawe ekou jee.

Ku'jywa 'ga 'ā Janeruwaretea. Jejui Kristu 'ga 'ā Janejararetea. 'Gā nesagea ene rerekoa je afutat. Ene ree 'gā jemuaēma nanē je ifutaa nū, ene mopy'ata'waa 'jau.

Moromu'jat tywet

³Efesu pe jarekou ako je 'i enee ikue: “Au etee eko ra'ne. Je tee oo peu Masetoni ywy pe”, 'jau ako je enee teo enune ikue. 'Awamū je 'ā 'jau'japa enee nū: Peu futat epyta je, a'e je enee. Peuwarā 'gā amū ajamu'e tywerete tee ajemogyau. NaJarejuwarete 'ga je'eg are rūi 'gā jamu'ei. O'me are etee futat 'gā jamu'ei. “Pemu'e awi 'gā mama'e a'je'em are”, ere ki 'gā nupe. “Au'je aipo apo re”, ere ki 'gā nupe. ⁴'Gā 'ā oje'eg ekoete ajamu'jau.

Morogyta ymaner are etee 'gā 'gā mu'ei ajemogyau. Ajamueu 'gā oypy 'gā nee. A'eramū ki ene 'gā je'eg ekoete momika 'gā nui. Aipo mome'ua nuerowiarukari Jejui 'ga ae upe. Nanarūi ae Jejui 'ga rerowiaaramū. Nije'eg ekoetei jane Jejui 'ga rerowiaaramū. Jarejuwarete 'ga je'eg are etee ae jamu'ei. 'Ga je'ega renuw ire 'gā 'ga kwaawi futari. ⁵“Jarejuwarete 'ga je'eg are etee futat pejamu'e, ere ki 'gā nupe”, a'e je ako ene upe ikue. 'Ga je'ega renuw ire nipo 'gā ywyter esageramū ajemogyau. Mama'e esage kwaapa ajemogyau, mama'e esagea etee iapou ajemogyau 'ga upe. 'Ga je'ega renuw ire 'gā a'jea futat Jejui 'ga rerowiari. A'eramū 'gā a'eramū oporomutaramū nanimenime 'ga ree. Ajuee nanē 'gā opota'waramū nū. ⁶A'ere nipo 'gā amū ako esage awi 'gā poiri futari. 'Gā oje'eg ekoete akou. Ajamueu ekoete 'gā akou. ⁷“Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jaramū toko 'jau kwy”, e'i 'gā numiamū. “Je 'ā 'ga je'ega kwaapa katu katu”, 'jau 'gā. A'ere naani. Naeapyoi futari 'gā 'ga je'eg are. A'eramū 'gā 'gā mu'jawaru'e'em. 'Gā nokwaawi agawewi futat 'ga. A'etea 'gā 'gā mu'e ekoete akou. Naikwaapa rūi.

⁸Ymā te 'ā Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiari ka'aran are rakue. Aipoa 'ga 'eawera esage futat. A'eramū jane 'ga je'eg imū mama'e apo re, jarejesageramū futat jarejemogyau 'ga upe. ⁹A'eramū Moisesi 'ga remikwasiarera mama'e tywera apoaramū aetywera resaukaa ae upe. Nako esage ma'e 'gā nupe rūi Moisesi 'ga 'ga je'ega kwasiari rakue. Ako tywet ma'e 'gā nupe etee 'ga ikwasiari rakue. 'Gā tywer are 'gā mueapyoukaawamū te 'ga ikwasiari inuga rakue. Ako tywet ma'e 'gā nomojerowiari futari 'wyr-iara je'ega. Jarejuwarete 'ga remifutara 'gā nuapoi futari. Nomuorywi 'gā Jarejuwarete 'ga. Mama'e tywera etee futat 'gā wapo. Niporomutari 'gā Jarejuwarete

'ga ree. 'Ga je'ega nanē 'gā ifutare'ema nū. 'Gā oporojuka ma'ea futat. 'Uwa miamū futat 'gā ajuka. Oya miamū futat 'gā ajuka. ¹⁰Ako tywet ma'e 'gā akou ajuemireko are. Kūjāmera 'gā nanē akou ojomen are nū. Kūima'eramū nanē akou ajuee nū. Kūjāmera nanē akou ajuee nū. A'ea nia'wyrī futari Janeruwarete 'ga upe. Ako tywet ma'e 'gā nanē ojopyyka ojomoporowykyaukaa. A'eramū 'gā ojomepyawe'em. 'Gā o'meramū e'i akou. 'Gā ojojē'ewu'jaga. Janeruwarete 'ga je'ega a'jea futat. A'ere 'gā 'ga je'eg imū mama'ea nuapoi. Aipo 'gā nupe Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue, aipoa mama'e tywer awi 'gā mošīawamū rakue. ¹¹“Ekwap kwe pe je mome'wau 'gā nupe. Werowiarāmū Jejui 'ga pē katu'ogi, ere ki ewau 'gā nupe”, 'jau Janeruwarete 'ga jee ikue. A'eramū je 'ga je'ega etee imome'wau. Janeruwarete 'ga 'ā esage a'jea futat. Nitywi amū 'ga 'jawe esage ma'e 'gā.

Jarejuwarete 'ga muorypawet

¹²Janejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga te 'ā, opājēa amut jee ikue. A'eramū je a'eramū tewau 'ga je'ega mome'wau 'gā nupe tekou. A'eramū je 'jau 'ga upe: “Au'jete epājē eremut jee, je moporowykyaukaa ejeupe”, 'jau je 'ga upe, 'ga muorypa ee. 'Ga 'ā je kwaap katu katu futat. Je 'ga remiesagetea. A'eramū 'ga ojemogypyka etee je ree, oporowyky apoukaa jee. “Paulo 'ga jeje'eg are 'gā mu'ea esage jee. Tamono 'ga tekotee 'gā nupe teje'ega mome'waramū 'jau kwy”, 'jau Janejararete 'ga ojeupe jee. ¹³Ymā te je Jejui 'ga rereko tyweretei ikue, 'ga kurapa ikue. 'Ga remiayua 'gā nanē je erekou tyweaete ikue nū. A'etea 'ga ajemuaēma je ree ikue. Nakwaawi je 'ga ikue. A'eramū je 'ga rerowiare'ema tekou ikue. A'eramū je te'akwaawe'emamū tekou ikue. A'eramū

'ga a'eramū ajemuaēma je ree ikue. ¹⁴Jetywerete agawewi je ikue. A'etea 'ga oporokatu'ogiweramū je ree ikue. Naapoi agawewi je mama'e esagea 'ga upe ikue. A'etea 'ga ajemuaēma je ree. 'Ga 'ā ojerowiarukaa jee. 'Ga 'ā je mopota'waukaa 'gā nee. Jejui 'ga ree je jemujari 'awamue. A'ere 'ga naje upe etee rūi iapoi. Najuejue etee 'ga iapoi ojee ojemujat ma'e 'gā nupe. ¹⁵“Ymā te Jejui Kristu 'ga ruri ywy pe aetywera katu'okawamū rakue”, sa'e ki jarekou. Aipo 'ea a'jea futat. A'eramū ki jane aipo 'e rerowiaa. A'jea futat 'ga ruri aetywera katu'okawamū ikue.

Je ako jetywerete agawewi futat 'gā apyraapa ikue. ¹⁶A'etea Janeruwarete 'ga ajemuaēma je ree ikue. A'eramū Jejui 'ga je katu'oka je mogou wemiayuwamū ikue. Je katu'og ire nipo je resakara 'gā 'jau: “Kuu. Paulo 'ga katu'og ire nipo 'ga jane nanē futat jane katu'ogi 'awamū”, 'jau nipo 'gā ajaupe. “Paulo 'ga wi opoire'ema nipo 'ga jane wi nanē futat opoire'ema nū”, 'jau nipo je resakara 'gā. A'eramū nipo 'gā nanē Jejui 'ga rerowiaa, ojekatu'ogukaa 'ga upe. A'eramū 'gā nanē awau jane rupi ywag ipe. Jejui 'ga pyri jarejemogyau nakwaparimū warāu rūi futat. ¹⁷A'eramū ki sa'e Jarejuwarete 'ga upe: “Ene te 'ā eneresage ore. 'Wyrirarete esageramū futat 'ā ereko ore”, sa'e ki 'ga upe. “Ene te 'ā okoeteete ma'ea. Neremanūi futari. Ore 'ā naruesagi agawewi ene. A'ere ore eneremiapofera resagi. A'eramū ore enereko kwaapa futat”, sa'e ki 'ga upe. “Ene te 'ā eneresage tekotee 'gā nesage apyraapa. Nitywi futari 'ga amū ene 'jawe. Namutamutat ene etee futat ereko”, sa'e ki Jarejuwarete 'ga upe.

¹⁸Ene 'ā jera'yra 'jawe jee, ki Timoteo. Enup katu katu ki jeje'ega. Ymā te Janeruwarete 'ga 'gā amū moje'egukari ene ree rakue. “Timoteo 'ga nipo ako morumu'jaramū. Je ree nipo 'ga 'gā mu'jau”,

'jau Janeruwarete 'ga jee, 'jau 'gā enee ikue. Janeruwarete 'ga oje'ega 'gā nupe ra'ne. A'eramū 'gā aipoa mome'wau enee. A'eramū je 'jau ene upe: 'Gā 'eawer are ejea'at ekou. 'Gā 'eawer imū etee futat ene 'gā mu'jau morogyta esage are. Eporowyky esage ki Jarejuwarete 'ga upe, 'jau je enee.

¹⁹Erepoit kasi 'ga rerowiar awi ne. Mama'e esagea etee ki eapo ekou. Mama'e esage kwaapa ki mama'e esagea etee eapo. 'Gā amū nipo mama'e esage kwaapa futat numiamū. A'ere nipo 'gā mama'e tywera etee futat iapoi. A'eramū nipo 'gā 'jau: "Aipoa nia'wryri agawewi. A'etea je aapo", 'jau nipo 'gā ojeupe. A'eramū nipo 'gā opoia futat Jejuui 'ga ree ojemogyppyg awi. Sā'ā 'ga amū yara rape kwaawa agawewi. A'etea 'ā imonou ekoete ita 'arimū imamuka imote'aa. Nan tee futat ae mama'e esage apo kwaawi agawewi. A'etea mama'e tywera etee iapou. A'eramū 'gā ojemote'aa. ²⁰Aipo apoara 'gā amū Imeneu 'ga, Aresāri 'ga retee. Mama'e esage apo kwaapa agawewi. A'etea 'gā ikwaapare'ema 'jawe etee mama'e tywera apou'jau'japa. A'eramū je 'jau: Tene mama'eukwaawa 'wryriara 'gā nereko tyweretei ra'ne. A'eramū nipo 'gā ojewya Jejuui 'ga rerowiaa nū. A'eramū nipo 'gā opika Jejuui 'ga kuraw awi, 'jau je 'gā nupe.

Pemono ki pejeje'ega 'ga upe

2'Awamū je 'i enee, ki Timoteo: Pe'je sajemogy jareje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe 'gā nee najuejue etee, a'e je enee. "Epoar iki 'gā, Kiapi'ni. Ejejuka esage 'gā nee", sa'e ki 'ga upe 'gā nee. Mama'e esagea 'ga wapo janee jepi. A'eramū jane 'jau 'ga upe: "Au'jete mama'e esagea ereapo ore", 'jau ki jane 'ga upe, 'ga muorypa ee. "Ene 'ā ejejukau esage ore ree. Ene 'ā eneresage ore",

sa'e ki 'ga upe, 'ga resage mome'wau 'ga upe.

²Jare'wryriara 'gā nee nanē ki jareje'ega simono Jarejuwarete 'ga upe nū. Jare'wryriaretea 'ga ree, jare'wryriana'nā 'gā nee. Mīmera 'gā nee ki jareje'ega simono 'ga upe: "Epoar iki ore'wryriara 'gā, Kiapi'ni. Emu'akwaap 'gā 'gā porowyky are", 'jau ki jane Jarejuwarete 'ga upe. Aipoa jane iapo re nipo 'gā ojejukau esage jane ree. A'eramū jane jarepota'waramū jarejemogyau jarejuee, jarejemogyau esage.

³'Ga upe jareje'ega monou nipo jane 'ga muorywi. Aipoa esage, 'jau nipo 'ga, ojeupe jane jareje'ega monoramū. 'Ga 'ā jane katu'okara. ⁴'Ga 'ā iporokatu'ogiwet ae ree najuejue etee. A'jea futat 'ga je'ega. A'eramū 'ga najuejue etee oje'ega kwaawa futaa. ⁵⁻⁶Janeruwarete 'ga 'ā majepe etee. Nitywi 'ga amū 'ga 'jawe. 'Ga 'ā esage futat. A'eramū 'ga mama'e tywera upe wuage'emamū. Mama'e tywera 'ga mamara'neukaa. A'eramū 'ga mama'e tywera apoara 'gā nerekou tyweaete, 'gā monoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'ere Jejuui Kristu 'ga ruri 'au ywy pe. Ae 'jawe futat 'ga ruri. A'eramū 'ga ojejukaukaa 'gā nupe, janetywera mepyawamū. A'eramū 'ga 'Uwarete 'ga mota'wau jane upe. Janetywera 'ga omepypap. Oporogyta 'ga 'Uwarete 'ga upe jane ree. A'eramū 'ga 'awamū najuejue etee 'gā katu'oga futaa. 'Awamū iwaēmi 'ga kwaapawa upe. ⁷A'eramū Janeruwarete 'ga je monou imome'waukaa 'gā nupe, amunawa moymoyka ikue. "Ere ewau morogyta esage mome'wau 'gā nupe najuejue etee. Janeruwarete 'ga iporokatu'ogiwet pē nee, ere ki 'gā nupe", 'jau 'ga jee ikue. "Jejuui 'ga 'ā janetywera omepypap. A'eramū pēē 'awamū pejetywera moirukaa Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū 'ga 'U'agesage monou pē nupe oje'jawe

pē mogyau, ere ki 'gā nupe", 'jau 'ga jee ikue. A'jea futat 'ga je monou imome'waukaa judeue'ema 'gā nupe, ok-waapare'ema 'gā nupe najuejue etee.

⁸Awamū je pē mu'ei Jarejuwarete 'ga upe pēporogyta are. "Jejui 'ga rerowiaara 'gā jatykaramū ki pejeje'ega pemono Jarejuwarete 'ga upe, ajatyka ma'e 'gā nowase", 'jau ki ene kūima'efera 'gā nupe. "Pejejuee pejemara'ne'emamū pejeporogytau 'ga upe. Pejejamuewe'em nanē pejeporogytau 'ga upe nū", 'jau ki ene 'gā nupe. "Esage ma'eramū pēē peje-poa pemowywyt pejeje'ega monou 'ga upe", 'jau ki ene 'gā nupe.

⁹⁻¹⁰Kūjāmera 'gā nupe nanē ki ere nū: "Pejemokaturam kasi pejepira re-saukaawamū etee ne. Napejemokaturama rūi pēnesagea wesaukat. Pē nesaka sipo 'gā ma'ja 'jau ajaupe? 'Kyna raity kynā muesage', e'i sipo 'gā ajaupe? Naani. Napēnaitya rūi pē muesage Janeruwarete 'ga upe. Pēneko esagea te pē muesage 'ga upe. Aipoa tee 'ga amuoryp. Aipo 'jaramū, 'Je 'ā Jejui kīā remiayuwa', pe'je ekoete pejejemogyau. A'eramū ki pēē pejejemogyau esage 'ga upe", ere ki kūjāmera 'gā nupe. "Pejemojewajewag ekoete kasi pejejemogyau ne. Ita kamaap, ita mo'yt, ita fāyrū, taity esage. Mīmera nepē muesagea'uweri Janeruwarete 'ga upe. Pēneko esagea tee Janeruwarete 'ga afutat", ere ki kūjāmera 'gā nupe, a'e je enee.

¹¹Jejui 'ga rerowiaara 'gā ajatykau ojemu'jau Jarejuwarete 'ga je'eg are te. A'eramū ki kūjāmera 'gā opika etee ajemogyau enupa. ¹²Ae jatykaaw ipe kūjāmera 'gā naae mu'earūi kūima'eramū. Kūima'eramū etee te ae jamu'akwaawi. Na'wryiara rūi kūjāmera 'gā. A'eramū ki kūjāmera 'gā wapyakau etee ajemogyau. ¹³Aeypy 'gā apou 'ā Janeruwarete 'ga kūima'e 'ga ra'ne iapoi rakue, Atāu 'ga ra'ne

arakue. A'ere 'ga kūjā ēē apou rakue, Ewa ēē rakue. ¹⁴NaAtāu 'ga upe rūi mama'eukwaawa 'wryiara 'meramū rakue. Ewa ēē upe etee te i'meramū rakue. Ewa ēē ra'ne te 'ā mama'e omote'at rakue, Jarejuwarete 'ga je'ega anupe'ema rakue. A'eramū kūjāmera 'gā kūima'eramū ae mu'jawardū'em.

¹⁵Ewa ēē ra'ne mama'e omote'at. A'eramū kunumia wayramū kūjāmera 'gā nupe. A'etea Janeruwarete 'ga kūjāmera 'gā katu'oka, Jejui 'ga rerowiar awi 'gā poire'emamū. Ajuee ojejuka esage awi 'gā poire'emamū, ajemogy esage awi 'gā poire'emamū, Jarejuwarete 'ga muoryw awi 'gā poire'emamū. Mīmer awi 'gā poire'emamū Janeruwarete 'ga kūjāmera 'gā katu'ogi futari.

Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'wryiat

3 A'jea futat poa ae mu'e esageawa te. Awamū je ene mu'ei Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe 'wryiara amū mū'ē are, pastor amū mū'ē are. 'Ga amū nipo wekoweramū 'wryiaramū Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe. "A'e 'ga morowyky esagea afutat ojeupe oporowykyawamū", 'jau ore jepi. A'jea futat aipoa. ²A'eramū ene ajueape ako esage ma'e 'ga etee futat imogou 'wryiaramū ajaupe. Ekoarūe'ema 'ga kasi eremono 'wryiaramū Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe ne. Majepei tee ki 'ga remirekoa. I'akwaap ma'eramū ae poromū. Ako esage ma'eramū ae poromū. Oje'wyr ipe 'gā mo'wy'wrya 'ga poromū, mama'ea 'gā nupe imonoara 'ga poromū. Ojemu'akwaap 'ga mama'e tywera apoe'em are. A'eramū 'ga Janeruwarete 'ga je'eg are oporomu'jau. ³Kawīajaiwa 'wara 'gā nokoa'uweri Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'wryiaramū. Nojonupāaramū rūi ae reko'i 'wryiaramū ajaupe. Ajaupe ita'wa ma'eramū te ae reko'i 'wryiaramū ajaupe. Naka'aranūi

mono'og are etee ea'at ma'eramū rūi ae poromū. ⁴Opytun are ojejuka ma'eramū ae poromū. Wa'yr are ojejuka ma'eramū ae poromū. Wa'yra upe oje'eg ma'eramū ae poromū. A'eramū 'ga ra'yra ojeupe 'ga je'egamū 'ga je'ega renupa etee. Wa'yra mu'jaramū ae poromū. ⁵Wa'yra mu'e'em ire sipo ae maran Jeju 'ga rerowiaara 'gā mu'jau mama'e are? Naani. ⁶Jeju 'ga rerowiar yau 'gā nanē kasi eremono 'wyrriaramū ajaupe ne. Kasi a'e pe 'ga omogo re, je jeresage 'gā nupe, tekotee 'gā nesage apyraapa, 'ga 'i ne ojerowiaaraipa ojee etee ne. Ojee ojerowiaaraipa ma'e 'gā nia'wryi Janeruwarete 'ga upe. Ymā te mama'eukwaawa 'wryiara jerowiaraiwi ojee rakue. A'eramū 'ā Janeruwarete 'ga imuēma imua ywag awi rakue. Ojee ojerowiaaraipa ma'e 'gā nanē Janeruwarete 'ga erekou tyweaete i'jawerimū etee futat. ⁷Esage ma'e 'gā etee ki emono imogou 'wyrriaramū 'gā nupe. 'Wyrriarama 'gā ki tuereko esage Jeju 'ga rerowiare'ema 'gā. “Kuu. 'Ga esage”, te'i 'gā ajaupe 'jau. A'ere kasi “nia'wryi 'ga”, 'ga upe 'gā 'eramū eremono 'ga Jeju 'ga rerowiaara 'gā nupe 'wyrriaramū ne. Kasi a'e pe 'ga mono 'ga m'yjamū, mama'eukwaawa 'wryiara ruri 'ga porowyky mote'aa 'ga wi ne. A'eramū ene esage ma'e 'ga etee imogou 'gā nupe. Nanuara 'gā etee ki emogo 'wyrriaramū 'gā nupe.

'Wryiara 'ga poaat

⁸'Wryiara 'ga poaara 'gā nanē ki tako esage nū, diacano 'jawa nanē ki tako esage nū. O'wryiara 'ga 'jawe futar iki 'gā tako esage. Ti'me kasi 'gā ne. Ojemuawapit ma'eramū te ae poromū. Kawīajaiwa 'wara 'ga nokoa'uweri 'wryiara 'ga poirūnamū. Naka'aranūū mono'og are etee ea'at ma'eramū rūi ae poromū nanē nū. ⁹Jarejuwarete 'ga je'ega kwaaparamū te ae poromū. 'Ga

je'eg are jarejemu'e re jane jarejemogy esagea kwaapa. A'eramū aipo 'ga je'eg are eapyo ma'ea etee futat akowarūmū. 'Ga je'eg are eapyo katu ma'eramū nanē ae poromū nū. Mama'e esage kwaapa ki 'ga mama'e esage etee futat tuapo. ¹⁰Pejejeupe 'ga mono enune ki pejomajatyka ra'ne, pejeporogytau 'gā nee ra'ne. “Esage te 'gā pē nupe?” 'jau ki pēē pejejaupe. Nia'wryi 'gā 'eramū pēē 'gā mogowe'em. Esage futat 'gā oree 'eramū pēē 'gā monou imogyau pejejeupe.

¹¹'Gā nemirekoa nanē ki tako esage nū. 'Gā nemirekoa nipo wa'wrye'emamū 'eramū nanē kasi eremogo 'gā 'gā nesakaramū ne. Namorogyta'ywa rūi kasi 'gā nemirekoa ne. Kawīajaiwa 'wara 'ga remireko 'eramū kasi 'ga eremono im'yina ne. Ojemuawapit ma'e tee nipo ajee 'ga remirekoa. A'eramū ēē u'eawer imū etee futat mama'e apou. ¹²'Wryiara poirū 'gā nemirekoa nirūi futari. Ma-jepei tee futat 'ga remirekoa. Wa'yra upe oje'eg ma'eramū nanē nū. Wog ipe ajemogy ma'e 'gā nupe oje'eg ma'eramū nanē nū. ¹³Oporowyky esage re nipo 'ga ojemu'jaga kūima'eteeteramū 'ga nupe. A'eramū nipo 'ga okyjawe'em Jeju 'ga mome'wau 'gā nupe kwe pe awau. “Jeju 'ga 'ā Janejararetea. 'Ga 'ā ore aruerowiat”, 'jau nipo 'ga awau kwe pe 'gā nupe, tekotee 'gā nupe.

¹⁴Jeatawerayay je ene pyri numiamū, ki Timoteo. A'ere je nakwaawi we tewawa. A'eramū je ka'arana kwasiaa imonou ene upe. ¹⁵Jeo poromukuran iki ka'arana pemogyta. A'eramū pēē pejejemogy esage kwaapa. Jarejuwarete 'ga remiayuwa futat jane. Okoeteete ma'e 'ga remiayuwa futat jane. A'jea futat 'ga je'ega. 'Ga je'ega jane sikwaap. Jarejuwarete 'ga remiayuwa futat jane. Sā'ā tupaa'mywa 'oga pypkoga. Nan tee futat 'ga je'ega rekoi jane pype. 'Ga je'ega kwaapa nipo jane

jarepoire'ema 'ga rerowiar awi mama'e tesirūa jarejeupe ijesaokaramū. ¹⁶Ymā te 'ā janeypy 'gā naeapyoi Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. Nokwaawi janeypya, “Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga nipo 'ut amanūmū ae katu'okawamū” 'ea rakue. A'ere 'ga 'awamū jane mueapyoi ee.

“Jejui 'ga 'ua ywy pe rakue, kūima'eramū rakue.

Ywy pe 'ga rekoramū Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'jau: ‘Jejui 'ga esage.

Nuapoi futari 'ga mama'e tywera', 'jau 'ga 'Agesagea 'ga upe.

Ywagipewara 'gā nanē Jejui 'ga resaka nū, kūima'eramū 'ga reko resaka nū.

'Ga rerowiaara 'gā amū awau kwe pe 'ga mome'wau.

A'eramū 'gā 'ga rerowiaa kwaiwete.

A'eramū Janeruwarete 'ga 'ga mojewya 'ga monou 'ga mojeupia oje'wyr ipe nū.”

I'me ma'e

4 'Awamū je ene mu'ei i'me ma'e 'gā nee nanē futat nū. A'eramū ene 'gā je'ega rerowiare'ema. Janeruwarete 'ga 'Agesage e'i: “Anure nipo, Janeruwarete 'ga wemiapofera mateepawe'emauwe 'gā amū poiri Jejui 'ga rerowiar awi. Mama'eukwaawa 'wyriara nipo o'meramū 'gā nupe ojerowiarukaa 'gā nupe. A'eramū nipo amumera 'gā opoia futat Jejui 'ga rerowiar awi”, 'jau 'ga 'Agesagea jane. Mama'eukwaawa remiayywa 'gā 'ā i'me ajemogyau jane. ²I'me ma'ea futat 'gā. Nokwaawi futari 'gā mama'e a'jea miamū. Namutamutat 'gā mama'e tywera apoi ajemogyau. A'ere 'gā 'awamū mama'e esagea ojeupe iapoa nokwaawi. Nojemu'akwaawa'uweri 'gā mama'e esage apo are. Nokwaawi futari 'gā wemiapo tywera. ³“Ku'jywa 'ga aeremirekoa nafutari”, 'jau futatee nipo 'gā ajaupe ajemogyau. A'ere 'gā 'me ate 'gā jemogyramū. “Awa mama'ea pe'u.

A'ere kasi pea pe'u ne”, 'jau 'gā 'me irūa ajamu'jau i'upyre'em are. A'ere naani. 'Gā 'me ate. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga mama'e apoi janeremi'uramamū futat rakue. A'ere ae Jejui 'ga kwaaw ire mama'e 'u katu katu etee futat jarejemogyau. 'Ga upe jareje'ega mono re jane mama'e 'ui katu katu etee futat. “Au'jete mama'ea eremut oree 'ga upe” 'e re ae mama'e 'ui katu katu etee. ⁴Esage Janeruwarete 'ga remiapofera. Mama'ea 'ga wapo janeremi'uramamū futat rakue. A'eramū jane, mama'ea kasi pe'u ne, 'jawe'em 'gā nupe. A'ere ki “au'jete mama'e esagea eremut oree”, sa'e etee Jarejuwarete 'ga upe mama'e 'u enune. ⁵“Mama'ea je aapo pēnemi'uramamū”, e'i 'ga 'ā jane rakue. A'eramū 'ā jane jarejemi'war enune 'jau 'ga upe jepi: “Au'jete mama'ea eremut oree. Oreremi'urama eremut oree”, 'jau jane 'ā 'ga upe jepi, jarejemi'war enune jepi. A'eramū jane mama'e 'wau katu katu etee futat. Nitywi mama'ea i'upyre'ema jane.

Jejui 'ga remiayuw esage

⁶Aipo are ki 'gā emu'e, ki Timoteo. Jejui 'ga rerowiaara 'gā ki emu'e. 'Gā nupe aipo mome'u esageramū. Jejui Kristu 'ga remiayuw esageramū futat ereko. A'eramū ene ai'iwe, ai'iwe 'jau Jarejuwarete 'ga je'ega mogytau ekou. 'Ga je'ega a'jea futat. A'eramū ene imogytau ekou ejea'aramū ee. A'eramū ene 'ga je'eg imū etee futat ekou. A'eramū ene eojere'emamū futat mama'e apou ekou 'ga je'eg imū etee futat. ⁷A'ere kasi morogyta ymaner are ereapyaka ne. 'Gā amū nipo janeypy 'gā je'ega mome'wara. A'ere kasi ereapyaka 'gā je'eg are ne. Aipo mome'ua na-jane mojemogyppyga'uweri jane mo-gyau Janeruwarete 'ga ree. Jarejuwarete 'ga je'eg are etee ejemu'jau ekou. 'Ga je'eg are etee ejemu'jau nipo 'ga remifu-

tar imū etee futat mama'ea ereapo. ⁸Janejemamuakara nanē esage 'ga upe nū. A'ere 'ga je'eg imū jane jemogyta te esageramū 'ga upe. “Janeruwarete 'ga je'ega nipo jane mogy esageukaa 'au ywy pe. A'eramū jane jaremanū re jarewau jarejemogyau ywag ipe 'ga pyri”, 'jau ore jepi. ⁹Aipo 'ea a'jea futat. Tuapyaka esage ki 'gā ajemogyau ee. Tuerowiari iki 'gā aipoa. ¹⁰Janeruwarete 'ga 'ā ywag ipe 'ūi. 'Ga 'ā jane sirowiat. 'Ga pyri jareoa 'ā jane siapesak jarejemogyau. A'eramū jane a'eramū jarewau 'ga mome'wau tekotee 'gā nupe. 'Gā amū nipo 'ga rerowiaa jane 'e renuw ire. 'Ga 'ā ae katu'okara. Najuejue etee ae katu'oga 'ga afutat. A'eramū 'ga werowiaara 'gā katu'oka a'jea futat.

¹¹“Paulo 'ga je'ega ki peenup katu katu”, ere ki Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe. “Emu'e ki 'gā Jejui 'ga porogyta are. 'Ga je'ega ki peenup”, ere ki 'gā nupe. “Ga je'eg imū pejemogyau esage”, ere ki 'gā nupe. ¹²Ene 'ā kunumūūa agawewi. A'etea 'ā Janeruwarete 'ga ene mono peu 'gā mu'jaukaa ojee. A'eramū ene ekou esage 'gā nowase. A'eramū nipo 'gā, ene resag ire, ene 'jawe ajemogyau, mama'e esagea etee iapou. Eje'ega esageramū ekou 'gā nupe. Ejejuka esage ki ekou 'gā nee. Erowiar iki Jarejuwarete 'ga. Mama'e tywera kasi ereapo ne. Eko esage ki. A'eramū 'gā ojemu'jau ene ree. ¹³Jeo poromukuran Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'arana mogytou ekou 'gā nupe, ajatyka ma'e 'gā nupe. Emu'e ki 'gā morogyta esage are. Emu'akwaap ki 'gā 'gā neko esage are.

¹⁴Ymā te ako Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'wyriara 'gā amū opo monoi eneapyte'rarimū ikue, ene resaukaa 'gā nupe ikue, ene monou Jarejuwarete 'ga mome'waramū 'gā nupe ikue. A'e pe ako 'gā amū 'jau ene upe ikue: “Je 'ā tepājē omono 'ga upe 'ga moporowykyaukaa

tejeupe, e'i 'ga enee, ere ki 'ga upe, e'i Janeruwarete 'ga jee”, 'jau ako 'gā amū ene upe ikue. A'eramū je 'awamū 'jau ene upe nū: 'Ga pājē mū etee futat eporowyky ekou, 'jau je ene upe. ¹⁵'Ga je'eg are ejea'aramū ekou. A'eramū nipo ene resakara 'gā 'jau enee: “Jejui 'ga je'eg imū etee futat 'ga reko'i oporowykyau”, 'jau nipo 'gā enee, ene resag ire. ¹⁶Ejemuaēm iki ekou ejee. 'Ga je'eg imū etee futat eko eatau. Jarejuwarete 'ga je'eg are etee ki 'gā emu'e. Enup katu katu ki aipo 'ea. 'Ga je'ega etee ki emome'u 'gā nupe. Aipo apo re nipo ereo ywag ipe ekou Jarejuwarete 'ga pyri, emanū re. Eneremimu'efera 'gā nanē futat nipo awau 'ga pyri ene amu'e re nū.

Jejui 'ga rerowiaara 'gā neko esage

5 'Awamū je ene mu'e'i Jejui 'ga rerowiaara 'gā mu'akwaaw are. 'Gā 'ā Jejui 'ga rerowiaar yaua. 'Awamū etee ako 'gā Jejui 'ga rerowiari ai'i. A'eramū ene 'gā mu'jau Jarejuwarete 'ga remifutar are.

Sawa'e 'ga amū mama'e tywera aporamū kasi ereje'egay 'ga upe ne. Eporogyta esage etee ki 'ga upe, 'ga mu'jau ejuwa 'jawe futat. “Mama'e tywera apoa nia'wryi Janeruwarete 'ga upe. Mama'e esagea etee eapo 'ga upe”, ere esage etee ki 'ga upe, 'ga mu'jau Jarejuwarete 'ga remifutar are.

Ipyau 'gā nipo mama'e tywera mū apou. A'eramū nanē ki eje'ega 'gā nupe ejewirera 'jawe futat, 'gā mu'jau ee nū.

²Kūjāmēra 'gā nupe eje'ega kasi ere ejeupe ne: Kuu. Te 'ā nooi te'apa amū fue'i, ere kasi ejeupe ne. Wāiwi ēē mū upe eje'ega, eje'eg esage etee futat ēē upe, ey 'jawe. Kūjāmuku 'gā nupe nanē eje'ega ejenyra 'jawe etee futat nū.

³'Awamū je ene mu'e'i imen manū ma'efera 'gā nee nū, ipytune'ema 'gā nee. Tojejuka esage ki Jejui

'ga rerowiaara 'gā 'gā nee. ⁴Imen manū ma'e nipo wa'yramū amū, wemiariirūnamū nanē nipo nū. A'eramū ki 'gā tojejuka oy are maranamū ojarī are 'jau. Aipoa Janeruwarete 'ga afutat. Pejepytyun are pēpota'wa pāwēa futat esage Janeruwarete 'ga upe. Janewuja'i are ā janey jejukai jane ree rakue. Mama'ea ā 'gā imua janee rakue. Janerua nanē ā mama'e mua janee, mama'e apou janee 'jau rakue, janewujaramū rakue. A'eramū jane 'awamū jarepojejukaramū jarey are ipy'rau. Jane jarepojejukaramū jarejuw are nanē nū. Jarejamī are, jarejarī are, mīmer are ki sajejuka 'gā nee 'gā py'rau.

⁵Majawera 'gā amū nipo wa'yre'emamū amū wemiariirū'emamū nanē nipo nū, opytune'emamū nanē nipo 'gā nū. A'eramū nipo 'gā Jarejuwarete 'ga ree tee ojemogypyka ajemogyau. Au'jeteramū nipo 'gā oje'ega monou akou 'ga upe. "Mama'ea emut jee. Nitywi mama'ea jee", 'jau nipo 'gā akou Jarejuwarete 'ga upe. Aipo 'gā ki sipoat, mama'e monou 'gā nupe. Sajejuka ki 'gā nee. ⁶Imen manū ma'efera 'gā amū nipo awau aku'iramū etee akou ojee. Ojee tee wea'aramū awau. Jarejuwarete 'ga ree jēmī wea'are'emamū akou. A'e 'gā ako amanū ma'e 'jawe etee 'ga upe. Aipo 'gā nee kasi pejejuka ne. ⁷A'eramū ki ene je'eawer imū etee 'gā mu'jau. Kasi a'e pe majawera 'gā nee jane jejukae'emamū jane resakara 'gā 'i ne: "Kuu. Jejui 'ga rerowiaara 'gā nojejukai opytun are", e'i 'gā janee, jane ago'wau ne. A'eramū je 'jau pē nupe: Pejejuka ki majawera 'gā nee, a'e je enee. A'eramū jane resakara 'gā jane ago'wawe'em. ⁸Jarepytuna 'gā mama'e tywe'emamū jarejejukau 'gā nee. 'Gā nee jane jejukae'emamū ia'wyre'emamū futat jane rekoi Jarejuwarete 'ga upe Jejui 'ga rerowiar

awi opoit ma'e 'jawe. 'Ga rerowiare'ema 'gā miamū opytuna 'gā nee ojejuka. Jane taetu 'ga rerowiaaramū jarepytuna 'gā nee jarejejukae'em ire 'ga rerowiare'ema 'gā tywera siapyraaw ine.

⁹Imen manū ma'e 'gā, wāiwī 'gā nera etee ene imonou ikwasiaa ka'aran are, Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'ea 'jawa ka'aran are inuga. Aipo 'gā oporowyky Jarejuwarete 'ga upe. Wāiwī 'gā poromū. Sesēta kwara mu'aarera 'gā nera etee futat ene inuga ee. Majepi tee imen ma'efera 'gā. ¹⁰Wa'yra muaranuw esageara 'gā poromū. Oje'wyr ipe ae mo'wy'wyarera poromū. Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gā nee ojejuka ma'efera poromū, 'gā nupe mama'e monoarera poromū. Ojero'wu ma'efera 'gā nee oje-juka ma'efera ēē. Ajaupe mama'e esage apoarera ēē. Nanuara apoarera 'gā majawera 'gā nera etee ki ekwasiat inuga ka'aran are, Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'ea 'jawa ka'aran are.

¹¹Kūjā pyau 'gā amū mena nipo amanūmū ēē wi. A'e ēē rera kasi eremono Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'ea 'jawa ka'aran are inuga ne. Anurenure'i nipo ēē oi kūima'e mū rekaa omenamū nū. A'eramū nipo ēē Jejui 'ga porowyky awi opoia etee ne. ¹²Omena manū re nipo ēē 'jau ojeupe: "Awamū je nomenaru'jawi futari. 'Awamū je Jejui kīā porowyky te futat taapo 'jau", 'jau nipo ēē ojeupe numiamū. A'e reewi nipo ēē anure ēē menaari nū. A'e ēē u'eawer imū mama'ea nuapoi futari. Aipoa nia'wyri Janeruwarete 'ga upe. ¹³A'eramū ene aipo 'gā nera monowe'em Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'ea 'jawa ka'aran are. Kasi a'e pe aipo ēē mama'e ojeupe imonoramū ēē wewueramū akou ne. Awau kwe pe oporogytau akou 'oga moyka morogyta a'wyre'ema pyu ne. ¹⁴A'eramū ki nanuara 'gā tomenaru'jap tāmējē. A'eramū futat 'gā wa'yramū.

A'eramū futat 'gā oporowykyau wa'ya upe omena upe 'jau. A'eramū Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā jane ago'wawe'em ajemogyau 'gā nee. ¹⁵ Amumera majawera 'gā te ajee opoit Jejui 'ga rerowiar awi ai'i. Mama'eukwaawa 'wyriara remifutar imū etee 'gā mama'e apou ajemogyau ai'i. Aipoa nia'wyrī futari. ¹⁶ “Pēpytuna nipo amū ako majaweramū. A'eramū pēē futat pejejekau ēē ree”, ere ki Jejui 'ga rerowiaara 'gā kūjāmera 'gā nupe. Pejejuka kynā ree, te'i kasi 'gā Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe ne. Eē futar iki tojejuka opytun are. Jejui 'ga rerowiaara 'gā ki tojejuka ipytune'ema 'gā nee etee.

¹⁷ Awamū je ene mu'ei jare'wyrīara 'gā nee nanē nū, pastor 'jawa 'gā nee nū. Jare'wyrīara 'gā nee ki sajejuka esage. Toporowyky esage ki 'gā akou. A'eramū ki simepyuu 'gā. Mukūi ki 'gā nepya simono 'gā nupe. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā nupe, jaremu'jara 'gā nupe. Mīmera 'gā nupe ki simonouu mukūi 'gā nepya 'gā nupe. ¹⁸ Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'gā nupe rakue: “Ejeupe ejeymawa iporowykyramū kasi eresīmat ejeymawa ne. Tene ki ijemi'wari akou oporowykyaw ipe”, 'jau 'ga ikwasiarukaa inuga janee rakue. “Pejejeupe 'gā amū porowykyramū nanē ki 'gā pemepy”, 'jau nanē 'ga ikwasiarukaa inuga rakue nū. A'eramū ki pēē, peje'wyrīara mepyaupē jejeupe iporowykyawer are.

¹⁹ Peenup kasi peje'wyrīara 'ga ago'oa ne. 'Ga amū nipo 'ua 'wyrīara 'ga mome'wau pē nupe: “Ekoay jane'wyrīara 'ga mama'e tywera apou akou”, 'jau nipo 'gā pē nupe, Jejui 'ga rerowiaaramū pē nupe. Majepeja 'ga etee imome'uramū kasi perowiar ine. A'ere ki 'gā amū nuru'jawamū perowiat. ²⁰ Mama'e tywera 'wyrīara 'ga iaporamū ki eje'ega emoywrafen 'ga upe pejejowase. A'eramū enupara 'gā, aipo renupa, okyjau mama'e tywera apo

awi. “Mama'e tywera aporamū nipo 'ā 'gā oje'ega moywrafeni janee 'gā nowase”, 'jau nipo 'gā ajaupe.

²¹ Jejui 'ga rerowiaara 'gā mu'akwaaw are je ene mu'ei, ki Timoteo. A'eramū ene jeje'ega renupa katu katu. Jeje'eg imū etee ki mama'ea eapo, a'e je enee Jarejuwarete 'ga remianuwamū, Jejui Kristu 'ga remianuwamū, ywagipewara 'gā, mama'e tywera apoare'ema 'gā nemianuwamū 'jau. Mīmera 'gā nemianuwamū je 'i enee. A'eramū ene jeje'ega renupa katu katu. Ejejuka pāwē pāwē ki 'gā nee. ²² Epoa kasi eremono ejemiesapytere'ema 'gā apyte'rariimū ne. Esapytet ra'ne ki 'gā. 'Gā neko esage ra'ne ki esak. 'Gā neko esage resag ire etee ene epo monou 'gā apyte'rariimū 'gā mogyau Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'eramū. Ereko kasi mama'e tywera apoara 'gā 'jawe etee ne. Mama'e tywera apoara 'gā nui ki epojok. Eko esage futar iki. Ereapo kasi mama'e tywera ne. ²³⁻²⁵ 'Gā amū mama'e tywera wapo najuejue etee ajueape. A'eramū jane 'gā tywera resaka. “Anure nipo Janeruwarete 'ga 'gā nereko tyweretei”, 'jau nipo jane 'gā tywera resaka. A'ere nipo amumera 'gā mama'e tywera nuapoi ajueape. Jarejowase mama'ea 'gā iaporamū jane 'ā 'gā nemiapofera kwaawi. A'ere jane jemime 'gā nemiapofera nikwaawi. A'ere nipo jane anure 'gā nemiapofera resagi katu katu. A'eramū ene 'gā nesaka katu katu ra'ne Jarejuwarete 'ga porowyky pype 'gā munew enune.

Timoteo, 'awamū je 'i enee. Ejejuka esage ki ejee. Enerewega 'ā nia'wyrī. A'eramū ene y'way ajai'wi 'wau ejewega upe. 'Ya etee kasi eretykur ine.

6 'Awamū je ene mu'ei 'gā nemi-faja 'gā nee. Ymā te 'ā 'gā amū nitywi ka'aranūū pyu rakue. A'eramū 'gā ojeme'egukaa 'gā nupe 'gā nemifajamū rakue. A'ere 'gā 'awamū Jejui 'ga rerowiaaramū 'gā jemogyi. “Peenup

katu katu ki pejejara 'ga je'ega", ere ki 'gā nupe. "Peporowyky esageramū tekotee 'gā jane ago'o eme 'jau", ere ki 'gā nupe. Janeje'ega nanē 'gā iku-rape'ema nū. Nia'wryri aipoa, 'jawe'em 'gā janeje'ega upe. ²Pējara 'gā nipo ako amū Jejui 'ga rerowiaaramū. "Jejara 'ga Jejui 'ga rerowiaara. A'eramū nipo 'ga je nupāue'em. A'eramū je teporowykyau'i'itee ināinānī'itee, pe'je kasi ne", ere ki 'gā nupe. Naani. "Pejejara 'ga Jejui 'ga rerowiaara futat 'ga rekoramū taetu pēporomutat 'ga ree. A'eramū ki pēē pejeporowykyau esage 'ga upe", ere ki 'gā nupe. Emu'e ki 'gā je'eawer are, ki Timoteo. Je'eawer imū etee mama'e apoukaa 'gā nupe.

Jejui Kristu 'ga je'ega a'jea futat

³Janejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga je'ega a'jea futat. A'eramū jane 'ga je'ega renuparamū Jarejuwarete 'ga remifutar imū mama'e apou. A'ere nipo 'gā amū nafutari 'ga je'ega. A'eramū nipo 'gā mama'e amutee are te nipo ajamu'jau. ⁴"Je 'ā je'akwaap 'gā 'akwaawa apyraapa", 'jau futatee nipo 'gā. A'ere naani. Ajamue ekoete te 'gā. Ajakurap te 'gā. Iporerekoaywet 'gā ajuee. Ojoje'ēwu'jaga ekoete. Najuerowiari 'gā. ⁵A'eramū ajamueu etee akou. Nokwaawi 'gā mama'e a'je apoa. I'akwaawe'emamū ae poromū. Mama'e tywer are etee 'gā wea'aramū akou. "Jejui 'ga rerowiaara 'gā ika'aranūū kwai ajemogyau", 'jau futatee 'gā ajaupe. "Je nanē nipo Jejui 'ga rerowiaaramū tekou jeka'aranūū kwai nū", 'jau futatee 'gā numiamū. A'ere nanarūi. ⁶Janeruwarete 'ga remifutara apoara 'gā a'jea futat ika'aranūū kwai ma'e 'jawe iku'i akou. 'Ga 'gā okwaap. 'Ga esage futat. Janeruwarete 'ga esage futat, tekotee 'gā nesage apyraapa. A'eramū ae 'ga kwaaparamū aku'iramū ajemogyau

awau 'ga rape rupi. ⁷Jarey awi jare'aa ypy 'ā jane niruri futari mama'ea jarepo pe. A'eramū jane jaremanūmū nanē mama'e rerawawe'em futat jarepo pe nū. ⁸A'eramū jane jarejemi'urama tywamū jarejekōējamū jarejemogyau. Jarejaity tywamū jareku'iramū nanē nū.

⁹Amumē ka'aranūū mono'ogara 'gā mama'e tywera wapo ka'aranūū mono'ogawamū ojeupe. Mama'e yau resaka nipo 'gā 'i: "Kuu. Afutat je aipoa", 'jau nipo 'gā. A'eramū nipo 'gā ipyyka jemime ojeupe. Sā'ā miara. Mama'e resag ire ipige'ema ipy'araypara imogeukaa ukaja pype. A'eramū 'ā ojejukaukaa wya ukaja jara 'ga upe. Nan tee ka'aranūū mono'ogara 'gā. U'akwaawe'emamū awau mama'e tywera apou ka'aranūū are. A'ere nipo nanuara 'gā nayrūnamū anure. Nooi futari 'gā Jarejuwarete 'ga pyri. ¹⁰Ka'aranūū futar are ea'at ma'eramū mama'e tywera ipyryugawa futat. A'eramū ka'aranūū mono'og are etee ea'at ma'e 'gā Jejui 'ga rerowiar are jēmī wea'are'emamū ajemogyau. 'Gā amū ka'aranūūa futaa kwaiwete, Jejui 'ga futara apyraapa. A'eramū nipo 'gā amū Jejui 'ga rerowiar awi opoia futat. Kwaiwete agawewi 'gā ka'aranūūa. A'etea nipo 'gā 'i'arasigamū akou, ojeupi etee futat ojereko tywerukaa.

Timoteo 'ga mu'akwaapawet

¹¹A'eramū ki ene Janeruwarete 'ga remifutara apoaramū mama'e tywera apo awi eja'gwau, ki Timoteo. Mama'e esage etee iapou. Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee futat mama'e apou ekou. Ejemogyppyg ete ki ekou 'ga ree. Ejejuka esage ki Jejui 'ga rerowiaara 'gā nee. Ejeupe mama'eay ijesaokaramū kasi erepoit 'ga rerowiar awi ne. Epota'wa esageramū etee futat ekou 'gā nee. ¹²Sā'ā afuakara resaukaara 'gā. Ajuowajaa 'gā 'ā afuakara

resaukaawamū. Nojoman ekoete rūi nanē 'gā ajuetyka nū. Ojoman esage te 'gā. Nan tee futat ejeko esagea resaukaa 'ga upe. A'eramū nipo ene ewau ekou Jarejuwarete 'ga rape rupi. A'eramū 'ga ene mujaa ojee. Ymā te ako 'ga ene muēmi werowiare'ema 'gā nui ene mogou wemiayuamū ikue. Kwaiwete 'gā nowase ako ere ikue: “Je 'ā arowiat Jejui 'ga. 'Ga 'ā jetywera omoit je wi ai'i”, ere ako 'gā nowase ikue. “Ga rape rupi too 'jau”, ere ako 'gā nowase ikue. A'eramū 'ga ene monou wemiayuamū. A'eramū ene 'awamū ekou esage futat 'ga upe. ¹³Janeruwarete 'ga ete 'ā jane mogy. 'Ga ra'yra 'ga, Jejui Kristu 'ga 'ā oje'eg a'je mome'wau Pōsiu Pīratu 'ga upe, okyjawe'em rakue. Ma'eramū 'ā je 'i 'awamū 'gā nowase enee. ¹⁴Jarejuwarete 'ga je'ega ki enup katu katu. 'Ga je'eg imū etee futar iki mama'e apo ekou. A'eramū tekotee 'gā ene ago'wawe'em. A'eramū ene etywere'emamū ekou 'ga upe 'ga jewyramū. ¹⁵Janeruwarete 'ga remifutara 'ara upe iwaēm ire Jejui 'ga ruri ojewya nū. Janeruwarete 'ga esage ma'ea. Iku'i ma'ea 'ga. 'Ga 'ā 'wryiararetea futat. 'Ga tee Janejararetea futat. ¹⁶'Ga etee te namanūi. Okoeteete ma'e 'ga futat. Esage futat 'ga. Nitywi futari mama'e tywera 'ga ree. A'eramū 'ga wenyramū akou. 'Ga renya kwara reny apyraapa. Nitywi futari esage ma'e 'gā 'ga 'jawe. A'eramū itywet ma'e 'gā 'ga rerowyke'ema. Tamuoryp ki 'gā 'ga. 'Ga te 'ā pājēretea futat namutat.

¹⁷'Awamū je ene moje'egukari ikaraemā kwai ma'e 'gā nupe: “Je te 'ā kūima'eteetea, pe'je

awi”, ere ki 'gā nupe. “Anure nipo pēkaraemā teepawamū. A'eramū pēē pejemogypykyke'ema pejekaraemā are. Jarejuwarete 'ga ree te pejemogypykyk. 'Ga te 'ā mama'e amut janee, jane muorypawamū. A'eramū pēē 'ga ree te pejemogypykyka”, ere ki ikaraemā kwai ma'e 'gā nupe. ¹⁸“Pe'je pejejejukau esage 'gā nee”, ere ki 'gā nupe. “Mama'e esage peapo pejekou. Pēnakate'em kasi pejemogyyau ne. Mama'e mū ki pemono imama'e'ema 'gā nupe”, ere ki 'gā nupe. ¹⁹“Gā nupe mama'e monoramū, Janeruwarete 'ga mama'e esage muri pē nupe, peu ywag ipe. Mama'e tywera sipo 'ga amut pē nupe? Naani. Mama'e eteetea te nipo 'ga amut pē nupe. Teepap sipo kamēšiete 'ga remimurera? Naani. 'Ga remimurera te enema'e namutamutat”, ere ki 'gā nupe. “A'eramū tepeo 'ga pyri pejejemogyau nakwaparimū ete rūi”, ere ki ikaraemā kwai ma'e 'gā nupe. “Peu 'ga pyri sipo pēku'i'i'i etee? Naani. Pēku'irete te peu”, ere ki 'gā nupe.

²⁰Timoteo. Ymā te Janeruwarete 'ga ene resagi ene muēma aipo 'gā nui, ene moporowykyaukaa ojeupe. A'eramū ene 'ga je'eg imū etee futat ekou. “Nan iki eapo jee”, 'jawerimū etee futar iki ene iapou. Ejepe'a aipo ajamue ma'e 'gā nui. Ajamue ekoete 'gā. Aipoa nia'wryi Janeruwarete 'ga upe. Aipoa kasi ereapo ne. ²¹“Ore 'ā ore'akwaap 'gā nemimu'e are”, e'i ekoete 'gā. A'ere naani. I'me etee 'gā. Aipo 'jara 'gā opiau etee ywaga piar awi. A'eramū 'gā opoia Jejui 'ga rerowiar awi.

Jarejuwarete 'ga resagea ene rerekoa je afutat.

Kweramū etee jeremimome'ua.

2 Timoteo

Jejui 'ga mome'u are 'gā Paulo 'ga munewi moromunepawa pype rakue. Moromunepawa pype akoaw ipe Paulo 'ga ka'arana kwasiaru'japa Timoteo 'ga upe rakue. Jejui 'ga rur enune ojeapo ma'e are 'ga ka'arana kwasiari. 'Agamū Paulo 'ga remikwasiarera mapawera. "Anurenure'i nipo 'gā je jukai", 'jau 'ga ikwasiaa 'ga upe. Na'ga etee rūi ikwasiaa. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe. A'eramū 'ga ikwasiaa imonou 'ga upe rakue.

1 Je Pauloramū ka'arana akwasiaru'jap imonou enee, ki Timoteo. Jejui Kristu 'ga je mono kwe pe ojemome'waukaa 'gā nupe ikue. 'Uwarete 'ga remifutar imū 'ga je monoi ikue: "Werowiarāmū Jejui 'ga jane mogyi wemiayuwamū. A'eramū jane 'ga rerowiaaramū jarewau jarejemogyau ywag ipe 'ga pyri jaremanū re, ere ki 'gā nupe", 'jau 'ga jee ikue, je monou morogyta esage mome'waukaa kwe pe ikue.

²Ene 'ā jera'yra 'jawe jee, ki Timoteo. Jeporomutat je ene ree. A'eramū je ka'arana monou ikwasiaa ene upe.

Kul'jywa 'ga 'ā Janeruwaretea. Jejui Kristu 'ga 'ā Janejararetea. 'Gā nesagea ene rerekoa je afutat, ki Timoteo. Ene ree 'gā jemuaēma, ene mopy'ata'waa. Mīmera je afutat.

Jarejuwarete 'ga muorypawet

³"Ene 'ā eneresage, Kiapi'ni", 'jau je Jarejuwarete 'ga upe tekou jepi. 'Ga upe je porowykyi tekou. 'Ga je'eg imū etee je mama'e apoi tekou jepi. 'Ga remifutara kwaapa je aipoa etee iapou jepi. Jepy-tuna 'gā 'ā oporowykyau 'ga upe rakue. A'eramū je nanē tejamŷja 'jawerimū futat teporowykyau tekou 'ga upe nū. A'eramū je teje'ega monou Jarejuwarete

'ga upe jepi. "Jeku'i je tekou Timoteo 'ga ree jepi, Kiapi'ni. 'Ga ene rerowiat a'jea futat. A'eramū je tekou'iramū tekou 'ga ree", 'jau je 'ga upe teje'ega monou tekou jepi. Au'jeteramū je tekou teje'ega monou 'ga upe ene ree. ⁴Tejea'aramū tekou ene ree jepi. Ejewi je oramū ako ene ejaa'wau je ree ikue. "Nae-sagu'jawi nipo je 'ga re'ā", 'jau nipo ene rakue, ejaa'wau je ree rakue. A'e are je tejea'aramū jepi, enejoo'owar are jepi. Ene pyri jeoweramū numiamū. Ene resaga amunipo 'ā je muoryp kwaiwete ene ree. A'ere je nooarūi ene pyri. Je munep 'gā je mŷina 'au. ⁵"Timoteo 'ga Jejui 'ga rerowiaara futat", a'e je te'ŷina tejeupe tejea'aramū ene ree jepi. Ymā te 'ā enejarŷi ēē Jejui 'ga rerowiaararetea ēē rakue, Loide ēē rakue. A'ere 'ā eney ēē nanē 'ga rerowiari rakue nū, Eunisi ēē rakue nū. A'eramū ene 'awamū 'gā 'jawerimū etee futat 'ga rerowiaa. ⁶A'eramū je a'eramū teje'ega monou ene upe ene mu'akwaapa. Ymā te ako je tepo monoi eneapyte'rarimū ikue, ene mogou Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'eramū ikue. A'e pe ako 'ga opājē mua enee ikue. A'eramū 'awamū je 'jau ene upe: 'Ga pājē mū etee ki mama'ea eapo. 'Ga pājē mū etee ki eko, a'e je enee. ⁷Janeruwarete 'ga ako U'agesage amut janee ikue, janererekwaramū ikue. A'eramū 'ga 'Agesagea jane rerekou. A'eramū 'ga 'Agesagea jane mogyjaukare'ema. 'Ga 'Agesagea jane mopota'waukaa 'gā nee. 'Ga 'Agesagea 'ā jane mu'akwaawukaa mama'e tywera apoe'em are.

⁸Erejenosī kasi Jarejararete 'ga je'ega mome'u awi 'gā nupe ne. Je wi nanē ejenosōue'em nū. 'Au je reni moromunepawa pype. Kwe pe ako je oi morogyta esage mome'wau 'gā nupe ai'i. "Jejui 'ga amanū jane katu'okawamū", 'jau je ako tewau tekou 'gā nupe imome'wau kwe pe ai'i. A'eramū 'gā a'eramū je ppyka je mua je munepa je mŷina mo-

romunepawa pype. A'ere kasi erejenosĩ je wi ne. Ene nanē nipo 'gā ene rereko tywerete je 'jawe futat nū. A'ere nipo Janeruwarete 'ga opājē muri ene upe, ene momoirukare'ema ojewi.

⁹ Janeruwarete 'ga ako janetywera omoit jane wi ikue. 'Ga ako jane katu'oka ikue. 'Ga te 'ā jane mū'ē werowiare'ema 'gā nui jane mogyau wemiayuwamū. Najaneremiapo esagefer are rūi 'ga jane mū'ēi 'gā nui. Wemifutar imū etee futat 'ga iapoi. Ywy apoe'ewe 'ga jema'emi jane ree rakue. "Jejui Kristu 'ga rerowiaara 'gā tamū'ē 'gā nui 'jau kwy, imogyau tejemiayuwamū 'jau kwy. Tapoat 'gā 'gā neko esage are 'jau kwy", 'jau 'ga ojeupe mama'e apoe'emawe rakue. ¹⁰ Ymā te 'ā ae nokwaawi futari 'ga remifutara rakue. A'ere jane 'awamū ikwaawi. Jejui Kristu 'ga ruri 'au ywy pe jane mu'jaawamū rakue. A'eramū 'ga 'ā Janekatu'okaramū akou. Janeruwarete 'ga 'ā ae katu'oga afutat. A'eramū 'ga Jejui 'ga mua 'au jane katu'okawamū. "Jejui 'ga ako amanū ai'i" 'ea 'ā jane sikwaap. "Amanū re 'ga ferawi etee nū" 'ea nanē 'ā jane ikwaapa nū. A'eramū jane a'e rerowiaa. A'eramū jane jaremanū re jareferapa etee nū. A'eramū jane jareferaw ire jarewau 'ga pyri jarejemogyau nakwaparimū rūi. Jejui 'ga ferawa kwaaw ire jane jarekyjawe'em jaremanū awi. A'eramū jane 'ga 'jawe futat jareferapa etee jarewau jarejemogyau 'ga pyri nakwaparimū rūi.

¹¹ Janeruwarete 'ga 'ā je monoukat kwe pe Jejui 'ga mome'waukaa 'gā nupe ikue. 'Gā mu'jau je tewau kwe pe morogyta esage are ikue, Jejui 'ga ree ikue. ¹² Ma'eramū 'ā Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā je rereko tyweretei. A'etea je 'ā nojeojeri futari te'ŷina morogyta esage mome'wau tejepyri 'ut ma'e 'gā nupe. Jejui 'ga ako je arowiat ikue. 'Awamū je 'ga kwaawi katu katu futat tekou. Ymā te 'ga 'i jee ikue: "Ekwap je mome'wau

kwe pewara 'gā nupe", 'jau 'ga jee ikue. "Eojere'emamū futat ewau je mome'wau ekou", 'jau 'ga jee ikue. A'eramū je tewau 'ga mome'wau 'gā nupe ikue. A'ere natepājē mū rūi je oi 'ga mome'wau 'gā nupe ikue. 'Ga te 'ā pājērete. A'eramū je 'ga pājē mū etee futat 'ga mome'wau 'ga jewyra poromukuran. ¹³ Morogyta esage are ako je ene mu'ei ikue. A'eramū ene emu'eawer imū etee ekou esage. Jereko esagea ako ereesak ikue. A'eramū ene je 'jawe etee futat ekou esage. Erowiar ete futar iki Jejui 'ga ekou. Ejejuka esage ki ekou tekotee 'gā nee. Nan tee jane Jejui 'ga ree ojemujat ma'eramū jane jemogyi. ¹⁴ Ymā te ako ore morogyta esage mome'ui enee ikue. A'e are etee ki ejea'at ekou. 'Gā 'mea kasi ererowiar ine. Janererekwara 'ā Janeruwarete 'ga 'Age-sagea futat. A'eramū janererekwara jane muea'aa 'ga je'eg esage are.

¹⁵ A'ere Asia ywy pewara 'gā opawi je wi rai'i. Kwaiwete 'gā awau je wi jerera renupawe rai'i. Ojenosĩ 'gā je munepawer awi rai'i. A'eramū 'gā awaupap je wi. Figeru 'ga miamū awau je wi Erogemes 'ga retee. ¹⁶⁻¹⁷ A'ere Onesifuru 'ga nanarūi. Nojenosĩ 'ga je wi moromunepawa pype je rekoramū. Roma pe owa'emawe 'ga 'ua je rekaa. Je resag ire etee nipo 'ga poiri je rekar awi. 'Ga je maku'iu'jau'japa. ¹⁸ Janejararete 'ga nanē nipo ajemua'ema 'ga ree ywy pe ojewya 'ur ire nū. Efesu pe je rekoramū 'ga ako je poari kwaiwete ikue, mama'e apou je pyri ikue. A'ea 'ā erekwaap futat.

Jejui Kristu 'ga remiayup

2 Ene 'ā jera'yra 'jawe jee, ki Timoteo. Janeruwarete 'ga 'ā ojejuka jane ree jepi. Jane 'ā Jejui Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramū futat. A'eramū 'ga ruwa 'ga ojejukau esage jane ree jepi. A'eramū ki ene eje'ega monou 'gā nupe ekyjawe'em. ² Je ako amu'e ene ikue, mytuna 'gā nemianuwamū ikue.

A'eramū ene 'awamū 'gā mu'jau je 'jower-imū ekou. Ejerowiaawa 'gā etee ki emu'e. A'eramū 'gā ojemu'e re awau 'gā mu'jau nanē kwe pe nū.

³ Jeju Kristu 'ga rerowiaaramū jane jemouagi jarejereko tywera upe. A'eramū ene ejemouaga mama'eay upe. ⁴ Sā'ā jefaroua mama'e apoe'ema wemifutar imū. O'wyrara 'ga remifutar imū etee mama'e apoa ijemogya. Nan tee jane. Niapoi futari mama'ea jarejemifutar imū. Jarejararete 'ga remifutar imū etee jane mama'e apou jarejemogyau. ⁵ Ujān ma'eramū nanē nū. Ijān esage ma'e 'ga upe etee futat 'ā 'gā 'ga jānawera repy monou. Ijān a'wyrē'ema 'gā noppyga'uweri mama'ea. Nan tee futat ene. Enereko esageramū Janeruwarete 'ga enereko esageawera repy muri enee. ⁶ Sā'ā ko pe oporowyky ma'e 'gā oko pypriara 'ua ajuenune. Nan te 'ā ereporowyky esage Jeju Kristu 'ga upe. A'eramū nipo 'ga anure ojeupe eneporowykyawera mepyau enee. ⁷ Ejea'ar iki ekou jeje'eg are. Janejararete 'ga nipo ene mueapyoukat ee.

⁸ Jeju Kristu 'ga ree ki ejea'at. 'Ga manū re Janeruwarete 'ga 'ga moferawi etee nū. A'eramū 'ga amanū'jape'ema futat awau ojewya oje'wyr ipe nū. 'Ga 'ā jane'wyrar ypy 'ga juapyrera, Davi 'ga juapyrera. A'eramū Janeruwarete 'ga Davi 'ga juapyrera moferapa nū, imojeupia imonou ywag ipe nū. Aipoa je amome'u tekou mīmer imū 'gā nupe jepi. ⁹ A'eramū 'gā Jeju 'ga ree morogyta esage mome'u je rekoramū, je pyyka, je pofaa itaju pyu muna'ywa 'jawe je m̄yina. A'ere je najeojeri futari te'ŷina tejepyri 'ut ma'e 'gā nupe imome'wau. Naje momiga'uweri futari 'ga rerowiare'ema 'gā morogyta esage mome'u awi. ¹⁰ Tejemouaga etee te'ŷina tejereko tywera upe. A'eramū nipo 'ga remimū'ēmera 'gā juejue morogyta esage renupa ajemogyau. Werowiar ire Jeju

Kristu 'ga 'gā katu'oka jane 'jawe futat. A'eramū 'gā anure awau ajemogyau Jeju 'ga pyri jane 'jawe futat nakwaparimū warāu rūi futat. A'eramū 'ga pājēa 'gā nerekou namutamutat. 'Ga resagea nanē nipo 'gā nerekou nū namutamutat nū. ¹¹ 'Awamū je 'i ene upe:

“Ga remifutar imū jaremanū awi jarekyje'em ire jane oi jarejemogyau 'ga pyri.

¹² Mama'eay upe jane jemouagamū nipo 'ga jane mogyi opoaawamū anure 'wyraramū akou.

Je naJeju 'ga remiyuwa rūi 'jara 'gā nupe nipo 'ga najeremiyuwa rūi 'ga, 'jau.

¹³ 'Ga rerowiar awi nipo jane poiraiwi agawewi.

A'etea 'ga u'eawer imū etee futat nipo mama'ea wapo.”

Aipoa jeremimome'ua. A'jea futat je amome'u.

¹⁴ Aipoa ki jeremimome'ufera emome'u ejemiyuwa 'gā nupe. Jarejuwarete 'ga je'eg imū je 'i ene upe: “Pejamue kasi 'ga je'ega mome'u are ne”, ere ki 'gā nupe, a'e je ene upe. Ee pejamue re nipo pejomomoirukat amū Jeju 'ga rerowiar awi. ¹⁵ Eporowyky esage ki Jarejuwarete 'ga upe. Eko esage nanē ki 'ga upe nū. A'eramū 'ga wowase enewaw ipe 'jau ene upe: “Ene 'ā jeremiyuw esagea futat. Ene a'jea futat jeje'ega eremome'u esage ekou. Ene a'jea futat ereporowyky esage jee”, 'jau nipo 'ga ene upe, ojeupe ene eporowyky esageramū. 'Ga upe eporowykyau esage 'eramū ene ejenosōue'em 'ga rowase ewaw ipe. 'Ga je'eg are etee ki 'gā emu'e. ¹⁶ A'eramū ene ejepe'au ajamue ma'e 'gā nui. Oje'eg tee 'gā mama'e are. NaJarejuwarete 'ga je'eg imū rūi 'gā mama'e mome'ui ajemogyau. Oje'eg ekoete te 'gā ajemogyau. Aipoa nia'wyr Janeruwarete 'ga upe. Ajamue ma'e 'gā je'ega renupara 'gā Jarejuwarete 'ga

rape awi opia ma'e 'gā te poromū. ¹⁷ Sā'ā merua'yra miaro'o mateepawa. Nan tee futat ajamueara 'gā Jejui 'ga rerowiar awi ajamomoirukari futari. Ajamue ma'e 'gā amū nera Imeneu. Ajepeja 'ga Firetu. ¹⁸ Gā ako opoit futat Jejui 'ga rerowiar awi ai'i. Wemimu'efera 'gā nanē 'gā imomoirukaa ja'wyja'wy jui nū. “Ku'jywa 'ga ako amanū ma'efera 'gā weroo ywag ipe ai'i. A'eramū 'ga jane rejaa jane mogyau takyfet katy”, 'jau futatee 'gā 'upa o'meramū ajaupe. 'Gā amū 'gā nerowiaa. A'eramū 'gā ojemogypygygu'jape'ema Jarejuwarete 'ga ree. ¹⁹ A'ere 'ā jane nanarūi. Jane 'ā nipoiri futari Jejui 'ga rerowiar awi. Sā'ā ae 'oga m'jeteetea. A'eramū 'ā u'ara'ne'ema. Nan tee jane a'jea futat jane 'ga rerowiari. A'eramū jane jarepoire'ema 'ga je'eg awi. Jane 'ā 'ga remiyauwa. Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are 'gā amū nupe rakue. “Janejararete 'ga 'ā wemiyauwa okwaap.” 'Ga amū nipo 'jau: “Je 'ā Ku'jywa 'ga remiyauwa 'jara 'gā ki topoit futat mama'e tywera apo awi nanē nū”, 'jau.

²⁰ Ikaraemā kwai ma'e 'gā kwaiwete 'gā karaemā, 'gā jemi'waawa 'jau. Amumera nipo wesageayramū. Amumera nipo yty yrūnamū. A'eramū ae kūima'eteete 'ga amū ojeupe iwaēmamū y'a esageay pype ojomojemi'waa. ²¹ Nan tee jane. Mama'e tywera apo awi jarepoir ire janeresagesageramū jarejemogyau Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū nipo 'ga 'jau janee: “Pēnesagesage pejemogyau jee. A'eramū pēē 'awamū pejeporowykyarūmū jee. Jeku'i je tekou pē nee”, 'jau nipo 'ga janee, mama'e tywera apo awi jane poiramū.

²² Nakunumūūū 'gā amū 'jawe rūi 'ā ereko, ki Timoteo. Ereapo kasi 'gā nemifutara ne. Mama'e tywera etee 'gā 'ā wapo ajemogyau. A'ere kasi ene nanarūi

ne. Eko esage ki Jarejuwarete 'ga upe. Jejui Kristu 'ga erowiat ekou. Tekotee 'gā nee ejejukau esage ekou. Eta'waramū ekou 'gā nupe. Iywyter esage ma'e 'gā nipo e'i ajemogyau: “Je poar ape nanuara apou”, 'jau nipo 'gā Jarejuwarete 'ga upe jepi. A'eramū ene nanē nanuara apou 'gā 'jawe. ²³ Ereko kasi ajamue ma'e 'gā nee ne. Ajamue ma'e 'gā i'akwaawe'ema futat. Ni'akwaawi futari 'gā. A'eramū ene ekowe'em 'gā nee. Oje'egay ma'e 'gā te mīnamū. A'eramū ene ekowe'em 'gā nee. Kasi a'e pe 'gā ene mui ojee ne. ²⁴ Jarejararete 'ga remiyauwamū jane nanarūi. Nijamuei jane. Janepota'wa esage te jane jarejuee. Sajamu'e esage te jane meewei jarejamueapyou 'ga je'eg are. ²⁵ Gā amū nipo akou 'gā mu'jau tywet mama'e are. A'eramū ki ere 'gā nupe: NaJaneruwarete 'ga je'egarūi poa kūi. Eremu'e awi 'gā aipo are, ere ki 'gā nupe. Eje'eg esage etee 'gā nupe. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gā momoirukaa 'gā tywer awi, 'gā mojewya, ae mu'jaukaa oje'eg are nū. ²⁶ Mama'eukwaawa 'wryiara nipo 'upa 'gā nee, mama'e a'je'ema apoara 'gā nee, 'gā mogyaukaa wemifutar imū etee. Sā'ā wrya'i rena, isea wukaja pype. A'eramū 'ā ae opoia jui. A'eramū 'ā owewiau awau. Nan tee futat mama'eukwaawa 'wryiara 'gā ppygi, wrya'i 'jawe. A'eramū ene 'awamū 'gā pojekau jui nū, 'gā mu'akwaapa mama'e a'je are etee nū.

Mama'eay jesaukarawam

3 Anure nipo mama'e teepaw enune kwaiwete mama'eay ijesakari Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe. Ejea'ar iki ekou aipo are. ² A'ea 'ara rupi nipo 'gā tyw-eramū. Auwara 'gā nipo ojee etee futat wea'aramū ajemogyau. Naajuee rūi futat 'gā nea'aramū ajemogyau. Ka'aranūū mono'ogara 'gā. Je te 'ā kūima'eteetea 'jara 'gā mīnamū. “Je jeresage”, e'i

'gã numiamũ. A'ere 'gã nia'wuri ajemogyau, ajakurapara 'gã te ajemogy. 'Uwa 'ga je'ega miamũ 'gã nuenuwi futari. Oy eẽ je'ega miamũ futat 'gã nuenuwi. Aipo 'gã niapyakwafugi futari. Ojeupe mama'e muramũ, "au'jete eremut jee", 'jare'emamũ ae poromũ. A'e 'gã nopojeuwi futari Jarejuwarete 'ga. ³Nojejuka esagei 'gã ajuee. Naje-muaemi futari 'gã ajuee. Ota'wae'emamũ akou ajaupe. Ojoje'ewu'jagara 'gã mĩnamũ. Nojemu'akwaawi 'gã mama'e tywera apo'em are. Kamẽsiete futat 'gã amara'ne ekoeteramũ akou. Nafutari futari 'gã mama'e esagea. Mama'e tywera etee 'gã afutat. ⁴Opytuna 'gã miamũ futat 'gã omono ijukaukaa tekotee 'gã nupe. Aipo 'gã mama'e tywera etee wapo. "Je jeresagesage", e'i nipo 'gã numiamũ. A'ere 'gã nia'wuri ajemogyau. Aipo 'gã ojerowiaraip ojee etee. NaJarejuwarete 'ga muorypawãu rüi 'gã iapoi. Ojemuorypawamũ etee te 'gã iapoi ajemogyau. ⁵"Je 'ã Jarejuwarete 'ga remi-ayua", e'i 'gã ajemogyau numiamũ. A'ere 'gã o'meramũ te 'gã 'i ajemogyau. Nuerowiari futari 'gã "Janeruwarete 'ga pãjẽeteetea" 'ea. A'eramũ 'gã mama'e apowe'em Jarejuwarete 'ga pãjẽ mü ajemogyau. Nanuara 'gã nui ki ejepe'a.

⁶⁻⁷Amumera 'gã nipo kũjã 'akwaawe'ema 'gã nupe o'meramũ akou. A'eramũ nipo kũjãmera 'gã mama'e tywera apou akou. "Jetywerete je", 'jau ekoete nipo 'gã ojeupe. A'eramũ nipo 'gã okyjau 'me Jarejuwarete 'ga wi. "Kĩã nipo je rereko tywerete", 'jau ekoete nipo 'gã ojeupe. A'etea nipo 'gã nopoiri futari otywer awi. "Arowiat je kĩa je'eg esagea", 'jau nipo 'gã ojeupe numiamũ. A'ere nipo naani. Ojemu'e 'me te 'gã ajemogyau 'gã je'eg are. Nuapoi 'gã mama'ea 'ga je'eg imũ. A'eramũ nipo i'me ma'e 'gã awau osou 'gã 'wyr ipe 'gã mu'jau o'me are. "Jeje'eg imũ etee ekou mama'e apou 'eramũ

nipo nereoi mama'eukwaawa rapyaw ipe", 'jau nipo 'gã o'meramũ awau akou kũjãmera 'gã nupe. A'eramũ nipo kũjãmera 'gã aipo 'gã je'ega rerowiaa futat. A'eramũ nipo 'gã mama'e a'jea kwaape'ema futat. 'Gã 'mea etee nipo 'gã erowiaa ajemogyau. ⁸⁻⁹Sã'ã ymã Moisesi 'ga je'ega Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat rakue, Egitu ywy pewara 'gã 'wyrriara 'ga upe rakue. A'ere 'ã peuwara 'gã amũ nafutari Moisesi 'ga remimome'ua rakue. Janesi 'ga, Jãmisi 'ga. Mĩmera 'gã 'ã ifutare'ema rakue. 'Gã 'jawe futat aipoa i'me ma'e 'gã nafutari mama'e a'jea. A'eramũ 'gã u'akwaawe'emamũ ajemogyau. Opoit futat 'gã Jejui 'ga rerowiar awi. A'eramũ nipo 'gã kamẽsiete 'gã 'me kwaapa, 'gã 'akwaawe'ema nanẽ nü.

Timoteo 'ga mu'akwaapawet

¹⁰A'ere 'ã ene nanarüi, ki Timoteo. Jeje'eg imũ ki eko esage. Jerekoa ako ereesak ikue. A'eramũ ene je 'jawerimũ futat ekou. Erekwaa futat 'ã je'eawera. "Jejui Kristu 'ga je arowiat" 'ea 'ã erekwaap. Ajejuka esage je 'ã tekotee 'gã nee jepi. Jepota'wa 'ã je tekou 'gã nee jepi. "Tejereko tyweramũ miamũ 'ã je nopoiri 'ga rerowiar awi te'ýina" 'ea 'ã erekwaap futat. ¹¹Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã je rereko tywerete ikue. Åtioki pe, Ikoniu pe, Listra pe. Mĩmera amunaw ipe je rekoramũ 'gã je rereko tyweretei ikue. A'ere Janejararete 'ga naje jukaukari 'gã nupe ikue. Aipoa 'ã erekwaap futat. ¹²Jarejuwarete 'ga remifutar imũ jane rekoramũ nipo Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã jane rereko tyweri futari a'jea futat. ¹³Jejui 'ga 'awa ywy pe 'ga rut ja'wyja'wyrãmũ taetu nipo i'me ma'e 'gã tywereteramũ ajemogyau, mama'e tywera apoara 'gã neewe. A'eramũ taetu nipo 'gã ote'areteeteramũ ajemogyau mama'e a'wyre'ema apoaramũ. Ae mu'jau tyweaete nipo 'gã awau ajem-

ogyau kwe pe. O'meramū ajemogyau 'gā nupe mīmer imū. Ojomoryteeu nipo 'gā ojomogyau. Imoryteepyrrera 'gā nipo ojepeyka etee ojeupe i'me ma'efera 'gā nee.

¹⁴ A'ere 'ā ereko esage futat. Emu'jara 'gā je'eg imū etee futat 'ā ereko. A'ea mama'e a'je are etee futat ako ore ene mu'ei ikue. A'eramū ene 'awamū aipoa mama'e rerowiaa etee te ekou. ¹⁵ Enewu-jawe 'ā ojemu'e Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. A'eramū 'ā ene 'ga je'ega kwaapa katu katu futat. Jarejuwarete 'ga je'eg are jarejemu'e re jane 'ga remifutara kwaawi, “aejekatu'oga Janeruwarete 'ga afutat” 'ea 'ā erekwaap. “Jeju Kristu 'ga werowiar ire, ae katu'ok” 'ea 'ā erekwaap nanē nū. ¹⁶ Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'gā nupe rakue. 'Ga je'eg are jarejemu'e re jane mama'e a'je kwaawi. 'Ga je'eg are jarejemu'e re jane jarejeapyoramū jaretywer are. A'eramū jane jaretywera reru'arasiga, jarepoia jui. 'Ga je'eg are jarejemu'e re jane 'ga remifutara kwaawi. ¹⁷ Aipoa 'ga je'ega kwaaw ire taetu 'ga remiayuwa 'gā neko esagei 'ga upe. Mama'e esagea etee futat iapou ajemogyau 'ga je'eg imū etee futat. Tekotee 'gā nanē imu'jau ee nū.

4 Morogyta esagea etee ki emome'u ekou 'gā nupe najuejue etee, a'e je enee, ki Timoteo. Jarejuwarete 'ga remianuwamū je 'i enee, Jeju Kristu 'ga remianuwamū nanē je 'i enee nū. Anurenure'i nipo Jeju 'ga ruri ojewya nū, 'wyr-iarareteramū ae upe. Aipoa 'ara rupi nipo 'ga ae resaka 'ūina. Amanū ma'efera 'gā nanē nū nipo 'ga imū'jāu tywy awi imowywya wowase. Najuejue etee futat nipo 'ga jane resaka 'ūina. A'eramū futat nipo 'ga ae mepyau, ae rekwawera mepyau ae upe. 'Ga rerowiaaramū jane 'ga je'ega renuwi jarejemogyau. A'eramū 'ga jane monou jane mogyau ojepeyri. Poromū futat janerepya. 'Ga rerowiare'ema 'gā nuenuwi futari 'ga

je'ega ajemogyau. A'eramū nipo 'ga 'gā monoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe. Poromū futat 'gā nepya. ² A'eramū je 'jau enee: Morogyta esagea ki emome'u pāwē pāwē 'gā nupe, a'e je enee. “Werowiarāmū Jeju 'ga ae katu'ogi”, ere ki ewau ekou 'gā nupe. “Werowiaara 'gā 'ga weroo ywag ipe ojepeyri”, ere ki 'gā nupe. “Werowiare'ema 'gā te ajee 'ga omonoukat mama'eukwaawa rapyaw ipe”, 'jau ki ene imome'wau 'gā nupe. Aipoa ki emome'u 'gā nupe najuejue etee futat. Ee iporenuwiwet ma'e 'gā nupe, ee iporenuwiwere'ema 'gā nupe nanē nū 'jau. Mama'e tywera apoara 'gā nupe ki ere: “Mama'e tywera apoa nia'wryri Janeruwarete 'ga upe”, ere ki 'gā nupe. “Au'je mama'e tywera apo re”, ere ki 'gā nupe. “Pejemogy esage ki 'ga upe”, ere ki 'gā nupe, efuakaramū. Jarejuwarete 'ga je'eg are 'gā mu'jau ekou. 'Gā amū nipo ikwaape'ema. A'eramū ene 'gā mueapyou esage ee. ³⁻⁴ Anure nipo 'gā porenuwiwere'emamū 'ga je'eg a'je are. A'eramū nipo 'gā wemifutara etee iapou. Morogyta tee are te nipo 'gā ojemu'jau. A'eramū nipo 'gā morogyta ymaner are moromu'jara 'gā majatykau ojee. Niporenuwiweri 'gā morogyta a'je are. ⁵ A'ere 'ā ene nanarūi, ki Timoteo. E'akwaaw imū ki eata ekou kwe pe. Ejemouag iki ekou ejereko tywera upe, mama'eay upe 'jau. Morogyta esage mome'wara 'ā ene. A'eramū ki ene ewau kwe pe ekou morogyta esage mome'wau 'gā nupe. Ymā te ako Janeruwarete 'ga ene muēmi ene moporowykyaukaa ojeupe ikue. A'eramū ene 'awamū ewau 'ga porowykyta etee futat iapou ekou 'ga upe. 'Ga remifutara apou katu katu futat 'ga upe, imateepapa katu katu futat 'ga upe. ⁶ Je naporowykyu'jawi 'awamū. Anurenure'i nipo 'gā nuri je jukau. Owaēm ja'wyja'wy 'gā je jukaawa upe 'awamū. ⁷ Aapopap katu katu je, nan iki eapo, jee 'jawera. Naetygi'i futari je ape.

Jarejuwarete 'ga je'eg imū etee futat ako je oi kwe pe mama'e apou ikue. A'eramū 'gā je rerekou tyweaete agawewi ikue. A'etea je napoiri futari Jejui 'ga rerowiar awi ikue. ⁸A'eramū nipo 'ga ojepyri je waēmamū Janejararete 'ga 'jau jee: “Je 'ā amuesage ene imogou. A'eramū ene 'awamū ejesagesageramū jee”, 'jau nipo 'ga jee 'gā nowase ywag ipe. Wowase ae majatykaaw ipe nipo 'gā aipo 'jau jee. Janejararete 'ga 'ā esagesage futat. Janereko esagea 'ga wesak katu katu futat. 'Ga 'ā jane kwaap. A'eramū nipo 'ga 'jau wemiayuwa 'gā nupe: “Je 'ā akatu'ok pēē, pē muesageu pē mogyau. A'eramū pēē 'awamū pejejesagesageramū pejejemogyau jee”, 'jau nipo 'ga wemiayuwamū janee. Naje upe etee rūi nipo 'ga aipo 'ga 'i. Ojewyra rapesakara 'gā nupe nanē futat 'ga 'i nū: “Ene 'ā eneresagesage jee”, 'jau nipo 'ga 'gā nupe. Ojee iporomutat ma'e 'gā nupe juejue futat aipo 'jau.

“Ejor iki kamēsīete”, 'ga 'eawet

⁹Ejor iki je resaka kamēsīete, ki Timoteo. Jeirū 'gā oopap je wi ai'i. ¹⁰Demas 'ga okaraemā mono'og are etee ea'at. A'eramū 'ga weateeramū je wi. Ajepeja amunaw ipe 'ga oi je wi, Tesarūn ipe 'ga oi je wi. Kresēte 'ga awau Garasi wyw pe. Tito 'ga awau Dalmacia wyw pe. ¹¹⁻¹²Tikiku 'ga te aje je omono Efesu pe ai'i. Luka 'ga etee akou 'au je pyri. A'eramū ene ewau Maku 'ga rekaa. A'eramū ene 'ga rekoa 'ga rerua jee 'au, je poaawamū. ¹³Pejejua ki jeraity poakuwuaa perut jee. Troate pe je ejari ai'i, Kapu 'ga rog ipe ai'i. A'eramū pēē erua jee. Teka'arana je afutat te'ŷina. Wyra pir are ikwasariapyrera taetu je afutat te'ŷina. A'eramū ki pēē erua jee.

¹⁴Itaju are oporowyky ma'e 'ga je rereko tywerete ikue, Aresāri 'ga ikue. Anure te nipo Janeruwarete 'ga je repyari. ¹⁵A'eramū ki ene eja'gwau 'ga wi.

Kasi a'e pe 'ga ene rereko tyweretei ne nū. Nafutari 'ga janeporogytaa.

¹⁶Wyriara 'ga upe 'gā amū je rerur ppyrauwe futat 'gā jepe'apawi je wi ai'i. Nitywi'i futari 'ga amū “nuapoi 'ga mama'e tywera” 'gā nupe 'jara 'ga amū je pyri ai'i. Jejui 'ga rerowiaara 'gā miamū futat ojepe'aupap je wi. A'ere je nafutari Jarejuwarete 'ga 'gā nereko tywera ee. “Erereko tywet kasi 'gā je rejaawer are ne, Kiapi'ni”, a'e je 'ga upe. ¹⁷A'ere 'ā Janejararete 'ga te 'ga reko'i je pyri. A'eramū 'ga je jukaukare'ema 'gā nupe. Opājēa 'ga amut jee. A'eramū je tewau morogyta esage mome'waupap judeue'ema 'gā nupe kwe pe ikue. A'eramū 'gā kwaiwete je rerekou tyweaete ikue. “Siesak 'ga poirā Jejui 'ga mome'u awi 'jau”, 'jau 'gā ajaupe ikue numiamū. ¹⁸A'ere nipo Janejararete 'ga je a'gui 'gā nui. Anure nipo 'ga je rerawau peu ojepyri, ywag ipe. A'eramū 'gā je ppyke'ema futat. Ma'eramū 'ā jane 'i 'ga upe: “Ene 'ā pājēreteretea. Ene 'ā eneresagesage”, jane 'i Jarejararete 'ga upe jepi. Namutamutar iki sa'e 'ga upe jarejemogyau.

¹⁹“Jarute te pēē? e'i Paulo 'ga pē nupe ai'i”, ere ki jarepytuna 'gā nupe. Prisira ēē, Akira 'ga, Onesifuru 'ga pytuna 'gā. Mīmēra 'gā nupe je teje'ega monoi 'gā futaa. ²⁰Erasto 'ga opyta Korītu pe ikue. Trofimū 'ga ojero'wu. A'eramū je 'ga rejaā Miretu 'jaw ipe ikue.

²¹Kamēsīete ejoriweramū ejua kamēsīete je resaka. 'Ara ro'ysagūū renunewe ki ejot je resaka.

Janerewirera 'gā, Jejui 'ga rerowiaara 'gā juejue oje'ega monou enee, ene futaa. Eupuru 'ga, Prutēti 'ga, Lino 'ga, Krautiu 'ga, tekotee 'gā nanē nū. Mīmēra 'gā oje'ega monou enee, ene futaa.

²²Afutat je Jarejararete 'ga rekoa ene pyri, ki Timoteo. 'Ga resagea pē nerekoa nanē je ifutaa nū.

Kweramū etee jeremimome'ua.

Tito

Tito 'ga nanē Paulo 'ga remimu'efera nū. A'eramū Paulo 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'ga upe rakue. 'Ypō'ō me Tito 'ga rekoramū Paulo 'ga ka'arana kwasiari 'ga mu'akwaapawamū mama'e are. Na'ga etee rūi ikwasiaa. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramū 'ga ikwasiaa imonou 'ga upe rakue.

1 Je Pauloramū ka'arana akwasiat imonou enee, ki Tito. Janeruwarete 'ga remiayuwa je. Jejui Kristu 'ga je mono kwe pe oje'ega mome'waukaa 'gā nupe ikue. Ymā te ako 'ga jemuēmi werowiare'ema 'gā nui ikue, je mogou omome'waramū 'gā nupe ikue. Jarejuwarete 'ga remimū'ēmera 'gā nupe omome'waramū ako 'ga je mogoi ikue. “Emu'e 'gā je ree, je rerowiar wyyapiukaa 'gā nupe”, 'jau Jejui 'ga jee ikue. “Jeje'ega a'jea futat. A'eramū enee jeje'eg a'je are etee 'gā mu'jau”, 'jau 'ga jee ikue. ²A'jea futat Janeruwarete 'ga je'ega. Ni'mea'uweri 'ga. A'eramū jane a'jea futat 'ga rerowiaa. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga 'i rakue, wyy apoe'emauwe rakue: “Teja'yra 'ga rerowiaaramū je 'au futat 'gā muri 'gā mogyau tejepyri nakwaparimū warāu rūi”, 'jau 'ga ojeupe rakue. Aipo 'ea jane 'ā sirowiat jarejemogyau. ³Ymā te 'ga aipo 'jau rakue. A'ere 'ga 'awamū je monoi wemifutara 'ara rupi imome'waukaa jee: “Wa'yra 'ga rerowiaaramū 'ga ae katu'ogukari wa'yra 'ga upe. A'eramū nipo 'ga ikatu'ogipyrrera 'gā nerawaukaa oje'wyr ipe”, 'jau je 'ā tekou imome'wau. Janeruwarete 'ga ae katu'okararetea. 'Ga futat je monou aipo mome'waukaa pāwē pāwē 'gā nupe. A'eramū je 'ga je'eg imū etee futat tewau imome'wau kwe pe 'gā nupe ikue.

⁴Ene upe je ka'arana kwasiari, ki Tito. Jejui Kristu 'ga 'ā jane sirowiat. A'eramū enee jera'yra 'jawe ekou jee. Ku'jywa 'ga 'ā Janeruwaretea futat. 'Ga ra'yra 'ga 'ā, Jejui 'ga ae katu'okara. 'Gā nesagea enee rerekoa je afutat, ki Tito. Ene mopy'ata'waa nanē je afutat nū.

Kreta pype Tito 'ga reko

⁵Peu jarekou ako jane jareporowykya nimateepawi ai'i. A'eramū ako je enee momytau 'ypō'ōūū pype ai'i, jareporowyky mateepaawamū ako je enee momytau peu ai'i. “Au etee eko ra'ne. Nimateepawi we jane jareporowykya, 'au Kreta pe”, 'jau ako je enee ai'i. “A'eramū enee ewau kwe pe amunawa moyka 'ga amū enee imogou 'wryriaramū Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe”, 'jau je ako enee ai'i. A'eramū ki enee, 'ga amū mogo enune, ejea'aramū jeje'eg are. “Ako esage ma'e 'ga etee futat enee imogou 'wryriaramū 'gā nupe”, 'jau ako je enee ikue. A'eramū je 'awamū imonou'japa ikwasiaa ka'aran are enee aipo 'jau etee futat nū. ⁶“Nia'wryi 'ga”, 'ga upe 'gā 'eramū kasi eremogo 'ga 'wryriaramū 'gā nupe ne. Ako esage ma'e 'ga etee futar iki emono imogou 'wryriaramū 'gā nupe. Aipo 'ga remirekoa ki majepe'i etee futat. 'Ga ra'yra 'gā nanē ki Jejui 'ga tuerowiat nū. A'eramū ki 'ga ra'yra 'gā ojeupe 'ga je'egamū 'ga je'ega renupa etee. A'e 'gā naerofeni futari. Nitywi futari nipo 'ga amū erofen ma'eramū: Erofen 'ga ra'yra 'gā 'jara 'ga amū nipo nitywi futari.

⁷Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'wryriara 'gā Janeruwarete 'ga porowyky rerekwara futat. A'eramū 'gā a'eramū namama'e tywera apoara rūi futat. Ojee ojerowiaaraip ma'e 'gā kasi eremono 'gā nupe ne. Imara'ne ma'e 'gā kasi eremogo 'gā nupe ne. Kawīajaiwa 'wara 'gā nanē enee imogowe'em nū. Ajanupāara 'gā, ka'aranūū monolog are etee ea'at

ma'e 'gã. Mïmera 'gã nanē kasi eremogo 'gã nupe 'wyriaramū ne. ⁸Oje'wyr ipe 'gã mo'wy'wyara 'gã, mama'ea ajaupe imonoara 'gã. Mama'e esage apoara 'gã. Mama'e tywera apo awi ojemu'akwaap ma'e 'gã. Janeruwarete 'ga remifutara apoara 'gã. Mïmera 'gã etee ki emogo 'wyriaramū 'gã nupe. ⁹Janeruwarete 'ga je'ega a'jea futat. A'eramū 'gã 'wyriara 'gã Janeruwarete 'ga je'eg imū etee futat ajemogyau mama'e apou. Jejuu 'ga je'ega nanē a'jea futat nū. A'eramū ki 'wyriara 'gã 'gã je'eg imū etee futat 'gã mu'jau, Jejuu 'ga rerowiaara 'gã mu'jau. A'eramū 'gã a'jea futat ojemogypyka Jejuu 'ga ree, 'ga je'ega kwaaw ire. A'eramū nipo 'gã aku'iramū akou 'ga ree. A'eramū 'gã 'ga rerowiar awi opoire'ema futat. 'Gã amū te nipo ajee 'ut 'gã mu'jau tywet morogyta are. Namu'ei 'gã 'gã mama'e a'je are. A'eramū ki 'wyriara 'ga toje'eg 'gã nupe: Neremu'earūi 'gã mama'e a'je are. A'eramū ene 'gã mu'jawarūe'em, te'i ki 'ga 'ga upe. A'eramū nipo 'ga aipoa ojeupe 'ga 'eramū maran gatu opoire'ema otywer awi.

¹⁰Kwaiwete 'gã Jejuu 'ga rerowiar rakue numiamū. A'ere 'gã 'ga rerowiaraiwi etee. 'Awamū 'gã nuenuwi futari Jejuu 'ga je'ega. Nopoiri futari 'gã janepy remimome'ufer awi. Morogyta ymaner are etee futat 'gã 'gã mu'ei ajemogyau. Ymā te janepy jemogyi Moisesi 'ga je'egeer imū etee futat rakue. A'ere jane 'awamū jane jemogyi Jejuu 'ga je'eg imū etee futat. A'ere 'gã amū 'i 'gã nupe: "Naani. Peapo awi nanuara. Moisesi 'ga je'eg imū etee futar iki peko", 'jau futatee 'gã 'gã nupe 'gã moryteeu. ¹¹A'eramū ene 'jau 'gã nupe: "Peapo awi nanuara", ere ki 'gã nupe. "Au'je 'gã mu'e re morogyta ymaner are", ere ki 'gã nupe 'gã momika. Kasi a'e pe 'gã 'gã moryteei, 'gã pytuna 'gã neewe ne. A'eramū enuparera 'gã 'jau ajaupe ne: "Awÿja sipo morogyta a'je

omome'u janee?" 'jau 'gã ajaupe ne. "I'me nipo 'ã Paulo 'ga akou janee", 'jau 'gã ajaupe ne. Nokwaawi 'gã morogyta a'je mome'wara 'ga. "Mō 'ga gatu nipo morogyta a'jea omome'u akou janee?" 'jau 'gã ajaupe ne. A'eramū 'gã amū opoia Jejuu 'ga rerowiar awi ne. Najemuaēmi morogyta 'me mome'wara 'gã ajuee. Ka'aranūu are etee te 'gã jemuaēmi. Ka'aranūu mono'og are etee te 'gã jamu'ei. A'eramū ene 'gã momika esaka nanuar awi.

¹²Ymā te Kreta pewara 'ga amū, ipojeuwipyra 'ga amū, opytuna 'gã mome'wau rakue. "Ypō'ōūi pypewara 'gã najuejue etee futat i'me ma'ea. Imara'ne ma'e 'gã nanē nū. Iwewue ma'e 'gã nanē nū. Nipy'araypari agawewi 'gã. A'etea 'gã ojem'i'waruwarete futat", 'jau 'ga opytuna 'gã mome'wau rakue. ¹³A'jea futat 'ga remimome'ufera. Peuwara 'gã nia'wyr futari. A'eramū ki ene 'jau 'gã nupe: "Au'je mama'e tywera apo re. Pepoit pejetywer awi", ere ki 'gã nupe eje'ega moywyrafenali futat. A'eramū nipo 'gã aipo ojeupe 'eramū opoia otywer awi. A'eramū nipo 'gã Jejuu 'ga rerowiaa ete nū. ¹⁴"Peapyaka kasi morogyta ymaner are", ere ki 'gã nupe. "Peapyaka awi Jejuu 'ga rerowiar awi opoit ma'e 'gã je'eg are ne", ere ki 'gã nupe. "Au'je pejeapyaka re 'gã 'me are", ere ki 'gã nupe. A'eramū nipo 'gã 'gã 'me rerowiaru'jape'ema. ¹⁵Esage ma'e 'gã nipo ea'at mama'e esage are etee futat. A'ere nipo ia'wyr'e'ema 'gã mama'e tywer are etee 'gã nea'aramū. 'Gã Janeruwarete 'ga rerowiare'ema. A'eramū 'gã mama'e tywer are etee wea'aramū ajemogyau. Ymā 'gã 'ã mama'e esage apo kwaawi futari rakue. A'ere 'gã mama'e tywera etee iapoi. 'Awamū 'gã nokwaawu'jawi futari mama'e esage apoa. Apokwaap 'gã mama'e tywera apoa. ¹⁶"Jarejuwarete 'ga je akwaap", 'jau futatee nipo

'gã. A'ere naani. Nuenowi futari 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega. A'eramũ 'gã na'ga remiayuwã rüi. Imara'ne ma'e 'gã. A'eramũ 'gã mama'e esage apowarũ'em futat. A'eramũ 'gã a'eramũ a'je'em are etee ajamu'jau.

**Jarejuwarete 'ga remifutar
are ki emu'e 'gã**

2 A'ere 'ã ene nanarüi, ki Tito. Jarejuwarete 'ga je'eg are etee futat 'ã ene 'gã mu'jau, Jejui 'ga rerowiaara 'gã mu'jau. Janeruwarete 'ga je'ega a'jea futat. A'eramũ ene a'e are etee futat 'ã 'gã mu'jau. "Janeruwarete 'ga je'ega a'jea futat. A'eramũ ki pëë 'ga je'eg imũ etee futat pejejemogyau esage", 'jau ki ene 'gã nupe. ²Ene 'ã 'gã nupe oje'eg ma'eramũ. 'Gã 'ã Jejui 'ga rerowiaar yaua. 'Awamue te 'ã 'gã Jejui 'ga rerowiari rai'i. Nokwaawi we 'ã 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega. A'eramũ ene 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga remifutar are. Sawa'efera 'gã we futar iki emu'akwaap aipo are. "Kawĩajaiwa kasi pe'u ne", ere ki 'gã nupe. "Pejemuarũ ki pejewau pejeporogytau 'gã nupe. Nakunumi arüi pëë. Sawa'ea pëë. A'eramũ pëë pejemuwawapia futat pejeporogytau 'gã nupe", 'jau ki ene 'gã nupe. "Pejemu'akwaaw iki pejejemogyau mama'e tywera apo awi. Perowiari iki Jejui 'ga", ere ki 'gã nupe. "Pejejuka esage ki pejejemogyau Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee", ere ki sawa'efera 'gã nupe. "Mama'e tywera pejejeupe ijesaukaramũ kasi pepoit Jejui 'ga rerowiari awi ne", ere ki sawa'efera 'gã nupe.

³Wãiwĩmera 'gã nanë ki emu'akwaap ee nü: "Pe'je pejejemogyau esage Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee. Pejuago'o kasi ne. Pejekawĩajaiwa 'wawe'ema nanë pejejemogyau. Mama'e esagea etee ki peapo 'ga upe. A'eramũ ipyaufera kũjã 'gã ojemu'jau ajemogyau pë nee mama'e esage pëë iaporamũ", ere ki wãiwĩmera 'gã nupe. ⁴"Pëë

futat ipyaufera 'gã pemu'e mama'e are. Pejejuka esage ki pejemen are, pejeja'yr are nanë nü, pe'je ki ipyaufera 'gã nupe", ere ki wãiwĩmera 'gã nupe. ⁵"Pejemu'akwaaw iki mama'e tywera apo awi. Peko kasi pejejomena ne. Pejeje'wyrã mogatyrũ are etee pejejemogyau pejeporowykyau. Pejemenã je'ega renupa etee. Nan pejemogyamũ nipo wã 'i pë nupe: Janeruwarete kĩa je'ega esage futat ra'e, te'i wã pëneko esage resaka 'jau, pe'je ki ipyaufera 'gã nupe", ere ki wãiwĩmera 'gã nupe.

⁶Kunumiũũ 'gã nanë ki emu'akwaap nü. "Pejemu'akwaap pejejemogyau mama'e tywera apoe'em are", ere ki 'gã nupe.

⁷Ene futar iki ejeko esagea eesaukat 'gã nupe, ki Tito. A'eramũ 'gã ene ree futat ojemu'jau. Ene resaka 'gã ene 'jawe etee futat tajemogy 'jau. Ejemuarũmũ ekou 'gã mu'jau. Morogyta esage are 'gã mu'jau ki eporogytau esage etee ekou. Ejemuawapia futat eporogytau 'gã nupe.

⁸Morogyta a'je are etee futat ene 'gã mu'jau. A'jeteetewi ene imome'uramũ tekotee 'gã najane ago'oa'uweri. A'eramũ nipo jane ago'oarera 'gã ojenosõu ajemogyau ene wi mama'e esage ojeupe ene imome'uramũ.

⁹Ajaupe oporowyky ma'e 'gã nupe nanë ki ere: "Peenuw etee ki pejejerekwara 'gã je'ega. Pejeporowykyau esage 'gã nupe, 'gã nemifutar imũ", ere ki 'gã nupe. "Mama'ea eapo jee ejeupe 'gã 'eramũ ki najefuweri je ee nü'ũ", ere kasi 'ga upe ne. ¹⁰"Peje'wyrãra 'gã karaemã rerawawe'em nanë pejejeupe nü", ere ki 'gã nupe. "Pejejuka esage etee ki pejejara 'gã karaemã are. A'eramũ 'ga, 'esagesage je upe oporowyky ma'e 'ga', 'jau pë nupe. 'Namuna'ywa rüi 'ga. Jeremiyuw esage 'ga te', 'jau nipo 'gã ojerowiaa pë nee. Pëporowyky esage resag ire, 'Jejui 'ga rerowiaara 'ga.

A'eramū 'ga oporowykyau esage jee', 'jau nipo 'gā ojerowiaa pē nee. 'A'jea futat Janeruwarete 'ga je'ega. 'Ga 'ā 'gā katu'oka futat. A'eramū 'gā natekotee 'gā 'jawe rūi', 'jau nipo 'ga ojeupe, jane katu'okara 'ga ree wea'aramū", 'jau ki ene 'gā nupe.

¹¹ Ymā te Janeruwarete 'ga 'i ojeupe rakue: "Jepromutamutat je ywy pewara 'gā nee. A'eramū je teporokatu'ogiweramū 'gā nee", 'jau 'ga 'ā ojeupe rakue. "Gā katu'og ire 'gā tarut imogyau 'au tejeypyri 'jau kwy", 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramū 'ga wa'yra 'ga mua 'au ywy pe jane katu'ogukaa 'ga upe. ¹² "Jera'yra 'ga amanū pē katu'okawamū. A'eramū pēē 'awamū 'ga rerowiaa. 'Ga rerowiar ire pejemogyawe'em 'ga rerowiare'ema 'gā 'jawe. A'eramū pēē 'ga rerowiare'ema 'gā nemifutara apowe'em. Pejemu'akwaap pejemogyau pejejetee mama'e tywera apoe'em are. Pejemogy esage etee. Jeje'eg imū etee pejemogyau mama'e apou", 'jau Janeruwarete 'ga janee rakue, jane mu'jau jane jemogy esage are rakue. ¹³ Janeruwarete 'ga pājēeteetea futat tekotee 'gā pājē apyraapa. Anure nipo 'ga Jejui Kristu 'ga mojewya 'ga mua ywy pe nū, jane katu'okara 'ga mojewya nū. 'Ga rura rapesaka jarejemogyau. A'eramū jane 'ga jewyramū nipo jareku'iramū 'ga ree jarejemogyau. "Nitywi 'ga amū 'ga resage 'jawe", 'jau nipo jane 'ga upe. "Nitywi pājērete 'ga amū 'ga 'jawewara", 'jau nipo jane Jejui 'ga resaka, 'ga renyfuga 'ga ruramū. ¹⁴ Jejui Kristu 'ga 'ā poromū ojejukaukat 'gā nupe ae katu'okawamū rakue. Amanū 'ga janetywera mepyau rakue. Janetywera moiawamū 'ga manūi janee rakue. Amanūmū 'ga jane pireita janetywer awi rakue. Amanū 'ga wemiayuwamū jane muawamū ojeupe rakue. Mama'e esage apoaramū jane jemogya 'ga

afutat. A'eramū 'ga amanūmū jane mogyau mama'e esage apoaramū.

¹⁵ Jejui 'ga rerowiaara 'gā emu'e aipo are, ki Tito. Mama'e esagea etee ki eapoukat 'gā nupe. Mama'e tywera 'ga amū iaporamū ki ere 'ga upe: "Aipoa nia'wyrri Janeruwarete 'ga upe. Peapo awi nanuara", ere ki 'ga upe. Jarejuwarete 'ga je'eg imū etee ene rekoramū 'gā ene ago'wawarū'em.

Mama'e esage apo are ki emu'e 'gā

3 Emuea'ar iki Jejui 'ga rerowiaara 'gā jeje'eg are. "Peenuw iki 'wyrriararete 'ga je'ega", ere ki 'gā nupe. "Wyrriari 'ga je'ega nanē ki peenup nū. Mama'e esagea eapo jee ejeupe 'ga 'eramū iapou etee futat 'ga upe", ere ki 'gā nupe. ² "Peago'o nanē kasi 'gā amū pejemogyau ne. Pejemara'ne'emamū nanē pejemogyau. Pejejekauk esage nanē pejejee najuejee etee nū. Pejeta'waramū pejemogyau 'gā nupe najuejee etee", ere ki 'gā nupe. ³ Ymā te ako jane Jejui 'ga rerowiaare'ema 'gā 'jawe etee futat jane jemogyi ikue. Jejui 'ga rerowiare'ema janetywereteramū jarejemogyau. Jare'akwaawe'emamū ako jarejemogyau ikue. Nianuwi futari ako jane 'gā amū je'ega ikue. Jarejuwarete 'ga je'ega miamū ako jane ianupe'ema ikue. Jarejemifutar imū etee futat ako jarewau mama'e apou ikue. Jarejee etee ako jarejea'aramū ikue. Jarejeupi etee futat ako jarewau jarejemaku'iu ikue. Jaremaraheramū ako jarejemogyau 'gā nee ikue. 'Gā nanē ako amaraheramū jane ree ikue nū. 'Ga karaemā resakawe ako jane 'jau jarejeupe ikue: "Maran ajee je jēmī najetywi nanuara pyu 'ū?" 'jau ako jane jarejemogyau jarejeupe ikue. ⁴ A'ere ako Janeruwarete 'ga 'awamū 'ga jekwaawukari janee ai'i. Janeruwarete 'ga 'ā jane katu'okararetea. Esagesage te 'ga. Iporomutat te 'ga jane ree najuejee etee. ⁵⁻⁶ Ajemuaēm te 'ga jane

ree. Najaneremiapofer esage are rūi futat 'ga jane katu'ogi rakue. Ajemuaēm te 'ga ae ree. A'eramū 'ga a'eramū jane katu'oka. Werowiarāmū Jejui 'ga jane katu'ogi jane pireita janetywer awi. Sā'ā ae u'ar yau ma'eramū mama'e tywera apoe'ema. Nan tee futat jane jemogyi 'ga rerowiar ire, 'ga jarepirei re. A'eramū jane u'ar yau ma'e 'jawe jarejemogyau 'ga rerowiar ire 'ga upe. Jarey awi jare'aa ypy jane jarejuwa 'ga ra'yra futat. A'ere jane Jejui 'ga rerowiar ire u'aru'jap ma'e 'jawe nū. A'eramū futat Jarejuwarete 'ga ra'yramū jarejemogyau. Wa'yrarete 'ga rerowiaaramū 'ga jane mogyau wa'yramū. 'Ga 'Agesagea jane mogyau 'ga ra'yramū 'ga upe. 'Awamū 'ga U'agesage mua janee. Nakate'emi futari Janeruwarete 'ga janee. Mama'e esage te 'ga amut janee. U'agesagea miamū futat 'ga amut janee, Jejui Kristu 'ga jane pirei re. Meewei a'eramū miamū 'ga 'Agesagea jane monoi jane katu'oka jane rerekou. ⁷ Janeruwarete 'ga iporomutat nanimenime jane ree. Ipotawa 'ga akou janee. A'eramū 'ga jane katu'ogukaa Jejui 'ga upe. Jarekatu'og ire jarejemogyau iky'ae'ema 'jawe futat 'ga upe. A'eramū nipo 'ga 'jau janee: “Pēē 'ā pēnesage jee. A'eramū nipo je anure pē mua 'au tejeypyri pē mogyau nakwaparimū warāu rūi futat”, 'jau nipo 'ga janee. A'eramū jane 'ga pyri jareo rapesaka jarejemogyau. ⁸ A'jea futat jeremimome'ua.

A'eramū ene Jejui 'ga rerowiaara 'gā mu'jau najuejue etee futat aipo are. A'eramū 'gā mama'e esagea etee iapou ajemogyau. Mama'e esagea etee iapo re nipo 'gā jopoari ajemogyau.

⁹ Amumera 'gā Jarejuwarete 'ga je'eg are ajamueara te. A'ere kasi 'gā ereje'egauwar ine. Opytunera 'gā je'ege are 'gā jamuei. Moisesi 'ga remikwasiarer are nanē 'gā ajamueu nū. Ajamue ekoete futat 'gā ajemogyau. A'eramū ene 'ga je'eg are eapyakawe'em.

¹⁰ Amumera 'gā nipo Jejui 'ga rerowiaat 'mea te. 'Gā nipo ajamu'jau mama'e amutee are. “Simojo'ok 'gā ajau jarejee 'jau”, e'i te nipo aipo 'gā. A'eramū ki ene eje'ega moywyrafena nanuara 'gā nupe, 'gā momika nanuar awi: “Au'je 'gā mu'e re mama'e tywer are”, ere ki 'gā nupe. 'Gā pige'emamū, eje'ega moywyrafenu'japa 'gā nupe nū. Mukūi etee eje'ega moywyrafena esaka 'gā nupe. Jui 'gā pige'emamū ekou'jape'ema 'gā nee. ¹¹ Aipo 'gā nia'wryi futari. Opoit futat 'gā mama'e esage apo awi. 'Ga nemiapofet tywera resag ire ene 'gā kwaapa. “Nia'wryi futari 'gā na'e”, 'jau ki ene 'gā jekatu'oge'emamū.

¹² Anurenure'i te nipo aje je kūima'e 'ga amū monoi peu ene py'rau. Maranamū nipo Artemas 'ga. Maranamū te nipo Tikiku 'ga. Nakwaawi katu we je tejemimonorama 'ga. A'eramū ki ene ejeupe 'ga waēm ire ekwapa kamēsiete ajepeja amunaw ipe, Nikopo 'jaw ipe je rekoa. Peu futat nipo je oi amana magwapa aipo amunaw ipe.

¹³ Janepytuna 'gā amū nipo awau watau ene wi. A'eramū ene mama'e mū monou 'gā nupe 'gā nemirerooramū. Ajepeja 'ga rera Zena. Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jara 'ga, Zena 'ga. Ajepeja 'ga rera Aporua.

¹⁴ Jarepytuna 'gā ki emu'e jarejemogy esage are. “Mama'e esagea peapo pejemogyau”, 'jau ki ene 'gā nupe. “Pejekaraemā ki pemono amū ikaraemā'e'ema 'gā nupe”, ere ki 'gā nupe. “A'ere kasi pemono amū iwewue ma'e 'gā nupe. Kasi a'e pe taetu 'gā wewue jerani etee 'gā nee ne”, ere ki 'gā nupe.

¹⁵ Auwara 'gā, je pyriwara 'gā, oje'ega monou enee, ene futaa. Je nanē teje'ega monou enee nū. A'eramū ki ene oreje'ega mome'wau orejekoty'aawa 'gā nupe, Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe.

Jarejuwarete 'ga resagea ene rerekoa
je afutat.
Kweramū etee jeremimome'ua.

Firemō

Ymā te 'gā jamuri wemifajamū rakue. A'eramū imuripyreera 'ga oporowykyau akou amuarera 'ga upe. A'ere 'ga muarera 'ga nomepyi 'ga. 'Ga mojemi'waa etee, 'ga muaityau etee nanē nū. Amumē imuripyreera 'ga amū oka'jama amuarera 'ga wi. A'eramū 'ga muarera 'ga oje'ega monou kwe pe 'gā nupe: “Jeremifaja 'ga oka'jam je wi. 'Ga resaka ki pepyyk 'ga jee, 'ga mua imojewya jee nū”, 'jau 'ga oje'ega monou kwe pe 'gā nupe. A'eramū 'ga resakara 'gā 'ga pyyka, 'ga monou imojewya 'ga muarera 'ga upe nū. A'eramū nipo 'ga waēm ire, 'ga muarera 'ga 'ga rerekou tyweaete, 'ga nupānupāu, 'ga jukawaipa.

A'eramū Paulo 'ga ka'arana kwasiaa imonou Firemō 'ga upe. Firemō 'ga remifaja 'ga oka'jam 'ga wi rakue. Oka'jam ma'e 'ga rera Onesimu. Oka'jam ire Onesimu 'ga awau owaēma Paulo 'ga pyri. A'eramū Paulo 'ga Jejui 'ga mome'wau 'ga upe. A'e renupawe 'ga Jejui 'ga rerowiaaramū akou. A'eramū Paulo 'ga 'ga monou imojewya 'ga muarera 'ga upe. 'Ga futat koa ka'arana ikwasiaripyreera weroo ojara 'ga upe rakue.

1¹⁻² Je Pauloramū ka'arana akwasiat imonou enee, ki Firemō. Timoteo 'ga ako je pyri. 'Ga 'ā janerewirera. A'eramū je ka'arana kwasiaa imonou ene upe. Ene 'ā orejekoty'aawa futat. Ene nanē 'ā ereporowyky ore 'jawe, Jejui 'ga mome'wau ore pyri. Eneroga pype Jejui 'ga rerowiaara 'gā ajatykau awau 'ga muorypa. A'eramū ore 'gā nupe nanē ka'arana kwasiaa imonou nū. Jarejenyra ēē upe, Afia ēē upe, nanē ore imonou nū. Akipu 'ga upe, jarejepyri oporowyky ma'e 'ga upe nanē ore imonou nū. Akipu 'ga nanē 'ā jane 'jawe futat ako ojemouaga oporowykyau. Mīmera 'gā nupe ore ka'arana monoi ikwasiaa.

Je 'ā a'yi moromunepawa pype. Kwe pe ako je oi Jejui 'ga mome'wau ikue amunawa moyka ikue. A'eramū 'wyri-ara 'ga je pyygukaa 'gā nupe, je m'ina je munewukaa moromunepawa pype. A'eramū je ka'arana etee imonou ikwasiaa pē nupe.

³ Ku'jywa 'ga Janeruwaretea. Janejararete 'ga Jejui Kristua. 'Gā nesagea pē nerekoa je afutat. 'Gā pē mopy'ata'waa nanē je ifutaa nū.

Firemō 'ga

⁴ Jarejuwarete 'ga upe teje'egawe je teje'ega monou 'ga upe ene ree jepi. “Esage Firemō 'ga ene rerowiaara”, 'jau je 'ga upe ene ree jepi. ⁵ Tekotee 'gā ene mome'wau jee jepi. “Firemō 'ga iporomutat Jejui 'ga rerowiaara 'gā nee. Ipota'wa te 'ga 'gā nee”, 'jau 'gā jee jepi. “Ga 'ā Jarejararete 'ga, Jejui 'ga werowiat a'jea futat” 'jau 'gā jee jepi, ene mome'wau jepi. ⁶ A'eramū je 'jau Jarejuwarete 'ga upe ene ree jepi: “Taeapyo ki 'ga a'jea futat mama'e esagea ojeupe ene iapo are. Kristu 'ga ree ojemujat ma'eramū ene mama'e esage etee iapou ekou oree. A'eramū ki ene 'ga mueapyoukaa ee”, 'jau je teje'ega monou 'ga upe ene ree jepi. ⁷ Jarejuwarete 'ga ree eporomutaramū nanimenime ekou. 'Ga remiayuwā 'gā nee nanē eporomutaramū nū. Aipoa je maku'iu. Jarejuwarete 'ga remiayuwamū ore araku'iramū ene ree najuejue etee. A'eramū a'ea taetu je mafuewerukaa jeporowyky are Jarejuwarete 'ga upe.

Onesimu 'ga

⁸⁻¹⁰ Awamū je Onesimu 'ga mome'ui enee. Eneremifajamū futat 'ga. Eneremimurera futat 'ga. A'ere 'ga eneje'ega nuenuwi tee rakue. A'eramū 'ga 'ā oka'jama ene wi rakue. A'eramū 'ga 'ua owaēma jee 'au ai'i, Roma pe ai'i. Moromunepawa pype jerenaw ipe 'ga

'ua owaēma jee. A'eramū je tejeupe 'ga waēmamū Jejui 'ga mome'wau 'ga upe. A'eramū 'ga 'ga rerowiaa ai'i. A'eramū 'ga 'awamū akou 'ga remiayuwamū. A'eramū je Jejui 'ga ree 'ga mu'e re 'ga ruwa 'jawe te'ŷina 'ga upe. A'ere je 'awamū 'ga monoi imojewya ene upe nū.

A'eramū je 'awamū 'jau ene upe: Je 'ā Jejui 'ga remimonofera futat. 'Ga je'eg imū etee futat ako je tewau 'ga mome'wau ikue. A'eramū je 'jau enee: "Ojejuka esage werewi pa'ā 'ga 'ga ree nū", 'jau je enee. A'ere je nomojejukaukari ene 'ga ree. 'Au etee tajejuka 'ga ree 'ga upe, a'e je numiamū. Tepoaawamū tareko 'ga, a'e je numiamū. A'ere 'ā 'ga ene poaawa te. A'eramū amunipo 'ā ene te eje'ega m'ŷina 'ga ree jee. A'eramū je kweramū 'ga monou enee. Ejejuka esage ki 'ga ree, a'e je enee 'awamū. Je 'ā jesawa'e futat. Je 'ā Jejui 'ga je'ega mome'wara. A'eramū 'ga rerowiare'ema 'gā je pyyka je m'ŷina 'au moromunepawa pype. A'ere 'ā ene jejekoty'aawa. Janeporomutat jane jarejuee jepi. A'eramū je 'jau ene upe: Eneporomuorywiwet nipo je ree. A'eramū ene epojejuka esageramū 'ga ree, a'e je enee.

¹¹⁻¹²'Au te'ŷina je Onesimu 'ga re-sagi. Jejui 'ga rerowiar ire 'ga je poari futari. Mama'e esagea 'ga wapo kwaiwete jee, je poaawamū futat. A'etea je 'ga omono enee. Jeporomutat je nanimenime 'ga ree. 'Ga oa je mu'arasig futat numiamū. A'ere 'ga najeremimurera rūi futat. Enema'ea futat 'ga. Ymā te 'ā 'ga eneremiayup tyweramū 'ga rekoi rakue. A'ere 'ga 'awamū eneremiayuw esagea futat. ¹³⁻¹⁴Afutat je 'ga pytaa numiamū, 'au moromunepawa pype tejeypyri numiamū. A'ere 'ā 'ga ene poaawa te. Mukuu ene rekoramū amunipo 'ā 'ga je poaa akou. A'ere 'ga najeremiayuwa rūi. Enema'ea te 'ga 'ā. A'eramū je 'ga

momytawe'em eneremifutare'em imū. Peu 'ga reko futare'ema ki 'ga emut etee imojewya jee nū. A'e pe ene peu 'ga reko futaa peu etee futat 'ga mogou ejeypyri. A'eramū je kamēšiete ki 'ga emut imojewya jee, 'jawe'em enee.

¹⁵Ymā 'ā Onesimu 'ga ka'jami ene wi rakue. Ināinānī'ī etee 'ga rekoi mukuu ene wi. A'ere 'awamū 'ga oi ojewya ene pyri nū. 'Awamū nipo 'ga rekoi ene pyri futat. 'Awamū nipo 'ga noka'jamu'jawi ene wi. ¹⁶Ymā 'ā 'ga eneremiayup teeramū 'ga rekoi rakue. A'ere 'ā 'ga 'awamū Jejui 'ga rerowiaaramū. A'eramū 'ga 'awamū janerewirera futat akou. Jeporomutat je 'ga ree. A'ere nipo ene te 'ga ree jeporomutara ereapyraap. Ene upe oporowyky ma'e 'ga te 'ā. Enerewirera nanē 'ga 'awamū nū.

¹⁷Paulo 'ga jejekoty'aawa futat, ere 'ā jee jepi. A'eramū 'ā ene, ejeypyri je oramū, je mua ejog ipe jepi. A'eramū ene nan tee futat Onesimu 'ga monou ejog ipe. ¹⁸Maran gatu nipo 'ga eneka'aran epye'ema munuge'ema enepo pe rai'i. A'eramū ki ene 'ga amunug ire imonou inuga jeka'aran are. A'eramū je imepyau enee 'jau. ¹⁹'Awamū je ka'arana kwasi-aawa pyyka tepo pe ikwasiaa enee: Je 'ā Paulo. Je futat tamepy enee 'jau. Aipoa je futat akwasiat ka'aran are inuga enee. Ymā te je ako Jarejuwarete 'ga je'ega mome'tui enee ikue. A'eramū ene ako 'ga rerowiaa ikue. Je 'ga mome'ue'em ire amunipo 'ā nererowiari futari Jejui 'ga. Werowiare'em ire amunipo 'ā 'ga nene katu'ogi futari. Aipo are ejea'aramū ekou. ²⁰A'ere jane juejue Jejui 'ga rerowiari futari. A'eramū ene ejejukau esage Onesimu 'ga ree, jarejewirera 'ga ree. Aipo apo re je maku'i ape.

²¹Ajemogypyk je ene ree, ki Firemō. Ejejuka esage ki Onesimu 'ga ree, a'e je enee. A'ere je tejeupe etee futat je 'i: "Firemō 'ga nipo ojejuka esage Onesimu

'ga ree. Je'eawera nipo 'ga wapyraap", 'jau je te'ỹina tejeupe. ²²Jarejuwarete 'ga upe 'ā pēē 'jau jepi: "Emomoirukat 'gā Paulo 'ga wi", 'jau 'ā pēē 'ga upe pejeje'ega monou pejejemogyau je ree jepi. A'eramū nipo 'ga anure je monoukaa pē nesaka. A'eramū pēē jerupawa resaka jee.

²³Epafrasi 'ga ako 'au je pyri moromunepawa pype. 'Ga nanē Jarejuwarete

'ga mome'wara nū. A'eramū 'gā 'ga pyyka imua imỹina 'au moromunepawa pype je pyri. 'Ga nanē oje'ega omono pē nupe pē futaa nū. ²⁴Jepytuna 'gā nanē oje'ega omono pē nupe pē futaa nū. Maku, Aristaku, Demas, Luka. Mīmera 'gā oje'ega monou pē nupe pē futaa.

²⁵Jarejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga resagea pē nerekoa je afutat.

Kweramū etee jeremimome'ua.

Epyreu

'Ga amū 'awa ka'arana kwasiaa imonou judeu 'gā nupe, Jejui 'ga ree 'gā mu'jaawamū rakue. Nikwaawi jane ikwasiaarera. A'ere na'ga etee rūi ikwasiari. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe. A'eramū 'ga ikwasiaa imonou 'gā nupe rakue. Judeu 'gā ner iriā epyreua.

Janeruwarete 'ga ra'yrarete 'ga

1 Ymā Janeruwarete 'ga oporogytau oje'ega mome'wara 'gā nupe etee rakue. Mama'ea nanē 'ga iapou opājē mū ojee 'gā mueapyoukaawamū. Meewei futat 'ga 'gā mueapyou oporogyta are rakue. Namueapyopawi 'ga 'gā ywawuje tee wemifutar are rakue. Ināinānīī etee ra'ne 'ga imome'wau 'gā amū nupe. A'ere 'ga anure ināinānīī etee oporogyta mū mome'wau 'gā amū nupe nū. Ojeupe 'ga porogytaawer imū etee futat 'ga je'ega mome'wara 'gā 'ga je'ega mome'wau ajemogyau janepy 'gā nupe rakue. ²A'ere ako 'ga 'awamū 'ga je'egi wa'yrarete 'ga upe rai'i. A'eramū ako 'ga ra'yra 'ga te jane mueapyou 'ga je'eg are ai'i. Nikwaawi futari jane Jarejuwarete 'ga rakue. A'ere jane 'ga ra'yra 'ga resakawe jane Jarejuwarete 'ga kwaawi. Mama'ea 'ga iapoukaa wa'yra 'ga upe rakue. Ywy, ywak, ipypewat. Mīmera 'ga wapoukat wa'yrarete 'ga upe rakue. 'Ga futat 'jau wa'yra 'ga upe rakue: “Anure nipo je ene mīi mama'e jarareteramū”, 'jau 'ga wa'yra 'ga upe rakue. A'eramū nipo 'ga wa'yra 'ga mogou mama'e jarareteramū futat. ³Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga esage 'Uwarete 'ga 'jawe etee futat. A'eramū jane Jarejuwarete 'ga resage kwaapa 'ga ra'yrarete 'ga resag ire. Oje'eg imū etee futat 'ga mama'e mogyaukararūmū imomytau. Kwat, jay, jaytata, ywy. Mīmera 'ga imogyau imomytaaw ipe

etee futat. Amanūmū 'ga 'jau rakue: “Amanū je 'gā tywera mepyawamū. A'eramū je tejerowiaaramū 'gā tywera moia 'gā nui”, 'jau 'ga ojeupe rakue. Janetywer are amanū re 'ga oferapa awau wapyka 'Uwarete 'ga pyri. 'Uwarete 'ga pājērete 'jawe etee futat 'ga. Aju'jawe etee futat 'gā. A'eramū 'ga awawarūmū wapyka 'ga pyri, 'ga jakwatawa katy.

Ywagipewara 'gā apyraapat

⁴Ywagipewara 'gā ajemogyau Ku'jywa 'ga upe oporowyky ma'eramū futat. A'ere 'ga wa'yra 'ga mogoi 'wyraramū oje'jawe. A'eramū 'ga ra'yra 'ga ywagipewara 'gā apyraapa futat. ⁵Naywagipewara 'gā amū nupe rūi 'ga 'i:

“Ene jera'yra. Je 'ā 'awamū ako eneruwamū enee”,

'jau rakue. Wa'yra 'ga upe etee 'ga 'i aipo 'jau. Naywagipewara 'gā amū nupe rūi 'ga 'i:

“Je 'ā ako eneruwamū.

Ene futat je amogo teja'yrareteramū”, 'jau rakue. Wa'yrarete 'ga upe etee te 'ga 'i aipo 'jau rakue.

⁶Ywy pe wa'yrarete 'ga mua Ku'jywa 'ga 'jau rakue:

“Ywagipewara 'gā jera'yra 'ga tamuoryp 'jau”,

'jau 'ga ojeupe rakue.

⁷Ywagipewara 'gā nupe Janeruwarete 'ga 'i:

“Je upe oporowyky ma'e 'gā. Ojeupe je je'eg pyrauwe ywagipewara 'gā too kamēsīete mama'e apou je'eawer imū 'jau kwy”,

'jau 'ga ojeupe. Sā'ā ywytu rura. Namutat 'ga opājē monoi 'gā nupe.

“Sā'ā tupā werawa. I'jawe 'gā awau kamēsīete 'jau kwy”,

'jau 'ga ojeupe.

⁸A'ere 'ga wa'yra 'ga upe 'ga 'i:

“Ene je 'jawewara. A'eramū ene e'ŷina 'wyrirareteramū ejemiayuwa 'gā nupe.

Nakwaparimū rūi futat e'ŷina 'wyrirareteramū 'gā nupe.

Mama'e a'jea etee te eremome'u 'gā nupe.

Mama'e tywera apoara 'gā etee ki ereko tywet 'gā nemiapo tywer are.

⁹Mama'e esage etee te 'ā erefutat.

A'eramū ene mama'e esage etee iapou.

Mama'e tywera 'ā nerefutari. A'eramū ene mama'e tywera apowe'em.

A'eramū je Eneruwareteramū ene pyrūmū ene mogou enepytuna 'gā 'wyrirareteramū, ene maku'iukaa”,

'jau Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga upe.

¹⁰“Ene futat ako ywya ereapo ikue, ywaga reewe ikue”,

'jau 'ga wa'yra 'ga upe.

¹¹“A'ere nipo anure eneremiapofera teepawamū.

A'ere ene neneteepawa'uweri futari nipo.

A'efer ipe etee futat nipo ene ekou.

Sā'ā taity ymanera toropawa. Nan futat nipo eneremiapofera teepawamū.

A'ere ene neneteepawi futari nipo.

¹²Anure nipo ene wwy ymanera mojopy'rau wwy yau pyu.

Sā'ā ae taity ymana mojopy'rua taity yau pyu.

Nan futat nipo ene wwy mojopy'rau ywaga reewe.

A'ere ene neneteepawi futari.

Nene mojopy'rawi futari.

Neneymani futari nipo ene”,

'jau Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga upe rakue.

¹³A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau wa'yrarete 'ga upe nū:

“Eapyk 'au je pyri. Je 'jawe futat ene.

Enepājēretea je 'jawe. A'eramū ene eapyka je yse katy.

Ene 'ā je omogo 'wyrirareteramū pāwēūjē etee futat 'gā nupe”,

'jau 'ga wa'yrarete 'ga upe rakue.

“Ene ree iporomutare'ema 'gā 'arimū nipo je ene magwawukari.

A'ere je iapoe'emauwe eapyk 'au je yse katy”,

'jau 'ga wa'yrarete 'ga upe rakue. Naywagipewara 'gā amū nupe rūi 'ga 'i aipo 'jau rakue.

¹⁴Maran sipo ywagipewara 'gā? 'Wyriraramū sipo 'gā ywy pewaramū janee Janeruwarete 'ga ra'yrarete 'ga pyri? Naani. Ojeupe Janeruwarete 'ga 'eawer imū etee te 'gā mama'e apoi 'ga upe. Janeruwarete 'ga 'gā mua ojepyri oo ma'eramamū jane poaawamū.

Pepoit kasi 'ga rerowiar awi ne

2 Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga ywagipewara 'gā apyraapa. A'eramū ki jane 'ga je'ega rerowiaa futat jarejemogyau. 'Ga je'eg imū mama'e apo re nipo jane jarepoire'ema futat 'ga rerowiar awi. ²A'jea futat ymā ywagipewara 'gā Janeruwarete 'ga je'ega reruri imome'wau janepyy 'gā nupe rakue. A'jea futat 'gā 'ea. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gā 'eawera renupare'ema 'gā nerekou tyweaete rakue. ³A'ere ako 'ga 'awamū wa'yra 'ga muri janee ikue. A'eramū 'ga wa'yra 'ga jukaukaa kūima'e tywera 'gā nupe rakue. Janetywera mepyawamū 'ga ruwa 'ga 'ga jukaukari 'gā nupe rakue. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga rerowiare'em ire taetu jane rerekou tyweaete a'jea futat. “Tejerowiarāmū je pētywera moiri pē nui”, 'jau 'ga janee amanūmū rakue. Janejararete 'ga, Jejui 'ga ra'ne futat imome'wau ojepyriwara 'gā nupe rakue. “Pēkatu'okawamū je manūi” 'e mome'wau 'gā nupe rakue. A'eramū 'ga je'ega renupara 'gā imome'wau janee. “Pētywera moiawamū je ruri, e'i 'ga oree ikue”, 'jau 'gā imome'wau janee. “Tejerowiaara 'gā nui je 'gā tywera moia, 'gā katu'oka. A'eramū nipo je anure 'gā nerawau

ywag ipe tejepyri, e'i 'ga oree ikue", 'jau 'gã imome'wau janee, jane mueapyou ee. "A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga rerowiare'ema 'gã nerekou tyweaete", 'jau 'gã jane mueapyou ee. ⁴Janeruwarete 'ga taetu aje 'ã jane mueapyoukat wa'yra 'ga je'eg are. "Mama'e a'jea etee jera'yra 'ga omome'u 'gã nupe", 'jau 'ga. A'eramũ 'ga U'agesage mua wa'yra 'ga rerowiaaramũ janee. A'e pyu jane jarejeapyoramũ 'ga 'eawer are. Wemifutar imũ etee futat 'ga U'agesage muri janee, aeremiapoe'ema apoukaa janee. A'eramũ nipo esakara 'gã oporesagamũ ajemogyau jane ree. 'Ga 'Agesagea nipo mama'e apoukaa janee. Mama'e a'jea wa'yra 'ga imome'ue'em ire amunipo 'ã 'ga U'agesagea namura'uweri janee wa'yra 'ga 'eawer imũ.

Jejuí 'ga rerowiaaramũ jane

⁵Anure nipo Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga mogoi 'wyrriaramũ wemiapoferamũ janee. Aipoa je amome'u pẽ nupe. Naywagipewara 'gã amũ rui 'ga omogo 'wyrriaramũ. Wa'yra 'ga etee futat 'ga omogo 'wyrriaramũ wemiayuwamũ janee. ⁶Ymã te 'ga amũ ka'arana kwasiari ee rakue:

"Jeporesak tee je 'ã ywy pewaramũ pẽ nee. Jarejuwarete 'ga remiapofera tywera 'jawe etee agawewi 'ã pẽe.

A'etea 'ã 'ga ajemuaem pẽ nee ywy pewaramũ", 'jau 'ga ikwasiaa rakue.

"Ma'ja are sipo erejemuaem ywy pewaramũ 'gã nee, ki Ku'jyp? Nia'wyrri agawewi 'gã.

A'etea 'ã erejemuaem 'gã nee",

'jau 'ga ikwasiaa rakue.

⁷"Naywagipewara 'gã pãjẽ apyraapa rui agawewi ywy pewara 'gã.

A'etea nipo ene anure 'gã muesageu 'gã pãjêruga ejepyriwara 'gã 'jawe.

A'eramũ nipo 'gã najuejue etee futat ywy pewara 'gã pojeupa.

⁸Ene 'ã 'gã mogyau 'wyrriaramũ mama'e upe.

Tejemiapofera upe nipo je 'gã mogyau 'wyrriaramũ, 'jau 'ã ene rakue",

'jau 'ga ikwasiaa Jarejuwarete 'ga upe rakue.

Anure nipo 'ga jane mogyau 'wyrriaramũ mama'e upe wa'yra 'ga pyri. Kwat, jay, mama'eukwaap, ywagipewat. Mímera wemiapofera upe nipo 'ga jane mogyau 'wyrriaramũ 'ga pyri. A'ere na'awauwe rui jane jemogyi 'wyrriaramũ 'ga remiapofera upe. ⁹Sikwaap futat 'ã jane 'awamũ Jejuí 'ga rekwawera. Janeruwarete 'ga Jejuí 'ga mua 'au ywy pewaramũ jane 'jawe rakue. A'eramũ 'ga nanẽ ajemogou ipojeuwipyre'emamũ rakue nũ. Ywagipewara 'gã pãjê'wyrri'ako ma'e 'jawe nanẽ 'ga akou rakue nũ. Ywy pewaramũ jane 'jawe etee futat 'ga akou rakue. A'ere Janeruwarete 'ga poromutaramũ jane ree. A'eramũ 'ga wa'yra 'ga jukaukaa kũima'e tywera upe janetywera mepyawamũ. Jane 'jawe akoe'em ire amunipo 'ã 'ga namanũarui janetywer are rakue. A'ere 'ga jemogoi jane 'jawe ra'ne futat janetywera mepyawamũ. A'ere Ku'jywa 'ga 'awamũ jane ree 'ga manũ re 'ga rerooi 'ga mogou ojeypyri nũ, 'ga mogou ywagipewara 'gã apyraapa nũ. A'eramũ 'ga pyriwara 'gã 'awamũ 'ga muorypa ajemogyau nũ. A'ea jane 'ã sikwaap.

¹⁰Ymã te Janeruwarete 'ga mama'e apoi rakue. 'Ga futat mama'e omogy. 'Ga futat erekwara nanẽ nũ. Ma'eramũ 'ã 'ga rea'aramũ jane ree. "Tamogy tejemiapofera 'gã teja'yramũ 'jau", 'jau 'ga ojeupe rakue. "Anure nipo jera'yra 'ga rerowiaara 'gã jemomytuni kwaiwete. 'Gã juejue nipo je imogyau teja'yramũ. Anure je 'gã muri 'gã mogyau 'au tejepyri nakwaparimũ warãu rui futat", 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramũ 'ã 'ga wa'yraarete 'ga rerekou tywerukaa rakue, jane ree 'ga jukaukaa janetywera mepyawamũ

rakue. 'Ga futat Jejui 'ga wereko tywerukat ae a'wyre'ema upe. 'Uwarete 'ga remifutar imū etee futat Jejui 'ga mama'e apoi. A'eramū 'ga, 'ga remifutar imū nanē 'ga ojereko tywerukaa 'gā nupe nū. Amanū are 'ga janetywera moia jane wi werowiarāmū. Jane wi janetywera moir ire 'ga jane mogyau Ku'jywa 'ga ra'yramū. A'eramū Jejui 'ga anure werowiaaramū jane rerawau jane mogyau 'Uwarete 'ga pyri.

¹¹Jejui 'ga jane katu'oka janetywer awi. A'eramū 'ga wemikatu'ogeramū jane mogyau 'Uwarete 'ga ra'yramū. A'eramū 'ga Ruwarete 'ga Janeruwareteramū nanē futat nū. A'eramū nipo Jejui 'ga aku'iramū jane ree. "Agamū jerewirera 'gā. 'Agamū jerenyra 'gā", 'jau nipo 'ga jane ree aku'iramū. ¹²A'eramū nipo 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe:

"Eneremiapofera tamome'u tejewirera 'gā nupe 'jau.

'Gā pype tekou tamuoryp ene eneremiapofer are 'jau", 'jau 'ga 'ga upe.

¹³"Ajemogypyk je ene ree", 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe.

"Au je rekoī Tejuwarete 'ga ra'yra 'gā pyri.

Je pyri Jeruwarete 'ga 'gā murukari, 'gā nee tejejukaawamū", 'jau 'ga akou.

¹⁴Jarejuwarete 'ga ra'yramū jane ywy pewaramū etee futat. O'o ma'eramū jarejemogyau wy ma'eramū nanē jarejemogyau nū. A'eramū Jejui 'ga ajemogou ywy pewaramū jane 'jawe etee futat rakue. Ywy pewaramū jane 'jawe ajemogou 'ga amanūmū jane 'jawe. Ywy pewaramū jane 'jawe akoe'em ire amunipo 'ā 'ga namanūi futari. Janeruwarete 'ga namanūi futari. A'ere Jejui 'ga jemogoi ywy pewaramū jane 'jawe. A'eramū 'ga amanūmū rēwējēmī rai'i. A'ere 'ga manūi mama'eukwaawa 'wyrriara matepeaawamū. Mama'eukwaawa

'wyrriara pājē'okawamū te 'ga manūi rai'i. Mama'eukwaawa 'wyrriara ywy pewaramū jane momawukaa. A'ea futat 'agamū jane momap. A'ea futat ako jane ree iporomutare'emamū. A'ere Jejui 'ga ipājē'ogi amanūmū rakue.

¹⁵Ywy pewaramū jane jarekyjau jaremanū awi jarejemogyau. A'ere Jejui 'ga jane momapara pājē'ogi. A'eramū jane jarekyjau'jape'ema jaremanū awi, jaremomapara pājē'okara 'ga rerowiaaramū.

¹⁶Naywagipewara 'gā poaawamū rūi Jejui 'ga ruri 'au ywy pe rakue. Abraão 'ga juapyreramū jane poaawamū te 'ga ruri rakue. ¹⁷Ajemogou 'ga 'ā wewireramū jane 'jawe futat rakue. Ma'eramū 'ā

'ga janejemogy kwaawi a'jea futat. A'eramū 'ā 'ga a'jea futat ajemuaēma jane ree. Jarejuwarete 'ga remifutar imū 'ga mama'e apou. A'eramū 'ga akou Jarejuwarete 'ga upe oporogyta

ma'eramū jane ree. Ymā te mainana 'gā etee mama'e rerooi iapyau Ku'jywa 'ga upe rakue, opytuna 'gā tywera mepyyau rakue. Mainana 'wyrriararete 'ga etee te

wyra ry rerawawarūmū erosou Jarejuwarete 'ga mogytaawa my'ja'wi pype 'ga upe, opytuna 'gā tywera mepyawamū

rakue. A'ere ako 'awamū Jejui 'ga jemogoi mainana 'wyrriara remiapofera rekwaw ipe jatee ikue. Najukai futari 'ga wyra janetywera mepyawamū.

'Ga futat ojejukaukaa 'gā nupe janetywera mepyawamū. ¹⁸Ywy pe 'ga rekoramū mama'eukwaawa 'wyrriara Jejui 'ga porowyky are oporomote'ariweramū

rakue numiamū. A'ere Jejui 'ga nuapoi futari emifutar imū mama'e tywera rakue. 'Ga maruukare'ema agawewi futat akou rakue. A'ere 'ga jemouagi etee futat jupe rakue. Ma'eramū 'ā 'ga nanuara kwaawi katu katu tāmējē. A'eramū

'ga ajemuaēma jane ree. A'eramū 'ga jane poararūmū a'jea futat mama'eukwaawa 'wyrriara jane rereko tyweramū.

Jejuu 'ga Moisesi 'ga retee

3 Jejuu 'ga rerowiaaramū pēē jejaap katu katu 'jawe jee. Kūima'eramū pēē jerewirera 'jawe jee. Kūjāmeramū pēē jerenya 'jawe jee. Pēē nanē Janeruwarete 'ga pē pyyrūmū pē mogyau wemiayuwamū rakue. A'eramū ki pēē pejejeatee'emamū Jejuu Kristu 'ga wi pejejemogyau. Janeruwarete 'ga 'ga amut ywy pe ojee jane mu'jawamū rakue. Mainana 'wyrirarete 'jawewaramū 'ga ruri jane mu'jau 'Uwarete 'ga ree. A'eramū jane Jejuu 'ga rerowiaa jarejemogyau. 'Ga Ruwarete 'ga nanē jane erowiaa nū. ²Ymā te Janeruwarete 'ga Moisesi 'ga pyyrūi ojeupe oporowyky ma'eramū rakue. Moisesi 'ga mama'e apou Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee futat rakue. Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gā nerawau erekou jū myter imū rakue. 'Awamū Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga pyyrūi ojeupe mama'e apoawamū. Moisesi 'ga 'jawe futat Jejuu 'ga mama'e apoi 'Uwarete 'ga remifutar imū etee futat. ³Ymā Moisesi 'ga rekoi kūima'eteeteramū rakue. A'eramū janepy 'gā opojejuka esageramū 'ga ree rakue. A'ere Jejuu 'ga te kūima'eteetea Moisesi 'ga apyraapa. A'eramū ki jane 'ga muorypa jarejemogyau. Sā'ā 'oga apoararete 'ga resagea 'oga resage apyraawa. Nan tee futat Jejuu 'ga resagea Moisesi 'ga resage apyraawi. ⁴'Oga apoara tywe'em ire amunipo 'ā 'oga nanē nitywi nū. Nawyri 'oga ojetee. Nan tee futat Janeruwarete 'ga mama'e apoi rakue. Iapoe'em ire amunipo 'ā nitywi futari mama'ea. ⁵Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga remiayuwa a'jea futat rakue. Oporowyky 'ga a'jea futat Jarejuwarete 'ga upe rakue. Jarejuwarete 'ga je'ega 'ga enupa a'jea futat rakue. Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gā nee 'ga ojejukau esage

rakue, 'ga je'ega mome'wau nanē 'ga 'gā nupe rakue. Ymā Moisesi 'ga akou Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'eramū rakue. A'eramū 'ga Ku'jywa 'ga remiaporama mome'wau 'gā nupe rakue, 'gā mueapyou Jarejuwarete 'ga remiaporam are rakue. ⁶A'ere Kristu 'ga Jarejuwarete 'ga ra'yraretea. A'eramū Janeruwarete 'ga 'ga mogou 'wyriraramū wemiayuwa 'gā nupe. A'eramū 'ga 'Uwarete 'ga remiayuwa 'gā nee ojejukau esage. 'Uwarete 'ga remifutar imū etee futat Kristu 'ga ojejukau 'ga remiayuwa 'gā nee. Jane nanē jarejemogyau 'ga remiayuwamū. 'Ga ree jarejemogyppyg awi jarepoire'em ire jane jarejemogyau 'ga remiayuwamū futat. "Anure nipo je pē nerooi pē mogyau Tejuwarete 'ga pyri nakwaparimū warāu rūi futat" 'e rerowiar awi jarepoire'em ire jane jarejemogyau 'ga remiayuwamū.

Wupaw ipe jane reroowam

⁷Jarejuwarete 'ga remiayuwamū ki sienup 'ga je'ega jarejemogyau. Ymā te Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukari 'ga amū upe ee rakue. "Pejejeupe Ku'jywa 'ga je'egamū ki penup katu katu 'ga 'eawera. ⁸Iapyajeawopytytym ma'e 'jawe etee kasi penup ne. Janepy 'gā oje'eganuwe'emamū 'ga upe rakue. A'eramū pēē pejejemogyawe'em 'gā 'jawe pejeje'eganuwe'emamū. Amunawe'em ipe weroo werokoramū 'ā janepy 'gā Jarejuwarete 'ga je'ega renupe'ema rakue. Siesak Jarejuwarete 'ga remiapo a'jau. A'jea futat sipo 'ga jejukai jane ree u'eawer imū etee futat, 'jau 'ga rerowiare'ema 'gā ojeupe rakue. A'eramū ki pēē pejejemogyawe'em jareppy 'gā 'jawe",

'jau 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga amū upe rakue.

⁹A'ere Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue nū:

“Kwarēta kwara magwapa agawewi 'gā ojeupe jeremiapofera resaka.

A'etea 'gā naje rerowiari futari ajemogyau.

A'jea futat sipo 'ga jejukai jane ree, 'jau etee 'gā ajaupe”,

'jau Ku'jywa 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue nū.

¹⁰“A'eramū je temara'neramū 'gā nee. Nuenuwi futari 'gā jeje'ega.

Nojemogypygy futari 'ga je ree.

¹¹A'eramū je temara'neramū 'gā nee.

A'eramū je 'gā monoukare'ema 'gā nu-pawa upe, 'gā nupe tejemimono-rama wyy pe.

'Peu tepeo pejepyту'wau maruowajar awi 'jau, mara'ne awi 'jau' je'eawer ipe 'gā awawe'em.

A'ere 'ā 'gā naje rerowiari etee.

A'eramū jeje'ega rerowiare'ema 'gā awawe'em futat je'eawera wyy pe.

Mama'ea nanē je imonowe'em 'gā nupe te'eawer imū”,

'jau 'ga 'Agesagea ka'arana kwasiarukaa ee 'ga upe rakue.

¹²A'eramū ki pēē Jejui 'ga rerowiaaramū pejejea'gwau Jarejuwarete 'ga rerowiar awi pejepoire'ema. Janeruwarete 'ga 'ā Okoeteete ma'ea. ¹³Pejejomogemogypygyukaa 'ga ree pejeojere'emamū futat. “Sako esage 'ga upe 'jau. Sajemogypygyk 'ga ree 'jau”, 'jau pejeojere'emamū futat pejemogyau pejejaupe. Aipo apo re nipo nepejomoryteekari mama'e tywera upe, pejejopy'a moywyrarafenukare'ema jupe. ¹⁴Jejui 'ga rerowiaa ppy we jane jarejemogypygyka a'jea futat 'ga ree. 'Ga ree jarejemogypygy awi jarepoire'em ire jane jarejemujaa Kristu 'ga ree. A'eramū ki jane jarepoire'ema 'ga ree

jarejemogypygy awi jarejemogyauwe futat.

¹⁵Ymā 'ga wējēmī futat ka'arana kwasiaa ee rakue:

“Pejejeupe Ku'jywa 'ga je'egamū ki peenup katu katu 'ga 'eawera.

Iapyajeawopytytm ma'e 'jawe te kasi peenup 'ga je'ega ne.

Janeypy 'gā oje'eganuwe'emamū 'ga upe rakue.

A'eramū pēē pejemogyawe'em 'gā 'jawe pejeje'eganuwe'emamū”,

'jau 'ga ikwasiaa ee rakue.

¹⁶Ymā te janeypy 'gā wapyakau futat Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue numiamū, Egitu wyy awi Moisesi 'ga reminū'ēmera 'gā nakue numiamū. A'ere 'gā anure Jarejuwarete 'ga je'eg are oporenuwiwere'emamū rakue. ¹⁷⁻¹⁸A'e are Janeruwarete 'ga amara'neramū 'gā nee rakue. A'eramū 'ga 'gā mogyaukaa 'gā mojewarau jū myter imū kwarēta kwara magwapa rakue.

Oje'eganuwe'emawer ipe etee futat 'gā opapa rakue. Oje'eganuwe'emamū 'ga 'gā monoukare'ema 'gā nupe esaukaripyrrera wyy pe.

“Naje rerowiari futari 'gā. A'eramū 'gā awawe'em ojeupe je'eawera wyy pe”, 'jau 'ga rakue.

¹⁹A'eferupi tee aipo 'gā nosei futari Jarejuwarete 'ga ojeupe imome'upyrera wyy pe rakue.

Nuerowiari futari 'gā Jarejuwarete 'ga. A'eramū 'gā awawarūme'em ojeupe 'ga 'eawera wyy pe.

4'Awamū nanē Janeruwarete 'ga 'i jane nū: “Tejee ojemogypygyk ma'eramū je pē muri tejupaw ipe.

A'eramū je mama'e monou pē nupe te'eawer imū etee futat”, 'jau 'ga janee.

A'eramū ki jane jarejemogypygyka a'jea futat 'ga ree. Kasi a'e pe 'ga najane monoukari wupaw ipe ne.

²'Awamū 'ā jane nanē Jarejuwarete 'ga je'ega mome'u renupa nū, jareypy 'gā 'jawe rai'i nū, “Janeruwarete 'ga

iporopoariwet pē nee” e renupa rai'i nū. Janepy 'gā 'ga je'ega renupa tee rakue. A'ere 'gā nuerowiari 'ga rakue. A'e are Janeruwarete 'ga 'gā monoukare'ema 'gā nupe u'eawera pype rakue. ³ A'ere jane 'ga rerowiaaramū jane jemogypygi Kristu 'ga ree. A'eramū jane jaremanū re jarewau jarejemogyau Jarejuwarete 'ga pyri. A'eramū jane jarepy'ata'waramū jarejemogyau. A'ere 'ga werowiaare'ema 'gā nupe 'ga 'i:

“Naje rerowiari pejepe pejejemogyau.

A'eramū je temara'neramū pē nee.

A'eramū je 'jau pē nupe:

Nepesei futari pejejeupe imome'upyrera
ywy pe, 'jau je pē nupe”,

'jau 'ga werowiare'ema 'gā nupe rakue.

Ymā Janeruwarete 'ga ywy apoi ywaga reewe rakue. Seis etee 'ga mama'e rerosea iapoupap rakue. A'ere 'ga iapopaw ire oporowykyu'jape'ema futat ai'iwe ee rakue nū. Worywamū 'ga wemiapofer are rakue. ⁴ Ymā 'ga amū ka'arana kwasiari inuga janee ee rakue: “Seis 'ara rupi Janeruwarete 'ga mama'e apoi rakue.

Iapopaw ire 'ga noporowykyi ai'iwe rakue nū.

A'eramū 'ga worrywamū wemiapofer are rakue”,

'jau 'ga ikwasiaa inuga janee rakue.

⁵ Anure aipo 'ga wējēmī futat ka'arana kwasiaru'japa ee nū:

“Naje rerowiari 'gā ajemogyau.

A'eramū je 'gā monoukare'ema 'gā nupe imome'upyrera ywy pe, 'jau Janeruwarete 'ga”,

'jau 'ga ikwasiaa ka'aran are inuga janee rakue. ⁶ Ymā 'ga je'ega renuw ppyarera 'gā nuerowiari 'ga rakue. A'eramū 'gā awawe'em ojeupe 'ga remimome'ufera ywy pe rakue. Werowiar ire amunipo 'ā 'ga wemimome'ufera ywy monoi 'gā nupe rakue. A'eramū amunipo 'ā 'gā worrywamū ee rakue. A'ere 'gā nuerowiari 'ga rakue. A'eramū 'ga 'gā

monoukare'ema aipo pe rakue. A'eramū 'ga 'jau 'gā na'yrera 'gā nupe etee rakue nū: “Pēē je rerowiat pejepe ra'e. A'eramū je pē monoukaa pē nupe je'eawer ipe, pē muorypa ee”, 'jau 'ga werowiaara 'gā nupe rakue. ⁷ Anure Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are Davi 'ga upe rakue nū. U'eawer imū etee futat 'ga 'jau'japa Davi 'ga upe rakue:

“Pejejeupe Ku'jywa 'ga je'egamū ki peenup katu katu.

Iapyajeawopytym ma'e 'jawe kasi peenup jeje'ega ne”,

'jau 'ga ikwasiaa ee rakue. A'eramū jane jarejeapyoramū 'ga 'eawer are. 'Ga je'ega renuparamū jane upe juejue futat 'ga je'egi. Naymāwarera 'gā nupe etee rūi futat 'ga aipo 'jau. 'Awauwaramū jane upe nanē futat 'ga 'i nū.

⁸ Moisesi 'ga rekwawer ipe Josue 'ga etee futat opytuna 'gā nerawau erosou ojeupe Jarejuwarete 'ga remimome'ufera ywy pe rakue, Kanaā ywy pe rakue. A'ere naKanaā ywy upe etee rūi Janeruwarete 'ga 'i rakue. Kanaā ywy upe etee 'e re amunipo 'ā 'ga ne'iu'jawi Davi 'ga upe rakue nū. ⁹⁻¹⁰ A'eramū jane jarejeapyoramū 'ga 'eawer are. Jane upe nanē 'ga 'i aipo 'jau rakue nū. “Anure nipo 'ga werowiaaramū jane rerawau ywag ipe ojepyri. A'eramū jane nanē jarepytu'wau jareporowyky awi”, 'jau ki jane jarejaupe. Wemiapofera apopaw ire Janeruwarete 'ga oporowykyawe'em ai'iwe rakue nū. Ywawuje futat 'ga pytu'ui wemiapo awi rakue. Nan tee futat 'ga jane mopytu'waukaa janeporowyky awi ojepyri jane jemogyramū. ¹¹ A'eramū ki jane jarejemogypyka 'ga ree. Kasi a'e pe jane jemogyi ymāwarera 'gā 'jawe ne. Nuerowiari 'gā Ku'jywa 'ga rakue. A'eramū 'gā awawe'em ojeupe 'ga remimome'ufera ywy pe rakue.

¹²Ku'jywa 'ga 'eawera eko ma'e 'jawe futat. 'Ga 'eawer imū etee futat mama'ea jeapoi. Ipājē ma'e 'jawe futat 'ga 'eawera. Jyuu aime juowajuu 'jawe nanē Janeruwarete 'ga 'eawera nū. Sā'ā ae jyuu aime juowajuu pyu wyro'o ikysi pāwē tāmējē imonoa iywyterimū. A'eramū 'ā ae iywyter ipewara o'o resaka. Ikaga miamū 'ā ae imowoka. A'eramū 'ā ae ikagyawa resaka. Nan tee futat Janeruwarete 'ga 'eawera. Janeapya pype ose re 'ga je'ega jane mueapyoukaa janeremifutar are. Mama'e esage are janeparuapower are, mama'e tywer are janeparuapower are, jarejea'aresage are, jarejea'atywer are. Mīmer are 'ga je'ega jane mueapyoukaa. ¹³Nimimarūi jane mama'ea Jarejuwarete 'ga wi. Wesak katu katu 'ga mama'ea. Okwaap katu katu 'ga mama'ea. Janerea'ara miamū 'ga okwaap. Nimimarūi jane mama'ea 'ga wi. 'Ga reape jane jemogyi. Anure nipo jane jarejemiapofera mome'ui 'ga upe. A'ere 'ga jane kwaawi katu katui. A'eramū jane 'ga moryteearūme'em jarejee, 'ga upe jarejemome'uramū.

Mainana 'wyriararete 'jawewat

¹⁴A'eramū ki jane Jejui 'ga rerowiar wwyapiau jarejemogyau. Jejui 'ga 'ā Jarejuwarete 'ga ra'yraretea. A'eramū 'ga awau 'Uwarete 'ga pyri janee. Ymā 'ā mainana 'wyriararetea wyra jukai, wy rerawau erosou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe opytuna 'gā tywera mepyawamū rakue. A'ere 'ā Jejui 'ga jejukaukari 'gā nupe janetywera mepyawamū rakue. Mainana 'wyriararete remiapofer ipe 'ga ajemogou janee. ¹⁵Jejui 'ga 'ā jane kwaapap. Jane 'jawewaramū 'ga ajemogou ywy pe 'uawamū. A'eramū 'ga jane kwaapa. A'eramū 'ga ajemuaēma jane ree. "Ywy pewara 'gā nifuakari mama'e tywera apoe'em awi", 'jau

'ga ojeupe. A'eramū 'ga ajemogou ifuakare'ema 'jawe, jane 'jawe rakue. A'eramū mama'eukwaawa 'wyriara 'jau Jejui 'ga upe rakue: "Ga fuakara pa je amateepap 'ga wi kwy. Teje'ega pa je aenuwukat 'ga upe kwy. Mama'e tywera taapoukat 'ga upe 'jau kwy", 'jau mama'eukwaawa 'wyriara ojeupe rakue numiamū. A'ere 'ga nuenuwi futari ije'ega. Nuapoi futari 'ga mama'e tywera. A'eramū 'ga ajemuaēma jane ree, mama'eukwaawa 'wyriara janefuakar are iporomateepawiweramū. A'eramū 'ga oporogytau 'Uwarete 'ga upe jane ree, 'ga mota'waukaa janee. ¹⁶A'eramū ki jane jareporogytau Jarejuwarete 'ga upe jarekyjawe'em. 'Ga 'ā ajemuaēma jane ree. Ipota'wa 'ga jane ree. A'eramū 'ga mama'e esagea etee iapou janee. Ojeupe jane enūjamū 'ga jane poari mama'e apo are.

5 Ymā Janeruwarete 'ga Israeu juapyrera 'ga amū pyyrūi 'ga pytuna 'gā nupe rakue. A'eramū 'ga 'jau 'ga upe: "Apyyrū je ene 'gā nupe ene mogou mainana 'wyriarareteramū. A'eramū ene eporowykyau jee epytuna 'gā nee. Mama'e tywera 'gā iaporamū ene eporogytau 'gā nee jee, wyra jukau iapyau jee 'gā tywer are. Na'gā nūi oporogytau jee otywer are. Ene tee eporogyta jee 'gā nee, 'gā tywer are. Je upe mama'e are oporomuriweramū 'gā imonou ene upe. A'eramū ene ete imua jee 'gā nupe", 'jau Ku'jywa 'ga 'ga upe rakue. ²Opytuna 'gā 'jawe futat mainana 'wyriararete 'ga. A'eramū 'ga ajemuaēma opytuna 'gā nee mama'e tywera 'gā iaporamū. Amumē nipo 'gā mama'earūe'ema apou ikwaape'ema. Aipo 'gā nee nanē 'ga ajemuaēma akou. ³Opytuna 'gā 'jawe futat 'ga. A'eramū 'ga nanē mama'earūe'em apou akou nū. A'eramū 'ga nanē otywer are wyra jukau iapyau Jarejuwarete 'ga upe. Naopytuna 'gā tywer are etee

rūi 'ga iapyi. Otywer are nanē futat 'ga iapyau 'ga upe rakue nū. ⁴Na'ga rūi ojeppyrumū ajemogou mainana 'wyrirareteramū. “Je ako mainana 'wyrirareteramū”, 'jawe'em nanē 'ga nū. Janeruwarete 'ga te 'gā pyyrūmū 'gā mogyau mainana 'wyrirareteramū. Ymā Janeruwarete 'ga Arāo 'ga pyyrūi 'ga mogou mainana 'wyrirareteramū rakue. Arāo 'ga 'jawerimū etee futat 'ga 'gā amū pyyrūmū 'gā mogyau mainana 'wyrirareteramū.

⁵Nan tee futat Kristu 'ga najepyryūi ajemogou mainana 'wyrirarete 'jawe rai'i. Janeruwarete 'ga futat 'ga pyyrūmū 'ga monou rai'i. A'eramū 'ga te 'ā 'jau 'ga upe rai'i:

“Ene 'ā Jera'yra. Je 'ā 'awamū ako eneruwamū”, 'jau 'ga ikwasiarukaa ka'aran are 'ga amū upe rakue.

⁶Anure 'ga 'jau 'ga upe nū:

“Sā'ā Mekiseteki 'ga rekoa mainanamū rakue.

Nan tee futat je ene mogoi mainana 'ga rekwawer ipe 'gā nupe.

A'ere ene nakwaparimū warāu rūi ereko 'gā nupe”,

'jau 'ga ka'arana kwasiarukaa 'ga amū upe Jejui 'ga ree rakue.

⁷Ywy pe akou Jejui 'ga oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe. Wafukaja monou 'ga upe. “Je poar ape, Kiapi'ni. Ojeupe ene iapoukare'em ire amunipo 'ā 'gā no-jelukaa'uweri. A'ere najeremifutar imū rūi ereapo. Ejemifutar imū etee te 'ā ereapoukat 'gā nupe je ree”, 'jau 'ga oje'ega monou 'Uwarete 'ga upe. Ojoo'o pype 'ga oje'ega monou 'ga upe. “Ejemifutar imū etee te 'ā ereapoukat 'gā nupe je ree”, 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe. A'eramū Janeruwarete 'ga 'ga je'ega renupa. ⁸Janeruwarete 'ga ra'yrate 'ga agawewi. A'etea 'ga ojemu'e 'Uwarete 'ga remifutara apo are. Wereko tywera pype 'ga ojemu'jau 'ga remifutara apo are. Ni-

manūweri futari 'ga numiamū. Nafutari futari 'ga wereko tywera numiamū. A'ere 'ga jejukaukari 'gā nupe, 'Uwarete 'ga remifutar imū etee rai'i. ⁹Wenup katu katu 'ga ojeupe 'Uwarete 'ga 'eawera. Wapopap 'ga 'Uwarete 'ga remifutara. Ma'eramū 'ā 'ga jemogoi 'ga je'ega renuparamū jane katu'okaramū. ¹⁰Ma'eramū 'ā Janeruwarete 'ga 'ga mogoi mainana 'wyrirareteramū, Mekiseteki 'ga 'jawe.

Pepoit kasi 'ga rerowiar awi ne

¹¹Kwaiwete mama'e are pē mu'jawa numiamū. A'ere 'ā nepēneapyoa'nei jeremimome'u are. Pejeapya m'yine'ema 'ā jeje'eg are. A'eramū 'ā pejejeapyoa'ne'emamū ee. ¹²Ymā agawewi 'ā pēē Jejui 'ga rerowiaa rai'i. A'eramū amunipo 'ā pēē kwe pewara 'gā mu'jau ee. A'ere 'ā pēē 'awamue enupara 'jawe etee pejemogy. Pejejeapyoa'ne'emamū 'ā 'ga je'eg are. “Ore mu'jara emut amū ore. A'eramū miamū 'ga mama'eay are ore mu'jawe'em” 'jara 'jawe etee 'ā pēē pejejemogyau. Mama'eaye'em are etee 'ā pēē pejejemu'eweramū. 'Ga rerowiaar yau 'gā te a'jea futat ojemu'e mama'eaye'em are etee ra'ne. ¹³Sā'ā kunum'iaky'ri ika'mua etee ra'ne. Na'ui futari wyro'o eyra. Nan tee futat Jejui 'ga rerowiaar yau 'gā. Mama'eaye'em are etee ra'ne ore 'gā mu'jau. Naepyo'i we 'gā ako esage are. ¹⁴Waranuw ire 'ā kunum'iaky'rifera 'gā wyro'o 'u are weapyoramū. Nan tee futat Jejui 'ga rerowiaar ymanera 'gā. Weapyo katuramū Jarejuwarete 'ga je'eg are. 'Ga remifutar imū etee futat 'gā mama'e apou. Otywer awi 'gā opoiapap. Mama'e esage are 'gā weapyoramū. Mama'earū'e'em are nanē 'gā weapyoramū ajemogyau.

6 A'eramū ki jane jarejamu'akwaapa Jarejuwarete 'ga remifutar imū mama'e apo are. Jejui 'ga jane erowiar

ypyrauwe 'gã amũ jane mu'jau 'ga ree ikue. A'ere 'gã najane mu'ei mama'eay are. A'ere jane 'awamũ Kristu 'ga kwaawi katu katui. A'eramũ jane jarejamu'jau katu Jarejuwarete 'ga ree. Mama'eay are miamũ jane jarejamu'jau. Jejui 'ga rerowiaar yau 'gã jane imu'jau 'ga rerowiar are. “Werowiaramũ etee Jejui 'ga pëtywera moiri pë nui. Na'ga upe pënemiapofer are rüi 'ga pëtywera moiri. Werowiaramũ te 'ga imoiri pë nui”, 'jau jane 'ã 'gã nupe jepi. ²“Ga rerowiar ire pejepymũukat 'y pe 'ga rerowiaar ymana mũ upe. 'Y pe jarejepymĩaukaa jane Jejui 'ga rerowiaara resaukaawamũ” 'e are jane 'ga rerowiaara 'gã mu'jau jepi. “Oropo monou ore pëapyte'rarimũ pë nupe Jarejuwarete 'ga 'Agesage muawamũ” 'e are jane 'gã mu'jau jepi. “Anure nipo Janeruwarete 'ga amanũ ma'efera 'gã mũ'jãu tywy awi najuejue etee futat. A'eramũ 'ga werowiare'ema 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Nakwaparimũ ete rüi 'gã oi ajemogyau mama'eukwaawa rapyaw ipe. Werowiaaramũ 'ga jane mua jane mogyau ojepyri nakwaparimũ rüi” 'e are jane 'ga rerowiaar yau 'gã mu'jau jepi. ³A'ere pëe mĩmera kwaawi. A'eramũ ore 'awamũ pë mu'jau mama'e yau are, Ku'jywa 'ga remifutar imũ.

⁴Jejui 'ga rerowiar awi 'gã amũ poir ire maran sipo 'gã jewyri 'ga rerowiaa nũ? 'Gã amũ Jejui 'ga rerowiaa numiamũ. Janeruwarete 'ga 'gã tywera moia 'gã nui rai'i numiamũ. U'agesagea miamũ futat 'ga imua 'gã nupe rai'i numiamũ. ⁵Oje'ega 'gã erowiaramũ Janeruwarete 'ga mama'e esage apou 'gã nupe numiamũ. Opãjẽ mũ miamũ futat 'ga mama'e apoukari 'gã nupe numiamũ. ⁶A'ere 'gã anure 'gã poiri 'ga rerowiar awi. Maran sipo nanuara 'gã jemogyi 'ga remiayuwamũ nũ? Jarejuwarete 'ga ra'yrarete 'ga jukaara 'gã 'jawe nanuara

'gã jemogyi. A'eramũ nipo Jejui 'ga wi opoit ma'e 'gã nesakara 'gã Jejui 'ga kurapa, 'ga rerekoemãu 'ga jaita 'gã nee.

⁷⁻⁸Sã'ã koa. Ko jara 'ga amũ ko apou mama'e tyma. A'ere amana okya ee imuakỹma. A'eramũ itymipyrrera opopoa o'ywukuramũ. A'eramũ ko jara 'ga i'a 'wau jui. Janeruwarete 'ga itymipyrrera mopoporukaa imu'aukaa ko apoarera 'ga upe. A'ere nipo anure kofera ijawaiwamũ etee. Imoteu etee itymipyrrera. A'eramũ nipo 'gã amũ kofera rapyau etee. Nan tee futat jane mũ Jarejuwarete 'ga rerowiaaramũ. Jane mũ nipo 'ga rerowiar ywyapiau. A'eramũ jane mama'e esage etee iapou 'ga remifutar imũ. Ko esage 'jawe jarejemogyau 'ga upe. A'ere 'ga rerowiaara 'gã amũ nipo nuapoi mama'ea 'ga remifutar imũ. Nuenuwi 'gã 'ga je'ega. Kofera 'jawe etee 'gã jemogyi 'ga upe. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga anure werowiar awi opoit ma'e 'gã monoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aiporamũ futat 'gã nereko tyweawa.

⁹'Ga rerowiar awi opoit ma'e 'gã nupe je teje'egayau tekou. A'ere ore-jekoty'aawamũ pëe nanarüi. Perowiat 'ga a'jea futat. Pejemogy esage 'ga upe. A'eramũ ore orojerowiaa pë nee jepi. A'eramũ ore 'jau: “Jarejuwarete 'ga rape rupi 'gã oi. A'eramũ 'gã anure owaẽma 'ga pyri”, 'jau ore pë nupe. ¹⁰A'jeteetewi futat Janeruwarete 'ga mama'e apoi. A'eramũ nipo 'ga anure pë mepyau ojeupe pënemiapofer are. Pejejekukau esage pejeirũ 'gã nee, 'ga rerowiaara 'gã nee pejejemogyau. Werowiaara 'gã nee pejejuka esageramũ nipo 'ga 'jau ojeupe: “A'jea futat 'ga poromutaramũ je ree ra'e. Sã'ã 'gã jejuka esagea je rerowiaara 'gã nee”, 'jau nipo 'ga ojeupe. A'eramũ nipo 'ga anure pë mepyau ee. ¹¹Pejemanũme'ẽwe futat pejemogy esage 'ga upe. 'Ga ree pejejemogyppyka a'jea futat. Mĩmera je afutat. A'eramũ anure

Janeruwarete 'ga pē nerawau pē mogyau ojepyri. A'ea jane iapesaka jarejemogyau. ¹²Jejui 'ga rerowiar are pēnorypawa je nafutari. 'Gā amū Jejui 'ga werowiat a'jea futat ajemogyau. Ojemogypyka 'gā 'ga ree a'jea futat. Nopoiri futari 'gā 'ga rerowiar awi. A'eramū Janeruwarete 'ga mama'e esage monou 'gā nupe. A'eramū ki pēē pejemogyau 'gā 'jawe etee futat. 'Gā 'jawe pejemogyramū Janeruwarete 'ga mama'e esage monou pē nupe nanē nū. U'eawer imū etee futat 'ga mama'e esage monoi pē nupe.

U'eawer imū etee 'ga mama'e apoi

¹³⁻¹⁴Ymā Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue: “Tareko esage ene 'jau. Mama'e esagea je imonou enee kwaiwete. Anure je enejuapyra 'gā momytuni enee”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. “A'jea futat je'ea. Te'eawer imū etee futat je mama'e apoi tekou. A'eramū je te'eawer imū etee futat iapou enee”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. ¹⁵Abraão 'ga werowiat a'jea futat Janeruwarete 'ga ojeupe 'eawera rakue. A'eramū 'ga akou omaenuna etee futat Jarejuwarete 'ga iapo are u'eawer imū etee futat. A'eramū Janeruwarete 'ga anure iapou u'eawer imū etee futat rakue. ¹⁶Jarejaupe jarejemiaporama mome'u re jane imome'ui ipojeuwipyrarete 'ga rer imū etee futat. A'eramū jane jarejoje'ega rerowiaa jarejemogyau. ¹⁷Nan tee futat Janeruwarete 'ga iapoi rakue. “Tarowiarukat teje'ega 'gā nupe 'jau”, 'jau 'ga ojeupe rakue. “Nomojopy'rua'uweri futari 'ga ore upe u'eawera, 'jau nipo 'gā je rerowiaa”, 'jau 'ga ojeupe rakue. A'eramū 'ga 'jau: “Te'eawer imū etee futat je mama'e apoi pē nupe. A'jea futat je 'i. A'eramū je aipo 'jau teje'egawer imū etee futat pē nupe”, 'jau 'ga rakue. Nitywi futari

ipojeuwipyra 'ga amū 'ga apyraapara. A'eramū 'ga oje'ega pyu etee futat 'jau 'gā nupe rakue. ¹⁸Janeruwarete 'ga ni'mei futari. Mama'e a'jea etee futat 'ga omome'u. U'eawer imū etee futat 'ga mama'e apoi. Nomojopy'rua 'ga u'eawera. A'eramū jane 'ga rerowiaa jarejemogyau. “Anure nipo je tejerowiaara 'gā neruri 'au tejepyri” 'ea jane erowiaa jarejemogyau. A'eramū jane iapesaka jarejemogyau, ojepyri 'ga jarejeroo rapesaka jarejemogyau.

¹⁹⁻²⁰Jarejeapene'emamū futat Jejui 'ga 'eawer are. 'Ga rerowiar wywypiramū jane jarepoire'ema 'ga wi. “Tejerowiarāmū je pē nerawau ywag ipe Tejuwarete 'ga pyri”, 'jau 'ga janee rakue. 'Ga ra'ne awau ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri. A'eramū jane “Je aroo pēē ywag ipe”, 'ga 'e rerowiaa jarejemogyau. Ywag ipe awau 'ga rekoi mainana 'wyrriararete 'jawewara janee. Ymā mainana 'wyrriararete 'ga etee awawarū osou Jarejuwarete 'ga rupawarete pype, 'ga mogytaawa my'jawa pype rakue. Opytuna 'gā nee 'ga oi osou oporogytau Jarejuwarete 'ga upe. Nan tee futat Jejui 'ga ra'ne awau ywag ipe 'Uwarete 'ga pyri. Wemiayuwamū jane ree 'ga oi oporogytau 'Uwarete 'ga upe. Janeruwarete 'ga 'ga mogou mainana 'wyrriararete 'jawewaramū nakwaparimū ete rūi futat Mekiseteki 'ga 'jawe.

Mekiseteki 'ga

7 Ymā Mekiseteki 'ga 'ūina 'wyrriaramū Salem ipewara 'gā nupe rakue. Mainana nanē 'ga nū. Oporowyky 'ga Jarejuwarete 'ga upe rakue, Okoeteete ma'e 'ga upe rakue. Ymā Abraão 'ga Mekiseteki 'ga resaka rakue. Ojee iporomutare'ema 'gā 'wyrriara 'gā apisi re Abraão 'ga 'ua ojewya oje'wrya katy. Aiporamū futat Mekiseteki 'ga Abraão 'ga rekoa rakue. 'Ga resakawe

Mekiseteki 'ga 'jau Abraão 'ga upe: “Janeruwarete 'ga tuapo mama'e esage ene upe 'jau”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. ²A'eramū Abraão 'ga ojee iporomutare'ema 'gã nui wemipojekafera pe monou imojo'oka Mekiseteki 'ga upe rakue. Mekiseteki 'ea mama'e esage apoara 'gã 'wyrriara 'ga 'ea futat. Salem ipewara 'gã nupe 'ga 'ũina 'wyrriaramū. Salem 'ea ipy'ata'wa ma'e 'gã 'wyrriara 'ea pomomū. A'eramū jane 'jau: “Mekiseteki 'ga ipy'ata'wa ma'e 'gã 'wyrriara”, 'jau jane 'ga upe. ³Nikwaawi jane Mekiseteki 'ga 'ywa rera. 'Ga ryrufera rera nanē jane nikwaawi nū. 'Ga juapyrera nanē jane ikwaape'ema. 'Ga 'aawera 'ara nanē jane ikwaape'ema. 'Ga manūawera 'at. Mīmra jane nikwaawi futari. Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga 'jawe etee futat 'ga ajemogou mainanamū nakwaparimū ete rūi.

⁴Pēnea'ar iki Mekiseteki 'ga ree ra'ne. Janepy 'ga, Abraão 'ga kũima'eeteramū agawewi rakue. A'etea 'ga mama'e omono Mekiseteki 'ga upe rakue. Mekiseteki 'ga nanē kũima'eeteeteramū rakue. Ojee iporomutare'ema 'gã 'arimū okwaw ire Abraão 'ga 'gã karaemā pojekau 'gã nui rakue. A'ea wemipojekafera 'ga imojo'oka teis, imonou amū Mekiseteki 'ga upe rakue. ⁵Anure Janeruwarete 'ga 'jau Moisesi 'ga upe rakue: “Teis ki pemojo'ok pejekaraemā. A'eramū pēē pejemimojo'o'gera mū monou Levi 'ga juapyrera 'gã nupe, mainana 'gã nupe, e'i Janeruwarete 'ga pē nupe, ere ki epytuna 'gã nupe, Abraão 'ga juapyrera 'gã nupe te a'eramū miamū”, 'jau Janeruwarete 'ga Moisesi 'ga upe rakue. ⁶A'ere naLevi 'ga juapyrera rūi agawewi Mekiseteki 'ga. A'etea Abraão 'ga wemipojekafera mū omono 'ga upe rakue. A'eramū Mekiseteki 'ga 'jau 'ga upe rakue: “Janeruwarete 'ga tuapo mama'e esagea enee 'jau”,

'jau 'ga 'ga upe rakue. Mekiseteki 'ga resag enune Janeruwarete 'ga 'jau Abraão 'ga upe rakue: “Tamomytun enejuapyrera 'gã enee 'jau”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. A'e are pomomū Mekiseteki 'ga 'jau: “Janeruwarete 'ga tuapo mama'e esagea enee 'jau”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. ⁷“Janeruwarete 'ga tuapo mama'e esagea enee 'jau” 'jara 'ga kũima'eeteetea 'ea 'ã jane ikwaapa. A'eramū jane “Mekiseteki 'ga kũima'eeteetea Abraão 'ga apyraapa” 'e kwaapa. ⁸A'eramū jane Israeu juapyreramū jarekaraemā mū monou Levi 'ga juapyrera 'gã nupe. Amanū ma'erama 'gã agawewi nipo. A'etea jane mama'ea simono 'gã nupe. A'eramū 'gã manū re 'gã pyruarera 'gã etee imujaa nū. A'ere Mekiseteki 'ga nanarūi rakue. Nopy'ru'i 'gã 'ga. “Abraão 'ga okaraemā mū monou ako ma'e 'ga upe te rakue”, 'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa 'ga amū upe rakue. ⁹⁻¹⁰Levi 'ga Abraão 'ga juapyrera. A'ere Levi 'ga 'ar enunewe Abraão 'ga Mekiseteki 'ga rekoari rakue. A'eramū 'ga okaraemā mū monou 'ga upe rakue. A'eramū Levi 'ga 'ga reewe 'ga rekoarera 'jawe nanē futat akou. 'Ga reewe Mekiseteki 'ga upe mama'e monoarera 'jawe nanē 'ga akou nū. Anure Israeu juapyrera 'gã okaraemā mū monoi aipo Levi 'ga juapyrera 'gã nupe.

¹¹Anure Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. Nanuar are 'ga 'jau Moisesi 'ga upe rakue: “Teje'ega je akwasiarukat enee. A'e are ene epytuna 'gã mu'jau. Levi 'ga juapyrera 'gã etee je apyyrū temogytaaw ipe mama'e apoaramū. Arão 'ga Levi 'ga juapyrera mū. A'eramū ene 'ga mogou mainanamū 'ga ra'yra 'gã neewe. 'Gã etee futat oporowykyau mainanamū jee”, 'jau Janeruwarete 'ga Moisesi 'ga upe rakue. Janeruwarete 'ga remifutar imū agawewi Levi 'ga

juapyrera mainana mama'e apoi. A'etea 'gā nomoirarūi futari opytuna 'gā tywera. Nokatu'ogi futari 'ga 'gā 'gā tywer awi. Ma'eramū 'ā Janeruwarete 'ga Kristu 'ga muri. Mekiseteki 'ga 'jawewaramū 'ga mogou mainana 'jawewaramū ojee nakwaparimū ete rūi. ¹²Mekiseteki 'ga 'jawewara 'ga mogoramū Janeruwarete 'ga 'i: “NaArāo 'ga juapyrera 'gā nūi mainana 'awamū”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū jane mama'e apowe'em Moisesi 'ga remikwasiarer imū. Mainana 'gā porowyky are Moisesi 'ga ka'arana kwasiari rakue. A'eramū jane mama'e apowe'em 'ga remikwasiarer imū. Jejui 'ga je'eg imū etee futat jane 'awamū mama'e apoi. Mainana juejue futat Levi 'ga juapyrera rakue. Naajepeja 'ga amū juapyrera rūi.

¹³⁻¹⁴ Jejui 'ga upe tee Janeruwarete 'ga 'i: “Ene 'ā mainana 'jawewara jee nakwaparimū ete rūi”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. A'ere Jejui 'ga naLevi 'ga juapyrera rūi. Juda 'ga juapyrera te Jejui 'ga. A'ere naJuda 'ga juapyrera 'gā nūi Moisesi 'ga imogyi mainanamū 'gā nupe. NaJuda 'ga juapyrera 'gā nūi wya rapyau Jarejuwarete 'ga upe rakue. Levi 'ga juapyrera 'gā etee futat 'ga imogyau mainanamū. A'ere Janejararete 'ga Juda 'ga juapyreramū futat. A'eramū jane jarejeapyoramū ee.

Jejui 'ga Mekiseteki 'ga 'jawewat

¹⁵ A'ere ako 'awamū Janeruwarete 'ga je'ega jopyrupawi ai'i. Najareje'eg ymaner imū rūi 'ga Jejui 'ga mogoi mainana 'jawewaramū ojeupe. Mekiseteki 'ga 'jawe te 'ga 'ga mogoi mainana 'jawewaramū. ¹⁶ Naaeje'eger imū rūi Jejui 'ga jemogoi mainana 'jawewaramū. Nawamāi are rūi, naopyy are rūi. Namāmer are rūi 'ga jemogoi mainana 'jawewaramū. Okoeteete ma'e 'ga futat. Namanūu'jawi futari 'ga. Ma'eramū 'ā 'ga jemogoi

mainana 'jawewaramū janee. ¹⁷ Ymā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Jejui 'ga ree 'ga amū upe rakue: “Ymā te Mekiseteki 'ga rekoi mainanamū jee ikue.

Nakwaparimū ete rūi ene ekou mainana py'rau jee”,

'jau 'ga ikwasiarukaa inuga Jejui 'ga ree rakue. ¹⁸ Ymā 'ā janyepy 'gā mama'e apoi Moisesi 'ga remikwasiarer imū etee futat rakue. A'ere 'awamū nanarūi. 'Ga remikwasiarer imū janyepy 'gā mama'e apou agawewi rakue. A'etea 'gā nojekatu'ogi Jarejuwarete 'ga upe rakue. ¹⁹ Moisesi 'ga remikwasiarera 'gā nokatu'oga'uweri. A'ere ako 'awamū Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga jukaukari 'gā nupe ai'i, janyetywera moiawamū ai'i. A'eramū jane 'ga rerowiamū jarejemogyau esage ma'eramū Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū jane futat 'awamū jareje'ega monoarūmū Jarejuwarete 'ga upe.

²⁰⁻²¹ Mainana 'wyriara 'jawewaramū Kristu 'ga jemogoukari Janeruwarete 'ga upe: “Te'eawer imū etee futat je mama'e apoi. Je okoeteete ma'eramū. Mama'e a'je etee je amome'u. Naje'mei je. A'eramū je mama'e apou te'eawer imū etee futat”, 'jau 'ga Kristu 'ga upe rakue. Namainana 'gā nupe rūi 'ga aipo 'jau. NaLevi 'ga juapyrera 'gā nupe rūi 'ga aipo 'jau. A'ere 'ga mainana rek-wawer ipe Kristu 'ga mogo re etee 'ga 'i 'ga upe. “Te'eawer imū etee futat je mama'e apoi”, 'jau. A'ere 'ga amū ka'arana kwasiari ee inuga rakue.

“Ene je amogo mainana 'jawewaramū tejemiayuwa 'gā nupe.

Neneteepawi futari e'yina mainana 'gā py'ru re.

Naje'mei futari je. Mama'e a'jea etee te je amome'u ene upe.

A'eramū je ene mogou mainana 'jawewaramū 'gā nupe te'eawer imū etee futat, 'jau Janeruwarete 'ga Kristu 'ga upe rakue”,

'jau 'ga amū ikwasiaa ka'aran are inuga janee rakue.

²²Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega monoi Moisesi 'ga upe rakue. Peuwara 'gā nupe etee ra'ne 'ga 'i rakue. A'ere Jejui 'ga ree 'ga 'eawera nateepawa'uweri. Mainana 'ga upe u'eawera py'rau futat Janeruwarete 'ga Jejui 'ga mogoi.

²³Ymā 'gā kwaiwete ajemogyau mainanamū Israeu juapyrera 'gā nupe rakue. Amanū futat 'gā. A'eramū 'ga amū 'ga py'rau Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'eramū. ²⁴A'ere Jejui 'ga namanū'jawi futari. A'eramū 'ga opy'ruawe'emamū futat. Namutat 'ga rekoi amanū'jape'ema. ²⁵Ma'eramū 'ā 'ga jane katu'okaramū 'ga rekoi. Werowiarāmū 'ga jane muesageu jane mogyau ojeupe. 'Uwarete 'ga pyri futat 'ga reni oporogytau 'ga upe jane ree. "Epoat je rerowiaara 'gā mama'e apo are. Jarejee emojemogypygy wypyri 'gā", 'jau 'ga 'ūina au'jeteramū 'Uwarete 'ga upe.

²⁶A'eramū Jejui 'ga 'ūina mainana 'wyriararete 'jawewaramū janee. 'Ga futat jane poat. Esage ete 'ga. Nitywi futari mama'e tywera 'ga pype. Janeruwarete 'ga worywamū 'ga ree. A'eramū 'ga manū re 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferapa etee rai'i nū, 'ga monou 'ga mojeupia ojepyri rai'i nū. ²⁷Ymā mainana 'wyriararete 'gā mama'e tywera apoi rakue. A'eramū 'gā wyra rapy ojere'ema futat rakue. Otywera mepyawamū ra'ne 'gā wyra rapyau rakue. Otywera mepy re etee 'gā wyra rapyi opytuna 'gā tywera mepyawamū rakue. A'ere Jejui 'ga nanarūi. Nuapoi futari 'ga mama'e tywera. Janetywer are te 'ga manūi rakue. Majepi tee futat 'gā 'ga jukau rakue. Najukau'jawi futari 'gā 'ga rakue. ²⁸Moisesi 'ga remikwasiarer imū etee futat Levi 'ga juapyrera 'gā ojemūina mainana 'wyriaramū. Amumē aipo mainana 'wyriara 'gā mama'e tywera apou. Nifuakari 'gā mama'e tywera

apoe'ema upe. A'etea 'gā 'ūina mainana 'wyriaramū opytuna 'gā nupe.

A'ere ako 'awamue Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga mūi mainana 'wyriara 'jawewaramū janee ai'i. "Ene te 'ā esageay ma'ea. Nereapoi futari 'ā mama'e tywera. Jeremifutar imū etee 'ā ene mama'e apou", 'jau Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga upe. "A'eramū je ene mūina mainana 'wyriara 'jawewaramū tejemiayuwa 'gā nupe. Eēme'ema futat mainana 'wyriarawi 'gā 'jawe", 'jau 'ga Kristu 'ga upe rakue. U'eawer imū etee futat 'ga 'ga mūina mainana 'wyriara 'jawewaramū janee.

Mainana 'wyriararete 'jawewat

8 Jejui Kristu 'ga je amome'u pē nupe. Jejui 'ga futat ako mainana 'wyriararete 'jawewaramū janee. Janetywera mepypaw ire 'ga awau wapyka ywag ipe 'Uwarete 'ga pyri. Pājērete 'ga jakwatawa katy 'ga wapyka 'ūina. 'Uwarete 'ga 'jawe 'ga. A'eramū 'ga wapyka 'Uwarete 'ga jakwatawa katy 'ūina. ²Ymā te mainana 'wyriara 'gā oi osou taityoga pype oje'ega Jarejuwarete 'ga upe opytuna 'gā nee rakue. 'Gā futat taityoga mūina Jarejuwarete 'ga mogytaawamū rakue. A'ere Jejui 'ga nokoi kūima'efera 'gā nemiapofera pype. Jarejuwarete 'ga rupaw ipe te 'ga rekoi. 'Ga yse katy futat 'ga 'ūina oporogytau 'ga upe jane ree.

³Gā amū 'ūina mainana 'wyriarareteramū Jarejuwarete 'ga upe mama'e monoaramū rakue. 'Ga upe wyra rapyaramū nanē 'gā 'ūina mainana 'wyriaramū rakue. Mainana 'wyriara 'jawewaramū 'ūi re Jejui 'ga nanē mama'e monoi 'Uwarete 'ga upe nū. ⁴Ywag ipe Jejui 'ga 'ūina mainana 'wyriara 'jawewaramū janee. Ywy pe akou amunipo 'ā 'ga 'ūine'ema mainana 'wyriara 'jawewaramū janee. Levi 'ga juapyrera 'gā etee 'ā ajemogyarū mainanamū 'au. Moisesi 'ga

remikwasiarer imū Levi 'ga juapyrera 'gā mama'e monoi Jarejuwarete 'ga upe opytuna 'gā nee rakue. ⁵Ymā te taityoga apoe'emaue Janeruwarete 'ga 'i Moisesi 'ga upe rakue: “Wwytyra apyte'rarimū jarejekwaw ipe je ako temogytaawa ra'agawa resaukaa enee ai'i, ywagipewara ra'agawa resaukari enee ai'i. A'eu etee futat ene iapoukaa 'gā nupe”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. A'eramū Moisesi 'ga iapoukaa 'gā nupe ojeupe 'ga remiesaukarer imū etee futat rakue. A'eramū 'gā nemiapofera pype mainana 'gā oporowykyau. 'Gā porowyky resag ire jane jarejeapyoramū ywag ipewara Jejui 'ga porowyky are. ⁶A'ere Jejui 'ga porowyky esageay mainana 'gā porowyky apyraapa. Ymā Janeruwarete 'ga oje'ega monoi Moisesi 'ga upe rakue. Esage futat aipo 'ga je'eg ymanera. A'ere anure 'ga oje'ega monoi wa'yrarete 'ga upe. Aipoa 'ga je'eg yaua esageay 'ga je'eg ymanera apyraapa. A'eramū 'ga oje'eg ymanera mojopy'rau oje'eg yau pyu. A'eramū 'ga wa'yra 'ga upe u'eawera jane erowiarāmū 'ga jane katu'oka. “Anure nipo je teje'ega rerowiaara 'gā murukari ywag ipe tejepyri”, 'jau 'ga 'ūina. A'eramū jane jareku'iramū jarejemogyau ee.

⁷Oje'eg ymanera 'gā enuwarū re amunipo 'ā 'ga namuri oje'eg yaua oree. ⁸A'ere janepy 'gā nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau:

“Anure nipo je teje'eg yau monoi Israeu juapyrera 'gā nupe, Juda juapyrera 'gā nupe nanē nū.

⁹Ymā te je teje'ega monoi 'gā pyp 'gā nupe ikue.

Egitu wyw awi 'gā neruaw ipe je teje'ega monoi 'gā nupe.

A'ere 'gā nuenuwi etee jeje'eg ymanera. A'eramū je tepoia 'gā nui”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Jeremi 'ga upe rakue.

¹⁰“Anure nipo je teje'eg yau monoi Israeu juapyrera 'gā nupe, a'e je pē nupe.

A'ere je teje'ega mogeukari 'gā akaga pype.

A'eramū nipo 'gā wapya m̄yina jeje'eg yau are.

A'eramū nipo 'gā oporenuwiweramū jeje'eg are.

A'eramū nipo 'gā je muorypa. 'Ku'jywa 'ga 'ā Janeruwaretea a'jea futat', 'jau nipo 'gā jee.

A'eramū nipo je futat 'gā Nuwaretea.

A'eramū nipo 'gā nanē jeremi-ayuwareteramū ajemogyau jee nū”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

¹¹“Anure nipo 'gā je kwaapa katu katu najuejue etee futat.

A'eramū te nipo 'gā ajamu'jawe'em je ree.

Je kwaapa nipo 'gā pāwēūjē etee futat ajemogyau.

'Gā 'wryiara 'gā, akotee ma'e 'gā.

Mīmera 'gā nipo je kwaapa anure.

¹²A'eramū nipo je 'gā tywera moia 'gā nui.

Najerea'aru'jawi futari nipo je 'gā tywer are”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Jeremi 'ga upe rakue.

¹³“Teje'eg yau je omono 'gā nupe” 'e upe Janeruwarete 'ga oje'eg ymanera jane upe imojopy'ru upe te 'ga 'i. A'eramū jane 'awamū mama'e apou 'ga je'eg yauu. Anurenure'i nipo 'ga je'eg ymanera teepawamū.

Janeruwarete 'ga rupawarete

9 Moisesi 'ga upe oje'ega monou nanē Janeruwarete 'ga 'gā mu'jau amuoryw are. “Taityoga peapo jemogytaawamū. A'eramū pēē a'e pype futat pejewau je muorypa”, 'jau 'ga 'gā nupe 'gā mu'jau ee rakue. ²A'eramū

'gā iapou ojeupe 'ga 'eawer imū etee. Iapopaw ire 'gā imomy'japa taity poanamū pyu. Wesaw ypya upe 'gā 'jau "Janeruwarete 'ga rupap", 'jau 'gā jupe. A'e pype futat arāparīna 'ūina wenawa 'arimū. Mani'oko'o'i piru'i rupawa nanē 'upa peu. A'e 'arimū 'gā mani'oko'o'i piru'i rerawau inuga. "Janeruwarete 'ga ma'ea", 'jau 'gā jupe jepi. ³⁻⁴Mama'e kasiga rapyawa 'ūina imy'jawa rowopype pyri. Ouru 'gā imonou ipir are ipiwoymawamū rakue. Imy'jawa raipy upe 'gā 'jau "Janeruwarete 'ga rupawaretea" 'jau 'gā jupe. Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara ryrūa etee te 'ūina imy'jawa waipy pe rakue. Ipiwoyma 'gā ouru pyu nanē rakue nū. Ipype 'gā mama'e nuga. Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara itapep, ita kanafūī, Arāo 'ga ywyrā. Mīmera 'gā imy'ina ipype. Aipo ita kanafūīa ouru apopyrera. Ipype 'gā mani'oko'o'i m'yina, mana 'jawa m'yina. A'e Arāo 'ga ywyrā opopoa rakue. Mukūi itapew are Janeruwarete 'ga je'ega jekwasari rakue. A'eramū 'gā mīmera monou imy'ina Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ryrū pype rakue. ⁵Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ryrū au'jawa 'arimū 'gā mukūi ywagipewara ra'agawa m'yina, kerupī 'jawa m'yina. Ouru apopyrera poromū. Ijywa 'ga imonou ipypekau yrū au'jawa 'arimū. Ywagipewara ra'agawa resaka ae wea'aramū Jarejuwarete 'ga ree. "Janeruwarete 'ga ako jane pype" 'jau 'gā ajaupe esakawe. Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara ryrū au'jawa are mainana 'wyrāra 'ga wyrā ry monoi imonykya. Wyrā ry resag ire Janeruwarete 'ga wea'aru'jawe'emamū Israeu juapyrera 'gā tywer are rakue. A'ere na'awauwe rūi aipo mome'upaawa pē nupe.

⁶Taityoga 'gā iapopaw ire mainana 'gā awau osou Jarejuwarete 'ga ru-

paw ipe mama'e apou Jarejuwarete 'ga 'eawer imū. Ai'iwe, ai'iwe 'jau 'gā awau osou mama'e apou 'ga upe rakue. ⁷A'ere mainana 'wyrārarete 'ga etee 'ga oi osou Jarejuwarete 'ga rupawarete pype. Kwara mu'ar ire mainana 'wyrāra 'ga osou majepei tee futat 'ga rupawarete pype. Wyrā rya 'ga erawau erosou imonykya Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ryrū au'jawa 'arimū. Otywer are ra'ne 'ga imonykya. A'ere 'ga opytuna 'gā tywer are nanē imonykya nū. "Amunē ore mama'e tywera apoi ikwaape'ema jepi", 'jau 'ga erawau erosou. "A'eramū ene ejea'aru'jawe'emamū ore tywer are", 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe, wyrā ry monykya yrū au'jaw are. ⁸A'ere tekotee 'gā nosea'uweri Jarejuwarete 'ga rupawarete pype. A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesagea jane mu'ei mama'e are. "Taityoga teepaw ire pēē pejesou pejeporogytau Pejejuwarete 'ga upe najuejue etee. Taityoga renamū te ako mainana 'wyrārarete 'ga etee osou imy'jawa pype Pejejuwarete 'ga pyri jepi. A'ere teepaw ire pēē najuejue etee pese 'ga pyri pejeporogytau 'ga upe" 'e are 'ga 'Agesage jane mu'ei.

⁹Kristu 'ga manū'e'emauwe janepytunera 'gā mama'e rerawau mainana 'gā nupe: "Koa mama'ea emome'u Jarejuwarete 'ga upe jee", 'jau 'gā mainana 'gā nupe mama'e rerua jepi. Mama'e tywera apo re 'gā weymawa mū rerua mainana 'gā nupe jepi: "Mama'e tywera je aapo Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū je tejeymawa rerua tetywera mepyawamū. A'eramū ene iapyau Jarejuwarete 'ga upe je ree", 'jau 'gā 'ā weymawa rerawau mainana 'gā nupe. Otywera mepyawamū 'gā weymawa monou iapyaukaa mainana 'gā nupe Jarejuwarete 'ga upe. A'ere aipoa namueateekari 'gā 'gā tywer awi. Nokatu'oga'uweri 'gā 'gā tywer awi. ¹⁰Moisesi 'ga remikwasiarer imū

nipo 'gā mama'e monoi Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga remikwasiarer imū nipo 'gā ojekwakupa mama'e are. “Aga i'upyre'ema pē nupe”, Moisesi 'ga 'eawera nipo 'gā na'ui agawewi. “Nan ki peapo pejekatu'okawamū Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau Moisesi 'ga 'gā mu'jau 'gā jekatu'og are rakue. A'eramū 'gā mama'e apou 'ga je'eg imū etee. A'ere 'gā nemiapofera namuesagea'uweri 'gā Jarejuwarete 'ga upe. Kristu 'ga jane katu'okarama resaukaawamū etee te 'gā aipo apoi rakue. Kristu 'ga rure'emauwe te jane mama'e apoi Moisesi 'ga remikwasiarer imū rakue.

¹¹A'ere 'awamū Kristu 'ga ruri rai'i. A'eramū 'ga akou mainana 'wyriararete 'jawewaramū janee. “Mama'e esagea taapo pē nupe 'jau”, 'jau 'ga akou mainana 'wyriara 'jawewaramū janee. Nataityoga pype rūi 'ga reko'i mainana 'wyriara 'jawe. Ywag ipe te 'ga reko'i. 'Uwarete 'ga pyri futat 'ga reko'i. Kristu 'ga rekwawa esageay taityoga apyraapa. ¹²Ymā te 'gā karupana'nī jukai wy reko'woka rakue. Kwataua'yra nanē 'gā ijukau wy reko'woka jui rakue. Wyra jukauwe mainana 'wyriara 'ga wy rerawau erosou taityoga my'jaw ipe, Jarejuwarete 'ga rupawarete pype opytuna 'gā tywera mepyawamū rakue. A'ere ikokwara rupi nānēwējēmī 'ga wyra mū jukau wy rerawau erosou rakue nū. A'ere nanarūi Kristu 'ga. Kristu 'ga ojekukaukat ia'wyre'ema 'gā nupe majepēi tee futat rakue. Awau 'ga 'ā 'ūina ywag ipe. A'eramū 'ga owy pyu janetywera mepyaupap 'uwa 'ga upe. A'eramū 'ga werowiarāmū janetywera moia jane wi ywawuje futat. ¹³Ymā Israeu juapyrera 'gā jekatu'ogi Jarejuwarete 'ga 'eawer imū etee rakue. Ijekwakuwe'ema 'gā ojemote'at ma'e 'jawe Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū 'gā ojekatu'oke'em ire

osowe'em Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'ga muorypa. A'eramū mainana 'gā karupana'nī ry monykya 'gā nee. Kwataua ry 'jau 'gā imonykya ijekatu'oge'ema 'gā nee. Kwataua'yra nanē 'gā iapyaukaa nū. A'eramū 'gā ukuwera kosōu 'y are. A'ere 'gā imonykya 'gā nee 'gā katu'okawamū Jarejuwarete 'ga upe. Aipo apo re te ki 'gā too osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'ga muorypa. Peapyaka esaka je'e are. Teumera tymara 'gā Janeruwarete 'ga nomogeukari wog ipe. A'eramū 'gā teumera tym ire weymawa rerawau mainana 'ga upe. A'eramū mainana wy monykya 'gā nee 'gā nesawamū. ¹⁴A'ere karupana'nī rya nokatu'ogi futari 'gā. Nopirei futari 'gā 'gā tywer awi. Karupa'mī rapya nanē nū. Karupa'mīa 'gā ijukau iapyau otywera mepyawamū. A'ere nomoira'uweri 'gā nui. A'eramū 'gā mama'e tywera apou'jaw ire 'gā nānēwējēmī weymawa mū jukau nū, otywera mepyawamū nū. A'ere Kristu 'ga jane katu'ogi ywawuje futat. Werowiarāmū 'ga janetywera moia jane wi. Amanūmū 'ga janetywera mepyaupap ywawuje futat rakue. Esage ete Kristu 'ga. Nuapoi futari 'ga mama'e tywera. 'Uwarete 'ga 'Agesagea 'ga wereko, okoeteete ma'ea 'ga wereko. A'eramū 'ga 'ga 'Agesage pājē mū ojekukaukaa 'gā nupe, owy reko'wogukaa 'gā nupe, janetywera mepyawamū 'Uwarete 'ga upe. “Ajekukaukat je 'gā nupe 'gā tywera mepyawamū enee, Kiapi'ni. A'eramū je tejerowiaaramū 'gā tywera moia 'gā nui, 'gā katu'oka katu”, 'jau Kristu 'ga 'Uwarete 'ga upe. A'eramū 'ga werowiarāmū janetywera moia jane wi, jane katu'oka katu 'Uwarete 'ga upe. A'eramū jane 'awamū jarejymawa rapyau'jape'ema jaretywera mepyawamū. Jejui Kristu 'ga manūa janetywera mepyaupap

ywawuje futat. Werowiaaramū 'ga janetywera moia jane wi, jane mogyau oje'jawewaramū, jane muea'arukaa mama'e are oje'jawe futat. A'eramū jane mama'e apou 'ga remifutar imū etee futat.

Janeruwarete 'ga je'eg yau

¹⁵ Moisesi 'ga upe Jarejuwarete 'ga 'eawer imū etee Israeu juapyrera 'gā mama'e apou rakue numiamū. A'ere 'gā mama'e tywera apou'jau'jawi etee futat. A'ere Kristu 'ga te eteetea. Janetywera moiawareteramū 'ga manūi janee. Janetywer awi jane mueateeuakaawamū te 'ga iapoi janee. Werowiaaramū 'ga janetywera moia jane wi. A'eramū 'ga 'jau werowiaaramū janee: “Jeruwarete 'ga pē mū'ē 'gā nui je rerowiarukaa pē nupe. A'eramū nipo pēē anure pejejua 'au ore pyri nakwaparimū warāu rūi futat”, 'jau 'ga werowiaaramū janee. “Orojepyri pē nuramū nipo Jeruwarete 'ga mama'e esage monou pē nupe u'eawer imū etee futat. Pē nupe 'ga remimonofera na-teepawa'uweri”, 'jau 'ga werowiaaramū janee.

¹⁶⁻¹⁷ Sā'ā ae ka'arana kwasiara okaraemā are. “Je manū re ki jekaraemāmera pemono jepytunera 'gā nupe” e kwasiaa inuga ka'aran are. 'Ga manū re etee 'gā ka'arana kwasiararera 'ga karaemā monoi 'gā nupe. 'Ga manū'e'emauwe 'gā 'ga karaemā nomonoa'uweri 'gā nupe. Muku 'ga manū re miamū 'ga manū resakarera 'gā 'jau: “A'jea futat 'ga manūi ai'i. Aesak je 'ga manūa ai'i”, 'jau 'gā ajaupe. A'eramū 'gā “amanū 'ga” e kwaaw ire etee 'ga karaemā monou 'gā nupe. ¹⁸⁻¹⁹ Nan tee futat Janeruwarete 'ga je'eg ymanera. Ojeupe Janeruwarete 'ga je'eg ire etee Moisesi 'ga 'ga je'ega mome'ui opytuna 'gā nupe rakue. A'ere 'ga karupana'nī ry kwatau ry reewe ikosōu 'y pype. A'ere 'ga 'yw akā'i amū pyyka ifaa

inimo piraga pyu. Isipu 'jawa 'yw akā'i faa karupa'miawa apopyrera pyu. Karupa'miawa 'gā ipowāna rakue. A'ere 'gā imomiraga. A'e pyu 'gā 'yw akā'i fari. A'ere 'ga ipymāu wy pype. A'ere 'ga wy monykya Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are. Israeu juapyrera 'gā nee nanē imonykya nū. ²⁰ A'ere 'ga 'jau 'gā nupe: “Wya je amonykyt Jarejuwarete 'ga je'ega rerekwara ka'aran are. Pē nee nanē je imonykyri nū. A'eramū ki jane 'ga je'ega renupa. Taruenup eneje'ega 'jau 'e are je wy monykyri pē nee ka'aran are we”, 'jau Moisesi 'ga 'gā nupe rakue. ²¹ Taityog are nanē Moisesi 'ga wy monykya nū taityoga pypewara are we. ²² Moisesi 'ga upe Jarejuwarete 'ga 'eawer imū mainana 'gā wy monykya mama'e are ikatu'okawamū Jarejuwarete 'ga upe rakue. “Wy pyu ekatu'ok mama'ea jee”, 'jau Janeruwarete 'ga 'gā nupe rakue. A'eramū 'gā wy monykya mama'e are ikatu'okawamū 'ga upe. Imonykyawe'em are etee 'gā imonykyre'ema. Ināinā'nī etee 'gā ikatu'oka. Opytuna 'gā tywer are nanē 'gā aipo apou wyra jukau wy reko'woka 'gā nee 'gā tywera mepyawamū Jarejuwarete 'ga upe. Wy reko'woke'em ire amunipo 'ā 'gā otywera nomepyi futari Jarejuwarete 'ga upe.

Janetywera mepyawamū 'ga manūawet

²³ Ee wyra ry monykyr ire Moisesi 'ga taityoga katu'ogi Jarejuwarete 'ga upe rakue, taityoga pypewara reewe rakue. Ywag ipe futat Janeruwarete 'ga muorypawarete reni. A'eramū nipo ikatu'okawa wesageramū wyra ry apyraapa. ²⁴ Na'gā nemiapofera taityoga pype rūi Kristu 'ga awau osou amanū re. Ywag ipe tee 'ga oi, 'Uwarete 'ga muorypawarete pe. Peu futat 'ga reni 'Uwarete 'ga pyri, mama'e renūina

jane ree 'ga upe. ²⁵⁻²⁶Ymā judeu 'gā nupe mainana 'wyriararete 'ga wyra ry rerawau erosou taityoga my'jaw ipe, Janeruwarete 'ga rupawarete pype rakue. Majepei tee futat 'ga erawau erosou kwara mū rupi rakue. Ikokwara rupi tāmējē 'ga wyra ry rerawau erosou 'ga rupawarete pype rakue nū. A'ere nanarūi Kristu 'ga. Nan Kristu 'ga reko re amunipo 'ā 'ga amanūu'jau'japa wpy apo ppy we. A'ere nanarūi Kristu 'ga. Namanūu'jau'jawi 'ga janetywer are. Sawaēm jane mama'e teepap ja'wyja'wy upe. A'eramū ako 'ga 'awamue te ojesaukaa janee amanūmū janetywera mepyapap ywawuje tee rai'i.

²⁷Wpy pewaramū jane jaremanūmū najuejue etee futat. Majepei tee futat jane manūi. Nimanūu'jau'jawi jane. Jaremanū re nipo jane jarewau jarejesaukaa Jarejuwarete 'ga rowase. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga rerowiaaramū jane monou jane mogyau ojeypyri. Wa'yra 'ga rerowiare'ema 'gā nipo 'ga imonou muku ojewi. ²⁸Nan tee futat majepei tee Kristu 'ga jejukaukari 'gā nupe, janetywera mepyawamū. Nojejukaukaru'jau'jawi 'ga. Anure nipo 'ga ruri nū. A'ere 'ga najanetywera mepyawamū rūi 'ga ruri. 'Ua nipo 'ga wapesakaramū jane katu'okapap janetywer awi. A'eramū te nipo jane mama'e tywera niapou'jawi.

10 Moisesi 'ga remikwasiarera mogytaramū Israeu juapyrera 'gā weapyo'iramū etee Jarejuwarete 'ga remiaporam are. Anure 'ga remiaporama a'agawa futat poromū wyra rapya rakue. A'ere 'gā naeapyo katui ee rakue. Weymawa 'gā ijukau iapyau otywera mepyawamū. Ikokwar are 'gā nānēwējēmī wyra mū jukau iapyau nū. A'ere wyra wya nokatu'ogi futari Janeruwarete 'ga rerowiaara 'gā nakue. A'eramū 'gā 'ga muoryparūm'em

'ga remifutar imū. ²Okatu'okatu re amunipo 'ā 'gā nueru'arasigi te mama'e tywera ojeupe iapoawera erekou. A'eramū amunipo 'ā 'gā weymawa rerawau'jape'ema ijukaukare'ema otywera mepyawamū rakue. A'ere wyra wya nokatu'ogi futari 'gā 'gā tywer awi. ³Ma'eramū 'ā 'gā au'jeteramū weymawa mū rerooi ijukaukaa otywera mepyawamū rakue. Weymawa jukaramū 'gā wea'aramū otywera are nū. ⁴Kwatau rya nomoira'uweri janetywera. Karupana'nī rya nanē nomoira'uweri nū.

⁵⁻⁶A'eramū Kristu 'ga 'ua ojypa 'au wpy pe rakue. A'eramū 'ga 'jau 'Uwarete 'ga upe:

“Nerefutaru'jawi wyra rapya 'awamū.

Ejeupe 'gā mama'e mura nanē nerefutaru'jawi nū.

Wyra rapya nomoiri futari 'gā tywera.

Nenemaku'ia'uweri.

A'eramū ene je mogou wpy pewara 'gā 'jawe futat ra'ne.

'Gā no'oa 'ā ene imua jee jero'oramū.

A'eramū je tekou 'gā 'jawe futat.

⁷Eneremifutara apoawamū je ruri.

Ymā te 'ā ka'arana erekwasiarukat 'gā nupe je ree rakue.

A'eramū je 'awamū mama'e apou eneremifutar imū etee futat, 'gā nemikwasiarer imū etee futat”,

'jau 'ga 'ua wpy pe rakue.

⁸Jarejuwarete 'ga je'eg ymaner imū 'gā wyra jukau iapyau otywera mepyawamū rakue. A'ere Jejui 'ga 'i 'Uwarete 'ga upe rakue: “Nerefutaru'jawi wyra jukaa 'awamū”, 'jau 'ga 'ga upe. “Wyra jukaa nene muorywu'jawi 'awamū”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. ⁹“Au je reko. Eneremifutar imū mama'e apou te je ruri”, 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga 'awamū 'jau janee: “Kristu 'ga 'jawe pejemogy. Jeremifutar imū etee ki mama'ea peapo Kristu 'ga 'jawe jee”, 'jau 'ga janee. “Nepeapyu'jawi wyraa 'awamū pejetywer are”, e'i 'ga ja-

nee 'awamū. ¹⁰Uwarete 'ga remifutar imū etee futat Jeju Kristu 'ga mama'e apoi rakue. A'eramū 'ga ojejukaukaa ae a'wre'ema 'gā nupe rakue. A'eramū futat 'ga amanūmū janetywera mepyaupap ywawuje tee 'Uwarete 'ga upe rakue. Werowiarāmū 'ga jane katu'oka janetywer awi.

¹¹Mainana 'gā wojere'emamū futat akou mama'e apou Jarejuwarete 'ga upe rakue. Wyra rapya 'gā imuojere'ema futat rakue. Ai'iwe, ai'iwe, ai'iwe 'jau 'gā iapou rakue. A'ere wyra rapya nomoira'uweri janetywera jane wi. ¹²A'ere Kristu 'ga jejukaukari 'gā nupe janetywera mepyawamū. A'ere 'ā 'ga awau wapyka 'Uwarete 'ga jakwatawa katy 'ūina. Namanūu'jau'jawi 'ga janetywer are. Majepi tee futat 'ga manūi janetywera mepyawamū. Janetywera mepy re 'ga awau wapyka 'ūina 'Uwarete 'ga yse katy. 'Uwarete 'ga 'jawe futat 'ga. A'eramū 'ga wapyka 'ga jakwatawa katy. ¹³Anure nipo Janeruwarete 'ga Kristu 'ga magwawukaa 'ga ree iporomutare'ema 'gā 'arimū. A'eramū 'ga iapesaka 'ūina. ¹⁴Majepi tee futat 'ga manūi janetywer are rakue. A'eramū 'ga werowiarāmū janetywera moia jane wi, jane katu'oka tāmējē futat.

¹⁵U'agesageu nanē 'ga jane mu'jau ee nū, 'gā nupe ka'arana kwasiarukaripyre are nū:

¹⁶"A'ere nipo je teje'eg yau monoi 'gā nupe.

A'eramū nipo 'gā oporenuwiweramū jeje'eg are.

Teje'ega nipo je imogeukaa 'gā akaga pype.

A'eramū nipo 'gā wapykau ee", 'jau 'ga ikwasiarukaa 'gā nupe rakue.

¹⁷A'jea futat 'ga 'i: "Najerea'aru'jawi futari nipo je 'gā tywer are", 'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Jeremi 'ga upe rakue.

¹⁸Jeju Kristu 'ga manū are Janeruwarete 'ga janetywera moiri jane wi. A'eramū 'ga wea'aru'jawe'emamū futat janetywer are. Ma'eramū 'ā jane niapou'jawi futari 'awamū mama'ea jaretywera mepyawamū. Kristu 'ga futat janetywera omepe amanūmū rakue.

Jareje'ega simono 'ga upe 'awamū

¹⁹Pēē jerewirera 'jawe jee. Kūjāmeramū pēē jerenyra 'jawe jee. A'eramū je 'jau pē nupe: Jeju 'ga amanū janetywera mepyawamū rakue. Werowiarāmū 'ga janetywera moiri jane wi. A'eramū jane nanē jareje'ega monoarūmū Jarejuwarete 'ga upe. ²⁰Nainana 'gā nūi oje'ega omono Jarejuwarete 'ga upe jane 'awamū. Ymā 'ā Israeu juapyrera 'gā Jarejuwarete 'ga mogyaawa taityoga momy'jawi taity pyu rakue. A'eramū 'ā mainana 'wyriara 'ga etee awau osou imy'jaw ipe Jarejuwarete 'ga upe oporogytau rakue. A'ere jane 'awamū Jeju 'ga manū are, jane porogytaarūi Jarejuwarete 'ga upe. Amanū re Jeju 'ga ferawi rai'i nū. Namanūu'jawi futari 'ga 'awamū. A'eramū jane jareje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe au'jeteramū futat jareje.

²¹Jeju 'ga futat mainana 'wyriararete 'jawewaramū jane. 'Ga 'ā Janeruwarete 'ga om'yi 'wyriaramū wemiayuwamū jane. Ojejuka esage 'ga jane ree.

²²A'eramū ki jane Jarejuwarete 'ga muorypa a'jea futat. Kristu 'ga ree jarejemogypyka jarejemogyau. A'eramū jane Jarejuwarete 'ga muorypa a'jea futat. Kristu 'ga 'ā janetywera amoit jane wi werowiarāmū. A'eramū jane jarejekwawe'em 'ga upe. Jarejewi 'ga jaretywera moir ire jane jarejepymāukaa 'y pe 'gā amū nupe. Sā'ā mama'ea opirei re esagea. Iky'ae'ema futat. Nan tee futat jane. Jarejewi janetywera moir ire jane jarejesageramū 'ga upe.

²³ U'eawer imū etee futat Janeruwarete 'ga mama'e apoi. A'eramū jane jarejemogyppyka 'ga 'eawer are, "Anure nipo je pē muri ywag ipe tejepyri" 'ga 'eawer are. A'eramū te jane 'ga pyri jareo rapesaka. 'Gā amū nanē ki jane imu'jau ee nū. "Anure nipo Janeruwarete 'ga werowiaaramū jane monoi ywag ipe ojepyri", 'jau ki jane jarejepyriwara 'gā nupe. ²⁴ A'eramū ki jane jarejea'aramū jarejuee. "Janepota'wa ki jarejuee. Sajopoar iki mama'e esage apo are", 'jau ki jane jarejaupe.

²⁵ 'Gā amū nipo opoia ajuee ajatyka awi. Nijatykaweri nipo 'gā ajuee Jarejuwarete 'ga muorypa. A'ere kasi sajemu'e 'gā nee ne. Sajatyka etee futar iki jarejuee 'ga muorypa. Anurenure'i nipo Jejui 'ga ruri nū. A'eramū ki jane Jarejuwarete 'ga rerowiar wyyapiukaa jarejaupe.

²⁶ "Kristu 'ga amanū janetywera mepyau rai'i. A'eramū ki pēē mama'e apou 'ga remifutar imū etee" 'ea jane sikwaap. A'jea futat aipo 'ea. A'eramū ki jane mama'e tywera apowe'em Kristu 'ga ree jarejemu'e re. Jarejemifutar imū etee mama'e tywera apou jane jewyru'jawi jaretywera upe nū awyja sipo janetywera omepy janee nanuaramū? Nitywi futari 'ga amū. Kristu 'ga etee futat amanūmū janetywera mepyawamū rakue. 'Ga rerowiare'emamū nitywi futari janetywera moiara 'ga amū. ²⁷ A'eramū ki mama'e tywera apo upe ojewyt ma'e 'gā okyjau Jarejuwarete 'ga wi. Anure nipo 'ga wowase jane majatykaaw ipe ojee iporomutare'ema 'gā monoi mama'eukwaawa rapyaw ipe. ²⁸ Pekwaap 'ā jareypy 'gā Moisesi 'ga remikwasiarer imū etee iapoare'ema 'gā apisiukara rakue. Maranuara 'gā sipo poromū iapisipyramū rakue? "Peko kasi tesirūgatu ne" 'e

renupare'ema 'gā janepy 'gā iapisau tāmējē rakue. Mukūja 'gā tesirūgatu 'ga amū reko resag ire 'gā 'ga jukau tāmējē aporiae'emamū futat 'gā nee rakue. ²⁹ Sā'ā 'gā Moisesi 'ga je'egera renupare'ema 'gā ijuka tāmējē rakue. Nanarūi sipo Janeruwarete 'ga wa'yrarete 'ga je'ega renupare'ema 'gā nereko? 'Ga taetu nipo 'ga wa'ya 'ga je'ega renuwe'emamū 'gā wereko tywerete a'jea futat. Kristu 'ga rerowiar ire nipo 'gā amū opoia 'ga rerowiar awi. Ojewi Kristu 'ga otywera moir ire nipo 'ga amū ojewya mama'e tywera apo upe nū. A'e 'gā: "Nia'wryri Kristu 'ga. Ma'eramū 'ā 'gā 'ga jukai au'je katu rakue" 'jara 'jawe Kristu 'ga rerowiar awi opoit ma'e 'gā. Janeruwarete 'ga 'Agesagea opota'waramū agawewi 'gā nee, Kristu 'ga rerowiarukaa agawewi 'gā nupe. A'etea 'gā 'ga 'Agesage kurapara 'jawe etee, Kristu 'ga rerowiar awi opoir ire. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga aipo 'gā nerekou tyweaete.

³⁰ "Nanuara 'gā nui nipo je jepyari 'gā nemiapo tywer awi", 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa Moisesi 'ga upe rakue. "Oje'eganuwe'emawer ipe etee te nipo 'ga jereko tywerukari jee", 'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa ka'aran are Moisesi 'ga upe rakue. Aipoa Janeruwarete 'ga 'eawera futat. A'ea jane ikwaapa.

³¹ Janeruwarete 'ga okoeteete ma'ea futat. Ma'eramū ki jane jarekyjau 'ga jarejereko tywer awi mama'e tywera apowe'em futat.

³² Pēnea'ar iki pejerekwawer are. Jejui 'ga pēē erowiar pyrauwe 'ā 'ga rerowiare'ema 'gā pē nerekou tyweaete 'ga ree. A'ere 'ā nepepouri futari 'ga rerowiar awi rai'i. ³³ Amumē 'ā 'ga rerowiare'ema 'gā pē kurapa kypyre'emetete agawewi rai'i. A'etea 'ā pēnuag etee futat 'gā pejereko tywera

upe rai'i. Amumē 'gā 'ā pējekoty'aawa 'gā nerekou kypyre'emete agawewi rai'i. 'Gā nereko tywera resakawe 'ā pēē peje-jatykau pejejekoty'aawamū 'gā nee rai'i. A'eramū 'ā 'gā pē nerekou kypyre'emete 'gā neewe futat rai'i. ³⁴Amumera 'gā 'gā imonou imunepa moromunepawa pype rai'i. A'e 'gā nee 'ā pēē pejemuaēma rai'i. Amumē 'gā pēkaraemā pojekau agawewi pē nui. A'etea nepēku'ipawi ee. "Janeruwarete 'ga poroywera te nipo na-teepawi jane wi", pe'je etee nipo pejeku'iramū nan pejejerekoramū.

³⁵Werowiar awi pepoire'emamū a'jea futat Janeruwarete 'ga mama'e esage monoi pē nupe. A'eramū ki pejepoire'ema futat Jarejuwarete 'ga rerowiar awi. ³⁶'Ga rerowiar awi pejepoire'em ire nipo mama'ea peapo 'ga remifutar imū. A'eramū pēē pejepoire'ema 'ga rerowiar awi. Mama'e apou 'ga remifutar imū etee futat pejemogyau 'ga rerowiaa a'jea futat. A'eramū 'ga anure mama'e monou pē nupe u'eawer imū etee futat.

³⁷Ymā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari 'gā nupe rakue: "Naanure rūi futat nipo 'ut ma'e 'ga ruri. Kamēsiete futat nipo 'ga ruri.

³⁸Jeremifutar imū mama'e apoara 'gā nipo ojemogyppyka ajemogyau je ree.

A'eramū nipo 'gā ajemogyau je pyri nakwaparimū ete rūi futat.

A'ere je tejerowiar awi 'gā amū poir ire je najekul'i 'gā nee",

'jau Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa 'ga amū nupe rakue.

³⁹Na'ga rerowiar awi opoit ma'eramū rūi futat jane. Nipoiri futari jane 'ga rerowiar awi. A'eramū 'ga jane monowe'em mama'eukwaawa rapyaw ipe. Jane 'ā sirowiat 'ga jarejemogyau. A'eramū nipo 'ga jane mogyau ojeypyri nakwaparimū rūi futat.

Janeruwarete 'ga rerowiaararete 'gā

11 Werowiaaramū Janeruwarete 'ga mama'e esage muri jane. A'eramū ki jane 'jau jarejeupe: "Arowiat je Jarejuwarete 'ga 'jau. A'eramū 'ga anure mama'e mua jee 'jau kwy", 'jau ki jane. "Naesagi agawewi je tejeupe 'ga remimurama. A'etea je ajemogyppyk 'ga ree", 'jau ki jane jarejeupe, 'ga rerowiaa. ²'Ga ree ojemogyppykaw imū etee futat janyepy 'gā jejoarukari Jarejuwarete 'ga upe rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga aku'iramū 'gā nee rakue. A'eramū 'ga 'jau rakue: "Je rerowiat 'gā ajemogyau. A'eramū 'gā wesageramū jee", 'jau 'ga 'gā nupe werowiaaramū rakue. ³Jarejuwarete 'ga rerowiaaramū jane jarejeapyoramū 'ga remiapofer are. "Ymā te Janeruwarete 'ga mama'e apoi rakue. Ywy, ywak, kwat, jay, jaytata. Mīmera 'ga iapou rakue. Oje'eg imū etee futat 'ga iapou. Esagipyre'ema futat 'ga wapo. 'Agamū 'ā jane esaka 'ga remiapofera. Oje'eg imū etee futat 'ga iapou rakue" 'ea 'ā jane erowiaa jarejemogyau.

⁴Apeu 'ga nanē 'ā rakue nū, Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue. A'eramū 'ā Janeruwarete 'ga aku'iramū ojeupe Apeu 'ga remimurer are rakue. A'ere Apeu 'ga reki'yra 'ga, Kaī 'ga nuerowiari Jarejuwarete 'ga. A'eramū Janeruwarete 'ga aku'ie'emamū ojeupe Kaī 'ga remimurer are. Ojee Apeu 'ga jemogyppygamū Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe: "Apeu 'ga pa je rerowiat ra'e. A'eramū 'ga wesageramū jee", 'jau 'ga ojeupe. Ymā agawewi 'ā Apeu 'ga manūi rakue. A'etea jane 'ā 'ga rekwawera sikwaap. Apeu 'ga werowiat Jarejuwarete 'ga rakue. A'eramū ki jane 'ga 'jawerimū etee futat jarejemogyau.

⁵Enoki 'ga nanē 'ā rakue nū, Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue nū. Namanūi futari Enoki 'ga rakue.

Werowiamū Janeruwarete 'ga 'ga rerawau erojeupia rakue. 'Ga pyriwarera 'gā Enoki 'ga rekaa numiamū. A'ere 'gā nuesagi 'ga. Janeruwarete 'ga 'ga omojeupit imonou ojeypri. Ywag ipe ojeupire'ēwe Enoki 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga aku'iramū 'ga ree rakue. A'e are Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'gā nupe rakue.

⁶Niku'ia'uweri Janeruwarete 'ga werowiare'ema 'gā nee. Maran sipo ajee jane 'ga muorywi, “Janeruwarete 'ga ako” 'e rerowiare'em ire? Nimuorywa'uweri jane 'ga “ako 'ga” 'e rerowiare'em ire. “Janeruwarete 'ga ako” 'e rerowiamū janeporokwaawiw-eramū 'ga ree. “Ojee iporokwaawiwet ma'e 'gā nupe Janeruwarete 'ga mama'e esage monoi” 'e rerowiamū jane jareporokwaawiweramū 'ga ree.

⁷Nue 'ga nanē 'ā Jarejuwarete 'ga je'ega renupara rakue nū. “Anure nipo je amana monoi ywy pe tejerowiare'ema 'gā momapa. A'eramū pēē yaru apou 'y awi pejejejawamū”, ojeupe Jarejuwarete 'ga 'eramū Nue 'ga 'ga rerowiaa rakue, yara apou 'ga je'eg imū etee futat rakue. Amana kyre'emaue Nue 'ga yara apou erekou. A'eramū 'ga, wa'yra 'gā netee futat amanūme'em rakue. Nue 'ga ra'yra 'gā etee Jarejuwarete 'ga je'ega renupa 'uwa 'ga pyri rakue. A'eramū 'gā etee futat ojejaga yara pype. 'Gā nesea Jarejuwarete 'ga rerowiaa re-saukaa amumera 'gā nupe. Amumera 'gā nuerowiari Nue 'ga je'ega, ojeupe Nue 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'uramū. A'eramū 'ya 'gā apisau. Werowiamū Janeruwarete 'ga 'jau Nue 'ga upe: “Je rerowiar ape. A'eramū ene ejesageramū jee”, 'jau Janeruwarete 'ga Nue 'ga upe rakue.

⁸Abraão 'ga nanē rakue nū, Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue. A'eramū 'ga 'ga je'ega renupa ojeupe 'ga je'egamū

rakue, “Ekwap 'aw awi. Taesaukat ywy pe enee 'jau”, ojeupe 'eramū rakue. “Anure nipo je ene upe tejemiesaukara monopawi katu katu ene upe ene-juapyrera 'gā neewe futat. Enema'e katu katua futat nipo poa”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. Nokwaawi agawewi futat Abraão 'ga awawa. A'etea 'ga oo ojeupe Jarejuwarete 'ga 'eawer imū etee futat. ⁹Jarejuwarete 'ga rerowiaaw imū etee futat Abraão 'ga awau owaēma “tamono 'awa ywya ene upe” 'jawa upe rakue. Tekotee 'gā ywy pe 'ga reko. Nuapoi 'ga 'ogaretea. Taityoga pype etee 'gā neko rakue. Wata 'gā ajemogyau. A'eramū 'gā akou taityoga pype etee futat. 'Ga juapyrera 'gā, Isaki 'ga, Jako 'ga. Mīmiera 'gā nanē ajemogy taityoga pype etee. 'Gā nupe nanē Janeruwarete 'ga 'i nū: “Tamono 'awa ywya pē nupe 'jau, pēnek-wawamū 'jau”, 'jau 'ga 'gā nupe rakue. A'etea 'gā nanē taityoga pype etee ako. ¹⁰Abraão 'ga 'ogarete apowe'em rakue. “Amunawaretea Janeruwarete 'ga wapo ywag ipe. Wemifutar imū etee futat 'ga iapoi. Nateepawa'uweri 'ga 'wyraretea. A'eramū je tejekoweramū 'ga 'wyrarete pype”, 'jau Abraão 'ga ojeupe rakue.

¹¹Abraão 'ga remireko ēē, Sara ēē wa'yre'emamū rakue. Abraão 'ga oymanamū akou. A'ere 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiari, “Anure nipo je kunumī mū muri pē nupe” 'e rerowiaa 'ga akou. A'eramū Janeruwarete 'ga 'ga ra'yra pyygukaa 'ga remireko ēē upe. Owāiwī pype futat ēē omena 'ga ra'yra pyyka. ¹²Abraão 'ga nanē oymanamū nū. A'etea 'ga aja'yrapy ēē pype. Majepi tee agawewi Abraão 'ga rakue. A'etea kwaiwete 'ga juapyrera 'gā. Jaytata pytuna 'jawe 'ga juapyrera pytuna. 'Yisigeau pytuna 'jawe nanē 'ga juapyrera pytuna nū.

¹³Aipo 'gā jemogyawera Jarejuwarete 'ga rerowiaa wesaukat janee. Werowiat agawewi futat 'gā Jarejuwarete 'ga

rakue. A'etea 'ga nomonoi mama'ea 'gã nupe u'eawer imũ rakue. "Anure nipo 'ga imonoi janejuapyrera 'gã nupe", 'jau etee futat 'gã worryamũ ee rakue. "Awa ywy pe jane rekoĩ kamēsĩ te. Najanerupawarete rüi 'awa ywya", 'jau 'gã nakue. ¹⁴A'eramũ jane 'jau "aipo 'jara 'gã oo wupawarete pe futat", 'jau jane 'gã nupe. ¹⁵Nijewyriweri 'gã wupawera upe. Ojewyriwer ire amunipo 'ã 'gã jewyri wupaw ymanera upe. ¹⁶A'ere 'gã nijewyriweri jupe. "Anure nipo jane oi jarejupaw esage pe, ywagipewara pype. Nakwaparimũ ete rüi peu jarejemogyau", 'jau 'gã nakue. Nijewyriweri 'gã wupawer ipe. A'eramũ Janeruwarete 'ga ojerowiaa 'gã nee. 'Ga futat 'gã nupawa wapo ywag ipe 'gã nupe rakue. A'eramũ jane "ojerowiat 'ga 'gã nee rakue" 'e kwaapa.

¹⁷⁻¹⁸ Abraão 'ga werowiat a'jea futat Jarejuwarete 'ga rakue. A'eramũ 'ga ojemogypyka 'ga ree rakue. A'eramũ 'ga 'ga je'ega renupa, "Eja'yra 'ga eroo iapyau jee" ojeupe 'ga 'eramũ rakue. Ymã te Janeruwarete 'ga 'i Abraão 'ga upe rakue: "Tamomytun enejuapyrera 'gã enee 'jau. Isaki 'ga 'ã enera'yra. A'eramũ je 'ga juapyrera 'gã momytuna enee", 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue. A'eramũ Abraão 'ga 'ga rerowiaa. Naeapyoi agawewi 'ga Jarejuwarete 'ga remiaporam are. A'etea 'ga 'ga je'ega wenup, wa'yra 'ga rerawau iapyauramet 'ga upe numiamũ. ¹⁹Ik-waapara 'jawe 'ga wea'aramũ: "Ga rapy re nipo Janeruwarete 'ga 'ga mofera-awi nũ", 'jau nipo 'ga rakue. A'eramũ 'ga weawyrũ'emamũ futat wa'yra 'ga rerawau iapyauramet rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau 'ga upe rakue nũ: "Erejuka awi eja'yra 'ga. A'jea futat je rerowiar ape ra'e", 'jau 'ga 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga karupa'mĩ resaukaa 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga karupa'mĩ jukau iapyau 'ga upe rakue. A'eramũ

Isaki 'ga akou imoferawipyretera 'jawe-waramũ Abraão 'ga upe rakue.

²⁰Isaki 'ga nanẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaa nũ. A'eramũ 'ga 'jau wa'yra 'gã nupe: "Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage apoi pẽ nupe", 'jau 'ga wa'yra 'gã nupe rakue. Jako 'ga upe, Esau 'ga upe. Mĩmera 'gã nupe 'ga imome'wau rakue.

²¹Jako 'ga nanẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue nũ. A'eramũ 'ga, amanũ ja'wyja'wywe, 'jau Jose 'ga ra'yra 'gã nupe: "Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage apoi pẽ nupe jue etee futat", 'jau 'ga Jose 'ga ra'yra 'gã nupe rakue. Jako 'ga iyman gatu gatu. A'eramũ 'ga opokokaw are etee futat owaya. A'eramũ Jako 'ga, 'gã nupe aipo 'e re, oywyrã koka wããpyramũ Jarejuwarete 'ga muorypa. "Ene te 'ã eneresageay oree, ki Ku'jyp. Erejuka esage 'ã ore ree jepi", 'jau 'ga 'ga upe 'ga muorypa.

²²Jako 'ga ra'yra 'ga, Jose 'ga, nanẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaa nũ. A'eramũ 'ga amanũme'ewe 'jau: "Anure nipo janepytuna 'gã oi ojewya jareje'wyr ipe nũ, Israeu juapyrera 'gã oi ũ'jãu Egitu ywy awi, awau ojewya jareje'wyr ipe nũ, Kanaã ywy pe nũ. A'eramũ ki jekagera peroo ityma peu", 'jau 'ga opytuna 'gã nupe amanũme'ewe rakue.

²³Anure Moisesi 'ga u'aa rakue. 'Ga jara 'gã Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue. A'eramũ 'gã 'ga mima 'ga rerekou muapyra jay magwapa. "Esage janera'yra 'ga", 'jau 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã o'wyrĩara 'ga je'ega renupe'ema, "Pejuka pejeja'yra kũima'ea", 'ga 'e renupe'ema. Okyjawe'em futat 'gã 'ga je'ega renupe'ema.

²⁴Moisesi 'ga nanẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue. Egitu ywy pewara 'gã 'wyrĩara 'ga ra'yra eẽ Moisesi 'ga muaranupa rakue. A'ere 'ga aranuw ire nafutari "Wyrĩara 'ga ra'yra eẽ

remimuaranuwera 'ga, Moisesi 'ga' 'gã 'ea. “Wyriara 'ga ra'jyra eẽ ra'yra 'jawe 'ga, pe'je awi jee”, 'jau ete 'ga 'gã nupe rakue. ²⁵Oje'ariweramũ 'ga Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã nee etee futat rakue. “Israeu juapyreramũ futat je”, 'jau ete 'ga 'gã nupe rakue. “Ene Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ futat ene”, pe'je etee ki jee, 'jau ete 'ga 'gã nupe rakue. “Egitu ywy pewara 'gã jepyntuna 'gã weroko tywet. A'eramũ je 'gã 'jawe etee futat tejeroko tywera futaa”, 'jau 'ga ojeupe rakue. “Najeparuapoweri je mama'e tywer are. Mama'e tywera apoara 'gã iku'i ee. A'ere 'gã kamẽsiete 'gã eru'arasigi. A'eramũ je teparuapowere'emamũ mama'e tywer are”, 'jau 'ga ojeupe. ²⁶“Anure nipo Janeruwarete 'ga 'ga amũ muri wemiayuwa 'gã poaawamũ. A'eramũ je tekou 'ga remiayuwa 'gã pype etee futat. Tene Egitu ywy pewara 'gã je rereko tyweri 'gã pyri kwy”, 'jau 'ga ojeupe rakue. Sãã 'ga rerowiare'ema 'gã anure Kristu 'ga rereko tyweretea rakue. Nan futat 'gã Moisesi 'ga rereko tyweretei rakue. “Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage muri jee, je rerawau ywag ipe ojeypyri. Aipoa je afutat. Nafutari je Egitu ywy pewara 'gã karaemã. Kwaparimũwara te 'ga karaemã. A'ere Janeruwarete 'ga remimurama te nakwaparimũ warãu rũ”, 'jau 'ga ojeupe rakue.

²⁷Jarejuwarete 'ga Moisesi 'ga erowiar wyyapiau akou. A'eramũ 'ga okyjawe'em Egitu ywy pewara 'gã 'wyriara 'ga wi rakue. Amara'neramũ agawewi 'wyriara 'ga 'ga ree. A'etea 'ga nokyjei 'ga wi. A'eramũ 'ga awau Egitu ywy awi. Moisesi 'ga ojemogypyka Jarejuwarete 'ga ree. Nuesagi agawewi ae 'ga. A'ere Moisesi 'ga rekoi 'ga resakara 'jawe. Jarejuwarete 'ga ree 'ga ojemogypyg wyyapiau. A'eramũ 'ga awau Egitu ywy awi. ²⁸Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiaa akou. A'eramũ 'ga karupa'mĩ

apisaukaa Israeu juapyrera 'gã nupe, 'okwaryta mojewaka karupa'mĩ wy pyu. A'eramũ ae momapara Israeu juapyrera 'gã na'yr ypy apisawe'em 'gã nui, Egitu ywy pewara 'gã na'yr ypya apisiramũ. Wy pyu 'okwaryta mojewag ire 'gã karupa'mĩ ro'o reya i'wau. A'ere Moisesi 'ga 'jau 'gã nupe: “Na'awamũ etee rũi futat jane iapoĩ. Namutat nipo jane jarejeymawa apisi jarejenũ'ẽawer are jarejea'aawamũ”, 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁹Israeu juapyrera 'gã nanẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue. Ma'eramũ ã Janeruwarete 'ga 'y pytaga mowogi 'gã nupe rakue. A'ere 'ga ywytu mua imowokawera rupi imukaga 'gã nupe rakue. A'e rupi 'gã awau oyaapa rakue. A'e rupi Egitu ywy pewara 'gã awau 'gã nakyfera rupi rakue numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga 'gã wawera pea motei 'gã nui 'y pyu rakue. A'eramũ 'ya Egitu ywy pewara 'gã a'myaa, 'gã apisaupap rakue.

³⁰Israeu juapyrera 'gã werowiat Jarejuwarete 'ga rakue. A'eramũ 'ga Jerikoa 'jawa osoma monou imuapopena 'gã nupe. Sete 'ara rupi 'gã imaman ire Janeruwarete 'ga imonou imuapopena 'gã nupe rakue.

³¹Raape eẽ nanẽ werowiat Jarejuwarete 'ga rakue. Kũjãmene'ema agawewi eẽ. A'etea eẽ werowiat Jarejuwarete 'ga, 'ga rera renupa ypy we. A'eramũ eẽ ojejukau ywy momyrũara 'gã nee, 'gã mima o'wyriara 'ga wi. Opota'waramũ eẽ 'gã nee. A'eramũ Israeu juapyrera 'gã eẽ jukawe'em eẽ pytuna 'gã apisaw ipe.

³²Gitiãu 'ga nanẽ rakue nũ, Jarejuwarete 'ga rerowiaa rakue. Gitiãu 'ga, Paraki 'ga, Sãsãu 'ga, Jefite 'ga, Davi 'ga, Samueu 'ga, Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nanẽ nũ. Mĩmera 'gã werowiat Jarejuwarete 'ga rakue. A'ere je namome'upawa'uweri 'gã pẽ nupe. ³³Jarejuwarete 'ga rerowiaa 'gã aje-

mogyau rakue. A'eramū Janerwarete 'ga 'gā poaa mama'e apou wemifutar imū rakue. 'Gā wyy pojekau tekotee 'gā nuramū Janerwarete 'ga 'gā amū poaa 'gā mujānukaa 'gā wyy awi, 'gā apisau. Janerwarete 'ga 'gā amū mogou 'wyyriaramū. A'eramū 'gā mama'e esage apoara 'gā nerekou esage. A'ere 'gā mama'e tywera apoara 'gā nereko tyweretei. A'eramū Janerwarete 'ga mama'e esage monou 'gā amū nupe u'eawer imū etee futat. Jarejuwarete 'ga 'gā erowiaa ajemogyau. A'eramū 'ga 'gā amū apisaukare'ema 'miara upe. ³⁴Tata upe nanē 'ga 'gā amū apisaukare'ema nū. Amumera 'gā 'ga iapisaukare'ema jyyu rerekwara 'gā nupe. Niywyrafeni agawewi futat 'gā ajemogyau. A'ere Janerwarete 'ga te 'gā mamuakari rēwējēmī rakue. A'eramū 'ga 'gā poaa 'gā magwawukaa 'gā nee iporomutare'ema 'gā arimū. A'eramū 'gā 'gā moka'jamukaa 'gā wyy awi. ³⁵Amumera kūjānamū 'gā Jarejuwarete 'ga rerowiaa ajemogyau. A'eramū 'ga, 'gā pytuna 'gā amū manūnamū, 'gā moferapa 'gā nupe rakue.

Kwaiwete wejue te 'gā Jarejuwarete 'ga rerowiar ajemogyau rakue. Amumera 'gā 'ga rerowiare'ema 'gā inupānupāu 'gā nerekou tyweaete, 'gā apisau. “Ga rerowiar awi pepoir ire ore naruapisi pēē”, 'jau 'gā 'gā nupe. A'ere 'gā nopoiri futari Jarejuwarete 'ga rerowiar awi. “Noropoiri futari ore Jarejuwarete 'ga rerowiar awi. Ojewi ore poire'emamū 'ga ore reroi ojepyri pēē ore apisi re”, 'jau etee futat 'gā 'gā nupe. “Ga pyri oroo re te nipo ore reko esagei”, 'jau etee futat 'gā 'gā nupe, wapisie'emauwe.

³⁶Amumera 'gā 'gā erekoemāu. A'eramū 'gā 'gā mopimopika ae mopikawa tupaama 'jawewara pyu. Amumera 'gā 'gā erawau 'gā kupyfaa itaju pyu 'gā munepa moromunepawa pype. ³⁷Amumera 'gā 'gā iapisau ita

pyu. Amumera 'gā 'gā iapisau 'gā mowoka 'yjepana mowowokawa pyu. Amumera 'gā 'gā iapisau jyyu pyu. Amumera 'gā 'gā erekou tyweaete 'gā murukare'ema 'gā 'wyr ipe. A'eramū 'gā ajemogyau ikaraemāe'ema 'jawe. I'wyre'ema 'jawe 'gā ajemogyau watau. Taitye'ema 'jawe 'gā ajemogyau. Karupa'mī pirera etee erajemogyau imunepa, karupana'nī pirera. Mīmera etee 'gā erekou imunepa waityramū. 'Gā pyriwara 'gā 'gā nerekou tyweaete. “Pejejuwaretea 'jawa 'ga ree te 'ā pejemogyppyk pejemogyau. A'eramū ore pē nerekou tyweaete”, 'jau 'gā 'gā nupe. ³⁸Aipo 'gā ajemogyau watau amunawe'em ipe etee futat. Jūmire'eme, wyytyra rupi. Mīmer ipe 'gā ajemogyau. Ita kwara pype, wyy kwara pype. Mīmera pype 'gā ajemogyau. “Nepēa'wyyri pēē”, 'jau futatee 'gā 'gā nupe. A'ere Janerwarete 'ga upe aipo 'gā esage ma'ea. A'eramū Janerwarete 'ga 'jau 'gā nupe: “Nepepoiri futari je rerowiar awi. A'eramū pēē pejejesageramū je upe. A'eramū je pē mua pē mogyau 'au tejepyri”, 'jau 'ga 'gā nupe.

³⁹'Gā juejue futat Jarejuwarete 'ga rerowiaa ajemogyau. A'eramū Janerwarete 'ga 'jau: “Je rerowiaara 'gā esage ma'ea futat. Nopoiri 'gā je rerowiar awi je ree iporomutare'ema 'gā wereko tywereteramū miamū”, 'jau Janerwarete 'ga 'gā nupe.

'Gā papawe'emauwe Janerwarete 'ga 'jau 'gā nupe rakue: “Anure nipo je pē katu'okara 'ga monoi pē nupe”, 'jau 'ga 'gā nupe rakue. A'ere 'gā papawi 'ga 'ga mure'emauwe rakue. A'eramū 'gā okatu'okara 'ga resake'ema rakue. A'ere 'gā jemogyppygi Jarejuwarete 'ga ree. 'Ga 'eawera 'gā erowiaa rakue. ⁴⁰Anure nipo 'ga jane rerawau jane mogyau ojepyri werowiaar ymanera 'gā

neewe. Peu ojepyri jane rerawau 'ga jane katu'oka ywawuje futat janetywer awi.

Ku'jywa 'ga 'ā Janeruwaretea

12 Kwaiwete ymāwarera 'gā Jarejuwarete 'ga rerowiar wwyapiau rakue. A'eramū ki jane 'ga rerowiar wwyapiau 'gā 'jawe etee futat. Sapoit futar iki 'ga ree jarejemogygyukare'em awi. Sā'ā ujan ma'e 'gā fuewepawe'ema ujan awi. Taity poana'mī'ia etee 'gā 'ā erekou. Taity poyjuu rereko re amunipo 'ā 'gā nujānarūi. Nan tee futat jane jarepoia jaremote'arukaaw awi. Jaremote'aawa mama'e tywer awi jarepoire'em ire nipo jane jarejemogyawe'em Jarejuwarete 'ga remifutar imū. A'eramū ki jane jarejorypawe'emamū futat jarejemogyau, ²jarejea m̄yina Jejui 'ga ree etee futat. 'Ga futat 'Uwarete 'ga rerowiarukaa jane upe rakue. 'Ga futat nipo jane rerawau 'Uwarete 'ga pyri anure. A'eramū ki jane jarejemogygyg wwyapiau 'ga ree. Sā'ā pe apoara 'ga oa tenune pe resaukara. Nan tee futat Jejui 'ga ruri wyw pe 'Uwarete 'ga rape resaukaa janee rakue. 'Ypeywar are amanūaw ipe 'ga awawake'ema ojepyriwara 'gā 'e are rakue. “Moroka'miga 'ga futat ra'e. Sā'ā 'gā 'ga juka 'ypeywar are” 'e are 'ga awawake'ema rakue. “Gā tywera mepyawamū te je manūi 'ypeywar are. A'ere temanū re je oi tejewya Tejuwarete 'ga pyri nū”, 'jau etee 'ga aku'iramū ee. A'eramū 'ga, amanū re, oferapa rail'i nū. A'eramū 'ga awau ojeupia 'Uwarete 'ga pyri. Peu futat 'ga wapyka 'ūina 'Uwarete 'ga yse katy. “Aapopap je eneremifutara”, 'jau 'ga 'ūina 'Uwarete 'ga upe. A'eramū 'ga 'ga muapygukaa ajakwatawa katy, 'ga m̄yina 'wyriaramū oje'jawe.

³Pēnea'ar iki 'ga ree. 'Ga rerowiare'ema 'gā 'ā wereko tywerete

agawewi Jejui 'ga rakue. A'etea 'ā 'ga nopoiri futari 'Uwarete 'ga remifutara apo awi rakue. A'eramū ki pēē pejejea'aramū 'ga ree. 'Ga ree pejejea'ar ire nipo pēē pejejorypawe'emamū 'ga rerowiare'ema 'gā pejereko tyweramū. A'eramū nipo pejepoire'ema 'ga rerowiar awi. ⁴Jejui 'ga 'ā ia'wyre'ema 'gā ijukau rakue. 'Ga rerowiaara 'gā amū nanē nipo 'ga iapisau nū. A'ere 'gā nepē apisi we, “pepoit pejetywer awi” ojeupe pēē 'eramū. ⁵Pemoka'jam sipo pejejeupe Jarejuwarete 'ga 'eawera? Pē maku'iawamū 'ga 'jau wa'yramū pē nupe:

“Peje'eganuw iki Jarejuwarete 'ga pejejeupe 'ga je'eg wywrafe'nīnamū.

Pēku'ipap kasi pejejeupe 'ga je'eg are ne. ⁶Wemifutaramū 'ga pē mu'akwaawi mama'e apo are.

Sā'ā kunumīa mama'e tywera apoa.

A'e are 'ā tuwa 'ga kunumī atūina tāmējē mama'e tywera apo awi.

Nan tee futat Janeruwarete 'ga wa'yra 'gā mosī tāmējē 'gā nemiapo tywer awi”,

'jau 'ga amū ikwasiaa ka'aran are rakue.

⁷A'eramū ki pejejemouaga etee futat. Oje'ega pēē enuwe'emamū nipo 'ga mama'eay resaukari pē nupe, pējemogy esage are pē mu'jawamū. A'eramū ki pēē pejejuagamū jupe. Namu'akwaawi 'ga wa'yre'ema 'gā 'gā jemogy esage are. Sā'ā ae wa'yra etee imu'akwaawa 'gā jemogy esage are. Nan tee futat Janeruwarete 'ga wa'yramū etee jane mu'akwaapa janejemogy esage are. ⁸Jareja'yre'ema 'gā jane nimu'akwaawi 'gā jemogy esage are. Nan tee futat Janeruwarete 'ga namu'akwaawi wa'yre'ema 'gā. Pejemogy esage are 'ga pejemu'akwaawe'em ire amunipo 'ā pēē na'ga ra'yra rūi. Wa'yra 'gā etee te 'ga amu'akwaap wemifutar are.

⁹Jaremu'akwaaw ire jane 'ā jarejuwa 'gā je'ega renupa jarejemogyau.

Jarejuwarete 'ga je'ega taetu ki sienup. Oje'ega renuw ire 'ga jane rerooi ojeipyri anure. ¹⁰Sā'ā janewuja'ia we futat janeruwa 'gā jane mu'akwaawa janejemogy esage are wemifutar imū etee futat. Nan tee futat Janeruwarete 'ga jane mu'akwaawi janejemogy esage are. “Teje'jawe je 'gā mogyi”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū nipo jane jarejemogyau 'ga 'jawe futat. ¹¹Janeremiapo tywer are 'ga jaremu'akwaaw ire jare'arasigamū jarejemogyau ee. Jareku'ie'emamū nia'wryi rēwējēmī janee. A'ere 'gā neapyoramū ee Jarejuwarete 'ga remimu'akwaawera 'gā ajemogyau esage. Opy'ata'waramū nanē nipo 'ga ajemogyau.

'Gā mu'akwaapawet

¹²A'eramū ki pēē pejejemogyppyg wwyapiau Jarejuwarete 'ga ree, pejeku'iramū 'ga ree. ¹³Pejemogy esage ki Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū 'ga rerowiarai para 'gā amū pē nesaka, ojemu'akwaapa 'ga rerowiar are pēē 'jawe.

¹⁴Pēpy'ata'wa pēē pejejemogyau pejejaupe. Pejemogy esage ki pejejopype. Jarejuwarete 'ga remifutar imū pejejemogy esage'em ire nipo pēē pejewawe'em 'ga pyri anure. A'eramū ki pēē pejejemogyau esage 'ga remifutar imū.

¹⁵Pejomomoirukat kasi Jarejuwarete 'ga rerowiar awi ne. Pejejuka esage ki pejejee. Ka'a rowa 'jawe kasi pejemogy ne. Sā'ā ka'a rowa kumi mote'ara etee ipype ae imono re. Nan kasi pejemogy ne. Jarejuwarete 'ga pēē mū erowiar wwyapie'em ire nipo pēē 'ga rerowiarukare'ema 'gā amū nupe.

¹⁶Pejopoar iki mama'e tywera apoe'em are. Kūima'e 'ga nipo akou kūjā mū ree. A'eramū ki pēē 'ga mu'akwaapa ee. Kūjā ēē mū nipo akou omene'em are. A'eramū pēē ēē mu'akwaapa ee. Mama'e tywera kasi peapoukat

pejejaupe ne. Esau 'ga 'jawerimū nanē kasi pejemogy ne. U'ar ppy ma'e 'ga poromū rakue. A'eramū 'ga 'uwa 'ga manū re akouramet 'uwa 'ga rekwawer ipe rakue. A'ere 'ga kumana pyu 'ga jemojopy'rui wewirera 'ga upe. A'eramū 'ga rewirera 'gā akou u'ar ppy ma'e 'jawe 'ga py'rau rakue. Jarejuwarete 'ga Esau 'ga ipojeupe'ema rakue. Ojeupe Jarejuwarete 'ga remimuramer are 'ga ojemogyppyke'ema. A'eramū 'ga ojemojopy'rau kumana are. ¹⁷Anure Esau 'ga u'arasigamū omojopy'ruawer are numiamū. A'ere 'ga ruwa 'ga 'ga ma'eramera monoi 'ga rewirera 'ga upe rakue. “Jarejuwarete 'ga upe eje'ega emono je ree”, 'jau 'ga 'uwa 'ga upe numiamū. A'ere 'ga ruwa 'ga nomonoi oje'ega Jarejuwarete 'ga upe 'ga ree. A'eramū Esau 'ga ajaa'wau ee. Kumana are omojopy'ruawera 'ga 'uwa 'ga imojopy'rawarūme'em 'ga upe.

¹⁸Jareppy 'gā 'jawe kasi pēē ne. Ymā janepy 'gā, Israeu juapyrera 'gā owaēma wemiesaga upe rakue, Sinai 'jawa wwytyra upe rakue. A'ere 'gā kyjei etee jui rakue. Tata 'ua 'upa wwytyra 'arimū. 'Ara opyytunaiwamū 'gā nupe. Ywyrūua 'ua 'gā nupe. ¹⁹Jumi'auu py 'jawewara 'gā enupa. A'e pype Janeruwarete 'ga oje'ega 'gā nupe rakue. A'eramū 'gā 'jau rakue: “Ereje'eg awi oree, ki Ku'jyp”, 'jau 'gā 'ga upe rakue. ²⁰Nafutari 'gā 'ga 'eawera, “Pewyk kasi wwytyr are ne. Ee 'gā amū wygamū ki pejuka tāmējē 'ga ita pyu. Wyra ee iwyg ire miamū pēē ijukau ita pyu” 'ga 'e are 'gā oporenuwiwere'emamū. A'eramū 'gā 'jau Jarejuwarete 'ga upe: “Ereje'eg awi oree, ki Ku'jyp”, 'jau 'gā 'ga upe. ²¹Mama'e pojya Janeruwarete 'ga esakaa 'gā nupe rakue. Esakawe Israeu juapyrera 'gā okyjau ajemogyau. Wwytyt, tata, ppytunaip, wwyruu, jumi'auu py 'jawewat, Janeruwarete 'ga je'eg. Mīmera 'gā moyyita 'gā mogyau rakue.

Moisesi 'ga miamū futat oyyita jui rakue. Nan ymā Janeruwarete 'ga je'egi 'gā nupe rakue, Sinai 'jawa upe 'gā waē-mamū rakue.

²² A'ere jane Jejui 'ga rerowiaaramū Jarejuwarete 'ga rupawa pype oseayay ma'e 'jawe tāmējē jane porogytai 'ga upe. Jarejuwarete 'ga rupawa upe jane 'jau Siāo 'jau. A'eramū jane Siāo 'jawa wywytyra upe owaēmayay ma'e 'jawe tāmējē. Jarejuwarete 'ga 'wyrarete pe jarewau, Okoeteete ma'e 'ga 'wyrarete pe. Jerusarega 'jawewar ipe jarewau, ywag ipe 'up ma'e pe. Peu futat kwaiwete wyagipewara 'gā jemogyi. Aku'iramū 'gā ajemogyau. ²³ Peu futat Janeruwarete 'ga remiayuw ymanera 'gā ajemogyau. Jejui 'ga rerowiaaramū janerera 'upa ojekwasiaa Jarejuwarete 'ga ka'aran are, ywag ipe 'up ma'e are. A'eramū nipo jane jareje'aa pāwē etee futat 'ga rerowiaar ymanera 'gā nee. Jarejuwarete 'ga pyri jarejemogyau jareporogytau 'ga upe. Anure nipo 'ga jane majatykau wowase najuejue etee futat. A'eramū nipo 'ga jane mepyaui janeremi- apofer are. Mama'e esage apoara 'gā 'ga imepyau 'gā nemiapo esage are. Mama'e tywera apoara 'gā nanē nipo 'ga imepyau 'gā nemiapo tywer are, 'gā nipo 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Ymāwarera 'gā amū nipo mama'e apou Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee futat rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gā katu'okapap 'gā manūnamū. 'Gā nee nanē nipo jarejetykau nū. ²⁴ Jejui 'ga ree taetu nipo jareje'aa pāwēūjē etee futat. 'Ga ree Janeruwarete 'ga oje'eg yau mua janee. Ymāwarera 'gā nupe Janeruwarete 'ga 'jau rakue: “Teje'ega renupara 'gā etee je amogy tejemiayuwamū”, 'jau 'ga rakue. “Jeje'ega renupare'ema 'gā ki wyra tueroo mainana 'ga upe. A'eramū 'ga ijukau wy monykya wyra rapyaw are. A'eramū 'ga iapyau 'gā tywera

mepyaui jee”, 'jau 'ga 'gā nupe rakue. A'ere 'ga 'awamū oje'eg yau muri janee. “Jera'yra 'ga amanū pētywera mepyaui jee. A'eramū je pē mogyaui tejemiayuwamū, teja'yra 'ga pēē erowiaaramū”, 'jau 'ga janee. Jejui 'ga jukaaw ipe 'gā 'ga ry reko'woka janee. A'e are Janeruwarete 'ga janetywera moia jane wi, wa'yra 'ga rerowiaaramū.

Ymā Kaī 'ga wewirera 'ga jukau rakue, Apeu 'ga jukau rakue. A'eramū 'ga ry jeko'woka ywyu rakue. A'e resaka Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe: “Wewirera 'ga Kaī 'ga ajuka. A'eramū je Kaī 'ga rerekou tywea 'ga ree 'awamū”, 'jau 'ga ojeupe rakue. A'ere 'ga wa'yra 'ga rereko tywerukari 'gā nupe jane ree. A'eramū 'ga 'ga jukaukaa 'gā nupe janetywera mepyawamū. “Teja'yra 'ga je amono ywy pe 'gā tywera mepyawamū. A'eramū je 'ga rerowiaara 'gā rerekou tywere'em 'gā tywer are”, 'jau 'ga rakue. A'eramū jane 'jau jupe: “Esage futat Jarejuwarete 'ga remiapo”, 'jau jane jupe.

²⁵ A'eramū ki pēē Jarejuwarete 'ga je'ega renupa. Iapyae'ema 'jawe kasi pejemogy ne. Ymā Moisesi 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'ui agawewi janepypp 'gā nupe rakue. A'etea 'gā 'ga je'ega renupare'ema 'jawe etee ajemogy rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gā rerekou tyweaete oje'ega renuwe'emamū rakue. 'Awamū 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega mua ywag awi janee nū. A'eramū nipo 'ga oje'ega jane enuwe'emamū jane rerekou tyweaete ymāwarera 'gā apyraapa. ²⁶ Moisesi 'ga upe oje'egaw ipe Janeruwarete 'ga ywy moyyita rakue. A'ere 'ga 'awamū 'ga 'i janee: “Anure nipo je ywy moyyju'jawi nū. A'ea te nipo ywaga reewe oyyi”, 'jau 'ga janee. ²⁷ A'eramū “oyyi ma'ea teepap ma'erama futat”, 'jau 'ga janee. A'eramū jane jarejeapyoramū 'ga remiaporam are. A'ere 'ga remiaporam oyyi ma'ea teepap

ma'era ma'era futat. A'era ma'era iyyje'ema nateepap ma'era ma'era rui futat. ²⁸A'era ma'era ki jane Jarejuwarete 'ga muorypa. Anure 'ga reni 'wyriarareteramū jatee. Nateepawi futari 'ga 'wyriarareteramū jane upe 'ui re. Jane nanē nipo 'ga jane mogyau 'wyriaramū ojepeyri. A'era ma'era ki jane 'ga muorypa ee. 'Ga pojeupa jarejemogyau. A'era ma'era 'ga wemifutar imū jane mama'e apo re aku'iramū akou jane ree. ²⁹A'era ma'era ki jane 'ga mamara'neukare'ema jarejee. Tata 'jawe Janeruwarete 'ga. Sā'ā tata mama'e mateepawa. Nan tee futat Janeruwarete 'ga oje'ega renupare'ema 'gā momawi. A'era ma'era ki pejegyau mama'e tywera apo awi.

Simaku'i Jarejuwarete 'ga jarejee

13 Pēporomutat ki pejejee pejejemogyau. Kristu 'ga 'ā pēē erowiaa najuejee etee futat. A'era ma'era pēē pejejemogyau pejejopytuna 'jawewaramū futat. A'era ma'era ki pēē pejepota'wa esageramū pejejee. ²Pejejemiesage'ema 'gā miamū pēē imua pejeje'wyr ipe. Pejejekau esage 'gā nee. Maranamū nipo pēnemiesage'ema 'ga nakūima'e arūi. Ywagipewara 'gā nipo. Sā'ā ymā 'gā amū ywagipewara 'gā amū mura oje'wyr ipe rakue. Nokwaawi agawewi 'gā 'gā nakue. A'era ma'era ki pēē nanē pejejemiesage'ema 'gā mua pejeje'wyr ipe pejejeupe 'gā waēmamū. ³Moromunepawa pypewara 'gā nee nanē pejeje'aramū nū. Pēē nanē amunipo 'ā moromunepawa pype peje'ama. Pēnea'at mama'e esagea pejejeupe 'gā iapo are. A'era ma'era ki pēē mama'e esage apou 'gā nupe.

Ereko tyweripyra 'gā nee nanē pejeje'aramū pejejemogyau nū. Mama'e esagea ki peapo 'gā nupe. Pejereko tywera ma'era nipo pēē nanē 'gā nemiapo esagea pefutat nū. A'era ma'era ki pēē mama'e esage apou 'gā nupe.

⁴Pēnemirekoa esage futat. Kūjānamū pēmenara nanē esage futat nū. A'era ma'era pēē pejejemireko re pejekou pejejemireko are etee futat. Kūjānamū pejemenar ire nanē pejekou pejemen are etee futat. Ojeteewaramū nanē pēē pejekowe'em 'gā amū nee nū. Kasi a'e pe anure Janeruwarete 'ga pē nereko tywer ine.

⁵Pejeje'aramū kwaja upe nanē pejejemote'arukare'ema nū. Pejejekōēājamū pejejemirereko mama'e are etee futat. "Napoiri futari je pē nui. Najepe'ai nanē je pē nui nū", 'jau Janeruwarete 'ga jatee. ⁶A'era ma'era ki jane jarekyjawe'em.

"Jarejararete 'ga je poat.

A'era ma'era je tekyjawe'em tejereko tywera 'gā nui.

Je ree 'ga jejuka re maran 'ga amū je rereko tyweretei nū",

'jau je tejee. A'era ma'era je tekyjawe'em.

⁷Pejeje'aramū peje'wyriar ypy 'gā nee. Jarejuwarete 'ga je'ega 'gā 'ā omome'u pē nupe rai'i. A'era ma'era ki pejeje'aramū 'gā nee. 'Gā neko esageawer are pejeje'aramū pejejemogyau. Amanūme'ēwe 'gā ojemogypygy ywyapiau Jarejuwarete 'ga ree rai'i. A'era ma'era ki pēē pejejemogypygyka 'ga ree 'gā 'jawerimū. ⁸Jejui Kristu 'ga ojesowo'gōke'ema futat. A'efer ipe etee futat 'ga rekoi. Nojesowo'gōgi futari 'ga. ⁹Perowiat kasi mama'e amuteea ne. 'Gā amū nipo 'gā mu'jau mama'e sigaty are, i'upyre'em are. "Peje'gu ki i'upyre'em awi", 'jau nipo 'gā 'gā nupe. A'ere 'gā nemimu'efera napē muesagei Jarejuwarete 'ga upe. Kristu 'ga mome'ua etee futar iki perowiat. 'Ga mome'ua te jane muesage Jarejuwarete 'ga upe, 'ga rerowiaaramū.

¹⁰Ymāwareramū ojeupe judeuramū jane jarejeymawa rerooramū mainana 'gā miaro'o ape 'ui futari rakue. A'ere nanarūi 'awamū. Jejui 'ga ako amanūmū janetywera mepypawamū ai'i. A'era ma'era

ae Jejui 'ga rerowiaaramū weymawa rerawau'jape'ema mainana 'gā nupe. Jejui 'ga rerowiaaramū ae 'ga muorywi otywera moiawer are. A'eramū ki jane jarejateeramū ymāwarer awi. Ymāwarer awi jarejatee'emamū jane poiri futari Jejui 'ga rerowiar awi.

¹¹Mainana 'wyriararete 'ga wyra wy rerawau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe, 'ga rupawarete pype imonykya 'ga upe 'gā tywera mepyau. A'ere 'gā wyra reumera rerawau enuēma amunaw awi. Amunawa atykupe katy 'gā erawau iapyau rakue. ¹²Nan tee futat Jejui 'ga nanē amanūme'em amunawa pype rakue. 'Ga juka enune 'gā 'ga rerooi enuēma amunaw awi. Peu futat 'gā 'ga kutuka 'ga monou imu'ama 'ypeywar are. Peu futat 'ga amanūmū janetywera mepyawamū rakue. 'Ga kutugamū 'ga ry ojeko'woka 'ga wi rakue. Aiporamū futat 'ga owy reko'wogukaa janetywer awi jane pireitawamū.

¹³Jejui 'ga jukaara 'gā nopoiri futari ymāwarer awi. "Jarejuwarete 'ga je'eg ymaner imū etee futat jane mama'e apoi", 'jau 'gā ajaupe. A'eramū 'gā Jejui 'ga rerawau enuēma amunaw awi, 'ga rerekou tyweaete 'ga rerekoemā pype 'gā 'ga jukau. A'eramū ki jane jarepoia ymāwarer awi. Jejui 'ga rerowiar awi kasi sapoir ine. 'Ga 'jawe futat nipo 'gā jane rereko tyweretei 'ga rerowiar are. 'Ga 'jawe futat nipo 'gā jane pe'au ojewi. Tene ki 'gā jane rereko tyweri. Tene 'gā jane pe'ai ojewi. A'ere kasi pepoit futat 'ga rerowiar awi ne. 'Ga ree 'gā jarejereko tyweramū jane jarejuagamū 'ga 'jawer-imū etee futat. ¹⁴Anure nipo 'auwara janerupawa atepawamū. A'eramū jane jareoweramū ywag ipe Jarejuwarete 'ga pyri. Peu jane oi nakwaparimū ete rūi jarejemogyau. Peuwara janerupawa nateepawi futari. ¹⁵A'eramū ki jane Jarejuwarete 'ga muorypa ee. Jejui Kristu 'ga jane erowiaa jarejemogyau. A'eramū

'ga jane katu'oka jane mogyau wemi-ayuwamū. A'eramū jane Jarejuwarete 'ga muorypa ee. Judeu 'gā 'ā weymawa jukau iapyau Jarejuwarete 'ga muorypawamū rakue. A'ere jane nanarūi 'ga muorywi. Jareje'eg imū te jane 'ga muorywi. "Ene 'ā ore'wyriararetea. Eja'yra 'ga erejukaukat 'gā nupe, oreywera mepyawamū. A'eramū ore ene muorypa ee", 'jau ki jane 'ga upe, 'ga muorypa ee. ¹⁶Jarejuee jarejejuka esage re nanē jane 'ga muorypa jarejemogyau nū. Jarejopoaramū nanē jane 'ga muorypa ee nū. A'eramū ki pejeppure'ema pejejuee pejepromutar awi.

¹⁷Pē'wyriara 'gā 'ā ojejuka esage pē nee, pē mul'jau Jarejuwarete 'ga remifutar are. A'eramū ki pēē 'gā je'ega renupa te. Mama'ea pēē iapou pejejeupe 'ga 'eawer imū etee. Anure nipo 'gā pē nee opota'waawera mome'ui Jarejuwarete 'ga upe. A'e are 'gā opota'wa esageramū pē nee. A'eramū ki pēē 'gā je'ega renupa. Oje'ega pēē enuw ire 'gā mama'e apoi wekōēājamū. Kasi 'gā oje'ega renuwe'emamū 'gā 'arasigamū akou pē nee ne. A'eramū nipo pēē nanē peje'arasigamū pejejemogyau nū. Janeruwarete 'ga nipo pē nerekou tyweaete ee. A'eramū nipo pēē peje'arasigamū pejejemogyau.

¹⁸Pejeje'ega ki pemono Jarejuwarete 'ga upe je ree pejeojere'emamū. 'Ga remifutar imū etee futat 'ā jeparu- apoweramū mama'e are. A'eramū je tepy'a'wyre'emamū tekou tejemiapofer are. ¹⁹'Awamū je 'i pē nupe: Pejeje'ega ki pemono Jarejuwarete 'ga upe je ree. "Emurukat 'ga oree", 'jau ki pēē 'ga upe je ree. A'eramū nipo 'ga je monou pē pyri kamēšiete.

²⁰Sā'ā karupa'mī are omaenun ma'e 'gā maenun esagea karupa'mī are. Nan tee futat Janejararete 'ga, Jejui 'ga maenun esagei wemiayuw are. Jane ree 'ga jejukaukari 'gā nupe,

owy reko'wogukari 'gā nupe. A'ere 'ā Janeruwarete 'ga 'ga moferawi rai'i nū. A'eramū Janeruwarete 'ga Jejui 'ga jane erowiarāmū janetywera moia jane wi. “Teja'yra 'ga manū re je 'ga rerowiaara 'gā katu'ogi, 'gā tywera moia 'gā nui, 'gā mogyau tejemiayuwamū”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. Aipoa 'ga je'eg yaua futat. Jejui 'ga moferapara 'ga jane mopy'ata'wara. ²¹'Ga upe je teje'ega monoi pē nee. “Mama'e esage apoara 'gā nupe emono 'gā nemifutara. A'eramū 'gā mama'e esage etee iapou eneremifutar imū. 'Gā poarukaa Jejui Kristu 'ga upe. Jejui 'ga opoaramū nipo 'gā mama'e apoi eneremifutar imū etee futat. A'eramū nipo ene eku'iramū 'gā nee”, 'jau je 'ga upe pē nee. A'eramū ki jane Jejui Kristu 'ga muorypa jareojere'emamū, 'jau je pē nupe.

²²Pēē jerewirera 'jawe jee. Kūjāmer-amū pēē pejemogyau jerenyra 'jawe

jee. A'eramū je teje'ega kwasiaa ka'aran are pē maku'iawamū. Natuwiiu rūi je ik-wasiari pē nupe. Ka'aran kwasia'ria te je aapo imonou pē nupe. A'eramū ki pēē jeje'ega renupa.

²³Timoteo 'ga Jejui 'ga werowiat jane 'jawe. A'eramū 'ga akou janerewirera 'jawe janee. A'eramū je 'ga mome'wau pē nupe. 'Awamue 'gā 'ga renuēma moro-munepaw awi rai'i. Teoe'emauwe 'ga rur ire nipo je 'ga reroi tejeupi pē pyri.

²⁴Teje'ega je amono Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'wyrira 'gā nupe, 'gā futaa. Jarejuwarete 'ga remiayua 'gā nupe najuejue etee futat je teje'ega monoi 'gā futaa. Itari ywy awi janerewirera 'gā amū nuri rakue. 'Gā nanē oje'ega monou pē nupe, pē futaa nū.

²⁵Jarejuwarete 'ga resagea pē nerekoa je afutat.

Kweramū etee jeje'ega.

Tiago

Tiago 'ga 'awa ka'arana kwasiaa imonou Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gā nupe, okwasi'o ma'e 'gā nupe. Tiago 'ga Jejui 'ga rewirera. (Maku 6.3) 'Ga feraw ire Tiago 'ga Jejui 'ga rowiaa. A'eramū 'ga 'ūina 'wyrīaramū Jejui 'ga rowiaara 'gā nupe, Jerusareg ipewara 'gā nupe. (Atos 21.18)

Jejui 'ga rowiare'ema 'gā 'ga rowiaara 'gā nerekou tyweaete rakue. A'eramū 'gā awau oka'jama Jerusareg awi. Okwasi'wau 'gā awau kwe pe. A'eramū Tiago 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'gā nupe. Na'ga etee rūi ikwasiaa. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe. A'eramū 'ga ikwasiaa imonou okwasi'o ma'e 'gā nupe rakue.

1 Je Tiagoramū ka'aran akwasiat pē nupe. Je 'ā Jarejuwarete 'ga upe oporowyky ma'ea. Jarejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga porowyky apoaramū nanē je 'ā nū. A'eramū je ka'arana monou ikwasiaa pē nupe Jarejuwarete 'ga rowiaaramū. Kwe pe okwasi'o ma'eramū pē nupe je ka'arana kwasiarī imonou. Jaruete te pejemogy? a'e je pē nupe. Jerewirera 'jawe pejemogy jee, kūjāmeramū pēē jerenyra 'jawe 'jau.

Sirowiat Jarejuwarete 'ga

²Pejejeupe mama'eay jesaukaramū kasi pē'arasig pejejemogyau ne. Janeruwarete 'ga mama'eaya pē nupe ijeapoa okwaap. A'eramū pēē pejeku'iramū etee pejejemogyau pejejemogypyka etee Jarejuwarete 'ga ree. ³“A'jea futat sipo 'gā jemogypygi je ree?” e'i te 'ga, mīnamū mama'eay resaukaa ae upe. A'eramū pēē pejejemogypyka etee futat 'ga ree. Ojee pē mojemogypygukaawamū te 'ga mama'eay resaukari pē nupe. ⁴A'eramū

pēē pejejemogypyka etee futat pejejemogyau 'ga ree pejejere'emamū futat. Nanuara tee Janeruwarete 'ga afutat. Ojee pejemogypygi awi peojere'ema te 'ga afutat. Ojee ae ojemogypygamū 'ga ae mu'akwaawi mama'e are. A'eramū ae ajemogyau esage Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū mama'e tywera otywe'emamū ae pype. Nanuara tee Janeruwarete 'ga afutat. ⁵Jarejuwarete 'ga remifutar are pejejeapyo'e'emamū pejeje'ega 'ga upe: “Ku'jyp. Nakwaawi ete je. Najereapyo'i ete je eneremifutar are. A'eramū ene je mueapyou jereko esage are”, 'jau ki pēē 'ga upe. A'eramū 'ga pē mu'akwaapa ee. Nije'eg wyrafena'uweri 'ga janee. Naoje'eg wyrafen imū rūi 'ga jane mu'ei ojeupe ae je'egamū.

⁶⁻⁸A'eramū pēē “je mu'akwaaw ape” 'ga upe 'e re pejejemogypyka etee 'ga ree. “Maran sipo 'ga je mu'akwaawi 'wei”, peje kasi ne. Aipo 'jaramū ae 'y 'jawe. Sā'ā wywtua 'y pya ko katy. A'eramū 'ā 'y ryjuapi rerawau kwe katy. A'ere 'ā ipyau kwe katy nū. A'eramū 'ā erua ko katy nū. Nan ae Jarejuwarete 'ga rowiaraiparamū. Werowiare'emamū 'ga, “mama'e mū emut jee”, ojeupe pēē 'eramū, 'ga namura'uweri pē nupe ojeupe pēnemienūjā. A'eramū pēē, “mama'e mū emut jee”, 'ga upe 'jau, 'ga ree etee futat pejejemogypyka pejejemogyau. A'eramū te 'ga iapoi pē nupe, a'jea futat ojee pejemogypygamū.

Janeku'i jane Jarejuwarete 'ga ree

⁹Jarejuwarete 'ga ree ojemogypyki ma'e 'gā aku'iramū ajemogyau. Nitywi agawewi futat 'gā mama'ea. A'etea 'gā iku'iete futat ajemogyau. “Ku'jywa 'ga te nā'ā Jeruwaretea re'ā”, 'jau ete 'gā ajemogyau. Okaraemā kwai re taetu amusipo 'ā 'gā ku'iramū okaraemā are etee? Naani. Jarejuwarete 'ga ree

etee 'gā ku'ireteramū. ¹⁰⁻¹¹ Amumera 'gā nipo Janeruwarete 'ga rerowiaara 'gā okaraemā kwajamū. A'eramū sipo aipo 'gā okaraemā are aku'iramū? Naani. Jarejuwarete 'ga ree te 'gā ku'iramū. Okaraemā ojewi teepawamū sipo 'ga 'arasigamū okaraemā are? Naani. Jarejuwarete 'ga ree tee 'gā jemogypygyi ikaraemāe'ema 'gā 'jawe futat. Nakaraemā are rūi 'gā jemogypygyi. Ikaraemā kwai ma'e 'gā werowiat wejue Ku'jywa 'ga. A'eramū 'ga ikaraemāe'ema 'ga 'jawe etee futat akou aku'iramū. Sā'ā 'ywotyra, jū mewara. Kwaraya imom̄ijaga imototoka. Nan tee futat ika'aranūi kwai ma'e 'gā. A'eramū pēē ika'aranūi kwai ma'eramū pejeka'aranūi are pejerowiaraipe'ema. Jarejuwarete 'ga ree te ki pejerowiar ete. Ka'aranūi are ae rorypawera teepaw etee ae wi. Amanūmū erujewi jui. To. A'eramū futat ateepawamū aerorywa. A'ere Jarejuwarete 'ga ree aerorywa te nateepawa'uweri.

Mama'eaya ojesaukat janee

¹² Mama'eay upe aeruagamū a'jea futat werowiar awi ae poire'emamū nipo Janeruwarete 'ga 'jau janee: “A'jea futat je rerowiat pejepe ra'e. A'eramū pēē pejejua 'au je pyri ywag ipe. Nakwaparimū warāu rūi futat pejejemogyau 'au je pyri”, 'jau nipo 'ga janee. Aipo e'i futat 'ga janee afutaaramū najuejue etee futat. Aipo are jarejea'aramū jane jareku'iramū jarejemogyau 'awamū. ¹³ A'ere kasi mama'e tywer are pejeparuapoweramū pekwa ekoete Jarejuwarete 'ga ne. “Janeruwarete 'ga mama'eay wesaukat jee. A'eramū 'ga mama'e tywera apoukaa jee”, pe'je kasi ne. Niparuapowera'uweri 'ga mama'e tywer are. Mama'e tywera peapo, ne'ia'uweri 'ga janee. ¹⁴ Ae tee futat mama'e tywera wapo ekoete. Mama'e tywera peapo,

naa'erāu rūi ae iapoi. Ae tee futat ea'at ekoete mama'e tywera apo are. A'eramū ae nanuaramū “'ga te mama'e tywera wapoukat jee”, 'jawe'em. ¹⁵ Gā tee futat wapo mama'e tywera. A'eramū 'ga wemifutar imū etee futat mama'e tywera apou. A'ere ae mama'e tywera apoaramū ako re nooa'uweri Jarejuwarete 'ga pyri. Mama'e tywera apoara 'gā nupe Janeruwarete 'ga “'au pejot je pyri”, ne'ia'uweri. “Muku pekwap pejejemogyau je wi nakamēsī rūi futat. Ywawuje futat peo muku je wi”, 'jau nipo Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoara 'gā nupe.

¹⁶ Kunum̄imet, kūjāmet. Jepyntuna 'jawe pejemogy jee. Jeporomutat je pē nee. A'eramū je 'jau pē nupe: “Pejemorytee kasi ne. Janeruwarete 'ga mama'eay wesaukat jee. A'eramū 'ga mama'e tywera apoukaa jee ai'i” 'jara 'ga i'me te ajemogyau. Na'ga rūi mama'e tywera wapoukat pē nupe. ¹⁷ A'jea futar iki pēnoryp Jarejuwarete 'ga ree. 'Ga 'ā mama'e esagea juejue amut janee. 'Ga futat 'ā 'ara wapo rakue. Kwat, jay, jaytata. 'Ara 'ā 'ga iapou janee rakue. Ku'emamū 'ā kwara opoa janee. A'ere 'ā okaaruwamū kwara osou nū. A'ere 'ā Janeruwarete 'ga nanarūi. Nateepawa'uweri 'ga 'ūina jane wi. Nooa'uweri 'ga jane wi. Janeruwarete 'ga esage esage futat. Nitywi futari mama'e tywera 'ga ree. ¹⁸ Wemifutar imū futat 'ga 'ā ae apou rakue. A'eramū 'ga a'jea futat oje'ega rerowiaaramū jane mogyau wa'yramū. Jane ree 'ga jemuaēmi. A'eramū 'ga a'eramū oje'ega rerowiaaramū jane mogyau wa'yramū.

Janeruwarete 'ga remiayuwarete

¹⁹ Kunum̄imet, kūjāmet. Peapyaka ki je ree. Pejejeupe 'gā amū porogytaramū ki peenuw etee ra'ne 'gā pejejupa. Kamēsiete kasi 'ga peje'egawar ine. Pejemara'ne'emamū kamēsiete 'gā nee

ne. ²⁰Ae mara'nea naJaneruwarete 'ga remifutara rūi. A'eramū pēē pejekowe'em tesirūgatu 'ga upe. Ae mara'nea nuapoarūi Jarejuwarete 'ga remifutara. ²¹A'eramū ki pēē mama'e tesirū apowe'em. Mama'e tesirū apo awi pejepoia. Nanuara te Janeruwarete 'ga afutat. A'eramū pēē Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee futat mama'e apou. 'Ga je'eg are tee ki peapyaka pejemogyau. A'e are pejejea'aramū. A'eramū futat pejejeapyoramū ee. 'Ga rerowiaa nanē pejemogyau nū. 'Ga je'eg are eapyo ma'eramū jane 'ga remifutara kwaawi. Oporogyta jane erowiarāmū 'ga jane katu'ogi jane mogyau wemiayuwamū. A'eramū nipo 'ga anure jane rerawau ywag ipe jane mogyau ojepyri futat.

²²'Ga je'ega renuparamū pēē pejemoryteewe'em. A'jea futat pēē pejejea m̄yina 'ga je'eg are. A'jea futat pejejeapyoramū 'ga je'eg are. Amumeramū te nipo ajee 'ga je'ega pekwaap futat tee. A'ere nipo nepeapoi mama'ea 'ga je'eg imū etee. A'eramū nipo pēē pejemoryteeu pejemogyau. Jarejuwarete 'ga porogyta renupar ekoeteara 'gā nuapoi mama'ea Jarejuwarete 'ga je'eg imū. ²³⁻²⁴Sā'ā ae u'aga resaga weraweraw are. A'ere 'ā ae ojesag ire awau ojepe'au jui. A'eramū futat 'ā ae ojemoka'jama nū. Nan ae Jarejuwarete 'ga porogyta renuwaiparamū. Enuwi futari numiamū. A'ere 'gā nuerowiari te. Nuapoi 'gā mama'ea 'ga je'eg imū. Naea'aru'jawi 'gā 'ga porogytafer are. ²⁵A'ere nipo amumera 'gā Jarejuwarete 'ga porogyta renuwi katu katu futat. Oporogyta renupara 'gā Janeruwarete 'ga ikatu'oka. A'eramū ikatu'ogipyrrera 'gā wea'aramū ajemogyau 'ga je'eg are au'jeteramū. Eapyo 'gā ajemogyau 'ga porogytafer are. A'eramū 'gā mama'e apou Jarejuwarete 'ga 'eawer imū etee futat, 'ga remifutar imū etee futat. 'Ga je'eg imū

mama'e apo re jane piori mama'e tywera apo awi. A'eramū Janeruwarete 'ga u'eawera rupi etee mama'ea jane iaporamū ojejukau esage jane ree. Ae poaa 'ga mama'e apou wemifutar imū.

²⁶Amumera 'gā ojemoryteeu ojee ajemogyau. Ajuago'wau ekoete, ojoje'ēwu'jaga ajaupe. Ojoje'ēwu'jag ire 'gā 'jau, "Je Jarejuwarete 'ga rerowiaara. Je Jarejuwarete 'ga muorypara", 'jau futatee 'gā ajemogyau. Aipo e'i nipo 'gā numiamū. Ojeupi tee futat 'gā jemoryteei. Nanarūi jane Jarejuwarete 'ga muorywi. ²⁷Ku'jywa 'ga, Janeruwarete 'ga 'ā jane mu'e wemifutar are. "Pejuereko esage ki. Kūjā imen manū ma'e are ki pejajuka esage. Kunumijare'ema 'gā nee nanē pejejejukau esage nū. Mama'e tywera kasi peapo ne, Je rerowiare'ema 'gā 'jawe ne", 'jau 'ga 'ā rakue. Nanuara pyu te jane Ku'jywa 'ga muorywi.

Sajejuka pāwē ete futat 'gā nee

2 Kunumimet. Kūjāmet 'jau. Peapyaka ki jeje'eg are. Janejararete 'ga Jejui Kristu 'ga 'ā esagesage ma'ea. 'Ga 'ā perowiat pejemogyau. A'eramū pēē 'ga 'jawe etee futat pejejejukau pāwē pāwē pejejee. ²⁻³'Gā amū nipo 'ua owaēma pējatykaaw ipe, Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Waity esage munepa erua ofāyrū esage reewe. A'eramū nipo pēē mū 'jau pejejaupe: "Kuu. Kūima'eeteete 'ga nipo kwe", 'jau nipo pēē pejejaupe. A'eramū nipo pēē aipo 'ga ree pejejejukau esage 'ga rerawau apykaw esage 'arimū 'ga muapyka. A'eramū nipo ajepeja 'ga 'ua osou pē nupe nū. A'eramū nipo pēē aipo 'ga raity are pejemā'jāu nū. "Kuu. Nia'wyrui 'ga raitya ra'e nū'ū", 'jau nipo pēē 'ga upe. "Efu'am etee futat e'ama kūi. Eapygiweramū ywyu etee eapyk ekoete futat kūi", 'jau nipo pēē aipo 'ga upe. ⁴Aipo 'ga upe 'jaramū

nepereko esagei 'gā aju'jawe. Aipo pē'ea, "Ikaraemā ma'e 'gā etee esage", pe'je. "Ikaraemāe'ema 'gā nia'wyrī", pe'je te pejejaupe poromū. A'ere naani. Aipoa nia'wyrī Janeruwarete 'ga upe. Naju'jawe rūi 'gā pereko. Ikaraemā kwai ma'e 'gā nee etee pēpota'waa nia'wyrī Janeruwarete 'ga upe.

⁵Peapyaka jeje'eg are. Janeruwarete 'ga ikaraemāe'ema 'gā amū'ē wa'yra 'ga, Jejuī 'ga rerowiaaramū. A'eramū ae a'jea futat 'ga rerowiarareteramū 'ga futaa. A'e 'gā etee Janeruwarete 'ga omogy wemiayuwamū 'gā nerawau ywag ipe ojepyri 'gā manū re. ⁶⁻⁷A'ere 'ā nepereko esagei ikaraemāe'ema 'gā. "Ywyu etee eapyk ekoete futat", 'jau ete nipo pēē 'ga nupe pejejekukawe'em 'gā nee. Naikaraemāe'ema 'gā nūi agawewi 'ā pē nereko tywet. Ikaraemā kwai ma'e 'gā agawewi 'ā pē nereko tywerete. 'Gā futat 'ā pē nerawau 'wyrīara 'gā nowase, pē je'ēwu'jaga ekoete 'ā Jejuī 'ga rerowiarāmū ajaupe. A'eramū 'ā ikaraemā kwai ma'e 'gā pē nerekou tyweaete, Jejuī 'ga kurapa pē nupe jepi. Ma'eramū sipo ajee ikaraemā kwai ma'e 'gā nee tee pejejuka? pejejekukau pāwē ete'em 'gā nee? Pejejuka esage pāwē ete futat 'gā nee.

⁸Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are rakue. "Sā'ā pejejuka esagea pejee. Nan tee futar iki pejejuka pejee", 'jau 'ga oje'ega kwasiarukaa ka'aran are rakue. Aipoa 'ga je'ega rupi pejemogyau esage 'ga upe. ⁹Ikaraemā kwai ma'e 'gā nee etee pēporomutara sipo esage Janeruwarete 'ga upe? Naani. Aipoa nia'wyrī 'ga upe. Na'ga je'eg imū rūi aipoa peapo pejemogyau 'ga upe. ¹⁰'Ga amū nipo 'jau: "Jarejuwarete 'ga porogyta je aenupap ja'wyja'wy", 'jau nipo 'ga akou. "Amume'ri are ete te aje je najeparuapoweri. A'eramū je iapowe'em", 'jau nipo aipo 'ga akou.

Aipo 'ga nia'wyrī Jarejuwarete 'ga upe. Nuenupawi katu katu 'ga 'ga porogyta. Ināinānī'ī etee 'ga enuwi. Aipoa nia'wyrī Janeruwarete 'ga upe. A'eramū 'ga ojekwau Ku'jywa 'ga upe. ¹¹Janeruwarete 'ga 'ā 'jau janee rakue: "Peko awi pejemirekoe'ema kūjā are", 'jau 'ga janee rakue. "Peporojuka awi", nanē nū 'jau 'ga janee rakue. A'eramū nipo amumera 'ga okowe'em futat wemirekoe'ema kūjā are numiamū. A'ere nipo 'ga 'ga amū jukai. A'e 'ga ojemotywet Jarejuwarete 'ga upe 'ga amū juka re. 'Ga nuenupawi katu Jarejuwarete 'ga porogyta. ¹²⁻¹³A'eramū ki pēē 'ga je'ega renupa katu katu. 'Ga 'eawer imū etee futat pejemogyau 'ga upe. Oporogyta renuw ire 'ga pē katu'ogi. A'eramū futat 'ga pē mueapyou oje'eg are, mama'e tesirū apoukare'ema pē nupe. A'eramū 'ga 'jau pē nupe: "Jeporogyta peenup katu katu ra'e. A'eramū pēē pejejesageramū jee", 'jau nipo 'ga pē nupe. A'eramū ki pēē 'ga je'eg imū etee futat mama'e mome'wau 'gā nupe. Pejeporogytau esage pejemogyau 'gā nupe 'ga je'eg imū etee futat. Anure nipo Janeruwarete 'ga ae majatykai wowase tapy'yi tesirūmera reewe futat. Aipoa 'ara rupi nipo 'ga jane mome'wau 'gā nupe 'gā nowase. Ajuee ae jemuaēme'emawera rerapoa 'gā nupe. Aipo 'gā nee Janeruwarete 'ga ajemuaēme'ema. Ajuee ajemuaēm ma'efera 'gā nee etee te nipo 'ga jemuaēmi. A'eramū nipo 'ga ajuee ajemuaēm ma'efera 'gā nerekou tywere'ema, wowase ae majatykaawa 'ara rupi.

Jejuī 'ga rerowiaarete 'gā ojopoa

¹⁴Kunumīmet. Pēē 'ā jerewirera 'jawe. Kūjāmeramū 'ā pēē jerenyra 'jawe. A'eramū ki pēē jeje'ega renupa katu. 'Gā amū nipo, "Je Jejuī 'ga rerowiaaramū ako", 'jau nipo 'gā

ajaupe. A'ere nipo 'gã nako esagei Jarejuwarete 'ga je'eg imũ. A'jea sipo poromũ futat 'ga 'eawera? Naani. E'i ekoete 'ga akou. Jejui 'ga rerowiaararete 'gã ajemogy esage ete 'ga je'eg imũ. A'eramũ nipo 'ga werowiaararete 'gã etee imonou imogyau ojepeyri 'gã manũ re. ¹⁵ Jejui 'ga rerowiaara 'ga amũ nipo 'ua owaẽma pẽ nupe waity torotoro'gi rerekou. Wemi'urame'emamũ nanẽ nipo 'ga 'ua owaẽma pẽ nupe 'eramũ sipo pẽẽ 'ga mama'e tywe'ema resakawe maran 'ga rerekou? Ma'ja sipo peapo 'ga upe? ¹⁶ A'ere nipo mama'e mũ nepemonoi agawewi 'ga upe. A'etea nipo pẽẽ, “Ere ewau epy'a'wyre'emamũ ekou. Ejemi'war iki ekou. Ejaitya nanẽ imojopy'rau nũ”, 'jau nipo pẽẽ 'ga upe. A'eramũ 'ga ma'ja 'wau? Pemono sipo mama'e mũ 'ga upe aipo 'ga upe 'jawamũ? Pemono nipo taity ape 'ga upe “emajapy'ru ejaitya” 'ga upe 'jawamũ? Naani. Aipo 'ga upe pe'e ekoete sipo esage? Naani. Aipo pe'je ekoete te pejejemogyau 'ga upe. Nan ki peapo, ne'ia'uweri Janeruwarete 'ga janee rakue. “Pejopoar iki. Pẽpota'wa esage ki pejejee”, e'i te Janeruwarete 'ga janee rakue. ¹⁷ A'eramũ pẽẽ Jejui 'ga rerowiaaramũ pejejopoa esage pejejekukau esage pejejee. Nan te ae 'ga porogyta renuparamũ iapoi. Nanuara te Janeruwarete 'ga afutat. Jarejuwarete 'ga porogyta renupare'emamũ pẽẽ peje'eg ekoete, “Je 'ga rerowiaara”, pe'je ekoete te.

¹⁸ Jejui 'ga rerowiaaramũ nipo pẽẽ mũ 'jau, “Je nanẽ Jejui 'ga rerowiaara”, 'jau nipo pẽẽ. A'ere nipo nepeenuwi katu katu 'ga porogyta. A'ere nipo aipo 'e reewi nepejopoari, pejejemuaẽme'ema pejejee. A'eramũ nipo a'jea futat Jejui 'ga rerowiaararete 'ga 'jau aipo 'jara 'ga upe: “Jejui 'ga rerowiaara je, ere 'ã. A'ere 'ã nerepoari 'gã ekou. Je te 'ã a'jea futat 'ga rerowiararetea. Esak je 'ga je'eg

imũ etee 'gã poara”, 'jau nipo 'ga 'ga upe. A'eramũ je a'eramũ 'jau pẽ nupe: Jarejuwarete 'ga rerowiarareteramũ ae 'ga porogyta renuwi. Opota'wa esageramũ ajuee. 'Ga je'eg imũ mama'e apoare'emamũ ae 'ga rerowiare'ema 'gã 'jawe etee futat ae reko. A'eramũ pẽẽ Jejui 'ga rerowiarareteramũ mama'e apou 'ga je'eg imũ etee futat. A'eramũ 'gã pẽ nesaka, 'ga je'eg imũ mama'e aporamũ. “Kuu. Nan te ae Jejui 'ga rerowiaaramũ ra'e”, te'i 'gã pẽ nesaka 'jau. ¹⁹ “Ku'jywa 'ga etee futat Janeruwaretea. Nirũi futari 'ga”, te'i 'ga pẽ nesaka 'jau. A'jea futat aipoa morogytaa. A'ere 'ã pẽẽ 'ga porogyta renupare'emamũ mama'eukwaawa 'wyrara remiayuwãuwe pejemogy. Mama'eukwaawa nanẽ 'ã Janeruwarete 'ga okwaap futat numiamũ. “Oporogyta renupare'ema 'gã 'ga omono tata rakuwa upe 'gã nerekou tyweaete” e 'ã ikwaapa futat numiamũ. A'etea 'ã nuerowiari 'ga porogyta. Mama'e tywera apo are etee futat 'ã wea'aramũ. Oyyita futat tee Janeruwarete 'ga wi. Ikyjea erekou imoyyita futat tee. A'etea 'ã nuerowiari 'ga porogyta. ²⁰ Pejeagairanamũ etee 'ã pejejemogyau. “Jarejuwarete 'ga rerowiaara je”, 'jau nipo pẽẽ numiamũ. A'ere nipo pẽ'me ate. Peenuw ete agawewi futat 'ga porogyta numiamũ. A'etea pẽẽ enupare'ema 'jawe ete peko, 'ga je'ega rupi etee pejejemogyawe'em. A'eramũ pẽẽ a'eramũ pejejemoryteeu pejejemogyau.

²¹ Pẽnea'ar iki Abraão 'ga ree. Abraão 'ga 'ã janeypya. 'Ga 'ã ako Jarejuwarete 'ga porogyta renuparareteramũ rakue. Ma'ja ajee 'ga wapo oje'futarukaawamũ Jarejuwarete 'ga upe rakue? Majepei tee 'ã Abraão 'ga ra'ya 'ga rakue. A'eramũ 'ã 'ga oporomutaramũ nanimenime wa'ya 'ga ree rakue. A'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe rakue: “Eja'ya 'ga ejuka iapyau jee, a'e pa je 'ga upe kwy. Tae-

sak 'ga a'jea futat tejerowiara 'jau kwy", 'jau 'ã Janeruwarete 'ga ojeupe rakue. A'eramũ 'ã 'ga 'jau Abraão 'ga upe rakue: "Eja'yra 'ga eroo ywytyra apyte'rarimũ. Peu 'ga terejuka iapyau jee 'jau", 'jau 'ã 'ga 'ga upe rakue. A'eramũ 'ã Abraão 'ga wa'yra 'ga rerawau 'ga 'eawer ipe rakue. A'ere 'ã Janeruwarete 'ga je'egi erujewi 'ga upe rakue nũ. A'eramũ 'ã 'ga 'ga ra'yra 'ga jukaukare'ema 'ga upe rakue. "A'jea futat je rerowiar ape ra'e. Je muoryw ape ipyu, jeporogyta renuwa pyu. Ene 'ã eneresagesage jee", 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe rakue.

²²Abraão 'ga werowiat 'ga porogyta rakue. A'eramũ 'ga 'ga 'eawer imũ etee futat mama'e apou akou Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jawarũ Abraão 'ga upe. "Ene 'ã a'jea futat je rerowiar ape", 'jau 'ga 'ga upe rakue. ²³Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga Abraão 'ga remiapofera kwasiarukari ka'aran are 'gã nupe rakue. A'jea futat aipo 'ea. "Abraão 'ga a'jea futat je rerowiaararetea. Je-jekoty'aawaretea nanẽ 'ga nũ. A'eramũ 'ga a'jea futat wesageramũ jee", 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa ka'aran are 'gã nupe rakue. ²⁴Jane nanẽ nũ, "Jarejuwarete 'ga je arowiat" 'e re mama'ea siapo 'ga je'eg imũ etee. Oje'ega rupi etee mama'e apoare'ema 'gã nupe 'ga, "esagesage 'ga jee", ne'ia'uweri. Oporogyta renupara 'gã nupe etee 'ga 'i, "esage 'ga jee", 'jau.

²⁵Nan tee Raape ãã rakue. Kũjãmene'ema agawewi ãã rakue. A'etea ãã Janeruwarete 'ga rera renupawe werowiat akou rakue. A'eramũ ãã 'ga remiayuwa 'gã mima oje'wyr ipe 'gã a'gwau 'gã nee ifuwet ma'e 'gã nui rakue. Kaaruwamũ ãã 'jau 'gã nupe: "Ajepeja pe rupi pekwap pejeka'jama wã nui", 'jau ãã 'gã nupe rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau ãã upe: "Je rerowiar ape ekou ra'e. Jeremiayuwa 'gã nee erejeka esage

ra'e. A'eramũ ene ejesageramũ jee. A'eramũ je ene rerekou tywere'em eneremiapofer are", 'jau 'ga ãã upe, wemiayuwa 'gã ãã iapisiukare'emamũ rakue.

²⁶Sã'ã wyyrapara a'wyre'ema u'ywe'eme. Nan tee futat jane. "Jarejuwarete 'ga je arowiat", 'jarekoetearamũ 'ga je'ega rupi etee mama'ea niapoi. Ia'wyre'emamũ ae reko. A'eramũ ki pãã, "Jarejuwarete 'ga je arowiat" 'jaramũ mama'e apou 'ga je'ega rupi ete nanẽ nũ.

Au'je pejeje'egaiw ire

3 Kunumĩmet. Kũjãmet. Pãã mũ nipo pãnekowet Jarejuwarete 'ga porogytafer are pejejamu'jaramũ. A'ere ki pãneapyo ra'ne 'ga je'eg are pejejamu'e are. Kasi a'e pe 'ga pã nereko tyweretei pejejamu'e tyweramũ ne. Moromu'jaramũ tee 'gã 'jawe kasi pãã ne, pejejamu'e re peo pejejemogyau mama'e tywera apou 'gã nupe ne. Nanuaramũ pejamu'e futat numiamũ. A'ere pejejamu'e reewi mama'e tywera apou nũ 'ea nia'wryi. Kasi a'e pe nanuaramũ pãnemimu'efera 'gã 'i ajaupe ne: "Ga 'jawe tee futat jane iapoi", 'jau 'ga remimu'efera 'gã ajaupe ne. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga ajamu'e tywearera 'ga rerekou tyweaete, oje'eg are 'gã mu'e tyweramũ. Moromu'jatywera 'gã akotee ma'e 'gã tywera wapyraap Jarejuwarete 'ga upe. ²A'je futat 'ã ae mama'e tywera apoare'emamũ nokoi amũ. Jejui 'ga rerowiaaramũ miamũ 'ã jane jare'aka'jãmaiwamũ mama'e tywera apou. 'Ga amũ iypy we ajaupe oje'egaiwe'em ire amunipo 'ã 'ga amũ reko wesageramũ. A'ere 'ã ae nitywi futari amũ iypy we ajaupe ije'egaiwe'emamũ rakue. Iypy we 'ga amũ ajaupe oje'egaiwe'em ire amunipo 'ã 'gã wesageramũ futat

ajemogyau. Nuapoi futari amunipo 'ā 'ga mama'e tywera. A'ere 'ā ae nitywi te nanuaramū rakue. ³Sā'ā ae kawaruu 'arimū wapyg enune imory'weawa monoa ijuru pe. A'eramū 'ā ae imory'weawa iāma koka opo pe. A'eramū 'ā ae kwe katy ikwawiweramū kwe katywarā iāma matāu jupe. Ko katy ikwawiweramū 'ā ae ko katywarā iāma matāu jupe nū. Inugatu pe rupi. Ee oporomory'weweramū 'ā ae imory'weawa iāma matāu pāwē jupe. A'eramū futat 'ā opytau. Niapoi'i agawewi futat 'ā imory'weawa. A'etea 'ā wereko. ⁴Sā'ā yaruu ku'ookawa nanē nū 'ā niapoi'i agawewi. A'etea 'ā iku'ookara 'ga anugatu iku'ooka'wi pyu, 'y rypojuaga rupi inuga esage. ⁵Nan tee futat 'ā janekūa. Niapoi'i agawewi futat. A'etea 'ā ae morogytauu mome'wau ipyu.

Tata 'ywa nanē 'ā niapoi'i agawewi nū. A'etea 'ā kouu pype amu'aramū enyu ko pype ojepoje'ogukare'ema weny re. ⁶Nan tee futat 'ā janekūa nanē nū. Morogyta mome'u re opike'ema futat nū okwasi'wau 'ā. Jarejemote'arukaa 'ā jareje'egaiwa pyu, jarejemogyau ipyu futat 'ā jarejoje'ēwu'jaga. Niapoi'i agawewi 'ā janekūa 'upa janejuru pe. A'etea 'ā jane ipyu futat jarejemote'aa. Ipyu futat jane 'ā jareje'egaiwamū jarejemogyau. NaJarejuwarete 'ga je'eg imū rūi jane 'ā jarejoje'ēwu'jaga jarejemogyau. Mama'eukwaawa 'wyriara je'eg imū te jane joje'ēwu'jagi. ⁷Sā'ā ae wyra'yra pyyga imota'waa weymawamū. Wyra'yra 'ā ae ipyyka. Owewe ma'ea 'ā ae wyra'ia'yra pyyka. Jowosipewa'yra 'ā ae ipyyka. Piraa'yra 'ā ae ipyyka. Mīmera 'ā ae ipyyka weymawamū imota'wau. Ota'wa re 'ā ojerekoukaa esage ae upe. ⁸A'ere janekūa nanarūi. Nimota'waarūi futari jane jarekūa. Nitywi ae amū akū mota'waaramū. Sā'ā moja afuaga rerekoa ajuru pe ae apisawa. Nan tee futat jane jarejomote'aawa rerekoi jare-

ju ru pe. Jarekū mū futat jane jarejoje'ēwu'jaga. ⁹Majepei tee agawewi futat 'ā janekūa. Ipyu etee futat 'ā jareporogytau esage Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'ā jane anurenure'i ipyu futat jarepytuna 'gā ago'wau nū 'jau. Janeruwarete 'ga 'ā jane apo oje'jawe futat rakue. Ma'eramū sipo ajee jane juago'oi? 'ga 'jawewaramū jane juago'oi? ¹⁰“Ene 'ā eneresagesage”, 'jau futatee agawewi 'ā jane Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'ā jane aipo 'ga upe 'e re aipo 'ga upe 'jare'ema 'jawe etee jarewau morogyta tywera mome'wau nū 'jau. A'ere nanuara nia'wyri. Peapo awi nanuara. ¹¹'Ya te aje 'ā najane 'jawe rūi. 'Ywu'ywura rupi 'ā 'y esagea etee 'ua. Natypykureri 'ā 'ya 'ua 'ywu'ywura rupi. Iky'a ma'ea iky'a ma'ea etee futat nū. Iky'ae'ema 'ā iky'ae'ema etee futat nū. A'ere ae nanarūi. Ae wi morogyta paraparawamū 'ua. Majepeja aejuru rupi etee futat ae oporogytau esage oporogytau tywet 'jau. ¹²Sā'ā 'y'wa o'yw are etee futat i'aa. Nopopori 'ā 'y'wa'aa ojo'yw ekoete are. O'yw are etee te 'ā 'y'wa'aa opopoa. 'Ywaiwa'aa 'ā nopopori amyneju 'yw are. Mamāūū'a 'ā opopore'ema 'yypo are. Nan tee futat 'ā ae 'y ky'a awi 'y esage pyyke'ema. Ma'eramū 'ā je 'i pē nupe: kunumimēt, kūjāmet 'jau. Jarepytuna 'gā ago'oaramū jarejemogy re maran Jarejuwarete 'ga muorypa? “Ene te 'ā eneresagesage”, Jarejuwarete 'ga upe 'e re jarepytuna 'gā ago'wau 'ea nia'wyri Janeruwarete 'ga upe, a'e je pē nupe.

I'akwaap ma'e

¹³Pēē mū te nipo ajee i'akwaap ma'eramū peko. Eapyo ma'e 'gā mama'e esagea tee wapo. Oje'ega esage etee ajemogyau. Eapyo ma'e 'gā ajemuaēma ajuee. Esagesage 'gā. Eapyo ma'e 'gā nojerowiaraiwi ojee etee. Nan te ae Jarejuwarete 'ga remimueapyoferamū. A'eramū nipo aipo 'ga resakara 'gā

'jau: “Ga 'ā eapyo ma'ea”, 'jau nipo 'gā 'ga resaka. ¹⁴A'ere nipo pēē mū iporerekoaywet ma'eramū peko. Pēē mū nipo imara'ne ma'eramū. Pēē mū nipo pejejeupe tee mama'e apou. A'ere poromū pē'me ate, “je te 'ā je'akwaap katu katu” pēē 'jawamū. ¹⁵Nanarūi ae Jarejuwarete 'ga remimu'akwaaweramū. Naojee te rūi ae jerowiaraiwi. Ojee tee ojerowiaraipe ma'eramū pēē naJarejuwarete 'ga 'Agesage arūi pē mueapyoi. Pejemeapyo ekoete te. Mama'eukwaawa 'wyrara te pē mu'akwaaw ekoete mama'e tesirūmer are. ¹⁶A'eramū nipo iporerekoaywet ma'e 'gā ajamueu. Ojee etee ea'at ma'e 'gā netee nipo 'gā ajamueu ojoje'eg are. A'eramū futat nipo 'gā ojomotywea Jarejuwarete 'ga upe. ¹⁷A'ere jane Jarejuwarete 'ga remimueapyoferamū jane nanarūi. 'Ga porogyta kwaaparamū jane niapoi futari mama'e tywera. Jane 'ā jarejamueukare'ema. 'Ga porogyta kwaawa 'ā jane mojejukaukar esage etee te jarejuee. Sā'ā y'wa 'yw esagea. Y'wa esagea etee 'ā i'aa y'wa 'yw esage are. Nan tee futat jane 'ga porogyta renuparamū. Mama'e esagea etee iapoi. Jarepota'wa pāwē pāwēnamū ete futat jarejemogyau jarejuee. 'Gā amū te nipo ajee ako esage janeremiesagamū etee. A'ere janereatywi akowarū'em. Ojomoryteeu akou. A'ere jane nanarūi 'ga porogyta renuparamū. Jane a'jea futat jane reko esagei. Jarejueatywi miamū futat jane reko esagei. ¹⁸Jejui 'ga rerowiaara 'gā amū nipo oje'ega ajaupe, “au'je pejemara'ne re pejejuee”, 'jau nipo 'gā ajaupe. “Pēpota'wa esage etee pejejuee”, 'jau nipo 'gā ajaupe. A'eramū nipo ajuee imara'ne awi ojomosīara 'ga wesageramū akou Jarejuwarete 'ga upe.

Jarejuwarete 'ga remiyuwarete

4 Ma'eramū sipo pēē mū au'jeteramū pejejamueu? Pejejee etee te pēnea'at. Pejejemuaēma mama'e are etee pejejemogyau. A'eramū pēē a'eramū au'jeteramū pejejamueu pejejemogyau. ²Mama'e mū nipo pefutat pejejemogyau. A'ere nipo nepētywi pejejemifutara pyu. A'eramū nipo pēē pejefuweramū pejejemifutara rerekwara 'gā juka are. “Maran ajee jane nanē janetywi ipyu 'ū?” 'jau nipo pēē pejejuerekoayau pejejomama'e are. A'eramū nipo pēē pejejamueu pejejemifutar are. Ma'eramū sipo pēē nanē nepētywi pejejemifutara pyu nū? Nepeenūi te Jarejuwarete 'ga upe. A'eramū pēē a'eramū pejetywe'emamū pejejemifutara pyu. ³Ma'eramū sipo 'ga imure'ema pē nupe ojeupe pēē enūjamū? Pejemaku'i eteeawamū te peenūi 'ga upe. A'eramū 'ga a'eramū imure'ema pē nupe. ⁴Ma'eramū sipo pepoit Jarejuwarete 'ga rerowiar awi? Omen awi opoit ma'e 'jawe pēē. Nepekwaawi nipo “ywy pewara mama'e are etee ea'at ma'eramū ae rekoi Jarejuwarete 'ga ree iporomutare'emamū” 'ea? 'Ga rerowiare'ema 'gā nemifutar imū mama'e apoara 'gā nanē ajemogy Jarejuwarete 'ga ree iporomutare'emamū nū. ⁵Ymā te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari U'agesage are rakue. Nakwasiarukari tee 'ga ee. U'agesagea 'ā 'ga amut werowiaaramū janee. A'jea futat 'ga 'Agesagea iro 'jau ae ree, 'ga wi ae poira futare'ema. Sā'ā ae kūjā are iro ae 'ea. Nan tee futat 'ga 'Agesagea iro'i ae ree. ⁶A'ere 'ga 'Agesagea te jane mogyi jane mamuakaa 'agamū mama'e tywera apoukare'ema ae upe. Ymā te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari aipo 'gā nupe rakue:

“Je poar ape 'jara 'gã je apoat tejemifutar imũ mama'e apoukaa 'gã nupe. Je nafutari 'ga tepoara 'jara 'gã te ajee je napoari.

Aipo 'jara 'gã ajemogy je ree iporomutare'emamũ”,
'jau 'ga inugukaa ka'aran are rakue.

⁷A'eramũ ki pẽẽ Jarejuwarete 'ga rerowiaaramũ “ore mu'e ape ejemifutar are. Taruenup eneje'ega 'jau”, 'jau ki pẽẽ Jarejuwarete 'ga upe pejeje'ega. Mama'eukwaawa 'wryiara pejejeupe ije'egamũ ki pe'je jupe “Naeneje'ega rui je aenup. A'eramũ ene ejepe'au je wi”, 'jau ki pẽẽ jupe. A'eramũ ojepe'au pẽ nui. ⁸Ojee te pẽnea'aramũ Janeruwarete 'ga jekwaawukari pẽ nupe. Pejetywer awi pepoit. Pejemogy esage 'ga upe. “Je Jarejuwarete 'ga je'ega aenup”, 'jau nipo pẽẽ mũ pejejea'aramũ. A'ere nipo pẽẽ aipo 'e re mama'e tywera apou 'ga remifutare'em imũ nũ. A'eramũ 'ga je'ega renupare'ema 'gã 'jawe te pejemogy ne. Au'je nanuara apo re. 'Ga remifutar imũ a'jea futat pẽẽ iapoa te esage 'ga upe. ⁹Pejetywera peru'arasig erajemogyau. Pejoo'o pejetywera upe. Pejeku'iawera peroo'o erajemogyau, eru'arasiga. ¹⁰Ajemotywet je enee ojeupe pẽẽ 'eramũ Janeruwarete 'ga petywera tomoit pẽ nui 'jau. Pejetywera pejewewi imoir ire pẽnesage pejemogyau 'ga upe nũ.

Au'je pejejuago'o re

¹¹“Ga 'ã nia'wryi akou Jarejuwarete 'ga upe”, pe'je awi pejejaupe. Au'je pejuago'o re. Janeruwarete 'ga 'ã “pejuereko esage ki”, e'i 'ga 'ã janee rakue. A'eramũ pẽẽ pejejuago'oramũ 'ga porogyta renupe'ema. 'Ga porogyta renupa katuare'ema 'gã 'ga kurapara 'jawe ajemogy 'ga upe. 'Ga porogyta renupare'emamũ nanẽ pẽẽ 'ga kurapara 'jawe pejemogy 'ga upe. 'Ga porogyta kuraparamũ nanẽ nepeenuwi 'ga poro-

gyta. “Je te 'ã je'akwaap Jarejuwarete 'ga apyraap”, 'jau nipo pẽẽ 'ga porogyta kuraparamũ. ¹²Janeruwarete 'ga te jane kwaap. 'Ga te oje'ega amut janee. Oje'ega renupare'ema 'gã 'ga ikwaapa futat. Aeremiapofera nanẽ 'ga ikwaapa futat. 'Ga te ae katu'ok aetywer awi. 'Ga te e'iarũ janee, “tata pe ekwap”, e'iarũ janee. Aerefetea aipo ne'i arui ajaupe. Nijokwaawi jane. Nikwaawi jane jarejotywera. A'eramũ ki pẽẽ, “ga nipo 'ã nia'wryi akou Jarejuwarete 'ga upe”, 'jawe'em pejejaupe.

Janeremiaporam

¹³Peapyaka ki jeje'eg are. Pẽẽ mũ nipo pejeporogytau pejejaupe. “Ai'iwe je oi kwe pe ajepeja amunaw ipe teporowykyau, tejeka'aranũũ ruga tekou. Teka'aranũũ re nipo tejua ikokwar are nũ”, 'jau nipo pẽẽ pejejaupe. A'ere kasi aipo pe'je ne. ¹⁴Nikwaawi jane jarejemiaporama ai'iwe. Nikwaawi jane ai'iwe jaruete jarejeko. Nikwaawi jane jaremanũ. Ywysiga 'jawe jane. Sãã ywysiga jywa ai'iwetetewe. A'ere 'ã kamẽsiete ojeupiapap nũ. Nan tee futat jane. 'Awamũ jaruete jane jemogyi numiamũ. Ai'iwe nipo jane maran gatu jaruete'em jarejemogyau. Nikwaawi jane. ¹⁵A'eramũ ki pẽẽ aipo 'jau te pejeje'ega: “Jarejuwarete 'ga ifutar ire nipo je oi peu teporowykyau”, 'jau ki pẽẽ pejeje'ega. ¹⁶A'ere 'ã pẽẽ aipo nepe'jei. Peje'eran ekoete te 'ã pejemogyau. Pejemiamiaporam are ete 'ã pejerowiaraip. Mama'e are pejejea'awamũ ete 'ã pẽparuapowet mama'e are. “Je te futat mama'e aapo tejee. Najepoarukari je Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau nipo pẽẽ pejemogyau numiamũ. A'ere aipo 'ea nia'wryi. ¹⁷Jarejuwarete 'ga remifutara 'ã pekwaap. A'eramũ pẽẽ 'ga remifutar

imū mama'e apoe'em ire pejemotywea Jarejuwarete 'ga upe.

**Ika'aranūū kwai ma'e
'gā neko tyweawam**

5 Ika'aranūū kwai ma'eramū ki peapyaka jeje'eg are. Pēē mū 'awamū ika'aranūū kwai ma'eramū futat numiamū. A'ere nepeenuwi Jarejuwarete 'ga porogyta. A'eramū nipo pēē anure pejekou tywet. Pē'arasiga nipo pē nerekou. Peje'arasiga nipo pēē erajaa'wau erajemogyau. ²Pēkaraemā nipo i'mu'muga etee i'wau. Pēnaitya nipo kupi'ia tee i'waupap. ³Pēka'aranūū ywopē'ia nipo weposipopopawamū etee 'upa. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga wowase ae majatykaaw ipe, tekotee 'gā 'jau pē nupe: “Esak ika'aranūū kwai ma'e 'gā. Ika'aranūū kwai agawewi 'gā 'ā jepi. A'etea 'gā 'ā akate'em ajaupe jepi. Nomono'i futari 'gā ape 'gā nupe. Weposipopopawamū etee futat 'upa. A'eramū i'mu'muga etee futat i'waupap tuwamū”, 'jau nipo 'gā pē nupe. Sā'ā mirurua aero'o moto'oma ae mojero'wua. Nan tee futat nipo pēē ika'aranūū kwai ma'eferamū. Pēka'aranūū 'mu'mugera pēnakate'emawera resaukari. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga pē nerekou tywet ee. ⁴Ka'aranūūa 'ā pemono'og ekoete jepi. A'ere 'ā nepemepyi pejemaiyuwa 'gā jepi. A'eramū nipo 'gā pē mome'wau Jarejuwarete 'ga upe. “Kwaiwete agawewi 'gā ka'aranūūa. A'etea 'gā nomepyi ojeupe ore porowykyramū ikue”, 'jau nipo 'gā pē mome'wau Jarejuwarete 'ga upe, Pājēeteete 'ga upe.

⁵'Awa wyw pe pejemogyau kwaiwete futat pēka'aranūūa. A'eramū 'ā pēē pejeporowykyawe'em. Pejemifutara etee 'ā pēē iapou. Sā'ā pēē pejejemawa mū moky'ra i'upyamū. A'eramū 'ā pēē imoporowykyukare'ema. A'eramū 'ā pēē

iky'ra re ijukau. Nan tee futat pēē. Nepeporowykyi. Pejemifutara etee 'ā iapou. A'eramū nipo anure Janeruwarete 'ga pē monoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe pē nerekou tyweaete. ⁶Ika'aranūū kwai ma'eramū pēē mū pejejajukaukaa ekoete pejejaupe. 'Wyriara upe nipo pēē 'gā amū nerawau ekoete 'gā je'ewu'jaga. “Ekoay 'gā mama'e tywera apou jee. Ejukaukat 'gā”, 'jau nipo pēē 'wyriara upe. A'eramū nipo pēē 'gā jukaukaa ekoete. Nuapoi agawewi nipo 'gā mama'e tywera. A'etea nipo 'gā 'gā jukaukaa ekoete. Nuerowiari tāmējē 'gā, “naapoi je mama'e tywera” 'gā 'eramū. Nika'aranūūi wejue 'ga. A'eramū 'ga ojeppyare'ema.

Peapesak Jarejararete 'ga rura

⁷Pēē 'ā jepytuna 'jawe jee. Pejereko tyweramū kasi pejepyat ne. Janeruwarete 'ga te nipo pē nepyat anure. Jarejararete 'ga jewyra ete ki peapesak pejemogyau pejemogekowe'em futat. Sā'ā aeko jaramū ae jemogya ko pypiara tyarū rapesaga. Najema'nēma'nēi 'ā ae ityarū are. ⁸Nan tee futat pejemogy Jarejararete 'ga rura rapesakaramū. Pejejorypawē'emamū futat pejemogyau. Anurenure'i nipo 'ga ruri nū. Ko futat nipo iwaēmi ja'wyja'wy 'ga ruawa upe. A'eramū pēē pejemogypyka etee futat pejemogyau 'ga rura rapesaka.

⁹Pejuago'o awi tesirūgatu Jejui 'ga rerowiara 'gā amū nekoramū. Najane rūi sajuereko jarejeape. Jejui 'ga te jane rereko weape. Anurenure'i futat nipo 'ga ruri. A'eramū 'ga te “nepēa'wyrī pēē Jarejuwarete 'ga upe”, 'jauwū jannee. Jane, nepēa'wyrī pēē Jarejuwarete 'ga upe jarejaupe jane 'e re nipo Janeruwarete 'ga jane rereko tyweretei aipo jarejaupe 'eawer are.

¹⁰Kunumimet. Kūjāmet 'jau. Pēnea'ar iki Jarejuwarete 'ga porogyta

mome'warera 'gã nee. Ymã 'ã 'gã jemogyi Janeruwarete 'ga porogyta mome'waramũ 'gã nupe rakue. A'ere 'ã Janeruwarete 'ga porogytafer are iporenuwiwere'ema 'gã 'gã nereko tyweretei rakue. A'ere 'ã 'gã wereko tywereteramũ miamũ 'gã nopoiri futari Jarejuwarete 'ga mome'u awi rakue. Uag ma'e 'gã te ajemogy wereko tywera upe. Ojemouaga etee futat wereko tyweramũ. A'ere 'gã jero'wuro'wui etee futat Jarejuwarete 'ga porogyta mome'u are. ¹¹“Jarejuwarete 'ga porogyta mome'warypyara 'gã iku'i ajemogyau rakue”, sa'e 'ã jane 'gã mome'wau jepi. “Nopoiri futari 'ã 'gã Jarejuwarete 'ga porogyta mome'u awi rakue”, 'jau jane 'ã jepi. Sã'ã Jo 'ga rakue. Jo 'ga rerekwawer are pënea'at. Jo 'ga 'ã ojemouaga etee futat akou wereko tywera upe rakue. Opoire'ema futat Jarejuwarete 'ga rerowiar awi rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau ojeupe: “Esagesage Jo 'ga jee. Wereko tywerete agawewi 'gã 'ga je ree. A'etea 'ga nopoiri futari je rerowiar awi”, 'jau Janeruwarete 'ga Jo 'ga upe, ojerowiaa Jo 'ga ree rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga mama'e esage monou Jo 'ga upe. Janeruwarete 'ga 'ã a'jea futat ajemuaem jane ree. Opota'waramũ futat 'ga jane ree. A'eramũ 'ga mama'e esage mua janee.

¹²A'eramũ je mama'e mũ ree pë mu'ei. Pejejaupe pejeporogytau ki peporogyta esage etee futat. Mama'e a'jea etee futat ki pemome'u pejejaupe. “Mama'ea je aapo”, 'jau ki a'ea peapo peje'eawer imũ etee. Amumera 'gã nipo o'me ekoeteramũ, “ywigipewara 'gã neape je mama'e apoi. Ywy apoarera 'ga reape nanë je iapoi nũ. Je kwaap 'gã. Okwaap 'gã jeremimome'ua a'jea futat”, 'jau futatee nipo 'gã ajemogyau. A'ere kasi pëe aipo pe'je ne. “Je renũ ekoete kasi pejepe ne”, 'jau 'ã Janeruwarete

'ga janee rakue. Aipo pë 'e ekoeteramũ nipo Janeruwarete 'ga 'i pë nupe: “Nepëa'wyretei jee”, 'jau nipo 'ga pë nupe, pë monou muku ojewi.

Pemono ki pejeje'ega 'ga upe

¹³I'arasig ma'eramũ pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Iku'i ma'eramũ maraka ra'aga 'ga muorypa. “Ene te 'ã eneresagesage oree”, 'jau ki pëe pejemaraka'aga Jarejuwarete 'ga upe. ¹⁴Pejekaruaramũ ki Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wryiara 'gã peenũ amũ. “Pejot pejeje'ega monou Ku'jywa 'ga upe je ree”, 'jau ki pëe 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'ua Jejui 'ga rer imũ miarakawenana monou pëapyte'rarimũ oporogytau Jarejuwarete 'ga upe pë nee. ¹⁵Ojeupe werowiaara 'gã porogyta re Janeruwarete 'ga pëkaruara pe'ai pë nui. Pëtywera reewe ipe'au pë nui. ¹⁶Pëe mũ nipo mama'e tywera apo awi pejejeateea'ne'emamũ. A'eramũ ki pejemome'u pejejaupe. A'eramũ pëe pejeje'ega pejejotywer are Jarejuwarete 'ga upe. Aipo 'jau: “Kiapi'ni. Mama'e tywera 'ga wapo akou. A'eramũ 'ga 'awamũ otywera reru'arasiga erekou. A'eramũ ene 'ga katu'oka 'ga tywer awi. Emoit 'ga tywera 'ga wi”, 'jau ki pëe pejeje'ega Jarejuwarete 'ga upe pejejuee. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga katu'oka nũ, 'ga mueateeu mama'e tywera apo awi. Ojeupe ako esage ma'e 'ga je'egamũ Janeruwarete 'ga 'ga porogyta renuwi futari. Mama'ea 'ga wapo a'jea futat 'ga je'eg imũ. Aeremiapoe'ema miamũ 'ga wapoukat ae upe ojeupe enũ re.

¹⁷⁻¹⁸Pënea'at Eliasi 'ga ree. Esage ma'e 'ga. Ymã 'ã 'ga je'egi Jarejuwarete 'ga upe rakue. “Amana kyre'ema je afutat”, 'jau 'ga 'ã oje'ega Jarejuwarete 'ga upe rakue. A'eramũ 'ã Janeruwarete 'ga 'ga 'eawera rupi ete futat muapyra kwara magwapa amana mogryukare'ema rakue. A'eramũ

'ã Eliasi 'ga muapyra kwara kwaw ire oje'ega Jarejuwarete 'ga upe rakue nũ. "Ere amana mogyrukaa nũ", 'jau 'ga 'ã oje'ega Jarejuwarete 'ga upe rakue nũ. A'erauwe 'ã Janeruwarete 'ga amana mogyrukaa rakue nũ. A'eramũ futat 'ã temi'ua ojeupa rakue nũ. Maira te Eliasi 'ga rakue? Naani. Aea futat 'ga, jane 'jawe futat 'ga.

¹⁹⁻²⁰ Kunumĩmet, kũjãmet. Janeruwarete 'ga porogyta 'ã a'jea futat agawewi. A'etea nipo pẽẽ mũ Jarejuwarete 'ga porogyta rerowiaripa pejepoia 'ga wi. A'ere ki Jarejuwarete 'ga porogytafer awi ipoire'emamũ

peje'eg 'ga wi opoit ma'e 'gã nupe. Maran gatu nipo 'gã 'ã ojewyre'ema 'ga rerowiara upe nũ. A'eramũ nipo werowiaru'jawamũ Jeju 'ga 'gã tywera pe'au 'gã nui nũ, 'gã katu'oka 'gã mogyau nũ. A'eramũ 'gã awawe'em mama'eukwaawa rapyaw ipe. Jeju 'ga 'gã monoukare'ema peu. Werowiaru'jawamũ wejue 'ga 'gã nomonoukari 'gã mama'eukwaawa rapyaw ipe.

Pẽnoryw iki pejejemogyau morogyta esage are, kunumĩmet, kũjãmeramũ nanẽ nũ je 'i pẽ nupe.

Kweramũ etee jeremimome'ua.

1 Pedro

Pedro 'ga, Jejui 'ga remimu'efera 'ga, 'awa ka'arana kwasiaa imonou Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe rakue. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā 'ga rerowiaara 'gā nerekou tyweaete. A'eramū Pedro 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'ga rerowiaara 'gā nupe 'gā mu'akwaapa ee rakue. Janeruwarete 'ga 'Agesage ikwasiarukaa 'ga upe. A'eramū 'ga ikwasiaa imonou 'gā nupe rakue.

1 Je Pedroramū ka'arana akwasiat imonou pē nupe. Je Jejui Kristu 'ga remimonoferamū. Ymā 'ga je monoi kwe pe ojemome'waukaa jee ikue. A'eramū je ka'arana kwasiaa imonou pē nupe. Pēē 'ā Jarejuwarete 'ga remiayuwa. Pē'wyr awi 'ā 'gā amū pē mokwasi'wau rakue. 'Awamū aje 'ā pejemogy pejekwasi'wau tekotee 'gā wyy pe. Pōtu wyy pe, Garasi wyy pe, Kapatosi wyy pe. Asia wyy pe, Pitini wyy pe. Mīmer imū 'ā pejekwasi'wau pejemogyau rakue. A'eramū je ka'arana kwasiaa imonou pē nupe. ²Ymā Janeruwarete 'ga pē pyrūi ojeupe rakue. Wemifutar imū etee futat 'ga pē mū'jāu mama'eukwaawa 'wyrara remiayuw awi. A'eramū 'ga 'Agesagea pē mogyau Janeruwarete 'ga remiayuwamū, pē muesageu 'ga upe. "Agera 'gā je amū'ē teja'yra 'ga je'ega renuparamū", 'jau Janeruwarete 'ga pē nupe rakue. "Jera'yra 'ga amanū 'gā tywer are ako ikue", 'jau 'ga 'ā rakue. "A'eramū je Jejui Kristu 'ga ree je jemogypygi tekou 'gā 'eramū je 'gā tywera moia 'gā nui", 'jau 'ga 'ā pē nupe rakue.

A'eramū je 'jau 'ga upe pē nee: "Eneresagea 'gā nerekoa je afutat, ki Ku'jyp. Emopy'ata'wa nanē ki 'gā imogyau", 'jau je Jarejuwarete 'ga upe pē nee.

Pēku'i ki Jejui 'ga ree

³"Ene te 'ā eneresage ore, sa'e ki Jejui Kristu 'ga Ruwarete 'ga upe, Jarejararete 'ga Ruwarete 'ga upe", 'jau je pē nupe. 'Ga manū re 'ā Janeruwarete 'ga Jejui Kristu 'ga moferapa rakue nū. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga wa'yrarete 'ga rerowiaaramū jane mogyau wa'yramū. Jane ree 'ga poriaa te nipo 'ga rerekou. A'eramū nipo 'ga jane mogyau wa'yramū, wa'yrarete 'ga rerowiaaramū. A'eramū jane a'eramū Jarejuwarete 'ga pyri jarejemogy rapesaka jarejemogyau. Jejui Kristu 'ga 'ga imoferapa. Jejui 'ga moferawe'em ire amunipo 'ā jane nanē niferawa'uweri nū. A'ere 'ā 'ga ferawi rakue. A'eramū jane "Jejui 'ga 'jawerimū etee futat jareferapa nū, 'ga jane moferapa jane rerawau ojeypyri nū" 'e are jarejemogypyka jarejemogyau. ⁴A'eramū jane jarejeupe mama'e esagea 'ga imura rapesaka. Ojeypyri jane oramū 'ga mama'e esage mua wemiayuwamū janee. 'Awamū futat 'ga janee wemimurama m'yina gatu ojeypyri. Peu jane upe 'ga remimurama nateepawi. Peu nitywi futari jype-meruua, mama'e 'wara. Nitywi futari mama'e mote'ara. Ma'eramū 'ā 'ga im'yī gatui peu futat janee. ⁵Werowiaaramū 'ga ojejukau jane ree. Wemifutar imū etee futat 'ga mama'eay resaukaa janee, ojee janejemogypyga resaukaawamū. 'Ga opājē mū jane momoirukare'ema ojewi. A'eramū nipo 'ur ire Jejui 'ga jane rerawau ywag ipe jane mogyau ojeypyri nakwaparimū warāu rūi futat. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga jane upe wemim'yī gatufera mua janee. A'eramū nipo 'ga jane mueapyou jarejeupe wemi- apofer are.

⁶'Awamū nipo mama'eaya jesaukari pē nupe kwaiwete. A'eramū nipo peje'arasigamū pejemogyau. A'ere 'ga pyri pejeo are pēnea'at pejeku'iramū

pejემogyau. ⁷Mama'eay upe pēnuagamū pē nesakara 'gā 'jau: “Na pa je ra'e. Werowiat 'gā Jejui 'ga a'jea futat. Nopoiri futari 'gā 'ga wi ojeupe mama'eay jesaukaramū miamū”, 'jau nipo pē nesakara 'gā. Sā'ā ourua. Itarewara 'ga 'ā ita rapyau ouru resakawamū. Nan tee futat Janeruwarete 'ga mama'eay resaukari pē nupe ojee pejemogyppyga resaukaawamū. “Taesak tejerowiaararete 'gā amū 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe, mama'eay resaukaa janee. Ojeupe mama'eay jesaukaramū 'ga rerowiairaipara 'gā poiri 'ga rerowiar awi. A'ere 'ga rerowiaararete 'gā nopoiri futari 'ga wi. Wuagamū etee futat jupe. Mama'eay upe pejeuagamū pēē pejemogyppyka etee te Kristu 'ga ree. A'eramū 'gā amū pē momoirukare'ema 'ga rerowiar awi. Ouru 'ā epy ete numiamū. A'ere anure ourua miamū teepawamū. A'ere Jejui 'ga rerowiaaramū jane nanarūi. 'Ga etee te erowiarāmū nitywi futari 'ga rerowiar awi pē momoirukaara 'ga amū. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga, Jejui 'ga ruaw ipe, 'jau pē nupe: “Jera'yrarete 'ga perowiat nanimenime. Nepepoiri futari 'ga rerowiar awi pejejeupe mama'eay jesaukaramū miamū. A'eramū pēē pejesageramū jee”, 'jau nipo 'ga pē nupe. A'eramū 'ga pē monou ojepyri nakwaparimū warāu rūi futat, pē pojeuwukaa oje'jawe 'gā nupe.

⁸Nepeesagi agawewi Jejui 'ga rakue. A'etea pēporomutat 'ga ree. 'Awamū nanē 'ā pēē 'ga resake'ema nū. A'etea perowiarete 'ga. A'eramū pejeku'iramū pejemogyau 'ga ree. Saa'e ywagipewara 'gā ku'ia 'ga ree. Nan tee futat pēku'i 'ga ree. ⁹Ma'eramū sipo pēku'i pejemogyau 'ga ree? Jejui 'ga perowiat nanimenime pejemogyau. A'eramū 'ga pē katu'oka. Anure nipo 'ga pē mogyau ojepyri nakwaparimū rūi. A'eramū ki pēku'i pejemogyau.

¹⁰⁻¹¹Ymā, Jejui 'ga rure'emauwe, Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā Jejui Kristu 'ga rura mome'ui ojepyriwara 'gā nupe rakue. Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gā mu'akwaawukaa'i 'ga rur are. A'ere 'gā naeapyo'i katui ee. A'eramū 'gā 'jau: “Anure nipo Janeruwarete 'ga 'ga amū muri ae katu'okawamū. A'eramū nipo 'ga rerowiare'ema 'gā 'ga rerekou tyweaete, 'ga jukau. A'ere nipo 'ga manū re Janeruwarete 'ga mama'e esage apoi 'ga upe”, 'jau 'gā nakue. A'ere 'gā naeapyo'i katui ee. Nokwaawi nanē 'gā Kristu 'ga ruawa nū. A'eramū 'gā oporokwaawiweramū ee. “Maranime sipo Janeruwarete 'ga 'ga muri?” 'jau 'gā ojeupe. “Maran sipo 'ga ruri?” 'jau 'gā ajemogyau. A'ere 'gā naeapyo'i katui 'ga ree. ¹²“Pejejeupe jeremimome'ufera pemome'u 'gā nupe”, 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega mome'wara 'gā nupe rakue. “Na'awamū ako ma'eramū pē nupe rūi je 'i aipo 'jau. Anure ojeup ma'eramū 'gā nupe ijeaporama te je amome'u pē nupe. A'eramū ojeapowe'em pē nekoramū”, 'jau 'ga 'gā nupe rakue. 'Awamū 'ā 'gā amū awau Jejui 'ga mome'wau pē nupe rai'i. Ymā Janeruwarete 'ga U'agesage muri ywag awi janee ikue. A'eramū 'ga 'Agesagea 'awamū Jejui 'ga mome'waukaa 'gā nupe pē nupe. Ywagipewara 'gā 'ā weapyoweramū Jejui 'ga mome'u are numiamū. A'ere 'gā 'ā naeapyo'i futari ee. “Najereapyo'i je Jejui 'ga remiapofer are”, 'jau 'gā 'ā ojeupe.

Pepoir iki mama'e ekoete apo awi

¹³Janeruwarete 'ga pē katu'oka wa'ya 'ga pēē erowiarāmū. A'eramū ki pēē pejepoia mama'e ekoete apo awi. 'Ga remifutar imū etee futat pēē mama'e apou. Pēnea'at kasi mama'e ekoete apo are ne. Pejejea m'ina 'ga ree. Pejejemogyppyka etee ki pejemogyau 'ga

rur are. Anure nipo, Jejui Kristu 'ga ruaw ipe nipo Janeruwarete 'ga mama'e esage monoi pē nupe. Aipoa ki peapesak pejemogyau. ¹⁴Jarejuwarete 'ga ra'yramū pejemogy. A'eramū ki pēē 'ga je'ega renupa katu katu pejemogyau. 'Ga rerowiare'ema ako pēē mama'e apou pejemogyau pejemifutar imū etee ikue. A'ere kasi 'awamū peapo mama'ea pejemifutar imū etee pejemogyau ne. ¹⁵Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee ki 'awamū mama'ea peapo. Ymā te 'ā 'ga pē mū'ēi mama'e tywera apoara 'gā nui, pē mogyau wemiayuwamū rakue. Nuapoi futari 'ga mama'e tywera. Niparuapoweri nanē 'ga mama'e tywer are nū. Mama'e esagea etee 'ga iapou. A'eramū ki pēē pejemogyau esage 'ga 'jawe. ¹⁶Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue: “Naapoi futari je mama'e tywera. A'eramū ki pēē pejemogyau esage je 'jawe. Pēē nanē mama'e tywera apowe'em nū, je 'jawe nū”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

¹⁷Jarejuwarete 'ga jane enūina, Kipini, 'jau jane 'ga upe. 'Ga 'ā ojejuka pāwē pāwē jane ree. A'eramū 'ga anure jane mepya janeremiofer are. Mama'e tywera apoara 'gā 'ga erekou tyweaete. Mama'e esage apoaramū 'ga jane rerekou esage. A'eramū ki pēē pejemogyau esage etee, 'ga pojeupa, 'ga pyri pejewawe'ewe futat. ¹⁸⁻¹⁹Ymā te 'ā jane jemogy ekoetei tee rakue, ymāwarera jareypy 'eawer imū etee rakue. A'ere jane 'awamū “Jejui 'ga janetywera omepy, jane mū'jāu mama'e tywera apoara 'gā nui” 'e kwaawi. Ma'ja pyu sipo 'ga janetywera mepyi? Ouru pyu sipo 'ga imepyi? Naani. Prata pyu sipo 'ga imepyi? Naani. Jejui 'ga 'ā amanū janetywera mepya rakue. Anure ouru, prata, mīmera miamū teepawamū etee futat. A'ere Jejui 'ga te 'ga manūi janetywera mepya 'Uwarete 'ga upe janee.

Sā'ā ore judeuramū karupa'mī jukaa wy reko'woga orotywera mepyawamū ikue. Karupa'mī esagea etee ore ijukau 'ga upe. Karupa'mī teua ore narajukaa'uweri iapyawe'em Jarejuwarete 'ga upe. Nan tee futat Jejui 'ga ojejukaukaa 'gā nupe, owy reko'wogukaa 'gā nupe janetywera mepyawamū rakue. 'Ga etee te 'ā esageay ma'ea. A'eramū 'ga etee futat janetywera mepyarūmū. Epy ete te 'ā janetywera repya, karupa'mī repy apyraapa.

²⁰Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ywy apoe'emauwe, Jejui 'ga pyyrūi janetywera mepyawamū rakue. 'Awamū futat aje 'ā 'ga 'ga muri ywy pe pē poawamū rai'i. A'eramū 'ga 'ga kwaawukaa pē nupe rai'i. ²¹Janeruwarete 'ga 'ā 'ga mofera, 'ga mogou 'ga m'yina 'wyriaramū janee. A'eramū 'ā pēē Kristu 'ga ree Jarejuwarete 'ga rerowiaa pejemogyau. Kristu 'ga ree pejejeupe Jarejuwarete 'ga remiaporama rapesaka pejemogyau.

²²Jejui 'ga je'ega peenup katu katu pejemogyau. A'eramū pēē pejejoia mama'e tywera apo awi, pejekatu'oka 'ga upe. A'eramū pēē pejeporomutaramū Jejui 'ga rerowiaaramū pejejee. A'eramū ki pēē 'awamū taetu pejeporomutaramū pejejee. ²³Sā'ā ae kūima'eramū ae ja'yrapya. A'eramū 'ā u'ar ire kunumia ajemogyau ta'yriara 'ga ra'yramū. A'ere 'ā anure tuwa amanūmū etee jui. A'ere nanarūi Janeruwarete 'ga reko'i janeruwamū. Namanūi futari 'ga. 'Ga je'ega nanē atepawe'emamū nū. A'eramū 'ga oje'ega pēē erowiarāmū Janeruwarete 'ga pē mogyau wa'yramū oje'jawe. ²⁴Ymā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Isai 'ga upe rakue:

“Sā'ā 'ywoytyra.

A'eramū 'ā ipotyra kamēsiete te futat op'yijagamū.

Kamēsīete te futat 'ā ipotyra u'aa o'yw awi.

Nan tee futat aea.

Kamēsīete te ae pawī.

²⁵ A'ere Janeruwarete 'ga je'ega nateep-awi futari”,

'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

Aipoa 'ga je'ega a'jea futat. Pē nupe Je-jui 'ga ree morogyta esage mome'uramū 'gā aipoa 'ga je'ega futat 'gā imome'wau pē nupe.

Pejemu'e ki Jejui 'ga ree

2 'Ga je'ega renuparamū pēē peje-jekatu'oka pejejemogyau 'ga upe. A'eramū ki pēē a'eramū pejeipoia mama'e tywera apo awi. Pē'me kasi ne. Pe-juerekoay kasi mama'e are ne. Pejaku-rap kasi ne. Peapo kasi mama'e tywera ne. ² Kunumīakyrā 'jawe ki peje-mogy. Sā'ā kunumīakyrā 'gā oy kamy uwejuweja. Nan tee futat ki pēē. Pejemu'e ki 'ga je'eg are au'jeteramū. Oy kamy are kunumīakyrā 'gā opifuakaramū ajemogyau. Nan tee futat pēē 'ga je'ega renuw ire pejejemogyau 'ga rerowiaarareteramū. 'Ga je'ega wesageramū etee futat pē nupe. Nitywi futari mama'e tywera ipype. A'eramū ki pēē 'ga je'eg are pejejemu'eweramū pejejemogyau. 'Ga je'eg are etee pejejemu'e re 'ga remifutara kwaapa pejejemogyau. ³ Ymā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari 'ga amū upe rakue. “Janejararete 'ga esage”, 'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amū upe rakue. Janeruwarete 'ga pē katu'oka rakue. A'eramū pēē “Janejararete 'ga esage” e kwaapa.

⁴ Jarejuwarete 'ga perowiat rakue. A'eramū ki 'awamū taetu pēē 'ga rerowiaa pejejemogyau. 'Oga apoara 'jawe Janeruwarete 'ga. Sā'ā 'oga apoara 'gā 'yw esagea etee imū'ēa tupaa'mywareteramū. 'Yw esagea etee nanē 'gā erawau inuga tupaa'mywarāmū.

Itaoga apoara 'gā nanē ita esagea etee imū'jāu nū. A'eramū 'ā itaoga apoara 'ga ita amū monou imomoa ojewi. Aipoa ita nia'wyrī 'gā nupe. Nan tee futat judeuramū ore'wyrīara 'gā Jejui 'ga reroyrūmū. A'eramū 'gā 'ga jukaukaa jefaruu 'gā nupe ikue. A'ere Janeruwarete 'ga 'gā nemiroyrūmera 'ga mogoi 'wyrīaramū wemiayuwamū janee. “Esage 'ga. A'eramū je 'ga mogou 'wyrīarareteramū orojemīayuwa 'gā nupe”, 'jau 'ga rakue. ⁵ Itaoga apoara ita esage etee imū'jāu wog are. A'eramū 'ga imū'ina tenaw ipe te tee. Nan tee futat Janeruwarete 'ga pē mū'jāu wemiayuwamū. A'eramū ki pēē pejejemogyaukaa 'ga upe 'ga remifutar imū etee futat. Ymā judeuramū ore mama'e rerooi mainana 'gā nupe ikue: “Emono Jarejuwarete 'ga upe jee”, 'jau ore erawau 'gā amū nupe ikue. Mainana 'gā etee te oporowyky 'ga upe ikue. A'ere jane 'awamū jane jemogyi mainana 'jawe 'ga upe. Kristu 'ga rerowiaaramū jane juejue etee futat saporowyky 'ga upe. Ymā 'ā judeuramū ore orojeymawa monou 'ga upe rakue. A'ere jane 'awamū jane jemogyi 'ga upe oporowyky ma'eramū. “Ga 'Agesage pājē mū je mama'e apoi 'ga upe, 'ga muorypa”, 'jau pēē 'ā 'awamū. Jejui Kristu 'ga 'ā pēē erowiaa pejejemogyau. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga 'jau pē nupe: “Esage 'gā porowykya jee”, 'jau nipo 'ga pē nupe. ⁶ Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are Isai 'ga upe rakue: “Sā'ā itaoga apoara 'gā.

Itapewuu renuēma jui.

A'eramū 'ā 'ga aipoa ita monou imojypa iypy pe.

A'eramū 'ā aipoa ajepeja ita koka imotypa.

A'eramū futat 'ā aku'jawe'em. Nan tee futat je tejemimono 'ga monoi Siāo

'jaw ipe,[¶] 'ga rerowiaara 'gã nupe
a'eramū futat nipo.

A'eramū futat nipo 'ga rerowiaara 'gã
aku'ipawe'emamū futat 'ga ree",
'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

⁷ Jejui 'ga rerowiaaramū pēē 'jau: "Ita
esage 'jawe 'ga", 'jau pēē 'ga upe. A'ere
nipo 'ga rerowiare'ema 'gã niporomutari
'ga ree. Ymā te 'ga amū ka'arana kwasiari
'ga ree rakue:

"Itaoga apoara 'gã weroyrū amū itaa
numiamū.

Nia'wryi aipoa itaa 'gã nupe.
A'ere ajepeja 'ga ruri 'gã
nemiroyrūmera ita pyyka imonou
'oga ypykokaramū",
'jau 'ga ikwasiaa rakue.

⁸ Anure Isai 'ga ikwasiaa ee nū:
"Aipo ita are nipo kwaiwete 'gã 'ari.
Aipo ita 'gã netygukaa",
'jau Isai 'ga ikwasiaa rakue.

Nan tee futat nipo Jejui 'ga
rerowiare'ema 'gã jemogyi ita are
u'at ma'e 'jawe. Niporenuwiweri 'gã
'ga mome'u are. Niparuerowariweri
'gã Jejui 'ga ree. A'eramū 'gã ojereko
tywerukaa Janeruwarete 'ga upe. Nan
Janeruwarete 'ga jane rerekoi Jejui 'ga
mome'u are janeporenuwiwere'emamū.
Ymā we futat 'ã Janeruwarete 'ga 'i
rakue: "Teja'yra 'ga rerowiare'ema 'gã je
areko tywet", 'jau 'ga 'ã ojeupe rakue.
A'eramū 'ga wemifutar imū etee futat
'gã nerekou tyweaete.

⁹ A'ere nanarūi Kristu 'ga
rerowiaaramū jane. Ymā we
Janeruwarete 'ga jane mū'jāu 'gã
nui, jane mogyau wemiayuwamū.
Janeruwarete 'ga futat 'ã jane
'wryiararetereteramū. Ojeupe
oporowyky ma'eramū 'ga jane mogyau.
Wemiayuwamū futat 'ga jane mogyau.
Janeruwarete 'ga kwaapare'ema 'gã
pyytunimū wata ma'e 'jawe. 'Gã

nui futat 'ã 'ga jane mū'jāu jane
mogyau okwaaparamū. A'eramū 'ã
jane jarejemogyau 'arimū wata ma'e
'jawe mama'e apou 'ga remifutar imū.
'Ga jane mū'jāu 'gã nui wemiapofera
mome'waramū. Janeruwarete 'ga esage.
"Mama'e esagea etee 'ga wapo" 'e
mome'waramū 'ga jane mū'jāu mama'e
tywera apoara 'gã nui. ¹⁰ Ymā te 'ã
pēē na'ga remiayuwa rūi rakue. A'ere
'awamū pejemogy 'ga remiayuwamū.
Ymā te 'ã pēē "Janeruwarete 'ga
ajemuaēm jane ree" 'ea nepekwaawi
pejemogyau rai'i. A'ere pēē 'awamū
pejemogy 'ga remiayuwamū. A'eramū
pēē "Janeruwarete 'ga ajemuaēm
jane ree" 'e are pejejeapyoramū
pejemogyau.

Janeruwarete 'ga remiayup

¹¹ Pēē 'ã jejekoty'aawaretea. A'eramū
je pē mu'akwaapa mama'e are. Nape-
jeje'wyr ipe rūi pejemogy. Tekotee 'gã
'wyr ipe te pejemogy ra'ne. 'Au 'ã jane
jemogyi kwaparimū warāu etee futat.
Ywag ipe oo ma'eretea te jane. Aipoa te
jane'wyraretea. A'eramū ki pēē mama'e
tywera apowe'em pejemifutar imū etee
ne. Pejemifutar imū etee mama'e apo
re pēē mama'e tywera peapo pejem-
ogyau ne. ¹² A'ere ki pejemogy esage
Jarejuwarete 'ga rerowiare'ema 'gã pype.
"Mama'e tywera 'gã wapo", e'i futa-
tee agawewi nipo 'gã pē nupe. A'etea
ki pejemogy esage 'gã pype, mama'e
esagea etee iapou pejemogyau 'gã
pype. A'eramū 'gã pejemogy esage re-
saka. A'eramū nipo 'gã 'jau: "Na pa je
ra'e. Ajemogy esage 'gã", 'jau nipo 'gã
ojeupe. A'eramū nipo 'gã anure Jare-
juwarete 'ga muorypa pē nee. 'Ga rowase
jarejatykaaw ipe nipo 'gã 'jau: "Ene
te 'ã eneresage. Ejerowiaara 'gã erem-

[¶]2:6 Siāoa Jerusarega rer irū.

ogy esage jepi”, 'jau nipo pē nee i'me ma'efera 'gā Jarejuwarete 'ga upe.

¹³⁻¹⁴Pēē 'ā Jarejararete 'ga rerowiaara. A'eramū ki pēē peje'wyrriara 'gā je'ega nanē enupa pejemogyau nū. Aipoa Janejararete 'ga amuekōēāi. Pē'wyrriara 'ga nipo 'gā amū m'ina 'wyrriariramū pē nupe opoaawamū. “Mama'e tywera apoara 'gā nupe tereje'eg jee 'jau”, 'jau 'ga 'gā amū nupe. “Mama'e esage apoara 'gā nupe nanē ene eje'ega nū. ‘Mama'e esagea peapo’, pe'je ki mama'e esage apoara 'gā nupe jee”, 'jau nipo 'ga 'ga upe. A'eramū ki pēē 'wyrriari 'ga je'ega nanē enupa nū. ¹⁵Jare'wyrriara 'gā je'ega renupa nanē jane Jarejuwarete 'ga remifutararete apou. 'Ga remifutar imū etee janejemogy resag ire jane resakara 'gā i'me ma'e 'gā je'ega rerowiare'ema ajemogyau. A'eramū futat nipo i'me ma'e 'gā o'meu'jawe'emamū janee. ¹⁶Nitywi futari mama'ea pē nupe iapoukaara 'gā amū. Pēē tee futat mama'ea peapo pejemifutar imū etee futat. A'ere Janeruwarete 'ga janejararetea. A'eramū 'ga pē mū'jāu mama'e tywera apoara 'gā nūi. A'eramū ki pēē pejewe'ema mama'e tywera apo upe. Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee futat ki pēē mama'e apou pejemogyau. ¹⁷Pejejuka esage pāwē pāwē ki pejejee. Pejeporomutaramū Jejui 'ga rerowiaaramū pejejee. Peje'wyrriara 'gā ki pepojeup. Jarejuwarete 'ga taetu pēē ipojeupa.

¹⁸'Ga amū upe pejeporowykyau ki pejerekwara 'ga je'ega peenup. Pēnerekwara 'gā amū nipo opota'waramū pē nee. A'eramū pēē 'gā je'ega taetu enupa etee. Pēnerekwaramū nipo pē nerekou tyweate agawewi. A'etea pejeporowykyau esage ete futat pejemogyau 'gā nupe. ¹⁹⁻²⁰Pejerekou tywera 'gā je'ega pēē enuwete re Janeruwarete 'ga mama'e esage apoi pē

nupe ee. “Je rereko tywerete agawewi nipo 'gā amū. A'etea je 'ga je'ega aenuw ete futat tekou”, pe'je ki. Aipoa Janeruwarete 'ga afutat. A'eramū ki pēē pejejuagamū jupe. Jupe pēnuag ire Janeruwarete 'ga mama'e esage apou pē nupe ee. Mama'e tywera apo are pejerekou tywera upe pēnuagamū Janeruwarete 'ga nuapoi mama'e esagea pē nupe. Pēē tee futat pejerekou tywerukaa pejerekwara 'ga upe. Mama'e esage pēē iaporamū nipo 'gā pē nerekou tyweate 'eramū te Janeruwarete 'ga jejukai pē nee, mama'e esage apou pē nupe ee. ²¹Pejerekou tywer ekoete upe pēnuaga Janeruwarete 'ga ifutaa.

Jejui Kristu 'ga 'ā mama'e esage etee agawewi wapo. A'etea 'gā 'ā wereko tywerete 'ga. Janetywera mepyawamū 'ga 'ā ojereko tywerukaa 'gā nupe. A'eramū ki pēē 'ga 'jawe futat pejemogyau. ²²Nuapoi agawewi futat 'ga 'ā mama'e tywera. Ni'mei 'ga nanē nū. ²³Okurawamū miamū 'ga 'gā kurape'ema. Wereko tywereteramū miamū 'ga ojepe'ema 'gā nee: “Je rereko tywet pejepe. A'eramū je pē nerekou tyweate”, 'jawe'em 'ga 'gā nupe. 'Uwarete 'ga ree etee 'ga jemogypygyi. “Jeruwarete 'ga te nipo 'gā wereko 'gā nemiapofer are”, 'jau etee 'ga ojeupe 'Uwarete 'ga ree ojemogypygya. A'eramū ki pēē pejemogyau 'ga 'jawe futat. ²⁴'Ypeywar are omafu'amamū Jejui Kristu 'ga janetywera mepyau. Na'ga tywer are rūi 'gā 'ga rerekou tywet. Janetywer are te 'gā 'ga rereko tyweri. Aipoa 'ga iapou janetywer awi jane mueateewamū. Jane katu'okawamū 'ga manūi janetywera mepyau. 'Ga manū enune 'gā 'ga mopimopika. Omopig are 'ga jane katu'oka janejero'wu awi. ²⁵Ymā 'ā neperowiari Jejui 'ga rakue. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā karupa'mī ka'jama 'jawe. Sā'ā karupa'mī ka'jama. A'eramū 'ā oka'jam ire karupa'mīa ojewyre'ema ojeete. A'eramū 'ā ijara 'ga awau weymawa

rekaa. Wesag ire 'ā awau 'ga rewiri nū. Nan tee futat 'ā pēē nakue. Oka'jam ma'e 'jawe pejemogy. A'ere 'awamū Jejui 'ga pē nekari pē nerawau ojeupi 'Uwarete 'ga rape rupi.

Imen ma'e

3¹⁻²'Awamū je imen ma'eramū pē mu'akwaawi pejemogy are. Pejemena 'gā je'ega ki peenuw ete. Amumeramū nipo pēmena Jejui 'ga rerowiare'ema. A'ere ki pejemogy esage. A'eramū nipo 'gā pejemogy esage resaka 'gā nanē Jejui 'ga rerowiaa nū. Jejui 'ga nipo pēē imome'wawe'em agawewi 'gā nupe. A'etea nipo 'gā Jarejuwarete 'ga rerowiaa pejemogy esage resag ire. ³“Tajemokaturam wā nupe 'jau kwy”, 'jau nipo pēē pejejeupe. Maran sipo Jejui 'ga rerowiaaramū kūjānamū pejekatu'oka 'gā nupe? Taity esage munewa sipo pē katu'ok? Pejewaga munewa sipo pē katu'ok? Pejeakagawirywa sipo pē katu'ok? Naani. Pejejewaga pyu pejekatu'oka sipo pē katu'ok? Naani. ⁴Pēneko esagea etee pē katu'ok pē mogyau a'jea futat. Pejemuawapira te pē katu'ok pē mogyau. Pejejee pejepota'wa nanē pē katu'ok pē mogyau nū. Aipo kūjā esage ajemogyau Jarejuwarete 'ga upe. Nateepawi futari ēē resagea 'ga upe. ⁵Ymā kūjā 'gā amū Jarejuwarete 'ga rerowiari nanimenime rakue. “Anure nipo Janeruwarete kīā je reroi ojepyri”, e'i 'gā ojeupe rakue. Poromū 'gā omena 'gā je'ega renuwi etee rakue. Nan 'gā jekatu'ogi Jarejuwarete 'ga upe rakue. ⁶Sā'ā Sara ēē rakue. Omena 'ga je'ega ēē enupa ete, Abraão 'ga je'ega ēē enupa ete rakue. “Je Ku'jyp”, 'jau ēē 'ga upe rakue, 'ga pojeupa rakue. A'eramū ki pēē ēē 'jawe pejemogyweramū pejemogyau esage. Mama'e awi nanē pejekyjawe'em nū. A'eramū nipo pejemogyau Sara ēē ra'yra 'jawe.

Emireko ma'e

⁷'Awamū je emireko ma'eramū pē mu'akwaawi pejemogy are. Pēnemireko 'gā nifuakari pē 'jawe. A'eramū ki pēē pejemireko 'gā nerekou esage. Pejejejukau esage 'gā nee. Anure nipo Jejui 'ga pē nerooi pē mogyau ojepyri. Pēnemireko 'gā nanē 'ga rerowiaa nū. A'eramū 'ga pēnemireko 'gā nanē erawau imogyau ojepyri nakwaparimū rūi nū. A'eramū ki pēē 'gā nerekou esage etee futat. Kasi a'e pe Janeruwarete 'ga nūnuwi pēje'ega ojeupe peje'egamū ne.

Pejepyk kasi 'gā nee ne

⁸Ka'arana kwasiapawe'emauwe je pē mu'akwaawi pāwē pāwē, kūima'eferamū, kūjāmeramū 'jau. Majepi 'yweteewara 'jawe ki pejemogy. Pejepota'waramū pejejee. Jejui Kristu 'ga ree pejemogyppyka pejemogyau. A'eramū pēē pejemogyau pejejopytuna 'jawe. A'eramū ki pēē pejeporomutaramū pejejee. Jejui 'ga rerowiaaramū ae ojopytuna tee te 'jawe futat. A'eramū ki pejepota'waramū pejejee. Pejepopoa mama'e are. Pejerowiarap kasi pejejee ne. ⁹Pejepyk kasi 'gā nee ne. Pejejeupe mama'e tywera 'ga amū iaporamū kasi mama'e tywera peapo 'gā nupe ne, pejejepyke'ema 'gā nee. Mama'e esagea etee ki peapo 'gā nupe. 'Gā amū nipo pē kurapa. A'ere kasi pekurap 'gā ne. Pejekuraw ire pejeporogytau esage etee 'gā nupe, pejemara'ne'emamū 'gā nee. Mama'e tywera apoara 'gā nui pē mū'ē re nipo Janeruwarete 'ga 'jau pē nupe: “Mama'e esagea taapo pē nupe 'jau”, 'jau 'ga pē nupe wemiayuwamū pē mogyau. A'eramū ki pēē mama'e esagea etee iapou pejejaupe. ¹⁰Ymā te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari aipo are 'ga amū upe rakue:

“Pejerekōēiweramū ki peojet pejejuago'o awi.

Peje'eg tywet kasi pejejaupe ne.

Au'je ki pē'me re.

¹¹ Au'je ki mama'e tywera peapo re.

Mama'e esagea etee ki peapo.

Pejepota'waramū etee pejemogoyau pejejuue.

¹² Janejararete 'ga ojejuka esage mama'e esage apoara 'gā nee.

Ojeupe 'gā je'egamū 'ga mama'e esage apoara 'gā je'ega renupa.

A'ere 'ga mama'e tywera apoara 'gā nopoari”,

'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga amū upe rakue.

¹³ Mama'e esagea pēē iapo re sipo 'gā pē nereko tyweri ee? Naani. Pē nereko tywerete ekoete te 'gā. Napēnemiapo esage are rūi 'gā pē nereko tyweri.

¹⁴ A'ere ki pēku'i etee pejemogoyau ee 'gā amū pejerekereko tyweramū mama'e esage apo are. Janeruwarete 'ga mama'e esagea wapo ee pē nupe. A'eramū ki pejegyjawe'em pejerekereko tywera 'gā nui. Pēpy'a'wyt kasi 'gā nee ne. ¹⁵ Pejemogypyk 'ā Kristu 'ga ree.

'Ga 'ā pējararetea. A'eramū ki pēē 'ga muorypa, 'ga je'ega renupa. 'Ga amū nipo oporonupa ee: “Ma'eramū pēē pejemogypyka Jejui 'ga ree?” 'jau nipo 'gā pē nupe. A'eramū ki pēē 'gā mueapyou ee. ¹⁶ Pejeporogytau esage etee 'gā nupe. 'Gā nupe imome'uramū kasi pemue 'gā ne. A'eramū pēē mama'e esagea etee iapo re pēē pejejenosōue'em pejejemiapofera renosōue'em. Pejemogy esage. A'eramū nipo “Kristu 'ga rerowiaara 'gā mama'e tywera etee wapo” pē nupe 'jara 'gā ojenosōu u'eawer are. ¹⁷ Amumē Janeruwarete 'ga pē nereko tywerukat 'gā nupe mama'e esage etee pēē iapo re. “Taesak 'gā tejerowiara 'jau kwy” 'jau 'ga ojeupe. A'eramū pē nereko tywera wesageramū 'ga upe. Maranuara ajee esage 'ga upe? Pēnemiapo tywer are 'gā pē nereko

tywera? Pēnemiapo esage are te ra'u nū? Pēnemiapo esage are 'gā pē nereko tywera esage 'ga upe. ¹⁸ Sā'ā Kristu 'ga. Nuapoi 'ga mama'e tywera. A'etea 'gā 'ga wereko tywet 'ga jukau. Nan tee futat 'ga rerowiare'ema 'gā pē nereko tyweretei. Jejui Kristu 'ga esage ma'ea. Naotywer are rūi 'ga manūi ikue. Nitywi futari mama'e tywera 'ga pype. Janetywer are te 'ga manūi janetywera mepyawamū 'Uwarete 'ga upe ikue. Namanūu'jau'jawi 'ga. Majepei tee futat 'ga amanūmū mama'e tywera apoaramū jane katu'okawamū. Amanūmū 'ga janetywera mepyaupap. Esage ma'e 'ga amanū itywet ma'eramū jane ree. 'Uwarete 'ga pyri werowiaaramū jane reroowamū te 'ga manūi. 'Ga rerowiare'ema 'gā 'ga jukau ikue. 'Ga manū re 'ga remiayuwa 'gā amū Jejui 'ga rerawau inuga ita kwara pype. A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesage 'ga moferawi nū. ¹⁹ Ita kwara pype 'ga ruwamū futat 'ga 'aga uēma 'ga wi. A'eramū 'ga 'aga oje'ega ae'agera upe. Ae'agera rupaw ipe awau. A'ere ae'agera nū'ēa'uweri pe awi. A'eramū Jejui 'ga awau oje'ega jupe. “Nepeenuwi Jeruwarete 'ga je'ega rakue. A'eramū nipo 'ga anure pē monou mama'eukwaawa rapyaw ipe”, 'jau 'ga oje'ega jupe.

²⁰ Ymā te Janeruwarete 'ga ruagamū aeypy 'gā tywera upe rakue. Nue 'ga yaruu apo 'ga poromukuramū 'ga wuagamū 'gā tywera upe. A'ere 'gā nuerowiari futari 'ga. A'eramū 'gā osowe'em futat yaruu pype. A'eramū 'gā opapa 'y pyu rakue. Nue 'ga etee, opytuna 'gā netee awau osou jui. Ose ma'e 'gā pytuna oito etee. Oito 'gā etee osou 'y awi. A'eramū 'gā amanūme'em 'y pe. ²¹ Yara pype 'gā sea Jejui 'ga rerowiaara 'gā pymiawama resaukaawamū rakue. Sā'ā yara pype ose ma'e 'gā manūe'ema. Nan tee futat Jejui Kristu

'ga Ruwarete 'ga 'ga moferawi jane katu'okawamū. Werowiarāmū Jejuī Kristu 'ga jane katu'oka. A'eramū jane jarejepymīāukaa 'y pe 'ga amū upe, Jejuī 'ga rerowiara resaukaawamū. Najarepiky'a awi jarepireitawamū rūi jane jarejepymīāukaa 'y pe 'gā amū nupe. Jejuī 'ga rerowiara resaukaawamū te jane jepymīukari 'y pe 'ga amū upe. 'Y pe jarejepymī enune jareje'ega Jarejuwarete 'ga upe: “Jetywera emoit je wi. Taenup eneje'ega 'jau” 'ga upe 'e re te jarejepymīāukaa 'y pe 'gā amū nupe. ²²Amanū re 'ā Jejuī 'ga oferapa nū, awau ojewya 'Uwarete 'ga pyri. Peu owaēm ire 'ga reni 'Uwarete 'ga pyri, 'Uwarete 'ga jakwatawa katy. A'eramū 'gā 'ūina 'wyrīaramū ywagipewara 'gā nupe. Ywagipewara 'gā nupe, 'gā 'wyrīara 'gā nupe. Mīmera 'gā nupe Jejuī 'ga 'ūina 'wyrīaramū. 'Ga je'ega 'gā wenup pāwē pāwē ajemogyau.

Kristu 'ga 'jawe ki pejemogy

4 Kristu 'ga ako wayrūnamū jane ree ikue. Amanūmū nanē nū ako 'ga janetywera mepyawamū ikue. “Najerayrūweri je 'gā nee”, 'jawe'em futat 'ga rakue. A'eramū ki pēē pejemogyau 'ga 'jawe. 'Ga mome'u are nipo 'gā amū pē nerekou tyweaete. A'ere ki pēnuag pejereko tywera upe. Wereko tywera upe uag ma'e 'gā opoit nanē mama'e tywera apo awi nū. Nuapou'jawi futari 'gā mama'e tywera. ²A'eramū ki pēē mama'e apou Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee futat, ywy pe pejemogyau. Pejememifutar imū pēē mama'e apou'jape'ema. ³Ymā te 'ā mama'ea peapo pejememifutar imū etee pejemogyau rakue. Neperowiari wejue Jejuī Kristu 'ga rakue. A'eramū pēē mama'e tywera apou pejemogyau rakue. A'eramū pēē pejemirekoe'em are pejekou rakue. Kūjānamū pēē

pejemene'em are pejekou. Kawīajaiwa rykua pejemogyau. Maraka pēē iapou kawīajaiwa rykua pejemogyau rakue. Mama'e tyweretea pēē iapou maira'me a'agaw are pejerypawamū rakue. A'ere 'awamū nepeapou'jawi aipoa. ⁴A'eramū 'awamū Jejuī 'ga rerowiare'ema 'gā oporesagamū etee pē nee, mama'e tywera pēē iapou'jawe'emamū. A'eramū 'gā pē naykau ojepyri mama'e tywera pēē iapoe'emamū. A'eramū 'gā pē je'ēwu'jaga ekoete, pē kurapa. ⁵A'ere nipo 'gā anure werekwawera mome'ui Jarejuwarete 'ga upe. 'Gā nerekwawera 'gā imome'u re nipo Janeruwarete 'ga 'gā mepyau ee. Wowase ae majatykaaw ipe nipo 'ga najuejue etee jane mepyau janerekwawer are. Amanū ma'efera 'gā 'ga imepyau. Imanū'emamū nanē 'ga jane mepyau nū. Oje'ega renupara 'gā 'ga erawau imogyau ojepyri. Oje'ega renupare'ema 'gā 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. ⁶Ma'eramū 'ā 'gā amū ruri Jejuī 'ga mome'wau pē nupe rakue. Pēpytuna 'gā amū 'ā amanū rakue. Jejuī Kristu 'ga rure'emaue ywy pewaramū 'ā jane manūi. A'eramū pēpytuna 'gā amū amanūmū rakue. A'ere 'ā 'gā amanūme'ewe Kristu 'ga rerowiari rakue. A'eramū 'gā awau ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimū warāu rūi futat.

Mama'ea ki peapo pejopoaawamū

⁷Niporomukui futari nipo Kristu 'ga 'ua. A'eramū nipo 'ga remiapofera mama'ea atepawamū. 'Ga rerowiaramū jane jarewau 'ga pyri. 'Ga rerowiare'ema 'gā awau mama'eukwaawa rapyaw ipe ajemogyau. Ma'eramū 'ā je 'i pē nupe: Pemīi kasi mama'e tywera apo are pejejea ne. Pejemogyppyk pejemogyau Jarejuwarete 'ga ree, je 'i pē nupe. Pejeje'ega monou

au'jeteramū 'ga upe mama'e are. ⁸Pejeporomutaramū pejejee. Pejejee pēporomutara esage futat Ku'jywa 'ga upe. Pejejee pejeporomutaramū pēē pejejea'are'emamū au'jeteramū pejejotywer are. ⁹Pejejeupe Jejui 'ga rerowiaara 'ga amū ruramū pēē 'ga mua pejejog ipe, pejejejukau esage 'ga ree, pejeku'iramū 'ga ree. ¹⁰Janeruwarete 'ga 'ā mama'ea wapoukat janee. Najareju'jawe etee rūii jane 'ā mama'e apoi. Amumeramū 'ga 'ā jane mogyau moromu'jaramū jarejaupe, mama'e are jarejamu'jaramū. Amumera 'gā 'ga imogyau 'wyraramū 'gā nupe. A'eramū ki jane mama'e apou jarejopoaawamū Jarejuwarete 'ga muorypawamū etee futat. ¹¹Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramū pēē 'ga je'ega etee futat imome'wau a'jea futat. 'Gā nupe mama'e esage apoaramū pēē mama'e apou Jarejuwarete 'ga pājē mū etee futat. A'eramū pē nesakara 'gā Jarejuwarete 'ga muorypa pē nee, pēneko esage are. Jejui Kristu 'ga remiayuwamū jane jemogyi. A'eramū jane 'jau Jarejuwarete 'ga upe: “Ene te 'ā eneresage. Ene te 'ā pājēretea. Neneteepawi futari 'ā e'ŷina”, 'jau jane 'ga upe. A'jea futat jane'ea.

Pēnuag iki mama'eay upe

¹²Pēē 'ā jejekoty'aawaretea. A'eramū je pē mueapyou pejemogy are. 'Awamū pētywerete pejemogyau. Mama'eaya ojesaukaa pē nupe, pē nerekou tyweaete. Jejui Kristu 'ga ree pejemogypyka pejemogyau. A'eramū pēē 'ga ree pejemogypygy are mama'eaya pejejeupe ijesaukaramū ki pejemogypyka etee te pejemogyau 'ga ree. A'eramū pēē pejepy'a'wyre'emamū pejemogyau ee. “Ma'eramū je tejereko tywerukaa 'ga ree 'ū”, 'jawe'em pēē pejejeupe. ¹³Ymā 'ā Kristu 'ga jereko tywerukari pē nee rakue. A'eramū pēē pejeku'iramū

etee 'ga ree pejereko tyweramū. 'Ga ree pejereko tywerukar ire nipo pejeku'iramū anure 'ga ruramū. Najuejee etee futat jane 'ga resage resaka 'ga pājē reewe. A'eramū jane jareku'iramū 'ga ree, 'ga ruramū. ¹⁴Pēē 'ā Kristu 'ga remiayuwa. Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ā pē nerekou. 'Ga 'Agesagea esage ete ma'ea. Poromū pē nerekou. A'eramū nipo 'gā amū pē kurapa 'ga ree. 'Ga 'Agesagea pē nereko'em ire amunipo 'ā 'gā nepē kurawa'uweri. A'ere 'ā 'ga 'Agesagea pē nereko'i. A'eramū 'gā pē kurapa. A'ere ki pēku'i etee pejekurawamū. ¹⁵Mama'e tywera pēē iapo re 'gā pē nerekou tyweaete a'jea futat pēnemiapofer are. 'Ga amū pēē ijuka re te amunipo 'ā 'gā pē nereko tyweretei ee. Mama'e are pemunarū re te amunipo 'ā 'gā pē nereko tyweretei ee. Mama'e tywera pēē iapo re te amunipo 'ā 'gā pē nereko tyweretei. Pejekomuawapirukare'em are. Mīmer are amunipo 'ā 'gā pē nereko tyweretei a'jea futat. A'ere kasi peapo mama'e tywera ne. Mama'e tywera apo are 'gā pejereko tyweramū nipo pejepoyje'emamū pejemogyau. ¹⁶A'ere kasi Kristu 'ga ree 'gā pejereko tyweramū pejenosī ne. Naani. Pejerowiat Kristu 'ga remiayuwamū pejemogy are. “Au'jete je mogo ape Kristu 'ga remiayuwamū”, pe'je ki Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa ee. ¹⁷Owaēm futat 'ā jarejai Janeruwarete 'ga jane mojo'oga upe. 'Awamū miamū futat 'ga werowiaaramū jane rereko tyweri'i janeremiapofera tywer are, mama'e tywera apo awi jane momoirukaawamū. Anure taetu nipo 'ga werowiare'ema 'gā nereko tyweretei 'gā werowiare'em are, 'gā mojo'oka werowiaaramū jane wi, 'gā monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. ¹⁸Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Sarumāu 'ga upe rakue:

“Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã ojereko tyweruka'ri ywag ipe o enune.

A'ere 'ga remiayuwe'ema 'gã anure 'gã jereko tywerukari.

Nooi futari 'gã ywag ipe.

A'eramū taetu 'gã ojerekou tyweaete ojere'emamū futat nipo”,

'jau 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue.

¹⁹Wemifutar imū jane jereko tywerukar ire Janeruwarete 'ga ojejukau esage jane ree. 'Gã amū jarejereko tywerauwe kasi sapoit 'ga wi ne. A'eramū jane jarejemogyppyka 'ga ree, jareapoarera 'ga ree. U'eawer imū etee futat 'ga mama'e apoi. A'eramū ki jane mama'e apou 'ga remifutar imū etee futat, jarejemogyppyka 'ga ree.

Jejui 'ga rerowiaat

5 'Awamū je Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyriaramū pē mu'akwaapa mama'e are. Je nanē 'ga rerowiaara 'gã 'wyriara nū. Ymā te je Kristu 'ga rayrū resagi ikue. 'Ypeywar are 'ga manūnamū je 'ga resaka ikue. Anure nipo je Kristu 'ga ruaw esage enyfuga rupi je oi tekou 'ga pyri. A'eramū je 'jau pē nupe: Janeruwarete 'ga pē mū'ē, pē mogyau werowiaara 'gã 'wyriaramū rai'i. ²A'eramū ki pēē pejejukau esage 'ga rerowiaara 'gã nee. Sā'ā karupa'mī are omaenun ma'e 'gã jejuka esagea weymaw are. Nan tee futat pejejuka esage Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gã nee. Pejeku'iramū pejejemogyau 'gã nee pejejuka esage are. Ojeupe pejeporowyky are pēku'ia Janeruwarete 'ga ifutaa. 'Gã nee pejeporowyky repy are etee kasi pēnea'ar ine. 'Gã poaawamū te ki pejejuka esage 'gã nee. ³Pēē 'ā 'gã 'wyriara. A'ere kasi pemoywyrafen pejeje'ega 'gã nupe ne. Peko esage etee 'gã pype. A'eramū nipo 'gã ojemujau pē nee. ⁴Kristu 'ga 'ūi 'wyriarareteramū werowiaaramū jane'wyriaramū. 'Ga 'ā jane rerekou weape namutat. A'eramū

'ga werowiaara 'gã nee pejejuka esageramū pē mepyau 'gã nereko esage are, pē nerawau pē mogyau ojepyri.

⁵'Awamū je pē mu'akwaawi mama'e are kunumīmeramū, kūjāmukuferamū 'jau. Peenup katu katu ki iymanera 'gã je'ega. Nepekwaapawi we mama'ea. A'eramū ki pēē 'gã je'ega renupa.

'Awamū je 'i pē nupe najuejue etee futat. Pejejopoa pāwē ete nanē mama'e apo are. Pejopoar iki mama'e apo are. A'ere kasi pejerowiaraipe pejejopoar are ne. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari Sarumāu 'ga upe ee rakue: “Janeruwarete 'ga imara'ne ojee tee ojerowiaraipe ma'e 'gã nee.

Nopoari futari 'ga 'gã mama'e apo are.

Ojee tee ijerowiaraiwe'ema 'gã etee te 'ga opoat mama'e apo are”,

'jau 'ga ikwasiarukaa ka'aran are rakue.

⁶A'eramū ki pēē pejejerowiaraipe'ema pejejee. Peenup katu katu Jarejuwarete 'ga je'ega. Pājēreteā 'ga. A'eramū 'ga oje'ega renupara 'gã poaa. A'eramū nipo 'ga anure pē mogyau 'wyriaramū wemifutara 'ara rupi. ⁷Pejemuaēm kasi mama'e are pejejemogyau ne. Janeruwarete 'ga pē nereko weape. A'eramū pēē pejepy'ata'waramū pejejemogyau.

⁸Pejea'gu ki mama'eukwaawa 'wyriarawi. Sā'ā 'miara ioa ijemi'uekara. Nan tee mama'eukwaawa 'wyriara reko jane rewiri jane mu'akwaawukare'ema jane rekoramū. A'eramū Jarejuwarete 'ga je'ega renuwukare'ema janee.

⁹A'eramū ki pēē Jejui 'ga ree te futat pejejemogyppyka pejejemogyau. Perowiat kasi mama'eukwaawa 'wyriara je'ega ne. Pēfuakar iki jupe. Pēnea'ar iki pejejewirera 'jawewara 'gã nee, Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee. 'Gã nanē 'ā ojereko tywerukaa ajemogyau nū. 'Ga rerowiare'ema 'gã 'gã nerekou tyweaete. A'eramū 'gã ajemogyau tyweaete pē 'jawe futat. Amunawa moyka 'ga

rerowiare'ema 'gā 'ga rerowiaaramū jane rerekou tyweaete. ¹⁰A'ere nipo 'gā ināinānī'ī etee pē nereko tyweri pejemogyramū. A'ere nipo anure nepeko tyweru'jawi. Janeruwarete 'ga esage ma'ea. Wa'yra 'ga jane erowiarāmū 'ga jane mū'jāu mama'e tywera apoara 'gā nui, jane mujaa Kristu 'ga ree jane mogyau. A'eramū nipo 'ga anure jane rerawau jane mogyau ojepyri nakwaparimū rūi. Janeruwarete 'ga te 'ā pē mouagukaa mama'eay upe. A'eramū 'ā pē pejeppure'ema Jejui 'ga rerowiar awi, pejejeupe mama'eay jesaukaawamū. Janeruwarete 'ga etee futat pē mojemogyppygukaa etee te Kristu 'ga ree. ¹¹Janeruwarete 'ga 'wyrirareteramū 'ūi janee najuejue etee. Uēme'ema futat 'wyririamū 'ūi awi. A'jea futat aipo 'ea.

¹²Teje'ega je akwasiarukat Silasi 'ga upe ka'aran are. Natuwiiu rūi je ikwasiarukari 'ga upe. Ka'aran kwasia'ria te je aapoukat 'ga upe. Silasi 'ga Je-

jui 'ga rerowiaararetea. A'eramū 'ga akou janerewirera 'jawewaramū. Aje-mogyppyk je 'ga ree tekou. A'eramū je teje'ega kwasiarukaa ka'aran are 'ga upe tejee. “Tamojemogyppyk tāmējē 'gā Kristu 'ga ree 'jau kwy”, 'jau je tejeupe. A'eramū je ka'arana kwasiarukaa imonou pē nupe, Kristu 'ga ree pē mojemogyppygukaawamū. Janeruwarete 'ga ojejuka esage jane ree a'jea futat. A'eramū je a'e are ka'arana kwasiarukaa Silasi 'ga upe. A'eramū taetu ki pē pejemogyppyka Kristu 'ga ree.

¹³Pēnewirera 'jawewara 'gā, Papiironi pewara 'gā oje'ega omono pē nupe, pē futaa. 'Gā nanē Janeruwarete 'ga imū'jāu imogyau wemiayuwamū nū. Jera'yra 'jawewara 'ga, Maku 'ga, nanē oje'ega monou pē nupe, pē futaa nū.

¹⁴Kristu 'ga remiayuwamū pē pejejo-mana pejepromutaramū pejejee.

Afutat je Jarejuwarete 'ga Kristu 'ga remiayuwamū pē mopy'ata'waa.

Kweramū jeje'ega pē nupe.

2 Pedro

Pedro 'ga 'awa ka'arana kwasiaa imonou Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe najuejue etee futat. 'Gā amū awau 'gā mu'jau tywet. A'eramū Pedro 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'gā nupe, 'gā mu'akwaapa ee. “Pejea'gu ki moromu'jat tywera 'gā nui. Perowiat kasi 'gā ne” 'jau 'ga ikwasiaa imonou 'gā nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramū 'ga ikwasiaa imonou 'gā nupe rakue.

1 Je Simão Pedroramū ka'arana akwasiat imonou pē nupe. Jejui Kristu 'ga Jejararetea. 'Ga upe futat je teporowykyau tekou. 'Ga remimonoferamū futat je tekou. Ymā 'ga je monoi kwe pe omome'waramū ikue. A'eramū je ka'arana kwasiaa imonou Jejui Kristu 'ga rerowiaaramū pē nupe. Ore 'jawe futat perowiat 'ga. Jejui Kristu 'ga jane katu'okararetea. 'Ga futat 'ā Maireteetea, 'Uwa 'ga 'jawe. 'Ga futat mama'e tywera apowe'em. Mama'e esage etee futat 'ga iapou akou. 'Agamū 'ā ojerowiarukaa janee.

²Jarejuwarete 'ga pekwaap. Jarejararete 'ga, Jejui 'ga nanē 'ā pēē ikwaapa nū. A'eramū je 'gā pē mopy'ata'waa taetu ifutaa. Pē nee 'gā jējuka esagea nanē je ifutaa nū.

Wemiayuwamū 'ga jane pyyrūawet

³Okwaaparamū janee Kristu 'ga opājē mua, wemifutar imū mama'ea jane iapoawamū. 'Ga 'ā jane mū'jāu 'gā nui jane mogyau okwaaparamū. “Tamū'ē 'gā 'gā nui 'jau, tejepyri mama'e esage apoawamū 'jau”, 'jau 'ga ojeupe rakue. “Anure 'gā tamut 'au tejepyri 'jau”, 'jau 'ga ojeupe rakue. ⁴Opājē mū futat Kristu 'ga mama'e esage apou janee, oje'jawe jane mogyau. U'eawer imū etee futat 'ga iapou janee. “Je rerowiat pejepe pejeje-

mogyau. A'eramū je pē mogyau tejemi-ayuwamū, pē katu'oka tejeupe, pē nupe te'eawer imū etee futat. A'eramū nipo je pē mogyau teje'jawe etee futat, mama'e esage etee futat iapoukaa pē nupe”, 'jau 'ga janee. A'eramū 'ga u'eawer imū etee futat jane mogyau oje'jawe futat. 'Ga rerowiare'ema 'gā te nipo ajee wea omūi mama'e tywera apo are etee futat. A'eramū nipo 'gā mama'e tywera etee futat iapou ajemogyau. A'ere pēē na'gā 'jawe rūi. Kristu 'ga opājē omono pē nupe oje'jawe pē mogyawamū, mama'e esagea pē nupe iapoukaawamū.

⁵Mama'e esagea Kristu 'ga wapo pē nupe ikue. A'eramū ki pejejemogyppyka 'ga ree pejejemogyau. A'eramū ki pēē pejejemogyau esage 'ga upe nū. Mama'e esagea etee iapou pejejemogyau. Jarejuwarete 'ga remifutar are te pejejemu'jau pejejemogyau. ⁶Mama'e tywera apo are pejejea'aramū ki pēē kamēsiete pejejemu'akwaapa mama'e tywera apoe'em are. Pejejemouaga mama'eay upe. Kristu 'ga je'eg imū etee futat pēē mama'e apou pejejemogyau. ⁷Pejepota'wa esageramū pejejee, pejeporomutaramū pejejee. ⁸Nanuara pēē iapo pejemogya tepē nesowo'gōk pē mogyau kamēsiete pejejeapyoramū 'ga remifutar are. Jejui Kristu 'ga 'jawerimū pejejemogy re, pēē 'ga kwaapa katu katu pejejemogyau. ⁹Nanuara apoare'ema 'gā ajemogy eae'ema 'gā 'jawe futat. Naeapyoi 'gā ojeupe Kristu 'ga remiapofer are. Aipo 'ga Kristu 'ga otywera ojewi imoiawer are wea'aru'jawe'emamū.

¹⁰Ma'eramū 'ā je 'i pē nupe: “jerewirera 'jawewaramū ki pēnea'at pejejeupe Jarejuwarete 'ga remiapofer are”, je 'i pē nupe. Jerenyra 'jawewaramū nanē pēē pejejea'aramū ee nū. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga jane mū'ēi 'gā nui ojeupe rakue. A'eramū ki jane jarejemogyau esage 'ga je'eg imū

ete'e futat mama'e apou. Jaremū'ēawer are jarejeapyo re jarepoire'ema futat 'ga rerowiar awi. ¹¹A'eramū nipo anure Janejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga, ojewi jane poire'emamū jane rerawau jane mogyau ojepeyri ywag ipe nakwaparimū warāu rūi. Anure nipo jane katu'okarera 'ga 'ūina 'wyriararetereramū janee. A'eramū 'ga jane rerawau jane mogyau ojepeyri ywag ipe.

¹²Ymā we futat 'ā pēē Jejui 'ga mome'u renupa rakue. A'eramū 'ā pēē enupa ypy we pejejemogypyyka 'ga ree pejejemogyau rakue. A'etea je amuea'at pēē ee nū. ¹³“Temanūme'ēwe tamuea'at 'gā Kristu 'ga porogytafer are 'jau nū”, 'jau je tejeupe. A'eramū je pē muea'aa ee tekou. ¹⁴Anurenure'i nipo je manūi. Jarejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga, je mueapyou je manū are ai'i. A'eramū je “Anurenure'i nipo je manūi re'ā”, 'jau tekou. ¹⁵A'eramū je, temanūme'ēwe, pē muea'aa 'ga je'eg are tekou. A'eramū nipo pēē je manū re pejejea'aramū pejejemogyau 'ga je'eg are.

Orojemiesagera mome'uawet

¹⁶Natekotee 'gā 'me are rūi ako ore pē mu'ei ai'i. Jejui Kristu 'ga rur are te ako ore pē mu'ei ai'i. “Anure nipo Janejararete 'ga, Jejui Kristu 'ga ruri ojewya nū”, 'jau ako ore pē nupe, pē mu'jau 'ga ree ai'i. “Ua nipo 'ga opājē resaukaa janee”, 'jau ore pē nupe, pē mueapyou 'ga rur are. Namorogyta teea rūi ore oromome'u pē nupe. Aruesak te ako ore orojEAU 'ga resagea ikue. A'eramū ore ikwaapa. ¹⁷⁻¹⁸Ymā ore oi ywyty'rarimū Kristu 'ga rupi ikue. Peu ore rekoramū 'ga Ruwarete 'ga 'ga muesagamutee 'ga raity muenyfugaiwayau 'ga ree. 'Ga reakwara nanē wenyfugamū nū. Ywag awi Janeruwarete 'ga oje'ega mua 'ga upe ikue. “Koromū jera'yrarete 'ga. 'Ga ete je muekōēājay ojee”, 'jau Janeruwarete 'ga

oje'ega mua ywag awi 'ga upe ore ikue. Oje'wyr awi 'ga oje'ega mua ore ikue.

¹⁹A'eramū jane Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā je'ega rerowiaa jarejemogyau, Jejui Kristu 'ga ree 'gā ka'arana kwasiari rakue. A'eramū ki pēē nanē pejejejukau 'gā nemikwasiarer are. Sā'ā ae tata monyga ypytunimū mama'e resakawamū. A'ere 'ā ae tata mowepa kwara por ire. Nan Jejui 'ga rure'emauwe jane Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā nemikwasiarera mogytau ete. A'eramū jane 'ga remifutara kwaapa. Kristu 'ga rura jaytataua ku'ema reruara 'jawe. Sā'ā ku'emamū ae mama'e resak katu katu. Nan tee futat Jejui 'ga 'ur ire jane mueapyou katu katui 'Uwarete 'ga ree.

²⁰⁻²¹Naojete'e rūi Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā ka'arana kwasiari rakue. Janeruwarete 'ga 'Agesagea te 'ga je'ega omome'u 'gā nupe rakue. A'eramū 'gā ikwasiaa ka'aran are. A'eramū jane nanē jarejeapyou'emamū jarejete'e 'ga je'eg are. 'Ga 'Agesagea ete'e jane mueapyou 'ga je'eg are.

Moromu'jar a'wyr'em

2 Ymā te 'ā 'gā amū oi janepy 'ga mu'jau tywet rakue. “Jarejuwarete 'ga je'eg are je pē mu'ei”, 'jau futatee 'gā 'gā nupe rakue. A'ere o'meramū te 'gā 'i rakue. Nan tee futat nipo 'gā amū nuri pē mu'jau tywet. Oporogytau ekoete pē nupe pē mu'jau 'ua. “Simorytee 'gā 'jau”, 'jau nipo 'gā pē nupe. Jejui 'ga rerowiar awi pē momoirukaawamū te nipo 'gā nuri pē mu'jau tywet. Aiporamū Jarekatu'okara 'ga rerowiar awi opoit ma'efera 'gā. Wea'aru'jawe'emamū futat Kristu 'ga otywera mepyawamū 'ga manūawer are. Opoia 'ga rerowiar awi. 'Gā tywera mepyawamū agawewi Jejui 'ga amanūmū rakue. A'etea 'gā oje-mote'at Jarejararete 'ga upe. Opoia 'gā 'ga rerowiar awi. A'eramū nipo anure 'gā

te futat ojemonoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe. ²A'eramū nipo 'gā amū ojemu'jau 'gā nee kwaiwete. A'eramū nipo 'gā nesakara 'gā 'jau: “Nia'wyrī Je-jui 'ga rerowiaara 'gā na'e. Mama'e tywera etee te 'ā 'gā wapo ajemogyau”, 'jau nipo 'gā. A'eramū nipo 'gā 'jau: “Je-jui 'ga nanē nipo nia'wyrī futari”, 'jau nipo 'gā nesakara 'gā, mama'e tywera 'gā iapo resag ire. ³Mama'e tywer are moromu'jara 'gā nanē nipo 'jau ojeupe: “Mama'e are je 'gā mu'ei. A'eramū nipo 'gā je mepyau ka'aranūū pyu”, 'jau nipo 'gā ojeupe. A'eramū 'gā ajamu'jau wea'ar are etee. A'ere Janeruwarete 'ga 'gā kwaawi. Ymā we futat 'ā Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Mama'e tywer are moromu'jara 'gā nipo je areko tywerete, 'gā monou mama'eukwaawa rapyaw ipe”, 'jau 'ga rakue. Anure nipo Janeruwarete 'ga aipo 'gā nerekou tyweaete u'eawer imū etee futat. A'eramū 'ga 'awamū 'gā nemiapo tywera resaka 'ūina.

⁴Ymā nanē 'ā ywagipewara 'gā amū nuenuwi etee Janeruwarete 'ga je'ega rakue. A'eramū 'ā Janeruwarete 'ga 'gā mū'jāu ywag awi rakue, 'gā monou 'ā 'gā mogyau pytunainaiwa pype. Peu futat 'gā ajemogyau 'awamū miamū futat Je-jui 'ga wowase ae majatykaawa 'ara upe iwaēma rapesaka. Aipoa 'ara rupi tāmējē nipo Jejuī 'ga 'gā nesaka nū. A'eramū futat nipo 'ga 'gā monou 'gā napyaw ipe.

⁵Pēnea'ar iki Nue 'ga rekwawer are: Ymā Nue 'ga rekoramū 'ā Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoara 'gā momapa 'y pyu rakue. Nue 'ga 'ā 'jau agawewi 'gā nupe rakue numiamū: “Au'je mama'e tywera apo re. Pejemogy esage Jarejuwarete 'ga upe”, 'jau agawewi 'ga 'ā 'gā nupe rakue numiamū. A'ere 'ā 'gā nuenuwi 'ga je'ega rakue. A'eramū 'ā Janeruwarete 'ga Nue 'ga etee ia'gwau 'y awi 'ga pytuna 'gā neewe rakue. A'eramū 'ga yaruū apoukaa 'gā nupe 'y awi 'gā a'gwawamū rakue. A'eramū 'ā sete 'gā

etee awau osou 'y awi Nue 'ga retee rakue. Aipo 'gā etee futat amanūme'em 'y pyu rakue.

⁶Pēnea'ar iki nanē Sodoma pewarera 'gā nee, Gomora pewarera 'gā nee nanē nū. Mama'e tywera etee 'ā aipoa amunaw ipewara 'gā iapou 'upa rakue. A'eramū 'ā Janeruwarete 'ga aipoa amunawa mateepapa, ipypewara 'gā neewe futat. Tata pyu 'ā Janeruwarete 'ga 'gā momapa rakue. A'eramū 'ā 'ga Lo 'ga etee 'ga muēma pe awi rakue. Mīmēra 'ā mama'e tywera apoarera 'gā nerekou tyweawera wesaukat janee. A'eramū nipo 'ga mama'e tywera apoarera 'gā monou 'gā mogyau mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ea nanē jane ikwaapa nū. ⁷Lo 'ga 'ga 'ā imuēmukaa Sodoma 'jaw awi tata monowē'ēwe futat rakue. Namama'e tywera apoara rūi Lo 'ga. A'eramū 'gā nemiapo tywera 'ga moglekogekou etee 'ga mu'arasīrasiga rakue. ⁸Lo 'ga 'ā esage ma'ea rakue. A'ere 'ga mama'e tywera apoara 'gā pype 'ga rekoi rakue. 'Gā nemiapo tywera resaga 'ga mu'arasiga ete 'ga mogou 'gā nee rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga 'ga muēmukaa 'gā nui, 'gā momape'emawe rakue. ⁹Ma'eramū 'ā jane 'i jarejaupe: “A'jea futat. Janeruwarete 'ga jejuka esagei mama'e esage apoaramū jane ree, jane a'gwau mama'e tywer awi”, 'jau 'ā jane jarejaupe. Mama'e tywera apoara 'gā 'ga wereko tywerete, wowase ae majatykaawa 'ara upe iwaēme'emauwe miamū futat. ¹⁰Wemifutar imū mama'e tywera apoara 'gā, oje'ega renupare'ema 'gā. Mīmēra 'gā taetu nipo 'ga erekou tyweaete.

Mama'e ekoete are moromu'jara 'gā nojenosī mama'e tywera apo awi. Ojerowiaaraipa etee wemiapo tywer are. Nokyjei 'gā ywagipewara 'gā kuraw awi. Akurap futat 'gā ywagipewara 'gā. ¹¹Ywagipewara 'gā te ipājē moromu'jar a'wyrē'ema 'gā pājē apyraapa. A'etea

'gã nakurawi 'gã Jarejuwarete 'ga upe. ¹²A'ere 'agera moromu'jar a'wyre'ema 'gã ni'akwaawi ajemogyau. Sã'ã 'miara 'ã naea'ari mama'e are. Opajai ekoeteramũ etee. A'eramũ 'ã awau ojejukaukaa ae upe. Nan tee futat moromu'jar a'wyre'ema 'gã. Naeapyoi mama'e are. Wemikwaawe'ema mama'ea 'gã ikurapa etee. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga 'gã momapa. A'eramũ nipo 'gã awawe'em futat Jarejuwarete 'ga pyri amanũ re. Awau muku 'ga wi. ¹³Moromu'jar a'wyre'ema 'gã nipo wemimu'e 'gã nerekou tyweaete. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga 'gã nerekou tyweaete 'gã mepyau 'gã nemiapofer are. Ko'aramuku te 'ã 'gã mama'e tywera apoi ajemogyau ajueape ojenosõue'em. Wemiapo tywera renosõue'em. Aipo 'gã nipo ajatykau pẽ nee ojemi'waa numiamũ. "Ore 'ã Jejui 'ga rerowiaaramũ pẽ 'jawe", 'jau futatee nipo 'gã pẽ nupe. A'ere 'gã mama'e tywera etee iapoi pẽjatykaawa pype. Ojenosõue'em futat 'gã mama'e tywera apou ajuowase. Amumera 'gã nanẽ weawrywamũ ajemogyau nũ. Ojemote'at ae nanuaramũ ajemogyau ojopype. ¹⁴Kũjã resakaibe'ema. Kũjã ãẽ mũ resakawe owy'aa tãmẽjẽ ãẽ ree. "Tako ãẽ ree 'jau kwy", 'jau 'gã ojeupe. Wojere'emamũ 'gã mama'e tywera apo awi. 'akwaawe'ema 'gã 'gã imoryteeu. A'eramũ 'gã ojemotywea Jarejuwarete 'ga upe. Oka'aranũũ kwai are etee 'gã wea'aramũ ajemogyau. A'eramũ nipo anure Janeruwarete 'ga 'gã nerekou tyweaete 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. ¹⁵Jarejuwarete 'ga rape awi opia ma'e 'gã poromũ. A'eramũ futat 'gã oka'jama. Nuesagu'jawi futari 'gã 'ga rapea. Parãu 'ga ree 'gã jemu'ei. Ymã 'ã Parãu 'ga, Peo 'ga ra'yra 'ga, Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramũ rakue numiamũ. A'ere 'ã 'ga noporomu'earũũ rakue. 'Ga amũ

wejue e'i 'ga upe: "Tamono ka'aranũũa enee 'jau. A'eramũ ene ewau Israeu juapyrera 'gã mu'jau mama'e tywera apo are 'jau", 'jau 'gã 'ga upe rakue. ¹⁶A'eramũ 'ga awau. A'eramũ 'ga waw ipe Janeruwarete 'ga 'ga reymawa moje'egukaa 'ga upe rakue. Ae 'jawe futat 'ga reymawa oje'ega, kawaru'ia oje'ega 'ga upe. Oje'egayau 'ga upe: "Ma'eramũ te ereapo mama'e tywera?" 'jau 'ga reymawa 'ga upe. A'eramũ futat Parãu 'ga opoia wemiaporamer awi.

¹⁷'Y ky'a 'jawe moromu'jar a'wyre'ema 'gã jemogyi. Sã'ã ae 'y resakawe jane 'ea jarejeupe: "Ay'u pa je kwy" 'jau 'ã ae ojeupe. A'ere 'ã ae natykura'uweri 'y ky'aa. Nan tee moromu'jar a'wyre'ema 'gã. Naa'jea rũũ futat 'gã je'ega. Amana rowoky'a 'jawe nanẽ 'gã je'ega nũ. Sã'ã ae amana rowoky'a tee resakawe jane 'ea jarejeupe: "Okyt nipo kwe amana", 'jau jane 'ã. A'ere 'ã ywytuu ruri etee ipyau imonou kwe katy. A'eramũ 'ã amana okwapa etee okyre'ema. Nan tee futat ae. Moromu'jar a'wyre'ema 'gã nesakawe ae 'i: "Mama'e a'je are jane mu'jawamũ nipo 'gã nuri", 'jau nipo jane jarejaupe. A'ere naani. O'meramũ te 'gã 'i. A'e 'gã nipo Janeruwarete 'ga omonu muku ojewi, ypytunaiwa pype 'gã mogyau. Nakwaparimũ warãu rũũ futat 'gã oi ajemogyau. ¹⁸Ojerowiaraiapa 'gã ojee etee futat. 'akwaawe'ema 'jawe nipo 'gã 'jau 'gã nupe: "Pe'je pejejua pejejemu'jau ore ree. Esage futat jarejamuesage pãwẽ gatu etea", 'jau futatee nipo 'ga mama'e tywer awi opoir yau ma'e 'gã nupe. A'ere 'gã 'gã moryteei etee ojee. Wemifutat tywer are etee 'gã 'gã mu'ei. ¹⁹"Nitywi futari nepeapoi nanuara 'jara 'gã amũ", 'jau futatee 'gã 'gã nupe. "A'eramũ pẽẽ mama'e apou pejejemifutar imũ etee futat", 'jau nipo 'gã 'gã nupe. 'Gã tywera 'gã nerekou. Aipo 'gã mu'jaukaa. Nopoirauweri 'gã mama'e tywera apo awi. Mama'e tywera apoa etee 'gã nemi-

apoa. Mama'e tywera siapou'jau'jap 'eramū janeremiapo tywera reko'i janejara 'jawe janee. A'eramū jane a'eramū taetu iapou'jau'japa jareojere'emamū. Nan tee futat 'gā. ²⁰ Amumera 'gā nipo Jare-jararete 'ga, Jejui Kristu 'ga rerowiaa ajemogyau numiamū. Aipo 'gā nipo 'ga okatu'ok futat 'gā tywer awi numiamū. A'ere nipo 'gā jewyri tee otywera upe nū. Otywera upe ojewyt ma'e 'gā oje-mote'at futat Jarejuwarete 'ga upe. Jejui 'ga rerowiare'emawe futat 'ā 'gā nia'wryri Jarejuwarete 'ga upe rakue. A'eramū 'gā Jejui 'ga rerowiar awi opoir ire taetu 'gā wa'wryre'emamū futat 'ga rerowiare'emarete 'gā apyraapa. ²¹ Jarejuwarete 'ga ra'ya 'ga 'gā erowiaa futat numiamū. A'ere 'gā poiri ete 'ga rerowiar awi. Jejui 'ga rerowiar enune 'gā wa'wryre'emamū Jarejuwarete 'ga upe rakue. A'eramū 'gā 'ga rerowiar awi opoir ire taetu wa'wryre'emareteramū 'ga rerowiare'ema 'gā apyraapa 'ga upe. Ma'eramū gatu nipo 'ā 'gā 'ga rerowiari rakue? ²² A'eramū jane mama'e tywera apo upe ojewyt ma'e 'gā nesag ire 'jau jarejaupe: "A'jea futat aipo jane'ea. Sā'ā kasuraa. Opy'apojy re ijewyra opy'apojy upe i'ua. Nan tee otywera upe ojewyt ma'e 'gā. Tajaurana nanē 'ā amuug ire ojewya awau tujururu upe ojerejerepa ipype nū. Nan tee futat mama'e tywera apo upe ojewyt ma'e 'gā", 'jau jane 'gā nesag ire.

Jejui 'ga ruawam

3¹⁻² Ka'arana ako je akwasiat imonou pē nupe ai'i. A'eramū je 'awamū je ka'arana kwasiaru'japa pē nupe nū. Pēē 'ā jejekoty'aawaretea. A'eramū je 'jau tejeupe: "Ka'arana pa je akwasiaru'jap imonou 'gā nupe nū kwy", 'jau je tejeupe. "Tamuea'at 'gā Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā nemikwasiarer are 'jau kwy", 'jau je tejeupe. Janejararete 'ga, jane katu'okara 'ga futat 'ā ore mu'jau

wemifutar are ikue. A'eramū ako ore 'ga remimonoferamū imome'wau ako pē nupe ikue. Aipo are nanē je pē muea'aa nū. ³ Pēnea'ar iki je'eawer are. "Anure nipo Jejui 'ga rure'emauwe 'ga rerowiare'ema 'gā nuri pē nerekoemāu pē jaita ete Jejui 'ga pēē erowiamū. Wemifutar imū te nipo aipo 'gā mama'e tywera apoi", 'jau je pē nupe. ⁴ "Anure je ruri nū", e'i Jejui 'ga ore ikue, 'jau pēē pejemogyau. A'eramū nipo 'gā aipo pēē 'eramū "Manamū aje'e 'ga ruri", 'jau nipo 'gā pē nerekoemāu etee pē jaita. "Ymā te 'ā 'ga aipo 'ga 'i rakue ai' kūi. A'etea 'ga 'ā 'ure'emawe. 'Ga je'ega renuparera 'gā 'ā opapapa rakue. A'etea 'ga 'ā 'ure'emawe", 'jau nipo 'gā pē nupe pē jaita etee. "Ywya jeapo ppyrauwe futat 'ā mama'ea nan etee futat rakue. Te marana'ape mama'e jesowo'gōgi nū", 'jau nipo 'gā pē jaita etee. "Aipo 'jau amunipo 'ā 'ga ruri ymā we mama'e mojoy'raupap rakue", 'jau ete nipo 'gā pē jaita etee. ⁵ A'ere nipo aipo 'jara 'gā o'meramū te 'gā 'i. Naea'ari 'gā Janeruwarete 'ga remi-apofera mama'e are. Ymā Janeruwarete 'ga wyy apoi oje'eg imū etee futat rakue. Ywaga nanē 'ga iapou oje'eg imū etee futat nū. Nuapoi 'ga mama'ea opou rakue. Najane 'jawe rūi 'ga. Oje'eg etee te 'ga jupe. 'Y upe 'ga 'jau: "Ejepe'a wyy awi", 'jau 'ga 'y upe. A'eramū futat wyy ojesaukaa 'ya ojepe'au jui. ⁶ Anure 'ga 'y pyu wemiapofer ymanera momapa rakue. ⁷ Oje'eg imū te 'ā 'ga wyy apou rakue. Ywaga reewe 'ga 'ā iapoi rakue. Oje'eg imū etee futat 'ga auwara 'gā mogyau nū. A'eramū nipo 'ga a'jetete pa "gā naje rerowiari ra'e pa", 'jau 'gā momapa tata pyu nū. A'ere 'ga ae majatykai ra'ne nipo wowase. A'eramū nipo 'ga werowiare'ema 'gā mū'jāu imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aipoa 'ara rupi 'ā 'ga wyy a'wryre'ema mateepapa tata pyu ywag a'wryre'ema reewe.

⁸Najane 'jawe rūi Janeruwarete 'ga. Jane upe te 'ā 'arakwawa ipytunūū ma'e 'jawe rēwējēmī. Kwara 'ara we 'ā opytunamū rēwējēmī janee nū. A'ere Janeruwarete 'ga upe nanarūi. Aju'jaju'jawe etee 'ara 'ga upe. Miu anu majepeī 'ara 'jawe ete 'ga upe. Majepeī 'ara nanē miu anu 'jawe ete 'ga upe nū. Majepeī 'yweteewara 'jawe mīmera mama'ea 'ga upe. ⁹A'eramū 'gā "Ma'eramū sipo 'ga poromukuramū? Ma'eramū sipo 'ga 'ure'ema? Nuri futari nipo 'ga nū'ū", 'jau nipo 'gā pē nupe. A'ere 'ga ruri futari. U'eawer imū etee futat 'ga ruri. Ajemuaēm wejue 'ga werowiare'ema 'gā nee. A'eramū 'ga 'gā werowiaara rapesaka 'ūina. Kwaiwete wejue 'ga rerowiare'ema 'gā jemogyi. A'eramū 'ga a'eramū oporomukuramū. Nafutari 'ga jane mū oa muku ojewi numiamū. A'eramū 'ā 'ga wa'yra 'ga murukara'ne'ema.

¹⁰'Ua Janejararete 'ga ruri muna'ywa 'jawe. Sā'ā ae muna'ywa rura kwaawe'ema. Nan tee futat jane 'ga rura nikwaawi. Muna'ywa rura 'jawe futat nipo Kristu 'ga ruri janee. Nikwaawi jane 'ga ruawa. 'Ga ruramū nipo ywag aunuga. Ipojoy te nipo iunuga. Mama'ea nipo opapa. Iunuga renupawe nipo 'ga rerowiare'ema 'gā opiryyjamū ajemogyau. Ipojoy te nipo ywag aunuga. Kwat, jay, jaytata. Mīmera ukaitapap. Ywya nanē opyipiara reewe ukaitapap Kristu 'ga ruramū. ¹¹"Anure nipo mama'e tywera kaipawi" 'ea pēē 'ā ikwaapa. A'eramū ki pēē 'ga rerowiarāmū pejejemogyau esage 'ga upe, mama'e apou 'ga je'eg imū etee futat. ¹²Anure nipo Janeruwarete 'ga wa'yrarete 'ga murukari futari. A'eramū pēē pejejemogyau esage 'ga upe 'ga rura rapesaka. 'Ga mome'wau pe'je pejewau 'ga rerowiarukaa 'ga rerowiare'ema 'gā nupe. Jejui 'ga ruawa rupi Janeruwarete 'ga jane majatykai wowase Jejui 'ga

rerowiaaramū jane mopojo'oka 'ga rerowiare'ema 'gā nui. A'eramū futat 'ga mama'e tesirūmera rapyau. Kwat, jay, jaytata. Mīmera 'ga wapypap. ¹³Ymā we futat 'ā Janeruwarete 'ga 'i rakue: "Mama'e tywera rapy re je ywy yau apou ywag yau reewe nū. Aipoa jeremiapo yau pype nitywi futari mama'e tywera. Mama'e tywera apoara 'gā nanē otywe'emamū futat nū", 'jau 'ga 'ā ikwasiarukaa inuga janee rakue. A'eramū jane 'ga remiaporama rapesaka jarejemogyau.

¹⁴Pēē 'ā jejekoty'aawaretea futat. A'eramū je 'jau pē nupe: "Ga ruawa rapesakaramū pēē pejejemogyau esage Jarejuwarete 'ga upe. Mama'e tywera kasi peapo ne. 'Ga je'eg imū etee ki mama'ea peapo pejejemogyau 'ga upe, 'ga rapesakaramū. A'eramū pēē pejejesageramū pejejemogyau 'ga upe, 'ga rowase peje'amaw ipe", 'jau je pē nupe. ¹⁵Pejeku'iramū nanē ki pejejemogyau Jarejuwarete 'ga poromuku are. A'eramū 'ga nanē ajemogekowe'em 'ūina nū. "Jeporomukuramū nipo 'gā jemogypygeteetei je ree re'ā", 'jau 'ga ojeupe. Janerewirera 'ga, Paulo 'ga 'ā nanē ka'arana kwasiaa ee nū, imonou pē nupe rai'i. Paulo 'ga 'ā janejekoty'aawaretea. Janeporomutat jane 'ga ree. 'Ga nanē Janeruwarete 'ga amu'akwaap wemiaporam are. A'eramū 'ga ka'arana kwasiaa ee pē nupe. ¹⁶Kwe pewara 'gā nupe ikwasiaa Paulo 'ga 'gā mueapyou katu Kristu 'ga rur are. A'ere 'ga namueapyo katui 'gā ajepeja wemikwasiarer are. Mama'ey are nanē 'ga ka'arana kwasiari nū. Aipo 'ga remikwasiarer are jane jarejeapyoa'ne'emamū. A'eramū i'akwaawe'ema 'gā amū ajamu'jau tywet Paulo 'ga remikwasiarer are. Jejui 'ga rerowiaa'ri 'gā nanē ajamu'jau tywet ee. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā nemikwasiarer are nanē 'gā

ajamu'jau tywet nũ. A'eramũ 'gã ojereko tywerukaa 'ga upe, ojemonoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe 'ga upe.

¹⁷ A'eramũ ki pẽẽ pejejea'gwau Jarejuwarete 'ga je'eg are moromu'jat tywera 'gã nui. Perowiat kasi 'gã je'ega ne. Kasi a'e pe pepoit Kristu 'ga rerowiar awi ne. ¹⁸ Jejui Kristu 'ga ree taetu pejejemogypyka pejejemogyau. 'Ga je'eg

imũ taetu pejejemogyau esage. A'eramũ nipo pẽẽ Jarejararete 'ga kwaapa katu katu. A'eramũ taetu jane katu'okarera 'ga opota'waramũ pẽ nee. A'eramũ ki jane 'ga muorypa jarejemogyau. 'Awauwe futat, anure miamũ futat jane 'ga muorypa jarejemogyau, jarejere'emamũ. Nan iki sajemogy, a'e je pẽ nupe.

Kweramũ etee jeje'ega pẽ nupe.

1 Juā

'Ara renyfuga 'jawewat

Ymā we 'gā 'i “Juā 'ga 'awa ka'arana kwasiari” 'gā 'i rakue. Nokwasiari agawewi 'ga wera 'awa ka'aran are. A'etea 'gā e'i “Juā 'ga remikwasiarera futat”, e'i 'gā jupe. Juā 'ga Jejui 'ga remimu'efera.

“Pēporomutat ki pejejee”, e'i 'ga ikwasiaa imonou Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramū 'ga ikwasiaa imonou 'gā nupe rakue.

Janeruwarete 'ga kwaawukaat

1 Ka'arana je akwasiat imonou pē nupe. Jarejeupe Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga ree je ikwasiari. Kristu 'ga ree je ikwasiari. Oje'ega rerowiaaramū 'ga jane mogyi ojeypyri nakwaparimū rūi. Okoeteete ma'ea Kristu 'ga. Ymā te 'ā 'ga rekoi, wyy apoe'mauwe Kristu 'ga rekoi rakue. A'ere ore 'awa wyy pe 'ga rekoramū ore 'ga resagi orojeau ikue. Orowyka 'ga pir are ikue. 'Ga je'ega ore enupa ikue. Aipoa ore oromome'u pē nupe. ²Ymā we te 'ā 'ga rekoi rakue. 'Awamū aje 'ā 'ga ruri 'awa wyy pe ojesaukaa ore ikue. A'ea ore oromome'u pē nupe. Ymā we futat te 'ā 'ga rekoi Jarejuwarete 'ga pyri aetywe'mauwe rakue. A'ere 'ga 'awamū 'ga jesaukari ore ikue. ³A'e resakawera ore oromome'u pē nupe. Orojemienuwera nanē ore imome'wau pē nupe nū. 'Ga rerowiarukaawamū ore imome'wau pē nupe. A'eramū pēē pejejemujaa Jarejuwarete 'ga ree ore pyri, 'ga ra'yrarete 'ga Jejui Kristu 'ga ree 'jau. A'eramū jane jarejemogyau 'ga ree etee futat jarejea m̄yina. ⁴A'eramū je 'agamū ikwasiaa ka'aran are jarejemuorypawamū.

⁵Jejui 'ga je'ega ore enupa ikue. Ma'eramū 'ā ore orojeupe 'ga 'eawera mome'ui pē nupe. Aipo 'jau 'ga imome'wau ore ikue. “Janeruwarete 'ga esagesage. Nitywi futari 'ga mama'e tywera pyu. 'Ara renyfuga 'jawe te 'ga. Nitywi futari ppytuna 'ga pyri”, 'jau 'ga imome'wau ore ikue. ⁶'Gā amū te nipo “Je Jarejuwarete 'ga remiayuwa”, 'jau futatee. A'ere nipo aipo 'jara 'gā nekoi ppytunimū wata ma'e 'jawe. 'Gā nuetygi mama'e tywera apoa. A'e 'gā o'meramū te 'gā 'i. Na'ga remiayuwa rūi aipo 'gā. Nuenuwi 'gā mama'e a'jea. Nuapoi 'gā Jarejuwarete 'ga remifutar imū mama'ea. ⁷Ku'jywa 'ga 'ara renyfuga 'jawe futat. Nuapoi 'ga mama'e tywera. Mama'e esagea etee te 'ga wapo. 'Ga 'jawe jarejemogy re jarejekoty'aa esage ete jarejee. Oje'jawe jane jemogy re 'ga wa'yra 'ga, Jejui Kristu 'ga ry pyu jane pireita akou, janetywera moia akou jane wi.

⁸“Je najetywi tetywera pyu” 'jaramū jane jare'meramū Jarejuwarete 'ga upe. Jarejemoryteeu jane tee futat. Aipo 'e re mama'e a'jea apowe'em. ⁹A'ere ojeupe jaretywera jane imome'uramū, Janeruwarete 'ga imoiri jane wi, jane katu'oka. U'eawer imū etee futat 'ga janytwera moia jane wi. Namama'e tywera apoara rūi te 'ga. Mama'e esagea etee futat 'ga ree. A'eramū 'ga janetywera moia jane wi. “Epe'a jetywera je wi”, ojeupe jane 'eramū 'ga imoiri jane wi. ¹⁰Na-juejue etee futat aetyweramū. Nokoi futari ae mū itywere'emamū. “Je najetyweri” 'jaramū ae Jarejuwarete 'ga 'me are ako ma'eramū te ae poromū. 'Ga futat 'ā e'i rakue: “Nepētywi futari pēē mū pejetywere'ema pyu”, 'jau 'ga 'ā rakue. A'eramū ae “je najetyweri” 'jaramū Jarejuwarete 'ga 'me are jarejemogyau. 'Ga

je'ega rerowiare'emamū te ae poromū ae 'i.

Kristu 'ga jane poaa

2 Pēē 'ā jejeuwa 'jawe jee. A'eramū je ka'arana kwasiaa pē nupe mama'e tywera apo awi pē momoiawamū. “Au'je mama'e tywera apo re” 'ea je ikwasiaa ka'aran are imonuw pē nupe. A'ere jane mama'e tywera jane iaporamū Jejui Kristu 'ga je'egi 'Uwarete 'ga upe jane ree. “Aipo 'ga je rerowiaara 'ga. Mama'e tywera 'ga wapo. A'ere 'ga nopoiri futari jane rerowiar awi. A'eramū ki eta'waramū etee e'ŷina 'ga upe”, 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe oje'ega rerowiaaramū jane ree. Jejui 'ga 'ā naitywet ma'ea rūi. Esage ma'e 'ga te. ²'Ga futat 'ā janetywera mepyau 'Uwarete 'ga upe janee. Amanūmū janetywera 'Uwarete 'ga upe jane wi imoiawamū. A'ere 'ga najanema'e etee rūi janetywera mepyi. Ywy pewaramū janetywera juejue futat 'ga omepy.

³Jarejuwarete 'ga je'ega renuw ire jane a'jea futat 'ga remiayuwa. 'Ga remiayuwaretea 'ā jane 'ga je'ega renuparamū. ⁴'Gā amū nipo 'jau, “Akwaap je Jarejuwarete 'ga”, 'jau. A'ere aipo 'jara 'ga o'meramū te 'ga 'i Jarejuwarete 'ga je'ega renuwe'em ire. I'me ma'eramū te ae poromū ae 'i akou. ⁵'Ga je'ega renuparamū jane 'ga futaa a'jea futat. A'eramū te ae a'jea futat ae 'i. “Je Jarejuwarete 'ga remiayuwa futat”, 'jau jane. ⁶Aipo 'jaramū ki mama'e esage etee peapo, Jejui Kristu 'ga 'jawerimū etee futat.

Pēporomutar iki pejejee

⁷Tejekoty'aawamū pē nupe je ka'arana kwasiari Jarejuwarete 'ga je'eg are. “Pēporomutar iki pēē pejejee. Pejejuka esage ki pejejee”, 'jau 'ga rakue. Na'awamue rūi te 'ga 'ā aipo 'ga 'i janee rakue. Jejui 'ga rerowia ypy

we futat te 'ā pejemu'e aipo are rakue. A'eramū pēē aipo 'ga 'eawera kwaapa pejejemogyau. ⁸Aipoa morogyta are je ka'arana kwasiari pē nupe. A'ere aipoa morogyta ymanera jemu'jagi morogyta yau 'jawe. Jejui 'ga aipoa morogyta are jane mu'eramū morogyta yau 'jawe futat janee. Jejui 'ga a'jea futat iporomutat jane ree. A'eramū ki jane 'ga 'jawe futat jareporomutaramū jarejee. A'eramū nipo jane resakara 'gā 'jau, “A'jea futat Kristu 'ga 'ea ra'e”, 'jau nipo 'gā. 'Ga rure'emamū 'ā janepy 'gā weapyoe'emamū 'ga ree rakue. A'ere ako 'ga ruri jane mueapyou ojee ikue. Janereapyoe'em awi jane mueapyou ikue. Sā'ā jay renya ypytuna mojesa'gia numiamū. A'ere 'ā nomojesagi katu. Nan tee futat ako janepy 'gā neapyo'iramū etee Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. Jejui 'ga te ajee 'ā 'ut 'ara renyfuga 'jawe mama'e kwaawukaa katu katu janee, Jarejuwarete 'ga kwaawukaa janee. Jay reny 'jawewar awi jane mū'jāu 'ara renyfuga pype jane monoara 'jawe.

⁹'Gā amū nipo 'jau, “je 'ara renyfuga pypewara futat”, 'jau nipo 'gā. A'e reewi nipo 'gā niporomutari opytuna 'gā nee. A'eramū jane aipo 'gā kwaapa. Aipo 'gā ypytunaiwa pypewara futat. Poromū o'meramū. ¹⁰Opytun are iporomutat ma'eramū te ae 'arimū wata ma'ea. Nitywi futari mama'e tywera pyu, jarejomote'aawa pyu Jarejuwarete 'ga upe. ¹¹A'ere ae opytuna 'gā nee iporomutare'emamū ae ypytunaiwa 'jawewara pype wata ma'ea. Ypytunaiwa pype wata ma'eramū ae awawa kwaape'ema. Ypytunaiwa esaukare'ema ae upe. Eae'ema 'jawe ae mogyaukaa.

¹²⁻¹⁴Pēē 'ā jejeuwa futat. Peenuw esage ki jeje'ega. Jejui Kristu 'ga ree 'ā 'ga Ruwarete 'ga pētywera moia pē nui pē katu'oka pē mogyau 'awamū. Jare-

juwarete 'ga 'ā pēē ikwaapa. A'eramū je ka'arana kwasiaa pē nupe.

Sawa'eramū pē nupe nanē je ka'arana kwasiaari nū. Ywy apoe'emauwe Ako ma'e 'ga pekwaap pejemogyau rakue. A'eramū je pē nupe nanē ka'arana kwasiaa nū.

Kunumīmet. Kūjāmet. Jejui 'ga perowiāt pejemogyau. A'eramū 'ā pēē mama'e apowe'em mama'eukwaawa 'wyrīara remifutar imū. Jejui 'ga pājē mū pejejepojekau mama'eukwaawa 'wyrīara remīayuw awi. Jarejuwarete 'ga je'ega renupa pejemogyau. A'eramū pēē mama'e apou'jape'ema mama'eukwaawa 'wyrīara je'eg imū. A'eramū je ka'arana kwasiaa imonou pē nupe.

¹⁵Jarejuwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gā 'ja'jawe ete kasi pēē pejemogy ne. 'Gā nemifutara kasi pefutar ine. 'Gā nemifutar are pejejea m'yine'ema. Jarejuwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gā 'jawe tee mama'e apo re pēē nanē nepēporomutari Jarejuwarete 'ga ree ne. ¹⁶Jarejuwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gā mama'e tywera apo are etee ifuwet ajemogyau. Mama'e tywera resag ire 'gā aipo futaa. A'eramū futat ojerowiaraiapa ajemogyau wemiapo a'wre'em are etee futat. A'ere naJaneruwarete 'ga remifutara rūi aipoa. 'Ga ree iporomutare'ema 'gā nemiapoa te poromū. ¹⁷A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga werowiare'ema 'gā nemiapofera mateepapa etee. 'Gā nemifutara nanē nipo 'ga imateepapa etee 'gā nui nū. A'ere jane Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee mama'e apoaramū nipapawi. 'Ga pyri te jane oi jarejemogyau jareku'iramū nakwaparimū rūi futat.

Jejui 'ga ree iporomutare'emarete

¹⁸Kunumīmet. Kūjāmet 'jau. Jeje'ega ki peenup. Anurenure'i nipo mama'e

teepap katu katuramū. Peenup futat 'ā Jejui 'ga ree iporomutare'emarete 'ga rera rai'i. "Anurenure'i nipo Jejui 'ga ree iporomutare'emarete 'ga ruri", 'jau 'gā imome'wau pē nupe. A'jea futat 'gā 'ea. 'Awamū miamū kwaiwete Jejui 'ga ree iporomutare'ema 'gā jemogyi. A'eramū 'ā jane a'e are ikwaapa "owaēm ja'wyja'wy ywy mateepaawa upe ra'e" e kwaapa. ¹⁹Jejui 'ga ree iporomutare'ema 'gā awau ojepe'au muku jane wi. Najane pyri 'ga ree iporomutat ma'e 'gā nūi tāmējē futat. Jane pyri 'ga ree oporomutar ire amunipo 'ā 'gā nojepe'ai jane wi. Jane wi 'gā ooa 'gā jepe'aa 'gā okwaawukat janee. A'eramū jane 'jau jarejaupe: "Najane pyri 'ga ree iporomutat ma'e 'gā nūi tāmējē futat 'gā", 'jau jane jarejaupe.

²⁰Jejui Kristu 'ga 'Uwarete 'ga 'Agesage mua pē nupe rakue, pē mul'jawamū rakue. A'eramū pēē mama'e a'je kwaapa, Jejui 'ga mome'u a'jea futat. ²¹Pēē 'ā Jejui 'ga ree mama'e a'jea porogyta pekwaap. A'eramū je ka'arana kwasiaa pē nupe. "Nepekwaawi", 'jawe'em je ikwasiaa pē nupe. Jejui 'ga mome'ua a'jea futat pēē ikwaapa. Mama'e a'je kwaaparamū ae mama'e a'jea etee futat imome'ui ajaupe. Nai'me ma'eramū rūi ae morogyta esage mome'ui.

²²Aw'ya te i'me ma'ea? "NaJejui 'ga rūi Janeruwarete 'ga remimurera" 'jara 'gā te poromū e'i i'me ma'eramū. Jejui 'ga ree iporomutare'ema 'gā futat poromū. 'Gā nuerowiari futari Jarejuwarete 'ga je'ega, 'ga ra'yra 'ga je'ega nanē nū. ²³"NaKu'jywa 'ga rūi Jejui 'ga Ruwaretea" e rerowiaara 'gā na-Jarejuwarete 'ga remīayuwa rūi ajemogy. A'ere "Jejui 'ga Jarejuwarete 'ga ra'yraretea" e rerowiaara 'gā a'jea futat Jarejuwarete 'ga remīayuwa.

²⁴Jejui 'ga je'ega renupa ypy we futat 'ā pēē 'ga rerowiaa rai'i. Aipoa mo-

rogyta ki a'jea futat perowiat pejemogyau. Aipoa morogyta a'jea futat perowiat pejemogyramū, Janeruwarete 'ga ree pejemujaa a'jea futat. 'Ga ra'yra 'ga ree nanē pejemujaa nū. ²⁵Ymā we futat 'ā Kristu 'ga 'i oree ikue: “Tomogy pēē orojeperyi nakwaparimū warāu rūi”, 'jau 'ga oree ikue.

²⁶Gā amū nipo awau pē pyri o'meramū pē nupe. “Tamomoirukat 'gā Jejui 'ga rerowiar awi 'jau kwy”, 'jau 'gā ojeupe. Aipoa 'gā nee je ka'arana kwasari imonou pē nupe. ²⁷A'ere Jejui 'ga 'Uwarete 'ga 'Agesage muri pē nupe. A'eramū 'ga 'Agesagea pē mu'jara. A'eramū ki pēē mū moromu'jara futaru'jape'ema. 'Ga 'Agesagea a'jea futat pē mu'e mama'e a'je are. Ni'mei futari 'ga 'Agesagea. A'eramū ki pēē 'ga 'Agesagea pejemu'e renupa katu katu. A'e renupa pēē pejemujaa Jejui 'ga ree.

²⁸Kunumimet, kūjāmet 'jau. Jejui 'ga ree etee ki pejemujat. A'eramū pēē anure 'ga ruramū pejenosōue'em pejewau 'ga repejāna. Mama'e tywera apo re pejenosī 'ga rowase pejewaw ipe ne.

²⁹Sikwaap jane 'ga jarejemogyau. “Jejui Kristu 'ga esagesage. Nuapoi 'ga mama'e tywera” 'ea jane ikwaapa. A'eramū “ae mama'e tywera apoare'emamū Janeruwarete 'ga ra'yramū futat ajemogyau” 'ea nanē jane ikwaapa nū.

Jejui 'ga rerowiaat

3 Pēnea'ar iki “Janeruwarete 'ga iporomutat jane ree” 'e are. A'eramū 'ga wa'yra 'ga Kristu 'ga rerowiaaramū 'jau janee: “Jera'yra pēē”, 'jau. A'ere Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gā nokwaawi 'ga. A'eramū 'gā “Jejui 'ga rerowiaara 'gā Janeruwarete 'ga ra'yra futat” 'e are weapyoe'emamū. ²A'ere 'ā pēē jejekoty'aawa. Jeje'eg are ki peapyaka. A'jea futat a'e je pē

nupe. 'Awamū futat 'ā jane jemogyi Jarejuwarete 'ga ra'yramū. Maran sipo 'ga jane rerekoi, sa'e te aje 'ā jane. Nikwaawi we jane aipoa. Esage te nipo 'ea etee aje 'ā jane sikwaap. Anure te nipo jane Jejui 'ga ruramū jane 'ga resagi. “Nan tāmējē pa 'ga ra'e”, 'jau nipo jane 'ga resaka. A'eramū te nipo “jane jemogyi 'ga 'jawe katu katu” 'ea jane sikwaap. ³A'eramū nipo jane 'ga rapesakaramū juejue jarepoia jaretywer awi jarejekatu'oka. Jejui 'ga re'ā mama'e tywera pyu otywe'emamū futat. A'eramū jane 'ga rapesakaramū jarepoia mama'e tywera apo awi.

⁴Mama'e tywera apoara 'gā Jarejuwarete 'ga je'ega rerowiare'ema futat ajemogyau. Aipo 'gā futat itywet Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga je'ega renupare'ema 'gā itywetywet 'ga upe. ⁵“Au wywy pe ako Jejui 'ga 'ua aetywera moiawamū ikue” 'ea jane ikwaapa. Nitywi futari mama'e tywera 'ga ree. ⁶A'eramū jane 'ga ree ojemujat ma'eramū jarepoia mama'e tywera apo awi. Mama'e tywera apo awi ipoire'ema 'gā na'ga remiayuwa rūi. Nokwaawi 'gā 'ga.

⁷Kunumimet. Kūjāmet 'jau. Perowiat kasi i'me ma'e 'gā ne. “Jejui Kristu 'ga esagesage” 'jaramū ae 'ga rerowiaaramū futat. Mama'e esagea etee futat iapou. Aipo 'gā wesageramū Jejui 'ga 'jawe. ⁸Mama'e tywera apoara 'gā te aje 'ā nia'wryi futari 'ga upe. Mama'eukwaawa 'wryiara remiayuwa futat 'gā. Iypy we futat 'ā mama'eukwaawa 'wryiara mama'e tywera etee futat iapoi akou rakue, ywya Janeruwarete 'ga iapo ypyrauwe rakue. A'ere 'ā Janeruwarete 'ga ra'yrarete 'ga ruri mama'eukwaawa 'wryiara pājē pojekau jui. A'eramū 'ga ifuakara muapap jui. Mama'eukwaawa 'wryiara remiapoia mateepapa nanē 'ga ruri nū.

⁹A'eramū wa'yramū ae rekoramū Janeruwarete 'ga 'Uagesage mua ae

upe. A'eramū jane jarepoia mama'e tywera apo awi. Wa'yramū 'ga jane mogyi. A'eramū jane a'eramū mama'e tywera apou'jape'ema jarejemogyau. ¹⁰Jarejuwarete 'ga ra'yramū jarejemogya jane sikwaap. Mama'eukwaawa 'wryiara remiayuwa 'gā jemogya nanē jane ikwaapa. Mama'e tywera apoara 'gā, ajuee iporomutare'ema 'gā. Mīmera 'gā mama'eukwaawa 'wryiara remiayuwa futat. NaJaneruwarete 'ga ra'ya rūi 'gā.

Pēporomutar iki pejejee

¹¹Peenup futat 'ā Jejuī 'ga 'eaw-
era, “pēporomutar iki pejejee” 'ea
'ā pēē enupa futat. 'Ga rerowia ypy
we futat 'ā pēē aipo 'eawera renupa
rakue. ¹²Kaī 'ga 'jawe kasi sajemogy ne.
Mama'eukwaawa remiayuwa futat aipoa
kūiima'e 'ga, Kaī 'ga rakue. A'eramū 'ga
wewirera 'ga, Apeu 'ga jukau ekoete
rakue. Ma'eramū sipo 'ga wewirera 'ga
jukau ekoete rakue? 'Ga rewirera 'ga,
Apeu 'ga, mama'e esagea etee wapo.
Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee 'ga
mama'e apoi. A'ere Kaī 'ga mama'e ty-
wera etee iapoi. A'eramū 'ga wewirera
'ga rerekoayau ee. A'eramū 'ga 'ga jukau
rakue.

¹³Pēē 'ā jerewirera 'jawe jee.
Kūjāmeramū 'ā pēē jerenya 'jawe 'jau.
Jejuī 'ga rerowiaramū pejejemogyau.
A'eramū nipo Jejuī 'ga rerowiare'ema
'gā oporomutare'emamū pē nee. A'ere
kasi pēnea'at aipo 'gā nee pejejemogyau
ne. ¹⁴Jejuī 'ga rerowiaramū 'ā
aeporomutaramū ajuee. A'eramū jane
namama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'e
arūi. Jarewawa jane ikwaapa, “Ywag
ipe jane oi Jarejuwarete 'ga pyri” 'ea
jane ikwaapa. 'Ga rerowiare'ema 'gā te
ajee 'ā mama'eukwaawa rapyaw ipe
oo ma'ea futat. Nojejuka esagei 'gā
ajuee. Oporomutare'emamū nanē 'gā
ajuee nū. A'eramū aipo 'gā awawe'em

futat Jarejuwarete 'ga pyri. Muku
te 'gā oi 'ga wi. ¹⁵“Oporojuka ma'e
'gā nooi Jarejuwarete 'ga pyri ywag
ipe” 'ea jane sikwaap. A'ere ajuee
iporomutare'emamū ae oporojuka
ma'e 'jawe Jarejuwarete 'ga upe.
A'eramū “ajuee iporomutare'emamū
ae awawe'em 'ga pyri” 'ea nanē jane
ikwaapa nū. ¹⁶Jejuī Kristu 'ga ako
amanūmū janee ikue, jane ree 'Uwarete
'ga poromutara resaukaawamū janee
ikue. “A'jea futat 'ga poromutaramū
jane ree” 'ea jane 'ā ikwaapa. A'eramū
ki jane jareporomutaramū jarejee 'ga
'jawerimū etee futat. “Je najemanūweri
'gā nee tejemuaēmaw ipe”, pe'je kasi ne.
Pēpota'wa ki pejejee. ¹⁷Amumeramū
nipo jane jaremama'e tywe'emamū.
A'eramū ki imama'e ma'eramū pemono
amū pejejaupe. Nan ae Jejuī 'ga
rerowiaramū mama'e apoi. Mama'ea
ajaupe imonoare'emamū sipo ae “Je
Jarejuwarete 'ga arowiat”, 'jau? Naani.
O'meramū te ae 'i poromū. ¹⁸A'eramū
ki pēē pejeapyakau je'e are. Ajuee
iporomutat ma'eramū ae jopoari
mama'e apou, mama'e monou ajaupe.
Nanuara aporamū janeporomutaramū
a'jea futat jarejee. Mama'ea pejejaupe
imonoare'emamū kasi “Jeporomutat je
ene ree”, pe'je ekoete pejejaupe ne.

¹⁹Jarejee iporomutat ma'eramū jane
Jarejuwarete 'ga je'eg imū etee futat
iapou. 'Ga 'eawer imū etee mama'e
apo re “ae 'ga ra'yramū futat ae je-
mogyi” 'ea jane ikwaapa. A'eramū ae
'ga 'eawer imū etee mama'e apou aje-
mogya ojenosōue'em 'ga rowase awaw
ipe. ²⁰Jarejuwarete 'ga rerowiar ire nipo
pēē mū mama'e tywera apou. A'eramū
nipo pēē pejepoyje'emamū Jarejuwarete
'ga upe. “Awamū Janeruwarete 'ga ni-
poromutari je ree”, 'jau nipo pēē. A'ere
'ga 'ā mama'e kwaapararetea. A'eramū
'ga jarejeupe jane 'e kwaapa. A'ea 'ga ok-
waap agawewi futat. A'tea 'ga niporo-

mutapawi pē nee, mama'e tywera pēē iapo re. ²¹ A'eramū jane 'ga jarefutara kwaaw ire jarejenosōue'em jareje'ega 'ga upe. ²² Oje'ega jane enuwamū 'ga mama'e mua janee. Ojeupe jane enū-jamū 'ga imua jane upe. Janeremienūi-wera mua janee, wemifutar imū etee jane mama'e apo re. ²³ "Perowiari iki jera'yraretea, Jejui Kristu 'ga", 'jau 'ga janee ikue. "Pēporomutar iki pejejuee Kristu 'ga 'eawer imū etee futat", 'jau 'ga janee ikue. ²⁴ Jarejuwarete 'ga je'ega renuparamū jane jarejemujaa 'ga ree. 'Ga nanē akou jane pype futat nū. U'agesagea 'ga imua janee ikue. A'eramū 'ga 'Agesagea jane mueapyou jane pyri 'ga reko are.

Janeruwarete 'ga 'Agesage

4 Kunumīmet, kūjāmet 'jau. Pēē 'ā jejekoty'aawa. A'eramū je 'jau pē nupe: Perowiat kasi kamēsīete tekotee 'gā porogytaa ne. Kwaiwete 'ā 'gā jemogyi okwasi'wau oporogytau tesirūmeruu. "Jarejuwarete 'ga 'Agesagea je mut pē mu'jaukaa jee", 'jau futatee nipo 'gā pē nupe. A'ere kasi 'gā porogytaa perowiaraiw ine. 'Gā amū Jarejuwarete 'ga je'ega mome'u teeara. Peenup katu katu ra'ne ki 'gā je'ega. "A'jea futat sipo 'gā Jarejuwarete 'ga je'eg imū 'gā 'i akou", 'jau etee ki pēē pejejaupe. ² "Maranuara sipo Janeruwarete 'ga 'Agesagea wereko?" 'jau nipo pēē pejejeupe. Tamu'e pēē ee 'jau. 'Gā je'ega peenup katu katu. "Jejui 'ga futat Jarejuwarete 'ga remimurera. Ae 'jawe futat 'ā 'ga wa'yra 'ga muri janee rakue. Sā'ā ae 'ara kunumīakyramū ra'ne. A'ere 'ā ae waranupa. Nan tee futat 'ga wa'yra 'ga muri kunumīakyramū janee rakue, 'awa wyy pe rakue" 'jara 'gā tee 'ga 'Agesagea wereko. ³ "Naaeramū rūi nipo Jejui Kristu 'ga ruri. Ināinā'nī te nipo 'ga ruri" 'jara 'gā

'ga 'Agesage rerekware'ema futat. Aipo 'jara 'gā 'ga ree iporomutare'ema 'gā te poromū. "Anure nipo Jejui 'ga ree iporomutare'emarete 'ga ruri" 'ea 'ā pēē enupa. A'ere 'ā 'awamū futat 'ga 'jawewara 'gā amū nuri akou o'meramū janee.

⁴ Kunumīmet, kūjāmet 'jau. Pēē 'ā Jarejuwarete 'ga ra'yra. A'eramū 'ga 'ā U'agesage mua pē nupe, pēnerekwaramū rakue. 'Ga pājēa te 'ā a'jea futat ifuakat, 'au wyy pewara 'gā pājē apyraapa. A'eramū pēē 'ā a'eramū wejue i'me ma'e 'gā porogyta rerowiare'ema. I'me ma'e 'gā 'ā mama'eukwaawa 'wyrriara remiyuwa. A'ere pēnerekwara pājēa 'ā mama'eukwaawa 'wyrriara pājē apyraawi 'ā a'jea futat. ⁵ Janeruwarete 'ga 'Agesage rerekware'ema 'gā 'awa wyy pewara etee omome'u ajemogyau. A'eramū Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gā etee futat 'gā je'ega rerowiaa ajemogyau. ⁶ Jane 'ā Jarejuwarete 'ga remiyuwa futat. A'eramū 'ga kwaapara 'gā wapyakau janeje'eg are. A'ere 'ā 'ga remiyuwe'ema 'gā nuapyakai janeje'eg are. A'eramū jane 'gā kwaapa. Janeje'ega renupara 'gā Jarejuwarete 'ga 'Agesagea wereko. 'Ga 'Agesagea jane mu'jau mama'e a'je are tee. A'eramū 'ga 'Agesage rerekwara 'gā wapyakau janeje'eg are. A'ere i'me ma'e rerowiaara 'gā mama'eukwaawa 'wyrriara remiyuwa futat. A'eramū 'gā wapyakawe'em janeje'eg are.

Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'e

⁷ Kunumīmet, kūjāmet 'jau. Janeruwarete 'ga a'jea futat iporomutat jane ree. A'eramū 'ga oje'jawe futat jane moporomutarukaa jarejuee. Jarejuee iporomutat ma'eramū jane Jarejuwarete 'ga ra'yramū futat. 'Ga kwaapa nanē nū jane. ⁸ Ywawuje etee 'ā Janeruwarete 'ga poromutaramū ae ree

pāwē pāwē etee futat. 'Ga futat te 'ā ae ree ipota'wa ma'ea ako. A'eramū ajuee iporomutare'ema 'gā 'ga kwaape'ema futat. ⁹Wa'yrarete 'ga ako 'ga imua jane katu'okawamū ikue. Majepei tee agawewi 'ga ra'yrarete 'ga. A'etea ako 'ga 'ga amut wemiaramē'ema 'jawe ikue. Jane ree jemuaēmaw ipe te 'ga wa'ya 'ga murukari ijukaukaa 'au wyy pe janee, jane katu'okawamū. Ma'eramū 'ā jane a'jea futat Jejuī 'ga rerowiaaramū nipo 'ā jane jemogyi jareku'iramū. Nakwaparimū rūi futat nipo 'ā jane jarewau jarejemogyau jareku'iramū 'ga pyri. A'eramū 'ā jane "Ga 'ā iporomutat jane ree" 'e kwaawi. ¹⁰Najane ra'ne rūi te 'ā Jarejuwarete 'ga ree janeporomutat rakue. 'Ga ra'ne tāmējē futat te 'ā iporomutat jane ree rakue. A'eramū ako 'ga wa'ya 'ga muri janetywera jane wi imoiawamū ikue. A'e are jane 'ā Janeruwarete 'ga iporomutat jane ree 'e kwaapa. Jarejeapyoramū 'ā jarejemogyau jarejee 'ga poromutar are.

¹¹Janeruwarete 'ga iporomutat jane ree. A'eramū ki jane nanē jareporomutaramū jarejemogyau jarejee. ¹²Nitywi futari ae mū Jarejuwarete 'ga resakaramū. A'ere jarejee janeporomutaramū Janeruwarete 'ga rekoi futari jane pyri. Ma'eramū 'ā jane poromutaramū a'jea futat 'ga ree.

¹³Janeruwarete 'ga 'ā U'agesage mua imogeu jane pype. A'eramū 'ā 'ga 'awamū ajemogyau jane pyri. Jane nanē jarejemujaa 'ga ree. Aipoa jane sikwaap. ¹⁴Orojemiesagera ete ore imome'wau: "Janeruwarete 'ga ako wa'yrarete 'ga amut 'awa wyy pewaramū ae katu'okawamū ikue" 'ea ore imome'wau. Ore 'ā 'ga ra'ya 'ga Jejuī 'ga resakarera futat. Ma'eramū 'ā ore imome'ui pē nupe. ¹⁵"Jejuī 'ga Janeruwarete 'ga ra'ya 'ga futat" 'jara 'gā pyri etee Janeruwarete 'ga rekoi. Aipo 'jara 'gā 'ga jekoty'aawa futat.

¹⁶"Janeruwarete 'ga iporomutat jane ree" 'ea nanē 'ā jane ikwaapa erowiaa 'jau 'ā jane. A'jea futat aipo 'ea.

Janeruwarete 'ga iporomutat ae ree. A'eramū jane jarejee iporomutat ma'eramū jarejemujaa 'ga ree. Jane pyri futat 'ā 'ga rekoi. ¹⁷'Ga ree ojemogyppyk ma'eramū jane jareporomutaramū 'ga ree. Jareporomutaramū jarejee nanē nū. A'eramū jane wowase 'ga jaremajatykaaw ipe jarejenosōue'em jarejatykau 'ga upe. Jejuī 'ga rekwawera 'jawerimū jareko re jane nikyjei futari 'ga pyri jareo awi. ¹⁸Janeporomutat jane 'ga ree. A'eramū jane jarekyjawe'em futat 'ga wi. Wea'are'emamū ae wereko tywer are. Naerereko tywera'uweri 'ga ojee iporomutat ma'eramū. 'Ga je'ega rerowiare'ema 'gā tee a'jea futat okyje ajemogyau 'ga wi.

¹⁹Janeruwarete 'ga ra'ne futat oporomutaramū jane ree rakue. A'eramū jane 'awamū jarejemogyau 'ga ree iporomutat ma'eramū. Jarejee nanē jareporomutaramū nū. ²⁰'Ga amū nipo 'jau "Jeporomutat je Jarejuwarete 'ga ree", 'jau nipo 'ga. A'ere nipo 'ga aipo 'e reewi niporomutari Jejuī 'ga rerowiaara 'gā amū nee. Maran sipo 'ga a'eramū Jejuī 'ga rerowiaara 'gā nee oporomutare'em ire "Jarejuwarete 'ga ree jeporomutaramū", 'jau akou. Wesak agawewi te 'ā 'ga Jejuī 'ga rerowiaara 'gā. A'etea oporomutare'emamū 'gā nee. Nuesagi futari 'ga Jarejuwarete 'ga. A'jea sipo aipo 'ga Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'ea? Naani. ²¹Ymā te Jejuī Kristu 'ga 'i ikue: "Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'eramū ki pēporomutat pejeeue", 'jau 'ga janee ikue.

Mama'e tywera apo awi opoit ma'e

5 "Jejuī 'ga Janeruwarete 'ga remimurera futat" 'e rerowiaara 'gā juejee Janeruwarete 'ga ra'ya. Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'e 'gā nanē oporomu-

taramū 'ga ra'yramū ajuee nū. ²A'jea futat jareporomutaramū Jarejuwarete 'ga ree, 'ga remimu'efer imū etee futat jane mama'e apou jarejemogyau. A'eramū te ae "a'jea futat jeporomutaramū 'ga ra'ya 'gā nee" 'e kwaawi nanē nū. ³⁻⁴Jarejuwarete 'ga ree jareporomutaramū jane 'ga je'ega renupa katu katu. 'Ga je'ega renuw ire jane jarejemogyau 'ga ra'yramū futat. Opājēa 'ga imua janee. A'eramū 'ga je'ega renuwa waye'emamū janee. Werowiaaramū Jeju 'ga jane mamuakaa mama'e tywera apo awi. ⁵Maranuaramū sipo ae pouri mama'e tywera apo awi? Jeju 'ga rerowiaara 'gā etee te. "Jeju 'ga a'jea futat Jarejuwarete 'ga ra'yraretea" 'jara 'gā etee te nuapoi mama'e tywera.

Jeju 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea

⁶Jeju Kristu 'ga ako ojepymīukaaw ipe ojesaukaa katu katu janee ikue. Pykau 'jawe futat Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ua ojypa 'ga ree ikue. A'e are 'ga ojekwaawukaa katu janee. "Janeruwarete 'ga ra'ya futat 'ga ra'e" 'e kwaawukaa katu janee ikue. A'ere jane na'ga pymīawer are etee rūi 'ga kwaawi. 'Ypeywar are 'ga omu'amaw ipe owy reko'wokawer are nanē futat 'ga jekwaawukari janee. Janeruwarete 'ga 'Agesagea Jeju 'ga kwaawukaa janee. A'jea futat aipoa. Ni'mei futari 'ga 'Agesagea. ⁷Aipo resakawera Jeju 'ga kwaawukaa janee. ⁸Janeruwarete 'ga 'Agesagea Jeju 'ga pymī are 'ga kwaawukaa janee. 'Ga ry reko'wokawer are nanē nū. Mīmera mama'e resakawer are jane "Jeju 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea futat" 'e kwaapa 'agamū. ⁹Jarejo'eawera 'ā jane erowiaa jepi. A'ere Janeruwarete 'ga 'ea ae mū 'eawera apyraawi. Jeju 'ga upe 'ga 'jau: "Koromū jera'yrarete 'ga", 'jau 'ga Jeju 'ga mome'wau oree. U'eawer imū etee 'ga wa'ya 'ga

rerowiarukaa janee. ¹⁰Jarejuwarete 'ga ra'ya 'ga rerowiamū ae 'jau ojeupe. "A'jea futat Janeruwarete 'ga 'i", 'jau ae akou ojeupe. A'ere Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gā 'i "o'meramū te 'ga 'i", 'jau etee 'gā 'ga upe, 'ga je'ega rerowiare'emamū. Nuerowiari futari 'gā 'ga ra'ya 'ga mome'ua. "Koromū futat jera'yrarete 'ga" 'ea 'gā nuerowiari ajemogyau. ¹¹"Jera'yrarete 'ga amanū pē katu'okawamū. A'eramū 'ga werowiaaramū pē mogyau namutat oje'jawe. A'eramū nipo pēē pejemanū re pejeua 'au pejემogyau ore pyri jera'ya 'ga rerowiaaramū pēē nakwaparimū warāu rūi futat", 'jau Janeruwarete 'ga janee rakue. ¹²'Ga ra'ya 'ga rerowiaara 'gā ajemogyau namutat 'ga 'jawe. Amanū re awau ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimū warāu rūi futat. A'ere 'ga ra'ya 'ga rerowiare'ema 'gā nooa'uweri 'ga pyri amanū re. Muku te 'gā oi 'ga wi.

Jeju 'ga ree ki pejemogypyk

¹³Jeju 'ga ree pejemogypyk pejejemogyau. A'eramū je ka'arana kwasiaa pē nupe, pē mu'jau Jarejuwarete 'ga pyri jarejemogy are. ¹⁴"Ojeupe mama'ea jane enūjamū 'ga apyakai jane'eg are, wemifutara mama'ea ojeupe jane enūjamū" 'ea 'ā jane ikwaapa. A'eramū jane 'ga remifutar imū mama'e renūi awi jarekyjawe'em futat. ¹⁵"Jane'ega renuw ire 'ga janeremienūiwera mama'e mua janee" 'ea jane ikwaapa futat.

¹⁶Jeju 'ga rerowiaara 'ga amū nipo mama'e tywera apou akou. A'ea nipo pēē esaka. A'ere aipoa namama'eukwaawa rapyaw ipe ae monoukara rūi nipo aipo 'ga remiapofera mama'e tywera. A'eramū pēē peje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe, aipo mama'e tywera apoarera 'ga ree. A'eramū Janeruwarete 'ga 'ga tywera moia 'ga wi 'ga momyauu nū. A'ere mama'e tywera mū mama'eukwaawa

rapyaw ipe ae monoawa futat. Aipoa mama'e tywera apoara 'ga ree te kasi ajee peporogyta Jarejuwarete 'ga upe ne, a'e je pē nupe. ¹⁷ Mama'e tywera juejue iapoa nia'wyri Janeruwarete 'ga upe. A'ere 'ga ajepeja mama'e tywera moiri jane wi ojeupe jane je'egamū.

¹⁸ Jarejuwarete 'ga ra'yramū jane mama'e tywera niapoi futari jarejemogyau au'jeteramū. Janeruwarete 'ga ra'yrarete 'ga te 'ā jane a'gu mama'eukwaawa 'wyriar awi. A'eramū jane pojekawarūme'em Jejui 'ga wi. ¹⁹ Jarejuwarete 'ga rerowiaaramū jane 'ga remiayuwa futat. A'ere Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gā mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwamū futat 'gā

jemogyi najuejue etee. ²⁰ Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga, Jejui 'ga 'ā, 'ua 'awa ywy pe 'Uwarete 'ga kwaawukaa jane. 'Ga Ruwarete 'ga Maireteetea futat. A'eramū 'ā jane 'awamū jarejemujaa 'ga ree. 'Ga ra'yra 'ga, Jejui Kristu 'ga ree nanē jane jarejemujaa nū. Janeruwarete 'ga 'ā a'jea futat ae mogyararetea. A'eramū “je rerowiaara 'gā amanū re 'ua je pyri ajemogyau nakwaparimū warāu rūi futat”, 'jau 'ā 'ga rakue. A'jea futat aipo 'ga 'ea.

²¹ A'eramū je 'jau pē nupe: “Pēno-ryp kasi maira'me a'agaw are ne. Jarejuwarete 'ga te ki pemuoryp, 'ga ra'yra 'ga reewe”, 'jau je pē nupe.

Kweramū etee jeremimome'ua.

2 Juā

'Awa ka'arana upe nanē 'gā 'i, “Juā 'ga remikwasiarera”, e'i 'gā ymā we rakue. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramū 'ga ikwasiaa imonou 'gā nupe.

1 Ka'arana je akwasiat enee, Waip. Je 'ā Jejuī 'ga rerowiaara 'gā 'wyriaramū. Ene 'ā Jarejuwarete 'ga remipyryrūmeramū. A'eramū je ka'arana kwasiaa enee. Enera'yra 'gā nupe nanē je ikwasiaari ene reewe nū. Jejekoty'aawa 'ā pēē. A'ere 'ā najejekoty'aawa etee rūi pejemogy. Morogyta a'je rerowiarareteramū ore najuejue etee ore oroporumutaramū pē nee. ²Morogyta a'jea te 'ā jane sirowiat. A'eramū 'ā jane 'agamū jareporomutaramū jarejemogyau jarejuee. Morogyta a'je renuparamū 'ā jane ee etee futat jarejea'aramū jarejemogyau. Nateepawi aipoa.

³Ku'jywa 'ga 'ā Janeruwaretea. Jejuī Kristu 'ga 'ā 'ga ra'yraretea futat. Afutat je 'gā nesagea jarejerekoa. Jarejee 'gā jemuaēma nanē je ifutaa nū. Jare-mopy'ata'waa nanē je ifutaa nū. Morogyta a'je kwaaparamū jane jareporomutaramū jarejuee.

Janeporomutar iki jarejuee

⁴Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga 'i jancee rakue: “Jeje'ega morogyta a'jea futat. A'eramū ki pēē enuparamū enupa katu. Je'eawer imū etee mama'e apou pejejemogyau”, 'jau 'ga rakue. Ma'eramū 'ā enera'yra 'gā amū Jarejuwarete 'ga je'ega renuwi ajemogyau. Morogyta a'jeu etee 'gā mama'e apoi ajemogyau 'e renupa teku'iramū. ⁵A'eramū je 'awamū 'jau enee ī: Janeporomutar iki jarejuee, jare-jujukau esage jarejuee, 'jau je enee ī. Nomorogyta yau arūi te 'ā aipoa. Jejuī 'ga rerowia ypy we futat te 'ā aipo

'ea ereenup rai'i. ⁶Ga ree jareporomutaramū Jarejuwarete 'ga je'ega renupa jarejemogyau. 'Ga kwaapa ypy we 'ā “Ga je'ega peenup” 'ea pēē ikwaapa. ⁷Kwaiwete 'ā 'ga je'ega renupare'ema 'gā jemogyi. Ae moryteeara 'gā. A'eramū je 'jau pē nupe: Pejea'gu ki pejejemogyau 'gā nui. 'Ime ma'ea 'gā. “Naae 'jawe rūi Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga muri ikue. Ināinā'nī te 'ga 'ga muri”, 'jau futatee 'gā awau kwe pewara 'gā mu'jau. A'ere aipo 'jara 'gā 'ime ma'ea te. Aipo 'jara 'gā niporumutari Jejuī Kristu 'ga ree. ⁸A'eramū ki pēē aipo 'gā nui pejejea'gwau. Perowiat kasi 'gā 'mea ne. 'Gā 'mea pēē erowiarāmū pejepoia Jarejuwarete 'ga rerowiar awi. A'eramū 'ga ojeupe pēporowyky repya namuri pē nupe ne. Ojewi pepoire'em ire te nipo Janeruwarete 'ga pē mepyau ojeupe pēporowyky are.

⁹Kristu 'ga je'eg awi opoit ma'e 'gā na-Janeruwarete 'ga remiayuwa rūi. A'ere Kristu 'ga je'ega rerowiaara 'gā jemogyi Jarejuwarete 'ga remiayuwareteramū. Kristu 'ga remiayuwamū nanē 'ā aipo 'gā nū. Aipo 'gā pyri Janeruwarete 'ga rekoi, wa'yrarete 'ga retee futat. ¹⁰A'eramū ki pēē pejeje'wyr ipe pejemu'jat tywera 'gā amū waēmamū, 'gā mogeukare'ema pejejeg ipe. Peapeje'eg nanē kasi 'gā ne. ¹¹Kasi a'e pe pejejeg ipe 'gā moge re pēē 'gā 'jawe ete pejemogy ne. Pejejeg ipe 'ime ma'e 'gā moge re nipo pēē 'gā 'jawe futat pejemogy. A'eramū pēē pejejea'gwau 'ime ma'e 'gā nui.

¹²Kwaiwete jeporogytaweramū enee. A'ere je ka'aran are najeporomome'uweri enee. Je retea tāmējē tamome'u enee 'jau, peu ene pyri teo re 'jau. A'eramū te nipo jane porogyta esagei jarejaupe kwaiwete. A'eramū nipo jane jareku'iramū jarejemogyau ee.

¹³Enyerkiera ēē nanē Jarejuwarete 'ga remipyryrūmera nū. A'eramū ēē ra'yra 'gā oje'ega monou pē nupe, pē futaa.

Kweramū etee jeremimome'ua.

3 Juā

'Awa ka'arana upe nanē 'gā 'i, “Juā 'ga remikwasiarera”, e'i 'gā ymā we rakue. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramū 'ga ikwasiaa imonou Gaio 'ga upe.

1 Ka'arana je akwasiat imonou enee, ki Gaio. Jejui 'ga rerowiaara mū 'gā nupe 'wyrriaramū je 'ā. Ene 'ā nanē 'ga rerowiaaramū. A'eramū ene jejekoty'aawareteramū ekou.

²Afutat je enerekoa jaruete. A'eramū je teje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe ene ree: “Gaio 'ga ojemujat ene ree rai'i. Eneje'ega 'ga werowiat nanimenime akou. A'eramū 'ga akou esage ene upe. A'eramū je jaruete 'ga reko futaa. 'Ga jero'wue'ema je ifutaa. 'Ga upe mama'e mura nanē je ifutaa nū”, 'jau je 'ga upe ene ree te'ŷina.

³Janerewirera 'jawewara 'gā 'uramū ene mome'wau jee. “Morogyta esageu ete futat Gaio 'ga rekoi mama'e apou”, 'jau 'gā jee, ene mome'wau. A'ea je maku'iu kwaiwete ene ree. ⁴“Enera'yra 'jawewara 'gā ajemogy Jarejuwarete 'ga je'ega renupa. Morogyta a'jeu etee 'gā jemogyi mama'e apou” 'ea je maku'iu kwaiwete, mama'e mū ree jeku'i apyraapa.

⁵Jarejuwarete 'ga 'eawer imū etee futat 'ā ene jarejewirera 'jawewara 'gā nerekou esage. Epojejuka esageramū 'gā nee. Eneremiesage'ema 'gā agawewi 'ā. A'etea 'ā ene epojekuka esageramū 'gā nee. Nanuara futat te 'ā Janeruwarete 'ga amuoryp. ⁶'Au ore pyri 'gā 'ua ene mome'wau oree jepi. “Esage te Gaio 'ga oree. Ore poaa esage”, 'jau 'gā 'ua ene mome'wau oree jepi. Jarejuwarete 'ga muorypaw ipe ore jatyka ore ruwamū 'gā imome'wau oree ai'i. Ejewi 'gā amū ataramū ki ene 'gā poaa mama'e monou 'gā nupe 'gā ne-

mirerooramū. Jarejuwarete 'ga upe te 'ā 'gā porowykyi ajemogyau. A'eramū ene 'gā poaa. Jarejuwarete 'ga rereko 'jawe ene 'gā nerekou esage. ⁷Kwe pe awau Jejui 'ga mome'wara 'gā nuenūi mama'ea 'ga rerowiare'ema 'gā nupe. ⁸A'eramū jane te ki mama'e monou 'gā nupe 'gā poaa. Jane 'gā poaa 'eramū jane 'gā pyri oporowyky ma'e 'jawe jarekou 'gā nupe.

⁹Ka'arana je omonu ikwasiaa peu ene pyriwara 'gā nupe ai'i, Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe ai'i. A'ere Tiotrifi 'ga nuerowiari etee jeje'ega ai'i. “Je te toko 'wyrriaramū 'gā nupe 'jau kwy”, 'jau etee 'ga ojeupe. A'eramū 'ga wapyakawe'em jeje'eg are. ¹⁰Ma'eramū nipo je ene pyri teo re 'ga tywera mome'ui pē nupe. Oje'egaiwamū 'ga jee ai'i. A'ere 'ga 'mea te 'ga rereko. A'ere naporomū etee rūi futat 'ga tywera. Ojeupe janerewirera 'jawewara 'gā Jejui 'ga mome'wara 'gā waēmamū 'ga 'gā mogerukare'ema wog ipe. Tekotee 'gā nog ipe 'gā nekoa miamū futat 'ga ifutare'ema. Jejui 'ga rerowiaara 'gā jatykaaw awi 'ga 'gā mogearama 'gā mū'jāu.

¹¹Mama'e esage apoar are etee ki ejemu'e ekou. Mama'e tywera apoara 'gā nee kasi erejemu'e ne. Mama'e esage apoaramū ae Jarejuwarete 'ga remi-ayuwamū futat. Mama'e tywera apoara 'gā nokwaawi futari Jarejuwarete 'ga.

¹²“Demetriu 'ga te ajee esage ma'eramū ako”, 'jau janerewirera 'jawewara 'gā jee ai'i. Nanuara te a'jea esage imome'ua. A'eramū Janeruwarete 'ga 'Agesagea nanuara 'gā poaa aipo mome'waukaa 'gā nupe. Je 'ā a'jea futat 'ga mome'wararetea. A'jea futat 'ā je'ea je rekoramū. Aipoa 'ā erekwaap futat.

¹³Kwaiwete je remimome'ua numiamū. A'ere je ka'aran are najeporomonoweri ee enee. ¹⁴⁻¹⁵Je retea tāmējē taporogyta enee 'jau. Jeowet je ene pyri. Anurenure'i nipo je

oi. A'eramū tāmējě saporogyta jarejupa
'jau.

Epy'ata'wa ki ekou. “Janejekoty'aawa
'ga oje'ega amut janee rai'i”, ere ki jare-

jekoty'aawa 'gā nupe najuejue etee futat.

Enejekoty'aawa 'gā naně oje'ega monou
enee, ene futaa nū.

Kweramū etee jeremimome'ua.

Judas

Judas 'ga 'awa ka'arana kwasiaa rakue. “Tiago 'ga rewireramū je” 'jau 'ga. A'eramū 'ga nanē Jejui 'ga rewirera nū. (Maku 6.3)

Ka'arana 'ga ikwasiaa imonou Jejui 'ga rerowiaara 'gā nupe 'gā mu'akwaawamū. “Pejea'gu ki moromu'jat tywera 'gā nui. Perowiat kasi 'gā ne”, 'jau 'ga ikwasiaa imonou 'gā nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramū 'ga ikwasiaa imonou 'gā nupe.

1 Je te 'ā Judas. Jejui Kristu 'ga upe mama'e apoara je. Tiago 'ga rewireramū je 'ā. A'eramū je ka'arana kwasiaa pē nupe, Jarejuwarete 'ga remimū'ēmeramū. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga pē mū'ēi pē mogyau wa'yramū rakue. Ku'jywa 'ga 'ā Janeruwaretea futat. Oporomutaramū 'ga pē nee. A'eramū Jejui Kristu 'ga pē a'gwau mama'e tywer awi. A'eramū je pē nupe ka'arana kwasiaa inuga.

² Afutat je Jarejuwarete 'ga jemuaēma kwaiwete pē nee. Pē mopy'ata'wa, pē nee 'ga poromutat. Mīmera nanē je ifutaa nū.

³⁻⁴ Pēē 'ā jejekoty'aawamū. A'eramū je ka'arana kwasiaa imonou pē nupe. “Janeruwarete 'ga jane katu'ok jane mogyau wemiayuwamū” 'ea takwasiat imonou 'gā nupe 'jau kwy, 'jau je tejeupe te'ŷina numiamū. Janeruwarete 'ga oje'ega mua janee, jane erowiamū. A'e are je teporokwasariweramū te'ŷina. A'ere 'ā Janeruwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gā amū oi o'meramū pē nupe rai'i. Jemime 'gā oi morogyta 'me mome'wau pē nupe rai'i. Jejui Kristu 'ga etee te 'ā Janejararetea. A'ere 'ā i'me ma'e 'gā 'ga mome'u kwakuwi etee. “Najanejara rūi Jejui Kristu 'ga. Jarejemifutar imū etee te jane mama'e apoi”, 'jau futatee 'ā i'me ma'e 'gā pē nupe rai'i. A'ere 'ā nanuara 'gā nee Janeruwarete

'ga ka'arana kwasiarukari inuga ymā we rakue. “Mama'e ekoete are ete ajamu'jara 'gā mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'ea futat”, 'jau 'ga ka'arana kwasiarukaa inuga rakue. A'eramū je ka'arana kwasiaa pē nupe, i'me ma'e 'gā je'ega rerowiar awi pē mosiawamū. Pepoit kasi morogyta a'je awi ne, 'jau je pē nupe. Jejui 'ga ree etee futar iki pejemogypyk.

⁵ A'eramū je pē muea'aa pēnemikwaawer are. Ymā te 'ā Janeruwarete 'ga Israeu juapyrera 'gā nenū'ēi Egitu ywy awi rakue. A'etea 'ga 'ā anure werowiare'emamū omomap wemienū'ēmera 'gā amū rakue. Nuerowiari 'gā 'ga. A'eramū 'ga 'gā momapa rakue. ⁶ Ywagipewara 'gā amū nanē 'ā rakue nū. “Tejemifutar imū etee te je mama'e apoi tekou”, 'jau 'gā 'ā ojeupe rakue. Nuenuwi ete 'gā Janeruwarete 'ga je'ega. A'eramū 'gā ū'jāu ywag awi rakue. A'eramū Janeruwarete 'ga 'gā monou ppytunaiwa pype 'gā pofaa 'gā mogyau. Namutamutat 'ga 'gā mu'ama peu. Peu futat 'gā u'ama Jejui 'ga rowase ae jatykaawa 'ara upe iwaēma rapesaka. Aipo 'ara rupi tāmējē nipo 'ga 'gā nesaka nū. A'eramū futat nipo 'ga 'gā monou mama'eukwaawa rapyaw ipe. ⁷ Sodom ipewara 'gā nee nanē je pē muea'aa nū. Gomora pewara 'gā nee, ipyriu'i ajemogy ma'e 'gā nee nanē nū. Ywagipewara 'gā 'jawe 'gā Ku'jywa 'ga je'ega nuenuwi. A'eramū 'gā kūima'erauwe ojo'wau. A'eramū Janeruwarete 'ga tata monou imojypa 'gā nee, 'gā apisaupap rakue. A'eramū jane “Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoara 'gā wereko tywerete” 'e kwaapa. Anure nipo Janeruwarete 'ga mama'e tywera apoara 'gā monoukari mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aipoa tataa owepe'ema futat.

⁸Nan nipo pē mu'jar a'wyre'ema 'gā mama'e tywera apoi ymā ako ma'efera 'jawerimū. A'eramū nipo 'gā nanē ojemote'aa Jarejuwarete 'ga upe nū. Ku'jywa 'ga je'eg are jēmī nipo 'gā wea'are'emamū. Mama'e tywera apo are etee nipo weapyoramū. Ywagipewara 'gā we nipo 'gā ikurapa ekoete ajemogyau. ⁹A'ere ywagipewara 'gā 'wyriara 'ga miamū te 'ā, Migeu 'ga nakurawi mama'eukwaawa 'wyriara rakue. Moisesi 'ga manūnamū Migeu 'ga mama'eukwaawa 'wyriara mui Moisesi 'ga reumer are rakue. A'etea 'ga nakurawi mama'eukwaawa 'wyriara "Je taroo Moisesi 'ga reumera", 'jau ojeupe mama'eukwaawa 'wyriara 'eramū rakue. "Janeruwarete 'ga te nipo ene rereko tywerete", 'jau ete Migeu 'ga, oje'ega moywrafene'ema jupe rakue. ¹⁰A'ere 'ā pē nupe 'ut ma'e 'gā nanarūi. Ajamue ekoete 'ā wemikwaawe'ema mama'e are. Wemiapoapa etee futat ae mama'e wapo. Sā'ā kasurua 'ā wea'are'ema mama'e are. Mama'e upe 'ā opajai ekoeteramū etee. Nan tee futat moromu'jar a'wyre'ema 'gā. Naea'ari mama'e esage are. ¹¹Anure nipo Janeruwarete 'ga 'gā nerekou tyweaete 'gā tywer are. Ymā 'ā Kaī 'ga oporerekoaywereteramū wewirera 'ga ree rakue. Nan pē mu'jar a'wyre'ema 'gā Kaī 'ga 'jawe 'ga jemogyi. Parāu 'ga 'ā mama'e a'je'ema ete iapou ka'aranūi are rakue. Kore 'ga nanē 'ā Janeruwarete 'ga je'ega renupe'ema rakue. Mīmera 'ga 'ā oje'eganuwe'emamū Jarejuwarete 'ga upe rakue. Aipo 'gā 'jawe ajee 'ā pē mu'jar a'wyre'ema 'gā jemogyi pē pype. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga 'gā 'jawerimū etee futat 'gā monou mama'eukwaawa rapyaw ipe anure.

¹²Pejekomajatykau pejejomomemi'waa pejejee pejeporomutara resaukaawamū. A'ere nipo 'gā amū pojyeteeteramū 'ūina ojetee ojemi'waa

mama'e 'waupap ajauī. Weawrywamū nanē nipo 'gā amū ajemogyau nū. Ojemote'aa ae nanuaramū ajemogyau ojopype. Amana rowoky'a tee 'jawe 'gā. Sā'ā amana rowoky'a tee resakawe ae "Kwe amana ruri janee", 'jau 'ā jane. A'ere 'ā nokyri. Nan tee futat moromu'jar a'wyre'ema 'gā jemogyi pē pype. Moromu'jara futat 'gā numiamū. A'ere 'gā mama'e a'je are nepē mu'ei. Sā'ā y'wa 'ywa 'ae'ema iypiwera 'jawe i'ae'ema. A'eramū 'ā ijaramū etyka, apo mososoka ywy awi. A'eramū taetu 'ā u'ae'emamū. Oypiwamū taetu. Nan pē mu'jar a'wyre'ema 'gā nuapoi mama'e esagea. ¹³Sā'ā 'y ryjuapia mama'e tywera rerooa ejara ywy'a'marimū. Nan pē mu'jar a'wyre'ema 'gā mama'e tywera apoi pē neape. Jaytatajāna 'ā ae esaka. 'Yē'ē raapara 'gā 'ā jaytata are amā'jāu wape kwaapawamū. A'ere jaytatajān are amā'ē re amunipo 'ā 'gā ka'jami etee. Nan pē mu'jar a'wyre'ema 'gā. Nepē mu'e esagei 'gā Jarejuwarete 'ga ree. A'e 'gā Janeruwarete 'ga omono muku ojewi anure. Ypytunaiwuu pype imomytaw nakwaparimū warāu rūi futat.

¹⁴⁻¹⁵Enoki 'ga 'ā ymā we Jarejuwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gā mome'wau tāmējē rakue, pē mu'jar a'wyre'ema 'gā mome'wau tāmējē rakue. "Anure nipo Janejararete 'ga ruri ae resaka. Kwaiwete nipo 'ga ywagipewara 'gā nerua ojeupi. A'eramū nipo 'ga ojee iporomutare'ema 'gā nupe 'jau: 'Mama'e tywera etee peapo jepi. Je kuraw etee pejepe jepi', 'jau nipo 'ga ojee iporomutare'ema 'gā nupe. A'e 'gā nipo 'ga omono mama'eukwaawa rapyaw ipe ojewi", 'jau Enoki 'ga rakue.

Ymā ae ppyfera 'ga Atāu 'ga juapyrera 'ga te poromū Enokiramū rakue. Pē nupe owaēm ma'e 'gā 'ga omome'u pē nupe rakue.

¹⁶I'me ma'e 'gā oje'egaiwamū mama'e are. 'Gā mara'nea 'gā nerekou. Naekōēai

futari 'gā. Tekotee 'gā 'gā iago'wau. Wemifutar imū te 'gā jemogyi mama'e tywera apou. “Ore te 'ā oreresage”, 'jau futatee 'gā ojerowiaraipe ojee. “Pēē nanē 'ā pēnesage nū”, 'jau futatee 'gā ajaupe. Ojee ojoporomutaawamū te 'gā 'i poromū “pēnesage pēē”, 'jau futatee. Mama'e ojeupe imurukaawamū te 'gā 'meramū ajaupe.

¹⁷ A'ere ki pēnea'at Jarejararete 'ga remimonofera 'gā 'eawer are. ¹⁸ “Anure nipo Jejui 'ga rure'emaue Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā nuri pē jaita ekoete Jejui 'ga pēē erowiarāmū. Wemifutar imū te aipo 'gā mama'e tywera apoi”, 'jau Jejui Kristu 'ga remimonofera 'gā janee ikue. Aipo 'gā futat owaēma pē nupe rai'i. ¹⁹ “Simote'at 'gā 'jau, 'gā mopojo'oka ajaiu 'jau”, e'i te nipo nanuara 'gā pē nupe. NaJarejuwarete 'ga 'Agesage pājē mū rūi 'gā nekoi. Na-Jarejuwarete 'ga remifutar imū rūi 'gā nekoi mama'e apou. Wemifutar imū te 'gā mama'e apo ekoetei.

²⁰ A'ere kasi pēē nanarūi ne. Jejui Kristu 'ga rerowiaara pēē. A'eramū pēē 'awamū taetu 'ga rerowiaa a'jea futat. 'Ga je'eg imū etee futat mama'e apou. Jarejuwarete 'ga 'Agesage pājē mū etee futat pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. ²¹ Janeruwarete 'ga pē futaa a'jea futat. A'eramū pēē pejejemogyau. Pejepoire'ema futat 'ga rerowiar awi. 'Ga je'ega pēē enupa katu pejejemogyau. Jejui Kristu 'ga ajemuaēma jane ree. A'eramū 'ga anure jane rerawau ywag ipe jane mogyau ojeypyri, nakwaparimū warāu rūi futat jane mogyau. A'eramū ki pēē aipo 'ga 'eawera rapesaka pejejemogyau.

²² 'Gā amū nipo Jejui 'ga rerowiaa'i etee. A'ere kasi pejeje'ega pemowyrafen 'gā nupe ne. Pepoar ete ki nanuara 'gā Jejui 'ga rerowiararete are. ²³ 'Gā amū nipo mama'eukwaawa rape are etee wea'aramū. A'eramū ki pēē Jejui 'ga rerowiarukaa 'gā nupe. Sā'ā tata pe 'ga amū 'ara ja'wyja'wy. Nan tee 'gā. Peppyk 'gā tata awi. Pejemuaēm iki tekotee 'gā nee. A'eramū ki pēē itywet ma'e 'gā nee pejejemuaēma. 'Gā tywer awi 'gā mo-moirukaa. “Gā te ajemogy otyweramū”, pe'je ete kasi 'gā nupe ne. 'Gā tywera kasi pefutar ete ne. Kasi a'e pe pēē nanē peapo mama'e tywera 'gā 'jawe ne.

²⁴ Janeruwarete 'ga opājē mua janee. Opājē mū mama'e tywera apoukare'ema janee. Jane muesageu opājē mū futat. A'eramū nipo 'ga anure jane rerawau jane mogyau wowase. Aipo 'ara rupi nipo jarejesageramū. Aipo 'ara rupi futat nipo jane jareku'iramū jarejemogyau 'ga rowase. ²⁵ “Ene tee te 'ā Orewiaretea”, 'jau ki jane 'ga upe. “Orojararete 'ga, Jejui Kristu 'ga ore erowiaa. Ene 'ā ore katu'oka ete, Jejui 'ga manū are. Eneresagea tekotee 'gā nesagea apyraapa”, 'jau ki jane. “Ene 'ā a'jea futat ipojeuwipyretea. A'jea futat 'ā enepājēretea pājēnana 'gā pājē apyraapa. Ma'eramū 'ā ene a'jea futat Orejararetea. Ore'wyriarareteramū 'ā ekou ore a'jea futat. Na'awamue rūi te 'ā ereko. Nakwaparimū rūi futat ore. 'Okoteete ma'ea je', 'jau ako ene ore ikue. Ywy tywe'emaue 'ā ene ekou rakue. A'ea morogyta a'jea futat rakue”, 'jau ki jane Jarejuwarete 'ga upe.

A'ea je anug ikwasiaa.

Apocalipse

Juã 'ga, Jejui 'ga remimu'efera 'ga, 'awa ka'arana kwasiaa rakue. Janeruwarete 'ga wemiaporama resaukaa Juã 'ga upe rakue. A'eramũ Juã 'ga ka'arana kwasiaa wemiesager are imonou Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe rakue.

1 Awamue je ka'arana kwasiari mama'e jeapowam are. Janeruwarete 'ga Jejui Kristu 'ga upe ra'ne esaukaa rakue. A'eramũ 'ga 'jau wa'yra 'ga upe rakue:

—Anurenure'i jeremiesaukara jeapoi. A'eramũ ene ejemiesagera resaukaa ejemiayuwa 'gã nupe— 'jau 'ga wa'yra 'ga upe rakue.

A'eramũ 'ga aipoa 'uwa 'ga ojeupe esaukaripyra resaukaa jee ai'i.

Je Juãnamũ. Jejui Kristu 'ga upe mama'e apoaramũ je reko. A'eramũ 'ga ywagipewara 'ga amũ mua imojypa ijeapoawama resaukaawamũ jee, ijeapoawama je upe ikwaawukaawamũ. ²A'eramũ je tejemiesager are ka'arana kwasiaa inuga. Jarejuwarete 'ga remimome'ufer are, Jejui Kristu 'ga remimome'ufer are. Mĩmer are je ka'arana kwasiari inuga. ³Aga morogytaa Janeruwarete 'ga ma'ea te. A'ea ojopyter ipe imogytaara 'gã iku'i te ajemogyau. Janeruwarete 'ga muorypaw ipe ajatyka ma'e 'gã pyter ipe imogytaara 'gã jaruete ajemogyau. Enupara 'gã nipo aku'iramũ ajemogyau enupawe. Jee 'ga remiesaukara nipo ojeapou kamẽsĩete futat.

Juã 'ga ka'arana kwasiaawet

⁴Je 'ã Juãnamũ Jejui 'ga rerowiaaramũ pẽ nupe je ka'arana kwasiari imonou. Asia ywy pe pejemogyau pejekomajatykau 'ga je'ega renuwamũ. Sete pẽ'wyrarete

pytuna. A'eramũ je pẽ'wyrara 'gã nupe ka'arana monou ikwasiaa pẽ moymoyka.

Jarejuwarete 'ga resagea pẽ nerekoa je afutat, pẽ mopy'ata'wa pẽ mogya nanẽ nũ. Janeruwarete 'ga Okoeteete ma'ea. Ywy apoe'ẽwe 'ga reko. A'Awamũ futat 'ga reko. Anure miamũ futat 'ga akou. 'Ga upe je 'i: "Mama'e esage emut 'gã nupe. Nuapoi agawewi 'gã mama'e esagea enee. A'etea ki mama'e katurama emut 'gã nupe", 'jau je 'ga upe pẽ nee. 'Ga 'Agesagea nanẽ mama'e esage amut pẽ nupe nũ, Jarejuwarete 'ga renawa rowase ajemogo ma'ea nũ. ⁵Jejui Kristu 'ga taetu mama'e esage amut pẽ nupe nũ. Jejui 'ga morogyta al'jea futat omome'u janee 'Uwarete 'ga ree. Jejui 'ga Jarejuwarete 'ga remimofera ypyyfera. 'Ga 'ũina 'wyrarareteramũ ywy pewaramũ janee najuejue etee. Akotee ma'eramũ jane upe, 'wyrara 'gã nupe. Mĩmera upe 'ga 'ũina 'wyrarareteramũ.

Jejui 'ga oporomutaramũ jane ree. Amanũ 'ga owy reko'wogukaa janytywera moiawamũ jane wi, mama'e tywera apoukaru'jape'ema janee. ⁶'Ga werowiaaramũ jane mogyau 'Uwarete 'ga upe oporowyky ma'eramũ. Jarejuwarete 'ga upe jareporogytau jarejepyriwara 'gã nee. Jarejepyriwara 'gã nupe nanẽ Jarejuwarete 'ga mome'wau nũ. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Simuoryp Jejui 'ga jarejemogyau 'jau, 'jau je pẽ nupe. 'Ga pãjẽrete. Nateepawi 'ga pãjẽ. A'eramũ ki jane 'ga muorypa jarejemogyau. A'eramũ ki jane 'ga mome'wau nanẽ 'gã nupe nũ.

⁷Pẽnea'ar iki 'ga ree. Anurenure'i nipo Jejui 'ga ruri ojypa ywasiga rupi. Najuejue etee futat nipo jane 'ga resaka. 'Ga kutukarera 'gã miamũ nipo 'ga resaka nũ. Nikoi'i futari nipo jane mũ ywy pewaramũ 'ga resakare'emamũ. 'Ga resakawe nipo 'gã ajaa'wau 'ga ree. Wereko tyweram awi nipo 'gã okyjau ajaa'wau

'ga ree. U'eawer imū etee futat nipo 'ga iapoi. A'jea futat je'ea.

⁸—Je Okoeteete ma'ea. Ywy apoe'emauwe je rekoi. 'Awamū miamū 'ā je rekoi. Anure taetu nipo je rekoi temanūme'em futat. Je pājērete te 'gā pājē apyraapa—'jau Janejararete 'ga.

Jejui Kristu 'ga jesaukaawet

⁹Je futat ako Juānamū. Pēē 'jawe je jemogypygyi Jejui 'ga ree. A'eramū je pēneki'yramū tekou. Pēē 'jawe futat je rekoi, tejerekou tywerukaa 'ga rerowiare'ema 'gā nupe. Je rereko tywerete futat 'gā. Pēē 'ā Jarejuwarete 'ga je'ega perowiat. Je nanē 'ga je'ega arowiat nū. 'Ga jejararetea. Pēē 'jawe jeruagamū tejereko tywera upe. Napoiri futari je Jejui 'ga rerowiar awi. 'Ga jane rereko. A'eramū 'ga jane mamuakarukaa mama'e tywera upe.

'Ypō'ō pype je rekoi ikue. Jejui 'ga porogyta a'jea je imome'wau kwe pewara 'gā nupe. Jarejuwarete 'ga je'ega nanē je imome'wau kwe pewara 'gā nupe tekou ikue. A'eramū 'ga rerowiare'ema 'gā je rerawau je rejaa 'ypō'ō me ikue, Patimu 'jaw ipe ikue. Moromunepawa pypewara 'jawe tekou 'ypō'ō pype ikue. ¹⁰Janeruwarete 'ga 'Agesagea je rereko je pojekau ojeupe morowykye'ema rupi. A'eramū je teatykupe katy 'ga amū je'ega renupa. Jeatykupe katy oje'eg ma'e 'ga jumi'aranūū fu 'jawe wafukaita jee:

¹¹—Ejemiesaga ekwasiat ka'aran are. Ikwasiapaw ire ene imonou je rerowiaara 'gā nupe. Sete amunawa pype ajatyka ma'e 'gā nupe. Efesu, Esmirna, Pergamū, Tiatira, Sardes, Filadelfia, Laodiceja. Mīmēra amunawa pype je rerowiaara 'gā jatykai wapyakau jeje'eg are. A'eramū ene 'gā nupe ka'arana monou ejemiesaga kwasiar ire—'jau 'ga jee, jeatykupe katy u'ama.

¹²Aipo renupawe je tejerowaka tejakyfet katy tejeupe oje'eg ma'e

'ga resaka. Tejerowakawe je sete tatarana renawa resaka. Tatarana renawa ouru apopyrera. ¹³Tatarana renawa pyter imū 'ga amū akou, kūima'e 'jawewara 'ga akou. Weteyrū fukua 'ga erekou imunepa. 'Ga raitya 'ga ree imotypawa ouru apopyrera. 'Ga pasi'a 'arimū imotypawa 'upa 'ga ree. ¹⁴'Ga 'awa waparasiagamū amyneju 'jawe. Karupa'mī rawa 'jawe waparasiagamū. 'Ga rea wenyfugamū tata reny 'jawe. ¹⁵Itaju 'jawe, prōsi 'jawa 'jawe, 'ga pya wenyfugamū. Sā'ā wapy re prōsi 'jawa renyfuga. Nan tee 'ga pya. Oje'ēporogūūnamū ytuu pyamu 'jawe etee. ¹⁶Opo pe 'ga jaytataa rerekou. Sete 'ga jaytata rerekoi opo pe, ojakwatawa katy. Jyuua 'ua uēma 'ga juru awi. A'ere nu'ari futari 'ga juru awi. Waime juowajamū 'ua uēma 'ga juru awi. A'ere nu'ari 'ga juru awi. 'Ga reakwara wenyfugamū, aje kwara kwawa 'jawe wenyfugamū.

¹⁷'Ga resakawe je te'aa 'ga rowase, amanū ma'e 'jawe. A'erauwe 'ga opo monou, ojakwatawa katywara monou, jeapyte'rarimū.

—Erekyje awi je wi. Ymā we ako ma'eferamū je. Ywy apoe'emauwe je rekoi ikue. Mama'e teepaw ire miamū nipo je etee futat je rekoi 'au—'jau 'ga jee. ¹⁸—Okoeteete ma'ea 'ā je. Amanū je ako ikue. A'ere ako je ferawi etee ikue nū. Namanū'u'jawa'uweri je. 'Awamū je ywy pewara 'gā manūiawa kwaapawi. Je futat nipo 'gā moferapa nū—'jau 'ga jee. ¹⁹—'Awamū ejemiesager are ka'arana ekwasiat. 'Awamū 'ā je ojeapo ma'e resaukari enee. Anure ojeapo ma'ea nanē nipo ene esaka nū. Aipoa ejemiesager are juejue ka'arana ekwasiat—'jau 'ga jee. ²⁰—Nenereapyoi ejemiesager are. A'eramū je 'awamū ene mueapyou ee. Sete jaytataa je areko tepo pe, tejakwatawa katy. Sete tatarana renawa nanē 'ā ene esaka. Sete tatarana renawa 'jawe

futat je rerowiaara 'gā. Sete amunaw ipe 'gā jemogyi ajatykau ajamu'jau je ree. Jarejuwarete 'ga ree 'jau 'gā ajamu'jau akou. A'eramū 'gā tatarana 'jawe ajemogyau. Sā'ā tatarana mama'e resaukara ae upe. Nan tee futat je rerowiaara 'gā jamu'ei je ree, Jeruwarete 'ga ree 'jau. Je rerowiaara 'gā 'wyrara^{§§} 'gā ajemogy jaytata 'jawe— 'jau Jejui 'ga jee.

Efesu pewara 'gā nupe Jejui 'ga 'eawet

2 A'eramū Jejui 'ga 'jau jee:
—Jeje'ega ekwasiat inuga Efesu pewara je rerowiaara 'gā 'wyrara 'ga upe— 'jau 'ga jee.

—Sete je jaytata areko tejakwatawa katy tepo pe. Sete tatarana renawa pyterimū je teatau tekou. Ouru apopyrera pyterimū tekou teatau. Je 'ā amu'akwaap pēē mama'e are. ²Pēnemiapofera je akwaap. Kwaiwete 'ā pejeporowykyau jee. Je rerowiare'ema 'gā 'ā pē nerekou tyweaete je rerowiarāmū. A'ere 'ā pejereko tywera upe pēnuag pejemogyau pejepoire'ema je rerowiar awi. Mama'e tywera apoara 'gā nee 'ā pejeporomutare'emamū. 'Gā amū 'ā 'ua owaēma pē nupe ai'i. “Jejui 'ga 'ā ore mut pē mu'jau oje'eg are”, 'jau futatee 'ā 'gā 'ua pē nupe rai'i. A'ere 'ā neperowiara'nei 'gā nai'i. “A'jea sipo Janeruwarete 'ga 'gā muri?” 'jau ete 'ā pēē pejejaupe rai'i. 'Gā je'ega renup katu re 'ā pēē 'gā kwaapa rai'i, 'gā 'me kwaapa rai'i. ³Mama'eay upe 'ā pēnuag je ree. Nepepouri 'ā jeporowyky awi rai'i— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

⁴—A'ere je mama'e mū re je je'egayi pē nupe. Je rerowiaa ppy ypy we 'ā pejeporomutamū

je ree nanimenime rakue. A'ere 'ā pēē 'awamū ināinānī'i etee pejeporomutamū je ree. ⁵Pēnea'aru'jaw iki je rerowiar ppy ppyawer are. Je rerowiaa ppy ppy 'ā pēē pejeporomutamū nanimenime je ree rakue. Mama'ea 'ā pēē iapou jeremifutar imū etee rakue. A'ere 'ā pēē 'awamū nai'jawe rūi pejemogy. A'eramū ki pēē pejepoia pejetywer awi. Je rerowiar ppy ppyawera upe ki pejejewya nū. Kasi a'e pe je tatarana apykawa pe'ai pē nui ne. A'eramū nipo pēē jeje'ega mome'wau'jape'ema pejejaupe. ⁶A'ere pēē, je 'jawe futat, Nikurai 'ga remiayuwa 'gā nemiapo are nepēporomutari. Aipoa esage jee. Nikurai 'ga remiayuwa 'gā o'me are ajamu'jau. A'eramū je 'gā nemiapofer are teporomutare'emamū tekou— 'jau Jejui 'ga ikwasiarukaa jee.

⁷—Ee pejejeapyoweramū ki Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega peenuw esage je rerowiaara 'gā nupe 'ga je'egamū. Jarejuwarete 'ga je'ega renupara 'gā nipo awau amanū re 'ga pyri. Peu futat je y'wa mū monou 'gā nupe. Aipo y'wa 'wau 'gā ajemogyau nakwaparimū ete rūi 'ga pyri. Aipoa y'wa 'ywa u'am Jarejuwarete 'ga rupaw ipe— 'jau 'ga jee.

Aipoa 'ga 'eawera je ikwasiaa inuga Efesu pewara 'gā nupe 'ga je'eg imū etee futat.

Esmirna pewara 'gā nupe Jejui 'ga 'eawet

⁸Aipo 'e re 'ga 'jau jee nū:

—'Awamū jeje'ega ekwasiat inuga Esmirna pewara je rerowiaara 'gā 'wyrara 'ga upe, a'e je enee— 'jau 'ga jee.

§§1:20 Pastor 'jawa poromū.

—Je ako ypy ma'ea. Maapawera nanē je nū. Je amanū ikue. A'ere je ferawi etee ako ikue nū. Je teje'ega kwasiarukaa 'ga upe imonou pē nupe. ⁹Akwaap katu katu futat je pēē. Mama'eay upe pēnuag pejemogyau je ree. Nepētywi pēē mama'e pyu 'au. A'ere pēē imama'e kwai ma'erama futat pejemogy. Jeremiayuwa pēē. A'eramū pēē iporiae'ema futat. 'Gā amū nipo pē ago'wau je ree. Aipo 'gā nipo 'jau: “Judeuretea futat ore. A'eramū ore Jarejuwarete 'ga remiayuwaretea futat. Ore te futat 'ga remiayuwaretea. Pēē naani”, 'jau nipo 'gā pē nupe. O'meramū te 'gā 'i. NaJaneruwarete 'ga remiayuwa rūi agawewi 'gā. Mama'eukwaawa remiayuwa te 'gā. Mama'eukwaawa 'wyrriara tee 'gā amuoryp ajemogyau. ¹⁰Pekyje awi pejereko tyweram awi. Anurenure'i nipo mama'eukwaawa 'wyrriara pēē mū munewukaa pē mu'ama moromunepawa pype. “Taesak 'gā 'ga rerowiar awi 'gā poira 'jau”, 'jau nipo mama'eukwaawa 'wyrriara pē nupe. A'ere nipo teis etee peset 'gā pē nereko tyweretei. A'ere kasi pepoit Jarejuwarete 'ga rerowiar awi ne. Pē apisi agawewi nipo 'gā. A'ere kasi pepoit futat Jarejuwarete 'ga rerowiar awi ne. 'Ga rerowiar awi pepoire'emamū je pē mogyi nakwaparimū ete rūi Jarejuwarete 'ga pyri— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

¹¹—Ee pejejeapyoweramū ki Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega renupa esage, je rerowiaara 'gā nupe 'ga je'egamū. Jarejuwarete 'ga je'ega renupara 'gā nipo awau 'ga pyri amanū re. Oje'ega renupara 'gā 'ga nomonoukari mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau 'ga jee.

Aipoa 'ga 'eawera je ikwasiaa inuga Esmirna pewara 'gā nupe 'ga je'eg imū etee futat.

Pergamū pewara 'gā nupe Jejui 'ga 'eawet

¹²A'eramū Jejui 'ga 'jau jee nū:

—'Awamū jeje'ega ekwasiat inuga Pergamū pewara, je rerowiaara 'gā 'wyrriara 'ga upe— 'jau 'ga jee.

—Je jyuua areko, ajuowai aime ma'ea rerekou tejuru pe. ¹³Akwaap je pē'wyrri. Mama'eukwaawa 'wyrriara futat 'ūi 'wyrriaramū aipo 'wyr ipewara 'gā nupe. A'etea nepepoiri je rerowiar awi. Naje kwakuwi pejepe 'gā nui. Ātipasi 'ga je mome'wau akou 'gā nupe rakue. A'eramū 'gā 'ga jukau peu futat je mome'uramū rakue. A'etea nepepoiri je wi rakue. Aipoa esage jee. ¹⁴A'ere je mama'ea pēē mū iapoa nafutari. Pēē mū Parāu 'ga je'egera rerowiaa. Ymā te Parāu 'ga Paraki 'ga mu'e'i maira'me a'agawa muoryw are rakue. “Amu'e je ene ee. A'eramū ene Israeu 'ga juapyrera 'gā mu'jau maira'me a'agawa muoryw are”, 'jau 'ga 'ga upe rakue. Kwe pewara 'gā wyrri monou ijukau inuga maira'me a'agawa rowase, imuorypawamū. “Pe'u kasi aipo wyro'o ne”, 'jau Janeruwarete 'ga Israeu 'ga juapyrera 'gā nupe rakue. A'ere Parāu 'ga 'i 'ga upe: “Maira'me a'agawa rowase imonopyrera pe'u, ere ki 'gā nupe”, 'jau 'ga Paraki 'ga upe. “Peko ki pejejemirekoe'em are, ere ki kūima'efera 'gā nupe”, 'jau 'ga Paraki 'ga upe rakue. “Pejemene'em are ki peko, 'jau ki ene kūjāmera 'gā nupe”, 'jau 'ga Paraki 'ga upe rakue. A'eramū Paraki 'ga 'jau 'gā nupe rakue. A'ere 'ā pēē mū 'awamū miamū mama'ea peapo pejemogyau 'ga 'eawerimū etee

futat. ¹⁵Pēē mū Nikurai 'ga je'egea rerowiaa pejemogyau. Aipo nanē nia'wyrī jee nū. ¹⁶Pepoit pejetywer awi. Kasi a'e pe je oi mama'e tywera apoara 'gā nowajaa tejuru pewara teyuu pyu ne— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

¹⁷—Ee pejeapyoweramū ki Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega peenup, je rerowiaara 'gā nupe 'ga 'Agesage je'egamū. 'Ga je'ega renupara 'gā nupe tamono mana 'jawa 'jau, 'gā nemi'urama 'jau. Imimipyrera tamono 'gā nupe 'jau. Ita siga nanē tamono 'gā nupe 'jau. Ita sig are 'gā ner yaua tamono ikwasiaa 'gā nupe 'jau. Tekotee 'gā nipo nokwaawi futari 'gā ner yaua. Jeremie'rogera 'gā tee te nipo wer yaua okwaap— 'jau 'ga jee.

Aipoa 'ga 'eawera je ikwasiaa inuga Pergamū pewara 'gā nupe 'ga je'eg imū etee futat.

Tiatira pewara 'gā nupe Jejuī 'ga 'eawet

¹⁸Aipo 'e re Jejuī 'ga 'jau jee nū:

—Tiatira pewara, je rerowiaara 'gā 'wyrīara 'ga upe aipo are ekwasiat inuga— 'jau 'ga jee.

—Je te 'ā Jarejuwarete 'ga ra'yraretea. Jerea enyfuk noko jee tata 'jawe. Itaju enyfuga 'jawe 'ā jepya wenyfugamū. ¹⁹Je aje'eg pē nupe. Akwaap je pēē. Pēnekoa je akwaap. Jarejuwarete 'ga ree 'ā pejeporomutaramū 'ga rerowiaa nanē nū. Pēē pejepoaa 'ā mama'e apo are. Mama'eay upe 'ā pēē pejejuagamū pejemogyau. Je rerowiar ypy we te 'ā mama'e esagea peapo jee. Ma'eramū 'ā 'awamū taetu mama'e esagea peapo pejemogyau jee kwaiwete. Aipoa esage jee. ²⁰A'ere mama'e mū nia'wyrī jee. Jesepu eē

jeremiyuwa 'gā mu'jau tywet mama'e tywer are. “Je Jarejuwarete kīā je'ega mome'wara”, 'jau futatee eē 'gā nupe. A'ere eē 'mea te eē rerekoi. Mama'e tywera apo are eē jeremiyuwa 'gā mu'jau. “Pejemirekoe'em are pēnekoa esage”, 'jau futatee eē 'gā nupe. “Pejemene'em are pēnekoa esage”, 'jau futatee 'gā nupe, 'gā mu'jau tywet. “Maira'me a'agawa upe imonopyrera esageay pēnemi'uramamū”, 'jau futatee eē 'gā nupe. A'etea 'ā eē nepemuēmi pejewi. A'eramū je te'arasigamū tekou pē nee. ²¹Nareko tywera'nei je eē eē tywer are. Otywer awi eē pōira rapesaka te'jina. A'ere eē nopōiri futari otywer awi. ²²Otywer awi eē rerowiaarera 'gā poire'emamū nipo je 'gā nereko tyweaete 'gā tywer are. Eē nipo je imomoa eē seawa reewe futat. Eē je'ega rerowiaara 'gā nanē nipo je ²³iapisau eē reewe futat. A'eramū nipo je rerowiaara 'gā 'jau: “‘ga a'jea futat ae kwaap”, 'jau nipo 'gā ajaupe. “Janerea'awa 'ga okwaap. Janeremifutara nanē 'ga ikwaapa nū. A'eramū nipo 'ga 'gā nekoawera repy monou 'gā nupe najuejue etee”, 'jau nipo 'gā ajaupe. Mama'e tywera apoara 'gā je areko tywerete. A'ere je tejerowiaara 'gā nupe mama'e esage monoi— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

²⁴⁻²⁵—Jesepu eē rerowiaara 'gā 'jau: “Mama'eukwaawa 'wyrīara remimu'efera ayay ikwaapa ore. A'eramū ore orojeapyoa'ne'emamū ee”, 'jau 'gā. A'etea 'ā pēē mū neperowiari eē je'ega. Nepeenuwi mama'eukwaawa 'wyrīara je'ega pejemogyau. A'eramū je pē nupe 'jau: Pepoir awi Jarejuwarete 'ga je'ega rerowiar

awi je rura'ne'emamū. Mama'e mū ree je namu'ei pēē. A'ere kasi pepoit iymaner awi ne— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

²⁶⁻²⁸—Pejemanūme'ēwe pejeje-mogyau mama'e apou Jarejuwarete 'ga 'eawer imū ete 'eramū je anure pē mogyau i'wyrriaramū teje'jawe tejepyri pejemogyramū. Sā'ā Jeruwarete 'ga je mogoa 'wyrriaramū je rerowiare'ema 'gā nupe. Nan tee futat je pē mogyau 'wyrriaramū teje'jawe. “Pejeje'ega renuwe'emamū ki pereko tywerete 'gā”, 'jau nipo je pē nupe. Sā'ā japepoa. Japepo jara 'ā ia'wyre'emamū imonoa ikaikaa. A'eramū futat imateepapa. Nan tee futar iki pejejerowiare'emamū 'gā pereko, 'jau nipo je pē nupe. Jaytataua tamut pē nupe 'jau— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

²⁹—Ee pejejeapyoweramū ki Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega renupa, je rerowiaara 'gā nupe 'ga 'Agesage je'egamū. Aipo ki peanup— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

Aipoa 'ga 'eawera je ikwasiaa inuga Tiatira pewara 'gā nupe 'ga je'eg imū etee futat.

Sardes pewara 'gā nupe Jejui 'ga 'eawet

3 Aipo 'e re Jejui 'ga 'jau jee nū: —Sardes pewara, je rerowiaara 'gā 'wyrriara 'ga upe aipo are ekwasiat inuga— 'jau 'ga jee.

—Je Jarejuwarete 'ga 'Agesagea areko. Jaytata nanē je tepo pe erekou sete. Akwaap je pēē. Pēnemiapofera je akwaap. “Gā 'ā Jarejuwarete 'ga je'ega renupara. Ajemogy ma'e 'jawe 'gā”, e'i pē nesakara 'gā pē nupe. A'ere pemorytee te 'gā

pejejee. Amanū ma'e 'jawe futat pejemogy. Nepeenuwi futari Jarejuwarete 'ga je'ega. ²Pe'je pejepaka. Oset ma'e 'jawe etee pēē. Au'je Jarejuwarete 'ga je'ega renuwaiw ire. Peenup katu katu 'ga je'ega. ³Pēnea'at pejejemienuwer are. Je rerowiar ipy we ako jeje'ega peenup ikue. A'eramū pēē 'awamū pejejea'aru'jawamū ee nū. Aipoa ki perowiat. Pe'je pejepoia pejetywer awi. Oset ma'e 'jawe pejemogy. Pejepake'ema nipo je rura nepekwaawi. Sā'ā ae muna'ywa rura kwaawe'ema. Nan tee je rura nepekwaawi ne, pejetywer awi pejepoire'ema ne. Pejekekatu'oke'ema pejejemogyau 'eramū nipo je ruru'jawa nepeesagi. ⁴A'ere nipo pēē mū nepejemotyweri. Mama'e tywera apoare'emamū te nipo aje anure pejot pejejemogyau je pyri. Taity aparasiga rerekwara 'jawe pēē. Nepejemoky'ai Jarejuwarete 'ga upe. ⁵Jarejuwarete 'ga je'ega renuparamū je pētywera moiri. Taity aparasiga nanē je imonou pē nupe nū. Naywi futari je pēnera Jarejuwarete 'ga ka'aran awi. Orojepyri pēē mū oramū nipo je pē nesaukari Jarejuwarete 'ga upe. “Agamū jeremiayuwa 'gā”, 'jau nipo je 'ga upe. Ywagipewara 'gā nupe we futat nipo je pē nesaukaa— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

⁶—Ee pejejeapyoweramū pēē Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega renupa katu, je rerowiaara 'gā nupe 'ga je'egamū— 'jau Jejui 'ga ikwasiarukaa jee.

Aipoa 'ga 'eawera je inuga ikwasiaa Sardes pewara 'gā nupe 'ga je'eg imū etee futat.

**Filadelfia pewara 'gã
nupe Jejui 'ga 'eawet**

⁷ Aipo 'e re Jejui 'ga 'jau jee nũ:

—Filadelfia pewara, je rerowiaara 'gã 'wyrriara 'ga upe aipo are ekwasiat inuga— 'jau 'ga jee.

—Je Jarejuwarete 'ga remiayuwaretea. Nitywi futari mama'e tywera je pype. Mama'e a'jea etee te je amome'u. Saawia je areko. Ymã 'wyrriararete 'ga ma'ea rakue, Davi 'ga ma'ea rakue. A'ere 'awamũ jema'ea. 'Okwara je iawopytymo'wog ire, nitywi 'ga amũ iawopytymawa pyu. Je iawopytym ire 'gã nuawopytymo'woga'uweri aipo 'okwara. ⁸ Akwaap je pënemiapofera. Akwaap je inãinãñĩ etee pëpãjêa. A'etea pëwyrafen jeje'ega rerowiaa. Je'eawer imũ etee futat 'ã pëe mama'e apou pejejemogyau. A'eramũ je 'ã teporowykya apoukaa pë nupe. Nitywi futari pëmomiara 'gã amũ. ⁹ Mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwa 'gã amũ te nipo aje ajesaukat futat amũ pë nupe. “Ore judeuretea. A'eramũ ore Jarejuwarete 'ga remiayuwareter-amũ arakou”, 'jau futatee nipo 'gã. A'ere ki pëwyrafen aipo upe. Aipo upe pëwyrafenamũ nipo mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwa 'gã amũ 'jau: “A'jea futat Jejui 'ga pë futari ra'e”, 'jau nipo 'gã pë nupe. “Judeue'ema agawewi futat pëe. A'etea 'ga iporomutat pë nee pë mogyau wemiayuwamũ” 'jau nipo 'gã pë nupe. ¹⁰ “Pejejeupe mama'eay ijesaükaramũ pejepoire'ema jeje'eg awi”, 'jau ako je pë nupe ikue. Aipo je'ea 'ã pëe enupa pejejemogyau. A'eramũ je a'eramũ pë a'gwau

mama'e tywer awi. Anure nipo mama'e tywera apoara 'gã nuri je rerowiaara 'gã nerekou tyweaete. “Toromomoirukat 'gã Jejui 'ga rerowiar awi 'jau kwy”, 'jau nipo 'gã 'ua. A'ere nipo je pë a'gui 'gã nui. ¹¹ Anure te nipo je oi nũ. A'ere kasi pepoit je rerowiar awi ne. Je rerowiar awi pepoir ire nipo Jeruwarete 'ga oporoywera monoi tekotee 'gã nupe etee. Je wi ipoire'ema 'gã nupe etee 'ga oporoywera monoi— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

¹²—Jarejuwarete 'ga je'ega renupara 'gã nipo je imogyau 'ga remiayuwareteramũ. Sã'ã 'oga rupaa'mywaretea. Nitywi 'ga amũ 'oga rupaa'mywarete maku'jara. Nan tee futat je rerowiare'ema 'gã nomomoirukari je rerowiararete 'gã je rerowiar awi. A'eramũ nipo je Jarejuwarete 'ga rera kwasiaa 'gã nee. A'eramũ 'gã Jarejuwarete 'ga remiayuwa futat ajemogyau. Sã'ã ae mama'e jaramũ wera kwasiara imogya okaraemã are. A'eramũ 'ã tekotee 'gã ijara kwaapa. Nan tee 'gã Jarejuwarete 'ga rera rerekwara 'gã kwaapa, 'ga remiayuwa 'gã kwaapa. Jarejuwarete 'ga 'wyrarete rera nanë nipo je ikwasiaa 'gã nee nũ. Anure nipo Jerusareg yau ruri ojypa ywag awi. Aipoa Janeruwarete 'ga 'wyraretea. Tejer yaua nanë nipo je ikwasiaa 'gã nee— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

¹³—Ee pejejeapyoweramũ pëe Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega renupa esage, je rerowiaara 'gã nupe 'gã je'egamũ— 'jau 'ga jee. Aipo 'ga 'eawera je akwasiat inuga Filadelfia pewara 'gã nupe, 'ga je'eg imũ etee futat.

**Laodiceja pewara 'gã
nupe Jejuí 'ga 'eawet**

¹⁴—'Awamũ aipo are jeje'ega kwasiari Laodiceja pewara, je rerowiaara 'gã 'wyr-iara 'ga upe— 'jau Jejuí 'ga jee.

—Tejuwarete 'ga je'eg are je 'jau, “Nan etee futat nanē je'ea nũ”, 'jau. Mama'e a'je mome'wara te 'ã je. Oje'jawe etee futat Jeruwarete 'ga mama'e apoukari jee ikue.

¹⁵Akwaap je pēē. Pēnemiapofera nanē je akwaap nũ. Naje futaruui 'ã pejepe. A'ere pēē naje ree iporomutare'ema rũ. Ināinānĩĩ etee je futara nia'wyrí jee. Kwaiwete jefutara te esage jee. Je futare'ema ywawuje tāmējē pepoit je wi. ¹⁶Sã'ã 'y taku'wia. 'Y taku'wia otykuramũ ae mopy'apoyj etee. Nan tee futat je pē monoi tejewi. 'Y taku'wi 'jawe etee pēē.

¹⁷“Ika'aranũũ kwai ma'ea ore. A'eramũ ore orotywe'emamũ futat mama'e tywe'ema pyu”, 'jau futatee pēē. A'ere je 'i pē nupe: Pē'me ate pejemogyramũ nepēa'wyrí futari Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ pēē mama'e tywe'ema 'jawewara futat. Neperowiari Jarejuwarete 'ga. A'eramũ pēē pejejemogyau taitye'ema 'jawewaramũ futat. Nepēneapyoi Jarejuwarete 'ga ree. Eae'ema 'jawe nanē pejejemogyau.

¹⁸A'eramũ je 'jau pē nupe: Ourua pemut je wi. Je wi imuripyrrera nateepawi futari. Aiporamũ tee pēē ika'aranũũ kwai ma'e 'jawe futat peko. Taity aparasiga pemut pejejemimunewamũ, pejejenosĩ mateepawukaawamũ. Muaga nanē pemut je wi pejejeape imonopyramũ. Pejetywera pemoirukat jee. Aipoa ouru je wi imuripyrrera 'jawe. Pejemiesageukat jee. Aipoa taity aparasiga munewa 'jawe

jee. Pejemiesageukat jee. Aipoa aerea fuaga 'jawe jee. ¹⁹Mama'e tywera 'gã iapo re je tejemifutara 'gã mu'akwaawi ee, 'gã nerekou tywe'ria 'gã mueapyoukaa ee. 'Gã futare'em ire amunipo 'ã je 'gã mueapyowe'em futat mama'e are. A'eramũ ki pēē pejejoia futat pejetywer awi. Pepoit 'me kasi pejetywer awi ne. ²⁰Sã'ã ae oa ojo'wyr ipe. A'eramũ 'ã aeoga jaramũ 'Ere ejua esou', 'jau ajaupe. A'eramũ 'ã ae 'ere ejua esou' eramũ etee osou ojo'wyr ipe. Nan tee futat je 'Ere ejua esou' tejeupe 'e rapesagi tekou. 'Ere ejua esou' tejeupe pēē 'eramũ je resei futari tewau pē pype tekou— 'jau Jejuí 'ga ikwasiarukaa jee.

²¹—Jarejuwarete 'ga je'ega je aenup katu katu— 'jau 'ga jee. —A'eramũ 'ga je muapyka ojeypyri, je mogou 'wyríaramũ oje'jawe. A'eramũ je oroje'ega renupara 'gã muapyka orojeypyri, 'gã mogyau 'wyríaramũ oroje'jawe— 'jau 'ga ikwasiarukaa jee.

²²—Ee pejejeapyoweramũ ki Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'ega peenup katu, je rerowiaara 'gã nupe 'ga je'egamũ— 'jau Jejuí 'ga ikwasiarukaa jee.

Aipoa 'ga 'eawera je ikwasiaa inuga Laodiceja pewara 'gã nupe 'ga je'eg imũ etee futat.

Janeruwarete 'ga muorypap

4 Tejeupe aipo 'epaw ire je amuteea ete esaka nũ. 'Okwara rawopytymo'woga je esaka ywag ipe. Pe awi 'ga amũ oje'ega jee:

—Ere ejua 'au ejeupia je pyri. Anure mama'ea ijeaporama taesaukat enee 'jau— 'jau 'ga jee.

Jumi'aranũũ fu 'jawe 'ga wafukaita jee. Je upe oje'eg ypy ma'efera 'ga

futat oje'egu'japa jee nū. ²A'erauwe Janeruwarete 'ga 'Agesagea je pojekau je rerawau ojeupi ai'i. Peu futat je 'wyrirarete renawa resaka ai'i. Peu futat 'ga amū 'ūina wapyka i'arimū ai'i. ³I'arimū wapyk ma'e 'ga wenyfugamū futat 'ūina ita esage 'jawe. Ita owy 'jawe, jasipi 'jawa 'jawe. Ita piraga 'jawe nanē nū, saritonia 'jawa 'jawe. 'Ga renawa ywyrī je'ywa okwapa imamana. Aipoa je'ywa okawuramū esimerauta 'jawa 'jawe. Esimerauta 'jawa ita esagea futat. ⁴Wīti kwaturu 'wyrī'ri renawa 'wyrirarete renawa mamana. Aipo 'arimū wīti kwaturu 'gā wapyka ajemogyau, 'wyrī'ri 'gā. Aipo 'gā Jarejuwarete 'ga je'ega wenup katu katu futat. Taity aparasiga nanē 'gā erekou nū. 'Wyrīara akagyriā nanē 'gā erekou waka'garimū. Aipo akagyriā ouru apopyrera te. ⁵Ipyter ipewara, 'wyrirarete renawa wenyfugamū 'ūina tupā werawa 'jawe. Aunuga nanē 'ūina nū. Aman aunuga 'jawe futat 'ūina aunuga. Tupā 'jawe nanē afuramū 'ūina. 'Wyrirarete renawa rowase sete tata yyga 'jawewara wenyramū 'upa. Aipo tata yyga 'jawewara 'ga 'Agesagea futat. ⁶'Wyrirarete renawa rowase je ypiauu resaka. 'Y rypy esagea te poromū. Werawerawuu 'jawe typya ojesaka katu katu futat. 'Wyrirarete renawa pyri katu katu ma'ja katu je esaka, eae'yi ma'ea. Ea ipira moyka. Irūpāwē 'gā. 'Wyrirarete renawa rowase eae'yi ma'e mū akou, iyse katy amū akou, iyse owajara katy amū akou, ikupe katy 'jau eae'yi ma'e mū akou. Irūpāwē eae'yi ma'e pytuna.

⁷Ajepei tee eae'yi ma'ea 'miara 'jawewara. Ajepeja eae'yi ma'ea kwatau 'jawewara. Ajepeja aereakwara 'jawewara rerekou. Maapawera kwanūwewe 'jawewara. ⁸Aipoa eae'yi ma'ea kwaiwete ipepokaga ipir are, seis ipepokaga. Aipo jywa nanē ea moyka nū. Jarejuwarete 'ga upe amaraka'aga. Wojere'emamū futat 'gā 'upa amaraka'aga.

“Esage te 'ā Janeruwarete 'ga.

Pājēretea te 'ā 'ga.

Mama'e jararetea te 'ā 'ga.

Ymā we te 'ā 'ga rekoi rakue.

'Awamū 'ā 'ga rekoi.

Anure nanē nipo 'ga rekoi je.

Okoeteete ma'e 'ga futat”,

'jau 'upa amaraka'aga Jarejuwarete 'ga upe.

⁹Nan futat eae'yi ma'ea 'wyrirarete renawa 'arimū wapyk ma'e 'ga muorypa, amaraka'aga 'ga upe. 'Ga remiapofer are 'gā 'ga muorypa. “Okoeteete ma'e 'ga” 'jau 'gā 'ga muorypa.

¹⁰⁻¹¹'Ga muorywauwe wīti kwaturu 'wyrī'ri 'gā wāāpyramū Okoeteete ma'e 'ga rowase, Aejararete 'ga rowase. Eae'yi ma'e 'gā 'ga muorywauwe 'gā nanē 'ga muorypa nū:

“Ene te 'ā eneresage oree.

Ene te 'ā pājēretea.

A'eramū ore ene etee imuorypa.

Ene te 'ā mama'ea ereapo rakue.

Nitywi futari eneremiapoe'ema.

Ejemifutar imū etee 'ā ene mama'e apou.

A'eramū 'ā ore ene etee ene muorywi”,

'jau 'gā wāāpyramū oje'ega 'ga upe. Wakagyriā 'gā imososoka imonou inuga 'ga rowase, 'ga muorypawamū.

Ka'arana jemaman

5 A'ere je ka'arana jemamana resaka 'ga po pe, 'wyrirarete renawa 'arimū wapyk ma'e 'ga po pe, 'ga jakwatawa katy. Aipoa ojekwasiaa ajuowai. Ikupe katy, waipy katy 'jau ojekwasiaa. Ikwasi-apaw ire 'ga imoga mairarata 'jawewara pyu. Aipoa ka'arana mogu'jau'japa, sete imogawera. ²A'eramū je ywagipewara 'ga amū resaka, ifuakat ma'e 'ga amū resaka. wafukajayau oje'ega mua:

—Esage ma'ea tee nipo ka'arana omopojo'ogarū ajauī oree. Awjja te wapo oree?— 'jau 'ga wafukaita.

³A'ere nitywi futari imopojo'okara 'ga amū. Ywag ipe nanē nū nitywi futari.

Ywy pe nanē otywe'emamū nū. Amanū ma'e rupaw ipe nanē otywe'emamū futat nū. ⁴A'eramū je teje'arasigamū tejaa'wau te'yina ee. ⁵A'eramū 'wyrria'ri 'ga amū 'jau jee:

—Erejoo'o awi ee. Emā'ē 'ga ree, Juda 'ga juapyrera 'ga ree. Nokyjei 'ga mama'e awi. A'eramū ore 'jau 'ga upe 'miara 'jawewara 'ga, 'jau ore. Davi 'ga juapyrera 'ga te 'ā. Ojee iporomutare'ema 'ga 'arimū 'ga kwawī. A'eramū 'ga imopojo'okarūmū—'jau 'ga jee.

⁶A'eramū je temā'jāu ee nū. Peu 'wyrriararete renawa pyri 'ga amū 'ami. Eae'yi ma'e 'gā, 'wyrria'ri 'gā netee 'ga renawa mamana. Karupa'mī 'jawewara 'ga. Sā'ā 'gā karupa'mī juka otywera mepyawamū. Nan tee 'ga. Karupa'mī pikutukawera 'jawe 'ga iporera rerekou. Aipo 'ga sete 'ga rasā. Sete 'ga rea 'jau. 'Ga rea upe je 'jau, Janeruwarete 'ga 'Agesagea futat, 'jau. Janeruwarete 'ga U'agesagea ywy pe imuāina futat. ⁷A'eramū aipo 'ga awau ka'arana rekyita 'wyrriarete renawa 'arimū wapyk ma'e 'ga po awi. ⁸Ka'arana 'ga ipyyg ire irūpāwē eae'yi ma'e 'gā awau wapyka wenupy'āu 'ga rowase, 'ga muorypa. 'Wyrria'ri 'gā, witi kwaturu 'gā nanē awau wapyka wenupy'āu 'ga rowase nū. Maraka apoawa 'gā erekou opo pe. Harpa 'jawa 'gā erekou opo pe. Y'a nanē 'gā erekou opo pe nū. Aipo y'a ouru apopyrera. Aipoa y'a pype 'gā jany kasiga 'jawewara rerekou. Aipo jany kasiga 'jawewara Janeruwarete 'ga upe 'ga remiyauwa 'gā je'ega. Karupa'mī 'jawewara 'ga rowase wapyg ire 'gā amaraka'aga 'ga upe. ⁹Maraka yaua 'gā iapou 'ga upe:

“Ene te 'ā eneresage.

Ma'eramū 'ā ka'arana eremopojo'okajai.

Ene te 'ā erejejukaukat 'gā nupe.

Emanūmū 'ā ywy pewara 'gā tywera mepyau, 'gā mua ejeupe.

Namajepeja 'ga etee rūi 'ā ene imua ejemiyauwamū.

Najuejue te 'ā ene 'gā mua 'gā mojuawyawyau 'gā mua.

Tapy'yī, towajat, 'wyrarete pewat, ka'a pewat.

Mīmera 'gā 'ā ene imua ejeupe.

Ma'eramū 'ā ka'arana eremopojo'ogukat ajai.

¹⁰Ene te 'ā ejemiyauwa 'gā eremoporowykyukat Jarejuwarete 'ga upe, 'gā 'wyrriararete 'ga upe 'jau.

Ene 'ā 'gā mogyau 'wyrriaramū ywy pewara 'gā nupe”,

'jau 'gā amaraka'aga karupa'mī 'jawewara 'ga upe.

¹¹A'ere je mā'ēi ee. Ywagipewara 'gā je'ega je enupa. Kwaiwete ywagipewara 'gā je esaka. A'eramū je 'gā mojopyrūme'em. Kwaiwete te 'gā. A'eramū je 'gā mojopyrūme'em futat. 'Wyrria'ri 'gā nipo peu ajemogyau 'gā wyteripe. Irūpāwē eae'yi ma'ea nanē ajemogyau 'gā wyteripe nū. Nikwaapawi 'gā. Kwaiwete te 'gā. A'eramū je 'gā mojopyrūme'em. ¹²A'eramū ywagipewara 'gā amaraka'aga:

“Esage te 'ā karupa'mī 'jawewara 'ga, karupa'mī jukapyrera 'jawewara 'ga. Pājēretea te 'ga. Mama'e jararetea te 'ga” 'jau 'gā 'upa.

“Takwaap te 'ga.

Ifuakat nanimenime 'ga nanē nū.

'Ga 'ā eteete ma'ea. Esage ma'ea te 'ga.

A'eramū jane 'ga muorypa”,

'jau 'gā amaraka'aga 'ga upe.

¹³A'erauwe je tekotee 'gā je'ega renuwi. Ywag ipewat, ywy pewat, amanū ma'efera rupaw ipewat, 'yē'ē mewat, 'y pewat. Mīmera 'gā je'ega je enupa.

“Pēē 'ā eteete ma'ea.

Pēē 'ā ore aramuoryp.

Pēē 'ā ore nanē ipojeupa nū.

Pēē 'ā pājēretea.

A'eramū ore, pēnemiapofer are juejue pē muorypa, aruojere'emamū”,
'jau 'gā amaraka'aga 'gā nupe, 'wyrirarete renawa 'arimū wapyk ma'e 'ga upe, karupa'mī 'jawewara 'ga upe 'gā 'jau.

¹⁴ Irūpāwē eae'yi ma'e 'gā 'jau:

—Nan tee ore 'jau nū. Simuoryp 'gā 'jau— 'jau 'gā 'gā nupe.

A'eramū 'wyrira'ri 'gā awau wapyka wenupy'āu 'gā nowase 'gā muorypa.

Ka'arana mogawa mopojo'okawam

6 Je reape karupa'mī 'jawewara 'ga ka'arana mogawa mopojo'oka. Ajepeja etee ra'ne 'ga imopojo'oka. Imogawypya 'ga imopojo'ogauwe je eae'yi ma'e 'ga amū je'ega renupa.

—Ere ejua— 'jau 'ga.

Aman aunuga 'jawe 'ga je'ega.

² A'erauwe 'ga amū 'ua, kawaruu siga 'arimū 'ga 'ua. I'arimū wapyk ma'e 'ga wyrapara rerekou opo pe. 'Ga amū 'wyrira akagyrū monou 'ga upe.

—Ere ewau ekou amunap tesirūmer ipewara 'gā nowajaa 'gā fuakara mateepapa 'gā nui. Ekwap 'gā 'arimū— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramū kawaruu siga 'arimū wapyk ma'e 'ga awau.

³ A'eramū karupa'mī 'jawewara 'ga ka'arana mogawa mopojo'oka ajau nū. A'erauwe eae'yi ma'e 'ga amū oje'ega nū:

—Ere ejua.

⁴ A'erauwe 'ga amū 'ua kawaruu piragay 'arimū 'ua nū. A'eramū eae'yi ma'e 'ga 'jau i'arimū wapyk ma'e 'ga upe:

—Ere ewau kwe pe 'gā nowajarukaa ekou ajaupe, 'gā juapisaukaa— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramū 'ga jyu monou 'ga upe. A'eramū 'ga awau. Ojeupe jy mur ire kawaruu piragay 'arimū wapyk ma'e 'ga awau.

⁵ Aipo apo re karupa'mī 'jawewara 'ga ka'arana mogawa mū mopojo'oka jui nū.

Imuapya mopojo'oka jui nū. A'eramū eae'yi ma'e 'ga amū oje'ega nū:

—Ere ejua.

A'erauwe 'ga amū 'ua, kawaruu ūna 'arimū 'ua nū. I'arimū wapyk ma'e 'ga wereko mama'e momoyitawa resakawa opo pe. ⁶ 'Ga resakawe je 'ga amū je'ega renupa, eae'yi ma'e 'gā pyter ipewara 'ga je'ega renupa:

—Epy ete temi'urama. Majepei 'ara rupi etee aeporowykawera repya teepawamū temi'uram are. Epy te temi'urama. Eremojopype kasi 'miara kawera 'y are tuwuu ma'e 'jawe ne. Y'waya nanē kasi eremojopype 'y are tuwuu ma'e 'jawe ne.

⁷ A'ere karupa'mī 'jawewara 'ga ajepeja ka'arana mogawa mopojo'oka jui nū. A'eramū maapawera eae'yi ma'e 'ga 'jau:

—Ere ejua.

⁸ A'erauwe 'ga amū 'ua, kawaruu jukyryuu 'arimū 'ua. I'arimū wapyk ma'e 'ga rera Teumet. Aipo 'ga rewiri ajepeja 'ga 'ua nū. Aipo 'ga rera amanū ma'efera rupap 'jau. A'eramū eae'yi ma'e 'ga amū oje'ega Teumera 'ga upe:

—Ere ewau kwe pe 'gā apisau, 'gā pytuna myterajeuu etee iapisau— 'jau 'ga 'ga upe. —Ere 'gā amū apisaukaa maruowajara 'gā nupe, 'gā amū apisaukaa ty'ara upe, amumera apisaukaa jero'wu pyu, 'gā amū apisaukaa 'miara upe— 'jau 'ga 'ga upe. —Eroo 'gā ejeupi amanū ma'efera rupaw ipe ejewya.

⁹ Aipo re karupa'mī 'jawewara 'ga ka'arana mogawa mū mopojo'oka jui nū. A'erauwe je Jarejuwarete 'ga rerowiaara 'gā 'agera resaka. Wyrā rapyawa 'wyrimū 'gā 'upa. Jarejuwarete 'ga je'ega 'gā imome'wau kwe pewara 'gā nupe rakue. Jejui 'ga nanē 'gā imome'wau kwe pewara 'gā nupe rakue nū. A'eramū ia'wyre'ema 'gā 'gā apisau. ¹⁰ A'eramū 'gā 'agera wafukaita Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ā pājēreteā. Ene 'ā ore-jararetea. Ene 'ā eneresage. Mama'e a'jea etee 'ā eremome'u oree. A'eramū ene e'eawer imū etee futat mama'e apou—'jau 'gā wafukaita 'upa 'ga upe. —Maranime te ore repyar ape? Maranime te ore apisiarera 'gā erereko tywerete ore ree?—'jau 'gā 'upa Jarejuwarete 'ga upe.

¹¹ A'eramū 'ga amū taity aparasiga monou 'gā nupe najuejue etee. Taity fukua poromū. Otywer awi 'gā opoia rakue. A'eramū 'gā taity aparasiga monou 'gā nupe, 'gā tywere'ema resaukaawamū.

—Pe'je pejepytu'wau pejemogyau ra'ne—'jau 'ga 'gā nupe. —Tene 'gā iapisipawi ra'ne. Anure nipo ia'wyre'ema 'gā pēpytuna 'gā amū apisi, Jejui 'ga rerowiaara 'gā apisi. Pē apisipaw ire te Janeruwarete 'ga pē nepyari—'jau 'ga 'gā nupe.

¹² Aipo 'e re karupa'mī 'jawewara 'ga ka'arana mogawa mū mopojo'oka jui nū. A'erauwe ywya oyyita. Kwaiwete oyyita. Kwara ojemopyytunaipa. Taity ūna 'jawe akou. Jaya ojemomiraga wy 'jawe. ¹³ Jaytataa ototoka ywyu 'ua. Sā'ā y'wa kyra wyyruu ruramū itotoga o'yw awi. Nan ototoka 'ua. ¹⁴ A'eramū ywaga owoka ojemamana ka'arana jemamana 'jawe. Ywytyt, 'ypō'ō. Mīmera wapopenamū awau ojepe'au wenaw awi. ¹⁵ A'eramū ywy pewara 'gā juejue awau ajemima ita kwara pype, itauu pyter ipe 'jau awau ajemima. 'Wyriat, 'wyrina'nī, jefaruu 'wyriat, ikaraemā kwai ma'e, ifuakat ma'e, akotee ma'e. Mīmera 'gā juejue awau ajemima. 'Gā kyjea 'gā nerekou. ¹⁶ A'eramū 'gā wafukaita itauu upe:

—Pe'je pejejua pejemono'oga ore 'arimū ore mima 'wyriararete renawa 'arimū wapyk ma'e 'ga wi. Karupa'mī 'jawewara 'ga imara'ne ore ree. A'eramū pēē ore au'jau ore a'gwau 'ga wi—'jau nipo 'gā wafukaita itauu upe numiamū.

Ywytyra upe nanē nipo 'gā aipo 'jau nū. A'ere nu'ari futari 'gā 'arimū.

¹⁷—'Awamū iwaēmi 'gā jane rereko tyweawa upe. Imara'ne 'gā jane ree. 'Awamū futat 'gā jane rereko tyweretei. Awŷja sipo uag jupe?—'jau 'gā wafukaita ajaupe.

Israeu 'ga juapyret

7 A'ere je irūpāwē ywagipewara 'gā nesaka. Ywyu 'gā u'ama. Kwara poawa katy 'ga amū, kwara resaawa katy 'ga amū, iyse katy 'ga amū, iyse owajara katy ajepeja 'ga u'ama. 'Gā futat ywytu pyykara ajemogyau. Ywy pyaukare'ema jupe, 'y pyaukare'ema jupe, ka'a nanē ipyaukare'ema jupe nū. ² A'eramū je ajepeja ywagipewara 'ga resaka. Kwara poawa katy awi 'ga ruri ojeupia. Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gā mojewakawa 'ga erekou opo pe. Okoeteete ma'e 'ga remiayuwa 'gā 'ga imojewaka aipo pyu. A'eramū imojewakawa rerekwara 'ga wafukaita opytuna 'gā nupe, irūpāwē ywagipewara 'gā nupe. “Pe'je pejewau ywy mote'aa. 'Yē'ēa nanē ki pēē imote'aa nū”, 'jau 'ga 'gā nupe. ³ A'eramū majepeja 'ga ywagipewara 'ga wafukaita 'gā nupe:

—Tene ra'ne. Pemote'ara'ne awi ywya. 'Yē'ē, 'yp. Mīmera pemote'ara'ne awi—'jau 'ga 'gā nupe. —Tene ki ore Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gā mojewapawi ra'ne. 'Gā neapykaga toromojewapap ra'ne 'jau. A'eramū 'gā nesakawe, tekotee 'gā 'gā kwaapa: Kweramū Jarejuwarete 'ga remiayuwa 'gā na'e, te'i 'gā 'gā nupe 'jau—'jau 'ga 'gā nupe.

⁴ Aipo 'e re 'ga 'gā pytuna mome'wau jee:

—Sētū kwarētai kwaturu miu 'gā Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gā—'jau 'ga jee. —Israeu juapyrera 'gā te 'ā ore oromojewak—'jau 'ga imome'wau jee.

⁵ A'eramū 'ga 'jau jee nū:

—Tusi miu Juda 'ga juapyrera 'gā.

Tusi miu Rupē 'ga juapyrera 'gā.
 Tusi miu Gade 'ga juapyrera 'gā.
⁶Tusi miu Ase 'ga juapyrera 'gā.
 Tusi miu Nafitari 'ga juapyrera 'gā.
 Tusi miu Manase 'ga juapyrera 'gā.
⁷Tusi miu Simeão 'ga juapyrera 'gā.
 Tusi miu Levi 'ga juapyrera 'gā.
 Tusi miu Isaka 'ga juapyrera 'gā.
⁸Tusi miu Sepurō 'ga juapyrera 'gā.
 Tusi miu Jose 'ga juapyrera 'gā.
 Tusi miu Pējami 'ga juapyrera 'gā—
 'jau 'ga imome'wau jee.

Mytuna 'gā 'ga esaka

⁹Aipo 'eramū je temā'jāu mytuna 'gā nee. Kwaiwete 'gā. Nomojopyrū-mawa'uweri te ae 'gā. Tapy'yja 'wyrarete tesirūmer awi tee 'gā nuri ojopypypeu. Ka'a tesirūmer ipewara 'gā nanē 'ut ojopypypeu nū. 'Wyararete renawa rowase 'gā 'ua 'upa. Karupa'mī 'jawewara 'ga rowase nanē 'gā 'upa nū. Taity aparasiga 'gā erekou. Pinowa 'gā imowawaka 'gā muorypa. ¹⁰A'eramū 'gā wafukaita 'gā muorypa.

—Ku'jywa 'ga 'ā Janeruwaretea.
 'Ga 'ā wapyk 'ūina 'wyrarete renawa 'arimū.

Karupa'mī 'jawewara 'ga retee ore katu'oka 'ūina.

A'eramū ore 'gā muorypa—
 'jau 'gā.

¹¹A'e pype tekotee 'gā ajemogyau 'wyrarete renawa ywryi imamana. Ywagipewat, eae'yi ma'e, 'wryia'ri. Mīmera 'gā ajemogyau iywryi imamana. Jarejuwarete 'ga renawa rowase ajatyka ma'e 'gā je'ega renupawe iywryiwara 'gā juejue anuruka ywyu Jarejuwarete 'ga rowase. A'eramū 'gā 'ga muorypa.

—Janeruwarete 'ga 'ā orejararetea.

¹²A'jea futat ki Jarejuwarete 'ga etee simuoryp.

'Ga te 'ā eteete ma'ea. 'Ga 'ā i'akwaap ma'ea.

'Ga 'ā mama'e amut janee. A'eramū jane 'jau 'ga upe:

“Ene te 'ā eneresage ore”, 'jau jane 'ga upe mama'e are.

'Ga 'ā ore'wyraretea. 'Ga 'ā pājēretea. Namutat 'ga rekoi nakwaparimū ete rūi—

'jau 'gā, Jarejuwarete 'ga mome'wau.

¹³Aipo re 'wryia'ri 'ga amū 'jau jee:

—Aw'yja te taity aparasiga rerekwara?

Mō awi ajee 'gā nuri?— 'jau 'ga jee.

¹⁴—Tee nū'ū. Ene te 'ā erekwaap—

'jau je 'ga upe.

A'eramū 'ga 'jau jee nū:

—'Gā 'gā wereko tywerete agawewi.

A'etea 'gā nopoiri Jarejuwarete 'ga rerowiar awi. Ojekatu'ogukaa Jarejuwarete 'ga upe, ojepirejukaa. Sā'ā kūjā taity poeja. Nan tee 'gā jepirejukari otywer awi karupa'mī 'jawewara 'ga ry pyu. ¹⁵Ma'eramū 'ā 'gā nuwi Jarejuwarete 'ga rowase wapykawarete 'arimū 'ga renamū. Wojere'emamū futat 'gā 'upa 'ga muorypa. A'eramū 'wyrarete renawa 'arimū wapyk ma'e 'ga 'gā a'gwau mama'e tywer awi. 'Ga 'gā wereko— 'jau 'ga jee.

¹⁶⁻¹⁷—Karupa'mī 'jawewara 'ga ako 'wyrarete renawa pyri. A'eramū nipo 'ga ojejukau esage 'gā nee. Sā'ā wyra jara 'ga jejuka esagea weymaw are. Nan tee nipo 'ga jejuka esagei wemiayuwa 'gā nee. A'eramū nipo ty'ara otywu'jawe'emamū. Ni'yuweju'jawi 'gā. 'Ga 'gā weroo 'ywu'ywur ipe. Aipoa 'ya 'gā omogy namutamutat. Nitywi kwaraya 'gā nupe. Nipirakuwi 'gā peu— 'jau 'ga jee. —Janeruwarete 'ga nipo 'gā neaya amukag 'gā nea awi. A'eramū 'ga ajaa'wau'jape'ema peu— 'jau 'ga jee.

Imogawa maapawera mopojo'okawam

8 Aipo apo re karupa'mī 'jawewara 'ga imoga maapawa mopojo'oka jui. Aiporamū 'arapiguua te futat ojeupa

ywag ipe. Ināinān etee te a'eramū miamū 'gā opika. ²A'eramū je sete ywagipewara 'gā nesaka, Jarejuwarete 'ga rowasewara 'gā nesaka. A'eramū 'ga amū jumi'aranūū monou 'gā nupe najuejue etee.

³A'ere ajepeja ywagipewara 'ga jany kasiga rapya'wia rerua enafu'ama opo pe. Jany kasiga rapyawuu pyri 'ga enafu'ama. Wyriararete renawa rowase aipo jany kasiga rapyawuu reni. Jany kasiga rapya'wia oru apopyrera. 'Ga amū jany kasiga monou 'ga upe, kwaiwete. A'eramū 'ga 'jau 'ga upe:

—Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gā oporogyta 'upa 'ga upe au'jeteramū. Sā'ā ae jany kasiga rapyamū watasimora. A'eramū 'ā ikasiga okwasi'wasi'wau 'oga pype. Ikasiga 'ā awau ojeupia Janeruwarete 'ga upe. Nan tee futat 'ga remiayuwa 'gā porogyta oi ojeupia 'ga upe. A'eramū ene jany kasiga rapyau. A'eramū ikasiga ojeupia ojopypeu awau 'gā porogyta are 'ga upe— 'jau 'ga 'ga upe.

⁴A'eramū 'ga imonou jany kasiga rapyawuu 'arimū iapyau. A'eramū ikasiga awau ojeupia ojopypeu awau 'gā porogyta are 'ga upe. ⁵A'eramū ywagipewara 'ga tata ppyka iapyawuu 'ar awi. A'eramū 'ga imonou imyina iapyawū'i pype. A'eramū 'ga imonou imomoa ywy are. Aipo aporamū tupā awau u'aa, owerapa tupā werawa 'jawe ee. Ywya oyyita nanē nū.

Jumi'aranūūa

⁶A'eramū jumi'aranūū rerekwara 'gā jumi'aranūū ppyka erajemogyau ero-maenuna tenunewara 'ga oma'e py rapesaka.

⁷A'eramū tenunewara 'ga oma'e pyau. Ipy ppyrauwe ama'na 'ua u'aa tataa reewe. Wy reewe 'jau 'ua u'aa ywy are. A'eramū ywy ape awau ukaita mytera-jeu'iu etee. 'Yp, juop, worryworywamū. Mīmera futat ukaitapap.

⁸A'erauwe ajepeja 'ga jumi'aranūū pyau nū. Ipyrauwe je ywytyra 'jawewara ikajamū resaka nū. A'eramū 'ga amū ipyyka imonou imomoa 'yē'ē pype. ⁹A'eramū 'yē'ē ara awau ojemu'jaga wyramū. Tyajeu'iu etee ojemu'jaga wyramū, 'y ojemu'jaga wyramū. Wyramū ojemu'jag ma'e katywara 'gā opapapap wyra reewe futat. Yaruua we futat ateeepamū. Wyra tesirūmera opapap. Nitywi'i futari ako ma'e amū.

¹⁰⁻¹¹Aipo re ajepeja 'ga jumi'aranūū pyau. Ipyrauwe jaytatauaa mū 'ua u'aa ywag awi. Yyga reny 'jawe 'ua u'aa. Aipoa jaytatauaa u'aa 'ua 'yrete pype, 'ywu'ywura pype 'jau u'aa 'ua. A'e ry py-terimū futat irowa kwasi'oi. Nitykuawi futari. Aipo jaytatauu rera irop ma'ea 'jau jupe. A'eramū 'y moropa oje'jawe etee futat. Aipo 'y rykur ire itykuarera 'gā opapa kwaiwete.

¹²Aipo re ajepeja 'ga oma'ea jumi'aranūū pyau. A'erauwe kwara renya oorareferamū. Opyytunaiwu-ramū etee. Jay reny, jaytata reny 'jau. Kwara jerewypyrauwe kwara owepa. Ai'iwe tāmējē opoa nū. Ypytunimū nanē nū. Ypyajeu'iu jay reny owepa nū, jaytata reny 'jau. Awau ku'em enuneu weny jesagamū jaya nū, jaytata reewe futat weny jesagamū nū.

¹³A'eramū je kwanū 'jawewara resaka iwewe ekoramū. Ywatewate owewiau akou. A'eramū pe awi futat wafukaja mua:

—Muapyra 'gā ywagipewara 'gā nopyi we jumi'aranūūa. 'Gā ipy rauwe ywy pewara 'gā mama'e tywerete resaka. A'eramū muapyt wējēmī futat mama'eay ijesakare'emawe nū. Aipoa te ia'wyre'emetea— 'jau kwanū 'jawewara wafukaja mua.

9 Aipo kwanū 'jawewara 'e re ajepeja 'ga jumi'aranūū pyi. A'eramū je jay-tata 'jawewara 'ga resaka. Ywag awi

'ua u'aa ywy pe. A'eramū 'ga amū saawi monou 'ga upe. Aipoa saawia ywy kwawukuu rawopytymo'wokawa ma'ea. Ywy ywy pe te aipo ywy kwawukuu oi. ²A'eramū 'ga ywy kwawuku rawopytymawa mopoka jui. A'erauwe tatasiga 'ua ū'jāu jui. Tatasigawiūwiūna te 'ut ū'jāu 'ara moypyitunaipa. A'eramū tatasiga kwara reny mowepa ywasiga 'jawe. ³Tatasigawiūna rupi futat tukuruu 'jawewara 'ua ū'jāu. Tukuruua futat numiamū. A'ere Janeruwarete 'ga te ifuaga monoi jupe, jawa'jyra 'jawe. ⁴A'ere 'ga 'jau tukuruu 'jawewara upe:

—Pe'je pejewau kwe pe. Jeremimojewage'ema 'gā etee ki pekutuk— 'jau 'ga jupe. —Ywa kasi pekutug ine, pemomaw ine. Juo'wia 'jau kasi pēē i'wau ne— 'jau 'ga jupe.

⁵A'eramū awau Janeruwarete 'ga remimojewage'ema 'gā kutuka 'gā mayrūmū 'gā mogyau. Sā'ā jawa'jyra raya. Nan tee tukuruu 'jawewara 'gā mayrūmū 'gā mogyau. A'ere 'gā nopawi futari ay upe. Sīku jaya moka'jama 'gā mayrūmū 'gā mogyau. ⁶Ay upe 'gā manūweramū ajemogyau numiamū. A'ere 'gā namanū'a'uweri.

⁷Aipoa tukuruu 'jawewara kawaruu 'jawe. Sā'ā kawaruu jara 'gā maruowajaaw ipe oo enune itajuaity pyu kawaruu roowa. Nan tee aipo tukuruu 'jawewara. A'ere aipoa tukuruu 'jawewara 'wyriara akagyrū rerekoi. Ouru apopyrera aipoa akagyrūa. Tukuruu reakwara aereakwara 'jawe. ⁸Tawa kūjā 'awa 'jawe. 'Āja 'miara rāja 'jawe. ⁹Itajuaity rerekou opasi'a are. Owewiau. 'Ywa'yata 'jawe futat opyamuramū owewiau. Sā'ā kawaruu 'ywa'yata renujāna maruowajaaw ipe. Nan ipyamua. ¹⁰Jawa'jyra raja 'jawe waja. Ipopiawa wai are futat. Aipoa opopiawa pyu ae mayrūmū, Ku'jywa 'ga remimojewage'ema 'gā mayrūmū. Siku jay magwapa 'gā mayrūmū 'gā mogyau.

¹¹Tukuruu 'jawewara 'wyriara ywy kwawukuu pypewara 'wyriara nanē futat nū. Judeu 'gā je'eg imū era Apatō. Grego 'gā je'eg imū era Aporiāu 'jau. Aeje'eg imū era mama'e mateepaara 'jau.

¹²Aiporamū futat mama'eaya oje-saukaa 'gā nupe, kwanū 'jawewara 'eawer imū etee. A'ere mukūja noje-saukari we.

¹³⁻¹⁴Aipoa re ajepeja 'ga ojumi'aranūū pyau nū. A'erauwe 'ga amū 'jau 'ga upe:

—Ere ewau epytuna 'gā faaro'woka. Peu futat irūpāwē 'gā nuwi ajekupyfaa Eufrates 'yrete pyri— 'jau 'ga 'ga upe, jumi'aranūū rerekwara 'ga upe.

Aipoa oje'eg ma'e 'ga u'ama jany kasiga rapyawa rapefā me. Aipoa ouru apopyrera te. A'ea 'upa Janeruwarete 'ga rowase.

¹⁵A'eramū 'ga awau 'gā kupyfaaro'woka. Owaēma irūpāwē ikupyfariipyra 'gā paruapisawa upe. A'eramū Ku'jywa 'ga 'gā kupyfaaro'wogukaa ywy pewara 'gā apisawamū. Akupyfaaro'wog ire irūpāwē 'gā 'jau ajaupe:

—Soo ywy pewara 'gā apisau 'gā pytuna jo'roka'i etee 'jau— 'jau 'gā ajaupe.

¹⁶⁻¹⁷A'erauwe je kawaruu resaka, jefaruu 'gā je esaka kawaruu 'arimū 'gā nekoa. Kwaiwete 'gā. Tusētu mijōis 'gā pytuna. A'eramū je 'gā pyamu renupa. Jefaruu 'gā naitya itajuaitya etee te. 'Gā wereko opasi'a 'arimū. 'Gā amū ma'ea opiragayayramū. 'Gā amū ma'ea wowayayramū, safira 'jawa 'jawe. 'Gā amū ma'ea ojukyryayramū, aipoa ēsōfyria 'jawa 'jawe. Kawaruu akaga 'miara akaga 'jawe. Ijuru awi tataa 'ua ū'jāu. Tata sig, itatata. Mīmera 'ua ū'jāu ijuru rupi. ¹⁸Kwaiwete ywy pewara 'gā opapa kawaruu juru rupi 'ut ma'e pyu.

¹⁹A'eramū kawaruu 'gā apisau kwaiwete ojuru awi 'ut ma'e pyu. Owaja pyu nanē 'gā apisau nū. Kawaruu raja moja

akaga 'jawe. A'eramū 'gā kutuka owaja pyu 'gā apisau.

²⁰Aipoa iapisipyrera 'gā opytunera 'gā nesaka agawewi. A'etea 'gā nopoiri futari otywer awi. Ni'arasigi 'gā ajemogyau otywer are. A'eramū 'gā mama'eukwaawa etee imuorypa ajemogyau. Maira'me a'agawa nanē nū 'gā imuorypa nū. Ouru, prōsi, prata, ita tee, 'yp. Mīmera 'gā iapou omairamū. A'ea te 'gā imuorypa ajemogyau. Aipoa 'gā maira nuesaga'uweri amū. Nuataa'uweri ajemogyau. Nuenuwi agawewi mama'ea. A'etea 'gā amuoryp ekoete ajemogyau. ²¹Nopoiri futari 'gā mama'e tywera apo awi. Nopoiri futari 'gā aparupisi awi. Nopoiri 'gā ajuee opājāgaiw awi ajemogyau. Nopoiri 'gā wemirekoe'em are oko awi, omene'em are oko awi. Mīmer awi 'gā nopoiri. Amunarū awi nanē opoire'ema nū. Kwaiwete agawewi 'gā 'gā apisi resagi. A'etea 'gā nopoiri futari mama'e tywera apo awi.

Ka'ara'nī'ia

10 A'eramū je ywagipewara 'ga amū resaka nū. Ifuakat te aipo 'ga. Ywasiga pype 'ga 'ua ojypa. 'Ga aka'garimū je'ywa mū 'upa. 'Ga reakwara wenyramū kwara 'jawe futat. 'Ga retymakaga tupaa'mywa 'jawe. 'Ga retymakaga ojopy'wau werekoramū. Sā'ā 'yw ypiwera kaja tena. Nan futat 'ga retymakaga. ²Opo pe 'ga ka'ara'nī'ī jepypeka rerekou enafu'ama. Ojakwatawa katywara 'ga opy monou 'yē'ē pype imojypa. Ojau katywara 'ga opy nuga ywy 'arimū. ³A'eramū 'ga waemamū u'ama. 'Miara 'jawe 'ga waemamū. 'Ga raemauwe, tupā afuramū 'ga upe, sete tupā afuramū. ⁴Ifurauwe je 'jau tejeupe: “Akwasiat pa je ka'aran are kwy”, 'jau je tejeupe numiamū. A'ere 'ga amū oje'ega muri ywag awi jee:

—Erekwasiat kasi ee ne. Eremome'u kasi ne— 'jau 'ga jee.

⁵A'erauwe 'yē'ē pype opyruug ma'e 'ga opo mowya, ojakwatawa katywara. ⁶A'eramū 'ga oje'ega Ku'jywa 'ga remianuwamū. Ku'jywa 'ga Okoeteete ma'ea. 'Ga te 'ā mama'ea wapo etee rakue. Ywak, ywy, 'yē'ē. Mīmera 'ga 'ā iapou ipypewara reewe rakue. A'eramū 'ga remianuwamū ywagipewara 'ga 'jau:

⁷—Ymā te Ku'jywa 'ga 'i oje'ega mome'wara 'gā nupe rakue: “Jeremifutara 'ara rupi mama'ea jeapoi, je'eawer imū etee”, 'jau 'ga wemiayuwa 'gā nupe rakue. 'Ga je'ega renupara 'gā weapyoe'emamū ee rakue. Nomojeapoukara'nei Ku'jywa 'ga. A'ere, 'awamū maapawa 'ga jumi'aranūū pyramū mama'ea jeypyruugi Janeruwarete 'ga 'eawer imū— 'jau 'ga jee.

⁸A'erauwe ywag awi oje'eg ma'e 'ga oje'egu'japa jee nū:

—Ere ewau ka'ara'nī'ī pypeka rekyita ywagipewara 'ga po awi— 'jau 'ga jee.

⁹A'eramū je tewau 'ga pyri:

—Ka'ara'nī'ia emut jee— 'jau je 'ga upe.

A'eramū 'ga imua jee.

—Kweramū— 'jau 'ga jee. —Ere ipyyka i'wau. Enejuru pe akou nipo ē'ēnamū futat, eira 'jawe. A'ere nipo omokon ire, irowamū ene upe— 'jau 'ga jee.

¹⁰A'eramū je ka'ara'nī'ī pyyka 'ga po awi. Ipyykawē je i'wau. Jejuru pe akou wē'ēnamū eira 'jawe futat. A'ere je omokon ire je mopy'amukai etee. ¹¹A'erauwe Janeruwarete 'ga 'jau jee:

—Jeje'ega emome'uu'jap 'gā nupe. Ywy pewar are je je'egi. 'Gā 'wyriar are nanē je je'egi nū. Aipoa emome'uu'jap 'gā nupe— 'jau 'ga jee.

Mukūja 'ga je'ega mome'wara 'gā

11 A'ere 'ga amū mama'e ra'agawyawa mua jee. Ywyrā 'jawe aipoa. A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau jee:

—Ekwap jemogytaawa ra'agawyau. Jany kasiga rapyawa nanē ki ia'agawyau nū. Je muorypara 'gā emojopyrū, 'gā pytuna kwaapa— 'jau 'ga jee.
²—Jemogytaawa osoma te kasi ajee erea'agawy ne. Jemogytaawa osoma je rerowiare'ema 'gā ma'ea futat. Kwarētai tois je rerowiare'ema 'gā jemogyi peu jay magwapa, je'wyrarete pe futat, imote'aa— 'jau 'ga jee.*

A'eramū Janeruwarete 'ga 'jau jee nū:

³—Teje'ega mome'wara 'gā, mukūja 'gā tomono kwe pe teje'ega mome'waukaa 'gā nupe 'jau. Saku tywera etee 'gā tuereko waityamū u'arasiga resaukaawamū 'jau. Ku'jywa 'ga rerowiare'ema 'gā tywer are mukūja 'gā 'arasigamū akou. Kwarētai tois jaya magwapa 'gā awau akou jeje'ega mome'wau— 'jau 'ga jee.

⁴Aipo 'gā, 'ga je'ega mome'wara 'gā, oriweira 'ywa 'jawe. Tatarana renawa 'jawe 'gā nanē nū. Ywy jara 'ga rowase 'gā 'ami. Tatarana reny 'jawe 'gā mama'e resaukaa ajaupe. ⁵Kwaiwete 'gā 'jau:

—Sireko tywet 'gā 'jau— 'jau 'ga ajaupe.

A'ere 'gā juru awi tata ruri wereko tywearera 'gā apisau. ⁶Jarejuwarete 'ga pājēa 'gā wereko. A'eramū amunipo 'ā 'gā Jarejuwarete 'ga je'ega mome'u pype ifutar ire amana mogryukare'ema. 'Y mu'jaga amunipo 'ā wyramū. Mama'e tyweramū mojeapoukaru'jau'japa, amunipo 'ā 'gā ywy pewara 'gā nereko tyweru'jau'japa.

⁷Ku'jywa 'ga je'ega mome'upaw ire nipo ja'waraiwa ruri. Ywy kwawukuu awi nipo ū'jāu 'gā nowajaa 'gā apisau. ⁸A'eramū nipo 'gā neumera 'upa 'gā 'wyrarete rukawō'ō me. Ymā te peuwara 'gā mukūja 'gā jararete 'ga pokutugi 'ga monou 'ga mu'ama 'ypeywar are rakue. Aipoa oje'wyrarete pewara 'gā nupe 'gā 'jau: “Mama'e tywera 'gā wapo Sodom ipewara 'ga 'jawe. Egitu ywy pewara 'gā 'jawe 'gā 'gā nereko tyweri”, 'jau 'gā aipo 'wyrarete pewara upe. Aipo 'gā 'wyrarete pe Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā jukau. ⁹Imuapyra 'ara rupi 'gā amā'jāu 'gā neumer are. Tapy'jja 'wyrarete tesirūmer awi tee 'gā nuri. Ka'a tesirūmer ipewara 'gā nanē 'ua ojopypepypeu nū. Tesirūmerete 'gā 'ua amā'jāu 'gā nee.

—Peroo kasi inuga ita kwar ipe ne— 'jau 'gā ajaupe.

¹⁰A'eramū ywy pewara 'gā worrywamū 'gā neumer are. Oporoywera 'gā imonou ajaupe 'gā neumer are aku'iramū.

—Jane rereko tywerete ako 'gā ai'i. A'ere 'ā 'gā manūi. 'Gā manūa esage janee— 'jau 'gā ajaupe.

¹¹A'ere muapyt 'gā ser ire Janeruwarete 'ga 'gā moferapa opytuu nū. A'eramū 'gā afu'ama. 'Gā fu'amauwe 'gā fu'ama resakara 'gā okyjau kwaiwete 'gā nui. ¹²A'erauwe 'ga amū oje'ega mua ywag awi oferap ma'e 'gā nupe:

—Pe'je pejejua pejejeupia— 'jau 'ga oje'ega mua 'gā nupe, imoferawipyrrera 'gā nupe.

A'eramū 'gā awau ojeupia ywasiga rupi. Ojee iporomutare'ema 'gā neape 'gā awau ojeupia 'gā nui. ¹³'Gā jeupirauwe ywya oyyita kwaiwete. A'eramū kwaiwete 'oga u'aa.

*11:2 Jerusarega upe 'gā 'jau Ku'jywa 'ga 'wyraretea 'jau. Peu futat judeu 'gā awau 'ga muorypa rakue. A'eramū Ku'jywa 'ga 'jau jupe, Je'wyraretea, 'jau 'ga jupe.

Kwaiwete 'gā amanūmū. Sete miu 'gā amanūmū. A'ere sesēta miu 'gā namanūi. A'eramū 'gā 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ā pājēreteā— 'jau 'gā 'ga upe, 'gā kyjea 'gā nerekou.

¹⁴ Poromū futat mama'eaya irūa oje-saukaa, kwanū 'jawewara 'eawer imū. A'ere nipo imuapya niporomukui futari ojesaukaa nū.

Jumi'aranūū maapawet

¹⁵ Aipo re ywagipewara maapawa 'ga jumi'aranūū pyau nū. A'erauwe je ywagipewara 'gā je'ega renupa. Wafukajayau oje'ega mua:

—Janeruwarete 'ga 'ā 'ūina wyy pewara 'gā 'wyriarareteramū. Wemimonofera 'ga nanē imogou 'wyriaramū oje'pyri nū. Nitywi futari 'gā je'ega renupare'ema 'ga amū. Wyy pewara 'gā juejue futat 'gā je'ega renupa. Ateepawe'emamū futat 'gā 'ūina 'wyriarareteramū— 'jau 'gā wafukaita.

¹⁶ A'erauwe 'wyria'ri 'gā wapyka wenupy'āu wāāpyramū Ku'jywa 'ga rowase, 'ga muorypawamū. Witi kwaturu 'gā, 'wyria'ria renawa 'arimū wapyk ma'e 'gā ajemogyau wāāpyramū 'ga muorypa.

¹⁷ “Ene 'ā pājēreteā, Kiapi'ni.

Ene 'ā Okoeteete ma'ea. Nitywi 'ga amū ene 'jawe.

'Awamū 'ā ene 'wyriarareteramū e'jja ppyruga oree.

A'eramū ore ene muorypa ee.

¹⁸ 'Awamū iwaēmi ene rerowiare'ema 'gā nereko tyweawa upe.

'Awamū futat 'gā nee emara'nea ereesaukat 'gā nupe.

A'eramū 'gā ajemogyau amara'neramū ene ree.

Amanū ma'efera 'gā nanē ene imoferapa imua ejowase.

Ejemaiyuwa 'gā juejue nipo ene erua imogyau eje'pyri.

'Ene 'ā jeje'ega renupara. Aipoa esage jee.

A'eramū ene ejua 'au je pyri', 'jau nipo ene 'gā nupe.

Eje'ega mome'warera 'gā nupe, emuoryparera 'gā nupe.

Eje'ega renupare'ema 'gā nipo ene imonou muku ejewi.

Wereko tywera ojere'ema pype nipo 'gā awau a'eramū futat.

'Pēē 'ā jeje'ega nepeanuwi. A'eramū pēē pejewau muku je wi', 'jau nipo ene 'gā nupe”,

'jau 'gā 'ga upe.

¹⁹ A'e pype Janeruwarete 'ga mogytaawa rokware ojeawopytymo'woka, ywaga pype 'ūi ma'ea rokware ojeawopytymo'woka. A'eramū futat Janeruwarete 'ga je'ega rerekware ita kwasiara ryrūa ojesaka. 'Okware jeawopytymo'wogauwe tupā u'aa, aman aunuga, amana werawa, wyy moyyita, ama'na ototoka nanē kwaiwete nū. Mīmera ojeapou 'okware ijeawopytymo'wogamū 'gā nupe.

Kūjā ēē tejuuranūū retee

12 A'eramū je temopiryyitawa mū resaka. Kūjā ēē mū ojesaukaa jee ywag ipe. Kūjāeteete ēē te. Ēē resakawe je teporesagamū ēē ree te'yina. Ēēreteyrūa kwara futat. Wapyka ēē 'ūina. Opya ēē imonou jay 'arimū inuga. Jaytataa mamana enūina wakag are, akāmaawa 'jawe. Tusi jaytata renūina waka'garimū. ² Wa'yrayramū ēē 'ūina. A'eramū ēē 'ūina wa'yray upe waemamū.

³ A'erauwe mama'e mū ojesaukaa ywag ipe jee nū. Tejuuranūūina ojesaukaa jee. Piragūū ma'ea. A'eramū je teporesagamū ee. Kwaiwete iakaga. Sete tee iakaga. 'Wyriara akagyrū'ī mogyau wakag are, najuejue etee. Teis asīa. ⁴ Owaja pyu jaytataa pe'au ywag awi. Jaytata myterajeu'i etee ipe'aupap owaja pyu. Wyy pe imonou

imomopoa. A'eramū awau 'upa kūjā ēē rowase. Ēē ra'yra 'ar are omaenuna 'upa. “Tarauwe ta'u ēē ra'yra 'jau kwy”, 'jau tejuuranūia 'upa ojeupe. ⁵A'ere ēē ra'yra 'ari ēē wi. Anure nipo ēē ra'yra 'ga 'ūina 'wyrīaramū wwy pewara 'gā nupe. A'eramū wwy pewara 'gā juejue 'ga je'ega renupa. Oje'ega renupare'ema 'gā nipo 'ga erekou tyweaete. A'eramū aipo ēē ra'yra 'ga 'arauwe 'ga amū ēē ra'yra 'ga pyyka erawau Jarejuwarete 'ga upe, 'wyrīararete renawa 'arimū 'ga renamū. ⁶A'eramū kūjā ēē awau ujāna oka'jama jui. Amunawe'em ipe ēē awau ojeupe Jarejuwarete 'ga reminuger ipe. Peu futat 'gā ojejukau ēē ree, kwarētai tois jay magwapa.

⁷A'eramū ywagipewara 'gā tejuuranūi rowajaa. Migeu 'ga ywagipewara 'gā 'wyrīara. A'eramū Migeu 'ga wemiayuwa 'gā nerawau tejuuranūi rowajaa, emiayuwa reewe. Ywag ipe futat 'gā juowajari. ⁸⁻⁹A'eramū Migeu 'ga wemiayuwa 'gā netee tejuuranūi fuakara apyraapa emiayuwa reewe. A'eramū Janeruwarete 'ga tejuuranūi mū'jāukaa ywag awi, emiayuwa reewe. Nopytaa'uweri ywag ipe. Ymā te tejuuranūi jesaukari mojamū rakue. Aipo mama'eukwaawa 'wyrīara futat. Eraretea Satanasi. A'ea ae moryteeara futat. Wwy pe Migeu 'ga imonou imū'jāu ywag awi.

—Pejewyt kasi ne— 'jau 'ga jupe.

¹⁰A'erauwe 'ga amū oje'ega mua ywag awi:

—Uēm futat tejuuranūi ywag awi. Wojere'emamū janerewirera 'jawewara kwaukaa akou Janeruwarete 'ga upe rai'i. A'ere 'awamū Janeruwarete 'ga imonoi imuēma ywag awi. A'eramū nipo Janeruwarete 'ga wemiayuwa 'gā katu'okapap mama'e tywer awi. Opājēa resaukaa janeē. A'eramū 'ga 'ā ajemogou 'wyrīarareteramū wemimonofera 'ga reewe janeē. 'Ga 'ā

werowiaara 'gā kwaukaara muēmukaa ywag awi. Janerewirera 'jawewara 'gā kwau Janeruwarete 'ga upe akou. Wojere'emamū 'gā kwau Janeruwarete 'ga upe. A'ere 'awamū Janeruwarete 'ga imuēmukari ywag awi— 'jau 'ga oje'ega mua ywag awi.

¹¹—Janerewirera 'gā okyjawe'em amanū awi. A'eramū 'gā Jejui 'ga rerowiari awi opoire'ema. “Karupa'mī 'jawewara 'ga owa weko'wogukat janetywera moiawamū jane wi” 'e renupawe 'gā erowiaa ajemogyau. A'eramū 'gā nanē mama'eukwaawa 'wyrīara pājē mateepapa nū. ¹²A'eramū ywaga aku'iramū, ywagipewara 'gā neewe. Janeruwarete 'ga mama'eukwaawa 'wyrīara amuēmukat ywag awi. A'eramū ki pēē pejeku'iramū ee. A'ere wwy poriy'iramū, 'yē'ē reewe. Jupe mama'eukwaawa 'wyrīara oi ojypa. Amara'neramū akou. “Anurenure'i nipo Janeruwarete 'ga je monoi tata pe” 'e kwaapa akou numiamū. “A'eramū je ināinān etee te je ae rereko tyweri” 'e kwaapa akou.

¹³Ywag awi ojypa ppy we tejuuranūia kūjā ēē rerekou tyweaete, ta'yra ma'efera ēē rerekou tyweaete. “Areko tywet pa je ēē kwy”, 'jau ojeupe numiamū.

¹⁴A'eramū Janeruwarete 'ga kwanūi jywafera monou ēē upe, amunawe'em ipe ēē wewiawamū, ēē ree jejukaaw ipe. “Peu futat nipo wā je a'gui tejuuranūi awi re'ā”, 'jau ēē ojeupe. Kwarētai tois jay magwapa ēē opytai peu akou. ¹⁵A'eramū tejuuranūia 'y mua imuna ojuru awi. “Taupit ēē 'y pyu 'jau kwy”, 'jau ojeupe numiamū. 'Yrete 'jawe imua imuna ojuru awi ēē rupiawamū numiamū. ¹⁶A'ere Janeruwarete 'ga ēē poari. A'eramū Janeruwarete 'ga wwy mowoka tejuuranūi juru awi 'ut ma'efera upe. A'eramū 'ya awau ojejagamap iwoga rupi etee ēē wi. ¹⁷⁻¹⁸A'eramū tejuuranūia amara'neramū akou kūjā ēē ree.

A'eramū awau ēē pytuna 'gā nowajaa. Ēē pytuna 'gā Ku'jywa 'ga je'ega renupara 'gā, Jejui Kristu 'ga je'ega rerowiaara 'gā nanē nū. A'eramū 'gā nowajaa awau. A'eramū tejuuranūua awau opytau u'ama 'yisiga pype.

Mukūja ja'waraija

13 A'ere je ja'waraiwa resaka nū. Yēē awi iēma resaka. Sete iakaga. Teis asīa. 'Wyriara akagyru'ŋi erekou asī are, najuejue etee. Teis 'wyriara akagyru'ŋi. Iakaga jewaga Janeruwarete 'ga kurawa rerekou wakag are. ²Ja'wapinima 'jawe aipo ja'waraiwa. Ipya ursu 'jawa py 'jawe futat. Leão 'jawe ijuraa. A'ere tejuuranūua imogoi 'wyriaramū ojepyri. Opājē mua jupe. A'eramū wyy pewara 'gā najuejue etee ije'ega renupa. ³Aipo ja'waraiwa akaga mū waiwamū. A'eramū amanūmū werewi jupe. A'ere ikā'ēi jui nū. A'eramū wapikutukawera porera etee erekou. A'eramū wyy pewara 'gā juejue amā'jāu iporer are.

—Kuu. Namanūi jupe ra'e nū— 'jau 'gā ja'waraiwa apikutukawera porera resag ire.

A'eramū 'gā ja'waraiwa rerowiaa ije'ega renupa. ⁴Tejuuranūua ja'waraiwa mogou ajuru irūnamū. A'eramū wyy pewara 'gā juejue tejuuranūū muorypa nanē nū. Ja'waraiwa nanē 'gā imuorypa nū.

—Nitywi 'gā amū ja'waraiwa 'jawe, ipājē apyraapa— 'jau 'gā ajaupe. —Nitywi futari iowajara 'ga amū. Nitywi futari imomapara 'gā amū— 'jau 'gā amū ajaupe.

⁵Janeruwarete 'ga ojekurawukaa ja'waraiwa upe. Kwarētai tois jaya magwapa im'jykaa 'wyriaramū wyy pewara 'gā nupe.

A'eramū ja'waraiwa oje'ega:

—Je pājērete. Je Pēnuwarete 'ga aapyraap— 'jau futatee 'ūina, ojerowiaa ojee.

A'ere o'meramū te 'i.

⁶A'eramū Janeruwarete 'ga kurapa 'ūina. Mama'e tywera 'jau 'ūina kurapa. Mama'e tywera te 'jau 'ūina Jarejuwarete 'ga rupawa upe. Ywag ipe ako ma'e 'gā nupe juejue nanē 'jau 'ūina nū. Mīmera upe mama'e tywera 'jau 'ūina. ⁷Ku'jywa 'ga wemiayuwa 'gā nereko tywerukaa ja'waraiwa upe. A'eramū 'gā nowajaa, 'gā nereko tyweaete okwapa 'gā 'arimū. A'eramū wyy pewara 'gā nupe juejue ja'waraiwa 'ūina 'wyriaramū. Tapy'jja 'wyrarete tesirūmer ipewat, ka'a tesirūmer ipewat. Mīmera 'gā nupe ja'waraiwa 'ūina 'wyriaramū. ⁸Wyy pewara 'gā ja'waraiwa muorypa. A'ere 'gā amū namuorywi ja'waraiwa. Wyy apoe'ēwe Ku'jywa 'ga 'gā amū nera kwasiaa ka'aran are rakue, karupa'mī 'jawewara 'ga ka'aran are rakue. Karupa'mī 'jawewara 'ga ojejukaukaa werowiare'ema 'gā nupe ikue. A'eramū 'ga werowiaara 'gā mogyau ojepyri nakwaparimū ete rūi. Aipo 'gā nera ojekwasiaa 'ga ka'aran are rakue. A'eramū aipo 'gā ja'waraiwa muorype'ema. 'Ga ka'aran are iekwasiare'ema 'gā etee ja'waraiwa amuoryp.

⁹Mama'ea tomome'u pē nupe 'jau. Ee iporokwaawiwet ma'eramū pēē pe-jeapykau ee. ¹⁰Ifaripyrama 'gā nipo oje'faa futat. Jyuu pyu iapisipyrama 'gā nipo 'gā iapisau futat jyuu pyu. A'eramū Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gā 'ga ree etee ojemogypyka ajemogyau. 'Gā 'gā nereko tyweaete agawewi. A'etea 'gā 'ga ree etee futat ojemogypyk.

¹¹Poje je ja'waraiwa mū resaka nū. Wyy awi 'ua uēma. Mukūja wasī rerekou, karupa'mī rasī 'jawe futat. Ije'ega wapefuramū tejuuranūū je'ega

'jawe. ¹² A'eramū 'yē'ē awi 'ut ma'efera imogou opoirūnamū. A'eramū 'yē'ē awi 'ut ma'efera reape wyy awi 'ut ma'efera 'ūina 'wyrīaramū wyy pewara 'gā nupe. A'eramū wyy awi 'ut ma'ea 'yē'ē awi 'ut ma'e muorywukaa wyy pewara 'gā nupe najuejue etee. "Yē'ē awi 'ut ma'ea amanū werewi. A'ere iferawi etee nū. A'eramū pēē imuorypa najuejue etee", 'jau wyy awi 'ut ma'efera 'gā nupe. ¹³ A'eramū wyy awi 'ut ma'efera aeremiapoe'ema apou. Tataa miamū imua etyka ywag awi wyy pe. Wyy pewara 'gā neape futat imurukaa. ¹⁴ Wemiapofera apou 'yē'ē awi 'ut ma'efera reape. A'eramū wyy pewara 'gā moryteeu. Wemiapofer are 'gā moryteeu 'gā mogyau.

—Pe'je ita apou 'yē'ē awi 'ut ma'efera ra'agawamū. Jyuu pyu ijukau werewi. A'ere iferawi. A'eramū pēē ia'agawa apou ipojeupawamū— 'jau wyy pewara 'gā nupe.

¹⁵ Ia'agawa apopawauwe Ku'jywa 'ga imogoukaa wyy awi 'ut ma'efera upe. Opytu mujāna ia'agawa rupi. A'eramū ojeptyuekyita oje'ega. A'eramū omuorypare'ema 'gā apisau. ¹⁶⁻¹⁷ "Wyy pewara 'gā juejue 'yē'ē awi 'ut ma'efera remi-ayuwā. Tomojewak 'gā 'jau kwy", 'jau wyy awi 'ut ma'efera ojeupe. A'eramū 'yē'ē awi 'ut ma'efera rera kwasiarukaa wyy pewara 'gā po are, 'gā jakwatawa katywar are ikwasiarukaa. 'Gā neapykag are 'jau era kwasiarukaa. Ikaraemā kwai ma'e 'gā nee, ikaraemāe'ema 'gā nee, kūiima'eeteete 'gā nee, akotee ma'e 'gā nee. Mīmēra 'gā nee era kwasiarukaa. Era kwasiare'ema numeru etee inuga 'gā nee. Ijewage'ema 'gā namuri mama'ea. Nome'ega'uweri mama'ea 'jau.

¹⁸ Pe'je pejejea'aramū aipo are. Ee pejejea'aramū nipo numeru are pēneapyo. 'Yē'ē awi 'ut ma'efera numerua aema'ea futat, 666.

Jarejuwarete 'ga upe 'gā maraka'ag

14 Aipo resag ire je temā'jāu ee nū. Poje karupa'mī 'jawewara 'ga u'ama wyytyra apyte'rarimū, Siāo 'jawa apyte'rarimū. 'Ga pyri kwaiwete 'gā ajemogyau. Sētū kwarētai kwaturu miu 'gā ajemogyau Siāo 'jawa apyte'rarimū 'ga pyri. Karupa'mī 'jawewara rera ojekwasiaa 'gā neapykag are rakue, 'ga ruwa 'ga rera nanē ojekwasiaa ee rakue nū. ² A'erauwe je 'ga amū je'ega renupa nū. Wwag awi 'ga oje'ega mua jee. Sā'ā ytuu pyamua. Nan 'ga oje'ega mua jee. Tupā 'jawe 'ga imua jee. A'ere esageramū futat 'ga je'ega. Maraka 'jawe futat, harpa 'jawa 'jawe futat esageramū. ³ A'eramū 'ga rera rerekwara 'gā amaraka'aga 'upa 'ga upe. 'Wyrīararete renawa rowase 'gā 'upa maraka yau ra'aga. Irūpāwē eae'yi ma'e, 'wyrīa'ri. Mīmēra 'gā nowase sētū kwarētai kwaturu miu 'gā nuwi amaraka'aga 'ga upe. Jarejuwarete 'ga remikatu'ogera 'gā etee te amaraka'aga 'upa 'ga upe. Jejui 'ga 'ā owy weko'wogukat 'gā tywera mepyawamū rakue, 'gā mogyau wemi-ayuwamū rakue. Aipo are 'gā amaraka'aga 'upa. Okatu'okawer are 'ga 'ga muorypa. A'eramū ikatu'ogipyrrera 'gā etee te ojemū'jau ee, aipo maraka ra'aga 'ga upe.

⁴ Aipoa maraka ra'agara 'gā nuapoi futari mama'e tywera. Namuorywi 'gā maira'me a'agawa. Jarejuwarete 'ga etee te 'gā amuoryp. Nokoi futari 'gā wemirekoe'em are 'jau. Karupa'mī 'jawewara 'ga je'ega 'gā wenup katu katu ajemogyau. Ojemujat 'gā 'ga ree. Janeruwarete 'ga 'gā mū'jāu mama'e tywera apoara 'gā nui rakue.

—Tamogy 'gā tejemiayuwamū 'jau, karupa'mī 'jawewara 'ga remiayuwamū 'jau kwy— 'jau Janeruwarete 'ga, 'gā mū'jāu ojee rakue.

⁵Gã ni'mei futari. Nuapoi futari 'gã mama'e tywera.

Muapyra ywagipewara 'gã

⁶Poje je ywagipewara 'ga amũ resaka. Ywate katu 'ga owewiau akou. Morogyta esage mome'wau 'ga awau. Aipoa morogyta esagea nateepawi futari. Ywy pewara 'gã nupe 'ga oi imome'wau 'gã moy-moyka. Tapy'yja 'wyrarete tesirũmer ipewat, ka'a tesirũmer ipewat. Mĩmera 'gã nupe 'ga awau imome'wau. ⁷A'eramũ 'ga wafukaita oje'ega mua ywy pewara 'gã nupe:

—Pejejuwarete 'ga ki pepojeup. Ene te 'ã eneresage oreo ekou, pe'je ki 'ga upe. 'Awamũ iwaẽmi wemiayuwa 'gã nui ae mojo'okawa upe. 'Awamũ futat 'ga oje'ega renupare'ema 'gã mojo'ogi oje'ega renupara 'gã nui. “Nepeenuwi futari jeje'ega. A'eramũ pẽẽ pejejore'ema je pyri. Tata pe pekwap”, e'i 'ga 'awamũ futat oje'ega renupare'emamũ 'gã nupe. Oje'ega renuparera 'gã nupe etee te 'ga 'i: Pe'je pejejua pejejemogyau je pyri. Jeje'ega peenup katu katu. Mama'e apoarera 'ga etee te 'ã pemuoryp. 'Ga te 'ã ywaga wapo rakue. Ywy, 'yẽẽ, 'ywu'ywut. Mĩmera 'ga 'ã iapou rakue. A'eramũ 'ã pẽẽ 'ga etee imuorypa— 'jau 'ga wafukaita ywy pewara 'gã nupe.

⁸A'ere ajepeja ywagipewara awau owewiau 'ga rewiri nũ. Aipo 'ga 'jau:

—'Gã 'wyraretea nipo 'gã wetyk futat, Papironi 'jawa. Aipoa amunaw ipewara 'gã oporomotyweriwaramũ ajuee. “Pe'je pejejua mama'e tywera apou ore pyri”, 'jau 'gã ajaupe. Sã'ã kawĩajaiwa 'wara 'gã juenũja kawĩajaiwa 'uukara ajaupe. Nan futat aipo amunaw ipewara 'gã. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã 'wyrarete mateepapa 'gã neewe futat— 'jau 'ga owewiau awau oje'ega.

⁹⁻¹⁰Poje ajepeja ywagipewara 'ga awau 'gã newiri wafukaita nũ:

—'Yẽẽ awi 'ut ma'efera muoryparera 'gã, ia'agawera muoryparera 'gã neewe ojemote'aa Ku'jywa 'ga upe. 'Yẽẽ awi 'ut ma'efera rera 'ga okwasiarukat ojee. Opo are ikwasiarukare'ema weapykag are ikwasiarukaa. Weapykag are ikwasiarukare'ema opo are ikwasiarukaa. Aipo 'gã ite'at futat Ku'jywa 'ga upe. A'eramũ Ku'jywa 'ga amara'neramũ 'gã nee. A'eramũ 'ga 'gã monou 'gã nereko tyweawa tata pype, itatata pype, êsõfyri 'jawa pype. Aipo êsõfyri 'jawa jutayyga 'jawe. Nowewi futari aipoa tata. Ateepawe'emamũ futat ae wi. A'eramũ 'ga 'gã monou peu futat 'gã nereko tyweawa pype. Ywagipewara 'gã nowase nipo 'gã mayrũmũ. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga rowase nanẽ nipo 'gã mayrũmũ nũ. ¹¹Tatasiga awau nipo au'jeteramũ futat ojeupia. Nowewi'i futari. Wojere'emamũ futat 'yẽẽ awi 'ut ma'efera muoryparera 'gã mayrũ 'gã nerekou. Era rerekwara 'gã nanẽ 'gã mayrũmũ ojere'ema futat— 'jau ywagipewara 'ga awau wafukaita 'gã nupe.

¹²A'eramũ ki pẽẽ Jarejuwarete 'ga remiayuwamũ 'ga je'ega renupa katu katu. Jejui 'ga nanẽ erowiaa nũ.

¹³A'ere je 'ga amũ je'ega renuwi. Ywag awi 'ga oje'ega muri jee.

—Jeje'ega ekwasiat ekou ka'aran are— 'jau 'ga jee. —Jarejuwarete 'ga rerowiaara 'gã amũ nipo ojejukaukat 'ga rerowiare'ema 'gã nupe. Nopoiri futari 'gã 'ga rerowiar awi. A'eramũ 'ga rerowiare'ema 'gã 'gã apisau futat. A'ere aipo 'gã nekõẽajamũ ajemogyau— 'jau 'ga jee. —A'ea ekwasiat ka'aran are— 'jau 'ga jee.

A'erauwe Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'jau jee:

—A'jea futat aipoa. Oporowyky te 'gã 'ã ajemogyau Ku'jywa 'ga upe. A'ere 'awamũ 'gã pytu'ui oporowyky awi. Anure nipo Ku'jywa 'ga 'gã mepyi ojeupe

'gã porowykyawer are— 'jau 'ga 'Age-sagea jee.

**Werowiaare'ema 'gã
nereko tyweawam**

¹⁴ A'eramū je temã'jãu ee nū. Poje je 'ga amū resaka. Kūima'e 'jawewara 'ga je esaka. Ywasiga 'arimū 'ga apygi 'uina. 'Wyríara akagyrua 'ga erekou waka'garimū. Aipoa ouru apopyrera te. Jyapారుu aimea 'ga entūina opo pe. ¹⁵ A'erauwe majepeja 'ga ywagipewara 'ga 'ua uēma Janeruwarete 'ga mogytaaw awi. Wafukaita 'ua uēma.

—Ekwap ywy pewara 'gã nesaka. Sã'ã ae ko pypiara isinigamū imonooga. Nan tee futat ekwap Ku'jywa 'ga je'ega renupare'ema 'gã momapa. Ku'jywa 'ga je'ega renupare'ema 'gã apisawa upe iwaēmi. A'eramū ene ewau 'gã momapa— 'jau 'ga 'ga upe.

—Nai'i— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁶ A'eramū 'ga awau 'ga je'ega renupare'ema 'gã momapa. Ywasiga 'arimū wapyk ma'e 'ga awau 'gã momapa.

¹⁷ A'erauwe majepeja 'ga ywagipewara 'ga 'ua uēma Janeruwarete 'ga mogytaaw awi. Jyapారుu aimea 'ga nanē erua nū.

¹⁸ A'erauwe majepeja 'ga ywagipewara 'ga 'ua jany kasiga rapyaw awi nū. Aipo 'ga tata rerekwara 'ga wafukaita jyapారుu aime rerekwara 'ga upe:

—Ekwap ywy pewara 'gã nesaka. Sã'ã ae y'wa'aa monooga imomoa y'wa pykawa pype. A'eramū 'ã ae y'wa pikau. Nan tee futat ekwap Ku'jywa 'ga je'ega renupare'ema 'gã nerekou tyweaete. Ku'jywa 'ga imara'ne 'gã nee— 'jau 'ga 'ga upe.

¹⁹ A'eramū 'ga awau 'gã apisau. ²⁰ Y'wa pikara 'jawe te 'gã nya. Iapisipyrrera 'gã ny awau kwe pe 'yatawuu 'jawe. 'Y 'jawe futat awau wypojugamū tresētu kilometro 'gã ny oi aepasi'a ajeu te ikwawi 'gã ny rypya.

Aea'wyre'ema 'gã nereko tyweat

15 Poje je mama'e mū resaka nū. Aipoa je mopiryyita. Irã'ã sete ywagipewara 'gã nuwamū Janeruwarete 'ga je'ega renupare'ema 'gã nereko tyweara 'gã. Anurenure'i nipo 'gã 'gã nereko tywerete. Aipo teepaw ire 'gã 'gã nereko tyweretu'jape'ema nū. Teepap futat. 'Gã nerekoa resag ire nipo esakara 'gã te'i 'jau: A'jea futat. Imara'ne futat Janeruwarete 'ga oje'ega renupare'ema 'gã nee, te'i 'gã 'gã nesag ire 'jau.

² A'eramū je temã'jãu nū. Ypiauu je esaka. Werawerawuu 'jawe. Ojesagete ma'ea. Tata are ojopype ma'ea. Aipo ypiauu 'arimū 'gã kwaiwete 'upa, 'yē'ē awi 'ut ma'e renupare'ema 'gã 'upa. Ia'agawa nanē 'gã imuorype'ema nū. Era nanē 'gã ikwasiarukare'ema weapykag are. Aipo 'gã 'upa ypiauu 'arimū. Janeruwarete 'ga maraka apoawa monou 'gã nupe rai'i, harpa 'jawa monou 'gã nupe rai'i. A'eramū 'gã aipo renafu'ama, maraka apou ipyu.

³ Amaraka'aga 'gã 'upa. Ymã te Janeruwarete 'ga wemiayuwa 'gã nenū'ēukari Egitu ywy awi Moisesi 'ga upe rakue. Aipo are 'gã amaraka'aga 'upa. A'ere karupã'mī 'jawewara 'ga jejukaukari 'gã nupe rakue. Aetywera moiawamū 'ga jejukaukari 'gã nupe rakue. Aipo are nanē 'gã amaraka'aga 'upa.

“Ene te 'ã Orejararetea, Kiapi'ni.

Ene te 'ã pãjērete tekotee 'gã apyraapa.

Ene te 'ã Oreruwaretea.

Ene te 'ã aeremiapoe'ema ereapo ekou.

Erejejuka esage 'ã ore ree.

Nereapoi 'ã mama'e tywera.

Ene 'ã ywy pewaramū ore'wyriararetea.

⁴ Nitywi 'ga amū ene muorypare'ema 'gã.

Ore te 'ã najuejue etee ene muorypara.

Ene te 'ã eneresage oree, 'jau 'ã ore enee jepi.

Ene etee te 'ā eneresage. Nitywi 'ga amū ene 'jawe.

Amunawa tesirūmerete awi nipo 'gā nuri ajatykau ene muorypa, eneremi- apofera mome'wau ajaupe.

Ejemiapofera ereapo ae reape futat.

A'eramū 'gā imome'wau ajaupe", 'jau 'gā amaraka'aga 'ga upe.

⁵'Gā maraka'amaw ire je temā'jāu ywag are nū. Janeruwarete 'ga mogytaawa je aesak. Imy'jamy'jap te Janeruwarete 'ga rupawa. Ojeawopytymo'woka 'ūina jee. ⁶Pe awi Janeruwarete 'ga je'ega renupare'ema 'gā nereko tywera 'gā 'ua uēma. 'Gā naitya waparasingamū. Wenyfugamū 'gā naitya. 'Gā pasi'a 'arimū imotypawa okwapa. Ouru apopyrera 'gā naity motypawa. ⁷A'eramū eae'yi ma'e 'ga amū y'a monou Janeruwarete 'ga je'ega renupare'ema 'gā nereko tywera 'gā nupe juejue 'gā moyka. Y'a ouru apopyrera. Aipoa itay'a pype 'gā Janeruwarete 'ga mara'ne monou imatyneema ywagipewara 'gā nupe. Okoeteete ma'e 'ga mara'nea 'gā imonou 'gā nupe. ⁸Poje tatasiga 'jawewara 'ua Janeruwarete 'ga wi, 'ga renyfug awi 'ua. Pājērete 'ga wi 'ua. A'eramū aipo tatasiga 'jawewara Janeruwarete 'ga mogytaawa matyneema. Nosea'uweri 'gā amū 'ga mogytaawa pype. Ae a'wyre'ema 'gā nereko tywera teepaw ire etee 'gā osou'japa 'ga mogytaaw ipe.

Janeruwarete 'ga mara'nea

16 A'erauwe 'ga amū oje'ega sete ywagipewara 'gā nupe. Janeruwarete 'ga mogytaaw awi 'ga oje'ega mua 'gā nupe:

—Pe'je pejewau Jarejuwarete 'ga mara'ne reko'woka itay'a awi ywy are— 'jau 'ga 'gā nupe.

²A'erauwe majepeja 'ga awau eko'woka ywy are. A'erauwe mirurua opopoa 'yē'ē awi 'ut ma'efera

rera rerekwara 'gā nee, ia'agawa muoryparera 'gā nee 'jau opopoa. Aipoa mirurua ayay te.

³Aipo reko'wog ypyrauwe ajepeja 'ga oma'e mojerepa imonou 'yē'ē me nū. A'erauwe 'yē'ēa ojemu'jaga wyramū, teumera wy 'jawe ojemu'jaga. A'eramū 'yē'ē pypewara juejue opapa.

⁴Aipo 'ga oma'e reko'wog ypyrauwe ajepeja 'ga oma'e reko'woka nū. 'Yrete pype nū, 'ywu'ywura pype 'jau 'ga oma'e monou eko'woka. A'erauwe 'ya ojemu'jaga wyramū. ⁵A'erauwe 'ga oy'a mojerew ire 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ā eneresage oree— 'jau 'ga 'ga upe. —Mama'e tywera nereapo ekoetei. Mama'e tywera apoara 'gā etee 'ā erereko tywerete. Ene te 'ā ereko ete rakue. 'Awamū nanē 'ā ekou nū— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe. ⁶—Ywy pewara 'gā 'ā eneremiayua 'gā wapisi, 'gā ny reko'woka, eneje'ega mome'wara 'gā nanē iapisau rakue nū. Ma'eramū 'ā 'ya wyramū eremu'jag 'gā nemitykuramū eje'ega mome'wara 'gā nepyaa— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe.

⁷A'erauwe wyra rapyawa pyri afu'am ma'e 'ga je'egi nū:

—Ene te 'ā Oreruwaretea, Kiapi'ni— 'jau 'ga 'ga upe. —Ene te 'ā pājērete. Mama'e a'jea etee 'ā ene iapou. A'eramū ene eje'ega renupare'ema 'gā nereko tyweretea wesageramū futat— 'jau 'ga 'ga upe.

⁸A'erauwe ajepeja ywagipewara 'ga itay'a mojerepa kwar are. Ae rapyaukaa kwara upe. Tata pyu kwara ae rapyau. ⁹A'eramū kwara tata monou ae rapyau. A'eramū kwara remiapyfera 'gā Janeruwarete 'ga kurapa.

—Ene sare te 'ā mama'e tywera eremut oree— 'jau tata remiapyfera 'gā Janeruwarete 'ga upe, 'ga kurapa.

A'ere 'gā nopoiri futari otywer awi. Ni'arasigi futari 'gā otywer are. A'eramū 'gā aku'iramū etee ajemogyau. “Ene te 'ā

pājēretea. Je katu'og ape”, 'jawe'em 'gā Janeruwarete 'ga upe.

¹⁰ A'erauwe ajepeja 'ga itay'a moжерепа 'yē'ē awi 'ut ma'e renaw are nū. A'erauwe oypytunaiwamū jupe, emiayuwa 'gā nupe 'jau. Ay upe waemamū ajemogyau.

¹¹ A'eramū 'gā Janeruwarete 'ga kurapa ay rerekou, opirakuwa ray rerekou, opiruru raya nanē 'gā erekou nū. Ywaga jara 'ga 'gā ikurapa wereko tyweramū. A'etea 'gā nopoiri futari mama'e tywera apo awi.

¹² A'eramū ajepeja ywagipewara 'ga itay'a moжерепа nū, ajepeja 'yrete mū ree nū, Eufrates ty are 'ga eko'woka. A'eramū otypawamū 'gā naperamū. Aipo pe rupi 'wyrriara 'gā amū nuri kwara poawa katy awi. ¹³ A'eramū je mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwa resaka. Muapyra je esaka. Majepeja 'ua uēma tejuuranūū juru awi. Ajepeja 'ua uēma 'yē'ē awi 'ut ma'efera juru awi. Ajepeja 'ua uēma 'yē'ē awi 'ut ma'efera je'ega mome'wara juru awi. Ju'i 'jawewara 'ua ū'jāu jui. ¹⁴ Aipo ju'i 'jawewara ū'ē re awau aeremi-apoe'ema apou ae rowase. Awau oporogytau ywy pewara 'gā 'wyrriara 'gā nupe:

—Pe'je pejejua Ku'jywa 'ga rowajaa. Pejejemiyuwa 'gā nerua 'ga rowajaa— 'jau awau 'gā nupe.

A'eramū Janeruwarete 'ga ojee iporomutare'ema 'gā majatykaukaa ojeowajarukaa 'gā nupe.

¹⁵ Poje Jejui 'ga 'jau:

—Anurenure'i nipo je oi, muna'ywa 'jawe. Nepekwaawi muna'ywa rura. Nan tee futat nepekwaawi jeruawa. Aku'iramū futat je rapesakara 'gā ajemogyau. Sā'ā 'ga amū rapesakara 'gā sere'ema futat. Nomosogi waitya. Nan tee je rapesakaramū pēē nepejenosī pejejueape aitye'ema 'jawe— 'jau Jejui 'ga 'gā nupe.

¹⁶ A'eramū ju'i 'jawewara ywy pewara 'gā 'wyrriara majatykau 'gā nemiayuwa 'gā neewe. Jū me 'gā majatykau. Epyreu

'gā je'eg imū 'gā 'jau Arimagetō 'jau 'gā aipo jū upe.

¹⁷ A'erauwe ywagipewara 'ga maa-pawera 'ga oy'a moжерепа ywytu are. A'erauwe 'ga amū oje'ega afukaja mua Janeruwarete 'ga mogytaaw awi:

—Awamū futat Ku'jywa 'ga amara'ne resaukapawi— 'jau 'ga wafukaja mua, 'wyrriarete renaw awi oje'ega mua.

¹⁸ A'erauwe tupā u'aa ywy pe. Aman aunuga 'jawe 'jau. Ywya ooyita kwaiwete. Wapopyramū ako ywya noyyi i'jawe rakue. ¹⁹ Janeruwarete 'ga wea'aramū 'gā nemiapofer are, 'gā 'wyrarete pypewara 'gā nemiapofer are, Papironia 'jawa pypewara remiapofer are. Mama'e tywera 'gā wapo kwaiwete. A'eramū 'ga aipo 'gā 'wyrarete mowowowoka mytera rupi. Amara'neramū 'ga 'gā nee 'gā tywer are. A'eramū 'ga 'gā nerekou tyweaete. 'Gā 'wyraretea juejue 'gā etykapap 'gā nui. ²⁰ Ypō'ōa oka'jamamap najuejue etee. Ywytyra nanē oka'jama nū. Nuesagu'jawi 'ga amū. ²¹ Ama'nauu u'aa ywy are. Tuwi tuwi te aipo ama'nauua. Ipoi te. Kwarēta kirua te ipoyja. A'eramū ywy pewara 'gā amara'neramū Janeruwarete 'ga ree ama'na are. Janeruwarete 'ga kurakurapa mama'e tywer are.

—Nia'wyrri futari Ku'jywa 'ga. Ama'nauua 'ga omototogukat janee. A'eramū 'ga wa'wyre'emamū futat— 'jau 'ga 'ga kurapa.

Kūjāmene'ema ēē

17 A'eramū itay'a rerekwarera 'ga amū 'ua oje'ega jee:

—Ere ejua. Taesaukat 'gā 'wyrarete pewara rereko tywera enee 'jau— 'jau 'ga jee.

'Gā 'wyrarete mū upe 'gā 'jau kūjāmene'em, 'jau 'gā jupe. Aipo pewara 'gā ia'wyre'ema futat. A'eramū 'gā 'jau kūjāmene'em 'jau jupe, Papironia

'jawa upe. Aipoa 'gā 'wyraretea 'up 'yrete jo'oyo'oga pyri. ²Ywy pewara 'gā 'wyrara 'ua mama'e tywera apou aipo 'gā 'wyrarete pewara 'gā pyri. Sā'ā eawryyp ma'e 'gā. Nan tee ywy pewara 'gā neko'i mama'e tywera apo are u'akwaawe'emamū.

³Poje Janerwarete 'ga 'Agesagea je pojekau. Ywagipewara 'ga je rerawau amunawe'em ipe. Peu futat je kūjā ēē mū resaka. Wapyka ēē 'ūina ja'waraiwa kupe 'arimū. Piragay ma'e 'arimū ēē 'ūina wapyka. Ku'jywa 'ga kurapawa ojekwasiaa ja'waraiw are. Kwaiwete 'ga kurapawa ojekwasiaa ee. Aipoa ja'waraiwa sete iakaga, teis asā. ⁴Taity piraga aipoa kūjā ēē erekou. Taity umy'gia nanē ēē erekou imunepa nū. Ouru apopyrera ēē wereko, ita esage, itafu'a'i, perua 'jawa 'jau ēē erua ojemuesageawamū. Opo pe ēē itay'a'i renūina. Itay'a'ia ouru apopyrera. Itay'a wyneegatugaturamū mama'e tywetywera pyu. Mama'e tywer are etee wea'aramū. A'eramū aipoa pyu nanē ojematyneema nū. ⁵Ēē reapykag are 'ga amū era kwasiaa inuga. Naeapyoi ae aipo er are.

Je 'ā aipo 'wya, papironia 'jawa 'jawewara.

Je 'ā kūjāmene'ema jararetea.

Je 'ā mama'e tywera apoara wā ya, 'jau ojekwasiaa ēē reapykag are 'upa.

⁶Eawryyp ma'e 'jawe ēē u'akwaawe'emamū. Jejui 'ga rerowiaara 'gā apisi are aku'iramū. Aipo 'gā nopoiri Jejui 'ga rerowiar awi. A'eramū 'ga rerowiare'ema 'gā 'gā apisau. A'e are ēē aku'iramū eawryyp ma'e 'jawe.

Ēē resaga je mopiryyita etee.

⁷A'eramū ywagipewara 'ga 'jau jee:

—Ma'eramū te enepiryyi e'ŷina? Amueapyo je ene ee— 'jau 'ga jee. —Kūjā ēē ree, ja'waraiw are. Mīmer are je ene mueapyoi— 'jau 'ga jee. ⁸—Aipoa ja'waraiwa ako futat watau rakue. A'ere 'awamū nokou'jawi. Anure te nipo turi

uēma ywy kwawukuu awi nū. A'ere jui iēm ire nipo 'gā imomawi etee— 'jau 'ga jee. —A'eramū nipo ywy pewara 'gā opiryyjamū ja'waraiw awi. Ku'jywa 'ga ka'aran are et jekwasiare'ema 'gā nipo opiryyjamū ja'waraiwa resaka. Ywy apoe'ēwe te 'ā 'gā nera nojekwasiasi 'ga ka'aran are rakue. Aipo 'gā oporesagamū ajemogyau ee. “Ja'waraiwa ako futat rakue. A'ere ipawi rakue. A'ere 'awamū ekou'jawi nū”, 'jau nipo 'gā ajaupe oporesagamū ee— 'jau 'ga jee.

⁹—I'akwaap ma'e 'gā etee weapyoramū ee. Sete ja'waraiwa akaga. I'jawe etee iakagawytyra. Aipo 'arimū kūjā ēē 'ūina wapyka. A'ere aipoa 'wyrara juejue futat. ¹⁰Siku 'gā akoupap 'wyraramū. A'ere iēmi 'wyraramū ako awi. Majepeja ojesaukat 'awamū. A'ere maapawera 'ga nojesaukari we. Maapawera 'ga jesaukaramū ināinānete 'ūina 'wyraramū. ¹¹Anure ja'waraiwa etee 'ūina 'wyraramū ywy pewara 'gā nupe nū. Ja'waraiwa ako ma'e rakue. A'ere 'awamū nokou'jawi. Anure te nipo ekou'jawi nū. Sete 'gā 'ūina 'wyraramū enunewe. A'ere 'gā py'rau teni 'wyraramū. A'ere nipo 'gā ja'waraiwa momawi— 'jau ywagipewara 'ga jee.

¹²A'eramū 'ga 'jau jee nū:

—Amueapyo je ene ja'waraiwa rasī are nū. Asā teis 'gā 'wyrari'ria. Nuapygi we 'wyrari'riramū ajemogyau. A'ere ja'waraiwa 'gā mogyi opoirūnamū. Majepi ora rupi etee nipo 'ūina 'wyrari'riramū. ¹³Najuejue etee 'wyrari'ri 'gā akou majepi tee tup ma'e 'jawe. Opājēa 'gā imonou ja'waraiwa upe. A'eramū ja'waraiwa mama'e apou 'gā pājē mū, 'gā je'eg imū 'jau iapou. ¹⁴Karupa'mī 'jawewara 'ga 'gā iowajaa. A'ere Karupa'mī 'jawewara 'ga 'gā pājē apyraawi. 'Ga 'ā Janejararetea. 'Ga 'ā 'Wyriraretea. A'eramū 'ga a'eramū 'gā pājē'oka wemiayuwa 'gā netee. Wemiayuwa 'gā 'ga amū'ē ajau'i rakue.

'Ga je'ega 'ga remiayuwa 'gā wenup katu katu. Aipo 'gā netee 'ga 'gā pājē'oka—'jau ywagipewara 'ga jee.

¹⁵ A'eramū 'ga 'jau jee nū:

—'Yrete jo'oyo'oga nanē ene esaka nū. 'Gā 'wyrarete 'up 'yrete pyri. Aipo 'yrete aea futat. Tapy'ŷja 'wyrarete tesirūmer ipewat, ka'a tesirūmer ipewat. Mīmēra 'gā 'yrete 'jawe ajemogyau. Kwaiwete 'gā. A'eramū 'yrete 'jawe ajemogyau. ¹⁶⁻¹⁷ Ja'waraiwa rasīa 'ā ereesak. “Aipo ywy pewara 'gā 'wyrīara” a'e je ako enee ko 'jau. Ku'jywa 'ga wemifutara futarukaa aipo 'wyrīara 'gā nupe najuejue etee futat. A'eramū 'gā Ku'jywa 'ga remifutara apou. A'eramū 'gā opājē monou ja'waraiwa upe, imogou 'wyrīaramū. Ku'jywa 'ga remifutara apopawe'emaue nipo 'gā 'ga remifutara etee iapoi—'jau 'ga jee. —A'eramū aipoa 'wyrīara 'gā, ja'waraiwa reewe, oporomutare'emamū aipo 'wyrarete pewara 'gā nee. A'eramū nipo 'gā 'gā karaemā pojekau 'gā nui. Sā'ā uruwua wyra reumera ro'ofera 'upawa. Nan tee futat 'gā mama'e pojekai 'gā nui. A'eramū nipo 'gā 'gā 'wyrarete rapyau—'jau 'ga jee.

¹⁸ —Aipoa kūjā ēē, eneremiesagera ēē, 'gā 'wyraretea futat, Papironia 'jawa futat. Ywy pewara 'gā 'wyrīara 'gā juejue aipo 'wyrarete pewara 'gā je'ega renupa, 'gā nemifutara apou—'jau 'ga jee.

Papironi 'jawa retykawam

18 A'ere je ajepeja ywagipewara 'ga resaka nū. Ywag awi 'ga 'ua ojypa. Ipājē ma'e 'ga 'ua. Wenyfugamū 'ga 'ua ywy mojesakapap. ²⁻³ A'eramū 'ga wafukaita:

—Papironia 'gā wetyk 'awamū. Ipye-wara 'gā nia'wyrī futari. Tekotee 'gā nupe 'gā 'jau rakue: “Pe'je pejejua mama'e tywera apou ore pyri”, 'jau 'gā ajaupe rakue. A'eramū 'gā ojemotywea 'gā pyri. Sā'ā eawryyp ma'e 'gā kawīa-

jaiwa monoa ajaupe. Nan tee 'gā 'jau ajaupe. “Pe'je pejejua mama'e tywera apou ore pyri”, 'jau 'gā ywy pewara 'wyrīara 'gā nupe. Karaemā me'egara 'gā ojemoka'aranūūmū mama'e tywer are etee futat. A'eramū 'gā 'gā apisaupap. 'Awamū mama'eukwaawa etee ijemogyi peu, wyra tywera reewe. Mama'e tywera 'wara juejue etee wyraa ajemogyi peu—'jau 'ga wafukaita.

⁴ A'eramū ajepeja 'ga amū oje'ega ywag awi nū.

“Pe'je pejewau, jeremiayuwamū, kamēsīete peje'jāu aipo 'gā 'wyrarete awi.

Kasi a'e pe mama'e tywera peapo 'gā pyri ne.

Mama'e tywera pēē iaporamū je pē nereko tyweri 'gā neewe ne.

⁵ Mama'e tywera 'gā wapo kwaiwete.

A'eramū Ku'jywa 'ga wea'aramū 'gā tywer are.

Tuereko tywet 'ga 'gā ee 'jau.

⁶ Pē nereko tywet 'gā nakue.

A'eramū pēē 'awamū pejewau peje-jepyka 'gā nee.

Pejereko tyweawera apyraapa pēē 'gā nerekou tyweaete.

⁷ 'Awamueuu futat 'ā 'gā ipājē ma'ea rai'i. Ikarāemā kwai ma'ea 'gā nai'i.

A'ere 'awamū pēē te 'gā pereko tywerete kwaiwete, 'gā mu'arasiga kwaiwete.

'Ore te 'ā ywy pewara 'gā 'wyrīararetea.

Namajawera 'jawewara rūi 'ā ore.

Norojemayrūi ore mama'e are', 'jau aipoa oje'wyrarete pewara 'gā.

⁸ A'eramū 'gā wayramū futat ojee ojerowiarapaw ipe etee futat.

Majepeja 'ara rupi etee futat mama'e tywera jeapoi 'gā nupe jupiwewe futat.

Ay 'gā ajemogyau. Ojemayrūmū 'gā ajemogyau.

Ty'ara 'gā wereko.

A'ere nipo 'gā 'gā 'wyrarete rapyau.

Majepeja 'ara rupi etee futat nipo aipo mama'ea ojeapoupap.

Ku'jywa 'ga 'ā pājēreteā.

'Ga 'ā 'gā nerekou tyweaete 'gā tywer are",

'jau 'ga wafukaja mua ywag awi.

⁹A'eramū nipo tatasiga resakawe ywu pewara 'gā 'wyrara 'gā ojemayrūmū 'gā nee. "Ukaipap nipo kwe 'gā", 'jau nipo 'gā ajaupe. Mama'e tywera 'gā iapou aipou oje'wyrarete pewara 'gā pyri. Ojemoka'aranūmū mama'e tywera pyu. A'eramū nipo 'gā ajaa'wau ee. ¹⁰Muku'i 'gā nekoi jui. Okyje 'gā wereko tywer awi.

—Ipyri jane oramū 'ga jane rapyi 'gā neewe ne— 'jau 'gā ajaupe.

—Iporiay'i Papironi pypewarera 'gā— 'jau 'gā. —Aipou oje'wyrarete pypewara 'gā ojemoka'aranūmū numiamū. A'ere Ku'jywa 'ga ywawuje tee 'gā nereko tyweretei 'gā tywer are— 'jau 'gā ajemogyau, okyjau wereko tywer awi.

¹¹Karaemā jara 'gā ajaa'wau ajemogyau ee.

—Papironi pewara 'gā orekaraemā amut ore wi jepi— 'jau 'gā. —A'ere 'awamū nitywi futari orekaraemā muara 'gā— 'jau 'gā ajaa'wau ee.

¹²Kwaiwete 'gā karaemā. Ouru, prata, ita esage, itafu'a'i perua 'jawa, taity esage, taity pirag, 'ywa kasig, mama'e ryrū esage ita apopyret, itaju apopyret, 'yw esage apopyret 'jau.

¹³Kumi kasig, jany kasig, y'way, 'miara kawet, awasiku'iuu, juowuurana ra'yi, kwatau, karupa'mī, kawaruu, kamijā'i. Mīmera 'gā karaemā. 'Awamū nitywi futari 'gā karaemā muara. Oporomuriwere'emamū 'gā wemifaja 'gā nee. Nitywi futari mama'e muara. A'eramū karaemā jara 'gā 'jau aipo oje'wyrarete kaiwer ipewarera 'gā nupe 'upa:

¹⁴—Teepap katu katu pēnemifutara. Pēkaraemā nanē atee pawamū nū. Ouru

miamū atee pawamū pē nui— 'jau 'gā 'gā 'wyrarete rapy resaka.

¹⁵A'eramū 'gā nupe okaraemā me'egarera 'gā ajemogyau muku'i jui. Ojemoka'aranūmū 'gā 'gā nee. A'ere 'gā kyjei wapy awi. "Ipyri jane o re nipo 'ga jane rapyau 'gā neewe", 'jau 'gā ajaupe. A'eramū 'gā awawe'em ipyri. U'arasigamū etee ipypewarera 'gā nee. A'eramū 'gā wafukaita:

¹⁶—Iporiay'i 'wyrarete pewara 'gā ajemogyau. Taity esagea 'gā amunep ojewi numiamū, taity piraga 'jau. Kwaiwete 'gā ouru apopyrera pyu 'gā ojemojewaka, ita esage pyu, itafu'a'i pyu 'jau, perua 'jawa pyu 'jau. ¹⁷A'ere 'awamū ikaipawi ywawuje tee— 'jau 'gā ajaa'wau ee.

Iapyramū 'gā tatasiga resaka. Yaruu wararera 'gā, ipypewarera 'gā, iapoara 'gā, iperugara 'gā. Mīmera 'gā nipo tatasigūū resaka ikajamū. ¹⁸Tatasiga resag ire nipo 'gā ajemogyau muku'i jui.

—Nuesagi'i 'ga amū aipo 'wyrarete 'jawewara— 'jau 'gā ajaupe.

¹⁹'Gā 'arasiga 'gā muafukajukaa:

—Iporiay'i ipypewarera 'gā— 'jau 'gā wafukaita. —'Gā 'ā okaraemā werooukat yaruu jara 'gā nupe. A'eramū 'gā yaruu jara 'gā mepya 'gā moka'aranūmū. Ywawuje tee nipo 'gā karaemā atee pawamū— 'jau 'gā u'arasigamū ee.

²⁰Pe'je pejeku'iramū ywag ipe oo ma'eferamū ee. 'Gā 'ā pē nereko tywerete rai'i. A'eramū Janeruwarete 'ga wemiayuwamū pē nepyaa, 'gā nerekou tyweaete pē nee. Jejui 'ga remimonoferamū pē nee, 'ga je'ega mome'waramū pē nee. Mīmeramū pē nee 'ga 'gā nereko tyweretei.

²¹A'ere ywagipewara 'gā amū, ifuakat ma'e 'ga amū itauu ppyka imomoa 'yē'ē me. Ipojuu agawewi. A'etea 'ga opyyk imomoa imonou 'yē'ē me. A'eramū 'ga 'jau:

—Sã'ã je itauu momora. Nan tee futat nipo 'gã Papironi retygi, ipypewara 'gã momapa. A'eramũ 'gã etyg ire imÿju'jape'ema futat. ²²Nopyu'jawi 'gã maraka apoawa ipype. Nomaraka'agu'jawi 'gã ipype. Nitywi futari mama'e apoara peu. Nitywi futari u'i apoara 'gã. ²³Naenyfugu'jawi tatarana. Nuerekoi katu 'gã amũ aipoa oje'wyrarete pype. Ka'aranũ are ojerowiarap ma'efera 'gã nitywi peu. Opãjãgaiwa pyu ajamoryteera 'gã nanẽ nitywi nũ.

²⁴—Ymã te peuwara 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã apisi rakue. 'Ga rerowiaara 'gã nanẽ 'gã iapisau kwaiwete rakue nũ. Tekotee 'gã nanẽ 'gã apisau rakue nũ. Ma'eramũ 'ã Kul'jywa 'ga 'gã nereko tywerukari 'gã nemiapofer are, 'gã 'wyrarete retygi 'gã nui— 'jau 'ga.

19 A'eramũ je mytuna 'gã je'ega renupa. Ywag ipe 'gã nuwi oje'ega:

—Simuoryp Jarejuwarete 'ga 'jau— 'jau 'gã 'upa. —'Ga te 'ã jane katu'ok. 'Ga te 'ã esage janee. 'Ga te 'ã pãjẽrete. ²'Ga te 'ã ae kwaap. A'eramũ 'ga jane rerekou a'jeteetewi futat. Werowiare'ema 'gã nipo 'ga erekou tyweaete. A'ere 'ga werowiaara 'gã nereko esagei— 'jau 'gã oje'ega. —Ma'eramũ 'ga 'ã Papironi pe-wara 'gã nereko tyweretei. Jane mũ 'gã 'ã iapisau rakue. A'eramũ Janeruwarete 'ga jane repyaa. A'eramũ jane a'e are 'ga muorypa— 'jau 'gã oje'ega mua ywag awi.

³—Aipoa 'gã 'wyrarete rapy re tatasiga awau ojeupia wojere'emamũ futat. A'eramũ jane Jarejuwarete 'ga muorypa ee— 'jau 'gã ajemogyau.

⁴A'erauwe wĩti kwaturu 'wyrĩa'ri 'gã awau, irũpãwẽ eae'yi ma'e 'gã ne-tee 'gã wapyka wenupy'ãu Jarejuwarete 'ga rowase 'ga muorypa. 'Wyrĩararete apykawa 'arimũ 'ga renamũ 'gã awau 'ga muorypa.

—Nan tee ore 'jau. Simuoryp Jarejuwarete 'ga 'jau— 'jau 'gã.

Karupa'mĩ 'jawewara maraka

⁵A'erauwe 'wyrĩararete renawa pyri 'ũi ma'e 'ga amũ 'jau nũ:

—Nan tee je 'i pẽ nupe. Pe'je pẽẽ taetu 'ga muorypa. 'Ga remiayup, 'Ga pojeupat, 'wyrĩa'nanĩ, akotee ma'e. Mĩmeramũ pẽẽ 'jau 'ga upe: “Ene te 'ã eneresage ore”, pe'je ki 'ga upe— 'jau 'wyrĩararete renawa pyri ako ma'e 'ga 'gã nupe.

⁶A'erauwe je kwaiwete 'gã je'ega renupa nũ. Jarejuwarete 'ga muorypa 'gã ajemogyau. Ytuu pyamu 'jawe 'gã je'ega. Tupã 'jawe nanẽ afuramũ.

—Pe'je ki Jarejuwarete 'ga muorypa. 'Ga 'ã Orejararetea. Pãjẽrete 'ga 'gã apyrapa. 'Wyrĩarareteretea 'ga 'ã— 'jau 'gã 'ga muorypa 'upa.

⁷⁻⁸—Owaẽm karupa'mĩ 'jawewara 'ga remirekoawa upe. 'Ga remirekoram eẽ ojekatu'opap 'ga upe. Janeruwarete 'ga taity aparasigayay monou eẽ upe. A'eramũ eẽ taity esage munepa, taity aparasigayay munepa. A'eramũ jane jarejekõẽãjamũ jarejemogyau 'gã nee— 'jau 'ga jee.

'Ga remirekoram eẽ raitya 'jawewara Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gã nemiapofera, mama'e esage apoawera.

⁹A'erauwe ywagipewara 'ga 'jau jee:

—Ka'arana ekwasiat Jarejuwarete 'ga je'eg are. “Maraka nipo ore aruapo Karupa'mĩ 'jawewara 'ga rekokatuawamũ. Maraka are imo'wy'wyrĩpyrera 'gã aku'iramũ ajemogyau”, 'jau Janeruwarete 'ga. Aipoa ekwasiat ka'aran are. A'jea futat 'ga 'eawera— 'jau 'ga jee.

¹⁰A'erauwe je teapyka tejenupy'ãu ywagipewara 'ga rowase 'ga muorypawamũ. A'ere 'ga 'i jee:

—Ene'me awi. Ereapo awi nanuara. Jarejuwarete 'ga rowase te eapyk ejenupy'ãu 'ga muorypa— 'jau etee

'ga jee. —Je rowase ereapo awi. 'Ga remiayuwa te je, ene 'jawe futat, enerewirera 'gã 'jawe 'jau. Jejui 'ga je'ega renuparamũ jane jareju'jaju'jawe etee futat— 'jau 'ga jee.

—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'Agesage je'egi 'ga je'ega mome'warera 'gã nupe rakue. 'Gã je'ega 'jawe te futat Jejui 'ga je'ega— 'jau 'ga jee.

Kawaruu siga 'arimũ wapyk ma'e

¹¹A'ere je ywaga woga resaka. A'eramũ je kawaruu siga mũ resaka iwoga rupi. I'arimũ wapyk ma'e 'ga mama'e a'je mome'wara futat. A'eramũ jane 'ga ree etee jarejemogypygarũmũ. 'Ga te 'ã mama'e a'jea etee wapo. Mama'e a'jea etee futat 'ga omome'u. Ojee iporomutare'ema 'gã etee 'ga iowajaa. ¹²'Ga rea wenyfugamũ tata 'jawe. Kwaiwete 'ga 'wyrriara akagyryũ 'jawewara rerekou waka'garimũ. Ojee 'ga wera kwasiaa. Nitywi 'ga amũ 'ga rera kwaapara. 'Ga tee futat wera kwaapa. ¹³'Ga piara ojemuakỹma 'ga ry pype. “Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga”, 'jau 'gã 'ga upe. ¹⁴'Ga rewiri ywagipewara jefaruu 'gã akou. Kawaruu siga 'arimũ nanẽ 'gã wapyka nũ. Taity aparasiga 'gã erekou. ¹⁵Tenune 'ut ma'e 'ga juru awi jyyu aime juowai ma'e 'ua uẽma. A'ere nu'ari 'ga juru awi. Aipo pyu 'ga werowiare'ema 'gã fuakara pojekau 'gã nui. A'eramũ 'ga 'ũina 'wyrriaramũ 'gã nupe. Oje'ega renuwe'emamũ 'ga 'gã nerekou tyweaete. Janeruwarete 'ga pãjẽrete. Amara'neramũ 'ga werowiare'ema 'gã nee. A'eramũ 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiare'ema 'gã apisau 'gã ny reko'wogukaa 'gã nui. Sã'ã ae y'way apikaa. Nan. ¹⁶'Ga piar are 'ga reramũ ojekwasiaa.

“Ae'wyrriararetea. Aejarareteretea” 'gã 'ea ojekwasiaa 'upa 'ga piar are, 'ga 'uw ppy are 'jau ojekwasiaa 'upa.

¹⁷A'ere je ywagipewara 'ga amũ resaka nũ. Kwara 'arimũ 'ga u'ama. A'eramũ 'ga wafukaita wyra upe, ywate owewe ma'e upe:

—Pe'je pejejuwa pejejemi'waa. Janeruwarete 'ga futat mama'ea omono pẽ nupe pẽnemi'uramamũ. ¹⁸Pe'je pejejuwa 'wyrriara reumera 'wau. Jefaruu reumet, jefaruu 'wyrriara reumet, kawaruu reumet, kawaruu 'arimũ wapyk ma'efera 'gã neumet, akotee ma'e 'gã neumet. Mĩmera reumera 'wau pejejuwa— 'jau 'ga wafukaita wyra wewe upe.

¹⁹A'ere je 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera resaka nũ. Peu ajatykau ywy pewara 'gã 'wyrriara reewe, jefaruu reewe. Kawaruu siga 'arimũ 'ũi ma'e 'ga rowajaa 'gã nuri, 'ga remiayuwa 'gã neewe. ²⁰A'eramũ 'gã 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera ppyka ipofaa, 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera je'ega mome'wara retee. Aipoa aeremiapoe'ema apou rakue, 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera rera rerekwara 'gã moryteeu ojee rakue. Ia'agawa muorypara 'gã nanẽ imoryteeu nũ. A'eramũ 'gã 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera momoa imonou tata pe, 'yẽ'ẽ awi 'ut ma'efera je'ega mome'wara nanẽ nũ. Sã'ã 'ywygyga kaja fufura iãja. Nan tee futat tuwi wenyramũ. Ypi'auu 'jawe mama'eukwaawa rapyawa. Itatata nanẽ 'upa ypiauu pype nũ, ẽsõfyria 'jawa 'upa ipype nũ. Ekoa futat 'gã imonou imomoa mama'eukwaawa rapyawa pype. ²¹Kawaruu siga 'arimũ 'ũi ma'e 'ga ja'waraiwa remiayuwa 'gã apisaupap ojyyu pyu. Ojuru awi 'ut ma'e pyu iapisaupap. A'eramũ wyra eumera 'wau wewegamũ jui.

Miu kwara

20 A'eramũ je ywagipewara 'ga amũ resaka nũ. Ywag awi 'ut ma'e 'ga. Opo pe saawi rerekou. Itajuua nanẽ 'ga erekou opo pe nũ. Aipo saawia ywy kwawukuu rawopytymawa ma'ea. ²A'eramũ 'ga tejuuranũ ppyka

ikupyfaa itajuu pyu. Aipoa tejuuranūa mama'eukwaawa 'wyriara futat. Satanasi 'jau 'gā jupe. Ymā ijesaokari mojamū aepy upe rakue. Aipoa ywagipewara 'ga ikupyfaa itajuu pyu. ³A'eramū 'ga imomoa imonou wyy kwawukuu pype.

—'Au e'yi. Miu kwara magwapa e'ŷina wyy kwawukuu pype—'jau 'ga jupe imomor ire.

A'eramū 'ga iawopytymawa motypa saawi pyu ee. A'eramū mama'eukwaawa 'wyriara uēme'ema wyy kwawukuu awi. A'eramū wyy pewara 'gā moryteeu'jape'ema. Miu kwara kwaw ire te 'gā imuēmukari kamēsīūū etee.

⁴A'eramū je 'wyriara renawa amū resaka nū. I'arimū wapyk ma'e 'gā nupe Janeruwarete 'ga opājē monou, 'gā mogyau 'wyriaramū Jejui 'ga pyri. Jejui 'ga ree je ijuwonogipyra 'gā 'agera resaka nū. Jarejuwarete 'ga je'ega 'gā omome'u rakue. Jejui 'ga porogyta a'jea nanē 'gā imome'wau nū. A'eramū ia'wre'ema 'gā 'gā juwonoka rakue. Aipo 'gā namuorywi futari 'yē'ē awi 'ut ma'efera. Ia'agawa nanē 'gā imuorype'ema futat nū. Nomojewagakari 'gā weapykaga 'yē'ē awi 'ut ma'efera remifutar imū. Opo are nanē 'gā imojewagakare'ema rakue. A'eramū Jejui 'ga 'gā mū'jāu tywy awi, 'gā moferapa, 'gā mogyau 'wyriaramū ojepyri. Miu kwara 'gā 'ūina imagwapa Kristu 'ga pyri. ⁵'Gā tee ra'ne Jejui 'ga imū'jāu tywy awi aipo 'ara rupi. A'eramū 'gā tywy awi ae mū'ēpyyawet 'jau jupe. Tekotee 'gā 'ga imū'jāu jui miu kwara kwaw ire etee. ⁶Imoferaw ppy ppyfera 'gā aku'iramū ajemogyau. Janeruwarete 'ga remiayuwa futat 'gā. A'eramū 'gā awawe'em mama'eukwaawa rapyaw ipe. A'eramū 'gā aku'iramū ajemogyau. Jarejuwarete 'ga upe 'gā oporowykyau. Jejui 'ga upe nanē 'gā oporowykyau nū. Miu kwara magwapa 'gā ajemogyau Jejui 'ga poirūnamū.

Iapyaw ipe mama'eukwaawa 'wyriara monoawam

⁷Miu kwara kwaw ire nipo 'gā mama'eukwaawa 'wyriara muēma wyy kwawukuu awi. A'eramū futat nipo 'gā itajuu rawi ikupy awi. ⁸A'eramū nipo mama'eukwaawa 'wyriara awau wyy pewara 'gā moryteeu nū. “Ywy pewara 'gā tomomoit 'gā Nuwarete 'ga rerowiar awi 'jau kwy”, 'jau nipo mama'eukwaawa 'wyriara awau 'ūina numiamū. Goga 'jaw ipe awau. Magoga 'jaw ipe nanē awau nū. A'eramū nipo mama'eukwaawa 'wyriara wemimoryteefera 'gā majatykau 'gā moparuowajaa. Kwaiwete nipo 'gā ajatykau. Nomojopyrūa'uweri te nipo ae 'gā. Sā'ā 'yisigeau pytuna. Nan te nipo 'gā pytuna. Nimojopyrūawi futari.

⁹Mama'eukwaawa 'wyriara remimoryteefera 'gā awau okwasi'wau Janeruwarete 'ga remiayuwa 'gā nupawa mamana, 'gā 'wyrarete mamana. Aipoa 'gā 'wyraretea Janeruwarete 'ga afutat. A'eramū 'ga tata mua imojypa ywag awi, imamanara 'gā napyaupap. ¹⁰A'erauwe 'ga 'gā moryteeara, mama'eukwaawa 'wyriara monou imomoa mama'eukwaawa rapyaw ipe. Peu futat akou tywet 'yē'ē awi 'ut ma'efera pyri, 'yē'ē awi 'ut ma'efera je'ega mome'wara pyri. Peu futat awau oteweramū ajemogyau tyweaete. Nateepawi futari 'gā nereko tywera.

Mama'eukwaawa rapyaw ipe werowiaare'ema 'gā monoawam

¹¹A'eramū je 'wyriararete renawuu resaka nū. Aipoa waparasiayamū. I'arimū wapyk ma'ea nanē je esaka nū. Ywya awau oka'jama 'ga wi, ywaga retee. Ika'jam ire nitywi 'gā amū oka'jam ma'efera resakara. ¹²A'eramū je amanū ma'efera 'gā

nesaka. 'Wyriararete renawa rowase 'gã nuri ajemogyau. 'Wyriara 'gã, akotee ma'e 'gã netee 'ua 'upa 'ga rowase. A'eramũ 'ga amũ ka'arana pypekau imogytau. Ywy pewara 'gã nemiapofera rerekwara pypekau ra'ne esaka. A'eramũ Jarejuwarete 'ga remiayuwa rerekwara ka'arana nanẽ ipypekau nũ. Aipoa ka'aran are Janeruwarete 'ga wemiayuwa 'gã nera kwasiarukaa rakue. 'Gã tee ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimũ rũi futat. A'eramũ 'gã 'jau "ajemogy ma'ea ka'arana", 'jau 'gã aipoa ka'arana upe. Ywy pewara 'gã nemiapofera rerekwara ra'ne 'ga amũ imogytau. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã mepya 'gã nemiapofer are. ¹³Yẽ'ẽ pype amanũ ma'ea nanẽ 'ua nũ. 'Gã nanẽ 'ga imepyau. Amanũ ma'efera 'gã juejue 'ua u'ama 'ga rowase. A'eramũ 'ga 'gã mepya najuejue etee futat. ¹⁴Ae momapawa 'gã imonou imomoa mama'eukwaawa rapyaw ipe. Ma'eramũ 'ã ae namanũ'jawi futari numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga werowiare'emamũ ae pe'ai ojewi. A'eramũ ae awau ajemogyau muku 'ga wi wayrũnamũ nakwaparimũ rũi futat. Nitywu'jawi ae'agera rupawa. Iypewarera nanẽ 'ga imonou mama'eukwaawa rapyaw ipe. Aipoa tata ypiauu 'jawe. ¹⁵A'ere 'ga ajemogy ma'ea ka'arana resaka. Janeruwarete 'ga ree ojemogypyk ma'e 'gã nera juejue ajemogyau ee. A'eramũ ee ijekwasiare'ema 'gã 'ga imonou imomopoa mama'eukwaawa rapyaw ipe. Mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'e 'gã amanũ'jap ma'e 'jawe futat. Sã'ã janemanũa jane popojo'oga janepytun awi. Nan tee mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'e 'gã pojo'ogamũ Jarejuwarete 'ga wi.

Ywag yaua ywy yau retee

21 A'erauwe je ywag yau resaka, ywy yau retee. Ywag ymanera atepawamũ ywy ymanera retee. 'Yẽ'ẽa nanẽ oka'jama nũ. ²A'eramũ je Jarejuwarete 'ga 'wyrarete yau resaka, Jerusareg yaua je esaka. Kwe 'ua ojypa ywag awi. Janeruwarete 'ga futat imojewaka iapou imua. Sã'ã kũjãmuku ijemuesagea akokatuaw are. Nan tee futat turi ojypa. ³A'erauwe je 'ga amũ je'ega renupa: "Awamũ nipo Janeruwarete 'ga reko'i ywy pewara 'gã pype" 'ea je enupa. "Awamũ nipo 'gã juejue Jarejuwarete 'ga remiayuwa. 'Ga 'ã 'gã Nuwaretea" 'ea je enupa. ⁴"Ga nipo 'gã neaya amukag 'gã nui. Nojoo'ou'jawi 'gã. Namanũ'jawi futari 'ga amũ. Nitywi futari ae mu'arasigawa. Nitywi futari mama'eaya. A'eramũ 'gã ajaa'wawe'em. Mama'e ymanera oka'jamap jui" 'ea je aenupap. 'Wyriara renawa pyri oje'eg ma'e 'ga 'ũina.

⁵A'eramũ 'wyriararete renawa 'arimũ wapyk ma'e 'ga 'jau:

—Mama'e ymanera teepap. 'Awamũ ipyau etee je iapoi ipy'rau nũ— 'jau 'ga.

A'eramũ 'ga 'jau jee:

—Jeje'ega ekwasiat ka'aran are. A'jea futat je'ea. A'eramũ pẽẽ ee pejemogypygarũmũ— 'jau 'ga jee. ⁶—Teporowykya je aapopap. Mama'e apoe'emawe te 'ã je reko'i. Mama'ea teepaw ire miamũ futat je reko'i nũ. Nakwaparimũ warãu rũi je. I'yuwei ma'e 'gã nupe 'ya tomono 'jau. Aipoa 'y rykuara 'gã ajemogy namawi rũi. A'eramũ je 'gã mogyau tejepyri futat. ⁷Teje'ega renupara 'gã je amogy teja'yramũ futat. Je te 'ã 'gã Nuwaretea— 'jau 'ga jee.

⁸—A'ere amumera 'gã oi mama'eukwaawa rapyaw ipe eewe futat. Je rerowiar awi opoit ma'e 'gã, je rerowiare'ema 'gã, mama'e

tywera apoara 'gā, oporojuka ma'e 'gā, mama'eukwaawa 'wyrriara pājē pyu ipājē ma'e 'gā, maira'me a'agaw are oryp ma'e 'gā, i'me ma'e 'gā. Mīmera 'gā awau opytau mama'eukwaawa rapyawa pype, ypiauu 'jawewara pype. Ēsōfyri 'jawa iapyau ipype. Ēsōfyri wenyramū niry'wei futari. A'eramū wayramū 'gā nupe, 'gā nerekou tyweaete. Mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'e 'gā amanūū'jap ma'e 'jawe futat. A'ere 'gā namanūi futari. Janeruwarete 'ga te 'gā nuerowiari. A'eramū 'ga 'gā monou muku ojewi amanūū'jap ma'e 'jawe— 'jau 'ga jee.

Jerusareg yau

⁹A'ere ywagipewara 'ga amū 'ua oje'ega jee nū. Itay'a'i rerekwarera 'ga amū, Janeruwarete 'ga je'ega rerowiare'ema 'gā nereko tywerarera 'ga amū 'ua oje'ega jee:

—Ere ejua je rupi. Taesaukat karupa'mī 'jawewara 'ga remirekorama enee 'jau— 'jau 'ga jee.

¹⁰A'erauwe Janeruwarete 'ga 'Agesagea je pojekau ojeupe. A'eramū ywagipewara 'ga je rerawau wytyt ywate 'arimū. Pe awi 'ga Jerusareg yau resaukaa jee. Janeruwarete 'ga 'wyr yau resaukaa jee. 'Ua ojypa ywag awi. ¹¹Wenyfugamū 'ua. Peu futat Janeruwarete 'ga rekoi. A'eramū Janeruwarete 'ga renyfuga 'ga rerua erojypa. Ita esage 'jawe wenyfugamū, jasipi 'jawa 'jawe. Ojesagete ma'ea futat, kristau 'jawa 'jawe. ¹²Janeruwarete 'ga 'wyraretea ojeosōu. Iosoma ianam te, iywateuua nanē nū. Tusi iosoma rokware. Ywagipewara 'gā iosoma rokware rarūmū. Iosoma rokwar are Israeu 'ga ra'yra 'gā nera ojekwasiaa. ¹³Kwara poawa katy muapyra iosoma rokware. Kwara resaawa katy muapyra iosoma rokware. Iyse katy muapyra iosoma rokware, iyse owajara katy

muapyra 'jau. ¹⁴Itauua ra'ne 'gā imonou imyina. A'ere 'gā iosoma iapou itauu 'arimū. Tusi itauua. Aipoa itauu are Karupa'mī 'jawewara 'ga remimonofera 'gā nera ojekwasiaa.

¹⁵Je upe oje'eg ma'e 'ga ywya wereko opo pe. Ouru apopyrera 'ga ywya. Aipo pyu 'ga 'wyrarete ra'agawyau. Iosom, iosoma rokwar. Mīmera 'ga wa'agawy ipyu. ¹⁶Janeruwarete 'ga 'wyrarete yau ojoumykakaga 'jawe etee futat ipytu'ēa. Opytu'ē pāwē pāwēnamū futat. Tois miu tusētu kilometro pytu'ēa. Tuwi tuwi te Jerusareg yaua. 'Ga 'wyrarete ywate ipytu'ē 'jawe etee futat. ¹⁷Iosoma nanē 'ga ia'agawyau nū. Sesētai kwaturu metro ianama. Ywy pewara mama'e ra'agawyawa pyu futat 'ga ia'agawyau.

¹⁸Ita esage 'ga iapou oje'wyrarete osomamū. Jasipi 'jawa apou iosomamū. Ouru 'ga iapou oje'wyrareteramū. Wenyfugamū werawerawuu 'jawe.

¹⁹Itauu 'arimū 'gā iosoma apou. Aipo itauua ita esagea futat. Epy ete aipoa ita esagea. Ajepeja ita owyay ma'ea, jasipi 'jawa. Ajepeja ita owy ma'ea, safira 'jawa. Ajepeja ita warumama'wiramū, agata 'jawa. Ajepeja ita owyay ma'ea, esimerauta 'jawa. ²⁰Ajepeja ita warumama'wisigamū, saritonia 'jawa. Ajepeja ita piraga, satiu 'jawa. Ajepeja ita ijukyryay ma'ea, krisoritu 'jawa. Ajepeja ita owya, periru 'jawa. Ajepeja ita ijukyryū'nī topasiu 'jawa. Ajepeja ita siga, krisopasi 'jawa. Ajepeja ita owy ma'ea, jasitu 'jawa. Maapawa ita umy'gi ma'ea, ametisita 'jawa. ²¹Iosoma rokware majepe tee ita fu'asigūūa apopyrera, perua 'jawa apopyrera. Peuware aeatawapy'apykawa ouru apopyra etee futat. Okawuramū werawerawuu 'jawe.

²²Naesagi je Janeruwarete 'ga mogytaawa peu. Peu futat Janeruwarete 'ga rekoi, pājērete 'ga rekoi, Karupa'mī 'jawewara 'ga retee. A'eramū peuware

'gã 'gã muorypa au'jeteramũ ajemogyau. Nooa'uweri 'gã sigaty 'gã muorypa. ²³Nitywi futari kwara. Jaya nanẽ otywe'emamũ nũ. Janeruwarete 'ga ete wenyfugamũ, Karupa'mĩ 'jawewara 'ga retee. A'eramũ oypyntunaiwe'emamũ. ²⁴Ywy pewara 'gã juejue Janeruwarete 'ga remiayuwa. 'Gã nupe nanẽ oypyntunaiwe'emamũ nũ. 'Gã 'wyriara 'gã nipo okaraemã esage rerua aipoa oje'wyrarete pe Jarejuwarete 'ga upe. ²⁵Nuawopytymi futari 'gã iosoma rokvara. Niyypytuni futari peu. A'eramũ 'gã iosoma rokvara rawopytyme'ema futat. ²⁶Ywy pewara 'gã nipo okaraemã rerua Jarejuwarete 'ga upe.

—Ene te 'ã mama'ea ereapo rakue. A'eramũ ore erua ene upe nũ— 'jau nipo 'gã erua Jarejuwarete 'ga upe.

²⁷A'ere 'gã mama'e tywera nuerura'uweri erosou aipoa 'ga 'wyrarete pe. Mama'e tywera apoara 'gã nanẽ aipoa 'ga 'wyrarete pe nosei nũ. I'me ma'e 'gã nanẽ nosei nũ. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga ka'aran are ijekwasiaripyra 'gã etee te ose aipo 'ga 'wyrarete pe, ajemogy ma'ea ka'arana are ikwasiaripyra 'gã etee.

22 A'ere ywagipewara 'ga 'yrete re-saukaa jee.

—Koa 'y rykuara 'gã ajemogy nakwaparimũ ete rũi— 'jau 'ga jee.

Aipoa 'ya wypysige'emamũ futat okwapa. Ojesaka etee futat typya, kristau 'jawa 'jawe. Janeruwarete 'ga renawa 'wyr awi futat turi. Karupa'mĩ 'jawewara 'ga ma'e 'wyr awi nanẽ 'ua nũ. ²'Gã 'wyrarete pyterimũ futat okwapa, ukawõ'õ pyterimũ futat okwapa. 'Yrete reme'y'warimũ y'wa 'ywa u'ama ajuowai. Aipoa y'wa 'ywa 'u re ae mogyau nakwaparimũ ete rũi. Aipoa y'wa 'ywa nama-jepei tee rũi i'aa. I'au'jau'jap futat. Majepei tee jaya moka'jami u'aramũ nũ. Majepeja jaya moka'jam ire u'aramũ nũ 'jau. Oowa muaga futat. Ywy pe-

wara 'gã katu'okawa futat oowa. ³Nitywi futari mama'e tywera aipoa 'wyrarete pype. Nitywi futari “mama'e tywera jee” Janeruwarete 'ga 'jawa.

Janeruwarete 'ga renawa 'ui aipoa 'ga 'wyrarete pe futat. 'Ga remiayuwa 'gã 'ua 'ga muorypa au'jeteramũ futat peu. ⁴Peu futat 'ga remiayuwa 'gã 'ga reakwara resaka. 'Ga rera 'gã erekou ikwasiaa weapykag are. ⁵Nitywi futari ypyntunaiwa peu. A'eramũ 'gã tata reny futare'ema peu. Kwara renya nanẽ 'gã ifutare'ema nũ. Janeruwarete 'ga futat 'ui wenyfugamũ 'gã nupe. A'eramũ oypyntunaiwe'emamũ. Janeruwarete 'ga wemiayuwa 'gã mogyau 'wyriaramũ ojepeyri. A'eramũ 'gã ajemogyau 'wyriaramũ nakwaparimũ ete rũi.

Jejui 'ga ruawam

⁶A'eramũ ywagipewara 'ga 'jau jee.

—A'jea futat aipoa morogytaa. A'eramũ pẽẽ pejejemogyppyka futat ee. Janeruwarete 'ga 'ã U'agesagea omono oje'ega mome'wara 'gã nupe. 'Ga 'ã je mut mama'e ijeapoarama resaukaawamũ wemiayuwamũ pẽ nupe— 'jau ywagipewara 'ga jee. —Niporomukui futari nipo eneremiesagera ojeapou— 'jau 'ga jee.

⁷A'eramũ Jejui 'ga 'jau:

—Pe'je pejeapykau jeje'eg are. Anurenure'i nipo je oi nũ. A'eramũ pẽẽ jeje'ega renuparamũ pejejekõẽãjamũ pejejemogyau. Teje'ega je akwasiarukat ene upe. Anurenure'i nipo mama'ea jeapoi je'eawer imũ etee futat— 'jau 'ga jee.

⁸Je Juãnamũ. Je 'ga je'ega renupara ai'i, tejeupe 'ga remiesaukarera resakarera nanẽ je nũ. Tejeupe esaukapaw ire je teapyka tejenupy'ãu ywagipewara 'ga rowase, tejeupe esaukaara 'ga rowase, je 'ga muoryparamet ee. ⁹A'ere 'ga 'i jee:

—Ereapo awi nanuara. Jarejuwarete 'ga te emuoryp. Ene 'jawe futat je 'ga

remiyuwamū, 'ga je'ega mome'wara 'gā 'jawe 'jau. 'Aga ka'arana rerowiaara 'gā 'jawe 'jau. Jareju'jawe jane rekoi. Jarejuwarete 'ga etee emuoryp— 'jau 'ga jee.

¹⁰ A'eramū 'ga 'jau jee nū:

—Eremim kasi ejemikwasiarera ne. Niporomukui futari nipo ene upe esaukaripyra ojeapou. ¹¹ Mama'e tywera apoara 'gā nipo mama'e tywera apou etee futat akou— 'jau 'ga jee. —Mama'e esage apoara 'gā nipo mama'e esagea etee iapou akou. Jarejuwarete 'ga upe mama'e apoara 'gā nipo mama'e apou 'ga upe etee futat. Nojopy'ruarūi 'awamū pēnemiapoa. Teepap ja'wyja'wy— 'jau ywagipewara 'ga jee.

¹² A'eramū Jejui 'ga 'jau jee nū:

—Pe'je pejeapyakau jeje'eg are. Nojeporomukui futari nipo je tewau nū. Pēnekawera repya nipo je erawau pē mepyau, pēnemiapofera mepyau— 'jau 'ga jee. ¹³ —Je futat 'ā ywy apoe'emauwe ako ma'ea. Mama'e teepaw ire miamū futat je rekoi. Je mama'e aapo ikue. A'eramū je futat imateepapa nū— 'jau 'ga jee.

¹⁴ —Ekōēāi nipo ojepirei ma'e 'gā, jery pyu ojepirei ma'e 'gā. Aipo 'gā nipo y'wa 'wau. “Aga y'wa 'wara ajemogyau nakwaparimū ete rūi” 'jawa y'wa 'wau. Jarejuwarete 'ga 'wyrarete pe nipo 'gā awau osou 'gā 'wyrarete osoma rokware rupi— 'jau Jejui 'ga jee. ¹⁵ —A'ere ijepireje'ema 'gā nosei futari. Mama'e tywera apoara 'gā, mama'eukwaawa 'wyrara pājē pyu ipājāgaip ma'e 'gā, wemirekoe'em are ako ma'e 'gā, omene'em are ako ma'e 'gā, oporojuka ma'e 'gā, maira'me a'agaw are oryp ma'e 'gā, i'me ma'e 'gā. Mīmera 'gā osowe'em futat Janeruwarete 'ga 'wyrarete pe. Muku 'gā oi ajemogyau 'ga 'wyrarete awi— 'jau Jejui 'ga jee.

¹⁶ —Je te 'ā Jejujamū. Ywagipewara 'ga amū amono teje'ega mome'waukaa pē nupe, tejerowiaaramū pē nupe. Je Davi 'ga juapyrera. Je jaytata ku'ema ruaruara 'jawewara— 'jau Jejui 'ga.

¹⁷ Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'jau Karupa'mī 'jawewara 'ga remirekorama ēē retee:

—Ere ejua!

Jejui 'ga je'ega renupara 'gā nanē 'jau:

—Ere ejua!

I'yuwei ma'eramū pe'je pejejua. “Aga 'rykuara 'gā ajemogyau nakwaparimū ete rūi” 'jawa petykut. A'eramū pēē pejejemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimū ete rūi. Aipoa 'ya Janeruwarete 'ga imonou “y emut ara jee” 'jara 'gā nupe. Nepemonoi ka'aranūia 'y muawamū. Janeruwarete 'ga omono ekoete te futat enūinara 'gā nupe.

¹⁸ Je Juānamū. Mama'e a'jea futat je amome'u pē nupe, Jejui 'ga je'ega renuparamū pē nupe. Jeje'ega etee pemome'u pejejaupe. Irāinān kasi pemome'u pejejaupe ne. Irāinān pēē imome'uramū nipo Janeruwarete 'ga pē nereko tyweretei ikwasiaripyrer imū etee. ¹⁹ 'Gā imome'upawe'emamū 'aga y'wa Janeruwarete 'ga i'waukare'ema futat 'gā nupe, “aga y'wa 'wara 'gā ajemogyau nakwaparimū ete rūi” 'jawa 'waukare'ema 'gā nupe. Aipo 'gā nosei futari Janeruwarete 'ga 'wyrarete pe.

²⁰ A'eramū imome'u katuara 'ga 'jau:

—A'jea futat. Anurenure'i nipo je oi nū— 'jau 'ga.

A'eramū je 'jau 'ga upe:

—Ere ejua, ki Jejui. Ene te 'ā ore'wyrarareteretea— 'jau je 'ga upe.

²¹ Janejararete 'ga Jejui 'ga resagea pē nerekoa je afutat.

Kweramū tejemiesagera mome'ua.